

M.ª José Montaner Zuera
José-Ramón Laplana Sánchez

_Edición

Documentos del Archivo de la Catedral de Huesca

1214-1252_

DOCUMENTOS DEL ARCHIVO DE LA CATEDRAL DE HUESCA

Documentos del Archivo de la Catedral de Huesca

1214-1252

Edición de
M.ª José Montaner Zuera y
José-Ramón Laplana Sánchez

Índices: Isidoro Gracia

INSTITUTO DE ESTUDIOS
ALTOARAGONESES
Diputación de Huesca

Ficha catalográfica

Edición de M.ª José Montaner Zuerras y José-Ramón Laplana Sánchez; índices de Isidoro Gracia

Huesca : Instituto de Estudios Altoaragoneses, 2016

XII + 1124 p. ; 21 cm – [Rememoranzas ; 12]

D. L. HU-16-2016. – ISBN 978-84-8127-261-1

Catedral de Huesca – Historia – S. XIII – Fuentes
930.255 (460.222 Huesca)

© De la edición: M.ª José Montaner Zuerras y José-Ramón Laplana Sánchez

© De los índices: Isidoro Gracia

© De la presente edición: Instituto de Estudios Altoaragoneses (Diputación de Huesca)

Colección: Rememoranzas, 12

Directora de la colección: M.ª Dolores Barrios Martínez

Comité editorial: Pilar Alcalde Arántegui, María Rivas Palá,

Teresa Sas Bernad y Jesús Vázquez Obrador

Coordinación editorial: Teresa Sas Bernad

Diseño de la colección: Marta Chéliz

Impresión: Gráficas Alós. Huesca

ISBN: 978-84-8127-261-1

IBIC: HBJD, 1DSEC

Depósito legal: HU-16-2016

Instituto de Estudios Altoaragoneses (Diputación de Huesca)

Parque, 10. E-22002 Huesca • Tel. 974 294 120 • Fax 974 294 122

www.iea.es • publicaciones@iea.es

ÍNDICE

Introducción	7
Transcripción documental	13
Índice de personas	983
Índice de lugares	1075

INTRODUCCIÓN

Durante el curso 1984-1985 nos planteamos realizar la memoria de licenciatura y, tras barajar varios temas, fue don Antonio Ubieto quien nos insistió y animó a continuar con la colección diplomática de la catedral de Huesca. Una vez tomada esta decisión, nos pusimos en contacto con el archivero de la catedral de Huesca, don Antonio Durán, quien creyó muy conveniente proseguir con el trabajo.

Don Antonio Durán había sido el primero en acometer la obra de recopilación de todos los documentos del Archivo de la Catedral, tras lo que publicó dos volúmenes a través del Consejo Superior de Investigaciones Científicas, en la Escuela de Estudios Medievales de Zaragoza, en los años 1965 y 1969. En estos volúmenes los documentos más antiguos son dos de época visigoda (siglo VI), mientras que el más moderno lleva fecha de diciembre de 1213. En total, el número de documentos que editó fue de 782.

Nuestra investigación sobre la documentación de la catedral de Huesca se abordó en dos momentos. En primer lugar, durante la realización de nuestras respectivas memorias de licenciatura, dirigidas por don Antonio Ubieto, en el curso 1985-1986. María José Montaner se ocupó de los años 1214 a 1223, correspondientes al pontificado de García de Gúdal, continuando donde había finalizado don Antonio Durán su transcripción de documentos. José-Ramón Laplana trabajó los años 1237-1242, que correspondían al pontificado de Vidal de Canellas. En un segundo momento, en 1986, el Instituto de Estudios Altoaragoneses nos concedió una Ayuda a la Investigación para el proyecto que presentamos con el título *Transcripción y estudio de los documentos del Archivo de la Catedral de Huesca correspondientes al siglo XIII*. Gracias a ello se pudo completar el período 1223-1237, del que María José Montaner transcribió

INTRODUCCIÓN

los documentos de los años 1224-1232 y José-Ramón Laplana los de los períodos 1232-1236 y 1242-1252; se finalizó así la documentación de los pontificados de García de Gúdal y de Vidal de Canellas. En ambos casos las fuentes utilizadas fueron el cartulario de la catedral de Huesca o *Libro de la cadena*, que se comenzó durante el pontificado del obispo Domingo Sola (1252-1269), el *Lumen ecclesiae* o catálogo del Archivo y pergaminos sueltos:

Libro de la cadena

Es el cartulario de la catedral de Huesca. Manuscrito en pergamino de 20 folios más 564 páginas, mide 400 x 295 milímetros de volumen y 280 x 200 milímetros de caja. Está escrito a toda página, con 30-40 líneas por página. Faltan las mayúsculas iniciales, que no se llegaron a realizar, aunque se dejó en blanco el sitio reservado para ello. Los documentos aparecen numerados al margen en números romanos que van del I al MXCV.

Es probable que este cartulario se comenzase a escribir durante el pontificado del obispo Domingo Sola (1252-1269). Intervinieron cuatro manos: la primera escribió los documentos 1-293 (pp. 1-166); la segunda, los documentos 294-457 (pp. 167-238); la tercera, los documentos 476-883 (pp. 239-460), y la cuarta, los documentos 884-1095 (pp. 461-564). Los folios que contenían los documentos 458-476 no se conservan.

Al principio aparecen veinte folios sin numerar que contienen a dos columnas el índice de los documentos, que fue escrito durante el pontificado de Gastón de Montcada (1324-1328).

En 1633 el *Libro de la cadena* fue encuadernado con tapas de madera forradas de cuero y paginados los folios que no forman parte del índice, cuyos espacios finales en blanco (folios XIX-XX) fueron aprovechados en el siglo XV para la inserción de tres documentos.

Los documentos se agrupan en las siguientes secciones: *Instrumenta de Salis* (documentos 1-85), *privilegia regnum Aragoniae* (129-1149), *instrumenta diversorum locorum* (109-128), *instrumenta de Sessa* (129-149), *instrumenta de Fayanas* (150-164), *ecclesie Barbastrensis* (272-278), *ecclesie de Floren* (272-278), *ecclesie de Alquezar* (337-382), *ecclesie de lacca* (774-852), *Camere Oscensis* (853-857), *ecclesie de Gragnen* (858-862), *ecclesie de Novo* (863-876), *prepositure Oscensis* (877-886), *dels Vilers de Fores* (887-964), *de Petri Maçe* (965-988), *de Aliere* (989-1002), *Helemosine Oscensis* (1003-1095) y *Sacristie Oscensis* (1095 [...]).

Los documentos están escritos en latín, excepto algunos redactados en romance aragonés.

Lumen ecclesiae o catálogo del Archivo

Es un libro manuscrito en papel que mide 520 x 350 milímetros de volumen y 230 x 340 milímetros de caja.

Posee 243 páginas, de las que se hallan en blanco desde la 233 a la 243.

Contiene los fondos del Archivo en resumen y por orden alfabético, partiendo de la palabra más característica para la utilización de los documentos.

Pergaminos sueltos

Los documentos sueltos están escritos sobre pergamino con tinta negra. Las dimensiones varían, pues como se sabe estaban en función del documento que se iba a copiar y de su solemnidad. Los de tamaño mediano son los más numerosos.

Los pergaminos no siempre están cortados con regularidad, por lo que muchas veces se escribe en los recortes de los mismos. Están cortados o escuadrados en ángulo recto. Son numerosos los documentos partidos por ABC.

Están escritos de forma apaisada y el número de líneas varía. Cabe destacar que aparecen sellos de cera y de plomo en documentos papales con lemniscos o restos de diferentes colores.

En el presente libro se ofrece la transcripción de todos los documentos existentes en el Archivo de la Catedral de Huesca correspondientes al periodo 1214-1252, tanto los que se han conservado en documentos sueltos como los copiados en cartularios: concretamente, 663 documentos. No se incluye la documentación referente a la colegiata de Alquézar, que fue ya objeto de estudio y publicación por parte de M.ª Dolores Barrios en esta misma colección, *Documentos de la colegiata de Santa María de Alquézar: siglos XI-XIII*, en 2010.

La transcripción de la documentación se complementa con los correspondientes índices de personas y de lugares, realizados con paciencia y minuciosidad por Isidoro Gracia.

Los documentos se disponen numerados por orden cronológico, debajo se escribe el lugar y la fecha dados en el documento y se pasa

a consignar en primer lugar los originales, si los hay, y luego las copias conservadas. También se indica si el documento había sido publicado anteriormente.

Finalizamos dejando constancia de nuestro más profundo agradecimiento al Instituto de Estudios Altoaragoneses, por la ayuda material, económica y humana prestada, así como a don Antonio Durán Gudiol, don Antonio Ubieto Arteta y doña M.ª Dolores Barrios Martínez.

TRANSCRIPCIÓN DOCUMENTAL

1

1214, enero, 6

Sancho de Isoir y su mujer, Bellita, venden una viña en Pontón de Ava (Uncastillo) a Pedro Sanz y a Eulalia, cónyuges, por veinte sueldos.

B. *Libro de la cadena*, n.º 835, p. 434.

[S]it notum cunctis quod ego Sancio de Isoir, gener de Aznar navarro, et Bellita, uxor mea, vendimus vobis Petrus Sanz et uxori vestre Eulalie unam vineam in Ponton de Ava. Habet autem affrontationes ex una parte vineam de Guillem d'Orries et ex aliis partibus est vestra metipsa vinea. Hanc autem vinea vendidi vobis integre absque retentum aliquo cum omnibus directis suis, per XX solidos de pretio et XX denariis de aliala lacensis monete bone, quos a vobis habuimus et accepimus et fuimus bene paccati de precio et de aliala. Et dedimus vobis ferme de salvetate ad forum terre lohannes de Maxuat. Sunt testes huius rei Bartholomeus Sancti Pelagii et Sancio de Isoir navarro, gener de Acenar navarro.

Actum est hoc mense ianuarii, die Epiphanie Domini, in era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Petrus de don Ennequo hanc cartam scripsit.

2

1214, enero

Ferrera de Ager vende un hortal en Almuniente a Ramón de Canellas y Martina, cónyuges, por cincuenta y dos sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 929, p. 486.

[S]it notum cunctis quod ego Ferrera de Ager, non in abscondito immo in presentia multorum et sine alicuius hominis viventis impedimento, vendo vobis dompno Raymundo de Cannellas et uxori vestre Martine unum nostrum ortale in Almuniem, in termino quod vulgare numcupamus Alfara, cum assensu meorum filiorum. Qui affrontat ex una parte in metipso campo de R. de Cannellis, ex alia vero in vicinali brazal et ex alia in campo Sancte Petri et Iohannis de Bergua et ex alia in campo Dominici de Stopynana. Sicut iste affrontationes continent autem ambiunt hunc ortalem prefatum in circuitu, sic ego Ferrera cum voluntate meorum filiorum vendimus vobis prenominato Raymundo et uxori vestre eum per precium quod inter nos tam emptorum quam venditorum omnibus fuit placabile, per L II solidos numero denariorum laccensis monete quorum ego Ferrera fui paccatu in die qua ista carta fuis scripta. Aliala paccata et ut securius et firmius habeatis eum ad hereditatem vos et omnis generatio vestra atque omnes posteritas vestra in perpetum, do vobis emptoribus ego Ferrera fidancia salvitatis secundum morem istius terre Exeminum de Abbathia et metipsum cum eo in simul. Sunt huius rei testes Bicent de Barlonga et Domingo Atrosello, Bernardus de Cannellas.

Actum istud in mense ianuarii, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Domingo de Ara hanc cartam scripsit.

3

1214, enero

Ferrer y Sancha, cónyuges, venden un campo en Tabernas a Sancho de Aunés y Juan de Lac por cuarenta y cinco sueldos jaqueses.

A. 7-71.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta et memoria de venditione quam facimus ego Ferrer et uxor mea Santia at vos archidiaconus Santius de Aunes et don Iohan de Lac vendimus uno nostro campo que habemus en Tabernas, en termino ubi dicitur a la via publica que vadit al mont. Isto campo qui est super scripto habet affrontaciones scilicet ex parte oriente campo de Iohann de Lacoзма, ex parte occidente campo se ipso de l'Abazia,

ex parte meridie via publica que vadit al mont, ex parte septemtrione el viero que vadit a Bicent. Sicut istas affrontaciones que sunt super scriptas encludunt et dividunt per circuitum, sic vendimus vobis isto campo quomodo est super scripto per precio placibile quod convenimus inter nos et vos, per XLV solidos de denarios de moneta lacensis bona et firma que currit en Oscha vel en Oscha et est de manu regis firmata. Unde nos venditores fuimus paccatos de isto autem que est super scripto et stamus de manifesto omni tempore, sic vendimus quomodo est super scripto cum suas entradas, cum suas exsidas, solta mentre et sine mala voce sine ullo retinimento per vendere, impignare et per facere inde vestra propria voluntate per secula cuncta. Et in super ego Ferrer et uxor mea Santia damus at vos archidiagne et a don lohan de Lac fidanza de salvetate per fuero de terra de hoc super scripto per fuero ut habeatis salvo et libero Petro de Oscha qu'ista en Tabernas. Sunt testes qui hoc viderunt et audierunt per fuero de terra Martin de Tabernas qu'ista en Ponpien, don Petrolo.

Facta carta mense ianuarii, sub era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Iohannes sacerdos scripsit et hoc signum fecit.

Aliala paccata pan et vino et carne habundancia.

4

1214, enero

Domingo de Calasanz, zapatero, y su mujer, Inés, venden unas casas en el barrio de la puerta de Montearagón al obispo García de Gúdal por ochenta sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 19, p. 276.

Sub Christi nomine et eius gratia. Hec est carta venditionis quam facimus ego Domingo Chalasanz, zabater de Osca, et domna Agnes, que fuit uxor de Gonet de Lateda, vobis dompno Garsie de Gudal Dei gratia Oscensi episcopo. Placuit nobis obtimo corde et voluntate et presentia bonorum hominum sine aliquo rancurante vendimus vobis unas nostras casas que habemus in Osca, in barrio Porte Montisaragonis propre stablui vestri palacii. Et affrontant in parte orientis et meridiei in stablo vestri palacii et in

parte occidentis in domo infirmarie, et in parte montis in casis filii abbatis de Castellazolo. Sicut iste affrontationes dictas casas undique circumdant ita vendimus illas vobis totas integre sine ullo nostro nostrorumque retinimento cum introitibus et exitibus earum. Ita ut nobis pertinent et pertinere debent et sicut melius ad venditionem dici et intelligi potest vestro vestrorumque succesorum salvamento in precio quod inter nos et vos convenimus et nobis placuit, scilicet per LXXX solidos denarios laccensis monete bone et firme quos de presenti ex vobis in manu accepimus et paccatos nos tenuimus nostre voluntati et placimento et dicti precii nichil ad salvendum remansit erga vos dictum emptorem dominium nostrum. Tali pacto vendimus vobis dictas casas que de cetero vos et succesores vestri qui vobis placuerint et volueritis habeatis illas franchas, liberas et quietas ad propriam vestram hereditatem per vendere et dare et impignare et per omnes vestras voluntates facere in perpetuum sicuti ex vestra propria hereditate. Et ad maiorem securitatem damus vobis fidanciam de salvetate de dictis casis que vobis vendimus de totis hominibus et feminis secundum usum terre Martin Duran, zabbater de Osca et nos cum illos totos in simul et aboltas. Quia quisquis de cetero vellet eicere vos vel vestros dictis casis dicta fidancia et nos cum illo salvemus eas vobis autem mittamus vos in alteris tam bonis casis et in tam convenienti loco in Osca per fuerum et cum fuero de Osca. Huius rei testes sunt Iohannes, prior Sancti Vicencii de Osca, et Dominicus cappellanus ecclesie gloriosissime Sancte Marie extra civitatem de Osca et Sancius de Cesaragusta et Garcias Pietro, armigez, Luppi d'Albero.

Facta carta mense ianuarii, in era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Aliala facta et paccata constitit X solidos laccensis.

Garsias scripsit et hoc sig[†]num fecit.

5

1214, enero

Berenguer Aster y su mujer, María, venden un huerto cerca del río Isuela al obispo García por trescientos quince sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 210, p. 95.

C. *Libro de la cadena*, n.º 515, p. 275.

[I]n Dei domine. Hec est carta auctoritate venditionis quam facimus ego Berenguer Aster et uxor mea Maria vobis domino G. Oscensi episcopo. Placuit nobis obtimo corde et bona voluntate et in presentia proborum hominum sine ullo rancurante vendimus vobis unum ortum que habemus proprie illam Ysolam. Qui affrontat in oriente in cequia vicinal, in occidente in muro de terra, in meridie in orto de Petro cocinero, ab aquilone vero in orto de don Garcia de Lizana. Sicut iste iamdicte affrontationes continent ortum predictum in circuitu ab utraque parte, sic vendimus vobis illum totum ab integro sine aliquo retentu cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum, per CCCXV solidos laccensis monete bone et firme quos ex vobis recepimus ad nostram voluntatem, unde tenuimus nos paccati et de hoc precio nichil remansit ad paccare apud vos emptore nostro. Ut habeatis et possideatis ortum predictum ab hac die in antea francum, salvum et securum sicut melius potest dici vel intelligi ad vestrum salvamentum per dare et per vendere et per facere inde vestram propriam voluntatem sicuti ex vestra hereditate vos et generatio et posteritas vestra per secula cuncta amen. Damus vobis fidanzas de salvetate de orto predicto quem vobis vendimus de totis hominibus et feminis secundum usum et bonum fuerum Osce, don Pere de don Baron et don Guillem Arnalt, zabarter, et nos ipsos cum eos aboltas. Sunt testes istius suprascripti don Iohan de Seres archidiaconus et don Assalit Oscensis sacrista et don Ramon de Agreda piccator et don Fortuyn de illa Claustra.

Facta carta et vendita ista mense ianuarii, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Aliala paccata costavit X solidos.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsi et hoc signum feci.

6

1214, febrero

Domingo Mozarabí y Oria venden una viña en Guatátén de Suso por ochenta sueldos jaqueses a Bonet de Escusabot y Sania, cónyuges.

A. 2-396.

In Dei nomine. Hec est carta venditionis quam facimus ego Domingo Mozarabi et uxor mea Oria vobis don Bonet de Scusabot et uxori vestre Sania. Placuit nobis et vendimus vobis unam vineam quam habemus in Gataten de suso. Que affrontat in oriente in campo de illa Caritate, in occidente in vinea de netos de Michael de Nisano, in meridie in campo de Pere de Xep, ab aquilone vero in vinea que fuit de Bonariat. Sicut iste iamdictae affrontationes continent vineam predictam ab utraque parte, sic vendimus vobis illam ab integro sine aliquo retentu cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum, per LXXX solidos laccensis monete bone et firme quos ex vobis recepimus ad nostram voluntatem unde tenuimus nos paccati et de hoc precio nichil remansit ad paccare apud vos emptores nostros. Ut habeatis et possideatis vineam predictam ab hac die in antea francham, salvam et securam per dare et per vendere et per facere inde vestram propriam voluntatem sicuti ex vestra hereditate vos et filii vestri vel filie et omnis generatio et posteritas vestra per secula cuncta amen. Damus vobis fidanza de salvetate de vinea predicta de totis hominibus et feminis secundum usum Osce don Martin de Casanova et nos ipsos aboltas. Quia quisquis vobis et vestris iactaret de vinea predicta ista fidanza iamdicta mittat vobis in alia vinea tam bona et in tam convenienti loco in Osca et in suis terminis faciat vobis illam salvam per fuero de Osca. Sunt testes istius supra scripti don Petrus de Loan et Bernard, portero.

Fuit hoc mense februarii, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Aliala paccata costavi IIII solidos.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsi et hoc sigtnum feci.

7

1214, febrero

Ferrera, viuda de Juan de Sierr, vende a Marino de Ersún unas casas en Huesca, junto a la iglesia de San Salvador, por ochenta morabetinos alfonsinos nuevos de oro.

A. 2-513.

Sub Christi nomine et eius gratia. Hec est carta venditionis que facio ego Ferrera, que fui uxor Ioannis de Sierr, cui sit requies, vobis dompno Marino d'Ersu. Placuit mi obtimo corde et voluntate et in presentia bonorum hominum sine aliquo rancurante per me et filiabus meis nomine Agnes et Ionna que habui a dicto Iohanne de Sierr viro meo, que non sunt ad huc (*sic*) de etate multas opperessa debitis et maxime necessitate famis sciunt vicini mei et ideo ut possim me et illas habitare et eas nutrire ut decet vendo vobis unas meas casas que habeo ego et dicte filie mee in Oscha, ante ecclesiam Sancti Salvatoris in introitu copertizi dicti Sancti Salvatoris eas videlicet que fuerunt de Forton de Sierr et dictus unde meus et ego emimus illas. Et affrontant in parte orientis et meridiei in viis publicis, in parte occidentis in casis de Per, pelliter, filius Arnaldi, picador, et in parte montis in casis Guillelmi Mosten. Sicut iste affrontaciones dictas casas undique circundant ita vendo illas vobis totas integre sine ullo retinimento de terra usque ad celum cum introitibus et exitibus earum. Ita ut me pertinere et pertinere debent et sicut melius ad vendictionem dici et intelligi potest vestro vestrorumque salvamento scilicet, per LXXX morabetins alfossis novos boni auri et recti ponderis quos ex vobis de presenti in manu accepi et paccatam me tenui mee voluntati et placimento et dicti precii nichil ad persolvendum remansit erga vos dictum emptores. Tali pacto vendo vobis dictas casas quod de cetero vos et filii vestri et generatio et posteritas vestra habeatis illas franchas, liberas et quietas ad propriam vestram hereditatem per vendere et dare et impignare et per omnes vestras voluntates facere imperpetuum sicuti ex vestra propria hereditate. Et ad maiorem securitatem dono vobis fidancias de salvetate de dictis casas que per me et per dictas filias meas vobis vendo de totis hominibus et feminis secundum usum terre Pere pelliter, filius Arnaldi picador de Osca, et Garcias de Las Cellas meum cognatum, gener de Domenech de Pertusa, et me cum illis totos in simul et aboltas. Quia quisquis de cetero vellet eicere vos vel vestros de dictis casis dicte fidancie et ego cum illis salvemus eas vobis aut mittamus vos in alteris tam bonis casis et in tam convenienti loquo in Osca cum fuero de Osca. Sunt ex hoc testes dompnus Dominicus Loys et Sancius de Sierr et Petrus Loarre.

Facta carta et vendita mense februarii, in era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Aliala facta et paccata constitit X solidos.

Garcias scripsit et hoc sig+num fecit.

8

1214, febrero

Pedro de Bergua y su mujer, María de Salas, venden a Marín de Lesún unas casas en Pebredo, una viña, veintiún campos, media era y un huerto por doscientos morabetinos alfonsinos.

A. 2-588.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta venditionis quam facimus ego Petrus de Bergua et uxori mea Maria de Salas vobis Marin de Lesun. Placuit nobis vendimus vobis unas nostras casas quas habemus in Prevetro, illas scilicet que solebat tenere illo burgi, et una vinea, et XXI campo et medietate de una era et de uno orto. Affrontant illas casas ex una parte in casas de lohan de Baruvos, in alia parte in palacio de don Garcia Prevetro, in III parte in casas Lop de Zohar, in IIII parte in casal de lohan de Baravas. Similiter affrontat illa vinea in una parte in vinea de dompna Maria de Bergua, in alia parte in vinea de Montaragon, in III parte in illo rigo, in IIII parte in campo de dompna Maria de Bergua. De ipsos campos habet in duos in illo sasso de Poblet, quarum uno se tenet, ex una parte in campo de lohan meo nepto; alio campo in ipso loco tenet se ex una parte in alio meo campo; III campo de illas valles tenet se cum campo de Maria de Bergua; IIII campo ad villa Vietre tenet se cum campo de Maria de Bergua; V campo de illa Ballatar tenet cum illo rigo; VI campo ad illo spartal tenet se cum campo de Maria de Bergua; VII campo in ipso loco cui se tenet cum via de Puyo Bicient; VIII campo in ipso loco qui se tenet cum campo de Guillem d'Atrosilla; VIII campo de Vignola de Padul qui se tenet cum campo de Michael de Prevetro; X campo de Tormos tenet se cum illo rigo; XI campo ad illas alcantaras qui se tenet cum illo rigo in ipso loco; XII campo super illa cequia de illo molendino; XIII campo de capeza de Gualit tenet se cum campo de Maria de Bergua; XIII que vocatur faja de Cardon tenet se cum campo de

Maria de Bergua; XV campo de la Arenal qui se tenet cum campo de Maria de Bergua; XVI campo de Bal de Mont qui se tenet cum campo de Maria de Bergua; XVII campo de Plano Trasannador qui se tenet cum campo de Maria de Bergua; XVIII campo de Val de Puyo totum ab integro et sine ullo retentu uno covilar ad illo monte. Sicut iste iamdicte affrontationes predictas casas et vinea et campos et era et ortum undique circundant, sic vendimus illud totum et ab integro et sine ullo nostro nostrorumque retentu et cum introytibus et exitibus suis et cum omni suis directis et expletis et ussaticis et cum pasquis et aquis et pratis et ignis et escaliis. Sicuti in predicta hereditate nos habemus vel habere debemus et sicut melius et plus salubrius dici inteligi potest ad bonum et ad salvamentum de vobis et vestris scilicet, per CC morabetins alfossis quos ex vobis accepimus ad nostram placer et apud vos iamdicti emptore nostro ex hoc precio remansit in apaccare perpetua; volumus et concedimus vobis ut ab hac die in antea habeatis et posideatis predictam hereditatem salvam, liberam et quietam ad propriam hereditatem per vendere et dare et impignorare et per facere ibi et inde quicquid volueritis vos et filii vestri et omni generatio et posteritas vestra per secula cuncta. Et ad maiorem securitatem damus vobis fidancias de salvetat de predicta hereditate ex totis hominibus et feminis ex hoc seculo per fuerum Osce Sancius d'Oros et Pere Ramon, filius et de dompna Sania de Torres et nos ipsos cum illos aboltas. Huius rei testes sunt don Ato de Sanetgarren, miles, et Guillem de Salas.

Factum est hoc mense februarii, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Aliala V morabetis.

Petrus Eximinus scripsit et hoc signum fecit.

9

1214, febrero

Sancha de Novalles, en presencia del obispo García, dona una viña en Huesca, en el término de Magantina, a Santa María de Salas.

B. *Libro de la cadena*, n.º 27, p. 9.

Notum sit cunctis hominibus presentibus et futuris quod ego Sania de Novals, in remissionem peccatorum, dono et concedo dompno Deo et ecclesie Sancte Marie de Salis in pesencia de vobis dompno G. Oscensi episcopo unam vineam quam habeo in Osca, in termino de Magantina. Que affrontat in oriente in vinea de Michel de Zacharias, in occidente in cequia vicinal, in meridie in ortum Hospitalis Sancti Iohannis, ab aquilone vero in vinea de don Pere de Iaca. Sicut iste iamdicte affrontationes continent vineam predictam, sic dono vobis illam totam ab integro sine aliquo retentu cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum ut vos et rectores ipsius ecclesie habeatis et possideatis ab hac die in antea vineam predictam francam, salvam et securam per facere et ex ea et in ea quicqui volueritis vos et successoribus predicte ecclesie omni tempore. Dono vobis fidancie de salvetate de vineam predictam de totis hominibus et feminis secundum usum terre don Rodrigo de Novals, meo germano, et metipsa cum eo aboltas. Huius rei testes sunt don Petro de Puyo, milite, et don Petro de Lavata qui stat in Osca.

Actum est hoc mense februarii, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsi et hoc sigt num feci.

10

1214, febrero

María de Raxech vende una casa en Uncastillo, en el barrio de Pontón, por treinta sueldos, a Pedro Sanz y a Eulalia, su mujer.

B. *Libro de la cadena*, n.º 836, p. 435.

[S]it notum cunctis quod ego dompna Maria de Raxech vendidi vobis Petrus Sanz, gener Petri de Alcaldi, et uxori vestre Eulalie unam casam in Unocastillo in barrio de Ponton. Habet affrontationes ex una parte casas de Domincho Caverro et ex alia parte casas de Petro Caverro et tenent de casas de don Chico usque ad via publica. Has casas vendidi vobis integre absque retentu aliquo de terra usque ad celum cum omnibus directis sibi pertinentibus per XXX solidos de precio et II solidos VI denariis de aliala lacensis monete bone, quos a vobis accepi et me bene paccatam tenui de

precio et de aliala. Et dedi vobis firmes de salvetate ad forum terre lohan Garcez d'Algayo. Sunt vero testes huius rei Sanio de lohan Sanz et Dominico lohannes de Alloma.

Actum est hoc mense february, in era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Petrus de don Ennequo hanc cartam scripsit.

11

1214, marzo

Juan de Xerzún, prior de Santa María Magdalena, cambia a Juan, camerario, una viña en el término de Mesa por otra viña en el término de Jara y cincuenta sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 871, p. 452.

[N]otum sit cunctis quod ego lohannes de Xerzun, prior ecclesie Sancte Marie Magdalene, cum assensu et voluntate Dominici de Muro prioris et Oscensis Capituli dono in cambio vobis lohannes camerarius Oscensis unam vineam quam ecclesiam predictam habet in termino de illa Mesa. Que affrontat in tribus partibus in viis publicis, in quarta parte in vinea de illa Camera et in vinea de Ramon molinero. Sicut iste iamdicte affrontationes continent vineam predictam sic dono vobis illam in cambio totam ab entegro sine aliquo retentu cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum. Ut habeatis et possideatis vineam predictam francham, salvam et securam per facere ex ea et in ea quicquid volueritis vos et successoribus vestris omni tempore.

Ego lohannes, predictus camerarius ex obtimo corde recipio de vobis lohannes de Xerzun vineam predictam et pro ea similiter dono vobis in cambio unam vineam quam cameram Oscensem habet in termino de Xara et L solidos laccensis monete de tornas. Ista vinea affrontat in oriente in illo heremo, in occidente in cequia vicinal, in aquilone in vinea de illa Claustra. Sicut iste iamdicte affrontationes continent vineam predictam francham, salvam et securam per facere ex ea et in ea quicquid volueritis vos et successoribus vestris in perpetum.

Ego Dominicus de Muro prior pro me et pro toto conventu hanc cartam laudo et affirmo et hoc signum facio.

Ego Iohannes de Xerzun hoc signum facio.

Actum est hoc mense marcii, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Petrus de Novals hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

12

1214, marzo

Juan don Guiral y sus hermanas venden dos viñas y un huerto en Almuniente a Ramón de Cannellas y Martina, cónyuges, por ochenta y ocho sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 918, p. 482.

[S]ub Christi nomine. Hec est carta venditionis quam facimus ego Iohan don Guiral et meas germanas S. Domenga et Belenguera et Marta vobis Ramon de Cannellas et ad vestram uxorem Martina. Placuit nobis ob timore et non in absconso ymo in presentia multorum et sine querimonia alicuius hominis vendimus vobis II vineas et unum ortum in Almunien, illas vineas sunt in illa Corona. Illa una affrontat ex una parte in vinea de dompna Agnes de Guillem Gascon, ex alia vero in vinea de Domenga et ex alia in vinea de Simon d'Antyllon. Alia autem vinea affrontat ex una parte in vinea de Sancio de Alchezar, ex alia vero in vinea de filios de Nicholas et ex alia parte in campo de filios Iohan de illa Abbatia. Illo orto affrontat ex una parte in ortum de Iohan de Boria, ex alia vero in vinea qui fuit de Lop d'Almunien et ex alia in brazal unde se rigat, ex alia in via publica. Sicut iste iamdictae affrontationes continent ambiunt has vineas et hunc ortum undique sic vendimus nos prenominati venditores vobis Ramon de Cannellas et uxori vestra prenominata. Sicut melius dici autem intelligi potest videlicet cum eorum introitibus vel exitibus, per precium quod inter nos utriusque partis tam venditorum quod emptores fuit placibile per LXXX et VIII solidos denarios moneta laccensis. Alia paccata quorum nos iamdicti venditores fuimus paccati in die qui ista carta fuit scripta et ut vos emptores nostros habeatis has vineas et hunc ortum ad hereditatem vos et omnis

generatio vestra atque posteritas vestra cunctis temporibus. Sicuti vestras proprias habeatis salvas atque securas damus vobis nos predicti venditores fidancias salvetatis secundum morem istius terre Guillem de Alcala et nos metipsis cum eo aboltas. Sunt testes huius venditionis ad hoc testaturi sicut est consuetum Domingo, biello, et Pere, pellicer.

Actum istius carte in mense marcii, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Ennecho sacerdos stantis in Almunien hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

13

1214, marzo

Guillem de Ayra y María de Sesa, cónyuges, junto con Gil de Ayra y Mayor, cónyuges, venden dos campos en Tabernas a Sancho de Aunés, arcediano, y Juan de Lac, prepósito, por cien sueldos jaqueses.

A. 7-70.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta et memoria de vendicionis quam facimus ego Guillem d'Ayra et meo frater don Gil et uxor mea prenominata Maria de Sessa et uxor de meo frater don Gil prenominata Mayor vendimus at vos archidiachonus don Santius de Aunes et ad on lohan de Lac prepositi II campos quem nos habemus en Tabernas, vendimus cum bona voluntate et cum optimo corde cum nostro sensu. La I campo est en termino ubi dicitur a los Almerges, isto campo habet affrontacione ex parte oriente campo del Vispe, ex parte occidente la cequia nova de los Almerges. Alio campo est en termino ubi dicitur Alaretorta, isto campo habet affrontaciones ex parte oriente via publica que vadit al mont, ex parte occidente campo don Guillem de Lavata. Sicut istas afrontaciones de ambos los campos que sunt super scriptas encludunt et dividunt per circuitum de totas partes, sic vendimus vobis quomodo est super scripto cum suas entradas, cum suas exidas soltramente per vendere, per impignare, per tota propria vestra voluntate facere, vendimus per precio placibile quod convenimus inter nos et vos per C solidos de dineros moneta lacensis bona et firma que currit en Oscha vel en lacha est de manu regis firmata. Unde

nos venditores accepimus isto autem semper en nostras manus et sumus inde bene pacatos et stamus omni tempore de manifesto. Et in super ego don Guillem et meo frater don Gil et uxor mea et uxor de meo frater damus at vos don Santius de Aunes et a don Iohan de Lac prepositi fidaça de salvetate per fuero de terra de predictos campos ut habeatis salvos et liberos de totos homines vel feminas Lop d'Orres. Sunt testes de hoc supra scripto qui hoc viderunt et audierunt et in presentia ibi erunt don Guillem de Lavata, Domingo Sevil.

Facta carta mense marcii, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Aliala pacc[a]ta VIII solidos.

Iohannes sacerdos scripsit et hoc sigt num fecit.

14

1214, marzo

Salvador y Granada, cónyuges, María de Lucia y Oria venden un campo en Tabernas a Sancho de Aunés, arcediano, y Juan de Lac, preósito, por diez sueldos jaqueses.

A. 9-65.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta et memoria de venditione quam facimus ego Salvador et uxor mea prenominata Granata et Maria de Lucia et sua soror de M. prenominata Oria totus en simul cum bona voluntate et cum bono sensu vendimus uno nostro campo que habemus in Tabernas, ubi dicitur a la via publica que vadit al mont, at vos archidiaconus don Santius d'Aunes et a don Iohan de Lac prepositi. Isto habet affrontaciones scilicet ex parte oriente via publica que vadit al mont, ex parte occidente campo se ipso de l'Abatia, de meridie campo se ipso de l'Abatia, de aquilone campo Iohan de Lacoзма. Sicut istas affrontaciones que sunt super scriptas encludunt et dividunt per circuitum, sic vendimus vobis predicto campo cum suas entradas cum suas exidas solta mente sine ullo ingenio sine mala voce per secula cuncta, per precio placibile quod convenimus inter nos et vos X solidos moneta Iacensis bona et firma que currit en Osca vel Iacha et est de manu regis firmata. Unde nos

venditores accepimus isto autem semper in manu et tenuimus nos bene per paccatos et stamus de manifesto omni tempore. Et in super ego Salvador et uxor mea et M. de Lucia et sua soror de M. prenominata Oria damus at vos archidiagne et a don lohan de Lac prepositi fidaça de salvetate per fuero de terra de predicto campo ut habeatis et salvo et securo [...] de totos homines vel feminas. Sunt testes qui hoc viderunt et audierunt hoc super scripto Lop d'Orres, don Petrolo.

Facta carta mense marcii, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Aliala paccata X solidos.

Iohannes sacerdos scripsit et hoc signum fecit.

15

1214, abril

Sancha, hija de Galindo de Romana, difunto, dona al obispo García una era, una viña y dos campos en Pueyo de Fañanás con la condición de que el obispo le proporcione alimento y vestido.

B. *Libro de la cadena*, n.º 150, p. 67.

C. *Libro de la cadena*, n.º 290, p. 165.

D. *Libro de la cadena*, n.º 741, p. 387.

In Dei nomine. Sit manifestum cunctis hominibus presentibus et futuris quod ego Sanxa que fui filia de don Galindo de Romana, cui sit requies, in remissionem peccatorum meorum, dono et concedo vobis dompno G. Osciensi episcopo, unam eram et unam vineam et duos campos quam habeo in Puyo de Fayanas et in suis terminis. Illa era affrontat in oriente et in aquilone in via publica, in occidente in casas de don Sanxo de Novals. Illa vinea est ad molino novo et affrontat in oriente in cequia vicinal, in occidente in rivo qui dicunt Guadizalema, in meridie in campo de don Sanxo de Novals. Illo uno campo de lo Almerg affrontat in oriente in campo de Hospitale Sancti Iohannis, et occidente in cequia vicinal, in meridie in campo de don Petro de Puyo, in aquilone in campo de don Sanxo de Novals. Illo alio campo est de las Pardinas et affrontat in oriente in illo sasso, in occidente

in campo de don Sanxo de Novals, in meridie in campo de don Petro Puyo, in aquilone in via publica. Sicut iste iam dicte affrontationes continent eram et vineam et campos predictos, sic dono et concedo vobis sic totum ab integro sine aliquo retentu cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum. Tali convenio dono vobis hoc totum ut pro hoc detis mihi victum et vestitum honorificem, omnibus diebus vite mee in omni loco ubi vos mihi dare volueritis vos mihi dando victum et vestitum sicut superius dictum est. Habeatis et possideatis donativum predictum ab hac die in antea franchum, salvum et securum per facere ex eo et in eo quicquid volueritis vos et succesores vestri omni tempore. Dono vobis fidanzas de salvetate de donativo predicto de totis hominibus et feminis secundum usum terre don Petro de Puyo, meo germano, et don Garcia Lazano et metipsa cum eis aboltas.

Ego G. Dei gratia Oscensis episcopus ex optimo corde per me et per meos succesores recipio de vobis dompna Sanxa donativum predictum, et convenio vobis bona fide et sine enganno per me et per meos successores, et ut sicut superius dictum est demus vobis victum et vestitum in omni vita vestra, et ut traham de pignore ista hereditate per XX kaficia tritici et XX kaficia ordeï.

Ego G. Oscensis episcopus hanc cartam laudo et affirmo et hoc signum facio.

Huius rei testes sunt Assalitus Oscensis sacrista et A. de Anso canonicus et don D. Lois et don Iohan Bruco et don Sanxo de Azara, filius de don Garcia de Azara et Nicholau, filius de la Gaza.

Factum est hoc mense aprilis, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsi et hoc signum feci.

16

1214, abril

Lope de Sesa vende un huerto en Sesa a García, obispo, por doscientos setenta sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 143, p. 65.

C. *Libro de la cadena*, n.º 300, p. 169.

D. *Libro de la cadena*, n.º 740, p. 387.

In Dei nomine. Hec est carta auctoritate venditionis quam facio ego Lop de Sessa vobis dompno G. Oscensi episcopo. Placuit mihi optimo corde et bona voluntate et in presentia proborum hominum sine ullo rancurante vendo vobis unum ortum quem habeo in Sessa. Qui affrontat ex una parte in cequia vicinal, ex alia parte in via publica, in tercia parte in vestra vinea, in quarta parte in vestras adempnas. Sicut iste iamdicte affrontationes continent et ortum predictum ab utraque parte, sic vendo vobis illum pro me et pro meis totum ab integro sine aliquo meo meorumque retentu cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum, per CCLXX solidos laccensis monete bone et firme, quos ex vobis recepi ad meam voluntatem unde teneo me paccatum et de hoc precio nichil remansit ad pacare. Ut habeatis et possideatis ortum predictum ab hac die in antea franchum, salvum et securum per dare et per vendere et per facere inde vestram propriam voluntatem sicuti ex vestra hereditate vos et successores vestri imperpetuum. Dono vobis fidañça de salvetate de orto predicto de totis hominibus feminis secundum usum terre don Pardo, zabater de Osca et metipsam cum eos aboltas. Sunt testes istius supra scripti don Gil de Perola et don Martin de Galur, milites.

Facta carta et vendita ista mense aprilis, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Aliala pacata constitit X solidos.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsi et hoc signum feci.

17

1214, abril

Domingo de Estopiñán vende un campo en Almuniente a Ramón de Canellas y a Martina, cónyuges, por diecisiete sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 925, p. 485.

[S]ub Christi nomine. Hec est auctoritate venditionis quam facio ego Domingo Stapaynana vobis Ramon de Canellas et ad vestra uxor dompna

Martina. Placuit mihi obtimo corde et non in absconso ymo in presentia multorum et sine quaerimonia alicuius hominibus vendo vobis uno campo in Almunien, in termino que vocatur Alfara. Qui affrontat ex una parte in brazal unde se rigat, ex alia vero in campo de Vicentius de Barlonga. Sicut iste iam dicte affrontationes continent vel ambiunt campum hunc undique, sic vendo ego prenominate venditore vobis R. de Canellas et ad uxor vestra prenominate, sicut melius dici autem intelligi potest videlicet cum suis introitibus vel exitibus per precium quod inter nos utriusque partis tamen venditoris quam emptorum fuit placibile, per XVII solidos denariorum laccensis monete, quem ego iamdicto venditore fui paccato in die qui ista carta fuit scripta aliala paccata. Et ut vos emptores meos habeatis hunc campum ad hereditatem vos et omnis generatio vestra atque posteritas vestra cunctis temporalibus sicuti vestras proprias habetis saluum atque securum. Dono vobis ego predicto venditore fidanciam salvitatis secundum more istius terre Domingo de Morello et me ipsum cum eo aboltas. Quia quisquid vobis vel vestris iactare voluerit de iam dicto campo, ista fidanza prescripta cum me in simul faciat vobis cum saluum per fuer de terra. Sunt testes huius venditionis ad hoc testateri sicut est consuetum Pere, pellicer, et Bernart de Canellas.

Actum istius carta in mense aprilis, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Enecho sacerdos stantis in Almunien hanc cartam scripsi et hoc sigt num [feci].

18

1214, abril

García de Albero y Teresa, cónyuges, venden una heredad en Alerre a Bernardo de Alerre y Teresa, cónyuges, por setenta morabetinos alfonsinos de oro.

B. *Libro de la cadena*, n.º 991, p. 525.

[I]n Dei nomine. Hec est carta auctoritate venditionis quam facimus ego Garcia de Albero et uxor mea Taresa vobis don Bernard de Alerr et uxori vestre Taresa. Placuit nobis obtimo corde et bona voluntate et in presentia proborum hominum sine ullo rancurante vendimus vobis per nos et

per nostris totam illam hereditatem quam habemus et habere debemus in Alerr et in suis terminis heremam et populatam. Scilet (*sic*) casas et casales, ortos et ortales, campos et vineas, adempnas et aliaziras cum pascuis et aquis et pratis et lignis et silvis et betatis cum omnis directis spletis et usaticis quam nos in predicta hereditate habemus et aliquo modo habere debemus. Illas casas affrontat (*sic*) ex una parte in casas de dompna Maria Lopez, germana de me Garcia de Albero, in alia parte in casas de illos de lamila, in duas partes in viis publicis. Sicut iste iamdicte affrontanttes continent casas predictas in circuitu ab utraque parte, sic vendimus vobis illas cum tota illa alia hereditate predicta sicut illam divisi cum mea germana dompna Maria Lopez et mihi tanxit in parte, sic vendimus vobis illud totum ab entegro sine aliquo nostro nostrorumque retentu cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum per precio placabile quod inter nos et vos bene convenimus atque complacuit nobis, scilicet per LXX morabetinos alfossinos boni auri et recti ponderis, quos ex vobis recepimus ad nostram voluntatem, unde tenuimus nos paccati et de hoc precio nichil remansit ad paccare apud vos emptoires nostros. Ut habeatis et possideatis hereditatem predictam ab hac die in antea francham, salvam et securam sicut melius potest dici vel intelligi ad vestrum salvamentum per dare et per vendere et per facere inde vestram propriam voluntatem sicuti ex vestra hereditate vos et filii vestri vel filie et omnis generatio et posteritas vestra per secula cuncta amen. Damus vobis fidanzas de salvetate de hereditate predicta quam vobis vendimus de totis hominibus et feminis secundum usum Osce don Balles de Arguis, traper de Osca, et dompna Maria Lopez, mea germana, et nos ipsos cum eos in simul et aboltas. Quia quisquis vobis vel vestris iactaret de hereditate predicta istas fidanzas iamdictas mittant vobis in alia hereditate tam bona et in tam conveniente loco in Alerr et in suis terminis et faciant vobis illam salvam secundum consuetudinem et forum Osce. Sunt testes istius supra scripti don Deusaiuto, filio de don Spagnol de Lavata, et don Petro de Lavata, genero de don Bertran de Olivito.

Facta carta et vendita ista mense aprilis, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Aliala paccata costavi XXV solidos.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsi et hoc sigtnum feci.

1214, abril

Oblación de Pedro de Ayerbe y sus heredades en Banastás al hospital de la Limosna.

A. 3-723.

In Dei nomine. Hec carta auctoritate donacionis quam facio ego P. de Aierb. Placuit mi optimo corde et bona voluntate et in remissionem peccatorum meorum et pro animabus patris et matris mee et parentum meorum. Dono et offero me Deo et gloriosissimo Hospitalis Helemosine, sedis Osce, in potencia de vobis dompno G. de Perola Oscensis helemosinarius cum quantum hodie habeo et in antea Deo dante aliquo modo habere potuero de sedibile et de mobile in Banastas et in suis terminis et in cunctis aliis locis, scilicet casas et casales, ortus et ortales, campos et vineas heremum et populatum cum pascuis et aquis, pratis, lignis et silvis et betatis et cum omnibus directis spletis et usaticis, quam ego in predicta hereditate de Banastas et in omnibus aliis locis habeo et aliquo modo habet debeo, sic dono et concedo vobis illud totum ab integro sine aliquo retentu cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum. Tali convenio dono vobis hoc totum supra scripta ut vos et successores vestri detis mihi victum et vestitum inter in Helemosina de Osca honorifice omnibus diebus vite mee vos hoc totum mi ad implendo sicut est suprascriptum habeatis et possideatis donativum predictum ab hac die in antea francum, salvum et securum per dare et per vendere et per facere inde vestram propriam voluntatem sicuti ex vestra hereditate vos et successoribus vestris omni tempore. Dono vobis fidanza de salvetate de donativo predicto de totis hominibus et feminis ex hoc seculo secundum usum Osce don Ramon de Agreda, piccator, et metipsa cum eo aboltas.

Ego G. de Perola archidiaconus et helemosinarius ex optimo corde recipio de vobis don Petro donativum predictum antecedentes sinceram et bonam voluntatem quam vos ergamos et ecclesia nostra habeas et hostenditis ideo de bona voluntate cum assensu et voluntate domini mei G. Oscensis episcopi et P. Belini et prioris et tocius Oscensis Capituli

recipimus vos in fratrem et socium in dictam Helemosinam et convenimus vobis dare victum et vestitum sicut dictum et in omni [...] vestra bona fide et sine enganno.

Ego G. Dei gratia Oscensis episcopus hanc cartam laudo et affirmo et hoc sigt̄num facio.

Ego P. Belini prior pro me et pro toto conventu hoc sigt̄num facio.

Ego G. de Perola archidiachonus et helemosinarius hoc sigt̄num facio.

De predicta hereditate retineo inde ad opus meum uno campo de I arroba tritici seminatam et una pedonata de vinea ad hereditatem.

Huius rei testes sunt don Iordan de Senegue, mazeler de Osca, et D. Nigro.

Factum est hoc mense aprilis, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsi et hoc sigt̄num facio.

20

1214, abril

Altabella, en presencia del obispo García, dona una heredad en Becha a la catedral.

A. 7-144.

Notum sit cunctis presentibus et futuris quod ego Altabella, in remissionem peccatorum meorum, dono et offero domino Deo et ad ecclesiam Oscensem, in potencia de vobis domino Garsia Oscensi episcopo, totam illam hereditatem quam habeo in Becha et in suis terminis, scilicet casas et casales, ortos et ortales, campos et vineas heremum et populatum cum paschuis et aquis et cum omnibus directis et usaticis quam ego in predicta hereditate de Becha habeo et aliquo modo habere debeo, sic dono vobis illud totum ab integro sine aliquo meo meorumque retentu cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum. Ut habeatis et possideatis hereditatem predictam ab hac die in antea francham, salvam et securam per dare et per vendere et per facere inde vestram propriam voluntatem, sicuti ex vestra hereditate vos et successoribus vestris in perpetuum. Dono

vobis fidanzas de salvetate de hereditate predicta de totis hominibus secundum usum terre don Pere de Alcala et don Gill de Alcala, meos filios, et don Petro de Arbanes et me ipsa cum eis aboltas. Huius rei testes sunt don Roldan de Albero et don Guillem de Aruex et don Matheo del Mas et don Pere de lacha.

Actum est hoc mense aprilis, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsi et hoc sig[†]num feci.

21

1214, abril

Pedro de Ricla y su mujer, Cristina, venden una viña en Huesca, en el término de Avincaraz, al obispo García por quinientos cuarenta sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 199, p. 37.

C. *Libro de la cadena*, n.º 622, p. 326.

In Dei nomine. Hec est carta auctoritate venditionis quam facimus ego Petrus de Ricla et uxor mea Cristina vobis domino G. Oscensi episcopo. Placuit nobis optimo corde et bona voluntate et in presencia proborum hominum sine ullo rancurante vendimus vobis unam vineam quam habemus in Osca, in termino de Avincaraz. Que affrontat in oriente in illo reguero, in occidente in vinea de Petro Mulet et in vinea de D. corriero, in meridie in illo viero que transit per illas vineas, ab aquilone vero in vinea de illos de Montselar. Sicut iste iamdicte affrontationes continent vineam predictam in circuitu ab utraque parte, sic vendimus vobis illam totam ab integro sine aliquo retentu cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum, per precio placabile quod inter nos et vos bene convenimus atque complacuit nobis, scilicet per DXL solidos laccensis monete bone et firme quos ex vobis recepimus ad nostram voluntatem, unde tenuimus nos paccati et de hoc precio nichil remansit ad paccare apud vos emptoires nostros. Ut habeatis et possideatis vineam predictam ab hac die in antea sicut melius potest dici vel intelligi ad vestrum salvamentum francam, salvam et securam per dare et per vendere et per facere inde vestram propriam voluntatem sicuti ex vestra hereditate vos et vestri similiter et omnis

generatio et posteritas vestra per secula cuncta amen. Damus vobis fidanzas de salvetate de vinea predicta quam vobis vendimus de totis hominibus et feminis secundum bonum forum Osce don Iohan de don Baron et don Garcia de Borcesa et nos ipsos cum eos in simul et aboltas. Quia quisquis vobis vel vestris iactaret de vinea predicta istas fidanzas iamdictas mitant vobis in alia vinea tam bona et in tam convenienti loco in Osca et in suis terminis et faciant vobis illam salvam secundum consuetudinem et forum Osce. Sunt testes istius supra scripti don Ramon Gil, zabater, et D. de las Portas.

Facta carta et vendita ista mense aprilis, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Aliala paccata costavit X solidos.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsi et hoc signum feci.

22

1214, mayo

Domingo de la Sacristanía y su mujer, Toda, venden unas casas en el barrio de la puerta de Montearagón a Sancho de Aunés y Juan de Lac, prepósito, por ochenta morabetinos alfonsinos.

B. *Libro de la cadena*, n.º 600, p. 317.

C. *Libro de la cadena*, n.º 622, p. 326.

[I]n Christi nomine et eius gratia, hec est carta venditionis quam facimus ego Dominico de illa Sacristania et uxor mea Tota vobis Sancius de Agones et Iohan de Lac Oscensis prepositus. Placuit nobis optimo corde et bona voluntate et in presentia proborum hominum absque ullo rancurante et vendimus vobis unas nostras cassas quas habemus in Osca, in barrio de Porta Montisaronis. Qui affrontat ex parte orientis ex parte montis in vias publicas et ex parte meridiei in casas de Bonet de Lateda, ex parte occidentis in casas de Petro Barbastro. Sicut iste iamdicte affrontationes predictas casas undique circundant, sic vendimus vobis illas totas ab integro et sine ullo nostro nostrorumque retentu et cum introitibus et exitibus suis de terra usque ad celum sicut melius et plus salubrius dici et intelligi potest ad bonum et ad salvamentum de vobis et vestris scilicet, per LXXX

morabetins alfonsis quos ex vobis recepimus et fuimus paccati ad nostram voluntatem, et apud vos iamdicti emptore nostro ex hoc precio nichil remansit inde a paccare perpetua; volumus et concedimus vobis ut hac die in antea habeatis et possideatis predictas casas salvas, francas, liberas et quietas ad propriam hereditatem per vendere et dare et impignorare et per facere inde omnem vestram voluntatem vos et omni succesores vestri in perpetum. Et ad maiorem securitatem damus vobis fidancias de salvetat de predictas casas ex totis hominibus et feminis ex hoc seculo per fuerum Osce, Petro Mulet et Pere de lus, meum genero de Sanio Farnero, et nos ipsos aboltas. Quia quis vobis vel vestris de predictas casas iactaverit istas predictas fidancias faciant vobis illas salvas per fuerum Osce et mittant vobis vel vestris in alias tam bonas casas et in tam convenienti loco et faciant vobis illas salvas per fuerum Osce. Huius rei testes sunt Matheu del Mos et Ramon de Sessa.

Actum est hoc mense madii, intratos II dias, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Aliala XV solidos.

Petrus Eximinus scripsit et hoc sigt̄num fecit.

23

1214, mayo

Estefanía, hija de Pedro Ciprián, de Almuniente, y Salvador de Sangarrén venden un huerto en Huesca a Pedro Maza por mil dos dineros jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 572, p. 304.

[I]n Dei nomine. Hec est carta auctoritate venditionis quam facimus ego Stephania, filia qui fui de Petrus Ciprianus de Almunien, et viro meo Salvador de Sangarren vobis don Petro Maza. Placuit nobis libenti animo et spontanea voluntate non in absconso et in aperto et in presenti de bonibus hominibus vendimus vobis uno orto quod nos habemus in Osca per nostro avulorio, in loco ubi dicitur in Almeriz. Qua affrontat de ipsa alia parte in campo de Petro Novals et de ipsa alia parte in campo de Petro Sarbisse et de ipsa alia parte in orto de Petro Valle et de ipsa alia parte in via publica.

Sic iste iamdicte affrontationes includunt vel dividunt in circuitu et ab utraque parte ad orto predicto ab entrego et sine retinimento vendimus vobis eo cum omni genere arborum suorum et cum fructibus earum et cum aqua sua quod ad illo pertinet vel pertinere debet et cum exiis et regressis suis absque ullo rancurante scilicet, per M dos denariorum monete laccensis bone et firme quos de vobis accepimus et unde tenuimus nos paccati ad nostro placer in ipso loco. Ut habeatis orto iamdicto quod vobis vendimus de hac die in antea salvo et securo, franco, libero et quieto ad tota vestra propria volumptate facere de eo quicquid voluerit sicuti quomodo de vestra hereditate propia per vender et per dar vel per impignar per totum omni tempore vos et filii vestri et omnis generatio vel posteritas vestras per secula cuncta amen. Et ad huc per maiorem confirmationem et securitatem ita damus vobis inde fidanzas de salvetate de iamdicto orto quod vobis vendimus per nos et per toto nostro lignaje qui per nos venturi sint. Qui salvet vobis vel vestris omni tempore de totis hominibus et feminis ex hoc seculo secundum usum istius terre Garcia de Fontes, milis, qui habitat in Sangarren et Domingo de dompna Ginta de Sangarren et nos eis cum illis in simul et aboltas. Et quisquis orto dicto de Almeriz vobis demandaverit vel ut gecerit homo vel femina istas fidanzas qui sunt supra nominatas faciant vobis de illo salvo et securo ingenuo ad fuero terre ut vel mittat vobis in alio tale orto et in tam convenient locar intus in Osca et in Almeriz et faciant vobis illum salvum cum fuero terre ad vos vel vestris. Testes sunt visores et auditores de iamdicta venditionis Atro militi, qui habitat in Sangarren et Rodrigo suo frater.

Actum hoc in madii, sub era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Aliala paccata X solidos.

Ego Matheus d'almunien hanc cartam scripsi et hoc sigt num feci.

24

1214, mayo

Pedro de Oso y su mujer, María, venden una viña en Barbastro a Pedro de Barbastro, baiulo de la abadía de Santa María de Barbastro, por veinte sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 707, p. 370.

C. *Libro de la cadena*, n.º 400, p. 212.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Hec est carta venditionis quam facimus ego Petrus de Oso, generus Domingo de Barchavo, et Maria uxor mea tibi Petro de Barbastro, baiulo Abbatie Sancte Marie Barbastri. Vendimus tibi opus predicte Abbatie una vinea quam habemus in termino Bartri ad almuniam Sancte Marie pro precio placabile quod inter nos et tu convenimus, per XX solidos denariorum bone monete laccensis quos nos a te accepimus et tenuimus nos inde per paccatos. Ut habeat et possideat predicta vinea ipsa Abbatia totam ab integram heremam et populatam cum suis introitibus et cum suis exitibus et cum omnibus suis pertinentis francham et quietam et securam ad faciendam propriam voluntatem per secula cuncta. Et iamdicta vinea habet affrontationes ex una parte vinea de Calbet de Puyo, et ex alia parte vinea predicte Abbatie et ex tercia parte campum de Ferrer de Burceat. Et damus tibi fidanza de salvetate prenominate vinee ex omnibus hominibus et feminis per bonum forum terre Dominicum de Portaglaterra. Et sunt testes huius venditionis Ugo, filius Marie Michaelis de Ugas, et Iohannes de Efforzat.

Sig†num iamdicti Petri de Oso.

Sig†num Marie uxoris eius.

Facta carta in mense madii, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Garsias filius Petri Tramaceti hanc cartam scripsit et hoc sig†num fecit.

Aliala fuit XX denarius.

25

1214, mayo

Juan de Bonel y Martina, cónyuges, venden unas casas en el barrio de la puerta de Montearagón a Sancho de Aunés y Juan de Lac, prepósito, por ciento cincuenta morabetinos alfonsinos.

A. 2-403.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta venditionis quam facimus ego Iohan Bonel et uxor mea Martina vobis Sancius de Agones et Iohan de Lac Oscensis prepositus. Placuit nobis obtimo corde et bona voluntate et in presentia proborum hominum absque ullo rancurante et vendimus vobis unas nostras casas quas habemus in Osca, in barrio de Porta Montisaragonis. Qui affrontat ex parte orientis in casas de Pedrez Oscensis canonicus et de Sanz Cuپرer, et ex parte occidentis in casas de Petro Mulet, ex parte meridiei et ex parte montis in vias publicas. Sicut iste iamdicte affrontationes predictas casas undique circundant, sic vendimus vobis illas totas ab integro et sine ullo nostro nostrorumque retentu cum introytibus et exitibus suis de terra usque ad celum, sicut melius et plus salubrius dici et intelligi potest ad bonum et ad salvamentum de vobis et vestris per precium placabile quod inter nos et vos placuit et, per CL morabetins alfofis quos ex vobis recepimus et fuimus paccati ad nostram voluntatem et apud vos iamdicti emptores nostri ex hoc precio nichil remansit inde apaccare; propterea volumus et concedimus vobis ut ab hac die in antea habeatis et possideatis predictas casas salvas et liberas et quietas ad propriam hereditatem per vendere et dare et impignorare et per facere inde omnem vestram voluntatem vos et omnes successores vestri imperpetuum. Et ad maiorem confirmationem damus vobis fidanzas de salvetat de predictas casas ex totis hominibus et feminis ex hoc seculo, per fuerum Osce, Deusaiuda, Petro Mulet et nos ipsos cum illos aboltas. Ita quia quisquis vobis vel vestris de predictas casas iactaverit istas predictas fidancias faciant vobis salvas per fuerum terre et mitant vobis vel vestris in alias tam bonas casas et in tam convenienti loco et faciant vobis salvas per fuerum Osce. Huius rei testes sunt Matheu del Mas et Ramon de Sessa.

Actum est hoc mense madii, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Aliala XXVI solidos.

Fuit hoc II dias intratos de predicto mense.

Petrus Eximinius scripsit et hoc sigt num fecit.

1214, mayo

El obispo García cambia a Frontina, hija de Fortuño de Bergua, difunto, una casa y un huerto en el barrio de Jimeno de Artusella y trescientos sueldos jaqueses por otras casas cerca de la puerta de Montearagón.

A. 2-351. Carta partida por ABC.

B. *Libro de la cadena*, n.º 237, p. 100.

C. *Libro de la cadena*, n.º 510, p. 237.

In Dei nomine. Hec est carta auctoritate donationis quam facio ego Garssias Dei gratia Oscensis episcopus vobis dompna Frontina, que fuistis filia de don Fortunio de Bergua, cui sit requies. Placuit mihi et dono vobis cambium unas casas et ortum que habeo in Osca in barrio de casas de Eximino de Artusella que fuerunt de domna Juliana de Liesa. Illas casas affrontat in oriente in casas de Ramon, bainero, in occidente in via publica, in meridie in via publica, ab aquilone vero in casala de illos de Maza. Illum ortum affrontat in oriente in casas de don Vincent de Sancti Petri, veteris sacerdos, in occidente in casas de dompna Martina et in casas de Sanxo d'Attos, in meridie in casas de don Artal de Artusella, ab aquilone vero in casas de illos de Papaficos. Sicut iste iamdicte affrontationes continent casas et ortum predictum ab utraque parte, sic dono vobis illud totum in cambio ab integro sine aliquo retentu cum introitibus et exitibus suis casas de terra usque ad celum et ortum cum omni genere arborum et concedo quod acceptit de vobis de CCC solidos laccensis monete bone et firme de tornas unde teneo me paccatum. Ut habetis et possideatis casas et ortum cum omni genere arborum ab hac die in antea totum francum, salvum et securum per dare et per vendere et per facere inde vestram propriam voluntatem sicuti ex vestra hereditate vos et filii vestre vel filie et omnis generatio et posteritas per secula cuncta amen. Dono vobis fidanzas de casas et ortum predictum de salvetate de totis hominibus et feminis secundum usum Osce don Bertran de Albero et don D. Loys et me ipsum cum eis aboltas.

Ego Frontina qui sunt predicta ex optimo corde recipio de vobis domino G. Oscensi episcopo donativum predictum quod mihi datis in cambio et per hoc similiter dono vobis in cambio unas casas quas habeo in Osca, circa Porta Montis Aragonis. Que affrontant in oriente in casas de don Garcia Larbesa, in meridie in via publica, in occidente et in aquilone en vestras casas. Sicut iste iamdicte affrontationes continent casas predictas ab utraque parte, sic dono et concedo vobis illas totas ab integro sine aliquo retentu cum introitibus et exitibus suis de terra usque ad celum. Ut habeatis et possideatis casas predictas ab hac die in antea francas, salvas et securas per facere ex eas et in eas quicquid volueritis vos et successores vestri omni tempore. Dono vobis fidanzas de salvetate de casis predictis de totis hominibus et feminis secundum usum Osce don Bertran de Albero et don Loys et me ipsa cum eis aboltas. Huius rei testes sunt don Assalit Oscensis sacrista et don Petriz canonicus et don Bertes de Vilicastello et don Michael Palmero.

Factum est hoc mense madii, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsi et hoc sig[†]num feci.

27

1214, junio

Sancho de Aunés, arcediano, y Juan de Lac, prepósito y enfermero, donan a treudo unas casas en Igríes a Guillén de Arguis y a María, su mujer.

B. *Libro de la cadena*, n.º 790, p. 463.

[N]otum sit omnibus hominibus presentibus et futuris quod ego Sancius de Aunes archidiachonus et ego Iohannes de Lac infirmarius prepositi, cum assensu et voluntate dompni nostri G. Dei gratia Oscensis episcopi et Petri Belini prioris et Oscensis Capituli, damus vobis Guillem de Arguis et uxori vestre Marie ad tributum illas casas que fuerunt de Ramon Guascon in Idres. Que affrontat in una parte hec ecclesie Sancte Marie, in alia parte in via publica, in tercia parte in orto de Iohan de Zavanodos, in quarta parte in casas de Guillem, tixener. Sicut iste iamdicte affrontationes continent casas predictas in circuitu ab utraque parte sic damus et concedimus

vobis illas totas ab entegro cum introitibus et exitibus suis de terra usque ad celum. Tali convenio damus vobis casas predictas ut teneatis eas semper in pede et detis nobis pro eas de tributo unoquoque anno in mense ianuario omni tempore XX denarios illius, scilicet monete que tunc erit firmata a dompno rege in Aragone, vos istum tributum nobis reddendo annuatim in pace sicut est supra scriptum habeatis et possideatis casas predictas salvas et securas per facere ex eas et in eas quicquid volueritis vos et posteritas vestra omni tempore. Et si forte casas predictas vendere volueritis primitus de decem diebus facite illud nobis scire, et si nos quisierimus illas retinere que habeamus illas minus V solidos qua aliter hoc et de impignatione sicut unus et alius sine autem tunc vendite eas cuicumque volueritis qui predictum tributum nobis in pace persolvant et pacta observent suprascripta exceptis infantionibus et personis deditis religioni.

Ego G. Dei gratia Oscensis episcopus hanc cartam laudo et affirmo et hoc sigtnum facio.

Ego Petrus Belini prior pro me et pro toto conventu hoc sigtnum facio.

Ego S. de Aunes archidiachonus hoc sigtnum facio.

Ego I. de Lac infirmarius hoc sigtnum facio.

Actum est hoc mense iunii, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Petrus de Novals hanc cartam scripsit et hoc sigtnum fecit.

28

1214, agosto, 31

Pleito entre los obispos de Huesca y Tortosa, por una parte, y los clérigos de Alquézar, por otra, sobre la posesión de la iglesia de Alquézar.

A. 6-195. Sello de cera pendiente.

Universis hec legentibus innotescat. Quod nos P. Dei gratia episcopus Dertusensis, cum assensu et voluntate Capituli Dertusensis ex una parte, et nos Garsia Oscensis episcopus, cum assensu et voluntate Oscensis Capituli ex altera, renunciantes spontanea voluntate illi arbitrio in quo compromisseramus in magistrum V subdiachonum dompni pape et magistrum P. de Calataiub canonicum Tirasone et P. de Tolone canonicum

Illerdensem super ecclesia de Alquezar et omnibus ad eam pertinentibus tam super his que acta sunt in ipsa causa quam super gerendis omnibus et etiam super ipsa causa que P. Dertusensis episcopus personaliter conveniebat S. de Aunes archidiaconum et A. sacristam Oscensem. Ita videlicet ut ipsi duo examinent ipsam causam totam apud Monssonem et eam ibidem per definitivam terminent sententiam usque ad primum festum omnium Sanctorum quidem ipsi duo per definitivam sententiam duxerint statuendum utraque pars suscipiat equanimiter et observet, et si forte ipsi concordare nequiverint, sumant ipsi duo aliam terciam personam et quod illa cum alter illorum statuerit diffiniendum ab utraque parte inviolabiliter observetur in perpetuum. Ad hec autem omnia supra scripta observandam nos utraque pars [...] nos sub pena mille aureorum et compromittimus servaturos. Fideiussores autem huius compromissi suam servandi sunt ex parte Dertusensis episcopi Iohannes Petri Bonetus de Matamulis et Garinus de Barbisrubeis, ex parte vero Oscensis episcopi sunt Argones diaconus Sancte Marie de Monssone, Petrus Moline et Petrus Valles scriptor. Quilibet autem utriusque partes fideiussorum prescriptorum est obligatus in solidum ad penam supradictam mille aureorum. Testes totius negotii istius sunt, Dominicus prior Sancti Iuliani, B. de Graz diaconus Sancte Marie de Monssone et Dominicus de Statella sacerdos Sancti Stephani de Monssone.

Actum est hoc pridie kalendas septembris, sub anno Dominice Incarnationis M.º CC.º L.º II.º.

Michaelis subdiaconi sig[†]num qui hoc translavit.

29

1214, agosto, 31

Compromiso entre el obispo de Huesca y el de Tortosa sobre la iglesia de Alquézar.

A. 6-444.

Cum inter venerabiles patres Oscensis et Dertusensis episcopos ex una parte et clericos de Alchezar ex alia super diversis Capitulis et querelis hinc

inde propositis questio verteretur et causa eadem esset B. priori Ylerdensi magistro Vitali archidiacono Terrantone et G. de Siscario archidiacono Benacensis a domino papa tandem de voluntate parcium A. sacrista Oscensis procurator Oscensis episcopi et Stephanus ac Benedictus procuratores clericorum compromiserunt in predictos priorem et magistrum Vitalem et preterea in Raimundum laccensem prepositum, Berengarium de Calasanz Rotensem canonicum et magistrum Arnaldum precentorem Ylerdensem, statuentes sub pena ducentorum aureorum quod quicquid predicti quinque vel maior pars eorum super omnibus Capitulis et singulis que in causa ista proposita fuerunt hinc inde et super omnibus aliis que ex illis potuerit exoriri (*sic*) et expresse super possessione et proprietate ipsius ecclesie de Alchezar et rerum omnium ad ipsam pertinencium fuerint arbitrati pars utraque humiliter suscipiet et irrefragabiliter observabit. Pro predicta vero pena solvenda obligaverunt se et per stipulationem pro miserunt pro parte clericorum supradictus Berengarius de Calasancio Rotensis canonicus et Guillelmus de Oscha civis Illerdensis utrusque in solidum sub eo pacto et tenore quod nisi omnes illi clerici de Alchezar qui procuratores suos predictos contra episcopum Oscensem misserunt usque ad kalendas septembris instantes per spontaneam approbationem et subscriptiones suas non corroboraverint arbitrium quod predicti quinque fuerint arbitrati et ipsi Berengarius et Guillelmus eis CC morabetis sine mora et difficultate persolvant. Simili quoque modo dominus Arnaldus Ylerdensis canonicus se pro parte Oscensis episcopi obligavit et per stipulationem promisit quod nisi Oscensis episcopus, R. laccensis prepositus, R. Laini archidiaconus de Anso, A. sacrista Oscensis, Petrus Belini prior Oscensis pro se et Oscensi conventu et illi clerici de Alchezar qui cesserunt in partes Oscensis episcopi usque ad instantes kalendas septembris idem eodem modo corroboraverint arbitrium et statutum ducentos morabetinos eisdem arbitris sine mora et difficultate persolvat causa ipsa et delegatio-
ne domini pape instatu suo iugiter duratura.

Ego A. Oscensis sacrista subscribo signum †.

Ego B. sacrista Alchecherensis subscribo signum †.

Ego S. precentor Alchecherensis subscribo signum †.

Ego B. de Calasanz Rotensis canonicus signum † facio.
Sig†num Guillelmi de Oscha.
Sig†num magistri Iohannis testium.
Sig†num Andree.

30

1214, agosto

Gombaldo de Callén y su mujer, Sancha, donan una heredad en Artavo a Santa María de Salas y al obispo García.

B. *Libro de la cadena*, n.º 59, p. 24.

[M]anifestum sit omnibus hanc cartam videntibus vel audientibus quod nos Gombaldus de Calleno et uxor mea Sancia, per nos et omnes nostros successores, damus et concedimus bono animo et libera voluntate cum hoc presenti instrumento perpetuo valituro domino Deo et ecclesie eiusdem gloriose genitricis Marie de Salis et vobis domino G. Oscensi episcopo ministro ipsius ecclesie et omnibus ministratoribus eiusdem loci, ob remedium et salutem anime nostre et predecessorum et successorum nostrorum, totam illam hereditatem quam nos habemus in Artavo domos, campos, ortos et vineas et omnia alia que in ipsa villa de Artavo et suis terminis habemus aliquo modo seu aliqua ratione habere debemus ut ab hac die in antea predicta ecclesia Sancte Marie de Salis et omnis ministri eiusdem ecclesie presentes et futuri habeant, teneant et possideant totam prefectam hereditatem integre sine aliqua diminutione et inter dictu et re-tentu nostro et nostrorum ad omnes eorum proprias voluntates faciendas.

Facta carta mense augusti, era M.^a CC.^a L.^a secunda.

Testes huius rei sunt Sancius de Pomario, Garsias Petriz de Tormis archidiaconus Oscensis ecclesie.

Sig†num Petri Guimonis qui rogatu predicti Gombaldi et uxoris sue hanc cartam scripsit.

1214, septiembre, 2. Huesca

Urraca, mujer de Pedro de Alcalá, hace testamento y deja propiedades a Santa María de Salas.

B. *Libro de la cadena*, n.º 69, p. 28.

[E]go Urracha, uxor de Petro d'Alcala, posita infirmitate set tamen in meo sensu et in integra memoria facio meum testamentum presente et concedente illud meo marito ante dicto.

Dimito pro anima mea ad ecclesiam Sancte Marie de Salis quantum habeo et habere debeo aliqua ratione in villa de Ysarre et in suis terminis cum illa almunia quam habeo in termino de Sancta Eulalia. In tali convenio quod quicumque sunt vel erunt de iamdicta ecclesia rectores usque imperpetuum teneant unum capellanum cum uno scolano qui cotidie in predicta ecclesia offerant Deo sacrificium pro anima mea et omnium parentum meorum, tam pro pater meo et matre quam pro aliis meis parentibus, et unam lampadam ardente que nocte et die ardeat ante altare gloriosissime Virginis Marie de Salis.

Dimito preterea mense canonicorum Osce quanta cumque hereditatem habeo et habere debeo in Osca et in suis terminis casas, scilicet vineas et campos et siquid aliud habeo ibi et habere debeo iure hereditario hac scilicet conventione:

Dimito istud ut usque imperpetuum canonici Oscenses, omnibus diebus lunis, statutis ad faciendas processiones pro defunctis ipsi in Claustro Osce per totum faciant processiones pro animabus patris mei et matris et de me ipsa et de aliis fidelibus defunctis et ex debito teneantur facere stationes ad nostram sepulturam cum orationibus statutis pro defunctis quicumque de prepositis tenuerit hereditatem istam in die aniversarii mei de canonicis ex debito in cena XX gallinas obtimas. Verumtatem si forte quod non credo aliquis homo vel femina ullo tempore monstraret aliqua mostram de carta aut de alia carta per quam laboraret et vellet destruere et revocare istud meum testamentum testor coram Deo et super animam meam quos nunquam mandavi illam cartam scribi nec feci cum aliquo

homine ullam convenienciam pro qua possit aut debeat revocari istud meum testamentum.

Volo preterea et constituo ut si me supervixerit meus maritus P. d'Alcala paccet de meis rebus et suis quantascumque debitas debet dare et ullus homo non possit ei super hoc aliquam contrariam movere aut embargue, set teneat totas meas causas mobiles et immobiles, tamdiu donc predicta debita ex integro sint soluta.

Dimito preterea ecclesie Sancte Marie de Salis duas casas cum suis hereditatibus in villa Morrano quales ibi voluerit eligere in parte mea Oscensis episcopus aut alius pro eo de isto meo testamento.

Constituo et facio spomdalers Spaynol de Tella et G. de Lins, milites. Sunt testes istius suprascripti Sancius de Averro, miles, et Domingo d'Alcala, filius de Iohan d'Alcala.

Actum est hoc in presentia domini G. Oscensis episcopi, apud Novals, die mercurii II septembris, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Data per manum Iohannis prioris sancti Vicentii apud Oscan qui hoc signum posuit.

32

1214, septiembre

Bartolomea, viuda de Gascón del Rey, vende un campo en Huesca, en el término de Almería, al obispo García por doscientos sueldos jaqueses.

A. 6-293.

B. *Libro de la cadena*, n.º 156, p. 70.

C. *Libro de la cadena*, n.º 521, p. 277.

In Dei nomine. Hec est carta auctoritate venditionis quam facio ego Bartholomea, uxor que fui de don Gascon del Rei cui sit requies, vobis domino G. Oscensi episcopo. Placuit mihi obtimo corde et bona voluntate vendo vobis pro me et pro filiis meis qui non sunt de etate unum campum quem nos habemus in Osca, in termino de Almeriz. Qui affrontat in oriente in via publica, in occidente in campo de Pere Ramon, in meridie in cequia vicinal, ab aquilone vero in campum regis. Sicut iste iamdicte affrontationes

continent campum predictum in circuitu ab utraque parte sic vendo vobis illum totum ab integro sine aliquo retentu cum introitibus et exitibus suis per CC solidos laccensis monete bone et firme, quos ex vobis recepi ad meum plaçer unde teneo me paccata et de hoc precio nichil remansit ad paccare apud vos emptore meo. Ut habeatis et possideatis campum predictum ab hac die in antea franchum, salvum et securum per dare et per vendere et per facere inde vestram propriam voluntatem sicuti ex vestra hereditate vos et generatio vestra omni tempore. Dono vobis fidanzas de salvetate de campo predicto de totis hominibus et feminis secundum usum et forum Osce don D. de Ayerb et don Bales de Arguis et me ipsa cum eis aboltas. Sunt testes istius supra scripti don Eneco de don Gascon del Rei et don Ramon de don Aceti.

Factum est hoc mense septembris, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Aliala paccata costavit X solidos.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsi et hoc sig†num feci.

33

1214, septiembre

Juan de Cámaras dona cincuenta morabetinos alfonsinos de oro «in frairesca» a la catedral.

A. 2-426. Carta partida por ABC.

Notum sit cunctis hominibus presentibus et futuris quod ego Iohannes de Camaris, in presencia proborum hominum, dono et assigno clerico et ecclesie Oscensi in potencia de vobis domino G. Oscensi episcopo et Petri Belini prioris, L morabetinos alfossinos boni auri et recti ponderis ad opus operam de vestro xaariz, ut post meos dies accipiatis istos morabetinos in frairesca que de me debet vobis pertinere in sedibile et in mobile et hoc habeatis super illa vinea quam ego comparavi de filios de Domingo de Montearagone in Conilleneç, et tenet se in una parte cum vinea que fuit de Mascarón de Camaras, in alia parte cum via publica. Et mando et volo quod ipse cui ego dimisero istam vineam ad obitum meum non habeat potestatem illam emparandi donec dictos morabetinos sint vobis solutos et

in super vos nec successores vestros non abeatís potestatem pro querere ulla frairesca nec ulla alia res ex mea parte in quantum que hodie habeo nec [...] habere potuero de sedibile et de mobile.

Ego G. gratia Oscensi episcopo hanc cartam laudo et affirmo et hoc sigtñum facio.

Ego Petrus Belini prior pro me et pro toto conventu hoc sigtñum facio.

Huius rei testes sunt Eximinus, marroqui, et Ferrer de Monni Diaz.

Actum est hoc mense septembris, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsi.

34

1214, septiembre

Pedro de Pomar y su mujer, Sancha, donan un campo en Huesca «subtus Hospitale Sancti Michaelis» a Santa María de Salas.

B. *Libro de la cadena*, n.º 20, p. 7.

[N]otum sit cunctis presentibus et futuris quod ego Petrus de Pomar et uxor mea domina Sanxa, in remissionem peccatorum nostrorum pro animabus patris et matris mee et parentum meorum, damus et concedimus domino Deo et ecclesie Marie de Salis in potestate de vobis domino G. Oscensi episcopo unum campum quem habemus in Osca, qui est subtus Hospitale Sancti Michaelis et tenet se in duabus partibus cum illa Ysola, in tertia parte cum illo muro de terra. Sicut iste iamdicto affrontationes continent campum predictum sic damus vobis illum totum ab integro. Tali convenio ut pro isto campo teneatis unam lampadam illuminatam cotidie die et nocte ante altare Sancte Marie de Salis, semper donec vobis assignemus et demus locum ad hereditatem unde sufficienter exeat dictam luminariam omni tempore. Damus vobis fidañça de salvetate de donativo predicto don Petro de Arbanes et nos ipsos cum eo aboltas. Huius rei testes sunt don Iohan de Loçano et don Exemen de Coscollano.

Fuit hoc mense septembris, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsi et hoc sigtñum feci.

1214, octubre, 31

Alamán de Antillón hace testamento.

A. 6-56.

Hoc est translatum verbum ad verbum firmiter et fideliter factum.

Notum sit cunctis hominibus presentibus et futuris quam hec est carta de destinamento quam facio ego don Alaman de Antillon in mea memoria quia timeo penas inferni et desidero videre gaudia paradisi.

Ideo laxo de meis hereditatibus quas habeo in meum posse de post nostris diebus scilicet de me Alaman et de dompna Maria uxor mea, filiis meis scilicet Arrodrigo et Alaman.

In primis laxo ad Arrodrigo en Sessa illo casal qui est foras illa porta de illa villa usque ad illa via publica. Et in super laxo ei illo quadron qui est in illa charrera de Salellas, illo maior qui est super illa charrera. Et laxo ei in illa carrera de Salellas illa faxa que est in boga de don Petro Phelip subtus illa charrera. Et laxo ei illo linar qui est in illa vinea ultra illo rivo. Et laxo ei illa vinea metipsa qui est de illa cequia de Salellas en ioso. Et laxo ei illo campo de illas oliveras de illa marchin en suso. Et laxo ei illo campo de illos vinals. Totum hoc totum supra scriptum laxo ad Arrodrigo.

Et similiter laxo ad Alaman illa faxa in illa charrera de Salellas quam primum dederam ei. Et in super laxo ei illa faxola que est proprie illa alchelcha. Et laxo ei illa vinea que est ultra illo arrivo de illa azequia de Salellas ensuso, illa vinea vetula. Et laxo ei illo campo que est proprie illo campo quem ego dedi ad illa confraria. Laxo ei totum extra illa valle que teneo mihi.

Hoc totum laxo eis in Sessa ad Alaman et ad Arrodrigo sicut divisum est de post nostris diebus de me Alaman et de dompna Maria uxor mea et mando ut unus quisque habeant hoc in parte sicut scriptum est et non demandent partem nec habeant amplius partem in meis hereditatibus.

In super laxo a Michel meo nepto in Sessa in illa charrera de Salellas subtus illa via illa faxa maior. Et laxo ei illo menor quadron super illa via. Et laxo ei illo campo de illa font Dellapio. Hoc totum laxo ei per illum totum

quem tenebam ei per illam hereditatem de Archauyso quem vendidi per CCC solidos. Et si forte Michel neptus meus non se tenet per peccatum de istos campos per istos CCC solidos [¿habeat?] dompna Maria iam dictos campos et non sint de Michel meus neptus. Super hoc dono Michaeli meo nepto in donativum una vinea ipsa que est in fons de illo açaquyn de Sessa, illa que se tenet cum illa vinea de dompna Maria Borraman. Et si forte Michael neptus meus migrasset ab hoc seculo ut non venisset amplius in hac terra iam dictos campos et iam dicta vinea sint pro sua anima de illo Spital. Scilicet illo Espital quem ego et dompna Maria uxor mea hedificavimus ad honorem Dei et suis sanctis et per ipsos peregrinos que inde sunt transi-turi ut habeat ibi hoc quod iipse dicturus est in die iudicii esurivi et deditis mihi manducare et his similia et est ipso Espital in termino de Sessa inter Ampla Maior et Valchions, in camino de Oscha et de Pertusa.

Super istos donativos factos totum quod habeo in Sessa de mea hereditate de celum usque ad terram et in suis terminis laxo uxori mee dompna Maria de suos dias quantum vixerit in hoc seculo et post obitum suum laxo totum ad iam dicto Espital scilicet casas, campos, vineas et ortos heremum et populatum aquiis et paschiys entradas et exidas sine ullo retinimento quod non retineo ibi.

Et ego don Alaman et uxor mea dompna Maria laxamus optimo corde illa nostra hereditate similiter ad iam dicto Espital quam habemus in [...] et in suis terminis ipsa que compravimus de Per, scilicet chasas et campos heremum et populatum, entradas et exidas totum quod nos ibi habemus sine ullo retinimento quod non retinuimus ibi extra tres campos campos (*sic*) quos dedimus a Sania de Albas propter servicium quod fecit nobis. Et mandamus ita ut quisquis tenuerit iam dicto Espital et iam dictas hereditates teneant ibi ad serviendum Deo et pro animabus nostris et omnium fidelium defunctorum unum sacerdotem et suum escolarem et si forte ibi non fuerit homino [...] frayre vel aliquem homine ut teneant iam dictum Espitale sicut dictum est. Et si forte habuerit homo in meo parentescho vel de illo parentescho de dompna Maria uxor mea ut teneant iam dictum Espitale et iam dictas hereditates habeant totum sicut dictum est, et teneant

ibi sicut dictum est ipsum sacerdotem et suum escolarem et serviant Deo [...] placuerit in secula cuncta.

Et qui hoc supra scriptum [...] fecerat, maledicatur a Deo patre omnipotente et habeat partem in inferno inferiore cum Datan et Abiron in secula seculorum.

Sunt esponaleros de hoc supra scriptum qui hoc audierunt et viderunt in primis don Galindus et don Garcia Petrez de Abeu.

Facta carta et hoc destinamentum in mense october, vigilia omnium Sanctorum, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Nicholaus capellanus in Bespen hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

36

1214, noviembre

Cipresa, hija de Pedro Belsué, vende una viña y un área en Albero a Aricsenda, viuda de Pedro Belsué, por tres sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 580, p. 310.

[I]n Dei nomine. Hec est carta auctoritate venditionis quam facio ego Cipresa, filia que fui de Petro Belsue, vobis Aricsen, uxor que fuit de Petro Belsue. Placuit mihi optimo corde et bona voluntate et vendo vobis unam vineam et una area. Illa vinea es in bailia Daculla de las d'Albero que affrontat in oriente in vinea de Petro Belsue, in aquilone in illa quosta. Sicut iste iamdicte affrontationes continent vineam predictam in circuitu ab utraque parte, sic vendimus vobis illam totam ab entegro cum introitibus et exitibus suis et cum arbores que ibi sunt, per III solidos laccensis monete quos ex vobis accepit a meum placer, unde teneo me paccata, de hoc die in antea habeatis et possideatis vineam predictam et illa area salva et segura per dare et per vendere vel per impignorare et per facere ex ea quicquid volueritis vos et filii vestri vel filie et omnis generatio vestra in perpetum. Dono vobis fidanza de salvetate de vinea predicta de totis hominibus et feminis per forum d'Osca Sanio Soro de Petrasetz, et me ipsa cum illo in simul et aboltas. Sunt testes Per Tartuga, pellicer, et Arnald Huet.

Actum est hoc mense novembris, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Aliala paccata consto III dineros.

Ego Petrus de Portulas hanc cartam scripsit et hoc sig⁺num fecit.

37

1214, diciembre

Sancho de Alcait y su mujer, Dominga, venden una pieza de tierra en Ilor a Pedro Sanz y a Eulalia, cónyuges, por veinticuatro sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 841, p. 436.

[S]it notum cunctis quod ego Sanio d'Alcait et Domenga uxor mea vendimus vobis Petro Sanz et uxori vestre Eulalie unam pezam in fundus Ilor. Habet affrontationes ex una parte pezam de Petro, frater de Domingo Lopez, ex alia parte est cequia vicinalem et ex altera parte est mons. Hanc pezam vendimus vobis integre absque retentu aliquo, per XXVIII solidos de precio et per aliala XII diners laccensis monete bone quos a vobis habuimus et accepimus fuimusque bene paccati voluntati nostre de precio et de aliala. Et dedimus vobis ferme de salvetate ad forum terra lohan Sanz de lohan Peiron. Sunt testes huius rei lohannes de Zapata et Sanio de la Calza.

Actum est hoc mense de decembris, in era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Petrus de don Ennequo scripsit.

38

1214, diciembre

Pedro y Miguel de Pozán, hijos de Blasquita de Pozán, venden una heredad en Alerre a Bernardo de Alerre y a Teresa, cónyuges.

B. *Libro de la cadena*, n.º 990, p. 525.

[I]n Dei nomine. Hec est carta auctoritate venditionis quam facimus ego Petro de Pozant et ego Michel Pozant, filii qui fuimus de domina Blaschita de Pozant cui sit requies, vobis don Bernard de Alerr et uxori vestre Taresa. Placuit nobis obtimo corde et bona voluntate et in presentia proborum

hominum sine ullo rancurante vendimus vobis totam illam hereditatem quam habemus in Alerr et in suis terminis. Scilicet casas et casales, ortos et ortales, campos et vineas heremum et populatum cum pascuis et aquis, pratis, lignis, silvis et vetatis et cum omnibus directis, splatis et usaticis quam nos in predictam hereditatem habemus et aliquo modo habere debemus, sic vendimus vobis illud totum ab entegro sine aliquo nostro nostrorumque retentu cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum de terra usque ad celum, per precio placabile quod inter me et nos bene convenimus atque complacuit nobis, scilicet (*mancha*) solidos laccensis monete bone et firme quos ex vobis recepimus ad nostram voluntatem unde tenuimus nos paccati et de hoc precio nichil remansit ad paccare apud vos emptoires nostri. Ut habeatis et possideatis hereditatem predictam ab hac die in antea sic melius potest dici vel intelligi ad vestrum salvamentum francam, salvam et securam per dare et per vendere et per facere inde vestram propriam voluntatem sicuti ex vestra hereditate vos et filii vestri vel filie et omnis generatio et posteritas vestra per secula cuncta amen. Damus vobis fidanzas de salvetate de hereditate predicta de totis hominibus et feminis secundum usum terre don Sanio de Novals, filio de don Petro de Novals, et don Petro de Lavata, miçer de Osca et nos ipsos cum eis aboltas. Quia quisquis vobis vel vestris iactaret de hereditate predicta istas fidanzas iamdictas mittant vobis in alia hereditate tam bona et in tam convenienti loco in Alerr et in suis terminis et faciant vobis illam salvam per fuer de terra. Sunt testes istius supra scripti don Petro de Pueio et don Petro de domina Franca.

Actum est hoc mense decembris, era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Aliala paccata costavit XX solidos.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsit.

39

1215, febrero

Pedro y García, hijos de Esteban de Arasilla, venden una viña en Almuniente, en el término de Malluelos, a Gil, sacerdote, por ciento cincuenta sueldos jaqueses.

A. 5-48.

In Dei nomine. Hec est carta venditionis quam facio ego Petro et Garcia, filios qui fuimus de don Stevan de Arassella vobis don Gil sacerdos, consanguineo nostro. Placuit nobis bona voluntate vendimus vobis in Almunien unam nostram vineam, est autem ista vinea in termino que vocatur Mallolos ex parte illo rivo. Qua affrontat ex una parte in campo de Domingo Alamazon, ex alia vero in vinea de Lop de Alberero, et ex alia parte in via publica *[sic]*. Sicut iste iamdicte affrontationes includunt vel dividunt has vineas prenominatas, sic vendimus vobis eas cum sua aqua ad illas pertinenti et cum omni genere arborum que in eas sunt et cum introitibus et exitibus suis absque ullo rancurante per CL solidos denariorum monete laccensis bone et firme, quos de presenti ex vobis accepimus et unde tenuimus nos paccati ad nostrum placer in ipso loco. Ut abeat is has vineas prenominatas de hac die in antea ad propriam hereditatem per facere inde propriam vestram voluntatem vos et filii vestri et omnis generatio vel posteritas vestra per secula cuncta amen. Deinde damus vobis fidancia salvitare de predicta venditione secundum morem istius terre Fertugno Barbarza et nos metipsum cum eis aboltas. Sunt testes istius venditionis don Domingo Alamazon et Garcia de Per abat.

Facta carta in mense februarii.

Aliala paccata vel facta X solidos.

Era M.^a CC.^a L.^a III.^a.

Ego Iohan de Alamazon hanc carta scripsi et de manu mea hoc signum feci.

40

1215, febrero

Simona y Juan, hijos de don Guillermo, cocinero difunto, donan un huerto cerca de «illa almecorella de mauros» a Pedro Galindo, hermano suyo.

B. *Libro de la cadena*, n.º 564, p. 300.

[I]n Dei nomine. Hec est carta auctoritate donationis quam facimus ego Symona et ego Iohan, qui fuimus filii de don Galinno cocinero cui sit requies, vobis don Petro Galindo nostro germano. Placuit nobis obtimo

corde et bona voluntate et in presentia proborum hominum sine ullo rancu-
rante damus vobis illum nostrum ortum quem habemus in Osca, circa illa
Almecorella de Mauros. Qui affrontat in oriente in orto de dompno Garssia
Oscensi episcopo et in orto de don Petro cocinero, in occidente in casa de
Tarabella mauro et in ortal de Hospitale Sancti Iohannis, in meridie in orto
qui dicunt de Ferriz, ab aquilone vero similiter in orto de dompno Oscen-
si episcopo. Sicut iste iamdicte affrontationes continent ortum predictum
in circuitu ab utraque parte et sicut nobis tetigit in parte ex parte patri
nostro, sic damus et concedimus vobis illum totum ab integro sine aliquo
nostro nostrorumque retentu cum introitibus et exitibus suis et cum omni
genere arborum et ut trahatis vos illum de pignus per CC solidos. Et hoc
damus vobis perpetue servitium et bene quod nobis in anno malo fecistis
et cotidie facitis et etiam perpetue illos donativos quos ad unusquisque de
nobis fecistis cum cartas ad vestram voluntatem unde tenuimus nos pac-
cati. Ut habeatis et possideatis ortum predictum ab hac die in antea sicut
melius potest dici vel intelligi ad vestrum salvamentum francum, salvum
et securum per dare et per vendere et per facere inde vestram propriam
voluntatem sicuti ex vestra hereditate vos et filii vestri vel filie et omnis ge-
neratio et posteritas vestra per secula cuncta amen. Damus vobis fidanzas
de salvetate de orto predicto de totis hominibus et feminis secundum usum
Osce don Pere de lacca et don Ramon de Benasc et nos ipsos cum eis
aboltas. Quia quisquis vobis vel vestris iactaret de orto predicto istas fidan-
zas iamdictas mittant vobis in alio orto tam bono et in tam convenienti loco
in Osca et in suis terminis et faciant vobis illum salvum per fuero de Osca.
Huius rei testes sunt don Bertran de Lozars et don Squirol, miçer de
Osca.

Actum est hoc mense februarii, era M.^a CC.^a L.^a III.^a.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsi et propria manu hoc signum
feci.

41

1215, marzo

Domingo Sanz, hijo de Fertún Sanz de Pitellas, vende una pieza a Pedro Sanz y a Eulalia, cónyuges, por once arrobas de trigo.

B. *Libro de la cadena*, n.º 840, p. 436.

[S]it notum cunctis quod ego Domingo Sanz, filius de Fertun Sanz de Pitella, vendidi vobis Petro Sanz et uxori vestre Eulalie unam pezam ubi Podium de Miyales ubi Casam Novam. Habet autem affrontationes ex una parte pezam de fratres Templi et ex alia parte pezam de Petro Laros et illas pardinias de Miyales sunt intus in iamdicta peza. Hanc autem pezam vendidi vobis integre absque retentu aliquo, per XI arrobas tritici de precio et I arroba tritici per aliala quos a vobis habui et accepi et me bone paccatum tenui voluntati mee de precio et de aliala. Et dedi vobis ferme de salvetate ad forum terra Garcia viello. Sunt vero testes huius rei don Petro de Sanio, ferrero, et Sanio de la Calza.

Actum est hoc mense marcii, in era M.^a CC.^a L.^a III.^a.

Petrus de don Ennequo scripsit.

42

1215, mayo

Con el consentimiento del obispo de Huesca García, por deliberación del vice-delegado I., obispo de Santa María, y consejo de R., obispo de Zaragoza, dan la administración de la prepositura oscense a S. de Aunés e I. de Lac.

A. 2-1091. Carta partida por ABC. Documento borroso.

Scientiarum dominus amen. Cuius oculos nuda sunt omnia et aperta flagello debitorum ac defectu necessariorum Oscensem dignatus est ecclesiam visitare. Inde est quod nos P. Belini prior totusque conventus Oscensis cum consilio [...] G. Dei providentia Oscensis episcopi [...] consensu et deliberationi domini I. Sancte Marie episcopi qui vices legati gerit in nostris partibus de consilio etiam et voluntate R. Dei gratia Cesaraugustanis episcopi aliorumque multorum magnorum et proborum virorum

antecedentes nostre preposit [...] necessariorum et iustias debitorum confidantes in super pro vidam dispensationem et benignam liberalem et amicabilem administrationem quam dilectissimi nostri S. de Aones sacrista [...] I. de Lac infirmarius Oscensis erga nos et ecclesiam nostram [...] damus et concedimus vobis S. de Aones sacriste laccensis et I. de Lac infirmario Oscensi [...] nostri fratribus preposituram de Osca integre et plenarie cum omnibus redditibus et pro [...] ibi pertinentibus de pacatis videlicet ad administrationem sex [...] septembris et octobris ut ipsam habeatis omni tempore vite vestre. Tamen quia vobis afferentibus verum esse cedimus vos nec vestra non sufficienter ad supplenda prepositure [...] cum voluntate Capituli et assensu [...] quod nullus nostrum possit [...] vos volueritis manulevare. Volumus et impactum deducimus ut abstinentie et misericordie quas facimus in sex mensibus istius prepositure excedantur [...] videlicet ut a kalendas posteritas madii usque ad tres annos [...] nobis providere aliter nisi ut notatum est in alio instrumento inter nos et vos nunc per alphabetum diviso. Verumptamem si usque ad supra nominatum [...] vel facienda [...] fuerint quod conventus teneatur prorogare abstinentias usque ad [...] residuorum. Si autem vestram vel nostram sollicitudine vel sollertia citra notatum terminum possimus solvere facta vel facienda debita. Volumus et [...] quod notata sunt in alio instrumento vero prepositurarum inter nos et vos per alphabetum diviso postquam autem omnia debita semel soluta fuerint volumus et in conditionem ducimus ut vos [...] prepositi [...] grandine vel alia aliqua aeris intemperie pro magna parte fructus contingeret vos [...] vel si violentia regis vel principis redditus prepositure nobis occuparentur vel auferrentur. In super obligamus [...] et nostre ecclesie quod nec per nos nec per alios nec loquemur nec faciemus nec machinabimus aliquid propter quod vos oporteat preposituras dimittere immo ut ipsas integre et in pace habeatis omni tempore vite vestre consilio et auxilio bona fide pariter vos [...] et vobis [...] de omni dampno. Si [...] quod absit dampnum inde vobis evenerit vobis tenebimus emendare. Nos etiam G. Dei providentia Oscensis episcopus hanc vestram laudabilem electionem et donationem aprobantes vobis dilectissimis filiis nostris S. de Aones sacriste laccensis et I. de Lac infirmario Oscensis preposituram Oscensem confirmamus pro intercedo vobis bona et de tamquam dilectis

filiis quod consilio et auxilio vobis aderimus in omnibus negociis que decrevistis vobis et ecclesie expedire. Et nos S. de Aones sacrista lacensis et de I. de Lac infirmarius lacensis scientes quod non que nostra sunt set que Ihesu Christi debemus [...] in ecclesiam confideantes [...] matris et venerabilium fratrem nostrorum defectus et penurias videntes in super benignum et sincerum affectum que dominus episcopus erga nos habet cum omni sua ecclesia cum gratiarum actione fratrum electionem et domini episcopi confirmationem devote suscipimus et humiliter divinum presidium et eorum consilium pariter et auxilium humiliter postulantes. Obligamus [...] in super et promittimus bona fide quod [...] domino episcopo et vobis debita vobis ministrabimus humiliter et in pace. Si vero quod [...] a nobis in aliquo erratum sunt de [...] bona fide vobis promittimus et nos obligamus quod mandato Capituli emendabimus iuxta [...] posse.

(Primera columna)

Ego I. Belini prior pro me et pro toto conventu hoc sigtnum facio.

Ego Iohannes de Seres archidiaconus hoc sigtnum facio.

Ego Iohannes de Serçun cantor hoc sigtnum facio.

(Segunda columna)

Ego Assallitus sacrista hoc sigtnum facio.

Ego Iohannes camerarius hoc sigtnum facio.

Ego G. Petri archidiaconus hoc sigtnum facio.

Ego M. de Aroix prior de Liert hoc sigtnum facio.

Actum est hoc mense madii, sub era M.^a CC.^a L.^a II.^a.

Ego Guillelmus de Loarre mandato domini episcopi totiusque Capituli hanc cartam scripsi et per alphabetum divisi et hoc sigtnum feci, mense et era prescriptis.

43

1215, junio

Gil, hijo de Vicente de Anzano, y Gracia venden una heredad en Alboreg por ciento cincuenta sueldos jaqueses al obispo García.

A. 6-336.

In Dei nomine. Hec est carta auctoritate venditionis quam facimus ego Egidius, filius de Vicent de Anzano, et Gratia, mea cognata filia de Sanio castellano de Alcala, vobis domino Garsia Oscensi episcopo. Placuit nobis optimo corde et bona voluntate et vendimus vobis unam hereditatem quam habemus in Alboreg et in suis terminis, illam scilicet quam comparavimus de don Martin d'Esquedas, scilicet casas et casales, ortos et ortales, campos et vineas heremum et populatum cum paschuis et aquis et cum omnibus directis, expletis et usaticis quam nos in predicta hereditate habemus et aliquo modo habere debemus, sic vendimus vobis illam totam ab integro sine aliquo retentu cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum, per CL solidos laccensis monete bone et firme quos ex vobis recepimus ad nostro plaçer, unde tenemus nos paccatos et de hoc precio nichil remansit ad paccare, apud vos emptore nostro. Ut habeatis et possideatis hereditatem predictam ab hac die in antea francham, salvam et securam per dare et per vendere et per facere inde vestram propriam voluntatem sicuti ex vestra hereditate vos et generatio vestra per secula cuncta. Damus vobis fidanzas de salvetate de hereditate predicta, de totis hominibus et feminis secundum usum Osce don Sanio de Oscha, filius Petri Frontini, et Iohan Porchet abbati de Banastas et nos ipsos cum eis aboltas. Huius rei testes sunt Garcia, scribano, filio de don Vincent, et Michel lo gordo.

Actum est hoc mense iunii, era M.^a CC.^a L.^a III.^a.

Aliala paccata costavit V solidos.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsi et hoc sigñum feci.

44

1215, agosto, 1

Concordia entre Jimeno Cornel y su sobrino, Pedro Cornel, sobre los derechos en Boráu y Aravós.

B. *Libro de la cadena*, n.º 807, p. 421.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Notum sit omnibus presentibus et futuris quod hec est carta de abinencia quam facimus nos Eximinus Cornel et

Petrus Cornel nepos meus in simul cum consilio et voluntate de Iohannes abbas de Aravos et de omnes meos vicini de Aravos. Libenti animo et spontanea voluntate colligimus vos omnes vicini de Borau ut in diebus nostris pascatis cum ganatis vestris in simul cum nos, in termino nostro qui vocatur Tortiellas et Riu de Seta. Similiter nos omnes vicini de Borau pro ipsa metipsa convenientia colligimus vos omnes vicini de Aravos ut in simul cum pascatis in terminis nostris cum ganatis vestris nominatim in Asaso et in Leserm et in Portiello, excepto de illos bovalares et vos omnes vicini de Aravos mittatis in Tortiellas vestro betellario et illos betellarios quem nos miserimus in iamdictis terminis dividant in simul cum vestro betellario quem vos miseritis. Et propter ista collecta quam vos colligitis nos in vestro termino nos vicini de Borau in presente damus vobis Eximinus Cornel L carneros unde die quo ista carta fuit facta. Ego don Exemeno bene me tenui pro paccato. Sunt de hoc testes visores et auditores Francho prior de Borau et Gili de Avay et Gil de illa Camera et Petro Arruevo et Iohan abbat de Aravos et Galin Calvo et Garcia de Ortota et Aznar de San Sanz.

Facta carta mense augusti, primo die eiusdem mensis, era M.^a CC.^a L.^a III.^a.

Iohannes, filius G., ortolani, hanc cartam scripsit et per litteras divisit.
Hoc est translatum bene et fideliter factum.

45

1215, agosto, 15. Huesca

García y A. Pardo restituyen la villa de Castán, donada a San Pedro de Siresa por el rey Sancho Ramírez, a la catedral de Huesca y al obispo García.

B. *Libro de la cadena*, n.º 249, p. 126.

C. *Libro de la cadena*, n.º 793, p. 414.

[N]otum sit presentibus et futuris quod ego Garsias Pardi intendens saluti anime mee et A. Pardi, fratris mei, audito privilegio donationis quam fecit Sancius rex Aragonum ecclesie Sancti Petri de Ciresa a cui donavit ecclesiam ville que dicitur Casta. Audito quoque et intellecto quod rex Ranimirum abstulit iniuste eamdem ecclesiam Oscensis episcopo,

habito consilio multorum clericorum et aliorum prudentum virorum plenius intelligens quod predictam ecclesiam non posse habere et retinere sine periculo anime mee et meorum tum quia laycus sum ad ius Oscensis ecclesie ipsam credo pertinere ecclesiam.

Dono concedi de predicti tradi sepredictam ecclesiam prefate ville que dicitur Casta, Deo et Oscensis ecclesie et G. ipsius ecclesie episcopo ut habeat illam et possideat ipsam pacifice et imperpetuum cum decimis, primicis, oblationibus, et defunctionibus et cum omnibus aliis que ad illam pertinent et pertinere debent. Reliqua omnia que ego et frater meus et predecesores nostri habuerunt, preceperunt et possederunt per septuaginta et plurimes annos cum ipsa ecclesia.

Dono et trado predicto G. Oscensi episcopo et ecclesie Oscensis sive laccensis et etiam ecclesie Sancti Petri de Ciresa cui facta fuit donatio et que multis eam posse dit temporibus, verum quia ego G. Pardi conveni cum abbate de Auguero ut decimam panis et agnorum lanei et casei dividamus et habeamus per medium exceptis decimis omnium terminorum qui sunt assignati et terminati ipsi ville que dicitur Casta et aliarum villarum circumadiacentium.

Volo et statuo quod illa convencio que facta est inter me et predictum abbatem de Auguero et eius clericos servetur et teneatur ab episcopo Oscensi et non mutetur cum sit utilis utriusque parti. Et de utriusque partis facta voluntate et sit bene firmata et inscriptis redacta sicut patet per instrumentum inter me et ipsum per alfabetum divisum.

Actum est hoc mense augusti, in Capitulo Oscensi, in festivitate Assumptionis beate Marie presentibus Martin Xemenz de Balterra et S. de Artallan et don Lop Oiova et G. de Velaç, militibus, ipsius, era M.^a CC.^a L.^a III.^a.

Data Osce per manum R. abbatis de Olivano et prepositi laccensis.

46

1215, agosto

Domingo de Orna y Oría, cónyuges, y Esteban y Dominga, cónyuges, donan una

viña en Almuniente y un tributo de dos carneros anuales a San Juan Bautista y a la casa de la Limosna.

A. 5-35.

In Dei nomine. Hec est carta auctoritate donationis quam facimus ego Domingo de Orna et uxor mea Oria et ego Stephan et uxor mea Domeneca. Placuit nobis obtimo corde et bona voluntate et offerimus nos Deo et beato Iohanne Bapstista et domum Oscensis Helemosine in vita et in morte, in potencia domini G. Episcopi et de vobis P. Belini prioris et Iacensis helemosinarius, et damus et offerimus predictae domus Helemosine unam vineam quam habemus in Almunien in termino de Corona. Que affrontat in una parte in illo bobalar, in alia parte in vinea de Domingo de Larbasa. Sicut iste iamdicte affrontationes continent vineam predictam, sic damus illam vobis totam ab integro sine aliquo retentu cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum ut habeatis et possideatis vineam predictam post dies de nos IIII qui sumus predicti francam, salvam et securam per facere ex ea quicquid volueritis vos et successoribus vestris imperpetuum. Insuper in remissionem peccatorum nostrorum et pro animabus patris et matris nostrum vel parentum nostrorum addicimus huic donationi et concedimus et constituimus vobis dare singulis annis in Vigilia Pentecostes duos carneros de primo aud de quatuor dentes intus in Osca de tributo omni tempore. Et isto tributo habeatis illo ab hac die in antea super nos et super quantum habemus hodie et in antea habere poterimus de sedibile et de mobile in cunctis locis.

Ego Petrus Belini prior et helemosinarius Osce pro me et pro toto conventu recipio de vobis don Domingo de Orna et de vobis Stephan et de uxores vestras Oria et Domeneca qui estis predicti donativum predictum ad opus dicte Helemosine et quia semper erga nos et ecclesiam nostram habuistis bonam voluntatem et modo in opera nobis hostenditis. Ideo de bona voluntate recipimus vos in omni beneficio que in ecclesia nostra cotidie die et nocte se facit in helemosinis in vigiliis in orationibus et in omnibus aliis beneficiis ut sitis inde participes sicut et nos in vita et in morte et in super ut emparemus et defendamus vobis de omnibus hominibus et feminis bona fide secundum nostrum posse.

Ego P. Belini prior pro me et pro toto conventu hanc cartam laudo et affirmo et hoc sig+num facio.

Huius rei testes sunt don Domingo de Muro canonicus et Petrum Angue et Eximinus de Novals et Gil sacerdos de Almunien.

Actum est hoc mense augusti, era M.^a CC.^a L.^a III.^a.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsi et hoc sig+num feci.

47

1215, septiembre = ŷumādà I de 612. Huesca

Abū-l-Ḥasan Salomón ben Ardūṭ y Abū Ishāq ben Laṭrunīr, nádires del rey, y el amín Muḥammad ibn Jalaf al-Qalahūrri compran a Naīmatī, hija de Muḥammad ibn Jalaf ibn Mallūn, la casa que tiene en el arrabal de poniente, en Huesca, por ciento veinticinco dinares qanāšir «de plata, de la acuñación corriente ahora», pagados «en buena moneda, de curso legal, contrastada».

Documentos árabes.

Publicado por Jacinto Bosch Vilá, «Los documentos árabes del Archivo Catedral de Huesca», *Revista del Instituto de Estudios Islámicos en Madrid*, 5 (1957), doc. 8, pp. 35-37. Traducción copiada.

Los magnates del reino Abū-l-Ḥasan Salomón ben Ardūṭ y Abū Ishāq ben Laṭrunīr, nádires de los bienes del rey, ayúdele Dios, y el amín Muḥammad ibn Jalaf al-Qalahūrri compran a Naīmatī, hija de Muḥammad ibn Jalaf ibn Mallūn, acogida a la protección de Aḥmad ibn Ibrahīm al-Marīnī, la casa que posee en el arrabal de poniente, en Huesca.

Los límites de la casa son: a mediodía la casa de los herederos del Coscollaní y la de Yūsuf, *el Matrollo*, a levante la casa de los herederos de Abū Ṭawwāl, al norte las casas de los herederos del *ray* y un callejón sin salida al cual dan las aberturas de dichas casas, y a poniente la casa de los herederos de Ŷarbiqel.

Compran esta casa con todas sus utilidades, beneficios y derechos completos, así lo que hay dentro como fuera de ella, en compra perfecta lícita, absoluta, irrevocable, que no lleva aneja condición viciosa alguna ni

cláusula de retroventa ni de opción, por el precio cuya suma es de cien *dīnar* más veinticinco *dīnar qanāšir* como sobreprecio, de plata, de la acuñación corriente ahora.

Los compradores pagaron a la vendedora citada dos tercios del precio estipulado en buena moneda, de curso legal, contrastada, cantidad que aquella recibió de ellos en la forma expresada, por lo que les declaró libres de deuda, quedando, en consecuencia, totalmente libres. Se hace constar que el otro tercio queda en poder de los compradores a fin de distribuirlo según conocida costumbre.

Los citados compradores recibieron la cosa vendida, cuyos límites se han indicado, y ocuparon en ella, con todos sus derechos, el lugar de la vendedora mencionada, estableciéndose en la misma y en lugar del propietario en su propiedad, según la venta del Islam, sus cláusulas y la devolución del daño o evicción entre musulmanes.

Ambas partes conocieron el valor y alcance de la venta y la conclusión del contrato, sin ignorar nada a él tocante.

Dicha venta ha tenido efecto por orden del marido de Na'imatī, el susodicho Aḥmad, con su autorización y previo otorgamiento de poderes.

Dieron testimonio de todo ello, por sí mismos y a requerimiento de la vendedora, de los compradores citados y del otorgante mencionado, quienes les conocen y han oído esto de ellos y saben que tienen capacidad física y legal para contratar.

Hecho en el mes de septiembre que corresponde a *ŷumādà al-'ūlā* del año 612 / 1215.

ʿĪsà ibn Jalaf ibn Muḥammad al-Tuŷībī. Mas'ūd ibn Isma'īl ibn 'Abd Allāh al-Anṣārī.

48

1215, septiembre = *ŷumādà I* de 612. Huesca

Doña Juana, hija de Pedro Torres, de Zaragoza, compra a Abū-l-Ḥasan Salomón ibn Arḡūṭ y a Abū Ishāq ibn Laṭrunīr, nādires del rey, y al amín Muḥammad ibn Jalaf al-Qalahūrri, la casa que está en el arrabal de poniente, en Huesca,

por ciento veinticinco dinares qanasir «de plata, de la acuñación corriente ahora», pagados «en moneda de curso legal, buena, contrastada».

Documentos árabes.

Publicado por Jacinto Bosch Vilá, «Los documentos árabes del Archivo Catedral de Huesca», art. cit., doc. 9, pp. 38-40. Traducción copiada.

Doña Iohana, hija de Petro Torres, de Zaragoza, cristiana, compra a los magnates del reino Abū-l-Ḥasan don Salomón ibn Arđūṭ y Abū Ishāq ibn Laṭrunīr, judíos, nādires del rey, ayúdele Dios, y al amín Muḥammad ibn Jalaf al-Qalahūrri, la casa que está en el arrabal de poniente, en Huesca. Sus límites son: a mediodía la casa de los herederos del Coscollaní y la de Yūsuf, *el Matrollo* (?), a levante la casa de los herederos de Abū Ṭawwāl, al norte la de los herederos del *ray* y un callejón sin salida al cual dan las aberturas de dicha casa, y a poniente la casa de los herederos de Ŷarbiqel.

La casa se compra con todas sus utilidades, beneficios y derechos completos, así lo que hay dentro como fuera de ella, en compra perfecta, lícita, irrevocable, pura, que no lleva aneja condición viciosa alguna ni cláusula de retroventa ni de opción, por el precio de cien *dīnar* más veinticinco *dīnar* como sobreprecio, *qanāšir*, de plata, de la acuñación corriente ahora.

La compradora pagó a los vendedores referidos el precio convenido en moneda de curso legal, buena, contrastada, los cuales la recibieron de aquella en la forma expresada, por lo que la declararon libre de deuda, quedando en consecuencia libre. La citada compradora recibió la cosa vendida cuyos límites se han señalado y ocupó en ella, con todos sus derechos, el lugar de los vendedores referidos, estableciéndose en la misma y ocupando el lugar del propietario en su propiedad, según la venta del Islam, sus cláusulas y la devolución del daño o evicción entre musulmanes.

Ambas partes conocieron el valor y alcance de la venta y la conclusión del contrato, sin ignorar nada a él tocante.

Dieron testimonio de todo esto, por sí mismos y a requerimiento de los vendedores y de la compradora mencionados, quienes les conocen y lo han oído de ellos y saben que se hallan con capacidad física y legal para contratar.

Hecho en el mes de septiembre, que corresponde a *ŷumādà al-’ulà* del año 612 / 1215.

En la escritura está emborronado *lam*. Vale, según su original.

’Īsà ibn Jalaf ibn Muḥammad al-Tuŷĭbĭ. Mas’ūd ibn Isma’ĭl ibn ’Abd Allāh al-Anṣārĭ.

En la escritura está raspado *’at dūna Yuwāna bint Bĭtru Ṭurriš ’at yat qa- baḍat ’at fa-ḥalat ’at*, añadido *min Saraquṣṭa al-nasrānĭya* y enmendado, en una de estas palabras, *lat*. Concuerda con su original. Está emborronado *zanqa*. Vale, según su original.

Mas’ūd ibn Isma’ĭl ibn ’Abd Allāh al-Anṣārĭ. ’Īsà ibn Jalaf ibn Muḥammad al-Tuŷĭbĭ.

(Al margen). Percibimos el tercio de toda esta venta [...] según la costumbre. Yo, Ibraḥĭm ben Naṭronay escribí esa [...] si Dios quiere.

49

1215, octubre

An de Bumech y su mujer, Sclaymonda, donan un tributo anual de tres sueldos jaqueses de unas casas en Huesca a Santa María de Salas.

B. *Libro de la cadena*, n.º 267, p. 151.

[N]otum sit cunctis quod hec est carta donationis que facimus nos dompnus An de Bumech et uxor mea domina Sclaymonda domino Deo et ecclesie beate Marie de Salis. Placuit nobis obmimo (*sic*) corde et voluntate, in presencia bonorum hominum ab remissionem peccatorum nostrorum et quod Deus sit nobis adiutor in omnibus per nos et nostros, damus predictae ecclesie Sancte Marie de Salis que est sua in termino de Osca illos tres solidos denariorum laccensis monete bone et firme quos per tributum habeamus annuatim omni tempore super illas casas que in Osca dedimus Domingo Aznar et uxor sue Stephanie, filia Sancı de Favana in barrio Caval-lerie, subtus casas que fuerunt Galindi Garcez de Petraselz. Et affrontant in parte orientis et meridie in viis publicis et in parte occidentis in casis Tote d’Albero, in parte montis in casis Raymundi de las Donnas. Eo pacto

quod de cetero omni tempore dicta ecclesia et eius gubernationis habeant et accipiant omni tempore dictos tres solidos per nos et nostra voce et in loco meo et habeant illos ad eorum propriam hereditatem per facere eorum voluntates imperpetuum sine mea meorumque contraditione. Et ad maiorem securitatem damus eis inde fidanciam de salvetate pro bonum fuerum Aragonis et de Osca de totis hominibus et feminis istius seculi et de nostro genullo Iohanne de Laçano et nos cum illo aboltas. Sunt testes istius suprascripti Romeus de Lavata et Sancius de Lavata qui stant in Osca.

Facta carta mense octubris, era M.^a CC.^a L.^a III.^a.

Garcias scripsit et hoc signum fecit.

50

1215, noviembre

Elvira, mujer de don Ramón Ferrer, y su hijo Martín venden una pieza de tierra en Sádaba por setenta sueldos jaqueses a don Alamán y don Ferrando.

B. *Libro de la cadena*, n.º 830, p. 433.

[I]n Dei nomine. Notum sit cunctis quod ego dompna Albira, mulier de do Remon Ferrer, simul cum meo filio Martin vendimus vobis do Alaman et do Ferrando unam pezam in Sadava. Que habet affrontationes pezam de don Lop de Sadava et pezam de confraria et viam publicam. Hanc pezam vendimus totam integram sine ullo retentu per avere quod a vobis accepimus et inde nos tenuimus bene paccatos de precio et de aliata, scilicet LXX solidos laccensis monete bone et firme curribilis in Aragonie. Est firme salvetatis a fuero de terra de ista compara salvare Fertuyno filius de domina Pelegrina. Sunt vero testes huius rei do Remon de domina Pelegrina et Dominico Adreo firme habuit II denarios et testes singulos (*borrado*) denarios et panne et vinneu et caseum ad habundantiam.

Actum est hoc in mense novembris, sub era M.^a CC.^a L.^a III.^a.

Bertrandus scripsit.

51

1215, diciembre

Lucha, hija de don Blasco Tuerto, difunto, dona un campo en Huesca a Santa María de Salas.

B. *Libro de la cadena*, n.º 18, p. 6.

[S]it manifestum cunctis hominibus presentibus et futuris quod ego Lucha, que fui filia de don Blascho Tuerto cui sit requies, in remissionem peccatorum meorum et pro animabus patris et matris mee et mariti mei don Petro Sanz aragones, quorum sit requies, dono domino Deo et ecclesie Sancte Marie de Salis in potencia de vobis domino Garcia Oscensi episcopo unum campum quem habeo in Osca, in termino de Balcencos. Qui affrontat in una parte in campo de Garsia de Oto, in tribus partibus in cequia vicinal. Sicut iste iamdicte affrontationes continent campum predictum ab utraque parte, sic dono vobis illum totum ab integro sine aliquo retentu cum introitibus et exitibus suis. Ut habeatis et possideatis campum predictum ab hac die in antea francum, salvum et securum ad propriam hereditatem vos et rectores ecclesie de Salis per secula cuncta amen. Dono vobis fidancia de salvetate de campo predicto de totis hominibus et feminis secundum usum terre don Lop de Sessa et me ipsam cum eo aboltas. Huius rei testes sunt don Ramon, campaner, et don Pedro Menna.

Fuit hoc mense decembris, era M.^a CC.^a L.^a III.^a.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsi et hoc sigt num feci.

52

1215, diciembre

Arnaldo y María de la Bigena, cónyuges y vinateros de Huesca, donan una viña en Guatatén de Orsún, una cuba de roble de seis nietros y un campo en Huesca, en el término de Puyazuelos, a Pedro de Montearrovo y a su mujer, Ferrera.

A. *Extravagantes*, n.º 32.

B. *Libro de la cadena*, n.º 581, p. 308.

Sub Christi nomine et eius gratia. Hec est carta donationis quem facimus ego Arnaldi Gener et uxor mea María de la Bigena, vinateros de Osca, vobis Petro de Montearrovo et uxori vestre Ferrere. Placuit nobis obtimo corde et voluntate et in presentia bonorum hominum sine aliquo rancurante damus vobis unam nostram vineam que in Osca habemus, in termino de Guataten de Orsum et unum nostrum campum que in Osca similiter habemus in termino de Puiazolos in simul cum una cupa de roure de VI nietros. Et affrontat dictam vineam in una parte in vineam de Guillem Rixart et in secunda parte in vinea de Ferrando et in tercia parte in vinea de Petri de Monzon et in IIII parte in vinea Sancti Salvatoris. Et campum affrontat in una parte in campo de lo Bruco et in secunda parte in campo Iohannis Peitavini et in tercia parte in campo de illis de Alfaro et in quarta parte in campo de illis de Sancia de Phelip de Millaris. Sicut iste affrontationes dictam vineam et campum undique circundant, ita dono illos vobis totos integre sine ullo retinimento cum introitibus et exitibus eorum et cum omnibus arboribus que in dicta vinea sunt et erunt et cum favis que in campo seminate sunt et cum dicta cupa. Ita ut dono totum nobis pertinet et pertinere debet et sicut melius dici et intelligi potest vestro vestrorumque salvamento et ut hoc totum vobis dare convenimus et promisimus ad die vestrarum nuptiarum. Tali tamen pacto damus vobis dictam vineam et campum cum favis que in eo sunt et cupam quod decetero vos et filii vestri et generatio et posteritas vestra habeatis illos francos, liberos et quietos ad propriam vestram hereditatem per vendere et dare et impignare et per omnes vestras voluntates facere in perpetum sicuti ex vestra propria hereditate. Et ad maiorem securitatem damus vobis fidancias de salvetate de dicta vinea et campo cum favis que in eo sunt et cum cupa quos vobis damus de totis hominibus et feminis per bonum fuerum de Osca Martinu Duranni et Pertoles suus cognatus, zabbaters de Osca, et nos cum illis totos in simul et aboltas. Sunt ex hoc testes Iohannes de Lavata et Ferrer de Lavata et Alfos de Tresp, qui stant in Osca.

Facta carta mense decembris, in era M.^a CC.^a L.^a III.^a.

Garcias scripsit et hoc sig⁺num fecit.

1215, diciembre

Juan Bruco y su mujer, Benita, venden un campo en el término de Almería por treinta sueldos jaqueses a García, obispo.

B. *Libro de la cadena*, n.º 63, p. 73.

C. *Libro de la cadena*, n.º 562, p. 277.

In Dei nomine. Hec est carta venditionis quam facimus ego Iohan Bruco et uxor mea Benedicta vobis domino Garsia Oscensi episcopo. Placuit nobis et vendimus vobis unum campum quem habemus in termino de Almeriz. Qui affrontat in oriente in campo de vobis episcopi, in occidente et in aquilone in campo quod tenent don Petro Morro, in meridie cequia vicinal. Sicut iste iamdictae affrontationes continent campum predictum ab utraque parte, sic vendimus vobis illum totum ab integro sine aliquo retentu cum introitibus et exitibus suis per XXX solidos laccensis monete bone et firme, quos ex vobis recepimus ad nostrum placer unde tenuimus nos paccati et de hoc precio nichil remansit ad paccare. Ut habeatis et possideatis campum predictum francum salvum et securum per facere ex eo et in eo quicquid volueritis vos et vestris per secula cuncta amen. Damus vobis fidas de salvetate de campo predicto de totis hominibus et feminis secundum usum terre don Petro Menna et don Bernart Oriol et nos ipsos cum eis aboltas. Sunt testes istius supra scripti don Eximino de Bara, nostro genero, et don Arnalt, campaner.

Fuit hoc mense decembris, era M.^a CC.^a L.^a III.^a.

Aliala paccata IIII solidos.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsi et hoc signum feci.

[¿1215?]

Don Alamán y don Ferrando parten bienes en Sádaba.

B. *Libro de la cadena*, n.º 831, p. 434.

[H]ec est carta partitionis quam fecerunt don Alaman et don Ferrando. Dividerunt omnia que dividere debebant in Sadava et in suos terminos, scilicet movent et sedent de herna (*sic*), montis usque ad aquam, fontis et ad cinerem ignis et tenerunt se bene de predictam partitionem paccati. Et don Alaman posuit ferme ut semper in istam protectionem sit a don Arnald de Sadava. Similiter don Ferrando posuit ferme ut semper in istam partitionem sit a don Pero Arrez. Ex utraque parte sun testes don Garcia Antillon et don Eneco Rasala.

55

1216, febrero, 6

Rodrigo de Lizana, caballero, reconoce que debe pagar ciento ocho sueldos jaqueses a Pedro Juan.

Extravagantes, n.º 33. Documento borroso.

Notum sit cunctis quod ego Rodrigo de Lizana, miles, per me et omnes meos debeo vobis Petro Iohanni, pellipario, et vestris centum et hoc octo solidos lachensis pro quibus tot de vestris rebus a vobis habui et recepi quod bene mee voluntati vestri paccatus sum et ideo renuntio quod amplius non recepi rei [...] predictos CVIII solidos lachensis melioris monete [...] Ylerdi pani et vino. Convenio vobis iam dicto creditori vel vestris [...] requirantibus per bonam fidem persolvere in proximis carnis priviis quadragesime absque omni contradicto et pro iuramento quos nisi feccero [...] vestris totum dapnum et gravamen [...] sustinuerint [...] sine ullo malo verbo sive calumpnia et testibus ac iuramento vobis et vestris [...] ut securior inde sitis dono vobis et vestris fideiussores solutionis prefate Raimundi de Calpena [...] qui vobis vel vestris persolvat [...] faciat omnes dictos CVIII solidos laccenses indicto [...] vel post quando volueritis cum omni restitutionis [...] quod [...] me vestre voluntati ubique. Ego autem Petrus Raymundi de Lapena fideiusor [...] liventer concedo [...] canonicus sicut superius continetur cum illos mee aboltas absque omni vestrorumque dolo.

Facta carta VIII.º idus februarii, anno Domini M.º CC.º XVI.º.

Sig†num Rodrigo de Lizana.

Sig+num Petri Raymundi de Calpena fidanza [...] qui hoc firmamus et concedimus.

Sig+num Petri.

Sig+num Bernardi Exemen testium.

Andreas scribe qui hoc scripsit et hoc signum + fecit.

56

1216, marzo

Pedro de Bolea dona una viña en Huesca, en el término de Malluelos de San Gil, al hospital de la Limosna.

A. 5-56.

Notum sit cunctis hominibus et futuris quod ego Petrus de Bolea, ex optimo corde et in remissionem peccatorum meorum et pro animabus patris et matris meis vel parentum meorum, dono et concedo domino Deo et gloriosissime Hospitali Helemosine sedis Osce in potenciam de vobis domino G. Oscensi episcopo et de vobis P. Belini prioris et Oscensis helemosinarius unam vineam in Osca in termino de Mallolos de Sancti Egidii. Que affrontat in oriente et in meridie in illo viero in vinea de Ramon de Viacamp. Sicut iste iamdicte affrontationes continent vineam predictam ab utraque parte, sic dono et concedo vobis illam totam ab integro post meos dies cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum. Ut habeatis et possideatis vineam predictam post meos dies francham, salvam et securam et per facere ex ea et in ea quicquid volueritis vos et successoribus vestris in perpetuum. Hoc donativo suprascripto facio cum assensu et voluntate de Domenga uxor mea, interim non habeam potestatem de predicta vinea vendere, dare aut impignorare sue aliquo modo alienare sed post finem meum revertatur predicta vinea absoluta cum omni melioramento quod in ea factum habuero in dominium et potestatem predictae Helemosine. Dono vobis fidanza de salvetate de vinea predicta de totis hominibus et feminis secundum usum Osce don Petro Angue et me ipsum cum eo aboltas. Huius rei testes sunt don Iohan de illa Sacristania et don Martin de Casanova.

Fuit hoc mense marcii, era M.^a CC.^a L.^a IIII.^a.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsi et hoc sigt num feci.

57

1216, mayo

Pedro de Alcalá y Sancho venden una pieza de tierra a Pedro Sanz y a Eulalia, su mujer, en el término de Ilor, por treinta sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 842, p. 436.

[I]n Dei nomine. Notum sit omnibus quod ego Petrus de Alcald et Sancius, frater meus, vendimus vobis Petro Sancii, jener de me Petri de Alcald, et uxori vestre Olalia unam pezam in termino de Ilor. Habet affrontationes ex una parte peza de fratribus Templi, et ex duabus partibus illam cequiam, et ex alia parte pezam de filiis de Sanio, ferrero de Metina. Iam dictam pezam ab integro sine retenimento cum introitibus et exitibus et pertinentiis que habet et habere debet vendimus vobis absque contrarietate pro precio placabile paccato XXX solidos monete laccensis bona, firma, curribilis in Aragone quos a vobis accepimus et fuimus bene paccati. Et sumus de manifestis omni tempore aliala paccata panem et vinum et carnes. Et est firme salvitatis ad forum terre de predicta compara Petrus, filio Sancii ferrero de Metina. Huius rei sunt testes Garcia, filio de Ariol, et Bartholomeus de Sancto Pelagio.

Actum est hoc sub era M.^a CC.^a L.^a IIII.^a, mense madii.

Iohannes de lacca me scripsit pro precepto predictorum.

58

1216, mayo

Pedro, hermano de Domingo López, vende una pieza de tierra en el término de Muyaless a Pedro Sanz y a su mujer, Eulalia, por treinta sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 843, p. 436.

[I]n Dei nomine. Notum cunctis quod ego Petrus, frater de Dominico Lopiz de Cathena, vendo vobis Petro Sancii, jener de Alcald, et uxori vestre

Olalia unam pezam in termino de Muyales. Habet affrontationes ex una parte pezam de vos Petro Sancii et de Olalia uxor vestra comparatores et ex alia parte pezam Sancti Martini et ex alia parte Puio de Muyales et tenent seminata VI arrobas tritici. Predictam autem pezam vendo vobis ab integro absque retenimento et contraria cum pertinenciis et introitibus et exitibus que habet et habere debet pro precio placibile paccato XXX solidos monete laccensis bona firma quos a vobis accepi et me tenui bene paccatus et sum de manifesto nunc et semper. Aliala paccata XV denarios. Et est firme salvitatis de predicta compara ad forum terre Sancius frater Petri de Alcait. Sunt testes huius rei Petrus de Sancio, ferrero de Metina, et Sancius de dompna Olalia.

Actum est hoc sub era M.^a CC.^a L.^a IIII.^a, mense madii.

Iohannes de lacca me scripsit iussu predictorum.

59

1216, junio

Pedro, Simona, Juan y Juana Galindo, hijos del difunto don Galindo, cocinero, venden un huerto en Huesca, cerca de la «almecorella» de moros, por quinientos sueldos jaqueses a García, obispo.

B. *Libro de la cadena*, n.º 201, p. 90.

C. *Libro de la cadena*, n.º 531, p. 281.

[I]n Dei nomine. Hec est carta auctoritate donationis venditionis quam facimus ego Petrus Galindo et frates mei Symona et Iohanna et Iohan, filii qui fuimus de don Galindo cocinero cui sit requies, vobis dompno G. de Gudal Oscensi episcopo. Placuit nobis obtimo corde et bona voluntate et in presencia proborum hominum sine ullo rancurante vendimus vobis unum ortum quem habemus in Osca, circa almecorella de mauros. Qui affrontat in oriente in orto de Petro cocinero et de suis filiis, in occidente in casas et in ortum de Taravella, in meridie in ortum de don Petro Ferriz, ab aquilone vero in vestro orto. Sicut iste iamdicte affrontationes continent ortum predictum in circuitu ab utraque parte, sic vendimus vobis illum totum ab integro sine aliquo nostro nostrorumque retentu cum introitibus et exitibus

suis et cum omni genere arborum et cum suo puzo pro precio placabile quod inter nos et vos bene convenimus atque complacuit nobis, scilicet per D solidos laccensis monete bone et firme quos ex vobis recepimus ad nostram voluntatem unde tenuimus nos paccati et de hoc precio nichil remansit ad paccare apud vos emptore nostro. Ut habeatis et possideatis ortum predictum ab hac die in antea sicut melius potest dici vel intelligi ad vestrum salvamentum franchum, salvum et securum per dare et per vendere et per facere inde vestram propriam voluntatem sicuti ex vestra hereditate vos et posteritas vestra per secula cuncta amen. Damus vobis fidanzas de salvetate de orto predicto de totis hominibus et feminis ex hoc seculo secundum usum terre don Petro de Sarbisse, iusticia, et don Ramon Cayllol et nos ipsos cum eis aboltas. Quia quisquis vobis vel vestris iactaret de orto predicto istas fidanzas iamdictas mitant vobis in alio orto tam bono et in tam convenienti loco in Osca et faciant vobis illum salvum secundum consuetudinem et forum Osce. Sunt testes istius suprascripti don Iohan Petavin et don Per Ramon Cayllol.

Facta carta et vendita ista mense iunii, era M.^a CC.^a L.^a IIII.^a.

Aliala paccata costavit XX solidos.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsi et hoc sigt num feci.

60

1216, agosto

Pedro Belini y el cabildo donan a treudo unas casas en Huesca, cerca de la puerta de Montearagón, a Español y a María, cónyuges.

A. 4-919.

Notum sit cunctis hominibus presentibus et futuris quod ego Petrus Belini prior et tocius Oscensis Capituli damus vobis don Spagnol pedon et uxori vestre Marie ad tributum unas casas quas habemus in Osca, circa Portam Montisaragonis. Que affrontant in oriente in muro petreo, in occidente in via publica, ab aquilone vero in vestras casas. Sicut iste iamdicte affrontationes continent casas predictas ab utraque parte sic damus vobis illas totas ab integro ad tributum cum introitibus et exitibus suis de terra

usque ad celum. Tali vero convenio damus vobis casas predictas ut detis nobis et successoribus nostris in manu prioris aut in manu Capituli unoquoque anno in mense augusti de tributo omni tempore uno morabetino alfossino boni auri et recti ponderis. Vos istum tributum nobis reddendo annuatim sicut est suprascriptum habeatis et possideatis casas predictas ab hac die in antea salvas et securas per dare et per vendere et per facere inde vestram propriam voluntatem sicuti ex vestra hereditate vos et filii vestri vel filie et omnis generatio et posteritas vestra per secula cuncta amen. Tamen si forte vos aut qui per vos casas predictas vendere volueritis primitus de decem diebus facite illud nobis scire et si nos quisierimus illas retinere quod detis illas nobis minus X solidos quam alter homo et de impignatione sicut unus et alius sine autem tunc vendite eas cui cumque volueritis qui predictum tributum nobis in pace persolvant et per pacta observent suprascripta exceptis infancionibus et personis deditis religioni. Case iste numquam dividuntur.

Ego Petrus Belini prior pro me et pro toto conventu hoc sigtnum facio.

Huius rei testes sunt don Ramon Zadin et don Domingo Bellito canonici et don Matheo del Mas.

Actum est hoc mense augusti, era M.^a CC.^a L.^a IIII.^a.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsi et hoc sigtnum feci.

61

1216, septiembre

Inés de Cental de Plasencia y su yerno, Domingo, venden un hortal en Plasencia a Asalit, sacrista de Huesca, por veinticinco sueldos jaqueses.

A. 5-85.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate vendicionis quam facio ego Hacgnes de Cental de Plazenza in simul cum Domingo, meo genero, vobis Assallitus Oscensis sacrista. Placuit nobis obtimo corde et bona voluntate et in presencia bonorum hominum et sine ullo rancurante et vendimus vobis uno nostro ortale quem habemus in Plazenza. Qua ortale quod vobis vendimus affrontat in parte horientis in cequia de illo molendino,

in parte occidentis in orto de Garcia Harcia, in parte meridiei in orto de Iohan de Pascal et in orto de Petro Martinez, in parte montis in cequia vicinal. Sicut iste iamdictae affrontaciones predicto orto undique circumdant sic vendimus vobis cum ab integro et sine ullo nostro nostrorumque retentu terra et arhares cum introitibus et exitibus suis in precio placabile quod inter nos et vos convenimus ad nobis bene complacuit, [s]cilicet per XXV solidos denariorum moneta laccensium bona et firma quos de presente ex vobis accepimus et fuimus inde paccatus ad nostro placimento et super vos dicto Assallitus ulla res non remansit addare de predictos diners. Tali vero convenio vendimus vobis predicto orto ut de hac die in antea in antea (*sic*) habeatis predicto orto in perpetuum vos et successores vestros per vendere et dare vel impignare et per facere omnes vestras voluntates sicuti de vestra causa propria. Et ad maiorem securitatem damus vobis fidanza de salvetate de predicto orto quod vobis vendimus de totos homines et feminas de hoc seculo per fuerum de terra Gile de Palaza de Plazenza et nos ipsos prescriptos cum illo in simul et aboltas. Sunt testes Ramon de Pereguos qui sta in Osca et Andreu Pollu et filius de Ramon Guillem de la Porta.

Facta carta et vendita in mense septembris, in era M.^a CC.^a L.^a IIII.^a.

Ego Arnaldus scripsi et de manu mea hoc sig^tnum feci.

Aliala pagada II solidos.

62

1216, noviembre

Juan de Lac, prepósito, y Pedro Belini, prior, donan a treudo un molino en Albalate a Blanca, viuda de Sancho de Antillón.

A. 4-458. Carta partida por ABC.

Notum sit cunctis hominibus presentibus et futuris quod ego Iohan de Lac Oscensis prepositus cum asensu et voluntate domini mei G. Oscensis episcopi et Petri Bellini prioris et Oscensis Capituli damus vobis dompna Blanca, uxor que fuistis de don Sanio de Antillon, cui sit requies, illo nostro molendino ad tributum quam habemus in Albalat. Tali convenio damus vobis predictum molendinum ut singulis annis detis nobis et successoribus

nostris pro isto molendino de tributo in medium mensis augusti V kaficia tritici et V kaficia ordeï mensura de Osca bella cevera et munda intus in nostro Algori in Osca. Et istum tributum nobis reddendo annuatim in pace hec est suprascriptum habeatis, teneatis et splectetis dictum molendinum ab integro cum omnibus suis pertinenciis et paramentis omnibus diebus vite vestre tantum et non habeatis potestatem neque licenciam de supradicto molendino aliquid impignorare nec deteriorare se aliquo modo alienare. Hoc post finem vestrum predictum molendinum revertatur in dominium et in proprietate nostra cum omnibus pertinenciis suis et paramentis et cum omni melioramento quod in eo factum habeatis.

Ego Blanca qui sum predicta recipio de vobis don lohan de Lac molendinum predictum et dono vobis fidanzas qui faciant vobis paccare singulis annis dum vixero tributum predictum sicut supradictum est sine enganno et post mortem meam qui reddant vobis molendinum predictum ab solutum et sine contraria don Montaner de Allue et don Andreu Guimon et me ipsa cum eis aboltas.

Ego G. Dei gratia Oscensis episcopus hanc cartam laudo et affirmo et hoc sigtnum facio.

Ego Petrus Bellini pro me et pro toto conventu hoc sigtnum facio.

Ego Iohannes de Lac prepositus hoc sigtnum facio.

Ego Assallitus sacrista hoc sigtnum facio.

Ego Guillelmus Martini archidiaconus hoc sigtnum facio.

Ego I. de Seres archidiaconus hoc sigtnum facio.

Huius rei testes sunt don Petro de Sarvisse lusticia et don Lop de Pertusa et don Petro Arzez de Lavata.

Facta carta mense novembris, era M.^a CC.^a L.^a IIII.^a.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsi.

63

1216, diciembre

Juan de Gavares y su mujer, Oriabita, venden una viña en Pontón de Ava a Pedro Sanz y a Eulalia, su mujer, por veinte sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 737, p. 435.

[S]it notum cunctis quod ego Iohannes de Gavares et uxor mea Oriabita vendimus vobis Petro Sanz, gener dompni Petri de Alcalde, et uxori vestre Eulalie unam vineam in Ponton de Ava, subtus vadum Sancti Mametis. Est in sulco ex una parte de vinea de Vicent de Sancto Petro et ex alia parte est vineam de vos metipso Petro Sanz. Hanc autem vineam vendimus vobis integre absque retentu cum omnibus directis suis cum ingressibus et egressibus suis per XX solidos inter precium et alialam laccensis monete bone quos a vobis ad presens habuimus et accepimus fuimusque bene paccati ad voluntate nostra de precio et de aliala. Et damus vobis ferme salvetatis ad forum terre Sanio Arrei. Sunt testes huius rei Sanio de Dompna Olalia et Adam de Ioham Broix.

Actum est hoc mense decembris, sub era M.^a CC.^a L.^a IIII.^a.

Petros de don Ennequo ex precepto omnium predictorum hanc cartam scripsit.

64

1217, febrero

División de heredades en Buñales.

A. 7-26. Carta partida por ABC. Documento borroso.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta particionis quam facimus ego Petro Pomario et dompna Sancia Roiz, uxor que fuit de don Gonbalt de Callen, cui sit requies, et filio suo Iohan de Tramacet vobis frater Fertunius de Luna [...] Ospitale Osce. Placuit unusquisque ex nobis et gratia Dei venimus ad placimentum utriusque partibus et divisimus omnem hereditatem de Bugnals. Scilicet illam que Blasco de Torres, cui sit requies, vobis divisit in suo testamento et [...] quod tanxat ad Ospitalem medietatem maiorum domorum et afrontant de oriente casas de don Petro Pomar et de dompna Sancia predicta et de occidente orto in quo est palomare.

Similiter tanxat nobis medietatem vinee Seti et afrontat de oriente illo Seto et de occidente via publica.

Similiter tancxit nobis medietatem Soti maioris et afrontat in oriente in Sota Sancius de Orus et de occidente vinea Ospitale.

Similiter tancxit vobis medietatem vinee de Almecora et afrontat de oriente via publica et de occidente ortal Sancius...

Similiter tancxit vobis medietatem adempna maioris et afrontat de oriente cequia vicinal et de occidente campo de Sancius de Orus.

Similiter tancxit illum parvum campum et afrontat de oriente in illo ortal Sancius de Orus et de occidente et de occidente (*sic*) campo de Sancia de Callen.

Similiter tancxit nobis medietatem de illa faxola et afrontat de oriente campo Petri Pomario et de occidente campo G. d'Arasella.

Similiter de campo de Penna petita tancxit medietatem et afrontat in oriente vinea Sancius de Orus et de occidente viero vicinal.

Similiter in illa faxa de [...] vineas tancxit medietatem et afrontat de oriente vinea de Nicholau de occidente campo G. de Arassella.

Similiter in illo quatron de las vineas de Sebastian tancxit medietatem et afrontat de oriente in campo de Sebastian et de occidente campo de Petro Pomar.

Similiter in illa faxola de alfaz tancxit medietatem et afrontat de oriente campo de dompna Ferrera et de occidente campo de Petro Pomar.

Alio campo de iuncar tancxit medietatem et afrontat de oriente campo de dompna Sancia et de occidente campo de Petro Pomar et de dompna Sancia.

Alio campo de via dels pozos tancxit medietatem et afrontat de oriente via dels pozos et de occidente campo G. d'Arassella.

Alio campo de Almecoron tancxit medietatem afrontat de oriente via dels pozal et de occidente campo de dompna Sancia et G. d'Arassella.

Similiter in illo quatron de Almocoron tancxit medietatem et afrontat de oriente in via que vadit ad montem et in occidente in Almecorella de [...].

In illum campum ultra Almocoron tancxit medietatem et afrontat de oriente campo quam tancxit a dompna Sancia et in campo de Sancius d'Orus et de occidente campo G. d'Arasella.

Similiter in illo campo de los Alcavos tancxit medietatem afrontat de Oriente campo G. de Arassella et de occidente campo de dompna Sancia.

Similiter in campo de cequia vetula in suso tancxit medietatem et afrontat de oriente campo de Sant d'Oros et de occidente campo G. d'Arassella.

Illo campo de Laceyaca tancxit et afrontat de oriente campo G. d'Arassella et de occidente campo Sancius d'Orus.

Similiter tancxit totum illum campum qui est ultra fluminis et afrontat de oriente in termino de Albero et de occidente campo de Sancius d'Orus.

Similiter tancxit ad Ospitalem totum illum casalem cum suo torculano et afrontat in oriente via publica et de occidente cequia vicinal.

Similiter tancxit illa era super villam et afrontat de oriente campo de Domingo Faraganena et de occidente via publica.

Similiter tancxit illo medio orto cum suo pommario et afrontat de oriente casa Ospitale et de occidente cequia vicinal.

Alio vero orto parvo subtus villam tancxit totum et afrontat de oriente era que tancxit a dompna Sancia et de occidente cequia vicinal.

Totum hoc suprascripstum tancxit ad predictum Ospitalem.

Similiter est ad sciendum quod tancxit in parte mihi predicto Petro Pomario et predicta Sancia et ad predicto lohan de Tramacet suo filio medietatem de illas casas maiores cum tota sua intrata et afrontant de oriente corral Sancius d'Orus et de occidente casas Ospitale.

Similiter tancxit nobis medietatem de illo orto del palomar et afrontat de oriente cequia vicinal.

Similiter tancxit nobis medietatem de illa adempna maior et afrontat de oriente cequia vicinal, de occidente cequia vicinal.

Similiter tancxit vobis medietatem de illo quatron qui est de campo de Sant d'Oros in ioso et afrontat de oriente et de occidente campo de Michel.

Similiter tancxit vobis medietatem de illa faxes de la adempna et frontat de oriente adempna nostra predicta et de occidente campo Ospitale.

Similiter tancxit nobis medietatem de campo de penna petita et afrontat de oriente vinea de Sant d'Oros et de occidente via publica.

Similiter tancxit vobis medietatem de vinea que est iuxta Isola et afrontat de oriente in flumini et in Isola et in occidente vinea de Sancius d'Orus.

Similiter tancxit nobis medietatem de vinea maior et afrontat de oriente de illo Soto et de occidente via publica.

Similiter tancxit nobis medietatem de illo Soto et afrontat de oriente Isola et de occidente vinea Ospitale.

Similiter tancxit nobis medietatem vinee de lothrillar et afrontat de oriente via publica et de occidente orta de Michel.

Similiter tancxit vobis medietatem de illa faxa de las vineas et afrontat de oriente vinea de Exemen [...] de occidente campo de dompna Ferrera et campo de G. d'Arassella.

Similiter tancxit nobis medietatem de illo quatron et afrontat de oriente campo ospitale et de occidente cequia vicinal.

Similiter tancxit nobis medietatem de illo Agullen iuxta via que vadit ad Sant Garren afrontat de oriente campo ospitale et de occidente via publica.

Similiter tancxit nobis medietatem de illa faxa de los quadrons et afrontat de oriente campo de dompna Ferrera et de occidente Ospitale.

Similiter tancxit nobis medietatem ex de illo campo iuxta viam que vadit ad Sant Garren et afrontat de oriente via publica et de occidente cequia vicinal.

Similiter tancxit nobis medietatem de alio campo de via de Sant Garren et afrontat de oriente cequia vicinal de occidente campo G. de Arassella.

Similiter tancxit nobis medietatem de uno quatron qui est iuxta predictos campos et afrontat de oriente campo de dompna Ferrera et de occidente cequia vicinal.

Similiter tancxit vobis illo campo de Almocoron et afrontat de oriente campo de Nicholau, de occidente campo G. d'Arassella.

Similiter tancxit nobis medietatem de illo campo de los Alcavos de Sant Garren et afrontat de oriente campo G. d'Arassella et de occidente illa spartal.

Similiter tancxit nobis medietatem de illo suo campo de Acevacca et afrontat de oriente campo de Sant d'Orus et de occidente lannam heremam.

Similiter tancxit nobis medietatem de alio campo qui est iuxta cevaca et afrontat de oriente campo quem tenet don Petro qui manet in domo ospitale.

Similiter tancxit nobis totam illam faxam que est iuxta flumen et afrontat in prima parte cequia vicinal, in secunda parte flumini de Isola.

Similiter tancxit nobis totum illum campum del palomar et afrontat de oriente termino de Albero et de occidente campo de Sant d'Oros.

Similiter tancxit nobis medietatem de uno campo del juncar et afrontat de oriente campo Ospitale et de occidente illo juncar.

Similiter tancxit nobis medietatem de illa faxa de los quadrons et afrontat de oriente campo Ospitale et de occidente cequia vicinal.

Similiter alio campo de lo juncar afrontat de oriente campo Ospitale et de occidente via publica.

Sicut omnes predictae afrontaciones circundant partes predictas de dictas casas et dictos campos et dictas vineas et ortos et sicut hodie est divisum et abogatum inter vobis, damus et mandamus quod unusquisque ex vobis habeat et possideat suam partem ad propriam voluntatem faciendam per dare et per vendere vel per impignorare et per facere de ea quicquid voluerit nunc et imperpetuum. Ita quod ab ac die in antea [...] homo vel femina ex hoc seculo numquam magis possit dirrumpere vel contradicere partitionem predictam.

Et quod magis sit firmam et stabilem partitionem predictam, ego Petrus de Pomar et dompna Roix et filio meo Iohan de Tramazet [...] predicti damus fidanzas vobis Fertunius de Luna preceptoris domus Ospitale Osce quod dicta particione sit firmam et stabilem per nos et per successores nostri nostri nunc et imperpetuum Sancius de Orus et Simon de [Berag] et nos in simul cum illis aboltas.

Et ego Fertunius de Luna predicto pro mandato domini magistro G. Artica dictam partem recipio et cum consilio fratri Montaner, prioris ecclesie domus Osce et fratri Iohanni de [...] predictam partitionem [...] et pro maiore securitate damus fidanzas vobis predicto Petro Pomario et Sancia Roix et Iohanii de Tramazet quod sicut dicta particione est divisam et abogatum, ita sit firmam et stabilem per nos et per successores nostri [nunc] et imperpetuum Sancius d'Orus et Simon de Berag et nos metipsos cum illis aboltas. Sunt testes istius supra scripti Petrus Sarbisse, iusticia, et don Lorenz de Collet.

Facta carta mense februario, era M.^a CC.^a L.^a V.^a.

[...] et hoc sig[†]num fecit.

65

1217, marzo

Pedro Andréu y su hermano Juan, hijos de Domingo Badadéu, venden una viña en Guatatén de Yuso por setecientos sueldos jaqueses a Sancho de Rasal.

B. *Libro de la cadena*, n.º 545, p. 289.

[S]ub Christi nomine et eius gratia. Hec est carta venditionis que facimus nos Petrus Andreu et frater meus Iohannes Andreu, filii Dominici Badadeu et nepotes Andrei Habez, vobis Sancio d'Arrasal. Placuit nobis obtimo corde et voluntate et in presentia bonorum hominum sine aliquo rancurante vendimus vobis unam nostram vineam que habemus in Osca, in termino de Guataten Dioso. Et affrontat in una parte in vinea iudie Zaragozana que fuit Vitalis de Palaz et in vinea Bernardi Chatalan, zabbater Osce, et in secunda parte in via publica, et in tercia parte in vinea Zanze que fuit uxor Sancii d'Atoss et in vinea de Azach Abonamor et in vinea Iohannes de lo Pelegrino et in vinea de Conillorum, et in quarta parte in vinea Martini de Petrixol. Sicut iste affrontationes dictam vineam undique circundant, ita vendimus illam vobis totam integre sine ullo retinimento cum introitibus et exitibus suis et cum omnibus arboribus qui in vinea sunt et erunt et cum omnibus suis pertinenciis, ita ut nobis pertinet et pertinere debet et sicut melius ad venditionem dici et intelligi potest vestro vestrorumque salvamento in precio placabile utriusque partis, scilicet per DCC solidos denariorum laccensium monete bone et firme quos de presenti ex vobis in manu accepimus et paccatos nos tenuimus nostre voluntati et placimento et dicti precii nichil ad persolvendum remansit erga vos dictum emptorem. Tali tamen pacto vendimus vobis predictam vineam quod de cetero vos et filii vestri et generatio et posteritas vestra habeatis illam francham, liberam et quietam ad propriam vestram hereditatem per vendere et dare et impignare et per omnes vestras voluntates facere in perpetum. Et ad maiorem securitatem damus vobis fidancias de salvete de dicta vinea

que vobis vendimus de totis hominibus et feminis per bonum fuerum de Osca Vallesium d'Arguis, mercader Osce, et Bartolomeum, pellicer Osce, filius Petri de Siesto et nos cum illis totos in simul et aboltas. Quia quisquis de cetero vellit eicere vos vel vestros de dicta vinea dicte fidancie et nos cum illis salvemus eam vobis aut demus et mittamus vos in altera tam bona vinea et in tam convenienti loco in Osca et in suis terminis cum fuero de Osca. Sunt ex hoc testes Bernardus Chatalan et Vitalis Gassionis Palmer, zabbaters Osce.

Facta carta mense marcii, in era M.^a CC.^a L.^a V.^a.

Aliala facta et paccata constitit XV solidos laccensium.

Garcias scripsit et hoc sig[†]num fecit.

66

1217, abril

Domingo Vallés y su mujer, Ferrera, venden una viña en Sesa por seis morabetinos alfonsinos de oro a Sancho de Bescasilla.

B. *Libro de la cadena*, n.º 314, p. 172.

C. *Libro de la cadena*, n.º 757, p. 395.

[N]otum sit cunctis. Quod ego Domingo Valles et uxor mea Ferrera per nos et per nostros vendimus vobis Sanio Bescasiella et vestris et cui volueritis in perpetuum una vinea in termino ad illa xarea per VI morabetinos alfosis bonos et novos de oro de peso quos a vobis habuimus et recepimus et nostre voluntati bene vestri paccati sumus et nichil remansit a pacar. Affrontat autem dicta vinea ex parte orientis vineas de Sanxo, abat et de Petro Ennecos, et ex parte occidentis in meridie nos metipsos, ex parte aquilonis Petro Diaz. Quantum hec affrontationes includunt vel dividunt sic vendimus vobis et vestris ut dictum est dicta vinea cum introytibus et exitibus et suis pertinenciis et melioramentis et cum arboribus que ibi sunt et cum terra in qua est fundata ut de hac die in antea habeatis per dare et per vendere et per impignare et per facere proprias vestras voluntates sicuti ex vestra hereditate vos et filii vestri et omnis generatio vel posteritas vestra de celo usque ad abissum per secula cunta. Et de hoc damus vobis

fidanças de salvitatis sicut est forum terre Quilez de Per Valles et Iohannes, filio de Gyllelm de Sodeto, et nos cum eis aboltas. Testes sunt de hoc suprascripto Petro de Nasarre et Sanxo Albarola.

Facta carta mense aprilis, era M.^a CC.^a L.^a V.^a.

Aliala paccata.

Petrus diachonus scripsit et hoc sig⁺num fecit.

67

1217, mayo, 3

Pleito entre los clérigos de Alquézar y el obispo de Huesca.

A. 6-175.

In Dei nomine. Notum sit omnibus quod nos B. prior Ylerdensis, G. de Siscar archidiachonus Benacensis et magister Vitalis archidiachonus Terrantone domini pape Honorio iudices delegati in causa que vertitur inter dominum G. Oscensem episcopum ex una parte et clericos de Alchezar ex altera super ecclesia de Alchezar et quibusdam aliis rebus processimus in hunc modum. Constitutis siquidem in presentia nostra B. sacrista et Stephano precentore procuratoribus clericorum ecclesie de Alchezar et A. sacrista Oscensis procuratore Oscensis episcopi, dicti procuratores clericorum de Alchezar posuerunt se fuisse spoliatos ipsa ecclesia de Alchezar et quibusdam aliis rebus per episcopum Oscensem et ideo restitutionem implorabant. Dictus autem A. Oscensis episcopi procurator excepit contra illos dicendo eos agere non posse in raditio cum tam tempori quam alii clerici de Alchezar essent excommunicatio ab Oscensi episcopo propter tres causas, scilicet quia vocati ad sinodum non venerant et quia in ecclesia interdicta celebraverant et quia ipsam ecclesiam spoliaverant thesauro et ornamentis. Ad hoc dicti procuratores ecclesie de Alchezar replicabant se non teneri servicia dicti episcopi ea scilicet ratione quod ecclesia de Alchezar erat exempta et quia non erat sita in episcopatu Oscensis et quia ante receptionem literarum Oscensis episcopi appellaverant ad domini papam. Et etiam pro modum in ipso sinodo se pre appellase dicebant cum autem de predictis non constituisset vobis indiximus probationes utrique pertinet

utraque scilicet pars quod asserebat probaret. Tandem factis probationibus ab utraque parte productis etiam instrumentis auditis rationibus et allegationibus utriusque partis diligentius examinatis pronunciamus sententiam excommunicationis a domino Oscensi episcopo in clericos de Alchezar latam de iure tenere et validam esse. Unde facta absolute utriusque parti reservamus questionem tam possessionis quam proprietatis.

Signum † Lopiz Ylerdensis prioris.

Sig†num G. de Siscar Benacensis archidiaconi.

Quod est actum anno domini M.º CC.º XVII.º, V nonas madii.

Ego magister Vitalis archidiaconus Terrantone domini pape subdiaconus sub†scribo.

Ego Michael de mandato vidicium hanc cartam scripsi et hoc † feci.

68

1217, mayo

Pedro Belini, prior y limosnero, cambia una heredad de la Limosna en Marcuello por una viña en Almuniente a Domingo Larbasa.

A. 5-66.

Notum sit cunctis hominibus presentibus et futuris quod ego Petrus Bellini prior et Oscensis helemosinarius, cum asensu et volutnate domini mei G. Oscensis episcopi et tocius Oscensis Capituli, damus vobis don Domingo de Larbasa totam illam hereditatem quam Helemosinam Oscensem habet en Merquerllo et in suis terminis. Scilicet casas, campos, vineas, ortos et arbores heremum et populatum cum pascuis et aquis et cum omnibus directis suis et usaticis quam Helemosinam Osce habet et aliquo modo habere debet in predicta hereditate, sic damus vobis illam in cambio totam ab integro et sine aliquo retentu cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum. Ut habeatis et possideatis hereditatem predictam ab hac die in antea francam, salvam et securam per dare et per vendere et per facere inde vestram propriam voluntatem sicuti ex vestra hereditate vos et filii vestri vel filie et omnis generacio et posteritas vestra per secula cuncta.

Ego Domingo de Larbasa qui sum predictus ex optimo corde recipio de vobis don Pere Belin helemosinarius hereditatem predictam et pro ista hereditate similiter dono vobis in cambio unam vineam quam ego habeo in Almuniem, in termino de Corona. Que afrontat in oriente in vinea de Ferrer Debaieta, in occidente in vinea de dicta Helemosina, in meridie in vinea de Petro Fierro, ab aquilone vero in vinea de Domingo de Sangarren. Sicut iste iamdicte afrontaciones continent vineam predictam ab utraque parte sic dono vobis illam in cambio totam ab integro sine aliquo retentu cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum. Ut habeatis et possideatis vineam predictam ab die in antea francam salvam et securam per facere ex ea et in ea quicquid volueritis vos et successoribus vestris imperpetuum. Dono vobis fidanza de salvetate de vinea predicta de totis hominibus et feminis secundum usum terre don Martin de Larbasa qui sta in Almunien et me ipsum cum eo aboltas.

Ego G. Oscensis Dei gratia Oscensis episcopus hanc cartam laudo et afirmo et hoc sigtnum facio.

Ego Petrus Bellini prior et helemosinarius pro me et pro toto conventu hoc sigtnum facio.

Huius rei testes sunt don Domingo de Muro canonicus et Petrum de Angue et don Michel de Felicia et don Petro de Ennecho Fortonons.

Factum est hoc mense madii, era M.^a CC.^a L.^a V.^a.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsi et hoc sigtnum feci.

69

1217, mayo

Jimeno de Novales dona a treudo una heredad en Pompión el Blanco a su hermano, Rodrigo de Novales.

B. *Libro de la cadena*, n.º 586, p. 311.

[S]it cunctis hominibus quod ego Eximinus de Novals placuit mihi et dono vobis Rodricho de Novals, fratri meo, omnem hereditatem quam habeo in Pompien el Blanco et in universis terminis suis ad tributum scilicet heremam et populatam cum casis et casalibus, cum ortis et ortalibus, cum

campis et vineis, cum aquis et pascuis, cum pratis, et silvis, et lignis, cum adempnis et aliaziris et cum omnibus suis directis, splētis et usaticis sicut hodie mihi pertinet vel pertinere debet. Ita dono vobis illam ab integro ad tributum quod teneatis et laboretis et expletetis illam integre de hodie usque ad augusto primo qui venit et de ipso augusto in quatuor annis completis. Et detis michi unoque anno de tributo in festivitate Sancti Michel de septembris LX solidos denariorum laccensis vos hoc faciendo et adimplendo non possim vobis illam auferre per aliquem hominem vel feminam istius seculi usque ad finem dicti termini. In fine istius terminis reddatis mihi dictam hereditatem solutam et quietam sine omni mala voce in pace et sine contraria.

Similiter ego predictus Rodericus iamdictam hereditatem accipi ad tributum de vobis Eximino, fratre meo, cum conveniis predictis usque dicto termino. Et convenio vobis attendere per omnia ut dictum est superius in bona fide. Et ut securior inde sitis et dono vobis fidancias quid predictum tributum faciant vobis persolvere ad dictum terminum vel persolvant vobis illum in pace Sancius de Novals fratre meo pro XXX solidos laccensis et pro aliis XXX solidos laccensis et pro aliis XXX solidos Petrus Raymundus, filius dompna Sancia de Torres et me ipsum cum eis in simul. Sunt testes Martinus d'Aguas et Domingo Belsierre.

Actum est hoc mense madii, era M.^a CC.^a L.^a V.^a.

Egidius de Panno scripsit.

70

1217, junio

Sancho de Avintena vende un huerto en el barrio de Puerta Nueva por sesenta sueldos jaqueses a Sancho de Rasal.

B. *Libro de la cadena*, n.º 546, p. 290.

[S]ub Christi nomine et eius gratia. Hec est carta venditionis que facio ego Sancius d'Avintena vobis Sancio d'Rasal. Placuit mihi obtimo corde et voluntate et in presentia bonorum hominum sine aliquo rancurante vendo vobis unam meam plaztam orti que habeo in Osca, in barrio Porte Nove. Et

tenet se cum vestris ipsis casis et fuit mei avolorii prout signata et abohata est, et est subtus mea ipsa alia plazca pauca que se tenet cum orto, qui se tenet cum casis similiter mei avolorii. Et affrontat dictam plazcam in parte orientis in orto Martine de Tena, et in parte occidentis in casis novis de vobis ipso emptore, et in parte montis in mea ipsa alia plazca pauca, et in parte meridie in muro petre. Sicut iste affrontationes dictam plazcam undique circumdant ita vendo illam vobis totam integre sine ullo retinimento de terra usque ad celum cum introitibus et exitibus suis que in ea faciatis in aperiat per vestris ipsis casis, ita ut mihi pertinet et sicut melius ad venditionem dici et intelligi potest vestro vestrorumque salvamento in precio placabile utriusque partis scilicet, per LX solidos denariorum laccensium monete bone et firme quos de presenti ex vobis in manu accepi et paccatum me tenui mee voluntati et placimento et dicti precii nichil ad persolvendum remansit erga vos dictum emptorem. Tali tamem pacto vendo vobis dictam plazcam quod de cetero vos et filii vestri et generatio et posteritas vestra habeatis illam francham, liberam et quietam ad propriam vestram hereditatem per vendere et dare et impignare et per omnes vestras voluntates facere in perpetum. Et dono vobis fidancias de salvetate de dicta plazca que vobis vendo de totis hominibus et feminis per bonum fuerum de Osca Egidium de Sein, militem, et Petrum de Osca virum Iohanne et me cum illis omnes aboltas. Quia quisquis de cetero vellet eicere vos vel vestros de dicta plazca dicte fidancie et ego cum illis salvemus illam vobis aut demus et mittamus vos in alia tam bona plazca et in tam convenienti loco in Osca cum fuero de Osca. Sunt ex hoc testes Bernardus Chatalanus, zabbater, et Bernardin et Iohannes Pedriz, filius Marie Pedriz.

Facta carta mense iunii, in era M.^a CC.^a L.^a V.^a.

Aliala facta et paccata et constitit IIII solidos laccensis.

Garcias scripsit et hoc sig+num fecit.

71

1217, agosto, 23

Pleito entre la catedral de Huesca y Santa María de Alquézar.

B. *Libro de la cadena*, n.º 228, p. 109.

C. *Libro de la cadena*, n.º 342, p. 183.

[C]um inter venerabilem partem Garsiam Dei gratia episcopum et ecclesiam Oscensis ex una parte et clericos et ecclesiam de Alkezar ex alia super diversis Capitulis et querelis hinc inde prepositis questio verteretur et tam eadem esset nobis Berengario priori Ylerdensis, magistro Vitali archidiachone Terrantone et Guillelmo de Siscar archidiachono Benacensis a domino papa comissa tandem de pari pertium voluntate Assalitus sacrista Oscensis procurator episcopi et ecclesie Oscensis et Stephanus ac Benedictus procuratores clericorum et ecclesie de Alkezar, compromiset vel in nos Berengarium priorem et magistrum, Vitalem archidiachonum memoratos et Raymundum laccensis prepositum, Berengarium de Calasanz Rotensis canonicum et magistrum Arnaldum precentorem llerdensis sub pena ducentorum aureorum pariter statuentes, quod quicquid nos quinque vel maior pars nostrum sub omnibus Capitulis et singulis que in causa predictam fuerunt hinc inde preposita et super omnibus aliis que ex illis quo modo libet poterant exoriri et expresse super possessione ac proprietate ipsius ecclesie de Alkezar et rerum omnium ad ipsam pertinencium arbitrati essemus pars utraque humiliter susciperet et irrefragabiliter observaret. Nos qui convenientes in unum et comunem deliberationem habentes super premissis negocio diligentem, de utriusque partis assensu statuimus et fuimus arbitrati, ut prior seu prelatus ecclesie de Alkezar qui nunc est vel pro tempore fuerit, exhibeat et posset personaliter pro se et clericis omnibus ecclesie de Alkezar canonicam obedientiam et debitam reverenciam Oscensi episcopo et successoribus eius et tam ipse prior seu prelatus quam ecclesia memorata cum omnibus suffraganeis suis eidem Oscensi episcopo tanquam dyocesano suo perpetuis temporibus sint subiecta, clerici vero de Alkezar et successores eorum omnes ipsi priori seu prelato suo canonicam obedientiam et debitam reverenciam exhibebunt Oscensis tamen episcopi dyocesani sui sententias et iusta mandata omnes et singuli humiliter suscipient et inviolabiliter observabunt. Cum autem aliquam de suffraganeis ecclesiis eorum vacare contigerit, ecclesia de Alkezar eligat prelatum ad illam et illum presentet Oscensi episcopo substituende ab ipso a quo etiam curam suscipiet animarum et ei tanquam dyocesano

suo canonicam obedientiam et debitam reverenciam exhibebit; de fructibus autem ecclesie de Alkezar et suffraganeorum eius taliter arbitramur quod Oscensis episcopus et successores ipsius omnes precipiant quartas omnium decimarum tamen tritici, ordeï et avene, vini quoque ac carniùm et cenam episcopalem tam in capite quam in membris, tam in ipsa ecclesia de Alkezar quam in suffraganeis eius excepta quarta ecclesie de Orta, que ad sacristiam Alkezerensem semper sicut est hactenus pertinebit.

Cetera vero universa pertinencia ad ecclesiam de Alkezar propter ecclesiam de Sales que inter ipsum Oscensem episcopum et priorem seu prelatum ecclesie de Alkezar per medium dividetur omnia plene ad ipsius prioris se prelati et supra dictorum clericorum ecclesie de Alkezer et successorum eorum pro visionem et sustentationem perpetuis temporibus duximus deputanda in quibus hec propriis duximus exprimenda, tres partes omnium decimarum que alicui quocumque modo precipientur nomines et ratione ecclesie de Alkezar, quartas etiam omnes tam milii quam aliarum minuciarum omnium tam ipsius ecclesie de Alkezer quam omnium suffraganeorum eiusdem.

Propterea totam integre decimam sarracenorum de Açara in almuniam de Nadilla cum omnibus integre decimis et pertinenciis suis, molendino quoque de Algars et de Orta et de Setiemo et de alia omnia sicuti unquam sunt vel fuerint predictæ ecclesie molendina, villas quicque de Lecina et de Orta et de Turricella cum hereditatibus earum et ius sive tributum quod precipiunt in salinis de Naval et omnes excusatos eorum de Superarbi ad hec predicta et possessiones omnes ubicumque sunt, vel fuerint ad ipsam ecclesiam pertinentes tam ille de Barbastro quam alie omnes que aliubi hodie ab ecclesiam de Alkezer possideri noscuntur.

De aliis vero quem ad ipsam ecclesiam de Alkezer debent pertinere de iure et non possidentur ab ipsam, sicut est prioratus Sancti Iohannis de Matirero, cum omnibus pertinenciis suis et villa Sanctius Stephanni de Valle et estiva que dicitur Ota, cum decimis homicidiorum et aliarum caloniarum que ratione regale privilegii ecclesie de Alkezar indulti eidem ecclesie a Cinca usque ad Alcanadre debentur et siqua sunt talia ad ea repetenda et acquirenda episcopus Oscensis et prior seu prelatum ecclesie sepepredictæ cum clericis suis studium et expensas exhibeant pariter et im-

pendeat cumque ab eis fuerint acquisita proventus eorum inter eundem episcopum et ecclesiam ipsam per medium dividantur.

Quim immo quem de constanti querimus plenitudine voluntatis ut inter caput et membra et inter ipsa membra omnem materiam scandali amputemus de partium assensu et nostra communi deliberatione statuimus ut, prior seu prelatus ecclesie de Alkezer, cum omnibus clericis suis vel maiori et sanior in parte illorum comuniter, non aliunde se clericum unum aliquem quem maluerint eligant de se ipsis qui tanquam claviger et minister de promossis proventibus ecclesie in ipsa ecclesia fideliter amnistret.

Talitusque a predictis electus Oscensi episcopo presentetur qui cum predictis ipsi clavigero seu ministro administrationem ipsius ecclesie sine dilatione et difficultate concedat et taliter institutus administrationem fideliter gerere debeat omnibus promissis pariter compromitet ab aministracione ipsa si minus fideliter vel incaute administraverit per eosdem sine aliqua removendus.

In super adicientes statuimus vel quandocumque aliquis clericus ad collegium ecclesie de Alkezer fuerit assumendus priusquam admittatur presentetur Oscensi episcopo qui ad voluntatem et petitionem sepedictarum prelati et clericorum ecclesie antedecte ipsius admitendi clerici susceptionem sine aliqua mora et difficultate approbet et confirmet. Cum autem Oscensis episcopus synodum decreverit celebrare si prior seu prelatus ecclesie de Alkezer fuerit in Oscensis dyocesis ad synodum vocatus accedat, quod si eius presenciam tun in ipsa dyocesis non fuerit invenire supradictos claviger seu minister cum uno diachono et duobus presbiteris ecclesie supradicte ad synodum accedat eandem. Qui quidem claviger seu minister pro ecclesia de Alkezer de cena episcopali Oscensi episcopo annis singulis tenebet respondere.

Demum de comuni deliberatione duximus nichilominus statuende ut tempore colligendorum fructuum episcopus Oscensis et prior sive prelatus ecclesie de Alkezer abeo pariter eligant sibi unum quem voluerint clericum ecclesie de Alkezer qui eis fidelitatem quam ab eo postulare decreverint exhibebit ut cum clavigero seu ministro predicto decimas eiusdem ecclesie fideliter colligat et conservet.

Ita quod ante omnia deductis expensis de ipsa decima que in eadem colligenda fuerint faciende Oscensis episcopus quartam que ipsi secundum tenorem promissum competit sine diminutione aliqua integre assequatur.

Postremo de comune tractatu et assensu decrevimus statuende et cum prior seu prelatu ecclesie de Alkeçer processu temporis fuerit assumendum collegium ipsius ecclesie eligat sibi prelatum ydoneum quem Oscensi episcopo representet qui secundum statuta canonica confirmationem et curam animarum suscipiat ab eodem et ei canonicam obedientiam et debitam reverenciam exhibeat et promittat.

Tandem in fine adicimus ut cum Oscensis episcopus nuncium suum ad ecclesias de Alkeçer pro quartis accipiendis transmiserit nuncius ille ante quam aliquam quartarum accipiat [...] hoc clericis de Alkeçer ut de ipsi pro quartis minutiarum que ipsis secundum tenorem premissum competunt cum nuntio ipso suum valeant clavigerum destinare.

Quod est actum apud Montesonum, X.^o kalendas septembris, anno ab Incarnationis M.^o CC.^o XVII.º.

Ego G. Oscensis episcopus hoc signum facio.

Ego P. Bellini prior Oscensis et helemosinarius hoc signum facio.

Ego S. prior et helemosinarius laccensis hoc signum facio.

Ego R. Layni archidiachonus de Anso hoc signum facio.

Ego Assalitus Oscensis sacrista et procurator ipsius tamen hoc signum facio.

Signum Lopiz llerdensis prioris.

Ego magister Vitalis archidiachonus Terrantone domini pape subdiachonus subscribo.

Ego R. Olivano laccensis prepositus subscribo.

Signum magistri Arnaldi precentoris llerdensis.

Ego Bertran de Calasanz Rotensis canonicus subscribo.

Ego G. abbas de Sarsa signum facio.

Ego Benedictus sacrista de Alkeçer subscribo signum.

Ego Stephanus precentor de Alkeçer subscribo signum.

Ego G. Benedictus presbiter subscribo signum.

Ego Egidius de Lacune subscribo signum.

Ego Petrus de Açara subscribo signum.

Ego B. Guimari subscribo signum.

Ego Michel de Zamar hoc signum facio.

Ego D. de Lacima hoc signum facio.

Ego G. de Burgasse hoc signum facio.

Ego Egidius de Fortun Lopez hoc signum facio.

Ego Dominicus de Zamar hoc signum facio.

Ego magister Raymundus hoc signum facio.

Signum Bonanati canonici llerdensis qui hoc scripsit die et anno prefixis.

72

1217, agosto, 24

Fallo del pleito entre el obispo de Huesca y los clérigos de Alquézar.

A. 6-175. Tres sellos pendientes, dos de ellos perdidos.

Dei gratia prior Ylerdensis, magister vitalis archidiaconus Terrantone, R. iaccensis prepositus, B. de Calasanz canonicus Rotensis et Magister Arnaldus Ylerdensis precentor. Unniversis abbatibus et clericis per ecclesias de Alkeçar constitutis, eternam in domino salutem. Universitati vestre notum facimus quod nos, de assensu venerabilis patris Oscensis episcopi ex una parte et clericorum de Alkezar ex altera, communicato consilio et deliberatione habita, diligenti statuimus ut memoratus episcopus et succesores sui omnes a vobis obedientiam et in ecclesiis vestris quartas percipiant tritici, ordei et avene, vini quoque ac carniarum tantum modo et cenam episcopalem, quartam milii et aliarum minutiarum reservata clericis ecclesie de Alkezar. Vobis igitur presentium auctoritate mandamus quatinus de quartis predictis et cenis iamdicto oscensi episcopo tanquam diocesiano vestro fideliter et integre sine difficultate et contradictione aliqua respondere curetis et de quartis minutiarum respondeatis clericis de Alkezar. Mandatum nostrum taliter impleturi ne quod absit ordinis et beneficii si contemptores fueritis periculum incurrat.

Datum apud Alkezar VIII.º kalendas septembris, anno Domini M.º CC.º XVII.º.

73

1217, octubre

Nicolás, Domingo Cebrián, Benedicta y Estefanía venden unas casas en el barrio de Santa María Magdalena por cuatrocientos veinte sueldos jaqueses a Juan Embudeo, su padre, y a su esposa, Ramona.

B. Libro de la cadena, n.º 540, p. 287.

[I]n Dei nomine. Hec est carta auctoritate venditionis quam facimus nos Nicholau et Domingo Ceprian et Benedeta et Stephania vobis Iohan Embudeo, patre nostro, et uxori vestre Ramonda. Placuit nobis et vendimus vobis unas nostras casas quas habemus in Osca, in barrio Sancte Marie Magdalene. Illas quod tetigit nobis in parte ex parte nostra [...] quorum affrontant in casas de vobis dicto Iohan et de uxori vestre Ramonda quod fuerint divisas cum istas, in secunda parte in casas del cardenal, in tercia parte in via publica, in quarta vero totas ab integro sine ullo nostro nostro- rumque retentu cum introitibus et exitibus suis de terra usque ad celum. Et sicut melius ad venditionem dici et intelligi postest vestro vestrorumque salvamento pro precio quod inter nos et vos bene complacuit videlicet, per CCCCXX solidos denariorum laccensis monete bone et firme quos ex vobis accepimus ad nostrum placer. Unde tenuimus nos bene paccati de vobis et de hoc precio nichil inde remansit ad paccare apud vos iamdicti emp- tores nostros. Propterea volumus et concedimus vobis quod de hodie in antea habeatis et possideatis predictas casas vos et filii vestri vel filie et omnis generatio et posteritas vestra salvas, franchas, liberas et quietas sine omni mala voce ad propriam hereditatem per vendere, dare et per impignare et per facere de eas et in eas quicquid vos et vestri facere vo- lueritis omni tempore. Ad maiorem autem securitatem istius venditionis quam vobis facimus damus vobis fidanzas de salvetate de iamdictas casas ex totis hominibus et feminis ex hoc seculo per bonum forum Osce Ma- theum del Mas et Ramon dompna Brunna et nos ipsos cum illis in simul

et aboltas. Quia quisquis vobis vel vestris de hodie in antea predictas casas vobis iactasset, istas iamdictas fidancias faciant vobis illas salvas aut mittant vobis vel vestris in alias tam bonas casas in Osca et in tam convenienti loco et faciant vobis illas salvas per bonum forum terre. Sunt inde testes Jurdan, carnicero, et Petro Martin.

Actum est hoc mense octobris, era M.^a CC.^a L.^a V.^a.

Aliala constitit VI solidos.

Egidius de Panno hanc cartam scripsit et hoc sig^tnum fecit.

74

1217, octubre

El obispo García dona a treudo un casal en Barbastro a Xicot, sacerdote.

B. *Libro de la cadena*, n.º 399, p. 211.

C. *Libro de la cadena*, n.º 689, p. 360.

[N]otum sit omnibus et hominibus presentibus et futuris quod ego G. Dei gratia Oscensis episcopus, considerata ecclesie utilitate et cum assensu et voluntate dilecti nostri A. Oscensis sacriste et prepositi ecclesie Sancte Matheo Barbastri et clericorum iamdicte ecclesie bono animo et spontanea voluntate, dono et concedo ad tributum vobis Xicoti, sacerdoti, unum casalem in Barbastro, qui se tenet cum furno beate Marie, et ex alia parte cum casas Petri de Sanctas Massas qui fuerunt de Bonaventura, et ex aliis duabus partibus cum vias publicas. Tali vero pacto dono vobis ipsum casale ut vos et vestri vel qui tenuerint eum semper in unoquoque anno detis inde pro tributo ad iamdictam ecclesiam in festum Sancti Michaelis VI denarios. Et istum tributum dando habeatis et possideatis predictum casalem cum suis introytibus et exitibus et cum omnibus suis pertinentiis vos et omnis posteritas vestram francum et quietum et securum ad faciendam propriam vestram voluntatem per secula cuncta. Tamen si volueritis vendere ipsum casalem primum nobis vel baiulo nostro scire faciatis et si voluerimus eum retinere eodem precio quod alius homo vel femina ibi dederit retineamus, sine autem vendatis vel impignoretis eum cuicumque volueritis salvum iamdictum tributum exceptis militibus et viris

religionis. Et sunt testes huius donationis A. Serranus cappellanus et G. de Fornellis et magister Gyllelmus.

Facta carta in mense octobris, era M.^a CC.^a L.^a quinta.

Garsias, filius Petri Tramaceti, hanc cartam scripsit fecitque hoc signum. Ego G. Oscensis episcopus hoc signum facio.

75

1217, diciembre

Don Guiral de Monzón y su mujer venden unas casas cerca de la iglesia de San Lorenzo de Huesca a Juan de Serés, arcediano, por trescientos sueldos jaqueses.

A. 9-31. Documento borroso.

[In Dei nomine. Hec est carta] auctoritate venditionis quam facimus ego don Guiral de Monzon et uxor mea [...] [vobis] don lohan de Seres archidiaconus. Placuit nobis optimo corde et bona voluntate et [in presentia] bonorum hominum sine ullo rancurante vendimus vobis unas casas quas nos habemus in Osca [...] muros petre circa ecclesiam Sancti Laurencii. Que afrontat in oriente in via publica [...] et meridie in plazta de Sancti Laurencii, ab aquilone vero in casas de Benedet. Sicut iste iamdicte afrontaciones continent casas predictas in circuito ab utraque parte, sic vendimus vobis illas totas ab integro sine aliquo retentu cum introitibus et exitibus suis de terra usque ad celum [...] per precio placabile quod inter nos et vos bene convenimus atque complacuit nobis scilicet, per CCC solidos laccensis monete bone et firme quos ex vobis accepimus ad nostram voluntatem unde tenemus nos paccati et de hoc precio [nichil] remansit ad paccare apud vos emptore nostro. Ut habeatis et possideatis casas predictas ab hac die in antea melius [potest] dici vel intelligi ad vestrum profectum et ad vestrum salvamentum francas, salvas et securas per dare et per vendere et per facere inde vestram propriam voluntatem sicuti ex vestra hereditate vos et successores vestri omni tempore. Damus vobis fidaņas de salvete de casas predictas de tocius hominibus et feminis secundum usum

Osce [...] Quia quisquis vobis vel vestris iactaret de predictas casas istas findanças iamdictas mitant vobis in aliis casis [...] loco in Osca et faciant vobis illas salvas secundum consuetudinem et forum Osce. Huius rei testes sunt don Domingo Piment et don Alaman de illa Claustra.

Actum est hoc mense decembris, era M.^a CC.^a L.^a V.^a.

Aliala paccata costavit V solidos.

Ego Domingo Campanero mandato Petro de Novals hanc cartam scripsi et hoc sig⁺num feci.

76

1218, enero, 20

Domingo de Lano vende una viña en el término de Abós a don G. Arnaldo, canónigo de Jaca, por doscientos cincuenta sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 619, p. 325.

In Christi nomine et eius gratia. Manifestum sit cunctis presentibus et futuris quod hec est carta venditionis quam facio ego Dominicus de Lano, vendo unam vineam vobis don G. Arnaldo, canonicus laccensis. Est iamdictam vineam in termino de Avos, in vignero que dicitur Campianzano ad illa forcata et est iuxta vineam de Michel de Lusía, ex alia vero parte est vineam Guiraldi Ancheta et vineam de illos meschinis iudeos et vineam Ennecho Lenno et tenet de vinea Guillelmi de Gardeas usque ad illa via publica. Sic vendo ego iamdicti venditore vobis predictus G. Arnaldi pre-nominatam vineam, sicut est terminata et signata et bogata integre, sicut iamdicte affrontationis includunt et dividunt ex utraque parte cum vineas et arbores intrata et exita cum omnibus suis directis franca, quieta et segura sine omni retinimento et sine ulla mala voce ad forum lacce. Et iamdictus G. Arnaldo comparavit eam integre sicut superius est scriptum et dedit ibi precium placibile CCL solidos laccensis monete unde iamdicto venditore in presente subuts scriptos testes bene se tenuit pro paccato die quo ista carta fuit facta. Et sunt fidencie salvitatis et securitatis ex omnibus hominibus vel feminis ad forum lacce que misit et rogavit iamdicto venditore ut firmiter faciant permanere supra scripta venditione omni tempore don

Guillem Aster et Guillelm d'Escot sunt fidancie. Sunt inde testes visores et auditores Sancius de Borau, Arnaldus, Guillem, zabater.

Aliala X solidos.

Actum est hoc in presentia [...] et Arnald de Cabannas, fratribus Helemosine et Guillelmi Pegrini.

Facta carta mense ianuarii, die Agnetis Virginis, era M.^a CC.^a L.^a VI.

Ego Petrus, filius Eximini, hanc cartam scripsi et hoc sigtnum feci.

77

1218, enero

Pedro Belini, prior, y el cabildo donan la prepositura oscense para administrarla los meses de mayo a octubre a García Martínez, arcediano de Serrablo.

A. Extravagantes¹.

78

1218, febrero

Sancho de Huesca, hijo del difunto Pedro Frontín, y Sancha venden al obispo García dos viñas en Huesca, en el término de Algascar, por mil sueldos jaqueses.

A. 6-271.

B. *Libro de la cadena*, n.º 22, p. 7.

In Die nomine. Hec est carta auctoritate vendictionis quam facimus ego Sancius de Osca, filius Petri Frontini, cui sit requies, et uxor mea dompna Sania vobis domino Garssia Oscensi episcopo. Placuit nobis optimo corde et bona voluntate et in presencia proborum hominum sine ullo rancurante et vendimus unas duas vineas quas habemus in Osca, in termino de Algazcar ad opus de illo capelano quam vos et don Petro Fernandez stabilistis in ecclesia de Sancta Maria de Salis. Illa una vinea que dicunt Parral

¹ Este documento no se encuentra en el Archivo de la Catedral de Huesca. La referencia se ha tomado del *Lumen ecclesiae*.

afrontat in oriente in cequia vicinal, in occidente invinea de dona Maria de Latiasas et in vinea de donna Glorianda, in meridie in via publica. Illa alia vinea afrontat in oriente et in occidenti in cequia vicinal, in meridie in vinea de donna Maria de Latiasas. Sicut iste iamdicte afrontaciones continent vineas predictas ab utraque parte, sic vendimus vobis illas totas ab integro sine aliquo retentu cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum per precio placabile quod inter nos et vos bene convenimus atque complacuit nobis, scilicet per mille solidos laccensis monete bone et firme quos a vobis accepimus ad nostram voluntatem inde tenemus nos paccati et de hoc precio nichil remansit ad paccare apud vos emptore nostro. Ut habeatis et possideatis vineas predictas ab hac die in antea francas, salvas et securas per facere ex eas et in eas quicquid volueritis vos et successores predictae ecclesie omni tempore. Damus vobis fidanzas de salvetate de vineas predictas de totis hominibus et feminis secundum usum Osce don lohan Porquet, abbati de Banastas et don Domingo de Arbanes et nos ipsos cum eis aboltas. Quia quisquis vobis vel vestris iactaret de vineas predictas istas fidanzas iamdictas mitant vobis in alias vineas tam bonas et in tam convenienti loco in Osca et faciant vobis illas salvas secundum consuetudinem et forum Osce. Huius rei testes sunt don Petro Ximino, Oscensis notarius, et don Petro Mulet, molinero de Osca.

Actum est hoc mense febreerii, era M.^a CC.^a L.^a VI.^a.

Aliala paccata costavit XL solidos.

Ego Domingo Campanero mandato Petri de Novals hac (*sic*) cartam scripsi et hoc sig[†]num feci.

79

1218, marzo

Lupo de Albero, señor del castillo y villa de Albero, recibe una deuda de Sancho de Orós.

A. Extravagantes. Carta partida por ABC.

Notum sit omnibus presentibus et futuris quod ego dominus Lupus de Albero, senior castri et ville de Albero, venio manifesto quod compu-

tavi omnem debitum quod Santius de Oros mihi debebat dare scilicet de nummis de cibaria de morabettinos quos habebam super Bunals et super molendinum et super vineam de Osca. Et computum factum et sumatum teneo me bene pacatum ita quod non remansit vobis ad solvendum unum obolum, neque morabitinum, neque unum granum tritici, neque ordeï, neque de seculo, neque de quilibet seminibus quod habebam et supra dictis locis. Sum bene pacatus de vobis omni mea voluntate usque ad hanc die que fuit istum instrumentum factum et reddo vobis iamdictis locis quod habeatis sine impedimento mei meorumque et quia instrumenta quod habebam de iamdictis locis amisi et non potui vobis reddere hac de causa vobis instrumentum facio quod sum sine ranchove vestri et si filii mei aut generatio instrumenta de hoc invenerint et vobis aliquid petierint rationem hec prescriptum sint maledicti ex parte Dei et eiecti de omni beneficio Dei et instrumenta nichil eis proficiant. Testes Sancius de Avintema et Heneucus de Allue.

Actum hoc mense marcio, era M.^a CC.^a L.^a VI.^a.

Garssias scripsit et per litteras divisit.

80

1218, abril, 28

Juan de Serés, arcediano de Huesca, vende con licencia del obispo García unas casas suyas en el barrio de la Seo a Bernardo Pictavín por doscientos morabettinos alfonsinos de oro.

B. *Libro de la cadena*, n.º 541, p. 287.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Hec est carta venditionis quam facio ego Iohan de Seres, Oscensis archidiachonus, vobis Bernart Pictavin. Placuit mihi cum assensu et voluntate Garsias Dei gratia Oscensis episcopus et vendo vobis unas meas casas quas habeo in Osca in barrio de illa Sede. Qui affrontant in una parte in casas de Bernart de Lac, in alia parte in via publica, in tercia parte in vestras metipsas casas. Sicut iste iamdicte affrontationes predictas casas undique circundant sic vendo vobis illas totas ab integro et sine ullo meo meorumque retentu cum introitibus et

exitibus suis de terra usque ad celum sicut melius et plus salubrius dici aut intelligi potest ad bonum ad salvamentum de vobis et vestris, scilicet per CC morabetins alfonsis quos ex vobis recepi et fui inde bene paccati ad meam voluntatem et apud vos iamdicti emptore meo ex hoc precio nichil remansit inde a paccare. Propterea volo et concedo vobis ut ab hac die in antea habeatis et possideatis predictas casas salvas, liberas et quietas ad propriam hereditatem per vendere et dare et impignorare et per facere inde omnes vestras voluntates vos et filii vestri et omnis generatio et posteritas vestra per secula cuncta. Dono vobis fidanza de salveteate ex totis hominibus et feminis ex hoc seculo seculo (*sic*) per fuerum Osce lohan Bruco et Petro Mulet et me ipsum aboltas. Ita quia quisquis vobis vel vestris de predictas casas iactasset istas predictas fidancias faciant vobis salvas per fuerum Osce et mittat vobis vel vestris in alias tam bonas casas in Osca et in tam convenienti loco et faciant vobis salvas per fuerum Osce. Huius rei testes sunt Pere Pectavin et Petro Mulet.

Actum est hoc mense aprilis, remansos V dias, era M.^a CC.^a L.^a VI.^a.

Aliala XX solidos.

Petrus Eximinus scripsit et hoc sigt num fecit.

81

1218, abril

Bernardo de Oriol y su mujer, Dominga, venden una viña en Huesca, en Guataten de Suso, a García, obispo, por doscientos morabetinos alfonsinos de oro.

B. *Libro de la cadena*, n.º 224, p. 106.

C. *Libro de la cadena*, n.º 520, p. 277.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Hec est carta venditionis quam facimus ego Bernart d'Oriol et uxor mea Domenga vobis Garcia Dei gratia Oscensi episcopo. Placuit nobis et vendimus vobis unam nostram vineam quam habemus in Osca, in termino Guatatem de Orsum. Qui affrontat in una parte in vinea de illa Cavalleria, in secunda parte in cequia vicinali, in tercia parte in vinea de illa Cavalleria Sancti Salvatoris, in quarta vero parte in vinea de Bartholomeu de Sier. Sicut iste iamdictae affrontationes predic-

tam vineam undique circundant sic vendimus vobis illam totam ab integro et sine ullo nostro nostrorumque retentu cum introitibus et exitibus suis et cum omnibus arboribus que in ea sunt, sicut melius et plus salubrius dici et intelligi potest ad bonum et ad salvamentum de vobis et vestris, scilicet per CC morabetinos alfonsinos quos ex vobis recepimus et fuimus inde bene paccati nostre voluntati. Propterea volumus et concedimus vobis ut ab hac die in antea habeatis et possideatis predictam vineam salvam, liberam et quietam ad propriam hereditatem per vendere et dare et in-pignorare et per facere inde omnem vestram voluntatem vos et omnes successores vestri imperpetuum. Et ad maiorem confirmationem damus vobis fidancias de salvetat de predicta vinea ex totis hominibus et feminis ex hoc seculo per fuerum Osce Garcia Luengo et Eximinus de Bara et nos ipsos cum illos aboltas. Ita quia quisquis vobis vel vestris de predicta vinea iactasset istas predictas fidancias faciant vobis salvam per forum Osce et mitant vobis vel vestris in alia tam bona vinea et in tam convenienti loco et faciant vobis salvam per forum Osce. Huius rei testes sunt Gilbert Pedon et Iohan Bruco et Petro Mulet et Ferrer de Sanio Lopeç.

Actum est hoc mense aprilis, era M.^a CC.^a L.^a VI.^a.

Aliala X solidos.

Petrus Eximinus scripsit et hoc signum fecit.

82

1218, septiembre

García Galur, por mandato del abad de Veruela, dona a treudo una heredad en Lierta a Urraca, hija de Oria de Yéqueda.

A. 9-120. Carta partida por ABC.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta de donativo que facio ego Garcia Galur, per mandatum abbas de Berola Iohan et prior et tocius conventus, a vobis Urraca, filia dona Oria de Iecada. Dono et concedo per me et totum conventum illa hereditate de Lerta tota ab integra, sine ullo retentu, illa que fui de don Valero, filio don Lerenz, et dona Lucarda, sua mater. Quomodo ego don Garcia Galur teneo ista hereditate cum vineas, campos, casas et casals, ortos et ortals cum aquis et pastibus cum sua exida de

terra usque ad celum, cum totis suis directis. Hac scilicet convenientia dono et afirmo ista hereditate a vobis Urraca et a vestra mater que teneat illa hereditate et explete tamem vivat in hoc seculo, de post dies de vestra mater recipiatis illa hereditate et vivatis in illa et expletetis cum filiis a legem et benedictionem, sin autem non habetis filiis de benedictione vivatis vos in illa et expletetis illa hereditate, de post dies vestros et de vestra mater sine filiis vestris torne se illa hereditate ad casa et a monacis de Berola. In tali vero pactu dono et afirmo ista hereditate unum quoque annum faciatis inde tributum a casas de Berola a festa un morabitin alfosin de bono auro Omnium Sanctorum hac die in antea istium tributum faciendo iuveri quoque annum tenete et expletete iam dicta hereditate vobis Urraca et vestra mater et filiis vel filiabus vestris de lege et benedictione. In super ego don Garcia Galur dono vobis Urraca et a vestra mater per me et per abas de Berola et prior et tocius conventus fidañça de iam dicta hereditate salva facere et de predictis convenis attendere sine mala voce Don Pero Lopeç de Larbasa et ego similiter aboltas. Sunt testes de hoc super scriptum per fuero de terra don Xemen de Lusia, Domingo de Bera.

Facta carta mense setembris, era M.^a CC.^a L.^a VI.^a.

Iohan scripsit et hoc sig[†]num fecit.

83

1218, octubre

Pedro Arbanés y su mujer, María, venden una viña en Almuniente al sacerdote Gil por ciento diez sueldos jaqueses.

A. 2-445.

In Dei nomine. Ego don Petro Arbanes et mea uxor donna Maria vendimus vobis don Gil sacerdos una vinea quam nos habemus in illa corona de Almunien. Habet afrontaciones de una parte vinea de Per Gascon, de alia parte vinea de illos montes de rrota, de alia parte campo de Sancti Iohannis de Lapenna. Sicut iste afrontationis predicta vinea undique circundant sic vendimus vobis illam cum introitibus et exitibus suis sine illo rancurante per precium quod inter nos et vos, scilicet per CX solidos moneta laccensis

bona et firma domini regis. Ideo volumus et concedimus vobis ut ab hac die in antea abeat illa vinea ad hereditatem vos et omnis generatio et posteritas vestra per secula cuncta. Ego don Petro Arbanes et mea uxor donna Maria damus vobis don Gil sacerdos fidanza de salvetat de illa vinea secundum fuerum terre don Per de Orocillata et nos cum illis in similitur. Sunt testes huius vendicionis Domingo d'Orna et Petro Marches.

Facta carta in mense octubris, era M.^a CC.^a L.^a VI.^a.

Aliala paccata VIII solidos et II denarios.

Ego Egidius sacerdos [scripsi] et hoc sig+num feci.

84

1218, octubre

García de Gúdal, obispo de Huesca, dona a García Adán de Siétamo una heredad en dicho lugar y una viña en «Castillón ad Quintum», que a su muerte retornarán a Santa María de Salas.

B. *Libro de la cadena*, n.º 48, p. 19.

[N]otum sit cunctis tam presentibus quam futuris quod nos G. Dei gratia Oscensis episcopus damus tibi Garsia Adam de Setemo illam hereditatem de Sietemo et illam vineam de Castillon ad Quintum. Illam scilicet quam dompnus G. de Alcala et uxor eius dompna Marquesa dederunt Deo et ecclesie Sancte Marie de Salis; iamdictam hereditatem et vineam damus tibi totam ab integro casas et casales, campos et vineas, ortos et ortales et linares cum introitibus et exitibus, cum pascuibus, erbibus et aquis et cum omnibus ad dictam hereditatem pertinentibus vel pertinere debentibus ut habeas et possideas omnibus diebus vite tue. Tali tamen conditione ut domos reficias, campos et vineas et totam illam hereditatem bene populatam teneas et nobis vel ecclesie Sancte Marie de Salis annuatim fideliter et integre quintum per solvas. Post dies autem tuos totam hereditatem suprascriptam cum vinea et cum omni melioramento que ibi feceris nos vel ecclesia Sancte Marie de Salis sine gravamine aliquo recuperare valeamus. Huius rei sunt testes I. de Seres archidiaconus et M. capellanus Sancte Marie de Salis.

Facta carta mense october, sub era M.^a CC.^a L.^a VI.^a.

D. de Açonar, domini episcopi capellanus, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

85

1218, octubre

Doña María de Latiassas vende a García, obispo, una viña en el término de Algasçar, en Huesca, por cuarenta y tres morabetinos alfonsinos de oro.

B. *Libro de la cadena*, n.º 198, p. 89.

C. *Libro de la cadena*, n.º 525, p. 278.

In Dei nomine. Hec est carta auctoritate venditionis quam facio ego dompna Maria de Latiassas vobis domino G. Dei gratia Oscensi episcopo. Placuit mihi obtimo corde et bone voluntate in presentia proborum hominum sine aliquo rancurante et vendo vobis unam meam vineam quam habeo in Osca, in termino de Algaççar. Que affrontat in parte orientis et in parte aquilonis in vestris vineis, et in parte occidentis in via publica, et in parte meridiei in vinea de dompna Glorianda. Sicut iste iamdicte affrontationes continent vineam predictam ab utraque parte, sic vendo vobis illam totam ab integro sine aliquo retentu ad opus Sancte Marie de Salis, cum introitibus et exitibus et cum omni genere arborum, per XLIII morabetinos alfonsinos boni auri et recti ponderis quos ex vobis accepi ad meam voluntatem unde teneo me paccata et de hoc precio nichil remansit ad paccare apud vos emptorem meum. Ut habeatis et possideatis vineam predictam ab hac die in antea sicut melius potest dici vel intelligi ad vestrum profectum et ad vestrum salvamentum francam, salvam et securam per facere ex ea quicquid volueritis vos et successores vestri omni tempore. Dono vobis fidanças de salvetate de vineam predictam secundum usum terre don Sancius de Osca, filius Petri Frontini, et don Petro de Siesto, et don Petro Sora, et me ipsa cum eis aboltas. Huius rei testes sunt don Petro de Barbastro, cocinero, et Iohan Radolf.

Actum est hoc mense octobris, era M.^a CC.^a L.^a VI.^a.

Aliala paccata constitit XVI solidos.

Ego Dominicus Campanarius hanc cartam scripsi et hoc signum feci.

86

1218, octubre

Ferrer de Bolea, abad de la cofradía de Sádaba, y cofrades venden una pieza de tierra en Sádaba a don Alamán y don Ferrando por ochenta sueldos jaqueses.
B. *Libro de la cadena*, n.º 640, p. 333.

[N]otum sit cunctis quod ego do Ferrer de Boleya, abbat de confratria de Sadava cum aliis confratribus, scilicet don Garcia Antillon, do A. de Sadava, do Ferrando, et do Martin, et don Pelegrin, et don Per Guillem, et don D. Sanio, et don S. Barrabe, et don I. de don D. de Savilia, cum totis aliis confratribus, vendimus unam peciam in Sadava. Que habet affrontationes peciam de do Alaman et de Ferrando et illas heras de Toral de do Fortin. Hanc pezam vendimus vobis do Alaman et do Ferrando totam integram sine ullo retentu et cum introitibus et exitibus per avere quod a vobis accepimus et inde nos tenemus bene paccati de precio et de aliala, scilicet LXXX solidos laccensis monete bone curribilis in Aragonis. Est firmum salvetatis a fuero de terra de ista compara salvare Iohan Perez, filius de dona Hurra-ca. Sunt vero testes don Arnalt de Sadava et don Per Gyllen.

Actum est hoc sub era M.^a CC.^a L.^a VI.^a, mense octobris.

Bertrandus scripsit.

87

1218, diciembre, 16

García, obispo, con el consentimiento de P. Belini, y el cabildo donan a treudo una heredad en Barluenga a Sancho de Sarrauti, sacerdote.

A. 4-597.

B. *Libro de la cadena*, n.º 204, p. 92.

C. *Libro de la cadena*, n.º 909, p. 477.

[N]otum sit cunctis tam presentibus quam futuris quod nos G. Dei gratia Oscensis episcopus cum assensu et voluntate P. Bellini Oscensis prioris tociusque Capituli damus et concedimus vobis Sancio de Sarrauti, sacerdoti, totam hereditatem quam nos habemus et habere debemus in Barlunga et

in suis terminis, domos videlicet agros, vineas et ortos, heremum et popu-
latum viridem, siccum et omnia alia que ad eandem hereditatem spectare
videntur cum ingressibus et egressibus suis et cum suis aquis et earum
discursibus et cum omnibus iuribus ad ipsam hereditatem pertinentibus
vel pertinere debentibus. Tali tamen conditione quod vos domos reficiatis
et totam hereditatem bene populatam teneatis, vineas et campos laboretis et
excolatis et nobis vel successoribus nostris vos vel successores vestri aut
quicumque dictam hereditatem tenuerit in festo Omnium Sanctorum II
kaficia pulcri tritici, II kaficia ordei et II nietros vini, optimi mensure Os-
censis annuatim pro tributo persolvatis. Hoc tributo persolvendo prelatam
hereditatem haeatis et possideatis pacifice et quiete sine inquietatione et
perturbatione alicuius persone ecclesiastice vel secularis et habeatis po-
testatem vendendi, inpignorandi, comutandi cuicumque vel quibuscumque
volueritis exceptis viris religiosis et militibus et infantionibus. Verumtamen
si memoratam hereditatem vos oportuerit vendere uni soli persone ven-
datur inpignoretur et comutetur ita quod numquam forciatur nec dividatur
set semper in simul et integra permaneat. Volumus etiam quod si forte vos
vel successores vestri sepredictam hereditatem vendere volueritis, primum
nobis vel successoribus nostris scire faciatis et si voluerimus illam compa-
rare minus L solidos quam alius possimus habere. Hoc totum observando
prenominatam hereditatem habeatis et possideatis sicut superius conti-
netur vos et omnis generatio vestra per secula cuncta salvo tamen tributo
suprascripto.

Ego P. Belini Oscensis prior pro me et toto conventu hoc signum facio.

Ego Iohannes de Seres archidiaconus hoc signum facio.

Facta carta mense decembris, XVII.º kalendas ianuarii, sub era M.^a
CC.^a L.^a VI.^a.

Ego D. de Açonar, domini episcopi capellanus, mandato utriusque par-
tis hanc cartam scripsi et hoc signum feci.

88

1218

Pedro de Maza funda una capellanía en la capilla de San Jaime de la catedral de Huesca.

A. 8-34².

Obligación del capellán de poner un capellán en la capilla de San Jaime para que se celebre misa por Pedro Maça. El instituyente dio dos heredades en Pebredo, cuatro campos y unas casas en Huesca.

Notario, Domingo Campanero.

89

1219, enero, 4

Venta de una viña en el término de Guatatén de Suso por quinientos treinta sueldos jaqueses.

A. 2-467. Las tres primeras líneas, borradas por la humedad.

[...] abemus in Osca in termino de Guataten deorsum. Que affrontat in oriente in rego, in occidente in viana de l'Ospital, in meridie in vinea de Iohan Bruco, in aquilone in vinea de Pere, pellicero de Sancta Maria Magdalena. Sicut iste affrontaciones supradicta vinea undique circundant ita vendimus illam vobis totam ab integro sine ullo retinimento cum omnibus arboribus que in ea sunt et cum introitibus et exitibus suis franca et secura, sicut melius intelligi potest ad vestrum salvamentum et de omnibus successoribus vestris in precium quod inter nos et vos convenimus atque nobis bene complacuit, scilicet per DXXX solidos denariorum laccensis monete bone et firme quos de presenti ex vobis in manu recepimus ad nostram voluntatem et apud vos dicti emptores de hoc precio nichil ad pacandum remansit. Ideo volumus ut deinceps habeatis et possideatis supradicta vinea ingenua soluta et quieta vos et filii vestri et generatio et posteritas vestra ad propriam vestram hereditatem per vendere et dare

² Documento extraviado. La noticia se ha sacado del *Lumen ecclesiae*.

et in pignare et per totam vestram voluntatem facere imperpetuum. Et etiam ad maiorem confirmationem damus vobis fidanzas de salvetate de supradicta vinea quod vobis vendimus de totis hominibus et feminis per bonum fuerum Osce Iohan Ross, zabater, et Domingo suo cognato, filio de don Ramon Pallaranch, et nos metipsos cum illis in simul et aboltas. Quia si quis forte de cetero eiecisset vos aut vestros successores de supradicta vinea prescripte fidanze et nos cum illis salvemus illam vobis aut demus vobis altera tam bona vinea in Osca et in tam convenienti loco et faciamus illam vobis salva per fuero d'Osca. Sunt inde testes don Martin de Poblet, filius de don Bernart de Prevetro, et Petrus de domina Aldiart.

Facta carta et vendita die veneris IIII, mense ianuarii, conversio Sancti Pauli, sub era M.^a CC.^a L.^a VII.^a.

Aliala facta et pacata costavit VIII solidos.

Vicencius scripsit et hoc signum fecit.

90

1219, enero

Pedro Barráu vende unas casas en Jaca y Huesca a su hermano Juan por cien sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 81, p. 36.

C. *Libro de la cadena*, n.º 808, p. 421.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate venditionis quam facio ego Pere Barrau. Placuit mihi bono animo et spontanea voluntate in presencia bonorum hominum sine aliquo rancurante vendo vobis Iohanni Barrau, fratri meo, illum quartonem quod mihi tetigit ex parte matris nostre in domibus nostris de Iaca et illum alium quartonem similiter quod mihi tetigit in domibus nostris de Osca. Dictas vero casas de Iaca sunt in barrio Macelli, et affrontant predictum quartonem ex una parte in casas domne Albire de Atrosillo et in alia parte in casis de Pere Sanz et in tercia parte in alio quartone vestro metipso qui fuit divisus ab isto. Antedictas autem casas de Osca sunt in cooperticio barrii Sancti Salvatoris et affrontat predictum quartonem ipsarum ab una parte in medietate

mea quam ego comparavi de Lorença, consanguinea nostra, et in secunda parte in alio quartone nostro metipso qui fuit divisus ab isto et in tercia parte in via publica. Sicut iste iamdicte affrontationes predictos quartones ex omnibus partibus circundant et concludunt, sic vendo vobis ipsas totas integre sine aliquo retinimento cum introitibus et exitibus et omnibus directis et pertinentiis eorumdem de terra usque ad celum pro precio placabile quod placuit mihi et vobis videlicet propter C solidos denarios monete laccensis bone et firme quos de presente a vobis accepi in manu et unde me tenui bene pacatus mee voluntati et placimento et de hoc precio nichil inde remansit apud vos emptorem supradictam ad paccandum nec mihi ad recipiendum. Ideo volo et concedo vobis ut ab hac die in antea que hec carta scribitur predictos quartones cum omni iure eis pertinente habeatis integre teneatis potenter et iure hereditario possideatis eos pacifice totos salvos et securos, francos, liberos et ingenuos atque quietos vestre proprie hereditati et voluntati per dare, vendere et impignorare vel quocumque modo volueritis alienare et per omnes proprias vestras voluntates facere in perpetuum, sicuti ex vestra propria hereditate vos et omnes successores vestri per secula cuncta, sicut melius et plenius potest dici vel intelligi vestro vestrorumque salvamento. Ad maiorem autem securitatem dono vobis findancias salvitatis de predictis quartonis quos vobis vendo de totis hominibus et feminis secundum usum et forum Osce et lacce lohanem Marmox et Domenge de Bergossa, generum eius, carnifices lacce, et me ipsum cum eis in simul et aboltas. Quia quisquis vos vel successores vestros voluisset de cetero eicere de predictis quartonis, ego et predicte fidancie salvemus eos vobis aut demus et ponamus vos in aliis quartonis tam bonis et de tam bonis casis et in tam convenientibus locis in Osca et in Iaca, salvando eos vobis secundum usum et forum Osce et lacce. Sunt testes Pascal Calb et Domenge de Bergossa et Luhan Godoer.

Facta carta in presentia Bartholomei bulsarii prioris Sancte Marie de Latre, et Guillelmi Acuti, mense ianuari, era M.^a CC.^a L.^a VII.^a.

Martinus Garsie hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

91

1219, enero

Bernardo Barráu y sus hijos, Juan y Pedro, parten unas casas en Jaca.

B. *Libro de la cadena*, n.º 82, p. 36.

C. *Libro de la cadena*, n.º 809, p. 422.

[I]n Dei nomine. Notum sit omnibus hominibus quod hec est carta partitionis quam fecerunt Bernart Barrau et filii sui luhan et Pere. Venerunt ad partitionem ante probi homines et diviserunt illas casas qui sunt in Iaca, in illa carniceria, circa casa de dompna Albira de Atrosillo, ex alia vero parte sunt casas de Pere Sanz, filius d'Espaynol del Macel, et tanxit in parte ad Bernart Barrau medietas de illa casa que est ex parte casa de iamdictus Pere Sanz, similiter tanxit in parte a luhan et Pere ex parte matris illorum aliam medietatem qui est versus casas de dompna Albira. Iamdictam vero partitionem fecerunt unde ex utraque parte de quo ista carta fuit facta bene pro pacati se tenuerunt et est fidancia ex parte Bernart Barrau ut iamdictam partitionem firmiter permaneat omni tempore luhan Marmox fidança.

Actum est hoc in persencia Bartolomei bolser, priore Sancte Marie de Latre, et G. Agut et Domenge de Clarac. Huius rei sunt testes Domenge de Bergosa et Pascual Calb et luhan Godoer.

Facta carta mense ianuarii, sub era M.^a CC.^a L.^a VII.^a.

Martinus Garsie hanc cartam scripsit, rogatu utriusque partis, per literas divisit, et hoc signum fecit.

92

1219, enero

Sancho de Bescasilla, baile del obispo, cambia un campo en Sesa por otro en el mismo término a Juan de Piracés.

B. *Libro de la cadena*, n.º 147, p. 66.

C. *Libro de la cadena*, n.º 294, p. 167.

D. *Libro de la cadena*, n.º 753, p. 394.

[S]it notum cunctis quod ego Sancius de Beschesela, baiulus domini episcopi in Sessa, ex precepto domini episcopi escambio vobiscum Iohanni de Petraçel et vestris unum campum quem dominus episcopus habet in Sessa, in loco qui dicitur Vallis de Algenna, per unum campum quem vos habetis in eodem termino. Affrontat predictus campus ex parte orientis in campo Iohannis de Alcala et ex parte occidentis in campo de Navarro de Torla qui fuit Sanxi Irati et ex parte meridiei in campo domini episcopi et ex aquilonis parte in saxo. Sicut iamdicte affrontationes includunt sic cambio vobis ut habeatis predictum campum et expletetis et possideatis vos et vestri per secula cuncta amen, cum ingressibus et egressibus et cum omnibus melioramentis et pertinentiis suis de celo usque in abissum ad omnes vestras voluntates et vestrorum omni tempore. Et ex inde dono vobis fidanciam salvitatis Garcia de Nasarre.

Et ego Iohannes de Petraçels iamdictus hoc cambium concedo sicut suprascriptum est. Et iamdictus campus affrontat ex parte orientis, et occidentis, et meridiei, in campo domini episcopi, et ex parte aquilonis in area Raymundi Pallariensi. Sicut iamdicte affrontationes includunt sic ex cambio predictum campum ut sit posesio domini episcopi per secula cuncta amen cum omnibus suis pertinentiis. Et de hoc dono vobis fidanciam salvetatis Petro de Nasarre, militem. Testes sunt utriusque partis Adam, miles, et Sancius Calvus.

Facta carta in mense ianuarii, sub era M.^a CC.^a L.^a VII.^a.

Iohannes scripsit et fecit signum hoc.

93

1219, marzo, 2

El obispo García concede a treudo una viña en el término de Abós a Guillén Constantini y a su mujer, Longa Bruna.

B. *Libro de la cadena*, n.º 126, p. 58.

C. *Libro de la cadena*, n.º 88, p. 412.

[N]otum sit omnibus hominibus quod ego G. Dei gratia Oscensis episcopus cum assensu et voluntate S. prior et tocius laccensis Capituli damus et concedimus vobis Guillem Constantini et uxori vestre Longa Bruna

quandam vineam ad tributum. Est autem ista vinea in termino de Avos et habet affrontationes ex una parte vinea de Arnalt de Setçera et ex alia parte est flumen Aragon et tenet de camino qui vadit ad Campo Franco usque ad vinea de predicto Arnalt de Setçera et ad vinea de vos predicto G. Constantini. Iamdicta vinea damus et concedimus ad tributum vobis G. Constantini et uxori vestre Longa Bruna sicut est assignata et bovata et terminata integre sine ullo retentu et absque ulla mala voce ut habeatis et possideatis eam vos et filii vestri ad vestram propriam voluntatem faciendi, vendendi vel in pignus ponendi et dandi sive cambiandi cui vos volueritis per secula cuncta. Tamen tali pacto quod vos G. Constantini et uxor vestra Longa Bruna aut qui predicta vinea tenuerit detis de tributo singulis annis in die festo Sancti Michaelis ad nos et ad successores nostros omni tempore I morabetino alfosino boni auri et iusti ponderis, hoc vos et vestris persolvendo quoque anno sicut dictum est, habeatis et possideatis predicta vinea pacifice et quiete absque ulla contrarietate alicuius persone ecclesiastice vel secularis, adhuc tali pacto quod quando vos G. Constantini vel vestris volueritis vendere predicta vinea, prius faciatis nobis vel successoribus nostris scire et si nos volumus emere habeamus eam minus V solidos quod nullus alius.

Ego S. prior pro me et pro toto Capitulo hoc signum facio. Aliala de piscibus in refectorio V solidos. Sunt inde testes Thomas Tayllaques et Salvador filius Sancii, adobador.

Petrus de Generes mandato utriusque partis hanc cartam scripsit et per litteras divisit, sub era M.^a CC.^a L.^a VII.^a, secundo die sabbati, mense marcii in Capitulo Iaccensis.

94

1219, mayo

Asalito de Gúdal y su hijo Asalit donan tres viñas, tres campos, la novena parte del molino blanco del Isuela y heredades en Cuarte a la catedral de Huesca, obispo García y canónigos.

A. 4-1035. Carta partida por ABC.

Sit manifestum cunctis hominibus presentibus et futuris quod ego Assallitus de Gudal et filius meus Assallitus, in remissionem peccatorum

nostrorum et pro animabus patris et matris nostre, vel parentum nostrorum, damus et offerimus Deo et ecclesie sedis Osce in manu et in potestate de vobis domino G. Oscensi episcopo et canonicis eiusdem ecclesie tres vineas et tres campos et nonam partem quam habemus in molendino blanco de Ysola et omnem illam hereditatem et oliveras quam habemus in Quart et in suis terminis. Scilicet casas et hereditatem, quam Maomach de Anzano noster exarich, tenet per nos et per nostris in Quart et in suis terminis, et quartam partem de illo quinto de casas et de hereditate quam Lop de Cechamir et suos neptos tenent per nos et per nostris in Quart et in suis terminis. Illa una vinea est in Algazcar et affrontat in oriente et in aquilone in viis publicis, in occidente in illo callizo, in meridie in ortum Caritatis et in vinea Cavallerie. Illa alia vinea est in termino de illa Mesa et tenet se cum vinea de Absamarel iudeo. Illa tertia vinea est in termino de Guataten de iuso et affrontat in una parte in vinea de Petrus Nunioz et in alia parte in vinea de Domingo, pezquerzo. Illo uno campo est in termino de Almeriz et affrontat in tribus partibus in viis publicis, in quarta parte in cequia vicinal. Illo alio campo est propre Sancte Marie de Salis et tenet se cum campo de Matheo de Oloron. Illum tercium campum est ad illos Colandrars et tenet se cum campo de don Fe Raynes. Hoc totum suprascriptum vineas et campos et oliveras et hereditates predictas sic damus vobis illud totum ex integro sine aliquo nostro nostrorumque retentu cum introitibus et exitibus earum et cum omni genere arborum et cum omnibus directis et spletis et usaticis quos nos in predictas hereditates habemus et aliquo modo habere debemus et sicut usque modo nos hoc totum possedimus et possidemus, sic damus vobis illud totum. Tali convenio ut vos predicti et successores vestri detis et procuretis singulis diebus perpetuo tres pauperes intus in vestro refectorio habundanter, sicut illos alios pauperes ibidem procuratis observantibus autem vobis et successoribus vestris perpetuo memoratam helemosinam habeatis et possideatis totum istum donativum suprascriptum ad propriam hereditatem sine contradictione alicuius persone ad bonum et utilitatem Oscensis ecclesie imperpetuum. Damus vobis fidanzas de donativo predicto de salvetate de totis hominibus et feminis secundum usum terre don Petro de Sarvisse et don Pere Quende et nos ipsos cum eos aboltas.

Ego G. Dei gratia Oscensis episcopus et Petrus Belini prior et nos omnis conventus Oscensis ecclesie recepimus de vobis don A. de Gudal et de filio vestro A. hereditates suprascriptas quas Deo et ecclesie Oscensis pro procuracione trium pauperum datis et conceditis tenore suprascripto et promittimus et convenimus vobis per nos et per omnes successores nostros bona fide omnia suprascripta fideliter observari tenore suprascripto. Adhuc autem si francam et bonam voluntatem attendentes quam semper erga nos et ecclesiam nostram habuistis et habetis id circo recipimus vos participes et constituimus vos in orationibus et in beneficiis nostris per omne tempus.

Ego G. Dei gratia Oscensis episcopus hanc cartam laudo et affirmo et propria manu hoc sigtñum facio.

Ego P. Bellini prior et Oscensis helemosinarius pro me et pro toto conventu hoc sigtñum facio.

Ego G. Martini archidiaconus et Oscensis prepositus hoc sigtñum facio.

Ego I. de Seres archidiaconus de Belgich et Oscensis prepositus hoc sigtñum facio.

Ego A. Oscensis sacrista hoc sigtñum facio.

Huius rei testes sunt don E. marroqui et don L. de Colleth.

Actum est hoc mense madii, era M.^a CC.^a L.^a VII.^a.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsi et hoc signum feci.

95

1219, agosto, 6. Rieti

Honorio III, papa, delega en el maestro Vidal, arcediano, subdiácono del papa, y el sacrista de Lérida para entender en el pleito sobre la posesión de Alquézar entre el obispo de Huesca y el de Tortosa.

B. *Libro de la cadena*, n.º 358, p. 193.

[H]onorius episcopus servus servorum Dei venerabili fratri episcopo et dilectis filiis Magistro Vitali archidiacono, subdiacono nostro, et (*roto*) sacriste Ilerdensis. Salutem et apostolicam benedictionem.

Querelam venerabile fratris mei episcopi et Capituli Oscensis recepimus continentem quod venerabile frater noster episcopus Dertusensis ipsos ecclesia de Alqueçar et quibusdam aliis ecclesiis illi subiectis contra iusticiam spoliavit et licet idem Oscensis episcopus ob hoc supposuit ipsas ecclesias interdicto et earum clericos propter inobedienciam vestram excommunicationis vinculo [...] dictus tamen Dertusensis in ipsis ecclesiis divina nichilominus facit osticia celebrari et clericis [...] antedictis in eorum preiudicium et gravamem.

Ideoque discretioni vestre per apostolica scripta mandamus quatinus partibus convocatis, audiatis hinc inde proposita et quod canonicum fuerit appellatione postposita statuatis facientes quod statueritis per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes autem qui fuerint nominati si se gratia hodie vel timor subtraxerint per censuram eandem appellatione cesante cogatis veritati testimonium peribere. Quia si non omnes hii exequendis potueritis interesse tu frater episcope cum eorum altero ea nichilominus exequaris.

Datum Reate, VIII.º idus augusti, pontificatus nostri anno quarto.

96

1219, agosto, 6. Rieti

Honorio III, papa, delega en el obispo, el prior y el arcediano de Zaragoza para intervenir en el pleito entre el obispo de Huesca y el abad de Montearagón sobre derechos episcopales.

A. 6-362.

Honorius episcopus servus servorum Dei, venerabili fratri episcopo et dilectis filiis priori et P. Bertrando archidiacono Cesaragustanensi. Salutem et apostolicam benedictionem.

Querelam venerabilis fratris nostri episcopi et dilectorum filiorum Capituli Oscensis recepimus continentem quo abbas et conventus Montisaragonis sue diocesis clericos ecclesiarum quas in ipsa diocesi obtinent ad eius venire sinodum non permittunt nec sustinent quod idem episcopus corrigat illorum excessus aut etiam causas audiat laicorum que ad forum

noscuntur ecclesiasticum pertinere licet super hiis privilegium aliquod non ostendant. Preterea possessiones suas malitiose tradunt aliis excolendus ut idem episcopus earum decimis defraudetur hiis et aliis modis multipliciter iniuriantes eisdem. Ideoque discretioni vestre per apostolica scripta mandamus quatinus partibus convocatis audiatis hinc inde proposita et quod canonicum fuerit appellatione post posita statuatis facientes quod statueritis per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes autem qui fuerint nominati si se gratia odio vel timore subtraxerint per censuram eandem appellatione cessante cogatis veritati testimonium perhibere. Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse tu ea frater episcope cum eorum altero nichilominus exequaris.

Datum Reate, VIII.º idus augusti, pontificatus nostri anno quarto.

97

1219, agosto, 6. Rieti

Honorio III, papa, delega al obispo, al prior y al arcediano de Zaragoza los derechos episcopales en el pleito entre el obispo de Huesca y el abad de San Juan de la Peña.

A. 6-360. Documento incompleto.

Honorius episcopus servus servorum Dei, venerabili fratri episcopo et dilectis filiis priori et P. Bertrando archidiacono Cesaragustanensi. Salutem et apostolicam benedictionem.

Venerabilis frater noster Oscensis episcopus nobis conquerendo monstravit quod abbas et conventus Sancti Iohannis de Penna sue diocesis capellanos parrochialium ecclesiarum quas habent in oscensi diocesi eidem episcopo presentare non curant animarum curam ab eo ut convenit recepturos preterea cum dictus episcopus ipsis ecclesiis officium visitationis impendit ei procuraciones debitas renuunt exhibere canonicam portionem eorumque parrochiani sui dictis abbati et monachis in ultima voluntate relinquunt eum apud eos eligunt sepulturam sibi contra iustitiam subtrahentes. Ideoque discretioni tue per apostolica scripta mandamus quatinus partibus convocatis et auditis hinc inde post positis quod canonicam fuerit appellatione post posita statuatis facientes quod statueritis...

1219, agosto, 6. Rieti

Honorio III, papa, delega en el obispo, el prior y el arcediano de Zaragoza para que entiendan en el pleito entre el obispo y el cabildo de Huesca y el prior y el monasterio de San Pedro el Viejo acerca de los derechos episcopales.

A. 6-351.

Honorius episcopus servus servorum Dei. Venerabili fratri episcopo et dilectis filiis priori et P. Bertrando archidiacono Cesaragustanensi. Salutem et apostolicam benedictionem.

Querelam venerabilis fratris nostri episcopi et dilectorum filiorum Capituli Oscensis recepimus continentem quod prior et monachi Sancti Petri de Osca parrochianos eorum tam excommunicatos quam alios ad confessionem recipere ac decedentes ecclesiastice sepulture tradere non verentur. Capellanos preterea parrochialium ecclesiarum quas habent in Oscensis diocesis eidem episcopo presentare non curant animarum curam ab eo ut convenit recepturos et cum idem episcopus ipsis ecclesiis officium visitationis impendit ei procuraciones debitas renuunt exhibere canonicam portionem eorumque parrochiam sui dictis priori et monachis in ultima voluntate relinquunt cum apud eos eligunt sepulturam sibi contra iustitiam subtrahentes. Quo circa discretioni vestre per apostolica scripta mandamus quatinus partibet convocatis et auditis hinc inde post positis quod canonicum fuerit appellatione postposita decernatis. Facientes quod statueritis per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes autem qui fuerint nominati si se gratia odio vel timore subtraxerint per censuram eandem cessante appellatione cogatis veritati testimonium perhibere. Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse tu ea frater episcope cum eorum altero nichilominus exequaris.

Datum Reate, VIII.º idus augusti, pontificatus nostri anno quarto.

1219, agosto, 20. Rieti

Honorio III, papa, delega en el obispo, el prior de Santa María y el arcediano de Zaragoza para que entiendan en el pleito promovido por García Pérez, arcediano de Huesca, contra G. Eximino, rector de Murillo, diócesis de Pamplona, quien se niega a pagar una cantidad que le fue prestada en Bolonia y de la cual el arcediano oscense era fideiussor.

A. Extravagantes.

Honorius episcopus servus servorum Dei venerabili fratri episcopo filiis priori Sancte Marie et P. Bertrando archidiacono Cesarugustanensi. Salutem et apostolicam benedictionem.

Dilectus filius Gartias Petri Oscensis archidiaconus transmissa nobis petitioni monstravit quod G. Eximini rector ecclesie de Morello, Pampilonensis diocesis, apud Bononiam constitutus mutuo quandam accepit pecunie quantitatem pro qua idem archidiaconus extitit fideiussor sed ipsam pecuniam ante dictus G. creditoribus ut tenetur solvere contradicit veniens contra proprium iuramentum propter quod archidiaconus supradictus se asserit tam expensas quam dampna gravia incurrisse. Ideoque discretioni vestre per apostolica scripta mandamus quatinus partibus convocatis et auditis hinc inde propositis quod iustum fuerit appellatione postposita statuatis, facientes quod statueritis per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse tu frater episcopo cum eorum altero ea nichilominus exequaris.

Datum Reate, XIII.º kalendas septembris, pontificatus nostri anno quarto.

1219, septiembre, 5. Rieti

Honorio III, papa, confirma la asignación de las iglesias de Almodévar, Pompién, Grañén, Lanaja, Alberuela, Coscollano, Lagunarrota, Anzano, Arascués, Nisano, Bentué de Rasal y Santa Eulalia de la Peña, de la mensa común, al obispo de Huesca.

A. 2-1055.

Honorius episcopus servus servorum Dei venerabili fratri episcopo et dilectis filiis Capitulo Oscensi. Salutem et apostolicam benedictionem.

Cum a nobis petitur quod iustum est et honestum tam vigor equitatis quam ordo exigit rationis ut id per sollicitudinem officii nostri ad debitum perducatur effectum. Ea propter venerabilis in Christo frater episcope ac dilecti filii capitulum vestris iustis postulationibus grato concurrentes assensu personas vestras cum omnibus bonis que impresentiarum rationabiliter possidetis aut in futurum iustis modis prestante domino poteritis adipisci, sub beati Petri et nostra protectione suscipimus specialiter autem de Almudevar, de Gagnen, de Pompian, de Lanaia, de Albarola, de Coscollano, de Lagunarrota, de Nisano, de Arascos, de Bentue de Arrasal, de Ançano, et Sancte Eulalie de Penna ecclesias quas ad Mensam vestram spectare proponitis ac alia bona vestra sicut ea omnia iuste ac pacifice possidetis vobis et per vos ecclesie vestre, auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre protectionis et confirmationis infringere vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Reate, nonas septembris, pontificatus nostri anno quarto.

101

1219, noviembre

Pedro, herrero de Super Quintana, junto con sus hijas, vende una casa en Unicastillo a Domingo, hijo de Sancho de Cipriano, por sesenta y cinco sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 715, p. 424.

[S]it notum cunctis quod ego Petrus, ferrero de SuperQuintana, et filie mee, Maria Petrez et Domenga Petrez et Urracha et Marieta, vendimus vobis Dominico, filio de dompno Sanctio de Cipriano, unam casam in Unumcastellum ante casam de Garcia de Erro. Que habet affrontationem ex una parte casam de Tota de Maniho, ex alia parte casal de illis de Gar-

bixen et attinet a via publica usque ad heremum de castello. Prenominata autem casa vendimus vobis integre absque retentu aliquo de terra usque ad celum, cum omnibus directis sibi pertinentibus et cum ingressibus et egressibus suis, videlicet per LXV solidos de precio et V solidos per alialam laccensis monete bone quos ad presens a vobis accepimus et fuimus paccati ad voluntate nostra de precium et de alialam. Et dedimus vobis ferme de salvetate ad forum terre Petro, ferrero de Metina. Sunt vero testes huius rei qui hoc totam viderunt et audierunt Petrus Sanz, gener de Petro de Alcalde et Exemen Lopez, gener de Lop de Arteta.

Facta vero venditione et compara mense novembris, sub era M.^a CC.^a L.^a VII.^a.

Don Exemen Cornel dominante in Unumcastellum, alcaide pro eo don Martinus Gyllen de Laiana, Acenarius de Aysa baiulus, Petrus Traviesso iusticia.

Petrus de Ennequo rogatu a venditorum ferme testibusque concedentibus hanc cartam scripsit et propria manu hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

102

1219, diciembre, 9. Viterbo

Honorio III, papa, declara al cabildo de Huesca que la iglesia de Santa María de Salas pertenece a la mensa canonical por autoridad apostólica.

A. 2-54.

Honorius episcopus servus servorum Dei dilectis filiis Oscensi Capitulo. Salutem et apostolicam benedictionem.

Iustis petentium desideriis dignum est nos facilem prebere assensum et vota que a rationis tramite non discordant effectu prosequente comple-
re. Ea propter dilecti in Domino filii nostri iustis postulationibus inclinati ecclesiam Sancte Marie de Salis ad Mensam vestram specialiter ut dicitur pertinentem sicut eam iuste ac pacifice possidetis vobis auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere

vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis Dei et beatorumque Petri et Pauli apostolorum eius se moverit incursum.

Datum Viterbii, V.º idus decembris, pontificatus nostri anno quarto.

103

1220, enero, 3. Roma

Honorio III, papa, delega en el maestro Vidal, arcediano de Tierrantona y prior de Santa Cristina, para entender la causa entre los obispos de Huesca y Tortosa, sobre la posesión de las iglesias de Alquézar, Abiego y otras, por los daños inferidos por el de Huesca al de Tortosa al expoliarle las iglesias ya mencionadas.

A. 6-168. Bula pendiente.

Honorius episcopus servus servorum Dei venerabili fratri episcopo et dilectis filiis magistro V., subdiacono nostro, archidiacono Terrantone Ilerdense et priori Sancte Christine Oscensis diocesis. Salutem et apostolicam benedictionem.

Constitutis in presentia nostra venerabilibus fratribus nostris Oscensis et Dertusensis episcopis, idem Oscensis proposuit conquerendo quod Dertusensis predictus ecclesias de Alchezer et de Abego, de Ponzano, de Azara, de Pozant, de Castellazolo, de Salas, de Salinas, de Stada, de Costeano et de Lazano ac ecclesias et villas de Lecina et Natilla et ecclesiam et castrum de Orta et ecclesiam Sancti Sepulchri de Barbastro cum pertinentiis suis in eius periudicium detinebat et asserens se illis omnibus esse a prefato episcopo spoliatum contra eum possessorium et petitorium intentavit. Ipse vero Dertusensi respondit se illis nequaquam episcopum spoliasse predictum et asseruit se illa minime possidere. Dilecto igitur filio nostro G. Sancti Theodori diacono Carde eis auditore concesso idem Dertusensis coram eo prefatum Oscensis episcopus reconvenit.

Petens ab eo sibi restitui ecclesiam de Alchezer et suffraganeas eius ecclesias scilicet de Salas, de Lazano, de Salinas, de Pozant, de Castella-

zolo, de Ponzano, de Abego, Costeano, de Stada, de Cellas, de Azara, et de Orta, quibus dicebat se ab eodem Oscensis spoliatum iniuste contra arbitrium a magistro Petro de Calataiub, Tyrasonensi canonico et eius collegis de consensu suo et prefati episcopi promulgatum et vallatum pena duorum milium mazmutinarum ac diutius observatum unde petebat predictam penam a dicto episcopo sibi dari pro eo quod contra ipsum arbitrium venerat ut dicebat.

Petens nichilominus ipsum omni iure privari si quod debet aliquo modo habere in ecclesia de Alchezer et pertinentiis eius asserendo id quoque pro pena in ipso arbitrio fuisse specialiter comprehensum.

Petebat etiam ab eodem sibi resarciri expensas quas medio tempore super predictis coactus fuerat facere ac omnia dampna que incurrerat culpa eius que ad centum marcharum argenti valentiam extimabat. Ad hec petitorum intentando petebat ab episcopo sepedicto ecclesias de Lacellas, de Petra Alta, de Alcestro, de Coscollola, de Osz, de Petrapiza, de Solbes, de Barcabo, ac ecclesiam Sancti Iohannis de Matirero, et ecclesiam Sancti Stephani de Valle quas omnes dicebat ab Oscensis iamdicto in suum et ecclesie sue preiudicium detineri contra formam arbitrii memorati cum sicut dicebat eodem ecclesie ad ecclesiam de Alchezer pertinerent.

Petebat etiam dampna sibi ad eodem episcopo resarciri que idem episcopus et clerici sui de consensu ipsius intulerant ei super villa de Lezina extimando ea centum marchas argenti ac affirmando quod dictus Oscensis ea sibi promiserat emendare. Lite igitur super hiis legitime contestata quia de hiis que fuerunt hinc inde proposita coram auditore predicto non extitit facta fides tamen ipsam vobis de dictorum episcoporum assensu duximus comutendam. Que circa discretioni vestre per apostolica scripta mandamus quatinus partibus convocatis et auditis que duxerint proponenda tamen ipsam si de partium voluntate processerit sine debito terminetis alioquin in ea usque ad diffinitivam sententiam appellatione postposita precedentes, illam ad remittatis sufficienter instructam, prefigentes partibus terminum competentem quo per se vel procuratores idoneos compareant coram nobis sententiam receptare.

Testes autem qui fuerint nominati si se gratia odio vel timore subtraxerint per censuram ecclesiasticam appellatione remota cogatis veritati testimonium perhibere. Nullis literis obstantibus si que apparuerint preter assensum partum a sede apostolica impetrate. Quo si non omnes hiis exequendis potueritis interesse tu frater episcope cum eorum altero ea nichilominus exequaris.

Datum Roma, apud San Petrum, III nonas ianuarii, pontificatus nostri anno quarto.

104

1220, enero, 4. Roma

Honorio III, papa, delega en el obispo de Lérida y el prior de Santa Cristina de Somport para entender en el pleito entre el obispo de Huesca y el abad de San Juan de la Peña sobre la iglesia de Matidero.

A. 6-159. Bula pendiente.

Honorius episcopus servus servorum Dei venerabili fratri episcopo et dilectis filiis magistro V. subdiacono nostro, archidiacono Terrantone llerdensis et priori Sancte Christine Oscensis diocesis. Salutem et apostolicam benedictionem.

Venerabile frater noster Oscensis episcopus suam nobis petitionem monstravit quod abbas et conventus Sancti Iohannis de Pinna Oscensis diocesis, Sancti Iohannis de Mantirero et quasdam alias ecclesias ad ecclesiam suam de iure spectantes contra iustitiam detinere presumunt. Ideoque discretioni vestre per apostolica scripta mandamus quatinus partibus convocatis audiatis tamen et appellatione remota sine debito terminetis facientes quod decreveritis per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes autem que fuerint nominati, si se gratia odio vel timore, subtraxerint per censuram eandem cessante appellatione cogatis veritati testimonium perhibere. Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse tu frater episcope cum eorum altero ea nichilominus exequaris.

Datum Roma, apud Sanctum Petrum, II nonas ianuarii, pontificatus nostri anno quarto.

1220, enero

Domingo, hijo de Sancho Cortés de Sangarrén, y su mujer, Guisabel, venden un campo en Sangarrén por ciento setenta sueldos de moneda real a su cuñado, Ferrer de Sangarrén, y a Toda, cónyuges.

A. 2-594.

In Dei nomine. Hec est carta vendictionis quam facimus ego Domingo, filio de Sancio Cortes de Sangarren, et uxor mea Guisabel. Vendimus vobis Ferrer de Sangarren, nostro cognato, et uxor vestra Tota, mea soror, in presencia bonorum hominum uno nostro campo que abemus in Sangarren intus illos ortos que dicitur pro animario. Que affrontat ex una parte orto de Taraçona, de alia parte orto de dompna Constancia et de alia campo metipso de Ferrer. Sicut iste affrontaciones iamdicte continent predicto campo sic vendimus vobis cum introitibus et exitibus suis de celum usque in abisso et sine ullo retinimento per precio quod nobis placuit, scilicet C et LXX solidos de monete regis quos accepimus in manu ad nostrum placitum et unde nos sumus bene paccati. In tali pacto vendimus vobis campo predicto ut abeatis eum francum, liberum et quietum ad hereditatem per vendere et impignare et propriam vestram voluntatem facere vos et filii vestri et omnis generacio vel posteritas vestra per secula cuncta amen. Ideo damus vobis fidaņas de salvetate per nos et nostros qui teneant vobis et campo predicto secundum usum istius terre et sicut melius dici aut intelligi omo potest dompna Tota et dompna Sancia, filias de don G. de Sangarren et nos cum illas aboltas fidaņas. Testes de hoc supra scripto Dominico Petraselz et Dominico, filio de Iohan de Aierb, qui manent in Sangarren.

Actum est hoc in mense ianuarii, era M.^a CC.^a L.^a VIII.^a.

Stephanus scripsit et hoc sigtnum fecit.

Aliala pagada pan et vino et carne abundançia.

106

1220, febrero, 12. Viterbo

Honorio III, papa, delega en el maestro Vidal, arcediano del papa y de Lérida y prior de Santa Cristina de Somport, para entender en el pleito promovido por el obispo de Huesca contra los clérigos de Alquézar, que le negaban obediencia.

A. 6-154.

B. *Libro de la cadena*, n.º 364, p. 196.

Honorius episcopus servus servorum Dei venerabili fratri episcopo et dilectis filiis magistro Vital, subdiacono nostro, archidiacono Ilerdensis et priore Sancte Christine Oscensis diocesis. Salutem et apostolicam benedictionem.

Querelam venerabili fratris nostri Oscensis episcopi recepimus continentem quod clerici ecclesie de Alchezar et quarumdam aliarum ecclesiarum ad eandem ecclesiam pertinentium sibi qui eorum diocesis existit reverentiam et obedientiam portionem canonicam decimarum procuraciones et alia episcopalia iura temeritate propria subtraxerunt et exhibere contempnunt. Ideoque discretioni vestre per apostolica scripta mandamus quatinus partibus convocatis et auditis hinc inde prepositis quod canonicum fuerit appellatione postposita statuatis facientes quod decrevistis per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes autem qui fuerint nominati, si se gratia odio vel timore subtraxerint per censuram eandem cessante appellatione cogatis veritati testimonium perhibere. Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse tu frater episcopo cum eorum altero nichilominus exequaris.

Datum Viterbii, II.º idus febreonii, pontificatus nostri anno quarto.

107

1220, febrero, 12

Testamento de Ramón Aster.

A. 2-366.

Hoc est translatum fideliter et veraciter factum.

In Dei nomine et eius gratia. Notum sit cunctis hominibus presentibus et futuris quod ego don Ramon Aster sanus permanendo in mea memoria et in meo sessu, in presencia bonorum hominum, facio meum testamentum.

In primis volo, concedo et mando ut quicumque obiero ab hoc seculo corpus meum sit sepultum in ecclesia sedis Osce. Et recipio de meis bonis scilicet de comuni meo et de uxor mea dompna lohana per complere meum testamentum et mea sepulturam CC morabetinos denarios.

Laxo ad tabulam seniorum sedis Osce C solidos ita quod in kalenda die obitis mei unoquoque anno faciant aniversarium super monumentum meum omni tempore.

Laxo ad capellan maiori X solidos.

Capellan minori V solidos.

Lacxo per comedere ad pauperes L solidos.

Et ad unoquoque capellan de unoquoque capella de Osca per missas II solidos.

Et ad capellam maiori Sacti Petri V solidos.

Et ad operam Sancte Marie de Salis XX solidos.

Et ad operam Sancte Marie Foras X solidos.

Et ad confratriam Ihesu Nazareni X solidos.

Et ad confratriam Sancti Iacobi X solidos.

Et ad confratriam Sancti Egidii X solidos.

Et ad caritatem vicinorum Osce L solidos.

Ad fratrem Sancte Trinitatis L solidos pro redimere captivos.

Ad getadizos X solidos.

Ad unoquoque Hospitalis Osce V solidos. Ad leprosos XXX solidos.

Volo et mando similiter quod de predictos morabetinos stabiliter unam lampadam ante altare Ihesu Nazareni qui ardeat ibi die ac nocte pro anima mea et de uxor mea dona lohanna et de parentum nostrorum omni tempore. Aliud totum quod superaverit completa mea sepultura donent pro mea anima ubi melius videbitur.

Mando etiam ut teneant semper unum capellanum in ecclesia Sancti

Saturnini de Osca qui cotidie cantet ibi missam per anima meam et de uxor mea dompna lohanna et de parentum nostrorum omni tempore.

Et etiam concedo donos quos feci videlicet unum campum quem dedi ad lohan Carbonel in Almeriz, qui est propre campo de Eximinus de Artusella. Et alium campum Petrus de Rocatallada qui se tenet cum campo Elemosine. Et alium campum ad Guillelm Carbonel in Almeriz de la margin est iuso qui dicitur del Figaral. Et alium campum ad Domingo Chicet in Almeriz qui se tenet cum campo de la claustra. Et unas casas ad Portam Montisaragonis qui se tenent cum casas lohani Pictavini.

Et laxo ad Bruneta, mea parenta in Almeriz, duos campos, unum qui se tenet cum campo Eximinus de Artusella et alium cum campo Domingo Ferrer.

Et laxo ad donna Maria, uxor de don Petro Cuende in termino de Conillenech unum mallolum videlicet illum quem ego plantavi, que affrontat in duas partes in cequias vicinales et in vinea de Ramon, molinero.

Item concedo ad dompna lohanna, uxor mea, suas dotes sicut in carta convenientie que inter me et ipsa est facta continetur.

Predictum autem meum testamentum laxo in manu et in [...] de don lohan Peitavini, meo cosino ermano, qui hoc totum supra scriptum complant et faciat complere in omnibus et per omnia fideliter sicut superius scriptum est ut predictum testamentum firmum et stabilem permaneat omni tempore et nunquam possit aliquo modo revocari nec ego possit usque aliud testamentum facere, dono idem fidas don Ramon de Torres et don Bartholomeu de Loças, milites, et me ipsum cum eos in simul et aboltas.

Rogo et constituo spondaleros Bertran corrier et Salvador de Montaragonis, zabater, tamen est sciendum unde per complere omne predictum meum testamentum sufficienter ex obtimo corde et voluntate in presencia bonorum hominum sine aliquo rancurante.

Vendo vobis don lohan Peitavini, meo cosino ermano, unas meas casas cum sua tenda et orto quas habeo in Osca in barrio de Remian, et novem tendas quas habeo in barrio de Collello, et quinque tendas quas habeo in barrio Zapateria Maioris, et una tenda quam habeo in barrio de Alquibla a

los esparteros, et VI vineas quas habeo in terminos de Osca; unam videlicet in termino de Haratalcomiz, et duas in termino de Conillench, et alia in termino de Exara, et alia in termino de Podio Sancii, et alia in termino de Algazcar, et III campos in termino de Forcas, et una era ad Portam Montis-saragonis, et III campos in termino de Almeriz.

Predictas casas et cum sua tenda et orto affrontant in duas partes in vias publicas, in tercia parte in casas que fuerunt de don Guillelm Pietavini.

Prima tenda de supradictas de Collello affrontat ex una parte in casas Ayrine, uxor Sancii de lassa, et in secunda parte in tenda quod ego et donna lohanna, uxor mea, compravimus de Petro de Aspa.

Et alias octo tendas tenent se in simul de illa tenda qui fuit de Petro de Aspa usque ad tendam que filias Domingo Senebui tenent ad tributum de monasterio Sancte Crucis, affrontant totas in vias publicas.

Predictas quinque tendas de Zapateria Mairoi affrontant totas in via publica, de secunda parte in tenda de lohan Benedet, çabater, et in tercia parte in tenda Sancti Iuliani.

Ante dicta tenda de Alquibla affrontat ex una parte in casas Tota de Xavierre, in secunda parte in via publica.

Predicta vinea de Haratalçomiz affrontat ex una parte in vinea Arnalt de Labigeva, in secunda parte in vinea Bitas Abernardut, iudeo.

Prima vinea de Conillench dicitur los Escayos affrontat in duas partes in alia vestra vinea, et in tercia parte in vinea de Nicholau de Mortal.

Secunda vinea dicitur las Faxolas affrontat ex una parte in vinea de Assalit de Gudal.

Predictam vinea de Exara dicitur vineam meam maiorem affrontat ex una parte in vinea Sancte Marie Magdalene, in secunda parte in via publica.

Antedicta vinea de Podio Sancii affrontat ex una parte in vinea de Martin de Luças, in secunda parte in vinea Vicient çapater.

Iam dictam vineam de Algaçcar affrontat ex una parte in vinea de Petro Perez, filio de don Guillem Peitavini, in secunda parte in vinea de Enego d'Aybar.

Primus campus de Forchas dicitur de Laliena affrontat ex una parte in

campo de la Claustra, in secunda parte in campo de Iohan, filius Pascual de Latyada.

Secundus campus dicitur de la Xarea affrontat ex una parte in campo Elemosine Osce, in secunda parte in mallolo Petrus Sancti Michaeli.

Tercius campus affrontat ex una parte in campo Bonet de Latyada, in secunda parte in via publica.

Iam dicta era affrontat ex una parte in era Garcia Iarbesa, in secunda parte in era de la Claustra, in tercia et in quarta parte in vias publicas.

Primus campus de Almeriç dicitur de Bicho affrontat in duas partes in cequias vicinales et in tercia in campo de los de Avenna.

Secundus campus dicitur de Alcantarella affrontat ex una parte in campo Elemosinam, in secunda parte in cequia vicinale.

Tercius campus affrontat ex una parte in campo Bernart Deza, in secunda parte in cequia vicinale.

Sicut iste iamdictæ affrontaciones omnes casas, ortum, tendas, vineas, campos et era antedictos undique circundant et includunt sic vendo vobis ipsos totos integre et facio vobis de illos dominum potentem et tenentem in presenti, sine aliquo meo meorumque vel alicuius retinimento cum introitibus et exitibus et omnibus arboribus, aquis, directis et pertinenciis eorum, de terra usque ad celum et cum octava parte quam habeo vel habere debeo in molendino Ysole qui dicitur de Rene et in eius directis et pertinenciis et cum illo tributo de III solidos quod habeo in orto Ysole quod Petrus de Iacha et uxor eius Bernarda tenent pro me ad tributum et cum medietate de omnes compras quas fecimus ego et donna Iohanna, uxor mea, in cunctis locis. Tali pacto vendo vobis hoc totum suprascriptum ut vos et vestris complendo et faciendo sicut superius continetur ab hac die in antea, habeatis, teneatis et possideatis illud totum integre et in pace vos et filii vestri vel filie et omnis generacio et posteritas vestra franchum, liberum, salvum et securum per vendere et dare et inpignare et per omnes vestras proprias voluntates inde facere tamquam ex vestra propria hereditate imperpetuum et sicut melius dici, intelligi potest vestro vestrorumque salvamento. Ad maiorem autem securitatem dono vobis fidas de salvate de predictas hereditates quas vobis vendo de totis hominibus

et feminis secundum predictas hereditates quas vobis vendo de totis hominibus et feminis secundum usum et fuerum de Osca don Bartholomeu de Lorças, miles, et don lordan Renner et me ipso cum illis aboltas.

In super autem volo et concedo et firmiter confirmo quod aliqua carta facta facienda huic nocte non possit vel contrastare. Sunt testes tocius suprascripti don Lorenz del Colle et Betran, corrier.

Actum est hoc duodecimo die, mensis februarii, era M.^a CC.^a L.^a VIII.^a.
Dominicus Lupi scripsit et hoc sig(espacio en blanco)num fecit.

Facto translato II.º die mensis novembris, sub era M.^a CC.^a L.^a XV.^a.
Bertrandus Oscensis notarius hoc translatum scripsit et hoc sig†num fecit.

108

1220, febrero, 13. Viterbo

Honorio III, papa, une el arcedianato de Sodoruel a la prepositura de la cathedral de Jaca.

A. 9-278.

Honorius episcopus servus servorum Dei dilectis filiis preposito et Capitulo laccensis. Salutem et apostolicam benedictionem.

Et si ecclesiarum omnium curam gerere teneantur circa statum tamen illarum in quibus iuget observantia regularis sollicitudinem nos decet impendere specialem, sane venerabilis frater noster Oscensis episcopus diocesanus vester una vobiscum nobis humiliter supplicavit ut cum archidiaconatus de Sodoruel ad ecclesiam vestram que regularis existit pertinere noscatur cum fuerit antiquis temporibus cathedralis et per importunam precum instantiam personis secularibus aliquando fuerit assignatus precavere vobis in posterum dignarentur ne post decessum dilecti filii Iacinti principis apostolorum canonici qui nunc archidiaconatum obtinent memoratum persone possit seculari conferri. Nos igitur providere volentes ne archidiaconatus ipse per importunitatem precum huiusmodi ab ecclesia vestra decetero separetur ille prepositure ipsius ecclesie duximus [...] auctoritate presentium statuentes ne alicui decetero conseratur

sed omni eius iurisdictione seu auctoritate in officium prepositure [...] is qui pro tempore prepositure geret officium ea que consueverunt per archidiaconum fieri exequatur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre constitutionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Viterbii, idus februarii, pontificatus nostri anno quarto.

109

1220, marzo

Bartolomé de Siesto y su mujer, María, venden una casa en el barrio de la Limosna de Huesca a Pedro de Belsué y a su mujer, María, por dieciséis morabetinos alfonsinos de oro.

A. 2-748.

In Dei nomine. Hec est carta auctoritate vendicionis quam facimus ego Bartholomeus de Siesto et uxor mea Maria vobis don Petro de Belsue et uxori vestre Marie. Placuit nobis optimo corde et bona voluntate et vendimus vobis unam nostram casam quam habemus in Osca, in barrio Helemosine. Que affrontat in una parte in casas de Ferrera, sorore nostra, in secunda parte in casas Bertrandi de Lozars et in casas de Horraca, sobrina, in tercia parte in via publica, in quarta parte in illa Helemosina. Sicut iste iamdice affrontaciones continent casam predictam ab utraque parte, sic vendimus vobis illam totam ab integro sine aliquo nostro nostrorumque retentu cum introitibus et exitibus suis de terra usque ad celum et cum omnibus suis directis et pertinenciis suis, scilicet per XVI morabetinos alfonsinos boni auri et recti ponderis quos ex vobis accepimus ad nostram voluntatem unde tenemus nos paccati et de hoc pretio nichil remansit ad paccare apud vos emptoires vestri. Ut habeatis et possideatis casam predictam sicut nos illam possidebamus ita possideatis vos illam ab hac die in antea sicuti homo vel femina melius potest dicere nec intelligere vestro salvamento francam, salvam et securam per dare et per vendere et per impignare et per facere inde vestram propriam voluntatem sicuti

ex vestra hereditate vos et filii vestri vel filie et omnis generacio et posteritas vestra per secula cuncta. Damus vobis fidancias de salvetate de casa predicta de totis hominibus et feminis secundum usum et fuerum Osce don Ferrer de Petro Siesto et don Iohan de Almudevar et nos ipsi cum eis aboltas. Quia quisquis vobis vel vestris de cetero vellet eicere de casa predicta nos et fidancie predictae demus aut mitamus vobis in altera tam bona casa in Osca cum fuero de Osca. Sunt ex hoc testes Bartolomeo de Abego et don Jofre, zabatero, filius qui fuit de don Robi.

Fuit hoc factum mense marcii, sub era M.^a CC.^a L.^a VIII.^a.

Aliala constitit III solidos.

Ego Dominicus Campanarius hanc cartam scripsi et hoc signum feci.

110

1220, mayo

El obispo García dona a treudo una heredad en Nuevo a Sancho, hijo de Juan de Ferrera de Nuevo.

B. *Libro de la cadena*, n.º 767, p. 450.

Notum sit cunctis hominibus et feminis tam presentibus quam futuris quod ego G. Dei gratia Oscensis episcopus, cum assensu et voluntate Petri Bellini prioris et tocius Oscensis Capituli, dono vobis Sancio, filio qui fuistis Iohannis de Ferrera de Novo, omnem hereditatem de campos quam Oscensis cambrariam habet nec aliquo modo habere debet in villa de Novo et in suis terminis ad laborem ad quartum de isto mense ubi modo sumus usque mensi augusti primo veniente et de ipso mense augusto primo veniente in decem annis. Interim tenete, laborate fideliter et semate optime unoque anno omnem predictam hereditatem usque dicto termino et faciatis ibi omnes missiones quas ibi necesse fuerint de vestro proprio et melioretis et laboretis illam unoque anno sicut decet usque dicto termino bona fide et sine inganno. Et de totos fructos quos unoquoque anno exierint de dicta hereditate detis nobis quartam partem unoquoque anno intus in illa era pro nostra hereditate et vos habeatis illas tres partes pro vestra labore. Et si forte in fine dicti termini habeatis factas operas in dicta heredi-

tate volumus et mandamus quod teneatis et spleretis eas sicut dictum est. Donec sit totum fructum collectum et postea reddatis nobis vel successoribus nostris omnem predictam hereditatem sicuti hodie vobis damus sine ullo impedimento et interdicto.

Et ego Sancius qui sum predictus ex obtimo corde recipio de vobis G. Dei gratia Oscensis episcopi et tocius Oscensis Capituli hereditatem predictam. Et convenio vobis quia sicut dictum est vobis attendam et compleam unoquoque anno usque dicto termino bona fide et sine inganno vestro.

Ego G. Dei gratia Oscensis episcopus hanc cartam laudo et affirmo et hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego P. Bellin prior pro me et pro toto conventu hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Dominicus Campanarius escripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit in memese madii, sub era M.^a CC.^a L.^a VIII.^a.

111

1220, junio

Juan Pictavín vende unos campos en los términos de Florén y Puyazuelos a García, obispo, por setenta morabetinos alfonsinos de oro.

B. *Libro de la cadena*, n.º 191, p. 85.

[I]n Dei nomine. Hec est carta auctoritate venditionis quam facio ego Iohannes Pictavini vobis domino Garsie Oscensi episcopo. Placuit mihi libenti animo et spontanea voluntate, in presentia proborum hominum, sine aliquo rancurante, vendo vobis totos meos campos quos habeo in termino de Floren et de Puyaçolos. Qui affrontant in una parte in campos vestros de Floren qui estis emptor, in alia parte in rivo de Ysola, in tercia parte in campo de dompna Magdalena, in quarta parte in campos de Pomprien. Sicut iste iamdicte affrontationes predictos campos ab utraque parte continent sic vendo vobis illos totos ab integro cum introitibus et exitibus suis per precium placabile quod inter me et vos bene convenimus et nobis complacuit, scilicet per LXX morabetinos alfonsinos boni auri et recti ponderis quos ex vobis recepi ad meam voluntatem unde tenui mihi bene paccatum

et de hoc precio nichil remansit ad paccare apud vos emptorem meum. Ut habeatis et possideatis predictos campos ab hac die in antes sicut melius potest dici vel intelligi ad vestrum salvamentum francos, salvos et securos per dare et vendere et facere inde vestram propriam voluntatem sicuti ex vestra hereditate vos et successores vestri omni tempore. Ad maiorem autem securitatem dono vobis fidancias de salvetate de predictis campis de totis hominibus et feminis istius seculi secundum bonum usum et forum Osce don Lorenç de illo Colielo et don Bartholomeo de Luçars et meipsum cum eis aboltas. Quia quisquis vobis vel successoribus vestris iactaret de predictis campis iamdicte fidancie mitant vobis aut successoribus vestris in alios campos tam bonos in termino Osce et in tam convenienti loco et faciant vobis illos salvos secundum usum et forum Osce. Huius suprascripti sunt testes don Petro cocinero et Petro Barbastro.

Facta carta mense iunii, era M.^a CC.^a L.^a VIII.^a.

Aliala costavit X solidos.

Garsias de Fetoos hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

112

1220, julio

Pedro Sanz, yerno de Pedro de Alcalde, y su mujer, Eulalia, venden unas casas en Uncastillo, tres piezas, cinco cubas y dos viñas a Martín de Gil de Tramacastilla y a Sancha, su mujer, por doscientos diez morabetinos alfonsinos de oro. B. Libro de la cadena, n.º 845, p. 437.

[I]n Dei nomine. Sit notum cunctis quod ego Petrus Sanz, gener de Petro de Alcalde, et Olalia uxor mea. Placuit nobis libenti animo et gratuita voluntate et vendimus vobis dompno Martino Egidio de Tramacastello et uxori vestre dompne Sancie in Unum Castellum unas nostras casas. Habent affrontationes ex parte desiusum casas de illis de Zapata et de illis de Borreca, et ex parte deorsum casas de lordan de Riglos et de Domingo Abbat et de Ennequo de Gassian et tenent in longum a via publica usque ad rivum. Item eodem modo vendimus vobis unam vineam in Ponton de Ava que habet affrontationes ex parte desiusum vineam de Vicentio de Sancto

Petro et in fundus vineam de Iacob del Colmellos et de latere vineam de Domingo Macullata et vineam de Gyllem de Orries et vineam de Nicholao de Fillera et vineam de Petro Maxuat et vineam de donna Maria de Zacharias et ex altera parte vineam de Michael Gascon et vineam de Domingo Morreras et mons. Simili modo vendimus vobis tres pezas quarum est una ante casam novam ubi podium de Muyales et est in sulco ex una parte de peza de Petro de Domingo Lopez de Perignatellas et ex alia parte est podium de corralibus de Petro de Domingo Lopez et in fundus est illo sementero per quo venit de predictis corralibus ad casa nova et in caput est podium de Muyales et tenet usque ad pezam de fratribus Templi de Ilor et totas illas pardinas que sunt intus in predicta peza. Alia vero peza est in fundus de Ilor et est subtus illo sementero per quo vadunt de Uno Castello ad illa boca et deorsum est cequiam et ex alia parte est pezam de Petro de Domingo Lopez. Altera vero peza est in Valle de Ilor et est in sulco de peza de fratribus de casa nova et ex parte desiusum est pezam Iohannes de Sanio, ferrero, gener de Andres de Laiana. Et vendimus vobis V cubas et II ornales. Hoc omnia vendimus vobis integre absque retentu aliquo de terra usque ad celum cum ingressibus videlicet et egressibus suis, remota omni occasione et ingenio, fuit autem precium quod nobis et vobis placuit CC et X morabetins alfonsinos boni auri et recti ponderis quos a vobis in presenti accepimus; similiter accepimus de vobis per aliam XX morabetins alfonsinos boni auri et iusti ponderis et fuimus et sumus bene de vos paccati ad voluntate nostra per precium et per aliam. Et ut firmiter et securius hec omnia in perpetuum habeatis damus vobis ferme de salvetate ad forum terre qui hec omnia salvet vobis et generationi vestre in perpetuum est ferme don Iohannes, filius de don Garrero. Sunt vero testes huius rei qui in eodem loco fuerunt et hec omnia viderunt et audierunt don Petro de Ennec Sanz et Exemen Lopez, generos de Lop de Arteta, presentibus vero in eodem loco fuerunt don Martin Gyllem de Laiana, don Ferriz de Biota, don Rodrico de Asin et multorum aliorum bonorum hominum.

Actum est hoc mense iulii, era M.^a CC.^a L.^a VIII.^a.

Don Exemen Cornel dominante in Uno Castello, alcaide pro eo don Martin Guillem de Laiana. Aznar de Aysa, baiulus. Petrus Traviesso, Iusticia.

Ego vero Petrus de Ennequo, ex precepto predictorum venditorum, ferme et testibus concedentibus, hanc cartam scripsi et propria manu hoc sig(espacio en blanco)num feci.

113

1220, agosto

Juan de Lac, arcediano y preposito oscense, dona a treudo un hortal en Igríés, en el término de Lopuzo, a Juan de Lierta y a su mujer, Toda de Igríés.

A. 7-110. Carta partida por ABC.

Notum sit cunctis hominibus presentibus atque futuris quod ego Iohannes de Lac archidiaconus et Oscensis prepositus, cum assensu et voluntate Petri Bellini prioris et tocius Oscensis Capituli, dono ad tributum vobis Iohanni de Liarta et uxori vestro Tota qui habitatis in Ydres unum ortalem quem Oscensis ecclesia habet in Ydres, in termino de Lopuzo. Qui affrontat in una parte in cequia vicinale, in secunda parte in campo Albete, in tercia parte in via publica, in quarta parte in ortum Montisaragonis. Sicut iste iamdicte affrontaciones continent ortalem predictum ab utraque parte, sic dono vobis illum totum ab integro ad tributum cum introitibus et exitibus suis. Cum convenio quod teneatis, laboretis et faciatis in eum quicquid volueritis et explectetis eum totum ab integro et detis mihi vel illis qui post me venerint tenere meum locum de tributo unoquoque anno X dineros denariorum laccensem illius scilicet monete que erit firmata domino rege in Aragonie. Videlicet in festivitate Sancti Michael vos istum tributum reddendo annuatim sicut est suprascriptum habeatis et possideatis ortalem predictum ab hac die in antea salvum et securum per dare et per vendere et per facere inde vestram propriam voluntatem sicuti ex vestra hereditate vos et filii vestri vel filie et omnis generacio ac posteritas vestra per secula cuncta. Tamen si forte vos aut qui per vos tenuerint vel habuerint dictum ortalem vendere illum volueritis primitus de X.^o diebus facite illud nobis scire et si nos quesierimus illum retinere quod habeamus illum minus II solidos quam alius homo et de inpignacione sicut unus et alius, sine autem tunc vendite et date et inpignorate cuicumque volueritis

qui predictum tributum nobis in pace persolvant et pacta observent supra scripta, exceptis infancionibus et personis deditis religioni.

Ego P. Bellin prior por me et pro toto conventu hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego I. de Seres archidiaconus hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego G. Martini archidiaconus hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego A. Oscensis sacrista hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego G. Petriz de Tormos archidiaconus hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego I. de Lac archidiaconus et prepositus hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Sunt ex hoc testes Petrus Raimundus de Calpenna et Alaman de la Claustra.

Actum est hoc mense augusti, sub era M.^a CC.^a L.^a VIII.^a.

Dominicus Campanarius scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

114

1220, diciembre

Miguel de Hesún y Toda Jiménez, cónyuges, venden una heredad en la villa de Novallas, por cuatrocientos ochenta sueldos jaqueses, a Ramon Laín, arcediano de Ansó.

B. *Libro de la cadena*, n.º 818, p. 425.

[I]n Dei nomine. Notum sit cunctis. Quod ego Michael de Persun³ et uxor donna Tota Eximinez, libenti animo et spontanea voluntate, vendimus vobis Raymundo Layni archidiachono de Anso illam hereditatem quam habemus in villa de Novalla et in suis terminis quam ego dictus M. de Hesun acquisivi pro donatione de dompna Sancia de Hesun, consanguinea mea. De qua videlicet hereditate est casa de Arihual cum tota sua hereditate si-cut fuit et est domus illa est propre ecclesiam, et ex parte orientis affrontat

³ El apellido debe de ser *Hesun*, como figura unas líneas más abajo para el propio Miguel y también para su pariente Sancha.

in viam publicam et ex parte occidentis in rivum qui vocatur Assaleras. Adhuc etiam est de predicta hereditate casale de Sanio Scolano cum tota sua hereditate quod fuit de Galin Garzez et de Domenga uxore sua et affrontat ex parte orientis in viam publicam et ex parte occidentis in predictum rivum. Et sciendum quod de hereditate pertinentia prefate domui et casali supra scripto est unus campus in fundo de palude inter campum de Atho de Tolsana et campum de don Barbaçuala. Alius campus est intras (*sic*) Ballatiellos et tenet cum campo de Sanio Navarro. Similiter de vineis una est que dicitur vinea de la Canal, alia est que dicitur de illa Ciresa et tenet cum vinea de Michael Caldaron. Et alius campus est in super strata et tenet cum campo de Gilard. Alius campus est ad paludem maiorem et tenet cum campo de Sanio Navarro. Et alia vinea est que dicitur vinea de la Pressechera et tenet cum vinea de abbatia. Predictum namque domum et prefatum casale vendimus vobis cum campis et vineis suprascriptis et cum omni alia hereditate videlicet casalibus, ortis, ortalibus, arboribus, terris, heremis et populatis, cum ingressibus et egressibus, cum collacis, deveris et omnibus usaticis et integre cum omnibus directis et pertinentiis nobis et hereditatibus prescriptis pertinentibus et pertinere debentibus ratione prescripte Sancie de Hesum, vel qualibet ratione vel voce sine aliquo retentu et mala voce de aqua, de fonte usque ad herbas et ligna de monte, bona fide, sicut melius dici et intelligi potest ad vestrum salvamentum. Et est precium placabile CCCC LXXX solidos laccensis monete quos a vobis in continenti recepimus de quibus plene fuimus pacati die que ista carta fuit facta. Et ad maiorem securitatem damus vobis firmes salvitatis et securitatis ex omnibus hominibus ad forum lacce, Eximinum Lupi de Enbuno et Sancium Peregrini, milites. Sub tali tamen conditione quod si aliquis vos de predicta hereditate eicere voluerit ipsi firmes teneantur eam vobis salvare aut in aliam talem et in tam decenti loco vos secundum forum terre introducere et ibi tutum tenere. Sunt huius rei testes Roldandus Layni, Dominicus Girart. Aliala paccata XX solidos. Visores et auditores Ennecho de Fraga miles et Guillelmes de Arbea.

Actum est hoc apud Exavier, in camera palacii eiusdem M. de Esun, idus decembris, sub era M.^a CC.^a L.^a VIII.^a.

Bernardus Sancte Christine scripsit.

1220, diciembre

Pedro Belini, prior, y el cabildo encomiendan la abadía e iglesia de Anzano a María de Aibar, viuda de Pedro López de Anzano.

A. 7-125 y126. Carta partida por ABC.

Notum sit presentibus et futuris quod nos Petrus Bellini prior et totum Capitulum ecclesie Oscensis, cum auctoritate et assensu venerabilis patris G. Dei gratia Oscensis episcopus, bono animo et spontanea voluntate, comendamus vobis dompna Maria de Ayvar, uxori que fuistis P. Lupi de Anzano, abbatiam et ecclesiam de Anzano et concedimus vobis omnes decimas, proventus et redditus ipsius ecclesie ut habeatis et possideatis eam integre toto tempore vite vestre et detis fideliter quartam et aliam iura consueta Oscenssi camerario unoquoque anno et etiam episcopo et provideatis capellano secundum quod consuevistis facere usque modo. Verumptamen volumus et impactum deducimus quod quecumque mutare volueritis capellanum et ecclesia de Anzano presentetis eum preposito nostro de Alboreg ad cuius preposituram ipsa ecclesia pertinet vel per eum instituat in eadem ecclesia. Et ab eo recipiat fidelitatem et hominum post dies vero vestros cum omni melioramento quod ibi fecistis ecclesia et abbatia de Anzano supradicte ad nos et ad preposituram nostram sine contradictione aliqua reventantur.

Et ego dompna Maria supradicta recipio a vobis priore et Capitulo dictam ecclesiam et abbatiam de Anzano cum iuribus suis cum gratiarum actione et promito me omnia supradicta in omnibus et per omnia fideliter servaturam.

Ego G. Dei gratia Oscensis episcopus hanc cartam laudo et affirmo et hoc sigtnum facio.

Ego P. Bellini prior pro me et pro toto conventu hoc sigtnum facio.

Ego I. de Seres archidiaconus hoc sigtnum facio.

Ego G. Martini archidiaconus et Oscensis prepositus hoc sigtnum facio.

Ego A. Oscensis sacrista hoc sigtnum facio.

Ego I. de Lac archidiaconus et Oscensis prepositus hoc sigtnum facio.

Ego G. Petriz de Tormos archidiaconus hoc sigt̄num facio.

Sunt ex hoc testes Sancius Petriz de Artasona et Lupus Guerra et Martinus de Lozars.

Fuit hoc factum mensse decembris sub era M.^a CC.^a L.^a VIII.^a.

Dominicus Campanarius scripsit et hoc sigt̄num fecit.

116

1220, diciembre

María de Aibar, viuda de Pedro López de Anzano, devuelve la iglesia de Anzano a Pedro Belini, prior, y al cabildo.

A. 7-151. Carta partida por ABC.

Notum sit cunctis presentibus et futuris quod ego dompna Maria de Aivar, uxor que fui Petri Lupi de Anzano, cognoscens et intelligens quod ecclesia de Anzano pertinet ad mensam canonicorum Oscensis et pertinere debet, id circo in pleno Capitulo, reddo ecclesia vobis P. Bellini priori et toti Capitulo in presentia domini G. Dei gratia Oscensis episcopi, ut deinceps habeatis et possideatis eam tanquam vestram imperpetuum. Ita tamen quod si Fortunius cognatus meus cuius nomine eam tenui usque modo reddiero et clericus esse voluerit sibi eam sine aliqua contradictione restituere procuretis. Sunt ex hoc testes Sancius Petriz de Artasona et Lupus Guerra, milites, et Martinus de Lozars.

Fuit hoc factum mensse decembris, sub era M.^a CC.^a L.^a VIII.^a.

Dominicus Campanarius scripsit.

117

[1220]

García de Gúdal, obispo de Huesca, escribe una carta a B., obispo de Lérida, y al maestro Vidal, subdiácono del papa y arcediano de Tierrantona, en la que propone una serie de preguntas sobre el pleito de Alquézar con el obispo de Tortosa a responder por los clérigos de Alquézar.

B. *Libro de la cadena*, n.º 379, p. 200.

[Venerabili Patri et amico B. Dei gratia Ilerdensis episcopo, et karissimo amico magistro V., domini pape subdiacono, archidiacono Terrantone, G. per missione divina Oscensis episcopus, salutem.

Interrogatus testes si fuerunt presentes quando episcopus Dertusensis in Alqueçarenis ecclesie episcopo Oscensi missam celebrante et sermonem dixit coram universo populo de Alqueçar quod ipse et antecessores sui iniuriam fecerant Oscensis ecclesie de ecclesia de Alqueçar et suffraganeis suis, et ipse nolebat deinceps peccatum illud sustinere, unde mandabat clericis et laycis quod haberent Oscensem episcopum pro episcopo suo et mandavit specialiter clericis quod facerent ei obedienciam tanquam diocesano suo.

Item interrogatus utrum clerici de Alquezar fecerant obedienciam episcopo Oscensi et utrum abbas de Sarsa et Stephanus et Pascasius nomine omnium clericorum de Alqueçar iverint laccam ad concilium ipsius et utrum in die Sancte Marie Septembris quando episcopus Oscensis ivit ad Alqueçar accipere cenam suam, clerici receperit eum in processione cum sollempnitate et speciale receperit eum in episcopum suum.

Item interrogatio utrum episcopo oscensi esset in plena possessione ecclesie de Alqueçar et suffraganeis suarum quando rex per violenciam abstulit eas sibi et dedit eas episcopo dertusensi.

Item interrogatio utrum sciant vel credant quod episcopo Dertusensi in Montesone fecerat obedienciam episcopo Oscensi pro eclessiis de Alqueçar et utrum prius inibitionem et appellationem factam ad dominum papam ab episcopo Oscensi episcopo Dertusensi recepit illas ecclesias per manum regis et possederit eas postea in nullo respondendo episcopo Oscensi.

Item interrogatio si episcopus Dertusensis possidebat ecclesiam de Alqueçar et suffraganeas suas quando ivit ad curiam romanam et utrum postea per se vel per baiulos suos dimiserit eas possidere et utrum modo possideat eas.

Item interrogatio si R. de Laspluga et Petrus de Belliana ex parte regis emparaverint claves ecclesiarum de Alqueçar et suffraganeorum episcopo Oscensi possidente eas et mandaverint clericis quod non responderent deinceps episcopo Oscensi sed episcopo Dertusensi et utrum episcopus

Dertusensis receperit postea obedienciam a clericis de Alqueçar et aliarum ecclesiarum.

Item interrogatio si episcopo Dertusensi post violenciam factam episcopo Oscensi per regem concesserit perpetuo ecclesiam de Alquezar Ode clerico et ecclesiam de Salis, Egidio canonico Oscensis et decimarios, Stephano et Dominico de Lacuna clericis de Alqueçar et utrum receperit denarios pro cenam de Costean.

Item interrogatio si sciant vel credant episcopum Dertusensem venisse contra compositionem factam inter ipsum episcopum Oscensem super ecclesiis de Alqueçar.

Item interrogatio si sciant vel credant ecclesiam de Alqueçar et suffraganeas ipsius ecclesias de Stata excepto esse in episcopatu Oscense.

118

1221, enero

El obispo García de Gúdal, Pedro Bellini y todo el convento cambian a Airina, viuda de Sancho de Jasa, unas casas en el barrio de los campaneros por otras casas.

B. *Libro de la cadena*, n.º 868, p. 450.

Notum sit cunctis presentibus atque futuris quod ego G. Dei gratia Oscensis episcopus et ego P. Bellini, prior et totus conventus ecclesie oscensis, damus uobis dompne Airine, uxori que fuistis Sancii de Jassa, unas casas quas oscensem cambrariam habet in Osca, in barrio de illos campaneros, juxta moreram, cum sua plazta. Que case et plaztam affrontant in una parte in casis Dominici de Senebue, in secunda parte in via publica, in tercia et quarta parte in casas vestras et in plaçam vestram de illa morera. Tali vero pacto damus vobis predictas casas cum sua plazta ut teneatis illas in pede et melioretis et expletetis eas totas ab integro sine omni diminutione omnibus diebus vite vestre. Et post finem vero vestrum predictae case cum omni melioramiento quod ibi factum habueritis, revertantur in dominium et in potestate nostre oscense ecclesie in pace et sine ullo impedimento. Et ego dompna Airina ex optimo corde et voluntate recipio de vobis G. Dei gratia oscensi episcopi et de vobis P. Bellini prioris et

toti conventus eiusdem loci predictas casas cum gratiarum actione et in remissione peccatorum meorum. Similiter dono et concedo et in presenti trado unas meas casas cum tota illa plaçta de torcali de illa morera. Que case et corral affrontant in una parte in via publica, in secunda parte in casa et plaztam Dominici Cornel, in tercia parte in meas casas maiores que exeunt ad pellezariam, in quarta parte in predictis casis et plaztam quam mihi datis. Eo pacto dono vobis predictas casas et corralem ut teneam et splectem totum ab integro omnibus diebus vite mee et post obitum meum dicte case et corralem quem vobis dono insimul cum predictas casas et plaztam quam mihi datis revertantur in dominium et in propietate oscense ecclesie vestre, videlicet oscense cambrarie in pace et sine ullo impedimento. Et dono vobis fidanciam de salvetate de casas et corrali predicto de totis hominibus et feminis per bonum fuerum Osce, don Lorenz del Collet et meipsa cum eo aboltas, quia quisquis vobis vel succesoribus vestris de cetero vellet eicere de casas et corrali predicto, ego et fidancia predicta demus aut mittamus vobis in alteras casas et corrali tam bono in tam convenienti loco in Osca cum fuero de Osca.

Testes huius rei sunt Martinus de Lozars et Dominicus de Talla Orzo. Actum est hoc mense januarii, sub era M.^a CC.^a L.^a VIII.^a. Ego G. Dei gratia Oscensis episcopus hanc cartam laudo, confirmo et hoc sig(*espacio en blanco*)num facio. Ego P. Bellini prior per me et pro toto conventu hoc sig(*espacio en blanco*)num facio. Ego J. de Seres archidiaconus hoc sig(*espacio en blanco*)num facio. Ego G. Martini, archidiaconus hoc sig(*espacio en blanco*)num facio. Ego A. Oscensis sacrista hoc sig(*espacio en blanco*)num facio. Ego G. Petriz de Tormos archidiaconus hoc sig(*espacio en blanco*)num facio. Ego J. de Lac archidiaconus hoc sig(*espacio en blanco*)num facio. Ego Dominicus Campanarius mandato utriusque partis hanc cartam scripsi et hoc sig(*espacio en blanco*)num feci.

119

1221, febrero, 23

Jaime I, rey, da un privilegio de protección real a Santa Elena del valle de Tena.
A. 9-248. Sello de cera pendiente. Documento borroso.

[...] Sit omnibus manifestum quod nos Iacobus Dei gratia rex aragone-
nesis, comes barchinonensi et dominus Montepesulani cum iure regie
dignitatis loca religiosa debeamus de [...] et servare ob remedium et sal-
vamentum anime nostre et animarum patris meo [...] nostri cum presenti
scriptura semper valitura [...] nostra libertate constituimus et recipimus
ecclesiam et locum Sancta Elena sita in [...] vallis de reale cum omnibus
hominibus et feminis questoribus et aliis ministeris eiusdem loci tam pre-
sentibus quam futuris et specialiter [...] questorem eiusdem ecclesie et
omnes rege mobiles et immobiles at [...] loci [...] sub securo ducato nostro et
nostra firma precentore emparacia et custodia [...] terrae y donationis nos-
tre in [...] morabetino at redundo sicut melius accipimus dici vel ex [...] potest
ad comodum et salvamentum loci supradicti et hominibus [...] ministrorum
eisdem nullus quod confidens de nostri gratia et [...] possit vel audet ius-
dem loci vel hominum aut ministrorum suorum usquam offendere gravare
aut in debite molestare nec et impedire detinent [...] et pignora pro alie-
no debito vel delicto nisi homines eiusdem loci [...] aut pro alio fideiussores
fuerint manifesta ei in [...] ductis tibus [...] molestare [...] statuimus qui
[...] Merinis [...] iusticiis, zavalmedini [...] iudicibus et alcaldes et ómnibus
aliis nostris [...] et hominibus terre nostre sub [...] et [...] alienis de nostri
gratia confidentibus quod predictam ecclesiam et locum [...] Elena cum
omnibus suis hominibus et [...] habetis et habendis tanquam [...] custodiant
protegant et defendant nec permittant ab aliquo [...] Que cumque contra
[...] privilegium nostri venire pron superservit aut [...] testaverit violare iram
et indignationem nostram se pro [...] incursum et dampno at gravamine
ab eo dicte ecclesie et hominibus suis [...] plenary [...] in mille aureis a nobis
sine remedio aliquot [...] Datum Osce VII.º kalendas marci, era M.ª CC.ª
L.ª nona per manum Petru Vitalis archidiaconi Tirasone notarius nostri et
eius mandato fuit.

Sig+num Iacobus Dei gratia regis aragone comitis barchinone et domi-
ni Montepesulani confirmat.

Testes huius rei sunt:

Grasias Oscensis Episcopus.

[...] Sancii.

Petrus Cornelius.

Latronus.

Asallitus de Gudal.

Bernardus Guillem [...].

Aznarus Layni.

Garcia Petri de.

Ego M. Vitalis tirasone archidiaconi et notarius domini regis mandato hoc scribi feci die loco et era prefixis suumque signum et hoc meum apponens †.

120

1221, mayo, 12

Juan López de Montearagón y su mujer, Sancha de Palaz, venden para la obra de Santa María de Salas una viña en Huesca, en el término de Guataten de Yuso, por cien maravedís alfonsinos de oro.

B. *Libro de la cadena*, n.º 202, p. 91.

B. *Libro de la cadena*, n.º 529, p. 280.

[I]n dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate venditionis quam facio ego Iohannes Lopeç filius qui fui Dominici de Montaraon, et uxor mea Sancia de Palaç vobis domino G. Dei gratia Oscensi episcopo. Placuit nobis optimo corde et bona voluntate et in presencia proborum hominum sine aliquo rancurante et vendimus vobis ad opus ecclesie Sancte Marie de Sallis unam vineam quam habemus in Osca in termino de Guatatem di iuso. Que affrontat in una parte in vinea Raimundi Gasc, in secunda parte in vinea de don Matheu del Mas, in tercia parte in cequia vicinali. Sicut iste iamdicte affrontationes continent undique vineam predictam sic vendimus vobis illam totam abintegro sine aliquo nostro nostrorumque retentu cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum pro precio placabili quod nobis et vobis placuit scilicet per C morabetinos alfossinos boni auri et recti pensi quos ex vobis accepimus ad voluntatem nostram vnde tenemus nos paccatti et de hoc precio nichil remansit ad paccare apud vos

emptore nostro ut habeatis et possideatis vineam predictam ab hac die in antea sicuti venditioni melius potest dici et intelligi, francam, salvam, quitiam et securam per dare et vendere et inpingorare et facere inde vestram propriam voluntatem sicuti ex vestra hereditate vos et successores vestri omni tempore. Ad maiorem securitatem damus vobis fidancias de salvete de vinea predicta de totis hominibus et feminis ex hoc seculo per bonum forum Osce don Atho de Focibus et don Pelegrini de Bolas et nos ipsi cum eis aboltas quia quisquis vos vel successoribus vestris de cetero vellet eicere de vineam predictam nos et fidancie predictae demus aut mitamus vobis in altera tam bona vinea in tam convenienti loco in Osca et in suis terminis cum fuero d'Osca. Huius rei testes sunt don Iohan Ros de Iaca et don Petro de Iaca.

Fuit hoc factum mense madii XII.º dies intratos sub era M.^a CC.^a L.^a IX.^a. Aliala paccata constitit XX solidos.

Dominicus Campanarius scripsit et hoc signum fecit.

121

1221, junio, 9

Leonor, reina de Aragón y esposa de Jaime I, toma bajo su tutela al sacrista Assalit y las villas de este, Banastás y Albored.

A. 5-105.

Manifestum sit omnibus quod nos Alionor Dei gratia regina aragonensis comitissa barchinone et domina Montispesulani, attendentes donationem et fidelitatem et servicia que tu dilectus et fidelis noster Assalitus sacrista Oscensis erga dominum Iacobum illustrem regem Aragonem, virum nostrum, et eius predecessores geris et quisisti, cum presenti scriptura constituimus et recepimus te et tuos et tuas billas de Banastas et Albored cum omnibus hominibus et feminis, iumentis et bestiariis et rebus ac possessionibus eorum et omnia alia tua mobilia et immobilia ac se movencia ubique habita et habenda sub securo ducato nostro et nostra firma protectione emparancia ac custodia speciali in eundo morando ac redeundo per omnia loca terre et donationis nostre dum tamen vos et homines dicatorum villarum secundum forum terre parati sitis iusticie plenitudinem exhibere

ómnibus de vobis querimoniam proponentibus. Nullus quo confidens de vestri gratia et amore possit vel audeat te vel tuos aut alias res tuas uspiam offendere, gravare, impedire, detinere au indebite molestare nec etiam pignorarare, marcare, protestari aut emparare pro alieno debito vel deluto nisi si parte ipsum debitor aut pro alio fideiussor fueris manifestus. Homines vero predictarum villarum teneantur iusticie plenitudinem exhibere omnibus de se querimoniam proponentibus secundum forum terre et sic nostra firma et perpetua securitate letentur. Statuimus qui firmiter et mandamus universis baiulis, vicariis, merinis, maioribus domibus, repositariis, cavalmedinis, iusticiis, iuratis, iudicibus et alcaldis atque universis aliis subditis nostris substitutis et substituendis et hominibus terre vestre ac alienis confidentibus de nostri gratia et amore, quod te dictum Assaliturum sacrisim Oscensis et tuos et predictas villas et homines earum et omnis res tuas tanquam nostram speralia iuste et fideliter custodiant, protegant ac defendant nec permitant ab aliquo indebite molestari. Quicumque autem huic nostro et statuto presumpserit contra ire, iram et indignationem nostram se prorsus noverit meursurum dampno ac gravamine ab o tibi prius plenarie restitutis mille aureis a nobis sine remedio aliquo punieter. Datum Cesarauguste V.º idus iunii sub era M.ª CC.ª L.ª nona per manum Petri Vitalis tirasonense archidiaconi notarii nostri et eius mandato scripta.

Signum † A. Dei gratia Regina Aragonensis comitisse barchinone et domine Montispesulani confirmo.

Huius rei testes sunt:

Nuno Sancii.

B. de Alagone maiordomus aragonensis.

Guillelmus de Alcalona.

Ato Orella.

Garcias Petri de Aquilar.

Assalitus de Gudal.

Petrus de Alcalano.

G. Petriz de Meitat.

Ego P. Vitalis tirasone archidiaconi et notarius domini regis et Regina mandato ipsius hoc scribi feci, die, loco et era prefixis suumque signum et hoc meum apponens †.

1221, julio, 15

Sentencia arbitral del pleito entre los obispos de Huesca y Tortosa sobre la jurisdicción de Alquézar, Abiego y otros lugares.

A. 6-325.

A. 6-328.

B. *Libro de la cadena*, n.º 355, p. 191.

Hec est series et ordinario cuiusdam carte que sub istis verbis continetur. In nomine domini nostri Ihesu Christi. Notum sit universis quod durante in suo robore compromisso scripto per manum mei Dominici de Çonar cappellani domini Oscensis episcopi facto a dominis Garssia et Poncio Oscensis et Dertusensis episcopis in dominum Berengarium Dei gratia Ylerdensem episcopum et Iohannem priorem Sancti Ruphi et Raymondum de Olivano prepositum lacessem. De novo fuit iterum in eosdem et ab eisdem compromissum bona fide in virtute prestiti sacramenti super omnibus controversiis que (*ilegible*) adversis se moverant dicti Oscensis et Dertusensis episcopi coram domino Honorio Papa et G. Sancti Teodori diachono cardinali eis auditore concesso et domino B. Dei gratia Ylerdensi episcopo et magistro V. subdiachono domini Pape et archidiachono Terrantone et magistro A. priore Sancte Christine, et promiserunt dicti oscensis et Dertusensis episcopi quod in perpetuum bona fide observarent et ab Oscensis et Dertusensis Capitulis facerent secundum posse suum recipi et servari quicquid inde predicti arbitri per sententiam vel amicabilem compositionem ducerent, mandandum, precipiendum vel etiam statuendum. Hoc facto predicti arbitri sic duxerunt auctoritate utriusque compromissi inter ipsos amicabiliter componendum sicut insequentibus continetur:

In nomine Patris et Filii et Spiritu Sancti amen. Nos B. Dei gratia Ylerdensis episcopus et I. prior Sancti Ruffi Ylerdensis y R. de Olivano prepositus laccensis bis electi arbitri a dominis G. et P. oscensis et Dertusensis episcopis prout in duobus instrumentis per manum Dominici de Çonar cappellani domini Oscensis episcopi continetur. Habita causa iuris prudentibus diligenti deliberatione et disquisitis voluntatibus utriusque partis, volentes petitio-

ne laboribus partium et expensis pro bono pacis sic duximus auctoritate utriusque compromissi inter eos amicabiliter componendum, mandamus igitur precipimus et statuimus quod episcopus Dertusensis qui nunc est et successores sui in perpetuum habeant integre pleno iure ecclesias de Alchezar, de Salas, de Lazano, de Salinas, de Pozant, de Castellazolo, de Azara, de Ponzano, de Avego, de Costean, de Stada, de Ciellas, Sancti Sepulcri de Barbastro, castrum, ecclesiam et villam de Orta, Turricellam et villam de Uriols et ecclesiam et villam de Nadilla cum omni iure episcopali, tamen in spiritualibus quam in temporalibus scilicet cum correctionibus clericorum institutionibus et destitutionibus, visitationibus, procurationibus ecclesiarum et altarium consecutionibus et causarum matrimonialium et aliarum tam civilium quam criminalium clericorum et aliorum hominum cognitione, ita inde quod in causis criminalibus liceat ab eis ad oscenses episcopos appellari et cum quartis decimarum, cenis, confirmationibus fidelium penitentiarum instructionibus remissionibus in traditionibus prebendarum collationibus rusticis, villis, castris et omnibus dominicaturis et omnibus rebus et iuribus ad eas pertinentibus exceptis illis que Oscensis episcopus habere debet per hanc amicabilem et arbitralem compositionem, ita quod nichil aliud ibi penitus habeat Oscensis episcopus nec ecclesia Oscensis; episcopus vero Oscensis qui nunc est et successores sui in perpetuum habeant villam et ecclesiam de Lezina pleno iure, sicut terminatur ab una parte in termino de Alchezar, de alia in termino de Barchao, de alia in termino de Almazor, et de alia in termino de Betorz, et cum omnibus rebus, et iuribus ad eam pertinentibus et excusatum de Arcussa, et excusatum de Boil, et excusatum de Sarsa et excusatum de Castellazo, et excusatum de Barchao nec possint unquam inquietari vel conveniri a Dertusensi episcopo qui nunc est vel eius successoribus imperpetuum, super eclesiis de Lacellas, de Petra Alta, de Coscollola, de Oz, de Solbas et de Barchao, vel super earum aliquam quam ad ecclesiam de Alchezar pertinentibus vel pertinere vel super aliquo vel aliquibus aliis cuius vel quorum occasione dertusensis episcopus qui nunc est movit controversiam adversus Oscensem episcopum coram domino G. Sancti Teodori diachono cardinali, et nobis B. Ylerdensi episcopo, et magistro V. subdiachono domini pape, et archidiacone Terrantone, et magistro A. priore Sancte Christine

iudicibus a sede apostolica delegatis. Preterea precipimus et mandamus quod ille qui pro tempore fuerit vicarius episcopi Dertusensis in ecclesia de Alchezar veniat cum uno presbitero, et uno diachono, et uno subdiachono ad sinodum Oscensis episcopi. Similiter precipimus quod de singulis ecclesiis suffraganeis ecclesie de Alchezar veniant singuli clerici de honorabilionibus ad sinodum Oscensis episcopi quociens contingeret ipsum sinodum celebrare et quod accipiant crisma et olei ab eis et ordines et observent eius generale interdictum, videlicet cum tota diocesis Oscensis, sub generali posita fuerit interdicto et quod tam vicarius quam clerici omnes predicti qui nunc sunt et decetero ibi a [...] faciant et obedientiam pro his tamemquimque observandis et adimplendis, scilicet pro crismatis et Dei receptione proveniendo ad sinodum pro recipiendis ordinibus et pro observatione interdicti generalis et etiam specialis, set in eo casu tamen cum pro cena alicuius Oscensi episcopo denegata fuerit interdicta ecclesia de Alchezar. Ita tamen quod tam in ecclesia de Alchezar huiusmodi speciale interdictum observare tenentur, quod si in aliquoquimque supradictorum vicarius aut clerici supradicti et obedientes extiterint vel rebelles liceat Oscensi episcopo qui pro tempore fuerit eum et eos per censuram ecclesiasticam cohercere donec congruere satisfecerit pro ofensa. Prestatur preterea una cena Oscensi episcopo, in ecclesia de Alchezar, singulis annis cum XIII equitaturis et XXIII hominibus ab episcopo Dertusensi et tunc possint ibi confirmare, quoslibet fideles de omnibus predictis ecclesiis et aliis quibuslibet sui episcopatus ab eis confirmationem petentes. Si vero predicta cena fuerit alicui episcopo Oscensis denegata in ecclesia de Alchezar, statuimus quod liceat eidem ecclesiam tamen de Alchezar subponere interdicto et tandiu subposita detinere donec super eamdem sibi fuerit congrue satisfactum. Precipimus insuper quod episcopus Dertusensis qui nunc est et omnes successores sui in perpetuum, curam animarum ecclesie de Alchezar et aliarum suffraganearum eius quas ex hac arbitrari et amabili compositione, habere debent, petant personaliter et recipiant ab Oscensi episcopo qui nunc est et successoribus eius in perpetuum. Episcopus vero qui nunc est et successores sui teneantur concedere predictam curam animarum Dertusensi episcopo et successoribus eius, nulla requisita ab eo vel ab eius successoribus obedientia

infra integrum diem postquam petitam fuerit et episcopus Dertusensis valeat predictam curam animarum, clericis ecclesie de Alchezar et eiusdem ecclesie suffraganeorum ad ipsum ex hoc arbitrio pertinentium integre conferre quod si Oscensis episcopus infra predictam diem nollet conferre Dertusensis predictam curam animarum, habeatur pro concessa in persona illius qui sic eam petierit. Insuper statuimus quod Dertusensis episcopus cum erit in ecclesia de Alchezar possit unum vel duos clericos semel de bienio in biennium ordinare. Mandamus insuper et districte precipimus episcopo Dertusensi, quod roget et moneat et quantum poterit efficaciter inducat capitulum dertunsensem et capitulum de Alchezar ac regem Aragonum ut hanc arbitralem et amicabilem compositionem recipiant et observent et eandem suo consensu in perpetuum corroborent et confirment. Similiter mandamus et districte precipimus Oscensi episcopo quod hanc eandem compositionem secundum posse suum ab Oscensi Capitulo recipi faciat et servari. Statuimus ad ultimum quod siquid adversus ea que arbitrando mandavimus, precepimus vel statuimus ab utrumlibet partium factum erit vel siquid ita factum non erit, in pena Mille aureorum incidat et eam alteri parti arbitrium observanti solvere teneatur.

Actum est hoc apud Ylerdam in Palacio dominici episcopi Ylerdensis. Anno domini M.^o CC.^o XX.º primo, idus iulii. In presentia testium ad hoc adhibitorum scilicet magistri Vitalis, domini Pape subdiachoni et archidiaconi Terrantone, et magistri Arnaldi prioris Sancte Christine et precentoris Ylerdensi, et Andree archidiaconi Ylerdensis et Berengarii de Boxados ac Petri de Morlans canonicorum Ylerdensis et Raimundi de Calasantus presbiteris.

Ego Dominus de Çonar cappellanus dominici Oscensi episcopi, de mandato et voluntate suprascriptorum arbitratorum et episcoporum ac testium hanc cartam scripsi et signavi.

Ego Poncius Dertusensis episcopus hec arbitrium laudo et confirmo et ei subscribens hoc signum † facio et sigillum meum appono. Ego G. Oscensis episcopus hanc compositionem proprio signo et sigillo confirmo. Signum magistri Arnaldi prioris Sancte Christine precentoris Ylerdensis. Signum Berengarii Ylerdensis episcopi. Signum Andree Ylerdensis

archidiaconi. Ego Iohannes prior Sancti Ruphi apud Ylerdam subscribo † et sigillum nostrum pono.

Ego R. de Olivano Iacensem prepositus subscripsi et hoc signum † et sigillum cereum aposui.

Ego magistro Vitalis domini pape subdiacone archidiaconis terrantone sub†scribo.

Sig†num Petri de Morlans Ylerdensis canonici.

Sig†num Berengarii de Boxados.

Sig†num R. de Calasantio presbiteri.

Ego B. Vitalis hospitalarius Dertusensis ecclesie †.

Sig†num Dominici presbiteri et canonici.

Sig†num Arnaldi precentoris.

Sig†num Raymunddi canonici Dertusensis.

G. de Santo Laurentio canonici.

Sig†num Petri [...].

Ego G. de Solario presbiter et canonicus subscribo †.

Sig†num Bernardi de Fenicleario noviicii.

123

1221, julio

Constanza, viuda de Pedro Maza, dona a Ferrer de Artasona, de Huesca, un campo en Guatatén de Yuso para plantar viñas.

B. *Libro de la cadena*, n.º 971, p. 509.

[I]n Dei nomine. Notum sit omnibus hominibus presentibus atque futuris quod ego donna Gostança uxore qui fui de don Petro Maça cui sit requies, placuit mihi, optimo corde et spontanea voluntate et dono vobis don Ferrer de Artasona, qui habitatis in Osca, uno meo campo quod habeo in Osca in termino de Guataten de luso ad medietatem ut plantetis illum vinea. Qui habet affrontationes dicto campo de una parte, vinea de Sancta Maria de Cesaraugusta, de secunda et tercia parte illo reero, de quarta parte vinea de Michael de Aquas. Sicut istas dictas affrontationes ex omni

parte circundant predicto campo, ita dono vobis illum toto ab integro absque ullo meo meorumque retentu, heremo et populato cum egressis et regressis et sine ullo rancurante et in presentia proborum hominum. Tali pacto dono vobis iamdicto campo ut plantetis illum vinea ad medietatem et laboretis et abignnetis illum bene usque sit bene abignnato, est terminus ut plantetis et laboretis et abignetis illum integre et teneatis et explectetis illum in pace et sine ulla contrariedade et diminutione et aliquo retentu de hodie usque ad primo mense ianero qui venit et de primo mense ianero qui venit in V annos. In finem istius *dicti* termini ut dividamus dictam vineam per medietatem. Et ad maiorem confirmationem dono ego donna Gostança vobis don Ferrer de Artasona fidancia de salvetate de iamdicto campo quod vobis dono per plantare vinea usque ad dicti termini et de dare vobis illam medietatem integriter ad dicti termini et de attendere vobis dictos convenios sine vestro inganno et remota omni occasione don Garcia Fontes miles et me ipsa cum eo aboltas. Huius rei testes sunt don Sanio de Navasa et Dominico Artanes et Ramon donna Çeth. Actum est hoc mense iulii era M.^a CC.^a L.^a VIII.^a Bartholomeus scripsit.

124

1221, noviembre

Ferrando Alamán de Sádaba dona como arras propiedades en Sádaba y otros lugares a su esposa, Ferrera, hija de Rodrigo de Valterra y de Sancha de Castellón.

B. *Libro de la cadena*, n.º 829, p. 433.

[P]ateat universis presentem paginam inspecturis. Quod ego Ferrandus Alaman de Sadava, ducens sive accipiens dompnam Ferreram in uxorem, filiam dompni Rodrici de Valterra et dompne Sancie de Castillon, dono ei in dotem sive in arras totum illud quod habeo sive habere debeo in Sadava absque retentu et diminutione aliqua, et totum illud quod habeo in Val d'Araquis et quodcumque in alio loco potuerimus acquirere et ut melius et firmiter predictam omnia compleantur et teneantur, dono dompne Ferrere iamdicte uxori mee, fidanças ad forum terre dompnum Arnaldum et Petrum Martinez de Martes milites de Sadava qui predicta omnia cum nec-

cesse fuerit sine ullo ingenio adimpleant et faciant adimpleri. Sunt testes ad hoc vocati et per manum missi don Martin Gil de Tramacastiello et don Peregrin de Sadava.

Actum est hoc mense novembri, in Unocastello, in domo Iohannis Eneconis clerici Sancte Marie de Uno Castello, sub era M.^a CC.^a L.^a IX.^a.

Ego Iohannes Eneconis iussu et rogatu omnium predictorum hanc cartam scripsi.

125

1222, enero

Salvador de Jaca, capellán de Santa María de Salas, dona a Arnaldo de Lorda y a Toda, su mujer, una casa en el barrio de San Pedro el Viejo con la obligación de tributar anualmente cuatro morabetinos alfonsinos de oro.

B. *Libro de la cadena*, n.º 37, p. 14.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate donationis et confirmationis quam facio ego Salvador de Iacha, capellano Sancte Marie de Salis de Osca. Placuit mihi optimo corde et spontanea voluntate et in presencia proborum hominum et sine ullo rancurante dono et concedo vobis Arnaldo de Lorda et uxori vestre Tota ad tributum unas casas in Osca in barrio Sancti Petri Veteris Osce. Que affrontant in prima parte in via publica, in secunda parte in casas Petri Tornerii, in tercia parte in casas ecclesie Montisaragonis, in quarta vero parte in casas Raymundi Acullerii. Sicut iste iamdicte affrontationes ex omni parte circundant predictas casas ita dono vobis illas integre sine ullo meo meorumque retentu heremas et populatas cum introitibus et exitibus suis de terra usque ad celum et cum totis suis pertinentiis que pertinent et per aliquem modum pertinere debent sicut melius dici vel intelligi potest ad donationem vestri vestrorumque salvamentum. Tali vero convenio ut vos et quisque predictas casas tenueritis donetis mihi et successores mei omni tempore annuatim in mense ianuarii IIII morabetinos alfonsinos boni auri et recti ponderis et predictas casas melioretis et in pede eas omni tempore teneatis et non dimitatis eas destruere et ullam missionem que in melioramento de predictas casas feceritis

in tributum mihi vel meis non computetis. Et si forte eas vendere volueritis, prius mihi vel meis scire faciatis et si ego vel meis eas retinere voluerimus, habeamus illas minus ad quantum alius vobis ibi dederit ad venditionem V solidos et non vendatis eas ad milites neque ad homines dati religionem set ad vestros consimiles qui dictum tributum mihi et meis reddant et persolvant et omnia predicta attendant et observent. Hoc faciendo et adimplendo habeatis et possideatis predictas casas decetero ad vestram propriam hereditatem, solutas, quietas dare et vendere et inpignorare et per facere ex illas quodcumque volueritis vos et fili vestri et filie et omnis gneratio vestra atque posterias per cuncta secula. Ad maiorem vestram confirmationem dono vobis fidanciam de salvetate de dictas casa quas vobis ad tributum dono de me et omnibus hominibus et feminis secundum usum et forum Osce. Guiralde de Fontanas et meipsum insimul cum eo aboltas. Et ego A. de Lorda et uxor mea Tota a vobis Salvador capellano predictas casas ad tributum recipio cum predictos convenios et promittimus et convenimus vobis et vestris dictum tributum annuatim pacare ad dictum terminum et omnia predicta atendere et observare in omnibus et per omnia bona fide sine fraude. Huius rei testes sunt Sephanus Salmoni et Luppus Marroquini et Vitale de Tusaghuet.

Actum est hoc in mense ianuari era M.^a CC.^a IX.^a Bartholomeus scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

126

1222, febrero, 23

María de Alfaro dona un campo en Huesca a Santa María de Salas.

B. *Libro de la cadena*, n.º 21, p. 7.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Manifestum sit omnibus hominibus presentibus et futuris quod hec est carta auctoritate donationis et confirmationis quam facio ego Maria de Alfaro, supplicia sempiterna devitare desiderans et ad regna paradisiacha pervenire, id circo pro redemptione anime mee et animabus patris et matris mee, bone voluntatis dono Deo et ecclesie Sancte Marie de Salis, in presencia Dominici de Ayerb et Sancii de

Jacha, presbiteros eiusdem ecclesie, vnum meum campum quem habeo in termino Osce subtus puiale qui dicitur de Alcaramiel, qui affrontat de duabus partibus in campo domus Hospitalis, de tercia parte in via que vadit ad Tavernas et etiam de quarta parte in campo de Pere Ramon de Nuenno. Sicut iste affrontationes predictum campum undique circumdant ita illum dono Deo et Sancte Marie de Salis integre sine ullo meo meorumque retentum cum introitibus et exitibus suis, sicut ad donationem melius potest dici et intelligi ad bonum et utilitatem et salvamentum prefate ecclesie, ita quod de cetero sit ipsius ecclesie salvum, francum, liberum atque quietum ad propriam eius hereditatem et ad faciendum de eo quicquid voluerint utilitati sepe dicte ecclesie imperpetuum. Et ad maiorem confirmationem et securitatem predictae donationis, dono inde fidanciam de savetate de predicto campo de omnibus hominibus vel feminis per forum Osce Johannem Balestero et meipsam insimul cum illo et aboltas. Huius donationis testes sunt Petrus de Sasse, miles Pompian et Sancius de Arrasal.

Actum est hoc mense februarii, V.^e dies remansos, in era M.^a CC.^a LX.^a Marchus scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

127

1222, mayo

Sancho de Rasal y Domingo Chico, y sus mujeres, Teresa y Sancha, parten unas casas y un pozo sitos en el barrio de la Puerta Nueva.

B. *Libro de la cadena*, n.º 553, p. 295.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Hec est carta divisionis quam facimus nos Sancius de Arrasale et Dominicus chicus et uxores nostras Taresia et Sancia. Placuit nobis omnibus bono animo et gratuita voluntate, in presentia proborum hominum sine aliquo conquerenti dividimus unas nostras casas cum orto et puteo ipsarum quas habemus in Osca in barrio Porte Nove. Et divisas ipsas casas, tetigit mihi Sancio de Arrasale supradicto et uxori mee Taresie medietatem ipsarum contra casas de Alegre. Et affrontat a duabus partibus in viis publicis et in tercia parte in parte et orto Domini chico et uxoris sue Sencie que fuit divisa ab ista. Sicut iste iam dicte

affrontationes predictam medietatem iamdictarum casarum ab utraque parte circundant et concludunt, sic tetigit nobis pro parte nostram totam integre sine aliquo alicuius retinimento cum ingressibus et egressibus et ominibus aquis, directis et pertinentiis suis de terra usque ad celum et hec ut haberemus et possideremus totam integre nostre proprie hereditati et voluntati, ad faciendum de ea et in ea quicquid facere voluerimus in perpetuum. Similiter autem tetigit mihi Dominico chico supradicto et uxori mee Sancie medietatem iamdictarum casarum cum orto et puteo ipsarum. Et affrontat a duabus partibus in casis Sancii de Arrasale et uxoris sue Taresie et in tercia parte in casis Martine de Tena, et in quarta parte in via publica. Sicut iste iamdicte affrontationes predictam medietatem cum orto et puteo ipsarum casarum ab utraque parte circundant et concludunt, sicut tetigit nobis pro parte nostra totam integre sine aliquo alicuius retinimento cum ingressibus et egressibus et omnibus arboribus, aquis, directis et pertinentiis suis de terra usque ad celum et hec ut haberemus et possideremus totam integre nostre proprie hereditati et voluntati ad faciendum de ea et in ea quicquid facere voluerimus in perpetuum. Hanc autem divisionem supradictam facimus nos omnes supradicti bono animo et gratuita voluntate et de quali divisione de supradictis casis et orto et puteo hodie factam habemus, sumus et tenemus nos inde bene paccatos unos ex alteris modo et omni tempore. Et ut predicta divisio inter nos voluntarie et amicabilem facta firma et stabilis permaneat omni tempore et nunquam possit in irritum revocari, nos Sancius de Arrassale et uxor mea Taresia damus fidanciam vobis Dominico chico et uxori vestre Sancie que nos et nostrorum in iamdicta divisione firmiter faciat stare et tenere et numquam de cetero super hoc ad alteram divisionem venire possimus vel reclamare et partem vestram secundum usum et fuerum Osce vos et vestros salva et securam habere, tenere et pacifice possidere omni tempore faciat Garssia de Arrassale et nos medipsos cum eo in simul et aboltas. Nos autem Dominicus Chicus et uxor mea Sancia damus similiter fidanciam vobis Sancio de Arrassale et uxori vestre Taresie que nos et nostros in iamdictam divisionem firmiter faciat stare et tenere et nunquam de cetero super hoc ad alteram divisionem venire possimus vel reclamare et partem vestram secundum usum et fuerum Osce vos et vestros salvam et securam habere,

tenere et pacifice possidere faciat omni tempore Petrum Valerium et nos medipsos cum eo in simul et aboltas.

Testes autem huius rei sunt Forton de la Claustra et Iohannes de Liesa et Iohannes de Fornellis.

Quod est actum mense madii sub era M.^a CC.^a LX.^a.

Bertrandus Oscensis notarius mandato et voluntate predictorum hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

128

1222, junio, 1

Sancho, hijo de don Ciprián de Sesa, pide a Juan de Novales, hijo de Pedro de Novales, que le sea devuelto un documento otorgado por su padre.

B. *Libro de la cadena*, n.º 325, p. 172.

[N]otum sit cunctis quod ego Sancio, filio de don Ciprian de Sessa, venio pro me et meis fratribus rogare vobis Iohanne de Novals, filio de don Petro Novales et ante presenciam bonorum hominum ut vobis reddatis ipsam cartam et ipsum destinamentum quia vobis habetis quod don Ciprian nostrum patrem ad obitum suum fecit de suas hereditates ad vos Sancio et Palacin et Rodrigo suos filios. Et ego Iohannes de Novals concedo vobis propter vobis et fratribus vestris illa carta et illum destinamentum sicut ego habui vobis Sancio reddo vobis illam cartam et illum destinamentum ante bonorum hominum in Pertusa nominatas partes vestras, illa vinea de illa xarea de Sessa prope de illos de Ragol, et illa hereditate de Elson et de Fannyanas. Et ego Sancio propter me et fratribus meis acceperi de vobis Iohan de Novals illam cartam et illum destinamentum et tenui me de hoc bene paccato. Et ego Sancio et Iohan de Novals propter maiorem confirmacionem rogamus vos testes ambos in simul de hoc supra scriptum qui hoc viderunt et audierunt et in locum fuerunt et ille mandaverunt se scribere in hac carta don Navarro de Torla qui habitat in Sessa et Petro Fedaco, filio de Dominico Fedacho.

Facta carta et reddita mense junii prima lunis die festum Sancti Nichomedis martiris. Era M.^a CC.^a LX.^a Dominicus scripsit et hoc signum fecit.

1222, junio, 1

Toda e Inés, hijas de don Español de Pebredo, donan una heredad y casas en Centenero a Martín Sánchez de Bolea e Inés, cónyuges.

B. *Libro de la cadena*, n.º 910, p. 477.

In Dei nomine. Hec est carta donationis quam facimus nos dompna Tota et dompna Agnes, fiie de dompno Spaynol de Prevedro. Placuit nobis bona voluntate et damus vobis dompno Martino Sancii de Boleya et uxori vestre dompne Agnes totum illam partem quam nos habemus vel habere debemus in Centenero et in suis terminis, scilicet domos, campos, vineas et ortos, heremum et populatum, viride et siccum cum omnibus aliis rebus que ad nos pertinent vel pertinere debent in predicta villa de Centenero intus et foris. Ut habeatis et possideatis illam hereditatem vos et omnis generatio vestra integre et sine ullo retenimento de terra usque ad celum et faciatis in ea et ex ea omnem vestram propriam voluntatem vendendi, impignandi et quocumque modo volueris alienandi. Et damus vobis nobis cum in simul fidanciam de salvetate de omnibus hominibus et feminis Petrum de Garissa qui secundum usum et bonum fuerum terre predictam hereditatem nostram vos et vestros possidere faciat et habere francham, liberam et securam sine aliqua contrariedade. Ita quod quisquis de cetero vos vel vestros de predicta hereditate eicere predicta fidancia ponat et vos et vestros in alia tam bona hereditate et in tam conveniente loco. Huius rei sunt testes Petrus de Villa Nova et Dominicus de Coscollola, milites, qui stant in Osca.

Actum est hoc in Osca mense iulii era M.^a CC.^a LX.^a mandato omnium predictorum Petrus Iohannes scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

1222, septiembre, 5

Bartolomé de Azara, abad de Azara, jura fidelidad a Poncio, obispo de Tortosa.

B. *Libro de la cadena*, n.º 374, p. 199.

Ego Bartholomeus de Azara, abbas, in presentia clericorum de Alqueçar, iuro vobis domino meo Poncio Dei gratia dertusensi episcopo quod semper ero vobis fidel et obediens ero. Et quicumque nuncii unde ad me venerint honorifice illos suscipiam ut melius et plenius dici, scribi et intelligi. Et excogitari post ad vestram utilitatem et salvamentum et bonum intellectum. Et ut fidius habeatur quod prescribiture ego dictus Bartholomeus iuro pro Deum et super quatuor evangelia coram me posita tactis ipsis sacro sanctis evangeliiis mea propria manu quod ut scriptum est bona fide observabo.

Actum est hoc nonas septembris Anno Dominice Incarnationis M.^o CC.^o vicesimo secundo.

Bartholomeus abbas. Isti sunt presentes quem abbas de Azara prestitit sacramentum videlicet abbas de Sarsa. Dominicus de Lacuna, Stephanus presbiter, Michael de Zamar, Garcia Benedictus abbas de Orta, I. de Bora, Benedictus sacrista.

131

1222, septiembre, 5

Pedro Sobrarbe y su mujer, María, que viven en Zaragoza, donan una viña en el término de Balvert a Santa María de Salas y al obispo García.

B. *Libro de la cadena*, n.º 28, p. 9.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate donationis et confirmationis quam facio ego Petrus Sobrarbe et uxor mea Maria qui habitamus in Cesaraugusta. Placuit nobis, obtimo corde et spontanea voluntate, et in presencia proborum hominum et sine ullo rancurante et pro remissione peccatorum nostrorum damus Deo et beate Marie de Salis de Osca et G. Dei gratia Oscensi episcopo et procuratori predicte ecclesie unam nostram vineam quam habemus in Osca in termino de Balvert. Que affrontat predicta vinea ex una parte vinea de Iohannes Conillo, in secunda parte vinea de uxore Guillelmus de Oria Selbeth, in tertia parte vinea de Iohannes de Sessa, in quarta vero parte vinea de Dominico Arcovo. Sicut iste iamdicte affrontationes ex omni parte circundant predictam vineam

ita damus deo et beate Marie de Salis et G. Dei gratia Oscensi episcopo et quisque procuratori constitutus fuerit in predictae ecclesie ibidem Deo servientibus, ut habeant et possideant predictam vineam decetero ab integro absque ullo nostro nostrorum retentu, heremam et populatam, cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum que ibi sunt, sicut melius dici potest aut intelligi ad donationem et ad vestrum salvamentum ad dandum et vendendum et inpignorandum et per facere ex illa quicquid voluerint successors predictae ecclesie imperpetuum. Ad maiorem confirmationem damus vobis G. Dei gratia Oscensi episcopo procuratori dicte ecclesie fidanciam de salvetate de dicte vinee quam vobis damus et beate Marie de Salis de nobis et totis hominibus et feminis de hoc seculo per bonum forum Osce, Iohannes de Aviçanda et nos ipsi in simul cum eo aboltas. Ita quia quisquis vobis vel successoribus vestris voluerint eicere seu aliqui diminuere de predicta vinea nos cum dicta fidancia salvemus vobis illam vel mitamus vobis in tam bona alia vinea in dicto termino et in tan conveniente loco per bonum forum Osce. Huius rei testes sunt Dominicus Treçedetos et Nicholau de Mortal. Actum est hoc mense novembris apud Osce. Era M.^a CC.^a LX.^a.

Bartolomeus scripsit et hoc sig(espacio en blanco)num fecit.

132

1222, noviembre

Domingo de Montearagón y su mujer, Stanca, donan una heredad en Barbalonga al obispo García.

B. *Libro de la cadena*, n.º 885, p. 462.

[I]n Dei nomine. Hec est carta auctoritate donationis quam facimus ego Domingo de Montearago et uxor mea Stanca vobis domino nostro G. Oscensi episcopo. Placuit nobis optimo corde et bona voluntate et damus et concedimus vobis totam illam hereditatem quam habemus in Barbalonga et in suis terminis heremam et populatam cum omnibus directis et pertinenciis et usaticis quod nos in predicta hereditate habemus et aliquo modo habere debemus, sic damus vobis illam totam ab entegro sine aliquo

retentu cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum, ut habeatis et possideatis hereditatem predictam ab hac die in antea francham, salvam et securam per facere inde vestram propriam voluntatem sicuti ex vestra hereditate omni tempore. Damus vobis fidanzas de salvete de hereditate predictam secundum usum terre don Lorent de Aruex, et don Iohan Romeo et nos ipsi cum eis aboltas. Ego G. Dei gratia Oscensis episcopus, ex optimo corde, recipio de vobis don Domingo et de uxore vestra Stanca qui estis predicti donativum iamdictum. Et propter hoc cum assensu et voluntate A. prioris et tocus conventus damus et concedimus vobis istam hereditatem de Barbalonga quam mihi datis cum totam illam aliam hereditatem quam ego in Barbalonga et in suis terminis habeo, scilicet casas et casales, ortos et ortales, campos et vineas, ademnas et aliaçinas, heremum et populatum, cum pascuis et aquis, pratis, lignis et silvis et cum omnibus suis directis et spletis et usaticis quam ego in predictas hereditates habeo vobis illum totum ab entegro sine aliqua mala voce. Tali convenio ut spletetis hereditates predictas omnibus diebus vite vestre et detis inde mihi vel cui ego mandavero unoquoque anno in omni vita vestra in mense augusti de tributo I kaficia maior tritici intus in Osca. Et non habeatis potestatem neque licenciam de predictas hereditates aliquid vendere, dare nec impignorare seu aliquo modo alienare set post mortem de vobis ambobii revertantur predictas hereditates cum omni melioramento quod in eis factum habebitis absolutas in dominium et in potestate mea. Dono vobis fidanzas de salvete de hereditates predictas secundum usum terre don Lorent de Aruex et don Ramon de Sessa et me ipsum aboltas.

Ego G. oscensis episcopus hanc cartam laudo et afirmo et hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego A. prior pro me et pro toto conventu hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego I. de Seres archidiaconus hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego P. de Linas iaccensis sacrista hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego G. oscensis sacrista hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego G. Martinus archidiaconus hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego R. Layn archidiaconus hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Huius rei testes sunt P. de Larbesa et G. del Miraclo.

Factum est hoc mense novembris era M.^a CC.^a XL.^a.
Petro Novals scripsit.

133

1222, noviembre

Lope Ferreng de Luna instituye una lámpara a Santa María de Salas.

A. 6-309.

B. *Libro de la cadena*, n.º 62, p. 25.

Notum sit cunctis quod ego Lupus Ferrenc de Luna, puro corde et animo volenti, estaublescho, pro anima mea et de meo pater et de mea mater et parentum meorum, una lampada omni tempore quod cremet nocte et die ante altare Sancte Marie de Salis. Et mando et estaublescho unde se teneat habundata ista lampada de oli et unde exeat omni tempore per ad opus de oli XX solidos de moneta curribili de illo alaiz de las vineas de Alançar et mando et concedo quod paccent istos denarios, quicquid tenuerint alanças annuatim festum de omnium sanctorum. Et si forte ego L. Ferrenc vel quicquid tenuerint alançar et non voluerit dare istos XX solidos qui sunt suprascriptos annuatim in suprascripto termino per ad opus de oli unde se teneat illa lampada, mando et concedo quod habeat potestatem illa ecclesia de Sancte Marie de Salis de emparar se illo alaiz de las vineas de Alançar et nullo homine vel femina de hoc seculo non poscant illum contrastare nec illum defensare. Testes huius rei sunt Bartholomeo de Tarno, Marcho de Çaragoça et Sancius balestarii.

Actum est hoc in mense novembris era M.^a CC.^a LX.^a.

Ego Ferrandus, per mandato Lupus Ferrenc de Luna hanc cartam scripsi et hoc signum feci.

134

1222, diciembre

Martín Sánchez de Bolea, miles, y su mujer, Inés, hija de don Español de Pebredro, venden una heredad en Centenero por setecientos sueldos a García, obispo de Huesca.

B. *Libro de la cadena*, n.º 124, p. 58.

B. *Libro de la cadena*, n.º 781, p. 407.

[I]n Dei nomine. Hec est carta auctoritate venditionis quam facimus ego Martinus Sancii de Boleya, miles, et dompna Agnes uxor mea, filia dompni Spaynolii de Prevedo. Placuit nobis bono animo et spontanea voluntate et in presencia bonorum hominum sine aliquo rancurante vendimus vobis domino G. Dei gratia Oscensis episcopo, totam illam hereditatem vestram quam habemus vel habere debemus in villa de Centenero et in omnibus terminis suis cum domibus, campis, peciis, vineis, ortis et terris cultis et incultis, cum terminis, aquis, pascuis et lignis cum omnibus ingressibus et egressibus suis et cum tributis et cenis sive peytis et consuetudinibus et cum omnibus aliis directis et pertinentiis ad ipsam hereditatem pertinentibus vel pertinere debentibus videlicet per DCC solidos denariis iaccensis monete bone et probate in Aragone quos de vobis ad manum recepimus et fuimus pacati et nichil apud vos ad paccandum remansit de precio supradicto. Ideo volumus et concedimus ut ab hac die in antea vos et omnes successores vestri predictam hereditatem habeatis francam, salvam et securam et teneatis eam nunc et semper pacifice et potente et faciatis in ea et ex ea omnes vestras successorumque vestrorum proprias voluntates, scilicet dandi, vendendi, impignorandi et quocumque modo voveritis alienandi. Ad maiorem autem securitatem damus vobis fidanciam salvitatis de hominibus et feminis que secundum usum et bonum forum terre, iamdictam hereditatem vos habere, tenere et possidere semper faciat, dompnum Açnarium de Avay militem, et nos ipsos cum eo. Ita quod siquis in crastinum vos vel vestros successores de predictam hereditate vel eius pertinentiis eiceret predictam fidanciam ponat eos in alia tam bona hereditate et in tam conveniente loco et que tamem valeat in redditibus vel expleytis. Huius rei sunt testes G. de Latras, miles et Ennecho de Orus.

Facta carta et venditione mense decembris sub era M.^a CC.^a LX.^a. Mandato et voluntate omnium predictorum, Petrus Iohannes oscensis notarius hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

Aliala data constitit viginti solidos.

1222, diciembre

Ramón Aster vende a Juan Petavín, por mil morabetinos alfonsinos de oro, unas casas, tienda y huerto en el barrio de Remián, nueve tiendas en el barrio del Collello, cinco tiendas en el barrio de la Zapatería Mayor, una tienda en la morería de Alquibla, siete viñas en el término de Huesca, tres campos en el término de Forcas, una era en la puerta de Montearagón y nueve campos en el término de Almería.

A. 3-418.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate venditionis quam facio ego don Ramon Aster. Placuit mihi optimo corde et voluntate in presencia bonorum hominum sine aliquot rancurante vendo vobis don lohan Pettavini unas meas casas cum sua tenda et orto, quas habeo in Osca in barrio de Remian. Et noven tendas quas habeo in barrio del Collello. Et quinque tendas quas habeo in barrio de Çapateria maioris. Et una tenda quam habeo in moraría de alquibla ad illos esparteros. Et septem vineas quas habeo in términos de Osca, unam videlicet in termino de Haratalcomiz, et tres in termino de Conillenich, et aliam in termino de Exara et aliam in termino de Podio Sancii, et alia in termino de Algazchar et tres campos in termino de Forchas. Et una era ad portam Montis Aragonis. Et novem campos in termino Almeriz. Predictas casas cum sua tenda et orto affrontant in duas partes in vías publichas, et in terçia parte in casas que fuerint de don Guillem de Peitavini, pater vester, et in quarta parte in casas de Gilbert Redon.

Prima tenda de supradictas de Collello affrontat ex una parte in casas Ayrine uxor Sancii de Yassa, et de secunda parte in via publica, et in tercia parte in tenda quam ego et donna lohanna, uxor mea, compravimus de Petro de Aspa; alias octo tendas de Collello tenent se in simul de illa tenda que fuit Petro de Aspa usque ad tendam que filios Domingo de Senehuy tenent ad tributum de monasterio Sancte Crucis, et affrontant totas in vías publichas. Predictas quinque tendas de Çapateria maiori affrontant totas in via publica, et de Iuliani. Ante dicta tenda de moraría affrontat ex una

parte in casa Tota de Xavierre, et de secunda parte in via publica. Predicta (*roto*) vinea de Haratalcomiz affrontat ex una parte in vinea Arnaldi de la Bigeva et de secunda parte in vinea de Bitas Aimretlardut iudeo. De predictas tres vineas de Conillenich, prima dicitur los Eschachs et affrontat ex duas partes in alia vestra vinea, et in tercia parte in viero, et in quarta parte in vinea de Nicholay de Mortal. Secunda vinea dicitur Las Faxolas et affrontat ex una parte in vinea de Assallit de Gudal, in secunda parte in vinea de Martin Durand, tercia vinea dicitur mallolum quem ego plantavi. Affrontat ex una parte in vinea Domingo Ferrer, in secunda parte in vinea Ferrer filio de Ramon Moliner. Preterea vinea de Exara que dicitur vineam meam maiorem, affrontat ex una parte in vinea Sancte Marie Magdalene, in secunda parte in via publica. Antedicta vinea de Podio Sancii affrontat ex una parte in vinea Martin de Lorças, in secunda parte in vinea de Biçient Çapater. Iamdicta vinea de Algazchar affrontat ex una parte in vinea Petro Periz, filio don Guillem Peitavini, in secunda parte in vinea de Ennego de Ayvar.

Primus campus de Forchas dicitur de La Lena affrontat ex una parte in campo de la claustra de Osca, in secunda parte in campo de loham filius de Pascual de la Tieda. Secundus campus dicitur de la Xarea, affrontat ex una parte in campo elemosinam de Osca, in secunda parte in mallolo Petro Sanct Michael. Tercius campus affrontat ex una parte in campo Bonet de la Tieda, in secunda parte in via publica. Iamdicta era affrontat in duas partes in vias publicas, in tercia parte in era de Garçia Larbesa et, in quarta parte in era de la claustra. Primus campus de Almeriz dicitur de Avolo affrontat ex una parte in campo de la claustra, in secunda parte in campo elemosinam Osce. Secundus campus dicitur de Bicho affrontat ex una parte in campo de los de Avena, in secunda et in tercia parte in cequias viçinales. Tercius campus dicitur de Alcantarella affrontat ex una parte in campo de la limosna, in secunda parte in cequia viçinale. Quartus campus dicitur de Torrezella affrontat ex una parte in campo de la claustra, in secunda parte in cequia vicinale. Quintus campus dicitur de la Figaral affrontat ex una parte in campo de la claustra, in secunda parte in campo don Mathalon de Freschano. Sextus campus affrontat ex una parte in campo don Guillem de Cervillon, in secunda parte in campo Petro de Bardaxin et Domingo

Matheu cognato suo. Septimus campus affrontat ex una parte in campo don Guillem de Cervillon, in secunda parte in campo don Marthin (*roto*). Octavus campus affrontat ex una parte in campo don Domingo Ferrer, in secunda parte in campo Petro Bardaxin et Domingo Matheu, cognato suo. Nonus campus affrontat ex una parte in campo Bernard Deza, in secunda parte in (*roto*). Sicut iste iamdicte affrontationes omnes casas, ortum, tendas, vineas, campos et era antedictos undique circundant et includunt sic vendo vobis ipsos totos et facio vos de illos dominum potentem in presenti integre sine aliquo meo meorumque vel alicuius retinimento cum introitibus et exitibus et omnibus arboribus, aquis directis et pertinenciis eorum de terra usque ad celum et cum octava parte quam habeo vel habere deo in molendino Ysole qui dicitur de Renet et in eius directis et pertinenciis, et cum illo tributo de III solidos quod habeo in Orto Ysola quod Petrus de laca et uxor eius Bernarda tenent pro me ad tributum, et cum medietate de omnes compras quas fecimus ego et donna Iohana, uxor mea, in cunctis locis pro pretio placabile quod placuit mihi et vobis videlicet per mille morabetinos alfossinos boni auri et recti ponderis de quibus fui et sum bene paccatus mee voluntati et placimento. Tali pacto quod de cetero habeatis, teneatis et possideatis omnes hereditates antedictas cum omnibus suis directis et pertinenciis totas salvas et securas, franchas, liberas et ingenuas adque quietas, vestre proprie hereditati et voluntati per dare, vendere et impignare et per facere totas vestras proprias voluntates in perpetuum vos et filii vestri vel filie et omnis generatio vel posteritas vestra per secula cuncta. Sicut melius et plenius aliquo modo potest dici vel intelligi vestro vestrorumque salvamento. Ita quod nullum pleitum de rasonem vobis vel vestris successoribus in meo nomine vel in mea voce in aliquo vel in aliquibus aliquo tempore nocere non possit vel contrastare. Ad maiorem autem securitatem dono vobis fidañças de salvetate de supradictis hereditatibus et aliis rebus quas vobis vendo de totis hominibus et feminis secundum usum et fuerum Osce don Portoles Çapatero et Salvador de Montaragonis, çapatero, et me ipsum cum illis in simul et aboltas. Quia quisquis de cetero vos vel vestros voluisset eycere de predictis hereditatibus et aliis rebus quas vobis vendo. Ego et iamdictas fidañças salvemus eas vobis audemus et ponamus vos in alias casas, orto, tendas, vineas, campos et era,

molendino et tributo tam bonis et in tam convenientibus locis in Osca et in suis terminis salvando eas vobis secundum usum et fuerum Osce. Sunt ex hoc testes Petrus Tizon, carnicer, et Petrus Guillem, corrier et Domingo de Osca, çapater. Quod est actum in mense decembris era M.^a CC.^a LX.^a aliara facta et paccata que constitit quatuor morabetinos alfossinos.

Dominicus Lupi scripsit et hoc sig^tnum fecit.

136

1222, diciembre

Inés, viuda de Domingo Bescasilla, vende una viña en Sesa por ciento noventa sueldos al obispo García.

A. 6-357.

B. *Libro de la cadena*, n.º 141, p. 64.

B. *Libro de la cadena*, n.º 280, p. 159.

B. *Libro de la cadena*, n.º 742, p. 388.

Sub Christi nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritatis venditionis quam facio ego Agnes, filia de Ortota et uxor que fui Dominici de Bescasilla cui sit requies, vobis domino Garssie Dei Oscensi episcopo. Placuit mihi optimo corde et bona voluntate et in presencia bonorum hominum sine aliquo rancurante et vendo vobis unam vineam quam habeo in Sessa, in termino qui dicitur viam de Osca que affrontat in una parte in vineam Petri Raimundi, in secunda parte in vineam Petri de Pallars, in tercia parte montem de Xarea, in quarta parte viam de Osca. Sicut iste iamdicte afrontaciones continent vineam predictam in circuito ab utraque parte, sic vendo vobis illam totam ab integro sine aliquo retentu cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum per precium placabile quod mihi et vobis bene placuit, scilicet per C XC solidos iaccensis dinars bone monete et firme quos ex vobis accepi ad meam voluntatem unde teneo me bene paccata et de hoc predicto precio apud vos predictos emptoeres nichil remansit ad paccandum. Ut habeatis et possideatis vineam predictam ab hac die in antea sicuti venditioni melius potest dici et intelligi francham, salvam, quietam et securam per dare et vendere et impignare et facere unde propriam

voluntatem sicuti ex vestra propria hereditate vos et successores vestros omni tempore. Ad maiorem securitatem dono vobis fidancias de salvetate de vinea predictam de totis hominibus et feminis per bonum forum terre Dominicum, filium Guillelmi Sancii de Almudevar, et Petrum Rubeti et me ipsa cum eis aboltas. Quia quisquis vobis vel successoribus vestris de cetero vellet eicere de vinea predictam ego et fidancias predictas demus aut mitamus vobis in altera tam bona vinea in tam conveniente loco in Sessa et in terminis suis cum fuero de terra. Huius rei testes sunt Matheus de Salis, capellanus, et Dominicus de Tena et Guillelmus Raimundi, gener Raimundi Cayllo, et Petrus, coçiner.

Actum fuit hoc mense decembris sub era M.^a CC.^a LX.^a.

Aliala paccata constitit quinze solidos.

Dominicus campanarius scripsit et hoc sig^tnum fecit.

137

1223, enero

El maestro Guillermo de Balneis dona unas casas en Huesca en la calle de Maza y otras en el barrio de Algorrín a García Pérez.

A. 2-344.

Notum sit omnibus presentibus quam futuris. Quod ego Magister Guillelmus de Balneis, pro salute et remedio anime mee et pro servicio quod tu Garsias Petri nutritus meus, mihi semper fecisti fideliter, bono animo et gratuita voluntate dono et concedo et in presenti integriter tibi trado omnes casas meas quas ego in Oscam comparavi eas, scilicet que fuerunt de Simone de Claustro in Vicco de Maça et illas alias quas habeo extramuros petre in vicco de Algorrin. Quarum prime afrontant ex una parte in casas Petri Gasconii, et ex altera parte in casas Hospitale Roncidevalle, et ex tercia parte in cellarium Dominici Loys, et ex quarta parte in viam publicam. Secunde case affrontant ex una parte in casas Raymundi panicii, et ex altera parte in casas de Muça, fornero sarraceno, et ex tercia et quarta parte in vías publicas. Et sicut iste affrontationes predictas casas continent et assignant sic dono eas tibi totas integre cum omnibus iuribus

et pertinentiis ad ipsas casas pertinentibus vel debentibus pertinere. Sub tali pacto quod post meos dies tu vel successores tui detis unoquoque anno pro tributo in die obitus mei canonicis oscensis III canales de carnero, IIII.^{or} quartas de pigmento, CC neblas, XX candelas et XX oblatas. Vel si tali die obitus meus evenerit quod carnes comedi non debeant, detis eis pisces in tanto precio in quanto canales possent haberi. Et hoc faciendo iamdictas casas habeas et teneas integriter et in pace et facias in eis et ex eis omnes tuas tuorumque proprias voluntates scilicet dandi, vendendi, impignorandi et quocumque modo volueris alienandi. Et si me contigerit habitum suscipere regularem et per annum vivus fuero in claustro tamcumque tibi mandavero eo anno semel me vivente dictum tributum facias canonicis supra dictis post meos vero dies totum dictum tributum facias ut teneris. Si autem tu vel successores tui post trinam amonestacionem a prepósito Oscensis ecclesie factam dictum tributum solvere distuleritis liceat preposito illius mensis in quo obitus meus evenerit absque illas casas omni omnino gravamine emperare et tenere dictum tributum in die mei obitus faciendo. Ad maiorem autem firmitatem dono tibi fidancias salvitatis que secundum usum et bonum fuerum Osce ut dictum est in perpetuum ipsas casas te possidere faciant et habere dompnum Bartholomeum de Loçaress, militem, et Garsiam Pedon et me ipsum cum eis in simul. Huius rei sunt testes Matheus del Mass et Petrus, coquinarius maior.

Quod est actum mense ianuarii era M.^a CC.^a LX.^a prima.

Petrus Iohannis Oscensis notarius hanc cartam scripsit et hoc sigt num fecit cum litteris suprapositis ubi dicitur illas casas XIII.^a linea.

Ego G. Oscensis episcopus hoc sigt num facio.

138

1223, febrero, 6

Honorio III, papa, delega en los abades de Escarpio, del Cister y de Estadilla, y en el prior de San Rufo, para que entiendan la causa entre el obispo y el cabildo de Zaragoza sobre diezmos.

A. 2.

Honorius episcopus servus servorum Dei. Dilectis filiis de Scarpio, Cisterciensis et de Statella abbatibus et priori Sancti Rufi Ylerdensis diócesis, salutem et apostolicam benedictione. Venerabilis frater noster episcopus et dilecti filii capitulum Oscensem suam ad nos transitusere queredam quod venerabilis frater noster Episcopus et capitulum Cesaraugustanensem et quidam alii rectores ecclesiarum ipsi diocesis super decimis et rebus aliis [...] per apostolica scripta mandamus, quatinus partibus convocatis, audiatís causam et appellationem remotam iure canonico terminetis facientes quod decreveritis auctoritate nostra firmiter observari. Testes autem qui fuerint nominati si se gratia odio vel timore subtraxerint per censuram ecclesiasticam appellatione cessante cogatis veritati testimonium perhibere. Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse duo vestrum ea nichilominus exequantur.

Datum Laterani VIII.º idus februarii.

Pontificatus nostri anno septimo.

139

1223, abril

Asalito de Gúdal, hermano del obispo García, hace testamento.

B. Libro de la cadena, n.º 162, p. 73.

In nomine domini nostri Ihesu Christi. Hec est carta destinamenti quam facio ego dompnus Assalitus de Gudal maior, in bono sensu et memoria placet mihi quia timeo penas inferni et pervenire cupio ad gloriam paradisi, dimitto corpus meum et animam meam in potestate et comissione monasterii de Pobleto cum omnibus armis meis ligneis et ferreis. Preterea predicto monasterio dimitto equum et mulam meam, oves et equas meas que sunt in Sessa. Hinc relinquo iure hereditario Iohanni de Toarç et uxori sue totique sue successori domos meas Cesaraugusta. Post modo concedo et confirmo omnia donatina que ego feci ecclesie Oscensis pro anima mea et in omnibus aliis locis si ea que mihi promiserunt conservabunt.

Preterea relinquo beate Marie de Salis unum campum in Almeriç et duas vineas que sunt in termino de Exare pro quibus teneantur pro ani-

ma mea qui ibi permanserint imperpetuum deprecari et Sancie filie mee hereditatem Ripacurce quam ibi habeo vel aliquo modo habere debeo et hereditatem Pançani heremam et populatam cum omnibus sibi pertinentibus. Tali vero modo quod neque in patrimonio suo vel in matrimonio vel in aliquo quod de me remanserit vel de suo matrimonio mobili vel immobili valeat postulare.

Relinquo siquidem dompno Assalito et dompne Guillelme et filiis meis quicquid habeo citra Cincam heremum et populatum exceptis illis que pro anima mea dedi cum instrumentis sive sine instrumentis in quibus nullam possint controversiam ponere et istud dividant tanquam fratres. Ultimo dimitto presens testamentum et omne meum mobile in potestate domini Garsie Oscensis episcopi, fratris mei, quod distribuat secundum quod abeo proposuimus ad salutem anime mee. Sunt autem spondalarii presentis destinamenti dompnus Petrus prior Oscensis et Sancius de Osca filius Petri Frontini et Laurencius Colelli.

Actum fuit hoc mense aprilis sub era M.^a CC.^a LX.^a I.^a.

Dominici campanarii scripsit et hoc signum fecit.

140

1223, abril

Sancho de Rasal y su mujer, Teresa, donan un casal en Huesca situado en el barrio de Algorrín a Juan de Ascara y a su mujer, Oria, con la obligación de hacer una casa y de tributar anualmente cinco sueldos.

B. *Libro de la cadena*, n.º 43, p. 17.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritati donationis et confirmationis quam facimus ego Sancius de Arrasal et uxor mea dona Taresa vobis Iohanni de Ascar et uxori vestre dompne Orie. Placuit nobis de bona voluntate et in presencia bonorum hominum sine ullo rancurante damus et concedimus vobis ad tributum unum nostrum casalem quem habemus in Osca in barrio qui dicitur Algori. Qui affrontat in oriente casas de Açça filia de Çapçala Amaruc et in occidente casas Arnaldi de Bel-sacecus et de Maria sua uxore, de meridie casas de dompna Sancia uxore

de don Gonbalt de Callen, casas et ortum de Mal uxore de illo bagnatore, ab aquilone vero in via publica. Sicut iste affrontationes predictum casalem undique circundant, ita vobis illum damus integre cum introitibus et exitibus suis de terra usque ad celum, eo pacto quod faciatis ibi domum unam vel quot volueritis et pro toto isto donativo vos et vestri vel qui istud donativum tenebunt et possidebunt semper detis nobis tributum pro eo et successoribus nostris annuatim pro festo omnium sanctorum VI solidos denarios monete iaccensis que sit firmata a domino rege et in Aragonie et sit populo recipienda, et hoc faciendo et complendo decetero habeatis et possideatis totum ipsum casalem salvum, quietum et securum vos et filii vestri et omnis generatio et posteritas vestra ad propriam vestram hereditatem ad vendendum et ad dandum vel ad impignorandum et ad faciendum omnes vestras voluntates in perpetuum, in super si forte aliquo tempore oportet (*roto*) vendere predictum donativum, primum vobis scire faciatis et si illud retinere voluerimus habeamus illud V solidos minus quam alio homine, tamen si illud retinere noluerimus vendatis cui volueritis salvo nostro tributo. Et ad maiorem confirmationem et securitatem damus vobis inde fidanciam de salvetate de predicto donativo quod vobis probemus de omnibus hominibus vel feminis per forum Osce. Bernardus de Oriol çapatero Osce et nos ipsos insimul cum illo et aboltas. Sunt inde testes Bernardus Catalan, Domingo de Montarago çapateros Osce et don Forton de illa Claustra.

Actum est hoc mense aprilis V.^o diebus remansis in era M.^a CC.^a LXI.^a.

Marchus scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

141

1223, abril

Blasco Maza reconoce una deuda de cien morabetinos alfonsinos a Teresa, viuda de Guillermo de Pueyo.

A. 9-3. Carta partida por ABC.

Notum sit cunctis presentibus atque futuris quod ego dompnus Blaschus Maza concedo et manifiesto, confirmo debere vobis Tiresie uxori

Guillelmi de Podio vel quicumque sub nomine vestro presens instrumentum mihi ostenderit, dare et pacare in festivitate Sancti Michaelis venientis C morabetinos alfonssinos boni auri et recti ponderis. Preterea a festivitate Sancti Martini venientis usque ad decem annos annuatim in festivitate Sancti Martini excepta prima festivitate convenio et promitto dare et solvere vobis predictae Tiresie CXXX morabetinos alfonssinos boni auri et recti ponderis redditibus quos ego recipio de hereditatibus filii vestri et domini Guillelmi de Podio quondam mariti vestri quos ad utilitatem et honorem filii vestri expendo et expendere teneor. Si autem predictos morabetinos ut superius dictum est in statutis terminis non persolvere ut promise, convenio et promitto [...] tenere hostagia in civitate Oscensi a qua non recedam per me neque per alium donec satisfacero vestre voluntati. Et ad hoc quod melius observetur facio vobis hominum ore et manibus. Et ad maiorem securitatem do vobis fideiussorem dominum Garssiam Frontini Dei gratia episcopum Tirasonensem et fratrem nostrum qui vobis omnes predictos morabetinos in iamdictis terminis vobis faciat persolvere sine fraude et sine aliqua interpositione. Et ego Garssias Frontini Dei gratia episcopus tirasonensis promitto firmiter et concedo sine fraude et omni dolo [...] vobis pretaxatae Tiresie quod si predictus dominus Blaschus Maza predictos morabetinos ut promisit superius non persolveret tenere ostagia in civitate Oscensi. Vos faciendo mihi scire XV.º diebus ante et interim dum ego ero in ostagiis non possitis me neque mea pignoraré. Testes huius rei sunt Baschus Petri canonicus tirasonensis et Rodrigus de Villau et Guillelmus de Salis et Martinus Petrioli.

Actum fuit hoc mense aprile sub era M.^a CCC.^a LX.^a I.^a.

Dominicus campanarii scripsit.

142

1223, mayo, 3

Ramón Valtierra dona a Ferrando Alamán heredades que fueron de Fortún Dat.

B. Libro de la cadena, n.º 639, p. 333.

[I]n Dei nomine. Notum sit cunctis hominibus tam presentibus quam

futuris quod ego don R. Valterra dono et concedo a vobis don F. Alaman et a Annia filia dona Ferrera illa hereditas que fuit de Fortundat, tota ab integro sine absque ullo retenimento cum illa peça de Petro de Avos que habet affrontationes ex parte Cercii vinea de dona Gratia et ex parte Vulturni vinea de Stevan de Martel. Et sic dono vobis cum bono corde et spontanea voluntate cum aquis et herbis, cum introitibus et exitibus earum et cum totis suis directis; hoc dono vobis per illas compras quam ego feci con (*sic*) donna Sancha Castellon de ereditas et de mobile de Valterra et de Funes.

Et ego don R. Valterra do ferme a vos don F. Alaman et Anii filla donna Ferrera quod semper sedeam vos in hoc ego et filiabus meis et nunca vos i (*sic*) demandemus in hoc part Adollop lenegeç d'Araciel et ego don F. Alaman do ferme et uxor mea donna Ferrera a vobis don R. Valterra quod semper sedeamus vos in hoc et nunca demandemus part de compra ni de mobile que vos ficiestes cum donna Sancha Castellon a don G. Barellas. Sunt testes manu positi ex utraque parte qui hoc viderunt et audierunt et in presenti loco fuerint don G. Mannes et don B. Sang alcait e Martin P. qui hanc cartam scripsit in era M.^a CC.^a LX.^a I.^a in mense madii in die Sancte Crucis.

143

1223, mayo

Pedro Pérez, prior y limosnero, dona a treudo unas áreas en la puerta de Montearagón a Miguel de Ara y a su mujer, Toda.

B. *Libro de la cadena*, n.º 1026, p. 547.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Sit notum cunctis tam presentibus quam futuris quod ego Petrus Petri prior et helemosinarius Oscensis una cum assensu et voluntate domini mei G. Dei gratia venerabilis Oscensis episcopi et tocius Oscensis Capituli dono et concedo ad tributum vobis Michaeli de Ara et uxori vestre Tote quamdam aream quam helemosina Oscensis habet in Osca ad areas porte Montis Aragonis. Que affrontat ex una parte in area Dominici de Iuliano et in secunda parte in illo viero et in tercia parte in area Poncii Layral et in IIII.^a parte in area Paschasii de Lateda. Sicut iste

iamdicte affrontationes predictam aream undique affrontant et ex omni parte circundant et concludunt, sic dono eam vobis ad tributum totam integre et sine aliquo retinimento cum introitibus et exitibus suis et cum omnibus directis et pertinentiis suis. Eo vero pacto quod detis inde pro ea predicte helemosine Oscensis annuatim in mense marcio duas libras et media de oleo pro tributo. Et vos et vestri predictum tributum sicut superius dictum est annuatim dicte helemosine persolvendo habeatis et possideatis prefatam aream totam salvam et securam vestre proprie hereditati et voluntati per dare, vendere et impignorare et facere inde omnes vestras proprias voluntates in perpetuum sicuti ex vestra propria hereditate vos et filii vestri et omnis generatio et posteritas vestra per secula cuncta, amen, sicut melius et plenius ullo modo potest dici vel intelligi vestro vestrorumque salvamento. Tamen si forte vos et succesoros vestros predictam aream vendere vel impignorare volueritis, faciatis prius mihi et successoribus meis scire, et si nos voluerimus eam emere, habeamus ipsam V solidos minus quam alius homo de impignatione vero sicut unus et alius. Et si forte nos noluerimus eam retinere, vendatis vel impignoretis ipsam cuicumque volueritis, exceptis militibus et personis deditis religioni et infançonibus qui predictum tributum annuatim sicut superius constitutum est integre et in pace et sine contraria prefate helemosine Oscensis semper persolvant et pacta sicut prescripta sunt fideliter observent et compleant. Ut autem predicta donatio fideliter et inviolabiliter observetur et numquam possit in irritum revocari presentem paginam prefate donationis testimonialem vobis concedo. Signo domini mei G. Dei gratia venerabilis Oscensis episcopi et signo meo tociusque Capituli Oscensis alisrumque personarum oscensis ecclesie confirmatam.

Actum est hoc mense madii, sub era M.^a CC.^a LX.^a prima.

Bertrandus scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

144

1223, mayo

Bartolomé de Montalbán y su mujer, Coloma, donan una casa a Santa María de Salas en la población del Rey de Zaragoza.

B. *Libro de la cadena*, n.º 39, p. 15.

[I]n Christi nomine. Sit notum cunctis quod nos Bartholomeus de Montalban et uxor mea Coloma, puro corde et animo volenti cum hac presenti scriptura perpetuo valitura, pro remedio animabus nostris et anime patris et matris nostre et parentum nostrorum damus et concedimus Deo et sancte Marie de Salis ad luminariam una casa quam habemus in populatione domini Rege Cesarauguste. Et habet affrontationes ex una parte casa quam nos dedimus ad luminariam Sancte Marie de Perola de Vialada et ex alia via et ex aliis duabus partibus casas ex nobis donatoribus. Sicut iste affrontationes includunt vel dividunt per circuitum sic damus et concedimus predictam domo ad luminariam ecclesie Sancte Marie de Salis omnem ab integro de celo usque ad abissum cum introitibus et exitibus suis sine fraude et sine mala voce et absque ullo retentu ut habeat et possideat predictam ecclesiam ad opus luminariam predictam domus, post obitum nostrum et de filiorum nostrorum salvam, liberam et immunem per suam propriam hereditatem iure hereditario dandi, vendendi, impignorandi et per facere inde omnes suas proprias voluntates, ille qui predictam ecclesiam servierint Deo et tenerint luminariam ille et successores sui per secula cuncta et convenimus quod nos Bartholomeus de Montalban et uxor mea Coloma demus pro expleto quod exierit de predicta domo in omni vita nostra in vnoquoque anno in mense febrerii duas libras olei et post obitum nostrum mandamus ut filii nostri donent omnibus diebus vite eorum VI libras olei in uno quoque anno in mense febrerii pro expleto de predicta domo. Testes sunt huius rei Petrus Martinez, A. Guillelmi de Sofera et Dominicus filius de donna Flos.

Facta carta in mense madii era M.^a CC.^a LX.^a prima. Sig(*espacio en blanco*)num Petri qui hoc scripsit.

145

1223, junio, 24

Jaime I, rey de Aragón, confirma los privilegios concedidos por sus antecesores al obispo y las catedrales de Huesca y Jaca, y los toma bajo su protección.

A. 2-182.

A. 6-352.

B. *Libro de la cadena*, n.º 95, p. 44.

[I]n Christi nomine. Sit notum cunctis quod nos Iacobus Dei gratia rex Aragonensium, comes barchinonensis et dompne Montispesulani, attendentes quod ecclesie Oscensis ab antecessoribus nostris fundata inter alias ecclesias regni nostril honoranda est et nos eamdem debemus beneficiis ampliare cum hac presenti carta perpetuo valitura laudamus, concedimus in perpetuum et confirmamus vobis dilecto nostro Garssie venerabili patri episcopo Oscensi et ecclesiis vestris Oscensis et Iaccensis et Capitulis earundem, presentibus et futuris, omnia privilegia vestra quecumque sint ut set in cordem tenorem omnia bona vestra que nunc habetis vel habere debetis, possideatis pacifice et potenter sine contradictione alicuius persone ecclesiastice vel secularis. Preterea vos episcopum predictum et ecclesias predictas cum capitulis earundem et omnia vestra habita et habenda recipimus et constituimus sub nostra speciali protectione, firma custodia atque securo ducatu nostro. Omnibus merinis et zalvalmedinis et aliis hominibus nostris presentibus et futuris firmiter mandantes quod vos fideliter manuteneant et defendant et non permittant vos indebite molestari.

Datum Osce VIII.º kalendas iulii, era M.ª CC.ª L.ª X.ª prima. Anno Domini Incarnationis M.º CC.º XX.º tercio.

Signum † Iacobi Dei gratia Regis Aragonensis comitis barchinonensis et domini Montispesulani.

(Primera columna)

Huius rei testes sunt:

B. Archiepiscopus Terrachonensis.

S. episcopus Cesaraugustanus.

A. Archidiacone Terranchone.

(Segunda columna)

Comes Sancius.

Nuno Sancii.

B. Guillem.

Blascus Maza.

(Tercera columna)

P. Lopeç de Sadava.

Rodericus ex de Lusia.

Aznarius Layni.

Alammanus de Sadava.

Sig†num Berengarii de Parietibus qui mandato domini rege pro Berengarius episcopo Barchinonensi, ipsius cancellario, hoc scribi fecit, loco, die era et anno prefixi †.

146

1222, diciembre

Poncio, obispo de Tortosa y prior de Alquézar, dona los diezmos de dicha villa a la mensa de los clérigos de Alquézar.

B. *Libro de la cadena*, n.º 343, p. 185.

[S]ub Christi nomine et eius divina clemencia. Sit notum cunctis quod nos P. Dei gratia Dertusensis episcopus et prior Sancte Marie Alqueçar, damus et concedimus per nos et successores nostros vobis et successoribus vestris in perpetuum conventui de Alqueçar omni tempore ad opus mense clericorum, omnes decimas et omnes alios redditus ville de Alqueçar cum suis terminis integre et sine omni diminutione. Et similiter illam turrem de illa Natilla integre cum omnibus redditibus suis. Et illo quinto de illa Laxor de Azara cum hereditate de Fortunio de Pomar et illa hereditate de Colunco et valle de Azlor. Et illos molendinos de Algar cum omni hereditate integre. Et illa almunia de Algar cum illa hereditate de Salinas et de Alachestro et Salinas de Napal et omnes excusatos Superrarbi. Et illa Turrecella et Orriols et illa pardina de Casayllone. Hec omnia suprascripta nos vobis damus et in presenti tradimus plenarie cum omnia iura que ad predictas hereditates pertinent nec pertinere debent. Preterea hoc sciendum est quod nos retinemus ibi dare excusatos clericis qui digni fuerint cum maiori patre vel saniori tocius Capituli et mitere socios

similiter cum consilio clericorum. Institutiones et destituciones atque correptiones clericorum. Et quacumque ora semel in anno nos venerimus ad Alquecerum (*sic*) bene et honeste tribus diebus in recessu et tribus in ingressu recipiatis, ministrantes nobis quicquid fuerit necessaria nobis et sociis nostris cum VII equitaturis et una azemila. Et si nos ibi moram fecerimus quantum manserimus dupplicem rationem accipiemus. Et canonici vel clerici qui nobiscum fuerint similiter unusquisque accipiat porcionem quam ad modum unum ex sociis ecclesie. Et si forte decetero nos ex honoribus ecclesie de quibus ipse iniuriam pacitur lucrari poterimus sicuti est Sancto Stephano de Valle et aliis multis que continentur in privilegia regum faciendo omnes expensas per medietatem, honor sit divisa per medium. Tamen excepto hoc quod si forte vos poteritis lucrari aliquam honorem pro emptione hoc totum sit vestrum integre. Et si aliquis miles vel aliquis homo dederit ullum honorem prefate ecclesie, nos et vos dividamus per medium. De communi vero piscium ita permaneat sicut olim est constitutum. Retinemus omnes ecclesias cum decimis et primiciis et possessionibus universis exceptis illis possessionibus que sunt superius scripte. Retinemus etiam castrum plenarie et villam de Orta cum omnibus terminis suis et hereditatem et redditibus universis. Pro linario vero quod est in Orta quod tenet Ciprianus et fuit domine Lupe pro quo tenentur clerici Alquezarensis facere aniversarium damus in recompensatione dominicaturam de Salinis quam dominicaturam sive hereditatem habeant clerici ad opus illius aniversarii. Retinemus etiam ecclesiam sancti Sepulcri de Barbastro et omnes hereditates sive possessiones quas nos et ecclesie Oscensis habemus vel habere debemus in Barbastro et in omnibus terminis suis ullomodo, amministrazione honorum qui sunt assignati dicte mense clericorum detur uni ex duobus vel quocumque placuerit episcopo Dertusensi et clericis qui honeste et sine murmure serviant clericis et episcopo. Ipsi vero qui dictam aministrationem tenuerint eligantur a sociis ecclesie Alqueçarensis et presententur coram presencla domini episcopi Dertusensis. Et si dominus episcopus Dertusensis ipsos honestos et congruos noverit et concedere voluerit, electio firma maneat sin autem cassetur electio. Et alius vel alii eligantur a predictis sociis et presententur episcopo, sicut dictum est superius, ipsi vero dictam aministrationem

quamdi vixerint teneatur honeste tamen vivendo. Et negocia domus bene et fideliter peragendo et clericis similiter episcopo bene et humiliter sine murmure serviendo. Verum si dicti aministratores vel alter eorum honeste vivere nollent et negocia domus non bene et fideliter perageretur et episcopo et clericis debito more non servirent, moneatur ab episcopo et clericis bis vel ter et premissa tertia amonitione et absolute, valeant institui dictis amonistationibus. Verum cum aliquis illorum qui dictas aministraciones tenebuntur ab hoc seculo exire contigerit aministracio ab ipso relicta deveniat in manu clericorum qui dictam aministracionem teneantur et sibimet et episcopo serviant donec episcopus et clerici alius in loco dicti defuncti instituant. Actum est hoc V.^o kalendas augusti, anno domini M.^o CC.^o XX.º tercero. Ego Poncius Dertusensis episcopus subscribo. Signum Arnaldi Dertusensis sacriste. Pascasius de Robore signum facio. Egidius Tende subscribo signum. Signum Dominici de Lacuna. Miguel de Zamar subscribo signum. Stephanus sacerdos archidiaconus ecclesie subscribo signum. I de Marta subscribo. B. Almaçor subscribo. B. Alqueçarensi ecclesie sacrista subscribo signum. Dominicus de Gyamar signum. Petrus de Azara Alqueçarensi ecclesie sacrista, scripsit et hoc signum fecit.

147

1223, julio

Íñigo de Aibar dona a la catedral y la prepositura una viña y un huerto con un columbario que le habían sido dados por el rey Pedro II en el término de Algas-car, cerca de la fuente Novezana.

Extravagantes, n.º 35.

(Chrismon) In Dei nomine et eius gratia. Modernis et posteris innotescat quod est hec carta donacionis quam facio ego Ennecho de Ayvario, considerans et attendens multa beneficia mihi a domino P. illustri rege Aragone bone memorie facta, puro animo et gratuita voluntate, pro salute et remedio anime ipsius et omnium predecessorum suorum et tocius successionis sue et pro remissione omnium peccatorum meorum, dono, concedo et tra-do domino Deo et Oscensis ecclesie et prepositure Oscensis quas vos G.

Martini Oscensis prepositus tenetis et omnibus vobis in eadem prepositura succedentibus, quandam vineam et ortum cum columbario que antedictus P. illustri rex aragonensis bone memorie mihi dedit, que sunt in territorio Osce in termino de Algazçar propre fontem de Noveçana. Affrontant autem ab una parte in cequia que procedit a predicta fonte et in vinea Petri, fratris Iohannis Pictavini et in vinea Milie de Valle et in secunda parte in via publica qua itur ad Guatatem et in tercia parte in vinea Bartholomei et Iohanis filiis Petri de Sancto Germano et in quarta parte in vinea Iordanis carnificis. Hanc itaque sicut predicte affrontaciones ambiunt et includunt cum aquis et cequis suis et cum omnibus fructibus et expletis qui et que inde proveniunt et poterunt provenire et cum omnibus melioramentis que ibi feceritis et facere potueritis unquam predicta ecclesia Oscensis et vos predictus G. Martini Oscensis prepositus et omnes successores vestri qui in prefata prepositura vobis successerint inperpetuum, habeatis plenarie, teneatis potenter et iure hereditario possideatis integre et sine omni diminutione in pace per vestram hereditatem propriam, francham, quietam liberam et immunem, ad dandum, vendendum, inpignorandum, conmutandum et aliis quibus libes modis alienandum et ad omnes alias dicte ecclesie et vestras predictorum successorum voluntates inde libere faciendas, sine aliquo meo meorumque retentu, sicut melius et plenius dici, intelligi vel excogitari potest ad oscensem (*roto*) predictorum successorum profectum et bonum sanum et utilem intellectum per secula sempiterna ut autem universa et singular supradicta a me et (*roto*) ecclesie oscensis et vobis dicto G. Martini Oscensis preposito et omnibus successoribus vestris qui in prefata prepositura vobis successerint firmiter et inviolabiliter (*roto*) possint in irritum revocari, dono vobis inde fidanciam salvitatis de supradicta vinea et orto et columbario et eorum pertinenciis que vobis dono que ab (*roto*) presentibus et futuris dictam vineam et ortum et columbarium et eorum pertinenciis iuxta usum et fuerum et consuetudinem Osce vos et vestros (*roto*) sine aliquo dicte ecclesie et vestro vestrorumque predictorum successorum contradicito Iohanem de Xarlath adobador et me ipsum cum eo in simil. Testes rey sunt Petrus de Seres porcionarius Oscensis y Guillelmus Boria. Actum est hoc mense iulii sub era M.^a CC.^a LXI.^a (*roto*).

Bertrandus notarius mandato et voluntate omnium predictorum hanc cartam scripsit et hoc+num fecit.

148

1223, julio

Blasco Maza dona un tributo en el huerto de Pedro, adobador, en el término de los Colandrars, consistente en un morabetín de oro anual.

B. *Libro de la cadena*, n.º 66, p. 26.

Notum sit cunctis presentibus et futuris quod hec est carta donationis et confirmationis quam facio ego Blascho Maça. Placuit mihi obtimo corde et bone voluntate et pro redemptione anime mee et animabus omnium parentum meorum, dono atque concedo Deo et ecclesie Sancte Marie de Salis tributum illud quod habeo in illo orto de Petro adobador qui est in termino de illos Colandrars videlicet unum morabetino bonum alfonsinum quem in mense ianuari unoquoque anno mihi semper dare tenetur. Habet autem affrontationes predictum ortum ex parte orientis alium ortum de iamdicto Petro adobador, ex parte occidentis ortum de dompna Sanxa de Astaun et illo caliço, ex parte montis ortum Hospitale, ex parte meridiei eram de A. Guillem. Sicut iste iamdicte affrontationes predictum ortum undique circundant ita dono predictum tributum dicte ecclesie ad propriam hereditatem ad bonum et utilitatem eiusdem imperpetuum. Huius rei testes sunt don Matheu capellanum dicte ecclesie et don Garcia Petriz de Longars militem et don Sanxo de Osca.

Fuit hoc mense iulii era M.^a CC.^a LX.^a I.^a.

Petrus Sancti Michaelis hanc cartam scripsit et hoc sig(espacio en blanco)num fecit.

149

1223, septiembre, 27

Pedro Fulguer declara haber pagado sus deudas a Pedro Ramón de Calpena. Traslado del documento original, fechado el 25 de junio de 1219.

Extravagantes.

Notum sit cunctis quod ego Petrus Fulqui qui veni ad finem et compositioni vobiscum Petro Raimundo de Calpenna, quod sum integre pro me et pro meis paccatus a vobis et vestris de quantis debitis numquam pro vos nec pro alium eratis mihi tenuto de paccare usque hodie et de fidançarias et de tota aliare. Huius rey sunt testes Arnaldus Trone et Calbertus de Arnalt Iohan.

Actum est hoc V dias in exitu mensis iunii era M.^a CC.^a L.^a VII.^a sigt num Philippi qui hoc scripsit. Hoc est translatum ab originali carta verbo ad verbum tractum sine augmentatione et diminutione literarum et sillabarum in presencia Petri Bonanati et Petri Raimundi Callol. Huius translati testium fideliter approbationi. Petrus Iohanis secundum originale hoc traslatum scripsit mense septembris era M.^a CC.^a LX.^a prima.

150

1223, septiembre

Avenencia entre Pedro Lope y García, obispo de Huesca, sobre una viña situada en Guataten de Yuso.

B. *Libro de la cadena*, n.º 527, p. 279.

[N]otum sit cunctis quod hec [est] carta diffinimenti et quitiamenti quam facio ego Petrus Lupi miles filius Dominici Montisaragonis et uxoris sue Martine. Placuit mihi bono animo et spontanea voluntate, in presentia proborum hominum, sine aliquo conquerenti, diffinio et quitio vobis domino Garsie Dei gratia venerabili Oscensis episcopo et vestris successoribus omnibus petitionibus et querimoniis quas ego vel mei potuimus umquam vobis vel vestris successoribus ullo modo petere vel demonstrare usque in presentem diem quo hec carta scripta fuit, ratione illius vinee que est in Osca in termimno de Guatatem de luso. Videlicet illam quam Iohannes Luppi, frater meus, vobis cum carta firmata et testimoniata vendiderat. Ita quod ego nec aliquis homo vel femina istius seculi per me vel in mea voce non possimus unquam magis de cetero aliquid petere vel clamare a vobis vel a succesoribus vestris ratione predicte vinee sive clamum vel rancuram nullo modo demonstrare vel clamare cum carta vel sine carta aliqua ratione, voce vel causa. Predictum autem diffinimentum et quitia-

mentum facio vobis propter CCC solidos denariorum monete iaccensis bone et firme quos de presenti a vobis accepi in manu et unde tenui me bene paccatum mee voluntati et placimento. Ideo concedo et affirmo vobis pefatam cartam quam predictus lohannes Lupi frater meus de venditione dicte vinee vobis fecerat et dono vobis fidanciam de redra de predicto dif-finimento et quitiamto quod vobis facio de cunctis hominibus et feminis que secundum usum et fuerum Osce custodiat vos inde ab omni dampno et impedimento nunc et omni tempore Petrum Masselli et me ipsum cum eo in simul et aboltas. Testes autem huius rei sunt Petrus de Sarbisse iusticia Oscensis et Raymundus Gasch et lohanes abbas de Banastas et lohannes de Cameris.

Actum est hoc mense septembris sub era M.^a CC.^a LX.^a I.^a.

Bertrandus scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num.

151

1223, octubre

P. Rubert vende una viña en Sesa al obispo García por cincuenta sueldos.

B. *Libro de la cadena*, n.º 133, p. 61.

B. *Libro de la cadena*, n.º 743, p. 388.

[I]n Dei nomine. Hec est carta auctoritate venditionis quam facio ego P. Ruberti. Placuit mihi bono animo et spontanea voluntate in presencia proborum hominum sine aliquo conquerenti, vendo vobis domino Garsie Dei gratia venerabili Oscensi episcopo et vestris successoribus quamdam vineam quam habeo in villa de Sesa in termino videlicet qui dicitur de la Xarea, que affrontat ab una parte in vineis Sancii abbatis et Petri Ennechonis et in secunda et tercia parte in vineis Dominici Vallesii et in quarta parte in vinea Petri Diaz. Sicut iste iamdicte afrontationes predictam vineam undique affrontant et ex omni parte circundant et concludunt sic vendo vobis eam totam integre et sine aliquo meo meorumque retinimento cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum que sunt ibi fructificantibus et non fructificantibus et cum omnibus directis et pertinentiis suis in simul cum una cupa de robre, pro precio placabile quod

placuit mihi et vobis videlicet propter L solidos denariorum monete laccensis bone et firme quos de presenti a vobis accepi in manu et inde tenui me bene paccatum et de hoc precio nichil vobis remansit ad persolvendum nec mihi ad recipiendum. Ideo volo ut ab hac die in antea habeatis et possideatis predictam vineam et cupam salvam et securam, francham, liberam, ingenuam atque quietam vestre proprie hereditati et voluntati per dare, vendere, impignorare, comutare et quocumque modo volueritis alienare et per facere inde omnes vestras proprias voluntates in perpetuum sicuti ex vestra propia hereditate vos et omnes successores vestros per secula sempiterna, sicut melius et plenius ullo modo potest dici vel intelligi vestro vestrorumque successorum salvamento. Ad maiorem autem securitatem dono vobis fidanciam salvitatis de iamdicta vinea et cupa que vobis vendo de cunctis hominibus et feminis secundum usum et fórum terre Dominicum de Ara sacerdote et me ipsum cum eo in simul et aboltas, quod si aliquis homo vel femina istius seculi voluerit vos vel successores eicere de predicta vinea et auferre predictam cupam, ego et predicta fidancia salvemus eas vobis aut demus et mittamus vos in alia vinea tam bona et in tam convenienti loco in villa de Sessa et in suis terminis et demus vobis aliam cupam tam bonam salvando eam vobis secundum usum et forum terre. Testes autem huius rei sunt Petrus de don Baron et Iohannes de don Baron. Actum est hoc mense octobris sub era M.^a CC.^a LX.^a I.^a.

Aliala facta et paccata constitit III solidos denarios laccensis.

Bertrandus scripsit et hoc signum fecit.

152

1223, noviembre, 3

Guillermo Martín, arcediano y prepósito, y sus hermanos confirman que han pagado las heredades a Juan Pictavino.

A. 9-274.

Notum sit cunctis presentibus et futuris. Quod nos Guillelemus Martini archidiaconus et prepositus Oscensis et Ugo Martini et Agnes uxor Sancii de Oros, filii dompni Ugonis Martini et dompne Sancie de Turribus, qui-

bus sit requies, per nos et per dompnam Guillermam sororem nostram que non est in presenti et per omnes nostros recognoscimus et confitemur quod simus et tenemus nos bene pccatos nostre voluntati et placimento a vobis dompno Iohani Pictavino et vestris de omnibus petitionibus et querimoniis quas nos vel nostri potuimus unquam vobis vel vestris petere vel clamare in hereditatibus vel in aliis rebus mobilibus et immobilibus ac semoventibus usque in presentem diem quo hec carta scripta fuit racione predictorum patris et matris nostre vel alicuius comende [...] vel ab ipsis vobis facte aut aliter aliquo alio modo. Et quia vos omnes hereditates et possessions et res mobiles et immobiles ac semoventes quas a nobis vel a patre aut matre nostra habebatis vel tenebatis in comenda seu aliquo alio modo usque in presentem diem nobis integre et plenarie ad voluntatem vestram reddidistis et deliberavistis. Ideo non vi neque coacti seu in aliquo vel in aliquibus decepti, set bono animo et gratuita voluntate per nos et per predictam sororem nostram que non est in presenti et per omnes nostros solvimus, diffinimus et queramus inde vobis et vestris omnes hereditates et possessiones et res mobiles et inmoviles ac se moventes quod habetis vel decetero modo aliquo vel racione acquirere poteritis vel habere in cunctis locis. Except tamen nostrum avolorium quod predicta dompna Sancia mater nostra vobis dimiserat in suo testamento. Ita scilicet quod nos vel aliquis alius pro nobis aut pro predicta sorore nostra aut voce vel nocere nostro non possimus unquam magis de cetero aliquid petere vel clamare cum cartis vel sine cartis aliqua racione, voce vel causa. Ad maiorem autem securitatem per nos et per predictam dompnam Guillelmam sororem nostram que non est in presenti et per omnes nostros damus vobis fidancias de redra de predicto diffinimento et quitiamto quod vobis facimus de cunctis hominibus et feminis que secundum usum et fuerum Osce vos et vestros inde ab omni dampno et impedimento nunc et omni tempore custodiant, dompnum Laurencium de Collello et Dominicum Lupiz scriptorem et nos medipsos cum eis in simul et aboltas. Testes autem huius rey sunt Iohanes Bruchus et Petrus coquinarius claustrii.

Quod est actum octavo die intrante mensis novembris sub era M.^a CC.^a LX.^a prima.

Bertrandus Oscensis notarius mandato et voluntate omnium predictorum hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

153

1223, noviembre, 22

Domingo, hermano de P. de Portulis, abad de Estada, promete dar anualmente un quintal de aceite a Poncio, obispo de Tortosa.

B. *Libro de la cadena*, n.º 133, p. 61.

[N]otum sit cunctis hec audientibus quod ego Dominicus frater P. de Portulis Abbas ecclesie State, cum consilio et voluntate omnium clericorum eiusdem per me et successores meos promittimus vobis domino P. Dei gratia Dertusensis episcopo et successoribus vestris dare semper annuatim censualiter unum quintalium olei, boni ac pulcri, in festo natiuitatis domini pro recompensatione quarti decimarum olivarum iure debiti dare vobis, quas vestra paternitas fideliter et sapienter, auxiliante divina gratia, adquisiuit, pro quibus decimis ecclesia et nos habemus quodam olivetum et furnos ville State a vicinis eiusdem nobis datos veluti continentur in quibusdam cartis inter vos et ipsos per alfabetum diuisis, predictum quintalium olei habeatis super redditibus dictorum furnorum et dicti oliveti sicut hic melius potest dici sive intelligi ad bonum intellectum.

Actum est hoc X.º kalendas decembris, anno domini M.º CC.º XX.º III.º. Signum Dominici abbatis. Signum Benedicti capellani. Signum B. Butri clavigeri. Signum Artale portonariorum predictae ecclesie qui hoc laudamus et affirmamus. Testes que scriber sumus deprecati. Signum Simonis capellani. Signum Bartholomei de Almazor diachoni, testium huius rei Poncii notarius domini episcopi signum qui hoc scripsit.

154

1223, noviembre

Asalito de Gúdal y su mujer, Orfresa, venden una heredad en Alquézar por trescientos morabetinos alfonsinos de oro a García, obispo.

B. *Libro de la cadena*, n.º 155, p. 69.

B. *Libro de la cadena*, n.º 349, p. 189.

In Dei nomine. Hec est carta auctoritate venditionis quam facimus Assalitus de Gudal et uxor mea Orfresa. Placuit nobis bono animo et spontanea voluntate in presencia proborum hominum sine aliquo conquerenti vendimus vobis domino Garsie Dei gratia venerabili oscensi episcopo et vestris successoribus hereditatem nostram quam habemus in villa de Alqueçar et in suis terminis, videlicet casas, casales, ortos, ortales, vineas et campos, totum integre, heremum et populatum cum videlicet ingressibus et egressibus et arboribus et pertinentiis suis de terra usque ad celum sicut nobis pertinet vel aliquo modo pertinere debet, videlicet propter CCC morabetinos alfonsinos bonos boni auri et recti ponderis quos de presenti a vobis accepimus in manu et unde tenuimus nos bene paccatos et de quibus vobis nichil remansit ad persolvendum nec nobis ad recipiendum. Ideo volumus ut ab hac die in antea predictam hereditatem cum universa et singula supradicta, habeatis integre, teneatis potenter et possideatis pacifice, totam salvam et securam, francham, liberam et ingenuam atque quietam vestre proprie hereditati et voluntati per dare et vendere, in pignora, comutare vel quocumque modo volueritis alienare et per omnes vestras proprias voluntates facere imperpetuum, sicuti ex vestra propria hereditate, vos et omnes successores vestri per secula sempiterna, sicut melius et plenius ullo modo potest dici vel intelligi, vestro vestrorumque successorum salvamento. Ad maiorem autem securitatem damus vobis fidanciam salvitatis de iamdicta hereditate quam vobis vendimus et eius pertinentiis de cunctis hominibus et feminis secundum usum et forum terre Sancium de Orta, militem, et nos metipsos cum eo in simul et aboltas. Quia quisquis vos vel successores vestros voluisset eicere de predicta hereditate et eius pertinentiis qua vobis vendimus, nos et predictam fidanciam salvemus eam vobis aut demus et mitamus vos in alia hereditate tam bona et que tamen valeat in redditibus et expletis et in tam convenientibus locis in villa de Alqueçar et in suis terminis, salvando eam vobis secundum usum et forum terre. Testes autem huius rei sunt Petrus de Toletto et Berengarius de Curb et Egidius de Fertunio Lupiz qui stant in Alqueçar.

Actum est hoc mense novembris sub era M.^a CC.^a LX.^a I.^a , anno domini M.^o CC.^o XX.º III.º.

Aliala paccata et facta constitit XL solidos dinares laccensis.

Bertrandus Oscensis notarius mandato et voluntate omnium predictorum hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

155

1223, noviembre

Domingo, hijo de Juan Boni y de doña Marta, y su sobrino, Jordán, venden unas casas en Huesca, en la puerta de Montearagón, a Ramón de Çahedymo, canónigo de Huesca, por ciento cinco sueldos.

A. 2-508.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta de auctoritate venditionis quam facimus ego Dominicus, filius Iohannis Boni et uxoris sue dompne Marthe, et Iordanus nepos meus. Placuit nobis bono animo et spontanea voluntate et in presencia bonorum hominum sine aliquo conquerente vendimus vobis dompno Raymundo de Çahedyno oscensis canonico, unas casas nostras quas habemus in Osca ad portam que dicitur Montisaraconis, que habent affrontaciones ex una parte viam publicam et ex altera parte casas dompni Petri de Torres et ex aliis duabus partibus casas Domini de Pertusa. Et sicut iste affrontaciones predictas casas ex omni parte continent et assignant sic vendimus eas vobis integre et sine aliquo nostro nostrorumque retenimento, de terra usque ad celum, cum ingressibus et earum egressibus et cum aquarum introitibus et earum exitibus et cum omnibus directis et pertinentiis eisdem casis pertinentibus vel quocumque modo debentibus pertinere, per CV solidos denariorum iaccensium mone te bone probate in Aragonie. Quos de vobis ad manum recepimus et fuimus ad voluntatem nostram paccati et nichil apud vos ad paccandum remansit de precio supradicto. Ideo volumus et concedimus ut ab hoc die in antea quo presens carta scribitur, predictas casas vos et vestri predictas casas habeatis franchas, salvas et securas sine omni censu et tributo et faciatis in eis et ex eis omnes vestras vestrorumque proprias voluntates in per-

petuum faciendas, videlicet dandi, vendendi, inpignandi, conmutandi et quocumque modo volueritis alienandi. Ad maiorem autem securitatem damus vobis fidanciam salvitatis que secundum usum et bonum fuerum Osce predictas casas semper vos et vestros habere faciat, tenere et possidere sine impedimento et aliquo contradicto dompnum Bernardum Chatalan çapaterum et nos ipsos cum eo in simul. Ita quod siquis decetero vos vel vestros de predictas casas eiceret predicta fidancia ponat vos in aliis tam bonis casis in Oscam et in tam convenienti loco et faciat eas vos habere per fuerum Osce. Huius rey sunt testes Vallesius de Arguis et Raimundus dompne Certh.

Facta carta mense novembris sub era M.^a CC.^a sexagesima prima.

Mandato et voluntate omnium predictorum Petrus Iohannis Oscensis notarius hanc cartam scripsit et hoc sigtñum fecit.

Alyala data constitit II solidos.

156

1224, enero

Sancha, viuda de Ginés, manifiesta que sus casas en Huesca, en el barrio de los albarderos, son tributarias de Santa María de Salas, a la que paga una libra anual de pimienta.

B. *Libro de la cadena*, n.º 47, p. 19.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *Santa María de Salas en el siglo XIII: estudio sobre las cantigas de Alfonso X el Sabio*, Bilbao, 1916, doc. XXVI, p. 58.

Noverint universi presentem paginam inspecturi, quod ego Sancia, uxor condam Genesisii. Placuit mihi obtimo corde et voluntate et in presentia bonorum hominum concedo et venio de manifesto quod illas meas casas quas habeo in Osca, in barrio de los Albarderos, que sunt ante illam almenleram sunt tributarias de ecclesia beate Marie de Salis Osce. Que affrontant in prima parte in via publica, in secunda parte in casis Petri Morelo, in tercia parte in casis de Oria de Paradiso, in quarta vero parte in orto Sancii de Pere d'Arenc. Sicut iste iamdicte affrontationes predictas casas undique circundant ita pro me et omnibus successoribus meis obligo me quod ego

vel quisquis predictas casas decetero tenuerimus quod demus tributum pro illis omni tempore annuatim in mense ienerii unam libram piperis ecclesie beate Marie de Salis. Et volo et concedo quod predictam ecclesiam beate Marie de Salis habeat predictum tributum super iamdictas casas sicut superius dictum est per imperpetuum. Huius rei testes sunt Guillelmus de Capella et Petrus abbas de Castillon, cives Osce.

Actum fuit mense ianuarii, XII intratis, sub era M.^a CC.^a LX.^a II.^a.

Raymundus de Benasch, Oscensis notarius, hanc cartam scripsit, et hoc signum fecit et in IIII.^a linea rasis et emendavit V.^a assignat tercia.

157

1224, enero

López Sanz vende a don Ferrando Alamán casas y propiedades en Uncastillo por setenta sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 826, p. 432.

Notum sit cunctis. Quod ego Lop Sanz vendo vobis do Ferrando Alaman casas et casal heremum et populatum. Et dictas casas habent affrontationes casas de dompna Maria Sanchez et casas de don Pere Lopez et don Fertun Lopez et don P. Martinez de Martes. Has casas et casal vendo integre sine ullo retentu per precium et aliala scilicet LXX solidos laccensis monete bone curribilis in Aragonie unde me tenui bene paccatum. Est firmum salvitatis a fuero de terra de ista compara salvare do Romon de don Bevan. Sunt vero testes don P. Huarritz et Lop de Luira.

Sub era M.^a CC.^a LX.^a II.^a, mense ianuarii.

Bertrandus scripsit.

158

1224, enero

Testamento de Marina de Nisano, en el que manifiesta que quiere ser enterrada en San Miguel y deja a la cofradía de San Miguel y sus iglesias diferentes legados. Era 1226. Notario, Zacarías.

A. 2-283. Documento perdido⁴.

159

1224, marzo

García Valtierra vende sus bienes en Nisano, Nueno, Arascués y otros sitios a María Gómez por doscientos cincuenta sueldos jaqueses.

A. 7-163.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate vendicione quod facio ego don Garcia Baltierra, nieto de dompna Sanncia de Diaz et filio de Dompna Sancia Eximenez. Placuit mihi octimo corde absque omni rancurante vendo vobis dompna Maria Chomez, mea consanguinea, filia de don Ghomez Davicho et de donna Taresa vendo vobis totum quantum abeo vel abere debeo in Nisano vel in suis terminis et in Nueno et in suis terminis et in Arascos et in suis terminis et in Ballenter et in Aquilar et in Basa et in suo termino et iamdictas oliveras de se et iamdicta quinta parte de illo forno de Nisano et totum quantum mihi pertinet ex parte dompna Sancia Diaz, scilicet casas, casales, ortos, ortales, campis et vineis heremum et populatum usque ad aquam de fonte ert herbam de monte et petras mobiles et immobiles. Iamdictas casas de Nisano afrontant in oriente casas de Sancia de Podis, de occident hortal de lhonnes dompna lordana, de meridie casas de dompna Maria de Ciprian, filia de don Aleget d'Arascos, de oriente ortal de Sancia de Podis. Qui istas iamdictas afrontationes ex omini parte de predictas casas circundant sic vendo vobis totas ab integro de celum usque ad terra et cum totos illas hereditate quod sunt super scriptas pro precio placabile quod inter me et vos bene convenimus, scilicet per CC et L solidos de bona moneta laccensis curribile in Haragthon quam ego don Garcia Baltierra accipio ad meo placer et fui bene paccato quando ista carta fuit facta et apud vobis dompna Maria Chomez nichil remansit a pachar. Ita [...] dicta vendicione de ac die in antea ad hereditatem vos et omnis generacio vel posteritas vestra per facere propriam voluntatem

⁴ Noticia sacada del *Lumen ecclesiae*, pp. 53, 58.

per vender et per impignar et per donar et quicquid volueritis facere. Et ad maiorem securitatem huius vendicionis ego dompno Garcia Belsierra dono vobis dompna Maria Ghomez, mea consanguinea, fidanzas de salvetate secundum consuetudinem istius terre de totis ominis vel feminis don Petro Coscolla d'Arascos miles et dompna Maria de Nisano, filis de don Alegre Darascos et ego don Garcia Belsierra cum illos aboltas et quisquis nesciseter vobis de iamdicta venditione suprascriptas fidanzas de salvetate vobis a fuer de terra. Testes huius rei sunt qui viderunt et auderunt don Garcia Darascos et dompno Garcia Ghomez.

Facta carta in mense marcii, in era M.^a CC.^a LX.^a II.^a.

Garcia d'Arascos scripsit et hoc sigt^um fecit.

Aliala paccatta.

160

1224, mayo, 24

Sobrina, viuda de Jimeno de Torres, dona a Santa María de Salas un olivar a cambio de hacer aniversarios.

B. *Libro de la cadena*, n.º 52, p. 20.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. XXVII, p. 59.

Notum sit cunctis hominibus. Quod ego Sobrina, uxor Eximinus de Turribus olim defuncti que fui, per me et per omnes meos successores dono et imperpetuum concedo Deo et Sancte Marie de Salis unum meum olivarium cum terra in qua est fundato et plantato, quod in orta Valluparis habeo. Et affrontat ex una parte brasale quo rigatur, secunda olivario Sancte Marie de Siscar, tercia olivario filiorum Martini de Scira, quarta vero parte campum Petri de Belsa, ut ab his omnibus affrontationibus concluditur et terminatur cum ingressibus et egressibus et melioramentis cunctis que pertinenciis suis a celo usque in abissum. Sic ego dicta Sobrina, uxor dicto Eximino de Turribus defuncti, per me et per omnes meos successores dono et in perpetuum concedo Deo et dicte Sancte Marie de Salis pro redemptore anime mee et vir meus iamdictus Eximinus de Turribus defuncti et omnium nostrorum fidelium defunctorum, tali modo scilicet dono ibi et

concedo ut omnibus clericis presentibus et futuris ecclesie dicte Sancte Marie de Salis pro tali die quomodo ego obiero annuatim faciant aniversarium pro mea anima, ideoque dicto olivario ex omni meo meorumque iure et posse eicio et abstrayo et in posse Mathei, priori dicte Sancte Marie eum mutuo. Et trado sicut melius dici et intelligi post omni comodo et salvamento dicte Sancte Marie et sine omni mea meorumque vel alicuius alius persone repetitione irrevocabiliter ita ut ab hac die in antea dicta Sancta Maria de Salis dicto olivario habeat et teneat et possideat in pace et expletet eum in perpetuum in super dictus Matheus priori sive ministris presentibus et futuris eiusdem loco habeant licenciam et plenum posse stabilite dicto olivario cui eis placuerit ad honorem Deo et beate Marie de Salis.

Quod est actum nono kalendas iunii, anno Domini M.^o CC.^o XX.º quarto.

Signum Sobrine qui hoc donum laudo et concedo atque confirmo.

Signum Raimundi de Aneto abbati Valluparis.

Signum Iohani capellani testium.

Thomas de Vilela scripsit hec et fecit hoc signum cum supraposito in octava linea.

161

1224, mayo

Pedro y su mujer, Martina, venden al sacrista Asalito un campo y un molino en Banastás por cuarenta y dos sueldos jaqueses.

A. 5-154.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate vendicionis quam facimus nos Petrus de dompna Ceth de Gecada et uxor mea Martina. Placuit nobis bono animo et gratuita voluntate in presencia proborum hominum sine aliquo exrenti vendimus vobis dompno Assallito sacriste Oscensis unum vestrum campum que habemus in termino de Banastas ad illum molendinum de iuso. Qui affrontat ab una parte in cequia vicinale et in secunda parte in vestro soto metipso et intercia parte in campo Petri de Gecada et in quarta parte in campo Romei de Gecada. Sicut iste iamdicte affrontationes predictum campum ab utraque parte circundant

et concludunt sic vendimus vobis ipsum totum integro sine aliquo nostro nostrorumque retinimento cum ingressibus et egressibus et omnibus directis et pertinentiis suis pro precio placabile quod placuit nobis et vobis videlicet propter XL II solidos denariorum mone te laccensis bone et firme quos de presenti a vobis accepimus in manu et unde tenuimus nos bene paccatos nostre voluntati et placimento et de hoc precio nichil vobis remansit ad persolvendum nec nobis ad recipiendum. Ideo volumus et concedimus vobis ut ab hac die in antea predictum campum habeatis integre teneatis poterint et possideatis pacifice totum salvum et securum franchum liberum et ingenuum atque quietum vestre proprie hereditati et voluntati per dare, vendere, inpignare, et comutare vel quocumque modo volueritis alienare et per omnes vestras proprias voluntates facere in perpetuum sicuti ex vestra propria hereditate vos et omnes successores vestri per secula cuncta, sicut melius et plenius aliquo modo potest dici vel intelligi vestro vestrorumque salvamento. Ad maiorem autem securitatem damus vobis fidancias salvitatis de predicto campo que vobis vendimus de cunctis hominibus et feminis secundum usum et fuerum terre Romeum de Gecada et nos medipsos cum eo in simul et aboltas, quia quisquis vos vel successores vestros voluisset eicere de predicto campo nos et predictae fidancia salvemus eum vobis aut demus et mitamus vos in alio campo tam bono et in tam convenienti loco in termino de Banastas salvando eum vobis secundum usum et fuerum terre. Testes autem huius rey sunt Dominicus Barragas de Banastas et Bertrandus de Gecada.

Actum est hoc mense madii, sub era M.^a CC.^a LX.^a II.^a.

Bertrandus scripsit et hoc sig[†]num fecit.

162

1224, mayo

Juan de Huesca absuelve unas casas de Poncio, obispo de Tortosa.

B. *Libro de la cadena*, n.º 451, p. 232.

[N]otum sit omnibus quod ego I. de Osca bono animo et spontanea voluntate absolve libero vobis domino nostro P. Dei gratia Dertusensi epis-

copo unum vestrum casalem qui est in villa Barbastro de illo [...] quod ego teneo et explectant de Barbastro omnibus diebus vite mee. Ita absolvo cum vobis ut [...] faciatis ad vestram propriam voluntatem sicut de vestrum. Et sunt testes de hoc sicut huius dictum Arnaldus Avatarii et I. de Orbellito. Et predicto casale habet affrontationes ex una parte casas de Matheo Son et ex alia parte casas de Iohan de Gorda et ex tercia parte via publica.

Facta carta mense madii, era M.^a CC.^a LX.^a II.^a.

Ego Ferrarius de Orbellito hoc cartam scripsi et hoc signum fecit.

163

1224, mayo

Poncio y Arnaldo, obispo y sacrista de Tortosa, y los clérigos de Alquézar donan a treudo un casal de Santa María de Alquézar en Barbastro con la obligación de tributar anualmente dos sueldos jaqueses a Arnaldo Civader y a Ferrer de Orbellito.

A. 4-541.

B. *Libro de la cadena*, n.º 190, p. 84.

C. *Libro de la cadena*, n.º 350, p. 189.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Hec est carta donationis quam facimus nos Poncius Dei gratia Dertusensis episcopus de consilio et voluntati Arnaldi Dertusensis sacriste et omnium clericorum de Alqueçar et Iohanis de Osca, qui possident hereditatem que pertinet ad Sactam Mariam de Alqueçar, damus et concedimus vobis Arnaldo Cavaderio et Ferrario de Orbelito illum casalem quem habet ecclesia Sancte Marie de Alqueçar in Barbastro. Tali vero pacto damus vobis dicto casale ut unoquam anno persolvatis vos et successores vestros tributum duos solidos scilicet in festo omnium Sanctorum et vos et vestri dando et persolvendo hoc tributum suprascriptum habeatis predictum casalem franchum, liberum et quietum absque ulla mala consuetudo cum exiis et regressiis et cum omnibus suis melioramentis vos et filii vestri omnisque generatio vel posteritas vestra ad faciendam vestram propriam voluntatem per secula cuncta. Tamen si forte vos volueritis casalem vendere primum XXX.º diebus nobis vel preposito

Alqueçarensi ecclesie scire faciatis et si voluerimus eum retinere eodem precio que alius ibi dederit dare nobis sint aut vendite eum cuicumque volueritis supradictum tributum persolvendo. Et predictum casalem habet affrontationes ex una parte casas que fuerunt Benedicti prioris Sancte Marie de Alqueçar et ex tribus aliis partibus vias publicas. Testes autem sunt istius donationis Dominicus Petri de Laçano et Petrus Salinarius qui habitant in Barbastro. Factum est hoc in presencia Ade Sarrati, capellani Sancte Marie Barbastri et Symonis sacerdotis et Guillelmus de illa Basa et Bertrandus Bos qui habitant in Tortosa et Ugo sacerdos qui habitat in Barbastro. Et ad maiorem vero confirmationem istius donationis ego P. Dei gratia Dertusensis episcopus hanc cartam laudo et confirmo et propria manu mea hoc sigt̃num facio.

Dominicus de Lacuna presbiter et portionarius prefate ecclesie subscribo sigt̃num.

Egidius Tende sacerdos et clericus dicte ecclesie subscribo sigt̃num.

Petrus de Açaara Alqueçarensis ecclesie clericus minister Sancte Marie de Ocis subscribo sigt̃num.

Ade precentor Alqueçarensis ecclesie subscribo sigt̃num.

Facta carta in mense madii, sub era M.^a CC.^a LX.^a II.^a.

Iohannes de Adimas subscribo sigt̃num.

Iohannes Rubeus sacerdos a domino mandatus Dertusensi episcopo hanc cartam scripsit fecitque hoc signum sigt̃num.

164

1224, junio, 12. Sangüesa

Ramiro, obispo de Pamplona, dona a treudo por seis años las iglesias de Santa María de Uncastillo, San Martín y San Felices a S., abad de Ulle, canónigo de Pamplona.

B. *Libro de la cadena*, n.º 822, p. 429.

[N]overint universi presentem paginam inspecturi. Quod nos R. Dei gratia Pampilonensis episcopus damus et concedimus vobis S. abba de Ul,

canonico Pampilonensi, dilecto nostro sub anno censu usque ad sex annos ecclesias Sancte Marie Unicastru et Sancti Martini et Sancti Felicis cum iuribus suis. Tali quidem modo ut detis nobis vel sucesori nostro C kaficia boni tritici dandi et accipiendi in festo Sancti Martini annuatim in Sangossa de mesure Sangosse pro ecclesia Sancte Marie. Excepta medietate decime de la Certera quam Sancius de la Certera possidet et exceptis ecclesiis de Sadava cum pertinenciis suis et hereditate de Exilio cum suis directis quas nobis et nostris usibus retinemus pro ecclesiis autem Sancti Martini et Sancti Felicis quod detis nobis precipilonem in festo resurrectionis annuatim L. Aureos alfonsinos boni auri et iusti ponderis dandos et accipiendos. Verumtamen si Sancius quondam abbas de Biota interim decesserit omnia que tenet ab ecclesia Sancti Martini in beneficium de volvantur ad manus nostras et vos precipiatis usque ad terminum memoratum sex kaficia tritici et sex ordeu que idem abbas de Biota solet et debet dare pro quartis de Laiana annuatim supra medietate vero quartarum predictorum ecclesiarum in quibus monasterium Legense. Dicit se ius habet compositis vos pro ut melius poteritis cum abbate et conventu monasterii memorati quartas autem nostras quas habemus in eis vobis concedimus et donamus usque ad terminum supradictum. Preterea si tam visitationis ecclesias illas nos adire contigerit detis vobis cenas nostras honestissime prout decet prefatas autem ecclesias damus vobis sine debito aliquo. Ita quod in fine sex annorum relinquatis eas nobis ab solutas ab omni debito et inmunes et interim non habeatis potestatem instatuendi in eis aliquam portionarium sine nostra licentia et mandato et melioretis domos et vineas. Ita quod ad meus reddatis eas nobis in eodem statu in quo modo sunt cum omnibus utensilibus que accepistis scilicet XL.^a kaficia farine et octo cupas et tres cupos et cum omnibus aliis rebus que in memoriali cum facto ex inde continetur. Si autem interim quod absit vos mori contigerit subscripti fideiussores teneantur nobis ut ecclesias et domos cum omnibus rebus suis inmunes ab omni debito recuperemus in continenti. Et si aliquo modo poteritis recuperare possessiones aliquas que sunt pignori obligare vel donationes habeatis usumfructum earum usque ad terminum sepedictum preterea si medio tempore pro aliqua utilitate Pampilonensis ecclesie vellemus recuperare ecclesias supradictas quod eas nobis sine contradic-

tione aliqua reddatis cum omnibus rebus suis ab omni debito absolutas proterea provideatis portionariis predictarum ecclesiarum in vicinalibus pro ut decet et in aliis in quibus nos eis tenemur providere.

Ego vero predictus abbas de Ul obligo me ad predictas convenientias observandas et do vobis dompne episcopo fidancias de predictis convenientiis observandis Iohanem Plumanc sacerdotem, Bertrandum Ferrarium, Andreas de Ul et Garsias Unicastri sobrinos meos. Nos vero predicti fideiussores obligamus nos vobis dompne episcopo et Pampilonensi Capitulo quod numquam pro fideiussore ista sive abbas de Ul vixerit vel moriatur habeamus resursum ad ecclesias Unicastri vel ad vos vel ad res vestras neque pignoremus vos.

Actum est hoc apud Sangossa in domo dompni Arnaldi alcalde, in presentia archidiacono A. Bosone, G. Archipresbiteri de Valdaviar, Per abbas de Aivar, E. abbas de Sangossa veteri, G. Petri sacerdotis, Paschalis portionarii Sancte Marie de Sangossa, Eximini de Erraondo, R. de Matheu militis, A. alcalde de Sangossa cum fratris eius Poncii Iohanis de Nequesa, M. Guillelmi et membrorum aliarum.

II.º idus iunii, anno Domini M.º CC.º XX.º IIII.º.

165

1224, junio

Asalito, sacrista, dona a treudo un casal en el barrio de Santa María in Foris a Miguel de Ara y a Toda.

A. 5-129.

A. 5-175.

In Dei nomine. Sit notum cunctis, presentem paginam inspecturis, quod ego Assallitus sacrista Oscensis cum assensu et voluntate domini mei G. Dei gratia venerabilis Oscensis episcopi et Petri Petri prioris tociusque Capituli Oscensis, dono, concedo et cum hac presenti pagina perpetuo valitura confirmo ad tributum vobis Michaeli de Ara et uxori vestre Tote, unum casale quod Oscensis sacristania habet in Osca in barrio Sancte Marie de Foris. Quod affrontat ab una parte in alio casale nostro medipso quo fuit divisum ab isto et in casale Iohanis Pictavini et in secunda parte in

casale Marie de Aquis et in tercia parte in casale Martini del Ros et uxoris sue Domeje (*sic*) quod fuit divisum ab isto et in quarta parte in callico unde intrant ad casas Petri Arçandue. Sicut iste iamdicte affrontaciones predictum casale ab utraque parte circundant et concludunt, sic damus concedimus et tradimus eum vobis ad tributum totum integre sine aliquo nostro nostrorumque retinimento eum ingressibus suis et cum omnibus directis et pertinenciis suis de terra usque ad celum. Tali tamen pacto quod faciatis ibi casas et habeatis ipsas francas et coptas de festo Sancti Michaelis mensis septembris proximo venturum in unum annum integre et constitue completum et vos et omnes successores vestri detis inde nobis et nostris successoribus anuatim in prefato festo Sancti Michaelis II solidos denariorum monete laccensis bone et firme pro tributo. Et vos et vestri predictum tributum annuatim sicut superius dictum est persolvendo nobis et nostris successoribus et ea que superius dicta sunt fideliter et integre complenda predictum casale cum omni iure ei pertinenti, habeatis integre teneatis potenter et iure hereditario possideatis pacifice totum saluum et securum vestre proprie hereditati et voluntati per dare, vendere inpignorare, comutare vel quocumque modo volueritis alienare et per omnes vestras proprias voluntates facere imperpetuum sicuti ex vestra propria hereditate vos et filii vestri et omnis generacio vel posteritas vestra per secula cuncta, sicut melius et plenius aliquo modo potest dici vel intelligi vestro vestrorumque salvamento. Tamen si forte vos vel successores vestros dictas casas quas in prefato casale feceritis vendere vel inpignare volueritis faciatis mihi et successoribus meis prius per X dies ante scire et si nos voluerimus eis emere habeamus ipsas V solidos minus quam alius homo de inpignatione vero sint unus et alius. Et si nos voluerimus eas retinere et vendatis vel inpignoretis ipsas cuicumque volueritis, exceptis militibus et infancionibus et personis deditis religioni qui predictum tributum annuatim sicut superius dictum est nobis et nostris successoribus semper persolvant et pacta sicut prescripta sunt fideliter compleant et observent. Ut autem predicta donacio fideliter et inviolabiliter observetur et numquam possit in irritum revocari presentem paginam prefate donacionis testimoniam vobis concedo, signo domini mei G. Dei gratia venerabilis Oscensis episcopi et signis personarum Oscense ecclesie confirmatam.

Nos autem Michael de Ara et uxor mea Tota predicti recipimus a vobis dompno Asallito sacrista Oscensis et ab aliis supradictis, predictum casale quod nobis datis et conceditis ad tributum et ad faciendum casas pro in dictis conveniis et convenimus vobis bona fide sine fraude attendere et complere ita fideliter et integre per omnia et integre per omnia et in omnibus prout dictum est superius. Testes sunt autem huius rey sunt Raymundus Campanarius et Bernardus de Agreda piccador.

Actum est hoc mense iunii, sub era M.^a CC.^a LX.^a II.^a.

Bertrandus Oscensis notarius mandato et voluntate predictorum hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

166

1224, julio, 10

García López, hijo de López Fertún, vende a Nicolás y a Osana un huerto en Jaca por nueve morabetinos alfonsinos de oro.

B. *Libro de la cadena*, n.º 813, p. 423.

[M]anifestum sit cunctis. Quod ego dompnus Garcia Lopez, filius de don Lop de Fertun viello, vendo vobis Nicholao, filio Sancii de Burgo, et uxori Osana unum ortum meum. Que habet affrontationes ex una parte casas lohannis Frontini, ex alia parte ortum lohannis de Zapata et ortum lohannis de Rey et ex alia parte ortum de Arnald, filio Omibon. Hunc ortum sicut prescripte affrontationes includunt et assignant vendo vobis integre et sine ullo retentu et sine aliqua mala voce cum introitibus et exitibus et aquis et cum omnibus pertinentiis quas habet vel habere debet per IX morabetinos alfonsinos boni auri et recti ponderis quos ego accepi a vobis et sum bene paccatus de precio et de aliala. Et dono vobis firme salvitatis ad forum terre dopnum lohanem Xemenez de la Certera. Sunt testes huius rei Sancius lohannis, Sancii medici et Martinus, filius de don Ennequo zapatero.

Actum est hoc in presenti dompni Sancii de Certera et dompni lohanis Enequonis et Garcia Enequonis, sub era M.^a CC.^a LX.^a II.^a, mense iulii VI.º idus eiusdem mensis.

Iohannes de Layana, iussu et rogatu omnium predictorum, hanc cartam scripsit.

1224, julio

Andrés y Gil, hijos de Domingo, picador, difunto, venden al sacrista Asalito unas casas en el barrio de la Zapatería Vieja por sesenta y cinco sueldos jaqueses.

A. 5-192.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate vendicionis quam facimus nos Andreas et Egidius, filii Dominici piccatoris defuncti. Placuit nobis bono animo gratuita voluntate in presencia proborum hominum sine aliquo conquerenti vendimus vobis dompno Asallito, sacriste Oscensis, unas nostras casas quas habemus in Osca, in barrio Çapaterie Vetule. Que afrontant ab una parte in casis Poncii de Almanara et in secunda parte in via publica et in tercia parte in casis Oscensis sacristanie. Sicut iste iamdicte affrontaciones predictas casas ab utraque parte circundant et concludunt, sic vendimus vobis ipsas totas integre sine aliquo nostro nostrorumque retinimento cum ingressibus et egressibus et omnibus directis et pertinenciis earum de terra usque ad celum pro precio placabile quod placuit nobis et vobis videlicet propter LX V solidos denariorum monete laccensis bone et firme, quos de presenti a vobis accepimus in manu et unde tenuimus nos bene paccatos terre voluntati et placimento. Tali tamen pacto vendimus vobis predictas casas quas vos et omnes successores vestri detis inde domus Hospitalis Sancti Iohannis et ecclesie Sancti Vincentii de Osca annuatim in duobus terminis III solidos denariorum monete laccensis bone et firme pro tributo videlicet predictae domui Hospitalis qui Iohannis per festo Natalis Domini (*roto*) solidos et predictae ecclesie Sancti Vincentii in festo Sancti Vincentis XII denarios. Et vos et vestri predictum tributum dictis locis annuatim sicut superius dictum est integre in pace et sine contraria persolvendo predictas casas cum omni iure eis pertinencis habeatis integre teneatis potenter et iure hereditario possideatis pacifice totassalvas et securas vestre proprie hereditati et voluntati per dare, vendere, inpignorare, conmutare vel quocumque modo volueritis alienare et per omnes vestras proprias voluntates facere imperpetuum sicuti ex vestra propria hereditate vos et omnes successores vestri per secula

cuncta, sicut melius et plenius aliquo modo potest dici vel intelligi vestro vestrorumque successorum salvamento. Ad maiorem autem securitatem damus vobis fidanciam salvitatis de iamdictis casis quas vobis vendimus de cunctis hominibus et feminis secundum usum et fuerum Osce Dominicum de Pertusa et nos medipsos cum eo in simul et aboltas. Quia quisque vos vel successores vestros voluisset eicere de predictis casis nos et predicta fidancia salvemus eas vobis aut demus et mittamus vos in aliis casis tam bonis et in tam convenienti loco in Osca salvando eas vobis secundum usum et fuerum Osce. Testes autem huius rei sunt Petrus Angles carnifex et Petrus de Pina mercerius.

Actum est hoc mense iulii, sub era M.^a CC.^a LX.^a secunda.

Aliala facta et paccata constitit III solidos.

Bertrandus scripsit et hoc sig†num fecit.

168

1224, octubre

Pedro Pérez, prior y limosnero, cambia a García de Isarre una casa en Almuniente por otra casa también en Almuniente.

A. 3-678.

B. *Libro de la cadena*, n.º 1024, p. 546.

[N]otum sit cunctis tam presentibus quam futuris. Quod hec est carta cambiationis quam facio ego Petrus Petri prior et helemosinarius Oscensis vobiscum Garsie de Ysarre qui habitatis in Almunien. Placuit mihi bono animo et cum assensu et voluntate domini G. Dei gratia venerabilis Oscensis episcopi et dono et concedo vobis incambium pro uno casale vestro quod habetis in villa de Almunien ad coronam proprie abbatiam unum nostrum casalem quod habemus in eadem villa. Affrontat autem a tribus partibus in viis publicis et in IIII parte in casale Garcie de Abbatia. Sicut iste iamdicte affrontationes predictum casalem ab utraque parte circundant et concludunt sic dono et concedo vobis ipsum incambium pro iamdicto casale vestro totum integre heremum et populatum cum ingressibus et egressibus et omnibus aquis directis et pertinenciis suis de terra usque ad celum

sine meo meorumque successorum vel alicuius retinimento. Ut ab hac die in antea quo presens carta scribitur predictum casalem cum omni iure ei pertinenti habeatis integre teneatis potenter et iure hereditario possideatis pacifice totum salvum et securum francum liberum et ingenuum atque quietum vestre proprie hereditati et voluntati per dare, vendere, inpignorare, comutare vel quocumque modo volueritis alienare et per omnes vestras proprias voluntates inde facere in perpetuum sicuti ex vestra propria hereditate vos et filii vestri vel filie et omnis generatio vel posteritas vestra per secula cuncta, sicut melius et plenius aliquo modo potest dici vel intelligi vestro vestrorumque salvamento. Ad maiorem autem securitatem dono vobis fidancias salvitatis de iamdicto casale quod vobis dono et concedo in cambium pro predicto casale vestro de cunctis hominibus et feminis que secundum usum et fuerum terre vos et vestros ipsum habere faciat tenere et pacifice possidere nunc et omni tempore Martinum de Larbasa, qui habitat in Almuniem, et me ipsum cum eo in simul et aboltas.

Ego autem Garsias de Ysarre supradictus bono animo cum assensu et voluntate domini mei L. Dei gratia electi Pignatensis et G. Sacriste Sancti Iohannis et prioris Sancti Cipriani de Osca recipio a vobis domino Petro Petri priore et helemosinario Oscensis supradicto predictum casalem quod mihi datis et conceditis in cambium pro prefato casale meo quod est ad coronam abbacie et dono et concedo vobis ipsum in cambium pro iamdicto casale vestro. Et affrontat ab una parte in casis abbacie de Almunien et in secunda parte in muro Corone et in tercia parte in casalibus de illis de Novales et in IIII parte in via publica. Sicut iste iamdicte affrontationes predictum casalem ab utraque parte circundant et concludunt sic dono et concedo vobis ipsum in cambium pro iamdicto casale vestro totum integre heremum et populatum cum ingressibus et egressibus et omnibus aquis directis et pertinentiis de terra usque ad celum sine aliquo meo meorumve vel alicuius retinimento, ut ab hac die in antea quo presens carta scribitur predictum casalem cum omni iure et pertinenti habeatis integre teneatis potenter et iure hereditario possideatis pacifice totum salvum et securum, francum, liberum et ingenuum atque quietum vestre proprie hereditati et voluntati per dare, vendere, inpignorare, comutare vel quocumque modo volueritis alienare et per omnes vestras proprias voluntates inde facere

imperpetuum, sicuti ex vestre propria hereditate vos et omnes successores vestri per secula cuncta sicut melius et plenius aliquo modo potest dici vel intelligi vestro vestrorumque successorum salvamento. Ad maiorem autem securitatem dono vobis fidancias salvitatis de iamdicto casale quod vobis dono et concedo in cambium pro iamdicto casale vestre de cunctis hominibus et feminis que secundum usum et fuerum terre vos et vestros ipsum habere faciat tenere et pacifice possidere nunc et omni tempore predictum Martinum de Larbasa, qui habitat in Almunien, et me ipsum cum eo in simul et aboltas. Testes autem huius rei sunt Montanerius canonicus laccensis et Guillelmus sacrista Sancti Iohannis Pinatensis et Garsias de Abbatia qui habitat in Almunien et Petrus Fierro sacerdos.

Quod est actum mense octobris, sub era M.^a CC.^a LX.^a secunda.

Ego G. Oscensis episcopus hoc sig†num facio.

Ego L. Electus Pinatensis hoc sig†num facio.

Ego G. Sacrista Pinnatensis hoc sig(espacio en blanco)num facio.

Ego Petrus Petri prior et helemosinarius Oscensis hanc cartam pro me et toto Capitulo Oscensi confirmo testimonio sig(espacio en blanco)num facio.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate Dominici de Ara sacerdos qui eam dictavit, hanc cartam scripsit et hoc sig(espacio en blanco)num fecit.

169

1224, octubre

Maestro Durán, canónigo de Jaca, dona a su hermana Ayryna casas en el barrio de los campaneros.

B. *Libro de la cadena*, n.º 577, p. 306.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Sit notum cunctis presentem paginam inspecturis quod ego magister Durandus, canonicus laccensis, filius Vitalis de Marçan et Agnetis, uxoris eius. Attendens bonam voluntatem quam vos dompnam Ayriam, dilectam sororem meam, erga me semper habuistis et

cotidie habetis bono animo et gratuita voluntate in presencia proborum hominum sine aliquo conquerenti dono, concedo et trado in presenti et etiam cum hac presenti pagina perpetuo valituro, vobis confirmo quandam partem meam quam habeo in quasdam domos in Osca que sunt in barrio Campanariorum, illas videlicet que dicitur de illa Morera. Illam partem scilicet que tetigit pro parte dicte Agneti, matre mee, quando predictam domum divisit cum fratribus suis, prefata vero partes affrontat a duabus partibus in aliis domibus Camere Oscensis et in IIII parte in via publica. Sicut iste iamdicte affrontationes predictam partem cum Moraria, que est ibi ab utraque parte circundant et concludunt, sic dono, concedo et trado eam nobis in presenti totam integre sine aliquo meo meorumque vel alicuius retinimento cum ingressibus et omnibus aquis directis et pertinenciis suis de terra usque ad celum. In simul cum omnibus aliis rebus mobilibus aut immobilibus que mihi modo aliquo iure voce vel ratione seu nomine predictorum patris et matris mee vel aliter aliquo modo pertinent vel pertinere debent in cunctis locis. Ita scilicet quod vos habeatis decetero plenum posse et integram licentiam ipsas petendi et accipiendi pro me et ratione aut voce vel nomine meo sine aliquo meo meorumque vel alicuius contradicto. Volo etiam et concedo vobis ut ab hac die in antea quo presens pagina scribitur predictam partem ipsarum domorum et morarium qui est ibi cum omnibus aliis rebus mobilibus aut immobilibus antedictis et cum omni iure eis pertinenti habeatis integre teneatis potenter de iure hereditario possideatis pacifice totas salvas et securas franchas, liberas et ingenuas atque quietas vestre proprie hereditati et voluntati per dare, vendere, inpignorare, commutare vel quocumque modo volueritis alienare et per omnes vestras proprias voluntates facere in perpetuum sicuti ex vestra propria hereditate nos et filii vestri et filie et omnis generatio vel posteritas vestra per secula cuncta, sicut melius et plenius aliquo modo potest dici vel intelligi vestro vestrorumque salvamento. Ad maiorem autem securitatem dono vobis fidanciam salvitatis de iamdicta parte et aliis rebus mobilibus et immobilibus antedictis quas vobis dono et concedo et trado in presenti de cunctis hominibus et feminis que secundum usum et fuerum Osce vos et vestros ipsas decetero habere tenere et pacifice possidere faciat dompnm Raymundum Gasch, cives Oscensis et me ipsum cum eo in simul et aboltas. Testes au-

tem huius rei sunt Sancius de Osca, filius Petri Frontini et Iohannes de Banaos, notarius Oscensis et Raymundus Biverne.

Quod est actum in presentia Petri de Sarbisse, iusticie Oscensis, et Iohannes Garretii miles, sub era M.^a CC.^a LX.^a II.^a.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate predictorum, hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

170

1224, noviembre, 19

Juan Benedicto, presbítero de Jaca, y Arnaldo de la Sala venden a Guillermo Arnaldo, canónigo de Jaca, una viña en Jaca por doscientos cincuenta sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 812, p. 423.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Notum sit omnibus hominibus tam presentibus quam futuris, quod hec est carta venditionis et auctaritatis quem facimus ego Benedicto, presbitero fratris Helemosine laccensis, et ego Arnaldus de la Sala, vendimus vobis dompnus tuo Guillelmus Arnaldus, laccensis canonicus, quondam vineam qui est in termino de lacca ad illas Planas de Aragon. Que habet affrontationes ex una parte vineam de caritatis de lacce et ex alia parte est vineam de Arnaldum de Unicastro merçero et tenet de viam publicam qui est ante vineam Helemosine lacce usque ad vineas predictae Helemosine et de Benedicta de Auztorito. Supradictam vero vineam cum sua terra et suis vestris atque arboribus cum omnibus directis et pertinentiis suis, vendimus vobis dompnum Guillem Arnaldum, laccensem canonicum, sicut est signata bonata atque teriata cum suis introitibus et redditibus francha, libera, soluta et ingenua integre sine ullo retentu, sicut melius dici vel intelligi potest ad vestrum vestrorumque pro factum et salvamentum predictus vero Guillem Arnald, laccensis canonicus, compravit prenominata vinea sicut superius est scriptum sine ulla mala voce et aliquo interdicto sicut iamdicte sicut iamdicte affrontationes includunt et dividunt per circuitum ad forum lacce. Est autem precium quod ibi dedit nominatim CC L solidos laccensis monete bone et firme et curribilis unde

supradicti venditores se tenuerint in presentia testium scriptorum bene pro paccati die quo ista carta fuit facta. Huius venditionis sunt fidancie salvitatis et securitatis ex omnibus hominibus vel feminis quod miserunt et rogaverunt predicti venditores, qui firmiter faciant stare et tenere pacifice et quiete hanc venditorum sicut superius est scriptum ad forum lacce Sancium de Longas et Petrus de Sancto Severo. Aliala X solidos laccensis monete. Huius rei sunt testes ad hoc vocati et in presentia eorum scripti Iohannem de Furno et Garsias de Oloron et Domingo de Sessa et Arnald Garsias Dillen et Petrus Gavarret, Artal et Guillem de Pina.

Et Petrus de Generes, qui mandato utriusque partis, hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit, sub era M.^a CC.^a LX.^a II.^a, mense novembris, octavo die festum Sancti Martini.

171

1224, noviembre

Asalito, sacrista de Huesca, dona a Pedro Briva y a su mujer, María, una casa que la sacristanía tenía en Huesca, en el barrio de Santa María in Foris.

A. 5-81.

In Dei nomine et eius gratia. Sit notum cunctis presentem paginam inspecturi, quod ego Assallitus sacrista Oscensis, una cum assensu et voluntate domini mei G. Dei gratia, venerabilis Oscensi episcopi, et Petri Petri, prioris, tociusque Capituli Oscensis bono animo et gratuita voluntate, dono et concedo et cum hanc presenti pagina perpetuo valitura confirmo ad tributm vobis Petro de Briva et uxori vestre Marie unum casale quod Oscensis sacristania habet in Osca, in barrio Sancte Marie de Foris. Quod affrontat ab una parte in casis abbatisse Sancte Crucis et in casale Iohanis Pictavini et in secunda parte in casale Michaeli de Ara et in tercia parte in casale Guillelmi de Casallemo que fuerum divisa ab istis et in quarta parte in via publica. Sicut iste iamdicte affrontaciones predictum casale ab utraque parte circundant et concludunt sic damus, concedimus et tradimus eum vobis ad tributum totum integre sine aliquo nostro nostrorumque vel alicuius retinimento cum ingressibus et egressibus et omnibus aquis di-

rectis et pertinentiis suis de terra usque ad celum. Tali tamen pacto quod faciatis ibi casas et habeatis ipsas factas et coopertas de hodie usque ad mensem augusti proximo venturum et vos et omnes successores vestri detis inde nobis et nostris successoribus annuatim, in festo Sancti Michaelis mensis septembris III solidos denariorum monete laccensis bone et firme pro tributo. Et vos et vestri predictum tributum nobis et nostris successoribus annuatim sicut superius dictum est persolvendo et ea que superius dicta sunt fideliter et integre complendo predictum casale cum omni iure ei pertinenti habeatis integre teneatis potenter et iure hereditario possideatis pacifice totum salvum et securum vestre proprie hereditati et voluntati per dare, vendere, inpignorare et alienare et per omnes vestras proprias voluntates facere imperpetuum sicuti ex vestra propria hereditate vos et filii vestri vel filie et omnis generacio vel posteritas vestra per secula cuncta. Sicut melius et plenius aliquo modo potest dici vel intelligi vestro vestrorumque salvamento. Tamen si forte vos vel successores vestros dictis casas que in prefato casale feceritis vendere vel inpignorare volueritis faciatis mei et meis successoribus prius per X dies ante scire et si nos voluerimus eas emere habeamus ipsas V solidos minus quam alius homo de inpignacione vero sicut unus et alius. Et si nos voluerimus eas retinere vendatis vel inpignoretis ipsas cuicumque volueritis exceptis militibus et infancionibus et personis deditis religioni, qui predictum tributum annuatim sic superius dictum est nobis et nostris successoribus semper persolvant et pacta sicut prescripta sunt fideliter compleant et observent. Ut autem predicta donacio fideliter et inviolabiliter obervetur et nunquam possit in irritum revocari presentem paginam prefate donacionis testimonianalem vobis concedo signo domini mei G. Dei gratia venerabilis Oscensi episcopo et signis personarum Oscensis ecclesie confirmatam.

Nos autem Petrus et Maria supradicti recipimus a vobis domino Assalito sacrista Oscensis et ab illis supradictis predictum casale quod nobis datis et conceditis ab tributum et ad faciendum casas pro predictis conveniis. Et convenimus vobis bona fide sine fraude attendere et complere ita fideliter et integre per omnia et in omnibus pro ut dictum est superius. Testes autem huius rei sunt Raymundus Gasch et Dominicus Cornelis.

Actum est hoc mense novembris, sub era M.^a CC.^a LX.^a secunda.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate predictorum, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

172

1224, noviembre

Asalito, sacrista de Huesca, dona a treudo a Bartolomé de Beusén y a su mujer, Juana, una casa en Huesca, en el barrio de Santa María in Foris.

A. 5-117.

In Dei nomine et eius gratia. Sit notum cunctis presentem paginam inspecturis, quod ego Asallitus sacrista Oscensis una cum assensu et voluntate domini mei G. Dei gratia venerabilis Oscensis episcopi et Petri Petri prioris tociusque Capituli Oscensis bono animo et gratuita voluntate dono, concedo et cum hanc presenti pagina perpetuo valitura confirmo ad tributum vobis Bartholomeo de Beusen et uxori vestre Iohanne unum casalem quod Oscensis sacristania habet in Osca, in barrio Sancte Marie de Foris. Quod affrontat ab una parte in casis Petri de Arcandue et in secunda parte in casale Guillelmi de Casallelo quod fuit divisus ab isto et in tercia parte in orto Symonis Petri Poc et in quarta parte in via publica. Sicut iste iamdicte affrontaciones predictum casale ab utraque parte circumdant et concludunt, sic damus et concedimus et tradimus eum vobis ad tributum totum integre sine aliquo nostro nostrorumque vel alicuius retinimento eam ingressibus et egressibus et omnibus aquis directis et pertinentiis suis de terra usque ad celum. Tali tamen pacto quod faciatis ibi casas et habeatis ipsas factas et coopertas de hodie usque ad mense augusti proximo venturum et vos et omnes successores vestri deinde nobis et nostris successoribus annuatim in festo Sancti Michaelis mensis septembri VI solidos denariorum monete laccensis bone et firme pro tributo. Et vos et vestri predictum tributum nobis et nostris successoribus annuatim, sicut superius dictum est, persolvendo et ea que superius dicta sunt fideliter et integre complendo predictum casale cum omni iure ei pertinenti habeatis integre teneatis potenter et iure hereditario possideatis pacifice totum salvum et securum vestre proprie hereditati et voluntati

per dare, vendere et inpignorare et alienare et per omnes vestras proprias voluntates, facere in perpetuum sicuti ex vestra propria hereditate vos et filii vestri et omnis generacio vel posteritas vestra per secula cuncta sicut melius et plenius aliquo modo potest dici vel intelligi vestro vestrorumque salvamento. Tamen si forte vos vel successores vestros dictas casas que in prefato casale feceritis vendere vel inpignorare volueritis faciatis vobis et nostris successoribus prius per X dies ante scire et si nos voluerimus eas emere habeamus ipsas V solidos minus quam alius homo de inpignacione vero sicut unus et alius. Et si nos voluerimus eas retinere vendatis vel inpignoretis ipsas cuicumque volueritis exceptis militibus et infacionibus et personis deditis religioni qui predictum tributum annuatim sicut superius dictum est nobis et nostris successoribus semper persolvati et pacta sicut prescripta sunt fideliter compleant et observent. Ut autem predicta donacio fideliter et inviolabiliter observetur et numquam possit in irritum revocari presentem paginam prefate donacionis testimonialem vobis concedo signo domini mei G. Dei gratia venerabilis Oscensis episcopi et signis personarum Oscensis ecclesie confirmatam.

Nos autem Bartholomeus de Beusen et uxor mea Iohanna predicti recipimus a vobis dompno Assallito sacrista Oscensis et ab aliis supradictis predictum casale quod vobis datis et conceditis ab tributum et ad faciendum casas pro predictis conveniis et convenimus vobis bona fide sine fraude attendere et complere fideliter et integre per omnia et in omnibus pro ut dictum est (*mancha*). Testes autem huius rey sunt Raymundus Gasch et Dominicus Cornelii.

Actum est hoc mense novembris, sub era M.^a CC.^a LX.^a secunda.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate predictorum, hanc cartam scripsit et hoc sigt num fecit.

173

1225, enero

Andrés, hijo de Arnal de Angulema, y su mujer, María, venden al obispo García una viña en Huesca, en el término de Algascar, por sesenta morabetinos alfonsinos.

A. 2-579.

B. *Libro de la cadena*, n.º 528, p. 279.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate venditionis quam facimus nos Andreas, filius Arnaldi de Engolesme, et uxor mea Maria. Placuit nobis bono animo et gratuita voluntate in presentia proborum hominum sine aliquo conquerenti vendimus vobis domino Garsie Dei gratia venerabili Oscensi episcopo unam nostram vineam quam habemus in Osca, in termino de Algazcar. Que affrontat a duabus partibus in viis publicis et in tercia parte in vinea medipsa et in IIII parte in vinea Petri de Sarbise, iusticie Oscensis. Sicut iste iamdicte afrontaciones predictam vineam ab utraque parte circundant, sic vendimus vobis ipsam totam integre sine aliquo nostrorumque vel alicuius retinimento cum ingressibus et egressibus et omnibus arboribus, aquis directis et pertinentiis suis pro precio placabile quod placuit nobis et vobis videlicet per precium LX morabetinos alfonsinos bonos boni auri et recti ponderis quos de presenti a vobis accepimus in manu et unde tenuimus nos bene paccatos nostre voluntati et placimento et de hoc precio nichil inde remansit apud vos emptorem supradictum ad persolvendum nec nobis ad recipiendum. Ideo volumus et concedimus vobis ut ab hac die in antea quo presens pagina scribitur predictam vineam cum omni iure ea pertinenti habeatis integre teneatis potenter et iure hereditario possideatis pacifice totam salvam et securam, francham, liberam et ingenuam atque quietam vestre proprie hereditati et voluntati per dare, vendere, inpignorare, commutare vel quocumque modo volueritis alienare et per omnes vestras proprias voluntates facere imperpetuum sicuti ex vestra propria hereditate vos et omnes successores vestros per secula cuncta, sicut melius et plenius aliquo modo potest dici vel intelligi vestro vestrorumque successorum salvamento. Ad maiorem autem securitatem damus vobis fidanciam salvitatis de iamdicta vinea quam vobis vendimus de cunctis hominibus et feminis secundum usum et fuerum Osce Guillalmonem carnificem Oscensem et nos medipsos cum eo in simul et aboltas. Quia quisquis vos vel successores vestros voluisset eicere de predicta vinea et nos et predicta fidancia salvemus eam vobis aut demus et ponamus in alia vinea tam bona et in tam convenienti loco et utili

in termino de Osca salvando eam vobis secundum usum et fuerum Osce. Testes autem huius rei sunt Dominicus de Ydres et Foranierius de illas fontibus.

Quod est actum mense ianuarii, sub era M.^a CC.^a LX.^a tertia.

Aliala facta et paccata constitit VIII solidos.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate predictorum, hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

174

1225, febrero, 17

Ermesinda, abadesa de Vallbuena, y el cabildo del monasterio venden una heredad en Sesa por mil doscientos cincuenta sueldos jaqueses a Domingo de Piracés y a otros parientes.

A. 6-45.

Notum sit cunctis. Quod nos Ermesindis Dei gratia abbatissa Valle Bonaë et Bugaria de Cervaria eiusdem monasterii priorissa et Oldiardis de Ager et Eligsendis de Claromonte prefati monasterii subprioressa et Belengarie de Çeume et Saure de Filele memorato monasterio sacristania et Eligsendis de Rubione cellararia iam dicti monasterii unam cum consilio et voluntate tocius Capituli damus predictæ gratuitis animis et spontaneis voluntatibus per nos et successores nostros et tocius conventus prenominati monasterii Valle Bone vendimus vobis Dominico de Petraselz, qui habitatis in Sessa, et uxori vestre Donorie et Garsie et Iohannes de Petraselz, vestros cosinus germanos, et uxores eorum Marchesa et donna Tota et vestris cui et quibus dare et dimitere volueritis vobis et uxor vestra et illorum et uxores eorum per verbo aut scripto totam illam hereditatem quam nos habemus vel abere debemus ulla voce ratione in sta terminum villa qui vocatur Sesa illam secul quam dopmna Blaschita de Padul dedit filie sue Alamande de Subiratz et iamdicta dompna Alamanda dat nobis et monasterio vestro Vallebone sic vendimus vobis totis in simul qui estis supra scripti et vestris illam hereditatem totam integritè et sine aliquo retinimento nostro et nostrorumque cum aquis et paschuis et cum universis

arboris et iuridis cum heremus et populatis et cum introitibus et exitibus et cum omnibus melioramentibus et pertinentiis suis de celo usque in abissum et sicut melius dici vel intelligi post ad utilitati vestre et vestrorumque omni inquietudine sicut nos eam melius abemus et abere debemus per mille et ducentos et quinquaginta solidos denariorum iachensium bone monete quos nos omnes dictos numos et (*mancha*) et recipimus et ad vestra voluntatem tam bone vestri paccate sumus ex omnibus renunciando omni exceptione non numerate pecunie et doli. Et si amplius vale de dicto precio totum donamus vobis et vestris et transferimus a vestro posse iure ratione et accione et prefate mitimus omni tempore sic itaque vendimus vobis et vestris et vestris supradicta hereditate ut habeatis teneatis possideatis et explectetis secure et potenter vos et omnis posteritas vestra per secula cuncta, habeatis in super potestatem vendendi vel inpignorandi vel dandi vel alienari eam cui libet occasione tam remota et dando vobis et vestris nobis et nostris successoribus annuatim in unoquoque festo Sancti Michaeli scilicet unam libram piperis.

Et ego dompna Dieta Alamanda de Subiratz concedo et confirmo hanc vendictione sicut superius scriptum est et cum hanc cartam presenti sic mitimus supradictam hereditatem in vestra corporale tenencia et possessione. Renunciamus omni legi gotice et romane et omnes placitos novos et veteros et omni iuri scripto civili vel ecclesiastico quod nos non veniamus neque venire faciamus ulla persona per nos contra hanc vendictionem. Antea convenimus nos venditores per nos et per omnes successores nostros presentes atque futuros ut faciamus dictam vendictionem vobis et vestris et omni posteritati vestre facere tener abere possidere et expletare in pace contra tota persona omni tempore.

Actum est hoc XIII.º kalendas marcii, anno Domini M.^o CC.^o XX.º V.^o.

Sig†num Ermisende dicte abbatisse de Valle Bone.

Sig†num Berengarie de Cervarie priorisse.

Sig†num Eldiardis de Ager.

Sig†num Eligsendis de Claramonte.

Sig†num Berengarie de Çeume.

Sig†num Saure de Filale.

Sig†num Eligende de Rubio.

Sig†num dompne Alamande nos omnes predicti qui hoc iussimus scribere et firmare atque firmavimus.

Sig†num Raimundus Deude.

Sig†num Berengarii Brusaldi qui hoc scripsit cum literis apositis die et anno quo supra scriptum est et hoc signum † feci.

175

1225, febrero, 23. Zaragoza

Paz y tregua de Jaime I.

A. Extravagantes, papel. Documento en mal estado de conservación. Laterales deteriorados por la humedad.

(roto) [...] qui pacem in [...] et [...] reformavit nos I. Dei gratia rex Aragonum, comes Barchinone et Dominus Montespesulani predecessorum [...] sequentes vestigio habitis consilio et tractatu cum venerabiliter patribus S. Dei gratia archiepiscopo Terrachonensi, G. Episcopi Oscensi, S. [...], B. Yllerdensis et B. Barchinonensis et a dilectis nobilibus [...] nostro G. de Montecatano vicecomitis Bearnensis [...] Sancii [...] nostro R. de Montecatano P. Ferrandi domino de Albarracín, P. Aunessi et P. Iordanis et [...] Cesarauguste [...] et Iaccensis ac aliis conciliis Aragonensis. Ad hoc specialiter noverit vocatis pacem et treguam in toto regno nostro [...] firmiter statuentes ut omnes ecclesie et [...] ac monasterii et loca religiosa cum conmitacis rebus et possessioni [...] Templi et Hospitalis [...] cum omni regalia iura [...] universi [...] et [...] comini et [...] publice transeuntes et [...] cum omnibus rebus suis [...] quos [...] sub perpetua pace et tregua et securitate nostro et ab omni in debito gravamine aliena. Item [...] nec [...] vel homo generosus possit ab quem militem acuidare, sine duobus militibus testibus et [...] quia hoc faceret sit traditor ipso facit et sit in manu nostra cum omnibus bonis suis et expellitur de tregua. Item statuimus [...] ut guerra vel [...] duos vel plurimes nobiles vel milites vel [...] vel hec [...] generosis nullo unquam tempore ipse principales persone ut eorum valitores possint malum vel [...] rebus mobilibus et immobilibus aut se moventibus

vel comandes [...] vel valitorum suorum [...] propriis et [...] et aquis et an-
nis et[...] et peditibus [...] portantibus ab omnia que unquam fuit sive [...] cum
bestie et ganati arbores et veneis [...] et comande et ab bona mobilia et im-
mobilia [...] et [...] et ab omni indebito gravamine [...]. Item statuimus
quod nullus pignorit in camino vel extra [...] suum vel fide [...] ad aliquam
alium aliqua rationevel [...]. Sed in nulla coram testibus secundum forum
[...] quod nullus mercator extraneus pignoretur in villa nec extra villa nisi
debitor fuerit principale aut pro [...] fuerit inventa iuris [...] in villa unde ipse
mercator [...] manifesta in quibus esset casibus in villa [...] pignoret. Item
statuimus quod excepto homicida quocumque ab [...] ostenderit in persona
vel rebus et de [...] secundum forum terra in manu [...] vel illorum qui ad
hoc [...] constitutus quod facia [...] complementum ille que gravatus fuerit
hoc recipere teneantur et non possint [...] recusare. Male factor vero [...] firmare
vel emendare voluerit. Fiat inferius continetur [...] vero perteriti temporis de
quibus querimonia proponetur [...] XX [...] et se emendare vel firmare noluerit
secundum modum [...] suprascriptam faciet maior [...] et alii sicut [...] continetur.
Item statuimus quod nullus [...] vel inpignore accipiat vel [...] raptam vel furatam
et per [...]. Sed minus civitatis et homines loci in quem duces [...] recuperare [...] eam
et domino sunt reddeant et [...] vel que eam aportaverit retineant et ni iuverint
dominum illam rem [...] et raptore capere. Ut [...] ipsi teneantur de proprio [...] rem
suo domino et de raptor [...] mandato nostro. Quicumque atque contra hoc facere
constituta vel eorum alterum et infra XV dies post anno [...] maior damus Aragonem
vel illorum que ad hoc exequendum fuerint deputati voluerit emendare vel firmare
pertinere et manu alia pignora. Quod [...] iuri secundum forum terre [...] a pace
cum omnibus valitor [...] et dampnum restituat et emendet in duplu quod duplum
set nostrum et semper [...] expensas adversario suo et quas fecerit maiodomus et [...] que
per eunt huic [...] et nobiles que cum [...] in excusatione rei. Et isti omnes vel
iustis vel exsecutoribus pacis contra malefactorem in [...] ac potenter. Facturi
malum in persona ipsius et valitorum suorum cum de cum que procuerint salvis [...] suis
[...] emparentur [...] maiore damus et ea teneantur universa, donec sit satisfactam
plenus conquerenti et aliis omnibus de dampno dato et expensis omnibus pro hoc
factis quod dampnum numquam emendetus eius. Et omnes mobiles

et [...] et [...] et paciferi et populi universi teneantur sequi maiodomus vel illos qui ad hoc fuerint constituti contra male factores et vidatores pacis et quem cumque voluerint dominum emendare expensas predictos semper restituat universas. Si vero nos vel maiodomus vel illi qui ad hoc fuerint destinati in excusatione promissorum fuimus ne [...] elapsis aliis diebus XV quilibet [...] possit [...] et de dampnis datis sibi faciat compenetus salvis foris Aragone. Pace et tregua predictis [...] ab hac presenti die usque in festum proximum Pasche resurrectionis et ab eodem festo usque in duos annos continuos et completos. Ad maiorem autem securitatem predicte pacis et omnium predictorum et singulorum, sed tactis corporaliter sacro sanctis dum [...] iuramus quod hec predicta [...] et singula et pacem predictam observabimus complebimus et ac [...] observari et compleri et attendi faciemus fideliter [...] posse. Et ut hec omnia et singula firmiter observent. Statuimus rectores et ex [...] secutores pacis [...] in Aragone venerabiles patres G. Episcopum Oscensem et S. [...] et dilectus nostras [...] G. [...] et duos cives Osce nomine P. Bonanat et Ugo Martin et duos [...] homines villorum de lacce videlicet G. de Seto et Adam Bolse et in Catalonia venerabiles [...] B. [...] Ylerdensis et B. Episcopum [...] et [...] nostros. Sancii et G. Raimundi Senas [...] que hanc [...] et [...] ad nostri et tocius regni nostri comande et honorem, et nos G. Oscensis et S. [...] supradicti de [...] mandato et voluntate et domini regni predicti promittimus et convenimus salvo ordine nostro quod [...] supradictam [...] cum domino rege et sine eo observavimus et comple [...] fideliter tota [...]. Et [...] et [...] supradicti de mandato [...] anni regi tactes corporaliter sacro sanctis evangelii iuramus quod hanc [...] aragonis cum anno rego et [...] eo observabimus et accendemus et faciemus integre attendi et observari [...] toto posse. Et nos B. Ylerdensis et Barchinonensis episcopi predicti supradicti promittimus eodem modo pro alii episcopi promisse [...] et D. de Mont [...] et G. de Bovis et C. de A. Iohan cives omnes mandato [...] domini regis [...] sacro sanctis [...] evangelii iuramus quod hanc pacem in regno Aragonis cum domino regis et sine eo ob [...] et attendemus et faciemus integre attendi et observari fideliter toto posse, et nos [...] et laccensis similiter. Et [...] F. [...] iuro. Et Ego G. de Montecatano iuro. Et ego Atho [...] iuro.

Datum Cesarauguste, VII.º kalendas marcii, era M.^a CC.^a LX.^a III.^a.

1225, febrero

Pedro, cocinero del claustro de Huesca, y sus hijos Nicolás y Domingo venden un casal en Huesca, en el barrio de la Zuda del Rey, a Guillermo Martín, arcediano y prepósito, por cien sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 656, p. 338.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate venditionis quam facimus nos Petrus coquinarius claustris Oscensis et Nicholaus et Dominicus filii mei, omnes in simul placuit nobis obtimo corde et bona voluntate et in presentia bonorum virorum sine retentu aliquo et fraude, vendimus vobis Guillelmo Martini archidiachono et preposito Oscensi unum casalem nostrum in Osca, in barrio de Zuda domini regis. Quod affrontat in una parte in via publica, in secunda parte in cellario domini regis, in tercia parte in domibus Martini de Azelcha, in quarta parte in illa zuda. Sicut enim predicte affrontationes continent undique et circundant corrale supradictum, sic vendimus vobis ipsum integre cum introitibus suis et exitibus de terra usque ad celum. Sicut melius plenius et utilibus dici vel intelligi potest ad vestram securitatem et vestrorum successorum pro precio placabile quod nobis et vobis bene complacuit scilicet C solidos laccensis denariorum bone monete et firme in Aragone quos ex vobis in continenti recepimus de quibus nos tenuimus bene paccatos a vobis nostre voluntati et placimento. Volumus igitur et concedimus de cetero casalem habeatis iamdictum saluum, securum, liberum, perpetuum et quietum ad hereditatem dansdi, vendendi, inpignorandi sive comutandi aut quicquid vobis et vestris successoribus facere placuerit tamquam de vestra hereditate propria nunc et semoper. Ad maiorem itaque securitatem vestram et confirmationem huius dicte venditionis damus vobis fidanciam de salvetate qui vos secundum forum et consuetudinem Osce habere faciat possidere casale supradictum secure in pace Petrum de dompna Bernarda et nos ipsos cum illo in simul. Sunt testes huius rei Eximinus de Orna et Michel de Osca Cecilia et Iohanes de Orna.

Aliala facta constitit V solidos.

Actum est mense februarii, era M.^a CC.^a LX.^a III.^a.

Martinus Guasqui scripsit et hoc sig(espacio en blanco)num fecit.

177

1225, abril, 13

Ato de Foces, mayordomo de Aragón, y otros fallan un pleito entre Blasco Maza y Sancho de Pueyo.

B. *Libro de la cadena*, n.º 977, p. 513.

[Q]uoniam auditur sepe etiam et videtur multa oblivioni tradere proprie discessum testium et temporis longitudinem iustum est ut res geste scripti testimonio confirmetur, siquid posteris cuiusque rei memoria quod fuit et quo tempore extitit relinquatur. Dotum sit igitur omnibus tam presentibus quam futuris, quod nos A. de Focibus maiordomus Aragone et Martinus Ximini de Boleya et Aiomus de Ex, P. de Sarbysse Oscensis iusticia, Dominicus Ferreri, N. de Petrosolo et S. de Osca, filius Petri Frontini. Recolentes quod et qualiter cum alio instrumento publice facto super querimoniis et aliis universis que fuerant inter dompnum B. Maça et Petrum Arcez de Alfaro ex una parte et Petrum Maça et Sancium de Podio ex altera ab eisdem fuimus communiter constituti ut ea omnia que nobis scripta monstrarent de quibus inter ulla poterat fueri questio fuero et iure discerneremus cuique parti ius suum rationabiliter assignando. Nos vero cartas eorum et scripta et querimonias et questiones omnes utriusque partis quesivimus que nobis per scriptum monstrarunt. Quibus cartis et querimoniis et questionibus et questionibus omnibus iusis et consideratis et diligenter inspecturis considerantes dampna et gravamina que inter eos facta fuerant et volentes inter eos pacem et amorem informare ne de cetero ratione promissorum maiora inter eos possent gravamina exoriri non attendentes hodium gratiam vel timorem alicuius partis super captioniibus et invasionibus castrorum et villarum et super querimoniis omnium rerum iuxta conscientiam et sanum nostrum intellectum. Considerato fuero et iure ut inferius scriptum est et preceptum nostrum damus partibus supradictis volentes et mandantes firmiter quod dompnus B. Maça et P.

Arceç de Alfaro in presenti dent et solvant P. Maça DC unum morabetinos alfonsinos quem secundum scriptum suum nobis ostensum in mille C LXXX III morabetis invenimus agravatum de quibus tradimus oblivioni DLXXII morabetinos pro quibusdam querimoniis et gravaminibus que nobis dompnus B. Maça et P. Arceç de Alfaro scripta monstrarunt. Hos vero DC unum morabetinos taliter solvant quod dompnus B. Maça det ei pro LXX morabetis medietatem ville de Senes, que est in montanis in rivo de Auryn, et faciat ei cartam venditionis secundum fuerum terre firmatam. Et pro CC XXX I morabetis mitat ei in tenencia castrum et villam de Monflorito cum omnibus sibi pertinentibus cum carta pigneris secundum fuerum terre firmata. Tali modo quod P. Maça possit castrum et villam comendare cuicumque voluerit qui sit vicinus de Osca et pro ipso teneat illud castrum et villam et colligat et recipiat omnes redditus et expletos et deductis omnibus missionibus et expensis et denariis lampade Sancte Marie. De residuo reddituum det P. Maça medietatem in solutione suorum morabetinorum, secundum quod ipsi redditus valebet festo Sancti Michaelis mensis septembris alteram medietatem det dompno B. Maça. Et dum castrum et villam de Montflorito fuerit inognire P. Maça et B. Maça non habeant ibi ingressum vel egressum, nec faciant forciam tollam vel iniuriam, nec exigant servicium ab hominibus aliquid vel petitum. Et que no cumque predicti CC XXX I morabetinos fuerint paccati dompnus B. Maça liber et sine aliquo contradicto possit recuperare castrum et villam de Montflorito cum omnibus sibe pertinentibus, alios CCC morabetinos dompnus P. Arceç de Alfaro in presenti firmet P. Maça in III terminis. Ita quod ipse sit ex eis bene securus scilicet in mense madii precio C M. Et in mense agusti C M. Et in mense septembris C M mandamus etiam quod omnes cartas de lodis, de convenienciis, de penis et de cotis inter eos usque nunc habitis et omnes questiones et querimonias quas ratione predictarum habere poterant inter se diffiniant et solvant ut nulla inter eos decetero questio fieri valeat nec ipse querimonie decetero firmitatem habeant vel valorem. Et quod P. Maça per se suos dompno B. Maça et suis et omnibus que cum ipso et pro ipso fuerunt in captione fruylle et invasione fontis de Xalone diffiniat captionem et invasionem et omnem querimoniam quam inde habere poterat ullo modo et finitis omnibus querimoniis supradictis inter se habeant

bonna pace. Hec omnia et singula fuero et iure dicimus et mandamus ut ea attendatur compleantur firmiter serventur et nichil contra nos vel mandatum nostrum partes obicere valeant supradicte. Quod nisi fecerint et eidem parti mandatum nostrum servati dabimus et deliberavimus eandem tenentiam in simul cum pena duo mille morabetinorum secundum quod ab eis manu et posse nostro positum fuit in alio instrumento. Huius rei sunt testes dompnus Mathalonus de Frescano et dompnus Pegrinus de Bolas et dompnus Raymundus Riverne.

Quod est actum die dominica secunda mensis aprilis, XIII.º die eiusdem mensis era M.^a CC.^a sexagesima tertia.

Mandato et voluntate omnium predictorum Petrus Iohannis, Oscensis notarius, hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

178

1225, abril, 27. Tortosa

Jaime I, rey de Aragón, dona al obispado de Tortosa los castillos de Mirabet y de Zúfera.

A. Extravagantes. Copia del siglo XIII.

Publicado por Ambrosio Huici Miranda y M.ª Desamparados Cabanes Pecourt, *Documentos de Jaime I de Aragón*, Valencia, Anubar, 1976, vol. I [1216-1236], doc. 66, pp. 137-138.

Cum nichil magis congruat principium devocioni ac fidei quam ecclesiam Dei, propulsis adversitatibus, summa virtute omnique studio in pacis tranquillitate protegere ac tueri et cum locus affuerit eam propensius beneficiis ac muneribus honorare, idcirco in Christi nomine, nos Iacobus Dei gratia, rex Aragonum, comes Barchinone et dominus Montispesulani, attendentes quia venerabilis mater nostra Dertusensis ecclesia multis temporibus clades plurimas et persecuciones, tam in se quam in sui illis, est passa, sarracenorum violencia faciente, cum sit in eorum confinio constituta; ad honorem Dei et ob remedium et salutem animee nostre et parentum nostrorum et habito consilio procerum et nobilium curie nostre, per nos et omnes successores nostros, bono animo et spontanea voluntate,

damus, offerimus et assignamus et cum hoc publico instrumento tradimus domino Deo et beate Marie et vobis venerabili patri Poncio, Dei gratia episcopo et priori et Capitulo ecclesie Dertusensis et vestris successoribus in perpetuum ad habendum et possidendum duo castra, videlicet, castrum Mirabeti et castrum Çufere, quorum affrontaciones taliter terminantur; includunt quidem isti termini omnia et tota montanea de Abinzulus et vadunt alatalaya de Aliub Abenzugayz et de Abenirrabbe usque ad turrem de Lupricato et usque ad mare et de mari usque ad Canes sicut vadit via maior usque ad Tauranza et vadunt usque ad Almaixer et de Almaixer usque ad Penes et de Penis usque ad Rafalvazir et de Rafalvazir usque ad Gaidenes et de Gaidennes ad Rixer et de Rixer usque ad Çuferam et sic revertuntur ad Mirabetum. Sicut isti termini et affrontaciones terminant et includunt dicta duo castra et terram infra hos terminos constituta, cum mansis, aldeis, cum aquis, salsis et dulcibus et cum stagnis, piscacionibus et terris cultis et incultis, cum pascuis et nemoribus, montibus et collibus et planis, cum venacionibus, cum ingressibus et egressibus cum portu, leudis, pedaticis, salinaris et ripaticis, cum ecclesiis infra iamdicta loca constitutis et constituendis, cum decimis et primiciis et cum omni iure ecclesiastico et mundano, cum olivariis, ficulneis et aliis arboribus, cuiuslibet generis sint, tam generaliter quam specialiter enumeratis; sic omnia et singula damus et assignamus vobis et vestris successoribus in perpetuum franche, libere et quiete et sine omni servitute et sine omni nostro et nostrorum retentu, et ut melius dici vel intelligi potest, ad vestrum et ecclesie vestre commodum. Liceat autem vobis et successoribus vestris iamdicta loca, sicut ad bonum vestrum et ecclesie vestre videritis expedire, de quibuscumque hominibus vobis placuerit populare et terras et possessiones et aquas et iura ecclesiastica et mundana dividere et conferre, secundum dispositionem vestram et ordinationem, prout vestre sederit voluntati. Populatores vero qui ibi advenerint, ipsi contra successores eorum teneantur nobis vel nostris servicium aliquod impendere vel exhibere vel genus aliquod servitutis, ita, scilicet, quod nec questiam nec cavalcatam, nec exercitum nec ius aliquod vicinali ut regale vel vicinale in locis superius dictis retineamus. Item concedimus et confirmamus vobis castrum de Fadiell cum terminis suis, sicut melius et plenius continetur in instrumento dotalie, quam bone

memorie Ildefonsus rex Aragonum, avus noster, fecit ecclesie vestre, tempore dedicacionis eius, scilicet, a termino de Fonscalens usque ad mare et usque ad rivum de Burriana et usque ad terminum de Borriol et usque ad montaneam de Montornes. In super volumus et statuimus quod si forte in hac donacione superius compresa, quam vobis episcopo et ecclesie Dertusensi facimus, aliquod negligencia vel incuria vel oblivione vel ignorancia sit omissum, quod appositum vel insertum vobis et ecclesie vestre ullo modo prodesse valeat, totum intelligatur appositum et insertum et ex nostra auctoritate plenu robur ac plenissimum habeat et recipiat firmitermentum.

Datum Dertuse, V.º kalendas madii, anno Domini M.º CC.º XXV.º.

Signum † Jacobi Dei gratia rex Aragonum, comitis Barchinone et dominus Montispesulani.

Sig†num S. Terrachone archiepiscopi.

Berengarius Ilerdensis episcopus.

Berengarius Barchinonensis episcopus.

G. vicensis episcopus.

Raimundus de Montecatano.

G. Raimundi de Montecatano.

G. de Cervilione.

B. de Portella.

G. de Sancto Vincencio.

G. de Claromonte.

Petrus Gruni.

Berengarius Burgetiti vicarius Barchinone.

Berengarius de Salzeto.

Ego Guillemus notarius domini regis subscribo †.

Sig†num Berengarii de Parietibus qui mandato domini rege et G. Rabbatie notarii sui hoc scripsi feci loco et die et anno prefixis.

1225, mayo, 1

Berenguer de Castralbo y su mujer, Marquesa, venden una heredad en Alerre por setenta morabetinos alfonsinos de oro a Sancho de Rasal y a su mujer, Teresa.

A. 7-220.

B. *Libro de la cadena*, n.º 992, p. 520.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate venditionis quam facimus nos Berengarius de Castello Albo et dompna Marchesa uxor mea. Placuit nobis bono animo et gratuita voluntate et in presentia proborum hominum sine aliquo conquerenti, vendimus vobis Sancio de Arrasale et uxori vestre Taresa quondam hereditatem nostram quam habemus in villa de Alerre et in suis terminis, illam scilicet quam divisimus cum Egidio, filio dompno Bertrandi de Olevito, fratre de me dopmna Marchesa, supradicta casas videlicet et casales, ortos, ortales, vineas et campos adempnas et aliaziras et areas totum integre heremum et populatum cum montibus et vetatis, lignis et silvis terminis et aquis, pratis, herbis et pascuis et cum omnibus singulis nobis et nostris in iamdicta hereditate pertinentibus vel quocumque modo debentibus pertinere et cum ingressibus et egressibus et omnibus directis et pertinentiis eorum de terra usque ad celum. Et facimus vos ex ipsa hereditate dominos potentes et tenentes in presenti integre sine aliquo nostro nostrorumque vel alicuius retinimento renunciantes omni iuri fuero et consuetudini aut tenencie alicui, quod nos vel nostri in ea decetero vobis vel vestris aliquo tempore modo aliquo vel ratione aut pleytesia poterimus acquirere, habere, vel demandare videlicet propter LXX morabetinos alfonsinos bonos boni auri et recti ponderis quos de presenti a vobis accepimus in manu et unde tenuimus nos bene paccatos nostre voluntati et placimento et de hoc precio nichil inde remansit apud vos emptores supradictos ad persolvendum nec nobis ad recipiendum. Ideo volumus et concedimus vobis ut ab hac die in antea quo presens carta scribitur predicta hereditas cum omnibus et singulis antedictas tam scriptis quam non scriptis eidem pertinentibus et cum omni iure eis pertinenti habeatis integre teneatis potenter et iure hereditario possideatis

eam pacifice totam salvam et securam infancionam francham, liberam et ingenuam atque quietam vestre proprie hereditati et voluntati per dare, vendere, inignorare, conmutare vel quocumque modo volueritis alienare et per omnes vestras proprias voluntates inde facere in perpetuum sicuti ex vestra propria hereditate vos et filii vestri vel filie et omnis generatio vel posteritas vestra per secula cuncta, sicut melius et plenius modo aliquo potest dici vel intelligi aut excogitari vestro vestrorumque salvamento. Ad maiorem autem securitatem damus vobis fidancias salvitatis de iamdicta hereditate quam vobis vendimus de cunctis hominibus et feminis que secundum usum et fuerum Osce vos et vestros ipsam ut dictum est habere faciant tenere et pacifice et quiete imperpetuum possidere sine alicuius contradicto vel mala voce dompnum Sancium Petriz de Larbasa et dompna Tiresa de Olevito et dompnus Philipum et dompnam Maiorem, filios suos, et dopnum Martinum Gonçalbiz filium, dompne Tharese de Olevito, et nos ipsos cum eis in simul et aboltas. Quia quisquis vos vel successores vestros voluisset fidancie salvemus eam vobis aut demus et ponamus vos in alia hereditate tam bona et que tantum valeat in redditibus et expletis et in tam convenientibus et utilibus locis in villa de Alerre et in suis terminis salvando eam vobis secundum usum et fuerum Osce. Testes autem huius rei sunt dompnus Bernardus Marchesii et dompnus Petrus tornarius, cives Oscensis.

Quod est actum prima die mensis madii, sub era M.^a CC.^a LX.^a tercia. Aliala facta et paccata constitit Il morabetinos.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum, hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

180

1225, mayo, 1

Sobraria de Olivito y su hijo Gil venden una heredad en Alerre por setenta morabetinos alfonsinos de oro a Sancho de Rasal y a su mujer, Teresa.

A. 6-153.

B. *Libro de la cadena*, n.º 989, p. 523.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate venditionis quam facimus nos Sobraria de Olevito et Egidius filius meus. Placuit nobis bono animo et gratuita voluntate in presentia proborum hominum sine aliquo conquerenti vendimus vobis Sancio de Arrasale et uxori vestre Tarese quondam hereditatem nostram quam habemus in villa de Alerre et in suis terminis; scilicet casas, casales, ortos, ortales, vineas et campos adempnas et aliaziras et areas, totum integre heremum et populatum cum montibus, vetatis et lignis et terminis et aquis, pratis et pascuis et universis et singulis nobis et nostris in iamdicta hereditate pertinentibus vel quocumque modo debentibus pertinere cum ingressibus et egressibus et omnibus directis et pertinentiis eorum de terra usque ad celum. Et facimus vos ex ea dompnos tenentes et potentes in presenti integre sine aliquo nostro nostrorumque vel alicuius retinimento. Renunciantes omni iuri fuero consuetudine et tenencie alicui quod nos vel nostri in ea decetero vobis vel vestris aliquo tempore modo aliquo vel ratione autem pleytesia poterimus acquirere habere vel demandare videlicet propter LXX morabettinos alfonsinos bono boni auri et recti ponderis quos de presenti a vobis accepimus in manu et unde tenuimus nos bene paccatos nostre voluntati et placimento et de hoc precio nichil inde remansit apud vos emptores supradictos ad persolvendum nec nobis ad recipiendum. Ideo volumus et concedimus vobis vel ab hac die in antea quo presens pagina scribitur. Predictam hereditatem cum omnibus et singulis antedictis tam scriptis quam non scriptis et cum omni iure eis pertinenti habeatis integre teneatis potentes et iure hereditario possideatis pacifice totam salvam et securam, francham, liberam et ingenuam atque quietam vestre proprie hereditati et voluntati per dare, vendere et inpinorare, conmutare vel quocumque modo voveritis alienare et per omnes vestras proprias voluntates facere in perpetuum sicuti ex vestra propria hereditate vos et filii vestri vel filie et omnis generatio vel posteritas vestra pe secula cuncta; sicut melius plenius et utlius modo aliquo potest dici vel intelligi vestro vestrorumque salvamento. Ad maiorem autem securitatem damus vobis fidancias de iamdicta hereditate quam nobis vendimus de cunctis hominibus et feminis que secundum usum et bonum fuerum Osce vos et vestros ipsam sicut superius dictum est integre habere, tenere et pacifice possidere sine alicuius contradicto vel

mala voce faciant omni tempore et dompnum Sancium Petriz de Larbasa et dompna Tiresa de Olivito et filios suos dompnum Philippum et dompnam Maiorem et dompnum Martinum Gonçalbiz, flium dompne Taresa de Olivito, et vos medipsos cum eis in simul et aboltas. Quia quisquis vos vel successores vestros voluisset eicere de predicta hereditate vos et predictae fidancie salvemus eam vobis. Aut demus et ponamus vos in alia hereditate tam bona et quod tantum valeat in redditibus et expletis et in tam convenientibus et utilibus locis in villa de Alerre et in suis terminis salvando eam vobis secundum usum et bonum fuerum Osce. Testes autem huius rei sunt Bernardus Marchesii et Petrus tornarius cives Oscensis.

Quod est actum primo die mensis madii, sub era M.^a CC.^a LX.^a tercia. Aliala facta et paccata constitit Il morabetinos.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate predictorum, hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

181

1225, mayo, 1

Gil de Olivito y Berenguer de Castralbo dividen una heredad en Alerre.

A. 9-238.

B. *Libro de la cadena*, n.º 988, p. 521.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Hec est carta divisionis quam facimus nos Egidius, filius dompni Bertrandi de Olevito, et dompnus Berengarius de Castro Albo, sorrius meus, pro dompna Marchesa, uxore sua, et sorore mea et in voce ipsius que non est in presenti. Placuit nobis bono animo et gratuita voluntate cum assensu et voluntate cum assensu et voluntate dompne Sobrarie de Olevito, matris nostre, et in presentia ipsius dividimus omnem hereditatem quam habemus vel habere debemus in ville de Alerre et in suis terminis. Et pertitis omnibus tetigit mihi Egidius supradictus medietatem domorum ipsius hereditatis, sicut se tenet a scalera ipsarum usque ad domos Hospitalis Sancti Iohanis. Et affrontat a duabus partibus in viis publiciis et in tercia parte in parte dompne Marchesa, sororis mee, que fuit divisa ab ista. Et viginti campos et unam vineam, in termino de

Transrivo, et medietatem vinee maioris contra orientem et unum ortum que dicitur de Postico et medietatem cuiusdam aree.

Primus vero campus dicitur de illa mezquita, et affrontat ab una parte in campo Hospitalis Sancti Iohannis, et in secunda parte in campo dompni Athi de Focibus.

Secundus autem campus est in termino de Aqualata, et affrontat a tribus partibus in campis dompni Athi de Focibus.

Tercius campus est in termino de Rode super viam et affrontat a duabus partibus in campis dompni Athi de Focibus, et in tercia parte in campo Bernardi Marchesii.

Quartus vero campus dicitur Adempnas de illa Fonta et affrontat ab una parte in illo rivo et in secuna parte in campo Martini Petri de Novales.

Quintus autem campus est ad villam de Gimellis et affrontat ab una parte in campo Sancii de Arrasale et in secunda parte in campo Bernardi Marchesii.

Sextus etiam campus est in termino de Podio Moscatero et affrontat ab una parte in campo Bernardi Marchesii et in secunda parte in campo Roderici de Novales.

Septimus vero campus est in termino de Maçaneto, et affrontat a IIII partibus in campis dompni Athi de Focibus.

Octavus campus est in termino de la Cunarda et affrontat ab una parte in campo Hospitalis Sancti Iohanni et in secunda parte in campo Alamandi de Fontibus.

Nonus campus est ad fontem Castillione et affrontat ab una parte in campo Hospitalis Sancti Iohannis et in secunda parte in via que vadit ad molendinos.

Decimus campus est in termino de las Pennas et affrontat in IIII partibus in campis dompni Athi de Focibus.

Undecimus campus est in termino de Valderri et affrontat a duabus partibus in campis dompni Athi de Focibus et in tercia parte in illos sasso.

Duodecimus campus est proprie reguerum et affrontat in duabus partibus in campis dompni Athi de Focibus et in tercia parte in campo Petri tornerii.

Tercius decimus et quartus decimus campi sunt in termino de Valle Mendicos et affrontat a duabus partibus in campis Hospitalis Sancti Iohannis et in tercia parte in campo Martini Petriz de Novales.

Quintus decimus campus dicitur de Faulon et affrontat a tribus partibus in campis dompni Ex de Focibus et in quarta parte in via de Algares.

Sextus decimus campus est in termino de illas Planas ad viam de Torresecas et affrontat in tribus partibus in illo sasso et in quarta parte in campo dompni Athi de Focibus.

Septimus decimus campus est in termino de Transrivo et affrontat ab una parte in campo dompni Athi de Focibus et in secunda parte in campo Roderici de Novales.

Octavus decimus campus est in eodem termino de Transrivo et affrontat in tribus partibus in vineis dompni Athi de Focibus.

Nonus decimus campus est in termino de Torrecella et affrontat a duabus partibus in campis dompni Athi de Focibus.

Vicesimus campus est medietas campe maioris de las Planas contra villam de Alerre.

Supradicta vero vinea transrivo affrontat a duabus partibus in vineis dompni Athi de Focibus.

Prefata autem medietas maioris vinee affrontat in tribus partibus in campis et vineis Roderici de Novales et in quarta parte in vinea dompne Marchese, sororis mee, que fuit divisa ab ista.

Dictus vero ortus de Postico affrontat ab una parte in campo Hospitalis Sancti Iohannis et in secunda parte in area dompni Athi de Focibus et in tercia parte in area dompne Marchese, sororis mee, que fuit divisa ab ista.

Sicut iste iamdicte affrontaciones domos, campos, vineas, ortus, et areas dompne Marchese, sororis mee que fuit divisa ab ista: sicut iste iamdicte affrontaciones domos, campos, vineas, ortus et areas antedictos ab utraque parte circundant et concludunt, sic tetigerunt mihi pro parte mea de iamdicta hereditate de Alerre totos integre heremos et populatos sine aliquo alicuius retinimento cum ingressibus et egressibus et omnibus arboribus, aquis, herbis, directis et pertinentiis eorum de terra usque ad celum et hoc ut tenerem et possiderem totum mee proprie hereditati et

voluntati ad faciendum de eis et in eis quicquid facere voluero in perpetuum. Similiter autem tetigit mihi Berengario de Castro Albo pro parte in iamdicta hereditate pro dompna Marchese, uxore mea, et in voce ipsius que non in presenti medietatem domorum ipsius hereditatis. Sicut se attinet ab omni intrata ipsarum cum palacio Maiori et cum coquina usque subtus illam scalam et decem et septem campos et medietatem vinee maioris contra occidente et medietatem aree supradicte.

Primus vero campus dicitur de Alcorola et affrontat in tribus partibus in campis dompni Athi de Focibus.

Secundus campus est in termino de Arodem subtus viam et affrontat a duabus partibus in campis Martini Petriz de Novales.

Tercius campus est in termino de Rigaçolo et affrontat a duabus partibus in campis dompni Athi de Focibus.

Quartus campus est in termino de Rudan et affrontat ab una parte in campo Hospitalis Sancti Iohannis et in secunda parte in campo dompni Athi de Focibus.

Quintus campus est in termino de Meleras et affrontat a duabus partibus in campis dompni Athi de Focibus.

Sextus campus est in termino de Fontecellas et affrontat a duabus partibus in campis dompni Athi de Focibus.

Septimus campus est in termino de Maçanero de Super et affrontat a duabus partibus in campis dompni Athi de Focibus.

Octavus campus est similiter in termino de Maçaneto contra vallem de Alpin et affrontat in duas partes in campis dompni Athi de Focibus.

Nonus campus est in termino Cuvilaris de valle d'Aura et affrontat a duabus partibus in campis dompni Athi de Focibus.

Decimus campus est ad viam de Algares et affrontat ab una parte via publica et in secunda parte in campo Hospitalis Sancti Iohannis.

Undecimus campus est ad reguerum de valle d'Avin et affrontat a duabus partibus in cequii vecinalibus.

Duodecimus campus est ad reguerum supradictum de valle d'Aura et affrontat ab una parte in campo Hospitalis Sancti Iohannis et in secunda parte in reguero.

Tercius decimus campus dicitur campum maioris de Faullon et affrontat ab una parte in campo dompni Athi de Focibus et in secunda parte in campo Alamandi de Fontibus.

Quartus decimus campus dicitur campum maioris de illas planas de via de Torres Secas et affrontat ab una parte in campo Martini Petriz de Novales.

Quintus decimus campus est medietas campi maioris de illas planas contra villam de Figarola.

Sextus decimus campus est in termino de Valpalmas et affrontat ab una parte in campo dompni Athi de Focibus et in secunda parte in vinea nostra medipsa.

Septimus decimus campus est in termino de Torrecella et affrontat ab una parte in campo dompni Athi de Focibus et in secunda parte in campo Martini Petriz de Novales.

Prefata vero vero medietas vinee maioris affrontat ab una parte in vinea Egidii sororii mei que fuit divisa ab ista, et in II parte in vineis dompni Athi de Focibus.

Antedicta autem area affrontat a duabus partibus in areis dompni Athi de Focibus et in tercia parte in area Egidii sororii mei que fuit divisa ab ista.

Sicut iste iamdicta affrontationes domos, campos, vineas et areas antedictos ab utraque parte circundant et concludunt sic tetigerunt mihi pro parte de iamdicta hereditate de Alerre pro dompna Marchesa, uxore mea, et in voce ipsius que non est in presenti totos integre sine aliquo alicuius retinimento cun ingressibus et egressibus et omnibus arboribus, erbis, aquis, directis et pertinenciis earum de terra usque ad celum. Et hoc ut habeamus et possideamus totum nostre proprie hereditati et voluntati ad faciendum de eis et in eis quicquid facere voluerimus in perpetuum hanc autem divisionem supradictam facimus nos omnes supradicti bono animo de iamdicta hereditate et de quali divisione hodie factam habemus ex ipsa sumus et tenemus nos inde bene paccatos unos ex alteris modo et omni tempore. Et ut predicta divisio inter nos voluntarie facta firma et stabile permaneat et numquam possimus nos inde ullo modo extrahere vel partire nec ad aliam divisionem super hoc venire vel reclamare aliquo tempore.

Ego Egidius supradictus dono fidancias vobis dompno Berengario supradicto sorrio meo et uxori vestre dompne Marchese sorori mee que meo et meos in prefata divisione firmiter faciant stare et tenere et unquam posimus nos super hoc alteram divisionem reclamare Martinum Gonçalviz, filium dompne Tarese de Olevito, et Petrum de Lavata, generum dompni Bernardi de Olevito, et me ipsum cum eis in simul et aboltas.

Ego autem Berengarius de Castro Albo pro me et pro dompna Marchesa, uxore mea, que non est in presenti dono similiter fidancias vobis Egidio supradicto, sororio meo, que nos et nostros in iamdicta divisione firmiter faciant stare et tenere et numquam possimus nos ad alteram divisionem super hoc reclamare predictos Martinum Gonçalviz, filium dompne Taresie de Olevito, et Petrum de Lavata, generum dompni Bertrandi de Olevito, et me ipsum cum eis in simul et aboltas.

Testes autem huius rei sunt Petrus de Ascara et Matheus, filius Ennechononis de Petro Pauro, cives Oscensis.

Quod est actum prima die mensis madii, sub era M.^a CC.^a LX.^a tercia.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate predictorum, hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

182

1225, mayo, 1

Berenguer de Castalbo vende una heredad en Alerre por setenta morabetinos alfonsinos de oro a Sancho de Rasal y a su mujer, Teresa.

A. 7-220.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate vendicionis quam facio ego Berengarius de Castro Albo. Placuit mihi bono animo et gratuita voluntate in presencia proborum hominum sine aliquo conquerenti pro me et pro dompna Marchesa, uxore mea, que vero est in presenti, vendo vobis Sancio de Arrasale et uxori vestre et Tarese quandam hereditatem nostram quam habemus in villa de Alerre et in suis terminis. Illam scilicet quam divisimus cum Egidio, filio dompni Bertrandi de Olivito, sororio meo, casas videlicet et casales, ortos, ortales, vineas et campos, adempnas et aliaziras

et areas totum integre heremum et populatum cum montibus vetatis et lignis et terminis et aquis, pratis, erbis et pascuis et universis et singulis nobis et nostris in iamdicta hereditate pertinentibus vel quocumque modo debentibus pertinere cum ingressibus et egressibus et omnibus directis et pertinentiis eorum de terra usque ad celum. Et facio vos ex ea dominos potentes et tenentes in presenti integre sine aliquo nostro nostrorumue vel alicuius retinimento renunciantes omni iuri fuero consuetudini et tenencie alicui quod nos vel nostri in ea decetero vobis vel vestris aliquo tempore modo aliquo vel racione aut pleytesia poterimus acquirere habere vel demandare videlicet propter LXX morabetinos alfonsinos bonos boni auri et recti ponderis quos de presenti a vobis accepi et unde me tenui bene paccatum mee voluntati et placimento et de hoc precio nichil inde remansit apud vos emptores supradictos ad persolvendum nec mihi ad recipiendum. Ideo volo et concedo vobis ut ab hac die in antea qua presens pagyna scribitur, predictam hereditatem cum omnibus et singulis antedictis tam scriptis quam non scriptis et cum omni iure eis pertinenti habeatis integre teneatis potenter et iure hereditario possideatis pacifice totam salvam et securam francham liberam et ingenuam atque quietam vestre proprie hereditati et voluntati per dare, vendere, inpignorare, commutare vel quocumque modo volueritis alienare et per omnes vestras proprias voluntates facere imperpetuum. Sicuti ex vestra propria hereditate vos et filii vestri vel filie et omnis generacio vel posteritas vestra per secula cuncta, sicut melius plenius et utilius modo aliquo potest dici vel intelligi aut excogitari vestro vestrorumque salvamento. Ad maiorem autem securitatem pro me et pro predicta dompna Marchesa, uxore mea, que non est in presenti dono vobis fidancias salvitatis de iamdicta hereditate quam vobis vendo de cunctis hominibus et feminis que secundum usum et bonum fuerum Osce vos et vestros ipsam sunt superius dictum est integre habere tenere et pacifice possidere faciant omni tempore sine alicuius contradicto vel mala voce dompnum Sancium Petrez de Larbasa et dompnam Tiresam de Olevito et filios suos dompnum Philippum et dompnam Maiorem et dompnum Martinum Gonçalbet, filium dompne Tarese de Olevito, et me ipsum cum eis in simul et aboltas. Quia quisquis vos vel successores vestros voluisset eicere de predicta hereditate, ego et predictae fidencie solvemus eam vobis aut

demus et ponamus vos in alia hereditate tam bona et quod tantum valeat in redditibus et expletis et in tam convenientibus et utilitibus locis in villa de Alerre et in suis terminis salvando eam vobis secundum usum et bonum fuerum Osce. Testes autem huius rey sunt Bernardus Marchesii et Petrus tornarius cives Oscensis.

Quod est actum primo die mensis madii, sub era millesima CC.^a LX.^a tertia.

Aliala facta et paccata constitit Il morabetinos.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate predictorum, hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

183

1225, mayo

Peregrino de Castellazuelo dona Azara y Castellazuelo en carta de hermandad a Jimeno de Urrea. Por su parte, Jimeno da a Peregrino Peralta y Gorrora.

A. 2-335. Carta partida por ABC.

Notum sit omnibus hominibus tam presentibus quam futuris. Quod ego Peregrinus de Castellazol, filius que fui de don Guillem de Castellazol, bono animo et spontate voluntate sanum et in columen, facio ista carta de germandat et donationis vobis Eximinus d'Urrea. Et dono vobis in donationis et in germandat Azara et Castellazol et totas alias hereditates quam ego habeo et habere debeo pro me linage de Castellazol. In tali vero pacto donationem istam et germandat vobis facio que ego ab isto die in antea non abeam posse eas vendere, nec inpignare, nec dare, nec alienare in nullis modis. Et si ego migravero de hoc seculo sine filiis et filias de leal conjugii vos dictus Eximen d'Urrea et filius et filiabus vestris abeatis et possideatis omnes meas hereditates ad faciendam vestram propriam voluntatem per secula cuncta dando et solvendo vos M et D morabetinos por Azara ad aquel que Azara tenra.

Similiter ego Eximinus d'Urrea, nepoti de dompna Sancia de Belgit, bono animo et spontanea voluntate sanum et incolumem, facio ista carta de germandat et donationis vobis Peregrinus de Castellazol et dono vobis

in donationis et in germandat Peralta et Gorrova et totas alias hereditates quam ego habeo et habere de bono per mea avola dompna Sancia de Belgit de linage de Castellazol. In tali vero pacto donatione istam et germandat vobis facio que ego ab isto die in antea non abeam post eas vendere, nec inpignare, nec dare, nec alienare in nullis modis et si ego migravero de hoc seculo sine filiis et filias de leal coniugii vos dictus Peregrinus de Castellazol et filiis et filiabus vestris abeatis et possideatis omnes meas hereditates ad faciendam vestram propriam voluntate per secula cuncta dando et solvendo vos M et D morabetinos por Peralta ubi ego madavero.

Et ego Peregrini de Castellazol ad maiorem vestram securitatem et confirmationem dono vobis Eximen d'Urrea fidanzas de salvetat de iamdicta germandat et donationem qui totum hoc faciant ad implere et atendere per bonum forum terre, sicut superius scriptum est Guillelmum d'Oz miles et Ximem de Castellazol.

Et ego Eximinus d'Urrea ad maiorem vestra securitatem et confirmationem dono vobis Peregrinus de Castellazol fidanzas de salvetat de iamdicta germandat et donationem qui totum hoc faciant ad implere et atendere per bonum forum terre sicut superius scriptum est Guillelmum d'Oz milles et Ximem de Castellazol sig†num de me iamdictus Peregrinus de Castellazol.

Sig†num de me iamdictus Eximinus d'Urrea.

Testes sunt de hoc ex utraque parte sicut superius scriptum est Ramundus del Tozina et Ramundus de Barbastro milites.

Facta carta in mense madii, era M.^a CC.^a LX.^a III.^a.

Petrus de Almerge hanc cartam scripsit fecitque hanc sig†num in die veneris II de madii.

184

1225, mayo

Asalito de Gúdal recibe del obispo García trescientos maravedís debidos por la venta de una heredad en Alquézar.

B. *Libro de la cadena*, n.º 76, p. 199.

[N]otum sit cunctis presentibus et futuris quod ego Assallitus de Gudal defuncti per me et per omnes meos confiteor et recognosco quod hinc et teneo me bene pacatum mee voluntati et placimento a vobis domino Garsia Dei gratia venerabili Oscensi episcopo et vestris ex ille CCC morabetinos alfonsinis boni auri et recti ponderis, quos debebatis mihi dire et persolvere et pro quibus hereditem nostram de Alqueçar vobis vendimus. Et quia de ipsis morabetinis a vobis plenarie peccati fuimus nostre voluntati. Ideo bono anime per me et per omnes meos diffinio et quitio inde vobis et vestris, ita scilicet quod ego nec aliquid alius pro me et aut voce vel nomine meo possimus unquam magis decetero aliquid petere vel reclamare a vobis vel a successoribus vestris, ratione predictorum morabetinorum sive clamum vel rancuram nullo modo demonstrare vel clamare cum carta vel sine carta aliqua ratione, voce vel causa. Sunt ex hec testes Petrus Petri prior Oscensis et G. Martini archidiaconus Oscensis et Enneco de Bardaxino et Raymundus Egidii et Iohannes de Banaos, notarius Oscensis, et Pardus çapaterius.

Fuit hoc mense madii sub era M.^a CC.^a LX.^a III.^a.

Bertrandus scripsit.

185

1225, mayo

Fertún de Arbaníes y su mujer, Oria Pétriz, venden a Sancho de Rasal y a Domingo Chico, y a sus mujeres, unas casas con huerto y pozo en Huesca, en el barrio de la Puerta Nueva, por veintiséis morabetinos alfonsinos de oro.

B. *Libro de la cadena*, n.º 568, p. 302.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate venditionis quam facimus nos Fertunius de Arbanes et uxor mea Oria Petriz. Placuit nobis bono animo et gratuita voluntate in presentia proborum hominum sine aliquo conquerenti, vendimus vobis Sancio de Arrasale et Dominico Chico et uxoribus vestris Taresie et Sancie unas nostras casas cum orto et puteo ipsarum, quas habemus in Osca, in barrio Porte Nove. Que affrontant a duabus partibus in viis publicis et in tercia parte in aliis casis de vobis

Sancio de Arrassale supradicto, in IIII parte in casis Martine de Tena. Sicut iste iamdictae affrontationes predictas casas et ortum et puteum ab utraque parte circundant et concludunt, sic vendimus vobis ipsos totos integre sine aliquo nostro nostrorumque vel alicuius retinimento cum ingressibus et egressibus et omnibus arboribus aquis, directis et pertinentiis eorum de terra usque ad celum, pro precio placabile quod placuit nobis et vobis videlicet propter XXVI morabetinos alfonsinos bonos boni auri et recti ponderis, quos de presenti a vobis accepimus in manu et unde tenuimus nos bene paccatos nostre voluntati et placimento et de hoc precio nichil ine remensit apud vos emptores supradictos ad persolvendum nec nobis ad recipiendum. Ideo volumus et concedimus vobis ut ab hac die in antea quo presens carta scribitur predictas casas cum orto et puteo ipsarum et cum omni iure eis pertinenti habeatis integre teneatis potenter et iure hereditario possideatis pacifice totas salvas et securas franchas, liberas, et ingenuas atque quietas vestre hereditati et voluntati per dare, vendere, inpignorare, conmutare vel quocumque modo volueritis alienare et per omnes vestras proprias voluntates inde facere in perpetuum sicuti ex vestra propria hereditate vos et filii vestri vel filie et omnis generatio vel posteritas vestra per secula cuncta sicut melius et plenius modo aliquo potest dici vel intelligi vestro vestrorumque salvamento. Ad maiorem autem securitatem damus vobis fidancias salvitatis de iamdictis casis cum orto et puteo ipsarum quas vobis vendimus de cunctis hominibus et feminis secundum usum et fuerum Osce Iohanem de Sesa et Sacium de Layes çapaterum Osce et nos medipsos cum eis in simul et aboltas. Quia quisquis vos vel successores vestros voluisset eicere de predictas casis et orto et puteo et nos et predictae fidencie salvemus eos vobis et ponamus vos in aliis casis et orto et puteo tam bonis et in tam convenienti loco in Osca, salvando eos bonis secundum usum et fuerum Osce. Testes autem huius rei sunt Raymundus Binerne et Dominicus Serranus.

Quod est actum mense madii, sub era M.^a CC.^a LX.^a tertia.

Aliala facta et paccata constitit IIII solidos.

Bertrandus, Oscensis notarius, mandato et voluntate predictorum, hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

1225, junio, 5

Pedro Pérez, prior, y el cabildo de Huesca asignan rentas al sacrista con obligación de dar de comer a los canónigos y servidores.

A. 2-181. Carta partida por ABC. Documento bastante borroso.

Ad noticiam [cunctorum] pervenire. Quod nos Petrus Petri prior Oscensis et [...]. Oscensis ecclesie atendentes [...] G. Petri Oscensis sacrista erga nos et ecclesia exhibuistis actenus et exhibetis etiam in presenti [...] venerabile patris et domini nostri G. Dei gratia Oscensis episcopi voto [...] unanimes voluntate damus et concedimus vobis dicto G. Petri sacriste venerabili [...] nostro [...] mense ianuarii deputanda integre et plenarie cum omnibus redditibus et proventibus sibi pertinentibus scilicet [...] et ecclesia de Alboreg ab integro sicut ad ius [...] pertinet et pertinere debet damus etiam vobis quarta integre de Figarola et de Algars et de Tormos et de [...] et de Argis et de Gratal et de Lerta et de Podio et quartoni ecclesie de Banastas cum [...] et quartum de Castellon de Siesto cum [...] totum integre sine aliquo retentu et ecclesia integre de Nisano [...] iure quod ad eam pertinet et pertinere debet persolvendo tamem dompno [...] sua [...] vini [...] et frumenti que accipere debemus singulis annis in ecclesia nostra de Quinzano, tamen in vita Dominico de Artasona et filius eius Iohanne Petri canonico Oscensis, quibus defuncti [...] ipsam integre ecclesia cum omnibus directis et ecclesia de Anzano [...] dompne Marie Quart [...] de Anzanecho et ecclesiade Arascos et eodem modo ecclesia de Arrasal. [...] etiam omnia [...] integre que accipere debemus in tota valle de Arrasal scilicet quarte de Sancto Vincencio et de Novillano de Petra sita et de Omist et de Escaso [...] tributo Sancti Bartolomei [...] X solidos [...] et quart de Carcha [...] et de scalatus. Habetis similiter VI partem de Banastas quam solebat tenere Martinus de Seres canonicus Oscensis predictas atque ecclesias et quartas et villam de Alboreg et tributa et quecumque sunt suprascripta prepositure mensis ianuarii assignamus ita videlicet ut dicta prepositura toto tempore iure vestre habetis et etiam [...] humiliter devote [...] atque sunt ad que ratione [...] volumus [...] In primis quod domino episcopo tributa

sua alia [...] ad que ratione illius mensis ianuarii nos tenemur et decimam helemosine annuatim integre et fideliter persolvemus et etiam aliis tributa que ratione illius mensis [...] percipere annuatim. Ad hec [...] firmiter et mandamus quod nobis [...] omnes directis nostros in [...] et vino et carnibus et aliis integerrime tribuatis secundum quod carta continetur inter nos et vos per alfabeto diviso. Addimus etiam quod dicta prepositura absque ullo debito et cum omni [...] dies vestros [...] et [...] revertatur. Ita quod non in diebus vestris nec [...] vestra aliquis nomine vestro ratione aliquorum debitorum a vobis [...] possit nos aut vestra ecclesia molestare [...] etiam quod [...] et refector [...] semper decetero habemus. Et si quis canonicum [...] in mense ospitem in [...] arbitrio prioris detur portio invitato. Statueris quos festis diebus qui continetur in alia carta que est inter nos et vos per alfabetum divisa. Detur nobis permentum secundum quod ibi continetur, et [...] canonicorum cum licencia prioris equitaverit [...] percipiat tamen integra [...] porcionem. Quoque [...] alio die reddierit premissi et cene percipiat porcionem. Et [...] in mense si equitaverit detur ei portio ad opus servantis et cibera equitatem [...] hoberentiam [...] idem fiat nisi quod ad opus duorum frumentum percipiant porcionem et cibera duabus equitaturis et [...] die [...]. Et si prior in [...] festivitibus III et VIII clericos invitaverit de his qui ad eorum venerit comendan in refectorio et in pradio tamen cuique sua portio tribuatur [...] eodem quod vino nobis et portionariis et pauperibus tribuatur [...] si autem vos contigerit prepositura relinquere [...] perceptionem [...] in vita et in morte [...] conventui et portionariis pauperibus et tributa domino episcopo et aliis ad opus istius mensis sede priori et maioris partes capituli arbitrium relinquitis bestias quod cum omnibus apparamentis ad opus laborantem in domo de Alboreg et de Nisano sede quod [...] relinquitis et super [...] quotam in [...] in dictis domibus cum melioramento quod feceritis relinquitis, [...] operibus adque faciendis vel reficiendis in claustris sede quod [...] et prepositum Oscensem per alfabetum diviso faceritis [...] atque statueris in quibus tenentur [...] facere processionem si ad venerit secunda VIII [...] ianuarii conventui tribuatis. In que cumque alio de III [...] his qui comederit in refectorio propinetis. Quia vero multa que [...] esset super factis [...] nostre memorie non occurret. Statuerimus [...] super his questio [...] fuerit [...] quia arbitrio bona fide fraude remotis [...] simpliciter decidatur [...] si

in mense anuarii carnes aut pisces aut quelibet procuratores fuit nobis in generali oblate accipiatis eas integre pro supplendo servicio quod nobis facere debetis. Et [...] mense aliqua azemila cum aliquo [...] defuncto fuerit nobis oblata. Vendatur precium ipsius venditores [...] sicut [...] fieri dividatur in tributis autem domini episcopi et aliorum que singulis annis ratione istius mensis dare tenemur et [...] domini regis archiepiscopi vel elgati sedis apostolice. [...] facere [...] partem persolvatis [...] regis facta fuerit in Osca iura que ibi accipere debemus vos et alii [...] accipiatis et sede quod menses tenueritis dividatis. Si autem a festas Iohannis usque ad mensem ianuarii [...] preposituram relinquere prior et conventus [...] colligendi et omnes redditus ad preposituram pertinentes percipient et [...] omnibus que prepositure fuerit necessaria et iuribus domini episcopi ad [...] mensis ianuarii siquid super abundaverit et aliqua debita ratione [...] a vobis facta fuerit vestris fideiussoribus videlicet dompno [...] d'Orna et Dominico de la Carita civi Osce tribuetur ad [...] dictorum debitorum. Et si [...] debitis aliquid super fuerit [...] fuerit priore et conventui [...] si vero ad per [...] dictorum debitorum [...] non potuerit dicti fideiussores debita de suo proprio persolvere teneantur ita quod super hoc [...]. Si vero de [...] fructibus [...] domino episcopo [...] fideiussores teneantur illud quod de fuerit ad aministrationem [...] prepositure et episcopi de suo proprio adimplere. Si autem post mense ianuarii usque [...], si aliquid super fuerit ut dictum est superius ita fiet. Hec tamen dicimus de fructibus et redditibus [...] super [...] dandis [...] hec quod feceritis per [...] prioris maioris partis Capituli emendatis. Et si post prima et secunda et tercia [...] volueritis emendarecesante omni apellatione et occasione remota propriam [...] vobis damus [...]. recipio a vobis [...] G. Dei gratia Oscensi episcopo et a vobis Petri priore et a toto conventu Oscensi dicta prepositura et promito bona fide me supradicta omnia [...]. Sacro Sanctis [...] corporaliter sacramentum quod ut supradictum [...] in omnibus et per omnia fideliter ad implendo ni violencia [...] animo [...] manulevare. Ita quod dicti fideiussores ad [...] debitum [...] teneantur his omnibus supradictis ut dictum est superius a vobis fideliter observatis.

Ego P. Petri prioris [...] vobis Petri Oscensi sacriste quod [...] vestram iamdicta prepositura facto nostro aut consilio [...] promitimus etiam vobis [...] fide. Et quibus possimus [...]. [...] signo nostro et signis conventus.

Hanc cartam fecimus confirmari facta carta nonis iunii, sub era M.^a CC.^a LX.^a III.^a.

Ego Petri prior pro me et pro toto Capitulo Oscensis [...] facio.

Ego G. [...].

Ego Martini archidiaconi Oscensis hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego I. de Lac Oscensis prepositus hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego B. de Bardaxin Vallensis [...].

Ego A. de Lac [...].

Ego R. Callol precentor [...].

Martinus [...] de mandato omnium predictorum scripsit et hoc et in [...] linea [...].

187

1225, agosto

María, viuda de don Monzón, dona un campo en Almería a Santa María de Salas y al obispo García de Gúdal.

B. *Libro de la cadena*, n.º 8, p. 3.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. XXVIII, p. 59.

[I]n Christi nomine et eius gratia. Notum sit cunctis presentibus et futuris, quod ego dompna Maria, uxor que fui de don Monzin, cui sit requies, remissione anime mee et predicti mariti mei ac parentum meorum, dono, offero, e in presenti trado Deo et beate Sancte Marie de Salis in potencia de vobis Domino meo G. Dei gratia Oscensi episcopo, unum meum campum quem habeo in Osca, in termino de Almeriz. Qui affrontat in prima parte in campum Mathei de Oto, in secunda parte in campum domus caritatis, in tercia parte in campum Guillalmom carnicer, in quarta vero parte in campum G. de Cerveyllon. Sicut iste iamdicte affrontationes undique circundant campum predictum, sic dono Deo et Sancte Marie de Salis et vobis domino G. Dei gratia Oscensi episcopo totum ab integro sine aliquo meo meorumque retentu cum introitibus et exitibus suis ut habeatis et possideatis campum predictum ab hac die in antea francum, saluum, quietum et

securum per dare et vendere et inpingnare et facere inde vestram propriam voluntatem vos et successores vestri omni tempore. Ad maiorem autem securitatem dono vobis fidanciam de salvetate de campo predicto de totis hominibus et feminis per bonum forum de Osca Petrum de lacha Maiorem et me ipsam cum eo aboltas. Huius rei testes sunt G. de Castillon et lohanes de Almudevar.

Actum fuit hoc mense augusti, sub era M.^a CC.^a LX.^a III.^a.

Dominicus campanarii scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

188

1224, septiembre, 18 = [4]985, Tišrí. Jaca

La señora Solí, mujer de Rabí Šělomó ben Rabí Mošé ha-Yasis (d. e. p.) ben Morín, y su mencionado esposo venden a don Guillén Martín, arcediano y presbítero mayor de la catedral de Huesca, a don Pedro, prior mayor y presbítero, y al convento al cual pertenecen, un huerto en Haratalcómiz por ciento treinta mizcales alfonsinos de oro.

A. Documento hebraicoárabe.

Publicado por Jacinto Bosch Vilá, «Escrituras oscenses en aljamía hebraicoárabe», en *Homenaje a Millás-Vallcrosa*, Barcelona, CSIC, 1954, vol. I, pp. 183-214 (doc. 4: pp. 192-195 y 204-205). Traducción copiada.

Mošé y ¿Raimon? ¿declaramos? a todos los hombres que esta es una venta libre y perpetua y que la señora Solí, esposa de Rabí Šělomó ben Rabí Mošé ha-Yasis (e. p. d.) ben Morín, y su mencionado esposo, nos han dado testimonio, con arreglo a derecho, por sus almas, en acto de adquisición cabal, desde ahora en adelante, de que aceptan con agrado, verdadera, libre, espontánea y voluntariamente y que reciben de los ilustres señores don Guillem Martín, arcediano, presbítero mayor del claustro de la muy honrada catedral de Huesca y de don Petris, prior mayor, presbítero, y del venerable convento al cual pertenecen los eclesiásticos citados, ciento treinta mizcales, todos alfonsíes, de buena ley, de peso legal, de oro y en efectivo, por la venta de un huerto que poseen en el término de Ḥārat al-Qūmis, conocido por el huerto de la *basarca* (?), cuyos límites, por los

cuatro lados, respectivamente, son: un huerto de un cristiano —llamado *Guillamón*— que fue antes de Ibn al-Zarqillu, otro huerto de los hijos del *hakīm* Abū-l-Ḥasan ben al-Fuwāl, otro de Dominico Nisano y, finalmente, camino principal.

Los vendedores mencionados reciben de los ilustres señores y del convento referido la cantidad indicada por la que venden el huerto cuyos límites se han fijado, con sus entradas y salidas, frutos, racimos, utilidades y beneficios restantes, pequeños o grandes, exento de toda carga y tributo, libre de toda petición y reclamación, en venta cabal, firme, perpetua, desde ahora en adelante, sin derecho a volver sobre ellos en modo alguno.

Desde ahora los compradores mencionados y sus representantes se establecen y toman posesión, de modo absoluto y cabal, del huerto cuyos límites se han indicado, con todas sus utilidades, desde lo más profundo a lo más alto. Y lo adquieren, absoluta y verdaderamente, para administrarlo, recoger sus cosechas, vender, empeñar, arrancar, plantar, dar a quien quieran y hacer en todo lo que les plazca y deseen, como hace todo señor con lo suyo y todo propietario en su propiedad, sin prohibición ni ignorancia alguna por su parte, de una vez y para siempre.

Los vendedores referidos se obligan a apartar de los mencionados compradores, del convento y de sus representantes, a todo litigante y pretendiente que les reclame sobre el huerto en cuestión, sea hijo o hija, hermano o hermana, dotante o heredero, judío o no judío, sea quien sea, hasta que esta venta y este huerto estén del todo firmes en su poder, de modo absoluto y cabal, libres de toda demanda y reclamación.

Desde ahora en adelante, los vendedores referidos se obligan, absoluta y totalmente, a responder ante juicio de este huerto cuyos límites se han expresado, apartando sus títulos y derechos y los de sus poderhabientes, respondiendo, absoluta y verdaderamente, con todos sus títulos sobre la cosa vendida, en favor de los compradores mencionados, de sus representantes y de los eclesiásticos interesados, no quedando para sí ni para sus poderhabientes ningún derecho, reserva o título, anulando toda reclamación y demanda, ya obligada, ya libre, de un modo absoluto y total.

Esta venta es válida, cabal, sólida y firme, con la firmeza de las ventas corrientes entre los judíos y entre los cristianos, con obligación legal a

cargo de los vendedores mencionados, respondiendo ellos y sus herederos, con todos sus bienes, inmuebles y muebles, según la tradición, sin excepción ni omisión alguna.

Y nosotros adquirimos todo esto de parte de ellos, con palabras e intención de *quinián* verdadero, desde ahora en adelante, según lo que conviene a este efecto.

Fue todo eso, en Jaca, el miércoles, tres de Tišrí del año [4]985 (= 18 de setiembre de 1224), que se corresponde con el dieciocho de setiembre del año mencionado.

Las letras [...] y [...] están enmendadas. Todo es válido.

Abraham ben Rabí Işhaq [...] Yosef ben Rabí Natan (descanse en el Edén).

Da testimonio, por parte cristiana, don Calbet de ¿Seto?

189

1225, septiembre, 20. Uncastillo

F. Dat de Rusis recibe setenta morabetinos alfonsinos de oro que en nombre de R., difunto abad de Oliva, exigía de Ramiro, obispo de Pamplona y de la iglesia de Santa María de Uncastillo, y de S., abad de Ulle, procurador de Santa María de Uncastillo.

A. Extravagantes, n.º 36.

Noverint universi presentem paginam inspecturi quod ego F. Dat de Rusis profiteor me esse paccatum per dompnum S. abbati de Ul et procuratorem Sancte Marie de Unocastello de LXX aureis alfonsinos boni auri et iusti ponderis quos nomine venerabile R. quondam abbatis Olivarii exigebat a domino R. reverentissimo Pampilonensi episcopo et ab ecclesia Sancte Marie de Unocastello, pro quibus LXXX aureis profiteor me recepisse a dicto dompno abbate de Ul LXX kaficia tritici XX kaficia ordeï et XII aureos alfonsinos boni auri et iusti ponderis. Etiam ne unquam supramemorati LXX aurei ame vel a meis vel a successoribus vel haredibus diti venerabile quondam abbatis Olivani vel nomine ipsius ab alio aliquo a dompno Pampilonensi episcopo vel ab ecclesia Sancte Marie de Unocastello vel a

rektoribus qui in eadem pro tempore fuerint decetero posserit repeti est firmes de retro ad forum terre de omnibus hominibus dompnus Dominicus Almorabit parrochianus sepedicte Sante Marie de Unocastello et accepit eum prefatus dompnus S. abbas de Ul et rector memorate ecclesie Sancte Marie nomine reverentissimus dompni R. Pampilonensis episcopi et ecclesie Sancte Marie de Unocastello et rector qui in eadem pro tempore fuerint substituti. Huius rei sunt testes visores et auditores dompnus P. de Alcald et dompnus Iordanus de Rivulis, clerici Sancte Marie.

Actum est hoc apud Unuscastellum in palacio quod est abbatisse de Cambron, XII.º kalendas octubris, era M.^a CC.^a LX.^a III.^a.

Presentibus in eodem palacio dompno Artallo de Luna et dompno Exemen Ochoa et dompno Exemen de Arteda militibus et aliis quam pluribus tam de militibus quam de aliis hominibus.

Ego Acenarius de Arguedas, clericus Sancti Martini de Unocastello de voluntate et mandato dompni F. Dat de Ruis et dompni Dominici Almorabit firmis et testium qui supranominati sunt, hanc cartam exarari feci et ad ipsius corroborationem propria manu hoc signum apposui.

190

1224, septiembre = 4985. Huesca

Rabí Ḥayyim ben Rabí Abraham ha-Yasis (e. p. d.) ben al-Fuwāl certifica la entrega del huerto vendido por Solí, esposa de Rabí Šělomó, hijo de Rabí Mošě ha-Yasis ben Morín, a don Guillén Martín, arcediano y presbítero, y al prior Pedro Pérez.

A. Documento hebraicoárabe.

Publicado por Jacinto Bosch Vilá, «Escrituras oscenses en aljamía hebraicoárabe», art. cit., pp. 183-214 (doc. 5: pp. 195 y 205-206). Traducción copiada.

Rabí Ḥayyim ben Rabí Abraham ha-Yasis (e. p. d.) ben al-Fuwāl certifica, en acto de adquisición cabal, desde ahora en adelante, que él, de buen grado y de un modo total, acepta y se obliga, por su alma, desde ahora en adelante, en todo, junto con los vendedores arriba mencionados, los pre-

sententes por los ausentes, a la entrega del huerto vendido del que se hace mención en la anterior escritura, a los compradores citados. Asimismo, se obliga a apartar de los compradores mencionados a todo litigante o pretendiente que reclame sobre el huerto en cuestión, hasta que esté firme en sus manos y libre de toda reclamación.

Y nosotros lo adquirimos, en virtud de eso, en setiembre del año 4985 (= 1224), en Huesca.

La letra [...] está enmendada. Todo es válido y firme.

Azariya ben Rabí Šělomó [...], Mošé ben Rabí Šělomó ha-Kohén [...].

Da testimonio, por parte cristiana, Semén de Bera, ¿el predicador?

191

1225, octubre, 31

Sancho de Rasal y su mujer, Teresa, donan a treudo una casa en el barrio de la Puerta Nueva a Juan de Liesa y a su mujer, Toda.

B. *Libro de la cadena*, n.º 578, p. 307.

[N]otum sit omnibus tam presentibus quam futuris, quod ego Sancius de Arrasal et uxor mea dompna Tharesa damus et concedimus ad tributum vobis lohanni de Lyesa et uxori vestre Tote unam nostram casam quam habemus in Oscam, ad Portam Novam. Que habet affrontationes ex una parte ortale de Dominico Chico et ex aliis partibus vias publicas. Et sicut iste affrontationes predictam casam continent sic damus eam vobis ad tributum totam integre de terra usque ad celum cum ingressibus et egressibus suis et cum omnibus directis et pertinenciis ad illam casam pertinentibus vel debentibus pertinere. Tali pacto ut vos et vestri semper quoque anno in festo Omnium Sanctorum detis nobis et nostris in pace pro tributo X solidos denariorum laccensis monete bone probate in Aragonie et hoc faciendo predictam casam habeatis salvam et securam vos et filii et filie vestre et omnis generatio et posteritas vestra ad vestram propriam hereditatem et faciatis in ea et ex ea omnes vestra vestrorumque proprias voluntates scilicet dandi, vendendi, inpignandi et quocumque modo volueritis alienandi. Et si forte predictum casam vendere volueritis faciatis vos

prius scire et habeamus eam minus unum morabetin de inpignamento veo sicut unus et alius. Et si eam voluerimus retinere vendatis illam cui-cumque volueritis salvo tributo predicto exceptis militibus et infancionibus et domibus et personis religiosis. Et ad maiorem securitatem damus vobis fidanciam salvitatis de predicta casa de omnibus hominibus et feminis que secundum usum et bonum fuerum Osce ipsam casam vos habere faciat tenere, possidere, pacifice et quiete dompnum Allegre piccator et nos ipsos cum eo in simul. Huius rei testes sunt dompnus Ferrer et Forton de Claustro et Dominicus Chico.

Facta carta die mercurii ultimo mensis octobris, era M.^a CC.^a sexagesima tertia.

Mandato et voluntate omnium predictorum, Petrus Iohannis Oscensis, notarius hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

192

1225, octubre

A. sacrista de Huesca y preposito de Barbastro, dona una heredad en Barbastro con la obligaci3n de tributar a Santa Mar3a de Noveno el diezmo y la primicia.

B. Libro de la cadena, n.º 421, p. 223.

C. Libro de la cadena, n.º 690, p. 361.

[N]otum sit omnibus hominibus presentibus et futuris. Quod ego A. sacrista Oscensis et prepositus ecclesie Sancte Marie Barbastri cum assensu et voluntate domini mei G. Dei gratia Oscensis episcopi et clericorum eiusdem ecclesie, dono et concedo tibi Julian de Lezma totam illam hareditatem quem Sancte Marie Barbastri habet vobis hinc debet in illam almuniam quem debent de Sancte Maria que est in termino Barbastri. Scilicet illos campos et unam vineam qui se tenet cum ipsi hereditate et locum in villa de Barbastro ubi facias domos et ubi facias eram pro ponere tuam mensem. Sub tali vero conditione ut teneas ipsos campos et ipsa vinea bene laboratos et populatos et fideliter in unoquoque anno dones inde nobis et successoribus nostris novenam deciman et primiciam tocius

fructus quos exierint ex dictis campis et ex dicta vinea scilicet de pani et vino et caro et ducas et teneas in dicta almuniam omni tempore, centum inter oves et capras vel in termino Barbastri de quibus habeamus nostros directos ut superius dictum est, et que novenare volueris vel qui pro tempore hereditatem dictam tenuerit primum scire facias baiulo nostro abbacie Barbastri qui iudeat et recipiat directos nostros. Et hoc faciendo ad implendo quod superius dictum est, habeas et possideas predictos campos et in predicta vinea tu et generacio tua francam liberam et securam cum exiis et regresiis et cum omnibus suis melioramentis per secula cuncta. Salvo tamen directis nostris et etiam illa casa et illa hera quam te dedimus in villa de Barbastro, habeas et possideas eas tu et sibi tui omnisque generatio vel posteritas tua salvas, quietas, securas per secula cuncta. Et sunt testes huius iamdicte donacione ex omnibus hominibus et feminis per bonum forum terre Petrus de Beschsa, capellanus Sancte Marie Barbastri, et Nicholaus de Castro.

Facta carta in mense octubris, era M.^a CC.^a LX.^a III.^a.

Ego Ferrarius de Orbellito hanc cartam scripsi et hoc signum fecit.

193

1225

Pedro Bertrán de Albero hace testamento.

A. 2-515. Documento bastante borroso.

[...] omnibus hominibus presentibus et futuris, quod nos dompnus Petrus Bertrandus de Albero, positus in infirmitate tamen in meo sensu et memoria permanendo, facio meo testamento.

Volo et mando [...] ab hoc seculo [...] claustri sedis Osce in sepultura [...] mee et dimitto ad predictam claustrom cum corpus meum meo equo et meas armas de fust., tali pacto ut qui equo et meas armas acceperint donnent ad Romeo de Lavata C solidos de [...].

Similiter dimitto ad claustram sedis Osce unam hereditatem quam habeo in Bellestar cum suis terminis, scilicet quam tenet et laborat Mao-

math Annaiar ad propriam hereditatem ut habeant et possideant ab integro absque ullo meo meorumque retentu [...] ut omni tempore teneant unum capellanum qui [...] anima et anima patris et matris mee decantari faciant missam omnibus diebus.

Et dimito ecclesie Montisaragonis unam hereditatem quam habeo in Bellestar et in suis terminis, quam tenet et laborat Ma[...] ut habeant et possideant ad propriam hereditatem imperpetuum. Tali pacto ut teneant omni tempore unum capellanum in Albero qui pro mea anima et omnium fidelium defunctorum decantet missam.

Et dimito ad Iohanna Martinez mea nepta, filia de mea sorore dompna Agnes, [...] hereditatem quam habeo in Bellestar et in suis terminis, quam tenet laborat Lop Abaxami et medietatem de hereditate de Ola. Tali pacto ut si filii vel filie abevit de legitimo viro abeat ad propriam hereditatem sine autem teneat et explecteo illas omnibus diebus viro suo post obitum suum solutas et quietas habeat et possideat filiorum Iohannii de [...]. Tali pacto ut omni tempore annuatim donent ad comedere ad XV cappellanos cum XV monachos pro mea anima.

Et dimito a filia Lop de Foces et de Maria Began sua uxore illa hereditate que [...] in bellestar et in suis terminis cum illam medietatem [...] de Puiaçolos. Tali pacto ut si filios non habevit post finem suum habeat Ospitale Sancti Iohannis Oscensis ad propriam hereditatem.

Et dimito ad mea fillata Maria Petriz, filia Romeo de Lavata, CCCC solidos denarios [...].

Dimito a dompna Marchesa omnia hereditate de Albero [...] suam hereditatem cum IIII bestias meliores que ibi sunt et cum illa medietate de roppa et cum medietate de ovellas. Tali pacto [...] de omnibus diebus vite sue teneat unum capellanum cum [...] et ad Iohan de Son et ad Toda faciat [...] de comedere et [...] vestire et calçare.

Et dimito ad Maria Castillon unum campum quod [...] de Petro Castillon in Albero ad propriam hereditatem imperpetuum.

Et dimito ad Dominicus de Albero meo [...] C solidos denariorum lacce et una adempna et [...] Albero et omnia hereditate de Beartz quam mihi

tetigit pro meo pater ad suam propriam hereditatem. Tali pacto ut omni tempore annuatim decantari faciat pro mea anima X missas et rogos ad Gar[...] sicut pro [...] predicta hereditate.

Dimito ad Dominico de Argavieso omnia hereditate de Fuentes et C solidos denariorum laccensium ut habeat et possideat a propriam hereditatem in perpetuum et faciat decantari pro mea anima omni [...] faciant et semper sit in [...]. Similiter volo et [mando] ut vendant meas casas de Osca et lla novena de Barbadaquilla et omnes exitas de hoc [...] missiones [...] faciant decantari pro mea anima mil missas et donent ad comedere ad L pauperes.

Et dimito ad Iohani capellano de Albero XX solidos ad Garcia capellano maiori [...].

[...] ad filias de Garcia [...] omnia hereditate quam de illas [...] et in suis terminis sicut ille melius [...] ut habeant et possideant ad propriam hereditatem in perpetuum. Tamen si dompna Marchesa de me [...] hereditate de Albero medietatem de hereditate de Ola ad propriam hereditatem in perpetuum.

Hoc testamento dimito in manu et posse dompni Iohani de Laçano et de Romeo de Lavata ut illis ad impleant et ad [...] faciant ut dominus illis tradat retributionem in hoc seculo et in futuro.

Et ego G. Dei gratia Oscensis episcopi osculando manus vestras ut si aliquis in iuriam vel aliquam forçiam facere voluerit ut vos ad iuветis et manu teneatis [...] ut dicto testamento sit stabilis et permaneat ita supra dictum est modo et omni tempore.

Et sunt spondaleros istius testamento Deusaiuta de Lavata et Petrus de Lavata, filius Matheo de Lavata.

Actum est hoc mensis [...], in era M.^a CC.^a LX.^a III.^a.

Mandato et voluntate omnium predictorum, Bartholomeus scripsit et hoc sig†num fecit.

1226, enero, 8

Juana de Bruia dona una heredad en la villa de Apiés a la iglesia de San Julián de Andría y a fray Bertrando.

A. 7-132. Carta partida por ABC.

In Dei nomine et eius gratia. Sit notum cunctis presentem paginam inspecturis, quod ego Iohanna de Bruia, amore Dei et do remedium anime mee, et dompnum Guillelmi de Bruia, viri mei, et amearum patris et matris mee omniumque antecessorum successorumque vestrorum, dono concedo et trado in presenti domino Deo et ecclesie Sancti Iuliani Pinne de Andria et vobis frati Bertrando et vestris successoribus ibidem habitantibus, quandam hereditatem meam quam habeo in villa de Apes et in suis terminis, illam scilicet quam habui in cambium a Iohanne de Retasur et uxore sua Agnetis casas videlicet et casales, ortos, ortales, vineas et campos, adempnas et aliazias totum integre heremum et populatum cum ingressibus et egressibus et omnibus arboribus, aquis, directis, et pertinentiis eorum de terra usque ad celum.

Ado etiam vobis huic donacioni duas vineas et unum campum quos habeo in terminis Osce. Campus est in termino de Pharatalcomez et affrontat ab una parte in vinea Iohannis Brucho et in secunda parte in illo reguero et in tercia parte in vinea Petri de Lavata. Secunda vinea est in termino de Morillone et affrontat ab una parte in vinea Guillelmi de Osca mercerii et in secunda parte in vinea Egidii de Artasona et in tercia parte in vinea Dominico Pertusa et in quarta parte in illo reguero. Sicut iste iamdicte affrontaciones omnes hereditates supradictas ab utraque parte circundant et concludunt, sic dono, concedo et trado vobis ipsas in presenti totas integre sine aliquo retenimento cum ingressibus et egressibus et omnibus arboribus, aquis, directis et pertinentiis earum de terra usque ad celum. Ut ab die in antea quo presens carta scribitur ipsas cum omni iure eis pertinenti vos et iamdicta ecclesia Sancti Iuliani et omnes successores vestri ibidem habitantes et Deo servientes habeatis integre teneatis potenter et iure hereditario possideatis ipsas pacifice totas salvas et securas,

franchas, liberas et ingenuas atque quietas vestre proprie hereditati et voluntati imperpetuum. Ita tamen quod unus capellanus celebret missam specialiter et teneat oracionem pro animabus nostris iamdicta ecclesia omni tempore. Si vero quod absit aliquo tempore deficeret quod non esset qui completeret sacerdotale officium in iamdicta ecclesia.

Volo et mando quod ille qui propinquior fuerit in mea generacione possit sine alicui contradicto vel retinimento dictas hereditates accipere et emparare et dare et stabilire cum consilio venerabilis patris et domini Oscensis episcopi in hoc loco vel in aliquo alio religioso in quo possit semper stabiliri unus capellanus qui specialiter celebret missam cotidie et teneat oracionem pro animabus nostris omni tempore. Et si forte ille qui propinquior fuerit in mea generacione istud facere vel complere voluerit.

Volo et concedo quod post XL dies dominus episcopus Oscensis et facta ecclesia possint inde ipsum vetare et excommunicare, set non liceat unquam alicui supradictorum aliquid de iamdictis hereditatibus alicui dare, vendere vel inignare nec aliter aliquo alio modo alienare set semper sint integre et indivise in servicio Dei sicut superius dictum est et constitutum. Ad maiorem autem securitatem dono fidancias salvitatis de prefatis hereditatibus quas dono, concedo et trado in presenti domino Deo et ecclesie beati Iuliani et vobis fratri Bertrando et vestris successoribus pro predictis conveniis de cunctis hominibus et feminis que secundum usum et fuerum Osce vos et vestris ipsas habere faciant tenere et pacifice et quiete imperpetuum sicut superius dictum est possidere et ea que superius dicta sunt per omnia et in omnibus faciant attendere integre et complere Petrum Raymundi et Guillelmum filios meos et Guallardum de sus generum meum et me ipsam cum eis in simul et aboltas. Testes huius rey sunt Dominicus de Çonar Oscensis canonicus et domini episcopis capellanus et Martinus Fortis Sancierii canonicus laccensis et Petrus Masselli et Stephanus Bonanati et Petrus Bonanati cives Oscensis et Petrus de Moçaravis et Michael frater eius qui habitant in Apes.

Quod est actum in presenti venerabilis patris et domini G. Dei gratia Oscensis episcopi et Berengarii Dei gratia prioris Sancti Sepulcri in Aragona et Garsie Petriz Suprabensis archidiaconus et Bernardi de Bardaxino archidiaconus Vallensis.

VIII.º die intrante mensis ianuarii, sub era millesima CC.^a sexagesima quarta.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

195

1226, febrero, 7

García, obispo de Huesca, une el arcedianato de Sodoruel a la mesa canonical de Jaca.

A. 9-273.

In Dei nomine Sancte Trinitatis et individue unitatis patris et filii et spiritu Sancti. Notum sit cunctis tam presentibus quam futuris, quod nos Garsias Dei gratia Oscensis et laccensis episcopus considerantes et attendentes longam et importabilem laccensis ecclesie paupertatem optantes precavere ne per eam regularis sacro sancto religio que in ipsa ab antiquis temporibus. [...] dissolvatur et Dei servicium depereat in eadem (*mancha*) voluntate et consensutam Oscensis ecclesie quam laccensis parvorum et insuficientes eius mense redditus et proventus donacione totiusque archidiaconatus de Sodoruel curavimus augmentare. Damus qui et concedimus predictum archidiaconatum cum omnibus directis et iuribus suis spiritualibus et temporalibus integre et sine diminutione aliqua mense canonicorum lacensem. Ut sicut quondam tres partes quartarum inde percipere consuevit sic ex hoc nunc et usque in secundum totas quartas integras et omnia alia archidiaconalia iura ipsius archidiaconatus integre et sine diminutione percipiat videlicet visitaciones procuraciones mensuraturas petitiones atque calumpnias et omnia alia quecumque sunt vel esset possunt que ad archidiaconatum aliquo tempore pertinuerunt vel deburunt racione vel modo seu iure aliquo pertinere. Sicut autem possideat mensa canonicorum laccensium memoratum archidiaconatum ut unius prefate mense non dicatur decetero archidiaconatus per se vel dignitatis sed cum eadem unum sit et re et nomine inseparabiliter in eternum. Nullus quo successorum nostrorum habeat ibi deinceps potestatem

instituendi archidiaconati sed omnia alia iura episcopalia habeat ibidem sicut in aliis ecclesiis laccensis mense habere et percipere consuevit. Ad maiorem autem confirmationem prescripte donacionis presentem paginam subscriptione nostra et sigilli proprii in unimine roboramus. Nulli quo (*roto*) hominum liceat hanc paginam nostre donacionis infringere vel ei ausu temerario contrahere. Siquis autem hoc attemptare presumpserit indignacionem omnipotentis incurrat domini et cum Dathan et Abiron ni resipuerit percipiat porcionem omnibus autem supradicta conservantibus sit pax et gloria in eternum.

Quod est actum VII.º idus februarii, anno Domini millesimo CC.º vice-simo sexto.

(Primera columna)

Ego G. Oscensis episcopus hoc sig+num facio.

Ego Martinus prior et helimosinarius laccensis pro me et toto capitulo laccensi hanc cartam confirmo et hoc sig+num facio.

Ego Petrus Petri prior et helimosinarius Oscensis pro me et pro toto Capitulo Oscensi hanc cartam confirmo et hoc sig+num facio.

Sig+num Guillelmi Martini archidiaconi et prepositi Oscensis qui presentem cartam confirmat.

Sig+num Iohannis de Cerçun precentoris qui presentem paginam confirmat.

Ego Assallitus sacrista Oscensis hanc cartam confirmo testimonio sig+num mei.

Sig+num Garsie Petri Suprarbensis archidiaconus qui presentem cartam confirmat.

Sig+num Bernardi de Bardaxino archidiaconi Vallensis qui hoc confirmat.

Sig+num Iohannis de Lac infirmarii Oscensis qui hoc laudat et affirmat.

Sig(*espacio en blanco*)num Michaelis prioris de Lierta qui hoc confirmat.

(Segunda columna)

Ego Martinus prior et helimosinarius laccensis pro me et toto Capitulo laccensi hanc cartam confirmo et hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Sig(*espacio en blanco*)num Bernardi Petrilloni prepositis et centoris laccensi qui presentem cartam confirmat.

Ego Raymundus Layna sacrista laccensis hanc cartam donacionem confirmo testimonio sig(*espacio en blanco*)ni mei.

Sig(*espacio en blanco*)num Eximini de Aragone prioris Sancti Petri de Siresa qui presentem cartam confirmat.

Sig(*espacio en blanco*)num Iohannis Sancii archidiaconi Gorgensis qui presentem paginam confirmat.

Sig(*espacio en blanco*)num Montesii archidiaconi de Anso qui hanc cartam et donacionem confirmat.

Sig(*espacio en blanco*)num Bartholomeus prioris Sancte Marie de Latre qui hoc laudat et affirmat.

Sig(*espacio en blanco*)num Guillelmi Sancii prioris de Laures qui presentem cartam confirmat.

Sig(*espacio en blanco*)num Roderici prioris Lasiensis qui presentem paginam confirmat.

Sig†num magistri Durandi [...].

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate venerabilis patris et domini ipsius G. Dei gratia Oscensis episcopi, hanc cartam scripsit et hoc sig†num fecit.

196

1226, marzo, 26

Sentencia sobre un feudo en Olerdola dada por el maestro Martín, canónigo de Barcelona.

A. 2-209. Carta partida por ABC. Documento muy borroso.

Questio diu ventilata fuit in posse magistri Martini, Barchinonensis canonici vicarii domini episcopi, inter Guillelmum de Solerio, procuratorem Bartholomei pelliparii de Villa Francha, ex una parte et Raimundi de Rosanis, Barchinonensem precentorem procuratorem dompne Alamande de Canellas sororis sue, ex altera, super venditione medietatis cuiusdam

feudi de Olerdola, facta a Guillelmo de Penafideli dicto Bartholomeo excepto vino secundum quod patet per instrumentum venditionis. Quod feudum idem Guillelmus tenebat pro Aimerico de Spitalis siquidem Raymundus de Rosanis dicte domine procurator a prephato Guillelmo de Solerio dictum feudum de Olerdola cum fructibus, preceptis a tempore venditionis. Tum quia dicta Alamanda tenebat illud feudum ratione sui sponsalitu pro D morabetinos obligatum ante ipsam venditionem. Tum quia deducto sponsalito D morabetinos a dicta Alamanda Guillelmus de Penafideli dedit residuum eiusdem feudi filiis ex comuni matrimonio eorum nascituris, sicut continentur in sponsalito dicte Alamande. Dicit enim contractum venditionis ipso iure nullum quia dolus dedit comuni contractui, debitor enim alias non fuerat venditurus set quia videbat creditorem censuram ecclesiasticam non timere et distringebat ipsum per curiam secularem ad solvendum debitum quod debitor facere non poterat sine rerum distractione inducere illum ad talem venditionem sub specie resolvende venditionis uno ipso iure rescindit. Item dicit ipsum contractum diffidere in sui subera, ea ratione quia unum erat in voluntate et aliud simulabatur erat enim contractus pignoratitius et usurarius et simulabatur emptio ne usurarum cursus impediretur. Et cum in veritate unus est contractus et alius simulatur simulati substantia deficit, set pone contractum tenere sine pre iudicio rescindendum est per conditionem ex canonibus. Item presumitur contra creditorem quia durante pignore luitio non facta possessione non reddita processit ad simultate emptionis contractum, secundum quod videtur probari per quedam instrumenta. Item presumitur similiter quia contractus habet formam in omnibus quia habet [...] annis inventus est in fraudem usurorum. Nec obest illud quod dicitur in instrumento quod datur quicquid valet vel valere potest. Quoniam illa clausula et alie consimiles apponuntur in instrumento propter comunem usum et publicum cursum tabellionum. Nec videtur verisimile quod creditori qui sua [...] tantam dare donationem. Preterea consuevit haaberi ratio assertionis inter donatarium et donatorem que ratio inter istas personas non potuit haberi ut dictum est. Talis enim venditio facta fuit in fraudem usurorum consuevit enim dictus Bartholomeus exerceras usuras ut patuit per quedam instrumenta. Item non rescindit venditionem quia ultra dimidiam iusti precii deceptus fuit G. de Penafideli

quia cum primum teneret dictus Bartholomeus ipsum feudum pro CC morabetinos in pignore emit per C tantum. Item ponit quod conditio adiecta fuit in venditione scilicet quod G. de Penafideli posset luere dictum feudum infra spatium quinque annorum si vellet et voluit secundum quod patet in suo testamento in quo reliquit illud feudum domne Alamande. Item presumitur quod Bartholomeus retinuit sibi fructus illius anni in quo redimeretur si forte infra quinque anni vellet redimere dictus G. et quia idem Guillelmus de Penafideli retinuit ut posset sibi retinere possessionem duo sextercia ordei singulis annis et ut forcius videretur simulatus contractus. Item petebat instrumenta pignoratitia sibi restitui que Bartholomeus Penese retinuerat dolose ne possint illi probari usure quas extorserat a G. de Penafideli de illo feudo et aliis. Item petit omnes fructus tam de pignoribus quam de illa simulata venditione sibi restitui quos Bartholomeus recepit ultra sortem. Item petit quod compellatur ipse Bartholomeus ad remittendam illam obligationem que potuit remanere ab ipso sacramento facto a dicto Guillelmo de Penafideli. E contra Guillelmus de Solerio procurator dicti Bartholomei ad primam et secundam positionem sic respondit quod non tenebatur respondere in foro ecclesiastico de sponsallitio dicte domine nec de donatione facta filiis. Tercio loco respondit dictam venditionem esse bonam et absque fraude factam primo quia venditor donat quicquid ultra precium valet vel valere potest. Quod non fuit in illa decretali ad contrarium cum suis concordantiis et addit quod si res vendita pro C valeat D presumit contractus donationis causa sub specie venditionis initus et ad hoc inducunt plura iura. Secundo quia Guillelmus de Pena fideli maior XXV annis renunciavit exceptioni duplicis deceptionis et ita non potest venire contra cum liceat cuilibet iuri suo renunciare. Tercio quia ipse Guillelmus iurabit in instrumento omnino atendere et complere non se contraveniturum addit etiam quod contra sacramentum non est iudicandum. Quarto loco respondit quia in illa decretali ad nostram omnia que deducta eant in pactum, erant comprehensa in uno eodemque instrumento quia instrumento venditionis continebatur illa clausula secundum [...] usque ad conveniunt et cetera. Et ideo presumebatur unus contractus quia unicum erat instrumentum, set hic secus est quia fuit contractus pure venditionis secundum quod patet per instrumentum et absque aliqua conditionem, set

secundus contractus fuit venditionis que sub conditione resolvitur. Item [...] emerat feudum per contractum in pignore respondit de facto quod tantum medietatem emerat secundum quod patet per instrumentum. Ad illud vero quod ipse dicit quod retinuit sibi fructus illius anni in quo emptio dedebat resolvi si ipse Guillelmus vellet redimere respondit quod licite potuit facere cum emptio [...] cum fructibus et possit revendere eidem creditori vel alteri si vellet sibi fructum retinere. Et idem respondit ad duo sextercia ordei que retinuit sibi Guillelmus de Penafideli. Item ad transactionem factam extra forum ecclesiasticum ostendit instrumenta in quibus G. de Penafideli [...] finem de omnibus fructibus, ideo non potest venire contra suum instrumentum cum non possit venire contra suum testimonium ut probatur per iura. Ad hoc quod dicit quod retinet instrumenta pignerum negat set si fieret non noceret quia retinuit tantum per autoritatem prius ut posset repellere alios creditores. Hiis et aliis multis rationibus desiderat absolvi dictus de G. de Solerio procurator dicti Bartholomei ab impetitione dicti precentoris procuratoris dicte Alamande ut poterit viderit in suis allegationibus iuris. E contra replicavit dictus precentor procurator ipsius Alamande ad primam rationem, scilicet rem posse vendidimus iusto precio quando expresse hoc agitur inter contrahentes et hoc sit multociens quando venditor ex certa sciencia et ex vera liberalitate partem certi precii donavit et emptor recipit plano dono et sic venditur esse duo contractus secus in hoc contractu non fuit intentio contrahentium ut duos celebraret contractus nec etiam credit quod creditor esset ausus iurare. Quod autem dicit quilibet posse renunciare iuri suo verum est iuri proprio non comuni. Quod enim ius magis publicum potest dici quam illud quod introductum est in favorem corporum et animarum per quod etiam occurritur crimini usurarum. Allegat etiam se contra renunciationem non venerit nec intendit actionem recissoriam proprie duplam set conditionem ex canone propter fraudem usurarum ut dictum est. Quod autem dicit venditorem iurasse non contraventurum dicit nec ipse venit quia mortus est et iuramentum iurantem obligat tantum nec obest quod allegat heredem teneri observare iuramentum defuncti, hic enim secus est quia nec pater potest de per iurio redargui quia non venit contra, nec heres puniri quia non redarguit defunctum de periurio, nec certat de lucro captando set de dampno iurando,

e contra creditor pro lucro captando et dampno perpetuo incurrendo. Hiis rationibus et multis aliis petiti dictus precentor prephatum procuratorem sibi comdepnari et enervato et irritato simulante emptionis contractu et facto in fraudem usurarum recipere in solutum fructus perceptos ex pignore a tempore prime obligationis et quia satisfactum est enim restitui sibi ipsum pignus libere et absolute et quicquid percepit ex fructibus ultra sortem. Auditis igitur hinc inde rationibus allegationibus utriusque partis visis etiam instrumentis hinc inde productis habito prudentum consilio partibus renunciantibus iuri et facto.

Ego magister Martinus iure pronunciando absolvo dictum G. de Solerio procuratorem Bartolomei ab impetitione perceptorum fructuum iure pignoris quod precessit illam venditionem cum constet mihi per instrumentum compositionem esse factam inter dictum Bartholomeum et G. de Penafideli comdepnando in hoc ipsum procuratorem Alamande. Item pronuntio illam venditionem factam esse in fraudem usurarum cum constet per instrumenta quia durante pignore, luitione non facta possessione non reddita facta fuit illa venditio, unde irritando ipsam ad iudico feudum predictum dicte Alamande cum cartis emptionis et pignorum, fructibus perceptis a tempore venditionis Bartolomeo computatis in sortem. Et in hoc comdepnando dictum G. de Solerio procuratorem dicti Bartholomei restitutionem tamen faciendam residui Bartholomeo vel procuratori siquid sorti desit.

Data sententia VII.º kalendas aprilie, anno Domini M.^o CC.^o XX.º sexto.

Signum † Deusde de Columbario scriptoris qui hoc scripsit cum litteris appositis in linea XIII.^a et XX.^a et XXIII.^a et rasis et emendatis similiter in XX.º die et anno prefixis.

197

1226, abril, 10. Santa María de Uncastillo

F. Dat de Ruis liquida una deuda de setenta cahíces de trigo, veinte cahíces de ordio y doce morabetinos de oro de S., abad de Ul, procurador de Santa María de Uncastillo.

A. Extravagantes, n.º 36.

Noverint universi tam presentes quam subsecuturi quod ego F. Dat de Ruis profiteor me esse peccatum per manum dompni S. abbatis de Ul et procuratoris Sancte Marie de Unocastello de LXX kahices de trigo et XX kahices ordio et XII aureis alfonsinos boni auri et iusti ponderis de quibus omnibus mihi solvendis a dicto S. abbate de Ul per LXX aureas nomine dompni R. quondam abbatis Olivani exiquebat a dompno R. venerabili Pampilonensi episcopo et ab ecclesia Marie de Unocastello erant mihi fideiussores et debitores dompnus Eximen Petri de Aierb et dompnus Rodericus de Sarria milites. Et quito et absolvo dictos dompnum Eximem Petri de Aierb et dompnum de R. Sarria milites de fidañçaria et debitoria supramemorati debiti imperpetuum. Quia ne unquam decetero a me vel a meis a dictis fideiussoribus et debitoribus vel a suis debitum istud repetatur dono fideiussorem de retro dicto dompno S. abbate de Ul per se et per ecclesia Sancte Marie de Unocastello et rectoribus eiusdem qui ibi per tempore fuerint substituti et per episcopis Pampilonensis dompnum Garsiam de Unocastello militem per quem si necesse fuerit idem S. et ecclesia Sancte Marie memorata et eiusdem rectores et Pampilonensis episcopi. Supramemorato debito tam ab infestacione et inquietacione mea et meorum quam predictorum fideiussorum et debitorum et suorum remanere possint semper indemnes. Huius rei sunt testes visores et auditores dompnus Reginus capellanus dompnus Petrus de Mancho sacerdos, Sancius de Vado diachonus, Petrus de Alloma subdiachonus, Petrus de Alcalde clericus.

Sciendum est etiam quod ego F. de Ruis convenio cum dicto dompno S. abbate de Ul et cum omnibus clericis Sancte Marie de Unocastello quod decetero super aliquo debito quod exigere velit a dompno Pampilonensi episcopo quoquo nomine vel super aliqua querimonia quam habeam vel habere velit ab ipso episcopo vel ab ecclesia Sancte Marie de Unocastello non pignoremus nec impemdiamus in aliquo res dicte ecclesie Sancte Marie ad dictum S. abbatem de Ul quoquo modo pertinentes vel ad iurisdictionem clericorum ipsius ecclesie spectantes. Quondam dictus dompnus S. abbas de Ul dicte ecclesie Sancte Marie prelatus extiterit ni tantum ad speciale ius domini Pampilonensis episcopi. Si quod ibi fuerit similiter nos abbas S. de Ul et omnes clerici Sancte Marie de Unocastello bono animo et

spontanea voluntate condonamus quantum in nobis est et remittimus vobis dompno F. Dat de Ruis omnem rancorem et iniuriam a vobis et a vestris vobis illatas. Si per pignoribus et inquietacionibus occasione nominati debiti nobis hunc usque factis deponimus etiam querelam quantum ad vos et vestros de omnibus pignoribusque mihi S. abbati de Ul et hominibus meis vos et vestri occasione in dicti debiti hunc usque fecistis. Convenimus etiam vobis quod si aliquod ius speciale dompni Pampilonensis episcopi in ecclesia Sancte Marie de Unocastello fuerit requisiti nos non cedemus vobis et si pignorare illud volueritis nos nullum vobis faciamus impedimentum. De convenienciis istis ab utraque parte fideliter observandis est fideiussor dompnus Garcia de Unocastello miles tam ex parte dompni S. abbatis de Ul et clericorum Sancte Marie quam ex parte dompni F. Dat de Ruis. Testes sunt istius conveniencie visores et auditores omnes qui sunt supranotati testes.

Actum est hoc in ecclesia Sancte Maria de Unocastello, IIII.º idus apprilis, era M.^a CC.^a LX.^a IIII.^a.

198

1226, mayo. Huesca

Benayas, viuda de Juan Preciado, dona una viña a la Limosna.

A. 3-700.

B. *Libro de la cadena*, n.º 1002, p. 534.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Sit notum cunctis presentem paginam inspecturis, quod ego Benayas, uxor quondam Iohannis Preçati cui sit requies, posterita plene et futuro pro parte considerans religionis domos pietatisque loca prout potui percepi sollicite et intente. Inter quos domum Oscensis helemosine eligi specialiter in qua fidelis cura et fertilis administratione pauperibus et Deo servirntibus die ac nocte cotidie exhibetur et pietatis opera misericorditer ad implentur. Quibus omnibus iuxta sensum meum teste domino consideratis pro sapore et remedio anime mee et animarum predicti viri mei et omnium antecessorum successorumque meorum ad servicium Dei omnipotentis et eiusdem domus offero corpus

meus. Dono etiam et concedo et trado in presenti domino Deo et prefate domui helemosine Oscensis quondam meam vineam quam habeo in Osca, in termino de Conillenech. Que affrontat ab una parte in via publica et in secunda parte in vinea nepotus Boneti de la Çuda et in tercia parte in vinea Dominici de Almudevar et in quarta parte in vinea Iohannis Petahi. Et sicut predicta vinea ab istis affrontationibus ex omnibus partibus includitur et ambitur sic predicta domus et eiusdem minister et sibi succedentes eandem vineam cum omnibus et singulis que ad ea pertinent videlicet cum ingressibus et egressibus et omnibus arboribus aquis directis et pertinentiis suis ab hoc die in antea que presens carta scribitur habeant integre teneant potenter et iure hereditario possideant et expleant eam pacifice et quiete totam salvam et securam, francham, liberam et ingenuam atque quietum ad eorum propriam hereditatem et voluntate scilicet dandi, vendendi, inpignorandi, commutandi vel quocumque modo voluerint alienandi et per omnes suas proprias voluntates inde libere ac perpetue faciendas per secula cuncta sicut melius plenius et utilius modo aliquo potest dici vel intelligi suo suorum que salvamento. Donationem vero vinee supradicte facio in hunc modum ut sepedicta domus Oscensis Helemosine et eiusdem ministri mehi omni tempore vite mee in vestitu et cotidiano victu teneantur pulcre et honorifice providere quod si facere noluerint et post trinam admonitionem venerabilis patri et domino episcopo et Oscensi conventui a me factam mihi non satisfecerint in predictis liceat mihi predictam vineam accipere et emparare tenere et possidere sine aliquo contra dicto vel retinimento et facere in ea et ex ea omnes meas proprias voluntates. Ad maiorem autem securitatem dono fidancias salvitatis de prefata vinea quam dono, concedo et trado in presenti domino Deo et antedictae domui helemosine Oscensis de cunctis hominibus et feminis que secundum usum et fuerum Osce eam dicte domui et omnibus rectoribus eius integre ut dictum est habere faciant tenere et pacifice possidere omni tempore Petrum de Iaca, filium Petri de Iacca et Simone de Berax, cives Oscensis et me ipsam cum eis in simul et aboltas.

Nos autem Petrus Petri, prior et helemosinarius Oscensis attendentes devotionem quam vos Benayas supradicta erga domus Oscensis helemo-

sine habetis, ideo bono animo cum assensu et voluntate venerabilis patris et domini nostri Garsie Dei gratia et tocius ecclesie Oscensis conventus, recipimus et colligimus vos in spiritualibus et in eadem domo toto tempore vite vestre vobis in ea victum pro ut dictum est concedimus et vestitum, aliasque conventiones ad utilitatem vestram promittimus et convenimus vobis bona fide sine fraude attender supradictas, ut autem ea que superius dicta sunt fideliter et invilabiliter observentur et numquam possint in irritum revocari, presentem paginam prefate donationis testimonialem vobis concedimus signo venerabilis patris et domini nostri G. Dei gratia Oscensis episcopi et signo nostro confirmatam. Testes autem huius rei sunt Guisus sacerdos et Egidius de Tallahuerço et Raymundus Molinarius, gener Martini Sancieri et Petrus Pictavini et Petrus de Vilellis.

Quod est actum in pleno Capitulo Oscensis, mense madii, sub era M.^a CC.^a LX.^a quarta.

Ego Petrus Petri prior et helemosinarius Oscensis pro me et toto Capitulo Oscensi hanc cartam et donationem confirmo testimonio sig(*espacio en blanco*)ni mei.

Bertrandus Oscensis, notarius mandato et voluntate omnium predictorum, hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

199

1226, agosto, 25

Pedro y Juan Barráu, hermanos, dividen unas casas en Huesca situadas junto al cobertizo de San Salvador.

B. *Libro de la cadena*, n.º 38, p. 14.

Universis manifestur omnibus presentibus et futuris quod hec est carta divisionis quam facio ego Petrus Barrau vobiscum Iohanne Barrau, meo fratre. Placuit mihi bone voluntatis et divisimus illas casas quas habemus in Osca ad illum coopertico qui dicitur Sancti Salvatoris. Quarum tetigit in parte mihi Petro Barrau illas tres partes, erga aquilonem quas se tenent cum casis Iohannis, filii Petri pelliparii, sicut hodie sunt divise et signate de terra usque ad celum ubi sunt tres fenestras et teiam tetigit in parte mihi

Iohanni Barrau, illam quartam partem de ipsis casis apud meridie quam se tenet cum casis que fuerunt Iohannis de dona Bruna, sicut hodie sunt divise et signate de terra usque ad celum ubi est unam fenestram. Hanc scriptam divisionem facimus unusquisque nostrum bone voluntatis quisque accepimus nostras partes de predictis domibus ad propriam nostram hereditatem et ad faciendum de eis quicquid voluerimus modo et totum tempore et de quali divisione hodie factam habemus tenemus nos bene paccati de ipsis casis imperpetuum et ut hec scripta divisio firma et stabilis inter nos semper permaneat et quod decetero nos nec nostri non possimus nos inde extrahere.

Idcirco ego Petrus Barrau dono fidanciam vobis Iohani Barrau, meo fratri, Petrum de Palaz pelliparium Osce et me ipsum in simul cum illo et aboltas.

Ego autem Iohanes Barrau do fidanciam vobis Petro Barrau, meo fratri, Bartholomeum de Sier, filium Sancii de Sier, et me ipsum in simul cum illo aboltas.

Sunt testes istius suprascripti Domingo Pançano et Bernardus de Bel-sue pelliparius.

Actum est hoc mense augusti, VII.º diebus remansis, in era M.^a CC.^a LX.^a IIII.^a.

Matheus scripsit et hoc sig(espacio en blanco)num fecit.

200

1226, noviembre, 5

Benayas, viuda de Juan Preciado, dona a la Limosna una viña en el término de Mesa.

A. 3-684.

In Dei nomine et eius gratia. Sit notum cunctis presentem pagynam inspecturis quod ego Benayas, uxor Iohannis Preciati, defuncti amore Dei, et ob remedium anime mee et anime iuri mei et animarum patris et matris mee et omnium antecessorum successorumque meorum, dono, concedo et trado in presenti domino Deo et Helemosine Oscensis unam meam

vineam quam habeo in Osca in termino de la Mesa. Que affrontat ab una parte in vinea Gabay iudei et in secunda parte in vinea Ayuçe Sanguerren sarraceni et in tercia parte in via publica. Sicut iste iamdicte affrontationes predictam vineam ab utraque parte circundant et concludunt, sic dono, concedo et trado ipsam in presenti domino Deo et Helemosine Oscensis totam integre sine aliquo retinimento cum ingressibus et egressibus et omnibus arboribus, aquis, directis et pertinenciis suis. Ut ab hac die in antea quo presens carta scribitur predicta vinea cum omni iure ei pertinenti dicta domus helemosine Oscensis et omnes rectores eius habeant integre teneant potenter et iure hereditario possideant intergre pacifice et quiete totam salvam et securam, francham, liberam et ingenuam atque quietam ad eorum propriam hereditatem et voluntatem per dare, vendere, inpignorare et conmutare vel quocumque modo volueritis alienare et per omnes eorum proprias voluntates inde facere in perpetuum sicuti ex eorum propria hereditate ipsi et omnes successores sui per secula cuncta. Sicut melius et plenius modo aliquo potest dici vel intelligi suo suorumque salvamento. Ad maiorem autem securitatem dono fidanciam salvitatis de iamdicta vinea quam dono concedo et trado in presenti domino Deo et predictæ domui Helemosine Oscensis de cunctis hominibus et feminis que secundum usum et fuerum Osce. Dicte domui et omnibus rectoribus eius integre ut dictum est ipsam habere faciat tenere et pacifice et quiete imperpetuum possidere Vallesium de Arguis et me ipsum cum eo in simul et aboltas. Testes autem huius rey sunt Sancius de Banaston, canonicus Oscensis et Petrus d'Oz et Garsias Pedon.

Quod est actum, in presencia Petri Petriz prioris et helemosinarii Oscensis, V.º die intrante mensis novembris, sub era M.ª CC.ª LX.ª IIII.ª.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

201

1226, diciembre

Pedro Pérez, prior y limosnero, dona una viña en Huesca en el término de Mesa a Benayas, viuda de Juan Preciado.

A. 4-15. Carta partida por ABC.

B. *Libro de la cadena*, n.º 1037, p. 559.

[N]otum sit cunctis presentem paginam inspecturis, quod nos Petrus Petri, prior et helmosinarius Oscensis, attendentes devotionem quam vos Benayas fratrissa nostra et domus Helemisine Oscensis erga domum supradicte Helemosine semper habetis. Ideo bono animo cum assensu et voluntate venerabilis patris et domini nostri G. Dei gratia Oscensis episcopi, comendamus vobis toto tempore vite vestre quondam vineam quam Helemosina Oscensi habet in Osca, in termino de la Mesa. Que affrontat ab una parte in vinea Muce de Sanguerren sarraceni et in tercia parte in via publica. Sicut iste iamdicte affrontationes predictam vineam ab utraque parte circundant et concludunt concedimus vobis ipsam totam integre sine retentu aliquo cum ingressibus et egressibus et omnibus arboribus aquis, directis et pertinenciis suis. Tali tamen pacto quod teneatis et laboretis eam bene et fideliter sicut convenit et expletetis ipsam omnibus diebus vite vestre in pace et sine alicuius contradicto vel retinimento tamen non liceat vobis ipsam ullo modo alicui dare, vendere vel inpignorare nec aliter aliquo alio modo alienare. Set post obitum vestrum predictam vineam cum omni iure ei pertinenti revertartur integre in dominio et posse nostro et helemosine Oscensis solutam et quietam cum omni melioramento in ea facto. Ut autem predicta comenda fideliter et inviolabiliter observetur et numquam in diebus vestris possit in irritum revocari presentem paginam prefate comende testimonialem vobis concedimus signo domini nostri G. Dei gratia venerabilis Oscensis episcopi et signo nostro confirmatam.

Ego autem Benayas antedicta bono animo recipio a vobis domino Petro Petri priore et helemosinario Oscensis predictam vineam quam mihi comendatis pro predictis conveniis. Et convenio vobis bona fide sine fraude attendere et complere ita fideliter et integre per omnia et in omnibus prout dictum est superius. Testes autem huius rei sunt Sancius de Banaston, canonicus Oscensis et Garsias Pedon et Vallesius de Arguis.

Quod est actum in mense decembris, sub era M.^a CC.^a LX.^a IIII.^a.

Ego G. Oscensis episcopus hoc sig+num facio.

Ego Petrus Petriz, prior et helemosinarius Oscensis pro me et pro toto Capitulo Oscensis, hanc cartam confirmo et hoc sigt̄num facio.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum, hanc cartam scripsit et hoc sigt̄num fecit.

202

1226, diciembre

Concesión «ad vitam» de una viña en Huesca en el término de Mesa, por el cabildo, el obispo y el limosnero, a favor de Bernardo de Frisa.

A. 5-15.

Documento extraviado⁵.

203

1227, enero

Pedro Pérez, prior y limosnero, dona una viña en Huesca en el término de Jara a Pedro de San Miguel, hermano de la Limosna.

A. 5-33.

B. *Libro de la cadena*, n.º 1027, p. 548.

In Dei nomine et eius gratia. Sit manifestum ceteris hominibus quod ego Petrus Petri, prior et helemosinarius Oscensis cum assensu et voluntate domini nostri G. Dei gratia Oscensis episcopi, damus et concedimus tibi Petro de Sancto Michaeli, serui nostro et fratri domus helemosine pro vestimentis tuis unam vineam in Hosca, in termino de Exarea; illam scilicet vineam quam tu dedisti domui Oscensis helemosine. Quam affrontat ex parte orientis in vinea de donna Stanca, ex parte occidentis vineam quam fuit Iohannis de Morello, ex parte meridie in vinea filiorum Petri Galindi, ab aquilone vero in vineis de dompna Tota de Pertusa. Sicut iste iamdicte affrontaciones continent vineam predictam in circuitu ab utraque parte, sic damus et concedimus tibi illam pro vestimentis tuis

⁵ Noticia sacada del *Lumen ecclesiae*, p. 166.

totam ab integro absque ullo retentu cum intrioitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum qui in ea sunt. Sicut melius dici aut intelligi potest ad tuum bonum et ad tuum salvamentum, ita quod de hodie in antea habeas et possideas teneas integre et explectes dictam vineam in pace et sine ulla contraria omnibus diebus vite tue, sed interim dum vixeris non habeas potestatem vendendi vel impignandi vel aliquo modo alienandi. Sed post finem tuum dicta vinea revertatur in dominium et in potestate dicte domui helemosine cum omni melioramento quod in ea factum habueris. Tamen de hodie in antea nos nec nostri [...] neque alius homo vel femina racione dicte domui helemosine non possimus tibi vel tuis petere, querere aut demandare aliquid de rebus tuis mobilibus et immobilibus que sitis vel acquirendis nisi tantum iamdictam vineam post finem tuum revertatur in dominium et in potestate predicte domui helemosine solutam sine omni mala voce in perpetuum. Huius rei testes sunt A. Oscensis sacrista, M. canonicus laccensis, D. de Ara sacerdos, P. de Rocatallada, P. de Iacca.

Actum est hoc sub era M.^a CC.^a LX.^a V.^a, mense ianuarii.

Dominicus de Zonar, domini episcopi capellanus, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

204

1227, febrero, 16

Salvador de Jaca, capellán de Santa María de Salas, dona a Santa María de Salas un tributo de cuatro morabetinos anuales de unas casas en el barrio de San Pedro el Viejo.

B. *Libro de la cadena*, n.º 42, p. 17.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. XXIX, p. 60.

[N]overint universi quod ego dompnus Salvador de Iaca, capellanus ecclesie beate Marie de Salis, ad honorem omnipotentis Dei et gloriosissime Virginis matris eius, salutem anime mee et enimarum omnium fidelium defunctorum bono animo et voluntate gratuita, dono ad ecclesiam Sancte Marie de Salis illud tributum IIII morabetinos de unoquoque anno in perpetuum, quod ego habeo in illis casis que sunt in barrio ecclesie Sancti Petri

Veteris Osce. Et afrontant in prima parte in via publica, in secunda parte in casis Petri Tornerii, in tercia parte in casis Raimundi Acuyllerii. Sicut iste iamdicte affrontaciones predictas caasas concludunt undique sic dono ad ecclesiam predictam Beate Virginis illud tributum IIII.^{or} morabetinos quod in illis habeo cum omnibus directis que in predictis casis mihi pertinent vel pertinere debent omni meo. Sicut melius et plenius in carta donationis cum tributo continetur, quam ego feci de predictis domibus ad Arnaldum de Lorda et ad uxorem eius Totam et ita totum in presenti aufero et eicio de meo posse iure et domino et in posse ius et dominium predicte ecclesie Beate Virginis de Salis mito et tam fero ita quod quicumque fuerit dominus illius ecclesie teneat pro illo tributo duas lampadas imperpetuum, que ardeant nocte dieque ad honorem omnipotentis Dei et gloriosissime Virginis matris eius ante altare Beate Virginis eiusdem in ecclesia sepedicta, et ita attendendo quicumque fuerit dominus illius ecclesie possit facere de predicto tributo predictarum domorum cum omnibus directis ibidem mihi pertinentibus vel pertinere debentibus quicquid facere voluerit sicut de re propria ecclesie memorate. Huius autem donationis testes constituo dompnum Dominicum abbatem de Latassa et dompnum Garsiam de Coços abbatem de Xaverre et dompnum Iohanem Montararagon et dompnum Dominicum de Trist et dompnum Dominicum de Iaca, filium dompni Gassonis Cruçati, sacerdotes, et dompnum Ferrerium de Lavata et dompnum Martinum de Iaca barbitonsorem et dompnum Ferrer de Robres et dompnum Dominicum de Alcalá clericum, qui pro eadem ecclesia presens extitit.

Quod est actum apud Oscam, XIII.º die in exitu mensis februarii, sub era M.^a CC.^a LX.^a V.^a.

Signum Nicholay Gilberti, qui mandato predictorum hanc cartam scripsit.

205

1227, febrero. Huesca

Controversia entre Pedro Pérez, prior y limosnero de Huesca, y María Pérez de Bergua sobre la iglesia de Frula.

A. Extravagantes. Carta partida por ABC.

Notum sit cunctis presentem pagynam inspecturis. Quod cum contentio esset orta inter Petrum Petri, priorem et helemosinarium Oscensem, et dompna Maria Petriz de Bergua, uxorem quondam Petri Arcecii de Alfaro, super decantatione ecclesie de Fruilla faceret cotidie ipsam ecclesiam decantari. Ipse vero nolebat ipsam facere decantare nisi [...] in ebdomada sicut in retroactis temporibus fieri consuevit. [...] nos Garsias Dei gratia Oscensis episcopus intuitu Dei omnipotentis et beate Margarite et attendentes devocionem quam vos dompna Maria Petriz de Bergua erga supradictam ecclesiam habetis. Ideo bono animo cum assensu et voluntate predicti Petri Petri prioris et helemosinarii tociusque Capituli Oscensis pro decantacione et omni alio servicio ipsius ecclesie de Fruilla, complendo damus et concedimus semper vobis et omnibus successoribus vestris qui iamdicta villa de Fruilla vobis successoribus totam primiciam et duas partes tocius decime toti termini de Fruilla. Tercia vero partem decime tocius termini de Fruilla tan de pane quam de vino vel de agnis unde cumque sint ibi nascentibus et omnibus aliis rebus et quibus decima in epactu nostro dari consuevit retinemus semper ad opus helemosine Oscensis quam ipsa helemosina et omnes rectores eius percipiant integre et in pace et sine diminucione aliqua habeant teneant et possideant omni tempore sine vestro vestrorumque successorum vel alicuius contra [...] aut retinimento capellanum vero qui dictam capellam tenere semper helemosinario Oscensi presentabitis ut ab ipso curam recipiat animarum sciendum preterea quod helemosinarium Oscensem veniente semel in anno causa visitacionis ad dictam ecclesiam procurabitis honorifice et competenter. Ut autem predicta donacio fideliter et violabiliter observetur et numquam possit in irritum revocari presentem cartam prefate donacionis testimonialem vobis concedimus signo nostro et signo Petri Petri prioris et helemosinarii tociusque Capituli Oscensis confirmatam.

Ego autem Maria Petriz de Bergua antedicta bono animo et cum gratiarum actione recipio a vobis domino meo Garsia Dei gratia venerabili Oscensi episcopo et a dompno Petro Petri priore et helemosinario et toto Capitulo Oscensi predictam primiciam et duas partes decime quas mihi et omnibus successoribus meis datis et conceditis [...]. Et per me et per omnes successores meos qui in iamdicta villa de Fruilla mihi successeriter

promitto et convenio vobis bona fide sine fraude dictam terciam partem tocius decime toti termino de Fruilla omni tempore sicut superius dictum est prefate helemosine et omnibus rectoribus eius dare et redere integre et in pace et sine diminucione aliqua et ea que superius dicta sunt fideliter et integre attendere et complere per omnia et in omnibus pro ut dictum est superius. Testes autem huius rey sunt Montanerius canonicus laccensis et Garsias Larbesa miles et Garsias Pedon civis Oscensis.

Quod est actum in pleno Capitulo Oscensi, mense februarii, sub era M.^a CC.^a LX.^a V.^a.

Ego Petrus Petri prior et helemosinarius Oscensis pro me et pro toto Capitulo Oscensi hanc cartam confirmo et hoc sig^(espacio en blanco)num facio.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum, hanc cartam scripsit et hoc sig[†]num fecit, et in VIII.^a et X.^a linea litera supraposuit ubi dicitur capellanum vero qui dictam capellan tenuerit semper helemosinario Oscensi presentabitur ut ab ipso curam recipiat animarum sciendum preterea quod helemosinarium Oscensem venientem semel in anno causa visitacionis ad dictam ecclesiam procurabitur honorifice et competenter.

206

1227, febrero

Asignación a la Limosna de la tercera parte de los frutos de Fraella.

A. 3-685. Documento extraviado⁶.

207

1227, abril, 24. Huesca

Estatuto sobre la administración de la prepositura.

A. 9-290. Carta partida por ABC.

A. 9-268.

⁶ Noticia sacada del *Lumen ecclesiae*, p. 93.

Que pie et laudabiliter statuuntur scripture debent testimonio comendari, re pravorum hominum valeat in posterum refragacione turbari. Hinc est igitur quod nos Petrus Petri prior totusque conventus Oscensis pensantes ecclesie utilitatem et attendentes devotum et benignum affectum quem vos Assallitus sacrista erga nos et ecclesiam exhibuistis hactenus et exhibetis etiam in presenti de consciencia et assensu venerabilis patris et domini nostri Garsie Dei gratia Oscensis episcopi, voto sincero et unanimi voluntate damus et concedimus vobis dicto Assallito Oscensis sacriste honorabili socio vestro preposituram de Oscam sine debito integre et plene cum omnibus reditibus proventibus sibi pertinentibus ad amministrazioneem sex mensium deputatis madii videlicet iunii, iulii et augusti, septembris etiam octobris ut dictam preposituram toto tempore vite vestre habeatis et etiam amministretis humiliter et devotes, hec autem sunt ad que ratione illius prepositure volumus vos teneri.

In primis quod domino episcopo tributa sua et omnia alia iura adque ratione illorum sex mensium consueverunt percipere annuatim. Ad hec statuimus firmiter et mandamus quod nobis canonicis et nostris porcionariis omnibus omnes directos nostros in pane et vino et carnibus aliis integerrime tribuatis.

Secundum quod percipere consuevimus et debemus in ceteris sex mensatis et secundum quod continetur in alia carta inter nos et vos per alphabetum divisa.

Addimus etiam quod dictam preposituram absque ullo debemus teneatis ita quod nec in diebus vestris nec post mortem vestram aliquis nomine vestro ratione aliquorum debitorum a vobis factorum, possit nos aut nostram ecclesiam molestare sed absque omni debito et cum omni melioramento post dies vestros dicta prepositura in potestatem nostram et dominium revertatur.

Statuimus etiam quod clavigerum et refrectorarium semper de cetero habeamus et siquis canonicorum claustralium semel in mense hospitem invitaverit arbitrio prioris detur porcio invitato. Statutis quoque festis diebus quibus nobis datur pigmentum cuique canonico una collacio tribuatur et trescente nebule in comuni. Et siquis claustralium cum licencia prioris

equitaverit et sequenti die reddierit detur ei porcio ad opus servientis et cibaria equitature de obedienciariis vero sicut fieri consuevit et hoc semel in mense. Si vero eodem die reddierit matutinale et vespertinam percipiat porcionem, set nichil dabitur servienti. De eodem quoque vino nobis et porcionariis et pauperibus tribuatur et ad opus nostre rasionis tenda vel vinea in redditu XXX solidos. Si autem vos contigerit preposituram relinquere in vita vel in morte necessaria conventui et porcionariis et familie et tributa domino episcopo et aliis usque ad festum Sancti Iohannis secundum prioris et maioris partis Capituli arbitrium relinquetis vinum vero usque ad festum Sancti Michaelis, duo quoque bona iuga de bestiis mularibus cum omnibus apparamentis ad opus laborancie et super lenctilem quotam invenistis cum melioramento quod feceritis relinquetis. De operibus autem faciendis vel reficiendis in claustro faciatis expensas usque ad C solidos ab alio preposito. Si vero ad opera claustrum facienda vel reficienda maiores expensas necessarie fuerint cum alio preposito concordetis. De aniversariis autem statutis in quibus tenetur conventus facere processionem si ad venerint secunda vel quarta feria ianuarii conventui tribuatis si sexta feria vel sabbato tres quartas puri vini his qui comederint in refectorio propinetis in aliis vero diebus nichil. Si advenerint in quadragesima in qua cumque die detur unum ut dictum est. Si laxas vel caritates habueritis usque ad X solidos vel eo amplius idem fiat. Addimus etiam quod post decessum domini nostri Garsie Dei gratia Oscensis episcopi vos vel quicumque prepositus Oscensis fuerit cum priore ecclesiam Sancte Marie de Salis emparetis racione prepositure et de proventibus ipsius ecclesie faciatis melioramentum in prepositura, secundum quod prior et maior pars Capituli viderint expedire. Statuimus etiam quod omne fructus et proventus prepositure de Algormo et in domibus que fuerunt Iohannis de Seres reponatis si vero oportuerit vos in aliis domibus fructus reponere, hoc siat semper de consencia Capituli et prioris, quia vero multa que dicenda essent super factis prepositurarum nostre memorie non occurrunt. Statuimus quod si super his questio mota fuerit, tres de capitulo eligantur quorum arbitrio bona fide sine fraude remotis angulosis argumentacionibus questio simpliciter decidatur.

Et ego Assallitus sacrista recipio a vobis domino meo G. Dei gratia Oscensi episcopo et a vobis Petro Petri priore et a toto conventu Oscensis dictam preposituram et promito bona fide me supradicta omnia fideliter impleturum. Promito etiam vobis amministrationem benivolam et devotam et in presencia tocius Capituli tactis sacrosanctis evangeliis presto corporaliter sacramentum quod ut supradictum est in omnibus et per omnia sic attendam ni violencia regis aut principis terre pro maiori parte prepositure redditus auferrentur. Tunc enim de voluntate et assensu prioris Capituli mihi liceat manulevare ita quod de meo debitum teneas persolvere. Et ad hec omnia observanda obligo in presenti vobis priori et conventui de voluntate et assensu domini mei G. Dei gratia Oscensis episcopi sacristam Oscensem si forte ea omnia ut dictum est post trinam ammonicionem non attendero prior et conventus habeant potestatem emperandi sacristiam et possidere et tenere. Et in sacramento meo pono quod si prior et conventus sacristiam vellent mihi restituere. Ego aut alius pro me nullatenus recipere possim nec valeam contradicere aut modo aliquo impedire quo usque de proventibus sacristie vobis sit super predictis omnibus plenissime satisfactum his omnibus supradictis a vobis fideliter observatis.

Ego Petrus Petri prior iuro vobis Assallito sacriste Oscensis, pro me et pro toto conventu quod non simus in facto aut consilio quod in diebus vestris dictam preposituram amministratis set in quibus possimus vobis consilium et auxilium impendamus. Ne autem racione istius iuramenti vobis ab aliquibus detrahatur dicimus quod super necessarias dandis canonicis pauperibus et porcionariis non teneamini iuramento, ni post trinam amministrationem iudicio Capituli vel maioris partis vos volueritis emendare, ut autem hoc factum maiorem habeat firmitatem.

Ego G. Dei gratia Oscensis episcopus hanc cartam laudo approbo et confirmo etiam dictam obligationem sacristie, et ut hec omnia suprascripta rata et firma permaneant hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Quod est actum in pleno Capitulo Oscensi, VIII.º kalendas madii, sub era millesima CC.^a LX.^a V.^a, anno Domini M.^o CC.^o vicesimo VII.º.

Ego Petri Petro prior et helemosinarius Oscensis pro me et pro toto Capitulo Oscensi hanc cartam et donacionem confirmo et hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Sig(*espacio en blanco*)num Guillelmi Martini archidiaconus de Serraul qui hanc cartam confirmat.

Ego Assallitus sacrista et prepositus Oscensis hanc cartam confirmo testimonio sig(*espacio en blanco*)ni mei.

Sig(*espacio en blanco*)num Bernardi de Bardaxino archidiaconus Vallensis qui hanc cartam laudat et affirmat.

Sig(*espacio en blanco*)num Garsie Petri Suprarbensis archidiaconi qui presens paginam confirmat.

Sig(*espacio en blanco*)num Iohannis de Lac infirmarii Oscensis qui hoc laudat et confirmat.

Sig(*espacio en blanco*)num Raymundi Calloli precentoris qui hanc cartam laudat et affirmat.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

208

1227, mayo. Huesca

Pedro de Belsué y su mujer, Marta de Marcén, donan a la Limosna unas casas en el barrio de la Limosna y dos viñas en Barbadagulla.

A. 3-718.

B. *Libro de la cadena*, n.º 1001, p. 533.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Sit notum cunctis presentem paginam inspecturis quod nos Petrus de Belsue et uxor mea Martha de Marcen, preterita plene et futura pro parte considerantes religionis domos pietatis-que loca prout potuimus percepimus sollicite et intente inter quas domum Oscensem helemosine eligimus specialiter. In qua fidelis cura et ferrilis administratione pauperibus et Deo servientibus die ac nocte cotidie exhibetur et pietatis opera misericorditer ad implentur, quibus omnibus iuxta sensum nostrum teste domino consideratis pro salute et remedio animarum mearum et omnium antecessorum successorumque nostrorum ad servicium Dei omnipotentis et eiusdem domus offerimus corpora nostra. Damus et concedimus et tradimus in presenti domino Deo et prefate do-

mui helemosine Oscensis quasdam domos nostras quas habemus in Osca et duas vineas quas habemus in termino de Osca. Prima domus est in barrio helemosine Oscensis et affrontat a duabus partibus in casis eiusdem helemosine et in tercia parte in casis Urrache sobrine et in quarta parte in via publica. Secunda domus est in barrio Sancte Marie Magdalene et affrontat ab una parte in casis fortis Sancii Textoris et in secunda parte in casis Iohanis Pegrini et in tercia parte in via publica. Prima vinea est in termino Barbe de Aculla et affrontat a tribus partibus in vinea Petri de Sancto Michaelae et in quarta parte in via publica. Secunda vinea est in eodem termino, set in novena de illis de Avenna, et affrontat a tribus partibus in vinea Guillelmi de Montearagone et in IIII.^a parte in vinea Martini de la Claustra. Sicut iste iamdicte affontaciones predictas domos et vineas ab utraque parte circundant et concludunt, sic damus concedimus et tradimus in presenti domino Deo et prefate domui helemosine Oscensis ipsas totas integre sine aliquo retinimento cum ingressibus et egressibus et omnibus arboribus aquis directis et pertinenciis earum de terra usque ad celum in simul cum omnibus aliis hereditatibus et possessionibus et rebus mobilibus et immobilibus ac semoventibus quas habemus vel decetero modo aliquo vel ratione acquirere poterimus aut habere in cunctis locis. Ut ab hac die in antea quo presens carta scribitur dicta domus Oscensis helemosine et omnes rectores eius hereditates et res omnes alias habeant integre teneant potenter et iure hereditario possideant et expletent pacifice et quiete totas salvas et securas, franchas, liberas et ingenuas atque quietas. Ad eorum propriam hereditatem et voluntatem scilicet dandi, vendendi, inpignorandi, conmutandi vel quocumque modo voluerint alienandi et per omnes suas proprias voluntates inde libere ac perpetue faciendas per secula cuncta. Sicut melius et plenius modo aliquo potest dici vel intelligi suo suorumque salvamento dando tamen suam novenam illis de Avenna pro ipsa vinea novenaria annuatim. Donationem vero predictorum hereditatum et aliarum rerum facimus in hunc modum ut sepedicta domus helemosine Oscensis et eiusdem ministri teneantur nobis cotidie dare toto tempore vite nostre in domo nostra uncam portionem sicut unus ex aliis porcionariis eiusdem domus. Postquam autem unus ex nobis duobus obierit alius qui superxerit intret in convenienti domo helemosine supradicte et teneantur ei in

victu et vestitu pulcre et honorifice in diebus suis providere. Ad maiorem autem securitatem damus fidancias salvitatis de iamdictis casis et vineis et aliis rebus mobilibus et immobilibus supradictis quas damus, concedimus et tradimus in presenti domino Deo et antedecte domui helemosine Oscensis de cunctis hominibus et feminis que secundum usum et fuerum Osce ipsas dicte domui helemosine et omnibus rectoribus eius integre ut dictum est habere faciant tenere et pacifice et quiete in perpetuum possidere Sancium de Ontignena et Dominicum de Ançano çapaterium Osce et nos medipsos cum eis in simul et aboltas.

Nos autem Petrus Petriz prior et helemosinarius Oscensis, attendentes devotionem quam vos Petrus de Belsue et uxor vestra Martha erga domui Oscensis helemosine habetis. Ideo bono animo cum assensu et voluntate venerabilis patris et domini Garsie Dei gratia episcopi tocusque Capituli Oscensis recipimus et colligimus vos in spiritualibus et in eadem domo toto tempore vite vestre vobis unicam concedimus. Sint superius dictum est portionem et post obitum unius vestrum alteri qui super vixerit in ea victum prout dictum est concedimus et vestitum. Aliasque conventiones ad utilitatem vestram promittimus et convenimus vobis bona fide sine fraude attendere supradicta, ut autem ea que superius dicta sunt fideliter et inviolabiliter observentur et nunquam possit in irritum revocari presentem paginam prefate donationis testimoniam vobis concedimus signo venerabilis patris et domini Garsie Dei gratia Oscensis episcopi et signo nostro confirmatam. Testes autem huius rei sunt Dominicus de Ara sacerdos et Vitalis de Locares et Dominicus de Montearagon çapaterii Osce.

Quod est actum pleno Capitulo Oscensi, madii sub era M.^a CC.^a LX.^a V.^a.

Ego G. Oscensis episcopus hoc sig†num facio.

Ego Petrus Petriz prior et helemosinarius Oscensis pro me et pro toto Capitulo hanc cartam et donationem confirmo et hoc sig(*espacio en blanco*) num facio.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*) num fecit et in X.^a linea litteras supraposuit ubi dicitur «dando tamen suam novenam illis de Avenna pro ipsa vinea novenaria annuatim».

1227, junio, 4. Huesca

El obispo García de Gúdal dona a treudo una heredad en Lecina a García de la Escalera y a otros vecinos de la localidad.

B. *Libro de la cadena*, n.º 159, p. 71.

C. *Libro de la cadena*, n.º 340, p. 181.

In Dei nomine et eius gratia. Sit notum cunctis presentibus et futuris quod nos G. Dei gratia Oscensis episcopus bono animo et gratuita voluntate per nos et per omnes successores nostros cum assensu et voluntate Petri Petri prioris tociusque Capituli Oscensi, damus et concedimuss et tradimus ad tributum et ad novenam et ad deciman vobis Garsie de illa Scalera et Iohani de Bercavo et Petro de illa Corona et Egidio Ferrario et omnibus vicinis de Leçina qui ex signo et dominio nostro estis vel eritis presentibus videlicet et futuris omnem hereditatem nostram quam habemus vel habere debemus in villa de Leçina et in eis terminis illam scilicet que ad ecclesiam Sancti Cucufati de Inoscitur pertinere exceptis molendinum et orto ipsius et ortum de illa camera et vineam que dicitur de Avennecata et linarem de illo rigo quam hereditatem habeatis, teneatis et possideatis integre et sine diminutione aliqua ad vestram vestrorumque propriam hereditatem et voluntatem inde libere at perpetue faciendam vos et filii vestri vel filie et omnis generatio vel posteritas vestra per secula cuncta. Sicut melius et plenius modo aliquo potest dici vel intelligi vestro vestrorumque salvamento. Tali vero convenio quod vos et omnes et successores vestri detis inde semper nobis et nostris successoribus novenam et decimam annuatim in festo Sancti Michaeli mensis septembris XL solidos denariorum illius monete que sit firmata a domino rege in Aragone pro tributo et etiam detis inde primiciam ecclesie beati Cucufati sicut est consuetudo. Tamen non liceat vobis vel vestris aliquid de prefata hereditate alicui dare, vendere vel inipnare nec aliter aliquo alio modo alienare ni vestris consimilibus et qui sunt in prefata villa de Leçina habitantibus. Retinemus etiam semper in vobis et in omnibus successoribus vestris omnes deveres, usaticos et servicios quos vos et antecessores vestris fecistis semper vel facere debuistis

nobis et antecessoribus nostris. Ut autem predicta donatio fideliter et in-
violabiliter observetur et numquam possit in irritum revocari presentem
paginam prefate donationis testimoniale vobis concedimus signo nostro et
signo Petri Petri prioris tociusque Capituli Oscensis confirmatam nos au-
tem Garsias de illa Scalera et Iohanes de Bartavo et Petrus de illa Corona
et Egidius Ferrarius bono animo per nos et per omnes vicinos nostros de
Leçina presentes scilicet et futuri qui ex vestro signo et dominio erunt.

Cum gratiarum actione recipimus a vobis venerabilissimo patre et
domino nostro G. Dei gratia Oscensi episcopo et a toto convento Oscensi
predictam hereditatem quam vobis datis et conceditis et traditis ad tribu-
tum ad novenam et ad decimam pro predictis conveniis et per nos et per
omnes vicinos nostros antedictos promittimus et convenimus vobis bona
fide sine fraude attendere et complere. Ita fideliter et integre per omnia et
in omnibus prout dictum est superius.

Quod est actum et concessum in pleno Capitulo Oscensi, IIII.º die in-
trante mensis iunii, sub era M.^a CC.^a LX.^a V.^a.

Ego Petrus Petri prior e helemosinarius Oscensis pro me et pro toto
Capitulo Oscensi hanc cartam confirmo et hoc signum facio.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predicto-
rum, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

210

1227, junio

*Vidal de Marzán y su mujer, Beciada, venden una viña a Bernardo de Aquelmes
en el término de Jara, por cuarenta sueldos jaqueses, para la iluminación del
altar de San Jaime de la Seo.*

B. *Libro de la cadena*, n.º 544, p. 289.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate venditionis
quam facimus nos Vitalis de Marçan et uxor mea Beziada. Placuit nobis
bono animo et gratuita voluntate in presentia proborum hominum sine ali-
quo conquerenti vendimus vobis dompno Bernardo de Achelines, ad opus
luminaris altaris Sancti Iacobi sedis Osce, unam nostram vineam quam

habemus in Osca, in termino de Exara. Que affrontat ab una parte in viero et in secunda parte in mallolo Bernardi de dompno Egidio carnificis et in tercia parte in mallolo Iordanis Renerii. Sicut iste iamdicte affrontationes predictam vineam ab utraque parte circundant et concludunt, sic vendimus vobis ipsam ad opus luminaris abeatis Sancti Iacobi sedis Osce totam integre sine aliquo retinimento cum ingressibus et omnibus arboribus, aquis, directis et pertinentiis suis pro precio placabile quod placuit nobis et vobis videlicet per precium XL solidos denariorum monete laccensis bone et firme quos de presenti a vobis accepimus in manu et unde tenuimus nos bene paccatos nostre voluntati et placimento et de hoc precio nichil inde remansit apud nos emptorem supradictum ad persolvendum nec nobis ad recipiendum. Ideo volumus et concedimus vobis ut ab hac die in antea quo presens carta scribitur predicta vinea cum omni iure ei pertinenti habeatis integre teneatis potenter et iure hereditario possideatis extra pacifice totam salvam et securam, francham, liberam et ingenuam atque quietam vestre proprie hereditati et voluntati per dare, vendere, inpignorare, conmutare vel que cumque modo volueritis alienare et per omnes vestras proprias voluntates inde facere in perpetuum sicuti ex vestra propria hereditati vos et omnes successores vestri qui ipsum luminare nos vos habuerint vel tenuerint per secula cuncta, sicut melius et plenius modo aliquo post dici vel intelligi vestro vestrorumque successorum salvamento. Ad maiorem autem securitatem damus vobis fidancias de salvitatis de iamdicte vinea quam vobis vendimus ad opus supradicti luminaris Sancti Iacobi de cunctis hominibus et feminis secundum usum et fuerum Osce Dominicum Corneliis et Raymundum de Iassa et nos medipsos cum eis in simul et aboltas. Quia quisquis vos vel successores vestros voluisset decetero eicere de predicta vinea nos et predictae fidancie salvemus eam vobis. Aut demus et ponamus vos in alia vinea tam bona et in tam convenienti et utili loco in termino de Osca salvando eam vobis secundum usum et fuerum Osce. Testes autem huius rei sunt Petrus de dompno Barone et Dominicus de Aquas et Garsias de Bescasella.

Quod est actum mense iunii, sub era M.^a CC.^a LX.^a V.^a.

Aliala facta et paccata costitit XII denarios.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum, hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

211

1227, junio

Sancho de Polpiz hace testamento.

A. 5-189.

In Dei nomine et eius gratia. Quem nullus in carne positus mortem potest evadere temporalem. Huius itaque rationis intuitu ego Sancius de Polpiz infirmitate oppresus vero madica tamen integer sensus et memoria testamentum meum in proborum hominum presencia facio ac dispono.

In primissime ab infirmitate que pacior obire contigerit eligo mihi sepulturam in ciminterio sedis Osce.

Dimitto etiam sacristanie Oscensis unam nostram casam quam habemus in barrio eiusdem sacristanie. Que affrontat ab una parte in casis Galindi Petriz et in secunda parte in casis dompni Garsie de Liçana et in tercia parte in casa Garsie de Seçera çapaterii et in quarta parte in via publica. Sicut iste iamdicte affrontaciones predictam casam ab utraque parte circundant et concludunt. Sic dimitto ipsam domino Deo et Oscensis sacristanie totam integre sine aliquo retinimento cum ingressibus et egressibus et omnibus aquis directis et pertinenciis suis de terra usque ad celum. Tali vero convenio quod dominus sacrista Oscensis persolvat Andreite, uxori mee, L solidos laccensis monete bone et firme pro medietat quam ei pertinet in iamdicta casa et cogitet de mea sepultura et defunctione.

Et ad huc dimitto Andreite, uxori mee, unam archetam. Et Petro de Monodiaz archam meam vetulam maiorem.

Hoc autem meum testamentum dimitto totum in manu et posse dompni Petri Martha Oscensis canonicus ut ipse compleat et faciat complere per omnia et in omnibus prout dictum est superius ut retribucionem accipiat in futuro ab illo qui nullum bonum relinquit irrenunciatum et nullum malum preteriter impunitum.

Spondalarii autem huius testamenti sunt Iohannes Petriz canonicus et Petrus de Ontignena et Petrus de Monidiaz.

Quod est actum mense iunii, sub era millesima CC.^a LX.^a V.^a.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

212

1227, julio, 9

Pedro Novés, hijo de Gil de Almuniente, manifiesta haber pagado a Pedro Pérez, prior de Huesca.

B. *Libro de la cadena*, n.º 1044, p. 561.

[N]otum sit omnibus tam presentibus quam futuris. Quod ego Petrus Novesii, filius quondam dompni Egidii de Almunien, confiteor in veritate recognosco me esse paccatum a vobis domino meo P. priore Oscensi de omnibus rebus mobilibus et immobilibus et aliis universis et singulis que vos usque ad hanc die pro me vel meo nomine tenuistis recipistis vel modo aliquo tenuistis expendistis. Et quia de bono nutrimento quod circa vos habui multis modis possum et debeo bonitatem vestram apud Deum et homines comendare bono animo et gratuita voluntate per me et omnes meos solvo et diffinio et ex toto remitto inperpetuum vobis supradicto patri et domino meo P. prior Oscensis et vestris omnes demandas questiones et petitiones singulas quas ego vel alius aliquis ratione mei vel patris mei vel ratione rerum mearum et bonarum omnium contra vos vel vestros possemus facere ullo modo nec de aliquo vel de aliquibus usque nunc apud vos habitis vel receptis tenemini mihi vel pro me alicui aliqua tenemus rendere. Ad maiorem autem firmitatem dono vobis fidanciam salvitatis et de redra que secundum usum et bonum fuerum Osce utilitate vestre habere supradicta et singula attendere faciat et complere Fortunium Luppi de Avenna et me ipsum cum eo in simul. Huius rei testes Petrus Guillelmi corriarius civis Oscensis et Petrus pellicerius, vicinos de Almunien.

Quod est actum VIII.º die mensis iulii, era M.^a CC.^a LX.^a V.^a.

Petrus Iohannis scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

1227, julio. Huesca

Pedro Pérez, prior y limosnero, permuta un campo por una viña en Huesca, en Conillenech, a Jordán Rener.

B. *Libro de la cadena*, n.º 1003, p. 535.

In Dei nomine et eius gratia. Sit notum cunctis presentem paginam inspecturis quod hec est carta cambiationis quam facio ego Petrus Petriz prior et helemosinarius Oscensis vobiscum dompno lordano Renerii. Placuit mihi bono animo et gratuita voluntate in presencia proborum hominum sine aliquo conquerenti, cum assensu et voluntate venerabilis patris et domini Garsie Dei gratia episcopi tociusque Capituli Oscensis, dono et concedo vobis incambium pro una vestra vinea quam vos habetis in Osca, in termino de Conillenech, unum campum quem Oscensi helemosina habet in Osca in termino de la Exarea. Que affrontat ab una parte in via publica et in secunda parte in campo filius Petri Cuende et in tercia parte in vestra vinea medipsa. Sicut iste iamdicte affrontaciones predictum campum ab utraque parte circundant et concludunt, sic dono et concedo vobis ipsum incambium pro predictas vinea vestra totum integre sine aliquo retinimento cum ingressibus et egressibus et omnibus aquis directis et pertinenciis suis. Tali vero convenio quod plantetis ipsum et faciatis ibi vineam et detis decimam et primiciam Oscensis ecclesie ex ipsa vinea fideliter annuatim. Et cum hoc ab hac die in antea quo presens carta scribitur ipsum campum et vineam quam ibi feceritis, habeatis, teneatis et possideatis integre et in pace totum saluum et securum, franchum, liberum et ingenuum atque quietum vestre proprie hereditati et voluntati per dare, venbdere, inpignorrare vel quocumque modo volueritis alienare et per omnes vestras proprias voluntates inde facere in perpetuum sicuti ex vestra propria hereditate vos et filii vestri vel filie et omnes generacio vel posteritas vestra per secula cuncta. Sicut melius et plenius modo aliquo modo potest dici vel intelligi vestro vestrorumque salvamento ut autem predictum cambium vobis et vestris firmius et securius habeatur et numquam possit in irritum revocari presentem cartam ipsius cambiationis testimonialem vobis concedimus

signo venerabilis patris et domini Garsie Dei gratia episcopi et signo meo et signis personarum Oscensis ecclesie confirmata.

Ego autem Iordanus Renerii supradictus bono animo recipio a vobis dompno Petro Petriz priore et helemosinario Oscensi et ab aliis supradictis predictum campum quem mihi datis et conceditis incambium pro iamdicta vinea mea de Conillenech. Et dono et concedo vobis ipsam incambium pro eo, et affrontat ab una parte in vinea claustru Osce et in secunda parte in vinea hospitalis Sancti Iohanis et in tercia parte in vinea qui fuit Raymundi Molinari. Sicut iste iamdicte affrontationes predictam vineam ab utraque parte circundant et concludunt sic dono et concedo vobis ipsam pro iamdicto campo vestro incambium totam integre sine aliquo retinimento cum ingressibus et egressibus et omnibus arboribus aquis directis et pertinentiis suis. Ut ab hac die in antea quo presens carta scribitur predictam vineam cum omni iure ei pertinenti vos et predictam domum Oscensis helemosine et omnes rectores eius habeatis teneatis et possideatis integre et in pace totam salvam et securam, francham, liberam et ingenuam atque quietam vestre proprie hereditati et voluntati per dare, vendere, inpingnare vel quocumque modo volueritis alienare et per omnes vestras proprias voluntates inde facere in perpetuum, sicuti ex vestra propria hereditate vos et omnes successores vestri per secula cuncta. Sicut melius et plenius modo aliquo potest dici vel intelligi dicte domus et vestro vestrorumque successorum salvamento. Ad maiorem autem securitatem dono vobis fidanciam salvitatis de iamdicta vinea quam vobis dono concedo incambium pro iamdicto campo vestro de cunctis hominibus et feminis que secundum usum et fuerum Osce vos et vestros ipsam ut dictum est integre habere faciat tenere et pacifice et quiete in perpetuum possidere et ea que superius dicta sunt fideliter et integre attendere et complere Raymundum Calloli et me ipsum cum eo in simul et aboltas. Testes autem huius rei sunt Dominicus de Ara sacerdos et Vitalis de Locares et Guillelmus Arnaldi de la Reula capaterii Oscensis.

Quod est actum in pleno Capitulo Oscensi, mense iulii, sub era M.^a CC.^a LX.^a V.^a.

Ego Petrus Petriz prior et helemosinarius Oscensis pro me et pro toto Capitulo Oscensi hanc cartam confirmo et hoc sig(espacio en blanco)num facio.

Sig†num Arnaldi de Lac Oscensis prepositi qui hoc laudat et affirmat.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

214

1227, septiembre, 1

Pedro de Limoges, barbero, y su mujer, María, donan unas casas en el barrio de los albarderos de Huesca a Santa María de Salas y al obispo García.

B. *Libro de la cadena*, n.º 41, p. 16.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. XXX, pp. 60-61.

In Dei nomine et eius gratia. Sit notum cunctis presentem paginam inspecturis quod nos Petrus de Limotges barbitonsor et Maria, uxor mea, atendentes et videntes multas misericordias et miraculas que diversis modis dominus noster Ihesus Christus redemptor noster cotidie facit in ecclesia beatissime et gloriose semperque virginis Marie de Salis, genitricis eius, amore et precibus ipsius, omnibus sperantibus in eum et in sua virtute. Ideo, bono animo et gratuita voluntate, ob salutem et remedium animarum nostrarum, offerimus nos Deo et ecclesie beate Marie de Salis in vita et in morte in manu et posse et in presentia venerabilis patris in Christo et domini nostri Garsie Dei gratia Oscensis episcopi. Damus, concedimus et tradimus predictae ecclesie beate Marie in presente unas nostras casas quas habemus in Osca in barrio de illis albarderiis, que affrontant ab una parte in via publica et in secunda parte in casis Petri de Arent et in tercia parte in casis Guillelmi capellani Sancti Petri, in quarta parte in orto Adan mercerii. Sicut iste iamdicte affrontationes predictas casas ab utraque parte circundant et concludunt sic damus, concedimus et tradimus ipsas in presenti domino Deo et ecclesie beate Marie de Salis supradicte totas integre sine aliquo retinimento in simul cum omnibus aliis rebus mobilibus et immobilibus ac se moventibus quas habemus vel modo

aliquo aut ratione acquirere vel habere poterimus in cunctis locis. Tali vero convenio quod nos teneamus omnibus diebus vite nostre predictas casas cum omnibus aliis rebus antedictis pro prefata ecclesia in comenda et melioremus et expletemus ipsas toto tempore iure nostre et ecclesie demus pro eis predictae ecclesie et suis rectoribus annuatim in festo Natale Domini mediam libram piperis pro tributo post obitum vero nostrorum duorum predicta ecclesia et rectores eius possint accipere et emparare predictas casas et omnes res alias antedictas et tenere et possidere in perpetuum totas salvas et securas, francas, liberas, ingenuas atque quietas eorum proprie hereditati et voluntati per dare vendere inpignorare comutare vel quocumque modo voluerint alienare et per omnes eorum proprias voluntates inde facere in perpetuum sicuti ex eorum hereditati ipsi et omnes successores sui per secula cuncta. Sicut melius et plenius modo aliquo vel ratione post dici vel intelligi dicte et ecclesie et suis rectoribus salvamento et sine nostro nostrorumque vel alicuius contradicto aut retinimento tamen quisquis ex nobis duobus prius obierit alter teneat viduitatem et si viduitatem tenere voluerit memorata ecclesia et rectores eius possit dictas casas et omnes res supradictas accipere et emparare et tenere ut superius dictum est et possidere integre et in pace sine nostro nostrorumque vel alicuius contradicto vel retinimento. Nos vero ambo in simul et aboltas utraque nostrum pro toto per nos et per omnes nostros sumus inde fidancias salvitatis sepedicte ecclesie et suis rectoribus de prefatis casis et aliis rebus ssupradictis quas eis damus concedimus et tradimus in presenti de cunctis hominibus et feminis secundum usum et forum Osce et promittimus et convenimus bona fide sine fraude ipsas dicte ecclesie et suis rectoribus facere habere tenere pacifice et quiete imperpetuum possidere. Testes autem huius rei sunt Dominicus de Conar oscensis canonicus et domini episcopi capellanus et Montanerius canonicus Iaccensis et Petrus de Iaca et Iohanes de Orna et Vitale de Arçach.

Quod est actum prima die mensis septembris, sub era M.^a CC.^a LX.^a V.^a.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum, hanc cartam scripsit et hoc sig[*espacio en blanco*]num fecit.

1227, septiembre, 8. Huesca

Sancho de Rasal y su mujer, Teresa, donan bienes en Huesca y en Alerre a Santa María de Salas y al obispo García.

A. 6-281.

A. 6-382.

B. *Libro de la cadena*, n.º 40, p. 15.

C. *Libro de la cadena*, n.º 976, p. 519.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. XXXI, pp. 61-62.

In Dei nomine et eius gratia. Sit notum cunctis presentibus et futuris quod nos Sancius de Arrasale et dompna Taresa, uxor mea, attendentes et videntes multas misericordias et miracula que diversis modis dominus noster et hec Christus redemptor noster cotidie facit in ecclesia beatissime et gloriose semperque virginis Marie de Salis, genitricis eius, amore et precibus ipsius, omnibus sperantibus in eum et in sua virtute. Ideo bono animo et gratuita voluntate, ob salutem et remedium animarum nostrarum, offerimus nos domino Deo et ecclesie beate Marie de Salis, in vita et in morte, in posse et in presencia venerabilis prioris et domini nostri Garsie Dei gratia Oscensis episcopi, totiusque Capituli Oscensis, damus et concedimus et tradimus predicte ecclesie beate Marie in presenti unas nostras casas quas habemus in Osca, in barrio Porte Nove et unam nostram vineam quam habemus in Osca in termino de Guataten de iuso. Predictas vero casas afrontant ab una parte in casis dompne Martine de Tena et in secunda parte in ortale Garsie de Arrasale et in tercia parte in muro petre et in quarta parte in ortale Dominici Chico. Antedicta autem vinea affrontat ab una parte in vinea Bernardi Marquesii et in vinea Bernardi Catalani et in vinea Sancie de Atos et in secunda parte in vinea de Açachabonamor iudeo et in vinea Peregrinii et in vinea Dominici et Simonis de Darocha et in tercia parte in via publica. Sicut iste iamdicte affrontationes predictas casas et vineam ab utraque parte circundant et concludunt sic damus concedemus et tradimus in presenti ipsas domino Deo et ecclesie beate Marie de Salis supradicte totas integre sine aliquo retinimento in simul cum tota

ipsa hereditate nostra quam emimus a dompna Sobraria de Olivito et filiis suis in villa de Alerre et in suis terminis et cum medietate illius hereditatis de Alerre, in qua domus hospitalis Sancti Iohannis de Osca debet accipere et habere altarem medietatem post obitum de me Taresia supradicta. Tali vero convenio quod nos teneamus dictas casas et vineas et hereditates omnibus diebus vite nostre pro prefata ecclesia et suis rectoribus in comenda, et expletemus et melioremus ipsas sine aliquo contradicto toto tempore vite nostre. Post obitum, vero nostrum duorum, predicta ecclesia et rectores eius possint accipere et empparare dictas casas et vineas et hereditates sine alicuius contradicto vel retinimento habere tenere et iure hereditario possidere totas salvas et securas francas liberas et ingenuas atque quietas ad omnes eorum proprie voluntates inde libere ac perpetus faciendas cum ingressibus videlicet et earum egressibus et cum omnibus arboribus aquis directis et pertinentiis aerum de terra usque ad celum sicut melius et plenius modo aliquo potest dici vel intelligi suo suorumque salvamento. Tali tamen pacto similiter damus concedimus et tradimus predictas casas et vineas hereditates predictae ecclesie quod omnes rectores ipsius teneant semper predictis hereditatibus unum capellanum qui cotidie celebret missam in iamdicta ecclesia pro animabus nostris et omnium consanguineorum nostrorum in perpetuum. Nos vero ambo in simul et aboltas utraque nostrum pro toto per nos et per omnes nostros sumus inde fidancias salvitatis predictae ecclesie de omnibus hereditatibus supradictis quas ei damus concedimus et tradimus in presenti de cunctis hominibus et feminis secundum usum et forum Osce et promittimus et convenimus bona fide sine fraude ipsas predictae ecclesie et suis rectoribus facere habere tenere pacifice et quiete in perpetuum possidere.

Nos autem G. Dei gratia episcopus totus que conventus Oscensis attendentes devotionem et bonam voluntatem quam vos Sancius de Arrasale et dompna Taresia uxor vestra erga nos et ecclesiam Oscensem et beate Marie de Salis habetis. Ideo bono animo recipimus a vobis predictas casas et vineas et hereditates quas domino Deo et ecclesie beate Marie de Salis et nobis datis conceditis et traditis in presenti pro predictis conveniis et per nos et per omnes successores nostros promittimus et convenimus vobis bona fide sine fraude et etiam super animas nostras ponimus quod post

obitum vestrum predictum capellanum omni tempore pro animabus vestris teneamus et ea quem superius dicta sunt fideliter et integre atendamus et compleamus et atendi et compleri per omnia et in omnibus faciamus. Ut autem ea que superius dicta sunt et a nobis promissa et concessa vobis et vestris firmiter et securius habeantur presentem cartam testimoniale vobis concedimus signo nostro et signis personarum Oscensi ecclesie confirmatam. Testes autem huius rei sunt Iohanes de Monson, filius Petri de Monson, et Garsias Petriz, fisicus Osce.

Quod est actum in pleno Capitulo Oscensi, mense septembris, die festivitatis nativitatis beate Marie, sub era M.^a CC.^a LX.^a V.^a.

Ego Petrus Petri prior et helemosinarius Oscensis, pro me et pro toto Capitulo Oscensis hanc cartam confirmo et hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Signum A. de Lac, Oscensis prepositi, hanc cartam confirmo in testimonio signi mei.

Signum Iohannis de Lac, infirmarii Oscensis, qui hoc confirmat.

Signum G. Martini, archidiachoni de Serraulo, qui presentem cartam confirmat.

Signum Bernardi de Bardaxino, archidiachoni Vallium, qui presentem paginam confirmat.

Signum R. Caylloli, precentoris, qui hanc cartam confirmat.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum, hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

216

1227, septiembre, 19

Sancho Pérez de Javierre y su mujer, Sancha de Javierre, venden un campo en Huesca por cien sueldos jaqueses al obispo García de Gúdal.

B. *Libro de la cadena*, n.º 160, p. 72.

C. *Libro de la cadena*, n.º 516, p. 275.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate venditionis quam facimus nos Sancius Petriz de Xaverre et dompna Sancia de

Xaverre, uxor mea. Placuit nobis bono animo et gratuita voluntate in presencia proborum hominum sine aliquo conquerenti vendimus vobis domino G. Dei gratia venerabili Oscensi episcopo unum nostrum campum quem habemus in Osca ad areas de Almaraçuç. Qui affrontat a duabus partibus in orto vestro medipso et in tercia parte in orto domus milicie Templi et in quarta in muro terre. Sicut iste iamdicte affrontationes predictum campum ab utraque parte circundant et concludunt sic vendimus vobis ipsum totum integrum sine aliquo retenimento cum ingressibus et egressibus et omnibus aquis directis et pertinentiis suis pro precio placabile quod placuit nobis et vobis videlicet propter C solidos denarios monete laccensis bone et firme quos de presenti a vobis accepimus in manu et unde tenuimus nos bene paccatos nostre voluntati et placimento et de hoc precio nichil inde remansit apud vos emptores supradictum ad persolvendum nec nobis ad recipiendum. Ideo volumus et concedimus vobis ut ab hac die in antea quo presens carta scribitur predictum campum cum omni iure ei pertinentis habeatis integre, teneatis potenter et iure hereditario possideatis eum pacifice totum salvum et securum, franchum, liberum et ingenuum atque quietum vestre proprie hereditati et voluntati per dare, vendere, inpignorare comutare vel quocumque modo volueritis alienare et per omnes vestras proprias voluntates inde facere in perpetuum sicuti ex vestra propria hereditate vos et omnes successores vestri per secula cuncta, sicut melius et plenius modo aliquo potest dici vel intelligi vestro vestrorumque salvamento. Ad maiorem autem securitatem damus vobis fidancias salvitatis de iamdicto campo quem vobis vendimus de cunctis hominibus et feminis secundum usum et forum Osce Matheum de Otto militem et nos medipso cum eo in simul et aboltas. Quia quisquis vos vel successores vestros voluisset decetero eicere de predicto campo nos et predictam fidanciam salvemus eum vobis aut demus et ponamus vos in alto campo tam bono et in tam convenienti et utili loco in termino de Oscha salvando eum vobis secundum usum et forum Osce. Testes autem huius rei sunt Petrus de Sarbisse iusticia Oscensis et G. Ricardi et Petrus de Barbastro cives Oscensis.

Quod est actum XII.º die exitus mensis septembris, sub era M.^a CC.^a LX.^a V.^a.

Aliala facta et paccata constitit II solidos.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

217

1227, septiembre

El obispo García de Gúdal establece el estatuto sobre los clérigos de Barbastro.

A. 6-126.

B. *Libro de la cadena*, n.º 211, p. 95.

C. *Libro de la cadena*, n.º 416, p. 221.

D. *Libro de la cadena*, n.º 681, p. 357.

In Dei nomine et eius gratia. Notum sit cunctis presentibus et futuris quod nos G. Dei gratia Oscensis episcopus, attendentes gravamina que hactenus Barbastrensis ecclesia tam in receptione laycorum ad portiones quam in paucitate clericorum ecclesie diutissime toleravit Deum Pocius habentes post oculis considerantes etiam comune utilitatem nostri scilicet nostrorumque successorumque qui etiam ipsius ecclesie clericorum presentium et futurorum pro comuni bono omnium predictorum in eadem Barbastrensis ecclesia sit certus numerus clericorum videlicet presbitorum octo sex diachonorum et sex subdiachonorum. Ita tamen quod in prefata ecclesia non liceat nobis a modo clericum ad societatem vel ad portionem recipere donec numerus qui in presenti habetur in ecclesia Barbastrensis sit adeo diminitus ut de necessitate alicui sint recipiendi ad complende numerum antedictum. Laycus vero numquam recipiatur ad societatem in ecclesia Barbastrensis ni esset aliqua dives et potens persona que precise et expidere se et sua offeret ecclesie memorate, vel ni esset miserabile persona que tam modo amore Dei ac pietatis intuitu recipere-tur. Si vero vel successores nostri contra statutum istud agere volentes prefatum numerum VIII capellanorum sex diachonorum et sex subdiachonorum attemptaremus excedere vel laycum recipere. Liceat vobis omnibus et singulis nobis nostrisque successoribus contradicere et ad superiorem

vocem emitere, ut promissa omnia et singula firmiter et inviolabiliter observentur nos G. Dei gratia Oscensis episcopus predicta omnia et singula promittimus vobis fideliter servaturos salva in omnibus summi pontificis auctoritate. Nos quod clerici ecclesie Barbastrensis Adam Ferrarius, ego P. Eximini, I. Rubeus sacerdos et Arnaldos abbas, Dominicus de Porta Spana et R. de Barchao et Ferrarius de Torla et Martinus Sancii clavigeri et B. de Sarragossa diachones et magister G. precentor et G. de Sengrat et B. de Elson et Pascasius Geminini et Ferrarius de Orbelito et G. de Frontin et I. de Lasieso subdiachones de assensu et voluntate predicti domini nostri G. Dei gratia Oscensis episcopi pro predictis omnibus et singulis observandis tactis facio Sanctis evangelii prestamus corporaliter sacramentum.

Ego G. Oscensis episcopus hoc signum facio.

Actum est hoc in presentia et sub testificatione G. Petri sacriste Oscensis et Dominicus de Çonar canonicus Oscensis et P. canonicus Oscensis nepotis magistri Vitalis.

Facta carta mense septembris, era M.^a CC.^a LX.^a V.^a.

Dominicus de Portaspana diachonus de mandato domini Oscensis episcopi hanc cartam scripsit fecitque hoc signum.

218

1227, septiembre

Pedro Bonanat y su mujer, Inés, dan a Santa María de Salas un tributo de doce sueldos jaqueses sobre unas casas de su propiedad. El obispo García de Gúdal les pone bajo la especial protección de la Virgen.

B. *Libro de la cadena*, n.º 53, p. 21.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. XXXII, p. 62.

In Dei nomine et eius gratia. Sit notun cunctis, presentem paginam inspecturis, quod nos Petrus Bonanati et Agnes, uxor mea, videntes et intendentes multas misericordias et miracula que diversis modis dominus noster Ihesus Christus redemptor noster cotidie facit in ecclesia beatissime et gloriose semperque virginis Marie, genitricis eius, de Salis amore et precibus ipsius, omnibus sperantibus in eum et in sua virtute. Ideo bono

animo et gratuita voluntate, amore Dei et ob remedium animarum nostrarum, damus concedimus et assignamus in presenti domino Deo et ecclesie Sancte Marie de Salis in nostris casis quas habemus in Osca in barrio de Remiyano XII de illius monete que sit firmata a domino rege in Aragonie, quos ipsa ecclesia et omnes rectores eius habeant, possideant et percipiant integre et in pace in ipsis casis nostris annuatim in festo omnium Sanctorum pro tributo. Si vero, quod absit, nos vel successores nostros, qui in iamdictis casis nobis successerint, predictum tributum annuatim in predicto termino predictae ecclesie Sancte Marie de Salis in pace et sine contraria persolvere noluerimus, volumus et concedimus quod predicta ecclesia et omnes rectores eius possint inde predictas casas constringere et pignorare, secundum quod est forum et consuetudo aliorum tributorum, donec sint bene et integre pacati de omni tributo supradicto sue voluntati. Predictas autem casas affrontant a duabus partibus in viis publicis, et in tertia parte in casis Petri Buseti, et in quarta parte in casis Marie Petriz, filie Petri Cuende. Nos, autem Garsias Dei gratia Oscensis episcopus, attendentes devotionem et bonam voluntatem quam vos Petrus Bonanati et Agnes uxor vestra erga ecclesiam beate Marie de Salis habetis, et quare sibi predictum tributum in iamdictis casis vestris annuatim datis et conceditis et assignatis, ideo, bono animo et gratuita voluntate, recipimus vos et predictas casas et omnia illa bona vestra in protectione Dei et custodia speciali ipsius ecclesie beate Marie et etiam colligimus vos in omnibus orationibus et beneficiis que divina clemencia per ministros eiusdem in eadem dignabitur operari.

Testes, autem, huius rei sunt Gilbertus Rotundus, Guallardus de Sus et Stephanus de Salino.

Quod est actum in presencia venerabilis patris et domini G. Dei gratia Oscensis episcopi et Petri Petri prioris et A. de Lac prepositi, Garsie Petri sacriste Oscensis. Mense septembris sub era M.^a CC.^a LX.^a V.^a.

Bertrandus, Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

1227, diciembre, 1

Pedro de Limoges, barbero, y su mujer, María, donan unas casas en Huesca en el barrio de los albarderos a Santa María de Salas y al obispo García.

A. 6-358.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Sit notum cunctis presentem pagynam inspecturis, quod nos Petrus de Limoges babitonsor et Maria, uxor mea, attendentes et videntes multas misericordias et miracula que diversis modis dominus noster Iesu Christus redemptor noster cotidie facit in ecclesia beatissime et gloriose semperque virginis Marie de Salis genitricis eius amore et precibus ipsius omnibus sperantibus in eum et in sua virtute. Ideo bono animo et gratuita voluntate ob salutem et remedium animarum nostrarum offerimus nos domino Deo et ecclesie beate Marie de Salis in vita et in morte in manu et posse et in presencia venerabilis patris in Christo et domini nostri Garsie Dei gratia Oscensis episcopi et damus et concedimus et tradimus predicte ecclesie beate Marie in presenti unas nostras casas quas habemus in Osca in barrio de illis Albarderiis. Que affrontant ab una parte in via publica et in secunda parte in casis Petri de Arene et in tercia parte in casis Guillelmi capellani Sancti Petri et in quarta parte in orto Adam mercerii. Sicut iste iamdicte affrontaciones predictas casas ab utraque parte circundant et concludunt sic damus concedimus et tradimus ipsas in presenti domino Deo et ecclesie beate Marie de Salis supradicte totas integre sine aliquo retinimento. In simul cum omnibus aliis rebus mobilibus et immobilibus ac semoventibus quas habemus vel modo aliquo aut racione acquirere vel habere poterimus in cunctis locis. Tali vero convenio quod nos teneamus omnibus diebus vite vestre predictas casas cum omnibus aliis rebus antedictis pro prefata ecclesia in comenda et melioremus et expletemuss ipsas toto tempore vite nostre et etiam demus pro eis predicte ecclesie et suis rectores annuatim predicte ecclesie et suis rectores annuatim in festo Natalis domini mediam libram piperis pro tributo. Post obitum vero nostrorum duorum predicta ecclesia et rectores eius possint accipere et emparare predictas casas et omnes res alias antedictas et tenere et possidere in perpetuum totas salvas et securas, franchas,

liberas et ingenuas atque quietas eorum proprias voluntates inde facere in perpetuum sicuti ex eorum proprie hereditati ipsi et omnes successores sui per secula cuncta. Sicut melius et plenius modo aliquo vel ratione potest dici sive intelligi dicte ecclesie et suis rectoribus salvamento et sine nostro nostrorumque vel alicuius contradicito aut retinimento. Tamen quisquis ex nobis duobus prius obierit alter tenat viduitatem et si viduitatem tenere noluerit memorata ecclesia et rectores eius possint dictas casas et omnes res supradictas accipere et emparare et tenere superius dictum est et possidere integre et in pace sine nostro nostrorumque vel alicuius contradicito vel retinimento. Nos vero ambo in simul et aboltas utraque nostrum pro toto per nos et per omnes nostros sumus inde fidancias salvitatis sepedicte ecclesie et suis rectoribus de prefatis casis et aliis rebus supradictis quas eis damus, concedimus et tradimus in presenti de cunctis hominibus et feminis secundum usum et fuerum Osce et promitimus et convenimus bona fide sine fraude ipsas dicte ecclesie et suis rectoribus facere habere tenere et pacifice et quiete in perpetuum possidere. Testes autem huius rei sunt Dominicus de Çonar Oscensis canonicus et domini episcopi capellanus et Montanerius canonicus laccensis et Petrus de Iacca et Iohannes de Orna et Vitalis de Arçath.

Quod est actum prima die mensis decembris sub era millesima CC.^a LX.^a V.^a.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

220

1227, diciembre

Inés, mujer de Sancho de Orós, hace testamento.

A. 7-45.

In Christi nomine et eius gratia. Hec est carta testamenti quod facio ego dompna Agnes, uxor dompni Sancii de Oros militis laccensis, in equitudine tamen in sensu et memoria mea existens facio meum testamentum cum presenti carta firma et segura. Ita quo si forte obiero ab infirmitate

ista dimitto corpus meum et relinquo ad sepulturam ecclesie maiori sedis Oscensis. Dimitto etiam et concedo castrum meum de Bugnals, quod habeo nomine et ratione dotum meorum, Bernardo, filio meo maiori et de predicto viro meo; ut ipse Bernardus et filii eius et omnis generacio sua vel posteritas habeat predictum castrum ad hereditatem omni tempore integre cum omnibus iuribus et pertinenciis suis; tamen si habeat filios de legitimo coniugio natos et si forte quod absit prefatus Bernardus moreretur antequam habeat filios legitimus natos de legitimo coniugio, predictum castrum remaneat post mortum ad Guillelmum filium nostrum in hoc modo ut antedictum est habendo filios de legitimo coniugio natos et si forte ipse obieret antequam haberet tales filios sicut dictum est superius remaneat et descendat castrum illud de gradu in gradu ad propinqua generationem, verum tamen in diebus prefati dompni Sancii viri mei sit ipse dominus et potest de predicto castro cum suis pertinenciis. Dimitto etiam et relinquo illam almuniam quam habemus in Osca integre cum introitibus et exitibus et cum omnibus pertinenciis pro mea anima et meorum parentum. Ita quod subscripti manumissores mei et completores huius testamenti donent et dividant prefatam almuniam ubi ipsi viderit pro mea anima sicut dictum est superius melius expediri. Istud testamentum laxo et mito in posse et in manibus dompni G. Martini archidiaconi et Ugonis Martini et Petri Raymundi de Stada fratrum meorum ubi ipsi compleat que dicta sunt in predicto testamento et faciant in omnibus adimpleri. Spondalarii huius testamenti sunt Matheus de Oto et Arnaldus Iohannis.

Actum est mense decembris, era M.^a CC.^a LX.^a V.^a.

Martinus Quasqui scripsit et hoc signum fecit.

221

1227, diciembre

García de Erla y su mujer, Benita, venden unas casas en Huesca, en el barrio de Algorrín, a Sancho de Banastón, canónigo de Huesca, por sesenta y cinco sueldos jaqueses.

A. 2-469.

In Dei nomine et eius gratia. Manifestum sit cunctis hanc cartam videntibus quod hec est carta auctoritate vendictionis quam facimus nos Garsias de Erla et uxor mea Benedeta vobis dompno Sanzio de Banaston, canonico Oscensi. Placuit nobis bono animo et liberali voluntate et in proborum hominum presencia vendimus vobis quosdam domos nostram in Osca in vico qui dicitur Algorri. Que affrontat ex una parte in domibus Martini de Alvero, in secunda vero parte in via publica, in tercia autem parte in domibus de Alloçera cantarero, in quarta siquidem parte in domibus de Zizare sarracena. Sicut enim supradictum affrontaciones continentes undique et circumdantes domos antedictas sic vendimus vobis ipsas integre et plenarie sine aliquo nostro nostrorumque retentu cum introytibus et exitibus suis de terra usque ad celum sicut melius et utilius dici aut intelligi ad vestrum libitum et vestrorum pro precio videlicet placabili quod inter nos et vos bene complacuit scilicet per LXV solidos denariorum laccensis monete bone et probate in Aragone quos denarios ex nobis in continenti recepimus de quibus nos convenimus fore paccati. Volumus igitur et concedimus ut de cetero domos habeatis iamdictas salvas, securas, quietas, liberas et perpetuas ad hereditatem dandi vel vendendi sui inpignorandi sive conmutandi sive quicquid ex eis et in eis vobis facere placuerit tanquam de vestra propria hereditate. Ad maiorem itaque securitatem et confirmacionem istius supradicte vendictionis damus vobis fidanciam salvitatis qui secundum forum et consuetudinem Osce vos habere predictas domos faciat et omni tempore possidere Garssiam Burro Oscensem vicinum et nos ipsos cum illo in simul et aboltas. Quem siquis vel quilibet vobis aut vestris a predictis domibus eicere voluerit vel auferre predicta fidancia mitat vos in aliis domibus tam bonis et in tam loco competenti in Osca aut salvet vel salvari istas vos faciat per forum Osce. Sunt testes huius rei Martinus Ferrandez et Iohanes de la Vith Oscensis vicini.

Aliala II solidos.

Facta carta mense decembris, era M.^a CC.^a LX.^a V.^a.

Martinus de Quasquis de mandato et predictorum scripsit et hoc signum fecit et in VII.^a linea literas superscripti ubi dicitur «bone».

1227, diciembre

Aricsenda, viuda de Pedro Belsué, dona en Huesca unas casas en el barrio de Benafayón y una viña en Barbadagulla a Santa María de Salas.

A. 6-274.

B. *Libro de la cadena*, n.º 33, p. 12.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. XXXIII, p. 63.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Sit notum cunctis presentibus et futuris, quod ego Aricsenda, uxor que fuit Petri de Belsue, attendens atque videns multas misericordias et miracula que diversis modis dominus noster Ieshu Christus redemptor noster cotidie facit in ecclesia beatissime et gloriosissime semperque virginis Marie de Salis, genitricis eius, amore et precibuss ipsius, omnibus sperantibus in eum et in sua virtute. Ideo, bono animo et gratuita voluntate, ob salutem et remedium anime mee et anime predicti viri mei, offero me domino Deo et ecclesie beate Marie de Salis, in vita et in morte, in posse venerabilis patris in Christo et domino G. Dei gratia Oscensi episcopo, dono, concedo et trado in presenti predicte ecclesie beate Marie de Salis unas meas casas quas habeo in Osca extra muros petre, in barrio de Benafayon et unam meam vineam quam habeo in Osca in termino de Barba de Acuylla in novena de los de Albero. Predictas casas affrontant ab una parte in via publica et in secunda parte in casas lucef Abofariel et in tercia parte in casis de los de Avenna. Antedicta autem vinea affrontat ab una parte in vinea Raimundi Guillelmi çapaterii et in tercia parte in vinea Dominici çapatoris. Sicut iste iamdicte affrontationes predictas casas et vineas ab utraque parte circundant et concludunt, sic dono concedo et trado ipsas in presenti domino Deo et ecclesie beate Marie de Salis supradicte totas integre sine aliquo retinimento cum ingressibus et egressibus et omnibus arboribus aquis directis et pertinenciis earum de terra usque ad celum. Tali vero convenio quod ego teneam omnibus diebus vite mee predictas casas et vineas pro predicta ecclesia in comenda, et teneam meliorem et expletem ipsas toto tempore vite mee. Sed non possim ipsas de cetero ullo modo alicui dare vendere vel inpignorare nec aliter alio modo

alienare. Sed post obitum meum predicta ecclesia et rectores eius possint dictas casas et vineas accipere et emparare et iure hereditario tenere et possidere in perpetuum totas salvas et securas ad omnes eorum proprias voluntates inde libere ac perpetue faciendas scilicet dandi vendendi impignorandi vel quocumque modo voluerint alienandi. Sicuti ex eorum proprie hereditate et ipsi omnes successores sui per secula cuncta sicut melius et plenius modo aliquo potest intelligi vel dici dicte ecclesie et suis rectoribus salvamentum et sine meo meorumque vel alicuis contradicito aut retinimento dando tamen annuatim illis de Albero nonam partem uvarum ipsius vinee, sicuti alie vinee dant qui sunt in ipsa novena. Ad maiorem autem securitatem dono fidanciam salvitatis de iamdictis casis et vineam quas dono concedo et trado in presenti domino Deo et ecclesie beate Marie de Salis supradicte de cunctis hominibus et feminis que secundum usum et forum Osce ipsas dicte ecclesie et suis rectoribus salvas et securas habere faciat tenere et pacifice et quiete imperpetuum possidere Astruchum vinaterium et me ipsam cum eo in simul aboltas. Testes autem huius rey sunt Iohannes de Açonar, capellanus Sancte Marie de Salis, et Dominicus de Graz et Sancius de Aboscha.

Quod est actum, mense decembris, sub era M.^a CC.^a LX.^a V.^a.

Bertrandus, Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

223

1228, enero, 3

Inés, mujer de Sancho de Orós, hace testamento.

A. 7-24. Carta partida por ABC.

In Dei nomine. Notum sit cunctis, quod ego dompna Agnes, uxor dompni Sancii de Oros, militis lacensis, in equitudine tamen in sensu et memoria mea plena de voluntate et assensu viri mei predicti dompni Sancii de Oros stantis de presenti et ore propria concedentis sic facio testamentum a me factum actenus vel die de cetero faciendum numquam habeat tantu istud testamentum firmitatem aliquam aut valorem. In primis vero eligo sepultura

in claustro ecclesie Sancte Marie sedis Osce ubi corpus meum honorifice sepelliatur de bonis meis. Et cum assensu viri mei, dompni Sancii de Oros concedo et dimito et dono illam vineam nostram que dicitur Almunia quem habemus in Osca extra portam de Alyazar ante ortum Guillelmi de Loarre quam dimito et relinquo pro mea anima et meorum successorum integre et plene, ita quod vendatur et donetur precium eiusdem vinee ad salutem et remedium mee anime et meorum successorum. Dono etiam et dimito cum assensu viri mei supradicti dompni Sancii de Orus castrum et villam de Bugnales integre quod habeo et habere debeo ratione de meis dotibus, ad Bernardum, filium nostrum maiorem, ad sua propriam hereditatem. Ita quod dictus Bernardus, filius noster, habet et possideat dictum castrum et villam de Bugnales integre et plene post dies nostros de nobis domina Agnete predicta et de dompno Sancio Oros viro meo predicto cum toto iure suo et de dominio integre et cum introitibus suis et exitibus et cum omnibus hominibus et feminibus presentibus et futuris ibi dictum habitantibus et cum calumpniis, homicidiis, novenis, precariis, questis et petitis, forciis et toltis et ad emparamentis cum furnis, molendinis, columbariis, campis, vineis et ortis, areis, adempnis, pratis et erbis, aquis et lignis, arboribus et piscaminibus, vetitis, usaticis cum terris et terminis heremis et populatis cultis et incultis et cum omnibus iuribus et pertinenciis suis integre que ad nos ibidem et predictum castrum et villam de Bugnales pertinent et expectant et dinoscuntur pertinere quocumque modo sine impedimento et contradictione seu pleytesia nostra aliqua et nostrorum et de presenti te dictum Bernardum investimus ambo simul vir et uxor et facimus te inde dominum et potenter et verum possessorem. Ita tamen quod in diebus nostris de nobis viro et uxore secundum dompno Sancio et dompna Agnete simus inde domini et potentes ex toto de predictis castro et villa de Bugnales et eorum pertinenciis et etiam de redditibus et exitibus eorumdem non habendi tamen potestatem vel licentiam vendendi vel impignorandi aut alienandi dictum castrum et villam de Bugnales non aliquid de pertinenciis suis set post dies nostros de nobis dompno Sancio de Oros et dompna Agnete viros uxore predictis dictum castrum et villam de Bugnales cum omnibus iuribus et pertinenciis suis revertatur et redatur ad predictum Bernardum, filium nostrum, ad faciendum ex eo toto quicquid ipse et fi-

lii sui et generacio sua facere voluerit tanquam de hereditate sua propria omni tempore quam nos predicti dompna Agnes et dompno Sancius de Oros vir meus. Eidem Bernardo concedimus et donamus preterea concedimus et dimitimus omnibus aliis filiis et filiabus nostris de nobis viro et uxore genitis et procreatis omnia alia bona nostra mobilia et immobilia et omnes alias hereditates nostras quas nunc habemus et habere debemus in planis et in montanis et ubicumque locorum et decetero habebimus Deo dante integre et plene. Ita quod post dies nostros dividant inter se et habeant equaliter tanquam boni fratres et sorores fideliter et in pace nos tamen viventibus in ipsis hereditatibus et possessionibus in tota vita nostra non vendendo interim nec inpignorando seu alienando aliquid de hereditatibus supradictis. Et damus inde fidancia securitatis ambo simul vir et uxor qui omnia supradicta et singula teneri faciant omni tempore firmiter et secure et inviolabiliter observari secundum quod superius continetur dompnum Petrum Raymundi de Stada, fratrem nostrum, predicte dominee Agnetis. Testamentum autem supradictum dimitimus et relinquimus in manu et in fide dompni Guillelmi Martini archidiaconi et dompni Ugonis Martini, fratrum meorum, predicte Agnetis qui compleant et compleri faciant in omnibus et per omnia et inviolabiliter observari aut superius continenti in predicto testamentus.

Et ego dompnus Sancius de Oros supradictos concedo approbo et confirmo testamentum istud in omnibus et per omnia predicta sunt et expressa et volo firmiter et concedo quod post dies meos predictos Bernardus habet et possideat semper castrum et villam de Bugnales cum toto iure suo et dominio et pertinenciis suis sicut filius meus maior. Et alii filii et filie nostra de nobis viro et uxore predictis habeant, dividant et possideant omnia alia bona nostra mobilia et fidancia prout dictum est superius. Spondalerii huius testamenti sunt dompnus Matheus de Oto miles et Arnaldus Iohanis.

Actum est hoc mense ianuarii, III.º diebus intratis, sub era M.^a CC.^a LX.^a VI.^a.

Martinus Guasquii hoc scripsit mandato predictorum et assensu sigt num que hoc fecit.

1228, marzo, 5

Simón Zacarías y otros vecinos de Yéqueda venden parte de un molino en el Isuela a García Pérez de Tormos, sacrista.

A. 5-144.

In Christi nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritatis vendicionis quam facio ego Simon Çacharie diachonus et ego Petrus Donaceti pro me et pro uxore mea, Martina, que non est in presente et ego Nicholaus de Barlonga pro me et pro uxori mea, Maria, que non est in presente et ego Florentia de Barlonga qui habitamus in Yacada. Placuit nobis optimo corde bona voluntate et in presentia bonorum hominum sine ullo rancurante vendimus vobis dompno Garsie Petri de Tormos Oscensis sacriste ad bonum dicte sacriste totam nostram partem quam abemus et aliquo modo iure hereditario abere debemus in ipso molino qui dicitur molinum de Avena qui est in rivo Ysola, qui est inter molinum sacristie et inter molinum Ospitalis scilicet pars nostra predicta molini est totum fructum et spletum et directum de tribus mensibus et dimidium mensis quod debemus illum tenere et expletare unoquoque anno nunc et semper cum duobus campis quos ibi abemus. Quorum primus campus affrontat in quatuor partibus in cequia vicinali. Secundus campus affrontat in prima parte in ortum sacristie, in secunda parte in cequia vicinali, in tercia parte in predictum molinum videlicet cum omnibus aliis directis spletis et usaticis et pertinentiis quos nobis in predicto molino et in predictis campis pertinent et aliquo modo pertinere debent, sic vendimus vobis totum ab integro sine aliquo nostro nostrorumque retentu cum introitibus et exitibus suis de terra usque ad celum et cum omni genere arborum fructiferis et in fructiferis per precium placabile quod nobis et vobis bene placuit, scilicet per CCC et XX solidos lacensis denariorum bone monete et firme quos ex vobis accepimus ad voluntatem nostram et de hoc predicto precio apud vos predictum emptorem nichil remansit ad paccandum. Unde volumus et mandamus quod ab hac die in antea sicuti vendicioni melius potest dici et intelligi ad vestrum comodum et successorum vestrorum habeatis et possideatis predictam

partem predicti molini et predictos campos totum francum, salvum et securum et quietum per dare et vendere et inpignare et facere inde vestram propriam voluntatem sicuti ex vestra propria hereditate vos et successores vestri omni tempore. Ad maiorem securitatem vestram damus vobis fidancias de salvetate de predicta parte predicti molini et de predictis campis de totis hominibus et feminis per fuerum de Osca dompnum Adam de Çacharias et Iohanem de Sarllato adobator de Osca et nos ipsos cum eis aboltas. Ita tamen quod quisquis vobis vel successoribus vestris decetero eiecisset de predicta parte predicti molini nec de predictis de campis nos et fidancie predictae demus aut mitamus vobis et successoribus vestris in altera tam bona parte de tam bono molino in tam convenienti loco in Osca et in tam bonis campis et in terminis Osce. Et facimus vobis et successoribus vestris totum salvum et securum secundum consuetudinem et per fuerum de Osca. Huius rei testes sunt dompnus Petrus Seres, maritus dompne Iuliane, et Iohanes de Palaz, zabater.

Actum fuit hoc mense marcii, V.^o diebus intratis, sub era M.^a CC.^a LX.^a VI.^a.

Aliala paccata constitit VII solidos.

Dominicus Campanarii scripsit et hoc signum fecit et in XII.^a linea literas rasisit et emendavit.

225

1228, marzo, 12. Civitavecchia

Gregorio IX, papa, anuncia al rey de Aragón la celebración de un concilio.

A. 9-112.

Gregorius episcopus servus servorum Dei. Carissimo in Christo filio Regi Aragonum Illustri. Salutem et apostolicam benedictionem. Litteras quas regia nobis excellentia destinavit et dilectum filium Petrum nepotem tuum qua devit affectione recepimus et *(mancha)* ferie *(mancha)* *(mancha)* que dictus Petrus coram nobis ore tenue proponere voluit, intelleximus diligenter. Hoc itaque de nostras sententias intentione procedere quod circa comodum et honorem nepotis eiusdem tue considerationis obtentu et

bonitatis quam opinamur in ipso libenter oportuno tempore secundum Dei beneplacitum intendemus. Regalem quoque magnificentiam ex eo specialiter in domino comendamus quod ad concilium per apostolicam sedem indictum te personaliter domitio favente venturum tanquam benedictionis filius obtulisti. Ubi vero debeat celebrari una cum fratribus nostris cito sicut fuerit ex alto permissum deliberare curabimus quia de certo loco nondum apostolica providentia diffinivit.

Datum apud Urbem Veterem, IIII.º idus marcii, pontificatus nostri anno primo.

226

1228, abril

Estatuto de Santa María de Barbastro sobre raciones.

A. 9-130.

B. *Libro de la cadena*, n.º 340, p. 229.

C. *Libro de la cadena*, n.º 683, p. 357.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Pateat omnibus Sancte Matheus ecclesie filius presentibus et futuris, quod nos G. Dei gratia Oscensis episcopus per nos et successores nostros bono animo et spontanea voluntate. Statuimus ut singulis diebus in ecclesia nostra Barbastri Sancte Marie ora tertia claustrali more missa a clericis ibidem Deo servientibus omni tempore. Nos vero amore Dei et intuitu pietatis presentibus clericis eiusdem ecclesie et futuris concedimus damus dandoque assignamus assignatam portionem videlicet unicuique illorum, quatuor libras panis frumenti bene ecclesie et medietatem quatuor vini non limphati. Similiter assignamus VI illorum quartam partem arietis. In qua partem contineantur tres libre carniū et in dupliccibus festivitibus duplices carnes arietinas videlicet et porcinas et ianer intus et foris libra carniū porci detur tribus de ianer portio unius detur duobus. In Pasqua Resurrectionis, in Pentecostem, in Circuncisione Domini, in Epiphania, in Purificatione beate Marie, in carni privio quadragesime, in Ascensione Domini et in Assumptione beate Marie et in Nativitate eiusdem et in festivitatte Omnium Sanctorum, in carni privio

Adventus Domini, in Natale Domini in istis XII festivitibus habeant carnes assatas scilicet portio unius detur duobus. In aliis duplicibus festivitibus domus non teneatur carnes assatas dare. In octabis Natalis Domini, Pasche resurrectionis, Petencostes per duos dies carnes arietine. Et ianer dentur eas et in feria quarta carnes simplices excepto die mercurii Extencostes in quo detur numata ovorum singuli. Et tertia pars libre casei in festis de [...] habeant simplices carnes. Si forte festivitates predictae diebus ieiuniis advenerint numata ovorum unicuique tribuatur et tertia pars libre casei. Si duplex festum diebus iuniis evenierit unusquisque habeat denariatam ovorum et terciam partem libre casei et in diebus dominicis carnes simplices habeant et ianer intu set foris. Ita quod portio unius detur duobus in secunda et quarta feria et in diebus sabbei unusquisque accipiat tria ova, et terciam partem libre casei. Dum autem retens fuerit libra casei per unum mensem duobus detur. In Adventum Domini et in quadragesima pisces habeant more solito. In predicto adventum et in quadragesima et in aliis diebus iuniis unicuique detur una uncia olei in coquina. Qui vero in abbacia comederint habeant duas coquinas et in communitura coquinarum libra olei intromittatur. Singulis diebus post completorium habeant suam collectari scilicet illorum quatuor medietatem quarte vini competentur limphati. Hanc portionem supradictam sive caritatem nos G. Dei gratia Oscensis episcopus supradictus assignamus viginti clericis presentibus videlicet Ade Ugo, P. Eximini, D. de Porta Spana, Martino Sancii clavigero, I. Rubeo, D. Cesarauguste, Michel de Senz capellanis, A. abbati de Elson, B. de Elson, G. Frontin, F. de Torla, F. de Orbellito dyachonibus, magistro Guillelmo precentori, G. de Sengratu, Paschasio Geminino, I. de la Sieso, Martino, filio P. de Sanctis Massis, et Martino de Plazenza. B. de Turmo subdyachonibus similiter et futuris et eorum loco tenentibus et numetum complementibus sicut in ista continetur pagina. Et ut ratum et firmum in perpetuum teneatur nos G. Dei gratia Oscensis episcopus prelabatus promittimus Deo et Sacro Sanctis evangeliiis quod nullus clericus sive laycus in supradicta portione sive caritate decetero salvo iure domini pape numquam recipiatur ultra certum numetum a vobis statutum. Sicut in ista et alia continetur carta nos clerici predicti de mandato domini G. Oscensis episcopi prefati tactis Sacro Sanctis evangeliiis propriis manibus, ius

iurandum faciendo prelibatum factum promittimus omni tempore fideliter observare.

Actum est hoc sub presentia et testificatione G. de Bardaxin Vallensis archydiachone et B. de Tez et P. de Marthe Oscensium canonicorum et P. de Sanctis Massis et Sancii de Narbona Oscensium civium, mense aprilis.

Ego G. Oscensis episcopus hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

In era M.^a CC.^a LX.^a VI.^a.

Santius, filius magistri Guillelmi, de mandato domini episcopi hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

Iohanes Rubeus sacerdos hanc cartam scripsit per translatum et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

227

1228, abril. Sesa

El obispo García de Gúdal cambia unas casas a Domingo de Olivito y a su mujer, Urraca.

B. *Libro de la cadena*, n.º 144, p. 65.

C. *Libro de la cadena*, n.º 298, p. 168.

D. *Libro de la cadena*, n.º 744, p. 389.

Sit notum cunctis presentibus atque futuris quod nos G. Dei gratia Oscensis episcopus per nos et successores nostros damus in camio et concedimus tibi Dominico de Olivito et uxori tue, Urracha, et vestris illas nostras casas quas comparavimus in Sesa de dompna Maria de Puyo per illas casas quas habet Petrus Dieç et dompna Cenda, uxor eius. Affrontant autem iamdicte domus quas vobis ambobus damus in campo de una parte in via publica et de alia in casis Petri Maioralis de Osone, set de tercia parte in campo supradicti Petri Maioralis, de quarta vero parte in campo de dompna Bella. Sicut supradicte affrontaciones includunt iamdictas casas sic cambiamus eas vobis et vestris ut habeatis et possideatis eas vos et omnis posteritas vestra per secula cuncta franchas, liberas et ingenuas de celo usque in abissum, cum ingressibus et egressibus et cum omnibus

melioramentis et pertinenciis suis habeatis licenciam vendendi inpingnandi vobis dandi eas cui volueritis de iamdictis domibus Adam miles qui habitat in Sessa et Petrum, nepotem nostrum, qui moratur in castro Sessa et nos cum illis.

Ego autem Dominicus de Olivito, superius nominatus, et uxor mea Urracha concedimus vobis domino nostro episcopo prenominato hoc cambium iamdictarum domorum et concedimus esse bene paccatos de hoc cambio sepepedito. Testes huius rei Iohanes sacerdos et Petrus Dieç milites et Pascasius genero de dompna Galiana.

Factum fuit hoc mense aprilis sub era M.^a CC.^a LX.^a VI.^a.

Petrus capellanus in castro de Sesa scripsit et hoc signum fecit.

228

1228, junio, 5. Huesca

Pedro Pérez, prior, y el cabildo donan la prepositura de Huesca al canónigo Arnaldo de Lac.

A. 2-113.

A. 2-1088. Carta partida por ABC.

Ad noticiam cunctorum volumus pervenire, quod nos Petrus Petri prior totusque conventus Oscensis, pensantes ecclesie utilitatem et attendentes devotum et benignum affectum quam vos A. de Lac erga nos et ecclesia exhibuistis actenus et exhibetis, etiam in presenti de consciencia et assensu venerabilis patris et domini nostri G. Dei gratia episcopi Oscensis voto sincero et unanimi voluntate damus et concedimus vobis dicto A. de Lac canonico Oscensi preposituram de Osca integre et plenarie cum omnibus redditibus et proventibus sibi pertinentibus administracione VI mensium deputatis madii videlicet iuni, iulii et augusti, setembris etiam et octobris ut dicta preposituram toto tempore vite vestre habeatis et etiam aministretis hobedienter et humiliter et devote. Hec autem sunt ad que ratione illius prepositure volumus nos teneri. In primis quod domino episcopo tributa sua et omnia alia iura ad que ratione illorum VI mensium nos tenemur et decimam helemosine annuatim integre et fideliter persolvatis et etiam

tributa aliis que ratione illorum VI mensium consueverunt percipere annuatim. Ad hec statuimus firmiter et mandamus quod nobis canonicis pauperibus et nostris porcionariis omnibus omnes directos nostros in pane et vino carnibus et aliis integerrime tribuatis secundum quod percipere consuevimus et debemus in ceteris VI mensatis et secundum quod in carta continetur inter nos et vos per alfabetum divisa. Addimus etiam quod dicta prepositura absque ullo debito et cum omni melioramento post dies vestros in partem nostram et dominium revertatur. Ita quod nec in diebus vestris non post mortus vestra aliquis nomine vestro ratione aliquorum debitorum a vobis factorum possit nos aut nostra ecclesia molestare.

Statuimus etiam quod clavigeri et refectorarium semper de cetero habemus. Et siquis canonicorum claustralium semel in mense ospitem invitaverit arbitrio prioris detur porcio invitatu gratulisque festis diebus qui continetur in alia carta que est inter nos et voss per alfabetum divisa. Detur nobis promittum sede quod ibi continetur. Et siquis canonicorum cum licencia prioris equitaverit ante pramdiu percipiat tam integram pramdii porcionem. Quocumque vero alio die reddierit prandii et cene percipiat porcionem. Et semel in mense si equitaverit detur ei porcio ad opus servientis et cibera equitature hobedienciariis idem fiat ni quod adopus duorum servientum percipiant porcionem et cibera duabus equitaturis et hoc si ipso die non reddierint. Et si prior in duplis festivitatibus III vel IIII clericos de his qui ad eorum veneriter invitaverit comedeat in refectorio et in prandio tamen cuique sua porcio tribuatur de eodem quod vino nobis et porcionariis et pauperibus tribuatur. Si autem vos contigerit prepositura relinquere in vita vel in morte necessaria conventui et porcionariis et simile et tributa domino episcopo et aliis usque ad festus S. Iohannis sede prioris et maioris partis Capituli arbitrum relinquetis vinum vero usque ad festum S. Michaelis unoquoque bona iuga de bestiis mularibus cum omnibus apparamentis ad opus laborancie et superlectilem quotam invenistis cum melioramento quod feceritis relinquetis. Operibus autem faciendis vel reficiendis in claustro faceratis expensas usque ad C solidos expenderit infra mense alii prepositi partem suam sede quod dare consuverit nobis restituere teneantur et cedatur vestro simplici verbo super illis C solidos ab aliis prepositis. Si vero ad opera claustrum faciendum vel reficiendum maiores exprese

fuerit necessarie cum aliis prepositis concordetis et ea sine contradictione aliqua faceratis de aniversariis autrem statutis in quibus tenetur conventus facere processionem. Si ad venerint secunda vel quarta feria iannar conventui tribuatis. In quacumque alio die III quartas puri vini. Mis qui comederiter in refectorio propinetis. Si laxas vel caritates habuistis usque ad X solidos vel eo amplius idem fiat. Addimus etiam quod post deorsum domini nostri G. Dei gratia Oscensis episcopi vos vel quicumque prepositis Oscensis fuerit cum priore ecclesia beate Marie de Salis emperetis ratione prepositure.

Et de proventibus ipsius ecclesie faceatis melioramentem in prepositura. Secundum quod prior et maior pars Capituli viderint expedire.

Statuimus etiam quod omnes fructus et proventus prepositure in Algorino et in domibus que fuerunt Iohannis de Seres reponatis, si vero opertuerit vos in aliis domibus fructus reponere hoc fiat semper de conscencia maioris partis Capituli et prioris. Quia vero multa que dicenda essent super factis prepositurarum nostre memorie ne occurrunt.

Statuimus quod si superius questio mota fuerit duo de capitulo eligantur cum priore. Quorum arbitrio bona fide sine fraude remotis angulosis argumentacionibus questio simpliciter decidatur verumptamen si in predictis VI mensibus carnes, aut pisces, aut quelibet procuratores fuerint nobis in generali oblate accipiatis eas integre pro suplendo servicio quod nobis facere debetis. Et si in predictis mensibus aliqua azemila cum aliquo corpore defuncto fuerit nobis oblata vendatur et precium ipsius inter omnes prepositos sicut consuevit fieri dividatur. In tributis autem domini episcopi et aliorum que singulis annis ratione illorum VI mensium dare tenemur et procuracionibus domini regis archiepiscopi vel legati sedis apostolice, siqui eas facer oportuerit medietatem persolvatis. Preterea si moneta regis facta fuerit in Osca iura que ibi accipere debemus vos et alii prepositi accipiatis et secundum quod menses tenueritis dividatis. Si autem a festo S. Iohannis usque ad mensem madii vos contigerit prepositura relinquere prior et conventus fructus colligent siqui fuerint coligendi et omnes redditus ad preposituram pertinentes percipiant et retentis omnibusque prepositure fuerint necessaria et omnibus iuribus domini episcopi

usque ad feste S. Iohannis et in vino usque ad feste S. Michaelis. Siquid super habundaverit et aliqua debita ratione prepositure a vobis facta fuerint vestris fideiussoribus videlicet G. Martini archidiacono et Garsia Petri de Rodellar et Petro Raymundi de Ponpien militibus tribuetur ad per solutione dictorum debitorum. Et si soletis debitis aliquid super fuerit in Algorno remanebit si vero ad per solutionem dictorum debitorum sufficere non potuerit dicti fideiussores debita de suo proprio persolvere teneantur. Ita quod super hoc non possint ecclesiam molestare, si vero deditis fructibus et redditibus non possent necessaria prepositure ministri dicti fideiussores teneantur illud quod de fuerit ad administracione omnium necesariorum prepositure et episcopi usque ad dicta tempora de suo proprio ad implere. Si autem a kalendis madii usque ad feste S. Iohannis vos contigerit preposituram dimittere prior et conventus percipiant ea que invenerint in prepositura et extractis necesariis ad opus prepositure et domini episcopi usque ad festum S. Iohannis in vino usque ad festum S. Michaelis. Si aliquid super fuerit ut dictum est superius ita fiet hoc tamen dicimus de fructibus et redditibus anni preteriti computatis. Verum tamen super necesariis dandis canonicis porcionariis et pauperibus non teneamini iuramento, set quod minus feceritis per iudicium prioris et maioris partis Capituli emendatis et si post primam et secundam et terciam aministracionem volueritis emendare et cessante omni pellacione et occasione remota preposituram quam vobis damus si voluerimus eam vobis auferre valeamus.

Et ego A. de Lac recipio a vobis domino meo G. Dei gratia Oscensi episcopo vobis Petro Petri priore et a toto conventu Oscensis dicta prepositura et promito bona fide me supradicta omnia fidelium impleturum. Promito etiam vobis quod in aministracione sim obediens benevolus et devotus et in presencia tocius Capituli tactis sacro sanctis evangeliis presto corporaliter sacramentum quod ut supradictum est in omnibus et per omnia pro posse meo fideliter ad implendo nihi violencia regis aut principis terre aut aliqua aeris imtemperie pro maiori parte prepositure redditus auferrentur. Tunc enim de voluntate et assensu prioris et Capituli mihi liceat manulevare ita quod dicti fideiussores ad hoc modo debitum nullo modo teneantur. His omnibus supradictis ut dictum est superius a vobis fideliter observatis.

Ego P. Petri prior pro me et pro toto conventu in animas eorum tactis sacro sanctis evangeliis iuro vobis A. de Lac Oscensi preposito quid in vita vestra iamdicta prepositura facto nostro aut consilio non amitatis. Promittimus etiam vobis bona fide quod in quibus possimus vobis consilium et auxilium impendamus ut autem in posterum hoc firmum habeatur.

Nos G. Dei gratia Oscensis episcopus signo nostro et signis conventus hoc fecimus confirmari.

Facta carta pleno Capitulo Oscensi, sub era M.^a CC.^a LX.^a VI.^a, nonas iunii.

Ego G. Oscensis episcopus hoc sig†num facio.

Ego P. Petri dictus prior pro me et pro toto conventu hanc cartam laudo et hoc sig†num facio.

Ego A. de Lac prepositus Oscensis hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego G. Martini archidiaconus Oscensis hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego I. de Lac Oscensis prepositus hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego G. Petri Oscensis sacrista hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego B. de Bardaxin Vallensis archiepiscopus hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego R. Callol precentor hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Martinus de los Guasquis de mandato domini Oscensis episcopii prioris et conventus Oscensis scripsit et hoc signum † fecit.

229

1228, junio, 5

Pedro Pérez, prior y limosnero, dona la prepositura de Alboreg a Arnaldo de Lac, canónigo.

A. 2-737.

B. *Libro de la cadena*, n.º 878, p. 456.

De noticiam cunctorum volumus pervenire. Quod nos Petrus Petri prior et universus conventus Oscensis ecclesie attendentes devote et benigne

afectu quem vos G. Petri Oscensis sacrista erga nos et ecclesiam exhibuistis hactenus et exhibetis etiam in presenti de conscencia et asensu venerabilis patris et domini G. Dei gratia Oscensis episcopi, voto sincero et unanimi voluntate, damus et concedimus vobis dicto G. Petri sacriste, venerabili socio nostro, preposituram de Alboreg mense ianuarii deputatam integre et plenarie cum omnibus redditibus et proventibus sibi pertinentibus, scilicet villam et ecclesiam de Alboreg ab entegro sicut ad ius nostrum pertinet et pertinere debet. Damus etiam vobis quartum integre de Figarola et de Algars et de Tormos et de Corticomo et de Arguis et de Gratal et de Lerta et de Podio et quartum ecclesie de Banastas cum vacaverit et quartum de Castillon de Siesto cum vacaverit totum integre sine aliquo retentu et ecclesiam integre de Nisano cum omni iure quod ad eam pertinet et pertinere debet persolvendo tam dompno Alamando in vita sua V kaficia tritici et V metreta vini habeatis similiter XXV kaficia ordeï et frumenti que accipere debemus singulis annis in ecclesia nostra de Quinzano. Tamen in vita de Dominico de Artasona et filio eius Iohanne Petri Oscensi canonico quibus defunctis habeatis integre ipsam ecclesiam cum omnibus directis ad eam quocumque pertinentibus. Accipiatis similiter tributum de Boleya et de Loarre et de Aierb scilicet de hereditatibus nostris habeatis ad huc quartum de Annes et de Marcuerno et de Arrivulis et ecclesiam ab entegro de Bentue cum omnibus suis directis et ecclesiam de Anzano post dies dompne Marie quartum similiter de Anzanecho et ecclesiam de Arascos et eodem modo ecclesiam de Arrasal. Habeatis etiam omnia iura integre que accipere debemus in tota valle de Arrasal, scilicet quartum de Sancto Vincencio et de Novillano de Petra sita et de Omist et de Escaso cum tributo Sancti Bartholomei nominati X solidos I kaficia tritici et quartum de Charcavilla et de Scalath. Habeatis similiter VI.^a partem de Banastas quam solebat tenere Marinus de Seres, canonicus Oscensis. Predictas autem ecclesias et quartas et villam de Alboreg et tributa et quecumque sunt suprascripta prepositure mensis ianuarii. Assignamus ita videlicet ut dicta preposituram toto tempore vite vestre habeatis et etiam administretis hoberdienter, humiliter et devote. Hec autem sunt ad que ratione illius prepositure volumus nos teneri. In primis quod domino episcopo tributa sua et alia omnia iura ad que ratione illius mensis ianuarii nos tenemur et deci-

mam helemosine annuatim integre et fideliter persolvatis et etiam aliis tributa que ratione illius mensis consueverint percipi annuatim. Ad hec statuimus firmiter et mandamus quod nobis canonicis pauperibus et nostris porcionariis omnibus omnes directos nostros in pane et vino et carnibus et aliis integerrime tribuatis secundum quod percipere consuevimus et debemus in aliis mensatis et secundum quod in carta continetur inter nos et vos per alphabetum divisa. Adimus etiam, quod melioramento post dies vestros in potestatem nostram et dominium revertatur, ita quod in diebus vestris nec post mortem vestram aliquis nomine vestro ratione aliquorum debitorum a vobis factorum possit nos autem nostram ecclesiam molestare. Statuimus etiam quod clavigerum et refectorarium semper de cetero habeamus, et siquis canonicorum claustralium semel in mense hospitem invitaverit arbitrio prioris detur porcio invitato. Statuimus quod festis diebus festis qui continetur in alia carta que est inter nos et vos per alphabetum divisa detur nobis plementum secundum quod ibi continetur. Et siquis canonicorum cum licentiam prioris equitaverit ante prandium percipiant tamen integram prandii portionem. Quocumque vero alio die redierit prandii et cene precipiat portionem. Et semel in mense si equitaverit dicitur ei portio ad opus servientis et cibera equitatuere de obedientiariis idem fiat nisi quod ad opus duorum servientum percipiant portionem et ciberam duabus equitaturis et hoc si ipso die non redierint. Et si prior in dupplis festivitibus III vel IIII clericos invitaverit de hiis qui ad chorum venierint comedant in refectorio et in pramdio tamen cuique sua portio tribuatur de eodem quod vino nobis et portionariis et pauperibus tribuatur. Si autem nos contigerit prepositura relinquere ante fructus perceptorem sequentis anni in vita vel in morte necessaria conventui et portionariis pauperibus et familie et tributa domino episcopo et aliis ad opus istius mensis secundum prioris maioris partis Capituli arbitrium relinquetis bestias quod cum omnibus apparamentis ad opus laborantie in domo de Alboreg et de Nisano secundum quod invenistis relinquetis et superlectilem quotam invenistis in dictis domibus cum melioramento quod feceritis relinquetis. De operibus autem faciendis vel reficiendis in claustro secundum quod continetur in instrumento inter nos et prepositum Oscensem per alphabetum diviso faciatis. De aniversariis autem statutis in quibus tenetur conventus facere

processionem si advenerint secunda vel IIII feria iannar conventui tribuatis in quo cumque alio die ovos quatuor primi umi (*sic*) hiis qui comederint in refectorio propinetis. Quia vero multa que dicenda essent super factis prepositurarum nostre memorie non [...] statuimus quod si super hiis questio mota fuerit duo de capitulo eligantur cum priore. Quorum arbitrio bona fide sine fraude remotis angulosis argumentionibus questio similiter decidatur verum tamen si in mense ianuarii carnes aut pisces aut quelibet procuratores fuerint nobis in generalii oblate, accipiatis eas integre pro supplendo servicio quod nobis facere debetis. Et si in isto mense aliqua azemila cum aliquo corpore defuncto fuerit nobis oblata vendatur et precium ipsius inter omnes prepositos sicut consuevit si dividatur. In tributis auttem domini episcopi et aliorum que singulis annis ratione istius mensis dare tenemur et precatoribus domini regis archiepiscopi vel legati sedis apostolice si non eas facere oportuerit VIII.^a partem persolvatis preterea si moneta regis facta fuerit in Osca iura que ibi accipere debemus vos et alii prepositi accipiatis et sum quod menses tenueritis dividatis. Si autem a festo Sancti Iohannis usque ad mensem ianuarii vos contigerit prepositura relinquere prior et conventus fructus colligent siqui fuerint colligendi et omnes redditus ad preposituram vesta pertinentes percipient et retentis omnibus que prepositure fuerint necessaria et iuribus domini episcopi ad opus mensis ianuarii siquid super habundaverit et aliqua debita nostre prepositure a vobis facta fuerint vestris fideiussoribus videlicet dompno Alamazon de Orna et Dominico de Camera civi Oscensis tribuatur ad per solutionem dictorum debitorum, et si solutis debitis aliquid super fuerit ubicumque fuerit priori et conventui relinquatur. Si vero ad per solutionem dictorum debitorum sufficere non potuerit dicti fideiussores debita de suo proprio persolvere teneantur, ita quod super hoc non possent ecclesiam molestare. Si vero de dictis fructibus non possent necessaria prepositure et domino episcopo ministrari dicti fideiussores teneantur illud quod defunctui ad administrationem omnium necesariorum prepositure et episcopi de suo proprio ad implere. Si autem post mense ianuarii usque ad festum Sancti Iohannis vos contigerit preposituram dimittere prior et conventus percipiant ea que in propria invenerint ubicumque invenerint et extractis necesariis prepositure et episcopi si aliquid super fuerit ut dictum

est superius. Ita fiet hoc tam dicimus de fructibus et redditibus anni preteriti computatis. Verum tamen super necessariis dandis canonicis portionariis et pauperibus non teneamini iuramento, set quod feceritis per iudicium prioris et maioris partis Capituli emendatis. Et si post prima et secundum et terciam admonestationem volueritis emendare cessante omni appellatione et occasione remota preposituram quam nobis damus si voluerimus eam vobis auferre valeamus.

Et ego G. Petri dompnus Oscensis sacrista recipio a vobis domino meo G. Dei gratia Oscensi episcopo et a vobis Petro Petri priore et a toto conventu Oscensis dictam preposituram et promito bona fide me supradicta omnia fideliter impleturum promito etiam vobis quod in administratione sim obediens benivolus et devotus et in presentia tocius Capituli tactis sacro sanctis evangeliiis presto corporaliter sacramentum quod ut supradictum est in omnibus et per omnia fideliter adimplere nisi violentia regis aut principis terre autem aliqua aliis intemperie pro maiori parte prepositure redditus auferrentur. Tunc enim de voluntate et assensu prioris et Capituli miliceat manueverare. Tam quod dicti fideiussores ad huiusmodi debitum nullo modo teneantur hiis omnibus supradictis ut dictum est superius a vobis fideliter observatis. Ego P. Petri prior pro me et pro toto conventu in animas eorum tactis sacro sanctis evangeliiis iuro vobis G. Petri Oscensis sacriste quod in vita vestra iam dictam preposituram facto nostro aut consilio non amittatis promittimus etiam vobis bona fide quod in quibus possimus vobis consilium et auxilium impendamus. Ut autem in posterum hoc firmum habeatur nos G. Dei gratia Oscensis episcopus signo nostro et signis conventus hanc cartam fecimus confirmari.

Facta carta nonas iunii, sub era M.^a CC.^a LX.^a VI.^a.

Ego P. Petri prior pro me et pro toto Capitulo hanc cartam laudo et hoc sig(espacio en blanco)num facio.

Ego G. Martini archidiaconus Oscensis hoc sig(espacio en blanco)num facio.

Ego I. de Lac Oscensis prepositus hoc sig(espacio en blanco)num facio.

Ego B. de Bardaxin Vallensis archidiaconus Oscensis hoc sig(espacio en blanco)num facio.

Ego A. de Lac Oscensis prepositus hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego R. Callol precentor hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Martinus de los Guasquis de mandato omnium predictorum scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit et in V.^a linea quasdam litteras supra-scripsit ubi dicitur «tributum de Boleya de Loar et cetera».

230

1228, julio

Poncio de Almanera hace testamento.

B. *Libro de la cadena*, n.º 896, p. 470.

In era M.^a CC.^a LX.^a VI.^a, mense marcii hoc est translatum fideliter factum in die nomine et eius gratia. Quam nullus in carne positus mortem potest eiusdem temporalem. Huius itaque rationis intruitu.

Ego Poncius de Alamanera infirmitate opressus non modica tamen integre sensu et memoria testamentum meum pro me et pro dompna Raymunda, uxor mea defuncta, que non destinavit in proborum hominum presentia facio ac dispono.

In primis eligo mihi sepulturam in ciminterio sedis Osce. Et dimitto table canonicorum Oscensium L solidos. Cappellano maiori capelle sedis Osce XX solidos. Et duebus cappellanis maioribus eiusdem capelle utri-que III solidos omnibus capellanis qui tenent capellas in Osca cuique XII denarios. Et omnibus capellanis Sancte Marie de Salis cuique XII denarios omnibus luminariis ecclesiarium Oscensium unicuique XII de candeles Ihesu Nazareni. Et Sancti Petri Veteris Osce unaque II solidos. Hospitali Sancti Michaelis V solidos. Et omnibus aliis Sancti Lazari V solidos. Ponti Montesono V solidos, ponti Sancte Marie de Monteflorito V solidos, ponte Castillionis de Arbanes IIIII solidos. Eulalie, matri Dominici nutrici nostri, X solidos. Marie, nutrici Raymunde neptis mee, X solidos.

Volo et mando quod faciant mille missas mea anima decantari. Et quod dent CL pauperibus habundanter ad comedendum. Et aliis L pauperibus capas et tunica dompno Bruno ad vestiem.

Dono etiam concedo et assigno omni tempore annuatim in mense ianuarii lampade Ihesu Nazareni que tenent confratres ipsius confratrem in tributo CL solidos quod habeo in casis quas ego dedi ad populandum extra portas Montisaragonis X solidos. Et fratribus ordinis fratrum minorum V solidos Et alios X solidos table Sancti Petri annuatim pro aniversario quod faciant pro anima mea in die obitus mei. Et alios X solidos similiter luminari lampadem Sancte Marie de Salis annuatim in mense ianuarii.

Dimitto a Bonete, uxoris Michaelis de Panzano, C solidos pro servicio quod mihi diu fecit.

Et dimitto Petro, filio meo, si [...] fuerit pro parte quod si ex parte mea debebat integre unam meam vineam quam habeo in termino de Exara, que affrontat ab una parte in viro et in secunda parte in vinea Martini de Lozares in simul cum L solidos denariorum laccensium et cum hoc eicio et excludo eum ab omnibus rebus meis mobilibus et immobilibus ac semovientibus quod numquam possit parte seu ratione in aliquo vel aliquibus aliquo tempore demandare. Si vero mortuus fuerit remaneat totum hoc quod ea dimitto Berengarie, filie mee, et Dominico, viro suo.

Et dimitto Dominico [nepto] meo filio Dominico, generis mei, unam meam vineam quam habeo in Osca, in termino de Guataten de iuso ad podium dompne Miterie. Que affrontat ab una parte in vinea Guiraldi Bruni et in secunda parte in cequia vicinali, in tertia parte in vinea Airine Oscensis ut habeat et possideat ipsam sue proprie hereditati et voluntati in perpetuum. Ita tamen quod si ipse obierit sine etate remaneat Dominico, generi meo, et Berengarie, filie mee. Et dimitto dompne Petre, sorori mee, C solidos. Et filiis Sancii Navarrii çapaterii pro remedio anime mee de pignale quod ab eo tenui L solidos. Ad complendumm autem hoc totum meum testamentum supradictum volo et mando quod vendatur domos meas quas habeo in barrio Porte Montisaragonis, que affrontat ab una parte in via publica et in secunda parte in casis Iohannis de Casceat sacerdotis et in tertia parte in casis Sancii de Lateda sacerdotis. Et campum meum de Quarnellis qui affrontat a tribus partibus in cequia vicinale et in quarta parte in campo Garsie Farinerii. Et vinea mea de Albarra que afrontat ab una parte in via publica et in secunda parte in vinea filiorum Petri de dompne Barone et in tertia parte in vinea Raymundi de Agreda piccatoris. Et mallolum meum de

Exara qui fuit Michaelis Februarii, qui affrontat ab una parte in via publica et in secunda parte in vinea Marie de Camaris. Et vinea mea de Podio Sancii que est ad fossam iudeorum, et affrontat ab una parte in via publica et in secunda parte in vinea Petri Buseti et aliam meam vineam quam habeo in eodem termino de Podio Sancii et affrontat ex una parte in vinea dompni Raymundi Guasc et in secunda parte in vinea Bernardi de Lac. Has autem omnes hereditates supradictas volo et mando quod vendatur ad complendum testamentum meum supradictum et paccatis denariis quos debeo Dominico, genero meo, et uxori sue Berengarie, filie mee, pro tributo de domibus que sunt extra portas Montisaragonis quod ab ipsis omni et omnes laxas quas facio antedictas quicquid inde superaverit detur pro anima mea ubi melius videbitur. Dono etiam et concedo Durande, neptis mee, filie Dominici, generis mei, et uxoris sue Berengarie, filie mee, domos meas maiores quas habeo in barrio çapaterie ut habeat et possideat ipsas sue proprie hereditati et voluntati in perpetum. Ita tamen quod si obierit sine etate quod remaneat patri et matri sue ad eorum propriam hereditatem et voluntatem in perpetum. Aliud vero totum quod habeo vel habere debeo in cunctis, dono, concedo et trado in presenti Dominico, generi meo, et Berengarie uxori sue, filie mee, eorum proprie hereditati et voluntati et ad faciendum in eis et ex eis quicquid facere voluerint in perpetum. Preterea ciphum meum argentum et duos coopertorios de seda quos ad huc retineo pro anima mea ubicumque ipsos dare voluero mee voluntati hoc autem testamentum. Dimitto totum in manu et posse venerabilis patris et domini mei Garsie Dei gratia Oscensis episcopi et dompni Raymundi Guasc ut ipsi compleant et faciant complere per omnia et in omnibus prout dictum est superius ut retributionem accipiant in [...] ab illo qui nullum bonum relinqui irremuneratum et nullum mallum preterit impunitum spondalerii autem huius testamenti sunt Petrus Martha canonicus Oscensis et Sancius de Osca, filius Petri Frontini, et Petrus de Iacca et Michel de Panzano.

Quod est actum mense iulii, sub era M.^a CC.^a LX.^a VI.^a.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum, cartam originalem scripsit et per signum suum eam firmavit. Raymundus Guasch translatus istud scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*) num fecit.

1228, agosto, 29

Guiraldo de Camino y su mujer, doña Navarra, donan un campo en la Alquibla al obispo García y a Santa María de Salas.

B. *Libro de la cadena*, n.º 10, p. 3.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. XXXIV, pp. 63-64.

In Dei nomine et eius gratia. Sit notum cunctis presentem paginam inspecturis quod nos Guiraldus de Camino et dompna Navarra, uxor mea, intendentes multas misericordias et miracula que dominus noster Iesu Christus redemptor noster diversis modis cotidie facit in ecclesia beatissime et gloriosse semper virginis Marie de Salis, genitricis eius, amore et precibus ipsius, omnibus spantibus in eum et in sua virtute. Ideo bono animo et gratuita voluntate, in posse et in presentia venerabilis patris domini G. Dei gratia Oscensis episcopi, et aliorum proborum hominum, damus et concedimus et tradimus in presenti domino Deo et ecclesie beate Marie de Salis supradicte unum campum quem habemus in Osca, in termino de Alquibla, prope podium dompne Miterie, qui affrontat ab una parte in campo Dominici Ferrarii et in secunda parte in campo de illis de Conillo et in tercia parte in cequia vicinale et in quarta parte in via publica. Sicut iste iamdicte affrontaciones predictum campum ab utraque parte circundant et concludunt sic damus concedimus et tradimus ipsum in presenti domino Deo et prefate ecclesie beate Marie de Salis totum integre sine aliquo retinimento cum ingressibus et egressibus et omnibus aquis directis et pertinentiis suis et volumus et concedimus ut ab hac die in antea quo presens carta scribitur predictum campum cum omni iure ei pertinenti ipsa ecclesia et omnes rectores eius habeant integre teneant potenter et iure hereditario possideant et expleant pacifice et quiete totum saluum et securum francum liberum et ingenuum atque quietum sue proprie hereditati et voluntati per dare vendere inpingorare vel quocumque modo voluerint alienare et per omnes eorum proprias voluntates inde facere imperpetuum sicuti ex sua propria hereditate ipsi et omnes et successores sui per secula cuncta sicut melius et plenius modo aliquo potest dici vel intelligi dicte ecclesie et suis

rektoribus salvamento. Ad maiorem autem securitatem damus fidanciam salvetatis prefate ecclesie et suis rektoribus de iamdicto campo que eis damus, concedimus et tradimus in presenti de cunctis hominibus et feminis que secundum usum et forum Osce eis ut dictum est habere faciat tenere pacifice et quiete imperpetuum possidere Guidum de Camino et nos medipsos cum eo in simul et aboltas. Testes autem huius rei sunt Bertrandus de Loçares et Stephanus de Camion.

Quod est actum III.º die exitus, mensis augusti, sub era M.^a CC.^a LX.^a VI.^a.

Bertrandus, Oscensis notarius mandato et voluntate omnium predictorum, hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

232

1228, septiembre

Doña Marquesa y su hija venden un campo a Bernart, baiile del obispo, y al hospital en Pueyo de Fañanás por veintiséis sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 170, p. 305.

Hoc est carta de venditione quod facimus ego Marquesa et filia mea Alvira a vobis Bernart, baiulo de illo hospitale de Ponte, per dominum episcopum G. de Gudal sic vendimus vobis uno nostro campo per ad illam domum del hospital qui es in termino de Pueyo de Fanyenas in Azaqui ubi dicitur a la petrera. Et habet affrontaciones de una parte via publica et in secunda parte campo de don Gil de Lavata, tercia parte campo de Lagaza et in quarta parte campo de illo hospital de Saliellas. Usque quo modo istas affrontaciones includunt vel dividunt ab utraque parte de iamdicto campo cum aquis et introitibus et exitibus suis. Hoc vendimus vobis per precium placabile que fuit inter nos et vos scilicet per XX et VI solidos denariorum de moneta jaquesa bona et firma que nos accepimus ad nostro placer unde nos tenuimus bene per paccatos. Et damus vobis fidancias de salvetate per bonum fuerum terre de iamdicto campo ut faciat vobis securum et quietum, francum et ingenuum per vendere et dare et per impignare [...] hospital assi quo modo de sua propria hereditate la Gaza qui habitat in

Pueyo de Fanyenars. Et sunt testes qui hoc audierunt et viderunt dompno Petro Pueyo milite, filio de Galindo a Romana, et don Gil de Saliellas.

Facta carta mense septembris, era M.^a CC.^a LX.^a VI.^a.

Aliala paccata pan et vino et carne.

Raymundus sacerdos rogatus, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

233

1228, septiembre

Marquesa y Elvira venden a Bernart, baile del obispo, y al hospital de Fañanás un campo en Pueyo de Fañanás.

B. *Libro de la cadena*, n.º 767, p. 398.

[N]otum sit omnibus hominibus. Hec est carta de venditione quem facimus ego Marchesa et filia mea, Alvira a vobis Bernart, baiulo de illo espital de illo ponte, per domino episcopo G. de Gudal sic vendimus vobis uno nostro campo per ad illa casa del hospital qui est in termino de Fañanas in azaqui ubi dicitur a la petrera. Et habet affrontationes de una parte via publica et in secunda parte campo de la Gaza et in quarta parte campo de illo spital de Saliellas. Assi quod istas affrontationes includunt vel dividunt ab utraque parte de iamdicto campo cum aquis et introitibus et exitibus suis sic vendimus vobis per precium placabile que fuit inter nos et vos scilicet per XX et VI solidos de dineros de moneta lachesa bona et firma que nos accepimus ad nostro placer unde nos tenuimus bene per pccatos. Et damus vobis fidancias de salvetat per bono fuero de terra de iamdicto campo ut faciat vobis salvum, securum et quietum, francum et ingenuum per vendere et dare et per impignare et facere sua propria voluntate illa casa del hospital assi quo modo de sua propria hereditate la Gaza qui habitat in Pueyo de Faynanas. Et sunt testes qui hoc viderunt et audierunt don Petro Pueyo milite, filio de Galin de a Romana, et don Gil de Saliellas.

Facta carta in mense septembris era M.^a CC.^a LX.^a VI.^a.

Aliala paccata pane et vino et carne.

Raymundus sacerdos rogatus, hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

1228, octubre

Guillermo Martín, arcediano y camerario, dona a treudo una heredad en Anzano a Domingo, hijo de España de Anzano.

B. *Libro de la cadena*, n.º 875, p. 453.

De noticia cunctorum perveniat, quod ego dompnus Guillelmus Martini archidiachonus Oscensis et camerarius de conscientia et assensu venerabilis G. Dei gratia Oscensis episcopi et P. Petri prioris et tociusque Oscensis ecclesie, dono et concedo vobis Dominico, filio de Spania de Anzano, et uxori vestre Tote et omni generationi seu posteritati vestre quondam hereditatem de Camera in villa et in terminis de Anzano; casas videlicet et casales, ortos et ortales, vineas et agros, heremos et populatos cum aquis in simul et lignis pascuis uberimis vetitis etiam et usaticis cum omni vero iure quod ad hereditatem pertinent ratione dicte Camere vel debet modo aliquo pertinere. Sub tali conditione vobis antedictam hereditatem dono et assigno quod detis mihi vel successori meo tributum singulis annis festivitatis Sancti Michaelis I kahiz tritici I kahiz ordeï ratione huius dicte hereditatis Oscensis mesure. Preterea istud est pactum quod vos domos melioretis et restauretis et ipsas restauratas et melioratas fieri iugiter faciatis. De omni autem hereditate idem faciatis verum tamen si vobis vel alicui vestre posteritas contigeret hereditatem dimittere donet mihi vel successori meo L solidos denariorum laccensium et quod reddat ipsam hereditatem liberam et bene etiam pro ut dictum est superius restauratam.

Nos vero Dominicus et uxor mea Spania predicti recipimus a vobis dompno G. Martini archidiachono supradicto hereditatem iamdictam et convenimuss vobis tributum dare et que dicta sunt per omnia et in omnibu integre et fideliter observare aut facere observari. Hec super damus vobis fidanciam qui vos ea quem dicta sunt teneri faciat et observari Petrum, filium de Spania de Anzano, et nos ipsos in simul cum illo. Sunt testes huius rei Sancius de Arrasal et Iohannes barbitonsor vicini Oscenses.

Quod est actum mense october era M.^a CC.^a LX.^a VI.^a.

Nos vero G. Dei gratia Oscensis episcopus hanc cartam signo nostro et signis aliarum personarum conventus fecimus confirmari.

Ego P. Petri prior pro me et pro toto conventu hanc cartam laudo et hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego G. Martini archidiachonus et camerarius hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Sig(*espacio en blanco*)num I. de Lac archidiachoni Oscensis

Signum dompni G. Petri Oscensis sacriste.

Signum R. Callol Oscensis ecclesie precentoris.

De mandato predictorum Martinus de los Guasquis scripsit.

235

1228, noviembre, 24

Doña Magdalena hace testamento.

A. 2-180. Carta partida por ABC.

Notum sit cunctis. Quod ego dompna Madallena facio meum testamentum in mea bona memoria et in meo sesu tamen posita in infirmitate. In primis mando ut faciant dicere pro mea anima et patris et matris mee CCC missas.

Et mando quod dent ad C pauperes a comer panem et vinum et carnem.

Laxo ad operam Sancti Salvatoris V sueldos. Ad pontem V sueldos. Ad operam Sancti Bernabei V sueldos. Ad capellanum qui me comunicavit V sueldos. Ad luminariam Sancti Marcuii. II sueldos. Ad omnes missacantanos ecclesie Sanctarum Massarum a cada uno II sueldos.

Et mando quod corpus meus sepelliatur in ciminterio Sanctarum Massarum.

Laxo ad luminariam Sancti Bernabei et Sancti Michael de Monte unum campum in termino de Meçaçal, qui affrontat cum campo de Sancio Lopez d'Albero et de aliis duabus partibus viaçales.

Laxo la hereditat de villa que dicitur Voso ad Urraca, soror mea, et conventui quod teneat et expletet illam in diebus suis. Set non eam vendant nec impignet et si halinerit filias et filios legitimos cum fuerint de hetate XII anuorum posserit dictam hereditatem vendere et impignare et voluntatem suam facere. Si vero antea de XII annos moriuntur dicta hereditas rever-

tatur ad filios de don Xemen de Coscollan omnes alias hereditates quas habeo vel habere debeo cimas, montaneas ex parte patris mei laxo ad filios de don Xemen Coscollan.

Laxo la heredat de Petra Selç ad monacos de Roda.

Laxo la heredat de Pitiellas a don Felip, marito meo, in simul cum illas casas de Alcoleya quas don Michael Sanç dedit patri et matri mee in conventui quod teneat et expletet illam scilicet hereditatem et casas in diebus suis tantum set non possit illas vendere vel impignare vel comutare vel alienare et post dies eius dicta hereditas et casas revertatur ad Berengarium, avunculum meum.

Laxo meas vestes cui prior eas dare voluerit.

Laxo etiam omnem hereditatem meam de Meçaçal a don P. Pedrez, avunculo meo, quod ipse teneat et expletet illam in diebus suis et non possit illam vendere nec alienare et post dies eius possit illam dare vel dimittere uno parenti cui ipsi placuerit. Et mando quod meos espondaleros recipiant omnem medietatem meam de nostro mobile ad complendam sepulturam meam et omnes laxas meas.

Et ego dompna Madallena concedo vobis don P. Pedrez priori quod iam olim feci alium testamentum in presencia mariti mei quod testamentum despicio et nolo ut habeat valorem contra istum quod de presenti facio. Et volo et mando quod testamentum illum quod ostensum fuerit contra istud unquam valorem non habeat set istud valeat semper et sit in suo robore. Et quod maioris et securoris firmitatis sit hoc meum testamentum dono inde fidancias qui ita attendere faciant et complere sicut dictum est do laime capellan de Meçaçal et don P. d'Osca, çalmedina Cesarauguste.

Facta carta VIII.º dies ad introytum mensis novembris, sub era M.^a CC.^a LX.^a VI.^a.

Dominicus Petrus scripsit.

236

1229, enero

Bernardo de Bispe y su mujer, María, dan a Dios y a Santa María de Salas a su hijo Bernabé, y por él prometen un tributo anual de tres sueldos jaqueses,

obligando un campo en Almería que, cuando uno de ellos muriese, pasaría a propiedad de la Iglesia.

B. *Libro de la cadena*, n.º 45, p. 18.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. XXXV, p. 64.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate donationis et confirmationis quam facimus ego Bernardus del Bispe et uxor mea Maria. Placuit nobis obtimo corde et spontanea voluntate et pro remissione peccatorum nostrorum damus, tradimus et offerimus Deo et beate Marie de Salis de Osca filio nostro, promittimus et convenimus Deo et beate Marie de Salis dare tributum annuatim, dum ambo vixerimus, in mense ianuarii III solidos denarios laccenses illius monete que tunc erit firmata a domino rege in Aragonie per quod tributum damus Deo et beate Marie de Salis de Osca unum campum in Osca in termino de Almeriz, qui affrontat in prima parte in campum beate Marie de Salis, in secunda et in tercia parte via publica, in quarta vero parte campum Petrus de Munnoz. Sicut iste iamdicte affrontationes ex omni parte circundant predictum campum ita damus Deo et beate Marie de Salis ab integro absque ullo nostro nostrorumque retentu heremum et populatum cum introitibus et exitibus suis et cum suis aquis et pertinenciis que pertinent et pertinere debent sicut nos et predecessores nostri unquam melius tenentes fuimus usque in presentem diem et sicut melius dici vel intelligi post ad donationem predictae ecclesie. Tali vero pacto ut dum ambo vixerimus, donemus dictum tributum ad predictam ecclesiam annuatim in mense ianuarii et teneamus et expletemus integre predictum campum ad finem de primo de nos ambo qui obierit de hoc seculo sit predictum campum de predicta ecclesia ad propriam hereditatem per dare et vendere et impignorare et per facere successores predictae ecclesie quicquid facere voluerint imperpetuum. Ad maiorem confirmationem damus fidanciam de salvitate de dictum campum quod damus Deo et beate Marie de Salis ita dictum est superius ad successores dicte ecclesie de nobis et omnibus hominibus et feminis secundum usum et forum Osce qui tenere et possidere faciat omni tempore. Dominicus de Sangarren mercero de Osca et nos ipsi in simul cum eo aboltas. Huius rei testes sunt Raymundus de Agreta et Berengarius de Tremp.

Actum est hoc in mense ianuarii, era M.^a CC.^a LX.^a VI.^a.

Bartholomeus Oscensis notarius scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*) num fecit.

237

1229, enero

El prior Domingo, su mujer y su hermano venden siete olivos en Igríes por noventa sueldos jaqueses a Domingo de Artasona y a su mujer, Mayor.

A. 7-82.

Notum sit cunctis tam presentibus quam futuris quod ego Dominicus prior et uxor mea Maria et frater suis Garsia unusquisque bono animo et spontanea voluntate et uxori vestre donna Maior VII olivares quam nos habemus in termino de Ygres, per precium placabile quod inter nos et vos placuit, scilicet LXXXX sueldos bona moneta lachesa firma et curribile unus sumus bene paccatos tam de precio quamdam de alifala. Prima olivera est in campo de Domingo de la Retonera in Quintanella, affrontat ex una parte in orto de Aquas et de secunda in cequia vicinal. In Aquas III oliveras sunt in campo de Berengaria del Olivar et affrontat ex una parte in campo de los Aresonos, de secunda in cequia vicinali. Et alias III oliveras sunt in campo de Domingo de La Morana en las Clusellas, affrontant ex una parte in campo de Michel de Laves, de secunda in cequia vicinal. Sicut iste affrontationes insinuant predictas oliveras sic vendimus vobis cum totis suis pertinenciis et suis directis et totum habeatis et possideatis predictas oliveras vos et generatio vestra per omni tempore et ad faciendas omnes vestras voluntates. Et ad maiorem confirmationem damus vobis fidañça salvetatis de predictas oliveras sic ut mos est et forum Osce Petro la Vicina et nos pariter cum illa. Sunt ex hoc testes Filippus de Maxoni et Dominicus Maxax.

Facta carta mense ianero, era M.^a CC.^a LX.^a VII.^a.

Dominicus scriptor scripsit.

1229, febrero, 6

María de Montearagón hace testamento.

A. 6-368.

B. *Libro de la cadena*, n.º 91, p. 42.

C. *Libro de la cadena*, n.º 907, p. 476.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Ego dompna Maria Montaragon iaccens in infirmitate set tam in mea integra memoria et in meo bono sensu facio meum testamentum.

In primis mando quod corpus meum sit sepulturum in ciminterio ecclesie Sancte Marie sedis Osce.

Similiter recipio ad opus de mea anima XL solidos quos dompna Maria Remirez mihi debet et de predictis denarios laxo a lohanet VII solidos.

Similiter laxo ad Tota V solidos et I arca et I cabeçal et mi saya.

Similiter laxo a Sancia Minor V solidos et meum lectum et, mea garnaxa et I arca poca.

Similiter laxo a Sancia Maiore meum mantum et V solidos.

Similiter laxo a dompna Sancia uxor de G. Arrufatun Rastielo.

Similiter laxo a domino G. Oscensi episcopo totam illam meam hereditatem quam ego habeo vel habere debeo in villa de Bespen et in suis terminis universis scilicet casas, casales, ortos, et ortales, campos, vineas, adempnas, aliaçiras cum pascuis aquis lignis silvis et cum omnibus suis directis et pertinentiis quos ad iamdictam hereditatem pertinent vel aliquo modo pertinere debent sicut melius dici vel intelligi potest per vendere et dare vel impignorare per omnes suas proprias voluntates facere tanquam de sua propria hereditate ipsi et successoribus suis omni tempore.

Similiter laxo ad domos Sancti Vitoriani totam illam meam hereditatem quam ego habeo et habere debeo in villa que dicitur Murdevellos d'Escalona et in suis terminis universis, scilicet casas, casales, ortos et ortales, campos et vineas, adhemnas et aliaciras heremum et populatum

et vetatum cum pascuis et aquis lignis silvis et cum omnibus suis directis et pertinenciis ad suam propriam hereditatem imperpetuum.

Laxo supradictum testamentum in manu et in posse de don Pere Andreu sacerdos et de dompna Maria Remirez et de don Luhan de Piment ut ipsi compleant et complire faciant a Deo et lurs animas sicut scriptum est superius. Sunt espondales istius testamenti suprascripti Berengarius de Bardaxin et Matheus scriptor et Pere Iordan.

Quod est actum mense februarii, Vi diebus intratis, sub era M.^a CC.^a LX.^a VII.^a.

Arnaldus Duhet scripsit et de manu sua hoc signum fecit.

239

1229, marzo, 21

Pedro Pérez, prior y limosnero, realiza la memoria de términos en Almuniente. A. 2-730.

Sub era M.^a CC.^a LX.^a VII.^a P. Petri prior Oscensis fuit in Almuniem que sunt illos terminos de Almuniem ad partes de Torralba et de Robres et Ioan de Malastapias et Domingo Alamazon hostendere ei terminos et campos etiam quos comparavere omnes de Torralba et de Robres in termino de Almunien de vicinis de Almuniem unde ecclesia de Almuniem consuevit percipere decimam et percipit cotidie.

In primis ulla via que vadit de Almunien ad Torralba. M. cappellan de Torralba habet duos campos quos emit de Estephan d'Ozna et de P. Marches.

S. Diro habet I campum quam emit de P. Sobraria.

D. de los Palazos habet I magnum campum que emit de Ioan de illa abadia.

Tomas Catalan habet duos campos qui fuerunt de P. de Sobraria.

S. de Romarals habet illas pardinias que fuerunt de Fort Guillen iusta vere locum.

Ioham de Pitellas habet corral et gran hescalido.

Don Balles habet illas pardinas que fuerunt de don Fertun de Faynas et subtus illas pardinas.

G. Arbanes habet I campum que emit don Domingo Alamazon et iuxta illum campum habet corral et magnum scaldum.

I. de Pitellas habet I campum que emit don Domingo Alamazon et de Domingo de Byalsa iusta illum.

Guillem d'Arasella habet I scaldum. G. de Torralba habet I campum que dedit illi Domingo Alamazon cum sua filia A. Latorre d'Espasella.

Domingo de los Palazos habet I covilar qui se tenet cum illa torre qui fuit de P. Amores proprie istum illas pardinas que fuerunt de Per d'Arasella. Ab isto loco inferius omnes vicini de Torralba emerit I magnum campum D. do Ramon de Canellas que diviserint inter se iusta vero locum.

D. d'Albero habet in campum qui fuit Domingo Amarcos iusta illum. S. Diro I gran campo qui fuit de Pere d'Arasella proprie istum.

Pere d'Arasella qui esta in Torralba habet I magnum campum qui fuit de Pere d'Arasella de Almunien proprie illum.

Maria Fertugno habet I campum qui fuit de Martin de Medollas et alium campum qui fuit de Pero de Medollas.

El Mozaravi habet I campum que emit de Pero Sobrino.

Don Balandin habet I campum que emit de Gil de Perdigona et iusta illum fecerit magnos scaldos per circiutum. Isti supradicti vicini et quidam alii de Torralba fecerit magnos scaldos in predicto termino de Almunien. Termino abovado tro del Puyal de Cureilon a la carrera d'Espasella usque ad illo horno qui est usque partes de Senes et sciendum quod illa torre Despasella est termino de Almunien et est de Almunien. Isti fecerit scaldos in supradicto termino don Balandin P. Mozaravi, P. Crabero, Matheus de Torres, S. de Romarals, Iohan de Colunco, S. Diro, G. de Arbanes, don Vidals, M. Torres, don Balles.

Actum est hoc mense marcii, die Sancti Benedicti, in supradicti era et fuerunt pressentes Iohanes de Malastapias et D. d'Alamazon qui supradicta omnia hostendere et assignavere supradicto P. Petri priori Oscensis.

M. sacerdos de Almunien fuit presens et scripsit hec.

Sciendum est que illo paltar de Parez con tota illa valle pertinet ad Almunien, ita que ecclesia de Almunien debet accipere decimam predicatorum locorum.

In primis subtus illo villar de Parez las de Sotero habea I covilar con illa vallesa in simul qui fuit de Arnalt Texiner d'Almuniem.

Danaynes de Lavata habet I campo in illo sasso qui fuit de Malastapias.

Illo maior al de Son habet I campo in illa zavacha qui fuit de don Per abbat iuxta illum in illa val de illo forno.

Ferrer don Iulian habet I campo que fuit de don Ciprian. A cap de Laval de Billopel Ferrer. Don Iulian habet uno covilar cum illa val que fo de don Ciprian.

Don Bonet d'Oson habet I campo qui fo de Ioan de Labadaia iuxta illum Davaynes de Lavata.

Una val qui fo de Ioan de Torres et Guillen d'Age et dona Sania de Bielsa.

Lo maior al d'Oson I covilar qui fo de Pero Fozes iuxta illum Ioan de Sotero.

I campo qui fo de don Arnalt tixidero.

Los de Mandemyal I campo que fo de filiis Garcia Chanials.

De fons de illa val Danaynes de Lavat I campo que fo de Ioan de Bielsa et de Domingo Viello.

Nos Achelle de Adam de Torrelola I campo qui fo Domingo.

Illum don Donat I campo qui fo don Domingo Alamazon iuxta illum don Donat.

Alio campo qui fo don Ioan de Bielsa et don Domingo de Bielsa ad partes de Collarada super illa via Danaynes de Lavata.

I campo qui fo de Malastapias.

Isti fecerit scalidos in supradicto termino de Almunien Adan de Torrelola, Ioan de don Donat, Pasqualia de Almazore, Michael de Sotero, Ciprian de Almunien, Garcia de Torres, Ioan d'Osca, Ferrer de Montaragon el maior al de Oson, Domingo et Iordana Ferrer de Xelluy.

1229, abril. Huesca

El obispo García, Pedro, prior, y el cabildo donan a treudo un campo en Almería a Simón de Jaca.

B. *Libro de la cadena*, n.º 209, p. 94.

C. *Libro de la cadena*, n.º 513, p. 274.

[N]otum sit cunctis presentem paginam inspecturis quod nos G. Dei gratia Oscensis episcopus, attendentes multa bona et grata servicia que tu Symon de Iaca, fidelis et utilis serviens noster, nobis diu fecisti et cotidie toto posse tuo facere non postponis. Ideo bono animo et gratuita voluntate cum assensu et voluntate Petri Petriz prioris tociusque Capituli Oscensis damus concedimus et tradimus tibi in presenti toto tempore vite tue ad tributum unum nostrum campum quem habemus in Osca, in termino de Almeriz. Qui affrontat a duabus partibus in viis publiciis et in tercia parte in orto Sancti Petri Veteris Osce et in quarta parte in orto domus milicie Templi. Sicut iste iamdictae affrontationes predictum campum ab utraque parte circundant et concludunt sic damus et concedimus et tradimus ipsum tibi in presenti in diebus tuis ad tributum totum integre sine aliquo retinimento cum ingressibus et egressibus et omnibus arboribus aquis directis et pertinentiis suis. Tali vero convenio quod tu des inde nobis et nostris successoribus annuatim in festo Omnium Sanctorum unam libram cere pulcre et bone dandi et recipiendi pro tributo. Et tu et tui predictum tributum nobis et nostris successoribus annuatim sicut superius dictum est persolvendo predictum campum cum omni iure ei pertinenti habeas teneas labores meliores et expletes integre in pace et sine contraria toto tempore vite tue set non liceat tibi ipsum in diebus tuis ullo modo alienare. Immo post obitum tuum ipsum campum cum omni melioramento in eo facto revertatur integre et sine diminutione aliqua in dominio et posse episcopi Oscensis. Ut autem predicta donatio fideliter et inviolabiliter observetur et numquam in diebus tuis possit in irritum revocari presentem cartam prefate donationis testimonialem tibi concedimus. Signo et sigillo nostro et signo Oscensis prioris et Capituli confirmatam.

Ego autem Symon de Iaca supradictus, bono animo cum gratiarum actione, recipio a vobis venerabile patre et domino meo Garsia Dei gratia Oscensi episcopo predictum campum quem mihi datis et conceditis in diebus meis ad tributum pro predictis conveniis et promitto et convenio vobis bona fide sine fraude dictum tributum annuatim dicto termino in pace et sine contraria persolvere et ea que superius dicta sunt fideliter et integre attendere et complere. Testes huius rei sunt Petrus de Iaca et Petrus de Barbastro cives Oscensis.

Quod est actum in pleno Capitulo Oscensi, mense aprilis, sub era M.^a CC.^a LX.^a VII.^a.

Ego Petrus Petriç prior et helemosinarius Oscensis pro me et pro toto Capitulo Oscensi hanc cartam et donationem confirmo et hoc signum facio.

241

1229, mayo, 18. Huesca

El obispo García y otros dividen una heredad en el Pueyo de Bolea.

B. *Libro de la cadena*, n.º 54, p. 21.

C. *Libro de la cadena*, n.º 513, p. 274.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta divisionis quam facimus nos Garsias Dei gratia Oscensis episcopus pro Petro Eximiniz nostro concanonico, vobis cum Petro Layni, fratre suo, filio dompni Petri Exemeniz de Mercuello et dompne Milie, uxoris sue. Placuit nobis bono animo et gratuita voluntate in presencia proborum hominum sine aliquo conquerenti dividimus vobis cum quasdam hereditates quas vobis et supradicto fratri vestro concanonico nostro ex parte iamdictorum patris et matris vestre remaserant et divisas tetigit nobis pro predicto Petro Exemeniz, nostro concanonico, in parte hereditatem de Podio de Bolea totam integre heremam et populatam cum ingressibus et egressibus et omnibus arboribus erbis, aquis, directis et pertinenciis suis de terra usque ad celum. Sicuti pater et mater vestra melior inde forum tenentes die qua obieret ab hoc seculo et hec ut nos et ecclesia Iaccensis habemus et possidemus totam integre heremam et populatam et in pace ad nostram propriam heredita-

tem et voluntatem inde libere ac perpetue faciendam veel possidendam. Similiter autem tetigit mihi Petro Layni in parte pro parte mea de iamdictis hereditatibus de Sarasa et hereditatem de Mercuello et hereditatem de Pechera totas integre heremas et populatas cum ingressibus et egressibus et omnibus arboribus, erbis, aquis, directis et pertinentiis earum de terra usque ad celum et habere ut habemus et possidemus integre et in pace ad meam propriam hereditatem et voluntatem inde libere ac perpetue faciendam vel possidendam. Hanc autem divisionem supradictam facimus nos Garsias Dei gratia Oscensis episcopus et ego P. Layni supradictus hereditatibus sumus et tenemus nos inde bene paccatos nostre voluntati et placimento unum ex altero modo et omnes tempore. Eo ut predicta divisio inter nos voluntarie et amicabiliter facta firma et stabiliter permaneat omni tempore et numquam possint in irritum revocari.

Nos G, Dei gratia Oscensis episcopus damus fidanciam vobis Petro Layni supradicti que nos et laccensis ecclesia et omes nostros in iamdictam divisionem venire possimus vel reclamare et partem vestram vos et vestros salvam et securam habere faciat tenere pacifice et quiete imperpetuum possidere secundum usum et forum terre dompnum Petrum de Podio cognatum vestrum et nos medipsum cum eo in simul et aboltas.

Ego autem Petrus Layni supradictus dono similiter fidanciam vobis domino meo G. Dei gratia venerabili Oscensi episcopo et ecclesie laccensis que me et omnes iamdictam divisionem firmiter faciat stare et tenere numquam super hoc ad aliam divisionem venire possimus vel reclamare et partem vestram vos et vestros et ecclesie lacensis salvam et securam habere faciat tenere pacifice et quiete imperpetuum possidere secundum usum et forum terre, predictum Petrum de Podio cognatum meum et me ipsum cum eo in simul et aboltas. Testes autem huius rei sunt Dominicus de Açonar Oscensis canonicus et Sancius de Layedra sacerdos et Petrus de laca civis Oscenses.

Quod est actum apud Oscam in capilla domini episcopi, XVIII.º die mensis madi, sub era M.^a CC.^a LX.^a VII.^a.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

1229, mayo, 23. Lyon

Gregorio IX, papa, delega en el deán de la catedral de Lérida para que investigue sobre los bienes pertenecientes a la mesa episcopal del obispo de Huesca.

A. 6-7. Falta bula pendiente.

Gregorius episcopus servus servorum Dei, dilecto filio decanus ecclesie Ilerdensis. Salutem et apostolicam benedictionem.

Ad audientiam nostram pervenit quod tam venerabilis frater noster episcopus Oscensis quam predecessores sui episcopi Oscensis qui fuerunt pro tempore decimas terris domus, vineas, redditus nemora, prata, pasqua, molendina, iura, iurisdictiones maneria, possessiones et quedam alia bona ad memsam suam episcopalem spectante datis super hoc litteris factis renuntiationibus iuramentis interpositis et penis adiectis in eiusdem mense cesionem enormem non nullis clericis et laycis alicuibus eorum ad vitam quibusdam vero ad non modicum tempus et abitu perpetuo ad firmam vel sub censu annuo concesserunt quorum alicui super hiis confirmationis litteris in forma comuni dicuntur a sede apostolica transmissis. Quia vero interest certo super hoc de oportuno remedio providere discretioni tue per apostolica scripta mandamus quatinus ea que de bonis ad mensam ipsam spectantibus per concessinam huiusmodi alienata inveneris illicite vel districtius non obstantibus litteris renuntiationis iuramentis penis et confirmationibus supradictis ad ius et proprietatem eiusdem mense subeant legitime revocare contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione post posita compescendo.

Testes autem qui fuerint nominati si se exciti odio vel temore subtraxerint censura simili appellatione cessante compellas veritati testimonium perhibere.

Datum Lugdunis, X.º kalendas iunii, pontificatus nostri anno tercio.

243

1229, mayo, 23. Huesca

Esparagó de la Barca, arzobispo de Tarragona, y Juan, obispo y legado apostólico, nombran vicario perpetuo para la iglesia de Igríes al prepósito de Huesca Ferrer de Igríes.

A. 7-142. Falta bula pendiente. Lemnisco de cuero.

Pateat universis presentem paginam inspecturis. Quod nos S., miseratione divina Terrachonensis archiepiscopus, venerabilis patris, I. Dei gratia Sabinensis episcopus apostolice in sedis legati vice fungentes damus concedimus et assignamus tibi Ferrario de Ygres ecclesiam de Ygres de iure spectantem ad preposituram Oscensem. Ita videlicet quod in ipsa perpetuus ex institutione nostra existas vicarius et tradita tibi a nobis cura animarum in ipsa ecclesia competentem habeas portionem iuxta mandatum nostrum in ipsa residenciam continue faciens corporalem. Postquam in cassibus a iure concessis ut autem presens collatio robore vigeat firmitatis pressentem paginam nostri fecimus sigilli munimine insigniri. Contradictores siqui fuerint vel rebelles ex communicationis sententia mandantes.

Datum Osce, X.º kalendas iunii, anno domini M.º CC.º XX.º IX.º.

244

1229, mayo, 26. Huesca

Sentencia dada por Esparagó de la Barca, arzobispo de Tarragona, y García de Gúdal, obispo de Huesca, sobre la administración de la prepositura.

B. 2-125. Carta partida por ABC.

In Christi nomine. Sit notum cunctis quod cum super quadam parte prepositure Oscensis ecclesie videlicet super mensata ianuarii questio verteretur. Dilecti filii G. Petri sacrista et Arnaldus de Lacu, prepositus Oscensis, pro bono pacis compromisserunt se stare precise et absolute arbitrio nostri S. Dei gratia Terachonensis archiepiscopi et G. Oscensis episcopi de consseu et voluntate tocius Capituli eiusdem ecclesie promittentes quod quicquid super eadem mensata duxerimus statuendum ratum

habeant inviolabiliter atque firmum. Ad maiorem roboris firmitatem pena centum aureorum hinc inde promissa. Et nos archiepiscopus et episcopus supradicti pro iuda deliberatione super compositione ipsius mensate habito tractu et consilio diligenti ita sumus super ipso negotio arbitrati quod Arnaldus de Lacu habet dignitatem (*roto*) in solidum et fiat reintegratio istius mensate ad undecim mensatas quas possidet A. de Lacu et vocetur dignitas, set quia nobis constat per confessionem tocius Capitulii quod sacrista Oscensis est diligens administratoe unde super hoc de omnibus merito comendatur administrationem dicte mensate ianuarii eidem sacriste de voluntate Capituli comendamus quam diu sibi fuerit vita comes. Ita quod si deductis supratibus aliquod super fuerit de redditibus dicte mensate illud possideat non quia proprium set quia comendatum et expendant in bonos usus de licencia fui episcopi secundum quod sibi magister visum fuerit expedire. Et quia de prepositura centum aurei solui debent singulis annis in vestiario canonicorum dicta mensata solvat XX aureos. Post mortem autem dicti sacriste dicta mensata iure pleno pertinent dicto Arnaldo de Lacu si vixerit vel eius successori ita quod aliquo tempore factio non fat dignitatis prepositure, set eam habeat in solidum quicumque per maiorem partem Capituli fuerit electus. Et si aliquis qui noticiam istius instrumenti habeat sit in facto vel consilio quod contra arbitrium supradictum ad attemptetur ipso facti se senciatur ex communicationis sententia innodandum.

Datum Osce VII.º kalendas iunii, anno Domini M.º CC.º XX.º IX.º.

Ego S. Terrachonensis archiepiscopus subscribo †.

Ego G. Oscensis episcopus sig†num facio.

Ego P. Petri prior Oscensis pro me et pro toto Capitulo salvo iure Capituli super quinque mensatis quod capitulum in eis credit se habere hoc sig†num facio.

Ego A. Oscensis prepositus hoc sig†num facio.

Ego G. Petri Oscensis sacrista hoc sig†num facio.

Ego Bernardus Anargiarius notarius, domini archiepiscopi qui mandato eiusdem, hoc scribi feci subscribo.

Sig†num Bernardi de Vallibus qui hoc scripsit mandato.

B. Anargarii notarius domini archiepiscopi cum litteris rasis et emendatis in VIII.^a linea ubi dicitur «et vocetur dignitas set quia nobis» et in XVI.^a ubi dicitur «quod contra arbitrium supradictum» et in XVII.^a ubi dicitur «ad attemptetur» die et anno prefixis.

245

1229, mayo, 26

El diácono P., abad de la iglesia de Salas, para evitar pleitos, promete tributar anualmente sesenta maravedís alfonsinos de oro al obispo Poncio de Tortosa. B. Libro de la cadena, n.º 352, p. 190.

[P]ateat cunctorum nnoticie quod ego P. Diachonus abas ecclesie de Salis in Aragonia ob [...] virgia et contentiones et ob removendi [...] malam suspitionem ac dilectionis et caritatis firmiter conservande promitto me daturum vobis domino P. Dertusensi episcopo annis singuli LX.^a morabetinos bonos alfonsinos iusti ponderis pro illa vestra medietate omnium fructium et reddituum quod vos et vestri predecessores consuevistis percipere in dicta ecclesia de Salis sunt aliqua missione nostra et expressa. Quos morabetinos promitto me solvere [...] annis singuli in festo Natalis domini obsque [...] diminucione et quod ita complere iuro per Deum super quatuor evangelis meis manibus propriis tacta. Tamen hec [...] promis et hanc locum inter me et vos personaliter tantum.

Actum est hoc VII.º kalendas iunii, anno Domini M.^o CC.^o XX.º IX.º.

Ego P. Abbas ecclesie de Salis omni predictum laudo et confirmo et ut supra scripture iuro et hoc signum facio.

Ego Bernardus Detusensis ecclesie archidiachonus confirmo.

Signum A. Dertusensis sacrista.

Signum R. Dertusensis camerarii.

Signum B. de [...].

Ego Bertrandus de Oriuela subscribo.

Signum Gyllelmo de Ciresa Dertusensis.

Signum Berengarii subdiachonus qui hoc scripsit, cum litteris suprapositis in quarta linea ubi dicitur «sunt aliqua missione nostra et expresa».

1229, mayo, 29. Lanaja

Fallo a favor del cabildo oscense en el pleito existente entre este y los vecinos de Lanaja sobre la posesión de la iglesia de Lanaja.

A. 2-982.

Cum inter dilectorum filium A. Oscensem prepositum nomine eiusdem ecclesie ex una parte et vicinos sive parrochianos de Lanaya ex altera, super turbatione possessionis ecclesie de Lanaya questio verteretur nos S. misseratione divina Tarrachonense archiepiscopus pro tribunali sedentes auditis rationibus utriusque partis cum suis responsionibus cum constet nobis per assertionem parcium et per rei evidenciam prepositum supradictum esse in possessione ecclesie de Lanaya sentenciando dicimus quod predicti vicini vel parrochiani desistant penitus a turbatione seu vexatione possessionis predictae ad iudicantes eidem preposito nomine Oscensis ecclesie pacificam possessionem ecclesie memorate cui tam in decimis quam in omnibus aliis iuribus ad eandem ecclesiam pertinentibus fideliter et devote respondeant parrochiani predicti salvo eisdem vicinis in omnibus quod super iure patronatus quod in eadem ecclesia asserunt se habere possint rationabiliter et de iure suo docere.

Data sententia a Lanaya, IIII.º kalendas iunii, anno Domini M.^o CC.^o XX.º IX.º.

Ego S. Tarraconensis archiepiscopus subscribo †.

Ego Raymundus de Speluncha subscribo.

Ego Guillemus Vitalis subscribo.

Ego Bernardus Anargarius notarius, domini archiepiscopi qui hoc scribi feci subscribi.

Sig†num Bernardi de Vallibus qui hoc scripsit, mandato B. Anargarius notarius domini archiepiscopi, cum dominatione supradicta in VIII.^a linea ubi dicitur iure die et anno prefixis.

1229, junio, 23

Aquelmes ofrece para canónigo a su hijo Bernardo, junto con heredades en Huesca, a la catedral y al obispo García.

B. *Libro de la cadena*, n.º 530, p. 280.

In Dei nomine ad noticiam cunctorum volumus pervenire. Quod ego Alchelmes corde bono et animo voluntati offero Deo et eius servicio amabilem, filium meum, Bernardum in canonicum et fratrem ecclesie sedis Oscensis ut ab hac die in antea temporalibus curis cum Dei adiutorio obmissis et liberius et licentius valeat omnipotenti Deo gratum obsequium exhibere. Preterea cum ad memet ipsum reversus considero quod omnia preterunt propter matre Deum et cum transierit hoc ab hac fragilii et caduca vita nichil poterit secum deferre poster illud quod Deo et suis ministris gratanter fuerit impensu. Ideo circo in simul cum predicto filio meo B. offero et dono Deo et ecclesie sedis Osce ab integro et sine quo libet retentu in manum et in potetatem de vobis domino G. Oscensi episcopo et de canonicis vestris universis quam tamtumque hereditates habeo vel habere debeo ego et antedictus B. filius meus in Osca et in suis terminis casas scilicet et casales, vineas, campos, ortos et parrals heremum et populatum et siquid aliquidd habemus et habere debemus tam in Osca quam in aliis locis universis. Addo etiam huic dionationi maiores duas cupas et unam bonam ornal quod totum est in nostro cellario infra domos nostras ubi habitamus. Istius autem totum suprascriptum sicut melius dici vel intelligi post sic offero dono Deo et ecclesie sedis Osce et universis canonicis ibi Deo servientibus presentibus et futuris sepedicto, filio meo, B. concedente hoc et postulante cum toto manifestum. Quatinus ipsa ecclesia et eius servientes post finem meum habeant et possideant in pace et sine inquietatione. Alicuius persone ad propriam hereditatem omnia suprascripta exceptis tamen unum casal circa domos nostras in quas stamus et unum campum als Colandrals quos dederam cum carta ad Petrum d'Aquas et ad Sauziam, uxorem eius, qui multum servierunt mihi in longa infirmitate mea et etiam ad huc servire non desistunt. Dedi etiam ad filiam de Benedet,

filio de dompna Oliva consanguinea mea, unum campum in Algazchar circa meum yuon; omnes res meas mobiles proterea quas habeo et omnes redditus mearum hereditarum retineo in vita mea ad faciendum de eis meas voluntates sicut in testamento meo alii scripto continentur. Sunt testes istius suprascripti in quorum presentia hoc donatio seu oblatio fuit facta Petrus de lacca et Benedet, filius de donna Oliva, et Benedet de Bordes. Presentibus Petro Belini priore et Guillelmo Martini archidiachono et Iohanne de Lac preposito et infirmario et Iohanne de Serzun canonico.

Actum est hoc die martis, vigilia Iohannis Babbiste, mense iulii. era M.^a CC.^a LX.^a VII.^a.

Data per manum Iohannis, prioris Sancti Vincentii, qui hoc sig(espacio en blanco)num posuit.

248

1229, junio. Huesca

El obispo García de Gúdal dona a treudo unas casas en el barrio de la Sacristanía a Domingo de Oliva.

A. 5-153. Carta partida por ABC.

Notum sit cunctis presentibus et futuris, quod nos Garsias Dei gratia Oscensis episcopus, attendentes multa et grata servicia que tu Dominicus Olive serviens noster domini nobis fecisti et cotidie tuo posse facere non post ponis. Ideo bono animo et gratuita voluntate damus concedimus et tradimus tibi in presenti in diebus tuis ad tributum unas nostras casas quas habemus in Osca in barrio sacritanie Oscensis. Que affrontant a duabus partibus in viis publicis et in tercia parte in casis Galindi Petriz et in quarta parte in casis Ennechonis de Ayvario. Sicut iste iamdicte affrontationes predictas casas ab utraque parte circundant et concludunt sic damus concedimus et tradimus ipsas tibi in presenti diebus tuis ad tributum totas integre sine aliquo retinimento cum ingressibus et omnibus aquis directis et pertinentiis earum de terra usque ad celum. Tali vero convenio quod tu et tui habeatis teneatis melioretis et expletis ipsas casas in pace et sine contraria toto tempore vite tue et detis inde nobis et nostris successoribus

annuatim in festo Omnium Sanctorum unam libram cere pulcre et bone dandi et recipiendi pro tributo tamen non liceat vobis ipsas casas alicui dare vendere vel impignare nec aliquo alio modo alienare. Set post obitum tuum predictas casas cum omni melioramento in eis facto revertantur integre et sine diminucione aliqua domino et posse nostro et nostrorum successorum solutas et quietas in pace et sine aliquo inter dicto vel mala voce. Ut autem predicta donacio fideliter et inviolabiliter observetur et nunquam in diebus tuis possit in irritum revocare presentem cartam prefate donacionis testimonialem tibi concedimus signo nostro confirmatam.

Ego autem Dominicus Olive supradictus bono animo et gratuita voluntate cum gratiarum actione recipio a vobis domino meo G. Dei gratia venerabili Oscensi episcopo predictas casas quas mihi datis et conceditis in diebuss meis ad tributum pro predictis conveniis et promitto et convenio vobis bona fide sine fraude dictum tributum annuatim in prefato termino in pace et sine contraria persolvere et ea que superius dicta sunt fideliter et integre attendere et complere. Testes autem huius rey sunt dompnus Dominicus de Çonar archidiachonus de Laures et Petrus de lacca et Petrus de Barbastro cives Oscensis.

Quod est actum et concessum in capella domini episcopi, mense iunii, sub era M.^a CC.^a LX.^a VII.^a.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum hanc cartam scripsit et hoc sig^tnum fecit.

249

1229, junio. Huesca

El obispo García de Gúdal, con el consentimiento del cabildo, dona a treudo unas casas en el barrio de la puerta de Montearagón a Asalito de Gúdal, quien promete fidelidad a la catedral de Huesca y elige sepultura en ella.

A. 4-559. Carta partida por ABC.

In Dei nomine et eius gratia. Sit notum cunctis presentem pagynam inspecturis. Quod nos Garsias Dei gratia Oscensis episcopus attendentes devocionem et bonam voluntatem quam vos dompnus Assallitus de Gudal

erga ecclesiam Oscensem semper habeatis. Ideo bono animo et gratuita voluntate cum assensu et voluntate dilectorum filiorum Petri Petriz prioris et helemosinarii et Arnaldi Lac prepositi tociusque Capituli Oscensis damus concedimus et tradimus vobis in presenti ad tributum quasdam domos quas Oscensi prepositura habet in Osca in barrio Portarum Montisaragonis, illas videlicet que fuerunt dompni Fertunii de Arbanes. Que affrontant a duabus partibus in vias publicis et in tercia parte in aliis casis nostris medipsis et in quarta parte in casis Garsie de Larbesa. Sicut iste iamdicte affrontaciones predictas domos ab utraque parte circundant et concludunt sic damus concedimus et tradimus ipsas vobis in presenti totas integre sine aliquo retinimento cum ingressibus et egressibus et omnibus aquis directis et pertinentiis earum de terra usque ad celum. Tali vero convenio quod vos et omnes successores vestri detis inde semper Oscensi preposito annuatim in festo omnium sanctorum duas macemotinas iacesias simplas boni auri et recti ponderis pro tributo. Et vos et vestri predictas macemotinas Oscensi preposito annuatim dicto termino sicut superius dictum est persolvendo predictas casas cum omni iure eis pertinenti habeatis teneatis et possideatis integre et in pace totas salvas et securas vestre proprie hereditati et voluntati per dare vendere impignorare vel quocumque modo volueritis alienare et per omnes vestras proprias voluntates inde facere imperpetuum sicuti ex vestra propria hereditate vos et filie vestri vel filie et omnis generacio vel posteritas vestra per secula cuncta, sicut melius et plenius modo aliquo potest dici vel intelligi vestro vestrorumque salvamento. Tamen si forte vos vel successores vestros predictas casas vendere vel impignorare volueritis faciatis Oscensi preposito per decem dies ante scire et si ipse voluerit eas retinere habeat ipsas X solidos minus quam alius homo de inpignacione vero sicut unus et alius. Et si forte ipsas retinere noluerit tunc vendatis vel impignoretis ipsas cuicumque volueritis exceptis personis deditis religioni qui predictum tributum preposito Oscensi semper persolvant et pacta sicut prescripta sunt fideliter compleant et observent. Ut autem predicta donacio fideliter et inviolabiliter observetur et numquam possit in irritum revocari presentem cartam prefate donacionis testimonialem vobis concedimus signo nostro et signis prepositi et prioris tociusque Capituli Oscensis confirmatam.

Ego autem Assallitus de Gudal supradictus bono animo et gratuita voluntate cum genarum actione recipio a vobis domino Garsia Dei gratia venerabili Oscensi episcopo et a priore et preposito et a toto capitulo Oscensi predictas casas quas mihi datis concedetis et traditis in presententi ad tributum pro predictis conveniis et per me et per omnes successores meos qui in supradictis casis mei successerint promitto et convenio vobis bona fide sine fraude predictum tributum annuatim sicut superius dictum est Oscensi preposito omni tempore in pace et sine contraria persolvere et ea que superius dicta sunt fideliter et integre attendere et complere. Et etiam offero me domino Deo et ecclesie Oscensis in vita et in morte et dum vixero promitto me ei bona fide esse in omnibus utilis et fidelis et post obitum meum ubicumque fuero mi in eadem eligo sepulturam. Testes autem huius rey sunt Petrus de Podio miles et Petrus de lacca civis Oscenses.

Quod est actum, in pleno Capitulo Oscensis, mense iunii, sub era M.^a CC.^a LX.^a VI.^a.

Ego Petrus Petriz prior et helemosinarius Oscensis pro me et pro toto Capitulo Oscensi hanc cartam confirmo et hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego Arnaldus de Lac prepositus Oscensis hanc cartam confirmo testimonio sig(*espacio en blanco*)ni mei.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum, hanc cartam scripsit et hoc sig^tnum fecit.

250

1229, junio. Huesca

Concordia del obispo García de Gúdal y García Jiménez, rector de Murillo.

B. *Libro de la cadena*, n.º 797, p. 416.

Notum sit omnibus presentem paginam inspecturis, quod hec est carat concessionum et pactorum quas et que sibi et intus se fecerunt dominus G. Dei gratia Oscensis episcopus et G. Eximini rector ecclesie de Morello. In primis consessus est dictus Garsias Eximini sibi esse bene solutos D morabetinis qui quos penes eum comendatos dimisit era M.^a CC.^a LX.^a V.^a.

Sicut in instrumento inde confacto per manum Dominici de Banaos plenius continetur. Deinde fecit eiusdem episcopo pactum perpetuum de non potendis residuis CC morabetinos alfonsinos nihi atque kalendas october proximas denunciaverit eiusdem episcopo vel publice in Claustro Osce vel in domo ipsius episcopi apud Oscam quod vult in hoc anno ire ad scholas. Si autem predictam denunciationem aliquo predictorum modorum fecerit dictus G. Eximini tunc dominus episcopus Oscensis non obstante predicto pacto de non petendo supra memoratos CC morabetinos alfonsinos eidem solvere tenetur infra tres ebdomadas continuas ab illa denunciatione numerandas et hoc ita se facturum bona fide promisit eidem G. Eximini rectori ecclesie de Morello et in hoc cavet instrumentum per manum Dominici de Banaos factum supra de possito sive omnibu et per omnia quatum ad petitionem predictorum CC morabetinorum et G. Eximini teneatur restituere villas de Laures, de Centenero inde preceptis. Si autem dictus G. Eximini predictam denunciationem atque predictum terminum non fecerit et dompnus episcopus Oscensis citra predictas kalendas iter arripuerit ad curiam romanam et ad ipsam iverit cum effectu predictum pactum de non petendis CC morabetinis ratum et firmum sit quo ad omnia imperpetuum. Si vero dominus episcopus Oscensis citra memoratas kalendas non arripuerit item ad curiam romanam vel arripuerit set ipsum non fuerit prosequutus cum effectu tunc dominus episcopus eidem G. Eximini L morabetinos alfonsinos in predictis kalendas solvere teneatur et in hoc cavet instrumentum per manum Dominici de Banaos factum super deposito sive comenda DCC morabetinorum ratum et firmum sit in omnibus et per omnia quantum ad petitionem dictorum L morabetinorum et pactum de nono petendo factum quandtum ad alia omnia perpetuam habeat firmitatem hec omnia ut supra scripta sunt inter se pacti sunt dictus dominus episcopus et G. Eximini et ea se bona fide observaturos et numquam contra venturos sibi invicem promiserunt sub pena CC morabetinorum sibi invicem per stipulationem promissa. Si ita factum non erit vel si contra factum erit et pena commisa et soluta nichilominus supra scripta omnia perpetuam habeant firmitatem. Testes autem huius rei sunt Ennecho de la Infante dyachonus et Petrus de lacca civis Oscensis.

Quod est actum apud Oscam, in capellam domini episcopi Oscensis, mense iunii, sub era M.^a CC.^a LX.^a VII.^a.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate et omnium predicatorum, hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

251

1229, junio. Huesca

El obispo García de Gúdal instituye a su cargo un capellán perpetuo en la iglesia de San Juan Bautista del Hospital del Puente de Fañanás.

B. *Libro de la cadena*, n.º 304, p. 170.

C. *Libro de la cadena*, n.º 735, p. 384.

[N]otum sit cunctis presentem paginam inspecturis quod nos Garsias Dei gratia Oscensis episcopus, attendentes devotionem et bonam voluntatem quod vos dilectis filius dompnus Gomiz de Podio et vestri erga ecclesiam Sancti Iohannis Baptiste de Hospitale Pontis de Fanyenars semper habeatis et multa bona que ipsi ecclesie multociens fecistis. Ideo bono animo et gratuita voluntate ad serviendum et ad rogandum deo et beato Iohani Babptiste et aliis sanctis pro vobis et pro animabus patris nostris vestre et omnium consanguineorum vestrorum constituimus in eadem ecclesia capellanum perpetuum et in eadem domum et hospitem victum ei concedimus et vestitum. Ita scilicet quos nos vel quicumque post obitum nostrum in eadem domum et hospitem nobis successerint teneamur semper ipsum capellanum in soldata et in cotidiano victu pulcre et honorifice omni tempore providere. Quod si facere voluerimus vos et vestri possitis inde nos et omnes successores nostros pro inde constringere et pignorare ut autem predicta constitutio firma et stabile permaneat omni tempore et numquam possit in irritum revocari presentem cartam prefate constitutionis testimonialem vobis concedimus signo nostro confirmatam.

Ego autem Gomiz de Podio supradictus dominus meus G. Dei gratia Oscensis episcopus mei et meis facitis quia capellanum perpetuum in iamdicta ecclesia Sancti Iohannis Baptiste pro nobis constituistis et assignatis. Ideo bono animo et gratuita voluntate amore Dei et ob remedium

anime mee et animarum patris et matris mee omniumque consanguineorum meorum ad sustentandum ipsum capellanum dono concedo et assigno in presenti domino Deo in ipsi ecclesie et hospitali pontis de Fanyenars de super omnibus hereditatibus meis Podi de Fanyenars CCC solidos denariorum illius monete que sit firma a domino rege in Aragonne. Et volo et concedo vobis quod post obitum meum vos vel quicumque ipsam ecclesiam et hospitalem per vos vel post vos habuerit aut tenuerit predictos denarios ab hiis qui iamdictas hereditates hereditaverint vel possederint abstrahatis et habeatis quod si ipsos vobis integre et in pace sicut superius dictum est persolvere voluerint post obitum meum possitis inde ipsos vetare et excommunicare et omnes hereditates de Podio supradictas accipere et emparare et tenere et explectare sine alicuius contradicto vel retinimento donec persolvant vobis iamdictos CCC solidos bene et integre vestre voluntati et placimento. Testes autem huius rey sunt Bernardus de Bardaxino archidiaconus Vallensis et Bartholomeus prior Sancte Marie et Alfonsus de Orna canonicus Oscensis et Petrus de Podio miles, gener Petri Eximini de Mercuello, et Garsias de Podio et Romeus de Lavata et Adam de Barbastro et Garsias Pedon cives Oscenses.

Quod est actum et concessum apud Oscam, in cappella domini episcopi, mense iunii, sub era M.^a CC.^a LX.^a VII.^a.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

252

1229, julio, 24. Barcelona

Jaime I dona la administraci3n de la bailia de Montpellier y de varios castillos a Berenguer de Cervera.

A. 9-48.

Manifestum sit cunctis presentibus atque futuris, quod nos Iacobus Dei gratia rex Aragonum, comes Barchinone et dominus Montispesulani, scimus et revera cognoscimus tibi dilecto et fideli vestro Berengario de Cervaria quod tu re tradisti nobis fidele computum et rationem de omnibus

et singulis que tu habuisti et percipisti et aliquis per te habuit et recepit de redditibus seu quibus libet obventionibus et percemptoribus ville Montispesulani et castri de Omellaton et Latarum et Miravelle et Castri Novi et tocius pertinenti et donationis et viridictionis et districtus ad dictam villam et dicta castrum pertinentium a tempore quo baiuliam dicte ville et dictorum castrorum tenuisti pro nobis, usque ad diem pressentem et de omnibus et singulis que ratione dicte baiulie a te petere vel demandare possemus, absolvimus te et tuos perpetuo liberamus et errori calcula et omni alii cuiuslibet penitus renunciamus verum quia in negociis vestris Montispesulani ac omnibus aliis te semper fidelem et comendabilem invenimus et quia te utilem terre nostre Montispesulani cognoscimus baiuliam de dicte ville Montispesulani et dictorum castrorum et aliorum omnium ad donationes [...] et districtus eorundem pertinentium quo quomodo. Tibi Berengario de Cervaria concedimus et tradimus et comendamus et te baiulium creamus [...] meus locum et vices nostras sicut melius ad comodem tuum et tuorum intelligi potest tibi comitentes ac plenitudinem nostre regie magestatis tibi plenissimam concedentes quecumque autem tu egeris bona fide statueris vel ordinatis vel alius ex delegatione tuam seu mandato tuo ordinaverit firmitatem perpetuam habeant ac si ea a nobis pariter essent actam. Specialiter etiam tibi damus potestatem dandi accapita secundum quod tibi iusum fuerit expedire et esse utili nostre regie magestati. Item appellatione primas et secundas omnium earum tibi specialiter quod comitimus et specialem tibi potestatem damus quod tu pro te et ex plenitudine nostre regie magestatis tibi concessisse eas possis comitere et delegare pro ut tibi iusum fuerit faciendum accapita autem que tu dedisti et dederis perpetua firmitate gaudeant et gaudebit. Et illa et omnia alia per te acta et ordinata, rata habebimus propria et firma ac si a vobis essent facta et contra nullo iure veniemus vel aliqua ratione. Immo eis robur plenissimum et firmitatem plenissimam concedimus et perpetuo concedemus hanc autem baiuliam et potestatem sicut plenius supradictum est tibi Berenguer de Cervaria predicto habendam et tenendam concedimus ab hoc die presenti usque festum sancti Michaelis proximo venienti et ab illo die usque ad unum annum continuum et completum et ab illo festo Sancti Michaelis usque ad sex annos continuos et completos. Sic que

autem littere vel mandatum contra ea que superius scripta sunt et vel ea que inferius continentur in futuro apparerent a nostra curia amanare illis litteris vel mandato nulla fides penitus habeatur. Immo sint nullius valoris et eas esse casas volumus et mandamus, immo firmiter damus consiliibus Montispesulani in mandatis et cunctis probis hominibus eiusdem ville Montispesulani et vassallis et fevalibus et clericis et militibus nostris. Quod infra totum predictum tempus tibi Berengario de Cervaria firmiter obedient et sicut nobis obedire tenentur. Preterea concedimus tibi Berengario de Cevario prenominato quod si villa Montispesulani vel aliquid predictorum castrorum guerram vel discordiam habeat cum aliqua villa ut loco vel militibus vel aliis quos libet hominibus possis tu expensas facere ad tuicionem et deffentionem dicte ville et dictorum castrorum expensas autem quas tu feceris pro dicta gerra vel discordia habeas plenarie super redditibus tocius terre predicre et antequam dictam baiuliam a te auferamus vel emparemus omnes dictas expensas tibi restituemus, iuxta bonum arbitrium et cognitionem nostre anime et quicquid solveris nostro nomine vel mandato de quibus expensis pro gerris illis factis credatur simplici verbo tuo. Item damus et concedimus tibi plenam licentiam et liberam potestatem petendi et requirendi in iure et extra ius omnia iura nostra quecumque in villa Montispesulani et castris et ville et districtu et eadem ad nos et donationem nostram pertinent et pertinere debent ullo modo et recipiendi sententiam et faciendi compositionem super dictis. Et nos quicquid tu inde feceris ratum et firmum habebimus nunc et semper. Ad hoc ego Berengario de Cervaria predictus predictam baiuliam toyam et omnia alia sicut superius scriptus est recipiens a vobis domino meo Iacobo Dei gratia rege Aragonie predicto promitto et convenio et ore et manibus corporaliter hominum facio, quod in dicta baiulia et in omnibus aliis supradictis et singulis me fidem vobis et vestro dominio et terre vestre predicte exhibeo et exhibebo et omnia predicta et singula pro posse meo bona fide complebo et iusticiam et rationem tenebo et teneri faciam toto tempore pretaxata. Et nos Iacobus rex predictus promittimus et bona fide convenimus, tibi Berengario de Cervaria sepe nominato et tuis quod totam baiuliam predictam et omnia et singula que superius continentur te et tuos habere et tenere et expletare et possidere faciemus in pace et nos de toto sic attendendo et complendo

sicut superius continetur te et recipimus et tuos in Dei fide et legalitate nostra.

Datum Barchinone, VIII.º kalendas augusti, anno Domini M.º CC.º XX.º nono.

Sig†num Iacobi Dei gratia rege Aragonie, comitis Barchinone et domini Montispesulani.

Huius rei testes sunt:

(Primera columna)

B. episcopus Barchinonensis.

Nonius Sanctii.

(Segunda columna)

G. de Montecatano vicecomes Bearnensis.

H. de Mata Plana.

G. de Montecluso.

(Tercera columna)

Dalmacius de Rocabetino.

B. de Foxano.

G. de Sancto Vincentii.

Sig†num Petri de Sancto Melione scriptoris, que hoc mandato domini regis, scripsi pro G. de Sala notarius suo loco die et anno prefixis.

Hoc est translatum quod ego G. de Porta de originali instrumento translatavi.

253

1229, agosto

Pedro Pérez, prior y limosnero, hace inventario de las propiedades de la Limosna en Piracés.

A. 5-52.

Sub era M.ª CC.ª LX.ª VII.ª, mense augusti. Ego P. Petri prior et helemosinarius Oscensis fui in Petraselz et presentibus Montanerio canonico laccensi et M. capellano de Liesa et C. de Coscollano milite qui mecum

sunt quesivimus et consideremus hereditate quam Oscensis Helemosina habet in Petraselz.

In primis unum campum ad Miravet abet affrontaciones ex una parte campum C. de Coscollano et ex alia parte campum Hospitalis.

Secundo campo abet affrontaciones de una parte C. de Avenna et de alia parte C. de Fertuno Cube.

Tercio campo est ad Puyal de rege, abet affrontaciones ex una parte campo de I. de Petraselz et ex alia parte campo de Garcia Lopez.

Quinto campo in Albera abet affrontacione ex una parte campo de S. de Coscollano illa ripa.

Sexto campo similiter in Albera abet affrontaciones ex una parte campo de Marcho de Oto et ex alia parte campo de Domingo Bardaxin.

Septimo campo similiter in Albera abet affrontacione ex una parte campo de I. Marches et ex altera parte campo de G. de Coscollano.

Octavo campo est in termino de Puzolo de Olas abet affrontacione ex una parte campo Sancti Petri et ex alia parte campo de dompna Spanna de Curbe.

Decimo campo est in Almecora et abet affrontaciones ex una parte campo de I. de Petraselz et ex alia parte Almecora.

XI campo est in illos Portellars, abet affrontaciones ex una camino qui vadit ad Oscam que habet duas adempnas et una era et uno orto et sub-tus muro XIII oliveras et ad Miravet II oliveras et ad portello de Miravet II oliveras.

Testes sunt qui hoc viderunt et audierunt Sancius de Coscollano miles et Bartholomeus de Liesa et Petrus de Oson qui laborat predicta hereditatem pro Helemosina Oscensis.

Petri de Ydries sacerdos hoc scripsit.

Preterea habet ibi unas casas helemosina Oscensis.

1229, septiembre, 30. Huesca

Pedro Pérez, prior y limosnero, dona a treudo una heredad en Pueyo de Bolea a Adán del Pueyo y a Marta, su mujer.

A. 5-70. Carta partida por ABC. Falta margen derecho del documento.

Notum sit cunctis presentibus et futuris. Quod ego Petrus Petri prior et helemosinarius Oscensis bono animo et gratuita voluntate [...] venerabilis patris et domini nostri Garsie Dei gratia Oscensis episcopi tociusque Capituli Oscensis dono concedo et trado vobis in presenti ad tributum in diebus [...] Adan de Podio de Marthe, uxori vestre, omnem hereditatem quam helemosina Oscensis habet vel habere debet in villa de Podio de Boleya [...] casas videlicet et casales campos et olivarios adempnas et aliaziras totum integre heremum et populatum cum ingressibus et egressibus [...] aquis directis et pertinenciis eorum de terra usque ad celum. Tali vero convenio quod teneatis ipsam hereditatem et inquiratis eam diligenter [...] melioretis et expletetis ipsam integre et in pace toto tempore vite vestre tantum modo et detis inde nobis et nostris successoribus annuatim [...] medietatem omnium olivarium et annuatim in festo Sancti Michaelis mensis septembris I morabetin Alfonsinum bonum boni auri [...] pro tributo. Post obitum vero vestrum duorum predicta hereditas revertatur integre et sine diminucione aliqua in dominio et posse helemosine Oscensis [...] melioramento in ea facto solutam et quietam in pace sine aliquo inter dicto vel mala voce. Ut autem predicta donacio fideliter et in [...] et numquam in diebus vestris possit in irritum revocari presentem cartam prefate donationis testimoniamlem vobis concedo signo [...] patris et domini mei Garsie Dei gratia Oscensis episcopi et signo meo confirmatam.

Nos autem Adam de Podio et uxor mea Martha bono animo et spontanea voluntate recipimus a vobis domino Petro Petri priore et helemosinario Oscensi et ab aliis supradictis predictam hereditatem de Podio Boleya quam nobis in [...] datis et concedetis ad tributum pro predictis convenio et promittimus et convenimus vobis bona fide sine fraude et etiam facio inde hominum [...] et ore supradicto domino meo G. Dei gratia Oscensi episcopo. Ego Adam antedictus quod ita attendamus compleamus et observemus

vobis fideliter et integre per [...] et in omnibus prout dictum est superius. Ad maiorem autem securitatem damus vobis fidanciam que iamdictum tributum et medietatem olivarum [...] vobis redere annuatim terminis supradictis in pace et sine contraria et ea que superius ddicta sunt fideliter et integre attendere et complere Petrum de [...] de Rubea qui stat in Osca et nos medipsos cum eo in simul et aboltas. Testes autem huius rey sunt Petrus de Iacca et Iohanes [...] et Raymundus Calloli cives Oscenses.

Quod est actum et concessum in pleno Capitulo Oscensis, ultima die mensis septembris sub era millesima CC.^a LX.^a VII.^a.

Ego Petrus Petri prior et helemosinarius Oscensis pro me et pro toto Capitulo Oscensi hanc cartam et donationem confirmo et hoc sig(*espacio en blanco*)num feci.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum, hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

255

1229, septiembre

Pedro Bonanat y su mujer, Inés, donan un tributo sobre unas casas en el barrio de Remián a Santa María de Salas.

A. 6-19.

B. *Libro de la cadena*, n.º 53, p. 21.

In Dei nomine et eius gratia. Sit notum cunctis presentem paginam inspecturis quod nos Petrus Bonnati et Agnes uxor mea videntes et intendentes multas misericordias et miracula que diversis modis dominus noster Iesu Christus redemptor noster cotidie facit in ecclesia beatissime et gloriosse semper virginis Marie genitricis eius de Salis amore et precibus ipsius omnibus sperantibus in eum et in sua virtute. Ideo bono animo et gratuita voluntate amore Dei et ob remedium animarum nostrarum damus concedimus et assignamus in presenti domino Deo et ecclesie beate Marie de Salis in nostris casis quas habemus in Osca in barrio de Remiano XII denarios de illius monete qui sit firma a domino rege in Aragona quos ipsa ecclesia et omnes rectores eius habeant possideant et percipiantt integre

sine et in pace in ipsis casis nostris annuatim in festo omnium Sanctorum pro tributo. Si vero quod absit nos vel successores nostros qui in iamdictis casis nobis successerint predictum tributum annuatim in predicto termino predictae ecclesie Sancte Marie de Salis in pace et sine contraria persolvere voluerimus volumus et concedimus quod predicta ecclesia et omnes rectores eius possint inde predictas casas constringere et pignorare secundum quod est forum et consuetudo aliorum tributorum. Donc sint bene et integre pacati de omni tributo supra dicto sue voluntati predictas in viis publicis et in tercia parte in casis Petri Buseti et in quarta parte in casis Marie Petriz filie Petri Cuende.

Nos autem Garsias Dei gratia Oscensis episcopus attendentes devotionem et bonam voluntatem quam vos Petrus Bonanathi et Agnes uxor vestra erga ecclesiam beate Marie de Salis habeatis et quia sibi predictum tributum in iamdictis casis vestris annuatim datis et concedetis et assignatis. Ideo bono animo et gratuita voluntate recipimus vos et predictas casas et omnia illa bona vestra in protectione Dei et custodia spirituali ipsius ecclesie beate Marie et etiam colligimus vos in omnibus orationibus et beneficis que divina clemencia per ministros eiusdem in eadem dignaber operari. Testes autem huius rei sunt Gilbertus Rotundus Guallardus de Sus et Stephanus de Salino. Quod est actum in presencia venerabile patris et domini G. Dei gratia Oscensis episcopi et Petri Petri prioris et A. de Lac prepositi, Garsie Petri sacriste Oscensis.

Mense septembris era M.^a CC.^a LX.^a VII.^a.

Bertrandus Oscensis notarius mandato et voluntate omnium predictorum hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

256

1229, octubre, 14

Domingo Rixard y Bricia, cónyuges, venden a Guillermo Martín, arcediano, una viña en Huesca, en el término de Conillenech, por cien morabetinos alfonsinos de oro.

A. 2-383.

In Christi nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritatis vendicionis quam facio ego Dominicus Rixard et uxor mea Bricia vobis dompno Guillemo Martini archidiacono. Placuit nobis optimo corde et bona voluntate et in presentia bonorum hominum sine uulo rancurante vendimus vobis unam nostram vineam quam habemus in Osca, in termino de Conillene. Que afrontat in prima parte in via publica, in secunda parte in vinea que fuit de Alaman de Avero, in tercia et in quarta parte in vineis de filiis Gilagberdi çapater. Sicut iste iamdicte affrontacions continent vineam predictam in circuitu ab utraque parte sic vensdimus vobis illam totam ab integro sine aliquo nostro nostrorumque retentu cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum et cum omnibus suis directis et pertinenciis et cum suis aquis per precium placabile quos vobis accepimus ad voluntatem nostram et de hoc predicto precio apud vos predictos emptorem nichil remansit ad paccandum unde volumus et mandamus quod ab hac die in antea. Sicuti vendicioni melius potest dici et intelligi ad vestrum salvementum et vestrorum successorum habeatis et possideatis vineam predictam francam salvam quitiam et securam per dare et vendere et impignare et facere inde vestram propriam voluntatem sicuti ex vestra propria hereditate vos et successores vestri omni tempore. Ad maiorem autem securitatem damus vobis fidancias de salvetate de vinea predicta de totis hominibus et feminis per fuerum de Osca dompnum Petrum Riols et Iohanem Garcez de Nogarol et nos ipsos cum eis aboltas. Ita tamen quod quisquis vobis et vestris decetero eiecisset de vinea predicta nos et fidancie predicte damus aut mitamus vobis et vestris illam salvam et securam secundum consuetudinem et per fuerum de Osca. Huius rei testes sunt dompnus Guillemus Ricard et Elias, nepos dompne Valencie.

Actum fuit hoc mense octobris, XIII.º diebus intratis, sub era M.ª CC.ª LX.ª VII.ª.

Aliala paccata constitit V solidos.

Dominicus Campanarii scripsit et hoc sig†num fecit.

1229, octubre, 25. Huesca

El obispo García de Gúdal une a la precentoría de Jaca y a Bernardo Petrillón, precentor, los derechos sobre Pardinella.

B. *Libro de la cadena*, n.º 787, p. 411.

Notum sit cunctis presentem paginam inspecturis. Quod nos Garsias Dei gratia Oscensis episcopus attendentes devotionem et bonam voluntatem quam vos dilectus filius Bernardus Petrilloni precentor laccensis, erga ecclesiam vestram habeatis et voluntates compati paupertati precentorie laccensis. Ideo bono animo et gratuita voluntate cum assensu et voluntate dilectorum filiorum Eximini de Aragone, prioris Sancti Petri de Ciresia, et Petri Petri prioris Oscensis et Guillemi Martini, archidiacono de Serrauol, et Garsie Petri, sacriste Oscensis, addimus precentorie laccensis in deibus vestris tamen modo villa nostram de Pardinella cum palacio et hereditate ipsius et cum ipsa XV kaficia tritici que a vicarius eiusdem debemus annuatim in festo beati Egidii confessoris percipere et habere et cum omnibus aliis directis et expletis quos ibidem habemus vel habere debemus. Tali vero convenio quod totum hoc supradictum habeatis, teneatis melioretis et percipiatis et expletetis integre et in pace toto tempore vite vestre et detis inde annuatim in festo Omnium Sanctorum predicto Eximino de Aragone qui omnia et singula supradicta a vobis tenet pignori obligata vel cui ipse mandaverit usque ad novem annos completos XI morabetinos alfonsinos bonos boni auri et recti ponderis in eodem festo annuatimm post obitum vero vestrum predicta villa et palacio cum hereditate et predicta XV kaficia tritici revertantur integre et sine diminutione aliqua ad nos vel ad successorem nostrum episcopum Oscensem cum omni melioramento in Omnis Sancto. Si vero infra terminum iamdictorum nomine annorum nos obire contigerit tunc ipsa villa e tres omnes alias supradictas revertantur integre ad predictum Eximinum de Aragonum et ipse teneat percipiat et expletet eas usque ad novem annos completos. Sicut in instrumento sui pignoris a nobis sibi concisso plenius continetur presententi vero carta ei in aliquo vel aliquibus non obstante. Ut autem predicta donacio fideliter et inviolabiliter

obsservetur et numquam in diebus vestris possit in irritum revocari presentem cartam prefate donationis testimonialem nobis concedimus signo et sigillo nostro et signis personarum supradictorum confirmatam.

Ego autem Bernardus Petrilloni, precentor laccensis, supradictus bono animo et generum actione recipio a vobis domino nostro G. Dei gratia venerabili Oscensi episcopo predictam villam et palacium cum hereditate et predicta XV kaficia tritici qua in diebus meis adicitis precentorie laccensis pro predictis conveniis. Et promitto et convenio vobis bona fide sine fraude attendere et complere ita fideliter et integre per omnia et in omnibus prout dictum est superius. Testes autem huius rei sunt Dominicus de Çonar canonici Oscensis.

Quod est actum apud Oscam, in capella domini episcopi Oscensis, VIII.º kalendas novembris, sub era M.^a CC.^a LX.^a VII.^a.

Ego Eximinus de Aragone prior Sancti Petri de Ciresa hanc cartam confirmo et hoc sig(espacio en blanco)num facio.

Sig(espacio en blanco)num Petri Petriz prioris et helemosinarii Oscensis qui hanc cartam confirmat.

Sig(espacio en blanco)num Guillelmi Martini archidiaconi qui hoc confirmat.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum, hanc cartam scripsit et hoc sig(espacio en blanco)num fecit.

258

1229, noviembre

Don Aner de Binet dona a treudo a Domingo de Azanuy y a Estefanía un casal en Huesca.

B. *Libro de la cadena*, n.º 583, p. 309.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Hec est carta donationis quam facio ego don Aner de Binet, gener de don Oto de Baregu, vobis Domingo de Azanue et vobis Stephania, filia de Sang de Favana. Placuit mihi et dono vobis ad tributum unam casalem heremum quem habeo in Osca, subtus casas que fuerint de don Galin Garcez de Petraselz. Qui affrontant ab oriente

et meridie in carreras publicas, in occidente in casas de Tota de Albero, in aquilone in casis de Ramon de las Donnas. Sicut iste affrontationes ex omni parte supradictum casal circundant, ita dono atque concedo illum vobis totum ab integro de terra usque ad celum cum introitibus et exitibus suis. Tali tamen pacto pacto ut populetis eum et faciatis ibi casas et donetis mihi unoquoque anno in mense ianuari III solidos denariorum tributum pro supradictas casas illius monete que firmata erit domino rege in Aragone. Et ita donando supradictum tributum annuatim vos et omnes successores vestri deinceps predictas casas habebunt et possidebunt mihi et successoribus meis habeatis et possideatis illas solutas et quietas vos et filii vestri et generatio et posteritas vestra ad vestram propriam hereditatem et ad faciendum ex eas vestram voluntates in perpetum. Tamen si forte vos autem successores vestri perpetum aliquam necessitatem queretis vendere supradictas casas prius de decem deibus faciatis illud scire mihi aut successoribus meis et ei tunc voluerimus illas emere. Habeamus illas minus III solidos quam alios homo. Et si voluerimus illas emere exceptis infanzonibus et personas religioni deditis vendatis eas cuicumque volueritis vestris consilibus qui supradictum tributum annuatim in pace persolvant mihi et successoribus meis et in eodem pacto sunt semper nobiscum. Et ad maiorem confirmationem dono vobis fidanciam de salveta de supradicto casal quod vobis dono de totis hominibus et feminis secundum usum terre don Romeo de Lavata mercero d'Osca et me ipsum cum illo in simul et aboltas. Sunt inde testes don Iohan de Lavata et don Michael caçador et Arnalt de Allue mercaderos Osce.

Facta carta et dono mense novembris, in era M.^a CC.^a LX.^a VII.^a.

Vicentius scripsit et hoc sig(espacio en blanco)num fecit.

259

1229

Domingo, hijo de Martín de Alavés, parte el patrimonio de la madre de Toda, Dominga, en Igriés.

A. 7-116. Carta partida por ABC.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta particionis quam facimus ego Domingo, filio de don Martin de Laves, cui sit requies, Tota mea filia et filia qui fuistis de Domenga, filia qui fuit de Ramon Gascon cui sit requies. Placuit unus quisqui ex nobis et in pressentia bonorum hominum et sine malo ingenio et dividimus totum usque ad unum obolum ex parte vestra mater Domenga et mea uxor qui fuit in villa qui dicitur Igres, scilicet casas et casals, ortos et ortals, campos et vineas heremo et populato viride et sicco mobile et immobile de subtus et de super terram usque ad cinerem faci.

In primis dono vobis partem ex parte vestra mater Domenga una litera, I capezal, I plumaza, I ferrata, I bacia, I sacco, II kahizes tritici, medio kahiz de mestizo, III oves frescucatas, II quatre mutata, II tosizos et II tosizas, XIII solidos denarios de moneta laccensis, medietata de uno campo al corral de Lierta, medietat de una era, medietat de uno orto a al canal, I campo ala capezuta, uno campo a Pero de Nuazes, I vinea est canterals, terçera part de I campo a via de apes, tercera parte del vinea en Panuso, tercera parte de un orto a Treçocos, tercera part de I campo circa Lort. Cum convenio dono vobis predicta particione ut ego Domingo qui predictus sunt viro pater sim dominus de predicta particione per V annos et V annos trasahe[...] particione ad vestrum placezer. Sicuti ex vestra propria hereditate. Et est fidanza de salvetat de hoc supra scripto quisque una parte loham de Lorient et nos [...] testes visores et auditores secundum usum terre quisque una parte Michel de Martin de Lanes, episcopo Savastian, sub era M.^a CC.^a LX.^a VII.^a.

Ego Pascasius hanc cartam scripsit et per alfabetum divisi et hoc signum fecit †.

260

1229

Guillermo Claramonte hace testamento.

A. 2-322. Casi del todo ilegible.

Hoc est translatum fideliter factum VIII.º kalendas novembris, anno Domini M.^o CC.^o XXX.º VIII.º cuius originalis series sic habetur.

In Christi nomine. Ego Guillelmus de Claramonte [...] et in meo pleno sensu et memoria integra meum facio testamentum in quo [...] eligo et constituo mihi manumissores meos domini E. prepositum Tarraconensem et R. Alamandum et fratrem Albertum de Pontons et R. de Ripis [...]. Ofereo potestatem dividendiet ordinandi omnia bona mea sicut in hac presenti pagina subcribi facio.

In primis dono ad corpus meum ad sepeliendum Cruçum iuxta portam ipsius monasterii videlicet si fieri poterit ordinare et relinquo eidem hospitali mansum meum de Cactano qui fuit Arnaldi Petri Benedicti et G. Petri fratris eius cum omnibus terminis et pertinenciis sicut illum emimus habere iure [...] vel aliis omnibus modis cum omni iure et domini ad me ibi pertinenti. Item in emendant rapinarum et iniuriam quas feci et illarum specialiter de quibus ignoro quanta vel quale vel quibus personis habeamus in satisfacionem vel emendant. Dimitto predicto monasterio Sanctarum Cruçum villam illam que dicitur Cactano cum omnibus terminis et pertinenciis suis sicut dividitur cum Castelari et Coctano de podio d'Alfaro et valle [...] et villa Molla [...] cum militibus et hominibus et feminis et cum omnibus ad me ibi pertinentibus vel pertinere quocumque modo debentibus ad omnes voluntates faciendas sine omni meo retentu et meorum.

Item dimitto eidem monasterio DC morabetinos quos mihi debet Berengarius de Podioviridi, si tamen eos non recuperavero ante [...]. Preterea confirmo et laudo omnes donationes quas ego ei mei [...] antecessores ei fecimus.

Item laudo et concedo Guillelmo [...] clericum suum quod ei noverit feci super castris videlicet de Tamarito et [...] sicut tenet de camino de [...] usus ipsum casorum Montis Olivi et versus Tamaritum.

Dimitto Poncio Petro de Bagnas [...] de Cubellis que fuit illorum de Monte Eschivo et si non fuerit [...] fiat ei directum ab illo herede meo qui [...] castrum de Cubellis.

Item dimitto et absolvo Berengario [...] honorem illum quod pater suus habebat apud Tamaritum salvo [...]. Et si querimonia fecerit [...] me perceptis fuit ei emendo vel pausa ad cognicionem abbatis quod heres meus

quicumque ille fuerit faciat milites omnes filios militum [...] qui tenui honorem meum.

Item dimitto hominibus omnium castrum et [...] usque ad XX annos a die obitus mei computandos. Ita [...] usque ad illud tempus et absolvo eis atque.

Dimitto imperpetuum pro [...] gravaminibus, servicis [...] in mandate [...] intestias cugucias et exorchias et quod [...] honoris mei, ita quod [...] successorum in terra mea naufragium accipiat vel [...] [...]. presumat.

Item dimitto Sancte Marie de Claromonte esse ius meum dominum quod habeo in molendinis [...].

Item dimitto ecclesie de Tamarito illud quartum et [...] quod habeo honorem [...] apud Monte Olivum ad suas voluntates faciendas.

Dimitto singulis ecclesiis honoris [...]. Item volo et mando quod debita mea universa que vera apparuerint [...] plenarie persolvant [...] omnia que habui per violenciam et rapiñam ab ecclessii percipuere locisque religiosis hominibus [...] et emendetur plenarie ad [...] debitorum solucione et ra[...] satisfacionem [...] de Tamarito et tantum de aliis castris et honoribus meis quantum fuit necessarium [...] uxoris mee vendatur esset castra que pro [...] eodem sponsalicio sunt [...] si hoc [...] prenominato. Et habet uxor mea Guillema in concambium et emendam illius laude castrum de Cubellis [...] habeat [...] in eo casu in complementum sui sponsalicii scilicet [...] mea que habeo in Monte Olivo in riparia videlicet de Gaiano ad voluntates suas [...] monasterio super legavi. si [...] fuerit non paccatur quam ius post [...]. hoc consilium tanquam ultimum ad hiberi. Faciatis igitur primam sicut dictum est debitis meis [...] et traditis domui Sanctarum Crucum honoribus sibi relictis. [...] natus fuit si [...] fuerit quod herede institucio omnes residuos honores meos [...] habeat MM morabetinos, quod si filia natu fuit ex ea [...] et de [...]. Et Giraldis [...] castra de Claramonte, de Orpino et de Cubellis de [...] et pertinentiis suis [...] castrum de Coctano cum terminis et [...]. [...] ad dominium quod habeo in Garidellas et [...] et Cariol [...] que omnia dimitto in eo casu. Raimundo Alaman [...] suas cum iure et dominio ad me ibi pertinenti, si filiis sicut superius est ordinatum et filia MM morabetinos sicut [...]. [...] infra annos nos vel sine liberis bono ipsius revertantur ad Giraldam et [...] duo filii nati fuerint ex ea. Habeant bona [...] MM morabetinorum ut

sive [...]. Quod si filie [...] et sicut in contente et filia mea Giraldi ssit mihi [...] pro anima meo relinquo et excepti laxa R. Alaman.

Item relinquo Alde [...] et filiis suis pro tota [...] facio M morabetinos. Et si contenti eis non fuerint [...] multa mala [...] mea mihi fuerit. Facio mutuam [...] (*roto*) [...] et filiam [...] Geraldam de omnibus que ad illos pervenerint ex hoc testamento. [...] instanti per tu uxoris mee bona decendo [...]. Et si habeo de [...] absque liberis vel infra annos [...] ad Geraldam [...] infra annos vel sine prole legitima revertantur [...] salvo iure [...] et castrum de Cubellis ad [...] filium Poncii de Cervarie [...] castrum de Terracia ccum addimento M morabetinorum. [...] de faciant [...] de omnibus aliis honoribus meis [...] ac demandis [...] Berengario Olivo et de Coctano revertantur meo casu ad R. [...]. Quod si nepos meos [...] vel absque [...] institucionis sive [...] ad meum fuerint de voluta revertantur [...] in eo casu ad R. Alaman et suam Maiorem [...] et [...] M morabetis solvendis. Quocumque autem mihi heres fuerit [...] meis universis, donc [...] et rapinis ac legatis sit plenarie [...]. Ideo volo et percipio quod R. [...] et illis de aquilone [...] si alter dicte [...] si forte non poterit composicio. fiat [...] ac directum [...] iniuriam et absque [...] in me non inventa fecerint mihi et faciunt ipsi [...] ita quod ipsi [...]vel alter tam [...] si ambo [...]non quierint. Habeant [...] expedire et quecumque [...] a manumissoribus meis de prefata lauda vel eset de [...] establem in perpetum [...]. Mando eset quod hoc dispositio quam de debitis solvendis [...] devotis heredibus detinentur volo et percipi quod [...] quod incredibile est non suffecerint. Quod si pressens [...] qui anno Domini M.º CC.º XX.º nono. (*El resto falta*).

261

1230, enero, 10

Bernardo de Olorón y su mujer, María, venden al obispo García un campo en Almería, por diez morabetinos alfonsinos, para bien y utilidad de Santa María de Salas.

B. *Libro de la cadena*, n.º 9, p. 3.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. XXXVI, pp. 64-65.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate venditionis quam facimus ego Bernardus d'Oloron et uxor mea Maria. Placuit nobis optimo corde et spontanea voluntate et in presencia proborum hominum et sine ullo rancurante, vendimus vobis Garcia Dei gratia Oscensi episcopo ad bonum et ad utilitatem utilitatem beate Marie de Salis, unum campum in Osca in termino de Almeriz. Qui affrontant in prima et in secunda parte in viis publicis, in tercia parte in campum beate Marie de Salis, in quarta vero parte in campum Stephani de Xep. Sicut iste iamdicte affrontationes ex omni parte circundant predictum campum ita vendimus vobis illum ab integro absque ullo nostro nostrorumque retentu heremum et populatum cum introitibus et exitibus suis et cum suis aquis et pertinenciis que pertinent et pertinere debent sicut nos et predecessores nostri unquam melius tenentes fuimus usque in presentem diem et sicut melius dici vel intelligi potest ad venditionem vestro vestrorumque salvamentum pro precio placabile quo nobis et vobis bene convenimus atque complacuit, scilicet per X morabetinos alfonsinos boni auri et recti ponderis quod dictos venditores de presente in manu a vobis accipimus et tenuimus nos bene vestri paccati nostre voluntati et quam dicto emptore nichil remansit persolvere. Ideo vendimus vobis predictum campum et tradimus vobis illum in presenti et mitimus vobis illum in vestram corporalem possessionem ac tenedonem (*sic*) ut habeatis illum decetero ad bonum et ad utilitatem beate Marie de Salis ad propriam hereditatem per dare vendere et impignare et per facere ex illum quodcumque volueritis vos et successores vestri imperpetuum. Ad maiorem vestram confirmationem damus vobis fidancias de salvetate de dicto campo, quod vobis vendimus de nobis et omnibus hominibus et feminis secundum usum et forum Osce qui tenere et possidere vobis et successores vestri faciat omni tempore Bernardus Oriol, çapatero d'Osca et nos ipsi in simul cum eo aboltas. Ita quia quisquis vobis vel vestris eicerit vel aliquid minuerit de dictum campum nos cum dictis fidanciam salvum vobis facimus vel mitamus vos et teneamus in tam bonum alium campum in dicto termino et in tam convenienti et utili loco per forum d'Osca. Huius rei testes sunt Petrus de Lavata, gener Bertrandus de Olivito et Ramon de Pulpiero.

Actum est hoc X.^o diebus intratos, in mense ianuarii, era M.^a CC.^a CC.^a VIII.^a.

Aliala data et paccata constitit Il solidos.

Bartholomeus Oscensis notarius scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)
num fecit.

262

1230, enero, 19. Huesca

Fray Fernando, abad del monasterio de Veruela, fray Sancho de Engones y fray Juan Maza venden Astorito por quinientos maravedís al obispo García, a Ramón Laín, sacrista de Jaca, y a Domingo de Azonar, arcediano de Larué.

B. *Libro de la cadena*, n.º 220, p. 102.

C. *Libro de la cadena*, n.º 775, p. 403.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate venditionis quam facimus nos frater Ferrandus Dei gratia, abbas monasterii Berole, et frater Sancius de Engans et frater Iohannis Maça. Placuit nobis omnibus bono animo et gratuita voluntate in presencia proborum hominum sine aliquo conquerenti per nos et per totum conventum de Berola presentem scilicet et futurum vendimus vobis dompno Garsie Dei gratia venerabili Oscensi episcopo et dompno Raymundo Layni, sacriste laccensis, et dompno Dominico de Açonar, archidiacono de Laures, villam nostram de Açorito totam integre sine nostro nostrorumque vel alicuius retinimento cum hereditatibus tributis, cenis, peytis, panis, arruatis, servitio et consuetudinibus hominum qui in eadem villa ad pressens habitant vel erunt in posterum habitantur et cum dominio et posse et cum omnibus aliis que nobis et nostris ibidem consueverint ab antiquo tempore pertinere cum terminis videlicet que sunt ultra flumen Aragonis de laca et citra et cum aquis, pascuis, lignis, silvis, erbis, montibus et vetatis, padules et terris cultis et incultis cum ingressibus et egressibus et eorum egressibus et cum omnibus sobordanis et citra aliis antedictae ville et usui hominis intus et extra pertinentibus vel quocumque modo debentibus pertinere sicut melius et plenius ullo modo potest dici aut intelligi seu excogitari vestro vestrorumque successorum salvamento videlicet propter quingentos morabetinos alfonsinos boni auri et recti ponderis quos de pressenti a vobis accepimus manu et

unde tenuimus nos bene pccatos nostre voluntati et placimento et de hoc precio nichil inde remansit apud vos emptores supradictos ad persolvendum nec nobis ad recipiendum. Ideo volumus et concedimus vobis ut sicut dictum est ita decetero ab hac die in antea quo presens carta scribere antedictam villam cum omnibus et singulis supradictis habeatis integre teneatis potenter et iure hereditario possideatis pacifice liberere et quiete et faciatis eis et ex eis omnes vestras proprias voluntates imperpetuum scilicet dandi, vendendi, impignorandi, conmutandi vel quocumque modo volueritis alienandi ulla eam vobis ratione vobis vel vestris successoribus in aliquo vel aliquibus aliquo tempore non obstante ut autem universa et singula supradicta a nobis et a toto conventu de Berola. Presenti scilicet et futuro et a nostris vobis et vestris successoribus firmiter et inviolabiliter observentur damus inde vobis fidancias salvitatis de supradicta villa et eius directis et pertinentiis quos vobis vendimus que ab omnibus hominibus et feminis presentibus et futuris. Dictam villam et omnia singula supradicta tam scripta quam non scripta eidem pertinentia iuxta usum forum et consuetudinem regni Aragonis vos et vestros habere faciant tenere pacifice, libere, et quiete imperpetuum possidere sine alicuius contradicto vel retinimento dompnum Rodericum de Liçana et dompnum Michaellem de Eresum et dompnum Eximinum Lupiç de Rivulis milites et nos medipsos per nos et per totum conventum de Berola qui non est in presenti cum eis in simul. Siquis autem decetero vos vel successores vestros voluisset eicere de predicta villa quam vobis vendimus vel aliquid ex ea aut de aliis rebus mobilibus et immobilibus antedictis diminuere. Nos et predictae fidancie salvemus eas vobis aut demus et ponamus vos in alia villa tam bona et cum tot et tam bonis hereditatibus et que tam valeant in redditibus et expletis et in tam convenientibus et utilibus locis in regno Aragonis et facimus ipsas vobis et vestris successoribus salvas et securas, francas, liberas et ingenuas atque quietas secundum usum et forum et consuetudinem regni Aragonis habere, tenere, pacifice et quiete imperpetuum possidere. Testes autem huius rei sunt Petrus Petriz, prior Oscensis, et Eximinus de Aragonne, prior Sancti Petri de Ciresa, et Bernardus de Bardaxino, archidiaconus Vallensis, et Garsias de Liçana, camerarius Montisaragonis, et Alalmazon de Orna et Lupus de Baylo, milites et Oreylla de Sancta Maria frater eius.

Quod est actum et concessum apud Oscam, in capella domini episcopi Oscensis, XIX.º die mensis ianuarii, sub era M.ª CC.ª LX.ª VIII.ª.

Bertrandus Oscensis, notarius, mandato et voluntate omnium predicatorum, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

263

1230, marzo. Huesca

Guillermo Martín, arcediano de Serrablo, dona a treudo una heredad en Coscollano a Pascual de Masoria y a su mujer, Marta.

A. 7-209. Carta partida por ABC.

In Dei nomine et eius gratia. Sit notum cunctis presentem paginam inspecturis quod ego Guillelmus Martini, archidiaconus Serrauol, bono animo et gratuita voluntate cum assensu et voluntate venerabilis patris et domini Garsie Dei gratia Oscensis episcopi et Petri Petriz prioris tociusque Capituli Oscensis, dono concedo et trado in presenti ad tributum vobis Paschasio de Massoria et Marthe, uxore vestre, quandam hereditatem meam quam habeo in villa de Coscollano et in suis terminis illam scilicet que fuit Petri Royz casas videlicet et casales, ortos et ortales, vineas et campos adempnas et aliaziras totum integre heremum et popelatum cum ingressibus et egressibus et omnibus arboribus erbis et aquis directis et pertinenciis eorum de terra usque ad celum. Tali vero convenio dono et concedo vobis predictam hereditatem ad tributum quod vos et omnes successores vestros qui ipsam post vos hereditaverint detis inde mihi et meis successoribus annuatim in festo Sancte Marie mediante augusti II kaficia tritici et I kafic ordeï mesure Osce pulcri et boni dandi et recciendi et unum metrum de bono vino annuatim in festo Omnium Sanctorum pro tributo. Et vos et vestri predictum tributum mihi et meis successoribus annuatim dictis terminis sicut superius dictum est persolvendo predicta hereditas cum omni iure ei pertinenti habeatis teneatis et possideatis integre et in pace totam salvam et securam vestre proprie hereditati et voluntati per dare, vendere, impignorare vel quocumque modo volueritis alienare et per omnes vestras proprias voluntates inde facere imperpetuum sicuti ex vestra

propria hereditate vos et filii vestri vel filie et omnis generacio vel posteritas vestra per secula cuncta. Sicut melius et plenius modo aliquo potest dici vel intelligi vestro vestrorumque salvamento. Tamen si forte predictam hereditatem vendere volueritis faciatis mihi et meis dictam hereditatem vendere volueritis faciatis mihi et meis successoribus prius per decem dies ante scire et si nos voluerimus ipsam retinere habeamus illam V solidos minus quam alius homo sine autem deinde vendatis ipsam cuicumque volueritis exceptis militibus et infancionibus et personis deditis religioni qui predictum tributum mihi et meis successoribus in pretaxatis terminis semper persolvant et pacta sicut prescripta sunt fideliter compleant et observent. Ut autem predicta donacio fideliter et inviolabiliter observetur et numquam possit in irritum revocari presentem cartam prefate donationis testimonialem vobis concedo signo venerabilis patris et domini Garsie Dei gratia Oscensis episcopi et signo meo et prioris Oscensis confirmatam.

Nos autem Paschasius de Masoria et Martha, uxor mea, bono animo recipimus a vobis domino Guillemo Martini, archidiaconus de Serrauol, et ab aliis supradictis predictam hereditatem quam nobis datis conceditis ad tributum pro predictis conveniis et per nos et per omnes successores nostros promittimus et convenimus vobis bona fide sine fraude [...] hereditatem meliorate et ea que superius dicta sunt fideliter et integre attendere et complere. Ad maiorem autem securitatem damus vobis fidanciam [...] iamdictum tributum faciat vobis annuatim persolvere terminis antedictis [...] et [...] sint prescripta sunt vobis attendere et complere bona fide sine fraude Garsiam de Sagarello qui habitat in Coscollano et nos medipsos cum eo in simul et aboltas. Testes autem huius rey sunt Iohanes Predeça de Arbanes et Iohanes de Favana.

Quod est actum in pleno capitulo Oscensi, mense marcii, sub era M.^a CC.^a LX.^a VIII.^a.

Ego Petrus Petriz prior et helemosinarius Oscensis pro me et pro toto Capitulo Oscensi hanc cartam et donacionem confirmo et hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Sig(*espacio en blanco*)num Guillelmi Martini archidiaconus de Serrauol qui presentem paginam confirmat.

Sig(*espacio en blanco*)num Arnaldi de Lac Oscensis prepositi qui hoc laudat et confirmat.

Ego Garsias Petriz sacrista Oscensis hanc cartam confirmo testimonio sig(*espacio en blanco*)ni mei.

Sig(*espacio en blanco*)num Bernardi de Bardaxino archidiaconus Vallensis in presentem cartam confirmat.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predicatorum, hanc cartam scripsit et hoc sig+num fecit et in XV.^a linea litteras suprascripsit ubi dicitur «in pleno Capitulo Oscensi».

264

1230, marzo. Huesca

El obispo García, Ramón Laín, sacrista de Jaca, y Domingo de Azonar, capellán del obispo y arcediano de Larué, acuerdan poseer a partes iguales la villa de Astorito, que compraron al abad de Veruela.

A. 9-284. Carta partida por ABC.

In Dei nomine et eius gratia. Ad cunctorum noticiam vollumus pervenire quod nos G. Dei gratia Oscensis episcopus et Raymundus Layni, sacrista laccensis, et Dominicus de Çonar, domini episcopi capellanus et archidiaconus de Laures, bono animo et unanimiter statuimus et concedimus quod villam de Aztorito cum omnibus pertinenciis suis quam comuniter et simul compravimus de abbate et monachis de Berola nos tres semper et equaliter teneamus defendamus manuteneamus et expletemus omni tempore vite nostre. Preterea statuimus bono animo et promittimus bona fide quod si aliquis nostrum propter aliquam necessitatem aut voluntatem voluerit vendere vel impignorare suam terciam partem quam habet in dicta villa de Aztorito quod possit hoc facere libere pacifice et quiete absque aliqua contradictione nostri vel nostrorum cuicumque voluerit ecclesiastice persone vel seculari vobis duobus vel uno nostrum nolentibus eam pro eodem precio quod nobis veraciter constitit retinere compromittimus in super bona fide quod in dicta villa de Aztorito bona fide ad invicem in omnibus nos habeamus toto tempore vite nostre ut superius est expressum. Ad

maiolem autem securitatem omnium supradictorum facimus nobis ad invicem hominum manibus et ore quod omnia supradicta et singula fideliter observemus inter nos toto tempore vite nostre et etiam presentem cartam signis nostris propriis inde confirmamus. Testes autem huius rei sunt Martinus Fortis Sancii, prior laccensis, et Iohannes Sancii archidiaconus.

Quod est actum et concessum apud Oscam, in capella domini episcopi Oscensis, mense marcii, sub era M.^a CC.^a LX.^a VIII.^a.

Ego G. Oscensis episcopus hoc signum facio.

Ego R. Layni sacrista laccensis hoc signum facio.

Ego D. de Çonar domini episcopi capellanus et archidiaconus de Laureis hoc signum facio.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

265

1230, abril, 3. Huesca

Pleito sobre la elección del prelado de la iglesia de Senés.

A. 5-65. Carta partida por ABC.

Noverint universi presentem paginam inspecturi quod cum inter dompnus Raymundus de Podyo et filios suos et omnes alios vicinos de Senes ex una parte et P. Petri, priorem et helemosinarium Oscensem ex altera, super electione prelati in ecclesia de Senes contencio verteretur super eo videlicet quod supradicti vicini de Senes dicebant et firmiter asserebant quod electio prelati eorum debebat fieri consilio et tractatu memoratus vero P. Petri prior et helemosinarius hoc ne quaquam debere fieri in contrarium proponebat cum ecclesiam de Senes proprie ad helemosinam Oscensem spectare et electio sive institutio prelati ad ipsum lebere pertinent. [...] aliquantam autem altercationem inter ipsos habitam mediante prudentum virorum consilio talis inter ipsos perpetua compositio intervenit. Quod dompnus Sancius de Podyo pro se ipso et pro dompno R. de Podyo patre suo et pro Garsia de Podyo, fratre eius, ac pro omni eorum generatione presenti scilicet et futura et dompnus Bertrandus et Iohannes

de Podyo fratres eius milites et Sancius de Seres, gener Petri Ximini, et Petri Portugalensis pro se ipsis et pro omnibus vicinis de Senes, bono animo et gratuita voluntate renunciantes omni rationi et iuri patronatus plenarie et spontanee consenserunt supradicto P. Petri, priori et helemosinario Oscensi, et omnibus successoribus suis plenam presentationem et liberam institutionem vicarii et totum ius quod ipsi in ecclesia de Senes quantum ad electionem prelati credebant aut concedebant modo aliquo se habere. Ita tamen quod ipse et omnes successores eius helemosinarii Oscensis instituant in ecclesia de Senes perpetuum vicarium qui sit de filiis et nativis ville de Senes quem cumque Deo et animabus noverint esse magis utilem et honestum contradictione vicinorum de Senes forte facta in aliqua. Non obstante preterea prefatus P. Petri, priore et helemosinarius, recepit a predictis vicinis de Senes concessionem lectionis sibi et omnibus successoribus suis factam et cum assensu et voluntate venerabile patris G. Dei gratia Oscensis episcopi promisit per se et per omnes successores suos universis vicinis de Senes presentibus et futuris natis videlicet et nascendis prafatam compositionem sub forma predicta se perpetuo et penitus observare. Huius rei sunt testes Guillemus Martini archidiaconus et Montanarius canonicus Oscensis et Petrus de Sora et Guillemus Richardy cives Oscenses.

Quod est actum apud Oscan, in capella domini episcopi et in eius presencia, tercio nonas aprilis, era M.^a CC.^a LX.^a octava.

Mandato omnium predictorum, Petrus Iohanis Oscensis notarius hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

266

1230, mayo

Aner de Binet dona a treudo un casal en Huesca a Domingo de Azanuy y a Estefanía.

B. *Libro de la cadena*, n.º 583, p. 310.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Hec est carta donationis quam facio ego don Aner de Binnet, gener de don Oto de Barega, vobis Domingo de Azanue

et vobis Stephania, filia de Sang de Favana. Placuit mihi et dono vobis ad tributum unum casalem heremum quem habeo in Osca subtus casas que fuerunt de don Galindo Garzez. Qui affrontat in oriente et in meridie in carreras publicas in occidente in casas de Tota d'Albero, in aquilone in casas de Ramon de las Donnas. Sicut iste affrontationes ex omni parte supradictum casal circundant, ita dono atque concedo illum vobis totum ab entegro de terra usque ad celum cum introitibus et exitibus suis. Tali tamen pacto ut populetis eum et faciatis ibi casas et donetis mihi unoquoque anno in mense ianuarii III solidos denariorum tributum pro supradictas casas illius monete que firmata erit a domino rege in Aragonie. Et ita donando supradictum tributum annuatim vos et omnes successores vestri qui deinceps predictas casas habebunt et possidebunt mihi et successoribus meis habeatis et possideatis illas solutas et quietas vos et filii vestri et generatio posteritas vestra ad vestram propriam hereditatem et ad faciendum ex eas vestram propriam voluntatem in perpetuum. Tamen si forte vos aut successoribus meis et si tunc voluerimus illas emere habeamus illas minus III solidos quam alius homo. Et si noluerimus illas emere exceptis infanzonibus et personas religioni deditas vendatis eas cuicumque volueritis vestros consilibus qui supradictum tributum annuatim in pace persolvant mihi et successoribus meis in eodem pacto sint semper nobiscum. Et ad maiorem confirmationem dono vobis fidanciam de salvetate de supradicto casal quod vobis dono de totis hominibus et feminis secundum usum terre don Romeo de Lavata mercero d'Osca et me ipsum cum illo in simul et aboltas. Sunt inde testes don Iohan de Lavata et don Michael caçador et Arnalt de Allue mercaderos Osce.

Facta carta et dono mense marcii, in era M.^a CC.^a LX.^a VIII.^a.

Vicentius scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

267

1230, junio, 13. Huesca

El obispo de Huesca dona la primicia de Barbastro a sus vecinos.

B. *Libro de la cadena*, n.º 107, p. 49.

C. *Libro de la cadena*, n.º 394, p. 209.

D. *Libro de la cadena*, n.º 685, p. 359.

[N]overint universi quod nos G. Dei gratia Oscensis episcopus considerantes utilitatem nostram et successorum nostrorum nec non et ecclesie de Barbastro spiritualiter utilitate prefata damus atque concedimus vobis omnibus vicinis de Barbastro totam primiciam eiusdem ville panis et vini et aliarum rerum omnium ibidem proveniencium integre et absque aliqua diminutione. Tali vero conditione vobis prefatam primiciam damus atque concedimus quod quartam partem panis et vini videlicet eiusdem primicie nobis et successoribus nostris singulis annis integre et fideliter sine contradictione aliqua persolvatis et de tribus partibus residuis vestris ecclesiis sufficienter in necessariis provideatis et quod duo vel tres de iuratis qui in villa vestra fuerint pro tempore nobis et successoribus nostris omnium faciant hominum oris et manuum ut quartam partem primicie nobis integre solvant et fideliter sicut superius est expressum quicumque igitur contra hanc presentem paginam venire presumpserint cum Iuda traditore et Datan et Abiron quos terra vivos absorbit percipiet in inferno.

Actum es hoc idus iunii, anno Domini M.º CC.º XXX.º, apud Oscam in capella venerabilis patris G. Oscensis episcopi ipso presente.

Huius rei testes sunt G. Martini, archidiaconus de Serraulo, et B. de Bardaxino, archidiaconus Vallensis, et Iohanes d'Açonar, canonicus Oscensis, et Arnaldus Saliner et G. de Ribera et Iohanes Petri, presentes etiam fuerunt dompnus A. de Lac, prepositus Oscensis et Martinus de Ylerda, canonicus Iaccensis, et Sancius Garsie Iohanis, canonicus Oscensis.

Ego Albino domini episcopi Oscensis notarius, ad mandatum utriusque partis, hanc cartam scripsi et hoc signum feci cum litteris in prima et quarta linea suprascriptis.

268

1230, julio, 27

Bernardo, precentor de Jaca, cede a Pedro Arnal Rubeo unas casas, una cuba y tres viñas en dicha localidad.

B. *Libro de la cadena*, n.º 811, p. 422.

[U]niversis presentem cartam inspectionibus manifestetur. Quod ego Bernardus, precentor lacce, relinquo atque dimitto vobis Petro Arnaldi Rubeo quandam domum cum una cupa et tres vineas que mihi dedit et concessit capitulum Sancti Petri de lacce que omnia fuerint de venerabili Guillelmo Arnaldi, canonico fratre vestro et dominus G. Dei gratia Oscensis episcopus iudicavit et iudit pro bono ut vos habuissetis et possideatis ea in perpetuum pro illis debitis que dictus Guillelmus Arnaldi trecentos sexaginta solidos laccenses et etiam dompno Iohanni de Lac ducentos solidos laccenses quos dictos ducentos solidos vos mihi promisso Bernardo precentor lacce persolvistis pro precepto dicti Iohanniss de Lac. Domus vero est in platea balnearum in lacca que habet affrontationes ex una parte domum Garcie de Berdun et ex alia parte domum Paschasis moliner et tenet a platea publica usque ad domum Garcie de Berdun. Prima vero vinea est in termino Sancii de Artes et ex alia parte vinea Carite Panicere et tenet a platea publica usque ad vineam Sancii de Artes. Secunda aute vinea est in eodem termino in loco qui dicitur Campiançan que habet affrontationes ex una parte vinea Arnaldi de Tarba et ex alia parte vineam Sancti Petri et tenet a platea publica usque ad vineam Arnaldi de Tarba. Tercia autem vinea est in termino lacce in planis de Aragon que habet affrontationes ex una parte vineam de vobis dicto Petro Arnald Rubeo et ex alia parte vineam Guillelmi Durani et tenet a platea publica usque ad vineam Dominici de Aztorit. Supra nominata autem domum et cupam et vineas dimitto et relinquo ego promissus Bernardus precentor lacce vobis promisso Petro Arnaldi Rubeo. Sicut sunt terminate signate quoque bogate et sicut dicte affrontationes eas includunt cum vitibus et arboribus et cum omnibus illarum iuribus notis tamen et nocendis francas, liberas et immunes quod a die quo hec carta fuit facta in antea, ego vel aliquis sive aliqui pro me vobis vel alicui pro vobis ratione donationis quam mihi fecerat capitulum Sancti Petri lacce vel pro alio quolibet iure quod mihi vel alicui pro me valeat habundare in dicta domo et cupa et vineis sive pro eis non possim impedire vel modo aliquo inquietare, ut autem omnia premissa melius et firmiter et cum maiori securitate teneantur et compleantur. Dono vobis fidancias Eximinum d'Aragon, priorem de Ciresa, et Iohanem Arivol qui omnia promissa et singula observare firmiter faciant et observent.

Quod est actum in presentia Guillemi, abbatis de Larbesa. Sunt omnium premissorum testes visores et auditores Iohanes filius Dominici Andree et Bernardus Brun et Guillelmus de Pina.

Facta carta VI.º kalendas augusti, sub era M.^a CC.^a LX.^a VIII.^a.

Guillelmus Tapine precibus premissorum, hanc cartam scripsit et proprio sig(lespacio en blanco)no signavit.

269

1230, julio = ša'bān de 627. Huesca

Don Guillén Martín, arcediano de Serrablo, compra a 'Abd Allāh ibn Muḥammad al-Zāwī, carpintero, una viña en el barrio de Morillón, en Huesca, por cien mizcales alfonsíes de oro.

A. Documento hebraicoárabe.

Publicado por Jacinto Bosch Vilá, «Los documentos árabes del Archivo Catedral de Huesca», art. cit., doc. 10, pp. 41-43. Traducción copiada.

Don Guillem Martín, arcediano de Serrablo, cristiano, habitante en Huesca, compra a 'Abd Allāh ibn Muḥammad al-Zāwī (*al-Asmar*), *el Moreno*, carpintero, la viña que tiene en el barrio de Morillón, en Huesca. Linda, a mediodía, con la viña de los herederos de Aÿaš, con el camino comunal y, a continuación, con la acequia y la viña de Lopito ibn Abī Rabī', apodado *Boca de Cuerno*, judío; a levante con la viña de don Martín Piment y con la de don Arnald Johan; al norte con las viñas de don Iulian, peletero, de la Cámara del Cristo y de Ben Sakināt, por el lado de poniente con la acequia general y, a continuación, con el camino comunal.

La casa se compra con todas sus utilidades, beneficios y derechos completos, así lo que hay dentro de ella como lo que hay fuera, en compra perfecta, lícita, irrevocable, pura, sin condición viciosa alguna ni cláusula de retroventa ni de opción, por el precio cuya suma es de cien mizcales de oro, alfonsíes, de buena calidad y de peso legal, contratados, y como sobreprecio, veinte *dīnar qanāšir*, de plata, de la acuñación corriente ahora.

El comprador pagó al vendedor el precio referido en buena moneda, de curso legal, contrastada, que el mencionado vendedor recibió de aquel, tal

como se ha dicho, por lo que le declaró libre de deuda, quedando por tanto totalmente libre. El mencionado comprador recibió la cosa vendida cuyos límites se han señalado, y ocupó en ella, con todos sus derechos, el lugar del vendedor, tomando posesión de la misma en vez de este y el puesto del propietario en su propiedad, según la venta del Islam, sus cláusulas y la devolución del daño o evicción entre musulmanes.

Ambas partes conocieron el valor y el alcance de la venta y la conclusión del contrato, sin que pudieran alegar ignorancia alguna respecto a cosa a él tocante. La viña en cuestión está libre de toda carga o censo, excepto del salario del [...]. Dicha viña separa la acequia general del camino comunal.

Dieron testimonio de todo esto, por sí mismos y a requerimiento del vendedor y del comprador mencionados más arriba, quienes les conocen y han oído esto de ellos y saben que están en el pleno uso de sus facultades y con capacidad legal para contratar.

Hecho en el mes de enero pasado. Se demoró la escritura hasta el presente mes de julio, que corresponde a ša'bān, venerado, del año 627 / 1230.

En la escritura está emborronado *šahada*. Concuerta con su original.

ʿAbd Allāh ibn Muḥammad ibn ʿAbd al-Malik al-Tuḡībī. ʿUbayd Allāh ibn Aḥmad ibn Muḥammad al-Anṣārī.

270

1230, octubre, 2

Domingo de Gradiello y su mujer, Marta de Coscollano, venden un campo en dicho lugar a Guillermo Martín, arcediano, por cuatro morabetinos alfonsinos de oro.

A. 7-217.

In Christi nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritatis vendicionis quam facio ego Dominicus del Gradiello et uxor mea Martha qui stamus in Coscollano vobis dompno Guillelmo Martini archidiacono. Placuit nobis optimo corde et bona voluntate et in presentia bonorum hominum sine ullo rancurante vendimus vobis unum nostrum campum quem habemus in villa de Coscollano, intermino de via de Selva. Qui affrontat in prima

parte in vestrum campum, in secunda parte in campum de los Aspeses, in tertia parte in campum Sancte Cecilie, in quarta vero parte in campum Sancte Marie Cesarauguste. Sicut iste iamdicte affrontaciones continent campum predictum in circuitu ab utraque parte sic vendimus vobis illum totum ab integro sine aliquo nostro nostrorumque retentu cum introitibus et exitibus suis et cum omnibus suis directis et pertinentiis, scilicet per IIII morabetinos alfonsinos bonos boni auri et recti ponderis quos ex vobis accepimus ad voluntatem nostram et de hoc predicta precio apud vos predictum emptorem nichil remansit ad paccandum. Ut habeatis et possideatis campum predictum ab hac die in antea sicuti vendicioni melius potest dici et intelligi ad vestrum salvamentum et vestrorum successorum francum, salvum, quitium et securum per dare et vendere et impignare et facere inde vestram propriam voluntatem sicuti ex vestra propria hereditate vos et successores vestri omni tempore. Ad maiorem securitatem vestram damus vobis fidancias de salvetate de campo predicto de totis hominibus et feminis per fuerum de Osca Petrum Gascon et Iohanem de Favana qui stant in Coscollano et nos ipsos cum eis aboltas. Ita tamen quod quisquis vobis vel successoribus vestris decetero eiecisset de campo predicto nos et fidancie predictae demus aut mitamus vobis et successoribus vestris in altero tam bono campo in tam convenienti loco in Coscollano et in suis terminis et faciamus vobis et successoribus vestris illum salvum et securum secundum consuetudinem et per fuerum d'Osca. Huius rei testes sunt Dominicus vicarius de Coscollano et Martinus de Era.

Actum fuit hoc mense octubris, II.º diebus intratis, sub era M.^a CC.^a LX.^a VIII.^a.

Aliala paccata constitit II solidos.

Dominicus Campanarii scripsit et hoc signum fecit.

271

1230, noviembre, 22

Concordia sobre la primicia de Barbastro entre sus vecinos y García de Sengrat, sacrista.

B. *Libro de la cadena*, n.º 386, p. 205.

C. *Libro de la cadena*, n.º 684, p. 358.

[N]overint universi presentem paginam inspecturi. Quod cum controversia esset inter vicinos de Barbastro ex una parte et Garsiam de Sengrat sacristam eiusdem loci ex altera super primiciis ecclesie de Barbastro ab utraque parte coram P. Vitalis et B. de Trogon archidiacono et magistro P. de Albalato sacrista llerdensis a domino archiepiscopo in predicta causa iudicibus delegatis fuit aliquan tulum alteratum. Tandem dominus G. Sacrista recognoscente minus iustam causam habere coram venerabili pater G. Dei gratia Oscensi episcopo parte vicinorum de Barbastro presente, sepe dicte cause et omni appellationi actioni et omni questioni ex ea provenienti tactis sacro sanctis evangeliis in manu prefati domini episcopi renunciavit. Adiecit similiter in ipso sacramento quod super predictis primiciis numquam decetero per se vel per alium movebit causam vel questionem nec super hoc vaxabit populum Barbastrensem. Iuravit etiam quod decetero contra dominum episcopum Oscensem nec contra ecclesiam Oscensem nec Barbastrensem in aliquo non veniret. Immo contrarietates et dampna omnia dompni episcopi et predictarum ecclesiarum repelleret et fugaret et in quartum posset utilitates supradictorum omnium procuraret. Itaque dominus Oscensis episcopus attendens devotionem et humilitatem sepedicti G. de Sengrat sacriste cum veniam peteret et non iudicium omnes rancores vexationes et expensas que domino episcopo et ecclesie Oscensis ob dictam causam acciderant per se et per Oscensem capitulum eidem G. misericorditer condonavit. Similiter populus de Barbastro querimonias labores et omnes expensas quas ratione istius cause fecerat sepedicto G. Sacriste liberaliter remisit. Promittens ei tanquam vicinum venerabilem et dilectum consanguineum diligere in omnibus et honorare.

Actum est hoc in presentia venerabile patris et domini G. Dei gratia episcopi Oscensis et P. Petri priore Oscensis et G. Martini archidiaconus de Serrauol et D. de Çonar archidiaconus de Laures et Dominici Sancii et Guillelmi de Ripera vicinorum de Barbastro, X.º kalendas decembris, anno Domini M.º CC.º tricesimo.

Ego Albinus, domini episcopi Oscensis, notarius hanc cartam ad mandatum ambarum partium scribi iussi et in ea meum sig(espacio en blanco) num apposui.

272

1230, noviembre, 26. Huesca

El obispo García de Gúdal dona la primicia de Barbastro a sus vecinos.

B. *Libro de la cadena*, n.º 413, p. 220.

C. *Libro de la cadena*, n.º 682, p. 357.

Noverint universi presentem paginam inspecturi quod nos G. Dei gratia Oscensis episcopus attendentes devotionem et bonam voluntatem quam vos vicini de Barbastro erga non semper geritis et gessistis considerantes etiam quod utilitari et melioramento ecclesie noster de Barbastro manifestis indiciis intenditis non minus fideliter quam devote cum hoc presenti instrumento nostro firmiter et perpetuo valituro et cum consilio tractatu et assensu P. Petri prioris et tocus Oscensis conventus per nos et per omnes successores nostros damus et concedimus vobis omnibus vicinis de Barbastro presentibus et futuris totam primiciam eiusdem ville panis videlicet et vini et omnium aliarum rerum ibidem provenientium integre et sine diminutione ac sine omni retentu. Sub tali tamen conditione vobis prefatam primiciam damus atque concedimus quod quartas partem panis et vini tocus eiusdem primicie nobis et nostris successoribus singulis annis integre et fideliter et sine contradictione aliqua persolvatis. Residuas vero tres partes vestras ipsius primicie ponatis in servicio et in ornamentis ecclesiarum et aliis necesariis universis et quod duo vel tres de iuratis qui in villam vestram pro tempore constituti fuerint et electi nobis et nostris successoribus prestito manuum et oris omnio promitant ut quartam partem primicie panis et ribus integre et fideliter solvant sicut superius est expressum promittentes vobis bona fide per nos et per successores nostros et per Oscensem ecclesiam prefatam compositionem sub formam predictam nos perpetuo et penitus observare. Et ne decetero inter nos et vos super hoc aliquam questio possit vel contrarietas sub oriri.

Nos dictus G. Episcopus presentem cartam signi nostri et sigilli cerei testimonio et signis aliarum personarum fecimus confirmari.

Actum est hoc in capitulo Oscensi, sexto kalendas decembris, era M.^a CC.^a LX.^a octava.

Huius rey sunt testes magister Symon et Petrus Marte canonici Oscensis et Dominicus Sancii, Iohanes de Guardia, Guillelmus de Ribera, Adam Dannava et Petrus de Sanctis Massis vicini de Barbastro.

Mandato et voluntate omnium predictorum, Petrus Iohannis Oscensis notarius hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

273

1230, diciembre, 23. Letrán

Gregorio IX, papa, confirma la unión de la iglesia de Banastás a la sacristía de Huesca.

A. 5-136. Falta bula pendiente. Restos de lemnisco rojo y amarillo.

Gregorius episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio sacriste Oscensi. Salutem et apostolicam benedictionem.

Cum a nobis petitur quod iustum est et honestum tam vigor equitatis quam ordo exigit rationis ut id per sollicitudinem officii nostri ad debitum perducatur effectum. Ea propter dilecte in domino fili tuis iustis postulacionibus grato concurrentes assensu ecclesiam de Banastas cum pertinentiis suis sacristie Oscensis a venerabili fratre nostro Oscensi episcopo de assensu Capituli sui et patronorum ipsius ecclesie deputatam sicut eam iuste ac pacifice possides tibi et per te eidem sacristie auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere vel ei ausu temerario contraire siquis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Laterani, X.^o kalendas ianuarii. Pontificatus nostri anno quarto.

1230

*Memoria de heredades de Pueyo de Fañanás.*B. *Libro de la cadena*, n.º 769, p. 398.C. *Libro de la cadena*, n.º 770, p. 399.

[M]emoria hereditatum camporum et vinearum quas dompnus lohanes et fratres sui dederunt domino Deo et Sancto lohani ecclesiam domum hospitalis, alias casas et illam vineam, aream, paylar, corral et omnia alia que sunt in circuitu et tres casales in Podio et illam faxam de Cordonar et unum campum al alcantariella et faxam del Fulsa. Unum campum ad molendinum et faxam de Sancia del Palomar et illam faxam a las Nocheras et illam faxam del campo. Unum campum a la pedrera, unam faxam et unum campum ultra rivum et illam costam campum de Valle Novella et alium campum de Novella et campum del Paya et unam faxam al Puçuelo et aliam faxam al Coscoyllar et unam faxam in via del covilar et unum campum al Covylar et unum campum al Almanafre et tres campos in via de Antillon. Unum campum en Bal Figuera et in quinque locis vineas in Podio et illam partem molendini de Spicatiel.

[M]emoria de illa hereditate de Puyo que habet ibi donna Almicana. In primis illo campo de Recala cum sua nochera. Illa faxola qui se tenet cum illo campo de illa cavallaria. Illa alia faxa qui se tenet cum illo campo de don Lop de Argavieso. Alio quartello de illo cannal qui se tenet cum illo Fertunio. Alia faxola cum sua lacuna. Alio campo cum sua faxola de ioso qui se tenet cum illo de don Fertuyno. Alia clave qui se tenet cum illo campo de illa donna Faraon. Alia faxa qui se tenet cum illo de don Lorenz. Alio campo qui se tenet cum illo campo de Sancti Salvatoris de Leyre. Parte illa aqua alia faxola super illa azechia qui se tenet cum illo campo de don lohan de Petraselz. Alio campo qui se tenet cum illo campo de Petro de Novales in illo azachi de Argavieso. Una faxola cum illo quatrello qui se tenet cum illo de donna Stecera. Alio campo qui est medietate Almicana. Alia medietate de don lohanes cum illas noceras habet Almiçana in illa parte de don lohannes in una nocera illa medietate. Illo orto illa medietate

que illa tanxit in parte est isto toto in azachi. Illa vinea et illo campo de ioso per medietate inter don Iohanes et vos donna Almiçana. Alia vinea in illa costa de illo azachi per medietatem similiter ad al Pueio illo campo. Alio campo ad illa padul de Argavieso illa medietate qui se tenet cum illo de don Lorenz, alia faxam in valle Novella illa medietate qui se tenet cum illo de Lorenz. Alio campo ad illo Arpate de Citello illa medietate qui se tenet cum illo campo de donna Carigos. Alio campo qui est ad Alboletera qui se tenet cum don Nicholau. Alio campo qui est ad Alboletera qui se tenet cum illo de Petro Novales. Alio qui se tenet cum illo de don Fertunyo. Alio campo qui se tenet cum illo illa cavallarica. Alio campo in Alpisatora qui se tenet cum illo de don Nicholau. Alio campo in via de Antillon qui se tenet cum illo de Lorenz. Alio campo a poz de Aranda qui se tenet cum illo de Beclua. Alio in Aranda qui se tenet cum illo de Bernarde de Alchala a tres montes. Alio campo qui se tenet cum illo hospitale. Alio campo alla Cuna de Arrezque qui se tenet cum illo de Iohan de petraselz. Alio campo a Pena Cassiello qui se tenet cum illo de Petraselz. A via de Torres alio campo qui se tenet cum don Iohanes similiter a Monte Arretondiello. Uno campo qui se tenet cum illo de do similiter. Ad illa valle de Almodolle qui se tenet illo campo cum don Iohanes similiter. Alio campo ad illa era de don Iohan de Pueyo illa medietate cum don Iohan Petraselz. Et faciunt se inter se campos et vineas XL minus illo sine illa casa et illa era.

275

1231, enero, 18. Huesca

Jaime I, rey de Aragón, dona la iglesia de Castejón de Sobrarbe y la de Arcusa a la Limosna y a Pedro Pérez, prior y limosnero.

A. 5-64.

Manifestum sit cunctis presentibus atque futuris. Quod nos Iacobus Dei gratia rex Aragonum et regni Maioricarum, comes Barchinone et dominus Montispesulani, volentes sequi vestigia nostrorum predecessorum qui loca religiosa multipliciter augmentarunt et ea gratuitis donis decorarunt, ut facibus regna possiderent superna. Igitur ob remedium anime nostre

et parentum nostrorum considerantes dilectionem perfectam quam nostri antecessores erga Oscensem ecclesiam semper habuerunt quam nos gratuito animo inviolabiliter volumus imperpetuum observare. Ad preces esset dilecti nostri Petri Petri prioris sedis Oscensis cum hac presententi carta perpetuo valitura damus, concedimus in eternum domino Deo omnipotenti et beate Marie genitrice eius in honore beati Petri apostolorum principis et aliorum Omnium Sanctorum et Elemosine sedis Oscensis et vobis dilecto nostro P. Petriz predicti priori et helemosinario dicte helemosine, et vestris successoribus ecclesiam de Castellon de Sobrap et ecclesiam de Arcusa cum omnibus possessionibus quas habent et habere debent et in potestum sunt habiture cum decimis, primiciis, oblacionibus, defunctionibus et cum omnibus aliis iurisdictionibus divinis et humanis ad dictas ecclesias vel pertinentes quo quomodo. Has autem prenomintas ecclesias vos predictus P. Petri priori et elemosinarius Oscensis sedis et successores vestri habeatis, teneatis possideatis et expletatis pleno iure vestro et cum omni integritate et sine aliqua diminucione, sicut melius et plenius dici vel exprimi sive intelligi potest, sine aliqua contradictione et inquietacione alicuis viventis persone ecclesiastice vel secularis ita quod nos nec nostri successores nec parrochiani predictarum villarum nobiles sive innobiles habeant ullo unquam in tempore potestatem eligendi vel presentandi personas aliquas in illis ecclesiis instituendas, set quicumque in eas preponatur episcopus poterit libere et sine contradictione alicuius vel aliquorum ordinet prenomintas ecclesias atque disponat. Instituendo in illis prenomintis ecclesiis perpetuos vicarios et baiulos quos et quando voluerit secundum arbitrium sue proprie voluntatis. Addimus etiam huic donacioni nostre a nobis liberaliter factam et concessam et etiam ad plenitudinem huius rei et nostre liberalitatis perfectionem, ut in iamdictis ecclesiis nullus unquam clericorum vel laicorum racione vicinitatis nec filiacionis habeat licitum vel possit exigere victum nisi cui elemosinarius Oscensis ex mea liberalitate voluerit concedere et donare. Preterea vos dilectum nostrum P. Petri priorem sive elemosinarium domus Osce et omnes ecclesias predictas et alia bona mobilia et immobilia universa habita et habenda. Dicte elemosine et ecclesiis predictis pertinentia sub nostra specialii protectione custodia comenda atque securo ducatu nostro recipimus

et constituimus ita quod vos et omnes elemosinarios post vos successive venientes et omnia bona dicte elemosine et homines ad eandem pertinentes sitis et sint salvi et securi eundo stando et redeundo per omnia loca regnorum nostrorum et donacionis nostre ab omni dampno et gravamine penitus alieni. Nullus ergo confidens de nostri gratia vel amore, audeat vos dictum Petrum Petri priorem et elemosinarium ecclesie Oscensis vel successores vestros vel res vestros aut eorum aliquas nec etiam bona aliqua ad dictam elemosinam pertinentia aut ecclesias supradictas aggravare, molestare, disturbare, impedire, pignorare, marchare, seu in loco aliquo detinere pro ullo alieno debito vel delicto, nisi per vos ipsos principales debitores fueritis aut pro aliis fideiussores manifesti. Mandantes senioribus, maioribus domus, repostaris, merinis, iustitiis, iuratis, iudicibus, çabalmedinis, iudibus et alcalddis statutis et statuendis et officialibuss aliis nostris et universis subdicis nostris presentibuss atque futuris, quod hanc nostre donacionis cartam et protectionis a nobis factam et concessam, ratam ac firmam habeant et obsservent et quod contra no veniant vel aliquam venire permittant. Set vos prenomiatum priorem sive elemosinarium ecclesie Oscensis et successores vestros et omnia bona ad dictas ecclesias et elemosinas pertinentes. Tanquam nostra propria manuteneant ubique integant et deffendant et ab aliquo vel aliquibus vos vel successores vestros aliquos aut res vestras aliquas ad dictas ecclesias pertinentes sive ad elemosinam quoquomodo nulla tenemus permitant molestari, agravari, disturbari, impediri, seu male tractari aut in loco aliquo detineri pro ullo alieno debito vel delicto. Dum modo vos parati sitis ad exhibendam iustitiam cuilibet querimoniam de vobis proponenti. Quicumque autem contra huius nostre donacionis et concessionis et protectionis cartam venire in aliquo atemptaverit non tantum iram et indignacionem nostram incurret sed pena mille aureorum a nobis sine aliquo remedio proculdubio puniatur predicta donacione et protectione nichilominus in suo robore permanente.

Datum apud Oscam, XV.º kalendas februarii, era M.^a CC.^a LX.^a nona.

Sig†num Iacobi Dei gratia Regis Aragonensis et regni Maioricarum, comitis Barchinonensis et domini Montispesulani.

Huius rei testes sunt:

(Primera columna)

G. episcopus Oscensis.

P. Ferrandi de Albarrazino.

(Segunda columna)

Dompnus F. inffans Aragonensis.

P. Cornelii.

Eximinus de Orreia.

(Tercera columna)

[...]

Rodericus Eximini de Lusía.

Sig†num Petri de Sancto Melione scriptoris qui hoc mandato domini regis scripsit pro [...] loco die et anno prefixis.

276

1231, enero

El obispo García de Gúdal dona heredades con la obligación de la novena, diezmo y primicia a los vecinos de Fañanás.

B. *Libro de la cadena*, n.º 152, p. 68.

C. *Libro de la cadena*, n.º 739, p. 386.

[M]anifestum sit cunctis hanc cartam videntibus quod nos G. Dei gratia Oscensis episcopus de consciencia et assensu Petri Petri prioris tociusque eiusdem ecclesie conventus damus et concedimus vobis universis christianis populatoribus et habitantibus in villa nostra de Faianas omnes hereditates populationes et habitationes vestras quas hactenus ibidem habere consuevistis et laborare. Sub tali siquidem conditione quod decetero vos et vestri laboretis et melioretis et possideatis eas secure perpetue et in pace decimas, primicias de omni collectione, fructuum nobis vel successoribus nostris integre annis singulis tribuatis similiter novenam integram de pane, vino et lino videlicet et de agnis modo similiter faciatis. Et non liceat vobis christianis vicinis de Faianas aliquam de vestris hereditatibus vendere aut alienare alicui homini ullo modo ni fuerit inter vos christianos

habitantes in Faianars quando cumque vendere velletis unus ad alterum vestrorum christianorum ibi habitantum vendatis. Item non liceat vobis aliquam de hereditatibus sarracenorum de Faianas emere ullo modo. Ista aut que superius scripta sunt et denominata vos tenendo per omnia et in omnibus observando nullus de successoribus nostris vel nos alium pravum usum et censum vobis aut vestris decetero ullo modo inponat. Set habeatis et possideatis predictas hereditates et posesiones alias salvas, securas, perpetuas ad hereditatem et omni tempore duraturas vos autem filii et generatio vel posteritas vestra omni tempore ad faciendum quicquid ex eis vel in eis vobis facere placuerit tanquam de propriis vestris rebus salvo tamen ut dictum est superius iure nostro.

Nos autem G. Dei gratia Oscensis episcopus memoratus hanc cartam collaudamus et hoc signum facimus.

Ego P. Petri prior pro me et pro toto conventum hoc signum facio.

Ego A. de Lac prepositus hanc cartam laudo et hoc signum facio.

Ego G. Petri sacrista hanc cartam laudo et hoc signo corroboro.

Signum G. Martini archidiachonus de Serrauol.

Signum D. de Açonar archidiachonus de Laures.

Signum Montanarii precentoris.

Sunt testes huius dicte donationis G. de Fontibus miles et Sancius de Arrasal.

Actum est hoc mense ianuarii, era M.^a CC.^a LX.^a IX.^a.

Martinus de los Guasquis mandato predictorum scripsit et hoc signum fecit.

277

1231, febrero, 15

Arnaldo de Lourdes, pellicero, y su mujer, Toda, venden unas casas frente al cementerio de San Pedro el Viejo a Guiraldo de Fontanas por cuarenta morabetinos alfonsinos.

B. *Libro de la cadena*, n.º 569, p. 302.

In Christi nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritatis venditionis quam facio ego dompnus Arnaldus de Lorda pellicer de Osca, et uxor mea Tota vobis Guiraldo de Fontanis. Placuit nobis obtimo corde et bona voluntate et in presentia bonorum hominum sine ullo rancurante vendimus vobis unas nostras casas quas habemus in Osca, coram ciminterio Sancti Petri Veteris de Osca. Que affrontant in prima parte in via publica, in secunda parte in casis Raymundi Aculler, in tercia parte in casis Petri torner, in IIII.^a vero parte in casis Montisaragonis. Sicut iste iamdicte affrontationes continent casas predictas in circuitu ab utraque parte sic vendimus vobis illas totas ab entegro sine aliquo nostro nostrorumque retentu cum introitibus et exitibus suis de terra usque ad celum per precium placabile quod nobis et vobis bene placuit scilicet per XL morabetinos alfonsinos bonos boni auri et recti ponderis quos ex vobis accepimus ad voluntatem nostram et de hoc predicto precio apud vos predictum emptorem nichil remansit ad pacandum. Ut habeatis et possideatis casas predictas ab hac die in antea sicut venditioni melius potest dici et intelligi ad vestrum vestrorumque salvamentum francas, salvas et securas per dare et per vendere et impignare et facere inde vestram propriam voluntatem sicuti ex vestra propria hereditate vos et filii vestri vel filie et omnes generatio et posteritas vestre per secula cuncta. Ad maiorem autem securitatem vestram damus vobis fidancias de salvetate de casis predictis de totis hominibus et feminis per fuerum de Osca dompnum Vitalem de Tusaguet et Raymundum Aculler qui stant in Osca et nos ipsos cum eis aboltas. Ita tamen quod quisquis vobis vel vestris decetero eiecisset de casis predictis nos et fidancie predicte demus aut mittamus vobis et vestris in alteris tam bonis casis in tam convenienti loco in Osca et in suis parrochiis et faciamus vobis et vestris illas salvas et securas secundum consuetudinem et per fuerum de Osca. Huius rei testes sunt Dominicus Iohanis et Petrus Batalla pelliceros de Osca.

Actum fuit hoc mense february, XV.º diebus intratis, sub era M.^a CC.^a LX.^a VIII.^a.

Aliala paccata constitit II solidos.

Dominicus Campanarii scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

1231, febrero, 20. Huesca

El obispo García de Gúdal dona la iglesia de Cachicorba al monasterio de Sijena.

A. 7-173. Carta partida por ABC.

Noverint universi presentem paginam inspecturi. Quod nos G. Dei gratia Oscensis episcopus attendentes nobis esse debitum et honestum aurem de facili iustis et honestis petitionibus inclinare. Considerantes etiam domum et monasterium de Sixena quod asummis pontificibus et regibus etiam et principibus plurimis beneficiis gaudere dinoscitur.

Ideoque in Dei nomine nos G. Episcopus supradictus cum assensu et diligenti tractatu P. Petri prioris et tocius conventus Oscensis cum hoc presenti instrumento nostro firmiter et perpetuo valituro per nos et per Oscensem ecclesiam et per omnes successores nostros concedimus vobis venerabili et dilecte G. Dei gratia damus Sixene priorisse et toti eiusdem conventui dominarum videlicet atque fratrum ecclesiam que dicitur de Cayschorba cum decimis, primicis, oblationibus et defunctionibus hereditatibus et terris et possessionibus universis et aliis iuribus ad eandem ecclesiam spectantibus vel spectare debentibus quo quomodo. Volumus igitur et concedimus per nos et per omnes successores nostros ut ab hac die in antea vos et monasterium de Sixena et totus eiusdem conventus presens scilicet et futurus prefatam ecclesiam cum omni iure suo habeatis teneatis et possideatis omni omnino remoto gravamine pacifice et quiete, salvis tamen quartis et cenis, procuracionibus, visitacionibus et peditis et aliis iuribus universis nobis pacifice persolvendis et vicarium qui curam donarum de manu nostra suscipiat nobis successive pro tempore presentetis. Ut autem presens carta huius concessionis testimoniale a nobis et nostris successoribus firma et inviolabiliter perpetuo perseveret signo nostro et signis personarum eam fecimus confirmari.

Ego autem G. Dei gratia domus Sixene priorissa et totus eiusdem conventus cum magnis gratiarum actionibus recipimus a vobis venerabili patre et domino G. Episcopo et a toto conventu Oscensis concessionem

quam nobis factis de ecclesia supradicta et promittimus et fideliter convenimus dare vobis et vestris successoribus annuatim quartas et cenas procuraciones visitaciones et pedita et omnia alia iura vestra.

Quod est actum in Oscensi Capitulo, X.^o kalendas marcii, era M.^a CC.^a LX.^a VIII.^a.

Mandato predictorum, Petrus Iohannis Oscensis notarius, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

279

1231, febrero

Pedro, hijo de Bartolomé, sacerdote, y su mujer, Oria, venden una viña en Coscollano por cuarenta sueldos jaqueses al arcediano Guillermo Martín.

A. 2-613.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta actoritate vendicionis quam facimus nos Petrus, filius Bartholomei sacerdotis et Oria, uxor mea. Placuit nobis bono animo et gratuita voluntate in presentia bonorum hominum sine aliquo conquerenti vendimus vobis dompno Guillelmo Martini archidiaconus unam nostram vineam quam habemus in villa de Choscollano, in termino de Bulbeto. Que affrontat ab una parte in vinea abatie et in alia parte in vinea Petri Enneç et in tercia parte in campo Iohannis de Villacampa et in quarta parte in vinea nostra. Sicut iste iamdicte affrontaciones predictam vineam ab utraque parte circundant et concludunt, sic vendimus vobis ipsam totam integre sine aliquo retinimento cum ingressibus et egressibus et omnibus arboribus aquis directis et pertinenciis quis per precio placabile quod placuit nobis et vobis videlicet per XL solidos denariorum monete laccensis bone et firme quos de presentia a vobis accepimus in manu et unde tenuimus nos bene paccatos nostre voluntati et placimento et de hoc precio nichil inde remansit apud vos emptoires supradictum ad persolvendum nec nobis ad recipiendum. Ideo volumus et concedimus vobis quod ab hac die in ante qua presens carta scribitur predicta vinea cum omni iure ei pertinenti habeatis teneatis et possideatis integre et in pace totam salvam et securam, francham, liberam et ingenuam atque quietam vestre proprie

hereditati et voluntati per dare, vendere, impignorare vel quocumque modo volueritis alienare et per omnes vestras proprias voluntates inde facere imperpetuum sicuti ex vestra propria hereditate vos et omnes successores vestri per secula cuncta sicut melius et plenius modo aliquo potest dici vel intelligi vestro vestrorumque salvamento. Ad maiorem autem securitatem damus vobis fidanciam salvitatis de iamdicta vinea quam vobis vendimus de cunctis hominibus et feminis secundum usum et fuerum terre Paschasius de Massoria qui habitat in Choscollano et nos medipsos cum eo in simul et aboltas. Quia quisquis vos vel successores vestros voluisset decetero eicere de predicta vinea nos et predicta fidancia salvemus eam vobis aut demus et ponamus vos in alia vinea tam bona et in tam convenienti et utili loco in villa de Coschollano et in suis terminis salvando eam vobis secundum usum et fuerum terre. Testes autem huius rey sunt Michael d'Aspes et Sperando qui stant in Coschollano.

Quod est actum in mense febrerii, sub era M.^a CC.^a LX.^a VIII.^a.

Aliala facta et paccata constitit II solidos.

Bartholomeus de Aquis vicarius, mandato et voluntate omnium predictorum, hanc cartam scripsit et hoc sigt num fecit.

280

1231, junio

Barrava, viuda de Guillén Fornier, dona un campo en el término de Mesa a la Cámara.

B. *Libro de la cadena*, n.º 873, p. 453.

In Dei nomine et eius gratia. Notum sit omnibus quod ego Barrava, uxor quondam Guillelmi Fornier, ad salutem me anime et de viro meo supradicto de voluntate et assensu dompni Martini, filii mei, canonici Oscensis dono et concedo in presenti ad Cameram claustris sedis Osce quondam campum meum in Oscha in termino de illa Mesa. Qui affrontat in una parte in vinea de Camera, in secunda parte in cequia vicinali, in tercia parte in via publica. Sicut enim supradicte affrontationes continent undique et circundant campum antedictum sic dono et delibero ipsum ut fiat decetero ad hereditatem

de predicta Camera salvum securum, franchum, liberum, perpetuum et quietum et omni tempore duraturum sine retentu meo et meorumque cum introitibus suis et exitibus sicut melius dici et intelligi potest ad securitatem et utilitatem de Camera supradicta. Sunt testes huius dicti donativi Petrus de Corriaz et Dominicus de Torres de Vialata vicini Oscenses.

Actum est hoc mense iunii, era M.^a CC.^a LX.^a VIII.^a.

Martinus Guasquis scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

281

1231, octubre, 8. Huesca

El obispo García de Gúdal dona a la Limosna las iglesias y abadía de Castejón de Sobrarbe y San Esteban de Arcusa.

A. 3-693.

A. 3-701.

B. *Libro de la cadena*, n.º 1000, p. 533.

Fugatis cui transcursus et varia terrarum promitanto facto hominum cito abolent et que facta fuerunt sollempniter quia non facta frequenter laborant in irritum revocare. Quod nos G. Dei gratia Oscensis episcopus attendentes quam sit exemplo laudabile locis in quibus pauperes recipiuntur missericorditer item sub venire. Considerantes et devotionem quam illustris Iacobus Dei gratia rex Aragonum et regni Maioricarum, comes Barchinone et Urgelli et dominus Montespesulani habuit erga Oscensem ecclesiam qui tanquam pius dominus et patronus ecclesias et abbatias Castilionis Suprabensis et de Arcusa cum assensu vicinorum eidem helemosine contulit et concessit sicut in suo privilegio continetur. Laudantes et quod venerabilis et dilectus noster P. Petri prior Oscensis utilitatem et incrementum helemosine Oscensis eiusdem in qua pauperibus leta manu necessaria cotidie ministrantur ubique pro iuribus curavit semper tam debita quam fideli sollicitudine pro movere. Ideo communi consilio et diligenti tractatu tocius conventus Oscensis ecclesie cum hoc presenti instrumento firmiter et proprio valituro donamus atque concedimus helemosine Oscensis perpetuum ad sustentationem pauperum ecclesias et abbatias

Sancte Marie Castilionis Suprabarbensis et Sancti Stephani de Arcusa cum decimis, primiciis, oblationibus, defunctionibus et cum domibus, agris, vineis, ortis et terris hereditatibus tributis et possessionibus universis et cum omnibus omnino et singulis iuribus et pertinentiis ad ipsas ecclesias pertinentibus vel quecumque modo debentibus pertinere volumus qui et per nos et per omnes successores nostros spontanee consentimus quod decetero supradicte ecclesie cum omni iure earum sint in proprium ius helemosine supradicte ecclesie cum omni iure earum sint in proprium ius helemosine supradicte et ad ipsam spectent libere et ingenue. Et ut vos P. Petri prior Oscensis et successores vestri omnes ipsas ecclesias teneatis et possideatis et redditus proventus et fructus earum percipiat pacifice et quiete nullo impediendo vel in aliquo aliquando molestarem. Retinemus tamen in supradicta ecclesia Castilionis cenam et quartum et cetera iura episcopalia nobis et nostris successoribus per solvenda. In ecclesia vero de Arcusa retinemus nobis et nostris successoribus medietatem procurationis tamen quartum vero de Arcusa et de Castellazo percipiat Oscensis helemosina integre pacifice et quiete sicut melius percipere consuevit. Ut autem ista donatione apud presentes quam apud posteros firma semper permaneat nos G. Dei gratia episcopus supradictus presentem cartam huius donationis testimonialem signo et sigillo nostro et signis personarum in perpetuam memoriam duximus confirmandam.

Quod est actum in Oscensi Capitulo, VIII.º idus octobris, era M.^a CC.^a LX.^a nona.

Ego G. Oscensis episcopus hoc sig^tnum facio.

Ego P. Petri prior Oscensis pro me et pro toto conventu hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego G. Martini archidiaconus hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego G. Petri sacrista Oscensis hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego B. de Bardaxino archidiaconus Vallensis hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego A. de Lacu prepositus Oscensis et laccensis hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego E. de Novales camerarius Oscensis et laccensis hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego D. de Çonar archidiachonus de Laures hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego magister R. archidiachonus Suprabarbensis hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego Montanerius precentor Oscensis hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego Petrus Iohannis Oscensis notarius hanc cartam de mandato predictorum scripsi et hoc sig(*espacio en blanco*)num feci.

282

1231, octubre, 17

Los vecinos de Castejón de Sobrarbe prometen pagar el diezmo a la Limosna, y a cambio esta se compromete a mantener cuatro racioneros en dicha villa.

A. 5-25.

A. 4-25.

B. *Libro de la cadena*, n.º 1046, p. 562.

C. *Libro de la cadena*, n.º 1004, p. 536.

Quoniam que geruntur cito excidunt a memoria, ideo longueva et veritati scripti testimonio comendatur ut teneantur certis et durcius que sunt gesta. Hin est qui quod nos parrochiani et vicini de Castillon de Suprarbe scilicet G. de la Serra et Garsias de Azlor milites, Iohanes de lo Cerollar sacerdos, Eximinus de la Pardina, Petrus de lo Cerollar, Iulianus de las Erolas, Sancius de Ospitale, Sancius Superpina, Petrus de la Quintana, Guillelmus, filius Sancie de Frontman, Petrus de la Serra, Maria de Portulas, Glorieta Ferrandus de la Pardina, Dominicus de la Terre, Benedectus de la Terre, Egidius de la Terre, Petrus de la Terre, Dominicus de Monte Pilato, Iulianus de Serrotilla, Petrus Martini, Iohanes de Sarraulo, Filipus de Escapa, Petrus Lupi, Dominicus Burrelli, Laurencius Dominicus, Petri de Buil, Michael de la Serra, Sancius de los Pocinellos, Iohannes de las Esplugas, Bonus filius Petrus de Castellaço, Dominicus de Escapa, Martinus de Avinçalla, Calbetus, Sancius de Lines, Petrus de Hospitale, Sancius de

la Terre, Guillelmus de Iaro, Sancius de Gilbega, Dominicus de Arrevella, Iohannes de Mediano, Garsias de Aguilar, Sancius de Scanella, Petrus de la Terre Yllola, Iohanes de la Cambra, Sancius de Romea et omnes alii vicini et parrochiani de Castillo de Suprarbe comandantes devotionem quam illustris I. Dei gratia rex Aragonum et comes Barchinone et dominus Montispeulani habet erga Oscensis helemosina. Laudantes etiam donationem perpetuam ecclesie et abbacie de Castillis de Suprarbe ad eodem domino rege factam eidem helemosine sic in suo privilegio continetur et a venerabili patri et domino G. Dei gratia Oscensi episcopo confirmatam omnes prefati vicini et parrochiani de Castillis de Suprarbe eandem donationem peritus approbamus. Pari itaque voto omnes et singuli vicini et parrochiani de Castillis de Suprarbe benigno et sincero affectum vos venerabilem Petrum Petri priorem et helemosinarium Oscensium et omnes successores vestros in prelatum seu in prelatos recipientes per nos et pro omni nostra posteritate eandem ecclesiam et abbatiam de Castillis de Suprarbe cum omnibus iuribus et pertinenciis suis et debentibus pertinere damus et concedimus prefate helemosine Oscensis perpetuo possidendam promittamus itaque vobis pro nobis et nostra posteritate quod nobis et vestris successoribus decimas etcetera iura ipsius ecclesie dabimus fideliter integra et illesa et melioramento ipsius ecclesie intendemus debitam reverentiam et honorem exhibentes vobis et vestris sicut boni parrochiani catholici et fideles.

Nos autem Petrus Petri prior et helemosinarius Oscensis per nos et successoribus nostros omnes cum assensu venerabilis patris et dompni G. Dei gratia Oscensis episcopi et tociusque conventus Oscensis concedimus vobis universis vicinis et parrochianis de Castillis de Suprarbe omnia iura illa que vos in eadem ecclesia consuevistis percipere et habere debetis. Concedimus etiam presentibus portionariis ad servicium ecclesie deputatis videlicet Iohanni de lo Cerollar, D. Vitale, Iohani Veyllard, P. de Castille, Iohanni de la Pardina et G. de Avinçalla dum vixerint iuxta consuetudinem predictae ecclesie in victualibus providere post obitum vero illorum nos et successores nostri teneantur assumere IIII.º portionarii de filiis ville (*mancha*) quos decrevimus si ibi inveniantur duos videlicet sacerdotes unum dyachonum et alterum subdyachonum et non amplius qui sint ad com-

plendum eiusdem ecclesie servicium deputati et habeant victum in eadem ecclesia secundum quod prefati portionarii consueverit percipere et habere. Hanc siquidem compositionem per nos et successores nostros omnes promittimus vobis vicinis et parrochianis de Castellis de Suprarbe presentibus et futuris in [...] attendere et servare. Huius rei testes sunt Garsias abbas de Arcusa, Egidius de Avinçanlla, Garsias de Buesa et Dominicus de Arcusa.

Quod est actum XVI.º kalendas novembris, anno Domini M.^o CC.^o XXX.º prima, sub era M.^a CC.^a LX.^a VIII.^a.

Ego P. Petri prior Oscensis et helemosinarius pro me et pro toto conventu hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego G. Martini archidiaconus de Sarraulo hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego G. Petri sacrista Oscensis hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego B. de Bardaxino Vallensis archidiaconus hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego A. de Lach Oscensis prepositus hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego Eximinus de Novales camerarius Oscensis et hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Fulcherius Suparberii archipresbiter mandato utriusque partis scripsit hanc cartam et fecit hoc sig(*espacio en blanco*)num.

283

1231, octubre

Pedro de Alcalá y otros vecinos de Novales reconocen deber una deuda de cien morabetinos alfonsinos de oro a Pedro Ramón de Calpena.

A. Extravagantes, n.º 37.

Notum sit cunctis presentibus atque futuris. Quod ego dompnus Petrus de Alcala, filius qui fui dompni Guillemi de Alcala, et ego dompnus Bertrandus de Bestanssa et ego Martinus de Avero et ego Dominicus don

Pietro et ego Raimundus de Argavioso et ego Antolinus et ego Garsias de Labat et ego Bartolomeus, gener de Enneco de Poçant, et ego Iohanes de Lanaia et ego Sancius de Lanaia et ego Dominicus Aznar et ego Martinus don Pietro qui stamus in Novales, omnes in simul et quisque nostrum pro toto concedimus quod debemus dare vobis dompno Petro Raimundo de Calpena, vel qui hanc cartam nobis in vestra voce ostenderit sine omni occasione et fallimento et sine ullo retinimento centum morabetinos alfon-sinos bonos boni auri et recti ponderis scilicet ad medium mensem madii ad voluntatem nostram de rebus vestris de quibus sumus bene paccati. Et si tenuerimus illos ultra dictum terminum convenimus vobis tenere ostages intus in Oscan infra muros petre et non exeamus inde super nostris pedibus nec super alienis sine vestro amore et non tenendo promittimus vobis emendare et restituere quam cumque manulleptam et missionem feceritis predictis morabetinis de predicto termino in antea et sitis inde creditus vestro simplici verbo sine iura et torna. Item damus vobis potestatem pignorandi et destringendi nobis et omnibus rebus nostris mobilibus et immobilibus ubi eas poteritis invenire in villa et extra villam et nos nec alius hanc pro nobis vel in voce nostram non defendamus vobis nec nunciis vestris pignoras nec defendere faciamus nec consentiamus ullo modo. Peterea facimus vobis hominium ore et manibus ut paccemus vobis morabetinos predictos termino iamdicto sine voce mala vel teneamus vobis ostages pro ut dictum est superius sine inganno vestro. Ad maiorem securitatem vestram ego dompnus Petrus de Alcala iuro vobis dompno Petro Raimundo de Calpenna super quatuor evangelia Dei et super Sanctam Crucere domini tactis manibus corporaliter ut omnia suprascripta vobis atendam et atendere faciam bona fide et sine dampno vestro. Huius rei testes sunt Petrus de Camino et Guiraldus Brun et Dominicus Iohanis.

Actum fuit hoc mense octubris, sub era M.^a CC.^a LX.^a VIII.^a.

Dominicus Campanarii scripsit.

1231, octubre. Huesca

El obispo García de Gúdal concede el patronato de la iglesia de San Juan del Hospital del Puente de Fañanás a Gómez del Pueyo, caballero.

B. *Libro de la cadena*, n.º 736, p. 384.

[H]oc est translatum bene firmiter factum et extractum quod a instrumento originali cuius tenor talis est. Notum sit cunctis presentem paginam inspecturis, quod nos Garsias Dei gratia Oscensis episcopus, attendentes devotionem et bonam voluntatem quam vos dilectus filius dompnus Gomiz de Podio miles et propter multa bona serviciaque nobis fecisti et vestri erga ecclesiam Sancti Iohannis Babtiste de Hospitale Pontis de Podio de Fayngnanars que semper habeas et multa bona que ipsi ecclesie multociens fecistis. Ideo bono animo et gratuita voluntate damus vobis plenariam potestatem cum consensu et voluntate et auctoritate tocius nostri Capituli Oscensis eligendi abbatem in ecclesia beate Marie de Podii de Faynnanas ut cum voluntate tua et auctoritate sit electionem ipsam et ita habeat omnis generatio tua per secula cuncta. Quicumque fuerit dominus castrum de Podii de Faynnanas et mittere capellanum in ecclesiam Sancti Iohannis Babtiste ut cantet ibi pro vobis et pro animabus patris et matris vestre et omnium consanguineorum vestrorum per secula cuncta amen. Ut autem predictam donationem firma et stabilis permaneat omni tempore et numquam possit in irritum revocari pressentem cartam prefate donationis testimonialem vobis concedimus signo nostro confirmatam.

Ego autem Gomiz de Podio supradictus attendens magnam misericordiam quam vos venerabilis pater et dominus meus G. Dei gratia Oscensis episcopo mihi et meis facitis, quia potestatem eligendi abbatem in ecclesia beate Marie de Podio mihi dedistis et abbate ibi non possit esse sine voluntate et auctoritate mea et consensu meo et omnis generatio mea post me et capellanum in ecclesia beati Iohannis Babtiste pro me et pro animabus parentum meorum et omnis generatio mea per secula cuncta concedistis. Ideo bono animo et gratuita voluntate amore Dei ob remedium anime mee et animarum patris et matris mee omniumque consanguineorum meorum

dono et concedo ad servicium ecclesie beati Iohannis Bapstiste CCCC solidos denariorum illius monete que sit firma a domino rege in Aragone. Testes huius rei sunt dompnus Bernardus de Bardaxino archidiachonus Vallensis et Alfonsus de Orna canonicus, et Egidius miles de Podio et Garsias miles de Podio et Guillelmus de Grimon cives Oscenses et Petrus Gilbertus cives Oscenses.

Quod est actum et concessum, apud Oscham in capella domini episcopi, mense octobri, sub era M.^a CC.^a LX.^a nona.

Ego G. Oscensis episcopus hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum, hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

Sig(*espacio en blanco*)num Iacobii de Salavert publici Oscensis notarius testis huius translati.

Ego Dominicus de Artieda publici Oscensis notarius hoc translataui et sig(*espacio en blanco*)num meum feci.

285

1231, noviembre, 7

El obispo García dona a treudo un campo y una viña en Sesa a Miguel de Arbaníés.

B. *Libro de la cadena*, n.º 134, p. 61.

C. *Libro de la cadena*, n.º 286, p. 163.

D. *Libro de la cadena*, n.º 738, p. 386.

[N]otum sit cunctis presentem paginam inspecturis quod nos Garsias Dei gratia Oscensis episcopus atendentes multa bona et grata servicia que tu Michael de Arbanes nobis et nostris multociens fecisti et cotidie facere non postponis. Ideo bono animo et gratuita voluntate damus et concedimus tibi in presenti in diebus tuis ad tributum quondam campum et quondam vineam cum suam lannam quos habemus in terminis de Sessa. Campus vero est ipsum quem nos emimus et fuit dompni Bertrandi de Olsona et affrontat ab una parte in cequia vicinali et in secunda parte

in campo filiorum Raimundi de illo Turmo et in tercia parte in campo de Deusaiuda. Vineam autem et lannam est in valle Excusana, illam scilicet quam emimus a dompno Garsia Petri de Longares et dompna Maria de Podio uxore sua, et affrontant ab una parte in via publica, in secunda parte in viero, et in tercia in vinea dompni Navarti de Torla. Sicut iste iamdicte affrontationes predictos campos et vineas et lannam ab utraque parte circundant et concludunt sic damus et concedimus tibi ipsos in presenti in diebus tuis ad tributum totos integre sine aliquo retinimento cum ingressibus et egressibus et omnibus arboribus, aquis, directis et pertinenciis eorum. Tali vero convenio quod teneas labores et expletes ipsos in pace et sine contraria toto tempore vite tue et des inde annuatim in festo Natale Domini castello de Sesa unam libram piperis pro tributo. Tamen non liceat tibi dictos campum, vineam et lannam alicui dare, vendere vel inipnare aut aliquo alio modo alienare. Set post obitum tuum revertantur integre et sine diminutione aliqua in dominio et posse episcopi Oscensis cum omni melioramento in eis facto. Ut autem predicta donatione fideliter et inviolabiliter observetur et numquam in diebus tuis possit in irritum revocari presentem cartam prefate donationis testimonialem tibi concedimus signo nostro confirmatam.

Ego autem Michael de Arbanes supradictos bono animo cum gratiarum actione recipio a vobis domino meo Garsia Dei gratia venerabili Oscensi episcopo predictos campum et vineam et lannam quos mihi datis et conceditis in diebus meis ad tributum pro predictis conveniis et promito et convenio vobis bona fide sine fraude dictum tributum annuatim dicto termino dicto castello de Sessa in pace et sine contraria persolvere et ea que superius dicta sunt fideliter et integre attendere et complere. Testes autem huius rei sunt fideliter et integre attendere et complere. Testes autem huius rei sunt dompnus Petri Petriz sacrista Oscensis et dompnus Dominicus de Açonar archidiachonus de Laures.

Quod est actum VII.º die entrante mensis novembris, sub era M.^a CC.^a LX.^a IX.^a.

Ego G. Oscensi episcopo hoc signum facio.

Bertrandus Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

1231, diciembre

Pedro Alcalde, clérigo de la iglesia de Santa María de Uncastillo, hace testamento.

A. 2-685.

B. *Libro de la cadena*, n.º 643, p. 333.

[N]otificetur cunctis presentem paginam inspecturis, quod ego Petrus Alcalde, clericus ecclesie Sancte Marie, existens in meo sensu et in mea plena memoria dispono et destino omnia que habeo et mando qualiter habeantur et dividantur post meos dies.

Laxo et dono M. Petri, meo nepoti, filio dompne Olalie, unas casas in Metina quas emi de filiis Petri Laros et unam vineam in fonte Beras que est in sulco de orto Sancti Martini. Verum tamen si M. Petri, meus nepos, non venerit in Unicastrum vel contigerit cum mori, laxo et dono predictas casas et vinas hospitali Sancti Iohannis ut habeat eas solutas et quietas absque ullo obstando.

Laxo et dono ad Claveram, meam neptam, illum fornum qui est iuxta casas dompnii S. de Certera. Sub tali conditione quod clericis Sancte Marie omni tempore semel in anno pro meo aniversario det III solidos. Si tam contigerit Claveram mori absque prole clerici Sancte Marie recipiant et habeant ipsum fornum solutum et quietum necessarie eis obstante.

Laxo et offero Deo et clericis Sancte Marie unam vineam in Avenar iuxta vineam Dominici Lopez et unam ornalem de XV carcas pro meo aniversario.

Laxo ad confratriam Sancte Marie X solidos.

Ad mensam Sancte Marie X solidos.

Ad dompnum Pelegrinum V solidos.

Ad Per Maior III solidos.

Ad clericos Sancti Felicis III solidos.

Ad Ronçesvalles II plumaços, I capçal, I litera.

Ad M., filium mee germane, et LX tibi ad Coloniam II mantos de carnero, II sacos in taleca, III taylladeros, III concas, II calderos, I sartam, I rasera,

I speto, I focariço, I arca, I taula, III nansas, apud I capam, II plumellos, I capeçal, I poçal, I cannata, I ferratella, I petaço.

Laxo ad ecclesie Sancti Felicis unam casam que est inter predictas casas et casas P. Ferrero de Metina et quia eam tenuerit. Det clericis ipsis ecclesie unoquoque anno XII denarios pro meo aniversario

Si quando ego don Petrus migravero a seculo dompnus Arnalt de Sadava in potencia et in comanda cuius laxo totum quod predictum est non esset pressens vel non posset adesse.

Rogo vos dompnum M. Nicholay et dompnum I. Ferrero ut recipiatis cupas et allia que non sunt hi scripta et vendatis ea et persolvatis totas meas laxas et totum illud quod dispensabitur in mea morte et quod super fuerit detis pro anima mea cum consilio dompni A. de Sadava.

Actum est hoc in presentia dompni A. de Sadava iamdicti Per capellani sancte Marie et S. Nicholay. Huius facti sunt almerii et capeçalarii. Testes visores et auditores dompnus Iohanes de Uncastiello et dompnus E. Lopeç de don Garrero. De cetero autem aliud testamentum non valeat ni sit factum cum consilio dompni A. de Sadava et M. Nicholay et I. Ferrero.

Actum est hoc mense decembris, sub era M.^a CC.^a LX.^a VIII.^a.

Ego S. Ordaneç hanc cartam scripsi mandato omnium predictorum.

287

1232, enero, 22

Guiraldo de Fontanas vende unas casas en el barrio de San Pedro el Viejo, por cuarenta y cuatro morabetinos alfonsinos, a Salvador de Jaca, capellán de Santa María de Salas.

B. *Libro de la cadena*, n.º 46, p. 18.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate venditionis quam facio ego Guiraldus de Fontanis. Placuit mihi obtimo corde et spontanea voluntate et in presencia proborum hominum et sine ullo rancurante vendo vobis Salvador de laca, capellano beate Marie de Salis d'Osca, unas casas in Osca, in barrio Sancti Petri Veteris Osce. que affrontant in prima parte in

via publica, in secunda parte in casis Petri Tornerii, in tercia parte in casis ecclesie Montisaragonis, in quarta vero parte in casas Raymundo Aculle-
ro. Sicut iste iamdicte affrontaciones undique parte circundant predictas
casas ita vendo vobis illas integre sine ullo meo meorumque retentu here-
mas et populatas cum introitibus et exitibus suis de terra usque ad celum
et cum totis suis pertinenciis que pertinent et per aliquem modum debunt
pertinere sicut melius dici vel intelligi potest ad venditionem vestri vestro-
rumque salvamentum per precium placabilem quod inter me et vos bene
convenimus atque complacuit scilicet per XL et IIII morabetinos alfonsinos
boni auri rectique ponderis quos dicto venditore de presentem in manu a
vobis accepi inde bene vestri paccatus fui ad meam voluntatem et erga
dicto emptore de iamdicto precio nichil remansit persolvendus. Ideo vendo
vobis predictas casas et trado vobis illas in presenti et mito vobis illas in
vestram corporalem possessionem ac tenedonem ut habeatis et possideatis
illas decetero ad vestram propriam hereditatem pro ut mihi pertinent et
pertinere debent francas, liberas, quietas et solutas ad dandum, venden-
dum, inpignorandum et quali cumque modo eas volueritis alienare et per
facere ex illas et in illas quo cumque volueritis tanquam vestram propriam
hereditatem vos et filie et omnis generatio vestra atque posteritas per se-
cula ccuncta. Ad maiorem vestram confirmationem dono vobis fidancias
de salvetate de dictas casas quas vobis vendo de me et omnibus hominibus
et feminis per forum Osce qui tenere et possidere vobis et vestris faciant
omni tempore A. de Lorda et Stephan Salmonem ambos duos aboltas et
me ipsum cum eis aboltas. Quia quisquis vobis vel vestris eiecerit de dictas
casas vel aliquid minuerit ego cum dictis fidanciis salvas vobis faciamus
vel donemus vos et mitamus et teneamus in tam bonas alias casas in Osca
et in tam convenienti et utili loco per forum Osce. Huius rei sunt Lupus
Marroquini et Vitale de Tusagueth.

Actum est hoc in mense ianuarii, XXII.º diebus intratis, era M.^a CC.^a L.^a
XX.^a.

Aliala data et paccata constitit II solidos.

Bartholomeus scripsit et hoc sig(espacio en blanco)num fecit.

1232, mayo. Huesca

Arnaldo de Lac, preposito, dona varias heredades en Huesca a Sancho de Rasal y a su mujer, Teresa.

B. *Libro de la cadena*, n.º 990, p. 523.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Manifestum sit cunctis tam presentibus quam futuris quod ego dompnus Arnaldus de Lac prepositus Oscensis de voluntate et assensu domini mei G. Dei gratia venerabilis Oscensis episcopi et P. Petri prioris et tociusque Oscensis ecclesie conventus dono vobis et concedo in presenti Sancio de Arrasal et uxori vestre Taresie XX tritici videlicet et quinque kaficatas de terra in Osca et in suis terminis quas habeo ego ratione prepositurarum Oscensium in azaqui scilicet et in Albari.

In primis faxam unam de campo circa ortum de Bardaxin affrontat ex parte orientis in campo dompni Mathalonis, ex parte occidentis in via publica.

Alium vero campum qui de Acullon in via Sancte Marie de Salis affrontat ex parte orientis in via de Salis, ex parte meridie in campo domini regis et in cequia vicinali.

Alium vero campum in Almeriz affrontat ex parte orientis in campo Montisaragonis in occidente in cequia vicinali.

Alium campum de Balzencos affrontat ex parte orientis in via de Monflorit, ex parte occidentis in via que vadit ad molinos.

Alium campum de fonte Sicca affrontat ex parte orientis in campo dompni Petri Ferrizii, ex parte occidentis in illo fonte et in cequia vicinali.

Alium campum in medipso termino ad illum vierum de molendino Guillelmi de Oros affrontat ex parte orientis in campo Martini de Pigmento, ex parte occidentis in campo Guillelmi de Scarp.

Alium autem campum in medipso termino ad illum vierum affrontat ex parte orientis in campo de Zavaladiem, ex parte meridie in ipso viero et in campo Dominici Ferrer.

Alium vero campum in medipso termino et in medipso viero affrontat ex parte orientis in campo de Morro et in cequia vicinali, ex parte meridiei in campo Petri Raymundi de Alquibla.

Et alium campum in via de Ponpien affrontat ex parte orientis in campo Sancti Salvatoris, ex parte occidentis in via publica.

Et unam vineam ad fontem Copertoratam affrontat ex parte montis in campo milicie Templi, in occidente in parrali Dominici de Sangarren.

Predicto vero campum sit in azaqui et qui sunt in Albari faxam subtus viam de carro ex parte montis affrontat in faxes de helemosina, ex parte meridiei in faxes Sancti Vicentii, ex parte occidentis in via de lo carro.

Alium campum de Acullon subtus viam del carro affrontat ex parte orientis in campo Michaelis de Ara, in occidente in via publica, ex parte meridiei in campo Garsie de Larbesa.

Aliam faxam de Ill arrovas seminatam subtus Acullon in via de lo carro affrontat ex parte orientis et meridiei in campo sancti Salvatoris, ex parte montis in campo Stephani de Xep.

Alium campum maiorem in termino de Forchas ad petreram Sancte Petri affrontat ex parte orientis in illa algandega, ex parte occidentis in campo Garsie cognati de Guillemo Raimundi.

Alium autem campum super Puiale de ipsa petrera affrontat ex parte orientis in campo de Caritate, ex parte occidentis in campo Petri de Torralba.

Alium vero campum de Puiaçolo ad vierum de Montzur et affrontat ex parte montis in campo Fortunii de Tallamont, ex parte meridiei in campo Petri de Ontynena, in occidente in viero de Montzur et in campo Raymundi Egidii.

Alium campum circa vinea Petri Musse affrontat ex parte orientis et de monte in campo Petri Coquinarii, ex parte occidentis in via publica que vadit apud Barbalongam.

Similiter alium campum de Corrales de la collata de Exara affrontat ex parte orientis in via publica et ex parte occidente in via publica.

Et unam aream ad illud puial de Rega Passaro.

Et unam lacunam ad capiendum strictus en fronte de orto claustru Osce. Sicut enim supradicte affrontationes continent undique et circundant campos, vineas et areas et lacunas antedictas sic dono vobis Sancio et uxori vestre iamdictis totas istas hereditates integre ut habeatis ipsas et possideatis toto tempore vite vestre et de uxore vestra iamdicta cum introitibus suis et exitibus et cum aquis et aliis iuribus predictis hereditatus pertinentibus sicut ad me pertinent ratione prepositurarum Oscensium vel debent modo aliquo pertinere sine omni retentu et fraude post dies autem vestros et de uxore vestra iamdicta omnes hereditates iste revertantur et reddantur ad ecclesiam Oscensem antedictam absque impedimento aliquo et retentu.

Simili modo ego Sancius de Arrasal et uxor mea Taresa recipimus a vobis domino nostro G. Dei gratia venerabili Oscensi episcopo et de vobis dompno A. de Lac preposito et de Per Petri priore et de toto conventu antedicto predictas XX tritici quinque kafiçatas de terra. Sicut superius dicte sunt et assignate et convenimus et ecclesie supradicte sicut dictum est superius et notatum. Et in super de nostris hereditatibus propriis quinque kafiçatas de terra vel de aliis bonis nostris equivalentibus vobis et ecclesie prefate dimittamus et demus vel dari modis omnibus faciamus preterea reddimus vobis et ecclesie et renuntiamus omnem hereditatem integre de Alerre casas videlicet et casales, ortos etiam et ortales, campos, vineas et omnia alia que ab ecclesia predicta Oscensis tenemus et habemus sicut continetur in instrumento originali inter nos et ecclesiam Oscensem facto.

Ego G. Oscensis episcopus hoc sig+num facio.

Actum est hoc mense madii, in pleno Capitulo Oscensi et in presentia domini G. Dei gratia Oscensis episcopi, era M.^a CC.^a LXX.^a.

Ego P. Petri prior memoratus pro me et pro toto Capitulo hanc cartam laudo et confirmo et hoc sig(*espacio en blanco*)no corroboro.

Sig(*espacio en blanco*)num dompni A. de Lac prepositi Oscensis.

Sig(*espacio en blanco*)num dompni G. Martini archidiachoni de Sarrauol.

Sig(*espacio en blanco*)num dompni G. Petri Oscensis sacriste.

Sig(*espacio en blanco*)num dompni B. de Bardaxin archidiachoni Vallensis.

Sig(*espacio en blanco*)num dompni Exemem de Tirasona infirmarii.

Sig(*espacio en blanco*)num dompni Exemen de Novals camerarii.

Sig(*espacio en blanco*)num dompni Montanarii precentoris.

Sunt testes huius rei dompnus Fortunius Layni et dompnus Petrus Marcho et dompnus Garsias de Larbesa et dompnus Fortunius Lupi de Avenna milites et Garsias de Arrasal.

Martinus Guasquis ad mandatum predictorum scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

289

1232, mayo

Arnaldo de Lac, prepósito, dona a treudo veinticinco cahizadas de tierra en Almería, Fuente Sica, camino de Pompién, Acullón, Forcas, Puyazuelo y Puyal del Rey, a Sancho de Rasal y a su mujer, Teresa.

B. *Libro de la cadena*, n.º 550, p. 292.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Manifestum sit cunctis tam presentibus quam futuris, quod ego dompnus Arnaldus de Lac, prepositus Oscensis, de voluntate y assensu domini mei G. Dei gratia venerabilis Oscensis episcopi et Petri Petri prioris tociusque Oscensis ecclesie conventus dono vobis et concedo in presenti Sancio de Arrasal et uxori vestre Tharesie XX videlicet et quinque kafiçatas de terra in Oscha et in suis terminis quas habeo ego ratione prepositurarum Oscensium in açaquí scilicet et in Albari.

In primis faxam unam de campo circa ortum de Bardaxin affrontat ex parte orientis in campo Mathalonis, ex parte occidentis in via publica.

Alium vero campum que dicitur in via Sancte Marie de Salis affrontat ex parte oriente in via de Salis, ex parte meridie in campo domini regis et in equia vicinali.

Alium vero campum in Almeriz affrontat ex parte orientis in campo Sancte Marie Cesarauguste et in cequia vicinali, de occidente in campo Dominici de la Oliva, ex parte montis in campo Guillelmi de Ançano.

Alium campum in Almeriz affrontat ex parte orientis in campo Montisa- ragonis, in occidente in cequia vicinali.

Alium campum in Balcencos affrontat ex parte orientis in via de Mont Florit, ex parte occidentis in via que vadit ad molinos.

Alium campum de fonte Sicca affrontat ex parte orientis in campo dompni Petri Ferricii, ex parte occidentis in illo fonte et in cequia vicinali.

Alium campum in metipso termino ad illum vierum de molendino Guillelmi de Oros affrontat ex parte orientis in campo Martini de Pigmento, ex parte occidentis in campo Guillelmi de Scarp.

Alium autem campum in metipso ad illum vierum affrontat ex parte orientis in campo de Çavalachem, ex parte meridiei in ipso viero et in campo Dominici Ferrer.

Alium vero campum in metipso termino et in metipso viero affrontat ex parte orientis in campo de Morro et in cequia vicinali, ex parte meridiei in campo Petri Raymundi de Alquibla.

Et alium campum in via de Pompian affrontat ex parte orientis in campo Sancti Salvatoris, ex parte occidentis in via publica.

Et unam vineam ad fontem Copertoratam affrontat ex parte orientis in campo Milicie Templi, in occidente in parrali Dominici de Sangarren.

Predicti vero campi sunt in açaqui. Et qui sunt in albari faxam subtus viam de carro ex parte montis affrontat in faxes de helemosina, ex parte meridei in faxes Sancti Vicencii, ex parte occidentis in via de lo carro.

Alium campum de Acullon subtus viam del carro affrontat ex parte orientis in campo Michelis de Ara, in occidenti in via publica, ex parte meridiei in campo Garsie de Larbesa.

Aliam faxam de Ill arrovas seminaturam subtus Acullon in via de lo carro ex parte orientis et meridiei in campo Sancti Salvatoris ex parte montis in campo Stephani de Xep.

Alium campum maiorem in termino de Forchas ad petreram Sancti Petri affrontat ex parte orientis in illa Algardega, ex parte occidentis in campo Garsie, cognati de Guillelmo Raymundi.

Alium autem campum super Puyale de ipsa petrera affrontat ex parte orientis in campo de caritate, ex parte occidentis in campo Petri de Torralba.

Alium vero campum de Puyaçolo ad vierum de Monçur affrontat ex parte montis in campo Fortuni de Tallamont, ex parte meridiei in campo Petri de Ontinena, in occidente in viero de Monçur et in campo Raymundi Egidii.

Alium campum circa vineam Petri Misse et affrontat ex parte orientis et de monte in campo Petri Coquinarii, ex parte occidentis in via publica que vadit apud Barbalongam.

Similiter alium campum de Corrales de la Collata de Exara affrontat ex parte orientis in via publica et ex parte occidentis in via publica.

Et unam vineam ad illud puyal de Rege Passaro.

Et unam lacunam ad capiendum stercus en fronte de orto claustru Osce. Sicut enim supradicte affrontationes continent undique et circumdant campos vineas et areas et lacunam antedictas sic dono vobis Sancio et uxori vestre iamdictis totas istas hereditates integre ut habeatis ipsas et possideatis toto tempore vite vestre et de uxore vestre iamdicta cum introitibus suis et exitibus et cum aquis et aliis iuribus predictis hereditatibus pertinentibus sicut ad me pertinent ratione prepositurarum Oscensium vel debent modo aliquo pertinere sine omni retentu et fraude post dies autem vestros et de uxore vestra iamdicta omnes hereditates iste revertantur et reddantur ad ecclesiam Oscensem antedictam absque impedimento aliquo et retentu.

Simili modo ego Sancius de Arrasal et uxor mea Tharesa recipimus a vobis domino nostro G. Dei gratia venerabili Oscensi episcopo et de vobis dompno A. de Lach preposito et de P. Petri priore et de toto conventu antedicto predictas XXV kafiçatas de terra, sicut superius dicte sunt et assignate et convenimus vobis et promittimus pro post dies nostros predictas omnes hereditates vobis securas et quietas dimitamus et reddi faciamus et ecclesie supradicte sicut dictum est superius et notatum et in super de nostris hereditatibus propriis quinque kafiçatas de terra vel de aliis bonis nostris equivalentibus vobis et ecclesie prefate dimittamus et demus vel dari modis omnibus faciamus. Preterea reddimus vobis et ecclesie et renunciamus omnem hereditatem integre de Alerre casas videlicet et casales, ortos et ortales, campos, vineas et omnia alia que ab ecclesia predicta Oscensis tenemus et habemus sicut continetur in instrumento originali inter nos et ecclesiam Oscensem facto.

Ego G. Oscensis episcopus hoc sig(*espacio en blanco*)num.

Actum est hoc mense madii, in pleno Capitulo Oscensi, et in presentia domini G. Dei gratia Oscensis episcopi, era M.^a CC.^a LXX.^a.

Ego P. Petri prior memoratus pro me et pro toto Capitulo hanc cartam laudo et confirmo et hoc sig(*espacio en blanco*)no corroboro.

Sig(*espacio en blanco*)num dompni A. de Lach prepositus Oscensis.

Sig(*espacio en blanco*)num dompni G. Martini archidiachoni de Sarrauol.

Sig(*espacio en blanco*)num domini Petri Oscensis sacriste.

Sig(*espacio en blanco*)num dompni B. de Bardaxin archidiachoni Vallensis.

Sig(*espacio en blanco*)num dompni Ex. de Tyrasona infirmarii.

Sig(*espacio en blanco*)num dompni Ex. de Novals camerarii.

Sig(*espacio en blanco*)num dompni Montanarii precentoris.

Sunt testes huius rei dompnus Fortunius Layni et dompnus Petrus Marcho et dompnus Garssias de Larbesa et dompnus Fortunius Lupi de Avenna milites et Garssias de Arrasal.

Martinus Guasqui ad mandatum predictorum scripssit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

Hoc est translatur bene et fideliter factum.

290

1232, junio, 13

Gil de Artosilla declara haber recibido todo lo que le debía Pedro Ramón de Calpena.

A. Extravagantes.

Notum sit cunctis presentibus et futuris. Quod ego dompnus Egidius de Atrosillo per me et per omnes meos confiteor et recognosco quod sum et teneo mei bene paccatum mee voluntati et placimento a vobis dompno Petro Raymundi de Calpena et vestris ex ipsis centum kaficiis tritici et triginta kaficiis ordeï mensure Osce que mihi quondam dare tenebamini. Et quia vos omnem cibariam supradictam mihi bene et integre ad voluntatem

meam redidistis, ideo bono animo solvo, diffinio et [...] vobis et omnibus vestris, ita scilicet quod ego vel aliquis alius pro mee aut voce vel [...] non possumus unquam magis decetero [...] dare a vobis vel a successoribus vestris ratione predictae cibarie sive [...] vel rancuram nullo modo pro ipsa demonstrare [...] cum [...] vel sine cartis aliqua ratione voce vel causa. Sunt ex hoc testes dompnus Petrus de Podio [...] et Raymundus Campanarius Juvenis.

Fuit hoc XIII.º die mensis iunii, suo era M.^a CC.^a LXX.^a.

Bertrandus scripsit.

291

1232, junio

Domingo de Guimar, prepósito de Alquézar, dona Albás a treudo para poblar a Pedro de Ballabriga y a Marquesa, su mujer.

B. *Libro de la cadena*, n.º 356, p. 192.

C. *Libro de la cadena*, n.º 357, p. 193.

Nil in memoria tenetur nisi scripture comendetur, ideo in Christi nomine, ego Dominicus Gymaris, Alqueçarensis ecclesie prepositus, pariter cum dompno Stephano prefate ecclesie de Alqueçar, donamus ad tributum et ad populandum tibi Petro de Valle Aprica et uxori tue Marchesie, populationem nostram de Albas quod dominus rex Iacobus conventui Alqueçarensis ecclesie donavit et concessit. Sicut non plenius possidemus cum aquis et pascuis et silvis et cum omnia iura ad eandem populationes pertinentia quod eam populetis et laboretis et moratis ibi faciatis nullum dominum nec senioresem nec malum laboratorem ibi colligere nec concedere valeatis, set potenter et integre teneatis. Retinemus nos ibi plenum dominium nostrum et semel singuli annis nobiscum sociis nostris nobiscum emittibus procuratis nobis et clericis nostris de Alqueçar pro senioribus teneatis et obediatis, dando etiam pro tributo et censo dum vixerit dompno Stephano vel omni homini pro suo bene petenti duobus kaficies et dimidium, nitidissimi tritici et duobus kaficias et medium avene Oscensis mesure semel singule annis in festum Sancti Michaelis exeunte septembri et decimam et pri-

miciam fideliter et integre et ipsum Stephanum dum vixerit per dominum teneatis. Retinimus nos etiam ibi defunctiones et oblationes et omnia iura ecclesiastica. Preterea si forte de consanguineis vestris ibi ad laborandum colligere volueritis vestre sit voluntatis dando dompno Stephano in tributis decimis et iniuris suis sicut eis contigerit. Post dicessum vero dompno Stephano nobis vel senioribus ecclesie de Alqueçar omnia iura tributa et decimam et primiciam donare et persolvere teneatis et in dicta populatione decetero ad voluntatem et concessionem Alqueçarensis ecclesie Capituli federatis.

Et ego Petrus de Valle Aprica et uxoris mee facimus vobis dompno Stephano corporale hominum ore et manibus omnia dicta singula et universa complere et fidele vassalle esse et baiule in prefata populatione et similiter post vestrum discessum de ecclesia de Alqueçar dum placuerit conventus eiusdem.

Actum est hoc mense iunii. Era M.^a CC.^a LXX.^a.

Hoc etiam facimus salvo iure et dominio dompni episcopi Dertusensis.

Ego D. Gymaris prepositus Alqueçarensis subscribo signum.

Ego Stephanus procurator de Albas et sacerdos subscribo signum.

Ego Petrus de Valle Aprica et de Albas subscribo signum.

Huius rei testes sunt Iohannes de Sarsa diachonus et Sancius Galindo diachonus clericis de Alqueçar et Egidius Navarro de Avosca.

Petrus d'Oz et Petrus de Azara minister Sancte Marie de Oçis scripsit et hoc signum fecit.

292

1232, agosto, 11

Sancho de Orós hace testamento.

A. 7-27

A. 7-14.

In Dei nomine. Notum sit cunctis presentibus atque futuris quod ego dompnus Sancius d'Oros, positus infirmitate tamen in meo sensu et in

mea memoria permanendo, facio meo testamento timendo mori et penas inferni cupiendo pervenire ad gaudia paradisi.

Volo et mando si migravio ab hoc seculo ab hac infirmitate ut pacior sepelliatur corpus meum in processione Sancti Petri Veteris Osce.

Et dimito predicte ecclesie Sancti Petri pro mea anima et pro anima patris et matris mee et pro animabus omnium fidelium defunctorum C morabetinos alfonssimos boni auri et recti ponderis quos habeo in super hereditatem de Bunnales, quam teneo Bertrando de Cornudiella et de uxore sua dompna Tota et illi in quibus potestate meum testamentum remaserint emant hereditatem de dictis morabetinis pro meo aniversario.

Et dono et dimito ad filios meos et filias quos habui de uxore mea dompna Acnes castrum et villam de Bunnales cum omnibus suis pertinenciis et etiam omnem hereditatem quam habeo in Oscha et in suis terminis. In simul cum omnibus aliis hereditatibus quas habeo vel modo aliquo habere debeo in tot regno Aragonis ut habeant et possideant in simul cum omnibus meis rebus mobilibus ad eorum propriam hereditatem imperpetuum. Et comendo in super predictos filios meos et filias cum prefatis cunctis hereditatibus et mobili dompno Guillelmo Martini et dompno Ugoni Martini ut ipsi adiuvent et consulent et de omni dampno et gravamine predictos filios meos et filias custodiant et defendant et de omnibus rebus meis omnia mea debita persolvant et meam sepulturam honorifice compleant aut compleri faciant ut de illis confido quod dominus eis tradat bonam retributionem in hoc seculo et in futuro. Et ullum aliud testamentum quod factum habeam vel decetero faciam valorem non habeat preter istud set hoc sit firmum et stabile permaneat imperpetuum. Et dono fidanciam quod prefatum testamentum permaneat firmiter nunc et semper dompnum Giraldum de Camino cives Osce. Et sunt sponalerii istius testamenti Petrus Arnaldi de Stella et Iohanes de Bial et Pasqual de Lavata.

Actum est hoc in mense augusti, XI.º diebus intratis, era M.ª CC.ª LXX.ª.

Mandato ac voluntate omnium predictorum Bartolomeus scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

1232, octubre

Ramón de Ágreda, picador, y su mujer, Tarina, donan la mitad de una viña en Huesca en el término de Albara y una cuba de roble a Santa María de Salas.

B. *Libro de la cadena*, n.º 23, p. 7.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. XXXVII, p. 65.

In Dei nomine et eius gratia. Sit notum cunctis presentem paginam inspecturis, quod nos Raimundus de Ágreda, picador, et Tarina, uxor mea, videntes multa signa et miracula que dominus noster Iesu Christus, facit cotidie in ecclesia beate Marie de Salis amore et precibus ipsius, omnibus sperantibus in eum et in sua virtute et attendentes etiam multa bona que ab ipsa ecclesia multociens habuimus et recipimus. Ideo bono animo et gratuita voluntate, amore Dei et beate Marie genitricis eius et ob remedium animarum nostrarum, damus et concedimus et tradimus in presenti domino Deo et ecclesie beate Marie de Salis de Osca medietatem cuiusdam vinee nostre quam habemus in Osca in termino de Albara, que medietas affrontat ab un parte in alia medietate nostra de ipsa vinea, que fuit divisa ab ista, et in secunda parte in vinea Garsie de Setecors capellani et in tercia parte in via publica et in quarta parte in vinea Stanche de Setecors. Sicut iste iamdictae affrontationes predictam medietatem de predicta vinea ab utraque parte circundant et concludunt sic damus concedimus et tradimus ipsam in presenti domino Deo et ecclesie beate Marie de Salis totam integre sine aliquo retinimento cum ingressibus et egressibus et omnibus arboribus, aquis directis et pertinentiis suis, in simul cum una cuba de roble de sex metribus. Tali vero convenio quod nos teneamus, melioremus et expletemus ipsas in diebus nostris set non liceat nobis ipsas ullo modo alicui dare vendere vel in pignora vel alio modo aliquo alienare post obitum vero nostrum duorum predicta vinea et cuba cum omni iure eis pertinenti revertantur integre et sine diminutione aliqua in dominio et posse ecclesie beate Marie de Salis cum omni melioramento in eis facto et deinde ipsa ecclesia et omnes rectores eius habeant ipsas integre teneant et possideant pacifice et quiete totas salvas et securas franchas liberas et

ingenuas atque quietas eorum proprie hereditati et voluntati per dare, vendere, impignorare vel quocumque modo voluerint alienare et per omnes eorum proprias voluntates inde libere ac perpetue faciendas sicut melius et plenius modo aliquo potest dici vel intelligi suo suorumque et dicte ecclesie salvamento. Et ad maiorem autem securitatem damus fidanciam salvitatis de predicta medietate de iamdicta vinea et de predicta cuba quas domino Deo et ecclesie beate Marie de Salis de Osca damus concedimus et tradimus in presententi de cunctis hominibus et feminis que secundum usum et forum Osce ipsas dicta ecclesia omnes rectores eius salvas et securas habere faciat tenere pacifice et quiete post obitum nostrum duorum imperpetuum possidere Petrum de Iaca, filium Petri de Iacca, et nos medipsos cum eo in simul et aboltas. Testes autem huius rei sunt Iohanes Bruchus et Raymundus de Iassa.

Quod est actum mense octobris, sub era M.^a CC.^a LXX.^a.

Bertrandus, Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predicatorum hanc cartam scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

294

1232, diciembre

Pedro Pérez, prior y limosnero, cambia un campo en Almuniente a Oria de Sancho Janero y a su hijo, Juan Garcés, por un huerto en Almuniente.

B. *Libro de la cadena*, n.º 584, p. 309.

[N]otum sit cunctis hominibus presentibus et futuris. Quod ego Petru Petri prior et helemosinarius Oscensis cum assensu domini mei G. Dei gratia Oscensis episcopi et tocius Capituli dono et concedo vobis imperpetuum dompne Orie de Sancio Ianero et filio vestro Iohani Garcez et uxori sue dompne Minor, unum campum quod helemosina Oscensis habet in Almunien, in termino de Alfaru. Et habet affrontationes de duabus partibus campos de Gombalt de Bergua, de tercia parte campum de vobis dompna Oria et filio vestro Iohanne Garcez. Sicut iste iamdicte affrontationes continent campum predictum ab utraque parte sic dono vobis illum in cambio totum ab integro sine aliquo retentu cum introitibus et exitibus suis et cum

aquis et cum omnibus suis directis ut habeatis et possideatis campum predictum ab hac die in antea francum, salvum et securum per facere ex eo et in eo quicquid volueritis vos et omnis posteritas vestra imperpetuum. Et dono vobis fidanciam de salvetate de supradicto campo de omnibus hominibus qui vos tenere et possidere faciat cum secundum forum terre dompnus Petrus de Marcuello miles qui habitat in Almunien et me ipsum cum eo aboltas.

Et nos dompna Oria de Sancio lanero et Iohanes Garcez filius eius et uxor mea dompna Maior recipimus a vobis dompno Petri priore et helemosinario Oscensi predictum campum et pro iamdicto campo similiter damus vobis in cambio unum nostrum ortum quem habemus in Almunien inter ortos subtus villa ad partes de Graynen. Et habet affrontationes ex un aparte campum et vineam de dompno R. de Novales et ex alia parte ortum de illa abbatia de Almunien. Sicut iste iamdictae affrontationes continent ortum predictum ab utraque parte sic damus vobis illum totum ab integro sine aliquo retentu cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum cum aquis et cum omnibus suis directis de terra usque ad celum. Ut abeatis et possideatis ortum predictum ab hac die in antea francum salvum et securum per facere ex eo et in eo quicquid volueritis vos et successores vestri imperpetuum. Ad maiorem autem securitatem damus fidanciam de salvetate de predicto orto quod vobis cambiamus de omnibus hominibus qui vos tenere et possidere faciat predictum ortum imperpetuum secundum forum terre dompnum Petrum Marcuello militem supradictum qui stat in Almunien et nos ipsos cum eo aboltas. Huius rei testes sunt ex utraque parte dompnus Raymundus de Argavieso canonicus Oscensis et Iohanes de Larbasa, Dominicus de Sangarren qui manent in Almunien.

Actum est hoc mense decembris, sub era M.^a CC.^a LXX.^a.

Ego P. Petri prior et helemosinarius pro me et pro toto conventu hoc sig(espacio en blanco)num facio.

Ego Stephanus sacerdos et vicarius in Almunien hanc cartam scripsi et hoc sig()num feci.

1232, diciembre

Compromiso de Ramón de Jasa con el cabildo de la catedral de Huesca sobre una viña y unas casas.

B. *Libro de la cadena*, n.º 584, p. 309.

Universis notificet hominibus presentibus et futuris. Quod hec est carta quitiationis et diffinitionis quam facio ego Raymundus de Iassa, filius Sancii de Iassa, vobis Bernardo de Aquelmes, canonico Oscensi et etiam conventui sedis Osca. Placuit mihi bone voluntatis et absolvo quitio securo at diffinio vobis et vestris successoribus imperpetuum illam vineam de illa Exara et omnes illas casas de illa morera exceptis illam partem Raymundi de Boclon. Habet autem affrontationes ipsam vineam de una parte in via publica, de secunda parte in vinea de donna Iusta Arnaldi Portarii, de tercia parte in vinea Sancte Marie Magdalene et de quarta parte in vinea Arnaldi Guillemi generis de Adam Zacharias. Sicut iste affrontationes predictam vineam undique circundant, ita ipsam vineam et ipsas casas absolvo, quitio, securo ac diffinio vobis totique conventui Osce et vestris successoribus. Ita quod decetero ego vel mei aut etiam ullus aliquis homo vel femina pro me aut in voce mea unquam vobis vel vestris predictas casas et predictam vineam neque ullas alias quas libet causas ulla voce ulla ratione demandare neque clamare possimus neque ullam contrarietate in ipsis facere nec movere et vos et conventus sedis amplius nemini teneamini respondere. Et ad maiorem securitatem damus vobis fidanciam de redra per fuerum de terra Domeuge Paschual çapaterium Osce et me ipsum in simul cum illo et aboltas quisque per totum. Sunt testes Merchader, gener Petri de Çalmedina, et Bartolomeus de Monclus.

Actum est hoc mense decembris, in era M.^a CC.^a LXX.^a.

Marchus scripsit et hoc sig[espacio en blanco]num fecit.

1233, enero, 4

Bartolomé, hijo de Sancho Farmero, y su esposa, Sancha, asignan al sacrista García Pérez un tributo anual de seis dineros jaqueses.

A. 5-118. Carta partida por ABC.

Notum sit cunctis tam presentibus quam futuris, quod ego Bartholomeus, filius Sancii Farmero et uxor mea Sancia, attendentes quod vos venerabilis G. Petri, Oscensis sacrista, porciones nostras et amicorum nostrorum libentissime exauditis et pro magna utilitate nostra dedistis nobis licentiam vendendi quandam casam nostram in Osca, extra muros petre, prope domum fratrum minorum, super quam vos et sacrista Oscensis habebatis singulis annis de tributo sex denarios, denariorum laccensium monete bone et firme. Unde nos per nos et per omnes successores nostros, damus et assignamus vobis supradicto G. Petri et successoribus vestris et sacriste Oscensis in reconpensacione prefati tributi super quadam casam nostram *et ortum* in eodem loco sex denarios, monete laccensi bone et firme, singulis annis, habendos et percipiendos in mense ianuarii pacifice et quiete. Predicta vero casa *et ortu* affrontant in prima parte in casis Petri Gomez; in secunda parte in orto Vitalis de la Reulla; in tercia parte in orto de Maomat de Cardiel et in calliço; et eciam de quarta parte in carrera publica. Et sicut iste affrontaciones predictam casam *et ortum* continent et includunt, sic damus et assignamus vobis et successoribus vestris super totum prefatum tributum, ita quod non liceat nobis vel successoribus nostris prefatam casam *et ortum* vendere vel aliquo modo alienare nec nostris consimilibus et salvo iure vestro et prefato tributo. Et ad maiorem vestram securitatem damus vobis fidancia que prefatum tributum vos et successores vestros percipere faciat et habere, sicut superius continetur: Portholesium de Labigeva çabater qui stat in Osca, et nos ipsos cum eo in simul.

Testes autem huius rei sunt: Petrus de Lerida et Petrus Pedon, canonici Oscenses, et Guillelmus de Loarre et Seguinus de Tarba.

Quod est actum mense ianuarii, IIII.^{or} diebus intratis, sub era M.^a CC.^a LXX.^a prima.

Arnaldus Duhet hanc cartam scripsit et hoc sigtnum fecit.

1233, enero

El obispo García concede a Guillermo de Ricardo y a su esposa, María, una viña en el término oscense de Avincaraz para que la exploten mientras vivan.

B. *Libro de la cadena*, n.º 30, p. 10.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. XXXVIII, p. 65.

[N]otum sit cunctis presentibus et futuris quod nos G., Dei gratia Oscensis episcopus, atendentes devotionem et bonam voluntatem quam vos Guillelmus Ricardi et Maria, uxor vestra, erga ecclesiam Beate Marie de Salis semper habetis et quia vos ibidem datis in presenti quandam ortum vestrum in barrio Sancte Marie de Foris in Osca. Ideo, bono animo, cum assensu et voluntate Petri Petriz totiusque capituli Oscensis, damus et concedimus vobis in diebus vestrum duorum pro expletare, quamdam vineam nostram quam habemos in Osca, in termino de Abincaraz. Que affrontat ab una parte in viero; et in secunda parte in cequia vicinale; et in tercia parte in vinea Martini Guasqui; in quarta parte in vinea Petri de Barbastro. Sicut iste iamdicte affrontationes predictam vineam ab utraque parte circundant et concludunt, sic damus et concedimus vobis ipsam in diebus vestrum duorum pro expletare totam integre sine aliquo retinimento, cum ingressibus et egressibus et omnibus arboribus, aquis, directis et pertinenciis suis, tali vero convenio quod teneatis, laboretis, melioretis et expletetis ipsam in pace et sine contraria toto tempore vite vestre. Post obitum vero vestrum duorum, predicta vinea cum omni iure ei pertinenti, revertatur integre et sine diminutione aliqua in dominio et posse ecclesie Beate Marie de Salis, solutam et quietam, cum omni melioramento in ea facto. Ut autem predicta donatio fideliter et inviolabiliter observetur et numquam in diebus vestrum duorum possit in irritum revocari presentem cartam prefate donationis testimonialem vobis concedimus signo nostro et signis personarum Oscensis ecclesie confirmatam.

Nos autem Guillelmus Ricardi et Maria uxor mea, bono animo, cum gratiarum actione, recipimus a vobis venerabili patre et domino G., Dei

gratia episcopo, et a toto Capitulo Oscensi, predictam vineam quam nobis datis et conceditis in diebus nostris pro expletare, et volumus et concedimus vobis quod post obitum vestrum duorum, vos et ecclesia Beate Marie de Salis possitis dictam vineam integre et in pace accipere et emperare sine alicuius contradictione vel retenimento, cum omni melioramento in ea facto.

Testes autem huius rei sunt: Petrus Bonanati et Petrus de Barbastro, cives Oscenses.

Quod est actum in pleno Capitulo Oscensi, mense ianuarii, sub era M.^a CC.^a LXX.^a I.^a.

Ego Oscensis episcopus, hoc signum facio. Ego Petrus Petri, prior et helemosinarius Oscensis, pro me et pro toto Capitulo Oscensi, hanc cartam et donationem confirmo et hoc signum facio. Signum Guillelmi Martini, archidiaconi de Serravle, qui presentem cartam confirmat. Signum G. Petriz, sacriste Oscensis, qui presentem cartam confirmat. Signum Montanerii, precentoris Oscensis, qui hoc laudat et affirmat. Signum Eximini de Tirasona, infirmarii Oscensis, qui presentem paginam confirmat. Signum A. de Lac, Oscensis prepositi, qui hanc cartam confirmat. Signum Bernardi de Bardaxino, archidiaconi Vallensi, qui hoc confirmat. Signum Eximini de Novales, Oscensis et laccensis camerarius, qui hoc confirmat.

Bertrandus, Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

298

1233, enero

Guillermo de Ricardo y su esposa, María, donan a Santa María de Salas un huerto suyo situado en el barrio de Santa María in Foris de Huesca.

B. *Libro de la cadena*, n.º 32, p. 11.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. XXXIX, p. 66.

Notum sit cunctis presentem paginam inspecturis, quod nos Guillelmus Ricardi et Maria uxor mea, videntes multa signa virtutes et miracula que Dominus Noster Ihesu facit cotidie in ecclesia Beate Marie de Salis de

Osca, amore et precius ipsius omnibus sperantibus in eum et in sua virtute. Ideo, bono animo et gratuita voluntate, damus et concedimus et tradimus in presenti domino Deo et predictae ecclesie Beate Marie de Salis, unum nostrum ortum quem habemus in Osca, in barrio Sancte Marie de Foris, prope rivum Ysole. Qui affrontat ab una parte in via publica; in secunda parte in rivo Ysole; et in tercia parte in orto Iohannis de Alqueçar; et in quarta parte in orto Iohannis Bayeti. Sicut iste iamdictae affrontationes predictum ortum ab utraque parte circundant et concludunt, sic damus, concedimus et tradimus ipsum in presenti domino Deo et prefate ecclesie Sancte Marie de Salis totum integre, sine aliquo retenimento, cum ingressibus et egressibus et omnibus arboribus, aquis, directis et pertinentiis suis, ut ab hac die in antea quo presens carta scribitur, predicta ecclesia et omnes rectores eius habeant, teneant et possideant predictum ortum cum omni iure ei pertinenti, integre et in pace, totum salvum et securum, francum, liberum et ingenuum atque quietum eorum proprie hereditati et voluntati, per dare, vendere, inpignorare vel quocumque modo volerint alienare, et per omnes eorum proprias voluntates inde facere imperpetuum sicuti ex eorum propria hereditate ipsi et omnes successores sui per secula cuncta, sicut melius et plenius modo aliquo potest dici vel intelligi dicte ecclesie et suis rectoribus salvamento. Ad maiorem autem securitatem damus fidanciam salvitatis de iamdicto orto quem damus, concedimus et tradimus in presenti domino Deo et prefate ecclesie Beate Marie de Salis de cunctis hominibus et feminis, que secundum usum et forum Osce ipsum, predictae ecclesie et suis rectoribus salvum securum habere faciat tenere et pacifice et quiete et in perpetuum possidere: Guallardus de Sus, civem Oscensem, et nos medipsos cum eo in simul aboltas.

Testes autem huius rey sunt: Petrus Bonanati et Petrus de Barbastro, cives Oscenses.

Quod est actum in capella domini episcopi Oscensis et in presencia ipsius et Petri Petriz, prioris Oscensis, et Garsie Petriz, sacriste Oscensis, A. del Lac, Oscensis prepositi, et D. de Açonar, archidiaconus de Laures, mense ianuarii, sub era M.^a CC.^a LXX.^a I.^a.

Bertrandus, Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predicatorum, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

1233, marzo

El prior Pedro Pérez dona a Domingo Melero y a su esposa, Inés, habitantes de Liesa, unas heredades que la Limosna posee en dicho lugar.

A. 4-29. Carta partida por ABC. Manchas de humedad.

B. *Libro de la cadena*, n.º 1009, p. 539.

In Christi nomine et eius gratia. Noverint universi presentem paginam inspecturi quod ego dompnus P. Petri, prior Oscensis, volens meliorare utiliter hereditates Helemosine Sedis Osce, cum consensu et voluntate venerabilis domni G., Dei gratia Oscensis episcopi, totiusque conventus eiusdem, bono animo et gratuita voluntate, dono vobis Dominico Melero et uxori vestre Agneti, habitantibus in Liesa, quasdam hereditates Oscensi Helemosine que sunt in Liesa ad novenam. In primis dono vobis unum casalem in quo faciatis domos circa ortum abbacie de Liesa; qui affrontat ex una parte in casale dompne Marie de dompno Stephano et ex alia parte in via publica. Et unam vineam in via de Arbanies, que affrontat ex una parte in via publica et ex alia parte in vinea Garsie de Benasco. Et unam vineam in via de Foçes, que affrontat ex una parte in vinea Guillelmi, filii Raymundi Gascon, et in secunda parte in vinea Sancii Templero. Et alteram vineam in via de Foçes, que affrontat in prima parte in vinea Benedicti de Canoyl et in secunda parte in vinea Petri de Aviego, militis. Et unam vineam in termino de Garba, que affrontat in prima parte in vinea Garsie de Tramaçet et in secunda parte in monte. Et unum campum in termino de Trascastiello, qui affrontat in prima parte in campo Sancti Vincentii et in secunda parte in vallatare. Et duo linaria in termino de Trascastiello, quorum primum affrontat in prima parte in linare dompni Petri de Arbanies, militis, et in secunda parte in cequia vicinali; secundum, vero, affrontat in prima parte in linare dompni Petri de Arbanies, militis, et in secunda parte in linare Benedicte de Azombra. Et unum campum in termino de Bandera, qui affrontat in prima parte in via publica et in secunda parte in vinea Paschalie de Curbe. Et unum tremolar in termino de Bandera, qui affrontat in prima parte in vinea Marie de Tuvo et in secunda parte in rivo. Et unum linar in termino

de Aquillan qui affrontat in prima parte in via publica et in secunda parte in linare Eximine de Garsia Arcez. Et unum campum in termino de Alfara, qui affrontat in prima parte in vinea Fortunii de Podio et in secunda parte in via publica. Et unum campum in via de Arbanies qui affrontat in prima parte in via publica et in secunda parte in campo Dominici, filii Garsie de dompno Domenec. Et unum campum in termino de Petrera qui affrontat in prima parte in vinea Dominici, filii de Maria Melera, et in secunda parte in serrato. Et unum campum in termino vie de Podio qui affrontat in prima parte in campo Petri de Almaçan et in secunda parte in campo Petri de Besaràn. Et unum campum in termino de Penna Citaion qui affrontat in prima parte in campo Petri de Aviego, militis, et in secunda parte in campo dompni Roderici de Liçana, militis. Et unum campum in termino de Guarastaras qui affrontat in prima parte in campo Petri Fortunii de Arbanies et in secunda parte in campo Petri de Montaragon. Et unum campum in termino de Rigo Aioso qui affrontat in prima parte in rivo et in secunda parte in campo Dominici de Besaràn. Et unum campum in termino vie de Villellis qui affrontat in prima parte in via publica et in secunda parte in campo Petri de Castellon. Et unum campum in termino de Orta de Liesa qui affrontat in prima parte in linare Benedicti de Podio et in secunda parte in linare Ferrandi Pelliparii. Et unum campum in termino de Puialon qui affrontat in prima parte in campo Garsie dompni Domenec et in secunda parte in campo dompne Sancie Petri de Esquin. Sicut iste omnes iamdicte affrontationes dictum casalem et vineas, campos et linaria undique dividunt et concludunt, sic illos dono vobis omnes integre heremos et populatos, de celo usque ad abissum, cum ingressibus et egressibus suis et cum omnibus aquis et directis eis pertinentibus vel pertinere debentibus et sicut melius ac firmiter potest dici vel intelligi vestro vestrorumque profectui ullo modo. Tali tamen pacto ut vos autem qui dictas hereditates de cetero quoquo modo habuerit vel tenuerit paccatis prius Deo et ecclesie decimis det domui Helemosine Sedis Osce novenam de omni bono quod Deus in predictis omnibus hereditatibus dederit annuatim, videlicet, panis et vini et cannami et agnorum et unum bonum arietem de primo annuatim in festo Sancti Michaelis mensis septembris sine aliquo contradicto. Vos ea que superius dicta sunt omnia fideliter attendendo, habeatis, teneatis et possideatis et melioretis omnes

predictas hereditates franchas, salvas, quitias et quietas per dare, vendere, et impignorare et per facere inde vestras proprias voluntates vos et filii vestri et filie et omnis generatio et posteritas vestra per omnia secula seculorum, excepto quod si vendere vel impignorare aut dare aliquid de predictis hereditatibus volueritis mihi dicto priori vel successoribus meis illud scire de decem diebus antea faciatis. Et si eas retinere voluerimus, habeamus ipsas minus decem solidos quam alius ullus homo. Sin autem possitis eas vendere vel impignorare cui volueritis, exceptis militibus et infancionibus et personis religiosis salva novena et salvo iure domus Helemosine Sedis Osce in omnibus et per omnia, ut superius anotatur.

Nos autem dicti Dominicus Melero et Agnes uxor eius, bono animo et granter, recipimus a vobis venerabili P. Petri, priore Oscensis, omnes iamdictas hereditates, et promittimus et convenimus vobis bona fide ipsas fideliter laborare et meliorare et dictam novenam et arietem annuatim vobis ut prescriptum est fideliter dare et reddere et singula supradicta attendere sine fraude.

Huius rei testes sunt Iohannes Porter et Galindus Petriz, cives Oscenses.

Quod est actum mense marcii, era M.^a CC.^a LXX.^a prima, in pleno Capitulo Sedis Osce.

Ego P. Petri, prior Oscensis, hanc cartam donationis pro me et pro toto capitulo Oscensi laudo et confirmo et hoc sig[*espacio en blanco*]num facio.

Ego Petrus Andree, Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum hanc cartam scripsi et hoc sig[*num*]num feci.

300

1233, abril, 16. Tarragona

Poncio, obispo de Tortosa, concede al clérigo Juan de Luna un cuarto de la iglesia de Castellazuelo.

B. *Libro de la cadena*, n.º 359, p. 190.

[N]otum sit cunctis ad quos presens littere pervenerint inspecture quod nos P., Dei gratia Dertusensis episcopus, damus, concedimus, tradimus

tibi Iohanni de Luna, clerico domini regis, legitime unum quartum in ecclesia de Castellazol ad nos de iure spectantium quod scilicet recipere consuevimus in ecclesia antedicta ut habeas, teneas et possideas omnibus diebus vite tue sine alio aliquo remoto ad eius beneficium tria nos inducunt. Primum honestas vite; secundum bonum et laudabile testimonium quod de ipso audivimus; tertium tam persone quam litterature sufficientia propter quod debemus constitutos instituti et sustentationem idonea consolati. Ut ergo firmum permaneat et stabile presentem paginam sigilli nostre munimine fecimus roborari.

Datum Terrachone, XVI.º kalendas madii, anno Domini M.º CC.º tercio-decimo tercio.

301

1233, abril, 20

Pedro, obispo de Pamplona, acepta de G. de Almuera la resignación de las iglesias de Uncastillo y le asigna a título de beneficio las de El Castellar y Pola. B. Libro de la cadena, n.º 823, p. 430.

[N]os P[etrus]., Dei gratia Pampilonensis episcopus, notum facimus universis presentis scripture seriem inspecturis quod domnus G. de Almuera in nostra presentia constitutus ecclesias Sancte Marie de Uncastillo et de La Certera, quartas Sancte Marie de Uncastillo et Sancti Felicis. Item decimationes de Puei Lampago que venerande memorie R[emigius]. decessor noster in beneficium sibi concesserat in nostris manibus pure et simpliciter resignavit. Cui G. nos considerantes devotionem quam erga nos habet et habuit ecclesias del Castelar et de Pola quas Andreas, Calagurritanus canonicus, ex donatione dicti decessoris nostri possidens nostris in manibus libere resignarat cum omnibus iuribus et pertinentiis suis in beneficium proprium dum vixerit. Et duximus concedendis ut in eis quicquid ad nos pertinent pleno iure possideat quamdiu vixerit inconcusse. Quia tamen ratione illarum ecclesiarum conventui Pampilonensis annalis procuratio fieri consuevit nos ab illo procurationis onere predictas del Castelar et de Pola ecclesias in vita dicti G. duximus relevandas onus ipsum

ecclesie Beate Marie de Uncastiello quo ad idem G. vixerit imponentes. Ita quod onus et emolumentum dictarum ecclesiarum del Castelar et de Pola excepta procuracione premissi ad sepefactum G. pertineant pleno iure. Ut autem hec nostre donationis concessio in perpetuum firma permaneat presentem cartam sigilli nostri munimine duximus consignandam.

Actum anno Domini M.^o CC.^o XXX.º tercio, XII.º kalendas madii.

302

1233, abril

Pedro Pérez, prior y limosnero de la catedral de Huesca, concede a Esteban, yerno de Domingo de Orna, y a su mujer, Toda, una viña que la Limosna posee en Almuniente a cambio de un casal en dicho lugar.

A. 5-57. Carta partida por ABC.

Notum sit cunctis presentibus et futuris quod ego Petrus Petri, prior et helemosinarius Oscensis, cum assensu et voluntate domini mei G., Dei gratia Oscen[sis] episcopi, dono et concedo vobis Stephano, genero de D. de Orna, et uxori vestre Tote una nostra vinea que Helemosina Oscense habet in Almunien, in termino de illa Çelata. Que affrontat de una parte vinea de illo Cannar; de secunda parte vinea de Sancti Iohannis que tenet dompno Garcia de illa Abbatia; de tercia parte vinea de Guillem de Boltainna; de quarta parte illo rivo. Sicut iste iamdicte affrontaciones continent vineam predictam ab utraque parte, sic dono vobis illam totam integram sine aliquo retentu, cum introitibus et exitibus suis et cum aquis et omnibus suis directis, ut habeatis et possideatis vineam predictam ab hac die in antea, francam et salvam et securam, et per facere ex ea et in ea quicquid volueritis eam facere vos et omnis posteritas vestra in perpetuum. Et dono vobis fidaçam de salvetate de supradicta vinea de omnibus hominibus qui vos tenere et possidere faciant eam, secundum forum terre: dompno Lop de Sangarren, qui stat in Almunien, et me ipsum cum eo aboltas.

Et ego Stephanus predictus et uxor mea Tota, recipimus a vobis dompno P. Petri, priore et helemosinario Oscensis, predictam vinea[m] et pro iamdicta vinea similiter damus vobis in cambio unum nostrum casalem

quam nos habemus in Almunien subtus illo castello. Et habet affrontaciones ex una parte braçal vicinal; de secunda parte via publica; de duas alias partes casas de los ¿Hasgons? Sicut iste iam dicte affrontaciones continent casalem predictum ab utraque parte, sic damus vobis illum totum ab integro sine aliquo retentu, cum introitibus et exitibus suis, de terra usque ad celum, ut habeatis et possideatis casalem predictum ab hac die in antea francum, salvum et securum, per facere ex eo et in eo quicquid volueritis, vos et successores vestri in perpetuum. Ad maiorem securitatem damus vobis fidaçiam de salvetate de predicto casale de omnibus hominibus qui vos tenere et possidere faciat predictum casale in perpetuum secundum forum terre: dompnium Martinum de Larbasa, qui stat in Almunien et nos ipsos cum eos aboltas.

Huius testes sunt ex utraque parte: dompnus Raimundus de Argavieso, canonicus Oscensis, et dompnus Sancius de Navasa, miles et dompnus Dominicus de Sangarren.

Actum est hoc mense aprilis, sub era M.^a CC.^a LXX.^a I.^a.

Ego Stephanus, vicarius de Almunien, hanc cartam scripsi et hoc sig(*signo*)num feci.

Ego P. Petri, prior Oscensis hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

303

1233, abril

Pedro Pérez, prior y limosnero oscense, da a Rodrigo de Novales y a su mujer, Constanza, una faja que la Limosna posee en Almuniente a cambio de un huerto suyo.

A. 5-72. Carta partida por ABC. Documento borroso.

Notum sit cunctis hominibus quod ego Petrus Petri, prior et helemosinarius Oscensis, cum assensu et voluntate domini mei G., Dei gratia Oscensis episcopi, dono et concedo vobis dompno Roderico de Novals et uxori vestre dompne Costancie unam faxam quam Helemosina Oscensis habet in Almunien, in termino de Ordessa. Et abet affrontaciones de una parte dompni Petri de Sarbisse; de II.^a parte campum dompni Sancii de

Stada; et de alia parte cequia vicinal. Sicut iste iamdicte affrontaciones continent faxam predictam ab utraque parte, sic dono vobis illa in cambio totam integre sine aliquo retentu, cum introitibus et exitibus, scilicet, et cum aquis et omnibus suis directis, ut habeatis et possideatis faxam predictam ab hac die, francham, salvam et securam per facere ex ea et in ea quicquid volueritis facere vos et omnis posteritas vestra imperpetuum. Et dono vobis fidanciam de salvetate de iamdicta faxa de omnibus hominibus qui vos tenere et possidere faciant, secundum fore terre: don Lop de Sangarren, qui stat in Almunien, et me ipsum cum eo aboltas.

Et nos dompnus Rodericus de Novals et uxor mea dompna Constancia recipimus [a vobis] dompno P. Petri, priore et helemosinario Oscensis, predictam faxam et [pro] predicta faxa [...] vobis damus unum nostrum ortale in cambio quod habemus [in] [...] ad partes de [...] Que affrontat ex una parte cequia vicinal; de II.^a parte vinea de nobis dompno R. et dompna Constancia; de III.^a parte orto de dompna Oria de Sancio [...] Sicut iste iamdicte affrontaciones continent ortale predictum ab utraque parte, sic damus vobis illum totum ab integro sine omni retentu, cum introitibus et exitibus, scilicet, cum aquis et omnis directis, de terra usque ad celum. Tamen extracta aqua que transit ad irrigandum vineam nostram cum nos [...] ut habeatis et possideatis ortale [...] ab hac die in antea franchum, salvum [et] securum, per facere ex eo et in eo quicquid volueritis vos et successores vestri imperpetuum. Ad maiorem autem securitatem damus vobis fidanciam de salvetate de dicto ortal [...] omnibus hominibus vos tenere et possidere eum faciat in perpetuum, secundum forum terre: dompno Martino de Larval, qui stat in Almunien, et nos cum ei aboltas.

Hus (*sic*) rei testes sunt ex utraque parte: dompnus Raymundus de Argavieso, canonicus Oscensis, et dompnus [...] de illa Abbatia et Iohannes Garcez et Dominicus de Alcala, qui habitant in Almunien.

Actum est in mense aprilis, in era M.^a CC.^a LXX.^a I.^a.

Ego P. Petri, prior et helemosinarius, pro me et pro toto conventu hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Stephanus, sacerdos et vicarius in Almunien scripsit et hoc sigtnum fecit.

1233, junio, 23. Burriana

Jaime I dona a P. Arcez de Rueda, zamedina de Zaragoza, unas casas, tres campos, un huerto y una alquería en Burriana.

A. 2-227. Falta el sello. Documento borroso.

Notum sit cunctis quod nos Iachobus, Dei gratia rex Aragone et regni Maioricarum, comes Barchilone et Urgelli et dominus Montispesulani, attendentes multa servitia que vos, dilectus miles noster P. Arcez de Rueda, çavalmedina Cesarauguste, nobis multipliciter fecistis et cotidie facitis toto posse cum presenti instrumento nostro firmiter et perpetuo valituro, donamus et concedimus et liberaliter confirmamus vobis et vestris quasdam domos infra villam de Burriana que vocatur Alkaçar et tres campos que fuerunt de Mofferrech, sarraceno, et illa alkeriam que vocatur Bynalayna. Ut de cetero prefatas domos cum ingressibus et egressibus et cum omnibus directis [...] et campos cum ingressibus et egressibus, et aquis et ortum cum aquis et arboribus prefatam alqueriam cum molendinis et terminis suis et aquis, erbis, pascuis, lignis, terris cultis et incultis et cum omnibus et singulis iuribus et pertinentiis ac prefatas domos, campos et orthos et alkeriam pertinentibus et pertinere debentibus totum integre sine omni retentu ut hec omnia vos et vestri teneatis et possideatis pacifice et potenter ad vestram vestrorumque propriam hereditatem et possessionem et ad faciendum in eis et ex eis omnes vestras vestrorumque proprias voluntates inperpetuum.

Datum in Burriana, vigilia Sancti Iohannis Babbiste, anno Domini M.º CC.º XXX.º tercio.

Signum † Iaccobi, Dei gratia regis Aragone et regni Maioricarum, comitis Barchinone et Urgelli et domimi Montispesulani.

(Columna A)

P., infans Aragon.

B. de Alagon, maiordomus Aragonis.

R. de Lyçana.

(Columna B)

P. Cornelii.

Eximinius de Urrea.

Vallesius de Vergua.

(Columna C)

Assalitus de Gudar *(sic)*.

F. Petriç de Pina.

P. Petriç, iusticia Aragone.

Sig†num Petri Iohannis, scriptoris, qui mandato domini regis hoc scribi fecit loco, die [et] anno prefixis.

305

1233, agosto

Arnaldo de Lac, prepósito oscense, concede a Domingo Pérez, carnicero de Huesca, y a su mujer, Franca, unas casas en el barrio de la Magdalena por un treudo anual de cuatro sueldos jaqueses.

A. 4-909. Carta partida por ABC.

Notum sit omnibus hanc cartam videntibus quod ego, dompnus Arnaldus de Lac, Oscensis prepositus, dono vobis et concedo Dominico Petri, carnifici Oscensis, et uxori vestre Franche ad reficiendum et meliorandum, quasdam casas de Claustro Osce ad tributum, in barrio Sancte Marie Magdalene, circa ecclesiam. Que affrontant in una parte in via publica; in secunda parte in casis Dominici Petri supradicti: in tercia parte in casis Iohannis de Montaragone et de cognato suo Vitale. Sicut enim supradicte afrontaciones continent undique et circundant casas supradictas, sic dono vobis ipsas integras, cum introytibus suis et exitibus, de terra usque ad celum, ut habeatis eas et possideatis et melioretis et explectetis omnibus diebus vite mee, salvas, securas et quietas, dando tamen mihi vel ecclesie Oscensis tributum singulis annis IIII.^{or} solidos, denariorum Iaccensium bone monete, mense augusti. Istud tributum faciendo, ut dictum est superius, et complendo habeatis predictas casas secure integre omni tempore

vite mee in pace absque omni aliqua contradictione et impedimento. Post dies autem meos, predicte domus reddantur et revertantur ecclesie Claustrum Osce integre, cum omni melioramento et restauramento in predictis domibus facto sine impedimento alicuius persone et retentu non numerata super predictis casis missione aliqua vel expensis factis vel faciendis.

Et nos D. Petri et uxor mea Franca antedicti recipimus a vobis dompno A. de Lac, preposito supradicto, casas predictas et convenimus vobis eas meliorare et reficere et vestrum tributum integre, ut dictum est, dare et persolvere omnibus diebus vestris, et post dies vestros ipsas reddere et reddi facere et conveniencias omnes iamdictas tenere et observare pro posse meo.

Sunt testes huius rei: Guillelmus Peregrini, *canonicus*, et Bernardus Pictavini.

Actum est mense augusti, era M.^a CC.^a LXX.^a I.^a.

Martinus Guasqui scripsit et in ultima rubrica literas suprascriptas ubi dicitur «canonicus».

306

1233, septiembre, 15

Doña Gracia, mujer de Nicolás de Calatayud, vende a Ferrando Alamán de Sádaba una parcela en el término de los Bañales por treinta y seis áureos.

B. *Libro de la cadena*, n.º 642, p. 333.

[S]it notum cunctis presentibus et futuris quod ego dompna Gracia, uxor don Nicholao de Calatayo, vendo vobis dompno Ferrando Alaman de Sadava in termino de los Vanales unam peçam iuxta vineam de Domingo Sancio. Et habet affrontationes ex una parte peçam de predicta dompna Gracia et de suis nepotibus; et ex alia parte peçam que fuit de Iohanne de Polgar; et ex alia peça don Pedro Vairez; et ex alia vineam de Domingo Sancio. Predictam peçam vendo vobis totam integre sine aliquo retentu omni remota occasione, cum omnibus introitibus et exitibus suis et cum omnibus suis directis, pro precio placibile paccato XXX.^a et VI.^x aureos. Aliala paccata IIII.^{or} aureos omnes Alfonsinos boni auri et iusti ponderis.

Unde ego concessi et tenui me bene paccatam de precio et de aliala ad meam propriam voluntatem. Ad maiorem etiam securitatem dono vobis ferme salvitatis de predicta compara ad forum terre: dompnum Arnaldum de Sadava, militem.

Sunt testes adhoc vocati et per manum missi: dompnus Martinus Gil de Tramacastiello et Iohannes dona Felicia.

Actum est hoc mense septembris, die iovis post festum Sancte Crucis, sub era M.^a CC.^a LXX.^a I.^a, intus casam nominati dompni Arnaldi de Sadava.

Ego Eximinus, nepos Martini Gil de Tramocastiello, iussu ac rogatu omnium predictorum hanc cartam scribi feci.

307

1233, septiembre, 25

García, obispo de Huesca, vende a Gracia y a sus hijos una viña en Fañanás por cien sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 158, p. 71.

C. *Libro de la cadena*, n.º 282, p. 161.

D. *Libro de la cadena*, n.º 737, p. 385.

In Christi nomine et eius gratia. Notum sit omnibus hominibus quod nos G., Dei gratia Oscensis episcopus, in presencia bonorum hominum, bono animo et gratuita voluntate, vendimus vobis Gracie, que stas in villa nostra de Faynanas, et filiis vestris Dominico, Bartholomeo et Egidio de Sancta Eulalia, unam nostram vineam quam habemus in villa supradicta de Faynanas, illam scilicet que fuit dompni Bertrandi de Podio, militis. Que affrontat in prima parte in rivo; in secunda parte in cequia vicinali; in tercia vero parte in campo dompni Sancii de Novals, militis. Sicut iste iamdicte affrontationes dictam vineam undique dividunt et concludunt, sic illa vobis vendimus totam ab integro, sine ullo nostro nostrorumque retentu, heremam et populatam, de celo usque ad abissum, cum ingressibus et egressibus suis et cum omni genere arborum et vitium que in ea sunt et cum omnibus aquis et directis ei pertinentibus vel pertinere debentibus, ullo modo pro precio placabili quod nobis et vobis placuit, scilicet,

pro centum solidos denariorum laccensium, monete bone et firme, quos a vobis integre accepimus in nostris manibus, et inde nos tenuimos bene paccatos die qua ista carta fuit facta. Ita quod de predicto precio nichil ad recipiendum remansit nobis venditoribus nec vobis emptoribus ad pac-candum. Predictam vero vineam vobis vendimus tali pacto quod nobis et successoribus nostris detis ex ea vos et successores vestri aut qui dictam vineam ab hac die in antea quoquo modo habuerint vel tenerint annuatim integre et fideliter novenam, decimam et primiciam. Sicut alie hereditates novenarie que nobis pertinent in villa nostra de Faynanas faciunt et facere consueverunt vos ea que superius dicta sunt nobis et successoribus nostris fideliter atendendo habeatis, teneatis et possideatis dictam vineam ab hac die in antea sicuti venditioni melius potest dici vel intelligi vestro vestrorumque profectui et honori francham, salvam, quitiam et securam per dare, vendere et impignorare et quocumque modo ipsam volueritis alienare vos et filii vestri et filie et omnis generatio et posteritas vestra per omnia secula seculorum, excepto quod si forte dictam vineam vos aut succes-sores vestri vendere aut impignorare seu modo aliquo alienare volueritis nobis aut nostris successoribus illud scire decem diebus antea faciatis. Et si eam retinere voluerimus minus X solidos quam alter aliquis habeamus sin autem possitis eam vendere aut impignorare vel quocumque modo ipsam volueritis alienare cui volueritis exceptis militibus, infancionibus et personis religiosis, salva tamen nobis et successoribus nostris nove-na, decima et primicia ex ea omni tempore, sicut superius anotatur. Et ad maiorem vestram et vestrorumque securitatem, damus vobis fidanciam de salvetate de prenominata vinea de nobis et omnibus hominibus et feminis istius seculi, per bonum fuerum Osce: dompnum Garsiam Petri, sacristam Oscensem et vicarium nostrum, et nos ipsos cum eo in simul, quia quisquis de cetero vos vel vestros eiecisset de sepedicta vinea quam vobis vendimus, nos et fidancia predicta demus et mittamus vobis in alteram tam bonam vineam in villa nostra de Faynanas et in suis territoriis atque in tam convenientem locum, et faciamus illam vobis salvam et securam, secundum consuetudinem et fuerum Osce.

Testes huius rei sunt: dompnus Petrus Petri, prior Oscensis, et domp-nus Dominicus, archidiachonus de Laures.

Quod est actum sexto die in exitu mensis septembris, era M.^a CC.^a LXX.^a I.^a.

Ego Petrus Andree, publicus Oscensis notarius, mandato et voluntate venerabilis domni G., Dei gratia Oscensis episcopi, et aliorum omnium predictorum hanc cartam scripsi et hoc signum feci.

308

1233, septiembre

Pedro Junzano concede a su nieto, Ferrer, dos viñas en Junzano con la obligación de tributar anualmente doce dineros a Santa María de Salas.

B. *Libro de la cadena*, n.º 26, p. 9.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. XL, p. 67.

Notum sit cunctis presentibus et futuris quod ego Petro Junçano dono et concedo vobis Ferre, meo neto, duas vineas in termino de Junçano. Et habet affrontationes ipsa una vinea ex parte aquilonis vinea Maria Perez; ex parte meridie vinea de caritatis Sancte Marie. Alia vinea habet affrontationes ex parte aquilonis de Sanxa de Junçano; ex parte meridie campos Teresa et Petro Junçano metipso. In tali vero pacto dono tibi iamdictas vineas ut facias tributum Sancte Marie de Salis XII denarios unoquo anno, omni tempore, in festo Sancti Michaelis; et si hoc non feceris Sancte Marie ab ea possit tibi pignorare vel emperare iamdictas vineas.

Sunt testes de hoc: Dodo et Sancio, meo cognato.

Facta carta in mense septembris, era M.^a CC.^a LXXI.^a.

Petrus scripsit.

309

1233, octubre, 19. Jaca

El obispo García incorpora a San Pedro de Siresa las iglesias de Javierregay y de Castiello de Jaca.

A. Extravagantes, n.º 38.

Noverint universi presentes pariter et futuri quod nos G., Dei gratia episcopus Oscensis, paupertatem ecclesie Sancti Petri de Ciresa provide attendentes, de assensu et voluntate M., prioris, totiusque Capituli lacensis, damus, concedimus et inmediate perpetuo annectimus ecclesias de Exavierre Agay et de Casteriello cum omnibus suis pertinentiis prefate ecclesie Sancti Petri de Ciresa ad sustentationem clericorum omnipotenti Deo in eadem ecclesia assidue servientium tam iuribus episcopi et archidiaconi salvis in omnibus pleno iure ne autem hec nostra donatio ab aliquo possit in irritum temere revocari presentem cartam huius nostre donationis testimonialem sepedicte ecclesie Sancti Petri de Ciresa et nostri signi testimonio roboratam duximus indulgendam.

Actum est hoc apud laccam, XIII.º kalendas *novembris*, presentibus P. Petri, priore, G. Petri, sacrista Oscensis, et D. de Çonar, archidiaconus de Laures, anno Domini M.º CC.º XXX.º III.º.

Ego G., Oscensis episcopus, hoc sigtñum facio.

Ego D. de Çonar, archidiaconus de Laures hoc sigtñum facio.

Ego Albinus, domini episcopi Oscensis notarius, ad mandatum ipsius domini episcopi hanc cartam scripsi et meo sigtño signavi.

310

1233, octubre. Uncastillo

Testamento de Ferrando Alamán.

B. *Libro de la cadena*, n.º 825, p. 431.

[H]ec est carta de destinamento quod facio ego dompnus Ferrandus Alaman, existens in mea memoria et sanus et incolumis quando perrexi ad Borrianam.

Laxo Lopillon, meo filio, illum campum quem tenet in pignore Martin de Alcoaz. Et nominatum campum accipiat tali pacto quod non demandet partem in aliquo Alaman, filio meo, neque Sancie.

Et laxo lordanete, mee filie, talem partem qualem ego habeo et habere debeo in illo betado, ut dividat cum meis fratribus et accipiat pro parte et de hoc sit paccata.

Et laxo filio vel filie quem pariet Gilia de illo campo quem laxo Lopillon in suso usque ad montem, tali pacto quod non demandet partem filiis meis Alaman neque Sancie.

Omnia alia que ego habeo, scilicet mobile et hereditate, laxo Alaman et Sancie, filiis meis, integre et sine diminutione aliqua et ipsi persolvant omnia debita mea. Debeo pro illa hereditate quam vendidi in Navarra dompno P. Arceiz pro mille et quingentos solidos de Sanchez, medietatem dompno Alaman, meo fratri. Et debeo dompno Lupo de Dioslibol XX aureos. Et debeo dompna Gracie, uxori don Nicholao de Calataiub, X aureos. Et debeo in Tutela LXX solidos de Sanchetes qui tendunt ad usuram. Et impignavi dompno P. Varrez lorica et binoneras et coviertas de cavallo de fierro per C et LX solidos laccensius monete. Et XX solidos Arnaldo de Biota. Et si forte aliquis monstraverit debitum aliquid de quo ego non recole cum carta credibili, persolvatis. Et debeo etiam S. de Vair, meo cognato, C solidos de Sanchez.

Preterea, si mei mori contigerit in isto itinere quod absit et filii mei similiter morerentur absque filiis de legali coniugio, scilicet Alaman et Sancie, omnia mea mando et laxo dompno Alaman, fratri meo. Et rogo dompnum Alaman fratrem meum et dompnum Sancium de Certera, ut ipsi accipiant meis meas res et persolvant omnia debita mea donec filii mei etatem habeant. In super vos rogo multum ut Dei intuitu Egidie detis in primo anno cum audieritis me ab hoc seculo transmigrasse L kaficia tritici et X oves de melioribus quas ego habeo, et unam porcama de melioribus et ropam quam ipsa faciet. In super laxo Egidio, meo armigero, C solidos laccensius monete vel valorem.

Actum est hoc mense octobris in Unocastiello, in presencia dompni Eximini Lopez de Certera et dompni Iohannis don Carrero et don Sancio de Tena et Diago de Sadava, in palacio S. de Certera.

In super mando quod si filii mei morierit, scilicet ipsi qui non sunt de legali coniugio, hoc quod ipsi habent remaneat filiis meis Alaman et Sancie.

Huius destinamenti sunt testes: G. Eneconis, sacerdos, et don Lop de Garcia Ruvio. Sub era M.^a CC.^a LXX.^a prima.

Ego Dominicus Sellan, clericus Sancte Marie, de mandato dompni S. Alaman hanc cartam scripsi.

1234, enero

Jimeno de Novales, camerario oscense, concede a Domingo de Ayerbe y a su mujer unas casas en el barrio de la Catedral.

B. *Libro de la cadena*, n.º 869, p. 451.

[N]overint universi presentem paginam inspecturi quod ego Eximenus de Novals, camerarius Oscensis, de voluntate et assensu domni G., Dei gratia venerabilis Oscensis episcopi, P. Petri, prioris, tociusque eiusdem ecclesie conventus, dono vobis et concedo D. de Aierbe et uxore vestre tantum quasdam domos predictae Camere in Osca, in barrio Sedis Osce, circa domos de illis campaneriis et que fuerunt dompne Dairine. Affrontant in una parte in via publica; in secunda parte et in tercia in aliis casis de prefata Cameraria; in quarta autem parte in casis Dominici de Senebue, carnificis. Sicut enim predictae affrontationes continent undique et circundant casas antedictas, sic dono vobis et concedo ipsas integre, cum introitibus suis et exitibus, de terra usque ad celum, ut habeatis, possideatis eas et habitetis in eis quiete, secure, toto tempore vite vestre, tali conditione quod teneatis ipsas continue bene refectas et preparatas firmiter inferius et superius undique per totum de parietibus et tectis et omnes parietes tecta et cooperta que affrontant in aliis casis de predicta Camera que se tenent cum istis predictis casis; similiter teneatis et custodiatis eas undique fortiter preparatas tam de alazeres de petra quam de aliis corporibus. Ista tamen qua superius sunt scripta vos tenendo, complendo et observando in omnibus et per omnia habeatis ipsas casas salvas, securas, sicut melius dici potest et intelligi ad vestram securitatem, ut superius est expressum.

Nos vero D. et uxor mea predicti recipimus a vobis Eximino prefato camerario in hunc modum casas antedictas, et convenimus vobis et promittimus ea que superius dicta sunt complere et observare. Et damus vobis fidanciam securitatis qui vos singula et universa predicta teneri faciat et compleri: D. de Oloron, zapatero Osce, et nos ipsos in simul cum illo.

Sunt testes huius rei: Dominicus de Aquis et Dominicus de Daroca.

Actum est in pleno Capitulo Oscensi, mense ianuarii, era M.^a CC.^a LXX.^a II.^a.

Preter istud est pactum quod predicte domus reddantur integre bene preparate et refacte et in pede ecclesie supradicte Oscensis.

Ego P. Petri, prior memoratus, pro me et pro toto conventu hoc signum facio. Signum Eximini de Novals, camerarii.

Martinus Guasqui scripsit et hoc signum fecit.

312

1234, marzo, 8

El obispo García concede a García de Panzano y a su hija unas casas en el barrio oscense de Palacio de Maza a cambio de un tributo anual de una libra de pimienta.

B. *Libro de la cadena*, n.º 514, p. 274.

[I]n Christi nomine et eius gratia. Notum sit omnibus hominibus presentibus et futuris quod nos G., Dei gratia Oscensis episcopus, in presentia bonorum hominum, bono animo et gratuita voluntate, damus et concedimus ad tributum vobis, Garsie de Pançano et filie vestre Egidie, quasdam domos nostras quas habemus in Osca, in barrio Palacii de Maça. Que affrontant in prima parte in via publica; in secunda parte in domibus monachorum de Poblet; in tercia parte in domibus Iohannis Brucco; in quarta vero parte in domibus Raymundi Laym, sacriste laccensis. Sicut iste iamdicte affrontationes dictas domos undique dividunt et concludunt, sic damus illas vobis ad tributum, omnes integre sine ullo nostro nostrorumque retentu toto tempore vite vestre, heremas et populas, de celo usque ad abyssum, cum ingressibus et egressibus earum et cum omnibus directis eis pertinentibus vel modo aliquo debentibus pertinere, tali tamen pacto ut detis nobis et successoribus nostris annuatim in prima die mensis ianuarii pro tributo iamdictarum domuum unam libram boni piperis ac benigniter ponderati; vos istud tributum dando nobis et nostris succesoribus, sicut superius dictum est, annuatim habeatis, teneatis et possideatis, melioretis et explectetis omnes iamdictas domos ab hac die in antea omnibus diebus vite vestre quiete, pacifice et sine aliquo contradicto. Verumtamen non liceat alicui vestrum duorum dictas domos vendere vel impignorare seu

modo aliquo alienare in tota vita vestra. Set post obitum vestrum duorum revertatur integre et sine diminutione aliqua in dominio et posse nostro vel succesorum nostrorum cum omni melioramento quod in ipsis feceritis et sine aliqua voce mala. Ut autem ea que superius dicta sunt et a nobis data et concessa vobis duobus firmiter et inviolabiliter observentur et nunquam in diebus vestris donationem istam possit aliquis irritam revocari presentem cartam prefate donationis testimonialem signi nostri munimine vobis concedimus confirmatam.

Nos autem dicti Garsias de Pançano et filia mea Egidia, bono animo et gratuita voluntate recipimus a vobis venerabili domino nostro G., Dei gratia Oscensi episcopo, dictas domos quas nobis donatis et conceditis in diebus nostris pro iamdictis conveniis ad tributum, et promittimus et convenimus vobis bona fide dictum tributum annuatim vobis et succesoribus vestris in pace et sine aliqua contrarietate persolvere et singula supra scripta attendere fideliter et complere.

Huius rei testes sunt: G. Petri, sacrista Oscensis, et D., archidiaconus de Lauresio.

Quod est actum octavo die in introitu mensis marcii, sub era M.^a CC.^a LXX.^a secunda.

Ego Petrus Andree, Oscensis publicus notarius, mandato domni G., Dei gratia Oscensis episcopo, et aliorum predictorum hanc cartam scripsi et hoc signum fecit.

313

1234, marzo

Don Ato de Foces da a Santa María de Salas el señorío que tiene sobre el sarraceno Abraham, cerrajero, y el tributo de un morabetino alfonsino que este le pagaba anualmente.

B. *Libro de la cadena*, n.º 65, p. 26.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. XLI, p. 67.

[A]uribus cunctorum audiencium manifestetur: Hec est carta donationis et confirmationis quam facio don Atho de Foscibus; dono, concedo

et trado ad servicium, scilicet, de domina Sancta Maria que dicitur de Salis que est in termino de civitate Osce, cum omni spontanea voluntate tributo et similiter illo seynorio quod ego don Atho de Fosces habeo vel habere debeo, scilicet, en Abraym, serrayllero qui dicitur el Corcuylo, vel in suis pro omni tempore nominata mente et illo tributo quod debet facere illo sarraceno suprascripto vel suis ad mihi donato vel atque meis per omni tempore uno morabetino Alfonsino boni auri et recti ponderis unoquo[que] anno ad festum Sancti Michaelis de mense septembris et de ab hac die in antea volo et confirmo don Atho de Fosces per me et meis quod habeant et accipiant pro servicium de domina Sancta Maria de Salis dominus episcopus qui est hodie et prelatos qui venerint postea illo tributo et illo seynorio qui est suprascripto de iamdicto sarraceno vel de suis sine ullo retenimento et sine nulla absque remota et sine nulla contrarietate quod ego don Atho de Fosces vel filiis vel filiabus meis neque generatio mea non facimus ibi in omni tempore. Et ego don Atho de Fosces rogo flexis genibus osculando pedes et manus dominus episcopus et capellanibus de domina Sancta Maria de Salis quod faciatis petitionem et deprecationem pro salute corporis et anime mee meisque in Beatam Mariam mater Domini et atque suum filium unde dicit scriptura alter alterius honera portate, etcetera.

Huius rei testes sunt de hoc supra scripto: don Pere Iordan de Fosces, qui habitat in Illa Lozsta, et G. Fortaz et don Sancio de Salis, milites, habitantes in Orto.

Facta carta in mense marcii, sub era M.^a CC.^a LXX.^a II.^a.

Iohan de Cascant, sacerdos, scripsit et hoc signum fecit.

314

1234, marzo

Martín de Aguas y su mujer, Juana, venden a Guillerma, nieta de Sancho de Novales, una casa en Huesca por cien sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 646, p. 335.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritas venditionis quam facimus nos Martinus de Aquis et uxor mea Iohanna vobis Guillelme, nepti dompni Sancii de Novals. Placuit nobis bono animo et voluntate obtima

et in presentia bonorum virorum, sine retentu aliquo et fraude, vendimus vobis quandam casam cum torculari suo in Osca intus in domibus nostris in quibus habitamus, in barrio de Manynalba. Que affrontat in una parte in casis predicti Martini de Aquis; in secunda parte in casis de Guillelma supradicta; in tercia parte in casis de Taresa de Arrassale. Sicut enim predictae affrontationes continent undique et circundant casam et torcular antedictum, sic vendimus vobis ipsos integre cum introitibus suis et exitibus, de terra usque ad celum, tamen quod intrent in eis per domos prefate Guillelme et exeant omni tempore et pro precio quod nobis et vobis bene complacuit, scilicet centum solidos, laccensium denariorum monete bone et firme in Aragone, quos ex vobis recepimus de presenti die qua presens carta fuit facta de quibus nos concessimus paccatos esse a vobis. Unde volumus et concedimus ut de cetero casam et torcular habeatis iamdictas salvas, securas, liberas, perpetuas et quietas, in hereditatem, dandi, vendendi aut impignorandi sive commutandi aut quicquid ex eis et in eis vobis filii et generatione vestre facere placuerit, tamquam de vestra hereditate propria nunc et semper. Ad maiorem itaque securitatem vestram et confirmationem huius dicte venditionis, damus vobis fidanciam de salvetate qui vos, secundum forum Osce et consuetudinem, habere faciat et possidere predictam casam et torcular secure et in pace: Sancium de Ontynena et nos ipsos cum illo in simul. Set si forte aliquis vos aut vestros de prefata hereditate eicere voluerit vel auferre, predictus fideiussor mittat vos et securet in alia hereditate tam bona et in tam competenti loco in eodem barrio aut salvet vos ipsam hereditatem et securet per forum Osce et meipsum cum illo in simul.

Sunt testes huius rei: Petrus de Podio, miles, et Dominicus de Alquezar.

Aliala facta constitit II solidos.

Era M.^a CC.^a LXX.^a II.^a. Actum est mense marcii.

Martinus Guasqui scripsit et hoc signum fecit.

1234, junio, 15

Vidal de Canellas, canónigo de Barcelona, constituye procurador suyo a Gil Benedicto de Mutina para que pague en su nombre una deuda de treinta y cuatro libras boloñesas y media.

A. 9-4.

Anno Incarnationis Dominice millesimo ducentesimo tricesimo quarto, septimo decimo kalendas iulii. Ego Vitalis de Canellis, Barchilonensis canonicus, facio et constituo te Egidium Benedictum de Mutina certum et specialem procuratorem ad faciendam solutionem pro me et nomine meo triginta et quatuor libras et dimidie Bononiorum seu Reginorum Scanabeco cum regino quas eidem ego debebam et pro quibus tu eidem tenebaris et ad recipiendam absolucionem pro me ab eodem Scanabeco de predictis XXX III libras et dimidia quas etiam XXX IIII libras et dimidiam tibi tradidi plenarie numerando.

Et ego, memoratus Egidius, predictam procuracionem gratis recipiens scio et vere, cum hac publica scriptura confiteor tibi prefato Vitali me a te habuisse et numerando in presentia testium subscriptorum recepisse dictas XXX et IIII libras et dimidiam Bononiorum seu Reginorum in quibus etiam renuntio ex certa sciencia exceptioni non recepte et non numerate peccunie. Et promitto tibi stipulatione sollempni interposita et sub pena dupli me soluturum pro te totam predictam peccuniam *dicto Scanabeco* et te servare indempnem ab omni petitione seu demandamento. Si quod vel quam tibi faceret dictus Scanabecus vel alius pro ipso petendo dictam peccuniam vel alio quolibet modo succipiens supra me omne periculum sive latronum sive incidiarum sive ammissionis sive alterius cuiuscumque periculi vel casus fortuiti in dicta peccunia eveniens seu imminens et pro supradictis omnibus et singulis a me complendis et observandis, ut supradictum est, obligo tibi stipulanti me et omnia bona mea.

Testes sunt: Ugo de Sancto Iohanne, miles, Andreas Benencasa, Bernardus de Barveira, clericus Sancti Petri de Rubi, Albaricus de laneti de Mutina, Arnandus de Carrera et Iohannes de Cocone, publicus Montispe-

sulani notarius, qui rogatus a partibus hec scripsit et emendavit interlineari illas duo dicciones: «dicto Scanabeco» †.

316

1234, junio, 15

Gil Benedicto de Mutina reconoce que Vidal de Canellas, canónigo de Barcelona, pagó los cuatrocientos cincuenta morabetinos alfonsinos que le debía y otras deudas.

A. 9-4.

Anno Incarnationis Dominice millesimo ducesimo tricesimo quarto, septimo decimo kalendas iulii. Ego, Egidius Benedicti de Mutina scio et vere, cum hac presenti carta, confiteor tibi Vitali de Canellis, Barchilone[n]ci canonico quod tu solvisti plenarie numerando in presentia testium subscriptorum quadringentos et quinquaginta marabotinos Alfonsinos aureos quos michi debebas, sicut in instrumento confecto inde continetur scripto per manum Albarici Liarz filii quod incipit post incarnationem et diem domnus Vitalis et sunt ante testes in civitate Regia in quibus etiam predictis marabotinis renuntio expressius exceptioni non habitorum et non numeratorum marabotinatorum unde de prefatis marabotinis et de omni eo quod pro ipsis vel occasione ipsorum tibi petere possem te et tuos et res tuas omnes libero et absolve et pactum de non petendis marabotinis tibi facio. Preterea scio et confiteor tibi cum hac publica scriptura te solvisse michi plenarie numerando subscriptis testibus presentibus et videntibus viginti et duos marabotinos Alfo[n]cinos ex una parte pro viginti libras Bononinorum in quibus tenebar pro te Guillelmo de Iaceto, catalano scolari et Berna[r]do de Granata, scolari et ex altera parte quindecim libras et dimidiam Melquinorum quas tibi acomodaveram in quibus etiam renuntio ex certa scientia exceptioni non habitorum XXII marabotinatorum et non numeratorum et non habitatorum XV librarum et dimidie ac non numeratarum. Unde te predictum Vitalem et tuos ac res tuas omnes de predictis XXII marabotinis et dictis XV libris et dimidia libero et absolve ac quitium clamo et pactum de non petendo tibi facio promittens et conveniens tibi sollemniter stipulanti me

numquam contra predicta vel aliorum predictorum. Venturum ullo loco vel tempore aliquo iure vel modo qui dici possit seu excogitari.

Testes sunt: Durantus Gallardi, notarius, Ugo de Sancto Iohanne, miles, Andreas Benencasa, Berna[r]dus de Barvera, clericus Sancti Petri de Rubi, Albaricus de laneti, Mutinensis, Arnandus de Carreria et Iohannes de Cocone, publicus Montispesullani notarius, qui rogatus a partibus hec scripsit. †.

317

1234, junio, 15

Gil Benedicto de Mutina constituyete procurador suyo al maestro Pedro de Albalatillo, sacrista de Lérida, en la causa que tiene contra Berenguer Ferrández y otros.

A. 9-4.

Anno Incarnationis Dominice millesimo duocentesimo tricesimo quarto, decimo septimo de kalendas iulii. Ego, Egidius Benedicti de Mutina facio et constituo magistrum Petro de Albalato, sacristam Ylerdensem, procuratorem meum ad petendum et adgendum pro me et nomine meo et ad ponendum ex[c]ipiendum, replicandum, transigendum et iudicium seu amicabilem compositionem recipiendum in causa seu causis quas habeo vel sum habiturus contra Berengarium Ferrandi, Elenensem, Bernardum, filium Martini de Vico, de Raimundum Bruni Calveti, super debitis que michi et Arductioni et Martino, fratribus meis, et Gondorrano, socio meo, debent. Et etiam facio et constituo prefatum magistrum Petrum procuratorem meum ad recipiendam solutionem predicti debiti pro me et dictis fratribus meis et prelibato socio meo volens et concedens ut predictus procurator possit facere et constituere procuratorem seu procuratores in dicta causa vel causis ante litem contestatam vel post. Et quicquid cum memorato procuratore super predictis fatum fuerit ratum semper habeo.

Testes sunt: Vitalis, canonicus Barchilonensis, Albaricus de laneti, civis Mutinensis, Iordanus, scriptor, et Iohannes de Cocone, publicus Montispesullani notarius qui rogatus a partibus hec scripsit. †.

1234, junio, 28. Huesca

Acuerdo entre el obispo García y los vecinos de Lagunarrota.

B. *Libro de la cadena*, n.º 253, p. 130.

[P]ateat universis presentem paginam inspecturis quod cum vicini de Laguna Rota contra sacra statuta canonum peterent ab eadem ecclesia potus atque prandia sibi solvi in libertatis ecclesiastice detrimento a venerabili patre et domino G., Dei gratia Oscensi episcopo, non tamen sine monitione preambula fueret excommunicationis sententia innodati processu vero temporis tam feroci constricti vinculo atque divino tacti spiritu errorem suum cognoverunt et veniam humiliter postularunt cupientes divina gratia emendare quod erraverant diabulo procurante, dictus vero episcopus qui semper dilexit medicinam potius quam vindictam inventis ovibus quas perdiderat exultavit et absolvit eos, secundum formam ecclesie ab excommunicatione quam incurrerant culpa sui, et dedit eis sub sacramento quod fecerant in mandatis quod ipsi nec eorum posteritas numquam in eadem ecclesia potus sive prandia neque aliqua alia debita ratione prave consuetudinis postularent nec facerent unquam pactum quod in ecclesia non offerrent et quod fideliter decimas homini ecclesie qui eas collegerit erogarent et ipsi mandatum cum devotione maxima receperunt, promittentes se in omnibus per omnia complere omnia supradicta. Tunc vero reverendus pater et dominus G., Dei gratia episcopus antedictus, quia mandatum receperunt humiliter et devote concessit eis quod dominicam in Ramispalmarum dentur eis ab ecclesia singulis annis duo metra vini in tempore quo ecclesia collegerit ibi vinum et eis sine domus periculo possint dari et quod habeant in festis Paschalibus vinum ad comunicandum sicut est dari vicinis Oscensibus consuetum. Concedit etiam eis quod cum detulerint uvas ad abbatiam tempore vindemiarum detur eis ab eadem ecclesia moderate panis et vinum, secundum arbitrium tribuetis.

Huius rei testes sunt: Dominicus de Açonar, archidiaconus de Laures, et Matheus de Salis, prior Sanctarum Massarum.

Quod est actum intus in Osca, in palacio domini episcopi, IIII.º kalendas iulii, sub era M.^a CC.^a LXX.^a II.^a.

Petrus de Tamarito, diachonus, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

319

1234, junio

El obispo García concede a Pedro, yerno de Inés Guasc, y a su mujer, Jordana, un huerto en el término oscense de Mesa bajo tributo de dieciocho dineros jaqueses pagaderos a Santa María de Salas.

B. *Libro de la cadena*, n.º 64, p. 26.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. XLII, p. 68.

[M]anifestum sit cunctis hanc cartam videntibus quod nos G., Dei gratia Oscensis episcopus, damus vobis et concedimus Petro, genero Agneti de los Guasquis, et uxore vestre lordane, quandam ortum in Osca ad tributum in termino de Mesa, illum videlicet in quo Aznar Sancti Petri dimisit subscriptum tributum ecclesie Beate Marie de Salis pro anima sua daturum annuatim sicut in carta eiusdem testamenti continebatur. Ortus autem supradictus affrontat in una parte in orto prefati Petri et uxoris eius; in secunda parte in orto molendini de Tener; in tercia vero parte in orto lusiane et filiorum suorum; in quarta siquidem parte in via publica. Sicut enim predictae affrontationes continent undique et circundant ortum antedictum, sic damus vobis ipsum integre cum introitibus suis et exitibus, cum arboribus omnibus, aquis similiter et pertinentiis ipsius, tali modo quod detis inde vos et vestros tributum XVIII denarios laccenses ecclesie Sancte Marie de Salis de Osca in festo Beate Marie, mediantis augusti, annis singulis omni tempore. Istud tamen tributum supradictum dando, vos et persolvendo termino antedicto annuatim habeatis, possideatis et expletetis ortum ipsum in hereditatem salvum, securum, perpetuum et quietum, dandi, vendendi aut impignorandi vos et filii et omnis generatio vel posteritas vestra omni tempore. Verumtamen cum vos aut vestros, ortum ipsum prefatum vendere oportebit primum nobis de X.^o diebus aut successoribus nostris

scire penitus faciatis. Et si tunc voluerimus ipsum emere et retinere minus quam alii III solidos habeamus. Et si forte noluerimus ipsum in huius modi retinere, vendatis deinde cui volueritis, exceptis militibus, infancionibus et deditis religionibus et personis aliis pro quibus prefatum tributum perdere possemus aliquatenus vel amittere.

Sunt testes huius rei: Salvator, capellanus maior ipsius ecclesie, Sancius de don Polo, capellanus, Matheus de Oto, miles, Petrus de Boleya et Sancius, filius Dominici Picador, defuncti.

Actum es hoc mense iunii, era M.^a CC.^a LXX.^a II.^a.

Martinus Guasqui scripsit et hoc signum fecit.

320

1234, agosto, 15. Huesca

Jaime I, rey de Aragón, dona el hospital de Plasencia del Monte a la sacristía de la catedral de Huesca.

A. 5-79. Cortado por el lado izquierdo.

Manifestum sit omnibus quod nos Iacobus, Dei gratia rex Aragonum et regni Maioricarum, comes Barchinone et Urgelli et dominus Montispesulani, cum presenti scriptura nostri firmiter et perpetuo valitura [...] Martini et Michael Martini de Boleya, concedimus, adicimus, coniungimus et donamus Deo et ecclesie de Plaça et Sacristie Oscensis, hospitale ipsius loci et ville cum hereditatibus, iuribus et possessionibus [...] debent iure aliquo pertinere ut de cetero, sicut ecclesia de Plaça subiecta est Oscensis Sacristie, ita et ipsum eidem, sit perpetuo proprium et subiectum et de ipso hospitali, cum omni iure et integri [...] sacristam Oscensem investimus introducetes [...] ipsius hospitale possessionem et tenenciam de presenti. Predictam autem ecclesiam et hospitale et omnia et singula tam ecclesiastica [...] comenda nostra proteccionem, defensionem et custodia [...] speciali. Nullus ergo de gratia nostra confidetur huic concessionem et donacionem nostre audeat contra ire vel loca predicta aut ea que ad [...] tere, offendere in aliquo vel gravare. Statuentes firmiter et mandantes maior-domo, senioribus, merinis, repositariis, iusticiis, baiulis et aliis nostris

subditis universis presentibus et futuris [...] aut et observent, et prefatam ecclesiam et hospitale cum omnibus pertinentiis suis tanquam nostra propria manteneant, custodiant ab omni damno gravamine et defendant. Quicumque autem [...] cionem nostram et penam mille aureorum a nobis sine remedio se noverit incursum.

Datum apud Oscam, XVIII.º kalendas septembris, era M.^a CC.^a LXX.^a II.^a.

Sig†num Iacobi, Dei gratia regis Aragone et regni Maioricarum, comitis Barchinone et Urgelli et domini Montispesullani.

Testes huius rei sunt:

(Columna A)

G., Oscensis episcopus.

F., infans Aragone.

(Columna B)

N. Sancii.

P. Cornelii, maiordomus Aragone.

R. de Liçana.

(Columna C)

Blascus Maça.

Bernardus Guillelmi.

T., vice comes Biterrensis.

(Columna D)

Vallesius de Bergua.

Eximinus de Foçes.

Sancius de Orta.

Sig†num Petri Iohannis, scriptoris, qui mandato domini regis hoc scribi fecit loco, die et era prefixis.

321

1234, agosto, 17. Huesca

Jaime I concede la protección real a los peregrinos que van a Santa María de Salas.

A. 9-205. Falta el sello.

Iacobus, Dei gratia rex Aragone, comes Barchinone et dominus Montispesuli. Dilectis et venerabilibus ac fidelibus suis universis baronibus, militibus, baiulis, vicariis, merinis, zavalmedinis, iusticiis, iuratis et hominibus civitatum, villarum et castrorum et aliis omnibus presentibus et futuris ad quos presentes littere pervenerint, salutem et sue gratie complementum. Multorum fidelium frequenti querimonia fatigati universitati vestre duximus intimandum quod quidam suggestione diabolica instigante pre oculis Deum non habentes nec penam temporalem timentes in viis et stratis et caminis sepe insultum faciunt et peregrinos ad visitandum limina Beate Marie de Salis venientes capiunt et raubant et hiis que secum ducunt et portant, expoliant inpudenter. Unde cum huius modi iniuria et contumelia illata Deo et Sancte Marie et nobis et omnibus etiam Christi fidelibus non sit impunita aliquatenus toleranda omnes homines et feminas qui causa peregrinationis ad dictum locum de Salis veniunt et venerint ut cum omnibus eorum rebus in eundo stando et redeundo sint salvi et securi donec ad propria revertatur sub spetiali protectione et securo ducatu nostro recipientes. Volumus et rogamus et per presentia scripta vobis firmiter precipiendo, mandamus quatinus raubatores illos qui publice ab ecclesia sunt excommunicati persequamini semper et capiatis et omnes peregrinos ad locum memoratum venientes cum omnibus eorum rebus tanquam personam nostram propriam divino intuitu et nostre protectionis auctoritate deffendatis viriliter et potenter. Et a nullo eos permittatis aggravari si de nostri confiditis gratia et amore. Quicumque autem a usu ductus temerario contra predicta venire attemptaverit iram et indignationem nostram se prorsus noverit incursum et dampno illato prius restituto in mille morabetinis a nobis sine remedio puniendum.

Datum Osce, XVI.º kalendas septembris, era M.^a CC.^a LXX.^a secunda.

322

1234, agosto

Jimeno de Novalles, camerario oscense, concede a Domingo de Mateo, zapatero de Huesca, y a su mujer, Dominga, tres campos en los términos de Mesa y Alquibla por un tributo anual de un cahíz de trigo.

B. *Libro de la cadena*, n.º 872, p. 452.

[N]overint universi presentem paginam inspecturi quod ego Eximinus de Novals, camerarius Oscensis, de voluntate et assensu domni G., Dei gratia venerabilis Oscensis episcopi, et Alfonsi prioris tociusque ipsius Oscensis ecclesie conventus, dono vobis et concedo Dominico Mathei, Oscensi zapaterio, et uxori vestre Domenge, tres campos de ipsa Camera ad tributum in Oscha, quorum duo sunt in termino de Meza, tertius autem est in termino de Alquivla, ad fontem copertoratam. Primus vero campus de Mesa affrontat in una parte in via publica; in II.^a parte in viero. Secundus autem affrontat in una parte in vinea de Buca de Cornu, iudeo; in II.^a parte in viero et in mallolo qui fuit Iohannis de Alchezar. Sicut enim predictae affrontationes continent undique et circundant campos antedictos, sic dono vobis ipsos integre ad tributum simul cum predicto campo de Alquivla, tali modo quod laboretis eos, melioretis et expletetis, habeatis, possideatis eos salvos, securos plenarie et in pace toto tempore vite vestre in hereditatem, cum introitibus et exitibus suis et cum omnibus eiusdem pertinentiis et directis, sicut ad prefatam Cameram Oscensem pertinent integre et debent modo aliquo pertinere, sub tali siquidem conditione quod vos vel vestri detis mihi vel meis sucesoribus tributum pro iamdictis campis I kafficium tritici bone cibarie et munde Oscensi mesure intus in posse nostro in Osca die festivitatis Assumptionis Beate Marie augusti singulis annis omni tempore vite vestre. Post dies autem vestros de vobis Dominico Mathei et uxore Domenga supradictis, predicti campi reddantur integre et revertantur ad predictam Cameram cum omni melioramento et integritate sua absque aliqua contradictione et diminutione.

Nos autem Dominicus et uxor mea qui predicti sumus, recipimus a vobis Eximino prefato in huius modi campos antedictos et convenimus vobis dare integre et persolvere tributum supradictum termino et die statuto et que dicta sunt teneri vobis in omnibus et compleri. Et in super damus vobis fidançiam qui prefatum tributum persolvi faciat vobis statuto die, sicut superius est expressum, et convenientias omnes iamdictas fideliter observari et adimpleri: Dominicum de Bardaxin, clericum Oscensem, et nos ipsos cum eo in simul.

Sunt testes huius rei: Iohannes de Podio, canonicus Oscensis, et Marchus de Tallamonte, laycus.

Actum est mense augusti, era M.^a CC.^a LXX.^a II.^a.

Ego A., prior memoratus, pro me et pro toto conventu Oscensi hanc cartam laudo et hoc signum facio. Signum Eximini prefati camerarii.

Martinus Guasqui scripsit et hoc signum fecit.

323

1234, noviembre, 15

El sacrista García Pérez concede a Benedicto Ollero unas casas de la sacristía en el barrio de los olleros de Huesca por treudo de cinco sueldos jaqueses.

A. 5-164. Carta partida por ABC.

Notum sit cunctis tam presentibus quam futuris quod ego G. Petri, sacrista Sedis Osce, cum consensu et voluntate venerabil[is]ssimi domni G., Dei gratia Oscensis episcopi et A., prioris et totius conventus eiusdem loci, damus ad tributum vobis Benedicto Ollario et generationi vestre quasdam domos quas habet Sacristia Sedis Osce in Osca in barrio de Ollariis. Que affrontant in prima parte in via publica et in domibus Eximini Tenesini; in secunda parte in casis Martini Piment; in tercia parte in domibus quas Raimundus Ollarius tenet ad tributum de dompno Petro de Viacampo; in quarta vero parte in casis de Avizcampda, sarraceno. Sicut iste iam dicte affrontationes predictas casas concludunt undique dividunt et circundant, sic totas illas integre damus ad tributum vobis et generationi vestre de celo usque ad abissum, cum introitibus et exitibus suis et cum omnibus directis predictis domibus pertinentibus vel pertinere debentibus ullo modo, tali pacto quod vos et generatio vestra detis nobis et successoribus nostris in unoquoque anno ad festum Sancti Michaelis pro tributo quinque solidos denariorum laccensium monete bone et firme quod vos reficiatis integre de vestro proprio totum illud quod est ad reficiendum in predictis domibus et habeatis illud totum refectum ad mensem madii primo venturum; et vos istud attendendo et complendo, sicut in presenti carta continetur volumus et concedimus quod habeatis potestatem vendendi, inpignorandi et facien-

di de predictis domibus vestras proprias voluntates sicut de vestra propria hereditate, vos et generatio vestra. Et si forte vos vel generatio vestra volueritis vendere predictas casas quod faciatis scire nobis vel successoribus nostris per quindecim dies ante. Et si nos vel successores nostri voluerimus illas emere, quod habeamus illas decem solidis minus quam alius homo. Et si forte nos nec successores nostri noluerimus illas retinere, quod vendatis illas quibuscumque volueritis, exceptis militibus, infanzonibus et personis religiosis set vendatis illas talibus quod nos nec succesores nostri non amittamus predictum tributum; et vos istud attendendo, volumus et concedimus quod teneatis et possideatis predictas casas totas integre, sicut melius et utilius potest dici et intelligi vestro vestrorumque salvamento, ratione tributi.

Ego autem superius nominatus, scilicet, Benedictus Ollarius, obtimo corde et spontanea voluntate, recipio de vobis G. Petri, sacrista Sedis Osce, et de aliis omnibus supradictis, predictas casas ad tributum; et promitto et convenio vobis bona fide sine fraude predictum tributum in unoquoque anno paccare et omnes supradictos convenios attendere et complere, sicut melius et plenius continetur superius et monstratur.

Sunt inde testes: Petrus de Ontinnena et Sancius de Ontinnena, frater eius.

Actum fuit hoc decimo septimo kalendas decembris, sub era M.^a CC.^a LXX.^a et secunda.

Ego Nicholaus Giliberti, publicus scriptor Osce, hanc cartam scripsi et hoc sig†num feci.

324

1234, diciembre, 7

Toda de Bandaliés, viuda de Aznar Pardo, da a Santa María de Salas, para después de su muerte, un tributo de treinta sueldos que recibe anualmente de unas casas en el barrio de San Lorenzo de Huesca.

B. *Libro de la cadena*, n.º 49, p. 19.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. XLIII, p. 68.

In Dei nomine et eius gratia. Pateat universis presentem paginam inspecturis quod ego, Tota de Bandales, uxor quondam venerabilis Açnarii Pardi cui sit requies, in perpetuum fruens corporea sanitate videns quod et audiens quam plurima miracula et diversa que dominus Ihessus Christi ad honorem Beate Marie sue genitricis in ecclesia Sancte Marie de Salis prope Osca dignatur cotidie operari et cupiens assequi meorum veniam peccatorum et omnium predecessorum et successorum meorum, assigno et dono desiderio puro corde prefate ecclesie Sancte Marie de Salis post dies vite mee, quoddam tributum, scilicet XXX solidos quos percipio et percipere debeo annuatim in mense ianuarii de domibus que sunt in vico Sancti Laurentii extra muros Osce. Que domus affrontant in prima parte in via publica; in secunda in campo domini regis; in tercia in orto Sancii de Osca; in quarta in domibus del Frago Adam. Tributum prenomiatum assigno et do integre predictae ecclesie Sancte Marie de Salis et clericis ibidem servientibus, sicut melius dici potest vel intelligi ad suum commodum et mandatum at ad faciendum de eo quicquid voluerit sine aliqua fraude et mala voce et absque omni exceptione et quod accipiant annuatim tributum predictum in mense ianuarii de domibus supradictis. Et ut hec donatio maius et plenus robur obtineat firmitatis, dono vobis fidancias salvitatis et securitatis secundum forum Osce contra impendentes vel repugnantes hanc donationem aliquo modo: Garsiam Petrez de Larbesa, militem, et Sancium de Arrasal, militem.

Testes huius donationis sunt; Garsias de Fontes et Gascon de Fraga.

Actum est hoc in presencia fratris Fortunii, gardiani domus Osce, et fratris Christofori, de ordine minorum, et Salvatoris de Iaca, maioris capellani Beate Marie de Salis, et Martini Lopez de Artasona, capellani eiusdem, et Terreni, Oscensi incole.

Facta carta VII.º idus decembris, era M.^a CC.^a LXX.^a II.^a.

Ego Tota de Bandales prenominata hanc donationem concedo et hoc signum facio manu mea.

Iohan de Albero predictorum mandato scripsit et hoc signum fecit.

1234, diciembre, 22

Composición entre Ferrando Alamán de Sádaba y Martín de Valtrán acerca de las heredades del difunto Rodrigo de Valtrán.

B. *Libro de la cadena*, n.º 828, p. 433.

[N]otum sit omnibus presentibus et futuris quod ego dompnus Ferrandus Alaman de Sadava et dompnus Martinus de Valtran, super hereditates que fuerunt domni Rodrici de Valtran cui sit requies, quas habebat in Valtran et in suis terminis ac in aliis locis, venimus in compositionem in manu domni Petri Eximinii d'Oleta. Compositio fuit talis quod dompnus M. de Valtran det F. Alaman et suis filiis terciam partem omnium hereditatum predictarum, sicut scriptum est superius, exceptis illis hereditatibus quas domnus R. de Valtran comparavit. Et ut ista compositio sit firma ex utraque parte, sicut dictum est superius, dompnus M. de Valtran dedit fideiussorem dompnum F. Eximinii dompno F. Alaman et suis filiis qui predictam terciam partem faciat sibi dare, sicut scriptum est superius. Similiter F. Alaman pro se et pro suis filiis dedit fideiussorem F. Eximinii dompno M. de Valtran quod accepta tercia parte, sicut dictum est superius, et bene firmata a Martino de Valtran ad forum terre sint paccati ipse et filii sui in perpetuum et numquam possit petere aliquid dompno M. de Valtran vel suis fratribus. Pretera de debitis fuit ita compositum quod dompnus M. de Valtran persolvat quartam partem et F. Alaman cum filiis suis quintam, excepto debito dopmpne Sancie d'Eslava quod si persolvere contigerit M. de Valtran persolvat duas partes F. Alaman terciam.

Testes adhoc vocati et per manu missi: dompnus G. Lopez, Lop Sanç.

Actum est hoc mense decembris, die veneris ante festum Nathalis Domini, sub era M.^a CC.^a LXX.^a II.^a.

Ego Iohannes de Bartilan, de mandato predictorum, hanc cartam scripsit et per litteras divisit.

1234, diciembre, 29

Ferrando Alamán y sus hijos parten con don Martín de Valtrán y doña Teresa una heredad en Valtrán.

B. *Libro de la cadena*, n.º 827 bis, p. 432.

[N]otum sit omnibus presentibus et futuris quod ego don Ferran Alaman de Sadava cum filiis meis con leodamiente Alaman, Sa[n]chan Ferrandez partiemos con don Martin de Valtran et con domna Taresa la hereditat de Valtran de part de vestro avuelo herema et populata usque ad cinerem toda entegrament a menos de negun retenemento. Cedit a don F. Alaman cum suis filiis de particion en la peça de Morelil la meitat ex parte cercii por part de las casas. E caie don M. de Valtran ex parte vulturno en la peça de Melenas caie don F. Alaman en medio. E caie don M. de Valtran de part de cercii et de vulturno en la peça de Morelil. E caye don F. Alaman de part de cercii don M. de Valtran ex parte vulturno en la peça del Palombar. Caie don F. Alaman ex parte vulturno e don M. de Valtran ex parte cercii en la peça del Espandanar. Caie don F. Alaman ex parte cercii e don M. de Valtran ex parte vulturno en la peça de Cequetin. Caie don F. Alaman ex parte cercii don M. de Valtran ex parte vulturno en la peça del Molinielo. Caie don F. Alaman ex parte cercii e don M. de Valtran ex parte vulturno en la peça de Sodavageg. Caie don F. Alaman ex parte mont e don M. de Valtran ex parte Ebro, en la peça de los Sequeros. Caie don F. Alaman en Medon e don M. de Valtran ex parte cercii e de vulturno en la peça Nava maior. Caie don F. Alaman ex parte vulturno e don M. de Valtran ex parte cercii en la peça de Partilas. Caie don F. Alaman ex parte cercii e don M. de Valtran ex parte vulturno, en la peça de Puent de Vacas. Caie don F. Alaman ex parte cercii e don M. de Valtran ex parte vulturno en la peça de las Tortolas. Caie don F. Alaman en medio e don M. de Valtran ex parte cercii e de vulturno en l'uerto. Caie don F. Alaman la retonada del cannar que's tiene con l'uerto don Pero Semenez.

Et ego don F. Alaman cum meis filiis sumus bene paccati de ista particion de part de nostro avuelo et de todas las compras. Et damus vobis

ferme salvetatis ad forum terre que seamos en ela per secula cuncta don F. Semenez similiter. Et ego don M. de Valtran con mea ermana domna Teresa sumus bene paccati de ista particion et damus vobis ferme salvetatis ad forum terre que seamus en ela per secula cuncta: don F. Semenz.

Testes sunt per manum positi: don Semen d'Oleta, G. Lopez, Pero Semenez de Valtran e Iuan de Bartilan qui hanc cartam scripsit sub era M.^a CC.^a LXX.^a II.^a, mense decembris, die veneris, octovas de Nadal.

327

1235, enero, 27

María Bigeva y sus hijos dan a don Pedro Liesa una casa en Huesca, en el barrio de los franciscanos, con la obligación de tributar anualmente doce dineros jaqueses a Santa María de Salas y otros doce a Santa María de Monflorite.

B. *Libro de la cadena*, n.º 36, p. 13.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. XLIV, p. 69.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate donationis et confirmationis quam facimus ego Maria Bigeva et filii mei Dominicus et Iohanna et Domeni et Iohanna. Placuit nobis, optimo corde et spontanea voluntate et in presencia bonorum hominum et sine aliquo conquerenti, damus vobis dompno Petro Lesa et uxori vestre Andrea unam casam in Osca in barrio de fratribus minoribus. Que affrontat in prima et in secunda parte in viis publicis; in tertia et quarta parte in casis nostris. Sicut iste iamdicte affrontationes undique circundant predictam casam, ita damus vobis illam integre absque aliquo nostro nostrorumque retentu, heremam et populatam, cum ingressibus et egressibus suis, de terra usque ad celum et cum omnibus pertinentiis iamdicte domui pertinentibus vel pertinere debentibus, sicut melius et plenius dici vel intelligi potest, ad donationem vestri et vestrorum salvamento. Tali vero pacto damus vobis predictam casam quod vos et quisque illam tenueritis, donetis tributum pro ea annuatim in mense ianuari, post dies de me predicta Maria Bigeva, ecclesie Beate Marie de Salis XII denarios et ecclesie Beate Marie de Monteflorito XII denarios laccenses monete bone et firme. Hec faciendo et adimplendo, post dies de

me suprascripta Maria Bigeva, habeatis et possideatis predictam casam de cetero ad vestram propriam hereditatem, prout nobis pertinet, quitiam et solutam ad dandum, vendendum, inpignorandum et ad faciendum ex illa quocumque volueritis tanquam ex vestra propria hereditate vos et filii vestri et filie et omnis generatio vestra atque posteritas, per cuncta secula. Ad maiorem vestra confirmacionem damus vobis fidanciam de salvetate de dicta casa quam vobis damus et in presenti tradimus de nobis et omnibus hominibus, secundum usum et forum Osce, qui tenere et possidere vobis et vestris de cetero pacifice faciat: Raymundus de Robres, habitatore Osce, et nos ipsos in simul cum eo aboltas.

Huius rei testes sunt: Dominicus de Montarago et Dominicus de Pedrera.

Actum fuit hoc Ve Diebus remansis in mense ianuarii, era M.^a CC.^a LXX.^a III.^a.

Sancius Petriz scripsit et hoc signum fecit notavit auctoritate omnia supradicta prout invenit in memoriali dompni Bartholomei.

328

1235, enero

El obispo García concede a Simón de Jaca, y a otra persona que este elija, un huerto en el término oscense de los Culandrares con un tributo anual de tres libras de aceite a pagar a Santa María de Salas.

A. 6-400. Carta partida por ABC.

B. *Libro de la cadena*, n.º 31, p. 11.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. XLV, p. 69.

Pateat universis presentem paginam inspecturis quod nos G., Dei gratia Oscensis episcopus, recognoscentes multa et grata servicia que vos dilectus noster Simon de Iacca nobis fecistis et cotidie facitis, et quia vos semper in servicio nostro et omnium nostrorum profectuose et fideliter agnovimus laborare cum concessu et voluntate A. de Horna, prioris, et totius Oscensis capituli, damus vobis et concedimus, in diebus vestris

et unius cuiuscumque persone quam vos elegeritis, ad tributum quendam ortum nostrum quem habemus in Osca, in termino de los Colandras, et etiam quia ad opus ipsius orti de vestris rebus propriis emistis aquam de vobis constitit fere centum solidos denariorum laccensium, monete bone et firme, cum qua posset frequentius irrigari. Qui affrontat in prima parte in orto Hospitali Sancti Iohannis; in secunda parte in cequia vicinali; in tertia parte in vinea ecclesie Sancte Marie Pampilone; in quarta vero parte in vinea Michaelis de Çacharias, scriptoris. Sicut iste iamdicte affrontationes predictum ortum undique dividunt et concludunt, sic illum vobis et illi persone quam vos elegeritis damus et concedimus totum integre sine ullo nostro nostrorumque retentu, heremum et populatum, de celo usque ad abissum, cum ingressibus et egressibus suis et cum omnibus arboribus fructiferis et infructiferis que in ipso sunt vel erunt, et cum omnibus aquis et directis ac pertinentiis ei pertinentibus vel debentibus aliquatenus pertinere. Tali tamen pacto ut vos et illa persona quam vos elegeritis detis nobis et successoribus nostris et ecclesie Sancte Marie de Salis annuatim, in festo Natalis Domini, pro tributo orti superius nominati, tres libras pulcri et boni olei de olivis, in pace et sine aliquo contradicto. Hoc autem vos et illa persona quam vos elegeritis faciendo, habeatis, teneatis, possideatis, melioretis et expletetis dictum ortum totum integre, omni tempore vite vestre, quiete, pacifice et sine aliquo contradicto. Verumptam[en] non liceat vobis nec illi persone quam vos elegeritis vendere vel inpignorare seu modo aliquo alienare alicui vel aliquibus dictum ortum. Set post obitum vestrum et illius persone quam vos elegeritis, revertatur integre et sine diminutione aliqua in dominium et posse nostrum et successorum nostrorum et ecclesie Sancte Marie de Salis, cum omni melioramento quod in ipso feceritis et sine aliqua mala voce. Ut autem ea que superius dicta sunt, et a nobis data et concessa vobis et illi persone quam vos elegeritis firmiter et inviolabiliter observentur, et nunquam in diebus vestris nec illius persone quam vos elegeritis, donationem istam possit aliquis in irritum revocare presentem cartam prefate donationis testimoniam vobis concedimus signo nostro et signo A. de Horna, prioris, et totius Oscensis Capituli signisque personarum Oscensis ecclesie confirmatam.

Ego autem Simon de lacca supradictus, cum gratiarum actionibus et osculo manuum recipio a vobis reverendo patre et domino meo G., Dei gratia Oscensi episcopo, et ab omnibus aliis antedictis, dictum ortum quem michi et uni cuicumque persone quam ego elegero in diebus nostris et pro iamdictis conveniis datis et conceditis ad tributum; et promito et convenio vobis bona fide sine fraude dictum tributum annuatim, ut dictum est superius, in pace et sine ulla contrarietate dare et persolvere et singula supradicta in omnibus per omnia attendere fideliter et complere.

Huius rei testes sunt: Petrus de Barbastro et Alaman de la Claustra, cives Oscenses.

Actum est hoc in pleno Capitulo Sedis Osce, mense ianuarii, sub era M.^a CC.^a LXX.^a tertia.

Ego A. de Horna, prior et helemosinarius Oscensis, pro me et pro toto Capitulo Oscensi hanc cartam et donationem confirmo testimonio sig(*espacio en blanco*)ni mei.

Ego Guillelmus Martini, archidiaconus de Serravlo, hac cartam et donationem confirmo et hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego Garsias Petri, sacrista Oscensis, hanc cartam et donationem confirmo et hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego Arnaldus de Lac, prepositus Oscensis, hac cartam et donationem confirmo testimonio sig(*espacio en blanco*)ni mei. Ego Dominicus de Açonar, archidiachonus de Laures, hanc cartam et donationem confirmo et hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Ego Petrus Andree, publicus Oscensis notarius, de mandato et voluntate venerabilis domini mei G., Dei gratia Oscensis episcopi, et aliorum omnium predictorum, hanc cartam scripsi et hoc sig†num feci.

329

1235, febrero, 4

García, obispo de Huesca, da a García de Nocito y a su mujer, Dominga, habitantes de Huesca, unas casas en el barrio de Benafayón y una viña en el término de Barbadagulla, que son de Santa María de Salas, a treudo de un morabetino alfonsino anual.

A. 6-204. Carta partida por ABC.

B. *Libro de la cadena*, n.º 35, p. 13.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. XLVI, p. 70.

Notum sit cunctis tam presentibus quam futuris quod nos G., Dei gratia Oscensis episcopi, damus ad tributum vobis Garsie de Nocito et uxori vestre dompne Dominice, qui habitatis Osce, et generationi vestre, quasdam casas et unam vineam quas ecclesia Sancte Marie de Salis habet in Osca. Predictae autem case sunt in barrio de Porta de Benahayon, quas dompna Ricsen, uxor que fuit dompni Petri de Belsue, quibus sit requies, dedit predictae ecclesie Sancte Marie de Salis cum vinea supradicta. Et affrontant in prima parte in via publica; in secunda parte et in tercia parte in casis de lucef lo Royo, sarraceno; in quarta vero parte in casis de Mahomat Toriello, sarraceno. Supradicta vinea est in termino de Barbadagulla et affrontat in prima parte in vinea Petri de Avizanda; in secunda parte in vinea Iohannis de Sessa; in tercia parte in vinea Iohannis de Lierta; in quarta vero parte in illa quasta de Barbadagulla. Sicut iste iamdictae affrontationes predictas casas et predictam vineam concludunt undique dividunt et circundant, sic totas illas integre damus ad tributum vobis et generationi vestre de celo usque ad abissum, cum introitibus et exitibus suis et cum omnibus arboribus et vitibus que in predicta vinea sunt et cum omnibus aquis et directis que ad predictas casas et ad predictam vineam pertinent et debent aliquo modo pertinere, tali convenio quod vos et generatio vestra detis pro tributo in unoquoque anno ad festum Sancti Michaelis unum morabatinum Alfonsinum, bonum boni auri rectique ponderis, predictae ecclesie Sancte Marie de Salis. Et ita attendendo et faciendo predictum tributum, sicut dictum est, volumus et concedimus quod habeatis et possideatis et expletetis predictas casas et predictam vineam totas integre, sicut ratione tributi melius et utilius potest dici et intelligi vestro vestrorumque salvamento et utilitati salvas et securas per dare, vendere vel inpingare et per comutare sive quocumque modo volueritis illas alienare et per facere in eis et de eis vestras proprias voluntates, sicut de vestris propriis hereditatibus vos et filii vestri vel filie et generatio et posteritas vestra tota nunc et in perpetuum. In super est convenientia inter nos et vos quod si vos vel

generatio vestra volueritis predictas casas vel predictam vineam vendere quod faciatis scire nobis vel successoribus nostris per quindecim dies ante. Et si forte nos vel successores nostri voluerimus illas predictas casas vel predictam vineam emere quod habeamus illas quinque solidis minus quam alius homo. Et si forte nos vel successores nostri noluerimus illas predictas casas emere nec predictam vineam quod vendatis illas scilicet predictas casas et predictam vineam, quibuscumque volueritis, exceptis militibus, infanzonibus et personis religiosis. Set illas vendatis talibus personis quod predicta ecclesia Sancte Marie de Salis per in perpetuum habeat predictum tributum saluum.

Nos autem superius nominati, scilicet Garsias de Nocito et uxor mea dompna Dominica, obtimo corde et spontanea voluntate, et in presencia bonorum hominum, recipimus de vobis G., Dei gratia Oscensi episcopo, predictas casas et predictam vineam ad tributum, et promitimus et convenimus vobis bona fide sine fraude predictum tributum in unoquoque anno solvere et paccare predictae ecclesie Sancte Marie de Salis et omnes supradictos convenios attendere et complere ex parte nostra et ex parte nostrorum.

Sunt ex hoc testes in quorum presencia fuit factum: dompnus Salvator, maior capellanus predictae ecclesie Sancte Marie de Salis, et Dominicus, abbas de Latasa, et Petrus de Barbastro et Bertolomeus de Araca, pelliparius, qui habitant Osce.

Actum fuit hoc secundo nonas febroarii, sub era M.^a CC.^a LXX.^a III.^a.

Mandato et voluntate omnium supradictorum, Nicholaus Giliberti, publicus scriptor Osce, hanc cartam scripsit et hoc sigtnum fecit.

330

1235, febrero, 10

Testamento de Toda de Luesia, mujer de Sancho de Aineto.

B. *Libro de la cadena*, n.º 72, p. 30.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. XLVII, p. 71.

[I]n Christi nomine. Sit notum cunctis presentibus atque futuris quod hec est carta testamenti quam facio ego dompna Tota de Luesia, uxor

Sancii de Ayneto, defuncti, stando sana et in mea memoria permanendo, cum assensu et voluntate filiorum meorum, scilicet Michaeli Sanxez et Sancii de Ayneto et Fertunii et Rodriguelo, Sobrarie et Sancie et Marie Sanxez, qui sunt ad presens.

In primis dono me ipsam Deo et Beate Marie de Salis, et ibi eligo sepulturam meam.

Et dimitto ad filios et ad filias meas omnes hereditates quas ego habeo vel habere debeo in cunctis locis, et de presenti eas delibero. In tali vero convenio quod ipsi persolvant omnes debitas meas et dicti viri mei, et donent at adducant annuatim intus in ecclesia Sancte Marie de Salis de Osca, in festo Sancti Michaelis mensis septembris, IIII.^{or} kafficia tritici me[n]sure Osce, opus mei et hoc dum vixero.

Verumtamen volo et mando quod Michel Sanxez et Sancius de Ayneto teneant et expletent omnes meas hereditates et persolvant omnes meas debitas et dicti viri mei; et donent annuatim dictos IIII.^{or} kafficia tritici, sicut scriptum est. Et si forte alios filios meos voluerint accipere partem in dictis meis hereditatibus, trahant inde primitus unam hereditatem. Unde annuatim persolvant dicta IIII.^{or} kafficia tritici mihi et persolvant quisque partem suam in meis debitis, ante quam accipiant partem, et postea accipiant inde unusquisque partem suam per cabeças. Salvo tamen labore et directum de illa missione laboris quod Michel Sanxez et Sancius de Ayneto ibi factum habuerint.

Sunt inde spondalarios et testes: Portolesius de Grassa et Michel de Miranda, selero, vicinus Osce.

Quod est actum X.^o die intrante mensis februarii, sub era M.^a CC.^a LXX.^a III.^a.

Andreas Iarrinus, Oscensis scriptor, mandato et voluntate omnium predictorum, hanc cartam scripsit et per literas divisit et hoc signum fecit.

331

[1235], marzo, 25. Huesca

El obispo García concede a Pedro Amargos las casas y la viña que Raimunda Signifera tenía por la iglesia de Salas, con obligación de mantener una lámpara ante el altar de la Virgen.

B. *Libro de la cadena*, n.º 34, p. 12.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. LXI, p. 81.

[N]otum sit omnibus presentem cartam videntibus quod nos G., Dei gratia Oscensis episcopus, atendentes quod cum dilecte noster P. Amargos, pro nobis in itinere Romano, nec non et in aliis multis locis labores non modicos sustulisti; atendentes etiam quod in servitio nostro a provincia multipliciter, utiliter et fideliter laborasti et quia dignum est laborantes mercedem restituere, ne labor tuus sine fructu existat; ideo, bono animo et gratuita voluntate, in presencia bonorum hominum, cum hoc presenti instrumento perpetuo valituro, damus, concedimus et assignamus tibi prenominato P. Amargos domos et vineam que Raymunda Signifera tenebat pro ecclesia Beate Marie de Salis, quas domos et vineas habeas, possideas et expletes dum vixeris pacifice et quiete, et post obitum tuum possis omnia supradicta dimittere uni filio vel filie de legitimo matrimonio nato. Post dies autem tuos et illius persone cui predictas domos et vineam dimiseris, revertantur domus et vinea ad ecclesiam Beate Marie de Salis. Volumus etiam et mandamus quod tu vel quicumque post dies tuos ipsas domos et vineam tenuerit, in predicta ecclesia Beate Marie de Salis teneat unam lampadem que die ac nocte ardeat coram altari ipsius virginis. Ne autem super predicta donatione tibi aliqua persona ecclesiastica vel secularis posset movere questionem causam vel aliqua rationem, vel te posset in aliquo molestare, presentem cartam nostre donationis et concessionis testimonialem tibi concedimus signi et sigilli nostri munimine roboratam.

Ego supradictus P. Amargos, cum gratiarum actione et manum osculo, recipio a vobis reverendo domino meo G., Dei gratia Oscensi episcopo, predictam donationem et promitto que superius scripta sunt atendere et complere.

Actum est hoc apud Oscam, VIII.º kalendas aprilis, presentibus ego Eximinus Petri, domini Oscensis episcopi notarii, de mandato ipsius hanc cartam scripsi et signo meo signavi et divisi per alphabetum loco, die et anno prefixis.

1235, abril, 1

Testamento de Pedro de Mortal.

C. *Libro de la cadena*, n.º 74, p. 31.

D. *Libro de la cadena*, n.º 270, p. 153.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. XLVIII, p. 71.

[H]oc est translatum sumptum et fideliter a quodam instrumento sic se habente:

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta testamenti quam facio ego Petrus de Mortal, stando in meo sensu et in mea bona memoria, propter quod timeo penas inferni et cupio pervenire ad gaudia paradisi. Ideo in presenti et cum assensu et voluntate de mea uxore Martina recipio ex nostris bonis, pro mea sepultura et pro mea anima, VI kahices de trigo et VI metros de vino; et eligo sepulturam meam in cimiterio Sancti Michaelis; et volo quod, si obiero de hac infirmitate quod meo pacior de presenti, vendant predictam civeram et predictum vinum, et faciant meam sepulturam honorifice. Facta mea sepultura, de illos denarios quos habuit, donent X solidos ad Sanciam, filiam de Domingo Mortal; ad capillam Sancti Michaelis II solidos; ad luminariam Sancti Michaelis V solidos. Preterea volo quod vendant illam cupam novam et hos denarios, et alios qui superaverint dividant illos ubi melius fuerint constituti, ad salutem anime mee. Similiter recipio ad opus de pro animario illo campo de la facera de Michera; et donent ad comedere unoquo[que] anno omni tempore ad tres clericos et tres scolares; predictum campum teneat dompna Martina, mea uxore, in sua vita; et post suum finem teneat illum meum filium ille qui fuerit maior, faciendo hoc pro animario. Et si forte aliquis ex nostris filiis voluerint facere hoc pro animario, volo et mando quod ille qui tenuerit luminariam Sancti Michaelis, emparet predictum campum et faciat predicto pro animario omni tempore per festum Omnium Sanctorum. Et laxo a Martin, meo filio, illo campo qui se tenet cum via de Cellas, qui est in termino de Alguerdia. Laxo a Domingo, meo filio, illa faxa de campo quod habemus in termino de Forcas. Laxo a Michalet, nostro filio, illa vinea de Conilleno qui fuit de Conillo. Similiter

volo et mando quod Sancta Maria de Salis habeat tributum omni tempore XII denariis super illam vineam quam habemus in termino de Albarrach. Similiter volo et mando quod dompna Martina habeat ante partem illam vineam quam habemus in termino de Conilleno que fuit de Matheu Pelayo et illa cuba qui tenet X metros. Super hoc totum volo et mando quod de omni vita sua sit domina et potest ita de sedibile quam de mobile tenendo viduitatem. Tamen si forte voluerit se casare, predictos donativos habeat unusquisque nostros filios ante partem. Aliud quod remanet dividant cum dompna Martina salvo suo predicto donativo et de aliis locis ubi pertinet suum directum. Illud testamentum laxo in manu et in potencia de Sancio de Atiena et de Matheo Pelayo, quod, sicut dictum et prenominatum est, ita compleant et compleri faciant a Deo et ad suas animas. Et rogo et facio spondaleros Martin Guasqui et Petrum Çilone.

Facta carta prima die mensis aprilis, era M.^a CC.^a LXX.^a III.^a.

Michel de Çacharias scripsit.

333

1235, mayo, 18

Elvira de Cervellón, hija del noble Jimeno de Artosilla, concede a Santa María de Salas un tributo anual de dos morabetinos alfonsinos sobre unas casas en Huesca, cerca de la puerta de Alquibla, para el mantenimiento perpetuo de una lámpara ante el altar de la Virgen.

B. *Libro de la cadena*, n.º 63, p. 25.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. IL, p. 72.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate donationis quam facio ego dompna Albira de Cervillon et filia nobilis quondam Eximini de Artusella, cui sit requies sempiterna. Fruens corporea sanitate videndo et audiendo quam plurima miracula et diversa que dominus Ihesus Christi ad honorem Beate Marie sui genitricis in ecclesia Sancte Marie de Salis prope Oscam dignatur cotidie operari, et cupiens assequi meorum veniam peccatorum et omnium predecessorum et successorum meorum, assigno et dono desiderio puro corde prefate ecclesie Sancte Marie de Salis illud

tributum, scilicet duos morabetinos Alfonsinos boni auri et recti ponderis quos percipio et percipere debeo annuatim in mense ianuarii de domibus que sunt in Osca prope ianuam de Alquibla, extra murum lapideum civitatis. Que affrontant in duabus partibus in via publica; et ab alia in lacunari Mathei de Otho; et ex alia vero in domo mea que est similiter tributaria manifeste. Tributum prenommatum assigno et do integre memorate ecclesie Sancte Marie de Salis et clericis ibidem servientibus, sicut melius dici potest nec intelligi, ad suum commodum et mandatum absque aliquo meo meorumque retentu et diminutione vobis protinus concedendo et annuendo quod accipiatis dictum tributum in mense ianuarii annuatim de domibus supradictis. In super volo quod vos et succedores vestri teneatis et teneri faciatis imperpetuum de dicto tributo unam lampadem de nocteque ardentem ante altare gloriose Marie iterum memorate, que ibi ardendo luceat in remissione mei ac meorum predecessorum omni tempore. Ad maiorem autem securitatem et firmitatem dono vobis fidanciam salvitatis et firmitatis secundum forum Osce contra impediens vel repugnantes prefatam donationem modo aliquo: dompnum Matheum d'Otho, militem, et me simul. Ita quod si aliquis vos vellet vel vestros eicere de dictis casis aut dictum tributum in aliquo meliorare, dicta fidancia det et mitat vos in alias tam bonas casas in eodem vico quas vobis cum sepe dicto tributo et vostris per bonum forum Osce faciat perhenniter possidere pacifice et quiete.

Sunt testes: Marinus Franc, Iohannes Mathei, qui stant in Osca.

Actum est hoc XV.º kalendas iunii, era M.^a CC.^a LXX.^a III.^a.

Iohannes de Albero scripsit et hoc signum fecit, in presencia domni Salvatoris de Iaca, maioris capellani Sancte Marie de Salis, et G. de Coços, sacerdotis et abbatis de Xaverre.

334

1235, mayo

El obispo García concede a Raimundo don Polo, para toda su vida, un campo de la iglesia de Salas sito en el término oscense de Almería por un tributo anual de tres libras de aceite.

B. *Libro de la cadena*, n.º 16, p. 5.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. L, p. 73.

In Christi nomine et eius gratia. Ad noticiam perveniat cunctorum quod nos G., Dei gratia Oscensis episcopus, spontanea et gratuita voluntate, damus, concedimus tradimusque in presenti vobis ad tributum Raimundo don Polo, habitatori Osce, omnibus diebus vite vestre, quondam campum in termino Osce, in loco qui dicitur Almeriz. Qui campus est de ecclesia Beate Matie de Salis, prope campum Garsie Longi et prope campum Sancti Cipriani et prope vicinalem cequiam. Dictum autem campum, sicut dicte affrontationes includunt et dividunt undique, damus concedimus tradimusque in presenti ad tributum, nos dictus G., Dei gratia Oscensis episcopus, vobis dicto Raimundo don Polo, habitatori Osce, omnibus diebus vestris, cum introitibus et exitibus suis et cum aquis et iuribus omnibus pertinentibus vel pertinere debentibus, notis vel nocendis, sicut melius vel utilius vestri poterit utilitati. Hanc igitur donationem facimus vobis tali modo ut vos detis tributum pro dicto campo omnibus diebus vestris, tres libras olei in mense ianuario annuatim domno S., sacerdoti et clavigero Sancte Marie de Salis, vel illi qui vices suas gesserit in eadem; et vos vel aliquis pro vobis non possitis vendere impignorare seu modo aliquo alienare dictum campum nec aliquid de dicto campo; set post dies vestros prenominate ecclesie sine aliquo pondere debitorum plenarie revertatur.

Ego dictus Raimundus don Polo, habitator Osce, a vobis venerabili in Christo patri et domino meo G., Dei gratia Oscensi episcopo, dictum campum ad tributum omnibus diebus meis recipio obligando me dictum tributum, sicut premissum est, annuatim persolvere, et dictum campum post dies meos predictae ecclesie reddere libere et sine aliquo pondere debitorum.

Sunt omnium promissorum testes: Forcius del Soler, Iohannes de Luna et Eneco Navarri.

Quod est actum in presencia domni S., sacerdotis et clavigeri Sancte Marie de Salis, S. don Polo, sacerdotis, mense madii, sub era M.^a CC.^a LXX.^a III.^a.

Guillelmus Topine, scriptor Beate Marie de Salis, hanc cartam scripsit et per literas divisit, mense et era superius assignatis.

1235, mayo

Martín Pérez, antes de ir en peregrinación a ultramar, dona a la iglesia de Santa María de Plasencia y al sacrista oscense García Pérez todas las heredades que posee en la villa de Plasencia, instituyendo una capellanía en su iglesia.
A. 5-76. Carta partida por ABC.

[N]otum sit omnibus hominibus presentibus et futuris quod ego, Martinus Petri, filius quondam dompni Sancii de Arueya, proponens ire peregre ultra mare, in presencia bonorum hominum, bono corde et gratuita voluntate, dono et de presenti trado imperpetuum ecclesie Sancte Marie de Placentia et vobis G. Petri, sacriste Oscensi, et omnibus successoribus vestris, omnem hereditatem quam ego habeo vel modo aliquo habere debeo in villa de Placentia et in omnibus territoriis suis integre, cum omnibus iuribus et pertinentiis que ad predictam hereditatem pertinent vel debent aliquatenus pertinere. Tali tamen pacto ut vos et omnes successores vestri teneatis semper pro predicta hereditate unum sacerdotem in iamdicta ecclesia qui cotidie exoret omnipotentem Deum pro anima mea et omnium antecessorum meorum. Verumptamen, si forte, vos vel successores vestri hoc complere, ut dictum est superius, nolueritis, volo et mando quod mei parentes et amici habeant integram potestatem accipiendi et emparandi predictam hereditatem cum omnibus pertinentiis suis vel pignerandi et distringendi omnes res antedictae ecclesie donec integre vos dictus G. Petri, sacrista Oscensis, et successores vestri faciatis complere in predicta ecclesia pro anima mea et omnium antecessorum meorum officium supradictum. Tamen si Deus voluerit quod ego revertar de predicta peregrinatione possim in continenti recuperare predictam hereditatem cum omnibus iuribus et pertinentiis (*mancha*) et hanc presentem cartam et non teneam supranominate ecclesie de donatione superius nominata.

Ego autem G. Petri, sacrista Oscensis, cum consensu et voluntate venerabilis domni G., Dei gratia Oscensis episcopi, A. de Orna, prioris, et totius Oscensi Capituli, pro me et pro omnibus successoribus meis, bono corde et libera voluntate, recipio a vobis suppradicto Martino Petri prenominatam

hereditatem cum omnibus iuribus et pertinentiis suis quam supradicte ecclesie de Placentia et mihi et omnibus successoribus meis datis et conceditis pro conveniis supradictis. Et promito et convenio vobis pro me et meis successoribus bona fide complere et attendere omnia supradicta.

Huius rei testes sunt: Eximinus de Tirassona et Petrus Pedonis, canonici Oscenses, Dominicus Lupi, Oscensis iusticia, Bartholomeus de Boleya et Martinus de Quiçano, cives Oscenses, et Dodo et Petrus, filius Garsie de Antillon, qui habitant in Placentia.

Actum est hoc in presentia dompne Marie Sancii, sororis Hospitalis Iherosolimitani, et dompne Romee, sororis sue, monache Sancte Crucis, mense madii, sub era M.^a CC.^a LXX.^a III.^a.

Ego G., Oscensis episcopus hoc sigtnum facio.

Ego A. de Orna, prior Oscensis, hoc sigtnum facio. Ego G. Petri, Oscensis sacrista, hoc sigtnum facio. Ego G. Marton, archidiaconus de Serravlo hoc sigtnum facio. Ego A. de Lac, Oscensis prepositus, hoc sigtnum facio.

Petrus Andree, publicus Oscensis scriptor, hanc cartam scripsit et hoc sigtnum fecit, mandato et voluntate omnium predictorum.

336

1235, mayo

Testamento de Martín López de Bolárez.

B. *Libro de la cadena*, n.º 71, p. 29.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. LI, p. 73.

Portionem in Christi regno assequi non meretur testatoris testamentum infringere qui conatur presencium ac futurorum noticie pateat quod ego, dompnus Martinez Lopez de Bolarez, stando sanus, supplicia sempiterna devitare desiderans, et ad regna paradisi pervenire, ita quod in meo sensu et mea memoria et pro redemptione anime mee et quia volo ire in exercitu sarracenorum. Ideoque omnes res meas dispono et mando quod si migravero ab hoc seculo in hoc seculo in hoc viatico, ut dividantur in illis locis prout inferius iussero et video expedire.

Primo offero corpus meum Deo et ecclesie Beate Marie de Salis et meam ibidem eligo sepulturam. Et dimito dicte ecclesie CC morabetinos Alfonsinos boni auri et recti ponderis, de quibus mando ut emant inde hereditatem unde teneant capellanum in dicta ecclesia qui cotidie roget ad Dominum pro anima mea et fratris mei. Et dimito ad operam dicte ecclesie pro anima fratris mei et mea L solidos. Item dimito ad don Salvatorem, capellanum maiorem, L solidos laccenses. Et mando quod dictos CC morabetinos et dictos denarios exeant de meis garnimentis; et si inde non potuerint exire, compleant illud de aliis rebus meis.

Item dimito quod faciant canere pro anima mea mil missas et donent ad comedendum ad mil pauperes habundanter.

Et mando quod de rebus meis persolvant omnes debitas meas et fratris mei, S. Martinez, quas in veritate fuerint repertas et deficiant omnes clamor.

Et dimito ad operam Sancte Marie de Aniaz XXX morabetinos. Et dimito ad luminariam Sancti Valentini et Sancti Georgii de Luna que quod V solidos et mando quod donent semel ad comedendum ad omnes clericos de Luna.

Item dimito ad Costançam, filiam Peregrini de Bolars, quod donent ei postquam tenuerit casam cum viro suo LX.^a kafficia cibarie, medietatem tritici et medietatem ordeï quos persolvant ei in tribus annis.

Item dimito ad Iohannem de Anies CCCC solidos; et ad Sancium de Naves, C solidos; et ad Garciam de Sessa, filium de do Adam de Sessa, meum cavallum de Girasesp. Similiter dimito ad don Petrum Lopez de Bolares L morabetinos. Et dimito ad Petrum Martinez, filium fratris mei, unam iuvatam terre in Guarasesp et unum locum in quo faciat ibi casas ad cognoscenciam de manumissoribus meis et ipse non possit ibi magis querere.

Item dimito ad Sancium Martinez et ad Martin Lopez, filios meos, et ad omnes filios et filias meas, si exierint, qui fuerint de generatio, unas casas in Luna qui fuerunt de dona Marta Tapesa et unam vineam in termino de Binon et totam meam hereditatem de Bolares; et unicuique V solidos laccensis. Et cum hoc eicio, eis de omnibus rebus meis et magis non possit ibi partem querere. Et omnes alias meas res mobiles et immobiles dimito

ad filias meas quas habeo de uxore mea. Verumtamen mando quod si mea uxor, que est pregnans, habuerit filium, dimito ei Guarasesp et totam illam meam hereditatem de Luna et omnes alias meas hereditates; et ipse donet ad filiam meam maiorem virum cum consilio et voluntate de do Exemen Lopez de Rigols et aliorum parentum et amicorum nostrorum. Et aliam filiam faciat monacha. Si vero non fuerit filium, dimito ad filiam meam maiorem Guarasesp et aliam filiam hereditatem de Luna; et illam que pepererit faciant eam monacham. Et si filias meas migraverint de hoc seculo sine filiis legitimi coniugii, dimito ad dompnam Costançam, sororem meam, illam hereditatem meam de Luna. Et si ipsa migraverit sine filiis legitimi coniugii, dimito illam ad Lopferrenc de Lurcenec et ad Guillelmum. Item si filias meas migraveri[n]t sine filiis legitimis coniugii, dimito ad don Petrum Martinez de Boleya Guarasesp ut teneat et expletet eum in omni vita sua. Et post dies suos dimito eum ad dompna[m] Narbona[m], uxorem dompni Eximen Lopez de Rigols. Et si ipsa migraverit sine filiis legitimi coniugii, dimito eum ad Lop Ortiz. Hoc totum dimito salvo iure uxoris mee.

Hoc testamentum dimito in manu et in posse de don Petro Martinez de Boleya et de do Exemen Lopez de Rigols, teneat et expletet Guarasesp et meam hereditatem de Luna et meas casas d'Osca et omnes alias res meas et hereditates et compleat ea que superius scripta sunt et completa reddat eas ad filias meas. Et rogo ad episcopum de Osca et ad don Rodrigo de Liçana et ad don Artal de Luna quatinus si necesse fuerit, adiuvent eis in hoc facto.

Sunt inde spondalarios et testes: don Salvatorem, capellanum maiorem de Salis, et don Martin Lopez de Rigols.

Quod est actum mense madii, sub era M.^a CC.^a LXX.^a III.^a.

Andreas Iarrin, Oscensis scriptor, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

337

1235, junio, 12

Jimeno de Novales, camerario de la catedral de Huesca, concede a Raimundo de doña Bona y a su mujer, doña Sancha, una viña de la Cámara en el término

oscense de Avincaraz para que la trabajen, a cambio de tributar con la cuarta parte de los frutos recogidos.

B. *Libro de la cadena*, n.º 523, p. 277.

[N]otum sit cunctis tam presentibus quam futuris quod nos E. de Novals, camerarius Sedis Osce, cum consensu et voluntate venerabilissimi domni G., Dei gratia Oscensis episcopi, et A. de Orna, prioris, et tocius conventus eiusdem loci, damus ad laborandum vobis Raymundo de dompna Bona et uxori vestre dompne Sancie unam vineam quam habet Cameraria Sedis Osce in Osca in termino de Abyncharaz. Que affrontat in prima parte in vinea Bernardi de Oriol; in secunda parte in vinea Bernardi de Tremp; in tercia parte in via publica que vadit ad Quartum. Sicut iste iamdicte affrontationes predictam vineam concludunt undique dividunt et circumdant, sic totam illam integre damus vobis ad laborandum in diebus vite vestre de vobis Raymundo et de uxore vestra supradictis cum introitibus et exitibus suis et cum omnibus directis que ad ipsam pertinent et debent aliquo modo pertinere. Tali convenio quod teneatis ipsam populatam et fodiatis ipsam duobus vitibus in anno et laboretis ex toto cum vestra missione, sicut vinea debet melius laborari, et detis nobis vel illi qui fuerit camerarius Osce in unoquo qnno quartam partem de omnibus fructibus qui exierint inde et vos habeatis tres partes pro vestro labore et pro vestra missione quam ibi feceritis. Et damus vobis pro adiutorio totum fructum integre qui exierit inde in hoc anno in quo modo sumus quando ista carta fuit facta. Preterea vos non habeatis potestatem vendendi nec impignandi nec aliquo modo alienandi predictam vineam. Set post dies vestros de vobis Raymundo et de uxore vestra dompna Sancia supradictis, remaneat predicta vinea ad supradictam Camerariam cum toto melioramento ibidem facto et sine omni honore debitorum.

Et ego Raymundus supradictus, per me et per uxorem meam dompnam Sanciam supradictam, recipio de vobis E. de Novals, camerario Sedis Osce, et de omnibus aliis dominis supradictis, predictam vineam ad laborandum, promittendo et conveniendo vobis bona fide sine fraude supradictos convenios omnes attendere et complere. Et dono vobis fidanciam per me et per uxorem meam supradictam qui faciat vobis vel illi qui fuit camerarius Osce

in unoquo anno quartam partem de omnibus fructibus de predicta vinea exentibus solvere et paccare et omnes supradictos convenios attendere, sicut superius scriptum est: dompnum Sancium de Alayes, civem Osce, et meipsum cum eo in simul et aboltas.

Sunt inde testes: Dominicus Giliberti et Dominicus de Byel, çapaterii Osce.

Actum fuit hoc duodecim diebus mensis iunii transactis, sub era M.^a CC.^a LXX.^a tertia.

Mandato omnium supradictorum Nicholaus Giliberti, publicus scriptor Osce, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

338

1235, junio, 22

El obispo García da al carnicero Jordán de Senegüé y a su mujer, Guisabel, un huerto de Santa María de Salas por dos sueldos jaqueses de tributo.

B. *Libro de la cadena*, n.º 50, p. 20.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. LIII, p. 72.

[N]otum sit cunctis tam presentibus quam futuris quos nos G., Dei gratia Oscensis episcopus, damus ad tributum vobis lordano de Sinabue, carnifici, et uxori vestre dompne Guisabel et generationi vestre unum ortum quem habet ecclesia Sancte Marie de Salas in Osca ad rivum de Ysola. Qui affrontat in prima parte in orto Sancte Marie de Salis; in secunda parte in muro de terra; in tertia parte in orto Michael de dompna Ferrera. Sicut iste iamdicte affrontationes predictum ortum concludunt undique dividunt et circundant, sic damus illum ab integro vobis et generationi vestre cum introitibus et exitibus suis et cum omnibus directis que ad ipsum pertinent et debent aliquo modo pertinere, tali modo quod semper vos et generatio vestra vel quicumque predictum ortum tenuerint et possederint, detis ad predictam ecclesiam Sancte Marie de Salis singulis annis in festo Sancti Michaelis de mense septembris duos solidos de laccensi monete bone et firme et hoc annuatim faciendo, volumus et concedimus quod de cetero habeatis et possideatis predictum ortum saluum, liberum et securum, vos

et filii vestri et generatio vestra et posteritas vestra tota ad vestram propriam hereditatem, ad vendendum et ad dandum et ad impignorandum et ad faciendum omnes vestras voluntates per imperpetuum. Ita scilicet quod si aliquis homo vel femina vos pacando predictum tributum ad predictam ecclesiam Sancte Marie de Salis de cetero peteret vobis vel generationi vestre, tributum de predicto orto quod nos et successores nostri defendamus vobis et generationi vestre de illo et salvemus vobis et generationi vestre predictum ortum per imperpetuum.

Et ego Iordanus de Sinabue supradictus per me et uxorem meam supradictam dompnam Guisabel, recipio de vobis G., Dei gratia Oscensi episcopo supradicto, predictum ortum ad tributum cum omnibus conveniis supradictis.

Sunt testes: dompnus Iohannes de Lavata et Vitale de Moriello, qui habitant apud Oscam.

Actum fuit hoc novem diebus in exitu mensis iunii remanentibus, sub era M.^a CC.^a LXX.^a III.^a.

Nicholaus Giliberti hanc cartam scripsit et hoc signum fecit literis suprascriptis in XIII.^a linea ubi dicitur «ortum».

339

1235, agosto, 12

El obispo García da a Bernardo del Bispe un campo de Santa María de Salas en Huesca, en el término de Almería, por cuatro sueldos jaqueses anuales de tributo.

B. *Libro de la cadena*, n.º 15, p. 5.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. LIII, p. 75.

In Christi nomine et eius gratia. Noverint universi presentes et futuri, quod nos G., Dei gratia Oscensis episcopus, spontanea et gratuita voluntate, damus, concedimus tradimusque in presenti ad p. (?) tributum vobis Bernardo del Bispe omnibus diebus vite vestre quondam campum in termino Osce, in loco qui dicitur Almeriz. Qui campum est de ecclesia Beate Marie de Salis prope campum Petri Mimaz et prope campum dicte ecclesie

et prope viam publicam. Dictum campum, sicut dicte affrontaciones includunt et dividunt undique, damus, concedimus tradimusque ad tributum in presenti, nos dictus G., Dei gratia Oscensis episcopus, vobis dicto Bernardo del Bispe, omnibus diebus vite vestre, cum introitibus et exitibus suis et cum aquis et iuribus omnibus pertinentibus vel pertinere debentibus, notis vel nocendis, sicut melius vel utilius dici poterit vestre utilitati. Hanc igitur donationem, facimus vobis tali modo ut vos detis tributum pro dicto campo omnibus diebus vite vestre IIII.^{or} solidos laccensis monete annuatim in mense ianuarii domno S., sacerdoti et clavigero Sancte Marie de Salis, vel illi qui vices suas gesserit in eadem; et vos vel aliquis pro vobis non possitis vendere, impignorare seu modo aliquo alienare dictum campum nec aliqui de dicto campo. Set post dies vestros prenominate ecclesie sine aliquo pondere debitorum plenarie revertatur.

Ego dictus Bernardus del Bispe, cum gratiarum actione, a vobis venerabili patri et domino meo G., Dei gratia Oscensi episcopo, dictum campum omnibus diebus meis revipio obligando me dictum tributum sicut premissum est unoquoque anno persolvere et eum post dies meos predictae ecclesie reddere libere et sine aliquo pondere debitorum.

Sunt omnium premissorum testes: Sancius de Grayen et Dominicus de Epila, Oscenses habitatores.

Quod est actum in presencia S., sacerdotis et clavigerii Sancte Marie de Salis et G. de Cueços, sacerdotis eiusdem, pridie idus augusti, sub era M.^a CC.^a LXX.^a III.^a.

Guillelmus Topine, scriptor Beate Marie de Salis, hanc cartam scripsit et per literas divisit die et era superius assignatis.

340

1235, septiembre, 7

El caballero Fortuño López de Abena vende a García Pérez, sacrista de Huesca, un campo en el término de Fuente de Cuadrillos por trescientos morabetinos alfonsinos.

A. 5-185.

In Christi nomine et eius gratia. Manifestum sit omnibus hominibus tam presentibus quam futuris quod ego dompnus Fortunius Lupi de Avenna, miles, cum presenti carta perpetuo valitura, in presentia bonorum hominum, bono corde et gratuita voluntate et sine aliquo conquerenti, vendo et de presenti trado imperpetuum vobis, dompno Garsie Petri, sacriste Oscensis, et vestris, unum meum campum quem habeo in Osca in termino de Fonte de Quatrellis. Qui affrontat in prima parte in via publica; in secunda parte in campo Montisaragonis; in tercia parte in cequia vicinali; in quarta vero parte in campo filiorum de Abdella Alfagem, sarraceno, et in campo Sancti Victoriani et in cequia vicinali. Sicut iste iamdicte affrontationes dictum campum dividunt undique et circundant, sic illum vobis vendo totum ab integro sine ullo meo meorumque retentu, heremum et populatum, de celo usque ad abissum, cum ingressibus et egressibus suis et cum omnibus aquis et iuribus que ad ipsum pertinent vel debent aliquatenus pertinere, per precium placibile quod mihi et vobis bene placuit, videlicet per trecentos morabetinos Alfonsinos bonos boni auri rectique ponderis, quos a vobis omnes integre dinumerando profiteor recepisse et ex quibus omnibus die qua ista carta fuit facta bene vestri paccatus fui et sum modo et omni tempore mee proprie voluntati. Ideo renuncio omni exceptioni non numerate et non accepte pecunie atque doli et volo plenarie et concedo ut ab hac die in antea qua presens carta scribitur habeatis, teneatis et possideatis dictum campum totum integre, sicut vendicioni melius, firmitus vel utilius potest dici vel intelligi vestro vestrorumque profectui ullo modo franchum, salvum, liberum et solutum, ad dandum, vendendum, impignorandum et ad omnes voluntates vestras proprie faciendum vos et omnes successores vestri, per omnia secula seculorum. Ad maiorem autem vestram vestrorumque securitatem ac firmitatem dono vobis fideiussores salvitatis de predicto campo quem vobis vendo de me et de omnibus hominibus et feminis istius seculi, per consuetudinem et fuerum Osce: dompnum Eximinum de Coscollano, militem, et Eximinum Petri, filium dompni Dominici de Tramaçet, qui habitat in Osca et me cum eis in simul et aboltas quia quisquis de cetero vos vel vestros eiceret vel vellet eicere de predicto campo aut aliquid ex ipso minuere, ego et fideiussores predicti faciamus illum vos et vestros habere et possidere salvum et securum vel demus et mitamus vos

et vestros in alium tam bonum campum in Osca et in suis terminis atque in loco tam competenti vobis et faciamus illum vos et vestros habere et possidere salvum et securum, secundum consuetudinem et fuerum Osce.

Huius rei testes sunt: Iordanus de Aviçanda, carnifex, et Petrus de Seres, porcionarius Sedis Osce, cives Oscenses.

Quod est actum septimo die in introitu mensis septembris, era M.^a CC.^a LXX.^a tertia.

Aliala paccata constitit quindecim solidos denariorum laccensium, monete bone et firme.

Petrus Andree hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

341

1235, octubre, 5

Mateo de Salas, prior de la iglesia de Santa Engracia de Zaragoza, concede a Hugo Martín y a su mujer, Pictavina, tres viñas en Huesca, un morabetino alfonsino por el tributo de unas casas y todas las heredades que Guillermo Martín tenía en Coscollano y en Casbas.

A. 2-449. Dos sellos de cera pendientes. Documento borroso en la parte izquierda. Carta partida por ABC.

B. 2-706. Carta partida por ABC.

Noverint universi presentem paginam inspecturi quod ego Matheus de Salis, prior Sanctarum Massarum, tenens locum prioris et helemosinarii ecclesie Sedis Osce et totus conventus eiusdem ecclesie, attendentes multa et grata servicia que vos dilectus noster dompnus Ugo Martini, civis Osce, nobis fecitis et cotidie facitis; considerantes etiam commodum et utilitatem quam de genere vestro nostra ecclesia consecuta est et de vobis favente Domino consequetur cum assensu et voluntate venerabilis domini nostri G., Dei gratia Oscensis episcopi, bono corde et gratuita voluntate, presentis scripti auctoritate damus, concedimus et de presenti tradimus vobis, prenominato domno Ugoni Martini et uxor vestre domine Pectavin, omnibus diebus vite vestre, tres vineas nostras quas habemus in Osca. Quarum prima est in termino de Conillenes et affrontat in duabus partibus

in vinea Dominici Giliberti, carnicerii; in tertia parte in vinea Iohanni de Aguas; in quarta vero parte in via publica et in vinea Dominici de Barbastro, çapatarii. Secunda vinea est in termino de Murillon et affrontat in prima parte in vinea Martini Piment et in vinea de Oias, iudeo, et in vinea Bartholomei Bonanat; in secunda parte in vinea Iuliani de Val, pelliparii; in tertia parte in vinea Camere Oscensis; in quarta vero parte in reguero. Tercia vinea est in termino de Haratalcomez et affrontat in prima parte in vinea nostra metipsa; in secunda parte in vinea Lucef Abenlaten, iudeo; in tertia parte in vinea de Muça Ablatrener, iudeo; in quarta vero parte in campo Bernardi Marchesii. Sicut iste iamdicte affrontaciones dictas vineas dividunt undique et circumdant, sic illas damus et concedimus vobis totas ab integro sine ullo retentu, heremas et populas, de celo usque ad abissum, cum ingressibus et egressibus suis et cum omnibus arboribus fructiferis et infructiferis que in eis sunt et cum omnibus aquis et directis que ad eas pertinent del debent aliquatenus pertinere.

Damus vobis similiter et concedimus unum morabetinum Alfonsinum quem habemus et habere debemus annuatim de tributo in casis que fuerunt Martini de Auero, militis, que sunt in Osca in barrio de Cantarariis. Et totam hereditatem quam dompnus Guillelmus Martini, archidiaconus et canonicus Osce, cui sit requies, frater de vobis dicto dompno Ugone Martini habebat vel modo aliquo habere debebat in villa de Coscollano et in omnibus terminis suis et in villa de Casoas et in omnibus terminis suis, racione servicii quod nobis faciebat annuatim in festibitibus beatorum martirum Laurentii et Vicentii et beatorum martirum Nunilonis et Alodie et nominatim illas domos que sunt in dicta villa de Casoas, coram ecclesia Sancti Nicholay, que affrontant ex duabus partibus in via publica in simul cum omnibus tributis et iuribus ac pertinentiis que ad predictam hereditatem de Coscollano pertinent vel pertinere debent et ad prenomi-natas domos de Casoas aliqua racione tibi tamen pacto quod hinc usque ad festum Sancti Michaelis mensis septembris proximus venturum detis nobis quingentos solidos denariorum laccensium monete bone et firme de quibus comparemus unam hereditatem quam similiter habeatis et possideatis cum supradictis aliis omni tempore vite vestre et quod melioretis et laboretis dictas vineas bene et fideliter annuatim de omnibus laboranciis,

videlicet ex aperire, potare, fodere et murgonare ac manicare et quod teneatis supradictas hereditates de Coscollano et de Casoas et aliam quam de predictis quingentis solidis comperaverimus bene populas ac plenarie laboratas et quod detis domino episcopo et nobis et successoribus nostris et porcionariis ecclesie nostre presentibus et futuris et pauperibus singulas porciones de carnibus, videlicet vaccinis aut porcinis recentibus et octo nebulas et unam collacionem de pimento unicuique canonico *et generale in cena et presentalia in prandio et in cena* annuatim in supradictis festivitibus beatorum martirum Laurentii et Vincentii et singulas porciones de carnibus arietinis *et iannar* et singulas porciones de carnibus vaccinis aut porcinis recentibus *et presentalia in prandio et in cena* in festo beatorum martirum Nunilonis et Alodie similiter annuatim. Vos ea que superius dicta sunt omnia fideliter attendendo, habeatis, teneatis et possideatis, melioretis et expletetis supradictas vineas et hereditates de Coscollano et de Casoas et hereditatem illam quam de prenomatis quingentis solidis comparaverimus et accipiatis supradicta tributa integre omni tempore vite vestre libere, quiete, pacifice et sine omni contradictione et impedimento alicuius persone ecclesiastice vel secularis omni tempore vite vestre. Verumptamen non habeatis potestatem vendendi vel impignorandi, dandi seu modo aliquo alienandi, comutandi vel minuendi aliquid de prescriptis vineis nec de predictis hereditatibus aut tributis unqua in vita vestra. Set post dies vestros omnes supradicte vinee et hereditates et tributa et hereditas illa quam de sepredictis quingentis solidos comparaverimus revertantur integre et sine impedimento aliquo in dominium et posse nostrum ac successorum nostrorum cum omni melioramento quod in ipsis feceritis et sine aliqua mala voce, et prepositus supradicte ecclesie possit recuperare et emparare sine contradictione aliqua vineam de Haratalcoomez superius nominatam. Ut autem ea que superius dicta sunt et a nobis data et concessa vobis firmiter et securius habeantur et numquam in diebus vestris donationem istam possit aliquis in irritum revocare presentem cartam prefate donationis testimonialem vobis concedimus signu et sigilli venerabilis domini nostri G., Dei gratia Oscensis episcopi signorumque personarum Oscensis ecclesie et sigilli eiusdem Capituli confirmatam.

Ego autem supradictus dompnus Ugo Martini et uxor mea dompna Pectavina, cum gratiarum actionibus et osculo manuum, bono corde et gratuita voluntate recipimus a vobis venerabili domino nostro G., Dei gratia Oscensi episcopo, et ab omnibus aliis antedictis, dictas vineas et hereditates et tributa que nobis in diebus nostris datis et conceditis pro conveniis supradictis; et convenimus ac promittimus vobis bona fide omnia supradicta in omnibus et per omnia attendere fideliter et complere, quod nisi fecerimus, volumus et concedimus ut possitis recuperare et emperare dictas vineas et hereditates et tributa qualicumque hora volueritis, sine nostro nostrorumque aliquo contradicto. Et ut securiores inde sitis, damus vobis fideiussores qui predictos quingentos solidos nobiscum et sine nobis, vobis paccent vel paccari faciant infra terminum supradictum: Petrum Arnaldi de Stella et Petrum Lupi de Sacristia, qui habitant in Osca, et nos cum eis in simul unumquemque pro toto.

Huius rei testes sunt: Eximius de Tirassona et magister Simonis, canonici Oscenses, Dominicus Lupi, Oscensis iusticia, et Raymundus Gasc, civis Osce.

Actum est hoc in pleno Capitulo Oscensi, III.º nonas octobris, era M.^a CC.^a LXX.^a tercia.

Ego G., Oscensis episcopus hoc sig[†]num facio. Ego P. Petri, prior maior et helemosinarius Oscensis, hanc cartam et donationem confirmo pro me et pro toto Capitulo Oscensi et hoc sig[†]num facio. Ego G. Petri, sacrista Oscensis, hanc cartam et donationem confirmo et hoc sig[†]num facio. Ego A. de Lac, prepositus Oscensis, hanc cartam et donationem confirmo et hoc sig[†]num facio. Ego D., archidiaconus de Laures, hanc cartam et donationem confirmo testimonio sig[†]num mei. Ego A. de Horna, archidiaconus de Serravlo, hanc cartam et donationem confirmo et hoc sig[†]num facio. Ego Eximius de Novals, Oscensis et laccensis camerarius, hanc cartam confirmo et hoc sig[†]num facio.

Petrus Andree, publicus Oscensis scriptor, hanc cartam scripsit et hoc sig[†]num fecit mandato et voluntate omnium predictorum et in XVII.^a linea suprascriptis in uno loco ubi dicitur «et generale in cena et presentalia in prandio et in cena», et in alio loco ubi dicitur «et iannar», et in alio loco ubi dicitur «et presentalia in prandio et in cena».

1235, noviembre, 16

Urraca de Antillón, hija de don Galindo de Naya y de doña Sancha de Estada y viuda de don Pedro de Alcalá, con el consentimiento de su sobrino, Valesio de Bergua, dona a Santa María de Salas una almunia que tiene en Isarre.

B. *Libro de la cadena*, n.º 68, p. 27.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. LV, p. 77.

Brevis humane vite transcursus et varia terrarum permutatio et diversarum personarum successio ea que pie fuerit et devote quandoque oblivione sepeliunt quoniam malicia nituntur in irritum revocare nisi scripture testimonio aut voce testium roborentur ea propter longevo et veraci scripture presentis testimonio sit manifestum tam presentibus quam futuris quod ego dompna Urracha de Antilione filia que fui dompni Galindi de Naya et de uxore sua dompna Sanxa de Stada et uxor que fui dompni Petri de Alcala quibus omnibus sit requies, cum consensu et voluntate dompni Balesii de Bergua nepotis mei quem ego filium adoptivum mihi constitui in omnibus rebus meis mobilibus et sedilibus et in meo bono sensu et in mea bona memoria permanens ad salutem anime mee et animarum parentum meorum, bono animo atque voluntate gratuita et in presencia bonorum hominum sine aliquo conquerenti dono atque plenarie concedo et statim in presenti delibero ad ec ecclesiam gloriosissime virginis matris Dei Sancte Marie de Salis illam meam almuniam quam ego habeo et possideo et mihi remansit ex parte predictae matris mee que est in termino de Ysarre cum omnibus directis que ad me pertinent et pertinere debent in villa de Ysarre et suis terminis, scilicet casas et casales, ortos et ortales, vineas et campos, sotos et sotales, adempnas et aliaçiras, prata, silvas, montes et vetatos, linaria et canamaria, heremum et populatum, furnos et columbaria, molendina et molendenaria, aeras et paludes, aquas et pas-cua, cum suis lignis, arboribus, novenis, tributis, cenis, petitis, usaticis, serviciis veteribus et novis, statutis et statuendis. Ita quod ab hac die in antea qua ista carta scribitur perpetuo valitura habeat et possideat prefata ecclesia Sancte Marie de Salis predictam almuniam de celo usque ad ha-

bissum, cum introitibus et exitibus suis et cum omnibus directis que ad me pertinent et debent aliquo iure pertinere in villa de Ysarre et in suis terminis per imperpetuum possidendam, sicut melius et utilius potest dici aut intelligi ad honorem et utilitatem ecclesie nominate integre, pacifice, libere et quiete ad suam propriam hereditatem, videlicet, ad dandum, vendendum, inpignorandum et ad faciendum in illa et de illa quicquid dominus illius ecclesie facere voluerit tanquam de propria hereditate illius ecclesie memorate, ita quod si quis contra hoc presens donativum venire atemptaverit eveniat super illum maledictio que venit super Satam principem demoniorum et super Datam et Abireo, quos terra vivos absorbit. Et ego dompnus Balesius de Bergua supranominatus hanc donationem laudo, concedo et perempniter confirmo, sicut melius et plenius superius continetur; et ut presens donatio maiorem effectum obtineat firmitatis, ego dompna Urracha supradicta et ego dompnus Balesius supradictus damus fideiussorem salvitatis vobis dompno Salvatori, capellano maiori supradicte ecclesie Sancte Marie de Salis, qui estis presens pro eadem ecclesia memorata qui de nobis et de omnibus hominibus et feminis predictam almuniam cum omnibus directis in villa de Ysarre et in suis terminis ad me predictam dompnam Urracam de Antilione pertinentibus faciat ad predictam ecclesiam Sancte Marie de Salis tenere et possidere salvam et securam per imperpetuum et ipsam ad eandem ecclesiam sepedictam faciat pacifice et quiete atque perempniter expletare: dompnum Petrum de Auguero, filium dompni Martini de Flix, et nos ipsos cum eo in simul et aboltas.

Et ego dompnus Salvator, maior capellanus sepedicte ecclesie Sancte Marie de Salis, qui sum presens pro eadem ecclesia, sicut dictum est, recipio de vobis dompna Urracha de Antillione nominata et de vobis dompno Balesio de Bergua supradicto ad opus dicte ecclesie virginis gloriosissime Sancte Marie de Salis, predictam almuniam cum omnibus directis ad vos dompnam Urracam in villa de Ysarre et in suis terminis pertinentibus, sicut melius et plenius superius continetur, et recipio vos dompnam Urracam supradictam et dompnum Balesium nominatum et animas omnium parentum vestrorum tam vivorum quam defunctorum et illum fideiussorem et illos testes et illum scriptorem et omnes alios que ad hoc donativum presentes fuerint in sacrificiis et in omnibus bonis que decetero per imperpetuum fient in ecclesia memorata.

Ego autem dompna Urraca de Antilione supradicta et ego dompnus Balesius de Bergua supradictus adhuc dicimus quod quicumque contra hoc donativum venire atemptaverit incurrat iram Dei omnipotentis et gloriosissime virginis genitricis eius et veniat super ipsum maledicto supradicta.

Sunt inde testes: dompnus Egidius Lupi, filius dompni Egidii de Burgasse, et dompnus Sancius de Auguero, miles, et dompnus Martinus de Auguero, frater eius.

Quod est actum in mense novembris, III.º die post festum Sancti Bricii, sub era M.^a CC.^a LXX.^a III.^a.

Mandato omnium supradictorum, ego Nicholaus Gilberti, publicus scriptor Osce, hanc cartam scripsi et hoc signum feci.

343

1235, noviembre

Don Sancho de Rasal y su mujer, Teresa, conceden a Montearagón una heredad en Rasal, otra en Torreseca y unas casas en el barrio de la Magdalena de Huesca a cambio de unas casas en el barrio de San Pedro el Viejo.

B. *Libro de la cadena*, n.º 778, p. 405.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Pateat cunctis presentem paginam inspecturis quod ego dompnus Sancius de Arrasal et uxor mea dompna Taresa concedimus et damus a Deo et Ihessu Nazareno et domui Montisaragonis duabus hereditatibus, quarum una est in Arrassal et alia est in Torres Secas. Et istas damus dicte domui Montisaragonis integras, heremas et populatas, cum introitibus et exitibus suis et cum omnibus directis et pertinenciis suis absque diminutione aliquasicut ibi nos habemus ea vel habere debemus. Et unas casas quas habemus in Oscha in barrio Sancte Marie Magdalene, que affrontant prima parte in casis Bernardi Manus; secunda parte in casis Marchese de Camaris; tercia parte in casis Iohannis Montisaragonis; quarta parte in via publica. Sicut iste affrontaciones dictas casas tene[n]t undique et concludunt, sic damus illas dicte domui Montisaragonis totas integre sine ullo retentu, de terra usque ad celum, cum introitibus et exitibus suis et cum omnibus pertinenciis suis, taliter ut dum

vixerimus, teneamus et expletemus nos vel quoscumque voluerimus eas et dictas hereditates omnibus diebus vite nostre tam nos nec aliquis pro nobis non habeamus posse vendendi, impignorandi vel alienandi eas. Post dies vero nostros habeat nominata domus Montisaragonis dictas hereditates et dictas casas omnes integre et enparet, sicut suas proprias hereditates. Hoc autem facimus pro salute animarum nostrorum et parentum nostrorum et antecessorum nostrorum; et etiam mittimus vos sub protectione domus Montisaragonis et dompni Ferrandi, infantis Aragonis, et tocius conventus ut ipsi custodiant, nos et omnes res nostras mobiles et immobiles defendant ab omni impedimento et tribulatione de omnibus hominibus istius seculi et non dimittant nos ab aliquibus molestari.

Nos autem dompnus Ferrandus, infantis Aragonie, et Iohannes de Barbastro, prior, et totus conventus domus Montisaragonis, recipimus vos Sancium de Arrasal et uxorem vestram Taresam in omnibus bonis que fecimus nos et deinde faciemus et nostri succesores facient et anime vestre et patris et matris vestre et antecessorum vestrorum sint participes in hoc bono; et promittimus et convenimus vobis bona fide quod adiuvemus vos in omni vestro impedimento et defendamus vos et omnes res vestras mobiles et immobiles et non dimittamus vos pati aliquam iniuriam ab aliquibus nec vim. Preterea damus vobis unas nostras casas quas habemus in Oscha in barrio Sancti Petri Veteris Osce. Que affrontant in prima parte in casis Lopi Guerra et in via publica; secunda parte in casis Iordani d'Aviçanda; tercia parte in casis hospitalis Sancti Salvatoris; quarta parte in casis que fuerunt Raymundi Molinero. Sicut iste affrontationes dictas casas tenent undique et concludunt, sic damus illas vobis totas integre sine ullo retentu, de terra usque ad celum, cum introitibus et exitibus suis et cum omnibus pertinentiis suis et cum illo orto que est in illas casas, et teneatis et expletetis et sedeatis in eas omnibus diebus vite vestre et vos non habeatis posse vendendi, impignorandi, alienandi, commutandi post dies vero vestros iste domus cum vestris hereditatibus dictis et cum casis quas vos dedistis nobis et dicte domui Montisaragonis remaneant nobis et domui Montisaragonis et absque impedimento aliquo revertantur. Et in super nos dompnus F., infans Aragone, et dompnus Iohannes de Barbastro, prior, et totus conventus Montisaragonis, convenimus et promittimus vobis Sancio

de Arrassal et uxori vestre Tarese hec omnia tenere legaliter et, ut superius dictum est, inviolabiliter observari.

Super hoc sunt testes, in quorum presentia fuit facta: dompnus Iohannes de Bentuei et dompnus Bernardus del Bispe et dompnus Garsias de Arrassal.

Actum est hoc mense novembris, era M.^a CC.^a LXX.^a tercia.

Signum domni Ferrandi. Signum Iohannis, prioris maioris. Signum Dominici de Petrarubea, prioris Claustris et tocius Capituli. Signum Iohannis, precentoris. Signum Eximini, infirmarii.

Garsias Seres, notarius Oscensis hanc cartam scripsit et de sua propria manu hoc signum fecit.

344

1235, diciembre, 1

El obispo García da al caballero Sancho de Agüero, a su mujer, doña Magdalena, y a una tercera persona que ellos elijan la almunia de Isarre que doña Urraca de Antillón donó a Salas, a tributo de tres cahíces de trigo y tres de ordio.

A. 6-237. Carta partida por ABC.

C. *Libro de la cadena*, n.º 57, p. 23.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. LVI, p. 78.

Notum sit cunctis presentibus et futuris quod nos G., Dei gratia Oscensis episcopus, intendentes devotionem et bonam voluntatem quam vos domnus Sancius de Auguero, miles, et uxor vestra dompna Magdalena diu habuistis et cotidie habetis erga nos et ecclesiam gloriosissime virginis Sancte Marie de Salis. Placuit nobis bono animo atque voluntate gratuita et in presentia bonorum hominum, sine aliquo conquerenti, damus ad tributum vobis et uni alii persone in tota vita vestra de vobis duobus supradictis et similiter in tota vita sua de illa persona quacumque vos in vita vestra volueritis eligere, illam almuniam quam predicta ecclesia Sancte Marie de Salis habet in termino de Ysarre cum omnibus illis directis que predicta ecclesia Sancte Marie de Salis habet in villa de Ysarre et in suis

terminis, sicut melius et plenius dompna Urracha de Antillone, filia dompni Galindi de Naya et de uxore sua dompna Sancia de Stada, et uxor que fuit dompni Petri de Alcala, quibus omnibus sit requies dedit et tradidit ad prefatam ecclesiam Sancte Marie de Salis, et sicut melius et plenius continetur et monstratur in carta donationis quam predicta dompna Urracha fecit ad prefatam ecclesiam cum consensu et voluntate dompni Ballesii de Bergua, que ipsa supradicta dompna Urracha affillavit in omnibus rebus suis mobilibus et sedibilibus, videlicet in illa carta donationis quam pro mandato dompne Urrache et dompni Ballesii supradictorum, Nicholaus Giliberti scripsit, scilicet casas et casales, ortos et ortales, vineas et campos, sotos et sotales, adempnas et aliaziras, prata et silvas, montes et vetatos, heremum et populatum, furnos et columbaria, molendina et molendinaria, aeras et paschua, cum suis aquis, lignis et arboribus, herbis, novenis, tributis, cenis, petitis, usaticis, serviciis veteribus et novis, statutis et statuendis, tali conventionem quod vos in tota vita vestra et illa persona similiter quam vos elegeritis in tota vita sua, detis et cum missione vestra adduci faciatis intus ad prefatam ecclesiam in unoquoque anno in festo Sancti Michaelis de mense septembris tria kaficia frumenti boni et mundi et alia tria kaficia ordei boni et mundi totum de mensura Osce; et ita attendendo sicut superius est. Volumus et plenarie concedimus ut ab hac die in antea qua ista carta scribitur, habeatis, teneatis et possideatis et expletetis predictam almuniam cum omnibus directis ad eandem pertinentibus in villa de Ysarre et in suis terminis totum integre, sicut melius et utilius potest dici et intelligi ad vestrum salvamentum et utilitatem et ad salvamentum et utilitatem de illa persona quam vos elegeritis. Ita tamen quod vos nec illa persona quam vos elegeritis non possitis vendere nec inipignare nec aliquo modo alienare predictam almuniam nec aliquid de directis ad eandem pertinentibus in villa de Ysarre et in suis terminis. Set post dies de vobis duobus supradictis et de illa persona quam vos elegeritis remaneat predicta almunia soluta et libera cum omnibus directis in villa de Ysarre et in suis terminis ad eandem pertinentibus ad prenominatam ecclesiam Sancte Marie de Salis, sicut melius et plenius vobis illam in presenti tradimus in pace sine omni contradicto seu impedimento, cum omnibus melioramentis ibidem factis et sine omni honore debitorum.

Ego autem prenominatus Sancius de Auguero, miles, per me et per dompnam Magdalenam supradictam uxorem meam, recipio de vobis domno G., Dei gratia Oscensi episcopo supradicto, predictam almuniā ad tributum cum omnibus directis in villa de Ysarre et in suis terminis ad eandem pertinentibus, promitendo et conveniendo vobis bona fide sine fraude predictum tributum in unoquoque anno solvere et paccare et omnes supradictas conventiones attendere, sicut melius et plenius superius continetur.

Sunt ex hoc testes: dompnus Salvator, cappellanus prefate ecclesie Sancte Marie de Salis, et dompnus Andreas Guimonis et dompnus Guillelmon, carnifex, vicini et cives Osce.

Actum fuit hoc prima die mensis decembris, sub era M.^a CC.^a LXX.^a tertia.

Ego G., Oscensis episcopus, hoc sig^tnum facio.

Mandato omnium supradictorum ego Nicholaus Giliberti, publicus scriptor Osce, hanc cartam scripsi et hoc sig^tnum feci.

345

1235, diciembre, 24

El sacrista García Pérez concede a la sacristía de la catedral de Huesca unas casas en el barrio de la Ripa, una viña en el término de Haratacómiz y un campo en la Fuente de Cuadrillos para instituir una capellanía.

A. 8-5. Carta partida por ABC.

Fugacis cui transcursus et varia terrarum permutatio et diversarum successio personarum eaque pie sunt et devota quandoque oblivione sepelliunt quandoque malicia nituntur in irritum revocare nisi scripture testimonio aut voce testium roboentur eapropter longo et veraci scripture presentis testimonio, ego G. Petri, sacrista Oscensis, cum assensu et voluntate venerabilis domini mei G., Dei gratia Oscensis episcopi, P. Petri, prioris, et totius Oscensis Capituli subtus scriptum comito negocium tam presentibus quam futuris notum fieri desiderans quod quasdam domos que sunt in Osca in barrio de Ripa, que affrontant in prima parte in via publica; in secunda parte in domibus Petri de Sancto Michaelē, scriptoris Oscen-

sis, et in domibus Garsie Petri de Nabal; in tertia parte in domibus que fuerunt Simonis de Val, quondam canonici Oscensis; et in quarta parte in domibus Claustri Oscensis et in domibus Helemosine Oscensis. Et quandam vineam que est in Osca, in termino de Haratalcomez, que affrontat in prima parte in vinea Claustri Oscensis; in secunda parte in cequia vicinali; in tertia parte in via publica; et in quarta parte in vinea Bernardi Pectavini. Et quendam campum qui est in Osca in termino de Fonte de Quatrellis, qui affrontat in prima parte in via publica; in secunda parte in campo Montisaragonis; in tertia parte in cequia vicinali; et in quarta parte in campo filiorum de Abdella Alfagem, sarraceno, et in campo Sancti Victoriani et in cequia vicinali. Sicut de predictis affrontationibus undique dividuntur et circundantur integre et sine aliquo retentu cum omnibus iuribus et pertinentiis suis, Sacristie Oscensi confero, tali conditione quod quicumque post dies meos Oscensis sacrista fuerit usque ad finem seculi, teneat capellanum idoneum qui ad laudem et gloriam redemptoris nostri Ihesu Christi et gloriose virginis matris eius et ad honorem totius Oscensis ecclesie in altari Beate Marie quod in Claustro est, singulis diebus offerat hostiam salutarem et ipse teneatur capellano in victu honorifice providere, et ei singulis annis dare quiquaginta solidos pro vestitu, et idem capellanus teneatur in coro omnibus horis canonicis interesse. Si vero aliquis sacrista succederet qui nollet hoc facere, prior et conventus teneantur et possint predictas domos et campum et vineam occupare. Ita quod altari predicto semper capellanum provideant idoneum et sicut predictum est in victu ei provideant et vestitu. Qui capellanus correctioni prioris subiaceat et si forte nollet ei obedire sacrista Oscensis ad mandatum prioris, illum teneatur amovere et alium supradicto modo instituere capellanum. Et si forte idem capellanus ad talem statum deveniret quod nequiret divinum officium celebrare Oscensis sacrista non teneretur ei providere set alium instituere capellanum.

Nos autem G., Dei gratia Oscensis episcopus, et P. Petri, prior totusque conventus, per nos et per omnes successores nostros vobis predicto G. Petri sacriste promittimus quod omnia que supradicta sunt observabimus et faciemus imperpetuum observari.

Actum est hoc in pleno Capitulo Oscensi, nono kalendas ianuarii, sub era M.^a CC.^a LXX.^a tercia.

Ego G., Oscensis episcopus, hoc sigtnum facio.

Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo Oscensi hanc cartam confirmo et hoc sigtnum facio. Ego A. de Lac, prepositus Oscensis, hanc cartam confirmo et hoc sigtnum facio. Ego D. de Açonar, archidiaconus de Laures, hanc cartam confirmo et hoc sigtnum facio. Ego Eximinus de Novals, camerarius Oscensis et laccensis, hanc cartam confirmo et hoc sigtnum facio. Ego A. de Orna, archidiaconus de Serravlo, hanc cartam confirmo et hoc sigtnum facio.

Ego Petrus Andree, publicus scriptor Oscensis, hanc cartam scripsi et hoc sigtnum feci, mandato et voluntate omnium predictorum.

346

1235, diciembre

Blasco Maza, señor de Robres y de Monflorite, da a Santa María de Salas toda su heredad de Latasa, la cual había dado a Sancho de Espierre y a su mujer, Urraca, por un tributo de medio cahíz de trigo.

B. *Libro de la cadena*, n.º 55, p. 22.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. LVII, p. 79.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate donationis et confirmationis quam facio ego dompnus Blascus Maça, domino de Robres et de Monte Florito, pro salute anime mee et pro animabus patris et matris mee et pro animabus omnium fidelium defunctorum. Placuit mihi, optimo corde et spontanea voluntate, dono et concedo Deo et Beate Marie de Salis de Osca omnem meam hereditatem quam habeo vel modo aliquo habere debeo in villa de Latasa et in suis terminis, illam quam ad tributum dedi ad Sancium d'Espiere et ad suam uxorem Urracha per medio kafizia tritici, scilicet casas et casales, ortos et ortales, campos et vineas, adempnas, aliaçiras, eras et columbares, molinos, molinares, cum erbis et aquis, pascuís et pratis, silvis et lignis, vetatis et usaticis ab integro, sine ullo meo meorumque retentu, herema et populata, cum introitibus et exitibus suis,

casas de terra usque ad celum et cum omni genere arborum que ibi sunt et cum aquis et pertinentiis que pertinent et modo aliquo debent pertinere, sicut melius et plenius dici vel intelligi potest, ad donationem Deo et Beate Marie utilitatem et salvamentum. Ideo dono et concedo Deo et Beate Marie de Salis de Osca predictam hereditatem, et trado illam in presenti et mito illam in corporalem possessionem ac tenedonem predictae ecclesie ut habeat et possideat predictam hereditatem predictae ecclesie ad propriam hereditatem francham, quitiam et solutam, ad dandum et vendendum et inpignorandum et comutandum et per facere quicquid voluerit imperpetuum. Sum ipse fidanciam de salvetate de dicta hereditate quam dono Deo et Beate Marie de Salis de Osca, de me et de omnibus hominibus, secundum usum et forum Osce, ita Deus me adiuvet in hoc seculo et in futuro.

Huius rei testes sunt: Salvador, capellano Beate Marie de Salis, et dompnus G. de Salis, et dompnus P. Xavita.

Actum est hoc in mense decembris, era M.^a CC.^a LXX.^a III.^a.

Bartholomeus scripsit et hoc signum fecit.

347

[1235]

El papa Gregorio IX exhorta al rey Bela IV de Hungría para que dé al rey de Aragón la dote de doce mil marcas de plata prometida por el rey Andrés II de Hungría, difunto, a su hija Yoles.

B. 9-63M. Junto a otros dos documentos en el mismo pergamino.

Carissimo in Christo filio Bele, regi Ungarie illustri. Ad multe officium caritatis quam regalem dignitatem prosequimur excellenciam pertinere conspicimus ut nullam torpeniamus negligenciam quin pro suo loco et tempore illa tue magnificencie necessariis conmonitionibus suadeamus agenda que honoris tui videntur allatura commodum et salutis quod utique affectionis paterne querimus plenitudine ac zelamur, ad ames omni[no] nostras. Carissimo in Christo filio nostro illustri regi Aragone intimante pervenit quod clare memorie Andreas, rex Ungarie quondam, clare memorie Yoles reginam Aragone natam suam memorato regi Aragone tradidit in

uxorem pro dote ipsius regine duodecim mille marcharum argenti promisit eidem regi Aragone exhibere cui, etiam redditum suum Trentonum vulgaliter appellatum propter hoc specialiter obligavit, set regi Aragone de promissa dote predicta nondum satisfactio aliqua est impensa. Sane cum iusticia et pax se ad invicem complectantur eo convictionis osculo conherentes ut utrique illarum reliqua foveat et neutra sine altera stare possit, oportet ut inter te qui memorati regis Ungarie filius et heres esse dignosceris a prefatum regem Aragonem placida tranquillitas salubrius iusticie officiiis in constanti et perpetua voluntate redendi cuilibet ius suum consistentibus mittatur, hoc profecto propectiva humana societatis officia ut potest familiaria naturalis sugerat et inducit instinctus ita ut nulli sane mentis debeat esse dubium propriis cuiusquam bonis nil prorsus admittere rey exhibitio aliena cuius retentio in anime retinentis constat perniciem redundare. Quocirca serenitatem regiam quam possumus affectione requirimus et rogamus quatenus premissis ut convenit consideratione pensatis, prefato regi de dicto dote plenam satisfactionem et celerem nostre ac sede apostolice reverentie intuitu liberaliter difficultate cessante qualibet largioris, ad quod etiam preces habere filiorum quos pro maiori eorum parte adhuc superstites dictus rex Aragone de predicta regina sorore tua suscepit considerato te debet efficaciter iniuriare qui eos tuos quidem expositos ex naturali saltem teneris diligentie ratione super hoc igitur preces apostolicas que fiducialiter porriguntur ex auditionis effectum liberaliter adeo regalis perveniat celsitudo, quod tu ac successores tui sepe dictum regem Aragonem suosque posteros moris vinculo habeatis multo proinde strictius obligatos. Nosque propter hoc sublimitatem regiam digne laudis efferre titulis debeamus cum repenssiva vicissitudine specialium nichilominus gratiarum.

348

1236, febrero, 24

El caballero Sancho del Pueyo, hijo de don Raimundo del Pueyo, vende a Jimeno López y a sus hermanos una heredad que tiene en Torla por cien morabetinos.

A. 7-231.

B. 7-137.

In Christi nomine et eius gratia. Manifestum sit omnibus presentibus et futuris quod ego, domnus Sancius de Podio, miles, filius domni Raymundi de Podio, cum presenti carta perpetuo valitura, in presencia bonorum hominum, bono corde et gratuita voluntate et sine aliquo conquerenti, vendo et de presenti trado imperpetuum vobis, Eximino Lupi, et Blascho Lupi, Dominico Lupi et Iohanni Lupi, filiis Marie Lupi de Beseran et vestris, totam hereditatem quam ego habeo vel modo aliquo habere debeo in villa de Torla et in omnibus terminis suis, integre et sine ullo meo meorumque retentu, scilicet casas et casales et corrales, vineas, ortos et ortales, campos, ademnas et aliaziras, linaria et cannamaria, areas et paludes, heremum et populatum, de celo usque ad abissum, cum ingresibus et egressibus suis et cum omnibus hominibus et feminis quos in dicta villa de Torla habeo vel habere debeo, et cum omni servicio quod ipsi homines et femine tenentur mihi et meis facere aliqua racione, cum peitis, videlicet, toltis, forciis, donis, petis, cenis et cavalcatis, caloniis, iusticiis ac usaticis universis, et cum clibanis et molendinis ac columbariis, cum sotis et sotaliis, aquis sive aquarum ductibus, erbis, pascuis atque pratis, lignis, silvis, montibus, terminis et vetatis ac terris cultis et incultis, heremis et populatis, cum piscaminibus et venatis et cum omnibus melioramentis factis et decetero faciendis, et cum omnibus et singulis iuribus ac pertinentiis que ad me et ad meos in predicta villa et in omnibus terminis suis pertinent vel debent aliquatenus pertinere, per precium placibile quod michi et vobis bene placuit, videlicet per centum morabetinos Alfonsinos, bonos boni auri et recti ponderis, quos a vobis accepi, omnes integre et ex quibus omnibus die qua presens carta fuit facta, me tenui bene paccatum ad meam propriam voluntatem, ita quod apud vos dictos emptores nichil remansit de predicto precio ad paccandum. Qua propter volo plenarie et concedo quod, ab hac die in antea qua presens carta scribitur, habeatis, teneatis et possideatis dictam hereditatem totam integre, sicut vendicioni ad utilitatem vestram et vestrorum, sicut melius potest dici vel intelligi, ullo modo francham, salvam, liberam et solutam, ad dandum, vendendum,

impignorandum et ad omnes voluntates vestras proprie faciendum, vos et filii vestri et filie et omnis generatio et posteritas vestra, per omnia secula seculorum. Ad maiorem autem vestram vestrorumque securitatem, dono vobis fideiussores salvitatis de predicta hereditate quam vobis vendo, de me et de omnibus hominibus et feminis istius seculi, per consuetudinem et fuerum Osce: Garsiam de Podio, fratrem meum, et domnum Eximum de Coscollano, militem, et me cum eis in simul et aboltas, quia quisquis decetero vos et vestros eiceret vel vellet eicere de predicta hereditate aut aliquid ex ea minuere, ego et fideiussores predicti faciamus illam vobis et vestris salvam et securam, vel demus et mitamus vos et vestros et in aliam tam bonam hereditatem in dicta villa de Torla et in suis terminis atque in locis tam competentibus vobis, et faciamus illam vos et vestros habere et possidere salvam et securam, secundum consuetudinem et fuerum Osce.

Huius rei testes sunt: domnus Sancius de Coscollano et domnus Matheus de Oto, militis, vicini de Torla, et Raymundus de domna Biverna et Andreas de Arrasal, carnifex, cives Oscenses.

Quod est actum sexto die in exitu mensis febroarii, era M.^a CC.^a LXX.^a quarta.

Aliala paccata constitit unum morabetinum Alfonsinum boni auri rectique ponderis.

Petrus Andree, publicus scriptor Oscensis, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit, mandato et voluntate omnium predictorum.

349

1236, marzo, 10. Viterbo

El papa Gregorio IX delega al sacrista de Huesca para que compela al cabildo de Urgel a que satisfaga a Jacinto, subdiácono y canónigo de San Pedro de Roma, los frutos de un beneficio que tenía en dicha villa.

A. Extravagantes.

Gregorius, episcopus, servus servorum Dei. Dilecto filio sacriste Oscensis ecclesie, salutem et apostolicam benedictionem. Licet olim contra clericos urbis quoddam statutum ediderimus super beneficiis eorundem

propter insolentiam Romanorum quia tamen iidem nuper ad mandatum ecclesie pronamente per Dei gratiam sunt reversi dilectis filiis Capitulo Urgellensi ecclesie nostris damus litteris in mandatis ut dilecto filio Iacinto, subdiacono nostro basilice Principis Apostolorum canonico vel procuratori suo de proventibus beneficii sui quod ab eorum ecclesia obtinet et de subtractis hactenus studeant ut tenentur integre respondere prohibitione nostra de proventibus prebendarum beneficiorum pensionum seu aliorum reddituum non prestandis eisdem clericis aliquatenus non obstante. Quocirca discretioni tue, per apostolica scripta, mandamus quatinus si dicti Capitulum mandatum nostrum neglexerint adimplere tu eos ad admonitione premissa per censuram ecclesiasticam appellatione remota compellas. Non obstante constitutione de duabus dietis edicta in concilio generali dummodo utili tertiam vel quartam extra suam diocesis pars altera ad iudicium non trahatur.

Datum Viterbii, VI.º idus martii, pontificatus nostri anno nono.

350

1236, marzo, 13. Viterbo

El papa Gregorio IX delega al sacrista de Huesca para que entienda en el pleito entre Berardo, ciudadano romano, y el prior y canónigo Bernardo de Urgel acerca de una cantidad de dinero.

A. Extravagantes. Sello de plomo pendiente.

Gregorius, episcopus, servus servorum Dei. Dilecto filio sacriste Oscensis, salutem et apostolicam benedictionem. Berardus, civis Romanus, nobis conquerendo monstravit quod prior et Bernardus, canonicus Urgellensis, super quadam pecunie summa et rebus aliis iniuratur eidem. Ideoque discretioni tue, per apostolica scripta, mandamus, quatinus partibus convocatis, audias causam et appellatione remota usuris cessantibus debito sine decidos faciens quod decreveris per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes autem qui fuerint nominati si se gratia odio vel timore subtraxerint per censuram eandem cessante appellatione compellas veritati testimonium perhibere.

Datum Viterbii III.º idus marcii, pontificatus nostri anno nono.

1236, abril, 4

Esteban de Ejep vende al obispo García un campo suyo en el término de Almería, para Santa María de Salas, por veinte morabetinos alfonsinos.

B. *Libro de la cadena*, n.º 7, p. 2.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. LVIII, p. 79.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate venditionis quam facio ego Stephanus de Xep, vobis Garcie, Dei gratia Oscensi episcopo. Placuit mihi, optimo corde et spontanea voluntate et in presencia proborum hominum, et sine ullo rancurante, vendo vobis ad bonum et ad utilitatem et possessionem ecclesie Beate Marie de Salis, unum campum in Osca, in termino de Almeriz. Qui affrontat in tribus partibus in campum Sancte Marie de Salis; in quarta vero parte in via publica. Sicut iste iamdicte affrontationes undique parte circundant predictum campum, ita vendo vobis illum ab integro sine ullo meo retentu, heremum et populatum, cum introitibus et exitibus suis et cum suis aquis et pertinentiis que pertinent et modo aliquo debent pertinere, sicut melius dici vel intelligi potest, ad venditionem vestri vestrorumque salvamentum, per precium placabile quod inter me et vos bene complacuit, scilicet per XX morabetinos Alfonsinos, boni auri rectique ponderis, quos dictus venditor de presente in manu a vobis accepi, unde bene vester paccatus fuit ad meam voluntatem et gratia dicto emptore de iamdicto precio nichil remansit ad solvendum. Ideo vendo vobis predictum campum et trado vobis illum in presenti et mito vobis illum in vestram corporalem possessionem ac tenedonem, ut habeatis et possideatis illum decetero ad vestram propriam hereditatem prout mihi pertinet et pertinere debet, francum, liberum, quitium et solutum, ad dandum et vendendum et in pignorum et qualicumque modo illum volueritis alienare, et per facere ex illum et in illum quodcumque volueritis, tamquam vestram propriam hereditatem vos et successoribus vestris imperpetuum. Ad maiorem vestram confirmationem dono vobis fidancias de salvetate de dicto campo quod vobis vendo, de me et omnibus hominibus, secundum usum et forum Osce: Guillelmum Galterium et Terren de

Robres, ambos duos aboltas, et me ipsum in simul cum eis aboltas, quia quisquis vobis vel vestris proieterit de dictum campum vel aliquid minuerit, ego et dictis fidanciis salvum vobis illum faciamus vel donemus vos et mitamus et teneamus in tam bonum alium campum in dicto termino et in tan convenienti et utili loco, per forum Osce.

Huius rei testes sunt: Salvador, capellano Sancte Marie de Salis, et G. Garin.

Actum est hoc in mense aprilis, III.º dies intratis, era M.^a CC.^a LXX.^a III.^a.

Aliala data et paccata constitit XII denarios.

Bartholomeus scripsit et hoc signum fecit.

352

1236, mayo, 5. Lérida

Jaime I, rey de Aragón, dona todos los bienes que posee en Tarragona a Pedro, señor de Mallorca.

A. 9-208. Carta partida por ABC. Sello de cera pendiente roto.

In nomine Domini. Pateat universis presentem paginam inspecturis quod nos, Iacobus, Dei gratia rex Aragonie et regni Maioricarum, comes Barchinone et Urgelli et Montispesulani dominus, damus et concedimus vobis Petro, Dei gratia regni Maioricarum domino, omnia que habemus in civitate Tarracone et in toto campo, tam racione regni nostre sive comitatus Tarracone, tam empicione vel donacione vel quocumque alio genere contractus vel adquisicionis a quacumque vel quibuscumque personis nobis vel predecessoribus nostris factis, ut teneatis et habeatis ea et expletetis pacifice et potenter in omni vita vestra pro beneficio et honore a nobis vobis inpenso, ad forum et consuetudinem Aragonie. Ita tamen quod hanc donacionem in tota vita vestra non valeamus revocare, inducentes vos inde corporaliter in possessionem. Post mortem autem vestram statim omnia predicta in posse et ius nostrum revertantur libere et absolute. Promittimus etiam vobis predicta omnia facere vos tenere et habere in pace et quiete et quod deffendam omnia illa, sicut propria bona fide et sine deceptione.

Data Ylerda, tercio nonas madii, anno Incarnationis Christi M.º CC.º
XXX.º sexto.

Sig†num Iacobi, Dei gratia regis Aragone et regni Maioricarum, comi-
tis Barchinone et Urgelli et domini Montispesulani.

Testes sunt:

(Primera columna)

A., episcopus Ylerdensis.

R. Berengarii de Acuto (?).

(Segunda columna)

G. de Montecatano.

P. de Montecatano.

Berenguer de Petra Mola.

(Tercera columna)

P. Cornelii.

B. Guillelmi.

Assalitus de Gudal.

(Cuarta columna)

Berenguer de Actença.

Gonbaldus de Actença.

R. Ximini de Lusía.

(Quinta columna)

Dompnus Latronus.

D. de Stata.

Açnarius de Roda.

Sig†num Petri, Dei gratia regni Maioricarum domini.

Sig†num Petri Iohannis, scriptoris, qui mandato domini regis, pro do-
mino Berengario, episcopo Barchinonensi, cancellario suo, hoc scribi fecit
loco, die et anno prefixis.

1236, mayo, 24

Pedro Novés dona al prior Pedro Pérez y a la Limosna una viña suya sita en Almuniente, en el término de El Plano.

B. Libro de la cadena, n.º 1006, p. 538.

[I]n Christi nomine et eius gratia. Manifestum sit omnibus tam presentibus quam futuris, quod ego Petrus Noves, attendens multa bona et proficia que de vobis venerabili P. Petri priore et helemosinario ecclesie Sedis Osce et de prefata Oscensis Helemosina habui a puericia usque modo et habeo de cetero Domino annuente. Ideo bono corde et gratuita voluntate, et in presencia bonorum hominum, sine aliquo conquerenti, dono et de presenti trado in perpetuum vobis, prenominato P. Petri priori et helemosinario Oscensi, ad sustentationem pauperum et porcionariorum eiusdem Helemosine, unam vineam meam quam habeo in Almunien, in termino de lo Plano. Que affrontat in prima parte in via publica; in secunda parte, in vinea filiorum domni Lupi de Albero; in tercia parte in vinea Iohannis de Alamançon; in IIII.^a vero parte in rivo. Sicut iste iamdicte affrontationes predictam vineam dividunt undique et circundant, sic illa vobis dono tota ab integro sine ullo retentu heremam et populatam, de celo usque ad abyssum, cum ingressibus et egressibus suis et cum omni genere arborum que in ea sunt et cum omnibus aquis et directis ac pertinentiis que ad eam pertinent vel debent modo aliquo pertinere, ut, ab ac die in antea qua presens carta scribitur, habeatis, teneatis et possideatis eam totam integre ad faciendum ex ea vestram propriam voluntatem, per omnia secula seculorum, francham, salvam, liberam et solutam, sicut ad utilitatem vestram et omnium successorum vestrorum et prefate Helemosine melius potest dici vel intelligi ullo modo. Ad maiorem autem securitatem vestram, dono vobis fideiussorem salvitatis de predicta vinea quam vobis dono, de me et de omnibus hominibus et feminis istius seculi, per consuetudinem et fuerum Osce: Petrum de Rodellar, portionarium Helemosine Oscensis, et me cum eo in simul et aboltas, quia quisquis de cetero vos vel successores vestros de predicta vinea eiceret vel vellet eicere, ego et fideiussor

predictus faciamus illam vos et successores vestros habere et possidere salvam et securam, vel demus et mittamus vos et successores vestros in aliam tam bonam vineam in Almunien et in suis terminis atque in loco tam competenti vobis, et faciamus illam vos et successores vestros habere et possidere salvam et securam, secundum consuetudinem et fuerum Osce.

Huius rei testes sunt: Martinus de Ygries et Garsias Petri de Nabal, cives Oscenses.

Quod est actum octavo die in exitu mensis madii, era M.^a CC.^a LXX.^a III.^a.

Petrus Andree hanc cartam scripsit et hoc signum fecit et in VI.^a linea rasisit et emendavit ubi dicitur «de Albero; in tertia parte in vinea».

354

1236, mayo, 26

Pedro Pérez, prior y limosnero oscense, concede en beneficio a Pedro Novés una viña en Almuniente que este había donado a la Limosna.

B. *Libro de la cadena*, n.º 1007, p. 538.

[I]n Christi nomine et eius gratia. Noverint universi presentem paginam inspecturi quod ego P. Petri, prior et helemosinarius ecclesie Sedis Osce, attendens multa et grata servicia que tu, dilectus meus Petrus Noves, mihi fecisti et facies cotidie, et quia te semper ad utilitatem et commodum meum et Oscensis Helemosine agnovi fideliter laborare. Ideo, auctoritate presentis pagine, cum assensu et voluntate venerabilis domini mei G., Dei gratia Oscensis episcopi, et tocius eiusdem Capituli, dono et concedo tibi, in diebus tuis, in personalem beneficium, pro vestitu, illam vineam quam tu dedisti mihi et succesoribus meis et domui Helemosine Oscensis que est in Almunien, in termino de illo Plano. Que affrontat in prima parte in via publica; in secunda parte in vinea filiorum domni Lupi de Albero; in tertia parte in vinea lohannis de Alamançon; in quarta vero parte in rivo. Sicut iste iamdicte affrontationes predictam vineam dividunt undique et circundant, sic illam tibi dono et de presenti totam integre sine ullo retentu heremam et populatam, de celo usque in abyssum, cum ingressibus et egressibus

suis et cum omnibus aquis, directis et pertinenciis que ad ipsam pertinent vel debent modo aliquo pertinere, ut habeas, teneas, labores, meliores et explectes eam integre, quiete, libere, pacifice et sine contradictione et impedimento tocius persone viventis, ecclesiastice vel secularis, dum tibi fuerit vita comes. Verumtamen non habeatis potestatem dandi, vendendi autem impignorandi, seu modo aliquo alienandi ipsam vineam vel partem ipsius unquam in diebus tuis. Set post obitum tuum revertatur integre et sine diminutione aliqua in dominium et posse meum et succesorum meorum et prefate Helmosine, cum omni melioramento quod in ipsa feceris et sine aliqua voce mala. Ut autem ea que superius dicta sunt et a me data et concessa tibi firmitus et securius habeantur et numquam ab hac die qua pressens carta scribitur in antea in vita tua donationem istam possit aliquis in irritum revocare, presentem paginam prefate donationis testimoniam signi venerabilis domini mei G., Dei gratia Oscensis episcopi, signique mei proprii tibi concedo munimine roboratam.

Ego autem prefatus Petrus Noves, cum gratiarum actionibus et osculo manuum, bono corde et gratuita voluntate, recipio a vobis venerabili domino meo G., Dei gratia Oscensi episcopo, P. Petri, priore, et a toto Oscensi Capitulo, dictam vineam quam mihi in diebus datis et conceditis pro conveniis supradictis. Et promitto et convenio vobis bona fide quod sine vobis et prefate helmosine in omnibus utilis et fidelis et quod attendam et compleam omnia supradicta fideliter sine fraude.

Actum est hoc in pleno Capitulo Oscensi, VII.º kalendas iunii, era M.^a CC.^a LXX.^a IIII.^a.

Petrus Andree, publicus Oscensis scriptor, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit, mandato et voluntate omnium supradictorum.

355

1236, mayo

Memoria de heredades en Huesca.

B. *Libro de la cadena*, n.ºs 658 y 659, p. 339.

[E]stos son los campos de la heredad:

Primer campo lo ferraginal dentro lo muro de terra. L'otro campo casta l'orto de la cavaleria, que tene I revo (*sic*) de trigo. L'otro campo costa lo campo del rey, que tene I kahiz de ordio. L'otro campo costa campo de Sant Sebrían, que tene medio kahiz de ordio. L'otro campo costa la cequia veinal (*sic*) que va al Coraz, que tene medio kahiz de ordio. L'otro campo al poal de Villavetre, costa campo don Matheu d'Oto, que tene medio kahiz de ordio. L'otro campo al livon de jos del poial de Villaveter, que tene medio kahiz de trigo. L'otro campo lo dellenas costa campo don Pere Sarvise costa campo don Matheu Dato (*sic*), que tene II kahices e medio de trigo. L'otro campo al biero de Basenquos costa lo campo del Espital, que tene III kahices de ordio. L'otro campo costa la carrera de Pompíen de don Per R. costa lo campo de la madre de la obra de Sant Pere, que tene medio kahiz de ordio. L'otro campo que disen la faxa de Petro Baraylla costa lo campo de Sant Salvador e de sobre lo campo de la Cavaleria, que tene V arcuas de ordio. L'otro campo costa la carrera de Pompíen e costa la padul del Apio, que ten I kahiz de ordio. E una padul de costa l'almunia de don Sancho de Bisquara. L'otro campo de vina de Quaihal costa lo campo de don Portoles, que tene I kahiz de ordio. L'otro campo costa la carrera de Poiasols e costa lo campo de Per R. d'Alquibla, que tene medio kahiz de ordio. L'otro campo en el termeno de Salas costa lo campo de la Claustra, que tene I kahiz de ordio. L'otro campo en Almeriz, que se tene como lo campo don Pere Ferriz, que tene I revo de ordio. L'otro campo en Almeriz, costa lo campo del Renoqual de la Claustra, que tene medio kahiz de ordio. L'otro campo en Almeriz costa lo campo de lo Bruco, que tene III arrevos de ordio. L'otro campo en la carrera de Poiasols costa lo campo de rey, que tene medio kahiz de ordio. E tres campos a Monsur; la uno costa lo viero de Monsur, que tene II kahices de ordio; l'otro campo de Monsur costa campo de don Sanho d'Ontynena, que tene V arrevos d'ordio; lo terçero campo de Monsur costa la carrera de Barba d'Aguylla, que tene I revo de forment. L'otro campo de Real que se tene como real. E una era costa l'orto de don R. Guasc, costa l'alderp de la moreria. Suma XX e III campos e una era costa l'laderp de los moros denant l'orto don R. Gasc.

La casa que esta a exida de la porta d'Alquibla a man detra, da de trudo II morabetins. El altra casa quel esta de costa, X sueldos de loguero. El

altra casa de costa, I morabetin de treudo. Lo banquet de sabatero da X sueldos de loguero. La casa de Johan Piment da II morabetins de treudo. Altras casas a la cantonera del palacio de do Artal d'Arruzella da IIII sueldos. Altras casas costa lo palacio que da XII dineros e afronta el muro. E dos vynas. E una tenda de l'alfasera que da XL sueldos. E una tanaria a la porta de Benahiam, que costa de tapiar XI sueldos e VII dineros.

Esto fo en mayo, era M.^a CC.^a LXX.^a IIII.^a.

356

1236, julio, 6

Los cabildos de Huesca y de Jaca, en presencia de Guillermo, procurador de la iglesia de Tarragona, asignan las rentas de que dispondrá el obispo García tras su renuncia.

A. 2-206. Carta partida por ABC.

Pateat universis presentem paginam inspecturis quod cum venerabilis G., Terrachonensis ecclesie procurator, iuxta mandatum domini pape ad Oscensem ecclesiam personaliter accessisset reverendo patre G., Oscensi episcopo, decrepito ut pote in senio constituto persone proprie quantum ad regimen temporalis amministrationis proprium cognoscente defectum et se non habilem ad onus amministrationis de cetero sustinendum post ipsius spontaneam resignationem amministrationis sive cessionem factam in presencia dicti procuratoris et Capituli Oscensis, idem procurator cum nobis Oscensis et Iaccensis Capitulis, super provisione determinanda episcopo predicto ut [...] posuit specialem. Unde consideratis circumstantiis et persona episcopi que dinoscitur in senio constituta. Considerata etiam ipsius spontanea cessione ac scandalo et discordia que in adventu successoris qui erat subtracta dilacione qualibet assumendo poterant suboriri in promptu necnon et aliis que super hoc fuerant attendenda, communicato consilio et assensu utiusque Capituli supradicti reservataque in omnibus summi pontificis voluntate iuxta assignationem dicti procuratoris quam salva voluntate domini pape terminandam, decrevit provisionem

sibi duximus concedendam de qua declinans paupertatis oprobium sibi competenter provideat in expensis. Huiusmodi autem provisionem ab ipso procuratore ad preces et nostram instantiam assignatam presenti pagine duximus inferendam castrum, videlicet, de Fagnenas cum suis iuribus et terminis universis et omnes proventus sive redditus omnesque iura que dominus episcopus et ecclesia Oscensis in villa de Brisen debet habere ac percipere consuevit. Ecclesiam etiam de Berbegal cum omnibus iuribus ad mensam episcopi pertinentem et villam de Banares cum iuribus omnibus que ad mensam canonicorum dinoscitur pertinere domos in super novas que sunt Prepositure et site ante hostium de Algori, vineas etiam, ortos et campos que idem episcopus emit ad opus ecclesie Sancte Marie de Salis et eidem ecclesie cum instrumento dinoscitur concessisse, que quidem vinee, orti et campi, domus similiter et villa de Banares, post eius obitum ad Oscensem Preposituram libere revertantur duas quo portiones sive manuales prebendas percipiat idem episcopus dum in Oscensis aut laccensis ecclesiis residebit. Hanc quidem provisionem quantum in nobis est nos Capitulum Oscensem et laccensem sibi concedimus et laudamus iuxta assignationem predictam, promittentes nos eam ratam et firmam habituros dum dicto episcopo fuerit vita comes et ad hec omnia quoadvixerit pacifice possidenda ipsum iuvare; promittimus ita quod per nos vel per interpositam personam numquam contraveniemus. Et ad maiorem huius provisionis firmitatem omnia supradicta et singula sacramenti a nobis corporaliter prestiti religione vallamus.

Actum est hoc pridie nonas iulii, anno Dominice Incarnationis M.^o CC.^o XXX.º sexto.

(Primera columna)

Eg[+o] [...] [Terr]achonensis ecclesie subscribo.

Ego Petrus Petri, prior [Oscensis, pro] me et pro toto Capitulo hoc sig+num facio.

Ego Martinus, laccensis prior, pro me et pro toto laccensi Capitulo hoc sig+num facio.

Ego A., Oscensis prepositus, hoc sig+num facio.

Ego E. de Novals, camerarius Oscensis, hoc sig+num facio.

Ego Montesius, archidiaconus de Anso, hoc sigtnum facio.

Ego Palacinus, prior Lerdensis, hoc sigtnum facio.

Ego Benedictus Tallaches, infirmarius laccensis, hoc sigtnum facio.

Ego D., laccensis sacrista, hoc sigtnum facio.

(Secunda columna)

Ego Ildefonsus, archidiaconus de Serravlo, hoc sigtnum facio.

Ego Montanerius, precentor Oscensis, hoc sigtnum facio.

Ego I. Sancii, archidiachonus de Gorga, hoc sigtnum facio.

Ego Garssias, archidiachonus de Laures, hoc sigtnum facio.

Ego B., prior Sancte Marie de Latre, hoc sigtnum facio.

Ego B., precentor laccensis, hoc sigtnum facio.

Ego Eximius de Aragone, prior Sancti Petri de Ciresa, hoc sigtnum facio.

Ego Raimundus de Villa Nova, notarius domini Terrachonensis ecclesie procuratoris, hoc scripsi die et anno prefixis.

357

1236, julio

Arnaldo de Lac, prepósito oscense, concede a G. Monzini una pieza de tierra cerca del molino de Zavanodos por un tributo anual de una libra de aceite.

B. 4-853.

Hoc est translatum firmiter et fideliter factum cuius tenor talis est:

Manifestum sit cunctis presentibus et futuris quod nos Arnaldus de Lac, Oscensis prepositus, de consilio et voluntate sanctissimi patris nostri G. Dei gratia Oscensis episcopi, nec non cum assensu P. Petri, prioris, Ildefonsi, archidiaconi, E. de Novals, camerarii, A. de Salis, infirmarii, et totius conventus Oscensis ecclesie, placum (*sic*) unicuique nostrum et damus adque concedimus vobis G. Monçini et omni progeniei vestre unam plaçetam de terra quot habemus in Osca, circa molendinum que dicitur de Çavanodos, ad tributum. Que habet affrontaciones ex una parte in cequia prefati molendini; ex secunda parte in Isola; ex tercia parte in vinea vestra

metipsa; ex quarta siquidem parte in exaguaduro aque quod exit de cequia ad Isola. Sicut iste predicte affrontaciones plaçeta prefata tenent undique et concludunt, ita donamus vobis illam ad tributum totam integram, cultam et incultam, cum omnibus arboris, ingresis suis eciam et regressis, pertinenciis suis omnibus, sicut melius, sanius et utilius potest dici vel intelligi vestro vestrorumque salvamento, hoc videlicet pacto et condicione quod ibidem populetis domum et manssionem prout potueritis faciatis quod sit ad salvamentum et solacium molendini, et donetis inde pro tributo unoquo[que] anno ad Oscensem ecclesiam unam libram olei in Adventu Domini, fideliter et in pace. Vos dando et persolvendo nominatum tributum annuatim, ut superius prenotatur, habeatis, teneatis et possideatis iure hereditaria plaçetam predictam salvam, securam, liberam et quietam, ad dandum, vendendum, comutandum seu alienandum et ad faciendum de ea et in ea vos et vestri voluntatem vestram in omnibus, nunc et in perpetuum. Tamen volumus et mandamus quod si forte advenerit quod vos vel vestri voluissetis illam vendere, primum faciatis nobis scire; si nos voluerimus eam emere, habeamus illam minus quam alius homo V solidos, sin autem vendatis ipsam cui volueritis, salvo tamen tributa Oscensis ecclesie. Ad maiorem confirmationem huius donativi et ut firmior habeatur, nos, predictus G., Dei gratia Oscensis episcopus, hanc cartam laudamus, concedimus et firmamus et nostrum ibi sigtñum apponimus. Sigtñum A. de Lac, Oscensis prepositi. Sigtñum P. Petri, prioris, et tocius conventus. Sigtñum Ildefonsi, archidiaconi. Sigtñum E. de Novals, camerarii.

Sunt testes huius rey: R. Argavieso et G. Peregrini, canonici Oscensis, Bernardus Pictavini et S. de Ontinnena.

Quod est actum mense iulii, era M.^a CC.^a LXX.^a IIII.^a.

Martinus Guasqui, publicus notarius, hanc cartam scripsit, de mandato omnium predictorum et hoc sigtñum fecit.

Sigtñum Dominici Sancte Crucis, publici Oscensis notarius, qui hoc translatum translatavit.

1236, agosto, 26

Bartolomé de Siert vende a Juan, abad de Banastás, una viña en Huesca, en el término de Guataten de Yuso, por quinientos sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 876, p. 454.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate venditionis quam facio ego Bartholomeus de Sier. Placuit mihi, bono animo et gratuita voluntate, in presencia proborum hominum, sine aliquo conquerenti, vendo vobis dompno Iohanni, abbati de Banastas, unam meam vineam quam habeo in Osca in termino de Guataten de Luso, ad puialem de Mutera. Que affrontat ab una parte in vinea magistri Vitalis, iudei; et in secunda parte in vinea de dompno Castagno; et in tercia parte in cequia vicinale. Sicut iste iamdicte affrontationes predictam vineam ab utraque parte circundant et concludunt, sic vendo vobis ipsam totam integre sine aliquo retinimento, cum ingressibus et egressibus et omnibus arboribus, aquis, directis et pertinentiis suis, pro precio placabile quod placuit mihi et vobis, videlicet propter D solidos denariorum monete laccensium bone et firme quos de presenti a vobis accepi in manu, et unde me tenui bene paccatum mee voluntati et placimento; et de hoc precio nichil inde remansit apud vos emptorem supradictum ad persolvendum nec mihi ad recipiendum. Ideo volo et concedo vobis, ut ab hac die in antea quo presens carta scribitur, predicta vinea cum omni iure ei pertinenti habeatis integre, teneatis potenter et iure hereditario possideatis eam pacifice totam salvam et securam, francham, liberam et ingenuam atque quietam vestre proprie hereditati et voluntati, per dare, vendere, inpignorare et commutare vel quocumque modo volueritis alienare et per omnes vestras proprias voluntates inde facere in perpetuum sicuti ex vestra propria hereditate vos et omnes successores vestri per secula cuncta, sicut melius et plenius modo aliquo potest dici vel intelligi, vestro vestrorumque successorum salvamento, dando tamen annuatim omnem decimam et primiciam ipsius vinee ecclesie Sancti Petri Veteris Osce. Ad maiorem autem securitatem dono vobis fidancias salvitatis de iamdicta vinea quam vobis vendo de cunctis hominibus et feminis,

secundum usum et fuerum Osce: Dominicum Egidii, çapaterium, et Martinum de Pançano et meipsum cum eis in simul et aboltas, quia quisquis vos vel succesores vestros voluisset de cetero eicere de predicta vinea, ego et predictæ fidancie salvemus eam vobis autem demus et ponamus vos in alia vinea tam bona et in tam convenienti et utili loco in termino de Osca, salvando eam vobis, secundum usum et fuerum Osce.

Testes autem huius rei sunt: Sancius Navarrus et Laurentius, pelliparii Osce.

Quod est actum VI.º die exitus mensis augusti, sub era M.ª CC.ª LXX.ª III.ª.

Aliala facta et paccata constitit V solidos.

Bertrandus, Oscensis notarius, mandato et voluntate omnium predictorum, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

359

1236, agosto

Testamento de don Ramón de Loarre.

C. *Libro de la cadena*, n.º 70, p. 28.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. LIX, p. 80.

[H]oc est translatum certum et fideliter factum et traslatatum.

In Dei nomine et eius gratia. Quoniam nullus in carne positus potest evadere morte. Idcirco ego, dompnus Raymundus de Loarre, positus in infirmitate tamen in meo sensu et in mea memoria permanendo, cum assensu, consciencia et voluntate mee uxoris dompne Iuliane, ipsa presente et concedente, facio meum testamentum, timendo mori et penas inferni et cupiendo pervenire ad gaudia paradisi.

Itaque volo et mando quod si migravero ab hac infirmitate quam modo pacior, sepeliatur corpus meum in ciminterio Beate Marie de Salis Osce.

In primis dono et dimito Deo et Beate Marie de Salis Osce tributum super duos campos. Quorum primus est in termino de Almeriz; et affrontat in prima parte in campo dompni Garsie Longo; in secunda parte in viero publico. Secundus campus est in termino de Monçurio; et affrontat in pri-

ma parte in campum domus caritatis; in secunda parte in vineis ecclesie Montisaragonis. Ita quod tenentes iamdictos agros donent imperpetuum annuatim in festivitate Natalis Domini iamdicte ecclesie XV libras de oleo. Volo et mando quod dompna Iuliana, uxor mea, dando iamdictum tributum annuatim, habeat et possideat iamdictos campos omnibus diebus vite sue. Post finem vero suum, Tota, mea nepta, filia de Eneco de Loarre, et sui, habeant et possideant iamdictos campos ad propriam hereditatem dando tributum imperpetuum.

Et dono et dimito ad Totam, meam neptam, filiam de dompni Dominici unam casam in Osca, in barrio de illis Albarderos. Que affrontat in prima parte in via publica; in secunda parte in muro de petra. Et donent annuatim pro eo dompno P. Ferriz in mense ianuarii X denarios. Dimito similiter ei medietatem de roncino meo et possideat ad propriam hereditatem supradictam imperpetuum.

Et dimito ante partem ad uxorem meam Iulianam, unam cuppam de robre continentem IX nietros; et unam casam in barrio de illis Albarderos ubi est dicta cuba. Affrontat in prima parte in via publica; in secunda parte in muro de petra. Et donet tributum pro ea annuatim in mense ianuarii dompno P. Ferriz VI denarios. Dimito ei similiter unum porcum. Totum autem mobile et immobile quod ego habeo vel modo aliquo habere debeo in Osca et in suis terminis et in cunctis aliis locis descriptis omnibus suprascriptis, dono et dimito dompne Iuliane, uxori mee, quod habeat et possideat ad propriam hereditatem imperpetuum. Tali modo quod meam sepulturam adimpleat et attendat omnia suprascripta.

Hoc testamento dimito in manu et posse dompni Guillelmi Vitalis et Stephani de Palencia et de Eneco de Loarre, ut ipsi adimpleant et adimpleri faciant, quod Dominus eis reddat bonam retributionem. Et ego dompna Iuliana concedo iamdictum testamentum et convenio omnia attendere bona fide sine fraude; et nisi complevero supradictam dono plenariam licenciam completoribus omnes res meas vendendi, impignorandi, donec omnia compleantur.

Sunt spondalarii istius testamenti: Sancius de Loarre et Sancius de Tarba.

Actum fuit hoc in mense augusti, sub era M.^a CC.^a LXX.^a IIII.^a.

Mandato ac voluntate omnium supradictorum omnium supradictorum, Sancius Petriz scripsit et hoc signum fecit.

360

1236, septiembre

Sancho de Orós concede a Bartolomé y a Guillerma, cónyuges, una heredad en Buñales que fue de Domingo Vizcarra.

A. 7-38. Carta partida por ABC.

In Dei nomine et eius divina clemencia. Hec est carta donacionis et confirmacionis quam facio ego Sancius de Oros. Placuit mihi, optimo corde et bona voluntate, et propter servicium quod mihi fecistis et cottidie facitis, dono atque concedo vobis Bartholomeo et uxorii vestre Guillelme, quamdam hereditatem in Bugnals, per nomine que fuit de Domingo Viscarra, casas, ortis, campis et era, heremis et populatis, usaticis et vetatis, cultis et incultis. Predictas casas affrontant in prima parte in via publica; in secunda vero parte in casis que fuerunt de Ferrer. Illa era affrontat in prima parte in era Sancie Saragnene; in secunda parte in via publica. Illo orto affrontat in parte prima in via publica; in secunda parte in vinea de illo Espital. Primo campo affrontat in prima parte in campo don Sancio; de alia pare (*sic*) in illa adempna de illo Espital. Alio campo affrontat de una pare in era don Sancio; in alia pare in faxa que fuit don Sabastian. Alio campo circa de via que vadit ad illo vincar; affrontat de una pare in campo de Espital; de alia pare in campo Sancius de Oros. Alio campo de iuso la vinea tapiata affrontat de una pare in vinea Sancius de Oros; de alia pare in campo Sancius Fertunio Maça. Alia faxa in illa alfaç affrontat de prima pare in campo Sancia Saragnene; de alia pare in campo de hereditate de Viscarra. Alio campo in illa Çevaca affrontat de una pare in campo dona Bratriç; de alia pare in campo de hereditate Sabastian. Alio campo ad font de Çevaca affrontat de una pare in cequia que vadit ad Sangarren; de alia pare in campo de illo Espital. Alio campo in via que vadit ad Sangarren affrontat de una parte in via publica; de alia pare in campo de hereditate don Atho.

Alia faxa ad illo espartal affrontat de una pare in campo don Sabastian; de alia pare in campo que fuit don Iohan de Osca. Sicut hec prescripte affrontationes dictas casas et ortho et era et campos undique affrontat et ex omni pare circuerunt et concludunt, ita dono et concedo vobis predicto Bartholomeo et uxorii vestre Guillelme, ut habeatis et possideatis francam, liberam, ingenuam et quietam vestre proprie volumptati in diebus de vobis predicto Bartholomeo, sed non habeatis potestatem vendendi vel alienandi, sed tantum ut habeatis vitam in ipsa. Post dies vero vestros remansit et ternet predicta hereditate ad me, dicto Sancio de Oros. Ad maiorem confirmationem, dono vobis fidanciam de predicta hereditate salvam facere, sicut dictum est, ex mea pare et meis: Guillelmus, frater meus, et ego cum illo insimul abboltas, quia quisquis de cetero de predicta hereditate vobis vellet eicere, ego et dicta fidancia salvemus eam vobis aud demus et mitamus vobis in aliam tam bonam hereditatem vel in tan convenienti loco in Bugnal[s] et in suis terminis aud faciamus vobis eam salvam, sicut dictum est, bona fide et sine inganno.

Sunt de hoc testes: don Petro Garassa, qui manet in Pompian Moço, et Garcia, filius qui fuit de don Petro Tierç, qui manet in Tavernis.

Quod est actum hoc mense septembris, era M.^a CC.^a LXX.^a IIII.^a.

Petrus de Molins, mandato istorum supradictorum hominum, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

361

1236, octubre, 1

Sancho de Banastás y su hijo Asalito venden a Bernardo de Monzón unas casas suyas en el barrio de la puerta de Montearagón de Huesca por diez morabetinos alfonsinos.

B. *Libro de la cadena*, n.º 621, p. 326.

[I]n Christi nomine et eius gratia. Hec est carta venditionis quam facio ego Sancius de Banastas et ego Assallitus, filius eius, vobis Bernardo de Monçon et uxori vestre Spanie. Placuit nobis et vendimus vobis pro nobis et pro Iohannis, fratre de me dicto Assalito, qui non est in presenti nec de etate, unas nostras casas quas habemus in Osca, in barrio porte Monti-

saragonis, suptus cimiterium coram cappille domini episcopi Osce. Que affrontat in prima parte in via publica; in secunda parte in casis de lurdana de Stauna; in tercia et in quarta vero parte in casis et in corrali domini episcopi Osce. Sicut iste iamdicte affrontationes continent casas predictas et in circuitu ab utraque parte, sic vendimus vobis illas totas ab integro sine aliquo nostro nostrorumque retentu, cum introitibus et exitibus suis, de terra usque ad celum, scilicet per X morabetinos Alfonsinos, bonos boni auri et recti ponderis quos ex vobis accepimus ad voluntatem nostram et de quibus fuimus bene paccati die qua ista carta fuit facta, ut habeatis et possideatis casas predictas ab hac die in antea, francas, salvas, quitias et securas, per dare et vendere et impignare et facere inde vestram propriam voluntatem, sicuti ex vestra propria hereditate, vos et filii vestri vel filie et omnis generatio et posteritas vestra, per secula cuncta. Ad maiorem securitatem vestram damus vobis fidanciam de salvetate de casis predictis de totis hominibus et feminis per fuerum de Osca: Blaschum de la Teda, qui stat in Osca, et nos ipsos cum eo aboltas. Ita tamen quod quisquis vobis vel vestris de cetero eiecisset de casis predictis, nos et fidancia predicta demus aut mittamus vobis et vestris in alteris tam bonis casis in tam convenienti loco in Osca et in suis terminis, et faciamus vobis et vestris illas salvas et securas, secundum consuetudinem et per fuerum de Osca.

Huius rei sunt testes: Iohannes don Baron filius et Petrus Morelli.

Actum fuit hoc mense octobris, primum die, era M.^a CC.^a LXX.^a IIII.^a.

Aliala paccata costitit XII denarios.

Dominicus Campanarii scripsit et hoc signum fecit.

362

1236, noviembre, 10. Alcalá

Doña Catalana, viuda de Valesio de Bergua, confirma la donación de una almunia en Isarre hecha por su marido y por Urraca de Antillón a favor de Santa María de Salas.

B. *Libro de la cadena*, n.º 58, p. 24.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. LX, p. 81.

[N]overint universi quod ego dompna Catalana, quondam uxor dompni Vallesii de Bergua, bono animo atque voluntate gratuita, concedo atque confirmo donationem de illa almunia de termino de Ysarre cum omnibus *(sic)* directis que ad dopnam Urracham de Antillone in villa de Ysarre et in omnibus terminis suis pertinebant, quam donationem predicta dompna Urraca de Antillone, tia mea, et dompnus Vallesius de Bergua, maritus meus, quibus sit requies, cum publico instrumento fecere ad ecclesiam Beate Marie de Salis sicut melius in illo instrumento donationis ab eisdem *(espacio en blanco)* supradictis concesso et per manum publicam confecto plenius continetur. Et ut presens confirmatio maiorem obtineat firmitatem, dono vobis fidanciam qui hanc confirmationem firmam faciat esse et stabilem imperpetuum ex parte mea et meorum, sicut superius in hac carta et in carta supradicte donationis continetur: dompnum Martinum de Auguero et me ipsam cum eo in simul.

Sunt inde testes: dompnus Martinus Franc, civis Osce, et Petro de Splux, qui habitat in Alcalano.

Quod est actum in castro de Alcalano, presente Dominico de Alcalano, clerico Sancte Marie de Salis, in mense novembris, vigilia Sancti Martini, sub era M.^a CC.^a LXX.^a IIII.^a.

Signum Nicholay Gilberti, qui mandato preditorum hanc cartam scripsit, cum literis rasis et emendatis ubi dicitur «novembris».

363

1236, noviembre, 30

Domingo de Bierge y su mujer, Bartolomea, venden a Sancho de Buil una viña suya sita en el término de Haratalcómiz por cuatrocientos sueldos jaqueses. B. Libro de la cadena, n.º 596, p. 315.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate venditionis quam facimus ego Dominicus de Berax, gener de Garcia Farinero, et uxor mea Bartholomea, vobis Sancio de Boyl, famulo sacriste Osche. Placuit nobis bone voluntatis et vendimus vobis unam nostram vineam in termino qui vocatur Haratalhomiz, propter precium placabile quod fuit concordada-

tum inter nos et vos et nobis bene complacuit, scilicet per CCCC solidos denariorum laccensium monete bone et firme quos de presente de vobis accepimus et fuimus inde bene paccati nostre voluntati; et erga vos predictum emptorem a supradicto precio nichil inde remansit ad paccandum. Habet autem affrontationes predictam vineam de duabus partibus in cequiis vicinalibus; et de tercia parte in mallolo de episcopo; de quarta autem partem in via publica. Sicut iste affrontationes predictam vineam undique circumdant, ita vobis illam vendimus integre sine ullo nostro nostrorumque retentu, cum introitibus et exitibus suis et cum omnibus arboribus fructiferis vel infructiferis que ibi sunt et cum universis suis directis, sicut ad venditionem melius potest dici et intelligi vestro vestrorumque salvamento quod de cetero habeatis et possideatis predictam vineam salvam, francham, liberam atque quietam vos et filii vestri et omnis generatio et posteritas vestra, ad propriam vestram hereditatem, ad vendendum et ad dandum vel ad impignorandum et ad faciendum omnes vestras voluntates in perpetuum. Et ad maiorem confirmationem et securitatem, damus vobis fidanciam de salvetate de predicta vinea que vobis vendimus de omnibus hominibus vel feminis, per fuerum Osche: don Simon de Berax et nos ipsos in simul cum illo, quisquis per totum, quia quisquis vellet eicere vobis vel vestris de prescripta vinea, iamdicta fidancia vel nos cum illo vobis ipsam salvam faciamus seu mittamus vobis vel vestris in altera tam bona vinea in termino Osche et que sit in tam convenienti loco, per fuerum de terra.

Sunt testes: don Iordan de Avizanda et Michael de Ayerb, carnifex, gener de Adam de Morlans.

Actum est hoc ultima die mensis novembris, in era M.^a CC.^a LXX.^a IIII.^a.

Maribus scripsit et hoc signum fecit.

Aliala facta et paccata constitit V solidos.

364

[1201-1236]

El obispo García concede a Domingo, yerno de Juan Ferrer de Labata, y a su mujer, María, un molino y un campo en Labata por un tributo anual de tres cahíces de trigo y tres de ordio.

B. *Libro de la cadena.*

[N]otum sit cunctis presentibus et futuris quod ego G., Dei gratia Oscensis episcopus, cum assensu et voluntate Petri del Mas, laccensis sacrista, et Petri Belini, Oscensis prior, et Oscensis conventus, damus et concedimus vobis Domingo, genero de Iohan Ferrer de Lavata, et uxori vestre Marie, unum molendinum cum II lectos de III molas et cum suas aliaçiras et cum omnibus pertinenciis suis quam nos habemus in Lavata, in rivo de Fromica; et unum campum que similiter habemus in Lavata, in termino de Bignero. Qui affrontat in oriente in vinea de Garcia Sange de los Arruavos; in occidente in via publica; in meridie in campo de Ato de Foces; ab aquilone vero in campo de Petro Mobilia. Sicut iste iamdicte affrontaciones continent campum predictum ab utraque parte, sic damus vobis illum cum isto molendino predicto et cum omnibus pertinenciis que pertinent ad illum et pertinere debent et cum suas aliaçiras ex integro, tali convenientia quod teneatis et splectetis predictum molendinum et aliaçiras et campum ex integro, et detis inde nobis pro hoc tantum de tributo unoquoque anno, ad medium mensis augusti, III kahices tritici et III kahices ordeï mensura d'Osca, bella cevera et munda, omni tempore, vos et qui post vos molendinum et campum predictum francum, salvum et securum per dare et per vendere et per facere vestram propriam voluntarem sicuti ex vestra hereditate vos et filiorum vestrorum et omnis generatio et posteritas vestra per secula cuncta, amen. Tamen si forte molendinum et campum predictum vendere volueritis primitus de decem diebus facite illud nobis scire, et si quesierimus illum retinere quod detis illos nobis minus X solidos quod alius habeo de impignatione sicut unus et alius sin autem tunc vendite autem dite vel impignorare illos ubicumque volueritis qui predictum tributum nobis in pace persolvant et pacta observent suprascripta, exceptis infancionibus et personis deditis religioni.

[Et] ego Domingo et ego Maria qui sumus predicti, recepimus de vobis domno G., Oscensi episcopo, et de vobis aliis predictis molendinum et campum predictum, et convenimus vobis paccare predictum tributum annuatim, sicut dictum est. Et damus vobis fidanzas quia, sicut dictum est, vobis attendamus sine enganno; et si forte nos istum molendinum et

campum laxare voluerimus quod laxemus et reddimus vobis illud totum molente cum IIII.^{or} molas bene paratum de omnibus paramentis et pertinenciis suis: don Lazaro, meo germano, et don Ferrer de Nasarr[e], qui stat in Lavata, et nos ipsi aboltas. Et non detis illum ad infantionem nec ad religionem.

Ego G., Oscensis episcopus, hanc cartam laudo et affirmo et hoc signum facio. Ego Petrus Belini, Oscensis prior, pro me et pro toto conventu hoc signum facio. Ego Petrus del Mas, laccensis sacrista, hoc signum facio. Ego I. de Seres, archidiaconus, hoc signum facio.

Sunt testes...

365

[1201-1236]

Oria, viuda de Guillén Massel, y su hijo, Pedro Massel, dan a Santa María de Salas un campo en Huesca, en las eras de Almazuz.

B. *Libro de la cadena*, n.º 11, p. 4.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. LXII, p. 82.

[N]otum sit cunctis hominibus presentibus et futuris quod ego Oria, que fui uxor de don Guillem Massel, ciu sit requies, et filio meo Pere Massel. Placuit nobis, optimo corde et bona voluntate, et in remissionem peccatorum nostrorum et pro animabus patris et matris mee et pro anima de don Gil, filio meo, vel parentum nostrorum, damus et offerimus Deo et ecclesie Sancte Marie de Salis in potencia de vobis domno G., Oscensi episcopo, unum campum meum quem habemus in Osca, ad illas eras de Almaçuc. Qui affrontat in oriente in muro de terra; in occidente in illas eras; in meridie in ortum Cavallerie; ab aquilone vero in campo Sancti Petri. Sicut iste iamdicte affrontationes continent campum predictum ab utraque parte, sic damus vobis illum totum ab integro sine aliquo nostro nostrorumque retentu, cum introitibus et exitibus suis, ut habeatis et possideatis campum predictum ab hac die in antea, francum, salvum et securum, per dare et per vendere et per facere inde vestram propriam voluntatem vos et rectores ipsius ecclesie, per secula cuncta, amen. Damus vobis fidanciam de

salvetate de campo predicto quem vobis damus de totis hominibus et feminis de hoc seculo, secundum usum Osce: don Pedro Exemeno et nos ipsos cum eo aboltas.

Huius rei testes sunt: don Iohan de Seres, archidiaconus, et don Loys et don Matheu del Mas.

Ego Petrus de Novals hanc cartam scripsi et hoc signum feci.

366

[1201-1236]

Ramón Laín, camerario oscense, con el consentimiento del obispo y del cabildo, concede a Pascual de Lierta y a su mujer, Cristina, una parte de un campo que la Cámara posee en Nuevo para que planten allí una viña.

B. *Libro de la cadena*, n.º 865, p. 449.

[N]otum sit cunctis presentibus et futuris quod ego R. Layni, camera-rius Oscensis, cum assensu et voluntate domini mei G., Oscensis episcopi, et tocius Oscensis Capituli, dono et concedo vobis don Pasqual de Lerta et uxori vestre Christine partem illius campi quem habet Camera in Novo, propre rivum de Novo. Qui affrontat ex parte orientis in predicto rivo de Novo; ex parte occidentis in illo vignero de illos vicinos; ex alia parte in vinea Hospitalis; in IIII.^a parte in illum alium campum qui fuit divisum de isto campo quam vobis damus ad populandum. Sicut iste iamdicte affrontationes continent campum predictum ab utraque parte, sic dono vobis illum ab entegro, cum introitibus et exitibus suis. Tali vero pacto dono vobis predictum campum ut plantetis eum totum vineam de bona planta et habeatis illum bene avignatum de isto ianerio ubi modo sumus in V.^e annos. Interim laborate istam vineam que in isto campo fuit factam bene et fideliter sine enganno et explectate eam ex entegro usque ad illum terminum et ad caput huius termini quod vos dividatis predictam vineam et facite inde duas partes magis mihi placuerit accipere de ista vinea accipiam illam pro mea parte. Aliam vero partem accipite vos pro vestro labore et habeatis illam salvam et securam ad propriam hereditatem vos et generatio vestra omni tempore.

Ego G., Dei gratia Oscensis episcopus, hanc cartam laudo et affirmo et hoc signum facio. Ego P. Belini, prior, pro me et pro toto conventu hoc signum facio. Ego R. Layni, camerarius, hoc signum facio.

367

1237, abril

Testamento de Blasco Maza, hijo de Pedro Maza.

B. 2-379.

Quoniam nullus in carne positus mortem potest evadere corporalem. Iccirco ego Blasius Maza, filius quondam dompni Petri Maza, cui sit requies, et dompne Goffaze (*sic*), uxoris eius, volens quedam negocia in alienis partibus per Dei gratiam expedire, in sensu tamen et memoria mea existens plena et sanus, etiam per Dei gratiam existendo, de consciencia et assensu venerabilis fratris mei dompni Petri Maza et aliorum amicorum meorum presencium, astancium et habito prudentum consilio, sic facio meum testamentum presentem et futurum perpetuo valituro, ita quod testamentum meum factum actenus vel de cetero faciendum nullo modo valeat contra istud, sed mando firmiter et concedo quod istud valeat testamentum diebus meis et post dies meos omni tempore.

In primis vero dimito corpus meum et trado sepulture in Claustro Osce.

Dimito etiam et relinquo ad Petrum Maza, fratrem meum, omnes hereditates integre meas quas habeo et habere debeo in villa et in terminis de Bandales, cum omnes debitis et serviciis sive pertinenciis et directis suis plenarie. Dimito preterea ei et relinquo omnem villam meam integre de Senes cum omnibus directis et pertinenciis sive debitis et exitibus plenarie; et hereditatem meam integre de Larre, cum omnibus directis suis; et hereditatem etiam meam de Virth et de Osieto integre, cum omnibus debitis et directis sive pertinenciis earum plenarie. Dimito similiter et relinquo prefato P. Maza, fratri meo, hereditatem meam integre de Ysarre et hereditatem meam integre de Bugnales, cum omnibus directis et pertinenciis sive redditibus et serviciis earum plenarie, ut habeat et possideat et explectet ipsas omnes hereditates et villas meas predictas integre et in

pace, cum omnibus aliis hereditatibus et rebus mobilibus et immobilibus, universis et singulis que mihi in plano et in montana videlicet pertinent et expectant vel debent modo aliquo expectare quoquomodo, ad faciendum sue proprie voluntati, tamquam de rebus suis propriis omni tempore sine impedimento persone alicuius et retentu. Et predictus P. Maza, frater meus, donet et persolvat Claustro Oscensi ecclesie predicto C.^{lum} aureos Alfonsinos pro mea anima et antecessorum sive successorum meorum plenarie.

Mando etiam et concedo quod donet integre et emendet Dominico de Larasa de Baranfos XXX.^{ta} oves quas ei abstuli violenter; Martino Petri, carnifici de Olith LX solidos pro emendacione rerum suarum quas ei abstuli; et Petro de Abbate de Pitellis, VI carneros pro emendacione; et Matheo, nepoti de Petro Larbesa, XL solidos pro emendacione suarum rerum; et quibusdam hominibus de Lavedan CXX solidos quos dare debeo eis pro uno iugo bovum quod eis abstuli; et Orie, filie Raimundi de Ziresola, C.^{lum} solidos.

Mando preterea dare ad Totam, filiam Iohannis de Valle, L solidos; ad Oriam de Larres, L solidos; et Domenga de Secoron, L solidos; ad Albi-retam de Sangarren, L solidos; et Martino de Ziresola, C solidos pro uno ronscino quos sibi dare debeo; et Domenge, filie Marie de Tirasona, L solidos; et Benedicte de Iohanne Gran, III kaficia tritici; et Martino de Falçibus, LX morabetinos quos sibi dimito; et Dominico Navarro, XXX morabetinos.

Dimito preterea et mando complere III milia missas que pro mea anima post dies meos et meorum antecessorum faciant integre de cantari; et quod donet ad CC pauperes singulas vestes tamtum et comistum una die tamtum sufficienter.

Dimito preterea et relinquo D morabetinos in huius modi quod si forte aliqua debita mea certa vel clamantes de me exierint pro aliqua violencia vel iniuria eis facta quod satisfaciant eis integre de predictis quingentis morabetinis; et volo quod exeant de meis bonis propriis. Et si aliquid experaverit inde soletis debitis et iniuriis predictis detur pro mea anima ubi viderit melius expediri ad captivos vel ad alia loca ubi fuerit necesse pro Dei amore.

Comendo etiam et delibero omnes nutrizos meos et nutrizas in comenda et in custodia sive in protectione predicti dompni Petri Maza, fratris mei, qui donet eis consilium et auxilium, et defendat eos amore mei in quantum poterit ab omni dampno.

Verumtamen, si forte quod absit predictus P. Maza, frater meus, sine filius legitimis moreretur, volo et mando quod hereditatem meam integre de Bandales iamdicta habeat et recipiat Guillelmus de Podio post dies suos, sicut dictum est superius, tenendo capellanum unum pro iamdicta hereditate, qui cotidie faciat et celebret servicia et divina in ecclesia Sancte Marie de Bandales omni tempore vel in ecclesia Sancte Marie de Alcaniz de Sangarren ubi viderint predictus P. Maza et A. de Lac, Oscensis prepositus, melius constitui pro mea anima et meorum antecessorum perpetue.

Volo in spe et mando quod si aliquis filius meus spurius vel filia exierint aliunde, ad tales filios meos laxo hereditatem meam predictam integre de Virch cum omnibus directis suis et CC solidos in denariis pro mobili, quos predictus P. Maza vel qui bona mea et res meas tenuerint, eis persolvant, et cum hoc de bonis meis omnibus mobilibus se exeant et recedant ab omni parte et sorte mearum rerum perpetue.

Predictum autem testamentum meum dimitto et relinquo in manu et fidelitate iamdicti P. Maza, fratris mei, et A. de Lac, Oscensis prepositi, qui compleant et compleri faciant in omnibus et per omnia ea que in predicto testamento scripta sunt superius et notata in Deo et animabus eorum. Et nolo quot testamentum aliud factum vel faciendum de cetero ullomodo valeat contra istud presentem nec ullomodo istud valeat revocari.

Sunt testes huius testamenti: Guillemus Andree, filius Andree Grimonis, Petrus Giliberti, cives Oscenses, et Martinus de Falçibus.

Actum est hoc mense aprilis, era M.^a CC.^a LXX.^a V.^a.

Martinus Guasqui hanc cartam scripsit et hoc sig[†]num fecit.

Hoc est translatum integre et fideliter verbo ad verbum factum.

1237, julio, 5. Lérida

Sentencia arbitral de B. Guillén en el pleito entre Berenguela, hija de Bernardo de Benavente, y Dodo de Plasencia acerca de la mitad de Torellos.

A. 9-52. Carta partida por ABC.

Manifestum sit omnibus hominibus quod nos dominus B. Guillen, tenens posse de Dodo de Plazenza, de una parte, et habens posse, de altera parte, de domna Berengaria, filia domini Bernardi de Benavent, et domini Petri de Larbesa, qui pro ea erat avocatus, pro dicem *(sic)* in facto de demanda quam dicto Dodo faciebat de medietatem de Torelles et medietatem turris et albacare; super facto isto requerimus consilium multorum et proborum hominum; et, habito consilio proborum hominum et visas cartulas et rationes utriusque partes et bene eas intellectas, damus per iudicium, per fuerum et per directum et dicimus quod vos, dominus Dodo de Plazenza, ipsa demanda hab integra, videlicet medietatem de Torellos et turris et albacare et omnia que eis pertinent, dimitatis et absolvatis et diffiniatis eum totum domne Berengarie, ut habeat eum quietum, illa et filiis suis, per secula cuncta; et vos nec aliquis in voce vestra unquam de cetero demanda vel petitione domne Berengarie nec fillis suis unquam faciatis, set manifestamus quod iudicium istum quod damus facimus pro qua invenimus cartam de diffinitione quam fecit domnus Ennego Azenariz, pater vester, et donna Maria, matre vestra, quod diffinerunt cum carta probata que erat de basto predicta demanda ad domnum Bernardum de Benavent, et continebat ibi quod acceperunt ab eis pro predicto finimento centum et triginta morabetinos. Unde iudicium illum damus et concedimus et confirmamus quod domna Berengaria habeat et teneat dictam hereditatem et faciat inde suam voluntatem per secula cuncta. Adhuc autem mandamus vobis domino Dodo, sub illa pena CCCC.^{tis} morabetinis quos super illis habemus quod firmetis domne Berengarie istum iudicium quomodo semper sit secura illa et filiis suis; si vero istud volueritis firmare, a vobis sine aliquo remedio habebimus ipsa pena.

Sunt autem testes de hoc: Pere Vidal, archidiaconus Tarazone, et Bertrandus de Calasanz, et Alaman de Sadava, et Martinus de Sadava et Luppus Arzez.

Hoc autem fuit factum apud Ylerdam, prima die dominica mensis iulii, in presencia domini Berengarii de Erillo et domini Famatan et domini Bertrandi de Vilella et plurimorum bonorum hominum, sub era M.^a CC.^a LXX.^a V.^a.

Iohannes Barbastri, ex mandato domini mei B. Guillelmi, hanc cartam scripsi sigt num feci.

369

1238, febrero, 15

Testamento de Pedro de Gúdal, vecino de Sesa.

C. Libro de la cadena, n.º 751, p. 393.

[H]oc est translatum ab originali carta fideliter factum in cuius serie sic habetur non meretur in regno Christi assensi portionem testatoris testamentum infringere qui laborat.

Notum sit omnibus presentibus, videlicet, et futuris quod ego Petrus de Gudal, habitatore Sesse, positus in egritudine et in mea ultima voluntate constitutus atque ad celestia regna desiderans pervenire, in meo sensu et in mea bona memoria permanens, facio meum ultimum testamentum.

Primo offero animam meam Deo, sepulturam corporis mei eligens in claustro Sedis Osce, et recipio pro anima mea de rebus meis mobilibus quingentos solidos denariorum laccensium, monete bone et firme, qui expendantur et dividantur in sepultura mea et pro anima mea ubi pro bono viderint vel cognoverint domnus Garsias, Dei gratia episcopus quondam Oscensis, et Petrus de Barbastro.

Et dimitto ad supradictum domnum G., quondam Oscensem episcopum, unum meum mulum vermillum testiculos habentem; et ipse dopmnu G. dictus episcopus, faciat celebrare pro anima mea CC missas et donet L pauperibus ad comedendum.

Et dimitto ad Martinam Geblucam, nutricem meam, meum mantum meliorem cum penna. Et dimitto ad dompnam Sanciam, filiam dompni Petri de Barbastro, unam rovam de lino. Dimitto ad Garsiam de Albero VI morabetinos quos mi dare tenetur. Et dimitto ad Guillem, filium meum, meum pultrum et duo kaficia avene.

Et dimitto ad ipsum Guillem et Garsiam et Mariam et Peregrinam, filios meos de ganancia, hereditatem meam de Grannen. Tali modo que dompna Peregrina, mater mea, teneat illam in diebus suis et dompna Domenga, uxor mea, cum eam in simul similiter teneat illam hereditatem de Gragnen dum viduitatem tenerit; post dies autem dicte Peregrine, matris meis, et postquam dicta Domenga uxor mea, viduitatem non tenuerit, predictam hereditatem meam de Gragnen habeant dicti Guillelmus et Garsias et Maria et Peregrina, filii mei de ganantia.

Et dimitto totam illam meam hereditatem de Sessa ad illam creaturam de qua Domenga, uxor mea, est pregnans. Ita quod si forte dictam creaturam mori contingerit in diebus dicte matris mee quod ipsam dicta mater mea in diebus suis et dicta uxor mea cum ea in simul viduitatem tenuerit, teneant dictam hereditatem et postea que remaneat ad dictos filios meos et filias de ganantia.

In super volo et mando que dominus G., dictus episcopus, et dompnus Petrus de Barbastro faciant cartam nomine meo ad dompnum Garsiam de Petraselz et ad dompnum Iohannem de Petraselz de illam hereditatem quam ipsi tenent in Sessa et ego comparavi de Lupo de Pertusa.

Et dimitto in comanda de vobis domno G., supradicto episcopo, matrem meam et uxorem meam. Preterea mando et volo que vos domne Garsia, iamdicte episcope, et vos dompne Petre de Barbastro recipiatis de meis hereditatibus de Collera huius anni duo kaficia frumenti ad faciendum ymaginem Beate Marie in ecclesia Sancte Marie de Avigno. Et eligo manumissores et completores huius testamenti vos supradictos, videlicet domnum Garsiam, episcopum quondam Oscensem, et vos dompnum Petrum de Barbastro, qui hoc meum testamentum de rebus meis compleatis et complire faciatis in omnibus ad salutem anime mee, sicut dictum est superius.

Hoc testamentum fuit factum in presentia manumissorum qui superius nominati sunt et Dominici de lacca, sacerdotis, et Guillelmi de Oloron, qui sunt spondalarii huius testamenti.

Facta carta in mense februarii, XV.º die mensis eiusdem, sub era M.^a CC.^a LXX.^a sexta.

Signum Nicholay Giliberti qui hoc scripsit cum litteris rasis et emendatis in sexta linea ubi dicitur «lat.».

370

1238, febrero, 25. Letrán

Gregorio IX delega al maestro Vidal y a Pedro de Morlans, precentor y canónigo ilerdenses, para que entiendan en la queja del obispo electo de Huesca contra los clérigos de Montearagón.

A. Extravagantes. Documento en mal estado de conservación.

Gregorius, episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis magistro V[itali], precentori, et Petro de Morlanis, canonico Ylerden[si] [...] Recurren-
te dilecto filio Oscensi electo nobis innotuit quod [...] [Montis-]Jaragonis,
ordine Sancti Augustini, et guidam alii clerici civitatis [...] [obedi-]entiam et
reverentiam sibi debitam ei denegant exhibere [...] per apostolica scripta
mandamus, quatinus vocatis quos videritis evocandos [...] causam et quod
canonicum fuerit, apellatione postposita satatuatis [...].

Datum Laterani, V.^o kalendas martii, pontificatus nostri anno undecimo.

371

1238, marzo, 14

Juan de Camino y su mujer, Sancha, venden a Sancho de Buil y a su cónyuge, Beatriz, dos casas en el barrio de la Zapatería Vieja de Huesca por ciento cincuenta morabetinos alfonsinos.

B. *Libro de la cadena*, n.º 597, p. 315.

[I]n Christi nomine et eius gratia. Hec est carta venditionis quam facio ego Iohannes de Camino et uxor mea Sancia vobis Sancio de Buyl et uxori vestre Beatriz. Placuit nobis, optimo corde et bona voluntate et in presencia bonorum hominum, sine ullo rancurante, vendimus vobis duas nostras casas que habemus in Osca, cum suis ortis, in barrio Çabaterie Vetule, scilicet illas casas maiores cum suo orto que fuerunt dompni Petri don Baron; et alias casas cum suo orto que compravimus Iohannis de Acurto, que se teneat in simul. Et affrontant in prima parte in via publica et in casa Marie de Bonastre et in casa Sancte Marie Capelle et in casa de Marcho Aster; in secunda parte in casis et in orto qui fuit Berengarii Aster; in tercia parte in casis et in corrali Iohannis Benedicti et in casis que fuerunt Petri de Burgos et in casis Portolesii Çabater; in quarta vero parte in casis Sancte Marie Capille que fuerunt de Narbona et in casis Marie de Morello et in casis Iohannis Benedicti minoris. Sicut iste omnes dicte affrontationes undique concludunt ac dividunt casas et ortos predictos, sic vendimus vobis illas totas ab integro, sine aliquo nostro nostrorumque retentu, casas de terra usque ad celum et cum omnibus arboribus que in predictis ortis sunt et cum introitibus et exitibus suis et cum omnibus suis directis et pertinentiis per pretium quod nobis et vobis bene placuit, scilicet C et L morabetinos Alfonsinos, bonos boni auri et recti ponderis, quos ex vobis accepimus ad voluntatem nostram et de quibus fuimus bone paccati die qua ista carta fuit facta. Unde volumus et mandamus que ab hac die in antea, sicut melius potest dici et intelligi, ad vestrum vestrorumque salvamentum, habeatis et possideatis casas predictas et suos ortos francas, salvas, quitias et securas, per dare et vendere et impignare et comutare et per facere in eis et ex eis quicquid volueritis sicuti ex vestra propria hereditate vos et filii vestri vel filie et omnis generatio et posteritas vestra, per secula cuncta. Ad maiorem securitatem vestram et vestrorum, damus vobis fidancias de salvetate de casis predictis et de suis ortis et de omnibus suis directis et pertinentiis ipsis pertinentibus, de totis hominibus et feminis istius seculi per fuerum de Osca: Iohannem Buffat et Dominicum, generum Poncii de Almanara, qui stant in Osca, et nos ipsos cum eis in simul et aboltas. Ita tamen que quisquis vobis vel vestris de cetero metisset de predictis casis nec de suis ortis nec de suis directis vel diminueret vobis, nos et fidancie

predicte demus et mittamus vobis et vestris in alteris tam bonis casis et cum tam bonis ortis in tam convenientibus locis in Osca ad usum habitationis vestre et que tantum valeant; et faciamus vobis et vestris illas salvas et securas, secundum consuetudinem et per fuerum de Osca.

Testes autem huius rei sunt: dompnus Petro de Barbastro et dompnus Iohannes Altet et Petrus Ragnes.

Actum fuit hoc mense marcii, XIII° diebus intratis, era M.^a CC.^a LXX.^a VI.^a.

Aliala paccata constitit XX solidos.

Dominicus Campanarii, mandato omnium predictorum, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

372

1238, marzo, 23. [Huesca]

Arbitraje de Vidal de Canellas, obispo de Huesca, sobre la iglesia de Banaguás.
A. 2-940. Carta partida por ABC.

Noverint universi quod cum controversia esset inter Dominicum de Açonar, sacrista, laccensem, agentem per se et Sacristia laccensis, et Simonem de Saules, procuratorem vicinorum de Banaos, defendentem eos, ex altera parte, super representatione vel electione rectoris ecclesie de Banaos, sub examine domni Vitalis, Dei gratia Oscensis episcopi; assistentibus sibi Raimundo de Gualtrude et Guillelmo de Rosanis et productis hinc inde testibus et attestationibus publicatis et renunciatione etiam facta ab utraque parte *super* facti et iuris allegationibus et positionibus cause esset conclusum, adeo ut iam restaret sola sententia proferenda utraque pars spontanee et ex propria voluntate posuit totam causam, factum et ius in voluntate et arbitratu predicti episcopi, dando sibi potestatem ut quicquid sibi videretur vel placeret diceret arbitraretur vel discerneret inter eos, tam super facto principali quam super accessoriis, promittendo se ratum firmumque habituros quicquid inter eos ipse duceret ordinandum.

Unde nos domnus Vitalis, Dei gratia Oscensis episcopus, visis omnibus actitatis, de consilio predictorum Raimundi et Guillelmi et aliorum sa-

pientium, presentationem rectoris predicte ecclesie de Banaos Simoni de Saules procuratorio nomine et vicinis de Banaos adiudicamus, salvo iure abbatis Sancti Iohannis de Pinna, ita quod ipsi presentent Oscensi episcopo personam idoneam, secundum modum a canonibus constitutum. Impo-
nentes predicto sacriste perpetuum silentium super predicta ecclesia, non obstantibus instrumentis incorporationis G., quondam Oscensis episcopi, facte Sacristie Iaccensi et confirmationis domini legati Sabine et domini pape.

Lata sententia anno Domini M.º CC.º XXX.º septimo, decimo kalendas aprilis. Presentes fuerunt dompnus Arnaldus de Lacu, prepositus Oscensis, et Arnaldus de Gurbo, canonicus Barchinonensis, et Durandus, canonicus Iaccensis, et Sancius Iohannis, canonicus Oscensis.

Sig†num Nicholai Giliberti, qui mandato domini mei Oscensis episcopi hanc cartam scripsi.

373

1238, marzo, 27. [Huesca]

Vidal, obispo de Huesca y de Jaca, y los cabildos oscense y jacetano, otorgan a García de Gúdal, exobispo, trescientos cincuenta áureos y dos porciones canónicas sobre las rentas de Santa María de Salas.

A. 9-111.

B. *Libro de la cadena*, n.º 533, p. 283.

Publicado por Ricardo del Arco Garay, «El jurisperito Vidal de Canellas, obispo de Huesca», *Revista de Historia Jerónimo Zurita*, 1 (1951), doc. III, p. 81.

Pateat universis quod nos, domnus Vitalis, Dei gratia episcopus Oscensis et Iaccensis, et omnes de Capitulo Oscense et Iaccense, attendentes et videntes bona que vos domne G., episcopo quondam Oscense, contulistis ecclesie nostre et multa et grata servicia que longo tempore contulistis Deo in ecclesia Oscense et Iaccense. Attendentes etiam provisionem vobis factam a domno Guillelmo, quondam Terrachonense procuratore, et Capitulis Oscensis et Iaccensis quam sponte et mera liberalitate ponitis in manu

nostra. Attendentes etiam nobilitatem vestram et necessitatem dignum duximus necessarium et honestum vobis fieram honestam provisionem de bonis Episcopatus Oscensis annuatim quamdiu vita fuerit vobis comes. Unde pensatis omnibus circumstantiis et qualitate temporis et persone, videmus esse expediens, utile et honestum, vobis trescentos quinquaginta annuos aureos in tota vita vestra, et duas porciones cotidianas canonicas secundum quod consuevistis recipere assignare. Et ideo nos, predicti V., episcopus Oscensis et laccensis, cum assensu et voluntate Capitulum Oscensis et laccensis, assignamus et damus vobis predicto domno Garsie, Oscense quondam episcopo, CCC.^{os} L.^a aureos annuos in ecclesia Sancte Marie de Salis in provisionem et beneficium personale, quorum tertia pars solvatur vobis in octabis Pasche Ressionationis Domini, tertia in octabis Assumptionis Beate Marie, et alia tertia in festo Omnium Sanctorum. Ita quod ille cui ecclesia comittatur Beate Marie incipiat conservare et retinere per quindecim dies ante quamlibet predictorum terminorum, nec convertat aliquid de ipsas in alios usus, donec solutio que debet fieri in illo termino qui sequitur sit facta vobis domno Garsie, predicto Oscensi quondam episcopo, vel cui solutionem predictam vos ordinaveritis faciendam. Hanc assignationem et donationem facimus vobis ex certa sciencia et mera et spontanea voluntate propter causas predictas. Et quia provisionem vobis factam per predictum procuratorem et predicta Capitula multo maiorem et pinguorem hac, spontanei et liberaliter sine omni litigio in manu nostri predicti episcopi posuistis, et quia multa bona mobilia que retinere vel super quibus questionem referre poteratis, voluntarie Episcopatu restituere voluistis. Unde nos predicti episcopus et Capitula Oscensis ecclesie videlicet et laccensis, hanc assignationem et donationem vobis facimus spontanei, liberaliter et devote, mittentes vos in possessionem predicti redditus CCC.^{orum} et L.^a aureorum, et duarum portionum. Et si forte proventus ecclesie Sancte Marie de Salis non sufficerent ad solutionem predictae provisionis, nos, supradictus episcopus Oscensis, promittimus bona fide vobis, predicto domno G., quondam Oscensi episcopo, de bonis mense episcopalis solutionis facere complementum. Renunciantes quo ad hec scienter et consulte omni iuri canonico vel civili, scripto et non scripto, privilegio, fori et consuetudini pro nobis facienti. Promittentes nos bona

fide omnia predicta et singula attendere et complere et numquam per nos vel per alios contravenire. Hanc autem donationem facimus, salva voluntate domini pape, in omnibus et per omnia.

Actum est hoc in pleno Capitulo Oscensi, sexto kalendas aprilis, hora nona, anno Domini M.^o CC.^o XXX.º octavo.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †.

Ego P. Petri, prior Oscensis, per me et per toto Capitulo Oscensi, subscribo et hoc sig†num facio. Ego A. de Lac, prepositus Oscensis, hoc sig†num facio. Ego G. Petri, sacrista Oscensis, hoc sig†num facio. Ego B. de Bardaxino, archidiaconus Vallensis, hoc sig†num facio. Ego E. de Novals, camerarius Oscensis et laccensis, hoc sig†num facio. Ego M., precentor Oscensis, hoc sig†num facio.

Sig†num Nicholai Giliberti, publici tabellionis Oscensis, qui hanc cartam scripsit hiis verbis tamen positis et intellectis in nona linea inter illud verbum «Beate Marie» et «incipiat conservare» prout inferius sequitur: «semper in principio sue administrationis quando sibi committetur subbeat iuramentum quod redditus vel obventiones Beate Marie».

374

1238, abril, 28. Veruela

Sentencia arbitral de García, obispo de Tarazona, en el pleito entre Jacinto, subdiácono del papa, y la abadía de Montearagón acerca de la iglesia de Laraga.

A. 9-164. Carta partida por ABC.

In Dei nomine. Notum fieri volumus universis quod nos Garsias, Dei gratia Tirasonensis episcopus, electi a partibus cognitores et arbitres super controversia que vertebatur inter Galdinum, procuratorem laccinti, subdiaconi domini pape, canonici basilice Principis Duodecim Apostolorum, ex una parte, et Petrum Noves, sindicum sive procuratorem abbatis et conventus Montis Aragonis nomine suo et ecclesie Montis Aragonis, ex altera, super ecclesia de laraga et fructibus inde perceptis et expensis in litte factis. Quia supradictus Galdinus liti de supradictis more sua sponte licet nobis mediantibus et morentibus renunciaverint, et pactum

de ipsis nunquam petendis adverse parte fecit supranominatum syndicum sive procuratorem abbatis et conventus Montis Aragonis, nomine suo et ecclesie Montis Aragonis, ab in petitione ipsius Galdini, nomine laccinti, reddimus absolutum eidem Galdino perpetuum super hoc silentium imponentes et decernentes, ut omnia instrumenta et quicquid aliud est, quod supranominato procuratori laccinti quantum ad predictam controversiam ferre posset de iure comuni vel singulari sit vacuum, et omni virtute cassatum et sola renunciacionis et pactorum inter eos nunc habitorum pagina obtineat robur perpetue firmitatis, preterea quam supramemoratum laccintum comperimus occasione supradicti negotii plurima expendisse et, sicut credimus bona fide, mandamus sindico sive procuratori supradicto nomine ecclesie Montis Aragonis quod deponat apud dompnum Garsiam Petri, sacristam Oscensem, nomine laccinti, mille morabetinos Alfonsinos pro expensis laccinto, dandos quam cito fieri poterit nisi forsam factum Galdini laccintus duxerit in aliquo reprobandum, quo casu omnia volumus ad eum statum reduci in quo erant ante quam supramemorati litigatores se nostre iurisdictioni et arbitrio subiacissent.

Actum est hoc in monasterio Berole, Cisterciensis ordinis, Tirasone diocesis, in presencia venerabilis in Christo patris Garsie, Dei gratia Tirasone episcopi, et testium adhoc adhibitorum, scilicet: Petri Petriz, archidiaconi de Calataiub, Fertunii Aznarez, et Blasconis Petri, et Garsie Petri et Iohannis Iusti, canonicorum ecclesie Tirasone, et Iohannis Mace, thesaurarii, et Arnaldi, hospitalarii, et fratris Alamandi, monachorum de Berola, IIII.º kalendaras madii, sub era M.^a CC.^a LXX.^a VI.^a.

Ego Petrus de Sancto Michaelae, scriptor publicus in Osca, suprascriptis omnibus interfui et de mandato supradictorum omnium hoc instrumentum scripsi et sigtnavi.

375

1238, mayo, 11. Letrán

Gregorio IX ordena a Rodrigo y a P. Sánchez, arcediano y prepósito zaragozanos, que medien en la causa entre el obispo de Huesca y el abad de Montearagón sobre la jurisdicción de las iglesias de Ayerbe, Bolea y Loarre.

A. 6-20.

Gregorius, episcopus, servus servorum Dei. Venerabili fratri episcopo et dilectis filiis Roderico, archidiacono, et P. Sancii, preposite Cesaraugustanis, salutem et apostolicam benedictionem. Venerabilis frater noster Oscensis episcopus suam ad nos querimoniam destinavit, quod abbas et conventus monasterii Montis Aragonis, ordini Sancti Augustini, sue diocesis, non solum ex contemptu presbiteros et alios clericos in ecclesiis de Aierbe, de Bolea et de Loarro, quas in ipsa diocesi obtinent, instituunt et destituunt pro sue libito voluntatis, set etiam ipsum quominus in eis episcopalem iurisdictionem exercent presumunt contra iustitiam impedire, quamquam ad eos non pertineant pleno iure, alias super possessionibus et rebus aliis iniuriantes eidem. Ideoque discretioni vestre, per apostolica scripta, mandamus quatinus, partibus convocatis, audiatis causam et appellatione remota fine debito terminetis facientes quod decreveritis per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes autem qui fuerint nominati si se gratia odio vel amore subtraxerint per censuram eandem appellatione cessante cogatis veritati testimonium perhibere. Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse tu, frater episcope, cum eorum altero ea nichilominus exequaris.

Datum Laterani, V.º idus maii, pontificatus nostri anno duodecimo.

376

1238, mayo = ramaḡān de 635. [Huesca]

Fīrruh ibn 'Abd al-Raḡmān al-Rayṡī, Lubb ibn Salmà «Albīn», Muḡammad y Salmà, hijos de Aḡmad ibn Marwān, y Mūsà ibn 'Abd al-Malik ibn Ganbār, habitantes de Banariés, se comprometen a devolver a Pedro al-Aḡmar mil cien dinares qanāšir de plata.

A. Documentos árabes.

Publicado por Jacinto Bosch Vilá, «Los documentos árabes del Archivo Catedral de Huesca», art. cit., doc. 11, p. 44. Traducción copiada.

Fīrruh ibn 'Abd al-Raḡmān al-Rayṡī, Lubb ibn Salmà *Albīn*, Muḡammad y Salmà, hijos de Aḡmad ibn Marwān, y Mūsà ibn 'Abd al-Malik ibn Ganbār, todos ellos habitantes en la alquería de Banariés, se comprometen a

devolver a don Petro al-Aḥmar (*Roig*) y a cualquier otro cristiano, sin asociado alguno, que presente esta escritura, mil cien *dinar qanāšir*, de plata, de la acuñación corriente ahora.

Se obligan a ello en derecho, reconociendo su deuda en declaración obligatoria y en virtud de contrato firme y legal, con la garantía de sus bienes y bajo su responsabilidad, los presentes por los ausentes. El prestamista puede elegir en tomar de quien quiera de ellos, los cuales deben entregar la cantidad lo más tarde el primer día del mes de septiembre próximo venidero.

Dieron testimonio de todo esto, por sí mismos y a requerimiento de los prestatarios mencionados más arriba, quienes les conocen, han oído esto de ellos y saben que se hallan con capacidad física y legal para contratar.

Hecho en el mes de mayo, que corresponde al venerado mes de ramadán del año 635 / 1238.

ʿAbd Allāh ibn Muḥammad ibn ʿAbd al-Malik al-Tuḡībī. Muḥammad ibn Jalaf ibn Muḥammad al-Anṣārī. ʿAbd al-Malik ibn Mūsà ibn Muḥammad al-Tuḡībī.

377

1238, junio, 10. Asedio de Valencia

Jaime I, rey de Aragón, dona a Vidal de Canellas, obispo de Huesca, unas alquerías y casas en Valencia, en atención a los servicios prestados por este.

B. 2-191. Trasunto de 1252, abril, 9.

Publicado por Ricardo del Arco Garay, art. cit., doc. IV, p. 82.

Publicado por Ambrosio Huici Miranda y M.ª Desamparados Cabanes Percourt, *op. cit.*, vol. II (1237-1250), doc. 258, p. 26.

Cum sit consentaneum rationi ut de illos gratis beneficiis honoremus qui pro honore nostro et utilitatibus regni nostri dies laboriosos et noctes insomnes sepe spontane deduxerunt et proponunt deducere in futurum, et maxime illos ad quorum retributionem honorem vel promotionem consanguinitatis linea nos invitat. Idcirco nos, Iacobus, Dei gratia rex Aragonum et regni Maioricarum, comes Barchinone et Urgelli et dominus Montis-

pesullani, considerantes grata servicia nobis in pensa a vobis, venerabilis dilecto consanguineo nostro Vitalis, Dei gratia Oscensi episcopo, necnon affectionis constanciam quam erga nos geritis et gessistis, per nos et omnes successores nostros, donamus et concedimus et laudamus per hereditatem propriam, francham, liberam et quietam vobis predicto V., Dei gratia Oscensi episcopo, et cui vel quibus volueritis, in perpetuum, alqueriam et locum que dicitur Almazera cum suis terminis, et alqueriam et locum de Alcodia, que est iuxta civitatem Valencie, et Villam Novam cum suis terminis et pratis, pascuis et aqueductibus, consuetis et quibus uti volueritis, herbis et lignis et est omnibus pertinentibus ad cascen. Damus etiam vobis et cui volueritis, domos infra muros civitatis Valencie de *(sic)* fuerunt de Holly, sarraceno, et sunt iuxta mesquitam maiorem et iuxta domum de Alarif. Et hec omnia et singula supradicta damus vobis et cui volueritis ad habendum, tenendum, possidendum et expletandum, cum introitibus et exitibus, affrontationibus et suis pertinentiis universis et a celo in abissum, at dandum, vendendum, impignorandum, alienandum et populandum et ad omnes vestras voluntates cuicumque volueritis proprio libere faciendas; quam donationem vobis facimus intuitu persone nostre et propter dilectionem quam gerimus erga vos, racione etiam consanguinitatis qua nobis iuncti estis. Excipimus tamen ab alquerias superius memoratis furnos et molendino quos et que nobis et nostris proprio retinemus.

Datum in obsidione Valencie, quarto idus iunii, era millesima CC.^a LXX.^a sexta.

Sig[†]num Iacobi, Dei gratia regis Aragonensis et regni Maioricarum, comitis Barchinone et Urgelli et domini Montispesullani.

Huius rei testes sunt:

(Primera columna)

Artaldus d'Alagone.

Rodericus de Liçana.

(Segunda columna)

Guillelmus de Montecatano.

Eximenus de Urrea.

Dompnus Latro.

(Tercera columna)

Assalitus de Gudal.

Guillelmus de Portela.

F. Petri de Pina.

Signum † Guillemoni, scribe, qui mandato domini regis per domino Berengarius, Barchinonensi episcopo, cancellero suo, hanc cartam scribi facie loco, die et era prefixis.

378

1238, junio

García Pérez, sacrista oscense, reconoce haber recibido del infante don Fernando y de Juan de Barbastro, prior de Montearagón, seiscientos morabetinos alfonsinos en nombre de Jacinto, subdiácono del papa, en pago por la iglesia de Larraga.

A. 9-29. Carta partida por ABC.

Notum sit cunctis presentibus atque futuris quod ego dompnus Garsias Petri, Oscensis sacrista, in presencia bonorum hominum, concedo et venio de manifesto quod recepi de vobis domno F., Dei gratia infanti Aragoni, et de vobis dompno Iohanni de Barbastro, prior, [et] de toto conventu ecclesie Montis Aragonis, DC morabetinos Alfonssinos, bonos boni auri et recti ponderis, in voce et in nomine laquinti Bobonis, ecclesie sedis Principis et Apostolorum canonicum, domini pape subdiachonum, in pacca et solutione, ratione ecclesie de Laraga, de ipsis mille morabetinis quos vos debebatis dare laquinto predicto cum carta, et de quibus remanent ad paccandum adhuc CCCC morabetinos ad festum Sancti Michaelis invenit prima, quos firmastis mihi cum carta, ratione laquinti predicti. Tali vero modo quod si forte interim laquintus predictus obierit ex hoc seculo, priusquam cartas inter nos et ipsum factas, ratione predictae ecclesie de Laraga, confirmatas non fuerint, sicut debeat esse, et [si] vos domnus F., infans Aragonie, et prior et conventus ecclesie Montis Aragonis volueritis recuperare predictos morabetinos, convenio et promito vobis illos reddere

et penitus deliberare in pace et sine ullo interdicto, vos mihi et meis defendendo, custodiendo de toto dampno et impedimento de tota perdita, ex parte Rome et apostolicis, ex parte parentum de laquinto in perpetuum.

Et nos dictus F., infans Aragonie, et dominus Iohannes de Barbastro, prior maior ecclesie Montis Aragonis, et toto conventu ecclesie Montis Aragonis, pro nobis et ipsis et pro tota ecclesia Montis Aragonis, convenimus et in bona fide promittimus vobis domino Garssie Petri, Oscensi sacriste, defendere et custodire et vestris similiter de toto dampno et perdita et de toto impedimento, ex parte Rome et apostolicis et ex parte parentum de laquinto, quod vobis nec vestris evenire potuisset, ratione predictorum morabetinorum, nunc et semper vos vobis illos reddendo et pacando, prout dictum est superius, in bona fide et sine dampno nostro.

Sunt testes totius istius suprascripti: dominus Petrus Lopez Sacristie et Iohannes de Bentus et Arnaldus de Sieso, socios ecclesie Montis Aragonis.

Actum fuit hoc mense iunii, era M.^a CC.^a LXX.^a VI.^a.

Dominicus Campanarii, mandato omnium predictorum, hanc cartam scripsit.

379

1238, julio, 7

Guillermo Cayllol, Pedro Cayllol y su mujer, Dominga, venden a Pedro López de la Sacristía una viña en Huesca, en el Pueyo de Sancho, por mil sueldos jaqueses.

A. 2-691.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate vendic[i]onis quam facio ego Guillelmus Caylloli et ego Petrus Caylloli et uxor mea Domenga, qui stamus in Osca, vobis domino Petro Lupi de la Secristania. Placuit nobis, optimo corde et gratuita voluntate, et in presencia bonorum hominum et sine aliquo conquerenti, et vendimus vobis unam npostram vineam quam habemus in Osca, in termino de Podio Sancii. Que affrontat in prima parte in vinea Sancti Vincencii; in secunda parte in vinea Petri

Iohanni de Camin et in vinea Mosse Abendurant; in tercia parte in carrera publica; in quarta vero parte in cequia vicinali. Sicut iste iamdicte affrontaciones predictam vineam undique circundant et concludunt, ita vobis illam vendimus totam ab integro, cum introitibus et exitibus et cum omnibus arboribus, aquis et pertinenciis suis, heremam et populatam, sine aiquo nostro nostrorumque retinimento, per precium quod nobis et vobis bene placuit, scilicet per mille solidos dinariorum laccensium, quos de presente illos in mano a vobis accepimus et fuimus inde bene paccatos, et de hos predicto precio apud vos emptorem predictum nichil remansit ad paccandum nec nobis ad recipiendum. Unde volumus quod ab hac die in antea quam presens carta scribitur, habeatis et possideatis vineam predictam salvam et securam, francam, liberam et ingenuam atque quietam, vestre proprie hereditati et voluntati, per dare et vendere et inpignare vel quocumque modo eam volueritis alienare et per omnis vestras proprias voluntates facere vos et filii vel filie vestre et omnis generacio et posteritas vestra, per secula cuncta amen. Ad maiorem vestram securitatem, damus vobis fidança de salvetate de predictam vineam quam vobis vendimus, de nos et de omnibus hominibus et feminis, per fuerum de Osca: Martinum Guasqui, scriptor Oscensis, et nos ipsos cum eo in simul; ita tamen quod quisquis vobis vel vestris de cetero vellet eiscere de predictam vineam vel aliquid ex ea minuere, nos et predictam fidanciam faciamus vobis et vestris illam salvam et securam, aud demus et ponamus voc in alteram tam bonam vineam et in tam convenienti loco in Osca et in suis terminis, et faciamus vobis et vestris illam salvam et securam, secundum consuetudinem et per fuerum de Osca.

Testes autem hui[us] rei sunt: Albinus de Apias et Garssias Pedon et Garssias Seres.

Quod est actum mense iulii, VII.º diebus intratis, sub era M.^a CC.^a LXX.^a sexta.

Aliala paccata constitit X solidos.

Arnaldus Duhet hanc cartam scripsit et hoc sigtnum fecit.

1238, septiembre, 21

Cosecha de la Sacristía de la catedral oscense en Tormos.

A. 2-1047. Carta partida por ABC. Documento en mal estado de conservación.

In era M.^a CC.^a LXX.^a VI.^a.

Ego dompnus Garsias Petriz, Oscensis sacrista, [confiteor] quod accepi in hoc anno de colleta de Tormos inter decima et laborantia et pregera et tributis et [...] molinum et furnum C LXXX V kaficia tritici. Et de isto iamdicto tritico [...] [...] in semente XL kaficia de tritico.

Et dedimus per prebendas ad sex homines XXI kaficia et II arrobas de tritico soldadas, VIII kaficia I arroba tritici. Similiter inter ferrero et messequero et porquero et halharda (*sic*) III arrobas I quartal tritici.

Et vendimus I kaficium de tritico per fusta ad aratros.

Et soltavimus IIII kaficia tritici quos comederunt in messes.

Et laxavimus in Tormos per ad omnes laborantias vinearum et ruadas et scardar VIII kaficia tritici.

Summa de ista dispensa: LXXX III kaficia XIII arrobas tritici.

Et dedimus per facere mestizo I kafiz XI quartales de tritico.

Remanet ad dominum sacristam C kaficia tritici.

Similiter est accepta de toto ordeo de Tormos CLXXX kaficia minus II arrobas ordei. De istis dispensavimus in semente V kaficia ordei [...] dedimus in soldadas VIII kaficia I arroba ordei.

Dedimus ad messequero et porquero II arrobas ordei civada; ad duos iuvos de mulos XV kaficia ordei. Et soltavimus II kaficia ordei quod dispensavimus in mense madio.

Dedimus ad porcos VI kaficia ordei.

Dedimus ad [...] caves II kaficia ordei.

In alia parte dispensavimus III arrobas ordei et lavimus (*sic*) per ad omnes laborantias vinearum et scardar II kaficia ordei.

Et laxavit dominus sacrista in Tormos per dispensare sibi vel dompno Garsias Romei VII kafizia ordei. Et dimisit ibi per mestizum facere I kafiz ordei.

Remanet ad dominum sacristam C XL kafizia ordei.

Similiter est accepta de mestizo XXX IIII kafizia I arroba.

Et dedimus prebendas ad VIII homines XXX VI kafizia I arroba mestizo.

Similiter est accepta de avena LXXX VII kafizia II arrobis. De ista iamdicta avena dedimus per seminar XX kafizia civada; ad boves XXX kafizia avena civada; ad mulos XXV kafizia avena.

Et solvimus XIII kafizia minus I arroba de avena quod in anno predicto dispensavimus in Tormos.

Et laxavit dominus sacrista in Tormos per dispensare sibi vel domno Garsias Romei VIII kafizia III arrobis avena.

Huius rey testes sunt: Garsias de Fagnanars et Rodrico de Tena et Petro de Luna, qui stant in Tormos.

Actum est hoc in mense septembris, in die Sancti Mathei.

Petrus Sancti Micahelis scripsit.

381

1238, septiembre, Huesca

Testamento de Blasco Maza, hijo de Pedro Maza.

B. Libro de la cadena, n.º 964, p. 504.

[I]n nomine Domini Nostri Ihessu Christi, amen. Pateat univervis quod ego Blasius Maza, filius quondam dompni Petri Maza et uxoris eius domne Constancie, bono animo et voluntate, in sensu tamen et memoria mea plena et sanus per Dei gratiam existendo, si mei mori contigerit, sic facio testamentum meum et dispono omnibus rebus et bonis meis mobilibus et non mobilibus.

Et eligo sepulturam meam in Claustro Oscensi, ubi corpus meum sepeliatur.

Dimitto preterea et relinquo dompno Petro Maza, venerabili fratri meo, omnes hereditates meas integre quas habeo et habere debeo, scilicet illam

de Bandales cum omni iure meo ipsius castri et ville, sicut ego meum ius ibi habeo et habere debeo plenarie et cum omni hereditate mea et pertinentiis integre et dominio meo quod ibi habeo; ita tamen quod dictus P. Maza teneat semper et constituat inde unum capellanum perpetuum pro mea anima et meorum. Dimitto etiam eidem P. Maza villam meam integre de Senes, cum omni iure suo et debitis, serviciis et pertinentiis suis ibidem mihi pertinentibus. Et hereditates meas integre de Larre et de Osieto, de Ysarre similiter, et de Bugnales, cum omnibus aliis meis hereditatibus et directis et pertinentiis integre quas habeo et habere debeo in plano et in montanis, iure hereditario et cum omnibus bonis et mobilibus meis mihi debentibus pertinere plenarie et pertinentibus ubique. Ita quod predictus P. Maza, venerabilis frater meus, habeat et possideat eas integre et quiete post dies meos, pacifice, supe proprie hereditati et voluntati faciendum perpetuo, et que ipse donet et persolvat pacifice ecclesie maiori oscensi C aureos alfonsinos bonos, pro mea anima et meorum post dies meos.

Mando etiam quod persolvat P. Latasa de Barangose XXX oves quas ei abstuli violenter. Et Martino Petri, carnifici de Olit, LX solidos pro emenda. Dimitto etiam Martino de Falcibus LX aureos. Et Dominico Navarro XXX morabetinos.

Et si forte quod absit predictus P. Maza, frater meus, obiret sine filiis legitimis, dimitto illam hereditatem meam de Bandales integre, cum omni iure, castri et ville quod ibi habeo, Guillelmo de Podio, consanguineo nostro, filio dompni Guillelmi de Podio, ita quod ipse Guillelmus de Podio teneat et constituat unum capellanum in ecclesia Sancte Marie de Bandales vel in ecclesia Sancte Marie de Alcaniz de Sangarren aut in ecclesia Sedis Oscensis, qui cotidie celebret ibi divina officia, vel ubi A. de Lac, Oscensis prepositus, viderit melius expediri in obtione sua pro mea anima et meorum perpetuo, sine impedimento et contradictione persone alicuius et retentu.

Verumtamen si forte aliqui filii mei spurii de me exierint, dimitto eisdem filiis hereditatem meam de Virch et CC solidos laccensis pro mobili, quos predictus P. Maza vel succesores bonorum meorum plenarie eis persolvant, et cum hoc tales filii vel filie mee si fuerint, recedant ad omni parte et

forte omnium bonorum meorum mobilium et immobilium et ex toto excludantur cum hoc omni tempore.

Dimitto etiam P. de Abbate de Pitellis VI carneros pro emenda. Et Matheo, nepoti de P. Larbesa, XL solidos pro emenda. Et in alia parte CXX solidos pro emenda de uno iugo bovum quod abstuli hominibus de Avedan violenter. Dimitto Ori de Larres L solidos laccensis. Et Domenge de Securon mulieri L solidos. Et Albirete de Sangarren L solidos. Et Martino de Zirsola C solidos pro uno roscino suo. Et Domenge, filie Marie de Tirasona, L solidos. Et Benedicte de Iohanne Gran III kaficia tritici.

Dimitto etiam et relinquo pro mea anima IIII.^{or} milia missas que faciant de cantari; et que donent singulas vestes CC pauperibus tantum et comestum eis et potum una die sufficienter.

Et Iohanni Gran L solidos pro emenda de una sua equa.

Dimitto etiam quingentos aureos ita quod si debita aliqua vel roparia exirent et me certa vel conquerentes de me, quod satisfaciant eis de predictis aureis subscripti manumissores mei sive spondalerii; et siquis de predictis aureis inde superaverit, detur ipsum totum, pro mea anima et meorum, ad captivos redimendos vel ad alia pia loca ubi viderent spondalerii mei melius expediri pro Deo.

Dimitto etiam in comenda dompni P. Maze omnes nutriços et comendatos meos, ut habeat ipsos in comenda et protectione sua semper.

Testamentum autem supradictum meum dimitto in manu et in posse sive in fidelitate domni Petri Maza, fratris mei predicti, et dompni A. de Lac, prepositi Oscensis, qui compleant et complire faciant in omnibus ea que in predicto testamento sit expressa, in Deo et animabus eorum legaliter. Et mando firmiter et volo que istud presens testamentum meum sit perpetuo valiturum et aliud factum testamentum vel faciendum numquam valeat contra istud nec istud possit ullo modo revocari set valeat in omnibus nunc et semper.

Sunt testes huius rei et testamenti predicti: Iordanus de Avizanla, carnifex, Guillelmus Grimon et Petrus Giliberti, cives Oscenses.

Actum est hoc mense septembris, in domo Prepositure Oscensi, era M.^a CC.^a LXX.^a VI.^a.

Martinus Guasqui, publicus notarius Oscensis, hoc scripsit voluntate et assensu predictorum et hoc signum fecit.

382

1238, diciembre, 18

Miguel de Salesa y su esposa, Blanca, dotan a su hijo Miguel con dos viñas en Guasa para su ordenación como presbítero.

A. Extravagantes, n.º 38-VI.

Notum sit cunctis hominibus quod ego Michael de Salesa et uxor mea Blanca damus tibi Michaeli, filio nostro, duas vineas quas habemus in termino de Gossa, quibus omnibus diebus vite tue vivere valeas competenter et de eis quicquid volueris facias pro tuo arbitrio voluntatis pleno iure. Et cum hoc titulo perpetuo valituro, presentamus atque offerimus te domino episcopo in presbiterum ordinandum.

Huius rei sunt testes: Bonetus de Seta et Guillelmus Sarranus.

Actum est hoc mense decembris [?], die festo Beate, sub era M.^a CC.^a LXX.^a VI.^a.

Ego Petrus Cardelli hanc cartam scripsi et hoc signum fecit.

383

1238

Testamento de Pedro Miguel.

C. *Libro de la cadena*, n.º 362, p. 195, según trasunto de 1240, abril, 21.

Quoniam nullus in carne positus periculum mortis evadere potest, idcirco in nomine, ego Petrus Michael iaceo in magna egritudine et cupio pervenire ad gaudia paradisi, in meo pleno sensu facio meum testamentum, in quo eligo meos manumissores, scilicet Arnaldum Ferrari et Guyllelmo Ferrarii, quos rogo, pro amore Dei, ut ipsi dividant omnes res meas mobiles et immobiles sicut inferius ordinavero absque eorum dampno et gravamine; et ipsi habeant licitum et posse dividendi et distribuendi

omni mea mobilia usque habeant tamquam hic innotatum inveniunt, ex quibus eorum simplici verbo nulloque sacramenti et restium adhibito et sine eorum dampno et gravamine et suarum rerum ab eis credatur penitus.

In primis dimitto Dulcie, uxoris mee, suum sponsalium sic inveniit in suo testamento tempore nuptiarum suarum.

Et dimitto filie mee CCC mazmutinas, et illa qui se integra ad servitium Dei data, qua predicta filia mea habeat predictas CCC mazmutinas revertantur fratribus meis, scilicet Bernardus, Michael et Fulqueto, ut habeant, possideant et dividant predictas mazmutinas pro fenescha equalibus portionibus sine ullo contradicto ulli homini vel femine.

Item dimitto sorori mee Martharose et viri sui Calvoni totum meum ius qua habeo vel habere debeo in illas mazmutinas quas debeat predicto Calvoni michi et meis, sic dimitto predictae Marthares, sorori mee, sicut est superscriptum.

Et dimitto omnes res meas mobiles presentes et futuras ubicumque sint vel fuerint in omni loco, sic dimitto pro salute redemptione anime mee in conspectu manumissorum meorum, sicut superscriptum est. Item deprecor prefatos manumissores meos in conspectu Dei redemptione anime mee illos dividant et distribuant omnibus rebus sicut superscriptum est.

Actum est hoc anno ab Incarnatione Domini M.^o CC.^o XXX.º VIII.º.

Signum mei Petri Michael, qui hoc laudo et concedo et firmo, ad manumissores meos firmari rogo. Signum Arnaldi Ferrarii. Signum Guillelmi Ferrarii: isti sunt manumissores. Signum Bernardi Michaeli. Signum Calvoni: isti sunt visores, testes et auditores.

Ego Petrus Mormir, presbiter, hoc scripsi pro mandato Guillelmi de Verduno, capellano Çevize, et hoc fecit cum litteris suprapositis in II.^a linea, ubi dicitur «Arnaldum».

384

1239, enero, 1. [Huesca]

El obispo Vidal y los cabildos de Huesca y de Jaca, de una parte, y el capítulo del monasterio de San Pedro el Viejo de Huesca, por la otra, ponen sus diferencias en manos del arzobispo de Tarragona.

A. 6-490. Sello de cera pendiente. Carta partida por ABC.

B. *Libro de la cadena*, n.º 490, p. 249.

Publicado por Ricardo del Arco Garay, art. cit., doc. I, p. 78.

Anno Domini M.º CC.º XXX.º VIII.º, kalendas ianuarii.

Nos, V., Dei gratia Oscensis episcopus, de voluntate et assensu totius conventus Oscensis ecclesie et laccensis, ex una parte; et nos, B., prior monasterii Sancti Petri Oscensis, de voluntate et assensu conventus eiusdem monasterii, ex altera; per firmam et sollempnem stipulationem, promittimus vobis venerabili patri P., Dei gratia Terrachonensi archiepiscopo, quod stemus vestre notioni sive cognitioni de omnibus querelis et demandis que inter nos movebantur et moveri poterant usque in hodiernum die, ratione monasterii Sancti Petri predicti, in hunc modum, videlicet: quod si tractandum nobiscum amicabiliter nos ad concordiam reducere poteritis supere querelis et demandis iam proponitis et proponendis, illud promitus attemptetis, et quod de assensu partium ratione compositione inter nos duxeritis statuendum semper firmum et stabilem perseveret. Si vero, quod absit, non poterimus concordari, utraque partium submittimus et supponimus nos et querellas nostras sive demandas invicem factas et faciendas, vestre potestati et iurisdictioni scienter et consulte, ut quicquid vos inter nos decreveritis salvo appellationis remedio ab utraque parte inviolabiliter observetur.

Et nos B., prior Sancti Petri, de voluntate conventus monasterii Sancti Petri, scientes vos dominum archiepiscopum non esse alias iudicem nostrum, cum simus privilegiati et inmediate subsimus summo pontifici, habita deliberatione subicimus nos vestre potestati et iurisdictioni, ut dictum est superius. Supponentes nos simul et res nostras vestre cohercioni ordinarie, sic ad vestram iurisdictionem ordinariam in premissis casibus in nos valeatis tamquam in vestros subditos exercere. Et renunciamus litteris apostolicis quas impetraveramus super premissis.

Et nos, V., episcopus supradictus, scientes vos dominum archiepiscopum esse iudicem nostrum, ex habundanti vestre cohercioni et iurisdictioni ordinarie nos supponimus in premissis casibus ut eam in nos tamquam in vestros subditos exerceatis secundum formam superius comprehensam.

Renunciantes specialiter litteris apostolicis super premissis negotio impetratis.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †.

Ego P. Petri, prior Oscensis, per me et per toto Capitulo, subscribo †.

Ego A., Oscensis prepositus, subscribo †.

Ego B. de Bardaxin, archidiaconus Camere Oscensis, subscribo †.

Ego M., Oscensis precentor, subscribo †.

(En la plica). Ego Iohannes de Rubione, notari domini archiepiscopi supradicti, hoc scripsi die et anno quo supra.

385

1239, enero, 4. Huesca

Estatutos otorgados por Pedro, arzobispo de Tarragona, acerca de la vida regular de los canónigos oscenses.

B. *Libro de la cadena*, n.º CCCCLXXXIX, p. 248.

Publicado por Ricardo del Arco Garay, art. cit., doc. II, p. 79.

P., miseratione divina Terrachonensis archiepiscopus, venerabili fratri V., per eandem episcopo, et dilectis filiis Capitulo Oscensi, salutem in Domino. Accedentes ad ecclesiam vestram visitationis eam ex debito nostri officii pastoralis et de statu ipsius tam in spiritualibus quam in temporalibus sollicitè inquirentes, quedam ibi invenimus reformatione digna, secundum que inferius anotatur.

Statuentes atque mandantes quod omnes canonici simplices et dignitates vel administrationes habientes simul comedant in refectorio et simul dormiant in dormitorio, nisi forte aliquis prelatus vel administrator hospites habuerit vel invitatos, in quo casu de licentia episcopi vel prioris possit seorsum comedere in domibus propriis cum hospitibus vel invitatis. Et quarta feria in refectorio carnes non comedant, nisi festivitas IX Lectorum occurrerit.

Et quoniam intelleximus dormitorio non posse capere universos, toleramus ut in cellulis infra ambitum claustrum sub uno conclavi bini canonici

dormiant quousque dormitorium, in quo simul dormiant, fuerit ampliatum. Circa cuius ampliationem episcopus infra annum det operam diligentem.

Item volumus et mandamus quatinus prior in presbiterum et ceteri presbiteri ordinentur, secundum quod ecclesie neccesitas et dignitas postulant eorundem, ut cultus divinus in ecclesia tam in horis quam in missis, honestius et devotius celebretur. Et succentor ordinet et disponat ut in tabula per septimanis et sollempnitatibus conscribantur officia singulorum. Et septimanas de missa, epistola et evangelio, canonicis simplicibus et dignitates et personatus habentibus, secundum ordines susceptos assignet ut divina officia per assignationem huius modi sine barbarismo et soloecismo ad honorem Domini laudabilius expleantur. Et quicumque canonicus defectum fecerit in premissis in Capitulo per episcopum vel priorem canonicè puniatur.

Item statuimus ne aliquis personatum vel dignitatem suam, sicut de iure non potest ita nec de facto, pro aliqua summa pecunie presumat aliquatenus obligare, decernentes ipsam obligationem penitus non tenere, hanc penam transgressoribus infligentes. Ut quicumque contra hanc constitutionem venire presumpserit ipso facto officio et beneficio donec ab apostolica sede veniam impetraverit, sit suspensus, secundum quod cautum est in constitutioni domini Sabinensis. Mandantes quod omnes et possessiones personatum et dignitatum in caput brevibus vel memorialibus conscribantur, ut appareat diligentia vel necligentia ministrantis, quia ex hoc detrimentum reperimus vestre ecclesie provenisse.

Ceterum quoniam viri religiosi ad secularia que dimisserunt, converti non debent, districtius inhibemus ne in sellis, frenis et pectoralibus aut calcaribus secularia deferant ornamenta, set frenis et pectoralibus et calcaribus vertatur simplicibus, non habentibus ornamentum in corio, set sellas aut albas aut nigras habeant vel simplices et absque colore.

Quia omnia verbo ad verbum sunt constitutiones domini Sabinensis, statuimus etiam ut canonici capas deferant unius coloris, nec cuniculus deferant in capis vel mantellis; super tunicalia rotunda habeant; caligas sine pedulis deferant; superpellicium canonicus semper portet intus et extra. Et camerarius absque omni prolongamento in statutis terminis canonicis solvat vestiarium et in pace. Et nullus canonicus exeat extra septa

ecclesie et claustrum sine licenti sui prioris, nec advocet coram iudice seculari, nisi quando ius ei permittit.

Item statuimus et mandamus quod omnes canonici in manu episcopi in continenti resignent propria sine fraude, nec ecclesiam nec hereditatem nec patrimonium habeant, nec sub annuo censu vel quolibet arrendationis vel pignorationis genere ad tempus vel in perpetuum prioratus vel ecclesias, domos, terras aut vineas seu quascumque possessiones ab ecclesia sua vel aliunde de cetero recipiant, vel iam receptas retinere presumant. Illi quoque qui personatus habent in ecclesia, sic in suis administrent officiis quod votum religionis et ordinis statuta non negligant observare. Et si quas domos in civitate habent necessitate officii sui vel administrationis, in eis nequaquam relicto conventu de nocte cubent, sed expletis sue administrationis necessitatibus ad fortunam societatem et ordinis observantiam revertantur, secundum quod hec omnia tradita sunt in constitutionibus domini Sabinensis.

Vobis autem, frater episcope, precipimus et mandamus, quatinus revocetis male alienata, prout de iure noveritis faciendum.

Et in facto clericorum concubinariorum cum diligenti procedatis et in omnibus notoriis criminibus prout noveritis expedire.

Et illos qui parrochiales habent ecclesias ad faciendum residentiam continuam et ut fiant presbiteri compellatis.

Et cum omnino sit illicitum quod layci ecclesias possideant, vobis districte mandamus quatinus hoc vicium, quod in vestra dyocesi, peccatis exigentibus, inplevit, extirpare curetis dictas ecclesias clericis residentibus assignando.

Item quia in civitate Oscensi invenimus parrochias ecclesiarum confusas et minime limitatas, precipimus et mandamus quod eas limittetis, sic quod quelibet ecclesia habeat parrochiam propriam, ne sacerdotes residentes in eis mittant in alienam segentem falcem suam.

Sane cum intentio tam vestra quam nostra esse debeat circa salutem animarum semper impendere consilium salutare, volumus et mandamus quod in vestra ecclesia duos confessores statuatis quibus vestri canonici de vestra licentia confiteantur.

Datum Osce, II.º nonas ianuarii, anno Domini M.º CC.º XXX.º octavo.

1239, enero, 7. [Huesca]

El sacrista García Pérez permuta con el sacerdote Juan de Montearagón un campo que la Sacristía posee en el término oscense de Algüerdia por un huerto en el de El Palmo.

A. 5-166. Carta partida por ABC.

Noverint universi quod ego G. Petri, sacrista Oscensis, cum assensu et voluntate domni Vitalis, Dei gratia Oscensis episcopi, et P. Petri, prioris, totiusque Capituli eiusdem; pro illo vestro orto de ripa dono in cambio vobis Iohanni de Montaragone, sacerdoti, illum campum Sacristie Oscensi qui est in Osca, in termino de Algüerdia, ubi dicitur ad illud Oncinum. Et affrontat in prima parte in cequi vicinali; in secunda parte in campo Simonis, sacerdotis; in tercia parte in campis Hospitali Sancti Iohannis et Marchi de Çacharias; in quarta parte in campo Lupi Marroquini. Sicut iste iamdicte affrontationes predictum campum concludunt undique, sic totum illum integre dono vobis in cambio cum omnibus aquis et directis et pertinenciis suis ut ab hac die in antea qua ista carta scribitur, habeatis, teneatis et possideatis dictum campum, cum introitibus et exitibus suis, totum integre et cum omnibus aliis suis directis, sicut melius dici et intelligi poterit, ad vestros vestrorumque salvamentum et utilitatem salvum, franchum, quitium et securum, ad vestram propriam hereditatem, per dare, vendere vel inignare seu quocumque alio modo alienare et per facere inde vestras proprias voluntates, sicut de vestra propria hereditate vos et vestri in perpetuum. Et dono vobis fideiussorem salvitatis qui, secundum consuetudinem et forum Osce, predictum campum quod vobis facio firmum faciat esse et stabile in perpetuum: dompnum lordanum de Aviçanda, carnificem, et me simul cum eo.

Et ego supradictus Iohannes de Montaragone, sacerdos, dono in cambio vobis domno G. Petri, sacriste Oscensi, pro illo supradicto campo, illum meum ortum qui est in Osca ad ripam, in termino de Illo Palmo. Que affrontat de duabus partibus in orto vestro; in tercia parte in vinea Dominici Perera; in quarta parte in rivo de Isola. Sicut iste iamdicte affrontaciones

predictum ortum concludunt undique, sic totum illam integre dono vobis in cambio cum omnibus aquis et directis et pertinentiis suis, ut ab hac die in antea que ista carta scribitur, habeatis, teneatis et possideatis dictum ortum, cum introitibus et exitibus suis, totum integre et cum omnibus aliis suis directis, sicut melius dici et intelligi poterit, ad vestrum vestrorumque salvamentum et utilitatem, salvum, francum, quithum et securum, ad vestram propriam hereditatem, per dare, vendere vel in pignare seu quocumque alio modo alienare, et per facere inde vestras proprias voluntates, sicut de vestra propria hereditate vos et successores vestri in perpetuum. Et dono vobis fideiussorem salvitatis qui, secundum consuetudinem et forum Osce, predictum cambium quod vobis facio, firmum faciat esse et stabile in perpetuum: dompnus Dominicum de Montaragone, fratrem meum, et me simul cum eo.

Sunt inde testes: dompnus Petrus de Barbastro et dompnus Sancius de Boyl, gener eius, et dompnus Michael de Aquis, filius quondam dompni Garsie de Ayerbe.

Quod est actum VII.º idus ianuarii, sub era M.^a CC.^a LXX.^a septima.

Sig[†]num Nicholai Giliberti qui hanc cartam scripsit in pleno capitulo Oscensi.

387

1239, enero, 16

Poncio, obispo de Tortosa, y el abad de Alquézar conceden a Domingo de Guimar, prepósito de Alquézar, una heredad en el castillo de Huerta de Vero, a treudo de seis cahíces de trigo y tres de ordio, y otra que fue de Miguel de Sancho Aznárez, por una fanega de trigo y cuatro cuartas de vino.

B. *Libro de la cadena*, n.º 353, p. 190.

[I]n Dei nomine. Notum sit omnibus presentibus et futuris quod nos, Poncius, Dei gratia Dertusensis episcopus, et abbas Sancte Marie Alqueçaris, cum consilio et voluntate soccorum nostrorum, damus atque in perpetuum concedimus vobis, Dominico de Gy-mar, preposito ecclesie Alqueçari, et omni conventui dicte ecclesie et successoribus vestris, totam illam hereditatem quam habemus in terminis castri de Orta integre, sicut

eam habemus vel habere debemus. Ita eam vobis tradimus sine aliqua diminutione quod vos eam teneatis per nos et succesoros nostros, et detis nobis et succesoribus annuatim in festo Assumptionis Beate Marie, IX kaficia, videlicet VI tritici et tria ordeï; et ibi alterum dominium non donetis nec ligatis nisi nos et succesoros nostros, et laboretis eam bene; et nos faciemus vos dictam hereditatem habere et possidere in pace et tenere quam omnes personas.

Similiter damus vobis totam illam hereditatem que fuit Michael Sancii Azenarez integre, scilicet domos, vineas, ortos cum arboribus et sine arboribus, terras cultas et incultas, sic damus vobis et succesoribus vestris, sicut melius potest dici vel intelligi, tali conditione quod donetis nobis et succesoribus meis annuatim pro tributo unum auctem et unam fanecam tritici et quator quartas vini, in festo Sancti Michaelis in mense septembri.

Retinemus autem nobis dominium integrum castri et ville de Orta et novenam quam ibi consuevimus accipere et debemus, et molendinum de la Soda.

Nos, Dominicus de Gyamar et totus conventus Sancte Marie de Alqueçar, promittimus vobis domine episcope omnia supradicta attendere et implere in pace; et si forte quod absit aliquod dampnum vel gravamem vel messiones aliquas propter nostram dilationem a predicto termino in antea sustineretis vos vel nuncius vester totum vel promittimus reficere bona fide.

Actum est hoc sub era M.^a CC.^a LXX.^a VII.^a, in mense ianuarii, XVII.º kalendas februarii.

Dompnus A., sacrista Dertusensis, predictam notulam composuit. Frater P. Sancii, predicator de ordine minorum fratrum, me scripsit et sigillum suum ponit.

388

1239, enero

El prepósito Arnaldo de Lac, como espondalero del testamento de Bernardo Pictavín, vende a Montesio, arcedian de Ansó, unas casas en el barrio de la Catedral de Huesca por mil doscientos sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 628, p. 329.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Notum sit cunctis hanc cartam videntibus quod ego A. de Lac, Oscensis prepositus, spondalarius et completor in testamento Bernardi Pictavini, defuncti, ad complendum testamentum suum de debitis persolvendis suis et laxis, sicut in manu et in posse meo dimissit, ut in testamento suo continetur, vendo vobis Montesio, archidiacono de Anso, quasdam casas predicti Bernardi in barrio Sedis Osce, simul cum tribus cupis de robre, que in predictis casis sunt, capientes XXX.º VIII.º mietros. Predictae case affrontat in duas partes in viis publicis; in tertia parte in casis de Domenga de Lac; in quarta siquidem parte in casis que fuerunt Bernardi de Lac, defuncti. Sicut enim predictae affrontaciones continent undique circundint casas antedictas, sic vendo vobis ipsas integre cum introitibus suis et exitibus, de terra usque ad celum plenarie, et cum omnibus directis et pertinenciis suis, sicut melius, sanius, securius et utilius potest dici vel intelligi, ad vestram securitatem, videlicet, et vestrorum, pro precio inter me et vos placabili, scilicet mille et CC.^{os} solidos, laccensium denariorum bone monete et firme, quos ex vobis in continenti recepi, de quibus me tenui et concessi paccatum esse a vobis plenarie mee voluntati die qua presens carta fuit confacta, ad complendum testamentum supradicti Bernardi. Unde volo firmiter et concedo ut de cetero casas habeatis simul et cupas iamdictas salvas, liberas et securas, perpetuas et quietas in hereditatem, dandi vel vendendi autem inpignorandi sive commutandi vel quicquid vobis et vestris ex ipsis et ipsis facere vobis placuerit, tamquam de vestra hereditate et re propria omni tempore. Ad maiorem itaque securitatem vestram et confirmationem huiusdicte venditionis, damus vobis fidancias salvitatis qui vos, secundum que dictum est superius, predictas casas et cupas habere faciant et possidere pacifice, per forum et consuetudinem Osce: Fortanarium de Serzena et Martinum de los Guasquis, scriptorem, cives Oscenses, et meipsum simul cum eis.

Verumtamen si forte aliquis vos autem vestros de predictis casis vel de cupis eicere voluerit vel privare, predicti fideiussores, et ego in simul cum eis, mittant vobis et securent in aliis tam bonis casis et cupis et in tam convenienti loco eodem barrio vel salvent vos et securent predictas casas et cupas in simul, per forum et consuetudinem Osce.

Sunt testes huius rei: Martino de Ylerda, canonicus, Raymundo Egidii, Oscensis zapaterius, et Guillelmus de la Reula.

Aliala facta et paccata constitit XX solidos.

Actum est hoc mense ianuarii, era M.^a CC.^a LXX.^a VII.^a.

Martinus Guasqui, publicus notarius Oscensis qui predictus fideiussor est, hanc cartam, voluntate et concessu predictorum, scripsit et hoc signum fecit.

389

1239, febrero, 3. Letrán

Mandato de Gregorio IX al prior, arcediano y sacrista de Zaragoza para que entiendan en el pleito entre los obispos de Huesca y de Tortosa acerca de la posesión de la iglesia de Alquézar.

A. 6-345.

Gregorius, episcopus, servus servorum Dei. Dilectis filiis prioris, archidiachono et sacriste Cesaraugustanis, salutem et apostolicam benedictionem. Exposita nobis venerabilis fratris nostri Oscensis episcopi conquestio declaravit quod venerabilis frater noster episcopus Dertusensis super [ecclesia de] Alquesser et rebus aliis iniuriatur eidem. Ideoque discretioni vestre, per apostolica scrip[ta, man]damus quatinus partibus convocatis, audiatis causam et appellatione rem[ota] fine canonico terminetis, facientes quod decreveritis auctoritate nostra firmiter observari. Testes autem qui fuerint nominati si se gratia odio vel timore subtraxerint per censuram ecclesiasticam appellatione cessante cogatis veritati testimonium perhibere. Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse duo vestrum ea nichilominus exequatur.

Datum Laterani, III nonas februarii, pontificatus nostri anno duodecimo.

390

1239, marzo, 7. [Huesca]

El prior Pedro Pérez da a Pedro Bufet y a su mujer, Perona, un huerto de la Limosna en Avimperela a cambio de una viña en el término oscense de Guatátén de Suso.

A. 3-695. Carta partida por ABC.

B. *Libro de la cadena*, n.º 1029, p. 549.

Notum sit omnibus presentibus et futuris, quod ego dompnus Petrus Petri, Oscensis prior, cum assensu et voluntate dompni Garssie Petri, Oscensis sacriste et vicarii pro domni V., episcopi Oscensis existentis in Valencia, et de voluntate totius conventus Sedis Osce. Placuit nobis, optimo corde et bona voluntate, in presencia bonorum hominum absque ullua rancurante, damus vobis dompno Petro Buffet et uxori vestre dompne Perone in cambio unum ortum nostrum in Osca, quod est de Elemosina, in Avimperella. Que affrontat in prima parte in muro de terra; in secunda et in tercia parte in plantero de predicto dompno Petro Buffet; et etiam in quarta parte in orto dompne Marie Petri, uxoris quondam dompni Domini Ferrerii. Sicut iste predictae affrontationes predictum ortum continent atque circundant, sic damus vobis eum in cambio totum ab integro, cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum que ibi sunt, cum aquis et pertinentiis que ad predictum ortum pertinent vel modo aliquo pertinere debent absque omni nostro nostrorumque impedimento et omni mala voce et retentu. Ita quod ab hac die in antea habeatis, teneatis atque possideatis ortum predictum totum franchum, liberum et ingenuum atque quietum ad propriam hereditatem, ut habeatis potestatem dandi, vendendi, inpignorandi, alienandi sive commutandi, faciendi in eo et ex eo quicquid facere volueritis vos et filii vel filie vestre et omnis generatio et posteritas vestra per secula cuncta.

Similiter ego predictus dompnus Petrus Buffet et uxor mea dompna Perona recipimus a vobis dompno Petro Petri, priore, et a vobis dompno Garssia Petri, sacrista et vicario, [et] a toto conventu predictum ortum, et donamus vobis pro ipso orto in cambio unam nostram vineam quam habemus in Osca, in termino de Guataten de Orsum. Que affrontat in prima parte in via; in secunda parte in vinea de Sepulcro; in tercia vera parte in vinea de me predicto dompno Petro Buffet et de uxore mea Perona; et etiam in quarta parte in vinea de certi Aben Saprut, iudei. Sicut iste predictae affrontationes predictam vineam continent et circundant, sic damus vobis eam totam in cambio ab integro cum introitibus et exitibus suis et

cum omni genere arborum que ibi sunt, cum aquis et pertinentiis que ad predictam vineam pertinent vel aliquo modo pertinere debent absque omni nostro nostrorumque impedimento et omni mala voce et retentu. Ita quod ab hac die in antea habeatis, teneatis atque possideatis predictam vineam totam francham, liberam et ingenuam atque quietam ad propriam hereditatem habeatis potestatem dandi, vendendi, inpignorandi, alienandi sive commutandi, faciendi in ea et ex ea quicquid facere volueritis vos et successores vestros, per secula cuncta. Ad maiorem autem vestram securitatem, damus vobis fidanciam salvitatis de predicta vinea de omnibus hominibus vel feminis istius seculi, qui vobis et successoribus vestris faciat eam tenere et habere atque possidere in pace et quiete ad hereditatem omni tempore, secundum usum et fuerum Osce: dompnum Raymundum Aymar, cives Oscensis, et nos ipsos cum eo in simul et aboltas.

Ego dompnus Petrus Petri, prior, et dompnus Garssia Petri, sacrista, et Capitulum predictum, damus vobis dompno Petro Buffet et uxori vestre dompne Perone et vestris plenam licenciam et potestatem transeundi pro illo viero quod est inter predicta vinea et vinea de Sepulcro que exit ad portellum de via Cesarauguste.

Huius rei sunt testes: dompnus Petrus Sancti Michaelis, Oscensis canonicus, et dompnus Vallesius de Arguis.

Actum est hoc in pleno Capitulo Oscensi, in mense marcii, VII.º diebus intratis, sub era M.^a CC.^a LXX.^a VII.^a.

Ego dompnus Petrus Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo hoc sig(*espacio en blanco*)num facio. Ego dompnus Garssia Petri, sacrista et vicarius V., Oscensis episcopi existentis in Valencia, hanc cartam et hoc sig(*espacio en blanco*)num facio. Ego dompnus Arnaldus, Oscensis prepositus, hoc sig(*espacio en blanco*)num facio. Ego Bernardus de Bardaxino, archidiachonus Camere, hoc s[ignum] (*espacio en blanco*) facio. Ego dompnus Montanarius, precentor Oscensis, hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Petrus Bernardi, Oscensis notarius, hanc cartam scripsit et hoc sig†num fecit.

1239, marzo

El prior Pedro Pérez concede a Valero de Sol una landa yerma por un tributo de una libra de pimienta.

B. *Libro de la cadena*, n.º 1028, p. 548.

[N]otum sit cunctis quod ego P. Petri, prior Oscensis, de consciencia et assensu G. Petri, sacriste et domini episcopi Oscensi vicarii, tociusque ipsius ecclesie conventus, dono vobis et concedo Balero de Sol et omni generationi vestre vel posteritati unam landam heremam, ita quod habemus ipsam et possideatis ad hereditatem dandi, vendendi aut impignorandi vel alienandi, meliorando ipsam et laborando vos vel qui ipsam tenuerit omni tempore. Predicta autem landa affrontat in una parte in mallolo Dominici Perera, quod est in termino de Montzur; in secunda parte in campo Petri Mimoz; in tercia parte in campo Petri de Guillemon. Sicut enim predictae affrontationes continent undique et circundint landam antedictam, sic dono vobis ipsam et concedo ut habeatis eam salvam et securam perpetuam et quietam in hereditatem, dandi, vendendi autem alienandi, sicut dictum est superius est expressum, dando mihi vel meis succesoribus tributum singulis annis I.^a libram piperis in festo Omnium Sanctorum annuatim; istud tributum iamdictum faciendo, habeatis et possideatis et vendatis quando velletis et cui volueritis, exceptis militibus, infantionibus et deditis religioni et exceptis illis omnibus pro quibus predictum tributum posset admitti vel perdi, set salvo nobis et ecclesie supradicte tributo iamdicto omni tempore vendatis, sicut superius est expressum, quiete et secure.

Sunt testes huius rei: Ballesius de Arguis et Galindus Petri, portarius Claustris Osce.

Actum est hoc mense marcii, era M.^a CC.^a LXX.^a VII.^a.

Ego P. Petri, supradictus prior, hanc cartam et donationem laudo et confirmo et per me et per toto conventu hoc signo corroboro.

Martinus Guasqui hanc cartam scripsit.

1239, abril, 12

Juan Pictavín vende a Pedro de Camino y a su mujer, Sancha, la mitad de los frutos de una viña en el Pueyo de Sancho, en Huesca, por seiscientos sueldos jaqueses.

A. 2-628. Carta partida por ABC.

Manifestum sit omnibus hominibus presentibus et futuris quod ego dompnus Iohannes Pictavin, optimo corde et voluntate et in presencia bonorum hominum, vendo vobis Petro de Camino et uxori vestre dompne Sancie totam illam meam medietatem de huvibus et de fructa de arbores que ibi sunt de hodie usque ad primum festum Omnium Sanctorum quod vene et de ipsum festum Omnium Sanctorum in quinque annos integre et continue complectos, scilicet de tota vinea mea de Podio Sancii qua vos de me tenitis ad [...] ad medietatem cum carta, super qua vinea habetis centum morabetinos Alfonsinos quos mihi amicabiliter prestastis pro bono amore ipsos pro ipsis sine aliqua usura et sine omni dampno [...] pro precium quod mihi et vobis bene placuit, videlicet per sexcentos solidos denariorum laccensium quos ex vobis accepi et fui inde bene paccatus mee plenarie voluntati. Unde volo et pleniter concedo quod ab hac die in antea qua presens carta scribitur, predictam vineam habeatis, teneatis et explectetis eam ab integro sine ullo impedimento usque dicto termino, scilicet medietatem pro labore vestra et alteram medietatem pro predictam compram vestram, exceptam unam medietatem de omnibus sarmentis quas ego retineo ad hopus mei singulis annis. Ad maiorem vestram securitatem et confirmationem dono vobis fidanciam de salvetate de hoc quod superius dictum est qua vobis vendo qui tenere, possidere et explectare faciat vobis et vestris totum unoquo anno, sicut dictum est superius, in pace usque dicto termino sine omni voce mala et plectesia: dompnum Michaelem Petri, miles, et meipsum cum eo in simul et aboltas.

Testes autem huius rei sunt: dompnus Iohannes de Monzon et Thomasius de Artieda.

Quod est actum mense aprilis, XII.º diebus remansis, sub era M.^a CC.^a LXX.^a septima.

Arnaldus Duhet scripsit et hoc sigtnum fecit.

1239, abril, 13. Huesca

Pedro Campán, carnicero de Huesca, y su mujer, Dominga, venden al obispo Vidal un huerto junto a la fuente de Salas por doscientos sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 252, p. 129.

[N]overint universi quod nos Petrus Campan, carnifex Osce, et uxor mea Domengia, ambo in simul, bono animo et gratuita voluntate, sine re-
tentu aliquo et fraude, vendimus et concedimus vobis domni V., Dei gratia
Oscensi episcopo, ad opus ecclesie Sancte Marie de Salis Osce, quendam
ortum nostrum Osce cum toto suo scalio et soto quem habemus iuxta fon-
tem de Salis. Qui affrontat in via publica, et in rivo, et in via que exiit ante
fontem de Salis, et in cequia ipsa que exiit de fontem, et in orto et soto
qui fuit dompni Mathei de Oto, militis, et in orto episcopi in eadem loco in
diversis partibus. Sicut enim predictae affrontationes continent undique et
concludunt dictum ortum, sic vendimus eum vobis integre cum introitibus
suis et exitibus, aquis et iuribus et pertinentiis suis plenarie, sicut melius
et utilius potest dici vel intelligi, ad vestram securitatem et ecclesie supra-
dicte de Salis; pro precio quod inter nos bene convenimus et complacuit,
scilicet CC solidos, laccensium denariorum bone monete, quos ex vobis
in continenti recipimus ad voluntatem nostram. Unde volumus firmiter et
concedimus ut de cetero ortum habeatis iamdictum cum toto iure suo, sal-
vum, liberum, francum et securum, perpetuum et quietum in hereditate,
ad dandum, vendendum vel inpignorandum seu alienandum aut facien-
dum ex ipso orto et in ipso quicquid vos et omnes successores vestri facere
volueritis, nomine ecclesie Beate Marie de Salis, tanquam de hereditate
eiusdem ecclesie proprie nunc et semper. Ad maiorem itaque securitatem
huiusdicte venditionis, damus vobis fidanciam salvitatis et securitatis de
predicto orto qui eum vobis et succesoribus vestris et ecclesie de Salis
predicta habere semper faciat et pacifice possidere et secure, ut est dic-
tum superius, per forum et consuetudinem Osce, sine omni impedimento
et contradictione persone alicuius et retentu: Guallardum de Briva, cives
Osce, presentem et hanc fideiussorem concedentem, ut superius contine-
tur, et nos ipsos cum eo pariter et utrumque pro toto.

Sunt testes huius rei: Petrus Gilaberti et Iohannes Petri de Artasona, canonicus Oscensis.

Actum est hoc in palacio domini episcopi Oscensis, idus aprilis, era M.^a CC.^a LXX.^a VII.^a.

Aliala facta in pane et vino et carnibus habundante.

Signum Martini Guasqui, notarii Osce, qui hec scripsit de mandato predictorum et assensu.

394

1239, mayo, 7. [Huesca]

Jimeno Rabia, merino de Huesca, concede al sacrista García Pérez licencia para abrir un portal en el muro de tierra.

A. 5-124.

Notum sit cunctis quod ego Eximenus Rabia, merinus Osce, intelligens quod fiet ad bonum et utilitatem domini regis et totius civitatis Osce, pro domini rege et pro domina regina et pro dompno Petro Cornelii, maiordomo regni Aragone, et pro me, locum eorum tenente, dono atque concedo vobis domno Garsie Petri, sacriste Oscensi, et Sacristie Oscense licenciam et potestatem aperiendi portale in muro terreo civitatis Osce, in loco illo ubi dicitur ad Foratum, in barrio Sancti Michaelis Osce; tale portale videlicet unde libere possint ingredi et egredi bestie honerate.

Concedo vobis etiam potestatem hedificandi, construendi et faciendi ibi archus super quibus possint sustentari camere vel solaria que ibi facere volueritis. Dono etiam vobis atque concedo illam tallatam totam que est inter ortum vestrum et murum terre quantum tenet in amplium et longum ab illo loco ubi est situm portale Forati usque ad portam orti Leprosorum.

Ut autem presens carta robore vigeat et effectum fideique faciat plenoriem, ego supradictus E. Rabia, merinus Osce, presentem cartam sigilli mei munimine roboravi.

Sunt ex hoc testes: Sancius de Orradre, canonicus Osce, Petrus Lupi de Sacristania, Sancius de Boyl, Petrus de Seres et Michael de Campfranc.

Quod est actum VII.º die mensis madii, sub era M.^a CC.^a LXX.^a septima.

Sig†num Nicholai Giliberti, publici notarii Osce, qui mandato predicti merini hanc cartam scripsit.

395

1239, junio, 10

Los clérigos de Barbastro apelan al arzobispo de Tarragona contra el obispo Vidal.

B. *Libro de la cadena*, n.º 412, p. 218.

C. *Libro de la cadena*, n.º 674, p. 351.

Documento inserto en el documento n.º 448.

Pateat omnibus Sancte Matris Ecclesie filiis quod nos clerici Barbastrensis Ugo, videlicet vicarius, P. Eximini et Pe[t]rus de Turla et I. Rubens et S. de Turmo, sacerdotes, et G. Frontini et R. de Barchao, diachoni, et B. de Turmo et P. Garçez, subdiachoni. Attendentes gravemina que domnus V., Dei gratia Oscensis episcopus, super beneficiis et porcionibus et instrumentis beneficiorum nescimus quare vel de quorum consilio proponit inducere, appellamus ad dominum archiepiscopum Terrachonensem et sub protectione eiusdem mittimus personas, ordines et omnia beneficia ecclesiastica et instrumenta quibus ea actenus possidemus. Assignantes vobis predicto domno V., Oscensi episcopo, diem videlicet dominicam terciam presentis mensis iunii in qua coram domino archiepiscopo predicto vel coram suo procuratore, si ipse ab ecclesia sua vel provincia absens fuerit, nos vobis super premissis omnibus proculdubio comparere promittimus responsuros per nos vel per responsalem.

Actum est hoc die veneris, IIII.º idus iunii, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a VII.^a.

Testes a nobis rogati ex parte domini archiepiscopi istius appellationis sunt: D., camerarius Oscensis, et I., prior Sancti Petri de Arrava.

1239, julio, 27

Los hijos de Martín de Piment venden a Sancho de Rasal y a su mujer, Teresa, un campo en Huesca, en el término de Alquibla, por trescientos sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 566, p. 301.

[I]n Christi nomine et eius gratia. Noverint universi quod nos Paschalis et Martinus, filii quondam Martini de Piment, ambo in simul et utrumque pro se, cum presenti carta perpetuo valitura, in presentia bonorum hominum, bono corde et gratuita voluntate ac sine aliquo conquerenti, per nos et omnis nostros, vendimus et de presenti tradimus in perpetuum vobis, dompno Sancio de Arrasal et uxori vestre dompne Tarese et vestris, unum nostrum campum quem habemus in Osca, in termino de Alquibla, iuxta semita que vadit ad molendinum, quod fuit domni Sancii de Oros. Qui affrontat ex tribus partibus in campis Claustri Sedis Oscensis; in IIII.^a vero parte in cequia vicinali. Sicut iste iamdicte affrontaciones predictum campum dividunt undique et circundant, sic illum vobis vendimus totum ab integro et sine ullo nostro nostrorumque retentu, heremum et populatum, de celo usque ad abyssum, cum ingressibus et egressibus suis et cum omnibus aquis, directis et pertinenciis que ad ipsum pertinent vel debent modo aliquo pertinere, per precium placibile quod nobis et vobis bene placuit, videlicet per trecentos solidos denariorum laccensium monete bone et firme quos a vobis dinumerando profitemur omnis integre recepisse et ex quibus omnibus nos tenuimus bene paccatos die qua presens carta fuit facta nostre proprie voluntati, qua perpetue volumus plenarie et concedimus ut ab hac die qua presens carta scribitur in antea habeatis, teneatis, possideatis et expletetis dictum campum totum integre sic, ratione emptio-nis vestre ad utilitatem vestram et vestrorum melius potest dici vel intelligi ullo modo francum, salvum, liberum et solutum, ad dandum, vendendum, impignorandum, alienandum et ad omnis vestras vestrorumque voluntates cui et quibus volueritis libere perpetuo faciendas. Ad maiorem autem vestram vestrorumque securitatem damus vobis fideiussores salvitatis de

predicto campo que vobis vendimus de nobis et de omnibus hominibus et feminis istius seculi, per consuetudinem et forum Osce: Dominicum Benedicti, çapatarium, affinem nostrum, et Raymundum de dompno Polo, qui habitat in Osca, et nos cum eis in simul et aboltas, quia quisquis de cetero vos vestros eiceret vel vellet eicere de predicto campo autem aliquid ex ipso minuere nos et fideiussores predicti faciamus illum vobis et vestris salvum et securum vel demus et mittamus vos et vestros in alium tam bonum campum in Osca et in suis terminis atque in loco tam competenti vobis, et faciamus illum vos et vestros habere et possidere salvum et securum, secundum consuetudinem et forum Osce.

Huius rei testes sunt: Ferrarius de Lavata et Petrus de Bardaxino, cives Oscenses, ac Garsias de Coços, sacerdos.

Quod est actum sexto die in exitu mensis iulii, era M.^a CC.^a LXX.^a septima.

Aliala paccata costitit IIII.^{or} solidos denariorum laccensium monete bone et firme.

Petrus Andree hanc cartam scripsit et hoc signum fecit, mandato et voluntate omnium supradictorum.

397

1239, agosto, 28. [Huesca]

El prior Pedro Pérez y el preposición Arnaldo de Lac dan a Juan Mullarato de Pertusa y a su mujer, Marta, tres muelas de un molino sito en las islas de Ferragut, en el río Alcanadre, por un tributo de un morabetino alfonsino y medio. A. 2-297. Carta partida por ABC.

Noverint universsi presentes et futuri quod nos P. Petri, prior, et A. de Lac, prepositus Oscensis, de consciencia et assensu domni V., Dei gratia venerabilis Oscensis episcopi, totiusque eiusdem ecclesie conventus, damus vobis et concedimus Iohanni Mullarato de Pertusa et uxori vestre Marthe, tres molas que sunt de Claustro Osce in molendenari quod fuit de Garssia Dato, in illis insulis que dicuntur de Ferragut. Quod molendenare iamdicti afrontat in una parte in flumine de Alcanatre; in secunda parte in

vineis Dominici de Martino, in termino de Campdaran, in villa de Pertusa. Sicut enim predictae afrontaciones continent undique molendenare predictum, sic damus vobis ipsum integre cum predictis molis ad tributum et cum omnibus aquis et introytibus et exitibus suis, cum pertinenciis et directis suis plenarie, sicut melius et utilius potest dici vel intelligi, ad bonum et utilitatem vestri, ut habeatis, possideatis et explectetis ipsum totum sicut ad Oscensi ecclesia pertinet ibidem vel debet modo aliquo pertinere vestre proprie hereditati et voluntati dandi, vendendi aut impignorandi vel quicquid vobis inde et vestris filiis sive generationi vestre facere placent tamquam de vestra hereditate propria omni tempore, dando in tributum mihi predicto preposito vel successoribus nostris pro duabus predictis molis de predicto molendenari unum morabetinum Alfonssinum bono in auro et recti ponderis in predicto die et termino in mense agusti, ratione Prepositurarum Oscensium singulis [annis] omni tempore. Detis etiam mihi prefato priori et successoribus meis, pro tertia mola de iamdicto molendenari, medium morabetinum Alfonssinum bono in auro et recti ponderis in predicto die et termino, ratione domus Helemosine Oscensis, annuatim. Predictum autem tributum vos inde et vestri faciendo, habeatis, possideatis et explectetis pacifice predictum molendenare, cum omnibus directis et pertinenciis suis plenarie, ad vestram propriam hereditatem et voluntatem faciendo perpetue, ut predictum est superius et expressum. Verumtamen cum vendere vos predictum molendenare oportet primum nobis vel nostris successoribus de X.^{em} diebus scire penitus faceatis; et si voluerimus ipsum emere et retinere minus quam alii quinquaginta solidos habemus; et si forte noluerimus ipsum emere, vendatis dictum vestris consiliis quibuscumque volueritis, exceptis tamen militibus et sanctis et viris religiosis sive infancionibus, pro quibus prefatum tributum possemus amittere vel perdere, set salvo nobis et nostris tributo superius iamdicto, vendatis, sicut superius est expressum.

Sunt testes huius rei: Petrus de Iacca et Petrus de Portulis, cives Oscenses.

Ego P. Petri, prior memoratus, pro me et pro toto conventu Oscensis, hanc cartam sive donacionem laudo et concedo et hoc sig[*espacio en*

blanco)num facio. Ego A. de Lac, prepositus iamdictus, hoc sig(*espacio en blanco*)num facio.

Actum est hoc in pleno Capitulo Oscensi, mense augusti, die Sancti Augustini, era M.^a CC.^a LXX.^a *VII.^a*

Martinus Guasqui hanc cartam, ad mandatum predictorum scripsit et hoc sig(*espacio en blanco*)num facio, cum litteris in fine, ubi dicitur «VII.^a», inferius scriptus.

398

1239, agosto

Martín de Piment promete a Santa María de Salas un donativo perpetuo de doce dineros jaqueses cada mes de enero, para lo cual entrega un campo suyo en el término oscense de la Fuente de Cuadrillos.

B. *Libro de la cadena*, n.º 67, p. 27.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. LXIV, p. 83.

Notum sit cunctis presentibus et futuris quod ego Martinus de Pim[ent], pro me et uxore mea cui sit requies, in meo bono sensu et memoria permanente, nullo me cogente set spontanea et gratuita voluntate et ob remedium omnium peccatorum nostrorum et omnium fidelium defunctorum, et promito pro nobis Deo et ecclesie Beate Marie de Salis in perpetuum donaturum XII denarios laccensis annuatim in mense ianuarii; pro quibus denarios obliquo et in continenti trado quandam campum quem habeo in termino de Osca, ubi dicitur ad illa fonte de Quadrelos. Qui affrontat in prima parte et in secunda et in tercia in cequia vicinali; in quarta vero parte in campo de Iohan Benedet maiore. Sub tali conditione quod quisquis prenotatum tenuerit campum, dare teneatur predictos denarius unoquo anno in termino prenotato.

Quod est actum in presencia domni Iacobi, maiori capellano Sancte Marie de Salis, et Dominicus de Trist, sacerdotis eiusdem. Sunt omnium premissorum testes: R. don Polo, don Adam de Barbastro.

Actum est hoc mense augusti, sub era M.^a CC.^a LXX.^a VII.^a.

Garsias, sacerdos de Coços, existens tunc in ecclesia Beate Marie de Salis, precibus premissorum hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

399

1239, agosto

García, exobispo, Arnaldo de Lac y otros conceden al tejedor Pedro de Izuel y a su mujer, Bartolomea, una viña en el término oscense de Guatátén de Suso por un tributo de un áureo alfonsino para la lámpara del altar de San Mateo de la iglesia de Salas.

C. Libro de la cadena, n.º 543, p. 288.

In Dei nomine. Hoc est translatum verbo ad verbum integre et fideliter factum.

Manifestum sit omnibus hanc cartam videntibus quod nos G., Dei gratia quondam Oscensis episcopus, et A. de Lac, Oscensis prepositus, et nos Iohannes de don Baron, et Terren de Robres, Petrus Sancievite, Dominicus Sarrano, Petrus de Exo, omnes predicti in simul per nops ipsos et per omnes textores Oscenses, damus, concedimus et tradimus in presenti vobis Petro de Izuel, textori, et uxori vestre Bartholomee quamdam vineam nostram quam habemus Osce, in termino Guataten de Sursum, ad tributum. Que affrontat in una parte in vinea Dominici Tena, clerici; in secunda parte in vinea luzef et Salamon Zaragozanis, iudeis; in tercia parte in vinea Petri Bonanati minoris; in IIII.^a siquidem parte in vinea Petri Bonanati maioris. Sicut enim predictae affrontationes continent undique circundant vineam antedictam, sic damus vobis ipsam integre cum introitibus suis et exitibus et cum omnibus arboribus et directis suis plenarie, sicut melius, sanius et securius potest dici vel intelligi, ad vestram securitatem et vestrorum. Ita quod habeatis predictam vineam salvam, securam, perpetuam et quietam in hereditatem, dandi, vendendi autem impignorandi vel quicquid vobis et vestris filiis sive generationi vestre facere placuerit tamquam de vestra hereditate propria omni tempore, dando inde tributum lampadi de altari Sancti Mathei ecclesie Sancte Marie de Salis Osce, unum aureum Alfonsinum boni auri rectique ponderis in festo videlicet Beate Marie mensis

augusti annis singulis omni tempore. Ita tamen quod capellanus que in ecclesia Sancte Marie predicte modo est et pro tempore fuerit, habeat et recipiat pacifice predictum morabetinum de tributo cum alio, videlicet, morabetino Alfonsino bono quem Dominicus Sarrano debet dare predicte lampadi pro quandam vineam quam tenet in Guatatem de Orsum, sicut in carta sua continetur, in planellis de Maria Narbona. Et predictos II.^{os} morabetinos, prefatus capellanus recipiat integre annuatim et teneat pro inde una lampada quam ante predictum altare cremet continue a vesperis usque in alium diem mane missis in predicta ecclesia celebratis. Et si forte capellanus quisquis fuerit ibi in huiusmodi predictam lampadam, sicut dictum est, non teneret, volumus firmiter et mandamus quod quisquis fuerit prepositus Oscensis simul cum textoribus Oscensibus habeant et recipiant inde prefatos II.^{os} morabetinos in pace et teneant semper predictam lampadam ardentem cum oleo, sicut dictum est superius et expressum, sine impedimento aliquo et contradictione.

Sunt testes huius rei: Arnaldus de Salis, Guillelmus Peregrini, canonici Oscenses, et Petrus de Exo et Stephanus de Palentia, textores Oscenses.

Actum est hoc mense augusti, era M.^a CC.^a LXX.^a VII.^a.

Martinus Guasqui hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

400

1239, septiembre, 11. Huesca

El obispo y el capítulo oscenses nombran procurador suyo a Guillermo de Rosanes para la causa mantenida con el obispo de Tortosa sobre la posesión de Alquézar.

B. *Libro de la cadena*, n.º 378, p. 200.

[N]overint universi quod nos Vitalis, Dei gratia Oscensis episcopus, et Capitulum eiusdem ecclesie, in causa que inter nos, ex una parte, vertitur vel verti speratur, et episcopum Dertusensem et eiusdem Capitulum, ex altera, super ecclesia de Alqueçar et dependentibus ex ea cum suis pertinenciis; constituimus procuratorem nostrum, sindicum, hyconomum vel actorem, ad agendum, respondendum, proponendum, excipiendum,

repplicandum et, si neccesarie fuerit, appellandum et ad omnia alia que per generalem vel specialem procuratorem poterunt expediri, Gyllelmum de Rosanis, viccarium Oscensem, ratum et firmum habituri quicquid per ipsum factum fuerit in hac causa.

Datum Osce, III.º idus septembri, anno Domini M.º CC.º XXX.º VIII.º.

401

1239, septiembre, 16

Andrés de Salillas, molinero, da a Pedro don Forz y a su mujer, Gracia, unas casas en el barrio de San Miguel de Huesca a treudo de cuatro dineros jaqueses pagaderos a la Sacristía oscense.

A. 5-179.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate donacionis quam facio ego Andreus de Salellis, molinero, vobis Petro don Forz et uxori vestre Gracie, sorori mee. Placuit mihi, obtimo corde et gratuita voluntate et in presencia bonorum hominum, sine aliquo conquerenti, et dono atque concedo vobis unas meas casas quas habeo in Osca in barrio Sancti Michaelis, ipsas scilicet que fuerunt dompni Petri Panno. Que affrontant in prima parte in casas Petri Mortal; in secunda parte in casis de lohan de Taviernas; in tercia parte in carrera publica. Sicut iste iamdicte affrontaciones predictas casas undique circundant et concludunt, ita vobis dono totas ab integro cum introitibus et exitibus et cum omnibus suis directis et pertinentiis que ad eas pertinent et pertinere aliquo modo debent, de terra usque ad celum. Tali vero pacto quod ab hac die in antea detis tributum per eas singulis annis Sacristie Oscensis IIII.ºr diners laccenses, sicut est consuetudo, et post finem meum saturatis singulis annis duos capellanos cum suos scolares et duos pauperes panem et vinum et carnem habundante, propter animas patris et matris mei et mea et omnium parentum meorum, et hoc faciendo et complendo, sicut dictum est superius, volo et mando quod ab hac die in antea habeatis, teneatis, possideatis et explectetis predictas casas totas ab integro sine impedimento; et post finem meum vos et vestri habeatis potestatem de predictas casas quandocumque volueritis vendere et dare

et impignare vel quocumque modo eas volueritis, videlicet, talis hominibus quod predictum tributum pactent et dictum aniversarium faciant et compleant, sicut superius continetur, omni tempore. Ad maiorem vestram securitatem dono vobis fidañça de salvetate de predictas casas quas vobis dono, de me et de totis hominibus et feminis, per fuerum de Osca: Brun de Binues, qui stat in Osca, et me ipsum cum eo in simul.

Testes autem huius rei sunt: Valero de Sol et Bartholomeus de Morrano.

Quod est actum mense septembris, XVI.º diebus intratis, sub era M.^a CC.^a LXX.^a VII.^a.

Arnaldus Duhet scripsit et hoc sig†num fecit.

402

[1239, septiembre, 1-27]

El prior Pedro Pérez y el capítulo oscense ceden al sacrista García Pérez los derechos que la prepositura tiene sobre Alborge.

A. 2-295. Carta partida por ABC.

Equitatis vigor et ius exigunt rationis, ut ea que perpetuo sunt duratura scripti memorie comendentur. Huius itaque rationis intuitu nos P. Petri, prior, totusque conventus Oscensis ecclesie quia tam ex voluntate nostra quam vestra, dedimus in vita vestra omnia iura que ad Preposituram nostram de Alborge pertinet, vobis socio et concanonico nostro G. Petri, Oscensi sacriste, ut provideatis nobis sub certo mense ianero. Ideo mode qualiter nobis et concanonice nostris pauperibus et porcionariis debeatis honorifice et pacifice predicto mense providere, per presentem paginam dignum duximus declarare.

Statuimus itaque ut ex debito in omnibus et feria II.^a et feria III.^a et feria V.^a teneamini nobis dare IIII.^{or} frusta de iannar et carnes, sicut constitutum est tempore ab antiquo; porcionariis vero et paperibus feria II.^a, feria III.^a et feria V.^a non detur eis nisi carnes tantum et in die dominica detur eis carnes et iannar et in predictis diebus non detur generale ad cenam set presentalla prandii et cene ad cenam tribuatur, videlicet IIII.^{or} raciones de

carnibus. Est sciendum quod quando carnes dabuntur in feria IIII.^a conventui dabuntur etiam pauperibus et porcionariis in omnibus festis de capis, iannar et carnes ac mortarol tribuatis; in diebus vero sabbatorum nisi evenerit dupla festivitas carnes nobis non donetis feria IIII.^a non teneamini nobis dare carnes nisi evenerit ibi festivitas in qua principiatur in rubrica ut comedatur. In omnibus aliis IIII.^{is} et VI.^{is} feriis et sabbatis unicuique canonico regulari caseum et IIII.^{or} ova tribuatis. Et si in his feriis evenerit festivitas VIII.^{em} Leconum, pauperibus [et] porcionariis detis ova, secundum consuetudinem antiquam. In diebus vero sabbatorum si evenerit festivitas de capis, unicuique canonico VIII.º ova tribuatur. In omnibus vero dupplis festivitibus Circuncisionis, videlicet, et Epiphanie et Carnisprivium, si evenerit in predicto mense, due carnes dentur et iannar et optima et presentalla et unicuique canonico una collacione nectaris tribuatur et VII.^{em} nebule, et in cena generale et presentalia, de carnibus. Et si duple festivitates feria VI.^a advenerit, pisces, ova et caseum omnibus tribuatis. In diebus vero predicti mensis ad ievinande constitutis canonicis regularibus, pauperibus [et] porcionariis pisces tribuatis et presentallam similiter piscium tribuatis si advenerint feria III.^a vel V.^a; si feria II.^a vel IIII.^a vel VI.^a vel sabbato evenerint non dabitur presentalla de piscibus nec dabuntur pisces porcionariis nisi in his evenerint festivitas VIII.^a Lecone singulis diebus similiter pre *(sic)* predictum mensem ad prandium presentallam ad cenam general et presentallam tribuatis. Preterea si quis canonicorum laccensium huc adverunt servienti suo porcionem et equitature sue annonam tribuatis et hoc semel in mense. Si vero infra mense item advenerit, quacumque hora diei prandii et cene integram percipiat porcionem; in diebus preterea constitutis dare prometum de vobis servientibus uniuscuiusque persone porciones donetis prioribus vero Sanctarum Massarum, de Sancta Maria de Latre de Laseso et huius modi ad opus minus sermentis porcione tribuatur. Similiter unicuique canonico quen sibi minuerit in prima et secunda et tercia die integra porcio de puro vino ad prandium et ad cenam tribuatur.

403

1239, septiembre, 28. [Huesca]

El preósito García Pérez asigna cien áureos a la Cámara.

C. Libro de la cadena, n.º 862, p. 448.

[H]oc est translatum fideliter factum sive transcriptum a quodam instrumento, cuius series talis est:

Pretereuntis temporis instabilitas et variarum personarum permutato facta hominum quandoque abolent et que facta fuerunt sollempniter quia numquam facta reddere moliuntur nisi autem viva voce testium autem scripture memoria roborentur huius igitur rationis intuitu presenti pagine testimonium comittitur tam presentibus quam futuris notum feri desiderando, quod ego Garsias Petri, Oscensis ecclesie prepositus, assensu et voluntate domini mei Vitalis, Dei gratia venerabilis Oscensis episcopi, et P. Petri, prioris, et totius Oscensis Capituli, centum aureos quos done memorie Iohannes, quondam Sabine episcopus, apostolice sedis legatus, mandavit ab Oscensi Prepositura Oscensi et Iaccensi Camere assignari, assigno et promitto per me et per succesores meos obligando me et Preposituram Oscensem et omnes succesores meos, Dominico, archidiacono Camere, et omnibus succesoribus suis annuatim in sollempnitate Nativitatis Dominice persolvendos.

Ut autem huius assignationis promissio statu vigeat firmiori sigillorum Vitalis, venerabilis Oscensis episcopi supradicti, et Capituli appensione et nota signorum ipsius episcopi et personarum Oscensium presens pagina comunitur.

Actum est hoc in pleno Capitulo Oscensi, IIII.º kalendas octobris, anno Domini M.º CC.º XXX.º VIII.º.

404

1239, septiembre. [Tabernas de Isuela]

Testamento de Boneta de la Cocina.

A. 2-678.

Notum sit cunctis presentibus et futuris quod ego dompna Bonetha de la Coçina, in meo sensu et mea memoria permanenda, sic meum facio testamentum post meos dies firmum et stabilem pro mansurum.

In primis, cum volumptate et assensu de don Iohann et de don Domingo et de don Gil et de don Matheo, filiis meis, dono et dimito dompno Martino, filio meo, post hobitum meum, illo campo de via de Bicient; qui affrontat in prima parte in campo Eximino de Orries; in secunda vero parte in cequia vicinal; in III.^a parte in via publica que vadit ad Bicient; in IIII.^a parte in campo de Eximino Ravia. Similiter dono et dimito ei illo campo de Maçanna; qui affrontat in prima parte campo de filiis de Lop de Orries; in secunda vero parte in campo Domingo de Ygries; in III.^a parte in via publica de Puy Cierbas; in quarta parte in campo de Iohan de la Coçina. Adhuc dono et dimito ei illo ortho de Almecora; qui affrontat in prima parte in campo Oscensis episcopi; in secunda vero parte in via publica; in III.^a parte in or[to] de Petro Sevil; in quarta parte in ortho qui fuit Arramon de Callen. Sicut prescripte affrontaciones dictos campos et ortho undique affrontant et ex omni parte circuedunt et concludunt, sic dono et dimito vobis don martin, meo filio, eos totos integre, cum introytibus et exitibus suis et omnibus directis suis et pertinenciis et aquis, sicut unqua melius fui teneati vel possideati, habeatis, teneatis et possideatis sine aliquo meo meorumque contradicicio et remota omni occasione, per dare, per vendere et per impignare et per facere inde omnis proprias volumptates vestras vos et generationi vel posteritati vestre per cuncta secula. Preterea quod vos et successores vestri omni tempore annuatim faciatis inde aniverssarium pro mea anima et de meo viro don Iohann de la Cocina, cuius animam requiem habeat sempiternam tribus clerici cum suis discipulis sufficiere. Ad maiorem confirmacionem, ego dompna Boneta predicta dono vobis fidanciam salvitatis de predicto donativo quod firmiter maneat omni tempore ad forum terre ex parte mea et meis: don Gil de la Cocina, meo filio, et ego me ipsam cum illo in simul abboltas.

Sunt de hoc testes: don Iohann de Villacamp et Eximinus de Orries, morantes in Tavernis.

Fuit hoc mense september, era M.^a CC.^a LXX.^a VII.^a.

Petrus de Molins hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

1239, noviembre, 26

El obispo Vidal incorpora la iglesia de Grañén a la Cámara, reteniendo los derechos episcopales.

A. 7-310. Sello de cera pendiente.

B. *Libro de la cadena*, n.º 861, p. 448.

Noverint universi presentem paginam inspecturi quod nos Vitalis, Dei miseratione Oscensis episcopus, considerantes et attendentes tenuitatem redituum archidiaconatus Camere Oscensis et laccensis, adiungimus et incorporamus, concedimus atque damus, de voluntate Petri Petri, prioris Oscensis, et consensu eiusdem Capituli, dicto archidiaconatui ecclesiam de Granen cum omnibus pertinentiis et iuribus ad eam in presenti et in posterum debere pertinentibus libere et quiete, retenta tamen cena et quarta et aliis iuribus episcopalibus nobis et succesoribus nostris pertinentibus et archidiachono eiusdem loci.

Ut autem presens pagina robore vigeat et effectu, eam signo manus nostre et nostri sigilli munimine confirmamus.

Quod est actum VI.º kalendas decembris, anno Domini M.º CC.º XXX.º VIII.º, era M.ª CC.ª LXX.ª VII.ª.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †.

Ego Petrus Petri, prior Oscensis, per me et toto Capitulo Oscensi hoc sig†num facio. Ego Garsias Petri, Oscensis prepositus, hoc sig†num facio. Ego Montanerius, precentor Oscensis, hoc sig†num facio. Ego A., Oscensis sacrista, hoc sig†num facio.

Ego magister Simon, canonicus Oscensis, de mandato venerabilis domini mei Vitali episcopi, Petri Petri prioris, predictorum totiusque Capituli Oscensis, hanc cartam scribi feci per manum Petri de Tamarito, sacerdotis, et hoc sig†num feci.

Ego Petrus de Tamarito, sacerdos, de mandato magistri Simonis supradicti, hanc cartam scripsi et hoc sig†num feci.

1239, diciembre. [Barbastro]

El obispo Vidal y los clérigos de Barbastro ponen sus diferencias bajo el arbitrio del prepósito García Pérez, de Domingo de Azonar, arcediano de la Cámara, y de los vecinos de Barbastro García de Liesa, Juan Negro y Domingo de Zaragoza.

B. *Libro de la cadena*, n.º 415, p. 221.

C. *Libro de la cadena*, n.º 675, p. 353.

[N]otum sit cunctis presentibus et futuris quod nos V., Oscensis episcopus, ex una parte, et nos clerici Barbastrenses Ugo, videlicet vicarius, et Ferrarius de Torla, Sancius de Tormos, et Iohannes Ruben, et Raymundus de Barchavo, et Bernardus de Turmo, et Garsias Frontinus, et Petrus Garcez, ex altera; mittimus causam que vertitur inter nos in arbitrio et in posse et in dicto et in loda de vobis garsias Petrez, Oscensi preposito, et de Dominico Azonar, archidiacono Camere Oscensi, et Garsias de Liesa, et de Iohanne Nigro et Dominicus de Cesaragusta, vicinis de Barbastro, sub pena mille morabetinorum boni auri et recti ponderis, tali vero modo et voluntate quod quicquid inde nobis, Oscensi episcopo predicto, et clericis predictis, per directum vel per lodam vel per compositionem vos dixeritis, nos V., Oscensis episcopus, et clerici predicti, sub predicta pena, omni appellatione remota, bona fide totum attendendo compleamus.

Ad maiorem confirmationem istius facti, nos V., Oscensis episcopus prelibatus, damus vobis Garsie Petriz et Dominico de Azonar et Garsias de Liesa et Iohann Nigro et Dominico de Çaragusta et clericis predictis, fidançias qui faciant nos stare et complere omnia que vos predicti lodatores arbitrando sive laudando dixeritis vel predictam penam mille morabetinorum si in dicto vestro vel arbitrio stare nollemus pectare, prout dictum est superius: Garsia de Balssa et Petrum Ferrandez et Raymundum d'Elson, milites, et Arnaldum don Sanz, vicinos Barbastrenses.

Similiter nos, clerici prenominati, Ugo, vicarius, et omnis alii supradicti, ad maiorem confirmationem istius facti, damus vobis Garsie Petriz et Dominico Zonar et Garsia de Liesa et Iohann Nigro et Dominico Çesaragusta

et domino episcopo Oscensi predictas fidancias qui faciant stare et complere omnia que vos predicti lodatores arbitrando sive laudando dixeritis vel predictam penam mille morabetinorum, si in dicto vestro vel arbitrio stare nollemus petare, prout dictum est superius: Garsiam de Belsan et Petrum Ferrandez et Raymundum de Elson, milites, et Arnaldum don Sanz, vicinos Barbastrenses.

Testes vero ab episcopo et clericis supradictis et lodatoribus rogati huius rey sunt, sicut scriptum est superius: Berengarius de Aspils, canonicus Barchinone, Eximinus de Castellazolo et Bartholomeus de Podio et Dominicus de Petro Lazano, Barbastrenses.

Actum est hoc in presencia concilii Barbastrensis et fratris Petri de illa Sera, guardiani domus Barbastrensis fratrum minorum, mense decembris, sub era M.^a CC.^a LXX.^a VII.^a.

Petrus de Almege, scriptor concilii Barbastrensis, rogatus ab episcopo et omnibus supradictis, hanc cartam scripsit fecitque hoc signum.

407

[1239]

Alegaciones de los obispos de Huesca y de Tortosa en el pleito mantenido entre ambos por la posesión de Alquézar y otras iglesias.

A. 6-6.

Interrogatus in iure Dertusensis episcopus an possideret ecclesias vel alia que petebat Oscensis episcopus coram domino papa et continetur in rescripto summi pontificis, at ipse Dertusensis episcopus respondit se ea minime possidere, sed dixit quod nomine regis tenebat ecclesias de Alchezar, de Azara, de Pozant, de Castellazol, de Salas, de Stada, de Costean, de Salinas, de Lazano, ecclesias et villas de Lecina et Natilla, et ecclesiam de Orta et ecclesiam Sancti Sepulcri de Barbastro; ista supradicta dixit se tenere nomine regis et nominabat eum super hiis auctorem. Negavit autem dictus Dertusensis se tenere ecclesiam de Abego et de Ponzano et castrum de Orta.

Interrogatus in iure Oscensis episcopus an spoliasset Dertusensem episcopum ecclesia de Alchezar vel suffraganeis eius que continentur in

rescripto summi pontificis vel possideret eas vel aliquam illarum; respondit quod non spoliaverat dictum episcopum aliquam illarum ecclesiarum, scilicet de Alchezar, de Salas, de Lazano, de Salinas, de Possant, de Castellazol, de Costean, de Stada, de Cellas, de Azara et de Orta. Respondit inquam nulla predictarum se dictum Dertusensem spoliasset nec teneret aliqua supradictarum vel possideret.

Interrogatus autem super ecclesiis de Ponzano et de Abego, respondit se eas tenere sicut diocesanus episcopus tenet ecclesias sui Episcopatus; negavit autem se illis etiam duabus ecclesiis dictum Dertusensem spoliasset.

Interrogatus Oscensis episcopus an venerit contra arbitrium a magistro Petro de Calataiub et collegis eius promulgatum; respondit quod non.

Interrogatus dictus Oscensis super petitorio an teneret ecclesias de Lascellas, de Petro Alta, de Alaquestro, de Coscolla, de Osz, de Petra Piza, de Solbas, de Barcabo, de Sancto Iohanne de Matirero, de Sancto Stephano de Valle; respondit se omnes istas ecclesias tenere sicut diocesanus episcopus, exceptis ecclesiis de Alaquestro, de Petra Piza, de Matirero.

Item interrogatus idem episcopus an ipse vel clerici sui de consensu eius intulerint decima Dertusensi episcopo super villa de Lecina, valencia C marcas argenti, vel quod promiserit ei emendare dicta dampna; negavit omnino quod nec dampnum dederat ipse vel aliqui clerici ipsius de consensu eius nec aliquo modo illa dampna promisit ei emendare.

Interrogatus in iure Dertusensis episcopus an receperit ecclesiam de Alchezar et suffraganeas eius per manum regiam post appellationem ab Oscensi episcopo factam vel inhibitionem ex parte domini pape eidem episcopo factam apud Monzonem; respondit quod non.

Item interrogatus Dertusensis episcopus an cum curia regalis celebraretur apud Ylerdam, sacrista Oscensis, nomine Oscensis episcopi, inhibuerit ei ex parte domini pape ne ecclesiam de Alchezar vel suffraganeas eius reciperet de manu regis; et respondit quod non est memor.

Item Oscensis episcopus proposuit in iure quod Dertusensis episcopus post violentiam factam ipsi Oscensi episcopo ad non rege et ex quo Dertusensis intraverat corporalem possessionem illarum ecclesiarum abstulit claves ecclesie de Alchezar Stephano, clerico, qui eas prius tenebat, et

tradidit eas alii clerico qui vocatur Adam, et instituit illum Adam perpetuo priorem ecclesie de Alchezar cum carta divisa per alphabetum.

Interrogatus autem in iure Dertusensis an intravit illa violentiam possessionem adnon rege factam et an crederet violentiam esse factam Oscensi episcopo per dominum regem super illis ecclesiis; respondit quod nescit violentiam esse factam ei set rex recuperavit rem suam.

Item interrogatus Dertusensis an crederet Oscensem episcopum possidere dictas ecclesias quando rex fecit ei violentiam; respondit quod Oscensis episcopus quia predicto et inuasor sed spoliaverat eum dictis ecclesiis sed nesciebat an tunc eas possideret vel eas alii tradidisset.

Interrogatus autem an dicto Stephano claves abstulisset, repondit quod non, sed postquam rex fecit ei commandam dictarum ecclesiarum Stephanus spontaneus resignavit ei claves ecclesie et ipse tradidit eas Ade clerico cum carta divisa per alphabetum, ut tandiu eas teneret quandiu comanda sibi adnon rege facta duraret.

Item interrogatus Dertusensis episcopus an ex quo recepit illas ecclesias de manu regis perceperit decimas, quartas, proventus et redditibus illarum ecclesiarum, et distribuerit tam clericis quam laicis pro voluntate sua; et respondit quod sic cum consilio domini regis.

Item interrogatus Dertusensis episcopus an collocaverit villam et ecclesiam de Lecina sub annua pensione; respondit quod tempore illo quo erat concordia inter ipsum et Oscensem episcopum collocavit villam de Lecina sub annuo tributo et ecclesiam dederit cuidam clerico canonice.

Item interrogatus Dertusensis an instituerit prelatum perpetuo in ecclesia de Salas; respondit quod sic precepto domini regis et invitus.

Item interrogatus idem Dertusensis an receperit procuraciones episcopales in ecclesiis illis; respondit quod non, sed in ecclesia de Costean recepit servitium a capellano tamquam ab amico.

Item interrogatus idem Dertusensis an exercuerit iurisdictione episcopale in dictis ecclesiis vel intus dixerit aut excommunicaverit dictum Adam cui claves ecclesie de Alchezar commendaverat; respondit quod multociens celebravit in dictis ecclesiis missas cantando et penitencias iniungendo et quod dictum Adam interdixit.

Interrogatus autem an oleum et crisma ex quo venit de curia Romana tempore Baptismi Paschalis dederit predictis ecclesiis; respondit quod sic.

Item interrogatus idem Dertusensis an comunicaverit clericis de Alchezar ex quo rediit de curia; respondit quod sic.

Has interrogationes fecit fieri Oscensis episcopus retento sibi iure de aliis postmodum si voluerit faciendis.

Interrogatus in iure Oscensis episcopus an fecerit compositionem cum clericis de Alchezar super ecclesia de Alchezar et pertinenciis suis; respondit quod cum tractus fuisset in iudicium ad petitionem clericorum de Alchezar per iudices domini pape procurator eius composuit cum clericis iamdictis, et ipse habuit ratum sed non fuit usus illa compositione.

Item interrogatus idem Oscensis an perceperit procuracionem in ecclesia de Alchezar cum pluribus equitaturis quam XII et pluribus hominibus quam XXIII.^{or}; respondit quod non excessit numerum XII equitaturarum vel XXIII.^{or} hominum cum propriis equitaturis propriis hominibus sed si alii supervenerunt non fuerunt de sua familia nec invitati ab eo.

Item interrogatus an perceperit procuracionem in ecclesia de Lecina cum pluribus equitaturis quam VIII vel pluribus hominibus quam XII; et respondit quod non de suis propriis equitaturis et hominibus nec ab eo ultra istum numerum fueret aliqui invitati.

Item interrogatus idem Oscensis an perceperit procuraciones in ecclesiis suffraganeis ecclesie de Alchezar; respondit quod sic in duabus tamen sed in Castellazol sed in Stada.

Item interrogatus idem Oscensis an dederit quartam ecclesie de Abego Roderico de Lizana; respondit quod non, et si dedisset tamquam ratione ecclesie sue dedisset.

Item interrogatus idem Oscensis an perceperit quartas in ecclesia de Alchezar et suffraganeis eius; respondit quod non nec ecclesia de Ponzano.

Item interrogatus idem Oscensis si mandavit et postmodum habuit ratum quod sacrista Oscensis percepi quartas in ecclesie de Alchezar et suffraganeis eius; respondit quod non mandavit neque ratum habuit nisi de medietate tamquam percipere debebat ratione compositionis.

Item interrogatus idem Oscensis an promiserit apud Monzonem se redditurum ei illam medietatem quartarum quam sacrista Oscensis perceperat; respondit quod tractabatur de alia compositione inter ipsos episcopos, et promisit Oscensis quod si illa compositio fieret faceret reddi Dertusensi episcopo suam medietatem.

Item interrogatus fuit si apud Barbastrum item promiserit se redditurum illam medietatem Dertusensi episcopo; et respondit eodem modo quo supra, videlicet si compositio de qua tractabatur inter eos fieret.

Item interrogatus idem Oscensis an ecclesiam de Salas dedit Bernardo de Bardaxino; respondit quod nulli eam dedit.

Item fuit interrogatus si dedit ecclesiam de Ponzano illi clerico qui hodie eam tenet; respondit quod domina que patrona erat et vicini representaverunt illum clericum sibi quod elegerant ad illam ecclesiam et ipse confirmavit eorum electionem.

Item interrogatus fuit si percepit decimas de Turrecella et de Natilla et de Orriols; et respondit quod non percepit neque mandavit percipi neque scivit aliquid de illa perceptione.

Has interrogationes fecit fieri Dertusensis episcopus retento sibi iure de aliis interrogationibus si voluerit faciendis.

408

1240, enero, 28

Pedro Maza reconoce deber a Guillermo de Guimón mil seiscientos sueldos jaqueses que este le prestó.

A. Extravagantes.

Notum sit cunctis quod ego dompnus Petrus Maça concedo quod debeo dare vobis dompno Guillelmo de Guimone vel illi qui hanc cartam michi in voce vestra ostenderit, mille et sexcentos solidos denariorum laccensium monete bone et firme, quos michi amicabiliter emprestastis. Pro quibus mille et sexcentis solidos mitto vobis in vestrum pignus et teneçonem atque in vestram corporalem possessionem castrum et villam de Bandalies cum omnibus directis et redditibus quos ibi habeo vel ullo modo habere debeo,

tali modo quod vos teneatis dictum castrum et villam de Bandalies et recipiatis omnes redditus panis que inde hoc anno exiverint, in solutione debiti supradicti sicut voluerint in proximo festo Sancte Marie mediantis mensis augusti, et redditus vini sicut voluerint in primo festo Omnium Sanctorum. Et si forte redditus istius anni in quo modo sumus non compleverint ad faciendum vobis integram pagam totius debiti supradicti, promitto vobis in dicto termino Omnium Sanctorum integram pagam facere de toto debito supradicto. Et si predictos denarios usque ad dictum terminum vobis non paccavero, possitis illos manulevare ad meum dampnum et ad vestrum proficium et omnem manuleventa missionem dampnum vel gravamem, quod pro dictis denariis quocumque feceritis convenio vobis totum illud cum supradictis mille et C.¹⁵ solidos quacumque hora volueritis emendare et de eo quod inde dixeritis credamini vestro simplici verbo sine sacramento et testibus; hoc etiam habeatis super me et super omnia bona mea mobilia et sedibilia, habita et habenda; tamen si ante terminum supradictum vobis paccavero dictos denarios, reddatis michi dictum pignus. Et mitto vobis per manum Dominicum Navarrum, baiulum meum, qui vobis respondeat et tradat fideliter omnes redditus et exitus qui ab hac die in antea qua ista carta scribitur usque ad festum Omnium Sanctorum primum veniens exiverint de castro et villa de Bandalies et de omnibus terminis suis, tam de vineis quam de campis et de omnibus aliis rebus quas nos in predictis castro et villa et terminis de Bandalies habemus aut ullo modo habere debemus.

Et ego supradictus Dominicus Navarrus concedo et promitto vobis supradicto dompno Guillelmo de Guimone bona fide sine fraude quod ego respondeam et tradam vobis fideliter omnes redditus supradictos, sicut superius dictum est. Et facio inde hominum ore et manibus vobis dompno Iohanni Petriz de Guimone, in voce et nomine supradicti dompni Guillelmi de Guimoni, promittens vobis bona fide quod ego respondeam et tradam vobis omnes redditus supradictos et compleam vobis omnia supradicta, sicut superius dicta sunt, scilicet vobis dompno Guillelmo de Guimone vel illi qui hanc cartam michi in voce vestra ostenderit.

Et ego supradictus dompnus Petrus Maça promitto et convenio bona fide vobis predicto dompno Guillelmo de Guimone, quod in predicto pignali

vestro non vobis ibi tangam nec tangi faciam nec vos ibi forçem nec forçari faciam nec permittam vos vel vestros ullo modo ibi ab alio forçari; set promitto et convenio vobis bona fide quod si aliquis homo vel femina vos ibi forçaret quod toto meo posse sim ego vobis ibi adiutor et valitor bona fide. Et dono vobis fidancias salvitatis de predicto pignali et qui predictos denarios omnes integre vobis paceret aut paccari faciant usque ad terminum supradictum cum teneçone predicti pignalis et sine teneçone ipsius, et qui predictas convenencias omnes et singulas vobis attendi faciant et compleri in omnibus et singulis supradictis, sicut superius dictum est: dompnum lohannem de Tramaçet et dompnum Gonbaldum de Tramaçet, fratrem suum, et meipsum cum eis simul unumquemque pro toto. Et nos predicti dompnus lohannes de Tramaçet et dompnus Gonbaldus de Tramaçet concedimus et constituimus nos fidancias in omnibus et singulis supradictis, sicut superius dictum est.

Huius rei testes sunt: Petrus Gilberti et Martinus Guasqui, scriptor, ciues Oscenses.

Quod est actum V.^a die in exitu mensis ianuarii, sub era M.^a CC.^a LXX.^a octava.

Sig†num Nicholai Giliberti qui hanc cartam scripsit, cum litteris rasis et emendatis in VIII.^a linea, ubi dicitur «carta».

409

1240, febrero

Jimeno de Escanilla, vecino de Ortilla, da a su hijo Blasco unas casas y una viña en Ortilla y diez cahizadas de una heredad en Corticomo.

A. 2-645. Carta partida por ABC.

In Dei nomine. Sit notum cunctis tam presentibus quam futuris quia hec est carta donationis quam facio ego Eximinus de Scannella, de Ortella. Placuit mihi, libenti animo et spontanea voluntate, et dono tibi Blascho, filio meo, unas casas et unam vineam quas habeo in Ortella et X kafizatas de hereditate quam habeo in Cortiechomo, et ex eis VI sunt que possunt rigari et IIII.^{or} que non possunt rigari ni ex domo. Et predicte domus habent affrontaciones unius partis casas de me Eximino predicto; alterius partis

casas Petri Eximini de Podio. et vinea habet affrontaciones unius partis cequiam fontis; alteris partis vineam filiorum Egidii de Scannella. Sicut iste predictae affrontaciones insinuant predictas domos et vinea, sic dono eas tibi filio meo cum predicta hereditate de Cortiechomo, ut habeas et possideas eam liberam et securam ad omnes tuas voluntates faciendas, tu et quos tu volueris per secula cuncta. Et ut pocius et securius habeas predictam hereditatem et in ea secure vivere possis, dono tibi fidanciam salvitatis de predicto donativo quod tibi facio, qui te faciat tenere et hereditare supradictam hereditatem in perpetuum: Petrum de Botaya, filium meum, et ego cum illo pariter.

Huius rei sunt testes [et] in presenti loco fuerunt et hec omnia viderunt et audierunt: Garsias Egidii de Ortella et Dominicus de Trist, sacerdos in Ortella.

Actum est hoc mense february, era M.^a CC.^a LXX.^a VIII.^a.

Dominicus Sancii de Quinzano hanc cartam scripsit et hoc signum fecit † et per literis eam divisit.

410

1240, marzo, 31. Ágreða

Entrega de arras a la infanta doña Yoles, hija del rey Jaime I de Aragón.

B. 9-7M. Trasunto realizado en Huesca, en 1248, septiembre, 6.

Conoscida cosa sea a todos los que esta carta vieren que nos donna Berengella, por la gracia de Dios reyna de Castiella e de Toledo, prometemos a vos donna Yoles, fija de don Jaymes, rey de Aragon; e nos don Jaymes, rey de Aragon, en logar e en voz et en razon de nuestra devandicha fija; e queremos e atorgamos de buen coraçon e de buena voluntad aquel espousamiento que fizo en Taraçona don Alfonso nuestro nieto, primero fijo de don Ferrando, rey de Castiella, con tal convenientia que desta Sant Johan Babtista primera que viene fasta quatro annos complidos que don Alfonso prenda bendiciones conuusco donna Yoles.

Et nos reyna donna Berengella et nos infante don Alfonso, primero fijo del rey don Ferrando de Castiella, damos a fuero de Castiella por arras

los castiellos e las villas que aqui son escriptos por nombre Villafranca de Montedoca, Castroxoriz, Astudiello, Fuent Pudia, Montalegre, Coriel, Roa, Munero, Lerma, Medina de Rioseco, Villalpando. Et toto esto vos damos con las rendas e con las exidas que pertenecen e deven pertenecer a estos castiello e a estas villas, e este fuero de Castiella sea entendido quela ifante donna Yoles tenga sus arras assi quomo las tovieron la reyna donna Lionor, madre de la reyna donna Berengella, et como las tovo la reyna donna Beatriz, con tal convenientia que estas arras tengan nobles omnes del regno de Castiella o del regno de Leon e que luego fagan omehage a aquel que vos don Jaymes, rey de Aragon, enviaredes por recibir este omenage en lugar de donna Yoles vuestra fija. Est estos que estas arras tovieren, tenganlas con tal convenencia que si por aventura, lo que Dios non quiera, alguna cosa conteciesse de muerte de don Alfonso desta fiesta primera que viene de Sant Johan fasta en sex annos, estas arras sobrenombradas tornen al rey de Castiella libremiente e sin entredicho nenguno; e si dentro en estos sex annos don Alfonso con donna Yoles yoguiere, aquellos que las arras tovieren sean tenudos daquel tiempo adelante de tener estas arras por ella. Et si el rey don Ferrando de Castiella o don Alfonso su fijo quisieren mudar estas arras en otros nobles omnes del regno de Castiella o de Leon, aquellos que tovieren las arras fagan omenage a aquel que enviara don Jaymes, rey de Aragon, en lugar de donna Yoles su fija. Et si por aventura, loque Dios non quiera, alguna cosa acaeciesse de muerte del rey de Aragon e la ifante donna Yoles non fuese de edat, fagan omenage a aquel a qui donna Yoles la reyna su madre mandare. Et si por aventura, lo que Dios non quiera, alguna cosa acaeciesse de muerte de don Alfonso, estas arras sean rendudas daquel tiempo adelante ala ifante donna Yoles a buena fe e sines enganno, como es fuero e costumbre de Castiella e como es dicho de suso. Et si por aventura donna Yoles casasse, las arras que se tornen al rey de Castiella libremiente e sin entredicho nenguno.

Et nos donna Berengella, reyna de Castiella, e don Alfonso nuestro nieto, prometemos a buena fe e sines enganno que faremos al rey don Ferrando otorgar e confirmar con su carta e con sus ricos omnes todas estas cosas que de suso son dichas; e entre tanto, porque esta cosa sea mas firme, mandamos poner en esta carta nuestros seellos. Demas

nos don Alfonso sobredicho yuramos sobre Sanctos Evangelios e faciemus omonage de complir todas estas cosas que de suso son dichas. Et yo don Alfonso, seynor de Molina, e yo don Ferrando, fijo de don Ferrando, rey de Castiella, e yo don Diago Lopez, e yo don Alfonso Lopez, e yo don Garcia Ferrandez, e yo don Alvar Ferrandez, e yo don Gil Malric, e yo don Rodrigo Rodriguez, e yo Pedro Nunez, e yo Gil Perez e don Lope, juramos sobre Sanctos Evangelios e sobre la cruz a vos don Jaymes, rey de Aragon, de fazer complir este pleyto que de suso es dicho.

Testigos: don Rodrigo Xemenez, arçobispo de Toledo; don Teyllo, obispo de Palentia; don Johan, obispo de Osma e chanceler del rey de Castiella; e Ferrando Garcia, obispo de Siguença; de cavalleros de Castiella Alvar Gil, fijo de don Gil Malric; e Alfonso Garcia de Campos; Ferrando Garcia, fide don Garcia Ferrandez; de cavalleros de Aragon el ifante don Ferrando, don Pedro Cornel, don Pedro Ferrandez de Albarrazin, Arnalt de Rocaful, don Atorella, Xemen Perez, don Pedro Perez, e don Johan Perez, Ferrando Perez de Pina.

Acta sunt hec apud Agredam, pridie kalendas aprilis, anno Domini M.º CC.º XL.º.

411

1240, marzo

Doña Sancha, hija de don Rodrigo de Estada y de doña Inés, por mandato de su esposo, don Peregrino de Castellazuelo, entrega a don Pedro Maza y a su mujer, doña Toda, hija de don Fortuño de Estada, el castillo y la villa de Azara por mil quinientos morabetinos alfonsinos.

A. 9-30. Carta partida por ABC. Documento borroso.

Notum sit cunctis hanc cartam audientibus quod ego dompna Sancia, filia de don Rodrigo de Stada et de dompna Agnes, uxor eius, venio de manifesto vobis don Pedro Maza et uxor vestra dompna Toda, filia de don Fortun de Stada, quod ego, pro mandato dompno Peregrino de Castella-zol, viro meo, ut ego reddam vobis castro et villa de Azara cum omnes suas dretturas que a castro et villa de Azara pertinent vel pertinere debent

absque ullo retinimento; in tali vero pacto quod vos detis mihi M et D morabetinos bonos Alfonssinos boni auri rectique ponderis sine ulla plectesia et sine omni mala voce et sine ullu (*sic*) contrarietate; scilicet illos mille morabetinos persolvatis mihi in simul ordinandus quecumque voluerit, ego dompnam Sanciam antedictam primum et poredicta faciendo per unum annum; et illos D morabetinos quos remanserunt ad solvere, ego dompna Sancia abeam pleno posse pro tenere et exspectare dictum castrum et villa de Azara omnibus diebus vite mee; si ego tenere voluero, sedeat a mea voluntate, donech vos persolvatis mihi vel cui eo laxare voluero dictos D morabetinos. Tamen si vos antedictus Petri Maza et dompna Toda, uxor vestra, non tributeritis mihi illos M D morabetinos, sicut superius dictum est, ego dompna Sancia non sedeam tenguda vobis de atendere dictos convenios; sed vos mihi persolvendo dictos mille et D morabetinos, sicut superius scriptum est, ego antedicta dompna Sancia, uxor domno Peregrino de Castellazol, facio vobis dicto Petro Maza et dompna Toda, uxor vestra, homenage de hore et manus, quod vos persolvendo mihi vel qui ego mandavero dictos mille et D morabetinos cato reddam vobis dicto castro et villa de Azara cum suis pertinenciis, et compleam vobis dicta comenenza, quomodo dictum es superius, a bona fide et sine ullo ingenio.

Similiter ego dompnus Petrus Maza et dompna Toda, uxor mea, venimus de manifesto vobis dompna Sancia, uxor domno Peregrino de Castellazol, ut nos solvamus vobis vel cui vobis mandaveritis dictos mille et D morabetinos, et inde vos sitis bene nostra paccata a vestra voluntate; et convenimus vobis esse viditores, adjuvatores adfensare castra et villa de Azara et omnes suas pertinencias quopd ad castra et villa de Azara pertinent vel pertinere debent; et facimus vobis honorium de hore et manus de totum hoc atendere et persolvere vobis dictos morabetinos a vestra voluntate et sine ulla plectesia, et ut nos faciamus nulla força nec tolta ni greuge in dicto castro et villa de Azara nec in rebus eorum in nullis modis sine vestra voluntate et sine vestro mandamento, donech vos bene sitis paccata de iamdictos mille et D morabetinos, et si omnis convenios vobis non atenderemus et ultra vestra voluntate transigimus, sedeamus falssos et traditores et non abeamus posse accepere ad armas nec ad nullam salvatione in curia nec sine curia.

Ego dompna Sancia antedicta convenio vobis dompno Pedro Maza et dompna Toda, uxor vestra, attendere et adimplere dicto homenage et dicto convenio, sicut superius diictum est, supericulo de mea anima.

Testes sunt de hoc ex utraque parte, sicut superius scriptum est: dompnus Garssias de illa Serra et dompnus Rodricus de Muro, milites.

Actum est hoc in mense marcii, sub era M.^a CC.^a LXX.^a VIII.^a.

Petrus de Almege, pro mandato fratri Petrus de Lasserro, minori, hanc cartam scripsit et hoc sig^tnum fecit.

412

1240, abril, 2

Pedro Maza, señor de Sangarrén, reconoce que debe pagar a Domingo Tolla y a su mujer, Urraca, mil cuatrocientos sueldos jaqueses que le facilitaron para pagar a don Peregrino de Castellazuelo por Azara.

A. Extravagantes, n.º 39.

Notum sit cunctis quod ego Petrus Maça, senior de Sangarren, recognoscho et venio de manifesto quod debeo dare et persolvere vobis Dominico de Toylla et uxori vestre Urracha, permanantibus Barbastri, vel omni homo qui hanc cartam mihi ostenderiet et pro vestro bone requirenti fuerit, mille et CCCC.^{os} solidos denariorum bone monete laccensium. Videlicet in festo Sancti Iohannis Babtiste mensis iulii venturo CCC solidos; et in festivitate Sancte Marie mediantis augusti venturam CCCC solidos; et in festo Sancti Michaelis mensis septembri venturo DCC solidos. Quos mihi accomodavistis ad opus persolvere dompno Peregrino de Castellaçolo pro facto de Açara, et fui bene vestri paccatus voluntati mee. Et habeatis predictos denarios super castrum et villam de Azara et super omnis alias res meas mobiles et immobiles, habitas et habendas. Et convenio et promito Deo et vobis in manibus fratris Petri de Sera, guardianus Barbastri, bona fide, ut donem vobis fidanzias et paccatores, scilicet Arnaldum de Lac, canonicum et sacristam Oscensem, et Petrum Gilverti, ciutadanum Oscensem, qui faciant vobis dare et recuperare dictos denarios, sicut dictum est. Et si forte unumquemque predictorum terminum non persolvero vobis dictos

denarios, convenio et promito Deo et vobis et in manibus fratris Petri de Sera antedicti et facio vobis omagium manumque horis, ut teneam vobis ostaticos intus villam Barbastrus et non exeam inde ultra muros vetulos cum meis pedibus nec cum alienis sine vestra licencia, donech sitis pacati vestre voluntati de predictis denariis. Et si hoc non fecero abeatis pleno posse mea persona dicere male in curia et extra curia, tamquam homine qui transit suum omagium; et si forte feceritis aliquam missionem et dampnum aut destricum pro iamdictis denariis recuperandis, torum restituum vobis simplici vestro verbo absque omni sacramento et obstaculo. Et ego motificum cum omnibus rebus meis mobilibus et immobilibus seu vobis fideiussor et persolutor ut totum hoc compleam prout dictum est superius.

Sunt testes huius rey: Fortunius de Stata et Rodricus de Muro, milites.

Actum est hoc in presencia fratris P. de Sera, guardianus Barbastru, II.º dies introitus mensis aprilis, era M.ª CC.ª LXX.ª VIII.ª.

Iohannes, filius Petri de Almege, de mandato dicti Petri Maça, hanc cartam scripsit et hoc sigtnum fecit.

413

1240, abril, 12. Huesca

El prior y el capítulo oscenses ceden la iglesia de Santa María de Salas a la mensa episcopal.

B. *Libro de la cadena*, n.º 1, p. 1.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. LXV, p. 83.

Publicado por Ricardo del Arco Garay, art. cit., p. 48n.

Pateat universis quod cum nos Petrus Petri, prior, et conventus Oscensis ecclesie videamus et cognoschamus esse utili et expediens quod mensa episcopi Oscensis habundet, ut ipse episcopus honorifice possit sibi et sue familie providere. Videntes etiam quod si ecclesia Beate Marie de Salis, quam de iure ad mensam nostram credimus pertinere, ratione divisionis cumdam inter conventum et episcopum facte, eiusdem episco-

po subtrahatur, ad modum esset mensa ipsius episcopi attenuata, ipsam ecclesiam Sancte Marie de Salis et totum ius quod ibi mensa canonicorum habet, mense episcopi et ipsi episcopo in perpetuum donamus et concedimus sine omni retentione, et quicquid ius habemus in ipsa ecclesia vel in rebus ad eam pertinentibus quacumque ratione totum illud renunciamus pro nobis et nostris succesoribus in perpetuum. Protestantes et declarantes quod per hac donatione, cessione vel renunciatione nullam recompensationem, conditionem vel meliorationem volumus ab episcopo vel ab aliquo alio fieri nec est facta nobis vel mense nostre, quia ex sola liberalitate et quia videmus mensam episcopi indigere, donationem facimus supradictam. Uta autem supradicta meliori gaudeant firmitate, suscriptionem prioris et personarum presentis donationis pagine duximus apponendas.

Quod est actum in Capitulo Oscensi, pridie idus aprilis, anno Domini M.º CC.º XL.º.

(Columna A)

Ego Petrus Petri, prior Oscensis, per me et per toto Capitulo hoc signum facio.

Ego Garsias Petri, Oscensis prepositus, hoc signum facio.

Ego Arnaldus, Oscensis sacrista, hoc signum facio.

Ego Iohannes Açonar, prior de Rava, hoc signum facio.

(Columna B)

Ego Dominicus, Oscensis camerarius, hoc signum facio.

Ego Nicholaus, Oscensis precentor, hoc signum facio.

Ego Montanarius, prior Sanctarum Massarum, hoc signum facio.

Ego Petrus de Tamarito, sacerdos, de mandato Dominici, archidiaconus Camere Oscensis, qui ad mandatum prioris et Capituli predictorum hanc cartam suscepit, presentem paginam scripsi et hoc signum feci.

1240, abril, 18

El obispo Vidal da a Jimeno López de Riglos, por un tributo anual de dos morabetinos alfonsinos, unas casas en Siétamo que Guillermo de Alcalá había donado a Santa María de Salas.

A. 6-297. Carta partida por ABC. Falta el sello.

Pateat universis quod nos Vitalis, Dei gratia Oscensis episcopus, ob multa et grata servicia que vos Eximius Lupi de Rigulis fecistis nobis et ecclesie nostre et que adhuc vos facere speramus, damus vobis ad tributum dum nos Oscensi ecclesie prefuerimus, domos et hereditatem de Setomo, quas domos et hereditatem Guillelmus de Alcala dedit ecclesie Sancte Marie de Salis pro servicio unius lampadis. Ita videlicet quos quamdiu nos prefuerimus ecclesie Oscensi vos teneatis dictas domos et hereditatem pro nobis et pro ecclesia Sancte Marie de Salis, et detis nobis quolibet anno in festo Assumptionis Beate Marie duos morabetinos Alfonsinos. Et statim cum nos desierimus preesse ecclesie Oscensis revertatur dicte domus et hereditas ecclesie Sancte Marie de Salis cum omni melioramento quod vos ibi feceritis. Si autem vos volletis nobis solvere dictos duos morabetinos quolibet anno, ut dictum est, dum tenueritis domos et hereditatem predictam in continenti, nos possimus recuperare dictam hereditatem et domos et ea vobis auferre.

Et ego Eximius Lupi predicti recipio a vobis domno V., Dei gratia Oscensis episcopus, predictam donationem sub conditionibus supradictis, promittens vobis omnia supradicta attendere et complere, bona fide et sine fraude.

Huius rei testes sunt: Guillelmus Raimundi, rector ecclesie de Martino, et Iohannes Petri de Guimon. Ut autem presens carta plena gaudeat firmitatem, eam signi et sigilli nostri munimine roboramus.

Actum est hoc XIII.º kalendas madii, anno Domini M.^o CC.^o quadragesimo.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †.

Ego Bernardus Brancha, scriptor domni V., Oscensis episcopi, de mandato eius hec scripsi et sigillum domini episcopi huic carte apposui et hoc signum feci.

415

1240, abril, 21

Trasunto del testamento de Pedro Miguel, redactado en 1238.

B. *Libro de la cadena*, n.º 362, p. 195.

[H]oc translatum est a quodam originali fideliter sumptum, in quod sic habetur XI.º, kalendas madii, anno Domini M.º CC.º XL.º:

[Vid. documento n.º 383].

Signum Guyllelmi, diachoni, qui hoc scripsit die et anno quo supra.

416

1240, abril, 24

Pedro de Sanciabita y su mujer, Guillerma, se ofrecen con todos sus bienes al hospital de San Miguel de Huesca y dan dos viñas en los términos de Albarra y Guatatén de Suso.

A. 9-210. Carta partida por ABC.

B. *Libro de la cadena*, n.º 559, p. 298.

Notum sit cunctis quod ego Petrus de Sanciabita et ego dompna Guillelma, uxor eius, optimo corde et spontanea voluntate, damus et offerimus nos ipsos vivos et mortuos Deo et hospitali Sancti Michaelis Oscensi. Et damus et offerimus eidem hospitali omnes res nostras mobiles et sedibiles quasmodo habemus et de cetero habebimus et nominatim duas vineas nostras, de quibus una vinea est in termino de Albarra et alia vinea est in termino de Guataten de Orsum. Et predicta vinea que est in termino de Albarra affrontat in prima parte in vinea publica; in secunda parte in campo Dominici de illa Montanea; in tertia parte in vinea Raimundi de Montpestler; in quarta parte in campo Iohannis de Petra Alta et in vinea de dompna Iusta de Arnaldo Porterio. Predicts vero vinea que est in termino de Gua-

taten de Orsun affrontat in prima parte in vinea filiorum de Carnaron; in secunda parte in vinea que fuit de illis de Albuala; in tercia parte in vinea que fuit Vitalis de Tarba; in quarta parte in vinea Petri Torner. Sicut iste iam dicte affrontationes predictas duas vineas concludunt undique, sic totas illas integre damus et offerimus Deo et predicto hospitali Sancti Michaelis, cum introitibus et exitibus suis et cum omnibus directis et pertinenciis suis et omnes alias res nostras mobiles et sedibiles quasmodo habemus et de cetero habebimus ubicumque sint, in tali convenientia quod omnibus diebus vite nostre serviamus Deo et ipsi hospitale predicto et pauperibus ipsius hospitalis fideliter et bene ac benigne; et quisquis de nobis duobus alii supervixerit, possit contrahere matrimonium, cum assensu et voluntate episcopi, sacriste, iusticie et iuratorum Oscensium qui pro tempore fuerint; et unusquisque nostrum in suo obitu possit dare et dividere de bonis hospitalis pro anima sua ubicumque voluerit centum solidos de moneta firmata tunc a domino rege in Aragone; et unquam non possimus vendere nec alienare nec minuere nec affollare aliquid de vineis vel rebus predictis, sec semper sint hereditates et res proprie predicti hospitalis.

Actum est hoc in presentia dompni Petri Petriz, prioris, et dompni Garssie Petri, prepositi Oscensis, et dompni Bernardi Marchesii, iusticie Oscensis. Huius rei testes sunt: dompnus Raimundus Gasc et dompnus Berengarius Galdini.

Quod est actum VIII.º die in exitu mensis aprilis, sub era M.^a CC.^a LXX.^a octava.

Nicholaus Giliberti hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

417

1240, abril, 24

El obispo y el capítulo oscenses, con el asentimiento del justicia y los jurados de Huesca, encomiendan a Pedro de Sanciabita y a su mujer, Guillerma, el hospital de San Miguel.

A. 9-210. Carta partida por ABC.

B. *Libro de la cadena*, n.º 560, p. 298.

Publicado por Ricardo del Arco Garay, art. cit., doc. V, p. 83.

In Dei nomine et eius gratia. Cunctis sit manifestum quod nos dompnus Vitalis, Dei gratia Oscensis episcopus, cum consilio et voluntate dompni P. Petri, prioris, et dompni A. de Lacu, sacriste, tociusque conventus Oscensis; et cum consilio et voluntate dompni Bernardi Marchesii, iusticie, et dompni Petri Sora et dompni Iordani de Avicanda, iuratorum Oscensium, et dompni Petri Lupi de Sacristia et multorum proborum hominum Osce. Comendamus vobis dompno Petro de Sanciabita et uxori vestre Guillelme illud nostrum hospitale quod habemus ante cimiterium Sancti Michaelis de Osca. Tali modo comendamus et concedimus vobis iamdictum hospitale ut habeatis et possideatis et manuteneatis illud, per manum nostram, omnibus diebus vite vestre cum omnibus suis directis que nunc habet vel habebit de cetero et cum universis rebus quas vos modo datis ipsi hospitali cum corporibus vestris. Hoc totum damus vobis ad servicium pauperum et ad fidelitatem nostram et tocius populi Osce. Tamen non liceat vobis aliquo modo alienare aliquid de rebus mobilibus et immobilibus predicti hospitalis sine assensu nostro. Volumus etiam et stabilimus quod post mortem vestram de vobis ambobus, predictis dompno Petro de Sanciabita et dompna Guillelma, uxore vestra, predictum hospitale cum universis directis suis et cum omni melioratione quam in eo factam habueritis, sine omni inquietatione, in pace et sine contraria, revertarur in dominium nostri et populi Oscensis.

Similiter ego Petrus de Sanciabita et ego Guillelma, uxor eius, qui sumus predicti, ex optimo corde recipimus de vobis domno Vitali, Dei gratia Oscensi episcopo, et universis suprascriptis, predictum hospitale; et damus nos Deo in vita et in morte et gloriosissimo hospitali predicto cum toto quantum hodie habemus et in antea habere potuerimus de sedibili et de mobili, sicut in carta memoriali continetur; et promittimus Deo et vobis obedientiam et fidelitatem, et convenimus vobis quod serviamus pauperibus, sicut antedictum est, per bonam fidem, et quod simus boni et fideles ad utilitatem et meliorationem iamdicti hospitalis, et quod attendamus vobis convenientias predictas sine enganno omnibus diebus vite nostre.

Huius rei testes sunt: dompnus Raimundus Gasc est dompnus Berengarius Galdini.

Quod est actum VIII.º die in exitu mensis aprilis, sub era M.^a CC.^a LXX.^a octava.

Nicholaus Giliberti hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

418

1240, abril

El prepósito García Pérez da a Juan de Cajal, ciudadano oscense, y a su mujer, Sancha, dos viñas en Huesca, en los términos de Avincaraz y Los Almatas, para que las trabaje, con la obligación de entregar un tercio del producto a la prepositura.

A. 2-395. Carta partida por ABC, con signaturas (parte inferior).

B. 2-400. Carta partida por ABC, sin signaturas (parte superior).

Noverint universi tam presentes quam posteri quod nos dompnus Garsias Petri, Oscensis prepositus, cum assensu et voluntate domni V., Dei gratia Oscensis episcopi, et dompni P., prioris, et totius conventus ecclesie Sancte Marie Sedis Osce, damus ad laborem, cum hoc instrumento firmiter valituro, tibi Iohanni de Cayxal, civi Osce, et uxori tue Sancie, duas vineas que sunt in Osca et suis terminis. Altera earum est in termino de Avincaraz, que habet affrontationes ex una parte viam de Prevetro; et alia parte vineam Mathei de Sancio Lopez; et alia parte vineam filiorum de Galin Lup et vineam Raymundi de Cenda. Alia quoque vinea est in termino de Los Almatas; habens affrontationes ex una parte regarium et ab aliis tribus partibus vineam Dominici Iohannis, pelliparii. Sicut enim iamdicte affrontationes nominatas vineas undique continent et circundant, sic tibi predicto Iohanni et Sancie ipsas concedimus hoc tenore ut popules et plantes et labores et meliores eas bene, et solvas nobis et nostris successoribus preter decimam et primiciam terciam partem omnis vindemie quam in eis percipies intus in ipsis vineis fideliter annuatim, sed cum ipsas vindemiabis per unam diem prius facias nobis scire. Item si forte iamdictas vineas aliquo tempore tibi vendere oporteret recurssurus ad nos X solidos removendo de promisso super eis vere tibi precio et ipsas nobis liceat retinere. Et est manifestum quod in predicta tertia non intelligitur decima et primicia

ymmo debet primitus solvi ipsa decima et primicia de comuni et de residuo debet dari dicta tertia dum vero integre observabis ea que superius sunt predicta, iamdictas vineas tibi iamdicto Iohanni et uxori tue Sancie et tue posteritati concedimus habendas et firmiter possidendas quantum tibi fuerit vita comes, cum omnibus ingressibus et earum egressibus ac arboribus fructiferis et infructiferis, aquis, iurisdictionibus et pertinentiis ei debentibus de iure modo aliquo pertinere, ad dandum, scilicet comutandum et inpignorandum et vendendum tuo consimili, tu et filii tui et filie et omnis generatio et posteritas tua, per secula cuncta.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †.

Ego G., Oscensis prepositus, hoc sigtnum facio. Ego A., Oscensis sacrista, hoc sigtnum facio. Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo hoc sigtnum facio. Ego Dominicus, archidiaconus Oscensis Camere et laccensis, hoc sigtnum facio.

Huius rei sunt testes: Petrus Amargos et Sancius, gener Petri Coquinarii.

Quod est actum mense aprilis, era M.^a CC.^a LXX.^a VIII.^a.

Iohannes de Albero scripsit.

419

1240, mayo, 1

Juan de Mazolas, habitante de Huesca, reconoce que debe siete sueldos jaqueses a la prepositura por dos viñas en el término de Barbadagulla que tiene a treudo de Pedro Raimúndez de Alquibla.

A. 4-796.

Manifestum sit omnibus tam presentibus quam futuris quod ego Iohannes de Maçolas, qui habito in Osca, concedo et venio de manifesto in presencia bonorum hominum, vobis dompno Garcie Petriz, preposito ecclesie Sedis Osce, quod teneor redere et paccare vobis et successoribus vestris de Prebostria ecclesie Sedis Osce, omni tempore annuatim in die mercuris mediantis quadragesimo, illos VII solidos de tributo quos consuevi pacare Petro Raymundi de Alquibla et Dominico de la Cambra et uxori eius Marie

et Micaheli, filio antedicti Petri Raymundi, pro illis duabus vineis de Barbadagullya quas teneo ad tributum de predicto Petro Raymundi. Quarum prima vinea affrontat in prima parte in vinea de Boneta la Longa; in secunda parte in vinea dompni Bernardi Marchesii; in tercia parte in via publica; in quarta vero parte in Alhandeca. Secunda vinea affrontat in prima parte in vinea Andrei de lacca; in secunda parte in reguerio; in tercia parte in via publica. Sicut iste iamdicte affrontationes predictas vineas undique circumdant, ita obligo vobis illas et successoribus Prebostrie ecclesie Sedis Osce pro iamdicto tributo, ut habeatis illum salvum et securum super illas per in perpetuum, sicut melius et plenius dare consuevi pro illis, supradictis Petro Raymundi et Dominico de la Cambra et uxori eius Marie et Micaheli, filio supradicti Petri Raymundi, et sicut plenius continetur in pagina donacionis quam fecerunt Dominicus de la Cambra et uxor eius Maria et Micahelis, filius Petri Raymundi, de predicto tributo Deo et Prebostrie ecclesie Sedis Osce, ita concedo vobis illum pacare et successoribus vestris sine aliqua diminucione per in perpetuum.

Huius rey testes sunt: Fortunius Lupiz de Avenna et Iohannes Tron, ciues Oscenses.

Actum fuit hoc in mensse madii, prima die, sub era M.^a CC.^a LXX.^a VIII.^a. Raymundus de Benasch scripsit.

420

1240, mayo, 10

García de Liesa, Domingo de Zaragoza y Juan Negro, árbitros en el pleito entre el obispo Vidal y los clérigos barbastrenses, establecen en veinte el número de clérigos de la iglesia de Barbastro.

B. *Libro de la cadena*, n.º 446, p. 231.

Publicado por Ricardo del Arco Garay, art. cit., p. 43.

Anno Domini M.^o CC.^o XL.º, VI.º idus madii, videlicet die iovis secunda eisdem mensis.

Conescuda cosa sia a tots omes que nos don Garcia de Liesa et don Domingo de Çaragoça et don J. Negro, arbitres electos sobre el pleyto que era

entre don Vidal, vispe d'Osca, e los clergos de Barbastro, nos arbitrando et lodando dizimos assi, sots la pena establida de mil morabetinos, que los clergos de Barbastro, los presents et els qui vernan, que ayan en beneficio personal aquella prebenda manual e cotidiana que es dita racion mayor, et el cierto nombre e deffenido de vint clergos en la iglesia de Barbastro, en aquel racion et en el qual numero los trobo el senyor vispe don Vidal quando vino en lo vispado, et porque so antecessor los avia acortado et establido et en el davandit numero los que'n minguan que y sian complidos et que sia observado por todos tiempos en la devandita iglesia.

421

1240, mayo, 15

El obispo Vidal reduce el tributo de la mensa canonical a cien cahíces de trigo.
A. 2-56. Falta el sello.

Pateat universis quod cum nos Vitalis, Dei gratia Oscensis episcopus, videamus mensam canonicorum Oscensis magnis et inevitabilibus expensis gravatam, adeo quod redditibus non sufficientibus ipsius maximis sit gravata honeribus debitorum. Videntes etiam quod tributum quod mensa episcopi recipit in eadem propter sui inmensitatem eidem mense tam honerosum quam dampnosum existit, eo quod mille solidos et sexaginte mettetas vini vel quadraginta mettetas musti et viginti mettetas malloli et centum kafficia ordeï et quinquaginta kafficia avene annua percipiat in eadem, et credentes expedire nobis et nostre ecclesie, ut eadem mensa canonicorum adeo inpignetur, quod et honus valeat evadere debitorum et sustentamentum canonicorum taliter ministrare quod divinum servicium in dicta ecclesia nullatenus minuatur, ex mera et sola liberalitate eidem mense canonicorum pro nobis et nostris succesoribus predictum tributum in perpetuum remittimus et donamus, renunciantes omni iuri quod nobis competit in eodem, exceptis centum kafficiis ordeï que in ea annua percipienda nobis et nostris succesoribus retinemus. Et hanc donacionem facimus liberaliter atque pure, volentes nec expectantes aliquam recompensacionem nobis vel mense nostri fieri ullo modo immo siquam forte

aliqua verba inter aliquas personas fuerunt dicta vel habita recompensacione vel cambio vel permutacione illa volumus non habere vigorem immo renunciamus eisdem quia non propter aliaquam spem recompensacionis hanc donacionem facimus set propter utilitatem et necessitatem Oscensis ecclesie ne in ipsa servicium divini officii minuat.

Ut autem supradicta meliori gaudeant firmitate, presentis remissionis et donacionis paginam signi et sigilli nostri munimine duximus confirmandam.

Quod est actum idus madii, anno Domini M.º CC.º XL.º.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †.

422

1240, julio, 13

Testamento del caballero Pedro de Monteagudo.

A. 2-708. Carta partida por ABC.

B. *Libro de la cadena*, n.º 599, p. 316.

In nomine Sancte Trinitatis et individue unitatis. Universis pateat presentem paginam inspecturis quod ego Petrus de Monteaguto, miles, sanus et incolumis, in meo pleno sensu et bona memoria cognoscens per Dei gratiam que periculosus sit states vite presentis et hora mortis incerta sit omnibus et illis maxime qui armis contra hostes quoslibet frequencius accinguntur dispositione divine et omnia me comites, volo condere testamentum.

In primis mando omnes meas iniurias restitui et omnia mea debita que vere debita vel iniurie apperverint ubicumque, et quia nichil habeo quod ad restituendas iniurias et ad solvenda debita eam in pace valeam obligare, obligo adhec supradicta alqueria de Carlet et Turre de Alfarb, que mihi et meis donavit dominus rex ad faciendas proprias voluntates in perpetuum, sicut in instrumento quod inde habeo continetur. Volo igitur et mando quod omnes fructus qui debet et poterunt percipi de Carlet et de Turre de Alfarb poneatur in restitutione iniuriarum mearum et solucione debitorum

meorum quousque omnibus quibus aliqua iniuriam in tali vel aliquid debeo sit plenarie satisfactum.

Et quod an Galaubia, cognato meo, debeo adhuc octingentos solidos Morlanorum, ratione dotalicii sororis mee, volo, si ego dicerem intestatus, quod totum arnesium meum suscipiat in pagam pro quanto valuerit; et si aliquid superaverit, servientibus qui mecum sunt dividatur, et si aliquid deserit integretur dictus cognatus meus alquerie.

Volo in super quod si ego dicerem, quod domina uxor mea teneat, possideat et expletet omnia que habeo in Vasconia, mobilia et immobilia, quandiu in viduitate sua voluerint vivere; si tamen vellet intrare ordine aut alio vero forte matrimonialiter copulari, mando quod primogenitus filius meus, quem heredem constituo, teneatur dare matri sue, dicte uxori mee, DC solidos Morlanorum, et habeat illos in castro de Monteaguto et in exitibus et redditibus eiusdem; et etiam dominus de Monteaguto teneatur persolvere quarto filio D solidos Morlanorum. Secundo filio meo relinquo hereditatem quam habeo in regno Valencie, donacionem videlicet supradictam quam feci dominus rex mihi et meis in perpetuum; solutis tamen primo inde fructibus percipiendis in successive mille morabetinos Alfonsinos aut pluries, si pluries esset necesse, ad restituendas iniurias et ad omnia mea debita persolvenda, qui bene et plenarie de fructibus percipi poterint ante quam filius meus secundogenitus ad etatem perfectam veniatur vel ad annos quibus per se debeat donari, in signum autem et memoriam quod dominus de Monteaguto hereditatem de Carlet et Turrin de Alfarb propriis expensis et suis iuribus adiuvante Domini adquisivit, semper filius meus dominus de Carlet teneatur mittere annuatim L morabetinos Alfonsinos in perpetuum domino de Monteaguto per Turrin de Alfarb; et si forte nollet, dimittat sibi dictam Turrem de Alfarb liberam et quietam cum omnibus pertinentiis suis sine fraude aliquo et diminutione. Et etiam tenetur persolvere tercio filio meo D morabetinos Alfonsinos; item relinquo tercio filio meo terram de Iaca et de Latiesses et de Osca et de Alborge et brevius quicquid iuris habeo vel habere debeo in regno Aragonis, et D morabetinos Alfonsinos, quod dominus de Carlet debet ei persolvere. Quarto filio meo relinquo totam terram que data fuit mihi pro uxore mea matre sua ad hos-

tium ecclesie, scilicet sex casales in Comenge; et quicquid iure hereditatis matris filiiis meis debebat contingere isti quarto filio meo pro parte sua hereditaria, relinquo totum extra terram d'Estampuras quam ad dominio Montisaguti nolo alienare ullomodo, et dominus de Monteaguto tenetur ei persolvere D solidos Morlanorum quos ei dimitto. Prolem vero quam uxor mea habeat in utero in recessu meo, offero ipsa Deo si vixerit; ita videlicet quod, si filius fuerit rogo abbatem et conventum Sancti Severi quod ipsum in monachum suscipiant tamen pro Domino lhessuchristo; si vero femina fuerit, rogo similiter et suplico abbatisse et conventui de Mamueras quod eandem gratias suscipiant similiter pro Domino lhessuchristo; nec respectum habeant ad aliquod temporalem set ad salutem tantummodo animarum detur tamen illud unus bonus casale ne monasterium adgravetur.

Hoc predictum testamentum dimitto in manu et in posse illius qui in finem meum erit episcopus Valencie et de archidiacono eiusdem; et rogo eis diligenter quatenus iuxta preceptum meum compleant et complere faciant que superius scriptum est in omnibus. Et volo firmiter et mando quod illi qui ad finem meum predictas hereditates tenuerint, quod post finem meum teneant illas pro domino episcopo et pro archidiacono Valencie, et de redditibus et de expletis quos inde exierint respondeant eis donec sit totum completum, sicut superius scriptum est. Et volo firmiter et mando quod nec uxor mea neque filii mei nec aliquis homo nec femina istius seculi possint aliquid contradicere nec revocare in predicto testamento, et quando fuerit totum completum reddant dictas hereditates dictis filiiis meis sicuti illas eis dimitto.

Sunt inde spondelarios et testes: dompnus Arnaldus Raymundi et dompnus Raymundus de Labarta, milites.

Quod est actum IIII.º idus iulii, sub era M.^a CC.^a LXX.^a octava.

Andreas, Oscensis scriptor, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

423

1240, septiembre, 16

Los clérigos de Barbastro apelan al papa en su pleito con el obispo Vidal.

B. *Libro de la cadena*, n.º 412, p. 218.

C. *Libro de la cadena*, n.º 673, p. 351.

Publicado por Ricardo del Arco Garay, art. cit., p. 39.

Documento inserto en el documento n.º 448.

[C]onescuda cosa sia a totz omnes cum nos clergos de Barbastre, ço es assaber Ugo, vicari, J. Roy, G. Frontin, R. de Barchao, F. de Turla et G. de Liesa, cavaler, et D. de Çaragoça et Jo. Nigro et tots los juratz els conseylles et tot lo poble de Barbastre, elegems don G. de Salanova que dices per la ecclesia e per los clerguos et per tot lo poble davandit pregarias al seyyor don Vidal, vispe d'Osca, que el que lexas si'l plazia dels greuges quels fazia a la egresia et als clerges en toller et establir el certo numero dels XX clerges servidors de la eglesia de Sancta Maria la Mayor de Barbastre e quels lixas a els de mingar lurs beneficiis; et le vispe non quiso odir los pregos que don Guerlat decia, per la qual cosa don Gyralt de Salanova davandito assi como lo avian pregado, per la eglesia e per los clergos et per toto lo poble de barbastro apella viva vos et dix assi en esta manera: «Seyyor vispe, per vos non voletz odir nostras pregarias sobre estos greuges antedictos et per que vos vedemos irado contra nos per totas cosas que fazer nos en queredes, appellamos et metemos en protectio del papa la eglesia de Barbastro et todas sus pertinencias et los clergos et sos ordes et sos beneficis et todo lo poble de Barbastre».

Et semos en testimonias d'aquesta appellation: don Pelegrin de Castellazol et don G. d'Oz et don Galindez de Sase et Bn. Geson, capellan.

Et esta appellation fo feyta al tercer domingo del mes de setembre, videlicet XVI.º kalendas octubre, anno Domini M.º CC.º XL.º.

424

1240, septiembre, 27

El prepósito García Pérez constituye a Domingo Former como vicario perpetuo en la iglesia de Anzano.

A. 7-129. Carta partida por ABC. Mala conservación.

Notum sit cunctis quod ego Garssias Petri, prepositus Oscensis, vos Dominicum Former, sacerdotem [...] constituo vicarium perpetuum ecclesie de Ançano toto tempore vite vestre. Tali modo quod in dicta [ecclesia faciatis perpetuam] residenciam omni tempore vite vestre, et faciatis et fieri faciatis in propria persona, sicut de [...] ecclesie honorifice toto tempore vite vestre. Et dono vobis, ratione vicarie, totam [...] decimam vini et omnes oblationes panis, vini, candelarum atque denariorum et [...] atque penitenciarum et omnes arbellas et milia et fabas et linum et agrios et la[...] Retineo tamen michi et Prepositure Oscensis totam decimam frumenti siliginis, ordei et ave[ne] [...] mestiço, recipiatis et habeatis vos unoquoque anno tria kaficia, et quod super fuerit [...] [Preposit]ure Pscensis; retineo tamen si de decima de mestico minus quam tria kaficia fuerit illud [...] pro mestiço, vos etiam provideatis michi ibidem bis in anno cum quatuor equitaturis et octo hominibus; et faciatis ecclesie et vicinis servicium, sicut fieri est actenus consuetum; et in tempore messium homini meo quem in predicta villa statuam ad iura mea colligendum in pane et vino, ego providebo vos vero eidem in pulmentis sive cozina teneamini providere; in super ego dabo vicinis ecclesie antedicte panem et vinum, secundum quod consuetum est, in decimis collegendis. Hanc autem vicarium [...] [ecclesie] supradicte confero ego G. Petri, prepositus supradictus, vobis predicto Dominico Former [...] iuribus archidiaconalibus in hus que michi retineo et in hus qui vobis dono.

[Et ego] Dominicus Former predictam vicariam recipio a vobis domino G., preposi[to Oscensi] [...] obedienciam in hus que oportet et hominium vobis inde facio ore et mani[bus] [...].

[Huius rei testes sunt] [...] de Banastas et Petrus de llerda et Guillelmus de Sexena [...] et Dominicus de Cambron, sacerdos, et Petrus Lupi de sacristia et Petrus de [...] et Sancius de Boyl.

Quod est actum V.^o kalendas octobris, sub era M.^a CC.^a LXX.^a octava.

Sig†num Nicholai Giliberti, publici scriptoris Oscensis, qui hanc cartam scripsit cum litteris suprapositis in X.^a linea, ubi dicitur «rei».

1240, noviembre, 5

Los clérigos de Barbastro notifican al obispo Vidal haber apelado al papa en el pleito que mantienen con dicho obispo.

B. *Libro de la cadena*, n.º 412, p. 218.

C. *Libro de la cadena*, n.º 674, p. 352.

Documento inserto en el documento n.º 447.

Notum sit vobis domno V., Dei gratia Oscensi episcopo, et omnibus presentem paginam inspecturis quod nos Ugo, vicarius ecclesie Sancte Marie Barbastrensi, cum sociis suis clericis prefate ecclesie, die mercurii prima mensis octobri vidimus P. Eximini et P. Marthe, canonicos Oscenses, mandantes nobis ex parte vestra ostendendo litteras vestras quod nos die martis IIII.^a eiusdem mensis ante vestri presenciam apud Oscam venientes compareremus, nos vero quia iam G. de Salanova, miles, pro nobis et se et populo Barbastrensi appellando ad dominum papam ecclesiam Barbastrensem et nos populum, sicut in libello ipsius appellationis continetur, sub protectione domini pape posuerant, renovando etiam ipsam appellationem coram dictis canonicis et in presencia Martinus de Santio Clavigero et Geraldus del Mas, clerici Barbastrenses. Iterum ante receptionem et apercionem ipsarum litterarum ad dominum papam appellavimus. Item quia vos domnus V., Oscensis episcopus, cotidie nos gravare et ecclesiam non cessatis, ad dominum papam in hunc modum iterum appellamus:

Pateat sanctissimo patri ac domino G., Dei dignatione et merito sacrosancte Romane ecclesie summo pontifice et universali et omnibus presentem paginam inspecturis, quod nos clerici Barbastrensis Ugo, videlicet vicarius, et F. de Turla, et I. Rubens, et B. de Turmo, et G. Frontini, et R. de Barchao, et G. de Sentgrat, visis gravaminibus que vos domnus V., Oscensis episcopus, infestis nobis et sociis nostris destrituendo numero XX.^{ti} clericorum statutum in ecclesia memorata et diminuendo porciones et dignitates et omnia iura que in ecclesia possidemus vel aliquo iure possidere debemus, et super inpetitione quam de instrumentis beneficiorum nostrorum similiter facitis ab istis omnibus manifestis et presentibus gra-

vaminibus et multis aliis, renovando appellationes quas vicini nostri pro ecclesia nostra et nobis et se nuper ad dominum papam fecerant U., vicarius ecclesie Barbastrense pro se et nobis, sociis suis, coram canonicis Oscensis P. Eximini et P. Marthe similiter fecerant, ponendo ecclesiam Barbastrensem memoratam cum omnibus pertinenciis suis et personas nostras et ordines et omnia beneficia nostra que in ecclesia Barbastrense possidemus et omnia alia quecumque in mundo habemus, appellamus ad dominum papam et assignamus vobis domno V., Oscensi episcopo, diem assignatam, videlicet prima die dominica proximi et venturi primi mensis ianuarii, in qua die, Deo concedente, comparebunt coram domino papa vobis super premissis omnibus responsuri B. de Turmo et G. Frontini, clerici prefate ecclesie Barbastrensi, procuratores in omni causa que vertitur ad presens vel verti speratur inter nos et vos.

Actum est hoc die lunis prima mensis novembri, anno Domini M.^o CC.^o XL.º.

Hec autem appellatio ultima facta est quando D. de Portespana ostendit nobis litteras domini Oscensis episcopi, die prefixo et anno, et fuerunt testes, quod nos clerici Barbastrensis fecimus: F. de Orbellito, P. de Fornell et G. de Liesa.

426

1240, noviembre, 6

García de Sengrat, clérigo de Barbastro, se dirige, en nombre de sus compañeros, al obispo Vidal, presente en Berbegal.

B. *Libro de la cadena*, n.º 412, p. 218.

C. *Libro de la cadena*, n.º 673, p. 351.

Documento inserto en el documento n.º 447.

Anno Domini M.^o CC.^o XL.º, die martis prima novembris.

Miserunt clerici Barbastrenses, videlicet Ugo, vicarius, et F. de Torla, et I. Rubens, et B. de Turmo, et G. Frontini, et R. de Barchavo, diachoni, et G. de Sengrat, socium suum, ad dominum episcopum Oscensem, non renunciando iurisdictioni sue neque appellationibus quas fecerant, set ad cautelam quia omnes non audebant ire illuc, propter metum domni P. Maçe

qui minatus fuerat propter episcopum ipso prendente eos si extra Barbastrum invenire posset vellut sarracenos interficere; et ipse G. de Sengrat, pro se et suis sociis predictis, presentavit se in abbacia de Berbegal coram predicto V., Oscensi episcopo, et dixit ei: «Domine, ad quid volebatis clericos Barbastrenses coram vestra presencia comparere?». «Quia dictum est mihi quod vos et ipsi furati estis mihi decimas». Et dixit G. de Sengrat: «Nos non furati sumus vobis decimas, set quia in hoc et in aliis perpendimus nos propter malam voluntatem quod nobis habetis gravare nos multociens pro me et sociis meis predictis primas omnes appellationes invocando, alias ad presens ad dominum papam appello et ipsi similiter socii mei appellant». Et tunc dictus G. de Sengrat dedit ei libellos appellationum quos socii sui ante fecerant, et de ipsis et de presenti appellatione ponendo ecclesiam Barbastrensem cum omnibus pertinenciis suis et personas sociorum suorum et suam sub protectione domini pape, et fecit testes de hiis omnibus G. de Barchavo, vicarium ecclesie de Berbegal, et I. Maiorem, clericum eiusdem ecclesie, et P. Enneci, milite, et G. de Turribus, civem Ilerdensem, et I. de Podio et P. de Iohannes Sancii. Et dominus Oscensis episcopus non remansit propter hoc quim procederet contra predictos clericos Barbastrenses et debitas in eos ferendo sentencias et auferendo eis omnia iura et beneficia que in ecclesia Barbastrensi habebant.

Actum est hoc anno et incarnatione et die prefixis, ipso die I. de Podio, qui cum G. de Sengrat pro populo Barbastrensi obtulit libellum appellationis quem G. de Salanova pro clericis et populo et ecclesia fecerat et dominus episcopus proierit ipsum in ignem.

427

1240, noviembre, 10

Doña Martina, mujer de Pedro Mortal, dona unas heredades en Huesca a su hijo Domingo.

A. 2-198.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta donacionis quam facio ego dompna Martina, uxor que fui Petri Mortal, vobis Dominico, filio meo. Placuit mihi, optimo corde et voluntate, in presencia bonorum hominum, cum

hoc presente instrumento perpetuo valituro, dono atque concedo vobis omnes hereditates meas et res mobiles quas ego hodie [habeo] vel modo aliquo habere debeo in Osca et in omnibus terminis suis, ecepto I campo que est in termino de la Xareya et I vinea in termino de Barba d'Agulla, quas ego dedi ad Michalet, filio meo, ex parte patris et matris pro sedibili, qua parte accepit Iohann Toriello de me, in voce de dicto Michalet, quia ipse non habet etatem. Predictum campum tenet se cum vinea de Domingo Gile et cum via publica. Dictam vineam tenet se cum vinea de Belenguera d'Aviçanda et cum via publica. Omnia alia bona mea mobilia et immobilia dono supradicto filio meo Dominico, scilicet casas et casales, ortos et ortales, campos et vineas, adompnas et aliaçiras, totum ab integro, heremum et populatum, casis de terra usque ad celum, cum introitibus et exitibus earum et cum omnibus suis directis et pertinenciis, sine aliquo retinimento. Tali pacto dono vobis omnes res antedictas quod, omnibus diebus vite mee, detis mihi victum et vestitum honorifice pro posse vestro; et eciam post finem meum detis pro anima mea C solidos laccensis in illi loci ubi ego mandavero; et vos complendo mihi in omnibus, sicut dictum est superius, volo quod ab hac die in antea habeatis et possideatis omnes res antedictas ad vestram propriam hereditatem in perpetuum. Ad maiorem vestram securitatem dono vobis fidança de salvetate de omnia supradicta quam vobis dono de totis hominibus et feminis, per fuerum Osce: Dominicum Sanio de Sos, qui stat in Osca, et meipsam cum eo in simul.

Sunt testes: dompnus Ugo Martini et Iohannes Lupi de Stella.

Quod est actum mense novembris, X.^o diebus intratis, sub era M.^a CC.^a LXX.^a VIII.^a.

Arnaldus Duhet scripsit et hoc sigt num fecit.

428

1240, noviembre, 20

Esteban, prepósito de Santa María de Alquézar, promete fidelidad al obispo de Tortosa.

B. *Libro de la cadena*, n.º 366, p. 196.

[N]overint universi ad quos presens scriptura pervenerit inspectura quod ego Stephanus, prepositus constitutus domus Sancte Marie de Alquezar, promitto Deo et Beate Marie semper virgini et vobis venerabili patri et domini P., Dei gratia episcopo Dertusensi, et successoribus vestris canonice substituendis, quod eio fideliter in procuracione domus mihi comisse et obediens adque fideliter omnibus mandatis vestris sicut decet sicut vestre et me fidelitati.

Item promitto sub atestatione premissa vobis domino episcopo et clericis omnibus Sancte Marie quod domum fideliter procurabo et providebo omnibus clericis, secundum bonam consuetudinem et constitutionem factam et laudabiliter approbanta.

Promitto etiam quod domos abbacie que modo sunt vel necesarie fuerint de novo faciam et iam factas tenebo conductas et omnia vasa viaria que in domo habentur vel in cellans alicubi refficere faciam et que necesaria fuerint augmentabo.

Item promitto, sub ea atestatione, quod redditus ecclesie fideliter congregabo et congregatos tenebo in domibus vel granariis abbacie; et quod omnia debita que modo sunt persolvam usque ad tempus quod michi duxeritis prefigendu; et quod de novo debita non actescam nec proventus aliquos in debitis, obligabo sine debito aliquo domum tenebo liberam et quietam; quod si forsitem me mori contingiere et debita non fuerint persoluta, de meo proprio persolvantur.

Item autem promitto, sub atestatione divini iudicii, quod ego vos venerabilem patrem ac dominum P., episcopum Dertusensem, et successores vestros semper recipiam cum reverencia et honore, et pro posse meo honorificabo vos et sufficienter procurabo, secundum consuetudinem a vobis et sedecessoribus factam; nuncios autem vestros suscipiam cum honore, si clerici fuerint vel layci, et eis necessaria procurabo, secundum quod qualitas exigit personarum Oscensi episcopo semel in anno providebo, secundum quod inter vos et ipsum scimus esse constitutum.

Item promitto quod numquam veniam contra compositionem factam inter vos et clericos ecclesie de Alquezar, nec faciam per me nec per aliquod in aliquo contrayre; quod si forsitam procuracionem domus futuris tem-

poribus casu aliquo in morte vel in vita voluero dimittere, teneat providere clericis et vobis cum veneritis de pane usque ad festum Sancti Iohannis, de carnibus vino et in ceteris que necessaria fuerint vel tempus exigat usque in calendis septembri.

Et ut hoc omnia que superius annotata sunt firmiter observentur, iuro per Deum et hoc quatuor Sancta Dei Evangelia corporaliter amplexa fideliter secundum sensum meum et inviolabiliter observare. Insuper, ad maiorem huius rei firmitatem, dono vobis domino episcopo et clericis ecclesie de Alqueçar bonos fideiussores: Perisium, clericum, Iohanne de Stata, Dominicum de Nabelida et Raymundum de Stata et Petrum Merlerum, qui mecum et sine me omnia que scripta sunt compleat fideliter et attendat, sub pena ducentorum aureorum qui vobis et successoribus vestris si in aliquo deviare a forma superius scripta, sine dilatione aliqua persolvantur et nichilominus teneat ea que promisi verbo et sacramento attendere et complere. Et nos fideiussores prescripti promittimus vobis domino episcopo Dertusensi et successoribus vestris et clericis de Alqueçar unusquisque in solidum per omnia attendere et complere, sub pena ducentorum aureorum superius nominata.

Testibus presentibus: Dominico Carusca, Matheo de Aborta, Bartholomeo de Almazor et omni conventu ecclesie de Alqueçar.

Actum est hoc XII.º kalendas decembris, anno Domini M.º CC.º quadragesimo.

Ego Stephanus Alchezarense eodem meo signo pono et hanc cartam firmo. Ego Poncius, Dertusensis episcopus, subscribo. Signum Arnaldi, Dertusensis sacriste. Signum magistri Berengarii. Signum Parisii, clerici ecclesie Alquezarensis, fideiussores, qui hanc cartam firmo. Signum Iohannis de Stata, fideiussores, qui hanc cartam firmo. Signum Raymundi de Stata, fideiussores, qui hanc cartam firmo. Signum Dominici de Nabelida, fideiussores, qui hanc cartam firmo. Signum Petri Molerii, fideiussores, qui hanc cartam firmo. Signum Guillelmi de Samano, militis, testis. Signum Berengarii de Baulurs, maiordomus episcopi, testis. Signum Dominici Carusca qui hanc cartam firmo pro testes. Signum Berengarii de Almazor qui hanc cartam firmo.

Signum Iohannis de Calconia, cappellani et notario domini episcopi, qui hoc scripsit die et anno quo supra.

429

[1240, noviembre, 20]

Poncio, obispo de Tortosa, constituye a Esteban prepósito en la iglesia de Alquézar.

B. *Libro de la cadena*, n.º 363, p. 195.

[N]overint universi ad quos presens scriptum pervenit quod nos P., Dei gratia Dertusensis episcopus, per nos et per omnes successores nostros, cum hoc publico instrumento constituimus te dilectum filium nostrum Stephanum prepositum in ecclesia Alqueçarensi. Ita tamen quod provideas omnibus clericis in victualibus, secundum constitutionem a nobis et a predecessoribus nostris factam, et dominium super omnia debito teneas, debita autem quomodo debentur ius eadem domo persolvas, sicut continetur in maiori instrumento prefigentes tibi tempus quod usque ad septem anos omni debita fuerint penitus persoluta. Iterum te in virtute obedientie et sub pena prestiti iuramenti tui et vita, et mandamus quod nobis sis fidelis et obediens et nostris successoribus nunc et semper, et attendas atque compleas fideliter omnia et singula que in tuo continetur plenius instrumento. Quod si forsitam futuris temporibus casu aliquo in morte vel in vita domum velles dimittere, teneatis tu et fideiussores tui clericis providere, et nobis si venerimus, de pane usque ad festum Sancti Iohannis, de carnibus, vino et aliis que necessaria fuerint usque in kalendas septembris. Si autem ea que nobis in maiori promisisti instrumento attendere non velles et complere fideiussores tui teneantur nobis et successoribus nostris ducentos aureos persolvere alia occasione remota et nichilominus teneatis domui providere.

Et ego Stephanus promitto vobis domino episcopo et successoribus vestris omnia que in hoc continetur instrumento et in alio maiori secundum posse meum attendere et complere.

430

1240, noviembre, 24

Simón, sacerdote, notifica al obispo de Tortosa que ha hecho pagar a los judíos Zaadia, Bono y Abraham Avincal unas cantidades en su nombre.

B. *Libro de la cadena*, n.º 372, p. 198.

[N]otum sit cunctis quod ego Symon, sacerdos, convenio vobis domno Poncio, episcopo Dertusensi, domino meo, ut ego faciam esse paccatos ad Caadia et a Bono, iudeo de Monzon, in primis D CCC et LX solidos bone monete laccensis quos ego illis pro vobis solvi; et in alia parte solvi eis pro vobis centum XX solidos; et in alia parte solvi pro vobis CCCC solidos; et in lia parte solvi pro vobis DC solidos. Et similiter solvi pro vobis ad Habraym Avincal CC et X solidos laccensis bone monete.

Unde ego Simon, sacerdos, convenio vobis dompno Poncio, episcopo Dertusensi, domino meo, ut ego faciam esse paccatos ad Çaadia et a Bono et Abraham Avincal de iamdictos denarios suprascriptos, ita quod non veniat vobis nec ad vestros fidancias nullo dampno vel gravamine ius nullis modis que nullus homino vel femina dicere vel nominare possint. Tamen si nullum dampnum vel gravamem propter hoc vobis vel ad vestras fidanças venerit, ego Symon antedictus cum omnes res meas mobiles convenio vobis totum hoc refficere pro meo simplici verbo sine sacramento et sine omni torna.

Rey hu[iu]s testes sunt, sicut superius scriptum est: Dominicus Tolla et Gastone de Bahone, stantes in Barbastro.

Actum est hoc die sabbato, alio dia in Sancti Clementi de mense novembris, sub era M.^a CC.^a LXX.^a VIII.^a.

Petrus de Almege, scriptor publicus civitatis Barbastri, hanc cartam scripsit fecitque hoc signum.

431

1240, noviembre, 24

Simón, sacerdote, informa al obispo Poncio que ha pagado las deudas de dicho obispo con los judíos Zaadia, Bono y Abraham Avincal.

B. *Libro de la cadena*, n.º 373, p. 198.

[N]otum sit cunctis quod ego Symon, sacerdos, convenio vobis Poncio, Dei gratia episcopo Dertusensi, domino meo, quod de omnes debitas et totas manuleutas quas ego Symon feci pro vobis, cum vos nec sine vos, cartas nec sine cartas, in ullis modis quod nullus homino vel femina debere vel nominare possint, quod factam abeam iam olim usque in presentem diem quando ista carta fuit facta per nulla racione vel causa vobis nec vestras fidanças nullo dampno non veniat; et si ullus homino vel femina ego nec alius christiani, iudei, sarraceni si traxerimus super vos net super vestras fidancias nullas cartulas debito iam olim factas fuissent, nichil valeat nec habeant posse vobis nec ad vestras fidanças nullo dampno tenere nullo tempore nisi tantum extracta duo millia solidos de Caadra et de Bono et DC solidos de Habrahim Avincual. Et ita totum hoc convenio vobis attendere et adimplere prout superius dictum est, ad bonum intellectum et ad vestrum salvamentum et vestris nunc et semper.

Testes hu[iu]s rey sunt, sicut superius scriptum est: Dominicus Tolla et Gaston de Bahone, stantes in Barbastro.

Facta carta die sabbato, alia die Sancti Clementis de mense novembris, sub era M.^a CC.^a LXX.^a VIII.^a.

Petrus de Almege, scriptor publicus civitatis Barbastrensis, hanc cartam scripsit fecitque hoc signum.

432

1240, noviembre, 25

Poncio, obispo de Tortosa, encomienda a S. las rentas, posesiones y derechos que tiene en Barbastro y en las iglesias sufragáneas de Alquézar.

B. *Libro de la cadena*, n.º 351, p. 190.

[N]otum sit cunctis quod nos P., Dei gratia Dertusensis episcopus, attendentes fidelitatem et liberalitatem tuam dilecte filii S., collecte et grave dampno et dispendium rerddituum ac proventuum nostrorum quos habemus in villa de Barbastro et in ecclesiis suffraganeis ecclesie Al-

queçarensis, cupientes dampna preterita de cetero evitare, comendamus tibi domos nostras, vineas et casales et omnia alia iura nostra que habemus et habere debemus in villa de Barbastro et in omnibus ecclesiis suffraganeis ecclesie Alqueçarensis nominate. In super comendamus tibi omnes res quas in domo nostra sunt in Barbastro et septem vasa vinaria de quibus idolum maior tenet XIII meetros vini ad mensuram Barbastri, et quatuor alios minores qui tenent XV metros ad mensuram eandem, et duas burillas que tenent duos meetros. Iterum tamen comendamus tibi XL.^a unum meetrum vini quod habemus in domibus meis et in Estata XII kafficios tritici qui in granario meo sunt, cum XXII kafficios ordeï et XXIII.^{or} kaficios de avena, que omnia prescripta et singula pro nobis comendatum teneas ad meum profectum et comodum pro futura.

Actum est hoc VII.º kalendas decembris, anno Domini M.^o CC.^o XL.º.

Ego Poncius, Dertusensis episcopus, subscribo. Signum A., Dertusensis sacriste. Signum magistri Berengarii.

Signum Iohannis de Colonia, cappellani et notarii domini episcopi, qui hoc scripsit cum litteris rasis in penultima linea, ubi dicitur «comendatum».

433

1240, diciembre

Sancha de Estada cede sus derechos sobre el castillo y la villa de Azara a Pedro Maza y a su mujer, Toda.

B. *Libro de la cadena*, n.º 973, p. 510.

[N]otum sit cunctis hominibus quod ego dompna Sancia de Stata, filia Rodrici de Stata, non vi coacta nec dolo seducta, set scienter et consulte bono animo ac gratuita voluntate, per me et omnes meos, talem compositionem sive convenientiam vobiscum Petro Maça et cum dompna Tota de Stata, uxore vestra, facio videlicet de castro et de villa de Açara et de omnibus directis que ibi habeo et habere debeo, secundum quod continetur in cartis que sunt inter me et dompnum Peregrinum de Castellaçolo. Quod castellum et villam de Açara vobis Petro Maça et uxori vestre dompne

Tote in presenti trado et delibero et omne ius quod ibi habeo vel quolibet modo habere debeo, secundum quod continetur in dictis cartis mihi factis, et specialiter illos mille et quingentos morabetinos quos ibi habeo et cum omni alio iure quod ibi habeo vobis Petro Maça prenominato et uxori vestre dompne Tote, dono et in presenti cum hac carta delibero. Sub tali vero conditione quod vos Petrus Maça et dompna Tota, uxore vestra, detis et persolvatis mihi predicte Sancie de Stata mille et quingentos morabetinos Alfonsinos boni auri rectique ponderis; videlicet mille ex dictis morabetinis persolvatis mihi vel cui mandavero apud Oscam vel Monsonem vel Ylerdam in quo loco istorum eligere voluero, videlicet duscentos morabetinos in proximo festo Resurrectionis Christi et alios videlicet octingentos in proximo festo Omnium Sanctorum; pro quingentis vero qui remanent, si vixero recipiam legaliter in bona fide omnes explectos et redditibus dicti castri et ville in persolutione dictorum quingentorum morabetinorum abstracta tunc expensa castri.

Et ego Petrus Maça et ego dompna Tota de Stata, uxor eius, ambo promittimus et convenimus in bona fide vobis dompne Sancie de Stata predicte dare et paccare CC.^{os} morabetinos Alfonsinos legales in auro et penso usque ad proximum festum Resurrectionis Christi; et alio videlicet octingentos morabetinos usque ad proximum festum Omnium Sanctorum, sicut superius est expressum, sine pmni prolongamiento et contradictum remoto. Pro aliis qui remansit vero, videlicet quingentos morabetinos, accipiatis in solutione dicta reddita et explecta dicti castri et ville, sicut prenotatum est, donec ex toto vobis plenarie dictos quingentos morabetinos sint vobis persolutos.

Preterea ego dicta dompna Sancia de Stata ad do (*sic*) predicte donationi, et dono vobis Petro Maça et uxori vestre dompne Tote quod si ego obiero infra dictos terminos, videlicet infra festum Omnium Sanctorum, ut Açnar de Açara, filius dompne Geralde de Açara, qui tenet castrum et villam pro me et pro vobis, sicut in alio instrumento continetur facta per Petrum Iust, solutis a vobis mihi vel meis predictis mille morabetinis reddat et deliberet vobis Petro Maça exietenti vivo, vel si vos non superessetis uxori vestre dompne Tote de Stata, vel si ambo mortui essetis cui vos et ipsa mandaveritis castrum et villam de Açara cum omnibus redditibus et explectis eiusdem castri istius anni in quomodo sumus et in quo facimus compositio-

nem sine omni contradictum, salvo et retento tunc expensa castri, et in hoc causa remitto et dono vobis residuos quingentos morabetinos. Si autem ego non obiero ante festum Omnium Sanctorum, solvatis mihi predictos mille et quingentos morabetinos, ut superius dictum est, quibus persolutis sicut dictum est, volo et mando ut dictus Açnar de Açara qui mandato meo et coram mea presentia vobis Petro Maça hominiatitum fecit, ut in predicto instrumento facto per Petrum lust continetur, ut ipse esset fidelis et legalis de castro et de villa et redditibus eiusdem, quod reddit et deliberet vobis Petro Maça irato et paccato, ut dictum est, vivo existenti; sine autem vos non superessetis, reddit dompne Tote, uxori vestre, si vixerit, vel si ambo mortui essetis cui vos et ipsa mandaveritis.

Quod est actum mense decembris, era M.^a CC.^a LXX.^a VIII.^a.

Signum mee Sancie de Stata prescripte, qui hanc cartam et donationem valituram laudo, firmo et concedo testesque et (*sic*) scribere firmare rogo.

Huius rei sunt testes: Petrus de Stata, miles, et hoc eius signum; et Arnaldus Raymundi de Labarta, miles, et hoc eius signum. Visores et auditores: dompnus Fertunius de Stata, Martinus de Falcibus, Dominicus de Fontibus et multi alii.

Petri lusti de Sessa, a predictis precibus et concessu signum qui hoc scripsit quo supra.

434

1240

Concordia entre el obispo Vidal y los vecinos de Berdún referente a los derechos episcopales.

B. *Libro de la cadena*, n.º 805, p. 420.

[C]um esset contentio inter venerabilem patrem episcopum Oscensem ex una parte, et homines de Verdun ex altera, super quarta parte primiciarum de Verdun, quam dictus episcopus ab eis petebat et ipsi dicebant quod eam sibi dare minime tenebantur, tandem ad talem concordiam devenerunt:

Promiserunt et enim Petrus Capalbi et Iohannes de Eulalia, Matheus de Bielba, iurati de Berdun, et Egidius, cappellanus, pro se et tota universitati de Verdun, dicto episcopo stipulanti ab eis quod nisi ab hac die usque ad festum Sancti Egidii proximum impetreverint et presentaverint dicto episcopo litteras apostolicas, per quas expresse absolvantur et sine aliqua conditione et cognitione a prestatione dicte quarte primiciarum ipsi episcopo facienda teneatur deinceps sine aliqua contradictione in perpetuum solvere ipsi episcopo et eius succesoribus dictam quartam primiciarum in integrum, et hoc promiserunt sub pena C aureorum et obligatione omnium bonorum suorum. Et in super dederunt de hiis omnibus supradictis et singulis fideiussores et principales debitores: Bernardum de Seres et Petrum de Gavaram et Paschasium de Verdun, qui fideiussores supradicta pena et obligatione omnium bonorum suorum promiserunt se curaturos quod hec omnia supradicta et singula compleantur et compleant et compleri faciant, et nisi hoc compleant predictam penam solvant, et pena soluta ius salvum ipsi episcopo et contractus iste ratus et firmus nichilominus remaneat.

Ex adverso dictus episcopus, pro se et eius succesoribus promisit dictis iuratis et Egidio capellano, stipulantibus, sub obligatione omnium bonorum suorum et sub predicta pena C aureorum, quod si dictas litteras apostolicas sibi, usque ad dictum festum Sancti Egidii, ostenderint, in quibus expresse contineatur, quod homines de Verdun non teneatur ad prestandum ipsi episcopo dictam quartam primiciarum. Et de hoc dedit fideiussores et principales debitores: Garssiam de Bornau et Dominicum de Açonar, archidiachonum Camere, qui promiserunt pro dicto episcopo, sub predicta pena C aureorum, se curaturos et facturos, ut compleatur et compleant et compleri faciant hoc quod supra promisit episcopus, et super hoc obligaverunt se et sua omnia bona ecclesiastica et mundana et eodem modo per omnia, sicut fideiussores, homines de Verdunse obligaverunt et pena soluta contractus firmus nichilominus remaneat.

Testes utriusque partis sunt: Petrus Marrach, archipresbiter, et Petrus Amargos, Philippus, ianitor regis.

Marchus, capellanus de Burgo Novo, rogatus utriusque partis, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit et per litteras divisit, era M.^a CC.^a LXX.^a VIII.^a, cum litteris suprapositis in tercia et quinta, XVIII.^a linea.

[1240]

*Propiedades de la Cámara oscense en Nuevo.**B. Libro de la cadena, n.º 863, p. 448.*

[M]emoria de illa hereditate quam camerarius Osce habet in Novo et in suis terminis. Scilicet, unas casas que affrontant in oriente in casas de filias de don Nicholau de Plazença; in occidente in casas de Maria de Or Sania. Alias casas tributeras. Et unum campum in termino de Liscar; et affrontat in oriente in campo de Necarcez et in campo de illos de Pechera; in occidente los corrals et los campos de don Gil; in meridie in campos de Sanio Arnal et campo de Domingo et de Olalia; ab aquilone via de Artasona et del campo de Sanio Fortugnons in iuso. Et alio campo de parte rivo; et affrontat in oriente in illo rivo de Novo; in occidente in campo de illos de Laporta et in campo de filios de Gil de Petro Sanz; in meridie campo de don Gil de Loarr de la via de Artasona entro al rivo; et in aquilone in vinea de la Cambra. Ista vinea affrontat in aquilone in vinea del Hospital et in vinea de Salvator et in campo de Domingo Royo et in vinea de la confratria. Et uno campo maior qui est inter illa villa et rivo; et affrontat in oriente in illa cequia; in occidente in rivo de Novo; in meridie in via de Artasona; et inter vinea et nostro campo habet una faxeta don Petro de Orbellito et de suis fratribus; et affrontat in aquilone in campo de don Gil de Loarr. Et illo campo de Latapiata habet in oriente cequia; in occidente alia cequia unde se riga; in meridie vinea de filios de Sanio de Fornels; in aquilone campo de Michael de Ravanel. Et uno campo in via de Boleya; et habet in oriente tota la contra qui exiit a la via de Boleya et habet in oriente la cequia; in occidente campo de illos de Pegram; in meridie campo de Garcia Acenarz; in aquilone via de Boleya. Et alio campo in la val; et habet in oriente campo de illos de Cozos; in occidente la cequia; in meridie campo de Sanio de Fortaner; in aquilone campo de don Rodrico et campo de Petro Calbo. Et alio campo ad via[m] de Lopignen habet in oriente lo yvon; in occidente via que vadit ad Lopignen; in meridie campo de filios de Iohann Ferrera; in aquilone campos de filios de Petro de Artasona. Et alio campo ad illo Forato; et

habet in oriente via de Sancta Maria; in occidente la cequia de la fonte; in meridie campo de Iulian; in aquilone la via publica. Et uno ortal propie illa ecclesia; et habet in oriente la nostra era; in occidente illo fossar; in meridie orto de filios de Domingo de Artasona; in aquilone la era del Hospital. Et una era que se tenet cum illo ortal; et habet in oriente era de Cozos; in occidente lo nostro orto; in meridie la era de Petro de Orbellito; in aquilone orto de don Petro de Sanio Arnal.

Hoc totum habet aqua et pasts. Sciendum est quod predicta hereditate habet totam aquam ipsius ville semper ab ortu solis die sabbati usque ad ortum solis diei dominice.

436

1241, marzo, 20

Esteban, prior de Santa María de Alquézar, vende a Pedro Maza todas las propiedades que la iglesia alquezarense posee en Azara, excepto las que se detallan, por doscientos sesenta morabetinos alfonsinos.

B. *Libro de la cadena*, n.º 347, p. 187.

[I]n nomine sancte et individue Trinitatis que mundum pugillo continet, imperantibus imperat et dominantibus dominat. Cunctis sit cognitum futuris ac presentibus quod nos Stephanus, prior Sancte Marie Alqueçaris, simul cum Adam de Baylla, et Dominico de Guymar, et Iohanne de Sassa, una cum assensu et consensu ac voluntate tocius Capituli et Alqueçarensis ecclesia existentis, vendimus vobis dompno Petro Maça omnes hereditates quas habemus in villa de Azara et in suis terminis et Deo et Sancte Marie Alqueçaris dimisse fuerunt a domno Barba Torta et a domno Peregrino de Castellazol nominatim, sicut melius in instrumentis ab ipsis factis et plenius continentur. Excepta hereditate Fortuni de Pomar, scilicet talem partem quam habemus in illa hereditate que fuit d'Aucca, qua tenet Abrahym de Galia; et de illa hereditate que fuit d'Abdicone, quam tenet (*sic*); et de illa hereditate que fuit de Zalema d'Alfra, qua tenet Maomat Datatz; et de illa hereditate que fuit de Taza, qua tenet Iohannes Iuglar; et de illa hereditate que fuit de Bavi, qua tenet Marquesa; et de illa hereditate

que fuit de Muça lo Calbo, qua tenet lucef de Nabal; et de illa hereditate qua fuit d'Avarez, qua tenet Tair; et de illa hereditate que fuit d'Avorabe, qua tenet Zalema, filius eius; et de illa hereditate qua fuit d'Avindot, qua tenet Zumat; et de illa hereditate que fuit de Miçot, qua tenet Bellita de Poçant; et de illa hereditate que fuit d'Alguazir, qua tenet Petro Montanero; et de illa hereditate que fuit de illo Alamum Corazo, qua tenet Zalema lo Siesco; et de illa hereditate qua fuit de Mahomat Angues, qua tenet Hamet; et de illa hereditate qua fuit d'Hamet, qua tenet Yaçir; et de illa hereditate que fuit de Maoya, qua tenet Dominicus Benedicti; et de illa hereditate que fuit de Becar, qua tenet Zabala de Lascellas. Sic nos ipsos possidemus, habemus et hereditamus usque in hac presenti die que carta hac scripta est, sic nos Stephanus et Adam de Balla et Dominicus de Gyamar et Iohannes de Sasa et omnes alii clerici in Alqueçarensis ecclesia comorantes, vendimus vobis dompno Petro Maça dictas hereditates, sicut nos ipsas possedimus et habemus in hodiernum die, per precium placabilem quod inter nos et vos convenimus atque utrique parti multum complacuit, per CCLX morabetinos Alfonsinos boni auri recti ponderis, quos vos emptor nobis dedistis et nos venditoribus ipsos accepimus atque bene pacati fuimus ad mei libitum. Ideo habetis prenomatas hereditates ut vestram propriam hereditatem, sicut melius dici nec intelligi potest sine aliqua diminucione, integre et plenarie ad vestri vestrorumque comodum et profectum; et si aliquod verbum obscurum vel minus positum in hac carta fuerit totum vestrorumque vestro intendatur intellectui proficuo sine dolo. Ad maiorem autem affirmationem et securitatem nos Stephanus et Adam de Balla et Dominicus de Gyamar et Iohannes de Sasa dictum omnem Capitulum, damus vobis dompno Petro Maza fideiussores et salvetatis et securitatis qui nobiscum et sine nobis faciant vobis possidere et hereditare hereditates et omnia supradicta: nos Stephanus et omnes alios clericos in pretaxata ecclesia constitutos et omnia bona eidem ecclesie pertinenti. Adhuc damus magis fideiussores qui vobis faciant prout dictum est, possidere et hereditare et prelibata omnia adimplere: Dominicum de Avego, militem, et Martinum d'Orta, ambo in villa Orte habitantes, et Iohannem de Burcy et Dominicum de Burgasse, iusticiam de Alqueçar; et nos omnis conventus pariter et fidancie cum subsequentibus fideiussoribus hanc fidanciam libenter facimus et laudamus.

Huius rey testes sunt: dompnus Assallitus de Gudal, dominus de Alqueçar, Aznarius, filius dompne Giralde de Azara, et Iohannes Iugar, et Garsie Sallit, miles, et nos dicti de omne hoc concedimus testes esse.

Signum Stephani, prioris. Signum Adane de Balla. Signum Iohannis de Sasa. Signum Dominici Lacuni. Signum Egidii Lacuni. Signum Iohannis de Bore. Signum Egidii Tende. Signum Garsie Benedicti, sacriste. Signum Dominici de Gyamar. Signum Parisci. Signum Dominici de Polo. Signum Belengarii de Lavata. Quia omnes pariter hanc cartam concedimus et firmamus et unusquisque ipsarum signo proprio roboramus. Signum Dominici Zamur.

Aliala paccata panis et vini carniū habundanter.

Facta carta III.º X.º kalendas aprilis, sub era M.ª CC.ª LXX.ª VIII.ª.

Omnes nos clerici hanc venditionem hereditatum Azare, racione empicionis castri et ville Orte, fecimus supradictos morabetinos in dicta compra persolvimus et dedimus sine fraude.

Et ego Petrus Garsie, fortis rogatus utriusque partis, hanc cartam scripsi fecitque hoc signum.

437

1241, abril, 8. [Huesca]

Pedro de Coscollano dona a la prepositura oscense una heredad en Igríes.

A. 7-86.

Noverint universi quod ego Petrus de Coscollano, attendens dilectionem et bonam voluntatem quam vos domnus G. Petri, prepositus Oscensis, erga me et mea geritis et habetis; considerans etiam utilitatem quam pro vobis ad ecclesia Oscensis consequutus sum et consequar de cetero Domino concedente. Ideoque, bono corde et gratuita voluntate, per me et omnes meos, dono et concedo et de presenti trado vobis predicto domno G. Petri, Oscensi preposito, et pro vobis Prepositura Oscensi vestrisque successoribus prepositis eiusdem in perpetuum, totam hereditatem quam ego habeo mel modo aliquo habere debeo in villa de Ygríes et in omnibus terminis suis, illam videlicet quam comparavi a Fortanerio de Setzera et uxore sua

Agnete. Scilicet, campos et vineas, ortos et olivera, adempnas et aliaziras, heremum et populatum, cum aquis et arboribus fructiferis et infructiferis, introitibus et exitibus et suis pertinentiis universis a celo in abissum, sicut in instrumento vendicionis predicte hereditatis a iamdictis Fortanerio et uxore sua Agnete mihi facio melius et expressius continetur, et sicut ad utilitatem Prepositure Oscensis melius potest dici vel intelligi ullo modo, francham et liberam, ad habendum, tenendum, possidendum, meliorandum et expletandum, dandum, vendendum, impignorandum, alienandum et ad omnes vestras vestrorumque successorum voluntates cui et quibus volueritis perpetuo faciendas. Ad maiorem autem securitatem vestram et succesorum vestrorum dono vobis fideiussores salvitatis de predicta hereditate quam vobis dono, de me et de omnibus hominibus et feminis, per consuetudinem et forum Osce: Sancium de Boyl, civem Oscensem, et me cum eo in simul utrumque pro toto, ita quod quisquis de cetero vos vel successores vestros de predicta hereditate eiceret aut vellet eicere vel partem ipsius minuere vel auferre, ego et fideiussor predictus faciamus illam vobis et successoribus vestris salvam, integre et securam vel demus et mitamus vos et successores vestros in aliam tam bonam hereditatem in villa de Ygries et in suis terminis, et faciamus illam vos et successores vestros habere et possidere salvam et securam, secundum consuetudinem et forum Osce.

Huius rei testes sunt: Stephanus Bonanat et Petrus Bonanat, frater eius, cives Oscenses.

Quod est actum in pleno Capitulo Oscensi, sexto idus aprilis, era M.^a CC.^a LXX.^a nona.

Sig†num Petri Andree qui hec scripsit loco die et era prefixis.

438

1241, abril, 11. [Huesca]

El preósito García Pérez da a Domingo Pérez y a su mujer, Buenaventura, unas casas de la prepositura ante la iglesia de la Magdalena con un treudo anual de cuatro sueldos.

A. 4-969. Carta partida por ABC, parte superior.

In Christi nomine et eius gratia. Noverint universi quod ego dominus Garsias Petri, prepositus Oscensis, cum assensu et voluntate venerabilis domni V., Dei gratia Oscensis episcopi, P. Petri, prioris, et totius Capituli Oscensis, dono et concedo, per me et omnes successores meos vobis Dominico Petri, filio Dominici Muça, et uxori vestre Bonaventura et vestre posteritati et proenie imperpetuum ad tributum, quasdam domos Prepositure Oscensis que sunt in Osca ante ecclesiam Sancte Marie Magdalene. Que affrontant ex una parte in via publica; ex alia in domibus domne Franche; et ex alia in domibus Dominici de Montaragon. Tali tamen pacto quod vos et omnes successores vestri vel qui pro vobis de cetero dictas domos habuerit vel tenuerit quoquo modo donetis, pro tributo predictarum domorum, Prepositure Oscensis singulis annis in mense ianuarii, quatuor solidos, illius videlicet monete que sit firmata a domino rege in Aragone, curribilis pani et vino, et sic habeatis, teneatis, possideatis, melioretis et expletetis vos et vestri dictas domos ab hac die que presens carta scribitur in antea, integre, cum introitibus et exitibus et suis pertinentiis universis, a celo in abissum, sicut ad utilitatem vestram et vestrorum melius potest dici vel intelligi ullo modo, ad dandum, vendendum, impignorandum, alienandum et ad omnes vestras vestrorumque voluntates cui et quibus volueritis perpetuo faciendas, exceptis militibus et infancionibus et personis religiosis, salvo tamen imperpetuum Oscensis Prepositure tributo superius nominato. Ut autem presens donatio perpetuam habeat firmitatem et non possint ab aliquo vel ab aliquibus in irritum revocari presentem cartam, vobis concedo signi venerabilis domni V., Dei gratia Oscensi episcopo, et signi P. Petri, prioris, et totius Capituli signique mei et signorum personarum Oscensi ecclesie confirmatam.

Sunt ex hoc testes: Stephanus Bonanat et Petrus Bonanat, frater eius, cives Oscenses.

Actum est hoc in pleno Capitulo Oscensi, tercio idus aprilis, era M.^a CC.^a LXX.^a nona.

Sig†num Petri Andree, publici scriptoris Oscensis, qui mandato predicatorum hanc cartam scripsit loco, die et era prefixis.

1241, abril, 11. [Huesca]

El preósito García Pérez da a Pedro de Coscollano toda la heredad que la abadía de Arascués tiene en ese lugar, a excepción de las casas de la abadía.

A. 7-167. Carta partida por ABC, con signaturas.

B. 7-160. Carta partida por ABC, parte inferior, sin signaturas.

Noverint universi quod ego G. Petri, prepositus Oscensis, cum assensu et voluntate venerabilis domni V., Dei gratia Oscensis episcopi, P. Petri, prioris, et totius Oscensis Capituli, per me et omnes successores meos, dono et concedo et de presenti trado vobis, Petro de Coscollano, pro donatione illius hereditatis que est in termino de Ygries, quam comparastis a Fortanerio de Setzera et dedistis Prepositure Oscensis, totam hereditatem quam abbatia ecclesie de Arasquos habet vel modo aliquo habere debet in villa de Arasquos et in omnibus terminis suis, exceptis tantum modo domibus abbatie que contiguatur ecclesie memorate. Scilicet, casas et ca-sales, vineas, ortos et ortales, campos et oliveta, adempnas et aliaziras, heremum et populatum, de celo usque in abissum, cum aquis, herbis et pascuis ac terris cultis et incultis, montibus, lignis et arboribus fructiferis et infructiferis, introitibus et exitibuset suis pertinenciis universis, ad habendum, tenendum, possidendum, meliorandum et expletandum, integre, libere, quiete, pacifice et sine contradictione et impedimento totius persone viventis, sicut ad utilitatem vestram melius potest dici vel intelligi diebus omnibus vite vestre. Verumptamen non habeatis potestatem vendendi vel impignorandi seu modo aliquo alienandi dictam hereditatem nec partem ipsius alicui vel aliquibus unquam aliquo tempore vite vestre; set post obitum vestrum revertatur integre et sine diminutione aliqua in dominium et posse abbatie predicte cum omni melioramento quod in ipsa feceritis et sine aliqua mala voce. Ut autem presens donatio maiorem obtineat firmitatem et numquam in diebus vestris possit ab aliquo vel ab aliquibus in irritum revocari presentem paginam prefate donationis testimonialem vobis concedo signi venerabilis domni V., Dei gratia Oscensis episcopi, signorumque personarum Oscensis ecclesie confirmatam.

Actum est hoc in pleno Capitulo Oscensi, tercio idus aprilis, aub era M.^a CC.^a LXX.^a nona.

Presentibus Stephano Bonanat et Petro Bonanat, fratre suo, civibus Oscensibus, adhoc testibus convocatis.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †.

Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo Oscensi, hanc donationem confirmo et hoc sig†num facio. Ego G. Petri, prepositus Oscensis, hanc donationem confirmo et hoc sig†num facio. Ego D., archidiachonus Camere Oscensis et laccensis, hanc cartam confirmo et hoc sig(espacio en blanco)num facio. Ego P. Marte, archidiachonus Vallensis, hanc cartam confirmo et hoc sig†num facio. Ego Nicholaus, precentor Oscensis, hanc donationem confirmo et hoc sig†num facio.

Sig†num Petri Andree, publici scriptoris Oscensis, qui mandato predicatorum hoc scripsit die et era prefixis.

440

1241, abril, 16. [Huesca]

El obispo Vidal y el prior Pedro Pérez dan a treudo de doce dineros anuales un huerto cerca del río Isuela a Juan de Zacarías y a sus hijos.

B. *Libro de la cadena*, n.º 226, p. 108.

C. *Libro de la cadena*, n.º 808, p. 286.

[N]overint universi quod nos V., Dei gratia Oscensis episcopus, cum assensu et voluntate P. Petri, prioris Capituli Oscensis, per nos et omnes successores nostros, damus et concedimus ad tributum vobis Iohanni de Çacharias et vobis Egidio et Tote, filiis eius, diebus omnibus vite vestre, quendam ortum nostrum quem habemus in Osca propie Ysolam. Qui affrontat ex una parte in campo ecclesie Sancte Marie de Salis; in secunda parte in orto Michaelis de dompna Ferraria; in tertia parte in Ysola. Totum integre et sine aliquo retentu, heremum et populatum, a celo in abissum, cum ingressibus et egressibus suis et cum omni gener arborum que in ipso sunt vel erunt et cum omnibus aquis, iuribus et pertinençiis que ad ipsum pertinent vel debent modo aliquo pertinere. Tali conditione quod detis pro

tributo ipsius singulis annis in festo Sancti Michaelis mensis septembris nobis et nostris successoribus et ecclesie Sancte Marie de Salis duodecim denarios, videlicet monete que sit firmata a domino rege in Aragonia. Et hoc faciendo habeatis, teneatis et possideatis, melioretis et expletetis ipsum ortum totum integre diebus omnibus vite vestre. Verumtamen non habeatis potestatem vendendi, inpignorandi seu modo aliquo alienandi dictum ortum vel parte ipsius unqua aliquo tempore vite vestre. Set post dies vestros revertatur integre et sine diminutione aliqua in dominium et posse nostrum et successorum nostrorum et dicte ecclesie cum omni melioramento quod in ipso feceritis et sine aliqua mala voce. Ut autem hec donatio maiorem obtineat firmitatem et numquam in diebus vestris vel aliquis vestrum possit ab aliquo vel aliquibus in irritum revocari presentem cartam, vobis concedimus signi nostri et signorum personarum Oscensis ecclesie confirmatam.

Nos autem predicti Iohannes de Çacharias et Egidius et Tota, filii eius, bono animo recipientes a vobis venerabili patre et domino V., Dei gratia Oscensi episcopo, dictum ortum quem nobis, ut dictum est superius, datis et conceditis ad tributum, promittimus vobis et successoribus vestris et dicte ecclesie dictum tributum, ut dictum est superius, annuatim persolvere et omnia et singula supradicta in omnibus et per omnia atendere fideliter et complere.

Actum est hoc in pleno Capitulo Oscensi, sexto decimo kalendas madii, era M.^a CC.^a LXX.^a IX.^a.

Presentibus Berengario Galdini, Iohanne Violeta et Pardo, genero suo, civibus Osce, adhoc testibus convocatis.

Signum Petri Andree, publici Oscensis notarii, qui hanc cartam scripsit loco, die et era prefixis.

441

1241, abril

Domingo de Azonar, arcediano de la Cámara, da a Jimeno de Larbesa y a su mujer, María, habitantes de Grañén, un casal en el barrio de Gavarda de dicho lugar por un tributo anual de media libra de pimienta.

B. *Libro de la cadena*, n.º 858, p. 447.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Notum sit cunctis tam presentibus quam futuris quod ego D. de Zonnar, archidiaconus tam Oscensis Camere quam Iaccensis, dono ad tributum vobis Eximino de Larbessa, qui habitatis in Grannen, et uxori vestre Marie, unum casalem quem habeo in villa de Graynen, in barrio de Gavarda, qui pertinet ad abbadiam eiusdem ville. Et affrontat in prima parte in aliam medietatem eiusdem casalis que habet Dominicus de Barçalona; in secunda parte in domibus Ennecho de Binue; in tertia parte et in quarta in viis publicis. Sicut iste iamdicte affrontationes includunt undique circundant, sic dono vobis predictum casalem ad tributum cum introitibus et exitibus suis, de terra usque ad celum et cum omni melioramento quod ibi facere poteritis vel feceritis. Tali pacto ut mihi et successoribus meis detis annuatim in festo Natalis Domini mediam libram piperis vos et vestri successores. Et vos tributum prenomiatum, sicut predictum est, unoquo anno fideliter persolvendo, volo et concedo ut habeatis predictum casalem cum omni melioramento quod ibi feceritis, salvum, securum et ingenuum, vos et filii vestri et omnis generatio et posteritas vestra in perpetuum; et habeatis potestatem faciendi ex eo et in eo quicquid facere volueritis per vendere, dare vel impignare, sicut de hereditatem propriam faceritis, salvo tamen tributo prenomiato; excepto etiam quod non vendatis eum alicui infanti vel religioso nec etiam persone religiose ex quibus possent impediri tributum multotiens prenotatum.

Testes huius rei sunt: Sancius de Barçalona, qui habitat in Graynen, et Bonet de lo Clavero.

Actum est hoc mense aprilis, era M.^a CC.^a LXX.^a VIII.^a.

Sancius de Iacca, vicarium ecclesie de Grannen, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

442

1241, mayo, 22. Jaca

Poncia, mujer de Pedro Sánchez de Arañones, asigna a su hijo, Pedro Sánchez, cuatro viñas, un huerto y una casa como dotación para su ordenación como subdiácono.

A. 9-186.

Universis pateat presentibus et futuris quod ego Pontia, que fui uxor Petrii Sancii dels Arannons, assigno tibi Petro Sancii, filio meo, titulum de bonis meis, quatuor vineas et quendam ortum et quendam domum, quarum que sunt in termino de Ayn; tertia est in loco qui dicitur Pardinella; quarta quos est in termino de Asieso. De his vero que sunt in termino de Ayn, una earum est inter vineam Iohannis de Baylo et vineam Benedicti de Ayn; relinqua autem est inter vineam predicti Iohannis et vineam Petri de Ayn; illa vero que est in Pardinella est inter vineam Pignatense et vineam Bernardi de Castellazola; set illa que est in termino de Asieso est inter vineam hospitalis Sancte Christine et viam publicam. Predictas namque vineas cum orto et domo, qui ex una parte affrontat in ortum Berengarii Deza et in alia parte in rigatora que habet transitum inter ortum prescriptum et molendinum traperum Sancti Petri laccensis, et tenet de cequia predicti molendini usque ad viam publicam et usque ad spacium in quo sunt siti tyratores molendini prescripti, que ex una parte affrontat cum illo orto qui est dompne Symone, uxoris dompni Petri de Fonatanas, et ex alia parte cum parrali Sancte Christine, et ex alia parte domum Sancte Christine; et tenet de parrali Sancte Christine usque ad domum Michaeli de Alcayne, cum omnibus iuribus et pertinenciis suis assigno tibi titulum, liberas, quitias et sine diminutione aliqua; et cum hoc titulo perpetuo valituro presento te domino meo V., Dei gratia Oscensi episcopo, in subdiachonem ordinandum.

Actum est hoc apud laccam, in domum predictae Poncie, XI.º kalendas iunii.

Presentibus et adhoc specialiter testibus inductis Raymundi Guillelmi dels Aranons, Sancio de Barunga, laccensis, et Michel de Salesa.

Ego Petrus Eximini, publicus laccensis notarius, his omnibus interfui et precibus predictae Poncie hanc cartam scripsi loco prefixo, sub era M.^a CC.^a LXX.^a VIII.^a et hoc sig[†]num feci.

[1241]. Mayo, 26

El preposito García Pérez concede a Domingo y a su mujer, Boneta, la iglesia de Santa María Magdalena de Almodévar por un tributo anual de diez sueldos jaqueses.

A. 4-999. Carta partida por ABC. Manchas de humedad.

Notum sit cunctis presentibus et futuris quod ego dompnus G. Petri, Oscensis prepositus, dono et concedo vobis Domenge, filie [...] de Atons et uxori vestre Bonete de Lavata, ecclesia Sancte Marie Magdalene sitam in termino ville de Almudevar que [...] sanctos de Almudevar cum omnibus pertinenciis suis, integre, et hereditatibus. Ita quod deserviat Deo continue in eadem ecclesia [...] sanctis, et habe[al]tis et possideatis dictam ecclesiam cum omnibus pertinenciis suis pacifice et quiete, diebus omnibus vite vestre de vobis supradictis [duabus] personis, et melioretis et populetis dictam ecclesiam et hereditatem sive pertinencia sua et restauretis, et ad posse vestrum fideliter continue et in pace; et in recognitione prefate ecclesie et hereditatis suis, donetis mihi et clavigero meo qui pro me fuerit in ecclesia de Almudevar, X solidos laccensium denariorum bone monete, in festo Sancte Marie mensis augusti, pacifice, annuatim diebus vestris de vobis duabus personis superius nominatis, sicut dictum est expressum. Post dies autem vestros de vobis supradictis duabus personis, predictam ecclesiam, cum omni melioramento et acquisitione sive examplamento in ea facto et cum omnibus iuribus et pertinenciis suis, mihi predicto preposito et successoribus meis integre et plenarie reddatur et revertatur absque omni inquietatione et impedimento persone alicuia et retentu et absque omni honore debitorum, sicut fieri consuevi.

Et nos Domenge et Boneta uxor mea, qui predicti sumus et scripti, cum gratiarum actione recipimus a vobis venerabili dicto preposito ecclesiam supradictam et pertinencia sua cum condicionibus antedictis.

Actum est hoc in presencia fratris Bartolomei, custodis ordinis minorum in Osca, et fratris Iohannis, Ospitale, Gordiane, eiusdem ordinis. Sunt testes huius rei: Iohannes de Zunar et Guillelmus de Xexena, canonici Oscenses, et Martinus de Barbastro, cives Oscensi.

Ego G. Petri, prepositus memoratus, hanc cartam dicte donationis laudo et concedo et eam hoc sig(*espacio en blanco*)no corroboro.

Ego Martinus Guasqui hanc cartam mandato dicti prepositi et concessionem predictorum scripsit, VII.º kalendas iunii et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

444

1241, junio, 6

Testamento de Blasco Maza.

A. 3-634. Carta partida por ABC.

B. *Libro de la cadena*, n.º 865, p. 505.

Quoniam nullus in carne positus mortem potest evadere temporalium, ideo ego dompnus Blascho Maça, in gravi infirmitate positus, sed per Dei gratiam in bona memoria permanendo, timens penas inferni et cupiens ad paradisi gaudia pervenire, unde in presentia bonorum hominum meum facio testamentum.

In primis, si iuxta mittum divine providentie ab hac infirmitate implevero cursum vite in ecclesia Sancte Marie Montisfloriti meam eligo sepulturam.

Item dono et protinus libero Domino Deo lhessu Naçareno et conventui ecclesie Sancte Marie Sedis Osce, castrum et villam Montisfloriti, simul cum ecclesie Sancte Marie et omnibus hereditatibus et pertinentiis suis; scilicet casas et casales, ortos et ortales, campos et vineas, prata, landas, adempnas et aliaçiras, montes et vetatos, cum aquis et paschuis ac ingressibus et suis egressibus, de terra usque ad celum, prout melius dici nec intelligi potest donacioni suo suorumque salvamento. Tali vero pacto ut predictus conventus in iamdicta ecclesia Sancte Marie Montisfloriti teneat omni tempore quinque clericos honorifice stabilitos qui, in remissione omnium peccatorum predecessorum et successorum meorum, in dicta ecclesia teneantur in perpetuum divinum officium celebrare, sed unus istorum sacerdotum in ecclesia Sancti Iachobi Montisfloriti et Sancti Iohannis de Almanara divina misteria exerceat annuatim.

Item predictus conventus domine abbatisse sorori mee cum tribus monialibus et una pedisseca in iamdicta ecclesia Beate Marie, dum sibi fuerit vita comes, teneatur in suis necessariis honorifice providere.

Item laxo, ad restaurandum omnia que iniuste egi, mille morabetinos Alfonsinos, bonos boni auri et recti ponderis, qui solvantur post mei obitum illis qui de me veram querimoniam demonstrabunt. Item iamdictus conventus Osce predictos morabetinos solvere teneatur; quod si facere noluerit, mando ut dompnus Gaschon, miles, per manum eiusdem conventus, predictum castrum et villam et ecclesiam Montisfloriti tamdiu teneat quousque iamdicti morabetinis sint integrum persoluti, ipse tamen providendo iamdictis clericis et monialibus cotidie in expensis. Item de collectionibus iamdicti castri et ville et ecclesie, supradicto conventui certum et verum comptum faciat annuatim. Verumtamen, post solutionem predictorum mille morabetinos, predictus dompnus Gaschon iamdictum castrum et villam et ecclesiam Montisfloriti, cum omnibus suis iuribus et pertinentiis integre et absque aliqua diminutione, eidem conventui reddere teneatur.

Item ipse conventus predictis quinque clericis et monialibus servientibus in ecclesia predicta Sancte Marie Montisfloriti provideat honorate omni tempore in expensis. Et predictum castrum et villam et ecclesiam habeat ad propriam hereditatem, cum omnibus suis directis et pertinentiis petitionibus, caloniis et homicidiis, testonibus et alguachele, precariis, exercitus et cavalcatis et omnibus consuetudinibus novis et veteribus, prout melius dici nec intelligi potest donationi suo suorumque salvamento.

Item peractis novem diebus post mei obitum, iamdicti quinque clerici in predicta ecclesia Montisfloriti incipiant celebrare. Item si conventus predictus quantum ad supradictos clericos et moniales noluerit pro missa et prout dictum est adimplere, filii et parentes mei, ad complendum predicta, iamdictum conventum habeant licentiam compellendi.

Item omnes homines et feminas quibus unquam in aliquo fore feci de quibus sum memor et inemor, recipio in sacrificiis et omnibus monibus predictorum clericorum et ut memetipsum eos constituo in eternium participes et heredes.

Item laxo castrum de Rovres cum omnibus suis iuribus et exitis, dompno Corbaran filio meo; sed prius persolvat quingentos morabetinos Alfonsi-

nos, bonos boni auri et recti ponderis, qui dividantur pro mea anima in illis locis ubi erit inferius declaratum. Verumtamen, si dictos morabetinos ipse dompnus Corbaran noluerit solvere, precipio ut dompnus Gaschon, miles, tamdiu teneat et possideat dictum castrum de Rovres cum omnibus pertinentiis suis quousque dicti morabetinis sint plenarie persoluti. Item si predictus Corbaran super iamdictum castrum nominatum Gaschoni in aliquo inquietaret, unde expensa set missiones ipsum facere oporteret simul cum predictis morabetinis super eundem castrum eas habeat. Item postquam predicti morabetinis erunt integre persoluti de redditibus eiusdem castri postea reddatur dompno Corbaran et ipsum habeat ad propriam hereditatem libere et secure et ex parte partis villam possit postea partem querere nec habere. Preterea si idem Corbaran obierit absque filiis de coniugio, dompnus Fortunius predictus ipsum castrum habeat, ad faciendum suam propriam voluntatem.

Item laxo Petro Ferrandez, nepoti meo, filio predicti Fortunii, omnes hereditates quas in Bergua habeo et omnibus suis terminis universis, et omnes hereditates quas habeo nec modo aliquo habere debeo in montanis cunctis locis de serra in sursum, excepta tamen hereditate d'Elsun. Item laxo ei omnes illas domos que sunt in Osca que vocantur Palaz de Maza.

Item laxo Stephanie, mee donçelle, omnem hereditatem quam habeo in Elsun simul cum omni hereditate quam habeo in Valentia et CCC morabetinos Alfonsinos, boni auri et recti ponderis, quos habeat super castrum de Rovres. Unde mando predicto Gaschon ut de illis D morabetinis que sunt super castrum predictum, isti trescenti morabetinos dicte donçelle plenarie persolvantur absque aliquo interdicto.

Item laxo C morabetinos qui pro anima mea dividetur per manum et arbitrium predicti dompni Gaschon in locis ubi sibi visum fuerit, quod ad salutem mee anime erit melius stabilitum. Item laxo predicto dompno Gaschon alios C morabetinos, considerando multa et grata servicia que mihi multociens ministravit. Et isti ducenti morabetinos solvantur de illis quingentis morabetinis qui sunt super castrum iamdictum.

Ut autem predicta non possint unquam in irritum revocari nec in aliquo retroire, domnus G., episcopum Tiraçonensem venerabilissimum

fratrem meum, et dompnus G. de Orta, specialem et intimum amicum meum quantum possum affectuosius deprecor et adortor ut ipsi spondalarii sint et penitus completores istius testamenti qui, secundum fuerum Osce, ad salutem et remedium anime mee omnia predicta faciant fideliter adimplere post mei obitum, secundum quod eis visum fuerit expedire, si omnipotens Deus concedat cum opus fuerit qui pro eis faciat illud idem, in super rogans illustre dominum regem Aragone et domnum Ferrandum ut intuitu misericordie et pietatis dignentur esse adiutores et valitores contra repugnantes predicta iamdictis spondalariis ut ipsi predicta omnia valeant, ut dictum est, terminare eorum auxilio mediante.

Huius rei sunt testes: dompnus Garsias Perez, Oscensis prepositus, et dompnus Petrus Lopez, canonici Oscensis, et dompnus Bernardus Marchesii, Oscensis iusticia.

Quod est actum in presentia dompni fratris Fortunii, guardianus domus fratrum minorum Osce, et fratris Raymundi de Val.

Item precipio ut hoc instrumentum fiat divisum per litteras alfabethi, medietatem eius habebat Claustum Osce et aliam medietatem domino G., episcopo Tiraçone, et domino G. de Orta predictis tradatur.

Quod est actum sexto die intrante iunii, era M.^a CC.^a LXX.^a IX.^a.

Iohannes de Albero scripsit et per litteras divisit et hoc sigtnum fecit.

445

1241, junio, 30. Barbastro

Los clérigos de Barbastro nombran procurador a Bernardo de Turmo en la causa entre ellos y el obispo Vidal.

B. *Libro de la cadena*, n.º 412, p. 218.

C. *Libro de la cadena*, n.º 673, p. 351.

Documento inserto en el documento n.º 447.

Pateat universis presentem paginam inspecturis quod nos Hugo, vicarius, I. Rubens, G. Frontini, R. de Barchao constituimus procuratorem nostrum specialem vos B. de Turmo, consocium nostrum, super causa que

vertitur vel verti speratur inter nos, ex una parte, et dominum Oscensem episcopum, ex altera. Habentes ratum et firmum quicquid super causa predicta per vos fuerit procuratum.

Ut autem presens carta robore gaudeat firmiori, eam sigilli nostri Capituli munimine fecimus roboravi.

Datum Barbastro, pridie kalendas iulii, anno Domini M.^o CC.^o XL.º I.^o.

446

1241, julio

El preposito García Pérez concede a Albino y a Guillerma unas casas a treudo de una libra de pimienta.

A. 4-1005. Carta partida por ABC. Seis primeras líneas, borrosas.

Noverint universi presentem [paginam inspecturis] quod ego [...] G. Petri, Oscensis prepositus, de consciencia et assensu domni V., Dei gratia venerabili Oscensis episcopus, totius [...] ecclesie, dono et concedo ad tributum vobis [Albino] de Apiess [...] quasdam domos que sunt [...] Que affrontant in una parte in via publica; in secunda parte in cellaria [...] Martini [...] in tercia parte in casis lordani, carnificis; in quarta parte in casis de Bentura, carnificis Oscensis. Sicut iamdictas affrontaciones continent [...] circundant domos antedictas, sic dono vobis et concedo eas ad tributum, ut habeatis et possideatis eas [...] diebus omnibus [...] personis [...] cum introytibus et exitibus suis, de terra usque ad celum plenarie et cum omnibus iuribus et pertinentiis suis, sic[ut] ad Oscensem preposituram pertinet et expectat vel debet in aliquo expectare. Ita quod habeatis, possideatis eas et explectetis pacifice et mell[i]oretis eas, et teneatis continue restauratas et firmas undique et per totum inferius et superius, secundum quod utile fuerit et neccesse; quod detis et persolvatis pro iamdictis casis mihi dicto preposito et successoribus meis tributum annis singulis, unam libram tantum piperis in mense ianerii, diebus omnibus vite vestre de vobis predictis duabus personis, pacifice. Post dies autem vestros de vobis duabus nominatis personis, videlicet Albino et Guillelma, predicte domus reddatur integre et revertatur ad Oscensis Prepositure cum omni melioramento et

paramento in predictis domibus quocumque mihi facto sine inquietatione aliqua et diminucione et absque omni honore debitorum et sine impedimento et contradictione persone alicus et retentu, sicut fieri consuevi.

Et nos Albinus et uxor mea Guillelma qui predicti sumus et scriptu, cum gratiarum actione recipimus a vobis domino episcopo et a G. Petri, preposito, et priore et a toto conventu Oscensi dictas casas, cum tributo et condicionibus supradictis; et convenimus vobis dictum tributum persolvere, sicut dictum est superius, et conveniencias omnes tenere iamdictas et in omnibus observari fideliter et complere pacifice, ut superius est notatum.

Actum est hoc in pleno Capitulo Oscensi, in mense iulii, era M.^a CC.^a LXX.^a VIII.^a.

Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo hanc cartam laudo et concedo et hoc sig(*espacio en blanco*)num facio. Ego G. Petri, prepositus memoratus, hanc cartam laudo et hoc sig(*espacio en blanco*)no corroboro. Sig(*espacio en blanco*)num D. de Azunar, archidiachonus Camere. Sig(*espacio en blanco*)num domni P. Marte, archidiachonus Vallensis. Sig(*espacio en blanco*)num domni Nicholaus, precentoris Oscensis.

Martinus Guasqui ad mandatum predictorum scripsit hanc cartam pleno Capitulo Oscensi et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit.

447

[1241, agosto]

Memorial del pleito entre el obispo Vidal y los clérigos de Santa María de Barbastro.

B. *Libro de la cadena*, n.ºs 311 y 312, p. 218.

C. *Libro de la cadena*, n.º 673, p. 350.

[C]omparuerunt coram domino archiepiscopo episcopus Oscensis et B. de Turmo, clericus de Barbastro, et fuit conditum inter eos quod sicuti dictus B. de Turmo et sui consocii apellaverant ad summum pontificem ut dicebant a gravaminibus sibi illatis vel inferendis ab episcopo suo Oscensi, ita videntur appellase ad dominum archiepiscopum. Et quicquid Barbastri

postquam (*sic*) per appellationem factam ad papam, si facta esset, illud idem habeatur per cognitionem faciendam ab archiepiscopo. Et hoc consentit episcopus, ita tamen quod si appellatio ad summum pontificem non fuit facta, vel iniuste fuit facta, non valeat coram archiepiscopo per hoc nisi prout de iure valere poterit.

Item dictus B. de Turmo cum peteretur ab episcopo Oscensi quod ostenderet mandatum siquid haberet a sociis suis, vel caveret de rato, produxit in medium instrumentum quoddam cum sigillo Barbastrensis Capituli sigilatam, cuius tenor talis est:

[Vid. documento n.º 445].

In sigillo autem cereo erant tales litere: «† S. C. clericorum Barbastrensis»; et ymago sigilli erat Beate Marie tenentis filium suum et erat ymago sine pedibus et sub ymagine erat figura de barba cum capite.

Fuit protestatus episcopus quod Capitulum non est apud Barbastrum, nec fuit unquam nec clerici ecclesie de Barbastre habuerunt unquam commune sigillum factum est tamquam commune clericorum predictorum dicit illud esse factum preter conscienciam aliquorum clericorum predicte ecclesie de Barbastre et ipsius episcopi. Unde salvat sibi ius dicendi et agendi et accusandi et inquirendi et puniendi illos et contra illos qui fecerunt si predictum sigillum vel eo usi sunt vel utuntur vel utentur et qui dicunt se esse de Capitulo vel ibi esse Capitulum vel nituntur ibi constituere Capitulum, cum ibi Capitulum non sit, nec esse debeat.

Producto vero instrumento predicto, iterum peccavit episcopus quod dictus B. de Turmo satisfacere quod socii sui ratum haberent quod ipse faceret sub examine domini archiepiscopi vel fecisset. Dictus vero B. de Turmo super premissis satisfacere per Geraldum de Salanova et per P. de Lisa et per Dominicum, iusticiam de Barbastre, et per I. Nigrum et per R. de Sancta Fide, qui omnes promiserunt coram archiepiscopo apud acta, quod omnia predicta complerent sub obligatione omnium bonorum suorum.

Predictus autem procurator ostendit appellationes quas clerici, in litteris procuraciones nominate, fecerunt contra episcopum, super gravaminibus que eis inferebat episcopus, sicut in appellationibus continetur, quarum tenor talis est:

(Vid. documento n.º 395).

Ad quam appellationem respondit episcopus quod clerici predicti non appellaverunt sub predicta forma. Item dicit quod si appellaverunt a futuro gravamine appellaverunt. Item quod super illis super quibus dicunt se appellase, non processit postea, nisi forte, ratione supervenientis delicti vel cause.

(Vid. documento n.º 423).

At quam scilicet secundam appellationem respondit episcopus appellationem non fuisse factam eo modo quo scripta est, ut ipse credit. Item posito sine preiudicio, quod facta ita fuisset, non sunt ibi sufficientia gravamina propter quod debuerit appellari. Item quod super illis gravaminibus que continetur in appellatione non processit episcopus contra eos nisi forte, ratione supervenientis delicti vel cause. Item ponit quod sequenti die post illam in qua dicunt se appellationem emisisse, episcopus, presente clero et populo, abstulit eis se esse paratum remove omne gravamen quod ostenderent se eis intulisse.

(Vid. documento n.º 425).

At quam terciam scilicet appellationem respondit episcopus quod non fuit facta appellatio sub forma predicta nec aliquo modo quo valere possit; et si etiam esset appellatum sub predicta forma, quod non credit, non est ibi aliqua causa sufficiens. Item quia cum essent citati ad correctionem non poterant appellare. Item dicit quod Garcia Sengrat non erat procurator sociorum suorum. Item dicit se non procesisse contra eos super premissis nisi, ratione supervenientis delicti vel cause. Item dixit se dicta die obtulisse paratum fuisse dicto Garsie Sangrat et sociis suis remove omne gravamen quod ostenderent ei se eis fecisse, et hoc dixit propter quedam verba que Garcia Sangrat dicebat:

(Vid. documento n.º 426).

Ad quam scilicet quartam appellationem respondit episcopus et negat dictam appellationem fuisse factam sub forma in qua scripta est. Item ponit se non procesuisse super contentis in predicta forma appellationis nisi forte, ratione supervenientis delicti vel cause.

Eadem die B. de Turmo, clericus de Barbastre, iuravit stare mandatis domini episcopi, de mandato domini archiepiscopi, et prestito sacramento

in manu episcopi Oscensis et in penso si munere absolutionis ab ipso episcopo et reconciliationis a G., presbitero ipsius episcopi; dictus episcopus, ad preces domini archiepiscopi, et G. de Salanova et P. Liza, militum, et I. Nigri, baiuli domine regine, et D., iusticie de Barbastre, et R. de Sancta Fide, rogantium pro se et pro toto populo de Barbastre, restituit dictum Bernardum ad illud ius percipiendi porcionem quod habebat tempore quo episcopus eum privavit, ita quod nichil viris per hanc restitutionem ei accrescat. Facta autem restitutione, ut predictum est, dominus archiepiscopus condempnavit clericos ad restitutionem oblationum quas auctoritate sua acceperant episcopo faciendam, reservata sibi sententia super pena sacrilegii quod comiserunt in oblationum acceptatione.

448

1241, septiembre, 3

Los clérigos de Barbastro juran obediencia a los mandatos del obispo Vidal.

B. *Libro de la cadena*, n.º 437, p. 228.

C. *Libro de la cadena*, n.º 674, p. 353.

[P]ateat universis quod cum clerici Barbastrenses, videlicet Hugo, Garsias Sengrat, Iohannes Ruben, Bernardus del Tormo, Raymundus de Barravo, Garsias Frontin, iurassent stare mandatis episcopi Oscensis super excessionibus omnibus quos fecerant in non servandis sentenciis suis quas tulerunt in eos propter contumantiam eorum quam contraxerunt in non veniendo coram presencia eius cum ab illo citaretur et in non recipiendo correctionem ipsius et in celebrando contra eius sentencias et in usurpando oblationes ipsius ipso invito, predictus episcopus impenso eius munere absolutionis, tale dedit eis mandatum sub virtute prestiti sacramenti. Scilicet quod quandocumque et quocienscumque ab episcopo Oscensi fuerint citati, omnes et singuli veniant coram ipso episcopo, secundum quod citati fuerint, nisi legitima causa sine omni fraude impedirentur. Item quod correctionem episcopi Oscensis canonicam et legitimam semper suscipiant, nisi canonicam et legitimam causam haberent non recipiendi, et quod numquam aliquid de redditibus pertinentibus vel de rebus ad episcopum

Oscensi episcopo invito vel ignorante recipiant vel recipi faciant, nec ab aliis recipi consentiant, nisi forte baiulus eius aliquid eis daret quod crederent episcopo si sciret non displicere. Et quicquid receperunt tali modo vel recipi fecerunt vel recipi consenserunt, episcopo restituant vel ab eo specialem et gratuitam remissionem habeant. Item quod sententias episcopi Oscensis semper servant, donec de eius sententia sit cognitum per superiorem vel comuniter electos arbitros, nisi per appellationem receptam ab ipso episcopo vel eius superiore legitime tamen eius sententia esset suspensa.

Sunt testes huius rey: P. Petri, prior, P. Martha, archidiaconus Valensis, magister Symon, Matheus, capellanus et Montanerius, prior Sanctarum Massarum, canonici Oscenses.

Actum est hoc mense septembris, III.º nonas eiusdem, anno Domini M.º CC.º XL.º primo.

Martinus Guasqui, publicus notarius Oscensis, hanc cartam, mandato domini episcopi supradicti et concessione predictorum, scripsit et hoc signum fecit.

449

1241, octubre, 2

Arnaldo Picador y su mujer, María, venden a Sancho de Rasal y a su esposa, Giresa, unas casas en Huesca, en el barrio de la Puerta Nueva, por cien sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 547, p. 290.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate venditionis quam facio ego Arnaldus Piccator et uxor mea Maria, qui stamus in Unocastello. Placuit nobis, bono animo et gratuita voluntate, in presentia bonorum hominum et sine aliquo conquerenti, et vendimus vobis dompno Sancio de Arrassal et uxori vestre dompne Girese, [ad] opus ecclesie Sancte Marie de Sallis, unas casas quas habeo in Osca, in barrio de illa Porta Nova. Que affronta[n]t in una parte in via publica; et in secunda parte in cassis abbatis de Panticosa; et in tercia parte in casis vestris que sunt de Sancta Maria de

Salis; et in quarta parte in casis Iohannis de Liesa. Sicut iste affrontationes predictas casas circundant, sic vendimus vobis illas totas ab integro, sine aliquo nostro nostrorumque retinimento, cum introitibus et exitibus suis, de terra usque ad celum atque cum omnibus aquis, directis et pertinentiis quos ad predictas casas interius et extra pertinent vel debentibus pertinere quoque modo, scilicet per C solidos, denariorum monete Iaccensium bone et firme, quos de presenti a vobis accepimus, de quibus fuimus bene paccati nostre voluntati, et de iamdicto precio nichil ad persolvendum remansit apud vos dictos emptores nec nobis ad recipiendum. Ideo volumus et concedimus vobis quod de cetero habeatis et possideatis predictas casas cum omni iure eis pertinenti integre et in pace totas salvas, franchas et sine voce mala, per dare et vendere et per impignorare et per facere inde vestras proprias voluntates sicuti de vestra propria hereditate, vos et filii vestri vel filie et omnis generatio et posteritas vestra, per secula cuncta, sicut melius potest dici et intelligi, vestro vestrorumque salvamento. Ad maiorem autem securitatem, damus vobis fidanciam salvitatis de predictis casis quam vobis vendimus, de vobis et de omnibus hominibus et feminis de hoc seculo, per fuerum Osce: don Iohannem de Anso, qui stat in Osca, et nos meipso cum illo in simul et aboltas, quia si aliquis de cetero vos vel vestros de predictis casis metisset, nos et predicta fidantia salvemus vobis illas aut demus vel mittamus vobis vel vestris in alteris tam bonis casis in tam convenienti et utili loco in Osca autem salvemus vobis illam, secundum consuetudinem et forum Osce.

Testes sunt huius rei: don Garssias Longus et don Guillelmus de Sancta Christina, vicini Osce.

Quod est actum II.º die intrante mensis octobris, sub era M.^a CC.^a LXX.^a VIII.^a.

Aliala facta et paccata constitit III solidos.

Andreas, Oscensis scriptor, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

1241, octubre. [Huesca]

García Pérez, prepósito, da a treudo a Juan de Nasarre, carniceiro habitante de Almuévar, una heredad de la iglesia de dicha villa por cuatro carnales de cordero y una libra de pimienta anuales.

A. 4-546. Carta partida por ABC, parte inferior.

Noverint universi quod ego G. Petri, Oscensis prepositus, de conscientia et assensu domini mei V., Dei gratia Oscensis episcopi, P. Petri, prioris, tocisque eiusdem ecclesie conventus, dono et concedo ad tributum vobis Iohanni de Nesarre, carnifici habitanti in Almudevar, videlicet illam hereditatem quam ecclesia d'Almudevar habet et debet habere in predicta villa et in terminis suis d'Almudevar, sicut predicta hereditas fuit integre de illis abbatibus, cum omnibus pertinentiis suis. Et quia prefata hereditas erat in parte tamquam herema et inculta, ideo dono vobis ad populandum ipsam, laborandum et meliorandum, sicut dictum est superius, exceptis illis vineis et uno orto et excepto uno campo, ad opus de alcazer, quos inde extraho et retineo ad opus ecclesie antedictae; aliam autem hereditatem supradictam vobis dono et concedo ad tributum, exceptis tribus hereditatibus antedictis et nominatis, ita quod habeatis ipsam integre, possideatis, laboretis et melioretis et explectetis continue, diebus omnibus vite vestre, pacifice et fideliter, et faciatis ibi corrale bonum et utile et copertum teneatis illud ubi fuerit neccesse; et dictam hereditatem integram bene laboratam et melioratam continue teneatis plenarie toto tempore vite vestre pacifice et secure; et quod detis singulis annis pro iamdicta hereditate ecclesie prefate de Almudevar III^{or} carnales de carnero bonas et integras et unam libram boni piperis, die festi Sancti Emiliani, toto tempore vite vestre, integre et in pace. Predictum autem tributum persolvendo et omnia alia que superius scripta sunt observando in omnibus et complendo, habeatis, possideatis, laboretis et melioretis dictam hereditatem salvam, securam, ad hereditatem diebus omnibus vite vestre, non vendendo nec alienando autem diminuendo aliquid de predictam hereditatem in diebus vestris; set post dies vestros de vobis prenominato Iohanne de Nesarre, predicta hereditas integre, cum

omni melioramento in ea facto, reddatur integre et revertatur ad prefatam ecclesiam de Almudevar sine diminucione aliqua et absque omni honore debitorum, sicut fieri consuevi, ita quod non vendatur nec alienetur nec quod aliquid de prefata hereditate diminuatur, ut superius est expressum.

Et ego dictus Iohannes de Nesarre, cum magnis gratiarum accionibus, recipio a vobis dicto preposito hereditatem supradictam, cum assensu et voluntate domini episcopi, prioris et conventus Oscensis; et convenio vobis fideliter hereditatem predictam laborare et meliorare et prefato tributo persolvere ecclesie antedecte, ut superius est expressum, et omnia alia supradicta me tenere fideliter et observare et in omnibus adimplere, sicut multociens est predictum.

Sunt testes huius rei: Sancius de Boyl et Garsias de Iohano, carnifex, cives Oscenses.

Ego P. Petri, prior memoratus, pro me et pro toto conventu Oscensi, hanc cartam laudo et hoc sig[*espacio en blanco*]no facio. Ego G. Petri, prepositus supradictus, subscribo. Ego D. de Azunar, archidiaconus Camere, subscribo. Ego Nicholaus, precentor, subscribo.

Actum est hoc mense octobris pleno Capitulo Oscensi, era M.^a CC.^a LXX.^a VIII.^a.

Martinus Guasqui hanc cartam mandato domini episcopi et conventus et voluntate predictorum scripsit et hoc sig^{num} fecit.

451

1241, noviembre, 5. Barcelona

Dotación del rey Jaime I de Aragón a la catedral de Valencia.

B. 9-209. Copia contemporánea.

Publicado por Ambrosio Huici Miranda y M.ª Desamparados Cabanes Peccourt, *op. cit.*, vol. II (1237-1250), doc. 335, p. 109.

In Christi nomine. Noverint universi quod nos Iacobus, Dei gratia rex Aragonum, Maioricarum et Valencie, comes Barchinonensis et Urgelli et dominus Montispesulani, volentes adimplere dotationem cathedralis ec-

clesie Valencie, quam, Domino faciente, eripuimus a manibus paganorum, ad quam dotationem eramus obligati, tam ex speciali promissione a nobis emissa quam ex debito devotionis et fidei, damus et concedimus itaque et offerimus Domino Deo et Beate Marie et predicte ecclesie et vobis F., venerabili episcopo, et canonicis eiusdem, decem milia bisanciorum argenti, boni et recti ponderis, de quibus ematis possessiones ad opus et sustentationem vestram et successorum vestrorum in perpetuum. Quibus decem milibus bisanciorum vobis semel solutis, iterum eos nobis exigere non positus nec nostris. Item, per nos et omnes successores nostros, damus vobis in perpetuum omnes meschitas et cimiteria publica seu particularia ultra duodecim vasa que quondam fuerunt sarracenorum in civitate et diocesi Valentie et in adiacenciis suis, excepto cimiterio in quo assignavimus generale forum Valencie fieri, sicut determinatum est in consuetudine Valencie. Meschitas et cimiteria, singula et universa, parva et magna, aliorum locorum infra fines episcopatus Valencie, vobis, predicto episcopo et predicte ecclesie, donamus in perpetuum, cum ad manus pervenerint christianorum. Preterea donamus et promittimus assignare singulis capellanis in singulis ecclesiis parochialibus in locis in quibus ordinate fuerint deservientibus, singulas domos et singulos ortos competentes; qui capellani habeant primicias illorum locorum de quibus sibi provideant et suis ecclesiis. Item donamus ad opus vestrum duas iovatas pro ortis circa Valenciam, per divisores Valencie vobis iam assignatas et terminatas. Item donamus vobis et predicte ecclesie in perpetuum, alfondicum illum cum suis pertinentiis, in quo manebat Arnaldus de Rochafolia, situm ante sedem. Et domos similiter donamus vobis et predicte ecclesie in quibus manebat frater Gregorius, et contiguantur cum domibus de Aventegami, a porta turris, videlicet, usque ad domos Iohannis de les Celes, ita quod turris intelligatur infra istas affrontationes quam habeatis, sicut modo eam possidetis; set dictam turrin amplis, sicut modo est, elevare non possitis.

In super absolvimus et diffinimus vobis et vestris successoribus in perpetuum duas partes omnium decimarum, videlicet fructuum terre et animalium et piscatonnum maris tocus episcopatus Valencie. Item, deducta primo parte nostra quam ibi accipere debemus, diffinimus vobis et vestris in perpetuum duas partes decimarum omnium piscatonnum maris

et de Albufera et de furnis et molendinis factis et faciendis; et hoc absolvimus et diffinimus de omnibus possessionibus, quas nunc tenent et possident christiani, et de hiis que sarraceni nunc tenent, statim cum ad manus pervenerint christianorum. Interim autem de omnibus redditibus quos a sarracenis quoquo modo percipimus vel percipere debeamus, deducatur decima, cuius decime habeatis vos duas partes quas de presenti vobis absolvimus et difinimus in perpetuum. Cum autem possessiones eorum in quocumque loco dicti episcopatus ad manus christianorum pervenerint, tunc de tota decima habeatis vos duas partes in perpetuum, sicut de aliis possessionibus quas nunc possident christiani, est superius difinitum. Limites vero episcopatus Valencie esse volumus et perpetuo per nos et nostros diffinimus a finibus castri de Almenara, qui dividit terminum cum Murvedre usque ad Biar, vel ultra in quantum nostra vel nostrorumque adquisitio ulterius protendetur dante Domino.

Adhec nos F., Dei gratia Valentinus episcopus, et totum Capitulum eiusdem, per nos et omnes successores nostros, consensu et consilio domini P., Terrachonensis archiepiscopi, damus in feudum perpetuum vobis dompno Iacobo, illustri regi Aragone, et successoribus vestris in regno Valencie succedentibus, terciam partem omnium decimarum terrarum et possessionibus vobis subiectarum in civitate et episcopatu Valencie, et terciam partem piscatonnum maris et Albufere et animalium. In hoc autem non intelligimus dare vel concedere vobis vel vestris decimam, que percipi debet de rebus sive hereditatibus militum, clericorum seu locorum religiosum. Illam enim cum vindicare poterimus, nobis et successoribus nostris perpetuo retinemus. Similiter concedimus vobis et vestris in feudum perpetuum omnes decimas tocius portionis reddituum vel proventuum vestrorum, que vos percipitis vel percipere debetis infra dictum episcopatum in omnibus furnis et molendinis et terciam partem in piscatione maris et Albufere Valencie, salva parte vestra, quam recipitis vel recipietis in dicta Albufera, qua pars vobis et vestris remaneat indecimata et salva parte tertia vobis et vestris decime eorum que alie persone recipient vel recipiunt in dictis furnis et molendinis. Hec autem habeatis et possideatis vos et successores vestri in perpetuum ad feudum pro ecclesia Valencie et ex hoc sitis fideles et deffensores personarum et iurium nostrorum et nostrorum omnium

successorum et supradicte ecclesie, sine omni alio servicio quod nobis vel ecclesie facere non teneamini. Item per nos et omnes successores nostros absolvimus vobis et perpetuo diffinimus omnes alias paccaciones, quas usque in hodiernum diem dicte ecclesie vel domino archiepiscopo vel nobis, nomine dicte ecclesie pro eius dotatione aliquo modo fecistis. Et specialiter diffinimus vobis et omnibus possidentibus omnes hereditates, domos, ortos et possessiones que tempore sarracenorum ad eorum meschitas aliquas in toto regno Valencie pertinebant vel pertinete debebant. Et de speciali promissione quam super dotatione ecclesie et super donatione dictarum domorum, ortorum et hereditatum sive possessionum meschitarum dicte ecclesie aliquando fecistis, remittimus et absolvimus vobis et vestris et in perpetuum diffinimus.

Datum Barchinone, quinto nonas novembris, anno Domini M.º CC.º XL.º primo.

Sig†num Iacobi, Dei gratia regis Aragone, Maioricarum et Valencie, comitis Barchinone et Urgelli ac domini Montispesuli.

Huius rei testes sunt:

[Primera columna]

G. de Entenza.

[Segunda columna]

Eximinus de Focibus.

Assallitus de Gudal.

[Tercera columna]

Berengarius de Cervaria.

F. Garcez de Roda.

452

1241, diciembre

Domingo de Artasona y su mujer, doña Mayor, conceden siete «calces» y olivares en Igríes para el altar de santa Catalina en la iglesia de San Juan.

A. 7-108.

Notum sit cunctis presentibus atque futuris quod ego dompnus Dominicus de Artasona et uxor mea dompna Mayor, bono animo et voluntate, in remissione animarum nostrarum, damus et modo in presenti post dies nostros offerimus Deo et luminarie altaris Sancte Catarine ecclesie Sancti Iohannis de Ygrias septem calces et arbores olivarium quas habemus in villa de Ygrias et in suis terminis. Quarum sunt tres calces in campo Bitriani, ad Esolusiadas, et alias tres calces sunt in campo Dominici Fenes, et septima est in ortum Petri Sebastiani. Tali modo et convenio quod post dies de nobis ambo vicini de Ygrias imparent statim predictas calces et arbores olivarum et omnes fructus et speletos quos ex ipsis exhibunt unoquo anno, ponantur in luminarie altaris Sancte Catarine altaris predictae, et nos nec alius de generatione nostra de cetero unquam magis predicta calces et arbores olivarum alienare possimus in nullo alio loco aliqua ratione vel causa, sed post dies nostros luminaria predictae altaris habeat et possideat eas in pace in perpetuum.

Sunt ex hoc testes: Michael de Laves et Iohannes de Felip et Iohannes de Novo, vicini de Ygrias.

Actum fuit hoc mense december, sub era M.^a CC.^a LXX.^a nona.

Dominicus Campane, scriptor d'Osca, mandato omnium predictorum hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

453

1241

Concordia entre el obispo de Huesca y el abad de San Juan de la Peña acerca de la percepción de derechos eclesiásticos.

A. 6-192.

Documento extraviado.

1242, enero, 13. Zaragoza

Pedro Pérez, prior, da a treudo de Juan de Huesca, clérigo de Zaragoza, una heredad en Mezazal por trescientos sueldos jaqueses durante ocho años.

A. 2-281. Carta partida por ABC, parte inferior.

Cunctis sit notum quod ego dompnus Petrus Petri, prior ecclesie Sedis Osce, dono vobis Iohann de Osca, clerico Cesarauguste, ad tributum totam hereditatem meam quam habeo in villa que dicitur Meçaçab que es prope Cesaraugusta; scilicet domos, ortos, campos, molendinos, heremam et populatam, totam ab integro, cum introitibus et exitibus suis, sine aliqua diminutione, et totum quantum ibi habeo nec habere debeo ullo modo et hodie de presenti ab illa hereditate cum hac carta vos in duo, quod vos et vestri et quem volueritis, ab hac die in antea, dictam hereditatem et molendinos habeatis, teneatis, possideatis et explectetis in pace, a presenti istius mensis ianuarii usque ad octo annos continuos completos; propter CCC.^{tos} solidos, bone monete laccensis curribile, quos a vobis habui et recepi, per quitiare illam partem et demandam quam in illa hereditate habeabant et faciebant filii et parentes Eximini de Coscolano. Finito vero termino predictorum *annorum*, reddatis predictam hereditatem solutam et quietam mihi vel meis sine aliquo impedimento pacifice et quiete. Quod ut de hoc sitis magis securus, dono vobis fidancias: Petrum de Osca, notarium curie Cesarauguste, et Ennecum d'Oteyza, qui vobis et vestris dictam hereditatem usque ad terminum prefixum salvam et securam tenere possidere faciant in pace, sicut superius scriptum est.

Et ego Iohannes de Osca predictam hereditatem de vobis Petro Petri ad tributum recipio, et promito vobis et vestris reddere ipsam finito termino in pace, sine aliqua diminutione. Et dono vobis fidancias de hoc atendere et complere, sicut dictum est superius: Petrum de Osca, notarium curie Cesarauguste, et Ennecum d'Oteyza.

Et nos Petrus de Osca et Ennecus d'Oteyza ab utraque parte libente nos fideiussores, concedimus et statuimus, sicut superius est notatum.

Huius rey sunt testes: Iohannis de Aynçone et Ennecus de Foces, cleri-

ci, et Sancius Calaciani et Petrus de Luna et Petrus de Berdun, layci.

Actum est in Cesaraugusta, XIII.º die intrante mensis ianuarii, era M.^a CC.^a LXXX.^a.

Sig†num Garsie Peregrini qui hoc scripsit.

455

1242, enero, 21. [Huesca]

El obispo Vidal permuta con Fortuño de Bergua un campo en Florén a cambio de otros dos en el mismo lugar.

B. *Libro de la cadena*, n.º 200, p. 90.

[N]overint universi quod nos V., Dei gratia Oscensis episcopus, considerantes et atendentes quod duo campi qui sunt dompni Fertunii de Bergua, filii domini Garsie de Orta, in termino de Floren, erat inter alios campos nostros ibidem et erat nobis utiles et necessari; ideoque cum assensu et voluntate Petri Petri, prioris, tociusque Capituli Oscensis, damus et concedimus in comutatione sive in cambio vobis dompno Fertunio de Bergua et vestris unum campum nostrum in eodem termino pro duobus campis aliis vestris in eodem termino. Predictus vero campus quem nos episcopus Oscensis damus in cambio afrontat in una parte in alio campo vestro de vobis predicto F. de Bergua; in secunda parte in campo domus milicie Templi Osce; in tercia parte in rivo; in quarta siquidem parte in cequia vicinali de Ponpien. Primus autem campus de predictis duobus prefati domini F. affrontat in una parte in vinea episcopi Oscensis; in secunda parte in campo episcopi supradicti; in tercia parte in cequia vicinali de Pompien; in quarta siquidem in cequia vicinali de Floren. Secundus vero campus affrontat in una parte in soto domini episcopi; in secunda etiam et in tercia parte in alio campo episcopi memorati; in quarta parte in cequia vicinali de Floren. Sicut enim predictae affrontaciones continent undique campos antedictos, sic volumus et concedimus ut de cetero unusquisque nostrum predictorum habeat et possideat dictos campos, sicut superius sunt notati et specificati et affrontati, in cambio sive in comutatione, cum introitibus suis et exitibus et cum omnibus directis suis plenarie, sue proprie here-

ditati et voluntati faciendi perpetuo, per forum et consuetudinem Osce, ut superius est expressum.

Et nos dompnus Fertunius de Bergua prenominatus recipimus a vobis domino episcopo Oscensi, cum assensu Capituli, dictum campum vestrum in cambio et damus vobis dictos duos campos nostros pro ipso, sicut multociens est predictum, cum omnibus directis suis plenarie in comutatione. Et ut firmum vobis hoc habeatur et ratum, damus vobis fidanciam salvitatis de predictis campis duobus quos vobis in comutatione donamus, qui, secundum quod dictum est superius, vobis et vestris successoribus ipsos campos habere faciat et possidere pacifice et secure, per forum et consuetudinem Osce, ut multociens est predictum: Petrum Sora, civem Oscensem, et nos dictus F. de Bergua cum eo in simul.

Similiter nos V., Dei gratia episcopus memoratus, cum assensu Capituli Oscensi, recipimus a vobis domno F. de Bergua predicto dictos duos campos vestros in cambio pro alio campo nostro supradicto; et damus vobis fidanciam salvitatis de predicto campo nostro qui vobis et vestris ipsum habere faciat et possidere pacifice et secure, ut superius est expressum, per forum et consuetudinem Osce: Petrum Sora supradictum et nos ipsos cum eo in simul.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo. Ego P. Petri, prior Oscensis, per me et pro toto conventu, subscribo. Ego G. Petri, prepositus Oscensis, subscribo.

Sunt testes huius rei: G. Grimon et Bartholomeus de Excusabat, cives Oscenses.

Actum est hoc in Capitulo Oscensi, XII.º kalendas februarii, era M.^a CC.^a LXXX.^a.

Martinus Guasqui hanc cartam scripsit die et era prefixis.

456

1242, febrero, 8. [Huesca]

Pedro, arzobispo de Tarragona, confirma los derechos de la mensa episcopal oscense sobre una serie de iglesias.

A. 7-179.

B. *Libro de la cadena*, n.º 213, p. 97.

C. *Libro de la cadena*, n.º 488, p. 247.

Pateat universis quod cum nos P., Dei gratia Terrachonensis archiepiscopus, ex debito nostri officii ad Oscensem ecclesiam accessimus visitandam, de singulis que saluti animarum cognovimus expedire inquisivimus diligenter. Et quia inter cetera Oscensem episcopum et episcopalem mensam ecclesias de Barbastro, de Berbegali, de Lacunarrota, de Graynen, de Sessa, de Fagnanas, de Sancto Petro de Siresia, de Scannella, de Lezina, de Abrisen, de Ola, de Sancto Felice et de Aynsa, cum suarum suffraganeis inmediate invenimus possidere. Causam possessionis ipsarum tam ab ipso quam a Capitulo perquirentes adhibita indagine circumspecta, comperimus ipsum episcopum et eiusdem mensam episcopalem predictas ecclesias inmediate diutius possedissee et in eis tamquam personam earum tam temporaliam quam spiritualia ministrasse. Et cum in aliis eiusdem regionis ecclesiis illarum domini et vicini personas consueverunt presentare, in predictis tamen ecclesiis possessis ab ipso episcopo nec presentant nec super presentationem faciunt questionem. Item cum in aliis ecclesiis eiusdem episcopatus archidiaconi in quarum sunt archidiaconatibus constitute quartas quartarum et procuraciones causa visitationis et alia iura percipiant archidiaconi consueta, in predictis tamen ecclesiis a predicto possessis episcopo, nichil percipuerit, nec extat memoria eos ibi aliquid percepsisse, excepta ecclesia de Graynen in qua et si archidiaconus iura archidiaconi percipiat ab episcopo tamen tamquam a persona ipsius ecclesie diutius est possessa. Que nobis etiam constituerunt per sacramentum quorundam canonicorum Oscensis ecclesie, scilicet P. Petri, Oscensis, et M., laccensis priorum, et P. Pedon, canonici, et D., archidiaconi Camere, que receperimus super premissis. Item comperimus eiusdem mense episcopalis adeo tenues redditus et proventus, quod preter dictas ecclesias et ecclesiam Sancte Marie de Salis que ex devotione tamen valet concurrentium populorum sustentationem, predictus episcopus habere non valeat debitam vel honestam. Quare predictas ecclesias et omnes suffraganeas earum cum omnibus iuribus suis, declarando denuntiamus mense episcopali esse et fuisse annexas. Et ex predictis causis et maxime

ex causa tenuitatis et paupertatis deffectum siquis est, auctoritate nostra supplentes, prefatas ecclesias mense episcopali pleno iure incorporamus, adnectimus et unimus; volentes, decernentes et constituentes ut predictus episcopus et successores sui inmediate ecclesias prelibatas habeant et possideant pleno iure. Ita tamen quod ipse episcopus et successores eius in qualibet predictarum ecclesiarum ponant semper vicarium perpetuum sufficientem et idoneum, secundum canonica instituta cui tanta et talis de bonis ecclesie portio assignetur, ex qua possit sustentari idonee et honeste et ea facere que iniugunt canonice sanctiones et ut cultus divinus fiat semper in dictis ecclesiis honorifice et decenter. Et ut hoc fiant in virtute obedientie et sub attestatione divini iudicii precipimus ab episcopo Oscensi perpetuo fideliter et inviolabiliter observari.

Actum est hoc in pleno Capitulo Oscensi, VI.º idus februarii, anno Domini M.º CC.º XL.º primo.

Testes autem huius rei fuerunt: R. de Barbarano, sacrista Tarrachonensis, G. de Solerio et Iohannes de Guardia, clerici Tarrachonenses.

Ego Petrus, Sancte Tarrachonensis ecclesie archiepiscopus, subscribo. Ego R. de Barbarano, Tarrachonensis sacrista, subscribo. Sig†num Guillelmi de Solerio. Ego Iohannes de Guardia, testis, subscribo.

Sig†num Petri Andree, publici scriptoris Oscensis, qui mandato predicti Terrachonensis archiepiscopi, hoc scripsit loco, die et anno prefixis cum prima littera dictionis «Berbegalis» in secunda linea emendata.

457

1242, febrero, 11

Testamento de Pedro Novés.

B. *Libro de la cadena*, n.º 1005, p. 537.

[N]otum sit presentibus et futuris quod ego P. No[v]es facio testamentum, in meo sensu et memoria permanendo.

Pro salute anime mee, dimitto hereditatem meam de Almonien priori et Helemosine Oscensis, totam integre quantum ibi habeo et habere debeo, per secula cuncta; tali modo quod semel in anno faciant aniversarium et solvant sepulturam meam clerici de Almonien.

Item tam pro salute anime mee quam pro necessariis meis et pro emenda quam ei teneor facere, dimitto omnia alia que habeo et habere debeo domino meo S. de Urradre, priori Sancte Christine, et conventui eiusdem, sicut melius dici vel intelligi potest, ad suum commodum et honorem sine retentu et sine mala voce. Et item ista que ei dimitto: In primis dimitto priori et conventui debitum quod debeo habere a dicto priore et domui Sancte Christine, de quo habeo instrumentum, super domum de Taust; et XXXVII oves quas custodit D. Melero et habuit prebendam istarum. Item asinam unam que est in domo, et roncinum meum quem soleo equitare et habui a dompno P. Arrassella pro meis denariis. Item XXVII solidos laccensis quos tenetur mihi solvere R. Arnald; et XVIII solidos quos debet mihi P. de Exeya; et XIII solidos et VI denarios et I kafiz tritici quos mihi debet solvere M. Dahey, et ipse debet a me habere una fanega de segle. Item XIII solidos laccensis, et V arrobas tritici et II kaficia de comunia quos debet solvere mihi dompna Maria Dahey. Item debeo recipere de D. del Castellar VI kaffizia tritici; et P. de dona Lotudia I kafiz ordei et I roba de milio et II solidos et IX denarios; et Iohannes, fornero Sancte Christine, VI kafizia et II quia milio ortolani Sancte Christine IIII quartales ordei; Pascual de Sancio Mora II arrobas ordei. Et ego teneor solvere Mathei de Sancio Mora II kafizia tritici.

Item habeo in Podio Lampadis V kaffizia et II arrobas avene, et domus debet mihi solvere II kaffizia ordei, et dompnus Guiraldus II arrobas avene, et dompna Maria Sanz IIII kaffizia avene. Et ego debeo ipsi dare I kafiz avene. Et debet mihi solvere dompna Urraca Pedrez I kahiz ordei.

Item dimitto ei instrumentum quod comendavi Calbeto, capellano de Almonien, et debitum quod continetur in illo, videlicet LXXV solidos quos debet solvere mihi Bartholomeus de Oliveto, et est fideiussor Sancho de Pietro. Item Sancho don Pietro tenetur mihi solvere pro se VI arrobas ordei. Item dimitto ei annonam quam habeo in Taulle et omnia alia que habeo et habere debeo in omnibus locis; et prior solvat III solidos et VI denarios Matheo de Roaz.

Omnia supradicta dimitto priori predicto et conventui Sancte Christine, sicut superius dictum est, et dominus prior provideat mihi in vita et in morte in necessariis competentibus. Et nullum testamentum factum a me

vel facturum valeat contra istud aliquo iure; et ut ita maneat in perpetuum predictum testamentum pono fideiussorem D. de Bardaxino, qui firmiter faciat stare et complere omnia supradicta; et pono spondalieros dominum meum S. de Urradre, priorem Sancte Christine, et S. de illa Certera.

Sunt testes: G. Gassia et dompnus Ames et S. Layo.

D., rector ecclesie de Banaves, in domo Sancte Christine Cesarauguste hanc cartam scripsit III.º idus februarii, era M.^a CC.^a LXXX.^a.

458

1242, febrero, 12. [Huesca]

Fortuño de Biñec permuta con el obispo Vidal un molino y todas sus heredades en Novalés a cambio de un censo de ocho cahíces de trigo y nueve de ordío anuales.

A. 2-319.

B. 2-320.

C. *Libro de la cadena*, n.º 115, p. 53.

D. *Libro de la cadena*, n.º 283, p. 161.

E. *Libro de la cadena*, n.º 748, p. 391.

Manifestum sit omnibus presentibus et futuris quod ego dompnus Fortunius de Bignech, miles, pro me et pro uxore mea domna Contessa, absente, et pro fratribus meis Guillelmo de Bignech et Petro de Bignech, presentibus, et pro Bernardo de Bignech, milite, Guillelmo Ath, Sanz Caverro et Aneri, fratribus meis absentibus, et pro Alauda, Maria, Blanchaflor et Beatrice, sororibus meis absentibus, et pro omnibus heredibus et successoribus meis, in presencia bonorum hominum, bono corde et gratuita voluntate, ac sine aliquo conquerenti, dono et de presenti trado vobis venerabili domno V., Dei gratia Oscensi episcopo, et vestris successoribus et episcopatu Oscensi in perpetuum, in concambium et permutationem quodam molendinum nostrum quem habemus in termino de Novals, cum omnibus apparamentis suis, quod fuit Galindi Garcez de Petraselz; et totam hereditatem nostram quam habemus vel habere debemus circa ipsum molendinum et omnes hereditates nostras quas habemus vel modo aliquo

habere debemus in villa de Novals et in suis terminis, integre et sine aliquo nostro nostrorumque retentu, scilicet casas et casales, vineas, ortos et ortales, campos, adempnas et aliaziras, linaria et canamaria, areas et paludes, furnos et columbaria, landas et terras cultas et incultas, heremum et populatum, a celo in abissum, cum ingressibus et egressibus suis et cum aquis, cequiis et aqueductibus, erbis, pratis et pascuis, montibus, lignis, silvis, terminis, vetatis, piscaminibus et venatis, et cum omnibus melioramentis factis et faciendis, et cum omnibus et singulis aliis iuribus et pertinentiis que ad predictum molendinum et ad predictas hereditates pertinent vel debent modo aliquo pertinere, videlicet per decem et septem kafficia, octo ipsorum tritici et novem ordeï censualia, que michi et meis datis et conceditis in concambium et permutationem pro molendino et hereditatibus supradictis, sicut inferius continetur. De quo concambio et permutatione me concedo bene paccatum pro me et pro dicta uxore mea et pro omnibus predictis fratribus et sororibus meis presentibus et absentibus et pro omnibus meis, ad meam propriam voluntatem. Quare predictum molendinum et hereditates cum omnibus iuribus et pertinentiis suis et omnia iura, voces et acciones que in ipsis habemus vel habere debemus qualibet ratione de iure, dominio et posse nostro et nostrorum, eicio et extraho et in ius, dominium et possessionem corporalem nostram et successorem nostrorum et episcopatus Oscensis mito de presenti, cum hoc instrumento perpetuo valituro, ad habendum, tenendum, possidendum et expletandum, franche et libere, sicut ad utilitatem vestram et successorum vestrorum et episcopatus Oscensis melius, firmiter et utilius potest dici vel intelligi ullo modo, ad dandum etiam, vendendum, impignorandum, alienandum et ad omnes vestros vestrorumque successorum voluntates, ab hac die qua presens instrumentum scribitur in antea cui et quibus volueritis, libere perpetuo faciendas. Ad maiorem autem securitatem vestram et successorum vestrorum et episcopatus Oscensis, dono vobis fideiussores salvitatis de predicto molendino et hereditatibus quas vobis in concambio dono, de me et de omnibus hominibus et feminis istius seculi, per consuetudinem et forum Osce: domnum Petrum de Laçano, filium quondam domini Iohannis de Laçano, dominum Eximinum de Coscollano et domnum Guillelmum de Salas, milites, et me ipsum cum eis in simul et unumquemque pro toto.

Ita etiam quod si quis de cetero vos vel successores vestros eiceret aut vellet eicere de dicto molendino et hereditatibus vel aliquid ex ipsis minuere, ego et fideiussores predicti, ita quod non possimus nos inde unus per alio excusare, faciamus vos et successores vestros et episcopatum Oscensem predictum molendinum et hereditates cum omnibus iuribus et pertinentiis suis habere, tenere et possidere salve, integre et secure, vel demus vobis et successoribus vestris et episcopatu Oscensis aliud tam bonum et tam utile molendinum et alias tot et tam bonas et tam utiles hereditates, vobis et successoribus vestris et dicto episcopatu in villa de Novals et in suis terminis atque in locis tam competentibus dicto episcopatu, et faciamus ipsum molendinum et hereditates vos et successores vestros habere et possidere salve, integre et secure, secundum consuetudinem et forum Osce.

Nos autem V., Dei gratia Oscensis episcopus, P. Petri, prior, G. Petri, prepositus, et totum Capitulum Oscensis ecclesie, recognoscentes predictum molendinum et hereditates esse utiles et necessarie nobis et ecclesie nostre, ideo bonis cordibus et unanimi voluntate, per nos et omnes successores nostros, damus, concedimus et assignamus vobis, predicto domno Fortanerio de Bigneche et omni generationi et posteritati vestre et cui et quibus volueritis in perpetuum, in concambium et permutationem, pro predicto molendino et hereditatibus quas vos nobis datis, decem et septem kafficia mesure Oscensis, octo videlicet ipsorum pulcri et boni tritici et novem pulcri et boni ordeï, in Prepositura Oscensis; que decem et septem kafficia habeatis et percipiatis vos et omnis generatio et posteritas vestra in dicta Prepositura singulis annis in perpetuum in festo Sancte Marie mediantis augusti, censualia integre et in pace et sine contrarietate et impedimento totius persone viventis, franche et libere, ad dandum, vendendum, impignorandum, alienandum et ad omnes vestras vestrorumque voluntates, ab hac die qua presens carta scribitur in antea, cui et quibus volueritis, libere et perpetuo faciendas et sicut ad utilitatem vestram et vestrorum melius, firmiter et utilius potest dici vel intelligi ullo modo; obligantes nos et successores nostros et Preposituram predictam et omnia bona eiusdem Prepositure, mobilia et immobilia ubique habita et habianda, vobis et omni generationi et posteritati vestre et cui et quibus [volueritis], dicta decem et septem kafficia censualia dabit, vendebi-

tis, impignorabitis vel quocumque alio modo alienabitis vos vel vestri ad ipsa decem et septem kafficia singulis annis in memorato festo perpetuo solvenda. Ut autem ea omnia et singula que superius dicta sunt a nobis concessa perpetua in omnibus obtineat firmitatem et numquam possint ab aliquo vel aliquibus in irritum revocari presentem cartam, vobis concedimus signorum nostrorum munimine roboratam.

Actum est hoc in pleno Capitulo Oscensi, pridie idus februarii, era M.^a CC.^a LXXX.^a.

Huius autem rei sunt testes: domnus Berengarius de Aguas et domnus Fortunius Lupi de Avenna, milites habitatores Osce.

Sig†num Petri Andree, Oscensis notarii, qui mandato predictorum hanc cartam scripsit loco, die et era prefixis.

459

1242, febrero

Juan Pictavín vende a Pedro de Camino y a su mujer, Sancha, todos los frutos producidos por una viña suya sita en Huesca, en el Pueyo de Sancho, por dos mil sueldos jaqueses durante veinte años.

A. 2-618. Carta partida por ABC, parte inferior.

Notum sit cunctis hominibus presentem cartam videntibus quod ego dompnus Iohannes Pictavini, in presencia proborum hominum, bono animo et spontanea voluntate, vendo vobis Petro de Camino et uxori vestre dompne Sancie, omnes fructus, redditus et proventus que exhibunt de tota illa vinea mea quam ego habeo in Osca, scilicet in termino de Podio Sancii, videlicet de isto mense febroarii in quo sumus usque ad viginti annos integre et continue complectos, per precium quod mihi et vobis bene placuit, scilicet per dua milia solidos laccensium denariorum, monete bone et firme, quos omnes dictos denarios a vobis accepi die qua ista carta fuit facta, unde fui et sum bene paccatus mee plenissime voluntati. Predicta autem vinea affrontat in prima parte in via publica; in secunda parte in vinea Iohannis d'Exea; in tertia parte in vinea domus Xixena; in quarta vero parte in vinea dompni Bernardi Marquesii et in vinea domus Olive. Sicut iste

iamdicte affrontaciones vineam predictam ab utraque parte circundant et concludunt, ita vobis vendo omnes fructus redditus que exhibunt de vinea predicta, de victibus et arboribus, integre et sine diminucione sine aliquo meo meorumque retinimento. Et interim vos vel vestri laboretis illam vel faciatis illam laborare annis singulis, exabrir et podar et duas vices cavar et morgonar fideliter; et vos et vestri et qui vos volueritis, teneatis, possideatis potenter et explectetis predictam vineam cum omnibus suis directis et pertinenciis que ad eam pertinent et pertinere aliquo modo debent, usque ad terminum stabilitum. Preterea promitto vobis, sub fide Dei et legalitate mea, quod ego nec aliquis homo vel femina, pro me aud in voce vel nomine meo, in predicta vinea non faciamus vel fieri faciamus aliquam iniuriam, unde vos amitatis aliquid de directis vestris, et si forte aliquis homo vobis ibi fecerit forciam vel disturbium, promitto vobis esse fidelis, adiutor et protector pro omni posse meo sine omni dampno vestro. Ad maiorem vestram securitatem et confirmationem dono vobis fidanciam de salvetate de vinea predicta et de suis iuribus universis, de me et de omnibus hominibus et feminis, qui tenere, possidere et explectare faciat vobis et vestris illam in pace et sine omni voce mala et plectesia, prout superius dictum est, usque dicto termino, per fuerum Osce: dompnum Michaellem Petri, militi, et meipsum cum eo in simul. Et ego dompnus Michaeli Petri qui sum predictus, concedo me vobis [Petro] de Camino et uxori vestre dompne Sancie et vestris pro fidancia pro supradictis conveniis, et promitto vobis facere adtendere omnia supradicta.

Similiter, ego Petrus de Camino et uxor mea Sancia qui sumus predicti, a vobis dompno Iohanne Pictavino predictam vineam pro supradictis conveniis recipimus, et promitimus vobis et vestris predictam vineam reddere et deliberare in pace et sine omni voce mala et plectesia in fine predicti terminis. Et ut dicta adtendamus vobis, sicut dictum est, damus vobis inde fidanciam: Guillelmum de Camino, nepos meum, et nos ipsos cum eo in simul.

Testes autem huius rey sunt: Iohannes don Iulian et Guillelmus Galter. Quod est actum mense februarii, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a.

Arnaldus Duhet, mandato omnium predictorum, hanc cartam scripsit et hoc sigtnum fecit.

1242, marzo, 15

Pedro Novés elige sepultura en Veruela, donando a cambio una heredad suya en Almuniente.

B. *Libro de la cadena*, n.º 1008, p. 539.

[N]otum sit cunctis tam presentibus quam futuris quod ego Petro Noves, positus in infirmitate, tamen stando in meo bono sensu et in mea bona memoria, facio votum mee sepulture Sancte Marie de Berola, quod quandocumque ego migravero quod deferant corpus meum ad sepeliendum ad monasterium de Berola. Et laxo monasterio de Berola, pro anima mea et defunctorum meorum, totam illam hereditatem quam ego habeo in villa que dicitur Almunien, iuxta Oscam, ut monachi predicti monasterii de Berola semper habeant animam meam et animas parentum meorum in memoria. Et rogo priorem Sancte Christine quod quando ego migravero habundanter compleat corpus meum et honoret propria, sicut in meo testamento continetur, et de mortaylla et quod de necessaria omnibus qui corpus meum deferent ad Berolam; quod si prior facere nollet, rogo Garsiam Petri de Cascant et in manu eius dimitto quod ipso compleat honorifice et omnia predicta et quod pignoret priorem Sancte Christine donec compleat omnia predicta que corpi meo necessaria sunt in sepulturam. Et mando et rogo quod dompnus Garsias Petri de Cascant predictus faciat complere omnia predicta que reddat predictam hereditatem monachis de Berola.

Huius rei testes facio: don Sancio Alindez et don Bertrando el Cavero.

Factum fuit hoc in presencia matris P. de Noves et fratrum eius, mense marcii mediante, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a.

Magister Dominicus hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

1242, marzo, 18. [Huesca]

Interrogatorio en el pleito entre el obispo de Huesca y el monasterio de San Pedro el Viejo sobre la posesión de la iglesia de Santa María de Salas.

B. *Libro de la cadena*, n.º 475, p. 239. Falta el comienzo.

[...] supradictam, sed non credit aliquos ibi recipere ecclesiastica sacramenta, nisi ecclesie violent. Item mandat ut capellanus noster absteineat a portatione corporis Christi per civitatem Oscensem quando vocatur ad communicandos infirmos. Confiterur episcopus.

Preterea quod absteineat a baptismo parvulorum. Confitetur episcopus.

Preterea quod absteineat a celebratione missarum illis qui volunt matrimonium contrahere. Confiterur episcopus.

Unde peto ipsum ab ipsa molestatione compesti, cum hoc cedat in preiudicium libertatis nostre ecclesie et competat nobis de antiqua consuetudine omnibus volentibus in Oscensi civitate constitutis ecclesiastica sacramenta conferre. Negat episcopus consuetudinem esse.

Preterea molestant nos dictus episcopus et ecclesia Oscensis super perceptionem decimarum hereditatis Sancte Marie de Cesaragusta et de Pedrol et de Atos, quas ecclesia Sancti Petri a longe retro temporibus percipere consuevit. Deliberat episcopus.

Preterea conqueror de domino episcopo; qui contra privilegia Romani pontificis, cum sim exemptus, et post appellationem a me ad vos ex habundanti interpositam et esset preterea in vos compromissum, in me et personas mihi subiectas de facto excommunicationis sententiam promulgavit. Et licet de facto fuisset lata sententia, occasione tamen ipsius fui in LX libris laccensis monete dampnificatus, quas peto ab ipso dampni nomine et interesse. Et de omnibus istis peto per vos mihi plenariam iusticiam exhibere. Et omnia peto addendi vel minuendi salvo iure. Anno Domini M.º CC.º XL.º primo, XV.º kalendas aprilis. Negat episcopus eum exemptum et negat eum appellasse.

Supradictas responsiones facit episcopus, salvis suis exceptionibus, iuribus et [...], et petit ipsum sibi condempnari ad prestationem quartarum defunctionum et oblationum et ad restitutionem eorum que de predicta quarta habuit ipse vel ecclesia Sancti Petri, cum illa non debeantur lege dyocesis cum fructibus perceptis et percipiendis et qui percipi poterunt.

Item ponit episcopus Oscensis quod ipse et predecessores sui sive ecclesia Oscensis possederunt semper ecclesiam Sancte Marie de Salis a

prima fundatione ipsius usque in hodiernum diem, hoc est a XL annis et ultra, et negat ecclesiam predictam et fructus eius debere adiudicari ipsi priori ex causis ab ipso positis.

Item ponit excipiendo quod si aliquod ius habuit unquam monasterium Sancti Petri in predicta ecclesia Sancte Marie de Salis, quod non credit, totum illud ius est remissum episcopo et ecclesie Oscense, per compositionem vel diffinitionem. Negat prior episcopum et ecclesiam Oscensem possedisse ecclesiam Sancte Marie de Salis a prima sui fundatione nec per XL annos concedit possedisse.

Item confitetur compositionem sive permutationem esse factam inter quomdam priorem Sancti Petri et episcopum et ecclesiam Oscensem, sed dicit dictam compositionem non valere eo quod fuit facte sine licentia et consensu abbatis et conventus Sancti Poncii.

Interlocutus est iudex quod utraque pars probet suam intentionem.

Signum Petri Andree, publici scriptoris Oscensis, qui de mandato domini archiepiscopi prescripti, hoc scripsit cum supradictionibus in quinta linea in duobus locis: in uno, videlicet ubi dicitur «siti» et in altero ubi dicitur «esse», et in quarta decima linea, ubi dicitur «[...] iudicia et mandata».

462

1242, marzo

María de Alquézar y sus hijos dan a Ascensio, hermano de la primera, una viña en Almuniente, en el término de Celada.

A. 5-71. Documento borroso.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate donationi quam facimus ego dompna Maria de Alqueçar et nos filii eius, scilicet Sancius et Benedicta et Sancia et Stevania. Placuit nobis, libenti animo et voluntate et in presencia bonorum hominum, damus vobis Ascensio, fratri mei et avuelo nostro, unam nostram vineam quam nos habemus in termino de Almunien qui Celata dicitur. Et affrontat ex una parte in linare nostro metipso; et ex alia in vinea de Iohanne de Alamançon; et ex aliis duabus in vinea et soto de abbacia. Sicut iste affrontaciones iamdicte includunt vel di-

vidunt predictam vineam ex utraque parte in circuitu, sic damus eam vobis totam integram sine ullo retentu et sine ulla mala voce et cum ingressibus et regressibus suis et cum sua aqua. Et volumus et concedimus vobis ut ab hac die in antea habeatis illam in vestram propriam hereditatem salvam et securam, ingenuam, liberam et quitiam, per vendere et dare et in pignare cuicumque vos volueritis et facere in ea et ex ea vestras proprias voluntates tamquam de vestra propria hereditate vos et filii vestri vel filie et omnis generatio vestra per secula cuncta. Et ad maiorem vestram securitatem damus vobis fidanciam salvitati qui vobis iamdictam vineam salvam faciat, per forum Osce: dompnum Dominicum Valencia et nos cum illo in simul.

Huius rey testes sunt qui hoc viderunt et audierunt: dompnus Iohannes Patri, abbatis, et Bernardus, gener de dompna Sancia de Abbatia.

Actum est hoc mense marcii, era M.^a CC.^a LXXX.^a.

Dompnus Calbetis, capellanus de Almunien, hanc cartam scripsit et hoc sigtnum fecit.

463

1242, abril, 12. Zaragoza

Sentencia arbitral del pleito entre el obispo de Huesca y el abad de Veruela acerca de la cuarta funeral de la villa y el castillo de Cuarte y otras heredades. B. Libro de la cadena, n.º 456, p. 237.

Publicado por Ricardo del Arco Garay, art. cit., doc. VII, p. 84.

[I]n Dei nomine. Ego magister Berengarius, canonicus Tutelanus, arbiter in cause que vertebatur inter venerabilem patrem V., Dei gratia episcopum, et Capitulum Oscensem ex una parte, et dompnum R. Gyllelmi, abbatem, et conventum de Berola ex altera, super quarta que debetur ratione defunctionis castri et ville de Quarto et pertinencias suas; in super quarta que debetur ratione defunctionis de Sasgallelo; et hereditatum Eximini d'Ançua et Fortuni d'Ançua, de Octura, et super que debetur ratione defunctionis domorus quas habent in Osca, que omnia sunt in territorio Oscensi, et super fructibus perceptis et qui percipi poterunt de predictis omnibus a tempore quo dicti abbas et conventus ea haberunt usque ad hanc diem, que omnia episcopus et Capitulum Oscensem petebant ab

abbate et conventu de Berola, et super omnibus questionibus quas predicti abbas et conventus faciebant a dictis episcopo et Capitulo, ratione expensarum facturarum in castro predicto, et pro eodem et ratione trium pitanciarum que ex redditibus castri debebantur conventui de Berola, et ratione pecunie quam oportuit dictos abbatem et conventum solvere creditoribus seu expendere occasione predicti castri et aliarum predictarum possessionum.

Visis, auditis et intellectis instrumentis rationibus et allegationibus utriusque partis, habito consilio sapientium, absolvo eosdem abbatem et conventum per pennam quingentorum morabetinorum in compromisso statutam ab impetitione dictorum episcopi et Capituli Oscensis super petitione que debetur ratione defunctionis castri et ville de Quarto et pertinentiarum suarum et quarto que debetur ratione defunctionis de Salgalelo et hereditatum predictarum de Octura et domorum de Osca et super fructibus perceptis et percipiendis omnium predictorum eiusdem episcopo et Capitulo Oscensi super ipsis perpetuum silentium imponendo. Et mando et laudo pro penna superius nominata quod abbas et conventus predictus dent episcopo et Capitulo antedictis sexcentos quinquaginta morabetinos; de quibus dent quinquaginta morabetinos in proxima dominica qua cantatur quasi modo, et in crastinum festum Sancti Michaelis proximo venturi trescentos morabetinos, et in proximo mense ianuarii alios trescentos morabetinos. Predicta vero dominica de quasi modo dicti abbas et conventus dent fideiussores idoneos apud Oscam ad arbitrium seu noticiam G. Petri, prepositi Oscensis, ad solvendis predictis sexcentis morabetinis dictis episcopo et Capitulo Oscensi in terminis superius memoratis. Adhuc ego magister Berengarius predictus, absolvo eosdem retentione castri et ville de Quarto et pertinentiarum suarum, et pro aliis predictis possessionibus eisdem abbati et conventui impono perpetuum silentium super ipsius. Hec autem omnia et singula mando servari a partibus, ut superius sunt expressa, per penna quingentorum morabetinorum in compromisso comprehensam.

Lata fuit hec sententia apud Cesaraugustam, presentibus Stephano Egidii, clerico, et Sancio de Almoçara, layco, adhoc vocatis et rogatis testibus, II.º idus aprilis, anno Domini M.º CC.º XL.º II.º.

Signum Dominici Martini de Alqueçar, publici tabellionis Cesarauguste, qui his interfuit et de mandato omnium predictorum hoc scripsit anno, die et loco prefixis.

Ego frater Raymundus, Berolli abbas, laudo, confirmo et hoc signum Facio. Ego frater Vallesius, prior, subscribo. Ego frater Bernardus, subprior, subscribo. Ego frater S., cellararius, subscribo. Ego P. de Orençan, vestiarium, subscribo. Ego frater P. de Magalon, sacrista, subscribo. Ego frater B., cantor, subscribo.

464

1242, abril, 27

Los clérigos y el pueblo de Barbastro apelan a la Santa Sede por haber sido incorporada su iglesia a la mensa episcopal y por otros agravios.

B. *Libro de la cadena*, n.º 439, p. 229.

C. *Libro de la cadena*, n.º 670, p. 349.

[N]otum sit cunctis presentem paginam inspecturis quod nos clerici Barbastrenses Ugo, videlicet rector eiusdem ecclesie; et Dominicus de Porta Spana, archipresbiter; et Bernardus del Son et Martinus de Sancio Clavigero et Iohannes Ruben et Sancius de Turmis et Martinus de Sanctis Massis et Michael de Senz, sacerdotes; et Bernardus de Turmo et Garsias Frontini et Dominicus Petri et Raymundus de Barcavo et Ferrarius de Orbellito et Iohannes de Lasieso, dyachoni; et Pascasius Gemeninus et Martinus de Plazentia et Garsias Civatarius et Garsias de Sengrat, subdyachoni; et Dominicus de Cesaraugusta, iusticia, et iurati et consules et omnis universitas tocius populi Barbastrensis, nos omnes et singuli, sentientes nos gravatos a vobis domno V., Oscensi episcopo, quia procurastis ut dictum est nobis de novo ecclesiam Barbastrensem a domno P., Dei gratia Terrachonensi archiepiscopo, mense vestre incorporari, et quia gravatis nos in non complendo statutum numerum viginti clericorum in ecclesia memorata, et quia in multis non gravatis et spoliando rectorem nostrum et nos et ecclesiam ab omnibus dignitatibus suis et nostris, timentes ne in posterum durius nos et ecclesiam gravetis, sedem apostolicam appe-

llamus, ecclesiam nostram et villam cum suis pertinentiis et personas nostras et omnes res nostras presentes videlicet et futuras, sub protectione domini pape sedisque aplostostice supponentes.

Actum est hoc anno Domini M.º CC.º XL.º II.º, die dominica que cantatur quasi modo, in presentia et sub testificatione Garsie de Liesa et Raymundi del Son, milites.

Petrus de Almege, publicus notarius Barbastri, de mandato tocius clerici et populi Barbastrensis, presentem istam cartam scripsit et hoc signum fecit.

465

1242, abril, 28. Huesca

Don Pedro Maza y el abad de San Ginés ponen sus querellas bajo el arbitrio de Pedro Cornel, mayordomo de Aragón, con pena de quinientos morabetinos alfonsinos.

B. *Libro de la cadena*, n.º 976, p. 512.

[N]overint universi presentem paginam inspecturi quod super querimonias, rancuras et demandas quas nos dompnus P. Maça habebamus de abbate Sancti Genesii et de U., fratre suo, et de abbate Sancti Salvatoris de Pantigosa, et de filiis Bertrandi de dompna Parda, et de P. Gostança et de filio suo et de suo genero, sciendum est quod nos dompnus P. Maça, bono corde et spontanea voluntate, totam contentionem supradictam et demandam ponimus in posse, in lodo, in dicto, in facto et in mandato dompni P. Cornelii, maiori domus Aragonis. Ita videlicet quod quicquid ipse nobis super illud dixerit vel mandaverit aliqua ratione vel causa nis illud attendamus, compleamus bona fide sine fraude et quod numquam in aliquo contraveniamus. Et si forte quod dictus nolit nos illud attendere vel complere noluissemus, promittimus vobis dompno P. Cornelii et convenimus dare pro pena quingentos morabetinos Alfonsinos in auro et ut potius hoc firmius et plenius atendatur et compleatur, ut superius dictum est notatum, nos dictus P. Maça damus vobis dicto P. Cornelii fidantias et nos cum eis in simul qui vobis omnia supradicta et singula faciant attendere et

complere et etiam si contingeret dare penam predictorum morabetinorum, ut superius est notatum: dompnum Michaellem de Rada et dompnum Rordricum de Coscollando, milites. Et nos dicti M. de Rada et R. de Coscollano ita nos concedimus esse inde fidancias, sicut superius continetur.

Similiter nos abbas de Sancto Genesio, per nos et omnes alios supradictos tam super querimonias, rancuras et demandas quas nos alii supradicti a dompno P. Maça habebamus, sciendum est quod nos dictus abbas Sancti Genesii, bono corde et spontanea voluntate totam contentionem supradictam et demandam ponimus in posse in loda dompni P. Cornelii, maioridomo Aragonis, et in dicto, in facto et in mandato suo. Ita videlicet quod quicquid ipse nobis vel supradictis dixerit super illud vel mandaverit aliqua ratione vel causa nos illud attendamus, compleamus, attendere et complere faciamus bona fide sine fraude omnibus supradictis et quod numquam in aliquo contraveniamus. Et si forte quod dictus nolit nos in simul cum eis illud attendere vel complere noluissemus, promittimus et convenimus vobis dare pro pena quingentos morabetinos Alfonsinos in auro. Et ut potius hoc firmiter attendatur et compleatur, ut superius dictum est notatum, nos dictus abbas de Sancto Genesio, per nos et omnes alios supradictos, damus vobis dompno P. Cornelii, maiordomus Aragonis, fidancias et nos in simul cum eis qui vobis in simul cum supradictis omnia supradicta et singula faciant attendere et complere et etiam si contingeret dare penam predictorum morabetinorum, ut superius est notatum: dompnum P. Lupi de Octura et dompnum Hugum Martini, cives Oscensis. Et nos dicti P. Lupi de Octura et Hugus Martini ita nos concedimus esse inde fidancias, sicut superius continetur.

Testes huius rei sunt: dompnum Michaellem Martini de Boleya et B. Marchesii, iusticia Oscensis, et Guillemus de dompno Grimone.

Actum fuit hoc III.º die in exitu mensis aprilis, in civitate Osce, in palacio domni F., infantis et tocius regni Aragonis procuratoris, era M.^a CC.^a LXXX.^a.

Signi Dominici Egidii, scriptoris iusticie domini regis, qui cum voluntate istarum partium hanc cartam scripsit et eam divisit per literas alphabeti.

1242, junio, 4. [Jaca]

Domingo de Ossa y Ermesinda de Ossa dan a su hermano Arnaldo la parte que le tocaba en la casa y el huerto que poseían tras la división efectuada por sus padres.

A. Extravagantes, n.º 41.

Ad noticiam cunctorum perveniat quod hec est carta donationis et confirmationis quam facimus nos Dominicus de Ossa et Armissen de Ossa, soror mea. Damus vobis Arnaldo de Ossa, fratri nostro, totam illam partem quam tangebatur nobis vel tangere debebat in illam domum et in illum ortum que est retro; quam domum et ortum quam habebamus in simul ubicum ad dividendum ex partem parentum nostrorum Arnaldi de Ossa et uxoris eius Anglesa. Predicta namque domus et ortus sunt in Burgo Novo lacce, qui habent affrontationes ex una parte domum et ortum filiorum Guillelmi Diego; et ex alia parte est domum et ortum dompne Lochalie, uxor que fuit Guillelmi de Susach, et tenet de illa carrera publica que est ante usque ad corralem Sancte Christine que est retro. Sicut predicte affrontationes includunt et dividunt undique, sic damus vobis totam illa partem et totum illud quod nos ibi debemus habere de sumo usque ad eorsum integre, sicut sunt terminate, signate et bogate, cum suo penticio autem et cum sua tenda que est propie et cum sue corrale et cum suo çelario et torculario et laco, cum cameriiis et tabulatis et parietibus undique per medium, et orto cum uttis et arboribus, heremum et populatum, cum ingressibus et regressibus, francham, liberam et quietam, sine mala voce et sine ullo interdico et sine ullo ingenio et absque retentu nostri nostrorumque, set damus atque liberamus vobis pefatam domum cum omnibus iuribus et pertinentiis suis quas pertinerit vel pertinere debent et mittimus vobis in corporali possessione, quod habeatis et possideatis pefatam domum et ortum integre per secula cuncta, et quod habeatis potestatem dandi, vendendi, petinendi vel inpignorandi vel cambiandi vel alienandi vel ad vestram propriam voluntatem faciendi de predicta domo et orto, ita quod nos nec aliquis per nos non habeamus potestatem unquam aliquid vobis petere

nec habeamus recursum unquam in prefata domo et orto ex parte avo-
loris nec patrimonis nec matrimonis nec aliqua societate nec pro aliqua
fraternitate nec ulla causa de hoc mundo, cum carta vel sine carta ullo
modo confecta vel deinde facienda nec cum foro secularii nec cum aliquo
ius ecclesiastico, scripto vel non scripto, contra vos, set quod habeatis et
possideatis, sicut melius dici legi vel intelligi potest ad vestri vestrorumque
comodum et salvamentum et ad forum lacce cum hac carta perpetuo va-
litura. Ad maiorem vestram securitatem damus vobis fideiussores: Petrus
de Partarrui et Petrus de Villanua, qui hanc donationem vobis firmiter
faciat tenere et complere ex omnibus hominibus vel feminabus ad forum
lacce, per secula cuncta.

Et ego iamdictus Arnaldus recipio ex vobis hanc donacionem et iam-
dictas fidançias similiter, sicut superius est prenotatum coram testibus
submissis.

Huius donationis sunt testes visores et auditores: Bartholomeus de For-
çañç et Bernardus del Salt, habitatores lacce.

Actum est hoc pridie nonas iunii, era M.^a CC.^a LXXX.^a.

Petrus Cardelli hanc cartam scripsit et hoc sig†num posuit.

467

1242, junio, 13

*Sentencia arbitral dictada por el rey Jaime I de Aragón y el arzobispo de Tarra-
gona, por la que se resuelve el pleito entre los obispos de Huesca y de Tortosa
acerca de la posesión de Alquézar y otras iglesias.*

A. 6-101. Carta partida por ABC.

B. 6-330.

C. *Libro de la cadena*, n.º 208, p. 93.

D. *Libro de la cadena*, n.º 345, p. 186.

Publicado por Ricardo del Arco Garay, art. cit., doc. VIII, p. 86.

Publicado por Ambrosio Huici Miranda y M.ª Desamparados Cabanes Pe-
court, *op. cit.*, vol. II (1237-1250), doc. 355, p. 140.

Cum controversia verteretur inter V., episcopum, et ecclesiam Oscensem ex una parte, et P., episcopum, et ecclesiam Dertusensem ex altera, super castro de Orta, villa de Natilla, villa de Leçina, hereditatibus de Barbastro et de Açara et molendinis et hereditatibus de Alcheçar et aliis omnibus temporalibus que episcopus et ecclesia Dertusensis tenent in Aragone, Litteria et Rippacurcia. Tandem episcopus Oscensis, pro se et Capitulo suo, et episcopus Dertusensis, pro se et Capitulo suo, compromiserunt in domnum I., regem Aragone, et in domnum P., archiepiscopum Terrachonensi, super omnibus hereditatibus et possessionibus predictis sub pena mille morabatinorum, ita scilicet quod quelibet pars teneatur stare et obedire super omnibus et singulis predictis sentencie vel sentenciis, dicto vel dictis, consilio vel consiliis, mandato vel mandatis, compositioni vel compositionibus, predictorum regis et archiepiscopi et quecumque pars non obediret sententie vel sententiis, dicto vel dictis, consilio vel consiliis, mandato vel mandatis, *compositioni vel compositionibus*, eorum daret parti obedienti mille morabatinos pro pena et amitteret ius quod habet in predictis et restitueret quod recipit ex hoc arbitrio vel compositione dicto consilio vel mandato, salvo iure suo parti obedienti et fueret fideiussores de predicta pena domnus F., infans Aragonie, et Berengarius de Monte Regali, civis Valentinus, pro episcopo et ecclesia Dertusense, et dompnus Rodericus de Liçana et Petrus Sancii, civis Ylerdem, pro episcopo et ecclesia Oscensi. Unde nos predicti I., Dei gratia rex Aragone, et P., per eandem archiepiscopus Terrachonensis, visis privilegiis et instrumentis utriusque partis et auditis rationibus eorundem, quia invenimus episcopum et ecclesiam Dertusensem castrum de Orta, villam de Natilla, villam de Leçina, hereditates de Barbastro et de Açara, molendina et hereditates de Alcheçar et alias hereditates et possessiones temporales in Aragonia, Litteria et Rippacurcia possidere in quibus se habere ius multiplicibus rationibus afferebant episcopo et ecclesia Oscense dicentibus ad se eadem pertinere inter eos de consensu perpetuim amicabiliter duximus componendum. Unde dicimus et sentenciando pronunciamus quod episcopus et ecclesia Dertusense tradant in continenti predictum castrum de Orta, villam de Natilla, villam de Leçina, hereditates de Barbastro et de Açara, molendina et hereditates de Alcheçar et omnis hereditates et

possessiones temporales quas episcopus et ecclesia Dertusense habent in Aragonia, Litteria et Rippacurcia inunes ab omni obligacione et alienacione et honere in diminucione vel detrimentum dominalium, iurium vel redditum antiquorum factis episcopo et ecclesie Oscensis habenda et tenenda in perpetuum et tanquam propria possidenda et in corporalem possessionem ipsarum hereditatum et possessionum ipsum episcopum et ecclesiam Oscensem inducant. Et mandamus et arbitramus quod predictus episcopus et ecclesia Dertusensis restituant et cedant episcopo et ecclesie Oscensi omnia instrumenta, iura, voces et actiones que habent vel habere possunt ratione predictarum hereditatum et possessionum, et in hoc episcopum et ecclesiam Dertusensem condempnamus perpetum eis super predictis hereditatibus et possessionibus silencium imponentes. Et episcopus et ecclesia Oscensis dent mille et sexcentos quinquaginta morabatinos predicto episcopo predicto episcopo et ecclesie Dertusensi usque ad proximum festum Natalis Domini; de quibus morabatinis emanantur possessiones ad opus ecclesie Dertusense. Ita tamen quod predicti marabatinos arbitrio Terrachonensis archiepiscopi conseruentur et expendantur in empcione dictorum possessionum et utquam predictorum episcoporum faciat alterum securum, secundum arbitrium predicti archiepiscopi, quod Capitulum suum vel aliquis de Capitulo contra hoc non veniat; et omnia et singula dicimus et pronunciamus sub pena predictorum mille morabatinarum, ita quod pars que in obediens fuerit in aliqua predictorum solvat mille morabatinos parti obediens pro pena et amitat ius quod habet in predictis et restituat quod recipit ex hoc arbitrio vel compositione dicto consilio vel mandato.

Actum est hoc idus iunii, anno Christi Incarnationis millesimo ducentesimo quadagesimo secundo.

Ego Petrus, Sancte Terrachonensis archiepiscopus, subscribo. Sig†num G. de Fenolario, precentoris Dertuse. Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †. Ego Poncius, Dertusensis episcopus, subscribo †. Sig†num Arnaldi, Dertusensis sacriste. Signum † Iacobi, Dei gratia regis Aragonie, Maioricarum et Valentie, comitis Barchinone et Urgelli et domini Montispesulli qui in hiis auctoritatem regiam impartimus. Sig†num Ferrandi, infans

Aragone. Sig[†]num Roderici de Liçana. Sig[†]num Petri Sancii, civis Ylerden-
sis, qui hoc laudamus et firmamus. Sig[†]num Berengarii de Monte Regali
predicti qui hoc laudavit et firmavit, presentibus Petro Marinerio et Bernar-
do de Blanchafort. Ego B., sacrista laccensis, subscribo †. Ego P. Marthe,
Vallensis archidiaconus, subscribo †. Sig[†]num G., prioris Dertuse. Ego
Dominicus, prior claustral, subscribo sig[†]num. Ego Bernart, Dertusensis
archidiaconus †. Sig[†]num Guillelmi de Scarp, canonici. Sig[†]num D. de
Olivela, canonici. † Arnaldi, presbiteri et canonici. Sig[†]num Petri de Podio,
canonici. Sig[†]num G. de Tamarito, camerarii canonici. Sig[†]num magistri
Dominici, precentoris Valentini, que tamquam testis subscripsit. Sig[†]num
magistri B. de Solerio, domini regis notarii, testis huius rei. Ego magister
M., archidiaconus Valentino, testis, subscribo. Ego Iohannes de Guardia,
testis, subscribo.

Sig[†]num Bernardi Leochadie, publici notarii Valencie, qui hoc scripsit,
cum suprascripto in V.^a linea, ubi dicitur «compositioni vel compositioni-
bus».

468

1242, junio, 19

El obispo y el capítulo de Tortosa aceptan la sentencia arbitral dada por el rey Jaime I y el arzobispo de Tarragona en favor del obispo Vidal sobre la retención por el obispo de Tortosa de varias iglesias sitas en el obispado oscense.

B. *Libro de la cadena*, n.º 216, p. 99.

C. *Libro de la cadena*, n.º 224, p. 107.

D. *Libro de la cadena*, n.º 338, p. 180.

E. *Libro de la cadena*, n.º 476, p. 239.

Publicado por Ricardo del Arco Garay, art. cit., doc. IX, p. 88.

In Dei nomine. Pateat universis presentibus et futuris quod nos Pon-
cius, Dei grati aepiscopus, et universum Capitulum Dertusensem, cum
presenti publica scriptura perpetuo valitura, per nos et per omnes suc-
cessores nostros, recipimus et approbamus sentenciam et sentencias,
dictum et dicta, compositionem et compositiones, mandatum et man-

data, arbitrium et arbitria que domnus Iacobus, rex Aragonie, et domnus Petrus, Dei gratia Terrachonensis archiepiscopus, tulerunt, dixerunt, fecerunt vel mandaverunt inter episcopum et ecclesiam Dertusenses et episcopum et ecclesiam Oscenses super castro de Orta, villis de Natilla et Lezina, hereditatibus de Barbastro et de Azara et aliis omnibus hereditatibus que nos et ecclesia Dertusensi possidebamus in Aragonia, Litteria et Rippacurcia, sicut plenius continetur in instrumento publico facto per manum B. Leochadie, notarius Valencie, per quod patet predictos regem et archiepiscopum pronunciasse predicta castrum, villas et hereditates, et adiudicasse predictis episcopo et ecclesie Oscensi una omnia predicta et singula, scilicet castrum de Orta et villas de Natilla et Lezina et hereditates de Barbastro et de Azara et omnes alias que nos et ecclesia Dertusense possidemus et tenemus in Aragonia, Litteria et Rippacurcia cum omnibus pertinentiis suis, damus, tradimus et deliberamus predictis episcopo et ecclesie Oscensi, et eos in possessionem corporalem eorum et omnium pertinentiarum suarum inducimus cum hoc publico instrumento. Dantes et cedentes eis omnia iura, voces et actiones que nobis vel ecclesie Dertusensi competunt vel competere possunt in eis vel nomine earundem. Precipientes hominibus et militibus predictorum locorum et hereditatum quod ab hac die in antea respondeant predictis episcopo et ecclesie Oscensi de omnibus et singulis sicut hactenus nobis et ecclesie Dertusense facere tenebantur; absolventes eosdem homines et milites a fidelitatibus, homagiis et dominio nostro; ita tamen quod predictis episcopo et ecclesie Oscensi faciant homagia et fidelitates, et recognoscant dominia sicut nobis facere tenebantur, et hec omnia facimus scienter et consulte, renunciantes omni iuri, privilegio, foro, constitutioni, consuetudini, beneficio legum et canonicum et specialiter restitutioni in integrum et prescriptioni que pro nobis possent facere in hac parte; promittentes Deo et predictis episcopo et ecclesie Oscensi quod contra predicta vel aliquod predictorum non veniemus nec venire aliquem paciemur.

Quod est actum XIII.º kalendas iulii, anno Domini M.º CC.º XL.º II.º.

Ego Poncius, Dertusensis episcopus, subscribo. Signum G., prioris Dertuse. Ego Dominicus, prior claustrale, subscribo signum. Signum Arnaldi, Dertusensis sacriste. Ego Bernardus, Dertusensis archidiaconus,

subscribo. Signum B. de Fonollario, precentoris Dertuse. Signum B. de Olivela, canonicus. Signum G. de Scarpi, canonicus. Signum Bernardus, presbiteri et canonicus. Signum G. de Tamarito, canonicus.

Signum P. de Tamarito, publici Dertusensis notarii, qui hoc scripsit cum aptatis litteris in VII.^a linea, die et anno prenotatis.

469

1242, julio, 2

García Pérez, prepósito, arrienda al caballero Pedro Raimúndez de Pompién los frutos, décimas y posesiones de la iglesia de dicho lugar durante seis años. A. 2-212. Carta partida por ABC, parte inferior.

Noverint universi quod nos G. Petri, prepositus Oscensis, locamus sive damus ad firmam vobis dompno Petro Raimundi de Pomprien, militi, omnes fructus, decimarum et possessionum ad ecclesiam de Pomprien in terminis eiusdem spectancium. Ita quod a modo usque ad VI.^{ex} annos continue completos recipiatis et habeatis ex integro omnes fructus predictos pacifice, et nobis dicto preposito unoquoque predictorum annorum in festo Sancte Marie menssis augusti XXX kafficia cibarie Oscensi mesure, videlicet XV tritici et XV ordeï, pulcre cibarie et bone intus in villa predicta de Pomprien, pro tributo, annis singulis pacifice et plenarie persolvatis nobis dicto preposito vel bayulo nostro. Adhoc preter[e]a vobis in pactum deducimus ut vicario quem nos instituerimus in ecclesia supradicta qui est ecclesia de Alborege de cantare teneatur ex pacto prout consuevi actenus de cantari provideatis in necesariis competenter per spacium predictorum VI.^{ex} annorum supradictorum necnon, et vicinis loci eiusdem congrue ministretis potus et alias consuetudines temporales quas recipere consueverunt ab ecclesia supradicta. Completo vero termino supradicto, fructus predictos nobis et ecclesie Oscense plene et libere dimitatis et nobis liceat ipsos auctem propria occupare; addicimus etiam quod si forte defeceritis in solutionem penssionis vel in aliquo premissorum nisi celeri satisfacere usque in sequentem tocium diem post festi Sancti Michaelis annuatim illud emendaveritis cadatis a iure fructuum predictorum et dimitatis ex toto, et

nobis liceat fructus auctem propria emperare, salva exigendi pensione subtractam vobis nichilominus potestate.

Et ego dictus P. Raimundus de Pompian locationem fructuum predictorum sub predictis pactis et conditionibus antedictis a vobis dompno G. Petri, preposito Oscensi, recipio et promito bona fide sine fraude; facio inde homno manibus et ore legaliter quid pensionem predictam fueri tributum annis singulis prefixo termino vobis persolvam et omnia alia et singula supradicta legitime compleam et attendam usque ad dictum terminum et prescriptum pacifice et quiete, et elapso termino et spacio dictorum VI.^{ex} annorum predictos fructus vobis et ecclesie Oscensi plene et libere restituant vel restitui faciant sine omni impedimento persone alicus et retentu et absque omni honore debitorum. Et dono vobis fidanciam securitatis qui mecum vel sine me predictum tributum in predictis terminis vobis persolvat vel persolvi faciat et haberi termino antedicto et conveniencias omnes tenere iamdictos et observare et facere in omnibus adimpleri pacifice, ut superius est expressum: dompnem Ugonem Martini, fratrem meum, et meipsum cum illo in simul et unquam nostrum pro toto.

Sunt testes hu[iu]s rei: G. Petri de Suazo, clericus, Petrus Lupi de Sacristia, Sancius de Boyl et Egidius de Tormos, cives Oscenses.

Actum est hoc VI.º nonas iulii.

Ego Martinus Guasqui, publicus notarius Oscensis, hanc cartam scripsi die et mense et anno prescriptis et hoc sig^tnum feci.

Era M.^a CC.^a LXXX.^a.

470

1242, julio, 14

Los procuradores del obispo de Tortosa ponen al obispo de Huesca en posesión de la iglesia de Santa María de Pozán de Vero.

B. *Libro de la cadena*, n.º 339, p. 181.

[P]ateat universis quod cum domnus Vitalis, Dei gratia Oscensis episcopus, et Gyllelmus de Scarpio, canonicus Dertusensis, et Gyllelmus Mercerii, diachonus, procuratores episcopi et Capituli Dertusensis essent

in ecclesia de Pozant, presentibus abbate et populo de Pozant, predicti procuratores legerunt publice coram omnibus instrumentum procurationis sue, quod instrumentum non erat viciatum nec cancellatum nec abolitum, nec aliqua parte suspectum, in quo etiam erant sigilla episcopi et Capituli integra atque pendencia, cuius instrumenti tenor tali est:

Noverint universi quod nos P. Dei gratia episcopus, G. de Sancto Laurentio, prior, et totum Capitulum Dertusensem, constituimus procuratores nostros G. de Scarpio, canonicum, et G. Mercerii, diachonum et clericum nostrum, ad tradendas possessiones ecclesiarum de Alquezar et suarum suffraganeorum omnium quod hereditatum pertinencium ad easdem vobis venerabili patri V., Dei gratia episcopo, et Capitulo Oscensi, quas scilicet possessiones et hereditates habuimus vel habere debemus in Littera, Rippacurtia et Aragonia, ratione predictarum ecclesiarum tradentes eis liberam in omnibus potestatem. Promittentes quod quicquid inde fecerint ratum habebimus pariter atque firmum. In cuius rey testimonium hanc presentem paginam sigillorum nostrorum munimine roboramus. Datum Dertuse, X.^o kalendas iulii, anno Domini M.^o CC.^o XL.º II.º.

Quo lecto apprehendentes cornu altaris maioris ecclesie de Pozant, scilicet Sancte Marie nomine, predicti episcopi Dertusensi et eiusdem Capituli, et iuxta predictum mandatum eorum, miserunt dictum episcopum Oscensem, pro se et pro ecclesia Oscense, per ipsum cornu altaris in corporalem possessionem, et quia ipsius ecclesie de Pozant et omnium temporalium, spiritualium pertinencium ad eandem, recepit manualem obedienciam ab abbate sive rectore et cappellano eiusdem ecclesie de Pozant, presente populo et testibus rogatis: Stephano, priore de Alquezar, et Dominico Tolla, de Barbastro, et Petro de Pozant et Iohanne de Urban, vicinis de Pozant.

Actum est hoc pridie idus iulii, anno Domini M.^o CC.^o XL.º secundo.

Ego Gyllelmus de Scarp, canonicus et procurator Dertusensi, subscribo. Signum Gyllelmi Mercerii, diachoni et procuratoris episcopi et Capituli Dertusensis.

Signum Dominici Martini, qui mandato Dominici Saune, notarii de Alquezar, hanc cartam scripsit, cum litteris rasis et emendatis in VII.^a linea,

ubi dicit «et quia ipsius», et in octava ubi dicit «intinualem» et in eadem ubi dicitur «sive».

Signum Dominici Lezine, notarii consilii de Alquezar, qui predictis omnibus interfuit et hec scribi fecit.

471

1242, julio, 14

Los procuradores del obispo de Tortosa ponen al obispo de Huesca en posesión de la iglesia de Santa María de Ponzano.

B. Libro de la cadena, n.º 343, p. 186.

[P]ateat universis quod cum domnus Vitalis, episcopus Oscensis, et G. de Scarpio, canonicus Dertusensis, et G. Mercerii, diachonus, procuratores episcopi et Capituli Dertusensis essent in ecclesia de Ponçano personaliter constitute, presentibus abbate et populo de Ponçano, predicti procuratoris legerunt publice coram omnibus instrumentum procurationis sue, quod instrumentum erat non viciatum non cancellatum, non acoytum nec in aliqua parte suspectum, in quo etiam era[n]t sigilla episcopi et Capituli integra atque pendencia et cum suspitione carencia, cuius instrumentum tenor tali est:

Noverint universi quod nos P. Dei gratia episcopus, G. de Sancto Laurentio, prior, et totum Capitulum Dertusensem, constituimus procuratores nostros G. de Scarpio, canonicum, et G. Mercerii, diachonum et clericum nostrum, ad tradendas possessiones ecclesiarum de Alqueçar et suarum suffraganeorum omnium que hereditatum pertinentium ad easdem vobis venerabili patri V, Dei gratia episcopo, et Capitulo Oscensi, quas scilicet possessiones et hereditates habuimus vel habere debemus in Littera, Rippacurcia et Aragonia, ratione predictarum ecclesiarum tradentes eis liberam in omnibus potestatem. Promittentes quod quicquid inde fecerint ratum habebimus pariter atque firmum. In cuius rey testimonium hanc presentem paginam sigillorum nostrorum munimine roboramus. Datum Dertuse, X.º kalendas iulii, anno Domini M.º CC.º XL.º II.º.

Quo lecto apprehendentes cornu altaris maioris ecclesie de Ponçano, scilicet Sancte Marie nomine, predicti episcopi Dertusensis et eiusdem Capituli, et iuxta predictum mandatum eorum, miserunt dictum episcopum Oscensem, per se et per ecclesia Oscense, per ipsum cornu altaris in corporalem possessionem, et in quia possessionem ipsius altaris et ecclesie et omnium temporalium, spiritualium pertinencium ad eandem ecclesiam et altare Sancte Marie de Ponçano, et episcopus apprehendentes predictum cornu altaris de manu predictorum procuratorum et per ipsum cornu altaris possessionum et quia ipsius ecclesie de Ponçano et omnium temporalium aut spiritualium spectancium ad eandem, recepit manualementem obedienciam ab abbate et cappellano de Ponçanot, presente populo et testibus rogatis: Stephano, priore de Alqueçar, Sancio de Barbastro, milite, vicino de Ponçano, et Dominico Tolla, de Barbastro.

Actum est hoc II.º idus iulii, anno Domini M.º CC.º XL.º secundo.

Ego Gyllelmus de Scarp, canonicus et procurator Dertusensi, subscribo. Signum Gyllelmi Mercerii, diachoni et procuratoris episcopi et Capituli Dertusensis.

Signum Dominici Lecine, notarii consilii de Alqueçar, qui predictis omnibus interfuit et hoc scripsit, cum litteris appositis in prima linea, ubi dicitur «Oscensis», et in XIII.ª, ubi dicitur «per se», et in XVI.ª, ubi dicitur «episcopus»; et rasis emendatis secunda ubi dicitur «eandem» et in XVI.ª ubi dicitur «apprehendentes» et in XVIII.ª, ubi dicitur «Dominico».

472

1242, julio, 14

Los procuradores del obispo de Tortosa ponen al obispo de Huesca en posesión de la iglesia de San Salvador de Castillazuelo.

B. *Libro de la cadena*, n.º 346, p. 187.

Publicado por Ricardo del Arco Garay, art. cit., doc. X, p. 89.

[P]ateat universis quod cum domnus Vitalis, Dei gratia Oscensis episcopus, et Gyllelmus de Scarpio, canonicus Dertusensis, et G. Mercerii, diachonus, procuratoris episcopi et Capituli Dertusensis essent in

ecclesia de Castellazolo personaliter constituti, presentibus abbate et populo de Castellazolo, predicti procuratoris legerunt publice coram omnibus instrumentum procurationis sue, quod instrumentum non erat viciatum nec cancellatum nec abolutum, nec aliqua parte suspectum, in quo etiam erant sigilla episcopi et Capituli integra adque pendencia et omni suspitione carencia, cuius instrumenti tenor tali est:

Noverint universi quod nos P. Dei gratia episcopus, G. de Sancto Laurencio, prior, et totum Capitulum Dertusensem, constituimus procuratores nostros G. de Scarpio, canonicum, et G. Mercerii, diachonum et clericum nostrum, ad tradendas possessiones ecclesiarum de Alqueçar et suarum suffraganeorum omnium quod hereditatum pertinencium ad easdem vobis venerabili patri V, Dei gratia episcopo, et Capitulo Oscensi, quas scilicet possessiones et hereditates habuimus vel habere debemus in Littera, Rippacurcia et Aragonia, ratione predictarum ecclesiarum tradentes eis liberam in omnibus potestatem. Promittentes quod quicquid inde fecerint ratum habebimus pariter atque firmum. In cuius rey testimonium hanc presentem paginam sigillorum nostrorum munimine roboramus. Datum Dertuse, X.º kalendas iulii, anno Domini M.º CC.º XL.º II.º.

Quo lecto apprehedentes cornu altaris maioris ecclesie de Castellazolo, scilicet Sancti Salvatoris nomine, predicti episcopi Dertusensis et eiusdem Capituli, et iuxta predictum mandatum eorum, miserunt dictum episcopum Oscensem, pro se et pro ecclesia Oscense, per ipsum cornu altaris in corporalem possessionem, et in quia possessionem ipsius altaris et ecclesie et omnium temporalium et spiritualium pertinencium ad eandem ecclesiam et altare Sancti Salvatoris de Castellazolo et omnium temporalium et spiritualium pertinencium ad eandem recepit manualem obedienciam ab abbate sive rectore et cappellano eiusdem ecclesie de Castellazolo, presente populo et testibus rogatis: Stephano, prior de Alquezar, et Dominico Tolla, de Barbastro, et Petro Gascon et Dominico de Podio, vicinis de Castellazolo.

Actum est hoc pridie idus iulii, anno Domini M.º CC.º XL.º II.º.

Ego Gyllelmus de Scarp, canonicus et procurator Dertusensis, subscribo. Signum Gyllelmi Mercerii, diachoni et procuratoris episcopi et Capituli Dertusensis.

Signum Dominici Martini, qui mandato Dominici Lecine, notarii de Alquezar, hanc cartam scripsit, cum litteris rasis et emendatis in VIII.^a linea, ubi dicitur «quo», et in XII.^a, ubi dicitur «Gascon et Dominico».

Signum Dominici Lecine, notarius consilii de Alquezar, qui predictis omnibus interfuit et hec scribi fecit.

473

1242, julio, 16

Los procuradores del obispo de Tortosa ponen al obispo Vidal en posesión de la iglesia del Santo Sepulcro de Barbastro.

A. 2-259.

Pateat universis quod cum domnus Vitalis, Dei gratia Oscensis episcopus, et Guillelmus de Scarpio, canonicus Dertusensis, et Guillelmus Mercerii, diachonus, procuratores episcopi et Capituli Dertusensis essent in ecclesia Sancti Sepulcre de Barbastre personaliter constituti, presentibus populo et testibus inferius anotatis, predicti procuratores legerunt publice coram omnibus instrumentum procuracionis sue, quod instrumentum erat non viciatum non cancellatum non abolitum, nec aliqua parte suspectum, in quo eciam erant sigilla episcopi et Capituli integra atque pendencia et omni suspicione carencia, cuius instrumenti tenor talis est:

Noverint universi quod nos P. Dei gratia episcopus, G. de Sancto Laurenzio, prior, et totum Capitulum Dertusensem, constituimus procuratores nostros G. de Scarpio, canonicum, et G. Mercerium, diachoni et clericum nostrum, ad tendendas possessiones ecclesiarum de Alchezar et suarum suffraganeorum omnium que hereditatum pertinencium ad easdem vobis venerabili patri V, Dei gratia Oscensi episcopo, et Capitulo, quas scilicet possessiones et hereditates habuimus vel habere debemus in Litera, Riparcucia et Aragonia, ratione predictarum ecclesiarum tendentes eis liberam potestatem in omnibus. Promittentes quod quidquid inde fecerint ratum habebimus pariter atque firmum. In cuius rey testimonium hanc presentem paginam sigillorum nostrorum munimine roboramus. Datum Dertuse, X.^o kalendas iulii, anno Domini M.^o CC.^o XL.º II.º.

Quo lecto apprehendentes cornu altaris ipsius ecclesie, scilicet Sancti Sepulcri nomine, predictorum episcopi et Capituli Dertusensis, et iuxta predictum mandatum eorum, miserunt dictum episcopum Oscensem, pro se et pro ecclesia Oscense, per ipsum cornu altaris in corporalem possessionem, et in quia possessionem ipsius ecclesie et altaris Sancti Sepulcri de Barbastro et omnium temporalium et spiritualium pertinencium ad eandem ecclesia et altare et autem possessionum et hereditatum quas episcopus et ecclesia Dertusensis habebant vel habere debebant in Barbastro et in suis terminis, qui episcopus apprehendit predictum cornu altaris de manu predictorum procuratorum, et per ipsum cornu altaris possessionem et quia ipsius ecclesie et altaris Sancti Sepulcri de Barbastro et omnium temporalium et spiritualium spectancium ad eandem ecclesiam et altare et omnium possessionum et hereditatum quas episcopus et ecclesia Dertusensis habebant vel habere debebant in Barbastro et suis terminis.

Presentibus testibus rogatis: Stephanus, priore de Alcheçar, Garcia de Sengrat, clerico de Barbastro, et Petro Ferrandus, milite, et Dominico Tolla, de Barbastro.

Actum est hoc XVII.º kalendas augusti, anno Domini M.º CC.º XL.º II.º.

Ego Guillelmus de Scarp, canonicus et procurator Dertusensis, subscribo. †. Sig†num Guillelmi Mercerii, diachoni et procuratoris episcopi et Capituli Dertusensis.

Sig†num Dominici Lecine, notarii et filii de Alcheçar, qui predictis omnibus interfuit et hoc scripsit.

474

1242, julio, 25

El obispo de Valencia concede a Vidal de Canellas la tercera parte de las décimas que el obispo valenciano debía percibir de las posesiones de don Vidal en Valencia.

A. 2-567. Carta partida por ABC.

Sit notum cunctis quod nos F., Dei gratia episcopus Valencie et prepositus Terrachone, et totum Capitulum Valentinum, per nos et successores

nostros, damus et concedimus vobis venerabili et dilecto V., Dei gratia episcopo Oscensi, in feudum et beneficium personale, terciam partem decimarum omnium, quas nos percipimus et percipiemus de honoribus et possessionibus vestris quas in episcopatu Valencie possidetis, recipiendo a vobis in Capitulo Valentino promissionem manualementem de indemnitatem et utilitate ecclesie Valentine curanda et observanda; promittentes vobis et successoribus vestris quod eandem gratiam et concessionem eis faciemus post vitam nostram dum ipsi personaliter hoc a nobis petant et eandem et eodem modo promissionem faciant nobis et ecclesie Valentine, et quod taliter erga successores vestros episcopos faciemus ad complendum nos et ecclesiam nostram obligamus.

Actum est hoc octavo kalendas augusti, anno Domini M.º CC.º XL.º secundo.

Sig†num F., Dei gratia episcopi Valentini et prepositi Terrachone. Sig†num magistri M., archidiaconi Valentie. Sig†num magistri D., precentoris Valentini. Sig†num Arnaldi, sacriste Valentie. Ego Bernart de Targanova, canonici Valencie, subscribo. Sig†num B., capellanus Sancti Petri et canonici Valentie. Ego Radulphus Lemozini, canonicus Valentie, subscribo. Ego Geraldus, canonicus Valencie, subscribo.

Sig†num Petri Salvati, notarii domini episcopi supradicti, qui hoc scripsit die et anno prefixis.

475

1242, julio, 27

Testamento de Ferrando Alamán.

B. *Libro de la cadena*, n.º 827, p. 432.

[Q]uoniam nullus in carne positus periculum mortis evadere potest, idcirco in nomine Domini, notum sit cunctis quod ego Ferrandus Alaman, iacens in egritudine, timendo penas inferni, cupiens pervenire ad gaudia paradisi, facio testamentum; in quo dispono meos spondalarios, scilicet Ferrandum Sanchez de Valtierra et Sancium de la Certera.

Dimitto filio meo Alamando totam meam hereditatem de Sadava et de Almalel prout pater meus et mater mihi dimisit.

Item dimitto filie mee Sencie Ferrandez totam hereditatem quam habeo in Valtierra.

Item dimitto tribus filiabus meis Tharesie, Adeve et Urraque totas ab integro compras quas feci in Sadava hereditatis.

Item dimitto lordane, filie mee, C solidos laccenses.

Item dimitto Lupo Ferrandez, meo filio, C solidos laccenses.

Ad Sanctam Mariam de Oliva, C solidos Sanchetum.

Item dimitto ad Giliam, servientem meam, totum panem istius anni presentis de Sadava omnibus meis persolutis debitis, videlicet cum omnibus raubis suis quas illa fecit, et VII porcos domus mee, sine impedimento alicuius persone. Item dimitto illi duos boves qui sunt in domum meam.

Dominabus Penitenti (?) Valentine civitatis dentur V solidos. Ad Sanctam Mariam de Salas, XXX solidos.

Ad Urracam Ladron C solidos laccenses; et illa debet mihi XI kaficia tritici et XL kaficia ordeï, que pro illa pectavi in fidançaria.

Item absolvo maurum meum Mahomat nomine, ut accipiat christianitatem, si velit habere legem Christi, pro mea anima.

Item volo ut ponatur equus meus in meis debitis persolvendis. Item volo et mando ut spondalarii mei teneant omnes hereditates meas in posse suo donec prescripta debita et mea manuleuta penitus persolvantur, et teneant illas donec sint exhonere. Item mando quod mei spondalarii habeant cartam quam Egidius de Larraz tenet, et compleant omnes meas malefactas, prout invenerint ordinantum.

Et volo quod sit istud meum ultimum testamentum.

Quod est actum die dominica ultima mensis iulii, anno Domini M.^o CC.^o XL.º II.º.

Testes sunt: Garcia Xemenez de la Certera et Arnaldus de Biota, frater Bernardus de Cadillac et frater G. Burriane.

1242, agosto, 2. [Huesca]

El obispo y el capítulo de Huesca apelan al papa contra el arzobispo de Tarragona en relación con los pleitos de Barbastro y Alquézar.

A. 6-380.

B. *Libro de la cadena*, n.º 385, p. 204.

C. *Libro de la cadena*, n.º 397, p. 211.

D. *Libro de la cadena*, n.º 672, p. 350.

Publicado por Ricardo del Arco Garay, art. cit., doc. XI, p. 90.

Pateat universis quod nos V., Dei gratia Oscensis episcopus, et univ-
sum Capitulum eiusdem ecclesie, scientes nos manifeste gravari a domno
P., Dei gratia Terrachonensi archiepiscopo, eo quod clericis de Barbastro
nobis irrequisitis diem assignavit in qua compareant coram eo canonicos
qui defficiunt de numero quem se habere asserunt recepturi cum cano-
nici non sint nec debeant esse in eadem ecclesiam nec unquam fuerint
nec numerus debeat ibi esse clericorum, et quia de hac re questio vertitur
inter nos et eos, et causa est de hoc adhuc pendens, et quia dicta eccle-
sia est nostra et eius ordinatio ad nos spectat nec nos sumus in aliqua
mora cum omnia que de iure debuerimus, fecerimus in eadem, et quia
nos non vocavit cum nostra intersit, et quia si verum esset quod numerum
haberent clericorum, iam esset ab eo eorum instituto ad superiorem per
decursum temporis devoluta a predicto domino archiepiscopo a manifesto
gravamine ex predictis causis sedem apostolicam appellamus. Ponentes
nos et omnia nostra et specialiter ecclesiam de Barbastro sub protectione
eiusdem. Item quia in ecclesia de Alquézar fecit priorem cum non vaca-
ret, et fecit priorem ibi illum eundem qui iam possidebat et tenebat sine
questione aliqua illum eundem prioratum, quod in nostrum preiudicium
est factum manifeste, cum ecclesia predicta de Alquézar ad nos inmediate
spectet, nec in mora simus cum omnia que de iure debuerimus fecerimus
in eadem, nec ecclesia vacaret cum ipse priorem fecit, nec vacaverit ex quo
nos habuimus eam, et quia nobis irrequisitis et insciis cum nostra intersit
id fecit, ab ipso domino archiepiscopo a manifesto gravamine ex predictis

causis sedem apostolicam appellamus nos et omnia nostra et specialiter dictam ecclesiam de Alqueçar ponentes sub protectione eiusdem.

Actum est hoc in pleno Capitulo Oscensi, IIII.º nonas augusti, anno Domini M.^o CC.^o XL.º secundo. Presentibus Michaelae Petri, milite, et Iohanne Peytavin, habitatoribus Osce, adhoc testibus convocatis.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †.

Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo hoc sig†num facio. Ego G. Petri, Oscensis prepositus, hoc sig†num facio. Ego B. de Bardaxin, sacrista laccensis subscribo †. Ego P. Marthe, Vallensis archidiaconus, subscribo †. Ego Nicholaus, Oscensis precentor, subscribo †. Ego Montanerius, prior Sanctarum Massarum, hoc sig†num facio. Ego A. de Salis, Oscensis infirmarius, subscribo †.

Sig†num Petri Andree, publici Oscensis notarii, qui mandato predictorum episcopi et Capituli hoc scripsit loco, die et anno prefixis.

477

1242, septiembre, 3. [Huesca]

El obispo Vidal se compromete a no impedir la circulación del agua de la acequia de Sesa.

B. *Libro de la cadena*, n.º 116, p. 55.

C. *Libro de la cadena*, n.º 293, p. 166.

D. *Libro de la cadena*, n.º 750, p. 392.

Noverint universi quod nos V., Dei gratia Oscensis episcopus, recognoscimus et confitemur nos in concambium habuisse a Fortanerio de Bignech et fratribus suis molendinum illud quod fuit de Galindo Garcez de Petraselz et possessiones quas idem Fortanerius habeat iuxta dictum molendinum et impedimentum quod ipsi et parentes sui faciebant nobis in cequia nostra de Sessa, ratione ipsarum possessionum et molendini; in quo concambio iuverunt nos homines nostri de Sessa de quadringentis solidis, et infancionis eiusdem ville de ducentis solidis. Unde cum assensu et voluntate prioris et tocius Capituli Oscensis, promitimus Deo quod numquam impediemus predictam cequiam vel aquam, ratione predicti molendini vel

possessionem predictarum, et imponimus hoc honus sive hanc servitutum molendino et possessionibus predictis, quod nos vel aliquis successor noster vel aliquis alius qui dictum molendinum et possessiones de cetero tenuerit quoquo modo, ratione ipsius molendini vel possessionum, dictam cequiam vel aquam non possimus unquam aliquo tempore impedire.

Nos autem universi homines de Sessa tam infanciones quam alii, promittimus vobis predicto domino episcopo et successoribus vestris, per nos et omnes successores nostros, quod dabimus vobis semel in unoquoque anno ad refficiendum et reparandum açut superiorem predicte aque et cequie singulos pedones de unaquaque domo in qua erunt homines et singulas mulieres de unaquaque domo in qua non erunt homines sine omni missione vestra in quocumque tempore mandaveritis, exceptis temporibus messium et vindemiarum sine aliquo contradicto. Hoc intellecto quod in illis annis quibus vos vel successores vestri mandaveritis nobis açut quos est inferius ut consuevimus reparare non teneamur vobis dare dictos pedones ad reparandum açut superiorem.

Actum est hoc in pleno Capitulo Oscensi, III.º nonas septembris, era M.^a CC.^a LXXX.^a.

Signum Petri Andree, publici Osce notarii, qui mandato predictorum hoc scripsit loco, die et era prefixis cum una dictione supraposita in quinta linea, ubi dicitur «tocius».

478

1242, septiembre, 20. Jaca

Arnaldo de Ossa reconoce al obispo Vidal que le es suficiente el patrimonio entregado para su ordenación.

A. Extravagantes, n.º 40. Carta partida por ABC, parte superior.

Noverint universi quod ego Arnaldus de Ossa, laccensis, confiteor et [...] recognoscho vobis domine V., Dei gratia Oscensi episcopo, quod illud patrimonium de quo vobis ostendi instrumenta, ad cuius titulum vos me ordinatis, est mihi bene sufficiens ad victum et vestitum in tota vita mea.

Huius rey sunt testes: Petrus Baiulus, sacerdos, et Ferrarius de Sardassa, sacerdos.

Actum est hoc apud Iaccam, XII.º kalendas octobris, anno Domini M.º
CC.º XL.º II.º.

Ego Martinus Petri, *Iaccensis notarius*, hanc cartam scripsi.

479

1242, septiembre

Testamento de doña Dolza.

A. 2-337.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta de testamento que feci ego dompna Dolça, stando in meo bono sensu et in mea bona memoria.

In primis destino et laxo pro mea anima mille solidos de denariis Burgalesis. Et de istis predictis denariis, destino et lexo domino nostro episcopo X solidos; et destino et lexo nostro cappellano, Exemino de Gavin, V solidos; dompno Petro Arnalt V solidos; dompno Arnalt V solidos; Dominico Sanio, sacriste, III solidos. Et eciam destino et laxo omnibus clericis qui fuerint ad meam sepulturam, ut dividant eis, XX solidos; et eis qui fuerint ad meum septenarium, ut dividant eis, XII solidos. Et eciam destino et mando quod si corpus meum sepultum fuerit in claustro, ut dent per meum lectum L solidos.

Et eciam destino et lexo opera Sancte Marie de la Orta C solidos; et ad Tulobras C solidos; et ad Fiterum XXX solidos; et ad Berolam XXX solidos; ad Roncalvalles XXX solidos; ad Trasovares XX solidos; ad domum Sancti Sepulcri Tirasone XX solidos. Et meum lectum in quo iaceo totum completum et alium lectum ad illam albergariam Sancti Michaelis. Et ciam destino et lexo per vestire fratribus minores L solidos. Et per missas cantare LX solidos.

Et eciam destino et laxo de meo oleo de casa, ad luminariam Sancte Marie de la Orta XX libras; et ad luminariam Sancte Marie Magdalene X libras; et ad luminariam Sancti Michaelis X solidos; ad luminariam Sancte Crucis IIII libras; et ad luminariam Sancti Iacobi IIII libras; et ad luminariam Sancte Marie de Agramont III libras; et ad Sancte Marie de Pinna Negra III libras; et ad duodecim ecclesias que sunt in terminis Tirasone unaquam III libras oleum.

Et eciam destino et lexo per meum aniversarium unam vineam in Tirasona, in termino de Tolla, que vinea costo mil solidos; et una cuba de XX metros; et mea savana mayor. Et ista vinea et cuba et savana mando et destino quod teneat dompnus Petrus Xemini, meus nepos, et faciat meum predictum anniversarium annuatim, et post suos *dias* remaneat predictum aniversarium in suo magis proximo linage hoc anniversarium adimplendo ad ecclesiam Tirasona, per secula cuncta.

Et eciam destino et lexo a Martinet et Blascho, meos netos, C solidos; et ad Petrum et ad Aznar, meos netos, XL solidos; et ad dompna Oria XL solidos; et ad Iohannem de Almenyart XX solidos; et ad Estevan, filio de don Bicent, XX solidos; et ad Garciam, suo germano, XX solidos; et ad Taresa, nostra manceba, L solidos et mea manta de more et mea saya de bert claro; et ad Estevania la fornera X solidos; a Maria Lop X solidos; a dona Navarra XXX solidos et mea embestida de conellos; et a dona Dolça Perez LXX solidos per vestidos.

Et eciam destino et manifesto quod totas illas casas mayores del Portago debent sedere de Pera Xemens et de suos germanos, post dias de meo marido don Dominico Pedriz.

Et eciam destino et lexo totum meum sedentem et moventem ad meos filios, dompnus Xeminus de Tirasona et dompnus Aznar Lopez; et meos netos, Petrus Xemens et suos germanos.

Et ego predicta dompna Dolça facio hoc ultimum testamentum, sic quod ullum alium testamentum meum non valeat istud apparendo qui a hoc laudo et confirmo in omni tempore. Factum fuit hoc testamentum in presencia dompni Exemini de Gavino, cappellano Sancti Michaelis, et Dominici Petri, filius Petri Andree, et dompni Eximini de Tirasona et dompni Aznar Lopez, suo germano, et dompni Petri Guarini. Sunt cabesçalos de hoc testamento: dompnus Dominicus de Condon et dompnus Didagus del Portago et dompnus Xeminus de Ennego Garcez.

Facta carta et testamento mense septembris, era M.^a CC.^a LXXX.^a.

Dominicus Saurus scripsit.

1242, octubre, 25

El obispo Vidal y el capítulo oscense dan a treudo a Valero del Sol y a su hijo Domingo un huerto fuera de la puerta de los Leprosos, en Huesca, por cuarenta sueldos jaqueses anuales.

A. 6-410. Carta partida por ABC, parte superior. Documento muy borroso.

B. *Libro de la cadena*, n.º 195, p. 87.

C. *Libro de la cadena*, n.º 537, p. 285.

Noverint universi quod nos V., Dei gratia Oscensis episcopus, cum assensu et voluntate P. Petri, prioris, tociusque Oscensis ecclesie Capituli, damus et concedimus ad tributum vobis Balero de Sol et filio vestro Dominico de Sol unum nostrum ortum quod fuit ferruginale dompni Petri de Pomar, extra portam Leprosorum Osce, circa rivum. Qui affrontat in una parte in orto Iohannis de Çacaria et in orto Michaelis de dompna Ferrera; in secunda parte in rivo; in tercia parte in rivo Symonis de Çacaria, sacerdotis; in quarta siquidem parte in orto et in hospitalis Sancti Michaelis. Sicut enim predictae affrontationes continent undique ortum supradictum, sic damus vobis ipsum totum integre ad tributum, cum introitibus suis et exitibus et cum toto suo scalio usque ad rivum et cum omnibus aquis, pertinenciis et directis suis plenarie. Ita quod habeatis dictum ortum et possideatis, melioretis et plantetis ipsum de bonis vitibus et arboribus undique et per totum, secundum quod utile fuerit et necesse, et tapietis dictum ortum et concludatis undique et continue de duobus filis tapiarum in alto, et teneatis ipsum continue bene conclusum et barçatum; preterea quod faciatis ibi casas bonas et firmas de novo ad habitandum in competenti et utili loco, et manuteneatis et custodiatis ipsum totum fideliter et continue sicut oportet, et custodiatis ipsum, laboretis et expletetis pacifice et secure diebus omnibus vite vestre de vobis predictis duabus personis tantum, et detis nobis episcopo supradicto et nostris successoribus tributum pro predicto orto et casis quas in eo feceritis singulis annis, XL solidos laccensium denariorum bone monete et firme, ab ipso festo proximo Omnium Sanctorum in antea pacifice annuatim in eodem die et festo omni tempore vite vestre de vo-

bis duabus personis tantum superius notatis. Post dies autem vestros de vobis predictis duabus personis, dictus ortus cum omni plantatione, melioramento et casis in eo factis, nobis predicto episcopo et successoribus nostris reddatur integre et revertatur pacifice et plenarie intus et de foris sine omni inquietatione et diminutione absque omni impedimento et retentum persone alicuius et contradictione et absque omni honore debitorum, sicut fieri consuevit.

Et nos predicti Balero et Dominicus, filius meus, cum gratiarum actione recipimus a vobis V., Dei gratia venerabili Oscensi episcopo, supradictum ortum et scilicet cum conditionibus antedictis, et convenimus vobis et vestris successoribus predictum tributum persolvere die et termino assignato annuatim in pace et omnia singula supradicta tenere fideliter et complere et facere in omnibus observari diebus omnibus vite nostre de nobis supradictis duabus personis, sicut superius est expressum.

Sunt testes huius rei: Iohannes Petri Grimonis et Petrus Amargos.

Actum est hoc mense [octobris], VIII.º kalendas novembris, era M.^a CC.^a LXXX.^a.

Ego Martinus Guasqui, publicus notarius Oscensis, hanc cartam mandato et voluntate domini episcopi et conventus Oscensis et aliorum predicatorum scripsi et hoc sig[*espacio en blanco*]num feci.

481

1242, noviembre, 4

Ordenación de la iglesia de Barbastro.

B. 6-134.

C. *Libro de la cadena*, n.º 109, p. 49.

D. *Libro de la cadena*, n.º 260, p. 131.

E. *Libro de la cadena*, n.º 666, p. 345.

Hoc est translatum.

Pateat universis quod nos V., Dei gratia Oscensis episcopus, cum assensu et voluntate P. Petriz, prioris, et totius Capitulo Oscensi, ad honorem

Dei et Beate Marie Virginis, in cuius nomine hedificata est ecclesia Barbastrense, eandem ecclesiam Barbastrensem duximus ordinandam.

Statuentes ut in eadem ecclesia semper sit numerus viginti clericorum, qui eidem ecclesie Dei serviant in divinis, servientes ibidem et celebrantes divina officia diebus singulis a cantico gradu usque ad completorium, singuli in suis ordinibus sicut postulat ordo iuris, quorum decem sint sacerdotes, sex diachones et quatuor subdiachones; qui viginti clerici semper per episcopum Oscensem in eadem ecclesia instituantur, nullius requisito assensu.

De quibus ipse episcopus semper unum instituat vicarium perpetuum in eadem ecclesia, qui tamquam vicarius pro episcopo curam habeat animarum; et unum sacristam et alium cantorem qui deserviant in ecclesia, secundum quod in instrumentis specialibus continetur, sive autem alie amministrazioni dignitates officia vel beneficia a modo in eadem ecclesia fiant vel oriantur vel ordinentur collacio et institucio earum fiat per episcopum solum sicut dictum est de vicaria, sacristia et cantoria et episcopus possit concedere cuilibet predictorum clericorum vel personarum quod percipiat porcionem et beneficium suum in absentia, si causa studii de licencia episcopi vel alia iusta causa fuerit absens.

Quibus viginti clericis assignamus pro porcionibus cotidianis terciam partem decime omnis generis, panis, vini et olei.

Item pro nongentis solidis quos debet habere, ratione companatici, assignamus eis tributum nostrum molendini de la Penella, scilicet novem kaficia tritici, novem kaficia ordei et triginta solidos; et tributum molendini novi dompne Urrache de Abbacia, scilicet quinque kaficia tritici et quatuor ordei; et tributum molendini regis, scilicet octo kaficia tritici; et medietatem tributi vinee Eximini de Artusella, quod tributum est quatuor mettete musti et due malleoli; et in mollendino de Archos quatuor fanegas tritici et quatuor ordei; et tributa de las eras, scilicet duodecim fanegas tritici; et tributum Almunie Sancte Marie, scilicet quinque fanegas tritici, quinque siligni, quinque ordei et quinque avene; et decimam almudini regis banconum, caldarie, tinctorie et almazere, et ortum Sancte Marie et decimam carniun, salvo nobis eo quod poterimus lucrari de illa medietate quam

percipiunt ecclesie et clerici Cesaraugustane diocesis et aliarum diocesum vel ecclesiarum, ratione paricionis; et decimam omnium ortalicium ortorum Barbastri; et tributum domorum dompne Martine, scilicet duodecim solidos; et logerium tende Sancte Marie; et tributum domorum Sancii de Carcasona, scilicet quinque solidos; et tributa domorum Bernardi de Elson, scilicet duos solidos; et tributum casalis Garsie Chico, scilicet decem solidos; et tributum cellarii Ra[i]mundi de Lisa, scilicet duodecim denarios; et tributum corralis Raymundi de Lisa, scilicet octo denarios; et tributum cellarii primicie, scilicet octo denarios; et tributum domorum Marie Gialvalo, scilicet octo denarios; et tributum vinee de Bernave, scilicet duos solidos; et tributum vinee dompne Marchesie, scilicet quatuor solidos; et tributa vinearum Paschalis Gemini, scilicet duos solidos; et tributum vinee Petri Perefresch, scilicet duos solidos; et tributum vinee et domorum Guillelmi Paon, scilicet octo solidos; et tributum vinee Garsie Ros, scilicet tres solidos; et tributum domorum Petri Coquinarii, scilicet quinque solidos; et tributum vinee Martini de Sanctis Massis, scilicet tres solidos; et tributum domorum Iohannis de Buynals, scilicet quinque solidos; et tributum domorum Iohannis de Buynals, scilicet quinque solidos; et tributum orti Hugonis, scilicet duos solidos; et tributum vinee Petri Carbon, scilicet duodecim denarios; et tributum de Lalongadera, scilicet duodecim denarios; et terciam partem tributi viminorum; et tributum orti de illo Canto, scilicet duas libras olei; et tributum orti dompne Urrache de Abbatia, scilicet quindecim solidos; et tributum domorum Dominici de Portaspana, scilicet unam libram olei.

Item statuimus quod dicti viginti clerici habeant medietatem tocius hereditatis, camporum scilicet et vinearum et olivariorum quam dicta ecclesia Barbastrense habet hodie in Barbastro et in Archos et in Almunie Sancte Marie et in qua accione vel petitione habet hodie, deductis primo conitus de ipsa hereditate X kaficiatis terre et viginti pedonatis vinee ad opus vicarii ecclesie memorate.

Alias autem hereditates omnes que a modo largicione vel legacione fidelium vel alio modo provenienti dicte ecclesie Barbastrense et specialiter vineam et tributum novem fanecarum tritici que Dominicus Tolla dedit post

obitum suum dicte ecclesie Barbastrense, ratione illius beneficii quod nos sibi dedimus, et orteolum de Porta Sancte Fidis nobis et nostris successoribus in perpetuum retinemus.

Et pro vestiario assignamus eis omnes illas possessiones et redditus que et qui vocantur comune, ita quod quicquid habet hodie illud comune totum sit eorum. Tamen de hiis que a modo legabuntur ipsi comuni ipsi clerici habeant medietatem pro vestiario suo et episcopus pro ecclesia Barbastrense aliam medietatem.

Tamen si aliquis dimiserit ipsi comuni vel clericis pro sepultura sua usque ad quinque solidos et infra, totum illud sit mense ipsorum clericorum; si autem ultra quinque solidos dimiserit ipsis clericis vel comuni, habeat de hiis episcopus medietatem et ipsi clerici aliam medietatem.

Item statuimus quod *si* aliquis de clericis predictis vel eorum successoribus voluerint aliquid dare vel legare de bonis suis patrimonialibus mense vel vestiario vel vicarie vel sacristie vel precentorie, quod possit illud facere et episcopus in illa donacione vel legato non habeat aliquam partem; set sit totum illius loci vel amministracionis cui legatum fiet vel donacione suprascripta. Cetera autem omnia que pertinent vel pertinere debent vel pertinebunt ad ecclesiam Barbastrensem nobis et nostris successoribus in perpetuum retinemus.

Item cum Deo dante ecclesia consecralitur antedicta, assignamus medietatem dotis quam Deo dante populus vel aliqui alii conferent ipsi ecclesie in ipsa sacratione, vestiario predictorum clericorum, et aliam medietatem habeat episcopus pro ecclesia Barbastrense.

Item predicti clerici teneantur servire ecclesias Sancte Marie de Ponte et Sancti Bartholomei, ita tamen quod episcopus det quadraginta solidos pro servicio ecclesie Sancte Marie et quadraginta pro ecclesia Sancti Bartholomei, ecclesie autem Almunie Sancti Iohannis et de Borceat et si que alie orientur ecclesie in termino de termino de Barbastro, unde predicta ecclesia de Barbastro recipiet decimam, primo serviatur de ipsis decimis que de ipsis locis ubi sunt vel erunt ecclesie site percipiuntur et residuum dividatur, ut supradictum est.

Item statuimus quod quandocumque stabilimentum vel aliquis alius contractus fiat de hiis que pertinent vel pertinebunt ad mensam predicto-

rum clericorum, illud stabilimentum vel contractum faciat episcopus cum assensu predictorum clericorum. Contractus autem et stabilimenta que fiende de hiis que episcopus sibi retinet et ecclesie fiant per ipsum episcopum cum assensu Capituli Oscensis.

Et nos universus clerus et populus Barbastrenses, recognoscentes gratiam et honorem quem vos domine V., episcopo Oscensi facitis ecclesie Barbastrense et nobis, predictam ordinationem, donacionem et assignacionem et omnia que in hoc instrumento superius continetur, approbamus, recipimus et laudamus pro nobis et successoribus et posteris nostris, promittentes Deo et vobis et successoribus vestris, pro nobis et successoribus et posteris nostris, omnia supradicta observare, attendere et complere et facere obervari, atendi et compleri et quod in nullo unquam contraveniemus nec contraveniri ab aliquo faciemus vel paciemur.

Huius rey testes sunt: frater Arnaldus de Villar Agut, comendator domus Hospitalis Sancti Iohannis Barbastri et frater Guillelmus de Castro Novo, comendator domus Templi eiusdem.

Actum est hoc pridie nonas novembris, anno Domini M.^o CC.^o XL.º secundo, sub era millessima CC.^a LXXX.^a.

(Primera columna)

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo.

Ego Petrus Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo, subscribo.

Ego G. Petri, Oscensis prepositus, subscribo.

Ego A., Oscensis sacrista, subscribo.

Nicholaus, Oscensis precentor, subscribo.

Ego Dominicus de Çonar, archidiaconus Oscensis Camere et laccensis, subscribo.

Ego P. Marthe, Vallensis archidiaconus, subscribo.

(Segunda columna)

Ego Dominicus de Portaspana, archiprespiter Barbastri, subscribo.

Ego Ugo, sacerdos, subscribo.

Ego Bernardus d'Elson, sacerdos, subscribo.

Ego Martinus de Sancio Clavigero, sacerdos, subscribo.

Ego Martinus de Sanctis Massis subscribo.

Ego Iohannes Ruben, sacerdos, subscribo.

Ego Michael de Sentz subscribo.

Ego Sancius de Turmis subscribo.

Ego Garsias Frontin, diachonus, subscribo.

(Tercera columna)

Ego Raymundus de Barcavo subscribo.

Ego Bernardus de Turmo subscribo.

Ego Ferrarius de Orbelito subscribo.

Ego Pascasius Gemininus subscribo.

Ego Martinus de Placiença subscribo.

Ego Iohannes de Lasieso subscribo.

Iohannes Ros, domini Ferrandi notarius et Barbastri, de mandato supradictorum omnium hanc cartam scripsit fecitque hoc sig(espacio en blanco)num.

482

1242, noviembre, 7. Jaca

Augerio de Olorón y su esposa, Ferrera, donan al abad Martín y al monasterio de Oliva una heredad para edificar un convento en Ara.

A. 7-159. Tres primeras líneas, borrosas.

[...] omnem hominem [...] dirigens in viam pacis [...] purgans et emudans nostras resolvat omni [...] omnes et sine nos adiugant consodo [...] quod nos Augerius de Olorono et Ferrera, uxor nostra, tractata consilio et assensu filiorum, ienerum atque nepotum nostrorum, scilicet Bernardi Andree, ieneris nostri, et Iohanne uxoris sue, Iohannes de Montebradano ienera [...] et filiorum suorum Guillelmi, Marie atque Iohanne et Symonis de Saules, ieneris sui, ad Dei laudem eiusdemque genitricis virginis Marie et animarum nostrarum salutem successorum et omnium fidelium catholicorum, intendimus monasterium Cisterciensis ordinis hedificare in villa de Ara vel in terminis suis, ad cuius numque foundationem ac sustenta-

tionem et pro inde perpetua collatione firmamus conventuali monasterio Sancte Marie Olive, Martino abbati totique eiusdem loci conventui ad conventualem ecclesiam fabricandam ordinis supradicte eandem villam de Ara cum palatio et omni hedificate quam ibi habemus; et villa que vocatur Avenna cum omni hereditate quam ibi habemus; et villam que vocatur Larsella; et villam que vocatur Ayes; et villam que vocatur Vinue; et quosdam molendinares habemus in termino de Ivord et in rippa fluminis Gallici; et quosdam villares habemus quorum alter dicitur Sesse, alius vero Oobre, in cum hominibus, feminis, domibus, vineis, agris, deveris, petitis, calumpniis, paludis, pratis, aquis et paschuis, silvis, montibus et planis, arboribus, trintoriis, heremis et populatis et terminis universis locis villisque predictis pertinentibus et debentibus pertinere, et cum omnibus emolumentis inde provenientes et proventuris que dici possunt sine diminutione aliqua et serviciis solitis et consuetis, excepto tamen servicio quod homines ville de Larsella et ville de Vinue et ville de Ayes actenus servire consueverant, a quo scilicet servicio ut eorum crescat devotio; erga monasterium supradictum ipsos, presentes scilicet et futuros, perpetuo reddimus liberos et inermes, de qua scilicet libertate excepimus domum [...] prato de Vinue; eodem modo reddimus liberos et inermes omnes homines predictarum trium villarum et eos qui sub servicio quod dicitur devet habitant villam de Avenna a servicio quod ratione exercitus facere consueverant, ita quod nunquam petatur ab eis nec a successoribus suis aliqui ratione exercitus, et hoc quia servitium illud quod ratione exercitus peti solebat unitam est servitio illo quod dicitur devet ac involutam in eo. Hec autem omnia damus et pleno iure concedimus M., abbati de Oliva predicto, totique eiusdem conventui, ad hedificandum monasterium predicti ordinis in loco superius annotato et ibidem collocandum abbatem atque conventum eiusdem ordinis ac sustentandum in secula seculorum.

Nos erga M., abbas de Oliva predictus, cum omni deliberatione, consilio et assensu totius conventus de Oliva predicti, devotionem vestri Augerii et Ferrarie, uxoris vestre, in Domino comendantes, donationem vestram brachiis amplectimur caritatis, promittentes et nos vobis fideliter obligantes ad fundandum monasterium predicti ordinis in loco superius memorato, et ibidem instruendum abbatem et conventum eiusdem ordinis ac conser-

vandum per secula. Et nos Augerius supradictus et Ferrera, uxor nostra, per promissionem vestra, pater et domine M., abbatis de Oliva, cum osculo manuum humiliter acceptantes, animas venerabilium preteritorum vicecomitum Bearnesium, scilicet domni Gastonis, domni G. Raymundi et domni Guillelmi de Montecatano, simul cum domna Dei gratia G., vicecomitissa filioque eius Gastone et omnium successorum suorum. Huius tam salutiferi operis constituimus particeps et consortes omnipotentem Deum deprecantes ut ad salutem animarum ipsorum, sicut ad nostram, proficiat donatio prenotata, vobisque in super patri et domini M., abbati, totique conventui Olive, nos humiliter supplicantes quatinus animas vicecomitum prescriptorum tam vivorum quam mortuorum omniumque successorum suorum, omnium bonorum vestrorum recipere dignemur participes et consortes.

Nos ergo M., abbas predictus, Iohannes de Sors, cellerarius de Oliva, Petrus de Pinna, Lupus Eximini de Ayvar, Petrus Lupi, electus abbas monasterii predicti de Olia *[sic]*, cum sociis meis Dominico Enurrez, Rodrico de Pamplona, Benedicto de Soac, Nicholao de Sangossa, Iohan de Pamplona, Petro de Uccar, Iohanne de Pamplona, Sancio de Sangossa, Iacobo de Iacca et Garssia de Uccar, monachis eiusdem, quia affectum vestrum prefati Augerii et Ferrarie, uxoris vestre, pium novimus et devotum, animas vicecomitum prescriptum tam vivorum quam mortuorum ac successorum suorum, cum bonorum helemosinarum et orationum que fuerit et fient ammodo in dicto monasterio de Oliva et in monasterio de Olia predicto participes recipimus et consortes.

Preterea nos prefati Augerius et Ferrera uxor nostra omnes quibus assignando facimus inviriosi in hac oblatione, recipimus et constituimus participes et consortes. Et nos prescripti Bernardus Andree, cum Iohana uxore nostra, Iohannes de Montebraldano, cum filiis nostris Guillelmo, Maria atque Iohana et Symone de Saules, ienero nostro, donationem et concessionem premissam factam a vobis venerabilibus patribus nostris Augerio et Ferraria, et omnia et singula suprascripta aprobamus rata et firma habemus et ea incorrupta nos promittimus servaturos.

Huius rey sunt testes: Iohannes Pelagii, iusticia Iaccensis, et Dominicus Andree, Guillelmus Aztorgii, Michael Tallaches, Constantinus de Chicot, Iohannes Dominici et Sinebrunus, frater eius, Iohannes Sacrista, Spagnolus Boneti, Paschasius Burrolli.

Actum est hoc apud Iaccam, VII.º idus novembris, et presentibus M., priore, et Iohanne, archidiacono de Gorga, Iaccensibus, sub era M.ª CC.ª LXXX.

Petrus Eximini, publicus Iaccensis notarius, precibus Martini Petri notarii, huius instrumenti scripsit instrumentum istud die, loco et era prefixis et hoc signum fecit.

483

1242, noviembre

Peregrino de Castellazuelo renuncia a sus derechos sobre el lugar de Azara en favor de Pedro Maza.

B. *Libro de la cadena*, n.º 972, p. 509.

[N]otum sit cunctis hanc cartam audientibus quod ego Peregrinus de Castellaçolo, filius quondam Guillelmi de Castellaçolo et de dompna Milia, bono animo et spontanea voluntate dono et absolvo et diffinio omni iure omnique actione quam ego habeo vel habere debeo, ratione patris vel matris mee, aliqua ratione vel causa vobis Petro Maça et vestris, in castro et in villa de Açara cum omnibus iuribus sibi pertinentibus, heremum et populatum, casis, vineas, ortos, campos, casales, cum omnibus edificiis ibi factis, cum questiis, cum molendinis et cum omni iure quod dominus illius castri in dicta villa consuevit percipere, prout melius dici vel intelligi potest, vestro bono et vestris, ad dandum, vendendum, impignorandum seu alienandum, ad omnes vestras vestrorumque voluntates in perpetuum faciendas; et si forte aliquid instrumentum vel cartas ego vel meis nec aliqua persona ratione nostri vobis nec vestris ostenderit quod non audiatur nec possint vobis obesse nec nobis prodesset. Ad maiorem vestram vestrorumque securitatem nos dictus Peregrinus promittimus vobis Petro Maça antedicto et vestris omnia supradicta et singula fideliter attendere et adimplere, et

quod securius inde sitis, facimus vobis homagium manumque oris, quod si forte quod dominus avertat per nos nec per aliqua persona nomine nostre veniremus contra hoc quod suprascriptum est quod nos essemus proditores et quod per nos nec per interposita persona in iure nec extra ius nec in curia nec extra curia possemus nos defendere cum aliqua arma quia essemus proditores. Et si forte aliquid verbum obscurum vel minus plene in instrumento positum fuerit totum intelligatur vestro bono intellectui et vestrorum ac si plene superius positum esset, ego dictus Peregrinus hanc cartam diffinitionis laudo, firmo testesque firmare rogo et hoc signum facio.

Huius rei sunt testes: Rodricus de Coscollano, miles, et Dominicus de Toylla et Açnar de Açara, qui hoc ut testes firmamus.

Actum est hoc in mense novembris, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a.

Petrus de Almege, notarius publici Barbastri, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

484

[1242, noviembre]

El obispo Vidal concede al monasterio de Oliva licencia para construir en la villa de Ara una iglesia y fundar allí un convento cisterciense.

B. *Libro de la cadena*, n.º 250, p. 127.

C. *Libro de la cadena*, n.º 479, p. 241.

Publicado por Ricardo del Arco Garay, art. cit., doc. XXX, p. 113.

[P]ateat universis presentem paginam inspecturis quod nos V., Dei gratia Oscensis episcopus, ad supplicationem et instanciam dilectorum in Christo M., abbatis, I., prioris, totius conventus monasterii de Oliva, ordinis Cisterciensis, petentium ut eis dignemur misericorditer indulgere quod possent in villa de Ara de valle Avenna vel terminis eius ecclesiam construere, et ibidem monachorum sui ordinis ordinare conventum, eorum precibus inclinati ac tam pio proposito favere volentes, de consilio et assensu M., prioris, D., archidiaconi Camere Oscensis et laccensis, totiusque laccensis Capituli, indulgemus ac liberam eis concedimus facultatem construendi ecclesiam in villa vel terminis antedictis, salva nobis paro-

chiali ecclesia cum iuribus suis, et in ea conventum sui ordinis collocandi. Concedimus etiam conventui qui in ipsa ecclesia fuerit institutus omnes libertates quas ipsi a Romana ecclesia ordini Cisterciensi indultos per legitima documenta poterunt demonstrare, in aliis iura episcopalia nobis et successoribus nostris plenarie retinentes. Et ut de presenti indulgentia sive concessione possit dubietas suboriri, presentem cartam testimoniam eis tradimus nostra ac personarum Iaccensi Capituli subscriptionibus roboratam.

Et nos M., abbas, I., prior predicti, et totum Capitulum de Oliva, indulgentiam et concessionem predictam sub premissa forma, a vobis reverentissime pater V., episcopo Oscensis, et Iaccensis Capitulum nobis misericorditer factam, recipimus et acceptamus humiliter et devote; et quia affectum vestrum erga dictum monasterium de Oliva pium novimus et devotum vos dominum patrem episcopum totumque Iaccensem Capitulum ac vestros successores omnium bonorum helemosinarum et orationum que fiunt et fient amodo in dicto monasterio de Oliva, participes recipimus et consortes. Et ne de presenti nostra receptione, acceptance seu concessione in futuro possit dubietas suboriri presentem cartam nostram ad officialium seu ministrorum monasterii de Oliva subscriptionibus reddimus roboratam.

485

1242, diciembre

Testamento de Juan de Barravo, escriba.

B. *Libro de la cadena*, n.º 76, p. 32.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. LXVII, p. 84.

[N]otum sit cunctis presentibus et futuris quod ego Iohannes Barravo, scriptor, iacens in egritudine tamen existendo, in sensu meo et memoria statis plene, facio testamentum meum et dispono omnes res meas mobiles et immobiles, quas dimitto in posse Salvatoris, fratris capellani maioris ecclesie Sancte Marie de Salis, et fratris P., monachis ibidem existentis, ad faciendum et complendum in omnibus et per omnia, sicut dico.

Dono itaque et dimitto corpus meum ecclesie Beate Marie de Salis unicuique XII denarias ad sepeliendum, si ab hac migravero infirmitate; et relinquo quod dentur de rebus meis propriis clericis omnibus ecclesie Beate Marie de Salis unicuique XII denarios.

Dono etiam et relinquo ecclesie predicte quasdam domos meas quas habeo et habere debeo, scilicet in barrio Pelliparii, coperticii Sancti Salvatoris de Osca. Facto vero et complero mee sepulture obsequio omnes alias res meas mobilia et inmobilia quam habeo et habere debeo, hic et ubique, de celo usque ad habissum, dono et relinquo ecclesie Beate Marie de Salis integre perpetuo possidere.

Huius rei testes sunt: Iohannes Montisaragonis et Poncius de Araschos et Nicholaus de Aynsa et Bartholomeus de Iaca, filius dompnum Petri Arnaldi de Iaca capellani ecclesie Beate Marie de Salis.

Quod est actum mense decembris, era M.^a CC.^a LXXX.^a.

Ego Dominicus, abbas de Latassa, capellanus existens in ecclesia Beate Marie de Salis, pro mandato predicti Iohannis Barravi, presentibus testibus suprascriptis, hoc testamentum scripsi et manu mea propria hoc signum feci.

486

[1242]

El obispo y capítulo oscenses dan una olivera en Ballobar a Domingo de Sariñena a treudo de veinte libras de aceite.

B. *Libro de la cadena*, n.º 536, p. 285.

[N]overint universi quod nos V., Dei gratia Oscensis episcopus, P. Petri, prior, et totus conventus Oscensis ecclesie, damus et concedimus ad tributum vobis Dominico de Saraynena et Gloriande, uxori vestre, et Marie Dominici, filie vestre, illud olivarium in Vallobar, illud videlicet quod olim fuit Eximini de Turribus. Et affrontat ex una parte in olivario Berengarie de Muro; et ab alia parte in cequia vicinali; et alia parte in vinea Petri de Monte Arruevo; et alia parte in via. Sicut predicte affrontationes dictum olivarium undique continent et circundant, sic damus vobis predictis tribus personis

tantum possessurum omni tempore vite vestre. Post finem vero de vobis tribus, Dominico et Glorianda et Maria predictis, iamdictum olivarium cum omnibus ingressibus et suis egressibus, aquis et pertinenciis universis et cum toto melioramento a vobis tribus personis predictis ibi facto, nobis et nostris successoribus et ecclesie Sancte Marie de Salis libere revertatur. Et in omni vita vestra in quolibet festo Resurrectionis Domini, viginti libras boni olei mesure Osce nobis et nostris successoribus in ecclesia Beate Marie de Salis aportabitis anuatim; verumtamen nisi nobis aportabitis dictum tributum annis singulis, sicut superius continetur, post duos menses ultra terminum constitutum, dictum olivarium nobis liceat emperare. Item promittitis et convenitis bona fide ut dictum olivarium teneatis melioratum et fideliter laboratum, et sine nostri licentia non valeatis in eo olivariam aliquam evellere ullo modo.

Et ego Dominicus de Sarannena predictus, per me et Glorianda et Maria que sunt absentes, recipio a vobis domine V., Oscensi episcopo, et P. Petri, prior, et conventus Oscensi ecclesie, dictum olivarium cum conveniis antedictis; unde Deo et vobis refero magnas grates, promittens quod vobis omnia predicta et singula fideliter compleam et attendam.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo. Ego G. Petri, Oscensis prepositus, subscribo.

Iohannes de Albero, Oscensis notarius, hanc cartam scripsit.

487

1243, enero, 6

El obispo Vidal y el preposito García Pérez se dividen una heredad legada por Artal de Artosilla a la prepositura.

A. 8-190. Carta partida por ABC.

B. *Libro de la cadena*, n.º 234, p. 114.

C. *Libro de la cadena*, n.º 495, p. 252.

In Dei nomine. Notum sit cunctis, quod ego G. Petriz, Oscensis prepositus, per me et per torum conventum Oscensis ecclesie, divido vobis cum domino meo V., Dei gratia venerabili Oscensi episcopo, illa heredi-

tatem hereditatem integre et tributa que dompnus Artaldus de Artosella, defunctus, bone memorie dedit et dimisit in testamento suo in Osca et in terminis [suis] Claustro Oscensis et ecclesie Beate Marie de Salis. Ita quod pro medietate dicte hereditatis et tributi predicti episcopus qui nunc est et pro tempore fuerit, et teneat et constituat unum capellanum perpetuum qui cotidie celebret divina in ecclesia predicta Beate Marie de Salis, ratione predictae hereditatis pro anima domni Artaldi predicti et suorum perpetue similiter et prepositus Oscensis qui nunc est et pro tempore fuerit teneat et constituat alium cappellanum perpetuum qui cotidie celebret divina in ecclesia Oscensis, ratione alie medietatis et tributi predicti hereditatis perpetue pro anima dicti domni Artaldi et suorum, ut superius est expressum.

Et est sciendum quod tetigit nobis domino episcopo in partem, ratione et nomine dicte cappellanie ecclesie de Salis de predicta hereditate, videlicet illud furnum quod fuit predicti Artaldi in Osca, in barrio Sancti Petri; et duos morabetinos de tributo annuatim super duos portales de casis que fuerunt Iohannis Picmenti, ad cimiterium Sancti Laurentii Osce; et alium morabetinum de tributo super tenda que fuit Bartholomei scriptoris, extra Portam Alquivle, ad muros lapideos; et unam tendam integram et quietam circa tendam que fuit Petri de Marcuello, in eodem loco et eodem barrio; et aliam casam circa casam Dominici Marchi, ad palacium domni Artaldi predicti, que facit tributum IIII.^{or} solidorum annuatim; et casam iuxta palacium predictum in qua habitat Dominicus de Larbasa, que facit tributum VI.^{ex} solidorum annuatim; et aliam casam iuxta predictam in qua habitat abbas de Petraselz, que facit tributum XII denariorum; et unam aream circa ortum Raymundi Gasch, in barrio de Zavalachem. Tetigit etiam domino episcopo unum campum in termino de Alcaramel, qui est subtus campum Iohannis Ros, ubi est malleolum R. Marchesii, iusticie; et alium campum subtus puiale de Villa Vetere: affrontat in prima parte in cequia et in campo de Almonia; et alium campum de Arcas de Alquivla: affrontat in una parte in area dompne Navarre de Cami, et in campo Sancti Petri; alium autem campum subtus molendinum domini Ferrandi super cequiam; et aliam faxam de campo circa paludem de Almerge, qui affrontat in una parte in cequia et est super campum domus Templi Osce, et affrontat etiam in alia

parte in campo Ferrarii de Lavata et in padul de Caxal; et alium campum ad viam de Monte Florito: affrontat in una parte in via, in secunda in cequia; et alium campum circa ecclesiam Sancte Marie de Salis, qui affrontat in cequia, in alia parte in campo Claustri Osce; et unum campum in termino de Mesa: affrontat in una parte in vinea Iohannis Egidii, in secunda in campo Petri Nisani; et unam vineam in Guatatem de Orsum, ad turre Marie Narbone: afrontat in una parte in via publica, in secunda in vinea de Bardaxim et in vinea Raymundi Panicero; et medietatem de campo de Riale, ad Portam de Salzeras: afrontat in una parte in via publica, in alia parte in tallata de illo muro, in tercia parte in alio campo Claustri Osce diviso cum isto; et alium campum ad emperaretatam: afrontat in una parte in cequia et in via publica.

Eodem vero modo tetigit mihi dicto G. Petri preposito, ratione et nomine predictae capellanie Oscensis ecclesie, illam tannariam de Porta de Benahayon: afrontat in via publica; et quos aureos de tributo annuatim, super tendas ad murum extra Portam Alquivle, circa domos que fuerunt Petri de Marcuello; et unum banchum de carniceria sarraçenorum ad introitum de calliço dicte carnicerie; et aliam tendam de carniceria ubi est alfazaria; et tres campos in termino de Montzur cum omnibus suis directis; et alium campum parvum super paludem de Caxal: afrontat in campo dompne Albi-re et in campo Michaelis de Ara; et alium campum a campum domini regis: afrontat in una parte in cequia, in alia parte in altera parte (*sic*) in campo Templi Osce; et alium campum ad corralem de Marches: afrontat in una parte in campo dicti corrali de Marches, in secunda in campo Raimundi de Polo, et iste campus est ante dictum corrale. Et tetigit etiam mihi dicto preposito alium campum parvum in Almeriz: affrontat in duas partes in cequiis et in viis publicis; et alium campum in eodem loco: affrontat in campo Symonis de Episcopo, in secunda in alio campo Claustri Osce, in tercia parte in cequia; et alium campum de ferrianal, qui afrontat in una parte in cequia, in secunda in muro domini regis ad Portam de Alyozar, et in campo Arnaldi Catalani; et medietatem de campo de Riali: afrontat in una parte in via, in secunda parte in illo Riali, in tercia parte in alio campo episcopi Oscensis diviso cum isto et in illa tayllada; et alios duos campos ad Renocal, qui sunt ambo contigui ad alios campos Claustri Osce.

Sicut enim predictae affrontaciones continent undique et circundant dictas hereditates, domos antedictas et tendas, sic volumus et concedimus ut habeat unusquisque partes suas pacifice, sicut superius est expressum et assignatum omni tempore, ratione capellanie ecclesie de Salis et ratione similiter Oscensis ecclesie, ut superius est divisum et terminatum.

Sunt testes huius rei et divisoris predictae A. de Lac, sacrista Oscensis, Petrus Sora, et Iordanus de Aviçanla, et Petrus Roberti et Dominicus de Larbesa, cives Oscenses, in quorum presencia et potencia predicta divisio facta fuit, de mandato episcopi memorati et prepositi et conventus Oscensis.

Actum est hoc mense ianuarii, VIII.º idus eiusdem, era M.ª CC.ª LXXX.ª prima.

Martinus Guasqui hanc cartam mandato predictorum scripsit et hoc signum fecit.

488

1243, enero, 18. Barcelona

El obispo de Tortosa reconoce haber recibido de Vidal de Canellas ciento cincuenta morabetinos de oro de los mil seiscientos cincuenta que se le debían por las iglesias y castillos de Alquézar.

B. *Libro de la cadena*, n.º 367, p. 197.

Publicado por Ricardo del Arco Garay, art. cit., doc. VII, p. 84.

[P]ateat universis quod nos Poncius, divina miseratione episcopo, et totum Capitulum Dertusensem, cum hoc publico instrumento valituro, confitemur et recognoscimus nos recepisse a vobis, venerabili Vitali, Oscensi episcopo, centum quinquaginta morabetini in auro, de ille mille sexcentis quinquaginta morabetini quos nobis debebatis pro facto ecclesiarum et castrorum de Alqueçar. Et ideo renunciantes exceptioni pecunie non numerate vel non recepte, quantum ad predictos centum quinquaginta morabetini, perpetuo vos reddimus absolutos.

Actum est hoc apud Barchinonam, XV.º kalendas febroarii, anno Domini M.º CC.º quadragesimo secundo.

489

1243, enero, 18. Barcelona

El obispo y el capítulo de Tortosa reconocen que el arzobispo de Tarragona ha recibido en su nombre quinientos morabetinos de oro de mano del obispo Vidal, de los cuales respondía el maestro del Hospital.

B. *Libro de la cadena*, n.º 368, p. 197.

[P]ateat univervis quod nos P., miseratione divina episcopus, et Capitulum Dertusensem universum, cum hoc publico instrumento perpetuo valituro, confitemur et recognoscimus quod venerabili pater P., Dei gratia Terrachonensis archiepiscopus recepit nomine nostro et de nostra voluntate a vobis venerabili V., Oscensi episcopo quingentos morabetinos in auro pro quibus dilectus in Christo frater Hugo vel Fulalcher, magister Hospitalis, nobis pro vobis se obligaverat. Et ideo renunciantes exceptioni pecunie non recepte quantum quingentos morabetinos vos et dictum magistrum perpetuo reddimus absolutos.

Actum est hoc apud Barchinonam, XV.º kalendas februarii, anno Domini M.º CC.º quadragesimo II.º.

490

1243, enero, 18. Barcelona

El obispo y el capítulo de Tortosa reconocen que el arzobispo de Tarragona ha recibido del obispo Vidal quinientos morabetinos de oro, por los cuales se había obligado el maestro del Temple.

B. *Libro de la cadena*, n.º 369, p. 197.

[P]ateat universis quod nos P., miseratione divina, episcopus, et totum Capitulum Dertusensem, cum hoc publico instrumento perpetuo valituro, confitemur et recognoscimus quod venerabili pater P., Dei gratia Terrachonensis archiepiscopus, recepit nomine nostro et de nostra voluntate a vobis venerabili V., Oscensi episcopo, quingentos morabetinos in auro, pro quibus dilectus in Christo frater R. de Serra, magister Milicie Templi nobis pro vobis se obligaverat. Ideo renunciantes exceptioni pecunie non recepte

quantum ad illos quingentos morabetinos vos et dictum magistrum perpetuo reddimus absolutos.

Actum est hoc apud Barchinonam, XV.º kalendas febroarii, anno Domini M.º CC.º quadragésimo secundo.

491

1243, marzo, 2

Juan de Mullerato y su esposa, Marta, reconocen que el molino de Ferragut pertenece al obispo Vidal, el cual les compensa con mil quinientos sueldos jaqueses por las mejoras realizadas.

B. *Libro de la cadena*, n.º 196, p. 87.

C. *Libro de la cadena*, n.º 912, p. 478.

[N]overint universi quod nos Iohannes Mullerati et Marta uxor eius, et nos Dominicus Petri, filius dicti Iohannes Mullerato, et Maria uxor eius, qui habitamus in Pertusa, nos dicti omnes in simul confitemur et recognoscimus et venimus de manifesto quod cum dominus V., Dei gratia Oscensis episcopus, pro se et ecclesia sua impeciisset nos super molendinis qui dicunt de Ferragut, qui sunt in flumine de Alcanadre, in termino de Pertusa; super illa questione essemus coram domino F., infante et procuratore Aragonis, et P. Petri, iusticia Aragonis; ipsa iusticia, mandato domni F., visis instrumentis et auditis allegationibus utriusque partis, iudicavit predicta molendina cum pertinencis suis pertinere ad dictum episcopum et ecclesiam Oscensem, et nos in eis nichil debere habere, et condempnavit nos ad restitutionem ipsorum molendinorum ipsi episcopo et ecclesie Oscensis; quam sententiam confitemur esse factam de iure et secundum forum rationabiliter, et recepimus eam promittentes pro nobis et nostris nos eam adimpleturos et secuturos.

Et quia predictus episcopus pietate et misericordia ductus respiciendo expensas et labores quas nos fecimus in dictis molendinis, dedit nobis mille quingentos solidos denariorum laccensium, tam pro predictis laboribus et expensis quam pro iure nostro, siquod forte habebamus vel credebamus habere in predictis molendinis vel pertinenciis suis vel in çut vel in locis

unde çut transit vel transire potest vel ubi recipitur aqua vel recipi potest vel in locis ubi aqua excurrit de molendinis vel excurrere potest vel in locis unde intratur ad predicta molendina vel intrari potest et in locis ubi casale predictorum molendinorum hedificatum est vel hedificari potest, vel in locis contiguis ipsi casali ubi plures mole vel rote possint hedificari et in possessionibus et rebus et iuribus quas habuimus in concambio quod fecimus cum Dominico de Pertusa, milite, quando ipse recepit nos in duas partes olivarii sui et in possessionibus quas habebat in molendino et circa molendinum et in çut et circa çut, et nos recepimus eum in parte molendini, sicut in instrumentis inde confectis continetur.

Unde nos tam ratione predictæ sententiæ quam precii predictorum mille quingentorum solidorum, predicta molendina cum omnibus pertinentiis suis et instrumentis et hedificiis et omnes predictas possessiones et iura et voces et actiones que in predictis locis habemus vel credebamus habere vel habere possumus vel possemus aliqua ratione, restituimus, cedimus et concedimus, vendimus, absolvimus et diffinimus predicto episcopo et ecclesie Oscensis, pro nobis et nostris successoribus in perpetuum, extrahentes omnia predicta et singula de posse et iure nostro et nostrorum, mittendo in ius et posse predicti episcopi et ecclesie Oscensis, et mittentes predictum episcopum et ecclesiam Oscensem in possessionem omnium et singulorum predictorum cum hoc publico instrumento. Et promittimus sub obligatione omnium bonorum nostrorum et sub pena quingentorum morabetinorum Alfonsinorum pro nobis et nostris quod erimus fideles adiutores et consiliatores semper, nos et nostri, predicti episcopo et ecclesie Oscensis in predictis omnibus tenendis, possidendis et expletandis, defendendis et meliorandis sine expensis tamen nostris, nec faciemus nec erimus in consilio quod fiat aliquod molendinum vel hedificium vel aliquod aliud opus a molendinis nostris que dicuntur de Pitellis usque ad predicta molendina que dicuntur de Ferragut, nec de ipsis molendinis usque ad molendina Michaelis de Cenera, unde predicta vestra molendina que dicuntur de Ferragut vel alia res predictæ minus valeant vel possint valere. Et de omnibus predictis et singulis atendendis et complendis in omnibus et per omnia et de pena predicta, damus vobis fideiussores: Benedictum Palmero, Petrum de Anido et Bonetum Ferrarium, qui habitant in Pertusa, et nos cum eis in

simul et unumquemque pro toto. Hoc tamen intellecto quod predicta molendina nostra que dicuntur de Pitellis possimus mutare quancumque voluerimus in cequia quam modo habent intra spacium LX.^a brachiarum computatarum et contiguarum a loco in quo hodie sunt ipsa nostra molendina versus molendina vestra sepius nominata.

Huius rei testes sunt: Rodericus Fedaco et P. Muylterato, qui habitant in Pertusa.

Quod est actum VI.º nonas marcii, era M.^a CC.^a LXXX.^a I.^a.

Signum Petri Andree, Oscensis notarii, qui mandato predictorum hanc cartam scripsit die et era prefixis, cum duabus dictionibus suprapositis in XIII.^a linea, ubi dicitur «vel habere».

492

1243, abril, 1

El caballero Bernardo de Cervellón entrega al obispo Vidal y a Santa María de Salas la villa de Santa María de Perula.

B. *Libro de la cadena*, n.º 56, p. 22.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. LXVIII, p. 85.

In Christi nomine et eius gratia. Manifestum sit omnibus presentibus et futuris, quod ego Bernardus de Cervelione, miles, in presentia bonorum hominum, bono corde et gratuita voluntate, per me et omnes meos, ob remedium anime mee et animarum patris et matris mee et omnium parentum meorum, dono et offero et de presenti trado Deo et ecclesie Sancte Marie de Salis et vobis venerabili domno V., Dei gracia Oscensi episcopo, et successoribus vestris in perpetuum, villam meam que dicitur Sancta Maria de Perula que est in Gorga, totam integre et sine aliquo meo meorumque retentu, cum casis, videlicet, et casalibus, vineis, ortis et ortalibus, campis, adempnis et aliaçiris, linariis et canariis ac terris cultis et incultis, heremis et populatis, montibus, lignis, silvis et arboribus, terminis et vetatis, piscationibus et venationibus, furnis, molendinis et molendenariis ac columbariis, aquis, cequiis et aquarum ductibus, erbis, pratis et pascuis, areis et paludibus, introitibus et exitibus suis, pertinentiis universis a celo

in abissum, tali conditione quod universi homines eiusdem ville presentes et futuri donent singulis annis in perpetuum in festo Omnium Sanctorum predicte ecclesie Sancte Marie de Salis sexdecim solidos denarium, illius, videlicet, monete que sit firmata a domino rege in Aragonia, de quibus teneatur una lampas in dicta ecclesia que de nocte et de die ardeat imperpetuum ante altare Beate Marie, et hoc faciendo lumines predicte ville presentes vel futuri non teneantur dare ecclesie predicte Sancte Marie de Salis vel vobis dicto episcopo vel successoribus vestris vel alicui persone ullum aliud tributum vel servitium, peyta, cenam vel ullam aliam exactionem unquam aliquo tempore aliquo modo vel aliqua ratione ab hac die in antea qua scribitur presens carta; et vos predictus episcopus et successores vestri et ecclesia predicta Sancte Marie de Salis defendatis et emperetis predictos homines et res et bona eorum et predictam villam cum omnibus pertinentiis suis tamquam res proprias vestri episcopatus et ecclesie memorate. Ad maiorem autem securitatem predicti ecclesie, ego, dictus dompnus Bernardus de Cervilione, dono vobis venerabili domno V., Dei gratia Oscensi episcopo, et vestris successoribus de dicte ecclesie Sancte Marie de Salis, fideiussores salvitatis de predicta villa et omnibus pertinentiis suis quam Deo et predicte ecclesie et vobis et successoribus vestris dono et offero, de me et de omnibus hominibus et feminis istius seculi, per consuetudinem et forum terre: Garsiam de Perola, filium condam G. de Perola, et me ipsum cum eo in simul et utrumque pro toto.

Nos autem predictus V., Dei gratia Oscensis episcopus, bono animo recipientes a vobis predicto dompno Bernardo dictam villam quam ecclesie predicte et nobis et nostris successoribus datis et offerris, sicut superius continetur, per nos et omnes successores nostros, promittimus vobis quod dum homines predicte ville presentes et futuri dictos sexdecim solidos, ut superius dictum est, antedicte ecclesie persolverint tenebimus et teneri faciemus in eadem ecclesia dictam lampadem, et defendemus et emperabimushomines predicte ville et res et bona eorum et eandem villam cum omnibus pertinentiis suis, sicut superius est expressum.

Huius rei testes sunt: dompnus G. de Sarvisse, miles, Atho Lopez de Bardaxin et Bartholomeus de Siert, habitator Oscensi, Dominicus de

Sancho Arruevo et Bartholomeus de la Huerdia, vicini Sancte Marie de Perola.

Quod est actum kalendis aprilis, era M.^a CC.^a LXXX.^a prima.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo.

Signum Petri Andree, Oscensis notarii, qui hoc scripsit die et era prefixis.

493

1243, abril, 1

El caballero Bernardo de Cervelló concede a Oria de Perula y a su hijo, García de Perula, y a otros hijos que pudiera haber tenido, una serie de heredades y posesiones con la condición de tributar anualmente a Santa María de Salas con dieciséis libras de aceite por dichas posesiones.

B. *Libro de la cadena*, n.º 819, p. 426.

[I]n Christi nomine et eius gratia. Manifestum sit omnibus quod ego dompnus Bernardus de Cervilione, miles, cum presenti instrumento perpetuo valituro, in presencia bonorum hominum, bono corde et gratuita voluntate, per me et omnes meos, dono et concedo et de presenti trado in perpetuum vobis, domne Orie de Perola et Garsie de Perola, filio quondam domni Garsie de Perola, et omnibus aliis filiis et filiabus quos et quas dictus domnus Garsias de Perola habuit a vobis dicta domna Oria, totam hereditatem quam ego habeo vel modo aliquo habere debeo in villa de Gesesa et in suis terminis; illam, videlicet, quam domnus Galindus de Sever, avus meus, acquisivit ibidem. Et campum et ortum et molendinare meos qui sunt in termino de Ayneto; et estivam meam que est in Sarravlo, in capite paludis de Avellana; et totam hereditatem quam ego habeo vel modo aliquo habere debeo in villa de Buxosa et in suis terminis et in villa de Artusella et in suis terminis; et totam hereditatem et iura quem ego habeo vel modo aliquo habere debeo in villa de Perola et in suis terminis, integre et sine aliquo meo meorumque retentu, cum casis et casalibus, vineis, ortis et ortalibus, campis, adempnis et aliaziris ac terris cultis et incultis, heremis et populatis, aquis, herbis et pascuis, lignis et arboribus, introitibus et

exitibus, affrontationibus et suis pertinenciis universis a celo in abyssum. Et sicut ego ipsas hereditates et iura et campum et ortum et estivam et molendinare melius et plenius habeo vel habere debeo quoquo modo, tali tamen pacto quod vos, dicta domna Oria de Perola et Garsias de Perola, filius quondam dicti domni Garsie de Perola, et omnes alii filii et filie quos et quas dictus domnus Garsias de Perola habuit a vobis dicta domna Oria et vestri et qui post vos vel vestros dictas hereditates et iura et campum et ortum et estivam et molendinare habuerint vel tenuerint quoquo modo de-
tis singulis annis in perpetuum in festo Omnium Sanctorum ecclesie Beate Marie de Salis de Osca unam quartam olei boni de olivis, scilicet sexdecim libras, pro tributo hereditatum et iurium et campi et orti et estive et molendinaris predictorum sine aliquo contradicto. Et hoc faciendo, habeatis, teneatis et possideatis, melioretis et explectetis dictas hereditates et iura et campum et ortum et estivam et molendinare ab hac die in antea integre, franche, libere et solute et sicut ad utilitatem et salvamentum vestrum et vestrorum melius et firmiter potest dici vel intelligi ullo modo, ad dandum etiam vendendum, impignorandum, alienandum et ad omnes voluntates vestras et vestrorum cui et quibus volueritis perpetuo faciendas, exceptis militibus et infantionibus et personis religiosis, deiectis et leprosis, salvo tamen dicto tributo in perpetuum ecclesie prenominate. Ad maiorem autem vestram vestrorumque securitatem, dono vobis fideiussorem salvitatis de predictis hereditatibus et iuribus et campo et orto et estiva et molendinari que vobis dono, de me et de omnibus hominibus et feminis istius seculi, per consuetudinem et forum terre: domnum Guillelmum de Sarvisse, militem, et me cum eo in simul et utrumque pro toto.

Nos vero domna Oria de Perola et Garsias de Perola predicti, recipientes, cum gratiarum actione, pro nobis et pro predictis filiis et filiabus quos et quas dictus domnus Garsias de Perola habuit de me dicta domna Oria a vobis dicto domno Bernardo predictam donationem quam nobis et eis facitis, ut superius continetur. Promittimus Deo et ecclesie Beate Marie de Salis predictae, per nos et nostros et pro predictis filiis et filiabus quos habuit dictus domnus Garsias de Perola de me dicta domna Oria et pro omnibus eorum succesoribus, dictum tributum annuatim, ut dictum est

superius, solvere et omnia et singula supradicta attendere fideliter et complere.

Huius rei testes sunt: Bartholomeus de Sier, clericus Osce, et Ato Lopez de Bardaxino.

Quod est actum kalendas aprilis, era M.^a CC.^a LXXX.^a prima.

Signum Petri Andree, publici Oscensis notarii, qui hanc cartam scripsit die et era prefixis.

494

1243, mayo, 28

Concordia entre el obispo Vidal y el abad y el monasterio de Rueda.

B. *Libro de la cadena*, n.º 225, p. 98.

C. *Libro de la cadena*, n.º 484 bis, p. 246 (incompleto).

Publicado por Ricardo del Arco Garay, art. cit., doc. XII, p. 91.

[P]ateat universis quod cum contencio esset inter episcopum Oscensem ex una parte, et Raymundum abbatem et monasterium de Rota ex altera, petente V., Dei gratia episcopo memorato, a predictis abbate et monasterio quartas defunctionum preteritorum annorum usque ad diem hanc, tandem ab amicabilem compositionem devenerunt sub forma qui sequitur:

Nos V., Dei gratia Oscensis episcopus, cum assensu et voluntate Capituli Oscensis, damus et remitimus vobis R., abbati et monasterio de Rota quicquid nobis debebatis usque in diem hodiernam de tributo retento duarum maçmutinarum quas nobis et nostris successoribus facere debetis ratione quarte defunctionum usque in hodiernum diem, remittentes vobis et predecessoribus vestris et condonantes quicquid de predicta quarta defunctionum hactenus retinuistis scienter vel ignoranter vos vel vestri antecessores. Item damus vobis medietatem predicti tributi duarum maçmutinarum in vita nostra, ita scilicet quod quolibet anno teneamini nobis unam maçmutinam tamen dare pro tributo predicte ecclesie de Estarolis. Post dies autem nostros si eandem gratiam obtinere poteritis cum nos-

tris successoribus fiat in nomine Domini. Si autem gratiam vobis facere noluerint teneamini eis dare singulis annis duas maçmutinas pro tributo predictæ ecclesie de Estarol. Item ab hac die in antea teneamini nobis dare et successoribus nostris quartam defunctionum de futuris defunctionibus nostri episcopatus, de illis scilicet de quibus ius percepit dare quartam dyocesano episcopo, salvis tamen vestris privilegiis siquam habetis.

Et nos predicti abbas et conventus monasterii predicti de Rota, refferentes grates Deo et vobis predicto episcopo, de remissionibus et donationibus antedictis, quas nobis facitis et antecessoribus nostris promittimus vobis et successoribus vestris omnes hereditates nostras quas habemus integre en Almonien et in terminis eius, ut habeatis eas vos et successores vestri imperpetuum ad dandum, vendendum et expletandum, et ad omnes voluntates vestras faciendo perpetuo, extrahentes eas omnes et singulas de iure et posse nostro et pro nobis et successoribus nostris omnia et singula supradicta atendere et complere imperpetuum prout superius sunt expressa. Et in compensatione eorum que nobis remittitis et donatis et que vobis debebamus usque ad diem hanc ratione predictæ quarte et predicti tributi non soluti, damus et assignamus vobis et monasterii nostri et mitentes in iure et posse vestri et ecclesie Oscensis inducendo vos in corporalem possessionem earundem cum hoc publico instrumento. Confitentes toto et tanta nobis remissa per vos nobis et nostro monasterio in hoc instrumento quod bene est reconpensatum nobis et monasterio de hoc dono quod vobis facimus. Sunt autem predictæ possessiones VI campi qui fuerunt de don Sancio de Parens, qui sunt seminatura VIII.º kaficia tritici; primus est in Aqua Salada; secundus in via de Colarada; tertius in sasso; quartus a la Guardia; quintus ad palomarium in rivo; sextus al puyal de Galiel. Et casas de don Assessio; et faxa en Açaqui; et faxa eiusdem Assessio in Açaqui capiens III.^a kaficia tritici. Et IIII.^{or} vinee in Corona, quas XXV homines foderent. Item duo campi de don Fortunio de Fayanars, capientes X quartals frumenti seminis. Item cellarium de don Assessio. Item due faxe in Açaqui que fuerunt de don Garcia Ferre et uxore sua, capientes II kaficia et dimidium sementis tritici, in via veteri. Et duos campos in puyal de Galiel, capientes II rove de semine tritici.

Actum est hoc mense madii, IIII.^{or} diebus in exitu, era M.^a CC.^a LXXX.^a prima.

Martinus Guasqui hanc cartam scripsit.

495

1243, junio, 1

El obispo Vidal concede a la Orden del Hospital facultad para tener un cementerio en su iglesia de Huesca.

A. 6-371.

B. *Libro de la cadena*, n.º 214, p. 98.

Publicado por Ricardo del Arco, art. cit., doc. XIII, p. 92.

Que intuitu pacis et concordie pie a fidelibus constituuntur, scripture debent comendari ne in posterum malicia perversorum valeant depravari. Hinc est quod nos V., Dei gratia Oscensis episcopus, inruiu pietatis et ob magnam devotionem quam videmus vos Hugo de Fullarcherio, castellane Emposte, habere circa ecclesiam nostram, concedimus vobis et aliis fratribus Hospitalis Iherosolimitani, ut habeatis cimiterium in ecclesia vestra Oscensis, et possitis ibi sepelire omnes homines quicumque ibi elegerint sepulturam, sive de episcopatu nostro, sive de alieno. Ita tamen ut detis nobis et successoribus nostris et ecclesie Oscensis quartam partem omnium proventuum que ad ipsam ecclesiam Hospitali accesserint, vel ad vos vel ad successores vestros quocumque modo devenerint ratione illorum qui in predicto sepelientur cimiterio, tam de mobilibus quam de immobilibus preter equum et arma. Preterea statuimus inter nos, ut de omnibus hominibus utriusque sexus qui sunt vel erunt parrochiani infra terminos istos, videlicet inter Gallecum et Guadizalemam, qui in qualibet domo Hospitalis elegerint sepulturam ubicumque moriatur in regno Aragonensi, quod nos et ecclesia Oscensis habeant quartam partem omnium proventuum qui ad domum Hospitalis vel ad hospitalarios devenerint quocumque modo ratione illorum qui in cimiterio Hospitalis sepulti fuerint, tam de mobilibus quam de immobilibus, excepto equo et armis. Excipimus etiam quod capellanus Hospitalis non vadat per civitatem dando peniten-

cias vel comunicando infirmus, sed omnes parrochiani nostri a capellanis nostris recipiant penitencias et Eucaristiam. Et si parrochianus noster voluerit sepeliri in cimiterio Hospitalis, capellanus Hospitalis eat ad domum mortui et veniat cum cadavere usque ad domum Hospitalis et sepeliat eum ibi. Statuimus preterea quod si aliquando contingerit quod nos ponamus interdictum in civitate, vos iuxta privilegium vestrum clausis ianuis non pulsatis campanis divina celebretis officia et interdictos vel excommunicatos nostros non admittatis. Et siqui sunt qui velint in ecclesia vestra audire divina officia, libere recipiantur, ita quod ecclesie antique suo non fraudentur iure.

Et nos Ugo de Fullalcherio, predictus capellanus Emposte, et alii fratres nostri, recipimus a vobis domno V., Oscensi episcopo, et a Capitulo vestro, hoc donativum, et promittimus vobis, cum consilio et voluntate Capituli de Emposta, bono animo et bona fide, quod observabimus in perpetuum omnia que superius scripta sunt.

Actum est hoc kalendas iunii, era M.^a CC.^a LXXX.^a prima.

496

1243, junio, 1

El obispo Vidal concede a la Orden del Hospital licencia para tener un oratorio y un cementerio en Barbastro.

A. 6-314.

B. *Libro de la cadena*, n.º 482, p. 243.

Publicado por Ricardo del Arco, art. cit., doc. XIV, p. 93.

Que intuitu pacis et concordie pie a fidelibus constituuntur, scripture debent comendari ne in posterum malicia perversorum valeant depravari. Hinc est quod nos V., Dei gratia Oscensis episcopus, intuitu pietatis et ob magnam devotionem quam videmus vos Hugo de Fullarcherio, castellane Emposte, habere circa ecclesiam nostram, concedimus vobis et aliis fratribus Hospitalis Iherosolimitani, ut habeatis oratorium et cimiterium in Barbastro et possitis ibi sepelire omnes homines quicumque ibi elegerint sepulturam, sive de episcopatu nostro, sive de alieno. Ita tamen ut

detis nobis et successoribus nostris quartam partem fideliter omnium proventuum et obventionum que ipsi ecclesie Hospitalis quocumque modo obvenerint vel acciderint vel vobis vel successoribus vestris, ratione illorum qui de nostro episcopatu fuerint et in predicta ecclesia vestra sepe-lientur vel elegerint sepulturam, tam de mobilibus quam de immobilibus, preter equos et arma. De his autem que obvenerint predicte ecclesie et vobis vel vestris successoribus ratione parrochiarum alterius episcopatus, vel cuiuscumque prelati qui in predicta vestra ecclesia de Barbastro se-pelientur vel elegerint sepulturam, dabitis nobis et successoribus nostris fideliter sextam partem tam de mobilibus quam de immobilibus, preter equos et arma, et vos componatis cum illo cuius parrochianum sepelieritis vel cuius parrochianus apud vos elegerit sepulturam, ita quod nostra sexta pars tocius proventus vel obventionis non diminuatur. Parrochiani autem ecclesie nostre de Barbastro, sine speciali nostra licentia, vel eius qui lo-cum nostrum tenuerit in hac parte, nullo modo possint in predicta vestra ecclesia sepeliri quantumcumque ibi elegerint sepulturam. Excipimus etiam quod capellanus predicte ecclesie Hospitalis Barbastri non iniun-gat penitentias, nec comunicet infirmos in parrochia Barbastri vel aliis vestris parrochiis, sed capellani nostri dent parrochianis nostris Eucha-ristiam et Penitentias. Item cum contingerit nos vel successores nostros ponere interdictum in Barbastro, non celebrentur divina in ecclesia vestra, nisi ianuis clausis et campanis non pulsatis omnibus exclusis, exceptis fra-tribus et familia vestra. In pulsatione autem horarum et in abstinendo a divinis, cum episcopus voluerit predicare, faciat ecclesia vestra sicut cetere capelle Barbastrenses, ita scilicet quod non pulsentur hore in ecclesia ves-tra quousque pulsentur in ecclesia Sancte Marie et quod abstinenceatur ibi a divinis ad mandatum episcopi.

Et nos Ugo predictus capellanus Emposte et alii fratris Hospitalis pre-dicti, cum consilio et voluntate Capituli de Emposta, recipimus a vobis domno V., Dei gratia Oscensi episcopo supradicto, et a Capitulo vestro hoc donativum sub forma et conditionibus antedictis. Renunciantes scienter et consulte omni iuri et privilegio generali vel speciali quod contra predictam formam et condiciones faciat vel facere videatur, promittentes Deo et vobis

et ecclesie Oscensis, cum consilio et voluntate Capituli de Emposta pro nobis et nostris successoribus bona fide, quod omnia et singula predicta servabimus et servari in perpetuum faciemus.

Actum est hoc kalendas iunii, era M.^a CC.^a LXXX.^a prima.

497

1243, junio, 3

Martín de Panzano y su mujer, Toda, conceden como patrimonio a su hijo Martín Pérez dos campos suyos en Huesca.

A. 9-69. Carta partida por ABC.

In Dei nomine. Manifestum sit cunctis quod nos Martinus de Panzano et uxor mea dompna Tota, ambo in simul, bono animo; atendentis devotum servicium et benignum affectum quem vos Martinus Petri, filius noster, erga nos et res nostras exhibuistis actenus et exhibebistis Deo dante. Iccirco damus et concedimus vobis pro patrimonio unde possitis vivere competenter duos campos nostros quos habemus Osce. Quorum uno est in termino de Aratalgomez; qui affrontat in una parte in via publica; in secunda parte in cequia vicinali; in tercia parte in vinea Petri de Boleya. Alius vero campo que est in termino de Alguerdia; qui affrontat in una parte in via publica; in secunda parte in campo dompne Marie Petri, uxoris que fuit dompni Dominici Ferrarii, defuncti; in tercia parte in cequia vicinali. Sicut enim predictae afrontaciones continent undique campos antedictos, sic damus vobis ipsos integre, cum introytibus suis et exitibus et cum omnibus directis suis plenarie ut habeatis eos pro patrimonio vestro une possitis habere victum et vestitum competenter omni tempore, et quos habeatis etiam eos in ante partem precipuos et proprias ad faciendum ex eis vestre proprie voluntati tamquam de vestra hereditate propria nunc et semper. Ita tamen quod teneamini rogare Deum pro animabus nostris et nostris successoribus cum ad sacros ordines pro motus fueritis omni tempore. Et damus vobis fidanciam salvitatis de predictis campis qui vobis ipsas habere faciat et possidere pacifice et secure, sicut dictum est superius et expressum: Dominicum de Alchezar, civem Oscensem, et nos ipsos cum illo in simul et aboltas.

Sunt testes hu[ui]s rei: Dominicus de Aquarale et Sancius de Fornell.

Actum est hoc mensse iunii, III.º nonas eiusdem, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a prima.

Martinus Guasqui hanc cartam scripsit, mandato et voluntate predictorum, et hoc signum fecit.

498

1243, junio, 16

Composición entre el obispo de Huesca y el de Zaragoza.

B. *Libro de la cadena*, n.º 484, p. 245.

[P]ateat universis quod cum contentio esset inter episcopum Oscensem, ex una parte, et Raymundum abbatem et monasterium de Rota, ex altera, presente episcopo memorato a predictis abbate et monasterium, quartas defunctionum preteritorum annorum usque ad diem hanc et tributum duarum mazmutinarum ecclesie de Astarol per plures annos non solutum sibi solvi, tandem ad amicabilem compositionem devenerunt sub forma qui sequitur:

Nos V., Dei gratia Oscensis episcopus, cum assensu et voluntate Capituli Oscensis, damus et remittimus vobis R. abbati et monasterio predicto de Rota quicquid nobis debebatis usque in diem hodiernam de tributo tento duarum mazmutinarum quas nobis et nostris successoribus facere debetis singulis annis pro ecclesia de Astarol et quicquid nobis debetis ratione quarte defunctionum usque in hodiernum diem. Remittentes vobis et predecessoribus vestris et condonantes quicquid de predicta quarta defunctionum actenus retinuistis scienter vel ignoranter vos vel vestri antecessores. Item damus vobis medietatem predicti tributi duarum mazmutinarum in vita nostra; ita scilicet quod quolibet anno teneamini nobis unam mazmutinam tantum dare pro tributo predictae ecclesie de Astarol. Post dies autem nostros si eandem gratiam obtinere poteritis cum nostris successoribus fiat in nomine Domini. Si autem gratiam vobis facere noluerint, teneamini eis dare singulis annis duas mazmutinas pro tributo predictae ecclesie de Astarole. Item ab hac die in antea teneamini nobis dare

et successoribus nostris quartam defunctionum de futuris defunctionibus nostri episcopatus de illis, scilicet, de quibus ius percipit dare quartam dyocesano episcopo, salvis tamen vestris privilegiis siqua habetis.

Et nos predicti abbas et conventus monasterii predicti de Roda referentes grates Deo et vobis predicto episcopo, de remissionibus et condonationibus antedictis quas nobis facitis et antecessoribus nostris. Et promittimus vobis et successoribus vestris pro nobis et successoribus nostris omnia et singula supradicta attendere et complere in perpetuum prout superius sunt expressa et in compensatione earum que nobis remittitis et donatis et que vobis debebamus usque ad diem hanc, ratione predictae quarte et predicti tributi non soluti, damus et assignamus vobis omnes hereditates nostras integre quas habemus et habere debemus in villa et in terminis de Almonie, totas heremas et populatas, ut habeatis eas vos et successores vestri in perpetuum, ad dandum, vendendum et expletandum et ad omnes voluntates vestras proprias faciendum perpetuo, extrahentes eas omnes et singulas de iure et posse nostro et monasterii nostri et mittentes in ius et posse vestri et ecclesie Oscensis, inducendo vos in corporalem possessionem earundem cum hoc publico instrumento; confitentes tot et tanta nobis esse remissa per vos nobis et nostro monasterio in hoc instrumento quod bene est recompensatum nobis et monasterio de hoc dono quod vobis facimus. De predictis autem hereditatibus has duximus propriis vocabulis exprimendas, videlicet, VI.^{ex} campos qui fuerunt de don Sancio de laner, qui sunt seminata VIII.º kaficia tritici. Quorum primi est in Aqua Salada; secundus est in via de Callarada; tercius in sasso; quartus in Guardia; quintus est ad palomarium, in invio (*sic*); sextus vero ad puial de Galiel. Et casas de don Assessio; et illam faxam in Azaqui; et faxam eiusdem Assessio in Azaqui, capientem tria kaficia tritici; et VIII.^{or} vineas in illa Corona, quas XX homines foderent. Item duos campos de Fortunio de Fannanis, capientes X quartales tritici seminis. Item cellarium de don Assessio. Item duas faxas in Azaqui, qui fuerunt de don Garsia Ferre et uxore sua, capientes duo kaficia et dimidium sementis tritici, in via veteri. Et duos campos in puial de Galiel, capientes V.^o rovas sementis tritici. Has vero et omnes alias hereditates et possessiones et omnia iura, voces et actiones quas habemus et habere debemus quoquo modo in eis et aliis quibuscumque

constitutis in villa de Almonie vel eius terminis, damus, assignamus, concedimus et tradimus et deliberamus vobis domno V., Oscensi episcopo, et successoribus vestris in perpetuum ex causa predicta, ut supra dicitur. Et damus vobis fiduciam salvitatis et securitatis de predictis hereditatibus et pertinentiis earum qui vobis et vestris successoribus ipsas integre habere faciat et possidere pacifice et secure cum omnibus iuribus et pertinentiis suis plenarie, sicut dictum est superius et expressum, omni tempore, secundum forum et consuetudinem Osce: Iohannem Garçez, filium dompni Sancii Ianero, et nos ipsos cum eo in simul et aboltas.

Sunt testes huius rei: D., archidiaconus Camere Oscensis, et Guillelmus Grimon, civis Oscensis.

Actum est hoc mense iunii, XVI.º kalendas iulii, anno Domini M.º CC.º XL.º III.º.

Ego frater R., abbas de Rota, concedo et confirmo et hoc signum facio. Ego frater S., prior Rote, confirmo et laudo hoc signum faciens. Ego frater Terterius, cantor, hoc signum facio. Ego frater Egidius, celarius maior, hoc signum facio.

Ego Martinus Guasqui, publicus notarius Oscensis, hanc cartam, mandato et voluntate domini episcopi Oscensis et aliorum predictorum, scripsi et hoc signum feci.

499

1243, junio, 21

Composición entre el obispo Vidal y los clérigos y porcionarios de Berbegal, a cada uno de los cuales asigna una ración de pan y vino y treinta y cinco sueldos jaqueses anuales.

B. *Libro de la cadena*, n.º 233, p. 114.

Publicado por Ricardo del Arco, art. cit., doc. XV, p. 94.

[P]ateat universis quod cum contencio esset inter episcopum Oscensem ex una parte, et clericos et portionarios de Berbegal ex altera, super portionibus ipsorum clericorum et portionariorum, tandem episcopus, cum assensu et voluntate P. Petri tociusque eiusdem ecclesie Oscensis Capituli et predicti clerici de Berbegal et portionarii, videlicet G. de Bar-

cabo, vicarius, Dominicus de Avorta et Salvador de Figarola, Iohannes de Mata, Dominicus de Rials, Raymundus de Belestar, Dominicus de Amigo, Iohannes Maior, Salvator de Rara (*sic*) et Dominicus Petri, sacerdotes, et Dominicus de Abiego et Iohannes de Açara, layci, omnes isti predicti pro se et pro omnibus aliis clericis et portionariis ecclesie de Berbegal ad talem devenerunt compositionem: quod episcopus donet predictis clericis et portionariis panem et vinum singulis diebus, secundum quod hactenus consuevit, et det unicuique eorum XXXV solidi laccenses pro companatico singulis annis; et nichil aliud teneatur eis dare, set ipsi clerici et portionarii faciant sibi preparari et ministrari comestionem intus in abbatia ipsa vel extra si voluerint, ita quod episcopus non teneatur eis providere de lignis, aqua, sale, familia, paramentis vel salsamentis, vel aliquo alio, nisi tamen de predictis tribus, scilicet pane, vino et denariis, ut superius est expressum. Qui predicti denarii solvantur, videlicet tertia pars in festo Sancti Iohannis Baptiste, alia tertia pars in festo Omnium Sanctorum, et alia tertia pars in Carniprivio quadragesime sequentis.

Ego G. de Barcavo, predictus vicarius, pro me et pro omnibus clericis et portionariis aliis ecclesie predictae de Berbegal, hoc signum facio. Signum Dominici de Avorta. Signum Salvatoris de Figarola. Signum Iohannis de Mata. Signum Dominici de Rials. Signum Raymundi de Belestar. Signum Dominici de Amigo. Signum Iohannis Maior. Signum Salvatoris de Bara. Signum Dominici Petri. Signum Dominici de Aviego. Signum Iohannis de Açara.

Sunt testes huius rei: P. Petri, prior Oscensis, A. de Lac, sacrista, et D. d'Açonar, archidiaconus Camere Oscensis.

Actum est hoc XI.º kalendas iulii, era M.ª CC.ª LXXX.ª prima.

Martinus Guasqui hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

500

1243, junio, 23

Poncio Mantos, comendador del Temple en Huesca, permuta con el obispo Vidal un campo cerca de Santa María de Salas por otro situado en el término de Almería.

B. *Libro de la cadena*, n.º 4, p. 1.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. LXIX, p. 85.

[N]overint universi quod frater Poncius Mantos, comendator domus Templi de Osca, cum assensu et voluntate fratris Raymundi de Serra, Dei gratia magistri milicie Templi de Aragonia et de Catalonia, et fratris Braymundi de Sancto Iusto, fratris Garsie Arnaldi, fratris Mathei, camerarii, fratris Arnaldi de Çaval et fratris Raymundi, laboratoris, fratrum eiusdem domus, per me et omnes successores meos, in presentia bonorum hominum, bono corde et gratuita voluntate, dono, concedo et de presenti trado imperpetuum vobis, venerabili domno V., Dei gratia Oscensi episcopo, et successoribus vestris et episcopatu Oscensis, in donum et concambium, quendam campum predicte domus et ordinis Templi qui est in Osca, prope ecclesiam Sancte Marie de Salis; sicut affrontat ex duabus partibus in viis publicis et in tercia parte in Ysola, totum integre et sine aliquo retentu, heremum et populatum, a celo in habissum, cum ingressibus et egressibus suis et cum omnibus aquis, iuribus et pertinenciis que ad ipsum pertinent vel debent modo aliquo pertinere. Et recipio a vobis pro hoc dono et concambio quendam campum vestrum et dicti episcopatus qui contiguatur orto iamdicti ordinis et domus Templi qui est in Osca, in termino de Almeriç; de quo concambio me teneo bene paccatum, per me et omnes successores meos, ad meam propriam voluntatem. Et siquid dictus campus quem vobis dono et vobiscum cambio plus valet vel valevit in antea quam dictus campus quem a vobis recipio totum illud quod plus valet vel valebit, diffinio et dono vobis et successoribus vestris et dicto episcopatu pro me et omnes successores meos ad omnes vestros et vestrorumque (*sic*) successorum voluntates libere perpetuo faciendas, et hoc donum et concambium facio scienter et consulte, non vi, non metu nec dolo inductus, set gratis et spontanea voluntate extrahens dictum campum quem vobis dono in donum et concambium cum omnibus pertinenciis suis de iure et posse meo et dicti ordinis et domus Templi, et mitens in ius et posse vestrum et episcopatus Oscensis, et mitens vos et episcopatum predictum in corporalem possessionem omnium et singulorum predictorum cum hoc publico instrumento, et ad habendum, tenendum, possidendum, expletandum

franche et libere, ad dandum etiam vendendum, inpignorandum, alienandum et ad omnes vestras et successorum vestrorum voluntates ab hac die qua presens instrumentum scribitur in antea cui et quibus volueritis, libere perpetuo faciendas. Et promito vobis per me et omnes successores quod totum predictum campum cum omnibus pertinentiis suis faciemus, ego et successores mei, vos et successores vestros, habere et tenere in pace imperpetuum; et erimus inde semper vobis et successoribus vestris legales garentes, actores et defensores contra omnes personas, et tenebimur de firma et legali evictione. Et pro hiis omnibus attendendis et complendis, obliquo vobis et successoribus vestris et dicto episcopatu omnia bona predictae domus Templi, mobilia et immobilia ubique habida et habenda; renuntians omni exceptioni, doli et metus et in factum et illi costitioni vel costitionibus et iuribus que subveniunt deceptis, ultra dimidiam iusti precii vel iusti cambii et omni actioni et exceptioni et auxilio ex eis descendentibus, et exceptioni non traditi cambii et omni iuri et auxilio iure canonici vel predictum posset facere in hac parte.

Quod est actum IX.º kalendas iulii, era M.^a CC.^a LXXX.^a prima.

Signum fratris Poncios Mantos, comendatoris predicti. Signum fratris Braymundi de Sancto Iusto. Signum fratris A. de Çaval. Signum fratris G. Arnaldi. Signum fratris Mathei, camerarii. Signum R., laboratoris predictorum, qui hec laudamus et confirmamus. Signum Raymundi Gasch. Signum Petri de Turre, civium Oscensium testium adhoc adhibitorum.

Signum Petri Andree, Oscensis notarius, qui hanc cartam scripsit die et era prefixis.

501

1243, agosto, 6. Jaca

Fallo de Pedro Cornel, mayordomo de Aragón, y Bernardo de Bardají, sacrista de Jaca, en el pleito establecido entre el obispo Vidal y Jimeno López de Embún y su hijo, Pedro Jiménez.

B. *Libro de la cadena*, n.º 120, p. 56.

Publicado por Ricardo del Arco, art. cit., doc. XVI, p. 95.

[P]ateat universis presentibus et futuris quod cum contentio esset inter domnum V., Dei gratia Oscensem episcopum, ex una parte, et Eximinum Lupi de Enbu et filium eius Petrum Eximini, ex altera, super quibusdam hereditatibus Sancte Eufemie, Sancti Petri de Ciresia et hereditatibus de Scavos, et super tributis illarum hereditatum et rebus aliis. Tandem post multas contentiones et dissensiones posuerunt totum factum in manu dompni Petri Cornelii, maioris domus Aragone, et Bernardi de Bardaxino, sacriste Iaccensis, ita videlicet quod ipsi inspecto iure utriusque partis dent utrique parti ius suum, set quod eis videbitur faciendum, et utraque pars teneatur inviolabiliter observare quod predicti P. Cornelii et B. de Bardaxino dixerint in predictis. Predicti vero duo, scilicet dompnus P. Cornelii et B. de Bardaxino, habita deliberatione et diligenti consilio prudentum virorum, habito etiam respectu ad Deum et ad pacem et tranquillitatem que est optima inter Deum et homines pronunciantes dixerunt: quod predicti Eximinus Lupi et Petrus Eximini, filius eius, devenirent vassalli fideles domini V., Oscensis episcopi supradicti, omnibus diebus vite sue, et facerent ei homagium ore et manibus, ita scilicet quod teneantur semper obedire ei et defendere personam et omnes res suas ad ipsum videlicet episcopum et ad suam ecclesiam pertinentes, et teneantur diligere et honorare ipsum tanquam fidelem dominum et amicum. Teneantur etiam reddere et solvere tributum illarum hereditatum ipsi episcopo et ecclesie Sancti Petri de Ciresia prout facere consueverunt et continetur in antiquis instrumentis inde confectis. Post mortem vero predicti V., Oscensis episcopi predicti, G. Lupi et P. Eximini vel homines eorum non teneantur esse vassalli successorum ipsius episcopi, set dent eis et ecclesie Sancti Petri de Ciresia predictum tributum, et teneantur eis sicut tenebantur episcopo Oscensi et Iaccensi, et dicte ecclesie Sancti Petro de Ciresia, antequam predictus V. esset episcopus Oscensis, sicut in antiquis instrumentis inde confectis plenius continetur. Predicti vero G. Lupi et P. Eximini predictam pronunciationem et dictum libenti animo et voluntate spontanea acceptantes, fecerunt domno V., Oscensi episcopo supradicto, homagium ore et manibus, et promiserunt eidem omnia supradicta atendere et conplere bona fide et sine fraude, ut superius sunt expressa. Et dictus V., Oscensis episcopus, recipiens dictos G. Lupi de Embun et P. Eximini, filium eius, in homines et vassallos suos, ut

superius est expressum; promissit eis omnia supradicta bona fide et sine fraude atendere et complere, remitens eis omnes iniurias et querimonias quas aliqua ratione usque in hodiernum diem habere poterat de eisdem, et confirmans eis predictas hereditates secundum quod in antiquis instrumentis inde confectis plenius continetur.

Sunt huius rei testes: M., laccensis prior, D., archidiaconus Canere, G., archidiaconus de Laures, Palacinus, prior de Lert, Eximinus Petri de Beral, et P. de Augurio, miles, et Corbaranus de Laet.

Actum est hoc apud laccam, in cimiterio coram domibus Sacristie, in presencia omnium predictorum, VIII.º idus augusti, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a I.^a.

Ego Martinus Petri, publicus laccensis notarius, de mandato predictorum dompni P. Cornelii et B. de Bardaxino, sacriste laccensis, et de consensu partium, hanc cartam scripsi.

502

1243, agosto, 28

El obispo y el capítulo oscenses nombran a Pedro de Marte, arcediano de Los Valles, procurador suyo ante el obispo y el capítulo de Zaragoza para las causas y cuestiones que tienen pendientes con dicho obispado.

A. 6-258.

Pateat universis quod nos V., Dei gratia episcopus, et universum Capitulum Oscensem, constituimus te, dilectum nostrum P. Marthe, Vallensium archidiaconum, procuratorem nostrum ad compromitendum vice nostra cum episcopo et Capitulo Cesaraugustanis, super causis et questionibus quas habemus cum eisdem, scilicet super medietatem decime agnorum et animalium nascencium in episcopatu Cesarauguste ex ovibus et animalibus episcopatus Oscensis, et super decimis possessionum ecclesie Sanctarum Massarum et hereditatis Galindi Eximini, et super quartis defunctionum ecclesie Sanctarum Massarum, et super decimis illius termini que dominus rex adiudicavero hominibus de Almodevar contra homines de Zufaria, qui terminus incipit a valle Çoraria et protenditur usque Erolam

et ad montem Urol, secundum quod in instrumento domini rege et domini Ferlandi (*sic*) continetur; ad dandum fideissores pro nobis super dicto compromisso et ad eligendum personas arbitratorum laudatorum iudicum arbitratorum vel amicabilium compositionorum, et ad obligandum nos et ecclesiam nostram sub pena que volueris, ad servandum et sequendum omnia et singula que predictae persone quos elegeris, ut superius est dictum, dixerint pronuncaverint, laudaverint vel statuerint, et ad facendum omnia alia circa formam compromissi que tibi videbuntur expedire habentes ratum et firmum quicquid super predictis duxeris facendum.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †.

Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo subscribo †. Ego G. Petri, Oscensis prepositur subscribo †. Ego Nicholaus, precentor Oscensis, subscribo †. Ego B., sacrista laccensis, subscribo †. Ego M., prior Sanctarum Massarum, hoc signum facio †. Ego P. Marthe, Vallensis archidiaconus, subscribo †.

Sunt testes hu[iu]s rei: Guillelmus Galterii et Michel de Bardaxin, cives Oscenses.

Actum est hoc pleno Capitulo Oscensi, V.º kalendas septembris.

Martinus Guasqui, publicus notarius Oscensis, hanc cartam mandato domini episcopi et Oscensis Capituli scripsit et hoc signum fecit. Era M.ª CC.ª LXXX.ª I.ª.

503

1243, septiembre, 17

Domingo de Astorito y su mujer, Toda, dan a su hijo García seis campos en Astorito y una viña como patrimonio.

A. Extravagantes, n.º 42. Carta partida por ABC.

Notum sit cunctis presentibus et futuris quod ego Dominicus de Astorit et uxor mea Tota, damus tibi Garsie, filio nostro, bono animo et spontanea voluntate, sex agros in Astorit et unam vineam. Predictorum vero agrorum primus est prope Aragon loco qui dicitur lo Soto; alius est circa chequiam molendini; alius in solano; alius circa Nogeris; alius in loco qui dicitur Su-

prarriperas; alius est in Corona Sancti Andree. Predicta vero vinea est in valle. Etiam omnia suprascripta damus tibi sicut sunt nominata et signata integre, sine aliquo interdicto in patrimonio, ut habeas in victum et omnia necessaria dum vixeris competenter. In super damus tibi fidanziam qui istam donationem firmam faciat observare: P. de Lopera.

Huius rei sunt testes: Dominicus Porte et Sancius de Baylo.

Actum est hoc XV.º kalendas octubris, era M.ª CC.ª LXXX.ª I.ª.

Petrus de Paternue hanc cartam scripsit et hoc sig†num fecit.

504

1243, octubre, 20

El obispo Vidal concede al hortelano Domingo de Abizanda, a su mujer, María, y a una tercera persona que ellos puedan designar un campo en Huesca, cerca de la puerta de San Ciprián, por un tributo anual de cincuenta sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 92, p. 43.

C. *Libro de la cadena*, n.º 805, p. 284.

[I]n Dei nomine. Notum sit cunctis quod nos V., Dei gratia Oscensis episcopus, cum assensu et voluntate Petri Petri prioris tociusque ipsius ecclesie conventus, damus et concedimus ad tributum vobis, Dominico de Aviçanla, ortolario Oscensi, et uxori vestre Marie et une persone tantum quam in testamento vestro vel donatione cum instrumento inde publico confecto assignare volueritis, videlicet, illum campum quem habemus nostre Osce ad reale domni Eximini de Artosella, defuncti, circa portam que dicitur Sancti Cipriani; qui affrontat in una parte in via publica; in secunda parte in muro et in tayllata; in tercia parte in campo Prepositurarum Oscensium. Ita quod laboretis dictum campum ad tributum, melioretis, populetis et plantetis eum de bonis vitibus et arboribus, et ducatis ipsum in ortum bonum fructiferum sicut oportet cum vestris expensis propriis, et tapietis ipsum et claudatis undique secundum quod utile fuerit et necesse; et detis nobis et nostris successoribus tributum pro predicto campo sive orto annis singulis, videlicet quinquaginta solidos laccensium dena-

riorum bone monete et firme, diebus omnibus vite vestre de vobis tribus personis superius nominatis, videlicet medietatem in mense ianuarii et aliam medietatem in mense augusti annuatim, pacifice et quiete. Post dies autem vestros de vobis, vobis predictis tribus personis predictus campus sive ortus cum omni melioramento, plantatione et ampliamento in eo facto et cum omni integritate sua nobis predicto episcopo Oscensi et nostris successoribus plenarie revertatur et reddatur sine contradictione aliqua et inquietatione et absque omni honore debitorum et diminutione, sicut fieri consuevit, non obstante impedimento aliquo persone alicuius vel retentu.

Et nos predicti Dominicus et uxor mea Maria, per nos et per illa tercia persona quam in testamento vel in donatione assignare debemus, sicut dictum est superius, cum gratiarum actione recipimus a vobis domno V., venerabili episcopo supradicto, cum assensu et voluntate prioris et conventus Oscensis, predictum campum ad tributum cum conditionibus antedictis, et convenimus vobis et vestris successoribus predictum tributum in predictis terminis persolvere pacifice et donare et que dicta sunt superius tenere in omnibus et fideliter observare, ut superius est expressum.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo.

Sunt testes huius rei: Iohannes Benedicti, zapaterius Osce, et Dominicus de Aviçanla, pelliparius Oscensis.

Actum est hoc XIII.º kalendas novembris, era M.^a CC.^a LXXX.^a I.^a.

Martinus Guasqui hanc cartam pleno Capitulo Oscensi scripsit et hoc signum fecit.

505

1243, noviembre, 2

Miguel de don Mateo y su hermano Berenguer, ciudadanos de Jaca, absuelven al obispo Vidal y a la Iglesia de Huesca y de Jaca de todas las demandas existentes entre ellos por unas casas en el barrio de los campaneros de Huesca.

B. *Libro de la cadena*, n.º 539, p. 286.

C. *Libro de la cadena*, n.º 913, p. 479.

[N]overint universi presentes et futuri quod nos Michael de don Matheo et Berengarius, frater meus, cives laccenses, per nos ipsos et per Iohannem Berengarii et Peregrinum, fratres nostros, et per omnes alios nostros presentes et futuros et per totam generationem nostram et posteritatem, diffinimus perpetuo et absolvimus vobis domino nostro V., Dei gratia Oscensi episcopo, et Petro Petri, priori Oscensi, et Dominico de Zunnar, camerario Oscensi et laccensi, et toti conventui ecclesie Oscensi et laccensi omnes petitiones, contentiones, querimonias et demandas quas usque in presentem diem de vobis et ecclesia Oscense et laccense poteramus facere vel habere seu modo aliquo demandare cum carta vel sine carta, ratione vel causa, quarumdam domorum que sunt Claustrum Osce in barrio de Campaneriis in Osca, que dicuntur domus de illa Morera, in quibus nos petebamus partem nostram et fraternitatem, ratione et nomine dompni Iohannis Berengarii, quondam avii nostri, et in quibus ex parte dicti avi nostri partem et ius nostrum habere credebamus iure hereditario. Set quia predictus camerarius propter bonam et amicabilem compositionem de voluntate utriusque partis inde confectam, dedit et persolvit nobis predictis Michaeli et Berengario, CX solidos laccensis, de quibus per nos ipsos et per omnes fratres nostros et alios omnes nostros nos tenemus et tenuimus et sumus bene paccati integre a vobis predictis et ecclesia Oscense et laccense et a predicto camerario et ab omnibus successoribus vestris et suis in perpetuum et omnino. Idem nos quitiamus, diffinimus et absolvimus integre totum ius nostrum et partem nostram quod nos et fratres nostri predicti et alii homines vel femine de generatione nostra habemus et expectamus vel habebamus aut habere credebamus ex tunc et nunc in predictis domibus vel in rebus aliis Oscensis Camere et laccensis. Diffinimus etiam vobis et absolvimus plenarie omnes querimonias, actiones et demandas quas actenus vel de cetero modo aliquo vobis aut successoribus vestris facere possumus vel poterimus; ita quidem quod nos vel aliquis, nomine nostro vel voce autem nostrorum, numquam possimus aliquid in predictis domibus vel rebus aliis seu possessionibus autem domibus aliis Oscensis Camere et laccensis petere vel clamare seu molestare aliquid autem dampnum aliquid vel impedimentum vobis aut ecclesie Oscensi vel laccensi inducere modo aliquo vel movere, ratione domorum vel aliarum

rerum predictarum, in carta vel sine carta ullo modo ut superius est expressum. Et damus vobis fidanciam huius diffinitionis et de retra qui vobis et vestris successoribus firmam et stabilem dictam diffinitionem teneri et observari faciat perpetuo, ut est dictum superius: Vitalem de Mansella, civem Oscensem, et nos ipsos per nos et per nostros omnes cum eo pariter et pro toto.

Sunt testes huius rei: Pe[t]rus Marthe, Valensis archidiaconus, Marchesius, Pe[t]rus Barbini et Berengarius Galdini, cives Oscenses.

III.º nonas novembris, era M.ª CC.ª LXXX.ª I.ª.

Martinus Guasqui hec scripsit et signum hoc fecit.

506

1243, noviembre, 8

El clérigo Constantino reconoce haber recibido treinta morabetinos alfonsinos del prepósito García Pérez.

A. Extravagantes, n.º 43.

Pateat universis presentem paginam inspecturis quod ego Constantinus, clericus, concedo et sum de manifesto quod suscepi a vobis domine Garsia Petriz, Oscensi preposite, per manum Sancii de Boyl, XXX morabetinos Alfonsinos, boni auri rectique ponderis, pro pacca mensis augusti primum transacti. Quos dictos morabetinos ratione ecclesie de Aysa mihi solvere debebatis.

Huius rei testes sunt: Iohannes Perez Guimon et Tomas de Barbastro, cives Oscenses.

Actum est VI.º idus novembris, era M.ª CC.ª LXXX.ª prima.

Iohannes de Albero, publicus Oscensis notarius, scripsit †.

507

1243, noviembre, 15

Los arciprestes del obispado de Jaca conceden a la mensa episcopal las dos terceras partes de la mitad del diezmo de los rebaños que pastan en el obispado de Zaragoza.

B. *Libro de la cadena*, n.º 119, p. 56.

C. *Libro de la cadena*, n.º 291, p. 166.

[S]anctorum patrum exempla non amonent ut quamdiu durare cupimus scripture memoria comendemus, hinc est quod nos omnis persone Oscensis et laccensis ecclesie quorum subscriptiones inferius continetur et nos omnes archipresbiteri, scilicet Fulquerius, archipresbiter Vallis et Superarbi; et Petrus, abbas de Heura, archipresbiter archidiachonatus Camere et prioratus de Rava; et Sancius, abbas Sancti Ginesii, archipresbiter de Tena; et Petrus, abbas de Heusa, archipresbiter Supermontanus; et Eximinus, abbas de Larres, archipresbiter campi de laca et vallis Ahornes; et Blascho, abbas de Bergossa, archipresbiter vallis de Aruex et vallis Cepollarie; et Calvetus, abbas de Athares, archipresbiter vallis de Athares; et Bartolonis, abbas de Baylo, archipresbiter de Bayles; et Garsias, abbas de Exaverre, archipresbiter de Sodoruol; Dominicus del Campo, abbas de Securon, archipresbiter de Gorga; Dominicus, abbas de Cameras, archipresbiter archidiachonatus de Laures; Sancius, abbas de Anso, archipresbiter vallis de Anso; Dominicus, abbas de Hena, archipresbiter Planiciei archidiachonatis de Anso; Blasco, vicarius de Rassal, archipresbiter vallis de Rassal; et Iohannes de Tremp, tenens locum archipresbiteri in archidiachonatu de Serravle. Volentes mensam Oscensis episcopi augmentare, eidem mense damus et concedimus pro nobis et per omnes successores nostros et pro omnibus rectoribus dictarum ecclesiarum archipresbiteratuum qui omnes nobis potantem istud faciendi dederunt in concilio duas partes in omni illo iure, voce et actione que vobis et nostris amistrationibus et digritaribus et predictis rectoribus ecclesiarum et suis ecclesiis contra episcopum et ecclesiam Cesaraugustanam competunt vel competere possunt, ratione medietatis decime agnorum, edorum et ceterorum animalium que nascuntur in episcopatu Cesaraugustani de ovibus, capris et animalibus et episcopatus Oscensi que iniuriose percipit dicti episcopi et ecclesie Cesaraugustani, ita tamen quod de tercia parte quam nobis retinimus mensa episcopalis nichil percipiat. Et facimus episcopum Oscensem procuratorem nostrum quo ad ipsas duas partes in rem suam ex causa donationis et in hoc non intelliguntur ecclesie annexe digritatibus vel ammissionibus perpetuarum ecclesie Oscense sive laccense.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo. Ego M., laccensis prior, subscribo. Ego Benedictus, prepositus, subscribo. Ego B., sacrista laccensis, subscribo. Ego G., archidiaconus de Laures, subscribo. Ego M., archidiaconus de Anso, subscribo. Ego Iohannes Sancii, archidiaconus de Gorga, subscribo. Ego I. de Açonar, prior de Rava, subscribo. Ego P., archidiaconus Vallensis, subscribo.

Sunt huius rei testes: Michael Layni et Datus de Tolosana.

Actum est hoc in Capitulo laccensi, XVII.º kalendas decembris, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a I.^a.

Petrus Eximini, publicus laccensis notarius, mandato predictorum hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

508

1243, noviembre, 17

Martín, prior, y el capítulo de Jaca conceden a la mesa episcopal las cuartas de los arcedianatos de Ansó y de Gorga.

B. *Libro de la cadena*, n.º 159, p. 69.

C. *Libro de la cadena*, n.º 780, p. 407.

[P]ateat universis quod nos M., prior, et B., prepositus, et totum Capitulum laccensem, videntes esse expediens quod mensa episcopi Oscensis et laccensis recipiant quartas archidiaconatum de Anso et de Gorga, damus et concedimus et assignamus per nos et per omnes successores nostros imperpetuum quartas predictorum duorum archidiaconatum et perceptionem earundem dicte mense episcopali et Vitali episcopo et omnibus successoribus eius. Ita tamen quod quamdiu Montesius, qui nunc est archidiaconus de Anso, preuerit ipsi archidiaconatui de Anso, damus predictae mense et episcopo in quartas ipsius archidiaconatus de Anso tamen XX kafizia tritici quolibet anno percipienda; postquam autem predictus Montesius peresse desierit sive per mortem sive per vitam ipsi archidiaconatui de Anso in continenti et deinceps imperpetuum mensa episcopalis et episcopus Oscensis et laccensis habeant et percipiant in ipso archidiaconatui de Anso plene quartum, sicut mensa canonicorum laccensium

habere poterat usque modo et secundum quod in aliis archidiaconatibus est consuetum recipi quartas. Eodem modo quamdiu Iohannes, qui nunc est archidiaconus de Gorga, preverit ipsi archidiaconatui de Gorga, damus predicte mense et episcopo in quarta ipsius archidiaconatus de Gorga tamen XX kafizia tritici quolibet anno percipienda; postquam autem predictus Iohannes peresse desierit sive per vitam sive per mortem ipsi archidiaconatui de Gorga in continenti et deinceps imperpetuum mensa episcopalis et episcopus Oscensis et laccensis habeant et percipiant in ipso archidiaconatu de Gorga plene quartam, sicut mensa canonicorum laccensium eam habere poterat usque modo et secundum quod in aliis archidiaconatibus est consuetum recipi quartas. Et hoc donationem faciemus salva divisione inter nos et episcopum quondam facta quod in nullo alio nobis preiudicium fiat per hanc donationem nisi quod hec donatio sit firma et dicta divisio firma et inviolabilis in omnibus aliis perseveret.

Et nos Vitalis predictus Oscensis et laccensis episcopus, referentes grates Deo et vobis predictis priori, preposito et conventui laccensi, predictam donationem recipimus et gratanti animo acceptamus.

Actum est hoc in pleno Capitulo laccensi, XV.º kalendas decembris, era M.^a CC.^a LXXX I.^a, presentibus G. Petri, preposito, et A. de Lac, sacrista Oscensis, et G. de Sexena, cantor eiusdem.

Ego V., Oscensis episcopus, subscribo. Ego M., laccensis prior, pro me et pro toto laccensi Capitulo, subscribo. Benedictus, prepositus laccensis, subscribo. Ego B., laccensis sacrista, subscribo. Ego Iohannes Sancii, archidiaconus de Gorga, subscribo. Ego Dominicus de Açonar, archidiaconus Oscensis Camere et laccensis, subscribo. Ego Garsias, archidiaconus de Laures, subscribo. Ego B., cantor laccensis, subscribo. Ego Montesius, archidiaconus de Anso, subscribo. Ego M. de Ylerda, infirmarius laccensis, subscribo. Ego Palacinus, prior de Lyert, subscribo. Ego I. de Açonar, prior de Rava, subscribo.

Arnaldus Laurencii, publicus laccensis notarius, hoc scripsit et hoc signum fecit et per literas divisit.

509

1244, enero, 9. Tarragona

El arzobispo de Tarragona y los obispos de Tortosa, Gerona, Huesca, Lérida, Zaragoza, Pamplona y Barcelona declaran que la sentencia de excomuni3n contra los invasores y raptores de los bienes eclesi3sticos no afecta a los obispos que hayan tomado bienes de sus s3bditos.

A. 6-263. Cinco sellos de cera pendientes. Faltan tres que se han perdido. Documento borroso.

Nos P[etrus], divina miseratione Terrachonensis archiepiscopus, et P[oncus], Dertusensis; et G[uillelmus], Gerundensis; et V[italis], Oscensis; et R[aimundus], Ilerdensis; et V[incencius], Cesaraugustanensis; et P[etrus], Pampilonensis; et P[etrus], Barchinonensis episcopi, excommunicationis sententiam latam in concilio Terrachonensi celebrato anno Domini millesimo CC.º quadragesimo tercio, mense ianuarii, scilicet infra octabas Epiphanie, contra invasores et raptores rerum ecclesiasticarum non extendimus ad episcopos qui a subditis suis sive clericis sive laicis aliqua acceperint vel abstulerint vel etiam eos ceperint vel capi fecerint eo modo quo sibi videbitur expedire.

Datum Terrachone, V.º idus ianuarii, anno Domini millesimo CC.º quadragesimo tercio.

510

1244, enero, 24

Testamento de Pedro Maza, hijo de Pedro Maza.

A. 8-35.

B. *Libro de la cadena*, n.º 962, p. 501.

Quoniam expedit cuilibet in carne posito suum condere testamentum, ideo in nomine Domini Nostri Ihesu Christi, sint notum cunctis presentibus et futuris quod ego dompnus Petrus Maçe, filius quondam dompni Petri Maçe, defuncti, cuius sit requies, constitutus in plena memoria et integro intellectu meum facio testamentum.

In primis dimitto corpus meum sepelliendum ecclesie Oscensi, et ibi eligo sepulturam meam. Et dimitto ibi equum meum et arma mea. Dimitto etiam quingentos morabetinos Alfonssinos ad constituendum unum capellanum in eadem ecclesia qui semper cotidie celebret illi missam pro anima mea et parentum meorum; et volo ac mando quod manumissores mei subscripti recipiant predictos quingentos morabetinos, de quibus ipsi manumissores emant hereditates unde dictus capellanus possit honorifice sustentari capellanus vero stabiliatur ad arbitrium spondalariorum meorum et ubi ipsi viderint expedire. Item dimitto ecclesie Oscensi domos meas de Osa, ita quod ipsa ecclesia procuret cotidie omni tempore quatuor pauperes in refectorio, sicut pater meus percepit; et spondelarii mei dent tantum de bonis meis ultra dictas domos dicte ecclesie quod inter ea que ipsi dederint et dictas domos possit dicta ecclesia bene procurare dictos pauperes.

Item dimitto pro anima mea Hospitali Pauperum Ierosolimitano, castrum et villam de Azara cum omnibus terminis, directis et pertinentiis suis, excepta hereditate quam emi ab ecclesia de Alchezar; ita quod si aliquis petierit ibi aliquid fratres dicti Hospitalis respondeant inde, ita quod super anima mea non remaneat aliquod peccatum.

Item constituo unam lampadam in ecclesia Sancti Salvatoris de Aborta, que ardeat semper die ac nocte ante altari Sancti Salvatoris; ad quam lampadam dimitto XII solidos quos volo ut exeant annuatim de illa lezda de Torla.

Item volo et mando quod omnia debita mea et iniurie et torta mea que feci alicui vel aliquibus vel in quibus teneor pro me vel pro aliis de foro vel de iure vel de consuetudine, solvantur, reficiantur et emendentur plenarie de bonis meis mobilibus et immobilibus antequam aliquis parentum vel heredum vel legatariorum meorum aliquid percipiant vel recipiant de ipsis bonis meis predictis autem debitis, iniuriis et tortis emendatis, sicut dictum est.

Volo et mando quod nepos meus Ponçetus, filius sororis mee, habeat castrum meum et villam de Sangarren cum omnibus suis pertinentiis, ita tamen quod det primo D morabetinos Alfonssinos manumissoribus meis

pro constituendo capellano in Oscensi ecclesia. Item dimitto consanguineo meo Gombaldo de Ginaceto domos et omnes possessiones meas quas habeo vel habere debeo in Almunien et in suis terminis, et domos et omnes possessiones meas quas habeo vel habere debeo in Alcovierre et in suis terminis, et omnia iura, voces et actiones et demandas que habeo vel habere debeo in Barata et in suis terminis, supplicans domino regi quod ipse restituat ei ea que mihi pertinent vel pertinere debent in dicto castro et in suis terminis. Item dimitto Iohanni de Tramaçeto, consanguineo meo, domos et possessiones meas omnes quas habeo vel habere debeo in Bunnals et in suis terminis, et illam hereditatem totam ab integro quam emi in castro de Azara ab ecclesia de Alchezar; ita quod si ecclesia de Alchezar restituere voluerit [...] morabetinos vel villam meam de Senes quam dedi in solutionem dictorum morabetinorum ipsi Iohanne, ipse Iohannes restituat ipsi ecclesie predictam hereditatem et de fructibus perceptis vel percipiendis satisfaciat ipsi ecclesie ad cognitionem episcopi Oscensis si non possint retineri sine [...] De castro autem et villa de Bandalias volo et mando quod ante omnia [...] executioni voluntas fratris mei Blasconis, scilicet quod stabiliat unum sacerdos secundum quod ipse mandavit et solvantur quingenti morabetini secundum quod ipse mandavit et omnia alia similiter fiant sicut ipse mandavit in suo testamento quo facto totum residuum dimitto Guillelmo de Podio, consanguineo meo quod ibi habeo vel habere debeo. Item dimitto eidem omnia iura, voces et actiones que mihi pertinent vel pertinere debent in castris de Alquestre et de Rovres et terminis eorum. Hereditates autem meas quas habeo in valle et in riparia de Ara, scilicet Sarbisse, Sanctum Stephanum, Pedagogium et alias hereditates de Torla et Sanctum Felicem et Loso et Laso hereditatem de [...] et omnia alia que habeo in vallibus illis dimitto nepotibus meis fratribus et sororibus dicti Ponçeti qui sunt vel erunt inter eos equaliter dividendas. Item dimitto ecclesie Sancte Eugenie illam artigam quam habeo super caxigar cum eius estiva. Item dimitto omnia iura, voces et actiones que habeo vel habere debeo in Alcareis de Godayla et de Montray et de Lalasa, in regno Valencie, dompno Garssie de Ahuero. Hereditates autem meas quas habeo in Elsun et in Aso, que fuerunt dompni Blasconis Maze, volo quod dentur illi vel illis quibus Blazco Maze dare precepit; confiteor enim me nullum ius habere in illis.

Hereditas autem mea quam habeo in Larre volo quod restituatur dompne Marie, et ipsa faciat inde ius illis qui dicunt se ibi ius habere. Hereditatem autem quam debeo habere in Fraga et omnia iura, voces et actiones que mihi competunt in illa dimitto vassallis meis quos hodie habeo de Parage ut demandent illam et dividant inter eos, secundum valorem cuiuslibet ad agnicionem Iohannis et Gombaldi de Tramaçet.

De omnibus autem predictis bonis meis, ita volo et mando quod fiat quod statim cum obiero spondelarii mei recipiant omnia bona mea mobilia et immobilia et teneant ea plene et potenter et inquirant diligenter debita, iniurias et torta mea quibus scitis extiment quantum erit necessarium ad satisfaccionem predictorum, et si viderint quod sine vendicione possessionum possit satisfieri solvat quilibet heredum et legatariorum meorum pro solido et pro libra extimatis legatis et hereditatibus singulorum donec illa summa inde exeat que sufficiat ad predicta debita iniurias, torta solvenda et refficienda. Ita quod nullus heredum vel legatariorum predictorum accipiat vel contingat aliquid de rebus sibi dimissis donec solverit totum illud quod cum debuerit contingere de predicta summa ut est dictum per libram et solidum computando. Si autem vendicio hereditatum ibi fuerit necessaria vendantur ille hereditates que abilius et expeditius poterunt venderi. Et illi heredes vel legatarii quorum hereditates non vendentur refficiant per solidum et per libram ipsis quorum hereditates vendentur venditis tamen hereditatibus contribuetibus ad hanc refficionem, ac si vendite non essent torta autem que teneo sunt hec Sancto Iacobo teneor dare pro vota mea quantum ego expenderem eundo et redeundo cum tribus equitaturis. Et Sancte Marie de Rocamandor quantum expenderem eundo et redeundo similiter cum tribus equitaturis, et eisdem locis teneor similiter pro parte meo secundum quod in testamento suo continetur, set id in quo teneor pro patre in his duabus peregrinationibus solvat Guillelmi de Podio pro Bandalesio. Item teneo tortum abbati *Sancti* Sabini et hominibus suis de vaccis et equabus et ovibus quas aniserunt in cavalgada in qua ego fui capde de quibus habui C vacas maiores preter minores et XXX equas et homines de Valle qui erant ibi mecum habuerint alias C vaccas maiores preter minores et D vel DC oves pro quibus restiterunt ipsi abbati et suis D vel DC

solidos Morlanorum, et abbas indulset mihi omnia predicta pro se et pro suis. Ego tamen volo et mando quod totum predictum damnum quod dedi per me et per alios dicti abbati et suis hominibus quantum secundum forum penitenciale debeo emendetur de bonis meis sine malo ingenio pensatis omnibus predictis et aliis que pensari possunt, ita quod peccatum mihi non remaneat. Item fui cum Peregrino de Atrosillo et Lupo Ferrenc de Lurcenet in Lupricato in guerra regis; et accepimus bene CCCC vel D bestias grossas nescio quorum et ego habui ad partem meam X vel XII vaccas quem volo quod emendentur secundum quod forum penitenciale exigit et quod mihi non remaneat peccatum. Item fui in quadam cavalgada in Terracia in eadem guerra; et accepimus D vel DC inter oves et capras et usque ad XXX asinos et boves set nescio quorum fuerunt set habui ad partem meam CC vel CCC solidos et fuimus capud ego et quidam miles de Navarra. Item quodam tempore equitavi apud Beratam in Castella et habui inde VI boves. Item fui cum Artaldo de Luna in cavalgada de Torrella et ipse accepit ibi bene valens mille morabetinos vel plus, set ego nichil accepi ibi nec habui aliquam partem set ibam illuc pro quodam inimico capitali meo quem volebam capere et ut iuarem ipsum Artaldum si esset ei necesse non tamen animo depredandi. Item fui in quadam cavalgada mandato domni Ferrandi qui erat dominus meus qui mandato domini regis fecit cavalgadam illam nomine pignoris que cavalgada fuit facta in campo de Soria et ego iuvi capere ibi bene L equas et CC boves nichil tamen habui de ipsa cavalgada ad partem meam et credo pro certo quod fuit compositum et perdonatum inter regnum Aragonum et regnum Castelle. Item volo quod de LXXX.^a metretis vini vel plus vel minus quas dedi in solucione Guillelmo don Grimon quod emendetur ei de supermisso secundum quod ipse iuraverit et Iohannes Petri, fratri eius, ita tamen quod ipse recipiat in solucione istius restitutionis illud quod supermisit mihi instrumento et ipse restituat instrumentum de mille et DC solidos spondalariis meis solutis sibi C et LXXX solidos qui remanserunt ad solvendum de dicto instrumento. Item teneo tortum hominibus de Fiscal de roparia quam feci eis, et volo quod emendetur eis de bonis meis, ita quod Galin Lup vel abbas de Bivo credantur ambo vel singuli de quibus recordabuntur et preterea quod *possit* homines ibi probare. Item quod hominibus de Nueno et Sancte

Marie de Ordas et de Gratal fiat restitutione de dampno quod feci eis si debeat fieri, secundum forum terre vel secundum ius, ita quod peccatum mihi non remaneat. Item teneo tortum Dominico de Belostis de CC solidos quos volo sibi restitui cum dampno quod inde habuit. Item Dominicus de Albero, miles, fideiussit in CL morabetinos pro me quos oportuit eum solvere et constiterunt ei ad dampnum suum et domus sue bene CC morabetinos quos volo et mando sibi restitui de bonis meis. Item volo quod emendentur eque quas abstuli abbati Sancti Genesii. Item volo quod emendentur DC solidos laccensiis filiis abbatis de Petrafita quos pro captione de ipsis habui. Item habui a filiis Bertrandi de donna Parda et sociis eorum mille et CCC solidos pro homine quem interfecerunt mihi, unde volo quod in quibus secundum ius et forum debeant eis refundi quod refundentur. Item recognosco quod decimam de Alpitel adiunxi iniuste abbacie de Sangarren et iniuste feci convencionem cum abbate de Sangarren quod de ipsa decima de Alpitel et de decima hereditatis mee de Sangarren teneat semper unum sacerdotem quod volo quod in continenti revocetur totum et quod ecclesia de Sangarren habeat decimam hereditatis mee de Sangarren secundum quod consuevit et ecclesia de Alpitel habeat abbatem secundum quod consuevit et ecclesia de Sangarren recipiat tantum de bonis meis quantum ego retinui de decima hereditatis de Sangarren secundum quod sit [...] de Navasa et de hoc credatur. Item volo et mando quod uxori Garsie de Alpitel et filiabus suis dentur mille solidos de bonis meis pro anima mea et pro dampno quod habuerunt in vendicione de Alpitel et si aparuerit quod fratres eorum haberunt ibi dampnum similiter habeant partem in illis mille solidos nisi forte vellent illud dare ipsis matri et sororibus. Item homines mei abstulerunt XL vel L oves cuidam mulieri de Torralba tempore guerre domini regis propter mortem Petri Aunesii quas volo sibi restitui de bonis meis [...] dampno [...] inde passa est. Item volo et mando quod donent Mayorete, filie Petri Escolano, C morabetinos pro casamento suo, scilicet omnibus predictis et aliis volo et mando quod satisfaciant tam de ipsis rebus quam de dampnis inde provenientes secundum forum penitenciale ad estimacionem episcopi Oscensis et fratrum minorum vel predicatorum, ita quod peccatum mihi non possit remanere nec ego graver in solutione in debita spondalarios autem meos sive manumissores facio

dompnam Costanciam, matrem meam, et dompnum Arnaldum de Lac, sacristam Oscensem, qui omni predicta faciant et exequantur semper tamen cum consilio et voluntate domni Vitalis, Dei gratia Oscensis episcopi, cuius consilium et voluntatem sequantur in omnibus et per omnia.

Actum est hoc in presentia domni Vitalis, Dei gratia Oscensis episcopi. Testes sunt huius testamenti: Petrus Iohanni, capellanus domus Milicie Templi et frater [...] miles templarius, et Dominicus de don Brun, socius ecclesie Montisaragonis, et Martinus de Falces.

Quod est actum VIII.º die exiente mensis ianuarii, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a secunda.

Andreas Iarrinus, Oscensis scriptor, mandato dicti dompni Petri Maçe, hanc cartam scripsit et hoc sigt̄num fecit et in LV.^a linea litteris suprapositis suprascripsit «possint».

511

1244, febrero, 6

Testamento de Inés de Gayolo.

C. Libro de la cadena, n.º 895, p. 469.

[H]oc est translatum certum et fideliter factum et translaturum: In Christi nomine et eius gratia. Quoniam nullus in carne positus mortem potest evadere temporalem, idcirco ego Agnes de Gayolo, posita in infirmitate, tamen in meo sensu et in mea bona memoria permanendo, timendo mori et penas inferni et cupiendo pervenire ad gaudia paradisi, facio meum testamentum, cum assensu et voluntate de Dominico Gayolo, viro meo, et ipse presente et concedente dispono omnes res meas secundum quod inferius continetur.

In primis, si migravero ab ista infirmitate quam modo patior, corpus meum sepeliatur in cimiterio ecclesie Sancte Marie Sedis Osce. Et accipio de bonis meis pro mea anima et pro complimento mee sepulture LXX solidos denariorum Iaccensium et IIII.^{or} kaficia de segal et duos metros et dimidium de vino. Et completores mei testamenti inferius scripti faciant inde meam sepulturam et dividant aliud pro mea anima ubi melius pro bono viderint. Et accipio pro mea anima unam vineam in termino de Val-

mediana; que affrontat in prima parte in vinea Camerarie Sedis Osce; in secunda parte in vinea Iohannis de Mimoç; in tercia parte in candela Ihesus Nazareni; sicut iste iamdicte affrontationes dictam vineam undique circumdant, ita volo et mando quod completiores istius mei testamenti vendant illam quam cicius migravero ab hoc seculo et illud quod inde habuerint dividant totum pro mea anima ubi melius pro bono viderint.

Et dimitto Iohanni et Dominico, nepotibus meis, filiis de Felipo Aragonisii, unam vineam in Barba d'Agullya; que affrontat in prima parte et in secunda parte in vinea Bernardi de Galtarasa; in tercia parte in via publica; in quarta vero parte in vinea Benedicti del Frago; sicut iste dicte affrontationes dictam vineam undique circumdant ita dimitto eam illam francham liberam ad propriam hereditatem per in perpetuum.

Et dimitto Marie, nepti mee, uxori Bernardi de Galtarasa unam vineam in termino de Exarega. Que affrontat in prima parte et in secunda in vieris publicis; in tercia parte in campo Bernardi de Galtarasa; in quarta vero parte in vinea Iohannis de Bolea, gerno Dominici de Banaston. Sicut iste iamdicte affrontationes predictam vineam undique circumdant, ita dimitto ei illam francham, liberam ad propriam hereditatem per in perpetuum. Tamen volo et mando quod predictus vir meus Dominicus de Gayolo teneat et explectet dictam vineam de Barba d'Aguylla et de Exarega in isto anno; et explectus qui inde exierint habeat ad suam voluntatem et deinde reddat dictas vineas secundum quod superius illas dimitto.

Et dimitto ecclesie Sancte Marie de Salis illos XII denarios de tributo quos habemus super vineam de Albarra quam tenet Petrus Buyl pro nobis ad tributum, tali convenio quod dictus vir meus accipiat dictum tributum dum vixerit, et donet inde annuatim VI denarios ecclesie Sancte Marie de Salis in festo Sancti Iohannis mensis iunii et post finem suum dictos XII denarios de tributo habeat ecclesia Sancte Marie de Salis super dictam vineam per in perpetuum.

Et dimitto ad Sanciam, neptam meam, filiam Felipi de Aragoneses post finem de predicto viro meo, illas casas quas habeo in barrio de Hospitale Vetulo; que affrontant in prima et secunda parte in viis publicis; in tercia parte in casis Felipi Aragonisii; in quarta parte in casis Iohannis Picher,

tali convenio quod det III denarios de tributo pro illis annuatim in iannero ad Montaragon et quod constituat hospitale in camera de dictis casis que se aperit ante domum Petri Sancti Michaelis et ibi pauperer colligantur pro mea anima et omnium fidelium defunctorum per in perpetuum. Et post finem de predicta Sancia nepta mea, proximus parentum nostrorum teneat et custodiat dictum hospitale et sic vadat de generatione in generatione non vendendo nec illun alienando totum autem aliud mobile et immobile quantum habeo vel modo aliquo habere debeo in cunctis locis, dono et dimitto ab integro ad predictum Dominicum Gayolo, virum meum, cum uxorem et sine uxorem, cum filiis et sine filiis ad suam propriam voluntatem per in perpetuum.

Istud autem testamentum dimitto in manu et posse Bartholomei de Petraselç et Petri d'Arella quod ipsi adimpleant dictum testamentum et compleri faciant omnia suprascripta quod Dominus reddat eis bonam retributionem in hoc seculo et in futuro vitam eternam. Et sunt spondalerii istius testamenti Iohannes de Petraselç et Dominicus de Graç, cives Oscenses.

Actum fuit hoc in mense febroarii, VI.º diebus intratis, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a secunda.

Raymundus de Benasch, Oscensis notarius, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

512

1244, marzo

El preposición García Pérez y Domingo, vicario de Anzano, cambian con Juan Sanz y con su mujer, Calveta, un campo en Anzano, en el camino de Javierre, por otro en el término de Vienario del mismo lugar.

A. 7-127. Carta partida por ABC.

Notum sit *cunctis* tam presentibus quam futuriis quod hec est carta de cambio quam facimus ego dompnus Garcia Perez prebostri Osce in simul cum vos Dominicus, vicarius Ançano. Placuit omnibus nobis, libenti animo et gratuyta voluntate, damus vobis Iohannes Sanz de Ançano et uxor

vestra Cabeta in cambio uno nostro campo que est de illa ecclesia Sancti Andree; et illo campo est in termino de Ançano, super via Xabierre. Dicto campo habet affrontationes ex una parte campo dompna lordana Traspoyo; ex alia parte vinea de Maria Martin; ex III.^a parte campo dompna Maria de Ayvar; ex IIII.^a parte via publica. Sicud iste iamdicte affrontationes includunt et dividunt ex utraque partes et circundant predictum campum cum exiis et regresis sine omni retentu et voce mala et ullo contradicto, illum damus vobis in cambio ad opus faciendi vinea ut de hodie in antea habeatis salvum, liberum et quietum ad hereditatem vos vel filii vestri et omni generacio vel posteritas vestra per secula cuncta, scilicet dandi, vendendi, impignanti, ad faciendum quicquid facere vellitis.

Et ego Iohannes Sanz et uxor mea Cabeta placuit omnibus nobis libenti animo et gratuita voluntate damus ad ecclesiam Sancti Andree et a vobis dompnus Garcia Perez prebostri Osce et vobis Dominicus vicarius Ançano similiter in cambio unum nostrum campum quem habemus in termino de Ançano ubi dicitur Vienario. Dicto campo habet affrontationes ex una parte cequia vicinal; ex alia parte campo dompna lordana de Stallo; ex III.^a parte campo Dominico Pectato; ex quarta parte campo de Nasancia. Sicut iste iamdicte affrontaciones includunt et dividunt ex utraque partes et circundant predicum campum cum exiis et regresis sine omni retentu et voce mala et ullo contradicto, illum damus vobis in cambio ut de hodie in antea habeatis salvum, liberum et quietum ad hereditatem nos ecclesia Sancti Andree habeat potestatem dandi, vendendi, impignandi, ad faciendum quicquid facere vellitis per secula cuncta.

Et ego dompnus Garcia Perez, in simul cum Dominicus, vicarius, et ego Iohannes Sanz, cum uxor mea Calbeta, omnes nos in simul, misimus fidancia securitatis ad bonam consuetudinem terre et per bonum, forum Osce, qui faciat nobis manere in dictos cambios, sicut superius dictum est: don Pero Lopez de Volas, miles, et omnes nos in simul cum eo et unusquisque nobis qui noluerint manere in dictos cambios, sicut superius dictum est, habeat super se de pena centum solidos os (*sic*) denarios sint de illos alios.

Sunt vero testes, sicut superius dictum est: Bartolomeus dompna Spinna et Petrus Sancii, stantes ambo in Ançano.

Facta carta in mense marzio, era M.ª C.^a C.^a LXXX.^a II.^a.

Aliala pacata de ambas partes.

Ego Eximius de Ançano, rogatus ex utraque partes, hanc cartam scripsi et hoc signum feci et per alfabetum divisit, cum voluntate omnium predictorum.

513

1244, abril, 7

El obispo Vidal concede a Domingo de Tolla, ciudadano de Barbastro, y a su esposa, Urraca, el molino de la Penella por un treudo de dos mazmutinas anuales y a cambio de una viña y un censal de nueve fanegas de trigo para después de su muerte.

B. *Libro de la cadena*, n.º 391, p. 207.

C. *Libro de la cadena*, n.º 678, p. 355.

[N]overint universi quod nos V., Dei gratia Oscensis episcopus, considerantes multa et grata servicia quem vos Dominicus Tolla, civis Barbastrensis, nobis fecistis multociens et feceritis Deo dante, ideoque bono animo et gratuita voluntate, damus ad tributum vobis Dominico Tolla predicto et uxori vestre dompne Urrache illud molendinum nostrum quod habemus in Barbastro quod dicitur de Pennella et quod facit tributum XVIII kaficia, medium tritici medium ordeï, annuatim et XXX solidos in denariis laccensis, quod predictum molendinum cum oni iure suo volumus ut habeatis, possideatis et explectetis et melioretis ipsum et custodiatis, secundum quod utile fuerit et neccesse, diebus omnibus vite vestre de vobis predictis duabus personis et uniuscuiscumque vestrum pacifice et quiete. Ita quod vos interim detis nobis et nostris succesoribus tributum pro iamdicto molendino duas mazmutinas luzefias in auro bonas et recti ponderis annis singulis in festo Sancti Michaelis mensis septembris pacifice et plenarie diebus omnibus vite vestre de vobis predictis duabus personis successive et in simul dum vixeritis. Post dies autem vestros de vobis predictis viro et uxore, pefatum molendinum, cum omni melioramento in eo modo aliquo facto, reddatur nobis et revertatur predicto episcopo et epis-

copatui Oscensis pacifice et quiete absque omni inquietatione et sine omni onere debitorum, sicut fieri consuevit integriter et in pace.

Et nos predicti Dominicus et uxor mea Urraca, cum gratiarum actione recipimus a vobis reverendo domino Oscensi episcopo supradicto, dictum molendinum ad tributum cum conditionibus antedictis. Et attendentes etiam gratiam et amorem quem nobis in precio predicti tributi facitis in ipso molendino plusquam aliis non feceritis propter hoc, damus et concedimus in recompensatione et retributione vobis, domino episcopo supradicto et episcopatui Oscensi, perpetuo post dies nostros unam vineam nostram quam habemus in Barbastro, in termino de Laplana, qui dicitur dels Tormos. Damus etiam vobis novem fanechas de tritico censales quas habemus annuatim in campo et in area in simul circa Algaramitero. Vineam autem predicta affrontat in una parte in via publica; in secunda in vinea Iohannis Berengarii; in tertia parte in vinea Cipriani, filii Dominici Pellicero; in IIII.^a parte in vinea Egidii de Marcheson. Campus autem et area in simul affrontant in una parte in via publica; in secunda in campo Sancii de Liesa; in tertia parte in campo ecclesie Sancte Marie de Alchezar. Quam vineam, campum et aream volumus ut habeatis post dies nostros, videlicet illam vineam totam integre et quietam et illas VIII.^{ven} fanechas tritici censuales iamdictas quas habemus in predicto campo et area annuatim, ita quod interim nos predicti Dominicus et uxor mea habeamus et possideamus pacifice dictum molendinum, vineam et fanechas de tritico et explectemus ipsum totum pacifice in diebus nostris. Post dies autem nostros de nobis predictis ambobus viro et uxore, prefatum molendinum cum omni iure suo et vineam et fanechas predictas de tributo quas in predictis campo et area habemus, totum in simul reddatur integre et revertatur vobis domino episcopo supradicto et episcopatui Oscensi plenarie et in pace, sine contradictione et impedimento alicuius persone et absque honore debitorum vestre proprie hereditati et voluntati faciendum perpetuo post dies nostros, ut multociens est predictum.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo. Ego Petrus, Sancte Terrachonensis ecclesie archiepiscopus, subscribo. Ego A., Oscensis sacrista, subscribo. Ego D., archidiaconus Oscensis Camere et laccensis, subscribo.

Sunt testes huius rei: A. de Lacu, sacrista et vicarius Oscensis, et Dominicus de Zunar, archidiaconus Oscensis Camere et Iaccensis.

Actum est hoc VII.º idus aprilis, era M.ª CC.ª LXXX.ª secunda.

Martinus Guasqui hanc cartam scripsit die et anno prefixis et hoc signum fecit.

514

1244, abril, 9

El preósito García Pérez, con el asenso del obispo y el capítulo oscenses, permuta con Pedro de Riglos, ciudadano oscense, y con su mujer, Guillerma, una viña de la catedral sita en el término de Conillenech por otra en el mismo término.

A. 2-414. Carta partida por ABC.

Noverint universi presentes et futuri quod G. Petri, Oscensis prepositus, cum asensu et voluntate domini mei V., Dei gratia venerabilis episcopi Oscensis, P. Petri, prioris, tociusque Capituli Oscensis, dono et concedo in concambio sive in comutatione vobis Petro de Rigulis, civi Oscensi, et uxori vestre dompne Guillelme, unam vineam Claustris Osce in termino de Conillene in Osca, pro alia vestra vinea que in eodem termino est et eodem loco. Que predicta vinea Claustris quam vobis in concambio dono afrontat in tribus partibus in alia vestra vinea de vobis Petro de Rigulis et uxore vestra predictis, que fuit commutata cum ista vinea predicti Claustris; in quarta siquidem parte in via publica. Sicut enim predictae afrontaciones continent undique et includunt vineam seppredicti Claustris, sic dono vobis ipsa in comutatione, cum introitibus suis et exitibus et cum omnibus pertinentiis et directis suis plenarie, ut habeatis et possideatis eam salvam, securam, liberam, perpetuam et quietam in hereditatem, ad dandum, vendendum vel impignorandum et ad faciendum ex ea deinde quicquid vos et vestri filii sive generacio vestra facere de predicta vinea volueritis tamquam de hereditate vestra propria nunc et semper.

Eodem vero modo nos predicti P. de Rigulis et uxor mea Guillelma, cum gratiarum actione recipimus a vobis predicto G. Petri preposito, cum aucto-

ritate et asenssu domini episcopi, P. prioris et conventus Oscensis, vineam predicti Claustrii in concambio; et damus vobis aliam vineam nostram pro ipsa in cambio in eodem loco et termino. Que vinea quam vobis in comutatione donamus afrontat in una parte in vinea que fuit Dominici Ferrarii, carnificis; in secunda parte in vinea Vitali de Tosaguent; in tercia parte in vinea Martini Barbitonsoris; in quarta siquidem parte in vinea Benedicti de Boncavale. Sicut enim predictae afrontaciones continent undique et vineam nostram quam in concambio vobis donamus, sic volumus et concedimus ut de cetero ipsam vineam habeatis et possideatis vos et vestri succesores ad opus Claustrii Osce salvam, liberam et securam, perpetuum et quietam in hereditatem, ad faciendum ex ipsa deinde vestre proprie voluntati. Et damus vobis fidanciam salvitatis de predicta vinea qui vobis ipsam habere faciat et possidere pacifice et secure, ut superius est expressum, ad opus Claustrii Osce, per forum et consuetudinem Osce: Petrum Sora, civem Oscensem, et nos ipsos cum eo in simul.

Et ego similiter dictus G. Petri prepositus, pro me et pro episcopo et Capitulo Oscensi, dono vobis predictis Petro de Rigulis et uxori vestre fidanciam salvitatis qui, secundum quod dictum est superius, prefatam vineam quam vobis in cambio donamus ipsam habere faciat et possidere pacifice, per forum et consuetudinem Osce: Petrum Sora predictum et meipsum pro me et pro Capitulo Oscensi cum eo in simul et aboltas.

Sunt testes huius rei: Sancius de Boyl et Iohannes de Biota, cives Oscenses.

Actum est hoc V.^o idus aprilis, era M.^a CC.^a LXXX.^a secunda.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo t.

Ego Martinus Guasquin hanc cartam, voluntate et mandato predictorum, in Capitulo Oscensi scripsi et hoc sig(espacio en blanco)num feci.

515

1244, abril, 24

Pedro López de la Sacristía, ciudadano de Huesca, dona a la prepositura una viña que posee en el Pueyo de Sancho y, para después de su muerte, unas casas en el barrio de la Catedral.

B. *Libro de la cadena*, n.º 882, p. 459.

[N]overint universi quod ego Petrus Lupi de Sacristia, civis Oscensis, attendens beneficium et amorem per vos venerabilem patrem et dominum de miseratione divina Oscensem episcopum et Capitulum ipsius ecclesie mihi in eadem ecclesia exhibitum et Deo volente in posterum exhibendum, ideoque bono animo et liberali voluntate [...] et scienter dono et concedo vobis et Oscensis ecclesie maiori et Prepositure ipsius quandam vineam meam in presenti quam habeo Osce, in termino de Podio Sancii, et quam vineam ego emi de Guillelmo Callol et Petro Callol, fratre suo, filiis quondam Petri Raymundi Callol iam defuncti. Et que affrontat in prima parte in illa cequia; in secunda parte in via publica; in tercia parte in vine Petri Iohannis, generi Raymundi Gasch et in vinea cuiusdam iudei; in quarta siquidem parte in vinea Sancti Vincencii. Dono etiam vobis et assigno post dies meos de me predicto Petro Lupi quasdam domos meas quas habeo Osce, in barrio Sedis, in quibus nunc habito, sicut fuerunt integre patris et matris meis. Et que affrontantin via publica et in casis que fuerunt dompni Petri predicti canonici Oscensis et in aliis casis meis quas ego Petrus Lupi predictus emi in eodem loco et barrio de dompno Sancio de Pomar, milite, et in casis Iohannis Campanerii, civis Oscensis in diversis partibus. Ita quidem quod habeatis, possideatis et explectetis dictam vineam in presenti et de cetero domos supradictas post dies meos salvas, liberas et securas, perpetuas et quietas in hereditatem, ratione Oscensis ecclesie supradicte, vos et omnes successores vestri, cum introitibus et exitibus, cum aquis, iuribus et pertinentiis suis integre, de terra usque ad celum, sicut melius et utilius potest dici vel intelligi eam donantis ad commodum et securitatem ipsam et Oscensis ecclesie, ut superius est expressum, sine impedimento et contradictione mea et filiorum et filiarum mearum et alicuius persone omni tempore. Ad maiorem itaque securitatem vestram et vestrorum succesorum, dono vobis fidanciam salvitatis de predictis casis et vinea qui vobis et vestris succesoribus, ratione Oscensis ecclesie, eas habere faciat et possidere pacifice et secure, ut dictum est superius, videlicet vineam illam in presenti et casas predictas post dies meos, et deinde omni tempore, per forum et consuetudinem Osce: Garssiam de Boyl, civem Oscensem, et me ipsum cum eo pariter et aboltas.

Et nos predictus episcopus et Capitulum Oscensis ecclesie, recipimus a vobis predicto Petro Lupi, nomine Oscensis ecclesie, diactam vineam in presenti et predictas casas post dies vestros, ut est dictum superius, cum conditionibus antedictis.

Sunt testes huius rei: Guallardus de Briva et Petrus Arnaldi de Campfrancho, cives Oscenses.

Actum est hoc in Oscensi Capitulo, VIII.º kalendas madii, era M.^a CC.^a LXXX.^a II.^a.

Signum Martini Guasqui, qui hec scripsit die, loco et era prefixis, mandato predictorum et assensu.

516

1244, mayo, 30. Huesca

Composición entre el obispo Vidal y los vecinos de Pompién, Pompenillo y Molinos acerca de la acequia de Florén.

A. 6-244. Roto.

B. *Libro de la cadena*, n.º 243, p. 121.

C. *Libro de la cadena*, n.º 273, p. 154.

Pateat universis quod cum contentio esset inter dominum Oscensem episcopum V., ex una parte, et homines vicinos de Pompien Blanco et de Pompien de do Artaldo et de villa de Molendinis ex altera, super refectione de illa çut et mundatione et ductu illius cequie de qua mobunt molendina de Floren et transit per ortum de Floren et vadit ad predictas villas. Tandem ad talem compositionem devenerunt fecit enim episcopus predictis hominibus gratiam quia cum predicta cequia esset destructa sub camino qua itur llerdam adeo reparari non posset nisi per campum Montisaragonis qui incipit in ipso camino et extenditur usque ad paludem de Floren que est super molendinis de Floren per quem campum non poterant obtinere predicti homines aliquo modo transitum a domo Montisaragonis domnus V., Oscensis episcopus, tam precibus quam concambio acquisivit et habuit predictum campum a domo Montisaragonis et dedit transitum predicte

cequie ipsis hominibus per ipsum campum, ita quod transitum illum non possint mutare predicti homines nisi cum voluntate episcopi Oscensis. Tamen si contingerit illum transitum destrui vel deteriori adeo quod sine magnis expensis et difficultate non posset sustentari ipse episcopus dedit eis alium transitum per eundem campum, et si verum ille destruetur, item daret eis alium et sic deinceps quamdiu ibi aliquid esset de campo. Ita tamen quod in mutatione transitus semper caveatur ut per illam partem ducatur aqua per quam minus dampnum erit episcopi dummodo convenienter possit duci et predicti homines concesserunt episcopo ut preter illam diem quam ipse habet in predicta aqua dicte cequie cum hominibus de Alborge possessiones suas quas hodie habet positas sub predicta cequia in quocumque loco si sua dies ei non sufficeret possit rigare de ipsa aqua quocienscumque aqua non discurrat per cequiam suam superiorem de comuni aqua omnium de qua possit eos rigare pura quia cequia esset repleta vel çut vel aqueductus destructus vel aliqua alia causa impediretur propter quam de facili non posset rigari de aqua superiori vel si etiam mora esset dampnosa et sine mora de superiori aqua non posset rigare. Item fecerunt pactum predictæ partes ad invicem quod quocienscumque çut predictæ cequie sit reparanda in ipso alveo fluminis a festivitate Omnium Sanctorum usque ad introitum mensis aprilis, ipse episcopus reparat eam ista; tamen quod predicti homines teneatur ipsam reparare bis quolibet anno infra predictum tempus quando opus fuerit et homines episcopi eis denunciaverint. A principio autem aprilis usque ad festum Omnium Sanctorum quocienscumque et quandocumque indigeat reparationem vel refectionem dicta çut teneatur predicti homines predictarum villarum reparare et reficere eam. Ita tamen quod quandocumque predicti homines in yeme vel estate operabuntur in ipsa çut, ipse episcopus teneatur mittere ad operandum cum eis unam bestiam et unum hominem et nichil aliud teneatur eis facere. Item fuerunt pacti super mundatione et refectione et sustentatione dicte cequie quod episcopus mundet, reparat et sustentet ipsam cequiam ab ipso catavo molendini suis usque ad inferiorem partem orti de Floren. Ita quod predicti homines illuc non intrent aliud autem totum sive inferius sive superius teneatur mundare reficere sustentare predicti homines. Ita tamen quod caveant semper quod in mundando reficiendo vel sustentando

non faciant dampnum episcopo in plantatis vel seminatis vel liis ullomodo et quod episcopus possit plantare et seminare in ripis predicte cequie quantum extendunt sue possessiones sine dampno tamen cequie. Et fuit expresse dictum inter partes quod iste pactiones in nichilo habent locum nec inmutatur aliquid in cequia vel aqua superiori que vocatur cequia vel aqua de Tierço de qua rigat episcopus omnes possessiones suas de Floren. Set quod episcopus habeat eam semper liberam et integram sicut semper habuit ad omnem voluntatem suam. Hanc autem compositionem fecerunt et dictus episcopus Oscensis, cum consilio tocius Capituli eiusdem ecclesie, ex una parte, et P. Ramon de Stada et Rodericus de Noals, milites, Michel de Castillon, Iohannes de Camin, prior ecclesie Sancti Vincentis Osce, cum omnibus vicinis in simul de Pompian Blanco et de alio Pompian de dompna Iurdana et de don P. Latrone et Iohannes de Banaston et D. de Ayere et omnes alii vicini de Alborge, videlicet dompna Sanxa [...] uxor de Fortun Layni, dompna Berengaria, uxor Petri de Viacampo, B. de Olivito et omnes alii vicini eiusdem loci et villa de Molendinis, domina abbatissa R,m et dompnus baiulus ipsius ville Ferricius de Molins, gener S. de Binue, Eximinus, filius Martini Nunni [...] de Araoes et omnes alii homines et vicini eiusdem loci et ad omnia singula observanda supradicta a partibus supradictis fuit datus et factus fideiussor pro utraque parte dompnus Sancius de Oros, miles, qui teneri faciat semper et in omnibus inviolabiliter observari pro utraque parte, ut est dictum, et quelibet partium predictarum cum eo in simul et aboltas.

Actum est hoc III.º kalendas iunii, in presentia B. Marquesii, iusticie Oscensis, apud Oscam.

Sunt testes huius rey: dompnus Marquesius, frater B. Marquesii predicti iusticie, et G. Grimon, cives Oscenses.

Sub era M.^a CC.^a LXXX.^a II.^a.

Martinus Guasqui, notarius Oscensis, hiis interfuit et hoc scripsit sig[†]numque apposuit.

1244, junio, 12

Íñigo, sacerdote y antes abad de Latre, da a Pedro de Latre y a su mujer, Toda, una viña en Huesca, en el término de Guatátén de Suso, con la obligación de tributar anualmente tres sueldos jaqueses a Salas.

B. *Libro de la cadena*, n.º 25, p. 8.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. LXXI, p. 87.

Notum sit omnibus quod ego Eneco, sacerdos, quondam abbas de Latre, placuit mihi obtimo corde et gratuita voluntate et in presencia bonorum hominum et sine aliquo conquerenti dono ad tributum vobis Petro de Latre et uxori vestre Tote unam meam vineam quam habeo in Osca in termino de Guataten de Suso. Que affrontat in prima parte in vinea dompne Tomase; in secunda parte in vinea Sancte Marie Cesarauguste; in tercia parte in vinea que fuit Martini de Piment; in quarta vero parte in vinea de illis de Alfache. Sicut iste iamdicte affrontationes predictam vineam undique circundant, ita dono vobis illam ad tributum ab integro sine aliquo meo meorumque retenimento, heremam et populatam, cum ingressibus et egressibus suis et cum omnibus directis et pertinenciis eidem pertinentibus sicut melius dici vel intelligi potest, ad donationem vestram vestrorumque salvamento. Ideo, vero, dono vobis predictam vineam ad tributum quod vos aut quisquis illam de cetero tenueritis, detis tributum pro ea omni tempore annuatim in mense ianuarii ecclesie Sancte Marie de Salis III solidos denarios lacenses monete bone. Tamen si vol vel vestros predictam vineam vendere volueritis, prius XV.º diebus scire faciatis rectoribus ecclesie Sancte Marie de Salis, et si tunc ipsi illam retinere voluerint ad venditionem, habeant illam minus V solidos de tanto quanto alius ibi dederit. Et si tunc illam retinere voluerint, vendatis illam cuicumque volueritis, exceptis militibus et infançonibus et hominibus datis religionis, set vestris consimilibus, qui predictum tributum persolvant et omnia convenia suprascripta atendant hec faciendo et adimplendo habeatis et possideatis predictam vineam ad vestram propriam hereditatem quitiam et solutam, ad dandum, vendendum, inpignorandum et ad faciendum ex illa tanquam ex vestra propria hereditate imperpetuum, tamen vos laborando et meliorando eam et non eam modo aliquo deteriorando. Ad maiorem vestram securitatem dono vo-

bis fidanciam de salvetate de predicta vinea quam vobis dono ad tributum que faciat vobis illam habere et possidere pacifice per forum Osce: Petrum Marquelo, gernum meum, et meipsum in simul cum eo, ita tamen quod quisquis vos vel vestros de cetero de predicta vinea quam vobis dono ad tributum vellet exercere vel aliquid inde minuere, ego cum predicta fidancia salvam vobis illam faciamus aut demus et mitamus et teneamus vos in alia tam bona vinea in Osca in predicto termino et in tam convenienti et utili loco, et salvemus vobis illam per forum Osce.

Et nos iamdictus Petrus de Latre et uxor eius Tota, predictam vineam ad tributum recipimus cum predictis conveniis et promitimus et convenimus vobis dompno Eneco antedicto dictum tributum persolvere annuatim ecclesie Sancte Marie de Salis et complere omnia convenia suprascripta bona fide sine fraude.

Huius rei testes sunt: Dominicus Marco et Laurencius de Cordovella, cives Oscenses.

Actum fuit hoc in mense iunii, XII.º diebus intratis, in presencia fratris Arnaldi, monachi et prioris ecclesie Sancte Marie de Salis, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a II.^a.

Mandato et voluntate omnium predictorum, Raymundus de Benasc, Oscensis notarius, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit et in prima linea rasisit et emendavit.

518

1244, julio, 15

Los obispos de Zaragoza y de Huesca ponen en manos de Pedro Sánchez, camerario zaragozano, y del sacrista oscense Arnaldo de Lac sus diferencias acerca de los diezmos de los ganados de Huesca que nacían en territorio del obispo zaragozano, de la iglesia de Santa Engracia y otras cuestiones.

B. *Libro de la cadena*, n.º 355, p. 236.

Publicado por Ricardo del Arco, art. cit., doc. XVII, p. 96.

In Dei nomine. Pateat universis quod cum questiones verterentur inter dominum Rodericum episcopum et ecclesiam Cesaraugustanam ex una

parte, et dominum Vitalem episcopum et ecclesiam Oscensem ex altera, super medietate decime agnorum et animalium nascencium in episcopatu Cesaraugustano ex ovibus et animalibus episcopatus Oscensis, et super decimis possessionum ecclesie Sanctarum Massarum et hereditatis Galindi Eximini, et super quartis defunctionum ecclesie Sanctarum Massarum, et super decimis illius termini quem dominus rex Iacobus adiudicavit hominibus de Almudevar contra homines de Çuvera, qui terminus incipit a valle Cervaria et protenditur usque ad terminum qui dicitur Herola et deinceps set quod in instrumento domini Iacobi regis et domini Ferdinandi continetur. Tandem super omnibus et singulis predictis ambo predicti episcopi ecclesiarum Cesarauguste, videlicet, et Oscensis, de pleno consensu Capitulorum suorum renunciantes super omnibus premissis questionibus inquirent omni processu inter ipsos et eorundem et ecclesias supradictas sub examine venerabile patris magistri Petri de Albalato, Terrachonensis archiepiscopi, vel eius officiale usque ad diem presentis compromissi habito compromiserunt et consenserunt in P. Sancii, camerarium Cesarauguste, et A. de Lacu, sacristam Oscensem, recipientes compromissum de consensu episcoporum et Capitulorum suorum sub hac forma: Quod quicquid ipsi super omnibus vel singulis predictis, dixerint, statuerint vel ordinaverint seu iudicaverint laude consilio vel compositione, concordia sive pace, iudicio vel amicabile compositione, vel etiam sola propria voluntate, totum istum istud ab utraque parte inviolabiliter observetur, et quilibet eorum in fide et legalitate sua sit ita pro una ecclesia sicut pro alia, habendo deum perocculis, et pars que dictum eorum quocumque supradictorum modorum pronunciatum non reciperet vel non servaret teneretur partialiter arbitrium vel dictum quocumque supradictorum modorum pronunciant observanti solvere nomine pene mille aureos Alfonsinos, quam penam promisit per firmam stipulationem utraque partium sub obligatione omnium bonorum suorum et ecclesiarum suarum rato nichilominus arbitrio vel dicto quocumque predictorum modorum pronunciatum remanente, et firmitate perpetua valituro. Item fuit compromissum a partibus supradictis quod predicti arbitri debeant et possint premissa questiones decider arbitrio sive laude et modis aliis supradictis a presenti die usque ad proximum festum Resurrectionis Domini. Item fuit compromissum et

additum compromisso quod si aliquod dubitabile vel interpretatione sive declarationem dignum vel necessarium post latum arbitrium vel dictum aliquo supradictorum modorum pronunciatum super aliquo Capitulorum de quibus compromissum est post terminum vel ante eisdem arbitris ad pronuncianum a partibus prefixum occurrerit ipsum possit predictos arbitros quemcumque infra annum post predictum festum Resurrectionis Domini declarari sive interpretari vel addi etiam arbitrio vel diminui ab eodem ab arbitris supradictis.

Actum est hoc idus iulii, anno Domini M.º CC.º XL.º IIII.º.

Ego Nicholaus Giliberti, notarius publicus, de mandato predictorum episcoporum et Capitulorum hanc cartam scripsi et hoc meum signum feci.

519

1244, septiembre. Zaragoza

Albarán a favor de Arnaldo de Lac, sacrista de Huesca.

A. Extravagantes, n.º 43-I. Roto.

Noverint universi presentem paginam inspecturis quod ego dompnus [...] ecclesie Sancti Salvatoris Sedis Cesarauguste, cum hoc presenti alb[arano] [...] habuisse et recapisse de vobis dompno Petro de Osca, civi [...] Arnaldi de Lach, sacriste et vicarii secundum est [...] et recti ponderis, videlicet de illis [...] tenebatur cum publico instrumento [...] quod quandoquidem dictus dompnus Arnaldus [...] XL morabetinos quos remaneat ad pacca[ndum] [...] [usque ad festum] Sancti Andree proximun venturum quod ego reddam prefato [...] mihi demandavint cum hoc albarano illam cartam debiti de predictis [...] debiti de CLXXX morabetinos unde predictus A. de Lac erat [...] [Ber]nardo de Bardaxino, sacrista laccensis. Et est sciendum quod cum illis XL [morabetinis] [...] [re]manent ad paccandum usque ad festum Sancti Andree, concedo me esse bene et [...] [pa]catum de vobis prefato A. de Lac de omnibus debitis et fidanciis et de rebus aliis omnibus que vobis posset modo aliquo querere seu demandare cum carta vel sine carta; et cum hoc [...] et concedo quod sitis a me et meis solutus

et quitius sicut melius, plenius ac nolius dici potest vel ecogitari aliqua ratione, ut superius declaratur.

Actum fuit hoc in claustro Sancti Salvatoris Cesarauguste; testibus presentibus existendo dompno Guyraldo, capellano, et dompno Raymundo de Tarba et dompno Arnaldo de Lach et dompno Andrea Guymon iuvenis.

Facta carta die lune ante festum Sancti Michaelis, in era M.^a CC.^a LXXX.^a secunda.

Michael Martini, subnotarius curie Cesarauguste scriptor publicus, hoc albarano scripsit mandato omnium predictorum et hoc sigtnum fecit.

520

1244, septiembre, 23

Aznar de Boráu, ciudadano de Jaca, y su esposa, Urraca, asignan todos sus bienes a su hijo Bernardo como patrimonio para su ordenación como subdiácono.

A. Extravagantes. Documento borroso.

Noverint universi quod ego Aznarius de Borao, civis laccensis cum uxore mea Urraca, assigno tobo Bernardo, filio nostro, clericum, [...] omnibus bonis nostris habitis et habendis, et cum hoc titulo perpetuo valituro presento te domno V., Dei gratia Oscensi episcopo, in subdiachonum ordinandum.

Actum est hoc VIII.º kalendas octobris, presentibus et adhoc testibus adhibitis Petro Galleciano et Petro de Borao, laccensibus, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a II.^a.

Petrus Eximini, publicus laccensis notarius, hanc cartam scripsit et hoc sigtnum fecit.

521

1244, septiembre, 30

El obispo Vidal y el prior Pedro Pérez conceden a Juan Mullarato y a su hijo, Domingo Pérez Mullarato, habitantes de Pertusa, el molino de Ferragut con

un tributo anual de tres morabetinos alfonsinos: dos para el obispo y uno para la Limosna.

A. 4-20. Carta partida por ABC.

B. 4-1034. Carta partida por ABC.

D. *Libro de la cadena*, n.º 1038, p. 559.

Pateat universis quod nos V., Dei gratia episcopus, et P. Petri, prior Oscensis. Attendentes quod vos Iohannes Mullarato et vos Dominice Petri Mullarato, filius eius, habitatores Pertuse, in rehedificatione et reparatione casalis nostri molendinorum quod est in termino de Pertusa, in flumine de Alchanadre, ad insulas que dicuntur de Ferragut, quod erat *fere* penitus desolatum et in reparatione et rehedificatione cequie et çut et aliorum apparamentorum eiusdem casalis plurimum laborastis et expendistis ultra mille quingentos solidos denariorum laccensium de propriis vestris bonis; ideo, cum assensu et voluntate totius Oscensis Capituli, per nos et omnes successores nostros, damus et concedimus et de presenti tradimus vobis, predicto Iohanni Mullarato et uxori vestre Marthe, et vobis, predicto Dominico Petri Mullarato et uxori vestre Marie et omni generationi et posteritati vestre imperpetuum ad tributum, predictum casale molendinorum sicut affrontat in oliveto filiorum Dominici de Pertusa et in flumine de Alchanadre totum integre cum cequia et çut et cum aquis et aquarum ductibus, ingressibus et egressibus et melioramentis factis et faciendis et suis iuribus et pertinentiis universis a celo in abissum, et sicut nos ipsum melius et plenius habemus vel habere debemus qualibet racione. Tali condicione quod vos et vestri qt quicumque post vos vel vestros dictum casale molendinorum decetero habuerit vel tenuerit quoquo modo detis nobis et nostris successoribus pro tributo dicti casalis sive molendinorum singulis annis imperpetuum in festo Sancti Michaelis mensis septembris, tres morabetinos Alfonsinos bonos boni auri et recti ponderis, de quibus duos annuatim nobis predicto episcopo et nostris successoribus et unum mihi dicto priori et meis successoribus et Oscensis Helemosine persolvatis. Et hoc faciendo habeatis, teneatis et possideatis vos et vestri dictum casale molendinorum cum omnibus et singulis supradictis ab hac die qua presens carta scribitur in antea, sicut ad utilitatem et salvamentum vestrum et vestrorum melius

firmius et utilius potest dici vel intelligi ullo modo integre, libere et solute, ad dandum, vendendum, impignorandum, alienandum et ad omnes vestras vestrarumque voluntates cui et quibus volueritis perpetuo faciendas, exceptis militibus et infancionibus et personis religiosis, deiectis et leprosis, salvo tamen nobis et nostris successoribus et Oscensis Helemosine imperpetuum tributo superius nominato. Et promittimus vobis quod predictum casale molendinorum cum omnibus predictis et singulis faciemus vos et vestros habere, tenere et possidere in pace et sine contradiccione et impedimento totius persone viventis imperpetuum, sicut superius continetur.

Et nos predicti Iohannis Mullarato et Martha, uxor eius, et Dominicus Petri Mullarato et Maria, uxor eius, cum gratiarum accionibus, per nos et omnes nostros, recipimus a vobis predictis venerabili domino episcopo et priore, dictum casale molendinorum quod nobis et nostris datis et conceditis sub conditionibus supradictis; et promittimus vobis et vestris successoribus dictum tributum, ut dictum est superius, solvere et omnia et singula supradicta attendere et complere.

Actum est hoc in pleno Capitulo Oscensi, pridie kalendas octubris, anno Domini M.^o CC.^o XL.º quarto.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †.

Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo, subscribo †.

Sig†num Petri Andree, publici Oscensis notarii, qui mandato predictorum hanc cartam scripsit loco, die et anno prefixis.

522

1244, noviembre, 16

Testamento de Sancho de Buil, sacerdote de Salas.

C. Libro de la cadena, n.º 75, p. 31.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. LXX, p. 86.

Hoc est translatum certum et fideliter factum. In Christi nomine et eius gratia. Quoniam nullus in carne positus mortem potest evadere temporalem, idcirco ego Sancius de Boyl, sacerdos ecclesie Sancte Marie de Salis,

positus in infirmitate tamen in meo sensu et in mea memoria permanendo, timendo mori et penas inferni et cupiendo pervenire ad gaudia paradisi, facio meum testamentum et sic dispono res meas secundum quod inferius continetur. Ita quod si migravero ab ista infirmitate quam meo pacior, corpus meum sepeliatur in cimiterio ecclesie Sancte Marie de Salis. Et dimitto pro mea anima V solidos ad operam Sancte Marie de Salis. Et dimitto X solidos ad opus de novena mee sepulture.

Et dimitto ad Garciam, capellanum Sancti Laurentii, XII denarios. Et dimitto ad fratres minores de Osca X solidos. Et dimitto XXX solidos quos volo et mando quod completores mei testamenti dividant illos pro mea anima ubi melius pro bono viderint; et donent inde comedere L pauperibus. Et dimitto dompne Guillelme de Spiello illas casas meas de Aynsa et illum campum de Sancto Petro qui se tenet cum campo de Salvador de Arrevela et cum campo de Vallesio; et ipsa teneat et expletet predictas casas et campum omnibus diebus vite sue; et post finem suum remaneant integre ad Michalet, filium suum et meum, ad suam propriam hereditatem per in perpetuum. Et dimitto ad Mariam, filiam meam, illas casas quas ego et ipsa compravimus in Osca et sunt in populatione dompni Salmonis; que affrontant in prima parte in via publica; in secunda parte in casis Ferrerii de Torres; in tercia parte in casis filiorum Guillelmi de lo Puyal; in quarta vero parte in casa et orto de illis de Guassa; sicut iste iamdicte affrontationes predictas casas undique circulant, ita dimitto ei illas integre ad suam propriam hereditatem per in perpetuum, et donet tributum pro illis ecclesie Sancte Marie de Salis XII denarios annuatim in mense ianuarii per cuncta secula. Et sciendum est quod habeo in Aynsa V.^e kafficia tritici, de quibus dimitto I kafiz fratri Petro de la Sierra; et dimitto inde I kafiz ad pontes de Aynsa; et di ito inde medium kafiz ad Ferrerium, filium meum; et residuum de predicta cibaria volo quod completores mei testamenti dividant illam pro mea anima ubi melius pro bono viderint in saturatione pauperibus. Omnia alia bona mea mobilia et immobilia dimitto omnibus fillis meis ut dividant et habeant totum tanquam fratres per in perpetuum. Istud autem testamentum dimitto in manu et posse Petri d'Arella, Petri Boyl, civium Oscensium, quod ipsi adimpleant et compleri faciant omnia suprascripta

quod Dominus reddat bonam retributionem in hoc seculo et in futuro vitam eternam.

Et sunt spondalarii istius testamenti Garcia de Quaços, vicarius Sancti Laurencii, et Garcia de Guassa, civis Oscensis.

Actum fuit hoc in mense novembris, XV.º diebus remansis, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a II.^a.

Raymundus de Benasch, Oscensis notarius, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

523

1244, diciembre, 13

Sancha de Cajal, ciudadana de Huesca, vende a García Pérez de Albero dos viñas en Huesca, una en Avincaraz y otra en Los Almatas, por treinta sueldos jaqueses.

B. 2-580.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta auctoritate venditionis quam facio ego Sancia de Caxal, civis Oscensis, vobis Garsie Petri de Albero. Placuit mihi optimo corde et spontanea voluntate et in presentia bonorum hominum et vendidi vobis duas vineas in Osca et suis terminis. Prima vinea est in termino de Avincaraz et habet affrontationes ex una parte viam de Prevetro, et alia parte vineam Mathei de Sancio Lopez, et alia parte vineam filiorum de Galin Lop, et alia parte vineam Raymundi de Çenda. Secunda vinea est in termino de los Almatas et habet affrontationes ex una parte regarium et ab aliis tribus partibus vineam Dominici Iohannis, pelliparii. Et de quacumque vindemia percipietis in eis, dabitis primitus de comuni anno quolibet decimam et primiciam Domino Ihesu Christo, et de alio quod superabit dabitis terciam partem intus in ipsis vineis Prepositure Oscensis omni tempore annuatim. Sicut enim predictae affrontaciones dictas vineas undique continent et circundant, sic vendo vobis eas totas ab integro absque aliquo meo meorumque retentu et diminutione cum omnibus ingressibus et suis egressibus, aquis, iurisdictionibus et suis omnibus pertinentiis universis, per precium placabile, videlicet triginta solidos lac-

censium, quos a vobis in presenti habui et suscepi et ex quibus fui bene paccata die quando presens carta scribitur mee plenarie voluntati. Ideo volo ut dictas vineas hinc in antea habeatis, teneatis et possideatis salvas, quithias, ingenuas et securas, ad dandum, vendendum, inpignorandum, comutandum vel quocumque modo volueritis alienandum, vos et filii vestri vel filie et omnis generatio vel posteritas vestra per secula cuncta. Sed cum dictas vineas volueritis vindemiare per unam diem ante domui Prepositure scire primitus faciatis nec possitis eas vendere clericis nec religiosis nec infancionibus sed ibitis ad Preposituram Osce, et facietis sibi percipere venditionem ipsarum vinearum quas Oscensis prepositus vel tenens locum eius possit habere X solidos minus quam alter; et si eas noluerit retinere, liceat vobis vendere eas cuicumque volueritis preter quam dictum est pro quanto plus de eis poteritis habere libere et secure. Ad maiorem securitatem et firmitatem dono vobis fidanciam salvitatis qui per fuerum Osce dictas vineas faciat vobis omni tempore securiter possidere: Garsiam de Nocito, civem Osce, et me simul.

Huius rei testes sunt: Bernardus de la Canal et Bartolomeus de Ygries, cives Oscenses.

Actum est XIII.º diebus intratis decembris, era M.^a CC.^a LXXX.^a secunda.

Iohannes de Albero, Oscensis notarius, scripsit et sig[†]num fecit.

Aliala constitit XII denarios.

524

1244, diciembre, 24

El obispo Vidal da a Bartolomé de Huesca, porcionario de Santa María de Pertusa, un casal y una viña en la villa de Pertusa por tres morabetinos alfonsinos de tributo anual.

B. *Libro de la cadena*, n.º 89, p. 41.

[N]overint universi quod nos V., Dei gratia Oscensis episcopus, cum assensu et voluntate Petri Petri, prioris, et tocius Oscensis Capituli, per nos et omnes successores nostros, damus et concedimus ad tributum vobis,

Bartholomeo de Osca, portionario ecclesie Sancte Marie de Pertusa, diebus omnibus vite mee vestre (*sic*), quoddam casale nostrum quod est in dicta villa de Pertusa, ante cimiterium ecclesie Beate Marie predictae. Que affrontat ex duabus partibus in viis publicis; in tercia parte in domibus Petri Vitali; in quarta vero parte in cellario milicie Templi. Et quandam vineam nostram quam habemus in termino dicte ville de Pertusa que affrontat in prima parte in vinea Dominici de Petro Malo; in secunda parte in vinea dompne Saure; in tercia parte in vinea Dominici de Açara; in quarta vero parte in vinea Dominici Florencie; integre et sine aliquo retentu, cum introitibus et exitibus suis et cum omni genere arborum que in dicta vinea sunt vel erunt, et cum omnibus aquis, iuribus et pertinentiis que ad predictum casale et vineam pertinent vel debent modo aliquo pertinere, tali tamen pacto quod in predicto casali faciatis domus cum tribus arcubus lapideris et cum camera que sit supra predictis archus utiles et bonas et sint facte hinc ad duos annos elapsos continue et completos, et quod populetis predictam vineam bene et profectuose, ita quod sit bene populata hinc usque ad IIII.^{or} annos elapsos continue et completos, et quod detis singulis annis in festo Omnium Sanctorum nobis et nostris successoribus pro tributo dicti casale et vinee tres morabetinos Alfonsinos bonos boni auri et recti ponderis sine aliquo contradicte, et hoc faciendo habeatis, teneatis et possideatis melioretis et expletetis dictum casale et domos quas ibi feceritis et vineam predictam ab hac die qua presens carta scribitur in antea sicut ad utilitatem et salvamentum vestrum melius et firmiter potest dici vel intelligi ullo modo integre, libere et solute et sine contradictione et impedimento tocius persone viventis dum vobis fuerit vita comes. Verumtamen non habeatis potestatem dandi, vendendi vel inpignorandi seu modo aliquo alienandi dictum casale vel domos quas ibi feceritis vel vineam predictam nec partem ipsarum unquam in aliquo tempore vite vestre. Set statim post obitum vestrum revertantur integre et sine diminutione aliqua in dominium et posse nostrum et successorum nostrorum cum omni melioramento quod in eis feceritis et sine aliqua mala voce.

Et ego predictus Bartholomeus cum gratiarum actione et osculo manuum recipio a vobis predicto domno V., Dei gratia Oscensi episcopo, predictum casale et vineam quod et quam mihi datis et conceditis, ut su-

perius continetur; et dono vobis fideiussorem qui predicta omnia et singula ex parte mea vobis et vestris successoribus atendi et conpleri faciat in omnibus et per omnia, sicut superius est expressum: dompnum Benturam, patrem meum, filium quondam Terreni Piccatoris, carnificem Osce, et me cum eo in simul et utrumque pro toto.

Huius rei testes sunt: Stephanus de Salino et G. de dompno Bonson, cives Oscenses.

Quod est actum in pleno Capitulo Oscensi, nono kalendas ianuarii, era M.^a CC.^a LXXX.^a II.^a.

Signum Petri Andree, publici Oscensis notarii, qui hanc cartam scripsit die, loco et era prefixis.

525

1245, abril, 30

El prepósito García Pérez concede a Eiza de Aomara, sarraceno de Huesca, una «tannaria» y una casa, en la puerta de Benahayón, por un tributo anual de doce sueldos jaqueses.

A. 4-1008. Carta partida por ABC. Manchas de humedad.

Noverint universi quod ego G. Petri, Oscensis prepositus, de conscencia et assensu domni V., Dei gratia venerabilis Oscensis episcopi, P. Petri, prioris, tociusque eiusdem ecclesie conventus, damus et concedimus ad tributum vobis Eiza de Aomara, sarraçeno Oscensi, et omni generationi et posteritati vestre perpetuo unam tannariam et casam que est de Claustro Oscensi in Osca, ad portam que dicitur de Benhayon, que fuit domni Eximini de Artosella. Afrontat ex una parte in via publica; in secunda parte in canali et in orto Montaragonis quem tenet Martinus Salmon; in tercia siquidem parte in cequia vicinali; in quarta vero parte in orto de Maomath Royo, sarraçeno. Sicut enim predictae afrontaciones continent undique et circundant tannariam sive casam antedictam, sic dono vobis et concedo ipsam integre et cum introitibus suis et exitibus et cum omnibus iuribus et pertinentiis suis plenarie ad tributum. Ita quod habeatis, possideatis eam, melioretis et explectetis et faciatis ibi casam bonam et edifiçia de novo cum

suis paretibus et de petra ubi fuerit necesse secundum quod utile fuerit et honestum, et quod detis mihi dicto preposito et successoribus meis tributum pro iamdicta tannaria sive casa XII solidos [laccensium] denariorum bone monete et firme in mense ianuarii omni tempore annuatim. Tributum autem supradictum vos vel qui dicta tannariam tenuerint persolvendo et donando termino supradicto pacifice habeatis et possideatis dictam tannariam vel casam cum omni iure suo salvam, perpetuam et quietam, ad hereditatem et securam, ad dandum, vendendum vel impignorandum vel ad faciendum ex ipsa casa et tannaria quicquid vos filii et generatio vestra vel posteritas inde facere volueritis tamquam de vestra hereditate propria nunc et semper, salvo tamen nobis et ecclesie Oscensi tributo superius nominato. Verumtamen cum vendere ipsam casam vel tannariam vos oportebit, nobis vel successoribus nostris de X.^{cem} diebus scire primitus faciatis, et si voluerimus ipsam emere et retinere minus quam alii XX solidos habeamus, et si noluerimus eam emere vendatis deinde cui volueritis exceptis militibus et sanctis et aliis personis pro quibus seppredictum tributum posset amitti vel perdi set salvo nobis et ecclesie predicto tributo vendatis sicut multociens est predictum.

Sunt testes huius rei: Petrus de Saragnena et Guillelmus de Oriol, zapaterii Oscensis, et Petrus Andree, notarius Oscensis, et Eiza de Valicia et luzef, frater eius, sarraceni Oscenses.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †. Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto conventu subscribo †. Ego G. Petri, Oscensis prepositus, subscribo †. Ego A., Oscensis sacrista, subscribo †. Ego A. de Orna, archidiachonus † subscribo. Ego P., archidiachonus Vallensis, subscribo †.

Actum est hoc II (?) kalendas madii, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a tertia.

Martinus Guasqui, publicus notarius, mandato et asensu predictorum omnium, in Capitulo Oscensi hoc scripsit et hoc sig†num fecit.

1245, mayo, 13

Domingo de Artasona dona al prepósito García Pérez y a la prepositura unas casas suyas en el barrio de Remián.

A. 2-576.

In Christi nomine et eius gratia. Manifestum sit omnibus quod ego Dominicus de Artasona, attendentes multa bona que ego et mei in Prepositura Oscensi semper habuimus et habemus, ideo, in presentia bonorum hominum, bono corde et gratuita voluntate et sine aliquo conquerenti, per me et omnes meos, cum presenti instrumento perpetuo valituro, dono et concedo et de presenti trado imperpetuum per hereditatem propriam francham et liberam vobis domno Garsie Petri, Oscensi preposito, et per vos Oscensi Prepositure, quasdam domos meas quas habeo in Osca in barrio de Remian. Que affrontant in prima parte in via publica et in calliço per quod intratur ad eas et in domibus Iohannis de Osca; in secunda parte in secunda parte in domibus Bernardi Marchesii, iusticie Oscensi, et in domibus filiorum Dominici Michaelis; in tercia parte in aliis domibus meis; in quarta vero parte in domibus que fuerunt Petri Raynes. Sicut iste iamdicte affrontationes predictas domos dividunt undique et circundant, sic illas dono et concedo vobis predicto preposito, et per vos predictae Prepositure, totas integre et sine aliquo meo meorumque retentu, heremas et populatas, a celo in abissum, cum ingressibus et egressibus eorum, et cum omnibus aquis, iuribus et pertinentiis que ad eas pertinent vel debent modo aliquo pertine[re], ad habendum, tenendum, possidendum, expletandum, dandum, vendendum, alienandum et ad omnes vestras vestrorumque successorum et Prepositure predictae voluntates ab hac die qua presens carta scribitur in antea cui et quibus volueritis libere perpetuo faciendas. Ad maiorem autem vestram vestrorumque successorum et Prepositure predictae securitatem dono vobis fideiussorem salvitatis de predictis domibus, de me et de omnibus hominibus et feminis istius seculi, per consuetudinem et forum Osce: Berengarium Galdini, civem Oscensem, et me cum eo in simul et utrumque pro toto, ita est quod siquis de ceteri

vos vel successores vestros vel Preposituram predictam eiceret aut vellet eicere de predictis domibus vel aliquid ex ipsis minuere, ego et fideiussor predictus faciamus illas vos et successores vestros et Preposituram predictam habere et possidere salvas et securas vel demus vobis et vestris successoribus et dicte Prepositure alias tam bonas domos in Osca atque in loco tam competenti vobis et dicte Prepositure et faciamus illas vos et successores vestros et Preposituram predictam habere et possidere salvas et securas, secundum consuetudinem et forum Osce.

Huius rei testes sunt: Michael Petri, miles, et Sancius de Boyl, cives Oscenses.

Quod est actum tercio idus madii, era M.^a CC.^a LXXX.^a tertia.

Sig†num Petri Andree qui hanc cartam scripsit die et era prefixis.

527

1245, mayo, 19

Composición entre el obispo Vidal y Rodrigo, obispo de Zaragoza, acerca de las diferencias entre ambos.

B. *Libro de la cadena*, n.º 221, p. 103.

C. *Libro de la cadena*, n.º 263, p. 147.

D. 6-359. Sello de cera. Copia del siglo XIV.

[P]ateat universis quod cum contencio esset inter dominum Rodericum episcopum et Capitulum Cesaraugustanum, ex una parte, et dominum Vitalem episcopum et Capitula Oscensem et laccensem ex altera, super medietate decimarum agnorum et edorum et aliorum pullorum sive nutrientorum que nascuntur in episcopatu Cesaraugustani ex ovibus vel aliis animalibus de episcopatu Oscensi; et super decimis vallis Cervarie et vallis Arannose et vallis Avarçe et aliorum locorum que continentur infra terminos illos quos dominus rex Iacobus adiudicavit hominibus de Almudevar contra homines de Zuera; et super decimis hereditatis Galindi Eximini que est in Cesarauguste et eius terminis; et super decimis hereditatis domus Sanctarum Massarum; et super quartis defunctionum eiusdem

domus Sanctarum Massarum; ad amicabilem compositionem venerunt sub forma que sequitur:

Placuit siquidem episcopis et Capitulis supradictis quod episcopus et ecclesia Cesarauguste poneat baiulum vel baiulos suos ad colligenda medietatem decime dictorum agnorum et edorum aliorum pullorum sive nutrimentorum et episcopus Oscensis ponat similiter baiulum vel baiulos suos ad colligendam medietatem decime dictorum agnorum eandem medietatem eisdem decime una cum predictis baiulo vel baiulis domini episcopi Cesaraugustanis, ita quod nec baiuli episcopi Cesaraugustanis nec baiuli episcopi Oscensis colligant aliquid de predicta medietate decime nisi similiter [...] cum fuerit collecta dicta medietas decime dividatur per ipsos baiulos. Ita quod episcopus Cesaraugustanis habeat tres partes et episcopus Oscensis quartam, et sic fiat singulis annis imperpetuum. Alia vero medietas decime dictorum agnorum et edorum et aliorum pullorum sive nutrimentorum sit tota episcopi et ecclesie Oscensis [...] quia semper fuit sua. Ita tamen quod ecclesia de Pina de Ossera et de Villeda non intelligantur in hac compositione, earum tamen rectores si voluerint consenciant et obligent sed ad hanc compositionem. Sine autem episcopus Oscensis et ecclesia Oscensis et laccensis possint agere contra eos et prosequi ius suum. Item placuit predictis episcopis et Capitulis quod decima vallis Cervarie quantum est infra terminos illos quos dictus dominus rex Iacobus assignavit hominibus de Almudevar a quibuscumque excolatur, sit tota ecclesie de Almudevar; et decima vallis Avarçe a quibuscumque excolatur, similiter sit tota ecclesie de Almudevar; decima autem vallis Arannose, que incipit in loco qui dicitur Lascalarola vel Porta Arannose a quibuscumque excolatur, decima autem aliorum locorum sit tota ecclesie de Çuera vel versus Leçinnenam vel earum terminos sit tota decima ecclesie de Çuera a quibuscumque excolatur; decima autem aliorum locorum preter loca predicta que sunt intra terminos quos dictus rex adiudicavit hominibus de Almudevar contra homines de Çuera dividatur, ita quod de omnibus illis possessionibus quas colunt vel coluerint homines de Zuera vel aldearum eius in illis locis sit tota ecclesie de Çuera; et decima illarum possessionum quas excolunt vel excoliverint homines de Almudevar vel

aldearum suarum in predictis locis, sit tota ecclesie de Almudevar. Item placuit eisdem episcopis et Capitulis quod decima hereditatis Galindi Eximini que est in Cesarauguste et eius terminis quicumque teneat eam vel excolat, sit tota ecclesie Sanctarum Massarum cum omnibus actionibus competentibus episcopo et ecclesie Cesaraugustanis, salvis defensionibus iuris et facti competentibus aliis preter episcopum et ecclesiam Cesaraugustanam qui alii possident vel percipiunt aliquas de decimis predictae hereditatis Galindi Eximini; decima autem hereditatis ecclesie Sanctarum Massarum sit tota ecclesie Cesaraugustanis; de defunctionibus autem Sanctarum Massarum composuerunt predicti episcopi et Capitula quod episcopus et ecclesia Cesaraugustanis recipiant quartam partem de possessionibus que a modo legabuntur [...] de açemilis que portaverint corpora mortuorum et de purpuris etiam recipiant quartam partem, exceptis his de quibus fient apparamenta seu ornamenta ad opus ecclesie Sanctarum Massarum. Item de mobilibus que legabuntur recipiant similiter episcopus et ecclesia Cesaraugustanis quartam partem nisi legarentur ad refectio-nem clericorum predictae ecclesie. De his autem que venerint ad manum sacerdotis et de his que dabuntur vel legabuntur ad fabricam ecclesie vel domus et ad luminaria, nichil recipiant vel ecclesia Cesaraugustanis nisi ipsis luminibus et opere dimiterentur vel legarentur in fraudem eiorum episcopi Cesaraugustanis. Item episcopus et ecclesia Cesaraugustanis recognoverunt episcopo et ecclesie Oscensi et laccensi ecclesiam Sanctarum Massarum cum omnibus iuribus et pertinentiis suis et baptismo et nupciis et sepulturam fuisse concessam a Bernardo, quondam episcopo et Capitulo Cesaraugustani, ipsi episcopo Oscensi et ecclesie Oscensi, recognoscentes et confitentes quod predicta ecclesia Sanctarum Massarum cum omnibus iuribus et pertinentiis suis et cum nupciis et baptismo et sepultura pertinent ad episcopum Oscensem et ecclesiam Oscensem et laccensem ex donatione vel concessionem domni B., bone memorie quondam episcopi Cesaraugustanis et Capituli eiusdem ecclesie, quam quidem donationem vel concessionem predicti Roderici episcopus et Capitulum Cesaraugustanum ex certa sciencia et spontanea voluntate approbaverunt, laudaverunt et confirmaverunt. Et ad maiorem securitatem ipsi predicta ecclesia Sanctarum Massarum cum omnibus iuribus et pertinentiis suis

et cum nupciis et baptismo et sepultura, supplentes defectum predictae donationis episcopi Bernardi et Capituli Cesaraugustanis siquis forte ibi esset vel appareret, dederunt et concesserunt predictis episcopo Oscensi et ecclesie Oscensi et Iaccensi ut siquid esset quod non valent ex illa donatione vel concessione valeat ex hac presenti concessione vel donatione et robur obtineat perpetue firmitatis salvo iure episcopi et ecclesie Cesaraugustanis in his que pertinent ad cognitionem [...] cohercionem, excommunicationem, interdictum et censuram ecclesiasticam in ecclesia Sanctarum Massarum predictarum quod episcopus et ecclesia Cesaraugustanis diligant et manteneant predictam ecclesiam Sanctarum Massarum cum omnibus iuribus et pertinentiis suis et cum nuptiis baptismo et sepultura et episcopum et ecclesiam Oscensem in tenendo, habendo et possidendo predictam ecclesiam Sanctarum Massarum cum predictis iuribus et pertinentiis suis et nupciis, baptismo et sepultura et predicti episcopus Oscensis et ecclesia Oscensis et Iaccensis recogno episcopo et ecclesie Cesaraugustani plenum dominium iurisdictionem et proprietatem tam in temporalibus quam in spiritualibus in [...] de Alfaiarino de Suppratello et de Rivo de Maria Sancti Egidii Cesarauguste cum illa domo que fuit fur le muro civitatis contigua [...] in parrochia Sancti Philippi. Recognoscentes et confitentes quod predictae ecclesie de Alfaiarino de Suppratello, de Rivo de Maria et Sancti Egidii Cesarauguste cum omnibus iuribus et pertinentiis suis pertinent ad episcopum et ecclesiam Cesaraugustam iure comuni. Et siquid iuris temporale vel spirituale habent vel habere debent episcopus Oscensis et Capitula Oscensis et Iaccensis in prefictis ecclesiis de Alfaiarino de Suppratello et de Rivo de Maria et Sancti Egidii Cesarauguste renunciaverent illi scienter et consulte. Hec compositio fuit facta de voluntate utriusque partis et expresso consensu tam episcoporum quam Capitulorum predictorum et episcopum et Capitulum Cesaraugustanum dederunt, cesserunt et concesserunt episcopo et ecclesie Oscensi omnia et singula que assignata sunt in hanc presenti compositione et ipsi episcopo et ecclesie Oscensi et in corporale possessionem et quasi omnium et singulorum predictorum eos posuerunt. Et episcopus Oscensis et ecclesia Oscensis et Iaccensis dederunt, cesserunt et concesserunt episcopo et ecclesie Cesaraugustani omnia et singula que assignata sunt in hac compositione ipsi episcopo et

ecclesie Cesaraugustani et in corporale possessionum et quia omnium et singulorum predictorum eos posuere et utraque pars promisit alteri pro se suisque successoribus omnia predicta et singula inviolabiliter perpetuo observare et non contravenire renunciando omni iuri, auxilio generali vel speciali compositioni sive sententie, scriptis vel non scriptis, siquas in contrarium reparari semper predictis omnibus et singulis ex premissis, ita quod siqua instrumenta compositiones transactiones sive [...] reperiantur contraria atque cassa.

Actum est hoc XIII.º kalendas iunii, era M.ª CC.ª LXXX.ª III.ª.

528

1245, mayo, 22. Huesca

El prior y el capítulo de Huesca piden al papa que atienda las peticiones del obispo Vidal, el cual se dirige a la corte pontificia.

A. 6-256. Falta el sello.

Publicado por Ricardo del Arco, art. cit., doc. XVIII, p. 98.

Sanctissimo patri ac domino I., divina providencia Sacrosancte Romane ecclesie summo pontifici; P. Petri, prior, et totum Capitulum unanimiter ecclesie Oscensis, prostrati ad terram pedum oscula beatorum. Cum venerabilis pater noster Vitalis, Dei gratia Oscensis episcopus, vir litteratus, nobilis, providus et discretus, vita preclarus, moribus honestus, felicitate bonorum operum redimitus, ad pedes sanctitatis vestre accedat, proponens ecclesie nostre quam per Dei gratiam tam in temporalibus quam spiritualibus feliciter toto tempore sui regiminis gubernavit, negocia promovere, pietati vestre humiliter supplicamus, quatinus in suis petitionibus misericordie et favoris sibi pia ubera (?) dignemini aperire ut quem inter nos et super nos semper tam pie quam laudabiliter conversantem, pium patrem, circumspectum et sollicitum habuimus clemencie vestre gracia premiaturum et refocillatum aquis fontis vestre benignissime pietatis semper proficisti de bono in melius sentiamus.

Data Osce, XI.º kalendas iunii, anno Domini millesimo CC.º quadragesimo quinto.

1245, mayo, 29

Concordia entre el obispo Vidal y el abad y el monasterio de San Juan de la Peña acerca de los derechos y jurisdicción de ambos en las iglesias propias del monasterio que se nombran.

A. 6-105.

B. 9-266. Copia.

C. *Libro de la cadena*, n.º 212, p. 95.

Publicado por Ricardo del Arco, art. cit., doc. XIX, p. 98.

Pateat universis quod cum contentio esset, et per longissima tempora perdurasset, inter dominum Vitalem, Dei gratia Oscensem episcopum, et ecclesiam Oscensem et laccensem et predecesores suos ex una parte, et dominum E., per eandem abbatem et conventum Sancti Iohannis de Pinna et antecessores suos ex altera, super subiectioni eiusdem monasterii, et super ecclesiis et capellis quas idem monasterium habet in episcopatu Oscense et iuribus eorundem et subiectione clericorum earundem ecclesiarum et capellanorum, et super decimis possessionum quas idem monasterium habet in eodem episcopatu. Tandem ad amicabilem compositionem pervenerunt sub forma qui sequitur:

Placuit enim predictis episcopo et Capitulis Oscensis et laccensis ecclesie, et abbati et conventui Sancti Iohannis, et convenit amicabiliter inter eos quod predictum monasterium Sancti Iohannis et abbas et monachi eiusdem plena gaudeant libertate et exceptione in ipso capite. Item quod proprietates et possessiones ecclesiarum quas habet dictum monasterium in eodem episcopatu, scilicet ecclesiarum de Badahues, Acenarbi, Sancti Salvatoris de Luaso, de Puyo, de Gasa, de Lacessas, Sancte Cecilie de Berbues, de Lecueta, de Gisso, de Alastue, de Botia, de Martes, de Bahues, de Sangorrin, de Araniela, de Ena, de Casanova, de Specielo, de Spoirot, de Borcarraro, de Segaral, de Bentaiolo, de Ligiso, de Ferramiana, de Bescos, de Lasue, Sancti Petri de Asaon, Sancti Petri de Fovis, Sancti Sebastiani de Montayano, de Arayna, de Baravila, de Ortolo, de Ardanes, de Nove, de Aurin, de Acumuer, Sancti Martini de Cercito, Sancti Urbici de

la Garganta, de Focue, Sancti Salvatoris de Forripis, Sancti Fructuosi de Senes, Sancti Pelagii, Sancte Engracie, Sancti Petri de Oç, Sancte Marie de las Lanas, de Torla, Sancti Iusti de Val, Sancte Marie de Artosa, Sancti Petri de Buesa, Sancti Laurentii, Sancti Iohannis de Matirero cum suis pertinentiis, de Benuest, de Bivan, de los Palacios, de Matirero, de Alastrue, Sancti Iohannis de la Val, Sancti Petri de Spierlo, de Naval, Sancte Marie de Biarz, de Moncarrono, Sancti Cipriani de Gayllan, Sancti Cipriani de Osca cum pertinentiis suis, de Cella cum suis pertinentiis, Sancti Clementis cum suis pertinentiis, Sancte Marie de Vallaran, Sancti Iuliani de Bagasa, de Fayanars, de Villalonga, de Salinas, Sancte Crucis cum suis pertinentiis, Sancti Cirici de Guasilo, Sancti Torquati, Sancti Angeli de Iarne, Sancti Iacobi de Orant, Sancti Iuliani d'Asprella, Sancti Martini de Pacopardina cum suis pertinentiis, Sancti Philippi de Larbesa, et omnium aliarum ecclesiarum quas hodie possidet predictum monasterium Sancti Iohannis, ad idem monasterium pertineant in perpetuum. Ita tamen quod clerici qui in eisdem ecclesiis statuti fuerint successive, faciant obedientiam manualem episcopo Oscensi et successoribus suis, et exhibeant sibi reverentiam debitam dyocesano episcopo, et sint sub correctione et iurisdictione ipsius, et veniant ad synodum eius, sicut alii clerici eiusdem episcopatus, et respondeant ipsi episcopo de spiritualibus et successoribus suis. De temporalibus vero respondeant predictis abbati et monasterio Sancti Iohannis et successoribus suis, et dictus abbas habeat in ipsis institutionem et destitutionem, et quociens dictus abbas ferat sententiam in ipsis clericis pro hiis de quibus sibi tenentur reverende episcopus faciat eam observari et denunciari, et quocienscumque contingat ipsos clericos condemnari peccunialiter, medietas ipsius pene sit dicti episcopi et medietas ipsius abbatis. Item quod dictus episcopus et successores sui teneant iusticiam plenam secundum quod exigit ordo iuris, et secundum possibilitatem suam dictis monasterio et abbati et successoribus suis de omnibus subiectis dicti episcopi. Episcopus vero in dictis ecclesiis et capellis non recipiat cenas nisi unam annuatim in ecclesia de Naval, et duas annuatim in duabus de ecclesiis quas predictum monasterium Sancti Iohannis habet in montanis cum ad eas venerit, nec recipiat eas nisi cum quindecim equitibus, et totidem peditibus. Cum vero abbas episcopum

invitaverit ad faciendum officium in aliis ecclesiis procuret eum ibi ipse abbas vel faciat procurari. Quartas vero in eisdem ecclesiis non recipiat nec alia iura episcopalia vel archidiaconalia, sed pro predictis quartis et iuribus episcopalibus det dictus abbas et monasterium Sancti Iohannis et successores sui episcopo Oscensi et successoribus suis perpetuum quolibet anno L.^a kaficia frumenti optimi mesure laccensis et L.^a kaficia bone et optime avene eiusdem mesure laccensis in festo Omnium Sanctorum, et hanc solutionem faciant in lacca semper donec assignent loca tuta et competentia in eodem episcopatu in quibus faciant predictam solutionem singulis annis episcopo Oscensi et successoribus suis. Ita tamen quod si assignatio ipsorum kaficorum fieret a iugo inferius, solvantur dicta kaficia ad mensuram de Osca, et si fieret assignatio a iugo superius solvantur dicta kaficia ad mensuram de laca. Item placuit eisdem quod decime omnium possessionum quas idem monasterium Sancti Iohannis habet in episcopatu Oscense, quas scilicet possessiones acquisivit dictum monasterium ante annum Incarnationis Dominice millesimum centesimum septuagesimum nonum, sint tote ab integro dicti monasterii semper, et pertineat ad ipsum pleno iure. Decime autem illarum possessionum quas dictum monasterium acquisivit a predicto anno Incarnationis Dominice proximo ponito usque ad concilium generale Innocentii tertii, pertineant pro medietate ad dictum monasterium, alia vero medietas pertineat ad ecclesias in quibus ipse possessiones sunt posite, et sic fiat in perpetuum. Decime vero illarum possessionum que citra dictum concilium Innocentii tertii fuerunt acquisite dicto monasterio Sancti Iohannis vel a modo acquirentur quoque tempore, sint ecclesiarum parochialium in quibus possessiones ipse sunt ponite. Ita tamen quod ubicumque ecclesie Oscensi vel laccensi vel alie parochialis ecclesie subiecte episcopo perceperunt in pace per X annos proximo preteritos decimas de possessionibus pertinentibus ad monasterium Sancti Iohannis quocumque tempore possessiones ipse fuerint acquisite ipso monasterio, sint integre in perpetuum ipsarum ecclesiarum que ipsas perceperunt per dictis X annos. Item quod episcopus det crisma et oleum infirmorum et cathecuminum, et ordines et cetera sacramenta episcopalia, predicto monasterio et ecclesiis et capellis et clericis suis. Crisma vero totum recipiat nuncio abbatis et monasterii Sancti Iohannis,

et ab eo dividatur per ecclesias suas secundum quod hactenus facere consuevit. Et cum abbas voluerit veniat vel mittat ad synodum, et omnia que dictus abbas et monasterium Sancti Iohannis perceperunt vel retinuerunt de predictis iuribus episcopalibus usque ad hodiernam diem, sint eis remissa in perpetuum. Ita quod nunquam episcopus vel ecclesia Oscensis et Iaccensis vel successores sui possint super eis questionem eis movere, omnia et singula supradicta placuerit utriusque partium supradictarum, et predicti episcopus et Capitula Oscensis et Iaccensis ecclesie scienter et consulte et spontanea voluntate dederunt et concesserunt pro se et successoribus suis in perpetuum predictis monasterio et abbati Sancti Iohannis et successoribus suis omnia et singula que superius predictis monasterio et abbati sunt assignata et dicta ad utilitatem ipsius monasterii et abbatis et successorum suorum, et eos in corporalem possessionem, et quasi eorum omnium posuerunt cum hoc publico instrumento, et predicti abbas et conventus eiusdem monasterii Sancti Iohannis recipientes predicta a predictis episcopo et Capitulis ecclesie Oscensis et Iaccensis sub formis a conditionibus antedictis, dederunt et concesserunt scienter et consulte et spontanea voluntate predictis episcopo et Capitulis et successoribus suis omnia et singula que superius ipsi episcopo vel Capitulis sunt assignata et dicta, et ad utilitatem eorum et possuerunt eos in corporalem possessionem et quasi eorum omnium cum hoc publico instrumento, et quelibet partium promittens alteri pro se et successoribus suis omnia et singula antedicta attendere et complere in perpetuum bona fide et sine fraude scienter et consulte, renunciavit omni iuri, foro et consuetudini scriptis et non scriptis, et privilegiis et instrumentis quantum contra ea que supradicta sunt apparerent vel loquerentur, et omni alii auxilio generali vel speciali que possent facere contra aliquid supradictorum.

Actum est hoc IIII.º kalendas iunii, anno Domini M.^o CC.^o XL.º V.^o.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo.

530

1245, mayo, 30

Doña Mathena, hija de don Bernardo de Zuera, dona al maestro Domingo tres viñas y dos campos en Corbram.

B. *Libro de la cadena*, n.º 938, p. 490.

[N]otum sit cunctis quod ego dompna Mathena, filia quondam dompni Bernardi de Çuferá, bono corde, pura et spontanea voluntate cum hac presenti scriptura nunc et in perpetuum valitura, dono vobis magistro Dominico, avunculo meo, III vineas et duos campos in termino de Corbram que continentur simul. Et habent affinitatem ex una parte çequiam de raval et ex secunda parte braçalem unde rigatur; et ex tercia parte viam publicam; et ex quarta parte vineam Petri Benayas. Sicut predictæ affrontationes includunt vel dividunt per circuitum dictas vineas et campos, sic ego supradicta dompna Mathena dono vobis supradicto magistro Dominico, avunculo meo, supradictas vineas et campos et de eis de presenti vos investio cum omnibus iuribus et pertinenciis suis, ut vos et posteritas vestra ipsas habeatis et possideatis pacifice et quiete sine mala voce et contradictione alicuius viventis persone ad alienandum, obligandum et ad faciendum de eis vestram propriam voluntatem. Et volo quod si aliquid instrumentum sive carta dictationis vel testamenti a me facti, ista donationi contraria inveniantur, sint prorsus irrita et cassata, et hoc donativum fati retentu mihi parte fructuum istius presentis anni de vineis supradictis quas percipiat magister Iohannes, avunculus meus, ad solvenda debita que contraxit pro meis vestibus et aliis necessariis ad introitum monasterii cum aliis fructibus presentis anni quos ipse percipiat de vineis quas ego dedi sibi. Et ad maiorem securitatem vestram vestrorumque, ego dicta dompna Mathena dono vobis supradicto magistro Dominico, avunculo meo, fidanciam salvitatis per bonum forum Cesarauguste: dompnum Dominicum Martin Borrás, qui dictas vineas et campos faciat vos habere et possidere sicut superius scritum est.

Et ego dictus dompnus Dominicus Martin Borrás ita me concedo esse inde fidanciam de supradictis omnibus observandis, sicut superius continetur.

Testes huius rei sunt: dompnus Garssias Tapiator et dompnus Raymundus de Azara.

Facta carta II.º die in exitu mensis madii, in era M.ª CC.ª LXXX.ª tercia. Sancius de Valle scripsit et hoc signum fecit.

1245, septiembre, 22

Testamento de Sancha de Siresa, viuda de Sancho de Siresa.

C. Libro de la cadena, n.º 73, p. 30.

[H]oc est translatum fideliter factum sive transcriptum a quodam instrumento per alfabetum diviso cuius series talis est:

Universis innotescat fidelibus quod ego Sancia de Ciresa que fui uxor Sancii de Ciresa cui sit requies, in meo sensu et sola memoria meum duxi condere testamentum et de rebus meis disponere in ultima voluntate sub potestate et defensione Sancte Matris ecclesie, in presencia domini Dominici, capellani maioris ecclesie Sancti Petri lace, et Stephani Stabiler, Petri de Gavarrano, Michael Mathei, Constantini, filii Gi. sacriste, quos sponalarios statuo seu executores huius mee ultime voluntatis qui iuxta meam dispositionem subscripta fideliter exsequuntur.

Volo igitur dispono et statuo pro animarum et pro anima mea et predicti Sancii, viri mei, et mando quod annuatim in tercio die post festivitatem Omnium Sanctorum dentur de meo mense canonicorum laccensium tres canales arietum et duo quartericia boni vini. Dentur etiam illuminationi ecclesie Beate Marie de Salis V solidos laccensis annuatim in festivitate Sancti Andree ad quam complenda assigno et obligo domum quam habeo in laca inter domum Iohannis Ariol et domum lordanis de Ascar, abbatis de Larbesola, cum universis pertinentiis suis. Et adhoc etiam dono vineam cum campo sibi contineo quam habeo in termino de Ayn, que affrontat ex una parte in caminum et ex alia in campum Milicie. Quas siquidem domum et vineam cum campo volo et dispono quod habeat et possideat imperpetuum Garsia Pardi, filius meus, et successores sui, ita quidem quod ipse et successores sui carnes, vinum et denarios prescriptos solvant annuatim locis superius deputatis. Volo etiam et dispono quod predictus Garcia, filius meus, det pro anima mea et predictis Sancii, viri mei, C solidos laccensis pro quibus vendat omnia superlectilia domus mee de laca que nisi suffererint vendat, XI oves et VII tosiços et unum roncinum et unum mulum et unam asinam quam habeo in Orna, de quibus denariis dentur Sancte Marie

capelle laccensis ecclesie XV solidos. Reliqui vero dividantur et dentur iuxta arbitrium prescriptorum executorum piis locis. Item volo atque dispono quod ad faciendas omnes expensas exsequiarum mearum predictus Garcia, filius meus, vendat omnia superlectilia domus mee de Orna et tamen de hereditate de Orna quantum ad perfectionem C solidos fuerit necessarium et de hiis faciat omnes expensas honorifice a die obitus mei usque ad finem anni. Reliqua vero omnia mobilia et immobilia habeant et dividant omnes filii mei tanquam fratres hac conditione quod quicumque hereditatem meam de Berbues habuerit solvat annuatim confratrie eiusdem I solido in die qua celebratur.

Actum est hoc mense septembris, X.^o kalendas octobris, in presencia executorum predictorum, era M.^a CC.^a LXXX.^a III.^a.

Petrus Cardelli, publicus scribe laccensis civitatis, hanc cartam scripsit et hoc signum posuit.

532

1245, octubre, 4. Lyon

Fray Esteban, penitenciario del papa, absuelve al obispo Vidal de la irregularidad en que había incurrido por incorporar indebidamente algunos prioratos e iglesias.

A. 2-317. Faltan los dos sellos.

Publicado por Ricardo del Arco, art. cit., doc. XX, p. 101.

Venerabili patri in Christo V., Dei gratia episcopo Oscensi, frater Stephanus, domini pape penitentiarius, salutem in Domino. Presentibus volumus fieri manifestum quod nos recepto super hoc speciali mandato domini pape vos ab omnibus sentenciis quas incurristis, eo quod aliquando ecclesiam sive prioratum Sancti Petri de Siresia cum suffraganeis suis, et ecclesiam sive prioratum Sancti Petri de Lasieso cum suffraganeis suis, et ecclesiam sive prioratum Sancte Marie de Latre cum suffraganeis suis, et ecclesiam de Gragnen, et ecclesiam de Cellis, et ecclesiam de Aquis, et ecclesiam de Pardinella, et ecclesiam de Marcellanego, et ecclesiam de Xiverr Amartes, contra inhibitionem bone memorie I., episcopi Sabinensis quondam apostolice sedis in Yspania legati retinuistis, et contra eandem

inhibitionem easdem ecclesias incorporastis dignitatibus vel amministrationibus Oscensis vel laccensis ecclesie, et ab omnibus sententiis quas ratione inhibitionum vel constitutionum dicti domini Sabinensis quoquomodo incurristis, tam auctoritate premissi mandati, quam auctoritate officii penitencie nobis comissi, absolvimus, et super omni irregularitate quam inde contraxistis sive ordines recipiendo, sive ordines conferendo, sive celebrando, sive aliquo modo predicta sententia ligati vel aliqua de predictis, vobiscum dispensamus, si quod in nullo in iudicio vel extra nocere vobis valeat vel opponi. Dispensamus etiam eodem modo, cum omnibus illis qui a vobis sic ligatis, ordines vel beneficia receperunt.

Datum Lugduni, IIII.º nonas octobris, anno Domini M.^o CC.^o quadragesimo quinto, pontificatus domini Innocencii pape IIII.º anno tercio.

533

1245, diciembre, 7

Testamento de don García Romeo.

A. 9-34.

Notum sit cunctis quod nos dompnus Garssias Romei, sanus et in mea bona memoria integre existendo, super omnia bona mea mobilia et inmobilia, sic meum facio testamentum post dies meos firmum et stabile per mansurum.

In primis volo et mando quod de redditibus hereditatum mearum restituant omnes iniurie et torta et rauparie quas ego feci, et solvantur omnia debita quam ego solvere teneor, secundum quod in veritate poterunt inveniri.

Item dimitto de bonis meis Hospitali Iherosolimitani mille morabetinos. Monasterio de Cambron, D morabetinos. Monasterio de Berola, D morabetinos. Fratibus Milicie Templi, D morabetinos.

Item dimitto CCC morabetinos dompne Maiori de Castelblanc, consobrine mee, pro solvenda hereditatem quam ego impignoravi de ipsa, et totam hereditatem quam ego habeo vel habere debeo in Exeya et in suis terminis, ad propriam hereditatem.

Omnia alia bona mea mobilia et immobilia dimitto Blascho Romei et Petro Rotz, filiis meis, ad propriam hereditatem, ita tamen quod dictus Blaschus Romei, filius meus, habeant in ante partem castrum et villam de los Fayos cum omnibus pertinenciis suis et totum aliud dividant ambo per medium. Volo autem et mando quod nullum eorum sit dominus neque potens de aliquibus hereditatibus vel bonis meis mobilibus et immobilibus hinc usque ad XVI annos elapsos continue et completos, set per totum istud tempus ille in cuius posse hoc meum testamentum dimitto teneat et possideat omnia castra et villas et hereditates meas, et de redditibus earum solvat et restituat iniurias et raubaras et debita mea et legata, secundum quod superius est expressum, et faciat ille predictis filiis meis sua necessaria competenter; et si intra spacium dictorum XVI annorum non possent resarciri iniurie et raubarie et solvi debita et legata de redditibus dictarum hereditatum mearum teneat eas tandium donec inde sint plenarie restituta et soluta. Volo autem et mando quod si alter dictorum filiorum meorum quod absit obierit intra spacium dictorum XVI annorum, quod omnia castra et villas et hereditates quas eis dimitto remaneant alteri qui supervixerit ad propriam hereditatem.

Item volo et mando quod si ambo dicti filii mei quod absit obierint intra spacium dictorum XVI annorum, quod castra et villas de los Fayos et de Pradella cum suis pertinenciis remaneant filiis suis legitimis dompne Marie Alvarez, sorori mee, ad propriam hereditatem; et villa del Frago remaneat monasterio de Cambron ad propriam hereditatem; et castrum et villa[m] de Tormos et omnes hereditates quas habeo in montanis remaneant dompno Eximino Romei, consanguineo meo, ad propriam hereditatem. Ita tamen quod non possint ea empare donec omnes iniurie et raubarie et debita et legata predicta sint plenarie restituta et soluta.

Preterea volo et mando quod si me mori contigerit ante quam ego fecerim militem Sancium de Boleya quod statim post obitum meum, faciat ipsum militem Blaschus Romei, alius meus, et quod dentur sibi CC morabetinos de bonis meis.

Hoc meum testamentum et animam meam et filios meos et omnia castra et hereditates et omnia bona mea mobilia et immobilia dimitto in manibus et posse domni G. Petri, prepositi Oscensis, et ipsum eligo manum misso-

rem et complectorem huius mei testamenti, et dono ei integram potestatem et totum ius et posse meum super omnibus bonis meis mobilibus et immobilibus adimplendi testamentum istud, sicut superius est expressum.

Testes huius rey sunt: dompnus Lupus Eximini de Lussia et Sancius Martini de Boleya.

Quod est actum VII.º idus decembris, sub era M.ª CC.ª LXXX.ª tercia.

534

1245, diciembre, 22

Domingo de Tolla, ciudadano de Barbastro, concede al obispo Vidal nueve fanegas de trigo de tributo sobre un campo y una viña en dicha localidad a cambio de treinta sueldos y dieciocho cahíces de cebada que el obispo percibe de tributo del molino de la Penella.

B. *Libro de la cadena*, n.º 423, p. 223.

C. *Libro de la cadena*, n.º 679, p. 356.

[P]ateat universis quod ego Dominicus Tolla, civis de Barbastro, attendens beneficium et honorem quem vos domine V., Dei gratia Oscensis episcopus, erga me et res meas hactenus fecistis multociens et facietis de cetero Deo dante, idcirco ego predictus Dominicus, per me et per dominam Urracham, uxorem meam, dono vobis et concedo episcopo supradicto, ratione ecclesie Sancte Marie de Barbastro, VIII.º fanegas tritici de tributo quas habeo super campum qui dicitur de Alcaramitero in termino de Barbastro annuatim. Et unam vineam nostram quam habemus in termino de Barbastro de illa Plana ad illos Tormos. Qui affrontat in una parte in vinea Zipriani; in secunda in vinea Iohannis Berengarii; in tercia parte in via publica. Ita quod predictas vineam et fanegas habeatis post dies meos mihi predicti Domini et uxoris mee dompne Urrache vos dominus episcopus et successores vestri, ratione ecclesie supradicte Sancte Marie de Barbastro salvas, post dies nostros, et securas, perpetuas et quietas in hereditatem sine omni impedimento persone alicui et retentu omnino.

Nos vero predictus episcopus, P. Petri, prior, et totus conventus Oscensis ecclesie, attendentes devotionem et benignum affectum quem vos

Dominicus supradictus apud nos et Oscensem ecclesiam et ecclesiam Sancte Marie de Barbastro geritis et gessistis hactenus et de cetero exhibistis Deo dante, ideoque damus et assignamus in presenti in beneficium personale vobis predictis Dominico Tolla et uxori vestre dompne Urrache illos XXX solidos et XVIII.º kafizia cibarie, medium tritici medium ordeï, que et quos habemus de tributo annuatim in illis molendinis meis de Barbastro que dicuntur de la Penella, ita quod habeatis denarios supradictos et cibariam et percipiatis eos pacifice nunc et deinde toto tempore vite vestre de vobis supradictis duabus personis, videlicet vir et uxor ad faciendum ex ipsis denariis et cibaria vestre proprie voluntati diebus omnibus vite vestre libere et quiete sine omni impedimento persone alicuius et retentu. Post dies autem vestros de vobis predictis duabus personis, videlicet vir et uxor predicta vinea, fanechas de tritico, tributum et cibariam sive denarii supradicti tributi molendinorum totum in simul reddatur et revertatur nobis predicto episcopo et successoribus vestris ratione et nomine prefate ecclesie de Barbastro libere et quiete sine omni impedimento diminutione omnino.

Et ego similiter Dominicus Tolla supradictus, per me et per uxorem meam Urracham prenominatam, convenio et promitto legaliter in fide mea vobis domino episcopo et conventui Oscensi reddere et deliberare vel reddi facere vobis vel successoribus vestris post dies meos dictam vineam vineam et tributa superius annotatam libere et quiete ratione ecclesie de Barbastro et que dicta sunt fideliter observare in Deo anima mea bona fide.

Sunt testes huius rei: Iohannes de Lasieso, clericus Barbastrensis et portionarius, Petrus Gilberti, Iohannes Petri Grimon et Petrus Amargos, cives Oscenses.

Actum est hoc in Capitulo Oscensi, XI.º kalendas ianuarii, era M.^a CC.^a LXXX.^a tercia.

Ego Martinus Guasqui, notarius Oscensis, hec scripsit mandato predictorum et assensum signumque apposuit.

1246, enero, 5

Guillerma de Sesa y su hija Coloma conceden a perpetuidad a la prepositura diez sueldos anuales de tributo sobre un campo en la Alquibla de Huesca.

A. 4-961. Carta partida por ABC.

Noverint universi quod ego Guillelma de Sessa, uxor quondam Iohannis de Sessa, et ego Coloma, filia eius, ambe in simul et utraque pro toto per nos et omnes nostros cum presenti carta valitura in presencia bonorum hominum bonis cordibus et gratuitis voluntatibus, assignamus vobis domno Garsie Petri, preposito Oscensi, et per vos Oscensis Prepositure imperpetuum decem solidos denariorum illius videlicet monete que sit firmata a domino rege in Aragonia et curribilis in pane et vino habendos et percipiendos singulis annis imperpetuum in festo Sancti Laurentii de tributo in quodam campo nostro qui est in Osca in termino de Alquibla. Qui affrontat in prima parte in campo Marie de Escarp; in secunda parte in campo Sancte Marie de Cesaraugusta; in tercia parte in viero; in quarta vero parte in campo Claustri Oscensis. Quos predictos decem solidos iamdictos maritus meus assignaverat Oscensis ecclesie super quibusdam domibus que sunt in Osca in barrio de Alquibla, extra muros petre, et super duabus vineis que sunt in termino Montisaragonis habendos et percipiendos singulis annis in die sui aniversarii, sicut in testamento ipsius plenius continetur. Predictos tamen decem solidos vobis predicto preposito et per vos dicte Prepositure super predictum campum taliter assignamus quod nos et nostri et quicumque post nos vel nostros de cetero ipsum campum habuerit vel tenuerit quoquo modo demus singulis annis in perpetuum in festo superius nominato dictos decem solidos vobis et vestris successoribus et dicte Prepositure pro tributo dicti campi in pace et sine aliquo contradicto. Quod tributum si nos vel nostri et quicumque qui post nos vel nostros dictum campum quoquo modo habuerit vel tenuerit, ut dictum est superius, solvere noluerimus, volumus et concedimus quod vos predictus prepositus et successores vestri et Prepositura Oscensis possitis predictum campum auctoritate propria emparare et facere inde ad vestras proprias voluntates.

Hoc tamen intellecto quod canonici Oscensis teneantur exire singulis annis super tumultum dicti Iohannis de Sessa, mariti quondam mei predicte Guillelme, in die aniversarii sui. Ad maiorem autem securitatem vestram et successorum vestrorum et predicte Prepositure, damus vobis fideiusso-rem salvitatis de predicto campo de nobis et de omnibus hominibus et feminis istius seculi per consuetudinem et forum Osce: Dominicum de Sa- lellis, çapatarium Osce, maritum mei dicte Colome, et nos cum eo in simul et utrumquemque pro toto.

Huius rei testes sunt: Michael Petri, miles, et Michael de domna Ferraria, cives Oscenses.

Quod est actum nonas ianuarii, era M.^a CC.^a LXXX.^a quarta.

Sig†num Petri Andree, publici Oscensis notarii, qui mandato predicto- rum hanc cartam scripsit die et era prefixis.

536

1246, enero, 19. Lyon

Privilegio apostólico concedido por el papa Inocencio al monasterio de Casbas. B. Libro de la cadena, n.º 493, p. 250.

[O]mnibus presentes litteras inspecturis magister Guillelmus Parmensis, domini pape capellanus et eiusdem contradictarum auditor, salutem in Domino. Noveritis quod cum magister Leonardus de Sancto Geminiano, procurator abbatisse conventus monasterium de Casvis, pro ipsis impetra- ret privilegium apostolicum in hunc modum:

Innocentius, episcopus, servus servorum Dei. Dilectis in Christo filiabus abbatisse monasterium de Casvis eiusque sororibus tam presentibus quam futuris, regularem vitam professis in perpetuum religiosam vitam eligenti- bus apostolicum convenit adesse presidium ne forte cuiuslibet temeritatis incursus aut eos a preposito revocet aut robur quod absit sacre religionis enervet. Ea propter dilecte in Christo filie vestris iustis postulationibus cle- menter annuimus et monasterium Sancte Dei Genitricis et Virginis Marie de Casvis, Oscensi diocesis in quo divino estis obsequio mancipare sub Beati Petri et nostra protectione suscipimus et presentis scripti privilegio communimus.

In primis siquidem statuentis ut ordo monasticus qui secundum Deum et Beati Benedicti regulam atque institutionem Cysterciensis fratrum a vobis ante concilium generale susceptam in eodem monasterio institutus esse dinoscitur perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Preterea quascumque possessiones quecumque bona idem monasterium in presentiarum iuste ac canonicè possidet aut in futurum concessione pontificum largitione regum vel principum oblatione fidelium seu aliis iustis modis prestante Domino poterit adipisci, firma vobis et eis que vobis successerint et illibata perneant, in quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis, locum ipsum in quo prefatum monasterium situm est cum omnibus pertinentiis suis, terras, possessiones et quicquid habetis in villa que dicitur Petra Alta de Alcofeya, in villa que dicitur La Roqa de Casulis de Byereth Basquas de Barbastro villis et in villa que dicitur Siense; terras etiam et possessiones et quicquid habetis in villa de Ricla, Cesaraugustani dyocesis, cum partibus vineis, terris, nemoribus, usuagiis et pascuis, in bosco et plano, in aquis et molendinis, in viis et semitis, et omnibus aliis libertatibus et immunitatibus suis sane laborum vestrorum de possessionibus habitis ante concilium generale ac etiam novalium que propriis supretibus colitis de quibus aliquis hactenus non percepit sive de ortis virgultis et piscationibus vestris seu de vestrorum animalium nutrimentis nullus a vobis decimas exigere vel extorquere presumat, liceat quoque vobis personas liberas et absolutas et seculo fugientes ad conversionem recipere et eas absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus in super ut nulli sororum vestrarum post [...] in monasterio vestro professionem fas sit sine abbatis sue licentia de eodem loco discedere discendentem vero absque [...] litterarum vestrarum cautione nullus audeat retinere. Illud districtius inhibentes ne terras seu quolibet beneficium monasterio vestro collatum liceat alicui personaliter dari sive alio modo alienari absque consensu totius Capituli vel maioris aut sanioris partis ipsius. Sique vero donationes aut alienationes aliter quam dictum est facte fuerint, eas irritas esse censemus. In super auctoritate apostolica inhibemus ne nullus episcopus vel quelibet alia persona ad synodos vel conventus forenses vos ire vel iudicio seculari de vestra propria subea vel possessionibus vestris subiacere compellat nec ad domos vestras causa ordinis celebrandi causas

tractandi vel aliquos conventus publicos convocandi venire presumat nec regularem electionem abbatisse vestre impediatur aut de instituenda vel reuoluenta ea que pro tempore fuerit contra statuta Cysterkiensis ordinis se aliquatenus intromittat. Pro consecrationibus uero altariorum uel ecclesiarum sive pro oleo sancto uel pro quolibet ecclesiastico sacramento nullus a uobis sub obtentu consuetudinis uel alio modo quicquam audeat extorquere set hec omnia gratis uobis episcopus dyocesanus impendat, alioquin liceat uobis conuentumque malueritis catholicum adire antistem gratiam et comunem apostolice sedis habentem qui nostra fretus auctoritate uobis quod postulatur impendat. Que si sedes dyocesani episcopi facte uacauerit interim omnia ecclesiastica sacramenta a uicinis episcopis accipere libere et absque contradictione possitis, sic tamen ut ex hoc in posterum proprio episcopo nullum preiudiciu generetur. Quia uero interdum proprii episcopi copiam non habetis siquem episcopum Romane sedis ut diximus gratiam et comunem habentem de quo plenam noticiam habeatis per uos transire contigerit ab eo benedictiones monialium uasorum et uestigium consecrationes altariorum auctoritate apostolice sedis recipere ualeatis. Porro si episcopi uel alii ecclesiarum rectores in monasterium uestrum uel personas in ibi constitutas suspensionis excommunicationis uel interdicti sententiam promulgauerint sive etiam in mercennarios uestros pro eo quod decimas sicut dictum est non persoluitis sive aliqua occasione eorum que ab apostolica benignitate uobis indulta sunt seu benefactores uestros pro eo quod aliqua uobis beneficia uel obsequia ex caritate presterint uel ad laborandum adiuuerint in illis diebus in quibus uos laboratis et alii feriantur eandem sententiam protulerint ipsam tanquam contra sedis apostolice indulta prolatam decernimus irritandam, nec littere ille firmitatem habeant quas tacito nomine Cysterkiensis ordinis constiterit impetrari. Preterea cum [...] interdictum terre fuerit, liceat uobis nichilominus in uestro monasterio exclusis excommunicatis et interdictis, diuinis officiis interesse, paci quoque et tranquillitati uestre paterna in posterum sollicitudine providere uolentes, auctoritate apostolica prohibemus ne infra clausuras locorum seu grangiarum uestrarum nullus rapinna seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem temere, capere uel interficere seu uolentiam audeat exercere. Preterea omnes libertates et

inmunitates a predecessoribus nostris Romanis pontificibus ordini vestro concessas nec non libertates et exceptiones secularium exactionum a regibus et principibus vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas auctoritate apostolica confirmamus. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat prefatum monasterium temere perturbare aut eius professiones auferre vel ablatas retinere, minere seu quibuslibet vexationibus fatigare set omnia integra conserventur earum pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt usibus omnimodis pro futura, salva sedis apostolice auctoritate. Siqua igitur in futurum ecclesiastica secularis V.^e persona hanc nostre constitutionis paginam sciens contra eam temere venire temptaverit [...] commonita nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit potestatis honorisque sui dignitate careat reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris Nostri Ihesu Christi aliena fiat atque in extremo examine districte subiaceat [...] cunctis autem eidem loco sua iura servantibus sit pax Domini Nostri Ihesu Christi quatinus et hic fructum bone actionis percipiant et aput [...] iudicem premia eterne pacis invenient, amen, amen, amen.

Eidem privilegio Sanctius de Bolleya, procuratoris episcopi Oscensis, pro ipso in audiencia publica contradixit timens ipsi episcopo per istud privilegium aliquod preiudicium generari. Quod tandem post varias et multiplices disceptationes longo tempore habitas, de mandato domni Octoviani, Sancte Marie in Via Lata dyachoni, cardenalis a domino pape auditoris, concessi ea conditione absolvit ut prefato episcopo super questionibus motis inter eos per predictum privilegium nullum preiudicium generetur. Quod pars altera promisit firmiter coram nobis. In cuius rei testimonium presentes litteras fieri fecimus et proprio sigillo muniri.

Datum Lugduni, XIII.º kalendas februarii, pontificatus domini Innocencii pape VIII.º anno tercio.

537

1246, febrero

Miguel de Nisano y su mujer, Sancha, habitantes de Huesca, venden un campo en el término de Jara al prior Pedro Pérez.

A. 2-447. Documento muy borroso.

In Dei nomine. Notum sit cunctis quod nos Michael de Nisano et uxor mea Sancia, habitantes Oscenses, vendimus vobis dompno P. Petri, Oscensis priori, unum campum nostrum quem habemus Osce, in termino d'Exarea. Qui afrontat in una parte in vinea Ospitalis; in secunda parte in campo Petri de Ontinnena et in barranco [...] in alteris autem partibus in campo domus Helemosine Oscensis. Sicut enim predictae afrontaciones continent undique et circundant campos predictos, sic vendimus vobis imperpetuum et integre cum introytibus suis et exitibus, cum omni iure suo, videlicet pro I kaficium tritici Oscensis mesure quod ex vobis in continenti recepi nostre voluntati. Unde volumus firmiter [...] ut [...] ut habeatis predictum salvum, liberum et securum, perpetuum et quietum in hereditatem, dan [di], vendendi aut impignorandi vel quicquid inde vos et succesores vestri facere volueritis tanquam de vestra hereditate propria nunc et semper. Et damus vobis fidanciam salvitatis de predicto campo qui vobis et vestris hoc habere faciat possidere pacifice vos et succesores vestri, sicut est expressum, per forum et consuetudinem Osce: Michaellem de Ara, civem Oscensem, et nos ipsos cum ei in simul et aboltas, tamen si aliquis vos aut succesores vestros de predicto campo eicere voluerit, predictus fideiusor et nos ipsi cum eo aboltas, mitat vobis et securet alio tan bono campo in tan convenienti loco in eodem termino, vel solvat vobis et vestris dictum campum per forum Osce, ut superius est expressum.

Sunt testes h[ui]us rei: [...] de Rodellar, habitantes Osce.

Aliala I quarta vini.

Actum est hoc mense februarii, [...] era millesima LXXX.^a IIII.^a.

Martinus Guasqui hoc scripsit et hoc sig+num fecit.

538

1246, marzo, 15. Lyon

Inocencio IV dispensa al obispo y al capítulo oscenses de la obligación de dar beneficios y pensiones a los provistos de letras apostólicas.

A. 2-723. Falta el sello.

Innocentius, episcopus, servus servorum Dei. Venerabili fratri episcopo et dilectis filiis Capitulo Oscensi, salutem et apostolicam benedictionem. Vestris supplicationibus inclinati auctoritate vobis presentium indulgemus ut nulli de cetero teneamini de beneficio vel pensione, per litteras apostolicas providere nisi expressam fecerint de hac indulgentia mentionem, nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere vel ei a usu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis Dei et Beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Lugduni, idus martii, pontificatus nostri anno tertio.

539

1246, marzo, 19

Don Guiraldo Amiós, en nombre del castellán de Amposta, recibe de los espondaleros del testamento de Pedro Maza, difunto, el castillo y la villa de Azara, por los que paga mil morabetinos.

B. *Libro de la cadena*, n.º 963, p. 503.

[P]ateat universis quod nos dompnus Guiraldus Amios, tenens vices castellani de Amposta, cum assensu et voluntate fratris P. de Alcalano, comendatoris Cesarauguste, et fratris Iohannis Petri, comendatoris Osce, fratris Egidii, comendatoris de Barbastro, et fratris Petri Lupi de Anero, comendatoris de Salellis, et fratris Arnaldi de Spallarch, et fratris Eximini, capellani nostri predicti castellani et aliorum fratrum Hospitalis qui sunt presentes, recipimus a vobis dompna Costancia, matre quondam dompni Petri Maçe, et a vobis A. de Lacu, sacrista Oscensis, pro vobis et pro domno V., Oscensi episcopo, spondalariis testamenti dompni Petri Maçe, cui sit requies, castrum et villam de Azara cum omnibus pertinenciis suis. Et est sciendum quod in continenti damus vobis mille morabetinos pro solutione dictorum castrum et ville et ad solvendam quodam alia debita predicti Petri Maçe; promittimus in super quod, facta extimatione aliarum hereditatum suarum, demus vobis illam partem quam nos contigerit pro solido et libra, ratione illius castrum et ville, ad complendum testamentum

supradictum, prout plenius continetur in testamento dicti P. Maça, et hanc solutionem faciemus vobis vel cui mandaveritis usque ad tres menses ex quo a venerabili patre nostro V., Oscensi episcopo, et a dompna Costancia et a dicto sacrista vel a duobus ex vobis vel ab uno castellanus de Amposta vel tenens vices eius fuerit requisitus. Et si forte aliquo casu contingente non daremus vobis vel cui vel quibus mandaveritis illam partem quem vos contigerit, sicut superius est expressum, reddamus vobis pacifice et quiete dictum castrum et villam de Azara in eodem statu et cum eisdem annis sicut nos recipimus et vos reddatis nobis mille morabetinos quos modo a nobis recipitis in presenti. Promittimus etiam et obligamus nos vobis quod si forte nos non reddemus vobis castrum et villam predictam in pace et sine lite, sicut dictum est superius, teneamur vobis reficere omnes expensas et missiones quas vos faceritis in iudicio vel extra iudicium ob culpam nostram ratione dicti castri. Et ad maiorem itaque securitatem vestram et firmitatem damus vobis fideiussores qui omnia supradicta et singula complere faciant et in omnibus observare, ut superius est expressum: dompnum Rodericum de Liçana et dompnum Egidium de Atrosilio, obligantes vobis omnia bona Hospitalis Ihesolimi. Et nos predictus Rodericus de Liçana et Egidius de Atrosilio constituimus nos fideiussores ad preces venerabilium Guiraldi generentis vices castellani de Amposta et aliorum comendatorum et fratrum predictorum, promittentes quod simus vobis boni fideiussores et legales et faciamus complere omnia et singula supradicta.

Sunt testes huius rei: Raymundus de Labarta, miles, et Guillelmus Peregrini, canonicus Oscensis.

Actum est hoc XIII.º kalendas aprilis, era M.ª CC.ª LXXX.ª IIII.ª.

Martinus Guasqui, Oscensis notarius, mandato predictorum et assensu, hec scripsit signumque sui apposuit.

540

1246, marzo, 21

El obispo Vidal da a Martín López de Riglos unas casas y heredades en Siétamo por un tributo anual de dos morabetinos alfonsinos a Santa María de Salas.

A. 6-301. Carta partida por ABC.

Pateat universis quod nos Vitalis, Dei gratia Oscensis episcopus, ob multa et grata servicia que vos Martinus Lupi de Rigulis fecistis nobis et ecclesie nostre et que adhuc vos facere speramus, damus vobis ad tributum dum nos Oscensis ecclesie prefuerimus *et vos vixeritis*, domos et hereditatem de Setomo, quas domos et hereditatem Guillelmus de Alchala dedit ecclesie Sancte Marie de Salis pro servitio unius lampadis, videlicet quasdam domos que affrontant ex duabus partibus in domibus Eximini Lupi; et duas placias que fueret columbaria, que affrontant in ademna Eximini Lupi; et quandam vineam que est in Perpio, que affrontat in vinea que fuit Egidii de Podio et in vinea que fuit Enneci de Boleya; et unum ortum qui affrontat in orto Sepulcri et in orto filiorum de Clavero; et alium ortum qui affrontat in orto Martini Gonçalbi et in via publica; et alium ortum ad illos Latoneros, qui affrontat in orto Sancii de Novals et in via publica; et alium ortum a la Fonteciella, qui affrontat in orto Martini Gonçalbi et in via publica; et alium ortum a la Vite, qui affrontat in orto Sancii de Novals et in campo Guillelme de Garcia Artero; et unum campum in Abaser, qui affrontat in campo E. Lupi et via publica; et alium campum qui dicitur la Faxe de los Salces, qui affrontat in campo M. Gonçalbi et in campo E. Lupi; et alium campum a la padul, qui affrontat in campo M. Gonçalbi et in campo E. Lupi; et alium campum ad vineam de Laçaqui, qui affrontat in campo magistri et in via publica; et alium campum in via de molino, qui affrontat in campo Sepulcri et in campo E. Lupi; et alium campum ad illam Almacuara, qui affrontat in campo E. Lupi et in campo M. Gonçalbi; et alium campum in via de Rivo, qui affrontat in campo E. Lupi; et alium campum ad illam Alcantaram, qui affrontat in campis E. lupi; et alium campum ad Algorri, qui affrontat in campo S. de Novals et in illa Costa; et alium campum in illo sasso, qui affrontat in campo M. Gonçalbi et in campum de Castillon; et alium campum ad illum molendinum de Castillon, qui affrontat in campo S. de Novals et in rivo; et alium campum in via de Castillon, qui affrontat in campis E. Lupi; et alium campum in valle de Rey, qui affrontat in campo S. de Novals et in campo E. Lupi; et alium campum in Pellizes, qui affrontat in campo confratrie de Sallellis et in campo S. de Novals; et alium

campum in Plano de Cortes, qui affrontat in campo E. Lupi et in campo S. de Novals; et alium campum in valle Furni, qui affrontat in campo E. lupi quem tenet Dominicus de domna Boneta et in alium campum E. Lupi; et alium campum qui est a la padul, qui affrontat in campo Petri Magistri et in campo M. Gonçalbi; et alium campum in Trasmont, qui affrontat in campo S. de Novals et in campo E. Lupi; et alium campum ad Alcantara, ultra rivum, qui affrontat in rivo et in via publica; et alium campum ad Perpío, qui affrontat in campo S. de Novals et in vinea confratrie de Salellis; et unam aream, qui affrontat in area M. Gonçalbi et aream Eximini Lupi; et aquam que pertinet ad predictam hereditatem omnibus diebus sabbatis, scilicet arravam et mediam infra diem et noctem. Ita videlicet quod quamdiu nos preverimus ecclesie Oscensi et vos *vixeritis* teneatis dictas domos et hereditatem pro nobis et ecclesia Sancte Marie de Salis, et detis nobis quolibet anno in festo Assumptionis Beate Marie, duos morabetinos Alfonsinos et statim cum nos defierimus presse ecclesie Oscensis *vel statim cum vos mori contigerit set in vita nostra decesseritis* revertant dicte domus et hereditas ecclesie Sancte Marie de Salis cum omni melioramento quod ibi feceritis. Si autem vos nolletis nobis solvere dictos duos morabetinos quolibet anno, ut dictum est, dum tenueritis domos et hereditatem predictam in continenti nos possimus recuperare dictam hereditatem et domos et ea vobis auferre.

Et ego Martinus Lupi predictus, recipio a vobis domno V., Dei gratia Oscensi episcopo, predictam donationem sub conditionibus supradictis, promittens vobis omnia supradicta attendere et complere bona fide sine fraude. Et dono vobis fideiussorem qui omnia supradicta et singula vobis faciat attendere fideliter et complere: Petrum de Camino, civem Oscensem, et me cum eo in simul et utrumque pro toto.

Huius rei testes sunt: A. de Lacu, sacrista Oscensis, et Dominicus de Aviego, qui habitat in Berbegal.

Quod est actum XII.º kalendas aprilis, anno Domini M.º CC.º XL.º sexto. Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †.

Sig†num Petri Andree, publici Oscensis notarii, qui hoc scripsit cum dictionibus suprapositis in secunda linea, ubi dicitur «et vos vixeritis», et

cum una dictione supraposita in XX.^a linea, ubi dicitur «vixeritis», et cum dictionibus suprapositis in XXI.^a linea, ubi dicitur «vel statim cum vos mori contigerit set in vita nostra decesse», et cum litteris suprapositis in XXII.^a linea, ubi dicitur «ritis», die et anno prefixis.

541

1246, abril, 5

Gil de Jaca y su mujer, Ferrera, traperos de Huesca, dan a Santa María de Salas un censo anual de doce dineros jaqueses por unas casas suyas en el almudí viejo del rey.

B. *Libro de la cadena*, n.º 44, p. 18.

Publicado por Pedro Aguado Bleye, *op. cit.*, doc. LXXII, p. 88.

[N]overint universi quod ego Egidius de Iaca et uxor eius Ferraria, draperii Oscensis. Placuit nobis, obtimo corde et gratuita voluntate et in presencia bonorum hominum, non seducti nec coacti, set scienter et consulte, pro nobis et omnibus nostris, damus et offerimus cum hoc presenti instrumento perpetuo valituro ecclesie Beate Marie de Salis, omni tempore, annuatim per imperpetuum mense ianuarii, XII denarios denarios (*sic*) laccenses monete bone et firme censuales in illis casis nostris deorsum Almodi Vetulo domini regis. Que affrontant in prima parte in via publica; in secunda et tercia parte in casis dompni Martini de Perola; in quarta vero parte in casis Raimundi de Tremp. Sicut iste iamdicte affrontationes predictas casas undique circundant, ita ponimus et constituimus ibi predictos XII denarios censuales de tributo quod ecclesia Sancte Marie de Salis habeat et percipiat eos ibi per in perpetuum, in remissione animarum nostrarum et in remissione omnium predictorum nostrorum, et nos vel aliquis alius homo vel femina istius seculi unquam decetero pro nobis aut in voce sive in nomine nostro predictos XII denarios de tributo minuere non possimus aliqua ratione vel voce, quia volumus firmiter et mandamus quod in predictis casis ecclesia Sancte Marie de Salis habeat annuatim et percipiat predictum tributum pacifice et sine aliqua occasione per cuncta secula.

Testes huius rei sunt: Petrus de Luna, draperius, et Donat Gascon, mercerius, cives Oscenses.

Quod est actum mense aprilis, V.^e diebus intratis, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a IIII.^a.

Mandato omnium predictorum Raimundus de Benasch, publicus Oscensis notarius, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

542

1246, abril, 11

Nicolás y Gil, hijos de Pedro de Nicolás y de Sancha, habitantes de Almuniente, reconocen haber recibido del prior Pedro Pérez cuarenta y cinco sueldos jaqueses por dos viñas en el término del Plano de dicho lugar.

B. *Libro de la cadena*, n.º 1025, p. 547.

[N]overint universi quod nos Nicholaus et Egidius, filii quondam Petri Nicholay et Sancie, uxoris sue, qui habitamus in Almunien, ambo in simul et utrique pro toto, per nos et omnes nostros, in presentia bonorum hominum, bonis cordibus et gratuitis voluntatibus et sine aliquo conquerenti, absolvimus et ex toto perpetuo diffinimus vobis dompno P. Petri, priori Oscensis, et vestris successoribus et Oscensis Helemosine, omnem petitionem et demandam quam nos vel nostri vel aliquis alius, nomine vel voce nostra vel nostrorum, possemus a vobis vel a vestris successoribus sive a Helemosina Oscense facere unquam aliquo tempore de illis duabus vineis que sunt in Almunien, in termino de lo Plano, quas Petrus Noves, consanguineus noster, dimisit et dedit Oscensis Helemosine in suo testamento; et totum ius, voces et actiones reales et personales que in ipsis habemus vel habere debemus vel habere possumus vel possemus quolibet modo vel qualibet ratione. Quarum vinearum una affrontat in prima parte in via publica; in secunda parte in vinea Iohannis Alamançon; in tercia parte in rivo; in IIII.^a vero parte in vinea Iohannis Lupi de Albero. Altera vinea affrontat ex duabus partibus in vinea Iohannis Lupi de Albero; in tercia parte in via publica; in IIII.^a vero parte in rivo. Pro hac autem diffinitione et absolute confitemur nos recepisse a vobis predicto priore triginta quinque solidos denariorum laccensium monete bone et firme de quibus omnibus nos concedimus bene paccatos nunc et in perpetuum ad nostras

proprias voluntates; qua propter volumus et concedimus ut ab hac die in antea qua presens carta scribitur, habeatis, teneatis et possideatis vos et succesores vestri et Oscensi Helemosina dictas vineas totas integre cum aquis et arboribus, introitibus et exitibus et melioramentis factis in eis et faciendis et suis pertinentiis universis a celo in abyssum, franchas, salvas, liberas et solutas, ad faciendum vestras proprias voluntates in perpetuum et sicut ad utilitatem et salvamentum vestrum et vestrorum succesorum et Oscensis Helemosine melius, firmiter vel utilius potest dici vel intelligi ullo modo et sine petitione, demanda vel contrarietate quam in ipsis vel de ipsis nos vel nostri vel alius, nomine aut voce nostra vel nostrorum, vobis vel vestris sucesoribus vel etiam Oscensis Helemosine facere de cetero unquam aliquo tempore nullatenus valeamus. Ad maiorem autem securitatem vestram et vestrorum succesorum et Oscensis Helemosine, damus vobis fideiussorem de redra de predicta absolute et diffinitione de nobis et de omnibus hominibus et feminis istius seculi, per consuetudinem et forum Osce, et qui omnia et singula antedicta ex parte nostra et omnium nostrorum teneri et servari faciat firmiter et inviolabiliter in perpetuum: Albarum de Azlor, filium quondam domni Albaro de Azlor, militis, et nos cum eo in simul et unumquemque pro toto.

Huius rei testes sunt: Egidius de Taylla Huerço et Thomas de Artieda, cives Oscenses.

Quod est actum tercio idus aprilis, era M.^a CC.^a LXXX.^a quarta.

Signum Petri Andree, publici Oscensis notarii, qui hanc cartam scripsit cum una dictione supraposita in quartadecima linea, ubi dicitur «in perpetuum», die et era prefixis, et cum duabus dictionibus suprapositis in duodecima linea, ubi dicitur «in antea».

543

1246, mayo, 20

El caballero Berenguer de Aguas y su mujer, Jordana, y Pedro Garcés y su mujer, Sancha, venden a Sancho de Guaso, preceptor de la casa del Temple de Huesca, un molino en Chimillas, por tres mil cien sueldos jaqueses, con

la obligación de tributar anualmente tres cahices de trigo y tres de ordio a la prepositura de la catedral.

A. 2-165.

In Christi nomine et eius gratia. Manifestum sit omnibus presentibus et futuris quod nos dompnus Berengarius de Aguas, miles, et dompna lordana, uxor eius, et Petrus Garcez, filius quondam domini Garssie de Ayerbe, et domine Sancie, uxoris sue, nos dicte omnes in simul et unusquisque nostrum pro toto, cum assensu et voluntate domine Berengarie, uxoris Martini Petri de Banaston, sororis mei dicti Petri Garcez, cum presenti carta perpetuo valitura, in presencia proborum hominum, bonis cordibus et gratuitis voluntatibus et sine aliquo conquerenti, per nos et omnes heredes et successores nostros, vendimus et de presenti tradimus in perpetuum vobis, fratri Sancio de Hueso, preceptori domus Milicie Templi de Osca, et per vos eidem domui et ordini Milicie Templi et universsis fratribus eiusdem ordinis presentibus et futuris, quondam molendinum nostrum quem habemus in termino de Gimellis, totum integre et sine aliquo nostro nostrorumque retentu, videlicet cum solis et parietibus suis, et rotis et groneis et canalibus et universsis aliis apparamentis suis et çut et cequis et saltu et aquis et aqueductibus, campis, ortis et sotis et arboribus fructiferis et infructiferis et melioramentis factis et faciendis, heremum et populatum, a celo in abissum, cum ingressibus et egressibus suis et cum omnibus et singulis aliis iuribus et pertinençis que ad predictum molendinum perretinent vel possunt aut debent modo aliquo pertinere; et sicut affrontat ex duabus partibus in rivo de Ysola, et in tercia parte in campo Sancii de Boyl et in campo Raymundi de Labarta, militis, et in quarta parte in soto Guillelmi de Aruex, militis. Et sicut nos ipsum molendinum et alia omnia et singula antedicta melius plenius habemus vel habere debemus quolibet modo vel qualibet ratione pro precio placibili quod nobis et vobis bene placuit, videlicet pro tribus milibus et centum solidos denariorum laccensium monete bone et firme quos a vobis dinumerando confitemur omnes integre recepisse et ex quibus omnibus nos concedimus bene paccatos nunc et in perpetuum ad nostras proprias voluntates. Predictum tamen molendinum vobis vendimus tali pacto quod vos et successores vestri et

quicumque post vos vel vestros de cetero dictum molendinum habuerit vel tenuerit quoquo modo detis singulis annis in festo Sancti Marie median-
tis augusti pro tributo dicti molendini Oscensis Prepositure in perpetuum
tria kaficia pulcri et boni tritici et tria kaficia pulcri et boni ordeï menssure
Oscensi, in pace et sine aliquo contradicto; et hoc faciendo habeatis, te-
neatis et possideatis, melioretis et expletetis dictum molendinum et alia
omnia et singula antedicta ab hac die qua presens carta scribitur mananti
integre et in pace et ricut racione emptionis vestre ad utilitatem et salva-
mentum vestrum et successorum vestrorum et ordinis Milicie Templi et
fratrum eiusdem presentium et futurorum, melius, firmitus et utilius potest
dici vel intelligi ullo modo franche, salve, libere et solute, ad dandum, ven-
dendum, inpignorandum, alienandum et ad omnes vestras et vestrorum
successorum et ordinis Milicie Templi voluntates cui et quibus volueritis
perpetuo faciendas, salvo tamen in perpetuum Oscensis Prepositure tributo
superius nominato. Ad maiorem autem vestram et vestrorum successorum
et ordinis Milicie Templi securitatem ac firmitatem, damus vobis fideiusso-
res salvitatis de predicto molendino et aliis omnibus et singulis antedictis
que vos vendimus, de nobis etiam de omnibus hominibus et feminis istius
seculi, per consuetudinem et forum Osce: Fortunium Lupi de Avenna, mili-
tem, et lordanum de Aviçanda et Michaellem de Aguas, generum eius, cives
Oscenses, et nos cum eis in simul et unumquemque pro toto. Ita etiam
quod siquis de cetero vos vel successores vestros vel fratres Milicie Templi
presentes vel futuros eicet vel vellet eicere de predicto molendino vel de
aliis omnibus et singulis antedictis vel aliquid ex ipso molendino vel de aliis
predictis minueret vobis vel successoribus vestris vel ordini Milicie Templi
vel vellet minuere, nos et fideiussores predicti faciamus vos et successores
vestros et ordinem Milicie Templi et fratres eiusdem presentes et futuros,
habere et possidere ipsum molendinum et alia omnia et singula antedicta
salve, integre et secure vel demus vobis atque successoribus vestris et
ordini Milicie Templi et fratribus eiusdem presentibus et futuris, alium tam
bonum molendinum cum tot et tambonis campis et ortis et aliis pertinen-
tiis et sotis quot habet predictum molendinum quod vobis vendimus et in
loco tam utili et tam competenti vobis et successoribus vestris et ordini
Milicie Templi, et faciamus illum vos et successores vestros et ordinem

sepedictam et fratres eiusdem presentes et futuros, habere et possidere saluum, integre et securum, secundum consuetudinem et forum Osce. Nos autem predicti fideiussores, Fortunius Lupi de Avenna, miles, lordanus de Aviçanda et Michael de Aguas, hanc fideiussionem libenter facientes, constituimus et concedimus nos fideiussores vobis predicto fratri Sancio de Hueso et successoribus vestris et ordini Milicie Templi et fratribus eiusdem presentibus et futuris, in omnibus et per omnia, sicut superius continetur.

Huius rey testes sunt: Michael de Ayerbe et Bentura, filius quondam Terrem Pictatoris, carnifices Osce.

Quod est actum terciodecimo kalendas iunii, era M.^a CC.^a LXXX.^a quarta.

Aliala paccata constitit viginti solidos denariorum laccensium monete bone et firme.

544

1246, mayo, 26

El prior Esteban y los clérigos de Alquézar nombran a Juan Martínez procurador suyo en la curia romana en el pleito con el abad de San Juan de la Peña sobre la iglesia de San Juan de Matidero.

B. *Libro de la cadena*, n.º 376 bis, p. 199.

[P]ateat universis quod nos S[tephanus], prior, et clerici de Alqueçar, constituimus te Iohannem Martini procuratorem nostrum in curia Romana ad impetrandum et contradicendum et iudices eligendum et specialiter contra abbatem et conventum Sancti Iohannis de Pinna, super ecclesia Sancti Iohannis de Matirero et rebus aliis super quibus nobis iniuriantur, et ad faciendum omnia super istis que debent facere legitimus procurator, ratum et firmum habentes quicquid parte super hiis procuratum fuerit sive actum.

Huius rey testes sunt: Vincencius de Gyamar, presbiter, et I. de Bacuna.

Actum est hoc VII.º kalendas iunii, anno Domini M.º CC.º XL.º sexto.

Constantinus, presbiter, signum qui hoc scripsit die et anno prefixis.

545

1246, mayo, 28

Nuevo instrumento de procuración para Juan Martínez de Alcañiz.

B. *Libro de la cadena*, n.º 375, p. 199.

[P]ateant universis quod nos S[tephanus], prior, et clerici de Alqueçar constituimus te Iohannem Martini de Alcaniz procuratorem nostrum in curia Romana ad impetrandum et contradicendum et iudices eligendos et specialiter contra abbatem et conventum Sancti Iohannis de Pinna, super ecclesia Sancti Iohannis de Matirero et rebus aliis super quibus nobis iniuriantur, et ad faciendum omnia super istis que debet facere legitimus procurator, ratum et firmum habentes quicquid parte super hiis procuratum fuerit sive actum. In cuius rey testimonium presentem paginam nostri comunis sigilli munimine duximus roborandam.

Actum est V.º kalendas iunii, anno Domini M.º CC.º XL.º sexto.

546

1246, agosto, 24

Don Bertrán de Bielsa, caballero, concede al caballero don Sancho de Orós y a su mujer, doña Alamanda, el paso de una acequia por su heredad de Buñales. A. 7-35.

Notum sit cunctis presentibus et futuris quod ego dompnus Bertrandus de Bielsa, miles, per me et per omnes meos, dono et concedo vobis, dompno Sancio de Oros, militi, filio quondam dompni Sancii de Oros, defuncti, et uxori vestre dompne Alamande, illam passatam de illa cequia de aqua et de illa azut qui transit per nostram hereditatem de illa Vintema et vadit ad illum nostrum molendinum de Bugnals; et volo et concedo vobis quod de cetero dicta aqua et dicta azut et dicta cequia transeat per dictam nostram hereditatem, ita sicut hodie transsit, sine aliquo impedimento; et habeatis, teneatis et possideatis dictam passatam aque et dictam cequiam et dictam azut totam francam, quietam et securam, vos et filii vestri et omnis generacio et posteritas vestra et qui dictum molendinum de cetero habebit

et possidebit per secula cuncta sine aliquo interdico et meo meorumque impedimento et nullius persone viventis sicut melius potest dici et intelligi vestro vestrorumque salvamento profectui et honori. Et eciam volo et concedo vobis quod possitis capere terram vel petram vel hiespites opus de illa zut et de illa cequia in nostra hereditate de la Vintema, non tallando ibi nullos arbores nec desfaciendo ibi nullos alaceres nec tapias nec discohoperiando domos nec faciendo ibi dampnum aliquot. Ad maiorem autem securitatem et confirmacionem vestram dono vobis fidanciam salvitatis de predicta cequia et azut aque que vobis dono et concedo predictam hereditatem nostram que vobis et vestris faciat illam tenere et possidere semper, sicut superius continetur, in omnibus et per omnia, per fuerum Osce: dompnum Sancium de Torres Secas, socium meum, et meipsum cum illo in simul et aboltas.

Testes sunt huius rey: dompnus Martinus d'Ahuero et dompnus Marchesius de Monzon, frater dompni Bernardi Marchesii, iusticie Oscensis.

Quod est actum VIII.º die exiente mensis augusti, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a IIII.^a.

Andreas Iarrinus, Oscensis scriptor, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

547

1246, agosto

Hugo Martín y su mujer, Pictavina, conceden a Pascual de Masorra y a su mujer, Marta, cuatro viñas, dos campos y un huerto en Coscollano por un tributo anual de dos cahíces de trigo y uno de ordio.

A. 4-838. Carta partida por ABC.

Notum sit cunctis quod ego Ugo Martini et uxor mea dompna Pictavina, in presencia bonorum hominum, damus ad tributum vobis, Paschasio de Masorra et uxori vestre Marte, IIII.^{or} vineas et duos campos et unum ortum quas nos habemus in villa de Coscollano et in suis terminis; tali pacto quod vos de cetero teneatis et laboretis omnes supradictas hereditates bene et sine inganno, omnibus diebus vite nostre, et detis inde tributum nobis

et nostris unoquo anno II kaficia tritici et I kafiz ordei measure Osce, pulcra cibaria et munda; et hoc adimplendo, teneatis et possideatis et explectetis totum in pace, omnibus diebus vite nostre; post finem vero dierum nostrorum, omnes supradictas hereditates, integre et sine diminucione, revertantur ecclesie Sedis Osce, sicut a nobis facere debent.

Et ego Paschasius de Massorra qui sum predictus, pro me et uxore mea predicta, que non est presens, in presenti, obtimo corde et voluntate, recipio a vobis dompno Ugo Martini et uxori vestre dompne Pictavine supradictas hereditates ad tributum pro supradictis conveniis, et promito vobis et ecclesie supradicte adtendere et complere omnia supradicta et singula sua racione bona fide et sine fraude, sicut superius est expressum.

Huius rey testes sunt: Petrus Arnaldi de Stella et Arnaldus Barbini.

Fuit hoc mense augusti, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a IIII.^a.

Arnaldus Duhet scripsit et hoc sig^tnum fecit.

548

1246, noviembre, 13

García Pérez, prepósito, concede a Aznar de Gaza, a su mujer y a su hijo, y a Gil de Gaza y a su mujer, un campo de la catedral en el término oscense de Monzú.

A. 4-816. Carta partida por ABC.

In Dei nomine. Pateat universis quod ego dompnus G. Petri, Oscensis prepositus, cum asensu et voluntate domni V., Dei gratia venerabilis Oscensis episcopi, P. Petri, prioris, tociusque eiusdem ecclesie conventus, dono vobis ad plantandum, Azenario de Gaza et uxori vestre Marie et filio vestro Dominico, et vobis Egidio de Gaza et uxori vestre Domege, unum campum Claustri Osce ad plantandum ad medietatem in termino de Montzur, ab isto proximo mensse ianuarii venturo usque in VI.^{ex} annos continuos. Ita quod collecto inde fructu nostro et levato quo modo est in campo ipso seminato usque ad proximum mensse augusti ex tunc plantetis ipsum campum vinea et avignetis eum de proximo augusto in antea pacifice et secure ad medietatem, et custodiat is ipsum deinde et laboretis eum tamen

in anno cavare in primis tribus annis in aliis autem sequentibus annis bis in anno cavare et custodire sicut oportet usque ad terminum supradictum et de proximo mense ianuarii post mensse augusti proximum transactum usque in V.^e annos completos, videlicet in fine termini dividatur campus sive mallolus qui tunc fuerit factus vinea in duas partes et vos dividatis ipsum et nos quod possimus tunc eligere partem quam voluimus meliorem ad opus nostri et ecclesie Oscensis sine contradictione et diminutione pacifice et quiete. Predictus vero campus afrontat ex una parte in campo Dominici de Alchezar; in aliis duabus partibus in Algendegas; in IIII.^a autem parte in mallolo Martini, servientis dompni Gilberti Rotundi. Supradicto autem campo fuit mallolo post dictum terminum V.^e annorum diviso et asignato inter nos in duas partes, sicut superius est expressum et fieri debet ex tunc habeant unusquisque partem suam libere et quiete omni tempore ad faciendum ex ipsis partibus eorum proprie voluntati sicut fuerit divisum et terminatum tunc temp *(sic)* temporis, sicut multociens est predictum.

Et nos predicti Aznar et Egidius de Gaza et Dominicus, per nos et per uxores nostras predictas, cum gratiarum actione recipimus a vobis G. Petri, venerabili preposito supradicto, cum auctoritate et asensu domini episcopi, prioris et conventus Oscensis, campum antedictum ad plantandum vineam cum conditionibus antedictis. Et damus vobis fidañciam securitatis qui ex parte nostra omnia et singula supradicta vobis teneri faciat et observari fideliter usque ad terminum supradictum, sicut superius est expressum: Martinum de Arascos, habitantem Osce, et nos ipsis cum eo in simul et aboltas.

Sunt testes hufiu[s] rei: Dominicus de Artasona et Bartolomeus de Scusabot, civis Oscensis.

Martinus Guasquin, notarius Oscensis, hanc cartam idus novembris in Capitulo Oscensi scripsit, mandato predictorum et asensu, et hoc sig(*espacio en blanco*)num fecit, era M.^a CC.^a LXXX.^a IIII.^a.

1246, noviembre, 27

El preposito García Pérez, con el consentimiento del obispo, el prior y el capítulo oscenses, concede a Martín de Arascués y a su esposa, María, unas casas en Huesca por un tributo anual de seis sueldos.

A. 4-561. Carta partida por ABC. Manchas de humedad.

Noverint universi quod ego G. Petri, Oscensis prepositus, cum assensu et voluntate venerabilis domni V., Dei gratia Oscensis episcopi, et P. Petri, prioris, et totius Oscensis Capituli, per me et omnes successores meos, gratis et spontanea voluntate, dono et concedo et de presenti trado vobis Martini de [...] [et uxore] vestre Marie et vestre posteritati et proieniei in perpetuum ad tributum, quasdam domos predictae Prepositure que sunt in Osca, in barrio de [...] in prima parte in via publica; in secunda parte in domibus Martini de Alfaque et fratrum suorum; in tertia parte in domibus Lazari Molendinario [...] parte in domibus de los de Cervigal. Tali conditione quod predictas *domos* melioretis et reparetis et quod [...] vestri et quicumque post vos vel vestros ipsas domos habuerit vel tenuerit quoquo modo, detis mihi et meis successoribus et Prepositure Oscensis, singulis annis imperpetuum in festo Omnium Sanctorum, pro tributo dictarum domorum sex solidos bonorum denariorum illius videlicet monete que sit firmata a domino rege in Aragonia et curribilis in pane et vino sine aliqua contradictio. Et hoc faciendo habeatis, teneatis et possideatis ipsas domos totas integre cum introitibus et exitibus, aquis et suis pertinentiis universis a celo in abissum ab hac die qua presens carta [scribitur] in antea, sicut ad utilitatem et salvamentum vestrum et vestrorum melius, firmiter et utilius postest dici vel intelligi ullo modo franche, salve, libere et solute, ad dandum, vendendum, impignorandum, alienandum et ad omnes voluntates vestras et vestrorum cui et quibus volueritis perpetuo faciendas, exceptis militibus et infantionibus et personis religiosis, deiectis et leprosis; salvo tamen imperpetuum mihi et meis successoribus et Prepositure predictae tributo superius nominato. Hoc etiam intellecto quod quandocumque vos vel vestri dictas domos venedere volueritis illud scire michi et meis successoribus per decem dies antea faciatis, et si eas emere voluerimus

habeamus ipsas minus decem solidos quam alius ullus homo sin autem vendatis eas cui et quibus volueritis, exceptis omnibus prenominatis personis, salva mihi et meis successoribus et Prepositure Oscensis fatiga predicta decem dierum imperpetuum et salvo tributo superius nominato.

Et nos predicti Martinus de Arasquos et Maria, uxor eius, cum gratiarum accionibus, per nos et omnes nostros, recipimus a vobis predicto preposito dictas domos quas nobis ad tributum datis et conceditis sub condicionibus antedictis, et promittimus vobis et vestris successoribus dictum tributum annuatim, ut dictum est, persolvere et omnia et singula antedicta attendere fideliter et complere.

Actum est hoc in pleno Capitulo Oscensi, quinto kalendas decembris, anno Domini M.^o CC.^o XL.º sexto, presentibus Petro Lupi de Sacristia et Eximino de Murello, civibus Osce, adhoc testibus convocatis.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †.

Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo subscribo †. Ego Petrus Andree, publicus Oscensis notarius, de mandato domni G. Petri, Oscensis prepositi, et vice et loco ipsius subscribo †. Ego Petrus Andree, publicus Oscensis notarius, de mandato domni A. de Lacu, sacriste Oscensis, et vice et loco ipsius subscribo †. Ego Petrus Andree, publicus Oscensis notarius, de mandato domni A. de Horna, archidiachoni de Sarra-
vol, et vice et loco ipsius subscribo †. Ego Petrus Andree, publicus Oscensis notarius, de mandato N., precentoris Oscensis, et vice et loco ipsius subscribo †. Ego Petrus Andree, publicus Oscensis notarius, de mandato S. de Certera, Oscensis camerarii et laccensis, et vice et loco ipsius subscribo †. Ego P., archidiachonus Vallensis, subscribo †.

Sig†num Petri Andree, publici Oscensis notarii, qui hanc cartam scripsit loco, die et anno prefixis.

550

1246, diciembre, 27

Sancho de la Certera, camerario de Huesca y de Jaca, concede a Martín de Arascués y a su mujer, Toda, unas casas de la Cámara en el barrio oscense del palacio de Maza por un tributo anual de siete sueldos.

B. *Libro de la cadena*, n.º 856, p. 445.

[N]overint universi quod ego S. de la Certera, archidiachonus Oscensis Camere et laccensis, cum assensu et voluntate venerabilis domni V., Dei gratia Oscensis episcopi, P. Petri prioris, et tocius Oscensis Capituli, per me et omnes succesores meos, bono corde et gratuita voluntate, dono et concedo et de presenti trado vobis Martino de Arasquos et uxori vestre Tote et vestre posteritati et progeniei in perpetuum ad tributum quasdam domos cum corrali eis contiguo predictae Camere que sunt in Osca, in barrio Palacii de Maça. Que domus et corrale affrontant in prima parte in via publica; in secunda parte in domibus monachorum de Pinnis de Andria; in tertia parte in aliis domibus Camere supradicte; in quarta vero parte in domibus Dominici Corneyl. Tali conditione quod predictas domos et corrale melioretis et reparetis et quod vos et vestri et quicumque post vos vel vestros ipsas domos et corrale habuerit vel tenuerit quoquo modo detis mihi et meis succesoribus et Camere predictae singulis annis in perpetuum in festo Sancte Marie mediantis augusti pro tributo predictarum domorum et corralis septem solidos bonorum denariorum illius videlicet monete que sit firmata a domino rege in Aragonia et curribilis in pane vino sine aliquo contradicto. Et hoc faciendo habeatis, teneatis et possideatis ipsas domos et corrale integre cum introitibus et exitibus, aquis et suis pertinentiis universis a celo in abyssum ab hac die qua presens carta scribitur in antea, sicut ad utilitatem et salvamentum vestrum melius, firmius et utilius potest dici vel intelligi ullo modo franche, salve, libere et solute, ad dandum, vendendum, impignorandum, alienandum et ad omnes voluntates vestras et vestrorum cui et quibus volueritis perpetuo faciendas, exceptis militibus et infansionibus et personis religiosis, deiectis et leprosis, salvo tamen in perpetuum mihi et meis succesoribus et Camere predictae tributo superius nominato. Hoc etiam intellecto quod quandocumque vos vel vestri dictas domos et corrale vendere volueritis illud scire mihi et meis succesoribus per decem dies antea faciatis. Et si eas et eum emere voluerimus, habeamus ipsas et ipsum minus decem solidos quam alius ullus homo, sin autem vendatis eas et eum cui et quibus volueritis, exceptis omnibus prenominatis personis, salva mihi et meis succesoribus et predictae Came-

re fatiga predicta decem dierum in perpetuum, et salvo tributo superius nominato.

Et nos predicti Martinus de Arasquos et Tota, uxor eius, cum gratiarum actionibus per nos et omnes nostros, recipimus a vobis predicto archidiacono dictas domos et corrale sub conditionibus antedictis; et promittimus vobis et vestris succesoribus dictum tributum, ut dictum est, persolvere et omnia et singula antedicta attendere fideliter et complere.

Actum est hoc in pleno Capitulo Oscensi, VI.º kalendas ianuarii, anno Domini M.^o CC.^o XL.º sexto; presentibus Iohanne de Arguis, cive Oscense, et Eximino Sancii, qui habitat in Nuevo, adhoc testibus convocatis.

551

1246, diciembre

Don Pedro, abad de Abrisén, reconoce que debe plantar una viña en la heredad de Abrisén que Jordana de Larbasa le entregó a tributo.

A. 6-394. Carta partida por ABC.

Notum sit cunctis quod ego don Petro, abbate de Abrisen, concedo et venio de manifesto ad vos dompna lurdana de Larbasa, quomodo vos dedistis mihi ad tributum illa vestra hereditate de Abrisen quod ego abeo ad facere in ea de melioramento in ea de festum Sancti Michaelis qui veni in duos annos che valeat C solidos ad agnitionem probi omnes in plantare vinea illo campo que est in illo vineario ultra fluvio et in alias causas; et propter hoc si ego non abeo completum dicto melioramento ad dictum tributum abeatis super me de pena de C solidos. Et ad maiorem autem securitatem dono vobis fidanzam que dictos convenios mihi *dictos denarios pacare* faciat attendere et adimplere pro ut dictum est superius: don P. Maior Homo et do Rodricho, filio dompna Oria, qui abittant in Abrisen et ego cum illos in simul et abboltas.

Testes sunt ex hoc suprascripto qui hoc viderunt et audierunt: don Fertugno de Garissa et don Fertugno de Sasa, qui abitant in Abrisen.

Actum est hoc mense decembris, era M.^a CC.^a LXXX.^a IIII.^a.

Blascho de Abrisen me scripsi et per literas divisi, cum suprascripto in VII.^a linea.

1246

El preposito García Pérez concede a Domingo de Cozos y a su mujer, Dominga, habitantes de Huesca, un campo de la catedral en el término de Balçencos.

A. Extravagantes, n.º 44. Carta partida por ABC.

Noverint universi quod ego G. Petri, prepositus Oscensis, cum asensu et voluntate domini mei V., Dei gratia Oscensis episcopi, P. Petri, prioris, totiusque conventus ipsius ecclesie, dono ad plantandum ad medietatem unum campum Claustri Osce in termino de Balçencos vobis, Dominicos de Cozis et uxori vestre Domenge, habitantibus Osce, ab isto mense novembris in quo sumus usque in V.º annos. Qui campus afrontat in una parte in campo Iohannis de Anso; in secunda parte in campo Iohannis Fipliphi; in tertia parte Garsie Fannanas; in IIII.ª parte in rivo. Ita quod habeatis dictum campum plantatum in vinea usque ad tres annos continuos, sicut decet plantare et postea et interim laboretis eum et custodiatis tamen in anno cavare in illis tribus annis in aliis autem duobus annis bis in anno cavare et custodire ipsum continue sicut oportet fideliter et integre. In fine vero predictorum V.º annorum, dividatur terra sive populato in duas partes et vos dividatis et ego possum eligere partem quam vellem ad opus ecclesie oscenbsis meliorem. Interim vero nullus possit vobis auferre dictum campum quem vobis dono ad plantandum ad medietatem aliquo modo.

Et nos predicti Dominicus et uxor mea, cum gratiarum actione recipimus a vobis dicto preposito, auctoritate domini episcopi et conventus, dictum campum ad plantandum vineam ad medietatem, cum conditionibus antedictis, et convenimus vobis omnia que ex parte nostra superius dicta sunt et expressa, atendere fideliter et complere. Et damus vobis fidanciam securitatis qui vobis ex parte nostra teneri vobis faciat et observari ea que sunt nominata superius fideliter et in pace: Gil de Berbusa, civem Oscensem, et nos ipsos cum eo in simul et aboltas.

Sunt testes huf[iu]s rei: Dominicus de Artasona et Bartolomeus de Scusabot, cives Oscenses.

Era M.ª CC.ª LXXX.ª IIII.ª.

Martinus Guasqui, in Capitulo Oscensi hec scripsit et hoc [...] *(roto)*.

1247, marzo, 15

El prior Pedro Pérez concede a Sancho de Huesca, habitante de Loreto, y a su mujer, Mayor, una landa de la Limosna en Loreto durante cinco años para que planten en ella una viña.

A. 4-857. Carta partida por ABC.

Pateat universis quod ego P. Petri, prior Oscensis, cum assensu et voluntate dompni A. de Lac, sacrista, tenentis locum domni V., Oscensis episcopi, et tocius Capituli ecclesie Oscensis, dono ad plantandum vineam vobis Sancio de Osce, habitanti in Lorent, et uxori vestre Maiori, unam landam heremam et populatam domus Helemosine Oscensis in Guataten de Sursum, in termino de Lorent. Que afrontat in una parte in cequia; in secunda vero et in tercia parte in campo et landa domus Helemosine; in IIII.^a parte in campo Bernardi de Bon Caval. Ita quod haneatis ipsam usque in V.^e annos continuos et interim usque in duos annos proximos habeatis locum illum plantatum vineam de bona planta et in primis tribus annis laboretis et cavetis ipsam mallolum ter in anno in aliis autem sequentibus annis laboretis eum bis in anno et custodiatis eum interim sicut decet mallolum custodire et laborare et fructus ipsius sic vestri interim quiete et integre usque ad dictum terminum. In fine vero dicti termini quinque annorum, dividatur ipsum mallolum in duas partis per medium, sicut oportet, et nos predictus prior vel succesores nostri posimus eligere partem inde quam voluerimus meliorem deinde habemus partem nostram de predicto mallolo quam eligere voluerimus ad opus dicte domus Helemosine libere et quiete, et vos aliam vestram partem sive medietate que vobis tetigerit ad faciendum ex ipsa parte vestre proprie voluntati et hereditati et quicquid vos et filii et generatio vestra post terminum facere volueritis perpetuo libere et quiete omnino.

Sunt testes hu[iu]s rei: Andreas Grimon iuvenis, G. Petri de Nabal et Pardus Barbitonsor, civis Oscensis.

Actum est hoc idus marcii, era M.^a CC.^a LXXX.^a V.^a.

Martinus Guasquin hec scripsit et hoc sig^tnum fecit.

1247, marzo, 22

El obispo Vidal concede al caballero Berenguer de Aguas y a su mujer, Jordana, una heredad en Cuarte con un tributo anual de un áureo alfonsino.

B. *Libro de la cadena*, n.º 197, p. 88.

C. *Libro de la cadena*, n.º 534, p. 284.

[N]overint universi quod nos Vitalis, Dei gratia Oscensis episcopus, cum assensu et voluntate Petri Petri, prioris, tociusque Oscensis ecclesie conventus, damus et concedimus ad tributum vobis dompno Berengario de Aquis, militi, et uxori vestre dompne lordane et omni generationi vestre perpetuo, omnes hereditatem integre quam habemus et habere debemus in villa de Quarto et in terminis suis plenarie, ratione Oscensis dyocesis. Videlicet, campum de Illis Portis; qui affrontat in una parte in via publica; in secunda in orto de Castillon; in tercia parte in orto Hospital. Secundum campum, qui affrontat ex una parte in via; in secunda parte in campo B. de Boncaval; in tercia parte in campo Castelli. Tercium vero campum qui dicitur Petri de Nabal affrontat in una parte in via publica; in secunda in campo B. de Boncaval; in tercia in campo castri de Quart. Quartum campum qui dicitur Bucta de Auro, affrontat in una parte in campo predicti castri et in campo Iohannis Petri de Salis; in secunda parte in campo dompne Tote Ortiz et in campo B. de Boncaval. Quintum campum, qui affrontat in duabus partibus in via publica; in tercia parte in campo castri predicti. Sextum vero campum, qui affrontat ex una parte in via; in secunda parte in campo de Aben Mahomat; in tercia parte in campo predicte Tote Ortiz. Septimum autem campum, qui affrontat ex una parte in campo castri; in aliis partibus in via publica et in campo B. de Boncaval. Octavum campum qui dicitur de Illa Nuça, affrontat in via publica; in alia parte in campo B. Boncaval; in tercia in campo castri. Novum campum ad Fontem de Mofas, affrontat in una parte in cequia vicinali; in secunda in campo castri et in campo filiorum dompne Redemite. Et unum ortum ad ecclesiam Sancte Marie; affrontat in una parte in orto de Spatador; in aliis partibus in campo castri. Decimum campum ad Sellam Fractam; affrontat in una parte in rivo; in secunda in

cequia de qua rigatur; in tertia parte in campo castri predicti. Ita quod habeatis deinde et possideatis omnes campos et ortum cum omnibus aliis hereditatibus et pertinentiis sive iuribus nobis et successoribus nostris in predicta villa et terminis suis pertinentibus vel debentibus pertinere, ratione episcopatus nostri Oscensis, cum casis, terris heremis ac populatis, paludibus, vetitis, usaticis, aquis et lignis, partis et erbis, columbariis sive furnis vel rebus aliis, ibidem ratione predictae hereditatis vel pertinentibus plenarie, et quod habeatis ipsum totum vos et filii et generatio vestra perpetuo, et possideatis pacifice, ut superius est expressum, sicut melius, sanius et utilius potest dici vel intelligi, ad vestram securitatem et vestrorum. Ita quod vos et vestri detis nobis et nostris successoribus tributum singulis annis pro predicta hereditate unum aureum Alfonsinum bonum rectique ponderis die festi Sancti Michaelis mensis septembris omni tempore. Istud tributum supradictum faciendo nobis et nostris successoribus termino supradicto, habeatis omnem supradictam hereditatem cum omni iure suo ad dandum, vendendum vel inpignorandum vel ad faciendum ex ea quicquid vos vel vestri facere volueritis, tamquam de vestra propria hereditate, salvo tamen nobis et nostris tributo superius nominato, ut superius est expressum. Hanc autem donacionem vobis facimus propter quod in continenti dedistis nobis prefato episcopo quinquaginta morabetinos pro introitu et reconpensatione predictae hereditatis nostre de quibus aureis emimus quasdam possessiones sive hereditates ad opus nostre et utilitatem Oscensis ecclesie supradicte.

Nos vero predictus Berengarius, per nos et uxorem nostram sive per omnes nostros successores, cum gratiarum actione recipimus a vobis domno V., episcopo supradicto, cum assensu Capituli et prioris, sepedictam hereditatem ad tributum cum omnibus iuribus et pertinentiis suis, cum conditionibus antedictis; et convenimus vobis tributum persolvere annuatim et successoribus vestris et facere persolvi termino persignato, ut multociens est predictum, pacifice et quiete, sine omni impedimento et fraude.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo. Ego P. Petri, prioris, pro me et pro toto Capitulo Oscensi, subscribo. Ego M. Guasquin, notarius Oscen-

sis, de mandato domni G., prepositi Oscensis, subscribo. Ego A. de Lac, sacrista Oscensis, subscribo. Ego S. de Certera, archidiaconus Oscensis Camere et Iaccensis, hoc signum facio. Ego D., archidiaconus de Gorga, hoc signum facio. Ego Martinus Guasquin, Oscensis notarius, de mandato et loco A. de Orna, archidiaconus de Serravlo, subscribo. Ego P., archidiaconus Vallensis, subscribo. Ego S. de Certera, archidiaconus Oscensis Camere et Iaccensis, subscribo.

Sunt testes huius rei: Martinus de Banaston et Dominicus Egidii, vassallus domini A. de Lac, sacriste Oscensis, cives eiusdem.

Actum est hoc XI.º kalendas aprilis, era M.^a CC.^a LXXX.^a V.^a.

Martinus Guasqui, Oscensis notarius, mandato et assensu predictorum hec scripsit et hoc signum fecit.

555

1247, marzo, 30

Acuerdo entre don Mirón Geriberto, su mujer, Gilia, y sus hijos, y don Pedro, abad del monasterio de San Víctor de Marsella.

B. 2-250.

Hoc est translatum fideliter translatum, cuius series sic ordinatur:

Hec est convenientia que est facta inter domnum Mironem Geriberti coniuxque eius domna Guilia et filiis eorum, videlicet Bernardus et Gondbaldi aliisque filiis, cum abbate Sancti Victoris Masiliensis cenobii, videlicet domno Petro et monachis eius. Convenit namque domnus Miro et uxor eius cum filiis illorum ut hunc locum Sancti Sebastiani tenent monachi Sancti Victoris ad servicium Dei et Sancti Sebastiani vel nostrum, secundum regulam Sancti Benedicti sive possibilitatem illius loci, excepto quod in illis locum Sancti Sebastiani non liciat eis alium senioraticum facere nec proclamare nisi nos aut filiis nostris cui nos dimiserimus ipsum locum. Ergo et si monachi quos abbas Massiliensis transmiserit in locum Sancti Sebastiani quod absit fecerint rem malam nullatenus pro hac re sit disrupta, hec convenientia sed alios idoneos transmitat ad servicium Dei et Sancti Sebastiani et nostrum, igitur et si abbas Massiliensis non vult transmittere monachos ut locum Sancti Sebastiani, secundum quod

suprascriptum est, teneant ipse locus Sancti Sebastiani remaneant in suo statu sicut nunc permanet.

†. Signum Iohanni, prioris coenobii Sancti Michaelis. † Poncius, monachiis. † Wilelmus, monachiis.

Actum est hoc III.º kalendas aprilis, anno Domini M.º CC.º XL.º septimo.

Sig†num A. Dalmacii, presbiteri, testis huius translati. Sig†num Bertrandi de Minorisa, presbiteri, testis istius translati. Sig†num Bernardi Vituli, presbiteris, testis huius translati.

Guillelmus de Montecathano, notarius, qui hoc confirmat †.

Sig†num F. Divarii, qui hoc translatum fideliter translavit, mandato Bertrandi de Castelleto, clerici Ville Franchis, et G. de Montecathano, notarii eius.

556

1247, abril, 5

García Pérez, prepósito, concede a García Pérez, hijo de Pedro Pedón, una viña de la catedral en el término de Valmediana por un tributo anual de una libra de pimienta.

A. 4-1020. Carta partida por ABC.

Pateat universis presentibus et futuris quod ego dompnus G. Petri, Oscensis prepositus, cum asensu et voluntate dompni A. de Lacu, sacriste et vicarii Oscensis, tenentis locum domni V., episcopi Oscensis, et P. Petri, prioris, tociusque ipsius ecclesie conventus, dono et concedo ad tributum vobis Garsie Petri predicto filio dompni Petri Pedon, et omni generationi seu posteritati vestre perpetuo, unam vineam Claustri Osce in termino de Valle Mediana. Que afrontat ex una parte in vinea filiorum Vitali Piccadore; in secunda parte in vinea Giliberti Rotundi; in tercia parte in landas Petri Ferricii. Ita quod habeatis deinde et possideatis dictam vineam vos et vestri salvam, securam, perpetuam, quietam in hereditatem, dandi, vendendi aut impignorandi sive comutandi vel quicquid deinde de predicta vinea facere volueritis vestre proprie hereditati et voluntati perpetuo et omnino, dan-

do inde tributum mihi et sucesoribus meis unam libram boni piperis in mense ianuarii omni tempore annuatim. Verumtamen cum vos vel vestri dictam vineam vendere volueritis primum nobis et sucesoribus nostris de X.^o diebus scire penitus faciatis; et si voluerimus ipsam vineam emere et retinere ad opus ecclesie Oscensis minus quam alii V solidos habeamus; et si noluerimus emere eam, vendatis deinde dictam vineam cui volueritis, exceptis militibus, infancionibus et aliis personis religiosis, pro quibus supradictum amitere possi[mus] et salvo nobis et ecclesie Oscensis tributo semper superius nominato.

Ego vero G. Petri Pedon predictus, cum gratiarum actione recipio a vobis domino meo venerabili preposito supradicto, cum asensu et auctoritate vicarii, prioris et conventus, vineam antedictam ad tributum, cum conditionibus antedictis; et convenio vobis, per me et sucesores meos, predictum tributum persolvere et donare annis singulis termino supradicto et que dicta sunt superius, ex parte mea et meorum, vobis et sucesoribus vestris tenere fideliter et observare in omnibus, ut superius est premissum.

Sunt testes hu[uius] rei: Andreas Grimon iuuenis et Garsias Petri de Nabal et Pardus Barbitonsos, cives Oscenses.

Actum est hoc nonas aprilis, in era M.^a CC.^a LXXX.^a V.^a.

Ego Martinus Guasquin, mandato et asensu predictorum, in Capitulo Oscensi hec scripsi et hoc sig[†]num feci.

557

1247, junio, 19. Valencia

El obispo de Valencia concede a Domingo, precentor valentino, un cementerio en Murviedro con el censo anual de un bizancio de plata.

A. Extravagantes, n.º 45.

Noverint universi quod nos A., divina miseratione episcopi Valentinus, per nos et successores nostros, donamus et concedimus imperpetuum vobis, dilecto nostro magistro Dominico, precentori Valentino, et vestris successoribus, quoddam cimiterium quod habemus apud castrum Murviteris in villa christianorum. Et affrontatur ex una parte in domibus Iohannis

Andrisii; de altera parte in via publica; et de tercia parte in via que est inter vineam Petri de Nadalia et predictum cimiterium; de quarta vero parte confrontatur in via que ducit inter molendinum olivarum et cimiterium supradictum assignatum. In quam cimiterium cum introitibus et exitibus et omnibus iuribus et pertinentis suis sive cum vocibus, actionibus realibus et personalibus nobis et successoribus nostris ibidem competentibus vel competituris, damus vobis et vestris ad censum imperpetuum. Ita quod vos et successores vestri melioretis eum et non peyoretis, et detis nobis et successoribus nostris singulis annis unum bisancium boni et fini argenti et recti ponderis in festo Natalis Domini pro censu, et habeatis illud ad vendendum, impignorandum, alienandum et ad omnes vestras et vestrorum voluntates cuicumque volueritis faciendas. In favorem autem persone vestre remittimus vobis et uni successori vestro dictum censum unius bisancii, ita quod vos et ille successor dictum censum non teneamini nobis vel successoribus nostris solvere et paccare, alii vero que pro tempore fuerint supradictum censum solvere teneantur, volentes etiam vobis et successoribus vestris gratiam facere amplioem laudimium et fatigam et omne ius preter supradictum censum quod in illo vel ratione illius cimiterii nobis et successoribus nostris quocumque modo competeat vel competere posset vobis et successoribus vestris expresse et specialiter ac ex certa scientia duximus remittendum.

Quod est actum Valentie, XIII.º kalendas iulii, anno Dominice Incarnationis millesimo CC.^o quadragesimo septimo.

Ego Arnaldus, Valentinus episcopus, subscribo.

Sig†num Iohannis de Villario. Sig†num Guillelmi, rectoris ecclesie de Denia. Sig†num lordani, capellani Sancte Marie de Valentia, testium adhec rogatorum.

Sig†num Guillelmi de Iacca, publici notarii Valentie, qui de mandato venerabilis domni A., episcopi Valentini, hec scripsit.

1247, junio

El preósito García Pérez concede a Guillermo de Bañeras y a su sobrino Pedro unas casas y una viña en Huesca por un tributo de un morabetino alfonsino anual.

A. 4-902. Carta partida por ABC.

Noverint universi presentem paginam inspecturi quod nos G. Petri, prepositus Oscensis, damus et concedimus Guillelmo de Bagneris, filio Eximini de Bara, civi Oscensi, et Petro, nepoti vestro, quasdam domus et quandam vineam ad tributum. Domus sunt in Osca, in barrio Sancti Spiritus, et vinea in Osca, in termino de Balbert; que domus et vinea spectant ad ecclesiam San[c]ti Spiritus et ad Preposituram Oscensis, racione cuiusdam hospitalis quod Eximinus de Bara divisit in suo testamento, quod ospitale fuit datum in concambium per Mariam Petri, uxorem ipsius Eximini de Bara, et per Petrum lust et per Petrum de Ançano, completores testamenti dicti Eximini de Bara, Marte, filii dicti Eximini, et Petro de Arçach, viro suo. Affrontant predictae domus in prima parte in via publica; in secunda parte in casiis Dominica de Montone. Predicta vinea affrontat in prima parte in via publicca; in secunda parte in vinea Iohannis de Bardaxino; in tercia parte in rehero publicco. Sicut iste iam dicte affrontaciones predictas domos et vineam circundant undique et concludunt, sic damus vobis duobus antedictis, scilicet Guillelmo et Petro, nepoti vestro, eas integre cum omnibus iuribus dictis domibus et vinee plena iure pertinentibus, tali tamen condicione quod vos duo predicti Guillelmus et Petrus succesive pro in diviso posidentes detis et persolvatis anuatim, omnibus diebus vite vestre preposito Oscensi et omnibus succesoribus vestris in Prepositura Oscensi constitutis, unum morabetinum Alffonsinum boni auri et recti ponderis in mense ianuarii; et predictum autem tributum persolvendo, vos prenominati duo habeatis domos et vineam, sicut superius scriptum est, ita quod non possitis dictas domos et vineam vendere nec inpignorare nec aliquo modo alienare. Et est condicio quod pos dies vestro dicte domos et vineam ad Preposituram Oscensem revertantur cum omni melioramento ibidem facto, et eciam non

iudicio canonico vel civili possimus dictas domos et vineam intrare.

Et nos supradicti Guillelmus et Petrus, nepos meis, de vobis dompno G., preposito Oscensi, cum graciaram actione, dictas domos et vineam cum condicionibus suprascriptis recepimus. Et damus vobis fidanciam de non alienandis domibus et vineam et de conditionibus observandis: dompnum Belengarium Galdini, civem Oscensem.

Huius rey testes sunt: dompnus Gualardus de Briva et Martinus de Banastas, canonicus.

Actum est hoc mense iunii, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a V.^a.

Egidius de Sangarren, scriptor publicus Osce, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

559

1247, julio, 15

Acuerdo entre los hijos de doña Toda de Sasa y el prepósito García Pérez acerca de la iglesia de Figuerola.

A. 7-138.

Pateat universis quod cum questio esset et contencio sive peticio inter G. Petri de Rodellar et G. Petri de Sasa, filium dompne Tote de Sasa, venerabiles milites, pro se et fratres sive nepotes eorum ex parte una, con dompnum G. Petri, venerabilem prepositum Oscensem, pro se et ecclesia Oscensis ex altera, super rectoria et institucione vicarie ecclesie de Figarola et rebus aliis nomine ipsius ecclesie, tandem predictus G. Petri de Sasa sive de Figarola, pro se et pro dompna Tota de Sasa, matre sua, et etiam pro fratribus suis, et dompnus G. Petri de Rodellar predictus, pro se et nepotibus suis, filiis dompni Azenarii de Suesa, quorum tutor erat, considerantes debit [...] et pensantes ecclesia ipsius utilitatem ad salutem et remedium suarum animarum et antecessorum et succesorum suorum, definierunt et remiserunt ex toto predicto G. Petri, preposito, et sucesoribus suis et Oscensis ecclesie perpetuo omnes petitiones, contenciones et inquietaciones sive acciones quas nomine et racione ipsius ecclesie de Figarola sive rectorie vel vicarie ipsius actenus fecerant vel ullomodo

facere poterant vel habere de cetero tempore aliquo procedente, pro se ipsis vel pro supradictis personis vel eorum successoribus, ut superius est expresum, renunciando super hec omni iuri, excepcioni, foro, consuetudini ecclesiastice et civili et omni actioni et cause siquis actenus in eadem ecclesia de Figarola habere credebant et debebant vel de cetero habere debebant omnino, ita quod deinde ipsi predicti G. *Petri* de Rodellar et G. Petri de Sasa nec persone alie predictae cum eis prenominate numquam possit aliquid petere vel clamare vel optinere nec voces seu actiones habere contra rectoriam vel vicariam sive institutione prelatorum ipsius ecclesie nec in aliquo molestare prepositum Oscensem vel ecclesiam aut succesores eorum ratione vel nomine ecclesie seppefate de Figarola vel rerum suarum ullomodo tempore procedente.

Nos vero seppredicti G. Petri de Rodellar, pro me et nepotibus meis, filiis dicti Azenarii de Suesa, quorum tutor sum, et G. Petri de Sasa, pro me et dompna Tota de Sasa, matre mea, et pro fratribus meis absentibus concorditer, bono animo et unanimitate, in presencia domni P., venerabili Terrachonensis archiepiscopi, hanc predictam donacionem sive difinicionem et remissionem facimus vobis dompno G. Petri, venerabili preposito memorato, et Oscensis ecclesie et vestros sucesoribus perpetuo ad salutem et remedium animarum nostrarum et nostrorum perpetuo, per nos et per nostros, sicut superius est premissum.

Sunt testes huius rei et definicionis sive donacionis predictae qui ad specialiter fuerunt vocati, dompnus P. de llerda, venerabilis sacrista llerdensis, fratri Iacobi, incliti regis Aragonis, Bernardus Annayar, maior archidiachonus llerdensis, et P. de Larato, precentor ipsius ecclesie, Sancius, venerabili prior Sancte Christine de Summo Portu, Alfonsus de Orna, archidiachonus de Sarravol, et P. Marthe, archidiachonus de Valle, Matheus, capellanus maioris ecclesie Oscensis, Sancius, rector ecclesie de Aynsa, Ar. de Luganach et B. de Scusabot, cives Oscenses.

Martinus Guasqui, in capella domini episcopi Oscensis, idus iulii, presentibus domino archiepiscopo et aliis supradictis, hec scripsit, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a V.^a, et hoc sigtnum fecit.

1247, julio, 15. Huesca

El preósito García Pérez constituye a Lope Pérez, clérigo de Huesca, vicario perpetuo en la iglesia de Santa María de Figuerola.

A. Extravagantes. Carta partida por ABC.

Pateat universis quod ego dompnus G. Petri, Oscensis prepositus, in presencia domni P., Terrachonensis archiepiscopi, cum asensu ipsius et voluntate, constituo vos Lupum Petri, clericum Oscensem diocesis, vicarium perpetuum in ecclesia Sancte Marie de Figarola, que est circa partes Oscensis, toto tempore vite vestre, in qua continuam residenciam faciatis personaliter preter quam in casibus certis a iure concessis predicte ecclesie sicut decet vicarium fideliter serviendo; et dono vobis et asigno ibidem in eadem ecclesia, ratione vicarie, victum vestrum et decimas omnes fructus sive redditus ipsius ecclesie et omnes oblaciones et defunciones cum omnibus iuribus ipsius, sicut decet vicarium; et retineo mihi predicto preposito et sucesoribus meis in prefata ecclesia de fructibus et redditibus ipsius V kafizia cibarie, medium tritici medium ordeï, et llos. arietes annuatim quos mihi et sucesoribus meis detis et persolvatis fideliter in mense augusti toto tempore vite vestre annuatim, racione vicarie ecclesie supradicte intus in domo Prepositure Oscensis pacifice et plenarie aliud autem totum quod ibi fuerit et advenerit de decimis et fructibus sive proventibus ipsius ecclesie habeatis et recipiatis integre toto tempore vite vestre, ratione vicarie ecclesie supradicte pro ut superius est expressum.

Sunt testes huius rei, qui adhoc specialiter fuerunt vocati, dompnus Sancius, venerabilis prior domus Sancte Christine de Summo Portu, et P. de llerda, canonicus Oscensis, et dompnus G. Petri de Figala, miles, filius dompne Tote de Sasa.

Actum est hoc idus iulii, in domo Milicie Templi Osce, sub era era (*sic*) M.^a CC.^a LXXX.^a V.^a.

Martinus Guasqui, publicus notarius Oscensis, de mandato domini Terrachonensis archiepiscopi et aliorum predictorum, hec scripsit die, loco et era prefixis sig† numque apposuit.

1247, agosto, 7

El prepósito García Pérez da a Pedro de Huesca, ciudadano de Zaragoza, una pardiná yerma en la parroquia zaragozana de San Felipe con un tributo anual de un áureo alfonsino.

A. 4-1014. Carta partida por ABC.

Pateat universis presentibus et futuris quod nos dompnus G. Petri, Oscensis [prepositus], cum asenssu et voluntate dompni A. de Lacu, sacriste et vicarii Oscensis, tenentis locum domni V., venerabilis Oscensis episcopi, et P. Petri, prioris, tociusque eiusdem ecclesie Capituli et conventus, damus et concedimus ad tributum vobis dompno Petro de Osca, civi Cesaraugustano, filio dompni Andree Grimonis, defuncti, et uxori vestre Sancie Petri et filiis sive generacioni et posteritati vestre perpetuo, unam pardinam nostram sive plaztam heremam quam habemus Cesarauguste, ratione ecclesie Oscensis, in parrochia ecclesie Sancti Filippi, que fuit dompni Fortunii de Tena. Et que afrontat ex una parte in casis Iohannis de Espinosa et in casis Bartolomei de Luesia; et in casis etiam Sancte Marie Cesarauguste, in secunda parte, et in casis Garsie de Azara et in via publica; in tercia vero parte in casis Egidii de Baylo et in casis Bartolomei de Banaston et Raimundi de Blecua et in viis publicis. Ita tamen quod habeatis et possideatis deinde dictam plaztam sive pardinam salvam, securam, perpetuam et quietam ad hereditatem, vos et vestri filii et generacio vestra perpetuo et omnino pacifice et secure, et populetis eam et hedificetis ibi casas et habitaciones quocumque modo ibi facere volueritis vestre proprie hereditati et voluntati quancumque volueritis operari, et habeatis ipsam plaztam integre cum introitibus suis et exitibus de celo usque ad abissum, cum omnibus iuribus et pertinenciis suis plenarie, sicut melius, sanius, securius et utilius potest dici vel intelligi ad vestram securitatem et vestrorum, sine omni impedimento et contradictione persone a[l]icuius et retentu et sine omni diminucione et fraude libere perpetuo, ut superius est expressum ad dandum, vendendum vel impignorandum sive comutandum vel ad faciendum quicquid de predicta pardiná sive plazta facere

volueritis tamquam de vestra hereditate et re propria nunc et semper. Ita tamen quod vos et vestri sucesores detis nobis et sucesoribus nostris tributum pro predicta pardina et plazta unum aureum Alfonsinum bonum in auro et recti ponderis in mense ianuarii, nomine et ratione Prepositurarum Oscensium ecclesie annuatim omni tempore et in pace. Verumtamen cum vos vel vestri sucesores dictam plaztam vel cum fuerit facta domos eas vendere volueritis, primum nobis et nostris sucesoribus a X.^{em} diebus antea scire penitus faciatis; et si voluerimus eas emere et retinere minusquam alii XX solidos habeamus; et si noluerimus dictam plaztam sive domos emere et nobis retinere ex tunc et deinde vendatis quibus volueritis, exceptis militibus, infancionibus et personis deditis religioni, pro quibus supradictum tributum amittere possemus, set salvo nobis et ecclesie Oscensi tributo supradicto vendatis quibus vendideritis vos et vestri sucesores.

Et ego predictus P. de Osca, per me et per omnes sucesores meos, cum gratiarum actione recipio a vobis domno G. Petri, venerabili preposito memorato, cum asensu predictorum P. Petri, prioris, et A., sacriste et vicarii, et Capituli, dictam plaztam et pardinam cum condicionibus antedictis.

Sunt testes hu[uius] rei: Iohannes de Ansson et Martinus *Petri* de Banaston, cives Oscenses.

Ego Martinus Guasqui, notarius Oscensis, de mandato et loco domni G. Petri, prepositi Oscensis, subscribo †. Ego A., Oscensis sacrista, tenens locum domini episcopi, subscribo †. Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo subscribo †. Ego Martinus Guasqui, de mandato et loco A. de Orna, archidiaconus de Sarravol, *subscribo †*. Ego P., archidiaconus Vallensis, subscribo †. Ego S. de Certera, archidiaconus Oscensis Camere et laccensis, subscribo †.

Martinus Guasqui, publicus notarius Oscensis, in Capitulo canonicorum Oscam, mandato et auctoritate ipsorum, VII.º idus augusti hec scripsit, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a V.^a, et hoc sig[†]num apposuit, cum literis in linea ubi dicitur «Martinus Petri» suprapositis.

1247, agosto, 11

Doña Mabilia, mujer de Guillermo Boba, vende a Arnaldo de Salas, enfermero y canónigo oscense, unas casas en Huesca por novecientos sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 620, p. 325.

[I]n Dei nomine. Pateat universis quod ego dompna Mabilia, uxor quondam Guillelmi Boba, civis Oscensis, in presentia bonorum hominum, sine retentu et fraude, vendo vobis dompno Arnaldo de Salis, infirmario et canonico Oscensi, unas casas meas quas habeo Osce, in barrio de illo Collello, quas ego emi de Iohanne Petith et de Arnaldo de Tolosa et de Guillelmo de Avares, civibus Oscensis, tutoribus seu manumissoribus testamenti Guillelmi Boba, viri mei predicti. Que domus affrontant in duas partes in viis publicis; in tercia vero parte in casis que fuerunt Iohannis Bufati, defuncti, et uxoris sue Domenge; in quarta siquidem parte in casis domus Hospitalis Sancti Iohannis Iherosolimitani. Sicut enim predictis affrontationes continent undique et circundant domos antedictas, sic vendo vobis eas integre cum introitibus et exitibus suis, de celo usque ad abyssum, cum subterraneo suo et habitationibus suis inferius et superius, et cum omnibus iuribus et pertinentiis suis plenarie, sicut melius, sanius et utilius potest dici vel intelligi causa venditionis ad ipsam securitatem et vestrorum succesorum pro precio inter nos et vos placabili, scilicet DCCCC solidos laccensium denariorum usualis monete bone et firme quos ex vobis in continenti recepi, de quibus fui et sum a vobis bene pacata mee proprie voluntati. Unde volo firmiter et concedo ut de cetero casas habeatis iamdictas et possideatis eas salvas, liberas et securas, perpetuas et quietas in hereditatem, ad dandum, vendendum vel inpignorandum et faciendum ex ipsis casis et in ipsis quicquid vos et omnes succesores vestri facere volueritis tamquam de hereditate vestra propria nunc et semper. Ad maiorem itaque securitatem vestram et vestrorum succesorum, dono vobis fidancias salvitatis et securitatis de predictis casis quas vobis vendo, qui eas vobis et vestris succesoribus habere faciant semper et possidere pacifice et secure, ut dictum est superius, per forum et consuetudinem Osce: Iohannem de Arbanes,

corrigiarium, et Martinum de Savaes, zapaterium Oscensem, et meipsam cum eis pariter et aboltas. Verum si forte aliquis de predictis casis vel de aliquo ex ipsis eicere voluerit vel auferre, predicti fideiussores mittant vos et teneant pacifice in aliis tam bonis casis, sicut ipsis in tam convenienti et utili loco eodem barrio vel salvent vos et securent dictas casas per forum et consuetudinem Osce, ut est dictum superius, et ego ipsa cum eis simul et aboltas.

Sunt testes huius rei: Guillelmus Peregrini, canonicus Oscensis, Raymondus Gasc et Dominicus Michaelis, zapaterius, cives Oscenses.

Actum est hoc III.º idus augusti, sub era M.ª CC.ª LXXX.ª V.ª.

Martinus Guasqui, Oscensis notarius, hec scripsit mandato predictorum et assensu, signumque suum apposuit.

563

1247, agosto, 26

El preposito García Pérez permuta con el caballero Pedro Garcés de Labata una heredad de la prepositura en dicho lugar por otras en Aguilar y Vallevint. A. 7-197. Carta partida por ABC.

Pateat universis presentibus et futuris quod nos, dompnus G. Petri, Oscensis prepositus, cum asensu et voluntate dompni Ar[naldi] de Lacu, sacriste Oscensis et vicarii tenentis locum domni V., Dei gratia venerabilis Oscensis episcopi, et P. Petri, prioris, tociusque eiusdem ecclesie Capituli et conventus, damus et concedimus in concambio sive comutatione vobis, dompno Petro Garçecii de Lavata, militi dilecto nostro, et uxori vestre dompne Margeline filiisque vestris et generationi sive posteritati vestre perpetuo, illam hereditatem videlicet quam habemus et habere debemus plenarie in villa et terminis de Lavata, nomine et ratione Oscensium Prepositurarum, exceptis casis de Castillo Vetro cuiusvis torcularibus et corrali cellario ipsius et cupis nostris que in eo sunt exceptis etiam molendino et orto ipsius cum suis pertinentiis, cequia et aquis et omnibus vineis predictae hereditati et nobis in eadem villa pertinentibus que et quas nobis et sucesoribus nostris ibidem perpetuo et integre retinimus. Aliud autem

totum quod ibi habemus et habere debemus, damus vobis integre in concambio, scilicet pro duobus quinones sive hereditatibus vestris de Aguilar et pro quinta parte vestra de Vallevint, circa villam et terminos nostros de Ygres, et pro omni alia hereditate vestra quam habetis in villa et in terminis de Nisano, cum quinta parte de illo furno.

Hereditates autem de Lavata nostre quas vobis damus in concambio sunt hec, videlicet, casas que sunt ad illos Silas, cum suo orreo et plazta integre, ante tallatam illius castri, extra villa; que afrontant in duas partes vias publiccas, in tercia parte in casis Bartolomei Burrch. Et unum campum qui afrontat in vinea Iohannis de Lavata et in campo de Montanerio de Allue. Et alium campum ad viam de Sieso; afrontat in duas partes campum de abbatia. Et alium campum ad Pennellam; afrontat in campo de abbatia et in campo Dominici de Naya. Et alium ad Podium Morel; afrontat in campo Ospital et in campo dompne Tote. Et unum ortalem ad Sanctum Genesium; afrontat in campo Iohannis de Lavata et in campo Ospital. Et Ilos. ortales in Laquos; afronta[n]t in campo Dominici de Naya et in via publica. Et I ortale ad Turrem de Laquos; afrontat in campo Dominici de Naya et in campo de Spagnol de Bara. Et I campum a la Collatiella de Laquos; afrontat in tribus partibus via publica. Et I campum ad Trillarello; afrontat in via publica et in Ballatare. Et I campum a la Quaviella; afrontat in via publica et in campo Dominici de Naya; et I faxam in Almegram; afrontat in campo Iohannis de Lavata et in illo Ballatar. Et ibidem in Almegra II campos; afronta[n]t in campo abbatie et in campo Petri Garcez. Et I campum a la Pillarola; afrontat in campo Iohaneton et in campo Sancii Petri Bayo. Et I campum a la val Perconna; afrontat in camino de Aquis et in illo Balladare. Et I faxam ad Terram Laix; afrontat in campo Dominici de Naya. Et [...] in Quatorcello, ad viam de Osca; afrontat in campo G. Sancii et illo Ballatare. Et ibidem in Almegra Ilos. campos; afrontant in campo abbatie et in campo Petri Garcez. Et I campum a la Pillarola; afrontat in campo Iohaneto. Et I campo a la val Perola; afrontat in Balladare et in campo S. Petri Mabilia. Et I faxola al Baco; afrontat in campo Ospitalis et in campo Iohannis de Lavata. Et I campum ad Pardinellam; afrontat in duas partes in campo Ospitalis. Et I campum ad Pennas de Almanduf; afrontat in duas partes in campo Petri Michaelis. Et I campum a Segras; afrontat in campo dompne Tote et in

campo Simon de Fraga. Et l'inar al Cais; afrontat in campo Dominici Burro in duas partes, in via publica. Et l'ortum circa cellarium dompne Tote et ortum Bartolomei Burro. Et l'os. ortiellos ad illum Fontem; afronta[n]t in casa de los de G. Saniez et in orto Dominici de Naya. Et l'aream ad areas de Castillo; afrontat in campo Petri Nigri et in via publica. Et l'os. campiellos ad Sanctam Mariam del Ryvo. Sicut enim predictae afrontaciones continent undique et circundant casas, campos et ortos sive hereditates omnes supradictas, sic damus et concedimus eas in concambio *tibi Garcez et uxor vestre predictis* cum omnibus pertinentiis, terris heremis et populatis et omnibus iuribus aliis quo modo sunt et pertinent dicte hereditati et debent modo aliquo pertinere, ad faciendum ex ipsis hereditatibus et in ipsis quicquid facere volueritis vos et sucesores vestri perpetuo libere et quiete, exceptis tantum vineis, casis et molendino quos nobis retinemus, ut superius est premissum.

Nos vero predicti P. Garcez et uxor mea Margelina, per nos et per nostros, cum gratiarum actione recipimus a vobis domno G. Petri, venerabili preposito supradicto, auctoritate et assensu prioris, sacriste et conventus Oscensis, dictas hereditates in Lavata in concambio, sicut superius est expressum. Et damus vobis predictas hereditates nostras sive quinones in Aguilare et quintam partem nostram de Vallavint et hereditates alias nostras integre quas habemus et habere debemus in villa et in terminis de Nisano, cum quinta parte de illo furno.

Predictae autem hereditates sunt hec, scilicet quinone quod est sub termino de Aguilare; afrontat ex una parte in via publica, in alia parte in termino Lupi de Arascos et Gastonis, fratri sui, in tertia vero parte in termino predictorum Lupi et Gastonis, in alia parte in termino de Ygres. Aliud autem quinon sive terminus qui superius est, afrontat ex una parte in termino de Apies, ex alia parte in termino dompni Lupi de Arascos et Gastonis, fratri sui, in tertia vero parte in termino eorundem, in quarta vero parte in termino de Savayes. Et de hereditate de Nisano predicta est unus ortus sive ortale; afrontat in una parte in domo Michaelis de Algas, ex alia parte in orto dompni Petri Sancii, militis, in tertia vero parte in orto dompni Garcie de Coscollano in alia parte in via publica. Et aliud ortale afrontat in una parte in ortali Dominici de Lasieso, in alia parte in via de Ygres, in tertia

vero parte in campo filiorum Eximini de Lasieso. Tercium vero ortale afrontat in ortali de abbatia, in secunda parte in via publica, in alia parte in ortale de Adam de Coscollano, in alia parte in ortale filiorum dompni Eximini. Quartum siquidem ortale afrontat in prima parte in domo dompni Didaci Scutiferi, in alia parte in ortale domne Marie Zipriani, ex alia parte in ortale Martini de Apies, in quarta parte in predictis domibus. Campus vero de Accorane afrontat in una parte in via de Osca, ex alia parte in campo Martini de Apies, in alia parte in campo Dominici de Lierta, in alia parte in sasso de Bergaga. Alius campus afrontat in una parte na Bala, in alia parte in campo Dominici dompne Tarine, in alia parte in campo Sancii de Ecada, in alia parte in campo Iohannis Filiphi de Ygres. Tercius autem campus afrontat in una parte in campo dompni Garsie Garasse, in alia parte in campo dompni Andree de Arascos, in alia parte in via molendinorum de Ygres. Quartus autem campus ad illos Caninales afrontat in una parte in campo Petri Gualit, in alia parte in campo Michaelis de Tronçedo, in alia parte in campo Dominici Covanero et in campo Salvatoris Sancti Bartolomei. Quintus vero campus ad Castanellas afrontat in barranco de Castanellas, in alia parte in campo Michaelis de Algas, in alia parte in via de Osca, in alia parte in viero de Costinellas. Sextus siquidem campus ad vias de Beya afrontat in una parte in campo filiorum dompni Eximini, in alia in campo Salvatoris Sancti Bartolomei, in alia parte in barranco de Bazurrech, in alia parte in ipsa via. Septimus campus in termino de Matas afrontat in una parte in campo Petri Gualint, in alia parte in campo Raimundi de Flantina, ex alia parte in campo Martini de Apies, in alia parte in via de Beya. Septimus (*sic*) in termino de Matas afrontat in prima parte in campo Petri Gualint, in alia parte in campo filiorum dompni Eximini, in alia parte in viero de Anzano, in alia parte in campo de Tomea. Octavus campus est in via de Anzano; afrontat in una parte in via de Siest, in alia parte in eadem via. VIII.^{us} campus est in termino de Lamalbya; afrontat in una parte in via de Larbasa, in alia parte in campo Garcie Franco. X.^{us} vero campus de Oculolavis afrontat in una parte in via de Larbasa, in alia parte in campo Petri Barbaza, ex alia parte in alio campo Dominici de Lierta. Undecimus vero duodecimus et tercium decimus comprehendunt dicte afrontaciones. XIII.^{us} campus in termino de Venna afrontat in una parte in eadem via, ex duabus partibus

in via de Lerta, in alia parte in campo Iohannis de Busa. XV.^{us} campus est in termino de via de Venna; afrontat in campo dompne Tarine, in alia parte in campo dompne Sancie de Coscollano, in alia parte in campo Michaelis de Algas, ex alia parte in eadem via. XVI.^{us} in termino de Valleçiella afrontat in una parte in via de Arascos, in alia parte in viero vinee de Paradiso. XVII.^{us} in termino vie de Arascos afrontat in una parte in eadem via, in alia parte in vinea dompni Ade de Coscollano. XVIII.^{us} campus est de sub Corz; afrontat in una parte in via de la padul, in alia parte in campo dompni Bertrandi de Pualçes, ex duabus partibus in campo dompne Marie Zipriani. Vinee autem huius hereditatis sunt hee, quarum prima afrontat in una parte in vinea Sancii de Bentur, in termino de Tras Pardinias, in alia parte in vinea Michaelis, filii dompne Franche de Busa, ex alia parte dompni Ade de Coscollano, in alia parte in vinea Dominici de Lasieso. Alia vinea in termino de las Lacunas afrontat in una parte in vinea dicte abbatie, in alia parte in vinea Iohannis Sancti Bartolomei, in alia parte in vinea Garcie Coscollano, ex alia parte in viero. Alia vero vinea est in valle; afrontat l.^a parte in viero de Larbasa, in duabus partibus in vinea Petri Gualint, in alia parte in campo Marie Zipriani. Area est ad cimiterium; afrontat in prima parte in alio orto dompni Petri Sancii, militis, in duabus partibus in viis publicis. Sicut enim predictae afrontaciones continent undique et circundant dictos campos, ortos, areas, hereditates et terminos supradictos, sic damus eas vobis et concedimus in concambio cum omnibus pertinencis suis, terminis et iuribus plenarie et cum introytibus et exitibus suis liberis, cum terris heremis et populatis, vetitis, usaticis, serviciis et debitis, aquis et lignis, pascuis uberrimis atque pratis, paludibus et adempnis, erbis et arboribus fructiferis et infructiferis, cum toto dominio suo et iure, sicut ad nos ibi pertinent et expectat totum undique et debet modo aliquo pertinere et expectare plenarie, ad faciendum ex ipsis terminis sive quinnones et hereditatibus supradictis quicquid facere volueritis deinde vos et vestri succesores libere et quiete ratione et nomine Oscensis ecclesie et eiusdem Prepositurarum perpetuo et omnino absque omni diminucione et excepcione pacifice et quiete. Ad maiorem itaque securitatem vestram et Oscensis ecclesie et omnium succesorum vestrorum damus vobis fidancias salvitatis de predictis hereditatibus, quinnones, campis, ortalibus et terminis supradictis

qui eas vobis habere faciant et possidere pacifice in concambium et vestris succesoribus integre, ut superius est expressum, per forum et consuetudinem Osce, perpetuo et omnino: dompnum Rodericum de Sipan et Iohanem de Lavata, milites, et nos ipsos P. Garcez et uxor mea predictos cum eis in simul et aboltas.

Similiter nos G. Petri, prepositus, memoratus prior et A. de Lac, sacrista, et totus conventus eiusdem qui predicti sumus et nominati, per nos et succesores nostros sicut per ecclesiam Oscensem, damus vobis Petro Garcez de Lavata et uxori vestre dompne Margeline predictis, fidancias salvitatis de predicta hereditate de Lavata quam vobis cambimus, sicut superius est notatum, qui eam vobis et vestris sucesoribus habere faciant et possidere faciant et possidere pacifice et secure per forum et consuetudinem Osce, sicut multociens est predictum: dompnum Rodericum de Sypan et Iohannem de Lavata predictos et nos ipsos cum eis in simul et aboltas.

Sunt testes huius rei: dompnus Sancius Ferrandez, miles, Michael Petri de Sypan et Petrus Mavilia de Lavata, sacerdos.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †.

Ego A., Oscensis sacrista, tenens locum domini episcopi, subscribo †. Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo, subscribo †. Ego Martinus, notarius subscriptus, de mandato domni G. Petri, prepositi memorati, subscribo †.

Actum est hoc VII.º kalendas septembris, in Capitulo Oscensi, sub era M.ª CC.ª LXXX.ª V.ª.

Martinus Guasqui, notarius Oscensis, hanc cartam voluntate et asensu predictorum scripsit die, loco et era prefixis sig†numque apposuit.

564

1247, agosto

Sancho de la Certera, arcediano de la Cámara, concede a Pedro de Sabayés, a su mujer, María, y a su hijo García una viña en el término de Morillón por un tributo anual de dos sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 852, p. 444.

[P]ateat universis quod ego S. de Çertera, archidiachonus Oscensis Camere et laccensis, cum assensu et voluntate domni A. de Lacu, Oscensis sacriste et vicarii domni V., Oscensis episcopi, tenentis locum eius, dono et concedo ad tributum vobis Petro de Savaos, civi Oscensi, et uxori vestre Marie et Garssie, filio vestro tribus personis tamen unam vineam Oscem quam habet Oscensis Camera in termino de Morillon. Affrontat in vinea dompni Ugonis Martini et in çequia. Ita quod habeatis eam, possideatis, laboretis, populetis et replantetis, melioretis de omnibus laboranciis suis annuatim, sicut oportet vineam laborare, et expletetis eam integre et in pace diebus omnibus vite vestre de vobis tribus personis prenominate, et detis mihi predicto archidiachono et successoribus meis tributum II solidos laccensis bone monete in festo Omnium Sanctorum integre et in pace diebus vestris, ut est dictum superius, annuatim. Post dies autem vestros de vobis tribus personis iamdictis, predicta vinea cum omni melioramento in ea facto redditur integre et revertatur nobis et Oscensis Camere absque omni onere debitorum libere et quiete.

Et nos predicti P. et uxor mea et filius, cum gratiarum actione recipimus a vobis, archidiachono supradicto, cum assensu vicarii et Capituli predictorum, dictam vineam ad tributum, cum conditionibus antedictis.

Sunt testes huius rei: Iohannes de Alqueçar et Eximinus de Morello, cives Oscenses.

Ego A. de Lacu, sacrista Oscensis, tenens locum domini episcopi, subscribo. Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo, subscribo. Ego M. Guasqui, notarius Oscensis, mandato domni G. Petri, Oscensis prepositi, subscribo. Ego S. de Certera, archidiachonus Camere, subscribo.

Actum est hoc mense augusti, era M.^a CC.^a LXXX.^a V.^a.

Martinus Guasqui mandato predictorum et assensu hec scripsit signumque apposuit.

565

1247, septiembre, 16. Lyon

Bula de Inocencio IV confirmando la anexión de una serie de iglesias a la mensa episcopal oscense.

A. 6-189.

B. 6-344.

Innocentius, episcopus, servus servorum Dei. Venerabili fratri episcopo Oscensi, salutem et apostolicam benedictionem. Cum venerabilis frater noster archiepiscopus Terrachonensis, pensata tenuitate proventuum episcopalis mense Oscensis ecclesie de Gragnen, de Sessa, de Fagnanas, de Sancto Petro de Siresia, de Scanella, de Leçina, de Abrisen, de Olla, de Sancto Felice, de Aynsa, de Barbastro, de Berbegali et de Lacunarupta ecclesias cum pertinentiis earundem quas te tuosque predecesores ipsius mense nomine diutius possedissee repererat eidem mense duxerit annectendas prout in instrumento publico confecto ex inde perspeximus contineri, nos tuis supplicationibus inclinati volentes tibi tuisque successoribus super eisdem ecclesiis plenius providere ut absque omni scrupulo conscientie illas retinere possitis presertim sum sicut asseris tu et prefati predecesores eas triginta annis et amplius possederitis inquiete concessionem seu annexionem huiusmodi auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus suppletes defectum siquis in ea extitit de plenitudine potestatis. Nulli ergo omnino hominus liceat hanc paginam nostre confirmationis et suppletionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis Dei et Beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Lugduni, XVI.º kalendas octobris, pontificatus nostri anno quinto.

566

1247, septiembre, 23

Pedro de Torres y su mujer, Toda, habitantes de Novales, venden al caballero Berenguer de Canellas un campo con su soto en dicho lugar por setenta y dos sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 932, p. 487. Documento borroso.

[N]otum sit cunctis quod ego Petrus de Turribus et ego dompna Tota, uxor eius, habitatores in castro de Novalibus, bono animo et spontanea voluntate, gratis et sine vi atque metu, in presencia bonorum hominum et sine aliquo conquerenti, per nos ac per heredes et succesores nostros, vendimus vobis Berengario de Canellis, militi, et vestris in perpetuum, unum nostrum campum cum uno çoto quos habemus et iure hereditario habere debemus in termino de Novalibus, in loco qui dicitur iuxta (?) Podium Sancte Engracie (?), pro precio LXX.º et II.^{orum} solidorum monete laccensis, de quibus a vobis bene paccati fuimus, et ipsos in [...] ita quod nichil inde remansit apud vos ad paccandum. Qui dicti campus et çotol affrontant de prima parte in Pinna (?) Alta; de secunda parte in campo Petri Ferraç, militis; de tercia parte in çoto de Salellis de Iunçano; in quarta vero parte in rivo. Sicut ab [...] affrontationibus dicti campi et çotol includuntur et terminantur, sic ipsos vobis vel vestris vendimus cum introitibus et exitibus suis, cum aquis et aliis iuribus ibidem nobis vel nostris spectantibus vel spectare debentibus pleno iure, et etiam cum omnibus melioramentis que ibi facere poteritis, ut melius dici vel intelligi potest [...] vestro bono intellectui et vestrorum ad omnia [...] vestrorumque voluntates perpetuo faciendas. Et sic a nostro iure et dominio dictos campum et çotum [...] et in vestrum posse, ius et dominium et corporalem possessionem eos mittimus et tradimus franchos et liberos ac ingenuos, sicut nos et nostri ipsos melius habuimus et possedimus usque in hunc diem, cum hoc publico instrumento vobis et vestris perpetuo valituro.

Ad maiorem autem vestri vestrorumque securitatem, damus vobis fideiussoris de salvetate: Petrum de Boleya, qui manet in Novalibus, et nos cum ei in simul et aboltas, qui, secundum bonum forum Aragonie, predictos campum et çotum vobis et vestris faciamus tenere et habere fede et in pace contra cunctos. Ita quod si aliquid de [...] vobis vel vestris super predictis ullo unquam in tempore aliquo moverit [...] nos faciamus vobis dictos campum et çotum facere tenere salvos et securos vel in [...] et tradimus in posse vestra et vestrorum equepollentes campum et çotum in tam utili et competenti loco pro vestra bona et firma possessione [vestra] et vestrorum.

Actum est IX.º kalendas octubris, era M.^a CC.^a LXXX.^a V.^a.

Aliala paccata.

Testes sunt huius rei et verborum predictorum qui audierunt et viderunt, Bartholomeus de Arraro, habitator de Novalibus, et Martinus de Vilellis, habitator in Sessa.

Ego Dominicus, notarius publicus in Sessa, hoc scripsi et hoc signum feci.

567

1247, septiembre, 29

Testamento de don Sancho Martínez.

A. 2-341.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Notum sit cunctis presentibus et futuris quod ego don Sanio Martineç, in mi seso et en bona memoria, fago mi destinamiento et laxo pro mi alma mil et CC solidos et D missas et D pobres que den a comer. Et laxo a Navara, mi ermana, L maravedis pro complir aquellos CC moravedis de sso cassamiento, et todo aquest sobra dicto mando complir del moble que io e et que devo aver de depdas et de otras partidas con mi mulier dona Maior; tot esto sobra dicto que se cumpla, et si por aventura aquest moble no puede abastar ad est mandamiento, mando veder de la heredit de Placiença entro que sia solto tot aquesto mandamiento sobra dicto et todo aquesto laxo en poder de don Michel Martineç, mi hermano, que el que cumpla o que faga complir todo esto et do ad el poder de partir con mi mulier dona Maior tot el moble et las debdas que emos e que devemos aver en quadrun logar, et en cara do poder a don Michel Martineç de vender la eredit de Placiença ad est mandamiento si el moble non puede complir ad est mandamiento supradicto tanta que pueda complir todo est mandamiento. Et priego a dona Maior, mi mulier, como marido façe a bona muier, que ella que sia ajudadera pro quitar la mi alma. Et laxo a Michel Martineç, mi fillyo, la heredit de Placiença et las casas de Boleya con todo aquello que yo e ni aver devo treitos los mandamien*tos*

sobra dictos que yo feitos e que sian complidos; et si por aventura Michel Martineç mi fillyo moriere sienes fillyos de lial conyuge, mando que la hereditat de Plaçiença et las casas de Boleya que finquen a don Michel Martineç mi ermano con todo lo al que yo viere entegra nient; et mando que dona Maior mi mulier teniendo biduedat que biva en la hereditat de Plaçiença et en las casas de Boleya complido todo el mandamiento mio sopra dicto; et do a don Michel Martineç solta et poder de vender la hereditat de Yzcara o de camiar o de fer todas sos proprias voluntades que cartas ni convenienças por raçon de ermandat ni por qualquiere manera que sian feytas entre mi e el ni che nostro padre don Martin Xemeneç aviessa feytas todas que sian soltas et todas las convenienças que sian desfeytas e ninguna carta ni ningun destin que yo feito aia entro ad aqui non valga nada si non aquest que yo e feyto agora et est mando e quyero que sia valedero et firme.

Hoc est actum mense setembris, in die Sancti Michaelis, era M.^a CC.^a LXXX.^a V.^a.

Et d'aquesto son testimonias: don Albaro de Açlor et don Artal de Toriellos et Martin Pison, racionero de Sancta Maria de Salamanca, et Michel de dona Taresa, que vedieron et odieron todo aquest sopra scripto, por mandamiento de don Sanio Martineç.

Michel Pereç, por mandamiento de don Sanio Martineç, aquest destin escrevie e aquest signal † y fiço.

Remembraça de las debdas que deve dar don Sanio Martineç: Primera ment a Remon per C sueldos; e a la vinya de Pelegrin C sueldos; e a Bernard de Bella XXX sueldos; e a Michel de Frayre Sanio X sueldos; e a Domingo Moriello V sueldos e VII dineros; e a Pere Negueç LX sueldos; a Bertolome del Portiello XL sueldos e tienen peynos un manto de pes e una garnaia d'escarlata; e a Luan Dieç XV sueldos; e a Vidal de don Per de Montagut e a so mulier dona Buria L e III sueldos; e a Sanio del Prebost XVII sueldos e tienen peynos un lorigon. E estos dineros son en conta de los mil CC solidos que son en el destin.

1247, diciembre, 28

Doña Boneta, viuda de Bartolomé de Montearagón, molinero, vende a don Sancho de Orós, señor de Buñales, unas casas en Huesca por ciento ochenta sueldos jaqueses.

A. 2-606.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta vendicionis quam facio ego dompna Boneta, uxor que fui Bartolomei de Montearagone, molinerii defuncti. Placcuit mihi, bono animo et gratuita voluntate, in presencia proborum hominum et sine aliqua conquerenti, et vendo vobis dompno Sancio de Oros, militi, domino de Bugnals, unas casas quas habeo in Osca extramuros petre, in barrio de Aderrages. Que affrontant in una et secunda parte in viis publicis; et in tercia parte in casis de illa mezquita. Sicut iste affrontaciones predictas casas circundant, sic vendo vobis illas totas ab integro, cum introitibus et exitibus suis, de terra usque ad celum atque cum omnibus aquis, directis et pertinenciis suis, scilicet per centum et LXXX solidos denariorum monete laccensium bone et firme quos de presenti a vobis accepi in manu de quibus fui bene paccata mee voluntati et de iamdicto precio nichil ad persolvendum remansit apud vos dictum emptorem nec mihi ad recipiendum die qua carta ista fuit facta. Ideo volo et concedo vobis quod de cetero habeatis et posideatis predictas casas totas salvas, franchas, quietas et securas, per dare et vendere et per inignare vel quocumque modo volueritis alienare et per facere in eis et ex eis vestras proprias voluntates, sicut de vestra propria hereditate vos et filii vestri vel filie et omnis generacio et posteritas vestra per secula cuncta, sicut melius et plenius potest dici et intelligi vestro vestrorumque salvamento. Ad maiorem autem securitatem dono vobis fidanciam salvitatis de predictis casis quas vobis vendo, de me et de omnibus hominibus et feminis de hoc seculo, per fuerum Osce: Iohannem de Biel, escuterium, et me ipsam cum illo in simul et aboltas, quia si aliquis de cetero vos vel vestros de predictis casis eiecisset, ego et predicta fidancia salvemus vobis illas aut demus vel mitamus vobis vel vestris in alteris tam bonis casis in tam convenienti

et utili loco in Osca, aut salvemus vobis illas, secundum consuetudinem et fuerum Osce.

Testes sunt huius rey: Garssias de Oros et Bartolomeus Antolinus, vicini Osce.

Quod est actum IIII.º die exiente mensis decembris, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a V.^a.

Alihala facta et paccata constitit III solidos laccensis.

Andreas Iarrinus, Oscensis scriptor, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

569

1247, diciembre

División de viñas entre Sancho de la Certera, arcediano de la Cámara, y Juan de Oso y su mujer, Marta.

B. *Libro de la cadena*, n.º 851, p. 443.

[N]otum sit tam presentibus quam futuris quod ego Sancius de la Certera, archidiachonus Camere Oscensis et laccensis, sponte et bono animo, divido illas vineas cum vobis Iohannes d'Ose et uxore vestra Marta quas vos plantavistis. Una est in camp de Raval et alia in Latapiada, in termino Placentie. Prima vinea que est en camp de Raval habet affrontationes in oriente campum Eximinii Sancii, filii Raymundi de Venasc, qui moratur Placentie; et in occidente vineam Vincencii Petri Borro; et in meridie vineam Camere; et in aquilone vineam Ximinii Sancii supradicti. Et vineam Martini Sancii, filii Dominici Sancii d'Anoro, qui habitat Placentie, et ista est pars que tetigit Iohanni d'Ose et uxoris eius Marte. Et vinea Camere que tetigit archidiachono habet affrontationes in oriente campum Ximinii Sancii supradicti; et in occidente vineam Martini Arnaldi; et in meridie vineam Bertrandi d'Aunes; et in aquilone vineam Iohannis d'Ose et uxoris eius Marte. Et alia vinea que est in Latapiada in qua tetigit archidiachono in duobus locis parte et in uno Iohanni et uxoris eius Marte. Et pars Iohannis habet affrontationes in oriente vineam vicinorum Placentie; et in occidente vineam Egidii filii Dominici Sancii d'Anoro; et in meridie vineam Martini de

la Porta et Camere; et in aquilone campum Hospitalis Sancti Iohannis et vineam Camere. Et prima pars archidiaconi habet affrontationes in oriente vineam Martini de Castelon, generi Raymundi de Castro; et in occidente campum Hospitalis Sancti Iohannis et in meridie vineam Iohannis d'Ose et uxoris eius Marte; et in aquilone vineam Egidii, filii Dominici Sancii supradicte. Et alia pars qui tetigit archidyachono habet affrontationes in oriente vineam Martini de la Porta supradicti et in occidente vineam Egidii Sancii, filii Dominici suprascripti et in meridie vineam Petri de la Casta, sacerdotis, et Sancii d'Aramac; et in aquilone vineam Iohannis d'Ose et uxoris eius Marthe. Sicut iste affrontationes includunt et dividunt predictas vineas ex utraque parte, sic ego Sancius de la Certera, archidiaconus supradictus, sic divido predictas vineas cum introitibus et exitibus suis cum vobis Iohanne et uxore vestra Martha, ut habeatis vos ad hereditatem et filii vestri et omnis generatio et posteritas vestra per dare et vendere et facere voluntatem vestram per secula cuncta.

Et ego Iohannes et uxor mea Martha sumus bene paccati de ista divisione et ad maiorem securitatem unusquisque damus fideiussorem cuique ut simus in ista divisione: Valentinum, sacerdotem Placentie.

Et sunt testes huius divisionis: Petrus, vicarius Placentie, et Dominicus Egidii, qui moratur Osce.

Facta carta in mense decembris, era M.^a CC.^a LXXX.^a V.^a.

Iohannes Clamosa hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

570

1247, diciembre

El prepósito García Pérez da a Salvador de Ola y a su esposa, Sancha, tres viñas en Huesca por dieciocho dineros jaqueses de tributo anual.

A. 4-949. Carta partida por ABC.

In Dei nomine et eius gratia. Pateat universis presentem paginam inspecturis quod ego dompnus Garsias Petriz, prepositus Oscensis, una cum assensu et voluntate domini V., Dei gratia venerabilis Oscensis episcopi, et Petri Petri, prioris, tociusque Capituli Oscensis, bono animo et gratuita

voluntate, dono, concedo et cum hoc presenti pagina firmiter valitura confirmo ad tributum vobis, Salvatori de Ola et uxori vestre Sancie, tres vineas Oscensis prepositus habet in terminis Osce. Quarum prima est in Exara et affrontat de prima parte in vinea de Çavalaquem Ademelc, et de secunda parte in vinea Iusti de Liesa, et de tertia parte in vinea Petri Marraco, et de quarta parte in via publica. Et secunda vinea est in Exara et habet affrontaciones de prima parte viam publicam, et de secunda parte vineam Iordani Culiarero, et de tertia parte vineam Bartolomei Bonanati, et de quarta parte vineam Sancte Marie Magdalene. Tercia vero vinea est in valle de Cameris; que affrontat de prima parte in reguero, et de secunda parte in vinea Sancii Vasconis, et de tertia parte in vinea Iohannis de Berbegal, et quarta parte in vinea de quodam iudeo. Sicut iste iamdicte affrontaciones predictas vineas circumdant ab utrisque partibus et concludunt, sic damus, concedimus et tradimus eas vobis ad tributum per omnes dies vestros omnes integre et sine nostro vel alicuius retinimento, cum ingressibus et egressibus et omnibus arboribus, aquis, directis et pertinenciis suis, de terra usque ad celum. Tali tamen pacto quod vos melioretis et laboretis dictas vineas bene et fideliter, sine fraude, et vos eciam detis inde nobis et nostris successoribus in mense ianuarii annuatim XVIII denarios monete laccensis bone et firme pro tributo; et vos predictum tributum nobis et nostris et successoribus annuatim in dicto termino persolvendo et ea que dicta sunt superius fideliter adimplendo, predictas vineas, cum *omni* iure eis pertinenti, habeatis, teneatis, possideatis et expletetis per omnes dies vestros integre et in pace. Ita tamen quod non possitis eas vendere nec in-pignorare neque aliquo modo alienare, set post dies vestros predicte vinee cum omni melioramento in eis facto reddantur Oscensi preposito integre et in pace. Ut autem predicta donacio firmiter et inviolabiliter observetur, presentem paginam prefate donacionis testimonialem vobis concedo signo domini mei V., Dei gratia venerabilis Oscensis episcopi, et signis personarum Oscensis ecclesie confirmatam.

Nos autem Salvator de Ola et Sancia antedicti, recipimus a vobis dompno G. Petri, preposito Oscensi et ab aliis supradictis, predictas vineas quas nobis datis et conceditis ad tributum pro predictis conveniis, et promittimus

et convenimus vobis bona fide sine fraude attendere et complere, ita fideliter et integre per omnia et in omnibus, sicut dictum est superius.

Testes autem huius rei sunt: dompnus Henecus Mathei, mayordompnus prepositi Oscensis predicti, et Martinus de dompna Beziada, cives Oscenses.

Quod est actum mensse decembris, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a V.^a.

Sigñum Petri de Briva, qui hanc cartam scripsit.

571

1247, diciembre

El preposito García Pérez da a Pedro de Ariella un campo en Huesca durante cinco años para que plante en él una viña.

A. 4-713. Carta partida por ABC.

In Dei nomine et eius gratia. Sit notum cunctis presentem paginam inspecturis quod ego Garssias Petriz, prepositus Oscensis, una cum assensu et voluntate domini mei V., Dei gratia venerabilis Oscensis episcopi, et Petri Petri, prioris, tociusque Capituli Oscensis, dono et concedo vobis Petro d'Ariella, qui statis in Osca, unum campum ad plantandum vineam quem Oscensis prepositus habet in termino Osce, videlicet in termino de Alcharamiel. Qui affrontat de prima parte in vinea Petri Sanyavita, et de secunda parte in campo dompne Marie Feldrera, et de tercia parte in vinea Iohannis Ros, vinaterii Oscensis, et de quarta parte in vinea de Brun Gascon. Sicut iste iamdicte affrontaciones predictum campum ab utraque parte circundant et concludunt, sic dono vobis illum integre et sine diminucione ut ex ipso vineam faciatis, tali tamen pacto quod vos plantetis ipsum vineam bene et fideliter de bona planta et replantetis et avignetis ipsum campum bona fide et sine inganno, et habeatis ipsum totum plantatum a primo mensse ianuarii venientis in duos annos, et laboretis, teneatis et expletetis integre et sine alicuius diminucione ipsum ab eodem mensse ianuarii usque ad V annos elapsos continue et completos, set laboretis ipsum in primis tribus annis in hunc modum, videlicet, quoque anno potare et exabriri et tribus vicibus cavare, in duobus vero ultimis annis potare et exabriri et duabus vicibus cavare quoque anno et in fine

vero dicti termini, dictum malyolum avignatum in duas partes fideliter dividatis, videlicet terram et fustam. Et ego dictus G. Petri, Oscensis prepositus, possim eligere et habere ex illis duabus quamcumque voluero magis partem et pro campo eiam retinere, et vos predictus Petrus d'Ariella habeatis et retineatis partem aliam pro labore vestro pacifice et quiete vestre proprie hereditati et voluntati per dare, vendere, inpignorare, comutare vel quocumque modo volueritis alienare et per omnes vestras proprias voluntates inde facere in perpetuum, sicuti ex vestra propria hereditate vos et filii vestri vel filie et omnis generacio et posteritas vestra per secula cuncta, sicut melius plenius potest dici vel intelligi vestro vestrorumque salvamento et utilitati. Ut autem predicta donacio firmiter et inviolabiliter observetur et a nullo valeat revocari presentem paginam prefate donacionis testimonialem vobis concedo signo domini mei V., Dei gratia venerabilis Oscensis episcopi, et signis personarum Oscensis ecclesie confirmatam.

Et ego Petrus d'Ariella predictus recipio a vobis dompno Garssia Petriz, Oscensi preposito, et ab aliis supradictis predictum campum quem mihi datis et conceditis ad plantandum vineam pro predictis conveniis, et conventio vobis bona fide sine fraude attendere et complere ita fideliter et integre per omnia et in omnibus, sicut superius est iamdictum.

Testes autem huius rei sunt: dompnus Henecus Mathei et Martinus de dompna Beciada, çives Oscenses.

Quod est actum mense decembris, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a V.^a.

Sig†num Petri de Briva, qui hanc cartam scripsit.

572

1247, diciembre

El preposito García Pérez concede a Juan de Alcoraz y a su mujer, Gracia, una viña en el término oscense de Jara por un tributo anual de doce dineros jaqueses.

A. 4-587. Carta partida por ABC.

In Dei nomine et eius gratia. Sit notum cunctis presentem paginam inspecturis quod ego Garsias Petriz, prepositus Oscensis, una cum assensu et voluntate domini mei V., Dei gratia venerabilis Oscensis episcopi, et Petri

Petri, prioris, tociusque Capituli Oscensis, bono animo et gratuita voluntate, dono, concedo et confirmo ad tributum vobis Iohanni de Alcoraz et uxori vestre Gracie, qui statis in Osca, unam vineam quam Oscensis prepositus habet in termino de Osca, videlicet in Exara. Que affrontat de prima parte in via publica et de secunda parte in vinea Bartolomei Bonanati et de tercia parte in vinea Iordanis Cularero filius et de quarta. Sicut iste iamdicte affrontaciones predictam vineam circundant et concludunt ab utraque parte, sic damus, concedimus et tradimus vobis ad tributum per omnes dies vestros eam totam integre et sine nostro nostrorumque vel alicuius retinimento, cum ingressibus et egressibus et omnibus arboribus, aquis, directis et pertinenciis suis, tali tamen pacto quod vos melioretis dictam vineam bene et fideliter sine fraude, et vos detis inde nobis et nostris successoribus anuatim in festo Omnium Sanctorum XII denarios moneute laccensis bone et firme pro tributo. Et vos predictum tributum nobis et nostris successoribus annuatim in dicto termino persolvendo et ea que dicta sunt superius adimplendo, predictam vineam cum omni iure ea pertinenti habeatis, teneatis, possideatis et expletetis per omnes dies vestros integre et in pace, tamen quod non possitis eam vendere nec inpignare neque aliquo modo alienare, set post dies vestros predicta vinea cum omni melioramento in ea facto reddatur Oscensis preposito in pace sine aliquo contradicto. Ut autem predicta donatio fideliter et inviolabiliter observetur et non possit in irritum revocari presentem paginam prefate donacionis testimonialem vobis concedo signo domini mei V., Dei gratia venerabilis Oscensis episcopi, et signis personarum Oscensis ecclesie confirmatam.

Nos autem Iohannes de Alcoraz et Gracie supradicti, recipimus a vobis dompno Garsia Petri, preposito Oscensi, et ab aliis supradictis predictam vineam quam nobis per omnes dies nostros datis et conceditis ad tributum pro predictis conveniis, et convenimus vobis bona fide sine fraude atendere et complere ita fideliter et integre per omnia et in omnibus, sicut dictum est superius.

Testes autem huius rei sunt: dompnus Henecus Mathei et Martinus de dompna Beziada, çives Oscenses.

Quod est actum mensse decembris, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a V.^a.

Sigñum Petri de Briva, qui hanc cartam scripsit.

1247, diciembre

El preósito García Pérez concede a Domingo de Almudévar, cubero de Huesca, y a su mujer, Dominga, unas casas en Huesca, en el barrio de la Catedral, por un tributo anual de seis sueldos jaqueses.

A. 4-537. Carta partida por ABC.

In Dei nomine et eius gratia. Sit notum cunctis quod ego G. Petri, Oscensis prepositus, una cum assensu et voluntate domini mei V., Dei gratia venerabilis Oscensis episcopi, et Petri Petri, prioris, tociusque Capituli Oscensis, bono animo et gratuita voluntate, dono et concedo et cum hac presenti pagina firmiter valitura confirmo ad tributum vobis Dominico de Almudevar, cubero Oscensi, et uxori vestre Domege, quasdam domos quas Oscensis prepositus habet in barrio Sedis Osce. Que affrontant de prima parte in furno Claustri Oscensis et de secunda parte in domibus Tomasii de Artieda et de tercia parte in quadam tenda Claustri Oscensis et de quarta parte in via publica. Sicut iste iamdicte affrontaciones predictas domos ab utraque parte circundant et concludunt, sic damus, concedimus et tradimus eas vobis ad tributum per omnes dies vestros et totam vitam vestram totas integre et sine aliquo nostro nostrorumque vel alicuius retinimento, cum ingressibus et egressibus et omnibus directis et pertinentiis suis de celo usque in abissum, tali tamen pacto quod vos melioretis dictas domos et detis inde nobis et nostris successoribus annuatim in mense ianuarii VI solidos denariorum monete laccensium bone et firme pro tributo, et vos nobis et nostris successoribus predictum tributum annuatim, sicut superius dictum est, persolvendo et ea que dicta sunt superius fideliter adinplendo, predictas domos cum omni iure eis pertinenti habeatis integre, teneatis potenter et possideatis pacifice et secure per totam vitam vestram sine aliquo inpedimento, tamen quod non possitis eas vendere nec inpignorare neque aliquo modo alienare, set post vitam vestram dicte domus cum omni melioramento in eas facto redeant Oscensi preposito integre et in pace. Ut autem predicta donacio fideliter et inviolabiliter observetur presentem paginam prefate donacionis testimonialem vobis

concedo signo domini mei V., Dei gratia venerabilis Oscensis episcopi, et signis personarum Oscensis ecclesie confirmatam.

Nos autem Dominicus et Domenga predicti, recipimus a vobis dompno G. Petri, Oscensi preposito, et ab aliis supradictis predictas domos quas nobis datis et conceditis ad tributum pro predictis conveniis, et convenimus vobis bona fide sine fraude attendere et complere ita fideliter et integre per omnia et in omnibus, sicut dictum est superius.

Testes autem huius rei sunt: dompnus Henecus Mathei et Martinus de dompna Beziada, çives Oscenses.

Quod est actum mensse decembris, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a V.^a.

Sig†num Petri de Briva, qui hanc cartam scripsit.

574

1248, enero, 8

Acuerdo entre el obispo Vidal y los abades y rectores de las iglesias del arcedianato de Los Valles sobre las cuartas de sus frutos.

B. *Libro de la cadena*, n.º 225, p. 107.

Pateat universis quod cum contencio esset inter domnum V., Oscensem episcopum, ex una parte, et abbates sive rectores et clericos archidiachonatus Vallensis, ex altera, super quartis fructuum ecclesiarum ipsarum, tandem de voluntate partium ad talem compositionem amicabilem super ipsis fructibus devenerunt: Quod unusquisque clericorum sive rectorum ecclesiarum solveret per se certam quantitatem pecciem semel in anno pro ecclesiis suis pro quartis predictis domino Oscensi episcopo annuatim prout inferius continetur, salvis tamen aliis iuribus de predictis ecclesiis domini episcopi et archidiachoni ipsius archidiachonatus, scilicet ecclesia de Torla VII morabetinos et XII denarios; ecclesia de Fraxinos duos morabetinos et dimidium; de ecclesia de Lavaner duos morabetinos et dimidii; de Broto X morabetinos; de Oto VII morabetinos et XII denarios; de Gensa III morabetinos minus II solidos; de Buesa V morabetinos; de Sancto Stephano IIII.^{or} morabetinos; de Selbazano I morabetino et XII denarios; de Orus et de Achue II morabetinos; Losier medium morabetinum; Asin VII

morabetinos et XII denarios; de Villanova et Bosast II morabetinos minus II solidos; Gavarre III morabetinos minus XII denarios; de Muro, Torreyllola et Spatella II morabetinos minus XII denarios; de Lueoso et Lueoso et Bescasa III morabetinos et II solidos; Exaverre, Aressa et Lurin III morabetinos et dimidium et VI denarios; Liver et Albella III morabetinos et dimidium et VI denarios; de lanuas V morabetinos; Tricas et Esa II morabetinos XII denarios; Geral V morabetinos; Gire IIII.^{or} morabetinos et II solidos; Burgasse VIII morabetinos minus XII denarios; Sasse VI morabetinos et dimidium minus VI denarios; Caxola XII morabetinos XII denarios; Campola IIII.^{or} morabetinos et dimidii et VI denariis; Fanlo IX morabetinos; Ciresola III morabetinos et dimidii et VI denariis; Bieo VII morabetinos et dimidii minus VI denariis; Yeva III morabetinos et dimidii et VI denarios; Sanctus Felicius et Goriave III morabetinos minus XII denarios.

Sunt testes huius rei: Iohannes de Asin et Iohannes de Artasona et Eximinus de Morelo.

Actum est hoc VI.º idus ianuarii, era M.^a CC.^a LXXX.^a VI.^a.

Martinus Guasquin, Oscensis notarius, quia Iohannes de Albero, notarius Oscensis, infirmabatur, de mandato ipsius in suis notulis sive summa hec scripsit signumque suum apposuit.

575

1248, enero, 13

García de Sesa y su mujer, Toda Martínez, venden al obispo Vidal unas casas suyas en Sesa por trescientos veinte sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 140, p. 64.

C. *Libro de la cadena*, n.º 746, p. 389.

[I]n Dei nomine. Pateat universis quod nos Garsias de Sessa et uxor mea dompna Tota Martineç, in presencia bonorum hominum, sine retentu aliquo et fraude, vendimus vobis domno V., Dei gratia venerabili Oscensi episcopo, unas casas nostras quas habemus in villa de Sessa, totas integre, heremas et populatas. Que affrontant ex duabus partibus in viis publicis; in tercia parte in casis Dominici de Edra, clerici de Sessa; in

quarta siquidem parte in casis Dominici Bonus Homo. Sicut enim predictae affrontationes continent undique et circumdant domos sive casales integre antedictas, sic vendimus vobis eas cum introitibus suis et exitibus, de terra usque ad celum, plenarie, cum omnibus iuribus et pertinenciis suis, sicut melius, sanius, securius et utilius potest dici vel intelligi causa venditionis, ad vestram securitatem et vestrorum successorum perpetuo, pro precio inter nos et vos placabili, scilicet CCC XX solidos laccensium denariorum bone monete et firme quos ex vobis in continenti nostre voluntati recepimus, de quibus fuimus et sumus bene paccati a vobis plenarie et contenti nostre proprie voluntati. Unde volumus firmiter et concedimus ut de cetero casales et domos integre habeatis, possideatis iamdictas salvas, liberas et securas, perpetuas et quietas in hereditatem, ad dandum, vendendum, inpignorandum sive comutandum aut alienandum vel faciendum quicquid ex ipsis casis et in ipsis vos et successores vestri facere volueritis tanquam de re vestra et hereditate propria imperpetuum. Ad maiorem itaque securitatem vestram et confirmationem huius dicte venditionis, damus vobis fidancias salvitatis de predictis casis qui eas vobis habere faciat possidere pacifice et secure prout dictum est superius, per forum et consuetudinem Osce: Deus Aiuta et Dominicum de dompna Spaya, vicinos habitantes in Sessa, et nos ipsos cum eis in simul aboltas. Verumtamen si forte aliquis vos aut vestros de predictis casis vel de aliquo ex ipsis eicere voluerit vel privare predicti fideiussores et nos ipsi cum eis in simul, mitant vel ponant in aliis tam bonis casis sicut ipsis in tam convenienti loco eodem vel salvent vobis et securent dictas casas, per forum et consuetudinem Osce, ut superius est premissum.

Sunt testes huius rei: Garsias de Arnelis et Bartholomeus de Ose, habitantes in Sessa.

Aliala facta de pane, vino et carnibus.

Actum est hoc mense ianuarii, idus eiusdem, era M.^a CC.^a LXXX.^a VI.^a.

Martinus Guasqui, notarius Oscensis, his interfuit et mandato predictorum et assensu hec scripsit signumque apposuit.

576

1248, enero

Pedro Calvo, abad de Costean, reconoce que debe pagar a Juan de Crespán y a su mujer, Dominga, veinte sueldos jaqueses.

A. Extravagantes.

Notum sit cunctis quod ego Petrus Calbo, abat de Costean, debeo dare vobis Iohan de Crespán et Domenga, uxori vestre et totique homini qui pro vestro bono fuerit [paccandum] a festo Sancte Marie medii mensis augusti proximam veniente, XX solidos denariorum bone monete laccensium [...] quod ego a vobis accepi et tenui me inde bene per pacato voluntati mee et dare et destinare et mittere si feceritis pro me et a la fidanza pignorarare et distringere, totum convenio vobis restituere per vestra plana verba sine sacramento et omni torna. Et dono vobis fidanza de iamdictos denarios qui dare vobis faciat ad terminum vel post termino prout dictum est superius: Petro Lozano, qui abitat in Barbastro, et ego metipse cum illo aboltas et unumquemque pro toto sumus inde debitores et pacatores.

Testes sunt huius rey: Petrus Linas et Iohannes Podiovetere.

Actum est hoc in mense ianuarii, era M.^a CC.^a LXXX.^a VI.^a.

Petrus de Almerge hanc cartam scripsit fecitque hoc sig[†]num.

577

1248, enero. Tormos

El preposición García Pérez da a Sancho de Santa Cruz toda la heredad que tiene en Ayerbe, durante diez años, a cambio de un cuarto de los frutos.

A. 2-510. Carta partida por ABC.

Notum sit cunctis quod ego dompnus Garsias Petri, Oscensis prepositus, in presentia bonorum hominum, dono vobis Sancio de Sancta Cruce, tota mea hereditate, illa quod habeo in Aierbo, in simul cum domibus similiter et terminus est tenendi dictam hereditatem de isto ianuario in X annis; in tali convenio eam laboretis ut in quo anno detis mihi quartum ex rigario

similiter et de albari. Ad maiorem securitatem do vobis fideiorem de dicta hereditate quam vobis dono a tributo, per consuetudinem et forum Osce: Petrum Sancii Arnaldi et me cum eo in simul et utrumque pro toto. Idcirco siquis homo vel mulier eiceret vel vellet eicere de dicta hereditate, ego et fideiussor predictus faciamus eam habere et possidere salvam, integre et secure usque in dictum terminum sit preteritum.

Et ego Sancius de Sancta Cruce do vobis G. Petri fideiorem de securitate tenendi dictam hereditatem ut laborem eam et dem vobis predictum quartum sine inganno et mala voce recte per consuetudinem et forum Osce: Petrum Sancii Arnaldi et me cum eo in simul et utrumque pro toto.

Hu[iu]s rei testes sunt utriusque partis: dompnus Enecus Mathei, civis Osce, et dompnus Caprasius et dompnus Dominicus de Mitrice, habitatores in Turmis.

Quod est actum in mensse ianuarii, in villa de Tormos, era M.^a CC.^a LXXX.^a VI.^a.

Dominicus de Mitriçe, qui habitat in Tormos, per precepto predictorum, hanc cartam scripsit hec signum † fecit.

578

1248, febrero, 22. Escarp

Berenguer, abad de Escarp, vende al obispo Vidal el tributo que su monasterio tiene sobre dos casas en Sesa.

B. *Libro de la cadena*, n.º 235, p. 115.

C. *Libro de la cadena*, n.º 281, p. 160.

D. *Libro de la cadena*, n.º 747, p. 390.

[P]ateat universis quod cum monasterium de Scarpio, Cisterciensis ordinis, esset in neccesitate positus propter caristiam temporis quia cibaria non erant sufficiencia in domo et debita erant urgencia, ego frater Berengarius, abbas, et totus conventus eiusdem loci circumspectis facultatibus et habilitatibus monasterii prelibati intelligentes quod sine alienatione aliquarum possessionum non possemus periculum monasterii evitare et

eligentes illas possessiones alienare in quibus minor utilitas secundum quantitatem precii existit monasterio prelibato ordinavimus ut alienaremus quoddam tributum et ius quod habemus apud Sessam super duabus domibus cum hereditatibus suis, scilicet que quodam fuerunt domne Blasquite, quas domos et hereditates hodie possident dompna Oria de Otura et dompna Marchesia de Pereçels et Garsias de Pereçels, quod tributum est unius libre piperis. Unde nos dicti abbates et conventus libenti et ultronam (*sic*) voluntate propter predictas necessitates inducti, per nos ac per omnes successores nostros vendimus vobis venerabili patri V., Dei gratia Oscensi episcopo et ecclesie vestre predictum tributum et quicquid iuris habemus vel habere debemus in dictis domibus et in possessionibus ac pertinentiis earum, ratione dicti tributi vobis alia qualibet ratione extrahentes dictum tributum et dictas domos et possessiones et quicquid iuris nobis in eis competis et competere debet de posse nostro et mitentes vos in corporalem possessionem predictorum onium et singulorum cum hoc publico instrumento vobis et successoribus vestris firmiter valituro pro quibus rebus predictis recipimus a vobis in precio fructus decimarum XX annorum possessionum nostrarum de Barbastro quas hodie ibi habemus et possidemus licet de ipsis possessionibus decimas hactenus non receperitis eo quod nos eas laboraverimus supretibus propriis. Set quia modo volumus tradere eas extolendas aliis usque ad predictum tempus XX annorum ex quo perceptio decimarum ad vos devolveretur. Ideo recipimus a vobis in precium dicte hereditatis de Sessa fructus predictarum decimarum. Item recipimus a vobis pro precio dictorum tributi et iuris domorum et possessionum de Sessa centum solidos laccenses de quibus omnibus recognoscimus et confitemur nos bene esse paccatos. Item confitemur quod omnia predicta que recepimus a vobis ratione dicte venditionis, convertimus in utilitates et neccesitates monasterii prelibati, promitentes pro nobis et successoribus nostris vobis et successoribus vestris quod omnia et singula predicta faciamus vos et successores vestros tenere et habere in pace et quiete, renunciantes quo ad predicta omnia et singula omni iuri et beneficio, fori civili, ecclesiastici et Aragonie, et specialiter illi autentico quod incipit hoc ius porrectum et omni auxilio iuris et privilegio. Quam venditionem vobis facimus ad forum Aragonie cum res vendite sint in Aragonia constitute pro

quibus omnibus atendendis et conplendis damus vobis fideiussores de salvetate secundum forum et consuetudinem Aragonie: Iohannem de Otura et Sancium de Otura, vicinos et habitantes in Sessa qui nobiscum et sine nobis in simul secundum forum Aragonie salvent vobis predicta et successoribus vestris perpetuo, et faciant salvari prout superius est expressum.

Et nos V., predictus episcopus, cum consensu et voluntate P. Petri, prioris, et tocius Oscensis Capituli, recipientes predictam emptionem, ut supradictum est, a vobis fratre Berengario, abbate, et conventu de Scarpio, damus vobis in precio dictarum rerum dictos C solidos et predictos fructus decimarum XX annorum et possessionum quas hodie in Barbastro vos habetis. Ita tamen quod si ante predictum tempus predictis possessiones recuperaretis et eas propriis supretibus non excoleretis nos statim reciperemus decimas supradictas. Tamen quodcumque vos vel successores vestri recuperaveritis predictas possessiones et excoleritis eas supretibus propriis, volumus et consentimus quod ius dictarum decimarum percipiendarum sit in illo statu in quo est hodie, ita quod nullum preiudicium ex his que continentur in hoc instrumento generetur nobis vel vobis. Tamen confitemur quod modo non recipimus ibi decimas et de predictis fructibus decimarum damus vobis fidancias de salvetate: Iohannem de Otura et Sancium de Otura predictos, qui vobis salvent eas, ut superius dicitur, nobiscum et sine nobis, vel salvari faciant, secundum forum et consuetudinem Aragonie.

Et nos dicti abbas et conventus, predictos fructus a vobis recipimus domine episcope, scilicet XX annorum, sub forma et conditionibus omnibus supradictis, sicut superius est premissum.

Sunt testes huius rei: Iohannes de dompna Bela et Martinus de Arbanes, de Sessa.

Signum fratris Iohannis, prioris. Signum fratris Raimundi Peregrini, cellararii maioris. Signum fratris G., subprioris. Signum fratris Iohannis, sacriste. Signum fratris Ysarn, cantoris. Signum fratris Iohannis Medii, celararii. Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo. Signum fratris Berengarii, abbatis Scarpii, supradicta omnia approbantis. Ego Martinus Guasqui, tabellio publicus Oscensis, de mandato domni G. Petri, prepositi

Oscensis, et loco sui subscribo. Ego Martinus predictus, mandato similiter domni A. de Lac, sacriste et vicarii Oscensis, et loco eiusdem subscribo. Item ego dictus Martinus, publicus tabellionis, mandato A. de Orna, archidiaconi de Serravlo, et loco sui subscribo.

Actum est hoc apud monasterium de Scarpio, VIII.º kalendas marcii, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a VI.^a.

Martinus Guasqui, publicus tabellionis Oscensis, ad mandatum domini episcopi et Capituli Oscensis et fratris B. et conventus monasterii predicti de Scarpio, hec scripsit die, loco et era prefixis signumque apposuit, cum literis ubi dicitur «superius tributi et iuris» appositis.

579

1248, abril, 30. Huesca

El preposito García Pérez da a Juan Pictavín y a su hermano Galaciano comida y vestido de la mensa canonical.

A. 2-13. Carta partida por ABC.

Pateat universis quod ego G. Petri, Oscensis prepositus, de assensu et voluntate domini mei V., Dei gratia Oscensis episcopi, et tocius Oscensis Capituli, dono et assigno vobis dompno Iohanni Pictavino et fratri vestro Galaciano victum et vestitum in mensa canonicarum Oscensem toto tempore vite vestre vobis dompno Iohanni Pictavino; pro victu dono et assigno quod recipiatis cotidie tantum panis et talis tantum vini et talis tantum carniū et talium tantum piscium et talium tantum ovorum et casei tantum denariorum et ceterorum victu alium quantum unus ex canonicis Oscensibus ibidem Deo servientibus recipit vel recipiet in futurum de manu prepositi vel servientium suorum in illo loco in quo portiones canonicorum cotidie dantur canonicis antedictis et centum solidos annuatim pro vestitu in festo Omnium Sanctorum, fratri autem vestro Galaciano dono et assigno pro victu tantum panis et talis tantum vini et talis tantum carniū et talium tantum piscium et talium tantum ovorum et casei tantum denariorum et ceterorum victualium quantum unus ex porcionariis eisdem ecclesie percipit vel percipiet in futurum et pro vestitu XL solidos annuatim

in festo Omnium Sanctorum. Ita tamen quod in vita vestra, scilicet dompni Iohannis Pictavini, Galacianus servat vobis, sicut fratri suo honorabili et maiori. Si vero prefatus Galacianus moreretur ante quam vos predictum victum et vestitum Galaciani percipiatis, vos domnus Iohannes Pictavinus ad opus unius servientis qui vobis serviat toto tempore vite vestre, hoc autem duret dum vobis fuerit vita comes. Si autem Galacianus supervixerit vobis dompno Iohanni Pictavino, Galacianus recipiat et habeat victum et vestitum, sicut sibi superius est concessum toto tempore vite sue. Dono etiam vobis dompno Iohanni Pictavino et de presenti trado, de consensu domini episcopi et Capituli Oscensis, quingentos morabetinos Alfonso, bonos boni auri rectique ponderis, pro solvendis et redimendis illis vestris tendis del Collello, et pro solvenda et redimenda vestra vinea que dicitur del Bannador, in termino de Podio Sancii, que possessiones erant titulo pignoris obligate.

Ego autem prefatus dompnus Iohannes Pictavinus, obsculando manus gratias agens et referens Deo et vobis venerabili domine Oscensi episcopo, gratias agens simili modo prefatis preposito totique Capituli Oscensi, recipio ista temporalia beneficia que mihi conceditis supradicta. Et ob remedium anime mee et uxoris mee et parentum nostrorum nostrorumque omnium antecessorum et specialiter ob remedium anime Raymundi Asterii, consanguinei mei suorumque omnium antecessorum, et propter ista beneficia temporalia supradicta que mihi et fratri meo concedistis et donastis et propter supradictos quingentos morabetinos quos ad solvendas et redimendas predictas hereditates meas mihi donastis et tradistis in presenti, dono et de presenti trado cum hoc presenti instrumento firmiter valituro mense canonicorum Oscensium in manibus et posse G. Petri, Oscensis prepositi, omnes illas tendas et domos quas habeo in Osca, in barrio del Collello, et quasdas domos a las quas habeo in Osca, in barrio de Remiano, in quibus ego maneo; et unam vineam quam habeo in eodem termino; et unam mezquitam que dicitur Mezquita Viridis, sitam in barrio de Binahayon, illam videlicet quam inclite recordationis dominus rex Petrus, cui sit requies, ad construendam ecclesiam cum omnibus iuribus et pertinentiis mihi dedit. Predictae autem tende et domus que sunt in barrio del Collello affrontant in duabus partibus in viis publicis; in tercia parte

in casis abbatis Sancte Crucis; in quarta vero parte in casis Guiraldi de Nogarol. Alie autem domus cum suo orto que sunt in Rimiano affrontant in prima parte in casis dompni Ugonis Martini et casis Dominici Michaelis et casis et orto dompni Arnaldi Iohannis; in secunda parte affrontant in muro lapideo civitatis; in tercia parte in cellario dompni Iohannis Pictavini, que fuit Guillelmi Berayre, quod non habet intratam per istas domos quas vobis dono, et casis Raymundi Petri, filii Petri Sora, et casis Ugonis Umberti; in quarta vero parte in callicio per quod intratur ad easdem domos. Predictae autem vineam del Banniator affrontat in prima parte in via publica; in secunda parte in illo reguero de Podio Sancii; in tercia parte in vinea monasterio de Xixena; in quarta vero parte in vinea Iohannis d'Exeya. Alia parva vinea affrontat in prima parte in vinea dompni Bernardi Marchesii; in secunda parte in vinea monasterio de Gloria; in tercia parte in illo reguero; in quarta vero parte in vinea Petri Cubero. Dicta vero mezquita affrontat in duabus partibus in viis publicis; in tercia et quarta parte in orto Çavala-chem. Sicut iste omnes dicte affrontaciones predictas hereditates undique ambiunt et concludunt, ita eas ab integro dono, concedo ad forum Osce et de presenti trado dicte mense canonicorum et preposito Oscensi et eum mito in corporalem possessionem et tenedonem hereditatum omnium predictarum sine omni contrarietate et retentu mei et meorum omnium successorum, sicut melius, plenius, utilius et perfectius dici potest vel intelligi, ad salvacionem et utilitatem perpetuam ecclesie supradicte, ut habeat et possideat deinceps predicta mensa canonicorum omnes predictas hereditates francas, liberas et quietas, iure hereditario, de terra usque ad celum, ad faciendum in eis et ex eis quicquid facere voluerit tamquam de suis propriis hereditatibus et possessionibus nunc et semper. Predicta itaque mezquitam dono Deo et mense canonicorum Oscensium, ut faciat inde ecclesiam. Alias autem hereditates et possessiones supradictas dono eidem mense canonicorum sub tali condicione ut semper prepositus, mense et successores sui pro animabus supradictorum ad minus per unum capellanum et unum scolarem semper in cessante eam faciant de cantari et eam ornatam teneant et sustente. Ad maiorem autem securitatem et confirmacionem predictarum donacionum, ego dictus Iohannes Pictavinus dono fidancias salvitatis et securitatis vobis G. Petri, Oscensi preposito

et mense canonicorum Oscensium, qui vobis et successoribus vestris et predicte mense omnes dictas hereditates et singulas semper per forum terre salvas faciant et securas: dompnum Guillelmum de Aruex, militem, et dompnum Iohannem de Bue, Oscensis, et meipsum cum eis in simul aboltas. Nos autem Guillelmus de Aruex et Iohannes de Bue, hanc fideiusoriam libenter facimus et nos fideiussores esse concedimus et fatemur.

Ego vero G. Petri, prepositus Oscensis, nomine meo et mense canonicorum Oscensium, de assensu et voluntate domini mei episcopi et Capituli Oscensis, recipio a vobis dompno Iohanne Pictavino, mezquitam et omnes alias hereditates supradictas sub condicionibus et convenienciis antedictis, et promito, per me et successores meos, dictam mensam canonicorum predictas omnes condiciones et singulas nunc et semper in omnibus et per omnia inviolabiliter et fideliter adtendere et complere.

Testes autem huius rey sunt: dompnus Bartholomeus de Sier, Petrus Lupi de Sacristia, Petrus de Turre, Iohannes Violeta et Pardus, barbitonsores Osce.

Quod est actum ultima die mensis aprilis, in Oscensi Capitulo, era M.^a CC.^a LXXX.^a sexta.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †. Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo subscribo †. Ego G. Petri, Oscensis prepositus, subscribo †. Ego A., Oscensis sacrista, subscribo †. Ego A., archidiaconus de Sarravlo, subscribo †. Ego P., archidiaconus Vallensis, subscribo †. Ego S. de Certera, archidiaconus Oscensis Camere et lacensis, subscribo †.

Mandato et voluntate omnium predictorum, ego Arnaldus Duhet, scripitor publicus Osce, hanc cartam scripsi et hoc sigtñum feci.

580

1248, mayo, 15

El caballero Sancho de Pomar y su mujer, Juana, confirman al prepósito García Pérez la donación hecha a la mensa canonical por Juan Pictavín.

A. 2-457.

Pateat universis quod nos dompnus Sancius de Pomar, miles, et uxor mea dompna lohanna, filie dompni lohannis Pictavini, civis Oscensis, per nos et omnes filios et succesores nostros, difinimus [...] confirmamus perpetuo vobis dompno G. Petri, preposito, et mensse canonicorum et Oscensi Claustre et omnibus successoribus vestris omnino donacionem illam et confirmacionem quam dompnus lohannes Pictavini fecit et asignavit vobis predicto preposito et mensse canonicorum Oscensium, cum instrumento publico inde confecto, et difinimus vobis et ecclesie Oscensis et dompno lohanne Pictavi[ni] et omnibus succesoribus vestris et suis, et renunciamus inde omni iuri, actioni, vocibus et demandis si quod vel quas habebamus vel habere credamus et habere speramus in illa vinea que dicitur de Bannador, in termino Podii Sancii Osce, et in omnibus tendis de Collello, que furunt dompni Raymundi Aster, quas dictus lohannes Pictavini possidebat et ibidem habebat, et in domibus aliis et tendis quas habebat et possidebat predictus lohannes in barrio de Remiano in Osca in quibus ipse morabatur, et in illa mezquita que fuit sarracenorum Oscam vetula, in barrio de dompno Salmone, extra muros lapideos civitatis Oscensis, et in omnibus aliis iuribus et rebus mobilibus et non mobilibus integre in quibus nos predicti Sancius de Pomar et uxor mea dompna lohanna aliquid ius vel actiones habere credebamus ex parte predicti lohannis Pictavi[ni] et suorum. Ita quod nos nec nostri filii aut generatio nostra numquam possimus deinde aliquid petere vel questionem aliquam facere vel movere sive inpedimentum aut gravamem vobis predicto preposito et sucesoribus vestris vel dicte mensse sive Prepositure Oscam tempore aliquo procedente, ratione aut nomine dicti lohannis Pictavini et uxoris sue dompne Sancie vel suorum ullo modo. Et ut presens difinicio et confirmatio robore vigerat perpetuo et valore, damus vobis seppredicto preposito et sucesoribus vestris et mensse canonicorum oscensium, fidanciam securitatis huius difinimenti et de redra qui, sicut dictum est superius et expressum, vos et succesores vestros et ecclesiam Oscensem et menssam canonicorum ipsius custodiat et defendat perpetuo indempner, fideliter et in pace: dompnum Petrum Raymundi de Stada, militem, et nos ipsos, per nos et per nostros, cum eis in simul et aboltas.

Sunt testes huius rei: dompnus Ugo Martini, Michael Petri, miles, Berengarii Galdini et Iohannes de Bue, cives Oscenses.

Actum est hoc idus madii, era M.^a CC.^a LXXX.^a VI.^a.

Martinus Guasqui hanc cartam mandato predictorum et asensu scripsit die et era prefixis signumque hoc fecit.

581

1248. junio, 3. Huesca

Vidal de Canellas y Ramón de Serra, comendador del castillo de Monzón, ponen en manos de árbitros la permuta del castillo y la villa de Arniellas, propiedad del Temple, por las heredades que el obispo de Huesca tiene en Monzón y otras posesiones.

A. 2-239.

B. *Libro de la cadena*, n.º 111, p. 51.

C. *Libro de la cadena*, n.º 998, p. 528.

Publicado por Ricardo del Arco, art. cit., doc. XXIII, p. 104.

Pateat universis quod V., Dei gratia Oscensis episcopus, et frater Raymundus de Serra, comendator castri de Monzon, videntes et attendentes utilitatem tam ecclesie Oscensis quam domus Milicie Templi tractaverunt de comutatione facienda inter eos de castro et villa de Arnellis et hereditate cum pertinenciis suis et hereditate quam episcopus Oscensis habet in Montson et in terminis eius et de castro de Benalbes et terminis eius, scilicet de parte sua et de castro de Tornuda cum terminis suis et de turre de Caseis cum terminis suis et de turre de Harrova cum terminis suis et de hereditate de Loret que fuit dompni Martini Egidii de Tramacastella cum terminis suis; unde habito tractatu diligenti posueret totum ipsum factum in manu domni A. de Lacu, sacriste Oscensi, et Guillelmi Grimonis, Petri de Fraga et fratris Bernardi Schirolii, fratris Templi, Geraldi de Alentorn, iusticie Montsonis, et Iohannis de Pinnana, de Montzon, et dompni Martini Petri, iusticie Aragone, sub tali forma quod ipsi Villem. viderant castra et hereditates predictas omnes et singulas et attendant et advertant et extiment omnia et singula, secundum suum valorem et secundum utilitatem

que sequatur quamlibet partem in apreciandis rebus assignent predictas hereditates episcopi Oscensis templo et castrum et villam de Arnellis cum pertinentiis suis, scilicet cum iure templi et ecclesie Oscensis, et si plus valent hereditates predictae episcopi Oscensis et hereditas predicta de Loreto quam castrum et villam de Arnellis dicant quantum debant templum tornare episcopo in hereditatibus vel in denariis et templum tornet tantum episcopo quantum ipsi arbitri dixerint vel maior pars eorum; et si tornabit hereditates tornet eas secundum arbitrium predictorum Villem. Et si castrum et villam de Arnellis valent plus quam castrum et hereditates predicti episcopi et hereditas de Loreto, episcopus Oscensis faciat tornas templo, secundum estimationem et arbitrium predictorum septem et in omnibus et singulis predictis teneantur predictae partes facere id quod omnes septem vel maior pars eorum dixerit et mandaverit. Et si aliquis de predictis septem aliquo casu impediretur, quod non posset interesse predictis illa pars ex qua esset ille impeditus poneret aliquem loco illius et ita fieret si plures essent impediti. Item quod ad arbitrium ipsorum septem vel maioris partis eorum firmet utraque pars alteri et faciat firmari hereditates cambitas, ita quod cuilibet parti hereditates predictae sint bene firme et obligavit se quilibet pars, scilicet episcopus et comendator, sub pena quingentorum aureorum quod quicquid dicti septem vel maior pars eorum diceret in predictis attendat et compleat quilibet pars, hoc est, episcopus et templum; et pars que non compleat omnia et singula dicta a predictis septem vel maioris partis eorum, solvat alii parti quingentos morabetinos pro pena pro utraque parte: dompnum B. Marchesii, iusticiam Oscensem, et Berengarium Galdini et Petrum Lupi de Sacristia, qui obligaverunt pro predicta pena se et omnia bona sua, ita quod non possent reclamare ad forum nec ad ius set cum curia et sine curia possent pignori pro pena predicta.

Sunt testes huius rei: dompnus Iohannes Petri de Alcala, miles, et Raymundus Gaschi, civis Oscensi.

Actum est hoc in palacio domini Oscensis episcopi, apud Oscam, III.º nonas iunii, era M.ª CC.ª LXXX.ª VI.ª.

Martinus Guasqui, notarius publicus Osce, scripsit.

1248, junio, 17

El obispo Vidal concede al prior Pedro Pérez y a sus sucesores una heredad en Almuniente con un tributo anual de dos cahíces de trigo.

B. *Libro de la cadena*, n.º 898, p. 472.

C. *Libro de la cadena*, n.º 1039, p. [560].

[N]overint universi quod nos V., Dei gratia Oscensis episcopus, cum assensu et voluntate tocius Capituli Oscensis, damus et concedimus ad tributum vobis P. Petri, priori et helemosinario Oscensi, et vestris successoribus in perpetuum illam hereditatem nostram quam habemus, ratione episcopatus Oscensis, in villa et terminis de Almonie, sicut fuit illa hereditas de monachis monasterii Rotensis, scilicet casas, casales, ortos, ortales, campos, vineas et terras sive terminos heremos et populatos integre, cum aquis et herbis, pratis et paludibus et cum omnibus iuribus et pertinentiis suis nobis et nostris successoribus ibidem pleno iure spectantibus vel debentibus modo aliquo pertinere, ita quod deinde vos predictus prior et omnes sucesores vestri, ratione domus Helemosine Oscensis, habeatis, possideatis et explectetis dictam hereditatem perpetuo et omnino iure hereditario pacifice et plene, et vos et sucesores vestri detis et persolvatis nobis, episcopo supradicto et omnibus successoribus nostris in perpetuum, tributum pro predicta hereditate annis singulis II kafficia tritici Oscensis mesure intus in domo Helemosine Oscensis predicte in mense augusti integre et pacifice omni tempore. Predictum autem tributum vos et sucesores vestri nobis episcopo et successoribus nostris solvendo, ut est dictum, habeatis dictam hereditatem ad opus Helemosine predicte, salvam, securam, perpetuam et quietam, ad hereditatem, sine omni impedimento persone alicuius et retentu.

Et ego predictus P., prior, cum gratiarum actione, per me et omnes sucesores meos, recipio a vobis domino episcopo, sepredictam hereditatem ad tributum ad opus Helemosine Oscensis predicte, cum conditionibus antedictis.

Sunt testes huius rei: Iohannes Petri Grimon et Petrus Amargos, cives Oscenses.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo. Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo, subscribo. Ego A., Oscensis sacrista, subscribo. Ego S. de Certera, archidiaconus Oscensis Camere et laccensis, subscribo. Ego Martinus Guasqui, notarius Oscensis, de madato speciali domni G. Petri, prepositi Oscensis, et loco sui subscribo. Ego A. de Orna, archidiaconus de Serravol, subscribo.

Actum est hoc XV.º kalendas iulii, era M.^a CC.^a LXXX.^a VI.^a.

Martinus Guasqui scripsit et hoc signum fecit.

583

1248, junio, 28. Huesca

Concordia entre el obispo Vidal y Pedro Sánchez, sacrista de Zaragoza y procurador de dicha iglesia, acerca de la décima de los ganados del obispado oscense que nacen en el de Zaragoza y la décima de las parroquias de Almudévar, Zuera y Santa Engracia.

B. *Libro de la cadena*, n.º 459, p. 236.

Publicado por Ricardo del Arco, art. cit., doc. XXIV, p. 105.

[P]ateat universis quod dominus V., Dei gratia Oscensis episcopus, cum assensu Capituli sui, ex una parte, et P. Sancii, sacrista Cesarauguste, procurator Capituli Cesarauguste, contulerunt super compositione facta inter predictum episcopum et ecclesiam Oscensem et dominum Rodericum, bone memorie episcopum, et ecclesiam Cesaraugustanam, ex altera, super decimis agnorum et animalium Oscensis episcopatus parturientium in Cesaraugustano episcopatu, et super decimis parrochiarum ecclesiarum de Almudevar et de Çuera, et super ecclesia Sanctarum Massarum et eius decimis. Et viso instrumento ipsius compositionis, convenit ita inter eos quod in omnibus et per omnia servetur ipsa compositio secundum quod omnia prescripta et quod episcopo et ecclesia Oscensis restituat ecclesie de Çuerua illa que percepit prepositus de decimis ecclesie de Çuerua contra formam predicte compositionis que restitutio fiat in illa quantitate quam iuraverit unus de ille qui tenent ad tributum fructus decime ecclesie de Çuferua, quam restitutionem promisit episcopus facere pro se

et ecclesia Oscense, obligando se et omnia bona episcopatus pro ea; et ecclesia Cesarauguste et capitulum restituat episcopo et ecclesie Oscensi ea que retinuit episcopus Cesarauguste de decimis agnorum edorum contra formam predicte compositionis, ita quod in continenti restituant que retinuerunt hoc anno de predicta decima, scilicet quartam partem illius decime quam percipiunt de agnis, edis et pulle animalium Oscensis episcopatus parturientium in Cesaraugustano episcopatu, ut in dicta compositione continetur. Quartas autem preteriti anni et pro preteriti dicte decime quas retinuerunt episcopus et ecclesia Cesarauguste, restituant quando eis videbitur oportunum, quas restitutiones promisit se dictus P. Sancii facturum pro se et ecclesia Cesaraugustana, et obligavit se omnia bona ecclesie Cesarauguste.

Sunt huius rei testes: G. Petri, prepositus, A. de Lacu, sacrista Oscensis, G. de Nisano, Eximinus Petri, clerici de Çuerua, et Petrus de Çufera, laycus.

Actum est hoc apud Oscam, IIII.º kalendas iulii, anno Domini M.^o CC.^o quadragesimo octavo.

584

1248, julio, 7. Huesca

Composición entre el obispo Vidal y el abad de San Juan de la Peña.

B. *Libro de la cadena*, n.º 222, p. 105.

[P]ateat universis quod domnus E., abbas Sancti Iohannis de Pinna, et M., infirmarius, et F., camerarius, et D., sacrista, et D., prior de Matirero, et P., prior de Nabal, monachi eiusdem loci, promiserunt pro se et pro toto conventu Sancti Iohannis de Pinna, domno V., Oscensi episcopo, atendere et complere nunc et in perpetuum illam compositionem que fuit facta inter domnum V., episcopum Oscensem, et ecclesiam Oscensem et ecclesiam laccensem, ex una parte, et domnum E., predictum abbatem, et conventum Sancti Iohannis de Pinna, ex altera, super statu ipsius monasterii et super ecclesiis et clericis ecclesiarum Sancti Iohannis constitutis in episcopatu Oscensi, et super decimis quas monasterium Sancti Iohan-

nis recipit et consuevit recipere infra terminos parrochiarum ecclesiarum episcopi et ecclesie Oscensis et laccensis, et super aliis ut in instrumento confecto conpositionis per manum Petri Andree, Oscensis notarius, plenius continetur. Ita quod quam cito dominus episcopus venerit apud laccam sigrificando (?) hoc per VIII dies antea monasterio Sancti Iohannis et domno Luppo Ferrenc de Luna ipse abbas pro se et conventum assignabit ipsi episcopo et ecclesie sue in redditibus convenientibus et securis infra laccam et eius terminis illa centum kafficia annua que continentur in dicta conpositione perpetuo percipienda ab ipso episcopo et ecclesia sua et successoribus suis. Ita tamen quod ex quo dictus abbas et monasterium dictam assignationem fecerint et ipsum episcopum in possessionem posuerint cum decenti firmitate ipsi abbas et monasterium et successores eorum sint liberi et inmunes a prestatione dictorum C kafficia annuorum cetera autem que continentur in dicta conpositione ab utraque parte imperpetuum inviolabiliter observetur ad que omnia atendenda et conplenda dicti abbas et monachi obligaverunt omnia bona monasterii et dederunt de hoc fideiussorem et promissorem principalem: dompnum Lupum Ferrenc de Luna, qui cum eis et sine eis omnia et singula conpleat et atendat et conpleri faciat et atendi, sub pena quingentorum morabetinorum Alfonsinorum, qua pena soluta nichilominus obligero et conpositio teneat et observetur, ut superius est expressum, quam penam dicti abbates et monachi promiserunt dicto episcopo, stipulanti sub obligatione omnium bonorum dicti monasterii si in aliquo venirent contra ea que sunt expressa; et dictus dompnus Luppus Ferrenc constituit se principalem promissorem, debitorem et fideiussorem, tam pro predicta pena et omnibus et singulis predictis superius atendendis, conplendis et obligando se et omnia bona sua per firmam stipulationem ad omnia et singula supradicta atendenda fideliter et conplenda bona fide sine fraude, renunciando nove constitutioni de fideissoribus quod non possit allegare principalem vel principales esse conveniendos prio ante qua ipsos et fori et privilegio et omni iuri et auxilio et iuris canonici et civilis scripti vel non scripti et consuetudinarii et specialiter exceptioni, doli et in factum, et episcopus Oscensis recipiens dictas promissiones et conpositiones concessit pro se et ecclesia Oscensis et laccensis omnia et singula supradicta.

Testes huius rei sunt: G., abbas de Pina, P. Pardi et dompnus Sancius Renimiri, milites, G., iusticia de Luna, Iohannes de Ainçon, clericus Cesa-raugustanis.

Actum est hoc nonas iulii, apud Oscam, in palacio domini Oscensis episcopi, anno Domini M.º CC.º XL.º VIII.º.

Martinus Guasqui, publicus tabellio Oscensis, his interfuit et mandato predictorum et assensu hec scripsit die et anno et loco prefixis signumque suum apposuit.

585

1248, julio, 15

El preposito García Pérez concede a Aldelmelch de Azén y a toda la aljama de los moros de Huesca un casal de la prepositura por un tributo anual de una libra y media de pimienta.

A. 4-985. Carta partida por ABC.

Pateat universis quod ego dompnus G. Petri, Oscensis prepositus, de consciencia et asensu venerabilis patris et domini mei V., Dei gratia episcopi, tociusque Capituli ecclesie Oscensis, dono et concedo ad tributum vobis Abdelmelch de Azen, Zavalachem et omni alyama sive unitati sarraçenorum Oscensium qui modo sunt et pro tempore fuerint, videlicet illam plaztam sive casal que est domus Oscensis Prepositure. Que afrontat ex una parte in medietate de casis dompne Guillelme, uxoris quondam Iohannis de Sessa; in secunda parte in casis de mezquitam sarraçenorum Osce; in tercia parte in tendis de illa mezquita maiori; in quarta siquidem parte in illa plazta de mezquita sarraçenorum predicta que exiit ad viam publicam. Sicut enim predictae afrontaciones continent undique et circumdant casale sive plaztam antedicta, sic dono vobis ipsam ad tributum, ut est dictum, cum introytibus suis et exitibus inferius et superius, de terra usque ad celum, cum omni iure suo et pertinenciis suis plenarie, ita quod habeatis eam et possideatis vos et succesoris vestri et tota alyama supradicta sarracenorum Oscensium pacifice et secure perpetuo et faciatis ibi tendam sive tendas et edificia cooperta de novo facta super quibus possimus

habere secure et recipere subscriptum tributum omni tempore et plenarie, et quod detis et persolvatis mihi predicto preposito et sucesoribus meis vos et omnes sucesores vestri tributum pro predicta plazta et tenda unam libram et dimidiam boni piperis in messe iunii annuatim integre et in pace perpetuo et omnino. Predictum autem tributum mihi et sucesoribus meis vos et sucesores vestri persolvendo, habeatis deinde dicta plaztam sive tendam salvas, securas, perpetuas et quietas ad hereditatem, dandi, vendendi aut impignorandi vel quicquid inde vos dicta alyamam et sucesores vestri facere volueritis, salvo semper nobis et Oscensis ecclesie tributo superius nominato omni tempore annuatim. Verumtamen cum ipsam plaztam sive tendam vendere volueritis, primum nobis et sucesoribus nostris scire penitus faciatis, et si voluerimus eam emere minusquam alii II solidos habeamus; et si noluerimus eam emere ex tunc vendatis quibus volueritis vestris consilibus, et salvo semper nobis et ecclesie predictae Oscensis tributo superius memorato, ut superius est premissum.

Et nos predicti Abdelmelch, Zavalachem et tota illa alyama sarraçenorum, cum gratiarum actione recipimus a vobis prefato G. Petri preposito, auctoritate et asensu domini episcopi et Capituli antedicti, plaztam illam sive tendam ad tributum, cum condicionibus antedictis.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †.

Sunt testes hu[uius] rei: Ennecho Mathei et Iohannes Petri Grimon, cives Oscenses.

Actum est hoc idus iulii.

Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo, subscribo †. Ego Martinus Guasqui, notarius Oscensis, de mandato speciali domni G. Petri, prepositi memorati, et loco sui subscribo †. Ego A., Oscensis sacrista, subscribo †.

Martinus Guasqui, notarius Oscensis, hec scripsit in Capitulo Oscensi et hec sig†num fecit [...] era M.^a CC.^a LXXX.^a VI.^a.

1248, septiembre, 6. Huesca

Trasunto del documento de entrega de arras a la infanta Yoles, hija del rey Jaime I de Aragón.

A. 9-7.

Hoc est translatum fideliter et sine aliqua additione et diminutione factum sive transcriptum a quodam originali instrumento sigillis pendentibus regine Castelle domne Berengarie et infantis domni Alfonsi, illustris domni Ferrandi, regis Castelle, primogeniti et heredis communito, cuius series talis est:

[Vid. el documento n.º 410].

Ego frater P. Iohannis, guardianus fratrum minorum Oscensium, qui hoc translatum ab originali instrumento sine aliqua additione et diminutione transcripsit, vidi et inveni utrumque legendo et tenendo, in manu mea subscribo. Ego frater Simon, ordinis minorum de conventu Oscensi, qui hoc translatum ab originali instrumento sine aliquam additione et diminutione transcriptum vidi et inveni utrumque legendo et tenendo, in manu mea subscribo.

Ego Arnaldus de Huet, publicus Oscensis notarius, qui hoc translatum ab originali instrumento sine aliqua additione et diminutione transcriptum vidi et inveni utrumque legendo et tenendo in manu mea subscribo et signum meum appono †. Ego Petrus Bernardi, publicus Oscensis notarius, qui hoc translatum ab originali instrumento sine aliqua additione et diminutione transcriptum vidi et inveni utrumque legendo et tenendo, in manu mea subscribo et signum meum appono †.

Sig†num Petri Andree, publici Oscensis notarii, qui hoc translatum ab originali instrumento verbo ad verbum sine aliqua additione et diminutione transcripsit, octavo idus septembris, anno Domini M.º CC.º XL.º octavo.

1248, noviembre, 13

El prepósito García Pérez constituye a Martín, clérigo oscense, vicario perpetuo en la iglesia de Santa María de Buñales.

A. Extravagantes, n.º 46. Carta partida por ABC.

Pateat universis quod nos G. Petri, prepositus Oscensis, facimus et constituimus vos Martinum, clericum Oscensem, filium dompni Marchesii, civis Oscensis, vicarium perpetuum in ecclesia Sancte Marie de Bugnals, in qua servicia continua et asueta, sicut decet vicarium, faciatis et facere procuretis diebus omnibus vite vestre fideliter et honeste. Et damus vobis et asignamus in eadem ecclesia, ratione et nomine vicarie, omnes oblaciones, defunciones, denariorum, panis, vini et penitenciarum, cum decimis et fructibus sive redditibus agnorum et casei sive lane et lini que ibi fuerint et advenerint que omnia supradicta et iura habeatis et percipiatis integre et plene toto tempore vite vestre, exceptis V.^e kaficiis cibarie, medii tritici medii ordei, eiusdem mensure, que nobis in eadem ecclesia de redditibus ipsius annis singulis retinemus ad opus nostri et domus Prepositure Oscensis. Comitimus etiam vobis curam ecclesie de Avintema cum omnibus iuribus et pertinenciis in tota vita vestra, ut est dictum, in qua ecclesia supradicta retinemus nobis III robos tritici, III robos ordei eiusdem mensure dicti redditibus ipsius vel quartas integre de decimis et redivibus eiusdem ecclesie annuatim quod magis nobis de duobus predictis recipere placuerit et habere aliud autem totum ut predixerimus in predictis ecclesiis vobis contulimus et donamus predictis ecclesiis, sicut decet vicarium fideliter et continue serviendo.

Sunt testes huius rei: P. de llerda et Martinus de Banastas, canonici, et B. Marchesii, iusticia, P. Bernardi, gener eius, et Berengarius Galdini, cives Oscenses.

Actum est hoc idus novembris, era M.^a CC.^a LXXX.^a VI.^a.

Martinus Guasqui, ad mandatum domini prepositi et asensu predictorum, in Capitulo Oscensi hec scripsit sig[†]numque suum apposuit.

1248, diciembre, 21

Sancho de la Certera, arcediano de la Cámara, da a Juan de don Tron, ciudadano oscense, a su mujer, Natalia, y a su hijo Bartolomé unas casas destruidas en el barrio de los campaneros de Huesca por un tributo anual de dieciséis sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 853, p. 444.

[N]overint universi quod ego S. de Certera, archidiaconus Oscensis Camere et laccensis, cum assensu et voluntate domini mei V., Dei gratia Oscensis episcopi, P. Petri, prioris, tociusque Oscensis ecclesie Capituli, dono et concedo ad tributum vobis, Iohanni de don Trone, civi Oscense, et uxori vestre Nathalie et filio vestro Bartholomeo, unas casas heremas et destructas Oscensis Camere in barrio de illis Campaneriis in Osca, que dicuntur de la Morera, et que affrontant in via publica et in casis Iohannis de Benayas, sacerdotis, et in casis Guiraldi de Nogarol et in casis etiam Dominici Cornelii maioris. Ita quidem quod habeatis, possideatis dictas casas et explectetis eas cum omnibus pertinentiis suis et iuribus integre diebus omnibus vite vestre de vobis tribus personis tantum prenominatis, et reficiatis eas, construatis et melioretis interim, secundum quod utile fuerit et necesse, et quod detis et persolvatis mihi prefato S., archidiacono Camere et sucesoribus meis, tributum pro predictis casis XVI.^{ci} solidos laccensium denariorum bone monete et firme in mense ianuarii, annis singulis diebus omnibus vite vestre de vobis tribus personis prenominatis, pacifice et plene, non vendendo interim nec alienando dictas casas. Post dies autem vestros de vobis tribus personis supradictis, predicte domus cum omni melioramento in eis facto reddantur integre et revertantur nobis et sucesoribus nostris et Oscensis Camere pacifice et quiete absque omni honore debitorum, sicut fieri consuevit omnino.

Et nos predicti Iohannes et uxor mea Nathalia et filius noster Bartholomeus, cum gratiarum actione recipimus a vobis supradicto archidiacono Camere, cum assensu venerabilis patris et domini episcopi, prioris et Capituli predictorum, dictas casas ad tributum cum conditionibus antedictis.

Et convenimus vobis et vestris successoribus attendere et observare omnia et singula ex parte nostra predicta fideliter et in pace prout superius sunt expressa.

Sunt testes huius rei: Petrus de Asso, carnifex, Dominicus Egidii et Raymondus Perpuntarius, cives Oscenses.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo. Ego G. (*sic*) Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo, subscribo. Ego Martin Guasqui, notarius Oscensis subscriptus, de mandato domni G. Petri, prepositi Oscensis, et loco sui subscribo. Ego A. de Lacu, sacrista Oscensis, subscribo. Ego A. de Orna, archidiaconus de Sarravol, subscribo. Ego P., archidiaconus Vallensis, subscribo. Ego S. de Certera, archidiaconus Oscensis Camere et laccensis, subscribo.

Actum est hoc XII.º kalendas ianuarii, era M.^a CC.^a LXXX.^a VII.^a.

Martinus Guasqui, notarius Oscensis, hiis interfuit et hoc scripsit, mandato predictorum et assensu signumque apposuit.

589

1249, febrero

García Pellicero y su mujer, María, asignan a su hijo Sancho dos campos, una viña y un huerto en Arbaniés.

A. Extravagantes. Carta partida por ABC.

In Dei nomine et eius gratia. Hec est carta de auctoritate donacionis quam facimus ego Garsias Pelliparii et uxor mea Maria tibi filio nostro Sancio, cum assensu meorum filiorum, donamus tibi et assignamus pro parte tua ubi possis vivere omni tempore vite tue unum campum quam habemus en Arbanes in termino ubi dicitur Baldevoneya; que affrontat in prima parte campo dompna Sancia de Voltaçen et in secunda parte campo dompna Sancia de las Eras. Et damus tibi alium campum in termino que est ubi dicitur Baldevitara; que affrontat in prima parte campo dompna Maria de Montaragon et in secunda parte campo de Maria Flantina. Et damus tibi unam vineam que est in termino ubi dicitur Fozilla; que afrontat in prima parte in vinea dompni Dominici de Liesa et in secunda parte vinea

dompni Michaelis de Bielsa. Et damus tibi unum ortum in termino que est ubi dicitur Acquillam; que affrontat in prima parte in orto dompni Michaelis de Anguas et in secunda parte in orto dompni Garsie d'Anguas. Sicut iste iamdictas affrontaciones de predictis campis et de predicta vinea et de predicto orto undique parte includunt, ita vero damus tibi ab integro cum omnibus ingressibus et egressibus suis, aquis, iurisdicionibus et omnibus pertinentiis suis ad propriam hereditatem, dandi, vendendi, comuntandi et cocumque modo volueris alienandi, prout melius, sanius vel utilius dici vel intelligi potest tuo tuorumque salvamento et ut ad titulum predictarum hereditatum valeas in sacris ordinibus promoveri. Ad maiorem securitatem damus tibi fidancias salvitatis que per forum t[e]rre dictos campos et dicta vinea et dicto orto te habere faciant et tenere omni tempore pacifice et quiete: Petrus de Bialsa et Petrus de Bolcazem et nos simul cum eis.

Huius rei sunt testes: Michel de Bielsa et Ioannes Sancti Iuliani, qui habitant en Arbanies.

Actum est hoc mense febroarii, era M.^a CC.^a LXXX.^a VII.^a.

Sancius d'Erbanies me scripsit et hoc † fecit.

590

1249, abril, 13

El obispo Vidal concede al monasterio de Gloria la iglesia de Santa María de la Peña de Aniés.

A. 7-136. Carta partida por ABC.

B. *Libro de la cadena*, n.º 259, p. 130.

C. *Libro de la cadena*, n.º 777, p. 405.

D. *Libro de la cadena*, n.º 890, p. 471.

Publicado por Ricardo del Arco, art. cit., doc. XXV, p. 106.

Ad cunctorum hanc scripturam intuencium perveniat quod nos V., Dei gratia Oscensis episcopus, atendentes devocionem et morum honestatem ac conversacionem laudabilem abbatis et conventus monasterii de Gloria, Cisterciensis ordinis; considerantes etiam quod ea que pia fidelium devo-

tione Dei sunt servicio deputata perpetuo debeant observari; de consensu P. Petri, prioris, tociusque Oscensis ecclesie Capituli, damus imperpetuum et concedimus ecclesiam Sancte Marie de Penna de Annyes, cum omnibus possessionibus et pertinenciis suis et aliis iuribus corporalibus seu incorporalibus, habitis et habendis, abbati et monasterio de Gloria. Ita tamen quod abbas quicumque dicto monasterio pro tempore pufferit et conventus ipsius monasterii teneant continue in predicta ecclesia Sancte Marie de Penna de Annyes IIII.^{or} monachos predicti ordinis sacerdotes, qui in predicto loco in sacerdotali officio perpetuo debeant divina officia celebrare, duos videlicet pro bone memorie G. Romei, et tercium pro felicis recordacionis Eximino Cornelii, et quartum pro Petro Bufeti, cive Oscense. Tali tamen modo concedimus predictam ecclesiam cum suis pertinenciis monasterio supradicto, quod nec abbas qui pro tempore dicto monasterio pufferit, nec conventus ullo modo unquam tempore potestatem habeant vendendi, impignorandi seu alienandi aliquo alio modo possessionem seu possessiones aliquam vel aliquas, habitas vel habendas predicti loci sine consensu episcopi et Capituli Oscensis. In signum tamen subiectionis denunciacionis et domini generalis, retinemus nobis et ecclesie Oscensis duas libras piperis in festo Omnium Sanctorum ab illis qui dicto loco pufferint anno quolibet exsolvendas, de quibus I libram piperis in signum domini nobis episcopo et successoribus nostris, et aliam libram Oscensi Prepositure et successoribus suis solvatur perpetuo annuatim, quia perceptio fructuum parrochie ipsius loci spectat ad ipsam ratione Prepositure, salvo etiam nobis et sucesoribus nostris iure episcopali in omnibus legatis que dicto loco pia devotione fidelium fuerint relicta iuxta formam iuris. Item quod sententias nostras et sucesorum nostrorum, sacerdotes sive monachi et alii clerici que in predicto loco pro tempore divina officia cebraverint, teneantur inviolabiliter observare, in observacionibus regule et ordinis Cisterciensis predicti, monachi subsint abbati dicti monasterii de Gloria qui pro tempore fuerit, secundum instituta ipsius ordinis. Et si forte abbas et conventus predicti monasterii de Gloria neglexerint vel noluerint observare omnia supradicta canonica monicione premissa, nos et quilibet sucesorum nostrorum auctoritate propria possimus occupare et recuperare predictam ecclesiam Sancte Marie cum omnibus bonis suis.

Nos vero abbas et conventus predicti monasterii de Gloria, per nos et sucesores nostros, cum gratiarum actione dictam gratiam et donacionem recipientes, ad observacionem omnium et singulorum predictorum perpetuo observandorum nos et monasterium nostrum specialiter obligamus; et promittimus per nos et nostros successores universa et singula, sub pena predicta irreffragabiliter observare.

Sunt testes hu[iu]s rei: Iohannes Petri Grimon et Petrus Amargos, cives Oscenses.

Actum est hoc idus aprilis, era M.^a CC.^a LXXX.^a VII.^a.

Martinus Guasqui, Oscensis notarius, hec scripsit sigt̄numque apposuit.

591

1249, abril, 20

El prepósito García Pérez concede a Juan de don Tron, a su mujer, Natalia, y a su hijo Bartolomé una tienda en Huesca por veintiún sueldos jaqueses de tributo anual.

A. 4-1028. Carta partida por ABC.

Pateat universis quod ego dompnus G. Petri, prepositus Oscensis, cum asensu et voluntate domini mei V., Dei gratia Oscensis episcopi, P. Petri, prioris, tociusque Oscensis ecclesie Capituli, dono et concedo ad tributum vobis Iohanni de Dontron, civi Oscense, et uxori vestre Nathalie et filio vestro Bartolomeo et omni generacioni vestre imperpetuum, unam tendam cum sua camera inferius et superius, de terra usque ad celum integre, in Osca, in barrio quod dicitur de Colliello. Aliam cameram tantum in eodem loco que est super vestram ibidem. Que predicta tenda et camera in simul afrontant ex una parte in via publica; in secunda parte in aliis tendis Claustri Oscensis; in tercia parte in tenda vestrorum predictorum Iohannis de Trone et uxoris Nathalie; in quarta siquidem parte in casis Iohannis de Roldon, sellarii, (?) et uxoris eius que fuerunt dompni Andree Manzabi. Predicta autem camera afrontat ex una parte in alia camera predicti Claustri Oscensis; in secunda parte in tenda et casa propria predictorum Iohannis de Trone et uxoris eius et in casis Iohannis de Roldon predicti.

Ita quod de cetero habeatis, possideatis, melioretis et restituatis dictam tendam et cameras integre et tenatis eas continue restitutas et bene preparatas et melioratas, sicut oportet, et explectetis eas et habeatis vestre proprie voluntati et hereditati perpetuo, vos et omnis generacio vestra, ut est dictum, ad dandum, vendendum vel impignorandum vel quicquid de predictis tenda et cameris facere volueritis vos et vestri omnino, dando tamen inde tributo mihi preposito supradicto et omnibus sucesoribus meis, nomine Prepositarum Oscensium annis singulis XXI solidos pro tributum predictarum camerarum et tende, laccensium denariorum bone monete et firme in mense ianuarii omni tempore. Verumtamen cum vendere volueritis vos vel vestri dictam tendam et cameras mihi preposito supradicto vel sucesoribus meis a X.^{em} diebus antea, primum nobis certificetis; et si voluerimus eas emere ex tunc vendatis eas deinde quibuscumque volueritis, salvo nobis semper tributo superius nominato, exceptis tamen militibus, infancionibus et personis religiosis pro quibus predictum tributum possemus perdere vel amitere.

Nos vero predictus Iohannes et uxor Nathalia et filius Bartolomeus, cum gratiarum actione recipimus a vobis G. Petri, venerabili preposito, cum asensu Capituli et episcopi predictorum, dictas cameras et tendam ad tributum, per nos et per omnes nostros, cum condicionibus antedictis.

Sunt testes hu[ui]s rei: Martinus Petri de Banaston et Michael de Aquis, cognatus eius, cives Oscenses.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †.

Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo, subscribo †. Ego A., Oscensis sacrista, subscribo †. Ego Martinus Guasqui, notarius subscriptus, de mandato domni G. Petri, Oscensis prepositi, speciali et loco sui subscribo †. Ego A. de Orna, archidiaconus de Sarravol, subscribo †. Item ego M. Guasqui, de mandato speciali dompni S. de Çertera, archidiaconi Oscensis Camere et laccensis, subscribo †.

Actum est hoc in Capitulo Oscensi, XII.º kalendas madii, era M.^a CC.^a LXXX.^a VII.^a.

Martinus Guasqui, notarius Oscensis, hiis interfuit et hec scripsit die, loco et era prefixis, mandato predictorum et asensu, sig^tnumque apposuit.

1249, abril, 26

El prior Pedro Pérez concede a Pedro de San Miguel una viña de la Limosna para que la explote.

A. 2-522. Carta partida por ABC.

Noverint universi quod nos dompnus P. Petri, prior et helemosinarius Oscensis, facio vobiscum dompno Petro Sancti Michaelis, civi Osce, ita quod ego dictus P. prior dono vobis iamdicto P. Sancti Michaelis ad explectandum omnibus diebus vite vestre illam vineam quam Helemosina habet in Osca in termino de Barbadaguyllan; quod affrontat in tribus partibus in vineis vestris iamdicti Petri Sancti Michaelis; in quarta parte in via publica. Sicut iste iamdicte affrontaciones includunt et circundant predicta vinea ab utraque parte, sic dono illam ad explectandum omnibus diebus vite vestre, sicut superius dictum est, pro quandam cupa quam vos habetis in cellario helemosine. Ita quod post dies vestros dicta vinea revertarur ad predicta Helemosina cum omni melioramento. Et ego P. Sancti Michaelis predictus, recipio a vobis dompno P. Petri, priore iamdicto, predictam vineam cum supradictis convenienciis et pro cambio dono vobis illam meam cupam quam habeo in cellario Helemosine que tenet sexdecim metreta, quam ego assignaveram Helemosine post dies meos, set modo pro cambio supradicte vinee, ut dictum est, trado vobis de presenti dictam cupam. Verumtamen si vos vel aliquis sucesorum vestrorum vellet michi inpedire preditam vineam quod non possem eam explectare in vita mea, ut dictum est, ego possem recuperare predictam cupam ad explectandum in diebus meis.

Huius rey testes sunt: dompnus Garsias Petri de Nabal et dompnus Petrus de Rotellar, cives Oscenses.

Quod est actum VI.º kalendas madii, era M.^a CC.^a LXXX.^a septima.

Ego Guillelmus de Loças, publici Oscensis notarii, scripsit et hoc signum fecit et per litteras divisit.

1249, abril

Pedro de Arbanzo y su mujer, Marta, dan a su hijo Juan como patrimonio unas casas, cinco campos y tres viñas en Arascués.

A. Extravagantes, n.º 47.

Cognitum sit presentibus et futuris quod hec est carta de patrimonio quam facio ego Petri d'Arban[ço] et uxor mea Marta. Placuit nobis optimo corde et gratuita vulluntate, in presencia proborum hominum et sine alliquo conquirenti, et dedimus tibi lohanni, fillio nostro, in patrimonio unas casas, V.^e campos, III vineas quas nos habemus vel habere debemus in villa et in terminis d'Arassqas. Dictas casas afrontant ex I.^a parte via publica; ex II.^a parte casas don lohan d'Arbanço; ex III.^a parte cassas de illo d'Arbanço. Primo campo afrontat ex I.^a parte campo Sabastian de las Eras; ex II.^a parte campo Petro Navarro; secundo campo afrontat ex I.^a parte campo de illo d'Arbanço; ex II.^a parte campo de Marta Montaragon. Tercio campo afrontat ex I.^a parte campo lohan d'Arbanço; ex II.^a parte campo don Petro Coscollano. Cuarto campo afrontat ex I.^a parte campo de Martin de Vinçana; ex II.^a parte campo de Martin d'Arbanço. Quinto campo afrontat ex I.^a parte campo de Per Allgas; ex II.^a parte via publica. Prima vinea afrontat ex I.^a parte vinea don Sabastian de las Eras; ex II.^a parte vinea lohan d'Allen. Secunda vinea afrontat ex I.^a parte vinea don Valles; ex II.^a parte vinea don Salvador de Predeca. Tercia vinea afrontat ex I.^a parte via publica; ex II.^a parte vinea de Martin d'Arbanço. Sicut iste iam dicte afrontaciones contine[n]t et circunda[n]t dictas cassas et dictos campos et dictas vineas, sic dedimus tibi in patrimonio ut ab hac die in antea habeas et possideas homnibus diebus vite tue. Et ad maiorem confirmacionem dedimus tibi fidanciam salvitatis per bonum forum Osce: Per de las Eras et nos metipsos donatores cum illo in simul.

Testes sunt istius donacionis: Petrus de Saranena et Dominicus de Mondiello.

Facta carta in mense aprilis, era M.^a CC.^a LXXX.^a VII.^a.

lohannes, escrivano de conçello, scripsi et hoc sig^tnum fecit.

1249, mayo, 21.

El preposito García Pérez concede a Martín, hijo de doña Embeçiada, y a su mujer, Peregrina, dos tiendas ante la iglesia de San Salvador de Huesca por un tributo anual de veinticinco sueldos jaqueses.

A. 4-535. Carta partida por ABC. Roto.

[Pa]teat universis quod ego G. [Petri], Oscensis prepositus, cum asensu et voluntate domni V., Dei gratia Oscensis episcopi, P. Petri, prioris, tociusque Oscensis ecclesie Capituli, dono et concedo ad tributum vobis Martino, filio dompne Embeçiade, et uxori vestre Peregrine et filio vestro Garssie, duas tendas Claustri Osce ante ecclesiam Sancti Salvatoris, que affrontant in viis [p]ublicis et in casis Michaelis de don Viçent, pelliparii, et in casis que fuerunt Egidii Bonanati, Oscensis pelliparii. Ita quidem quod habeatis deinde et possideatis dictas casas sive tendas integre, inferius et superius, et explectetis eas cum omnibus iu[r]ibus et pertinen[ci]is suis plen[arie] diebus omnibus vestre de vobis tribus pers[on]is [...] interim construatis et melioretis secundum quod utile fuerit [...] pro predictis tendis mihi prefato preposito et successoribus meis tributum XX.^{ti} V.^e solidos laccenses bone monete in mense ianuarii annuatim diebus omnibus vite vestre de vobis predictis tribus personis tantum pacifice et plene, non vendendo interim eas nec alienando dictas tendas, set post dies vestros de vobis tribus personis seppefactis predicte tende sive domus reddatur integre et revertatur nobis et sucesoribus nostris, ratione Claustri Oscensis, cum omni melioramento in eis facto, libere et quiete absque om[ni] ho[n]ere debitorum, sicut fieri consuevi omnino.

Et nos predicti Martinus [...] [et Per]egrina et filius noster Garscias, cum gratiarum actione recipimus a vobis dicto G. [Petri, preposito] predicto, cum asensu venerabilis patris episcopi, prioris et Capitul[i] Oscensis [...] [cum con]dicionibus antedictis, et convenimus vobis et vestris sucesor[ibus] [...] observare omnia et singu[la] supradicta ex parte nostra fideliter et in pace prout [est dicta et e]xpressa.

Sunt testes hu[iu]s rei: Petrus de Asso, carnifex, Dominici Egidii et [...] cives Oscenses.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo [+]. Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo Oscensi, subscribo †. Ego Martinus Guasqui, notarius Oscensis, mandato domni G. Petri, Oscensis prepositi, subscribo †. Ego A., sacrista Oscensis, subscribo †. Ego Martinus Guasqui, predictus notarius, de mandato domni A. de Orna, archidiachoni de Sarravol et vicarii Oscensis, subscribo †. Ego S. de Certera, archidiachonus Oscensis Camere et Iaccensis, subscribo †.

Actum est hoc XII.º kalendas iunii, era M.ª CC.ª LXXX.ª VII.ª.

Martinus Guasqui, notarius Oscensis, hec scripsit, mandato predictorum et assensu sig†numque apposuit.

595

1249, junio, 10

Testamento de Miguel de Bardají.

C. Libro de la cadena, n.º 892, p. 464.

[H]oc est translatum firmiter et fideliter factum. In Dei nomine et eius gratia. Sit notum cunctis presentibus et futuris quod hec est carta testamenti quam facio ego dompnus Michael de Bardaxino, in meo sensu et in mea memoria permanendo, set tamen positus in infirmitate. Quoniam nullus in carne positus potest evadere mortem temporalium, ideo si mi-gravero de hoc seculo ab hac infirmitate quam patior, de omnibus rebus meis mobilibus et immobilibus sic mando ut compleantur sicut inferius dispono et video expedire.

In primis dimitto corpus meum ad sepeliendum in ciminterio ecclesie Sedis Osce, et ibi eligo sepulturam meam; et accipio de bonis meis pro anima mea et propter complementum opus sepulture mee mille solidos Iaccensium denariorum monete bone et firme, pro quibus accipio de hereditatibus meis duos campos quos habeo in Osca et in suis terminis. De quibus est unus campus in termino de Alfaz de Farcas, qui affrontant in prima et in secunda in viis publicis et, in secunda parte, in campo Claustri. Secundus campus est in termino de Almeriz, qui affrontat in una parte in via publica, in secunda parte in cequia vicinal, in tercia parte in campo

que fuit Iohannis Bruto. Quos predictos campos volo et mando quod statim cum migravero de hoc seculo manumissores istius mei testamenti vendant illos et de precio quod inde habuerint trahant inde dictos mille solidos laccenses. Et si forte non potuerint inde illos habere, compleant illos de aliis rebus meis quas dimitto filiis meis. Et de dictis denariis persolvant ad Rodriguiello et ad Garssiam de Podio, filiis de don Rodrici de Villava, C solidos laccenses quos eis debeo; et ad dompnum Matheum, cappellanum ecclesie Sedis Osce, XXX solidos denariorum laccensium quos ei debeo; et ad Peronam, uxorem Petri Tomin X solidos laccensis quos ei debeo. Et ad Elysabet V solidos, quos ei debeo; et ad Dominicum de Podio II kaficia tritici quos ei debeo; et persolvant omnes alias debitas meas quas in veritate fuerint inventas.

Item dimitto ad Magdalenam, filiam Iohannis de Bardaxino, fratris mei, L solidos quos ei debeo. Et dimitto ad filias Petri de Bardaxino, fratris mei C solidos laccensis. Et dimitto ad Sanciam, filiam Dominici de Bardaxino, fratris mei, XXX solidos. Item dimitto ad Sanciam et Domiam, filias de dompna Sancia, sorore mea, C solidos laccenses. Item vero dimitto ad Rodrico et ad Garssiam de Podio, filios de don Rodricus de Villana, L solidos laccenses. Et dimitto ad Petrum de Moros, cognatum meum, XX solidos. Et ad Martinam, serventa, V solidos. Et dimitto uxori Petri Castan V solidos. Et ad dompnam lustam dimitto V solidos. Et dimitto ad Mariam de don Bernart et ad filiam suam quoque V solidos. Et dimitto ad Martam, filiam de dompna lusta, V solidos. Et dimitto ad Blancam XX solidos. Et dimitto ad Benedicta V solidos.

Item vero dimitto tabule canonicorum Sedis Osce XX solidos. Et dimitto tabule Sancti Petri Veteris Osce XX solidos laccensis. Et dimitto ecclesie Sancte Marie de Salis XX solidos. Et dimitto ecclesie Montisaragonis X solidos. Item dimitto ad dompnum Matheum, cappellanum maiorem ecclesie Sedis Osce, X solidos. Et ad alium cappellanum minorem ecclesie Sedis Osce III solidos. Et dimitto ad don Salvador, alium capellanum capelle, III solidos. Et dimitto ad Arnaldum de Anso, sacerdotem, II solidos laccenses. Et dimitto unicuique ecclesiis de Osca et de suis terminis quoque XII denarios. Et dimitto candele Ihessu Nazarenii III solidos laccenses. Et dimitto candele Sancte Marie capelle V solidos laccensis. Et dimitto candele

ecclesie Sancti Petri Veteris Osce II solidos laccenses. Et dimitto fratribus minoribus X solidos. Et dimitto Karitati Osce X solidos. Et ad Sanctam Mariam de Rocamador X solidos.

Item vero dimitto ad tenendum capellanum pro uno anno C solidos laccenses, qui cotidie celebret missam pro anima mea. Item dimitto pro sepultura mea C solidos laccenses. Item dimitto ad dompnam Marquesam L solidos laccenses. Et si aliquid superaverit de dictis mille solidos, dividant totum pro anima mea ubi melius viderint pro bono ad salutem anime mee.

Item dimitto et dono ad dompnam Marquesam, matrem filiorum meorum, illum meum cellarium quem habeo in Osca, in barrio de Algori preter de illis cuppis quantas sunt; affrontat dictum cellarium in una parte in via publica et in secunda parte in casis Dominici de Bardaxino et in tercia parte in casis Iohannis Petri; sicut iste affrontationes predictum cellarium circundant, sic dimitto et dono illum dicte domne Marquese cum introitibus et exitibus suis, de terra usque ad celum, et habeat et possideat illum post dies meos ad suam propriam hereditatem et voluntatem inde facere in perpetuum sine aliquo interdicto et impedimento nullius persone viventis.

Et omnes alias res meas mobiles et immobiles ubicumque illas habeo vel habere sive possidere illas debeo in cunctis locis, dimitto et dono illas ad Michaelem et ad Guillelmum de Alcala et ad Ennecum, filios meos quos habeo de dompna Marquesa, scilicet illas casas in quibus stamus et omnes campos et vineas, totum ab entegro, heremum et populatum, cum omnibus cupis et ostilamentis et ropis minutis et granatis et omnibus rebus mobilibus et immobilibus ubique illas habeo vel habere sive possidere illas debeo in cunctis locis, ut habeant et possideant illas ad suam propriam hereditatem vel voluntatem inde facere in perpetuum sine interdicto et impedimento nullius persone viventis. Et ipsi persolvant quo anno ad Sanctam Mariam de Salis pro illa vinea de Montur V.^e libras olei pro tributo. Et pro illa vinea de Exara, ad Sanctum Dominicum de Silos, tres libras olei pro tributo quo anno. Verumtamen volo et mando quod dompna Marquesa predicta mittat filios nostros predictos quos ex illa habeo usque fiant de etate et provideant ei et filiis meis in vita et in aliis rebus necessariis de redditibus et de fructibus et explectis quos de hereditatibus dicto-

rum filiorum meorum exierint annuatim, ipsa vivendo honeste et caste. Verumtamen volo et mando quod si forte aliquis ex filiis meis migraverint de hoc seculo sine etate, remaneant et sint omnes hereditates et res suas ad alios fratres suos predictos. Et si de duobus fratribus filiis meis predictis qui supervixerint aliquid migraverit de hoc seculo sine etate, remaneant omnia iura sua tercio fratri suo. Et si forte omnes filios meos predictos migraverint de hoc seculo si non erant, volo et mando quod fratres meos vel proximos parentes meos accipiant predictas hereditates meas quas dimitto filiis meis. Et teneant unum capellanum in Sancta Maria capelle ecclesie Sedis Osce et provideant ei honorifice et celebret missam cotidie in dicta capella Sedis Osce pro anima mea et pro anima patri et matris mee et omnium parentum meorum ac fidelium defunctorum. Et si forte fratres neque parentes meos noluerint tenere dictum capellanum, sicut superius dictum est, capellanus maior dicte capelle possit emperare dictas hereditates et teneat dictum capellanum ad conoscentiam parentum meorum. Et volo et mando quod omnes filios meos predictos et omnes hereditates et res mobiles illorum sint et pono illas in comanda et in custodia de Dominico de Bardaxin et de Iohanne de Bardaxin, fratribus meis, quatinus ipsi procurent omnes hereditates et res mobiles earum et de fructibus et explectis quos inde exierint annuatim provideant in victu et in aliis rebus dictis filiis meis et dompne Marchese, mater illorum, ipsa vivendo honeste et caste et illud quod superaverit de fructibus et explectis de illis hereditatibus observent illud ad utilitatem filiorum meorum. Et volo et mando quod neque fratres meos neque parentes meos neque dompna Marchesa nec aliquis alius, non possint aliquid vendere nec impignare sive alienare nec diminuere de dictis hereditatibus donec filiis meis fuerint de perfecta etate. Et quando filios meos fuerint de perfecta etate, habeant et possideant et accipiant omnes hereditates et res mobiles suas sine aliquo interdecto et impedimento nullius personis viventis.

Hunc predictum testamentum dimitto in manu et in posse de dompno Matheo, capellano maiore ecclesie Sedis Osce, et de dompno Dominico de Bardaxino et de dompno Iohanne de Bardaxino, fratribus meis. Et dono eis plenum posse de omnibus rebus meis mobilibus et immobilibus quatinus

iuxta preceptum meum compleant et complere faciant, et Deus retribuetur eis in hoc seculo et in futuro.

Sunt inde spondalarios et testes: dompnus Arnaldus de Anso, sacerdos, et dompnus Raymundus de Monclus, vicini Osce.

Quod est actum X.^m die intrante mensis iunii, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a VII.^a.

Andreas Iarrinus, Oscensis scriptor, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

Ego Egidius de Sangarren, scriptor publicus Oscensis, hoc translatum mutavi et hoc signum feci, secundum quod inveni in testamento dicti Michael de Bardaxino facto per manum Andree Iarrini, publici Oscensis notarii.

596

1249, septiembre, 20

Testamento de doña Sancha de Orós, antes de peregrinar a Santiago.

A. 5-96.

Notum sit cunctis quod ego dompna Sancia d'Uros, cum voluntate et auctoritate de Iohannes de Alborge, viro meo, volentes ire peregre usque ad Sancti Iacobi, facio meum ultimum testamentum, quod si migravero ab hoc seculo in isto itinere viarum recipio pro anima mea medietatem de illo campo d'Ersuno, in termino d'Olevito, que affrontat in rivo et in via publica et in campo Bernardi Marchesii. Ita quod maritus meus predictos habeat, possideat et expletet illam meam medietate[m] de predicto campo omni tempore vite sue, non vendendi nec alienandi. Et post dies suos dimitto illam mea[m] medietatem de predicto campo ad Ihessu Naçareni Osce ad propriam hereditatem faciendam in perpetuum. Et dimitto contratrie d'Ecchada quinque solidos. Et volo et mando quod dictus maritus meus faciat celebrare pro anima mea triginta missas et quod dentur ad comedere ad triginta pauperes pro anima mea et animabus omnium parentum meorum. Et volo et mando quod nullus alius testamenti quod usque hodie factum habuissem vel de cetero fecissem nullam habeat valorem nisi

istum tantum modo in omnibus et per omnia prout superius dictum est. Et eligo completores qui co[m]pleant et compleri faciant omnia singula supradicta, sicut superius continetur omni tempore perpetuo: Iohannem d'Alborge, maritus meus, et Petrus Arceç d'Astaun, militis, ut Dominus Ihesus Christus retribuatur eis in retributione iustorum.

Huius rei testes sunt: Petrus Salas et Petrus Abrisen, cives Oscenses.

Fuit hoc mense septembris, vigilia Sancti Mathei evangeliste, era M.^a CC.^a LXXX septima.

Dominicus Corrugiarri scripsit et signum fecit.

597

1249, septiembre, 27

Testamento de Lupo Jiménez de Luesia.

B. Libro de la cadena, n.º 893, p. 466.

[D]ivina clementia dispensante. Pateat universis quod ego domnus Lupus Exemenç de Luesia, in bono sensu, plena memoria scienter et consulte, meum condo ultimum testamentum omnibus aliis usque modo conditis penitus revocatis hoc confirmans perpetuo valiturum. Lego cadaver meum sepeliri in monasterio Sancte Marie de Berola. Item lego quod de bonis meis statim post obitum meum triginta pauperes induantur et reficiantur trecenti. Lego etiam Marie Roderici, nepti mee, in remissionem meorum peccaminum mille solidos Iacchensem. Et Marie Eximini, alumpne mee, totidem. Item lego dompno Petro Liuerre, militis, loricas corporis et equi et etiam brafoneras. Et Roderico Sanchez similiter loricas corporis et equi et etiam brafoneras. Certum est autem quod debeo Petro Liuerre predicto mille centum solidos Iaccham qui statim persolvantur eadem. Debeo etiam Garsie Petri d'Ortella trecentos solidos Iaccham de quodam roncino que ab ipso emi, qui statim persolvantur similiter eadem. Et persolvantur Nathali de Sancto Cipriano trecenti solidos Marguriensium quos debeo sibi et Petro Raimundi de domno Ferdinando centum triginta solidos Marguriensium. Lego Michaeli Perez de Remolinos, scufifero meo, intuitu retributionis divina et serviciorum ab eo factorum

mulam meam. Item lego quod domno Vitali, Oscensi episcopo, statim tribuatur sine aliquo aliquorumque impedimento illa malgrana argenti quita quam eam ab ipso receperam in comanda. Item lego quod omnia instrumenta mea ubicumque ea habeo et etiam omnia illa que habeo in domo Hospitalis Ierosolimitani Oscensis tradantur et deliberentur in continenti domno Vitali, Oscensi episcopo predicto, et dono Artaldo de Luna et Roderico Xemenç, filio meo. Et sic faciant de ipsas instrumentis quod inde nemo iniuriam sentiat vel iacturam immo illi ipsa habeant instrumenta ad quos pertinent vel ea habere debent sic quod anima mea exhoneretur ob inde. Sciendum est autem quod debeo Michaeli Pereç de Vinnalis, militi, trecentos novem solidos Iaccenses pro quibus volo quod tantum teneat illum ortum meum qui est in Valentia et annuatim tamdiu percipiat eius fructus donec ex predictis CCC IX solidos sibi plenarie satisfaciatur quibus vero solutis dictus ortus ad Roderici filii mei dominium vel suorum libere revertatur. Lego quod si forte quidam filius meus quod habere debeo in Tolosa ad partes venerit Aragonis, dentur eidem trecenti solidos Iacchem et unus ex ipsis duobus campis quos habeo circa viam de Vielam termino de Luesia, illum scilicet qui est ad viam superiorem in parte sinistra. Et si aliquid alii apparaverint in partibus istis de quibus legitime constet quod filii mei sint, dentur unicuique eorum centum solidos Iacchem et ille alius campus solius campi predicti qui campus situs est in dextra parte vie predictae dividitur coniter inter eos. Item lego quod si domna Agnes, quondam socius mea, aliquid in suo testamento legavit de illis hereditatibus de Bellestar vel aliquid aliud qualicumque ratione vel causa ecclesie Sancte Marie de Salis de Oscha vel si ipsa ecclesia Sancte Marie de Salis habet vel habere debet in ipsa hereditate aliquid ius ex qualicumque causa in continenti predicta omnia tradantur et deliberentur ipsi ecclesie Sancte Marie iamdictae et de fructibus iam inde perceptis fiat ei emenda sum omni diffugio et contradictione alicuius persone ecclesiastice vel secularis ad cognitionem domni Vitalis, Dei gratia Oscensis episcopi, et dompni Artaldi de Luna. Ita quod anima mea inde exhoneretur martirio. Item lego et super omnia volo et mando quod omnes iniurie et debita mea in quibus teneor cuicumque de mundo cum cartis et sine cartis solvantur, restituantur et emendentur statim omnino sic quod anima mea nullum inde detrimentum sentiat vel

iacturam. Ita quod totum adsolvatur quod probari poterat per testes vel per instrumenta vel alia legitima documenta vel per talem presumptionem per quam vel per quas videretur domino episcopo predicto. Et dono Artaldo de Luna vel alteri eorum si alternon superesset quod merito esset emenda vel restitutio facienda. Volo et mando quod omnia supradicta et singula legata mea et restitutiones et emende solvantur statim de bonis meis mobilibus. Et si ipsa bona mobilia adhec non sufficerent persolvenda de fructibus omnium hereditatum mearum solvantur. Et si mobilia et fructus hereditatum mearum non sufficerent ad solutiones et restitutiones predictas, volo et mando quod vendatur tantum de hereditatibus meis in quibus magis et melius domnus Artaldus de Luna, cum consilio predicti domini episcopi Oscensis, accipere voluerit donec sint omnes iniurie dicte plenarie restitute et debita et legata mea omnia sint soluta, ita quod nichil predictorum retineatur contra voluntatem eorum qui recipere ea debent. Item disponendo res meas lego Roderico Exemenç de Luesia, filio meo, castrum et villam de Luesia cum omnibus suis iuribus et pertinenciis universis et omnes hereditates meas de Albero et de Biota et de Burriana et de Alcala et de Novalla et de Asso et de Asin, et domos et ortum quem habeo in Valencia et omnes hereditates meas de Bellestar, salvo iure Sancte Marie de Salis siquid habet ibidem, secundum quod superius continetur, et salvo iure dompne Urrace Sanchez, uxoris mee, in cunctis predictis hereditatibus in omnibus rebus, secundum forum Aragonis. Verumtamen si dictus Rodericus, filius meus, absque filiis legitimis de hac fuerit luce sublatus monachi de Berola statim habeant, teneant, possideant perpetuo et explectent sine contradictione alicuis ecclesiastice secularis V.^e persone castrum et villam de Luesia cum omnibus iuribus que ibidem ad me pertinent et pertinere debent. Ita videlicet quod si domnus Iacobus, Dei gratia rex Aragonis, vel alii regnaturi post eum, voluerint aliquo tempore a dictis recuperare monachis de Beruela dictum castrum et villam de Luesia tribuat primo monachis antedictis duo milia aureorum Alfonsinorum, et alcariam de Foyos quod in termino de Valencia et hereditatem Maioricarum que omnia dictus dominus Iacobus rex Aragonis habuit a me in concambium predicti castri et villam de Luesia quo facto dominus rex vel succesores eius habeant in perpetuum dictum castrum et villam de Luesia

et monachi habeant hec alia prelibata libere et quiete. Et si forte dominus rex vel succesores sui noluerint predicta restituere monachis antedictis ipsi non teneantur eis restavere ipsam villam nec castrum immo villam ipsam et castrum possideant et habeant perpetuo libere, pacifice et quiete. Item volo et mando quod si Rodericus, filius meus, obierit sine filiis legitimis, predicta hereditas de Byota ad Petri Arcez et Lupi Arcez et Petri Novallas dominium devolvatur qui eam equaliter dividant inter se. Item si ipse Rodericus, filius meus, absque filiis legitimis decesserit dicta hereditas mea de Asin sit dompne Gegonce ad omnes suas suorumque voluntates inde perpetuo faciendas. Item volo et mando firmiter quod domna Urracha Sanchez, uxor mea, et domnus Artaldus de Luna habeant et teneant et restituatur et reddatur statim eisdem castrum et villam de Auhero cum suis iuribus et pertinentiis universis iuxta donationem quam inde satisfeci cum publico instrumento. Quod instrumenta volo firmum in suo robore permanere siquis vero melius plene quo ad perfectam donationem in ipso donationis fuerit positum instrumento vel esset omissum nichilominus ipsa donatio plenam obtineat firmitatem. Item volo et mando quod Rodericus, filius meus predictus beneficiat omnibus scutiferis et servientibus meis iuxta quod quilibet eorum meruit, ita quod anima mea inde exhoneret omnino. Item exoro suppliciter dominum Oscensem episcopum et domnum Artaldum de Luna et mando firmiter Roderico, filio meo, et omnibus vassallis meis quod iuris complementum recipiant de domno Sancio Ortiz de Rufas et de omnibus aliis inimicis meis, et eisdem similiter faciant iusticie complementum super omnibus questionibus querimoniis et demandis quas nos habemus contra eos et ipsi habent contra nos, ita quod anima mea non sit ab hoc in aliquo impedita. Ego enim remitto et indulgeo eis omnem rancorem et malam voluntatem quam unquam habui contra eos, salvando mihi et meis omnia que nobis, secundum ius et forum terre, facere teneantur; supplicando eis similiter ut mihi et anime mee intuitu retributionis divine remittant et indulgeant omnem rancorem et malam voluntatem, instituo spondarios meos per forum Aragonis domnum Vitalem, Oscensem episcopum, et domnum Artaldum de Luna, quibus plenam dono licentiam et liberam facultatem dividendi, ordenandi ac distribuendi omnia bona mea. Tamen domnus Artaldus persolvat et compleat omnia supradic-

ta et singula, sicut superius sunt expressa, volo et mando quod dictus domnus Artaldus, spondalarius meus, teneat et habeat in pleno posse et dominio castrum et villam de Luesia et omnes alias hereditates meas et alia bona mea mobilia et immobilia ubique donec debita et legata mea penitus sint soluta et iniurie ressarcite, secundum quod melius superius continetur; et dominus episcopus supradictus sit consiliarius eius tamen, in quorum solutione ponat domnus Artaldus primo bona mea mobilia que nisi suffecerint ponat omnes fructus omnium hereditatum mearum; et si mobilia et fructus omnium hereditatum mearum non sufficerent ad solutiones vel restitutiones predictas solvendas, volo et mando quod vendat tantum statim de hereditatibus meis in quibus magis et melius sua propria auctoritate domnus Artaldus accipere voluerit, cum consilio episcopi supradicti, donec omnia predicta et singula per manum eiusdem domni Artaldi plenarie compleantur ad suam beneplacitam voluntatem. Filio autem meo Roderico non liceat nec possit quicquam bonorum meorum habere in posse vel dominio aliqua ratione vel causa nec domnum Artallum super premissis possit in aliquo impedire nec aliquis alius in aliquo contraire aliqua ratione vel modo qui dici vel excogitari possit. Nullus igitur contra hoc venire possit vel aliquid obicere infringere diminuere vel quacumque causa voluntarie permutare illustrissimo domno Iacobo, Dei gratia regi Aragonis, humiliter supplicando et animam meam in eiusdem comanda ponendo quod in remissionem suorum peccaminum domno Artallo spondalario meo ut mihi promisit taliter impendat consilium et auxilium in premissis quod per ipsum spondalarium possint omnia predicta, ut scriptum est incessanter impleri cum consilio domini episcopi supradicti. Et si forte ipse domnus Artallus se necligentem ostenderet in hac parte ipse dominus rex compellat eundem quod adimpleat statim omnia prelibata. In eiusdem etiam domini regis comanda pono Rodericum, filium meum predictum exorans suppliciter et devote ipsum dominum regem ut sicut multum me dilexit viventem pocius me de cetero diligit ad celestem patriam dispensante Domino transeuntem.

Actum est hoc V.^e kalendas octubris, era M.^a CC.^a LXXX.^a VII.^a.

Sunt inde testes: domnus Corbanus de Lieth et domnus Petrus Lopez d'Otura et domnus Adam de Baylin.

Signum Iohannis Gassionis, notarii publici in Calatayud, qui mandato dicti domni Lupi Exemini de Lusia hoc testamentum scripsi et rasi et emendavi in IIII.^a linea, ubi dicit «brafoneras et Roderico Sanchez».

598

1249, noviembre, 14. Huesca

Minuta de deudas del obispo Vidal.

A. 9-95. Carta partida por ABC. Manchas de humedad.

Anno Domini millesimo CC.^o quadragesimo nono, XVIII.º kalendas decembris.

Computavit domnus V., Dei gratia Oscensis episcopus, cum Iohanne Petri de Guimone maiore [...] fuit de omnibus datis et receptis tam de Sancta Maria de Salis quam aliunde usque in hunc diem, et remasit episcopus debitor Iohannis Petri in qua[draginta] [...] salvis debitis Iohanni Petri et duabus milibus et CCC.^{tis} aureis quos debet episcopus Iohanni Petri et Guillelmo de Guimone et Petro de Rivulis prout in instrumento per manum Martini Guasqui continetur, et salvo instrumento CCCC.^{torum} aureorum quos episcopus debebat Iohanni Petri, de quibus recepi CC.^{os} morabetinos Iohannes [Petri] [...] episcopus dicto Iohanni Petri CCC.^{os} quinquaginta solidos pro mula quam habuit dompnus Rodericus de Liçana. Item sunt computata signa Sancte Marie de [Salis] [...] Item sunt in hoc computo sexaginta solidos cenarum anni presentis de Novo et de Annies [...] centum viginti solidos cenarum. Similiter [...] de Alboreg, de Igres et de Banares. Et tributum Sancte Marie de Perola anni preteriti et presentis [...] denarios predictarum cenarum recepit Iohannes Petri a festo Sancti Michaelis proxime preterito citra. Item sunt in hoc computo ducentis solidos [...] comodaverat Guillelmo de Guimone [...] Pentecostes proxime transacto qui fuerunt de mutuo pelleriorum. Item dominus episcopus debet solvere Stephano [...] centum viginti solidos pro vino et pane que ab ipso habuit. Item debet solvere Petro de Salino pro vino quod ab eo habuit quinquaginta solidos et novem [...]; et pro quinque paribus caligarum presenti [anni], sexaginta quatuor solidos et sex denarios; et pro panno quem habuit San-

cius de Antillone triginta sex solidos. Et preterea debet computare dominus episcopus cum dicto Iohanne Petri de facto commestionis de illo tempore quo venit de Lugduno cum episcopo Elenensi usque ad [...] sequens de illis diebus scilicet quibus fuit in Oscha dominus episcopus, et de illis solvit iam dominus episcopus centum octuaginta solidos.

Huius rei testes sunt: A. de Orna, archidiaconus de Serranol, et Petrus lupi, capellanus maior Sancte Marie Salis.

Actum fuit hoc apud Oscham die et anno predictis, presentibus testibus suprascriptis.

599

1249, noviembre, 28

Miguel de Ferragut y su mujer, Juana, venden al prior Pedro Pérez una heredad en Banastás por treinta sueldos jaqueses.

A. 5-134.

In Christi nomine et eius gratia. Manifestum sit omnibus presentibus et futuris quod ego Michaelis de Ferragut et uxor mea Iohanna, in presencia bonorum hominum, vendimus et de presenti tradimus in perpetuum, cum hanc presenti carta perpetuo valitura, per nos et pro Sancheta, nepota de me dicti Michaeli de Ferragut, filia quondam Dominico de Ferragut que non est de etate, cum assensu et voluntate dompne Tote Petri, matre sue, ipsa presens stando et concedendo, vobis dompno P. Petri, priore Oscensi, videlicet totam illam hereditatem quam nos habemus in villa de Banastás et in suis terminis, scilicet una area et uno orto et tres campos et tres vineas et una padul. Affrontat predicta area in prima parte in area de dompna Florença; in secunda parte in area Helemosine Oscensis; in tercia parte in campo Milicie Templi. Predicto orto affrontat in prima parte in cequi vicinali; in secunda parte in parral sacriste Oscensis; in tercia parte in orto Michaelis de Boleya. Primo campo affrontat in prima parte in campo de los Castillon; in secunda parte in campo dicte Helemosine; in tercia parte in campo de los de Almudevar. Alio campo in termino de Affomartin affrontat in prima parte in campo dicte Helemosine; in secunda parte in la

Bala; in tertia parte in campo Michaeli de Nisano. Tercio campo in eodem termino affrontat in prima parte in campo Bartolomei de las Lienas, et in secunda parte in la Bala; in tertia parte in campo Petri Ferrer. Prima vinea de la val affrontat in prima parte in vinea Petri Cayllen; in secunda parte in vinea Helemosine Oscensis; in secunda parte (*sic*) in vinea de los de las Lienas; in tertia parte in vinea Sancio de Lapayllarancha. Secunda vinea ad viam de Podio affrontat in prima parte in vinea Martino de Raro; in secunda parte in campo sacriste Oscensis; in tertia parte in vinea Dominico Palaço. Tercia vinea de la val affrontat in prima parte in vinea de dompno Albaro; in secunda parte in vinea Dominico Palaço; in tertia parte in vinea Michaeli de Xaricas. Similiter predicta padul, qui est circa yvon, affrontat in prima parte in yvon; in secunda parte in campo Michaeli de Boleya; in tertia parte in illa padul vicinal et in campo Helemosine Oscensis. Sicut iste iamdicte affrontaciones includunt et circundant predicta hereditate ab utraque parte, sic vendimus vobis illam totam ab integro sine ullo nostro nostrorumque retentu, cum introytibus et exitibus suis, heremam et populatam, et cum omnibus aquis, iuribus et pertinenciis que ad ipsam pertinent vel debent aliquo modo pertinere, pro precio placibili quod nos et vos bene placuit, videlicet pro triginta solidos denariorum laccensium monete bone et firme quos ex vobis accepimus unde sumus bene paccati nostre plenarie voluntati die qua presens carta scribitur. Unde volumus et concedimus ut ab hac die in antea qua presens carta scribitur, habeatis, teneatis et possideatis dictam hereditatem totam integre, sicut ratione emptionis vestre, ad utilitatem et salvamentum vestrum et vestrorum melius, firmiter et utilius potest dici vel intelligi ullo modo francham, salvam, liberam et solutam ad dandum, vendendum, impignorandum, alienandum et ad omnes voluntates vestras proprie faciendum, vos et successoribus vestris in perpetuum. Ad maiorem autem vestram vestrorumque securitatem ac firmitatem, damus vobis fideiussorem salvitatis de predicta hereditate quam vobis vendimus, de nos et de omnibus hominibus et feminis istius seculi, per consuetudinem et forum Osce: Sancium de Lina, civem Oscensem, et nos cum eo in simul et utrumque pro toto. Ita etiam quod siquis de cetero vos vel vestros eiceret vel vellet eicere de predicta hereditate aut aliquid ex ipsa minuere, nos et fideiussor predictus faciamus illam vos et successo-

res vestros habere et possidere salvam et securam vel demus vobis aliam tam bonam hereditatem in villa de Banastas et in suis terminis atque in loco tam utili et tam competenti vobis, et faciamus illam vos et vestros habere, tenere et possidere salvam et securam, secundum consuetudinem et forum Osce.

Sunt ex hoc testes: Martinus de Banastas et Andreas de Banastas, cives Oscenses.

Actum est hoc IIII.º kalendas decembris, era M.^a CC.^a LXXX.^a VII.^a.

Aliala paccata constitit II solidos.

Ego Guillelmus de Loças, publicus Oscensis notarius, de mandato omnium predictorum hanc cartam scripsi et hoc signum feci.

600

1249, diciembre, 1

Pedro, abad del monasterio de Gloria, concede a Sancho de Guaso, preceptor del Temple de Huesca, una heredad de dicho monasterio en Cillas por un tributo anual de quince cahíces de trigo y quince de ordio.

A. 9-190. Carta partida por ABC. Falta el sello.

Noverint universi tam presentibus quam futuris quod ego *frater* Petrus, abas monasterii de Gloria, bono animo et gratuita voluntate et in presencia bonorum hominum, non seductus nec coactus, set scienter et consulte, et cum assensu et voluntate fratris Dominici de Munarreç, cellarerum maioris eiusdem monasterii, et fratris Petri d'Ucar, prioris Pinne de Annyes, et fratris Petri, grangerii de Cellis, ipsisque presentibus et concedentibus, pro me et toto conventu predicti monasterii, dono ad tributum vobis, frater Sancio de Hueso, preceptori domus Templi Osce, et fratri Iohanni de Ciresola, camerario predictae domus, et fratri Petro de Calasañç et omnibus fratribus predictae domus Oscensis, omnem illam hereditatem quam ego et predictum monasterium habemus in Cellis et in suis terminis, exceptis vineis, videlicet casas, casales, ortos, ortales, campos et areas, adempnas et aliaçiras, cum erbis et aquis, pascuis et pratis, silvis, lignis, montibus et vetatis ab integro, heremam et populatam, cum ingressibus

et egressibus suis et cum omnibus directis et pertinentiis eidem pertinentibus, secundum quod ego et predecessores mei unquam inde melius tenentes fuimus et sicut melius et plenius dici vel intelligi potest ad utilitatem vestram vestrorumque salvamentum, scilicet de hodie usque ad proximum festum Sancti Egidii mensis septembris venturum, et deinde usque in octo annis proximis venturis continue completis. Tali pacto quod vos et successores vestri domus Templi Osce detis tributum pro dicta hereditate mihi et predicto monasterio de Gloria annuatim usque ad dictum terminum in festo Sancti Michaelis mensis septembris intus in Cellis quindecim kaficia tritici et quindecim kaficia ordei mesure Oscensis pulcre cibarie et munde tam concedo vobis quod dictum tributum pacare non debetis in festo Sancti Michaelis venturo, quia ego et monasterium de Gloria tenemus et explectamus predictam hereditatem et explectus istius anni sunt nostri quitii et soluti. Hoc faciendo et complendo teneatis et explectis predictam hereditatem usque ad dictum terminum et omnes explectus et reditus qui inde exierint ad vestram propriam voluntatis habeatis, exceptis vero reditus vinearum predicte hereditatis quos retineo opus monasterii de Gloria; in finem autem iamdicti termini, predictam hereditatem mihi et successoribus meis rendatis quitiam et solutam de vestra teneçone, cum omni melioramento quod ibi feceritis. Ad maiorem vestram securitatem dono vobis fidancias, que integre vobis et vestris faciant tenere et explectare predictam hereditatem, sicut suprascriptum est: dompnum Guillelmum Guymonis et Petrum Fatas, cives Oscenses, et me ipsum in simul cum eis. Et quod omnia suprascripta maiorem optineat firmitatem, presentem cartam sigilli mei proprii, pro me et pro toto conventu, roboro et confirmo.

Similiter nos antedicti frater Sancius de Hueso, comendator domus Templi Osce, et frater Iohannes de Ciresola et frater Petrus de Calasanz, pro nobis et aliis fratribus domus Templi Osce, predictam hereditatem ad tributum recipimus cum predictis conveniis a vobis, antedicto frater Petro, abbate monasterii de Gloria, promitendo et conveniendo vobis firmiter atendere et pacare predictum tributum annuatim in dicto termino et complere omnia suprascripta fideliter sine fraude. In super damus vo-

bis fidancias que dictum tributum annuatim vobis paccare faciant in dicto termino et dictam hereditatem vobis reddere faciant in finem dicti termini quitiam et solutam de nostra teneçone et integre complere faciant omnia suprascripta: dompnum Guyllemum Guymonis et Petrum Fatas, cives Oscenses, et nos ipsos cum eis.

Testes huius rey sunt: dompnus Petrus Lupiç de Sacristia et dompnus Bernardus Egidii, cives Oscenses.

Quod est actum mense decembris, prima die, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a VII.^a.

Mandato omnium predictorum, Raymundus de Benasch, publicus Oscensis notarius, hanc cartam scripsit et hoc sigtnum fecit, et in prima linea suprascripsit «frater» et in X.^a linea rasis et emendavit «in festo Sancti Michaelis venturo».

601

1249, diciembre, 21

El preposito García Pérez da a su vasallo Domingo Pérez y a su mujer, Elvira, ciudadanos de Huesca, unas casas en la plaza de la Catedral por un tributo anual de diez sueldos jaqueses.

A. 4-542. Carta partida por ABC.

B. 4-957. Carta partida por ABC.

Pateat universis quod ego G. Petri, Oscensis prepositus, cum asenssu et voluntate domini mei V., Dei gratia Oscensis episcopi, P. Petri, prioris, tociusque Oscensis ecclesie Capituli, dono et concedo ad tributum vobis Dominico Petri, vassallo meo, et uxori vestre Albire, filie dompne Pascualie, Oscensis civibus, et uni filio vestro vel filie vel une persone tantum quam in testamento vestro vel donacione assignare volueritis, unas casas cum sua camera inferius et superius que sunt domus Claustri Oscensis, ante plaztam Sedis, circa furnum. Que afrontant in via publica et in cellario et in furno Claustri Oscensis et in domibus Iohannis Campanerii. Ita quidem quod habeatis, possideatis et explectetis dictas casas integre et in pace diebus omnibus vite vestre de vobis tribus personis tantum prenomina-

tis, cum introytibus et exitibus suis et cum omnibus iuribus et pertinenciis suis, et restituatis eas et melioretis, secundum quod utile fuerit et necesse; et detis et persolvatis mihi, predicto preposito et sucesopribus meis, tributum pro predictis casis X.^{em} solidos laccensium denariorum bone monete et firme in mense ianuarii annis singulis et in pace in tota vita vestra de vobis supradictis tribus personis non interim vendendo nec impignorando dictas casas seu etiam alienando inter dies autem vestros de vobis tribus personis prenominate supradicte domus cum omni melioramento in eis facto reddatur integre et revertatur nobis et sucesoribus nostris et ecclesie Oscensis pacifice et quiete absque omni honore debitorum, sicut fieri consuevi, omnino.

Nos vero predicti Dominicus Petri et uxor mea Albira, per nos et per illam terciam personam absentem, cum gratiarum actione recipimus a vobis domino Oscensis preposito supradicto, cum asensu domini episcopi, prioris et Capituli predictorum dictas casas ad tributum cum condicionibus antedictis, et convenimus vobis et vestris sucesoribus atendere et observare omnia et singula supradicta fideliter et facere in omnibus teneri et observari prout superius sunt expressa.

Sunt testes hul[iu]s rei: Petrus de Asso, carnifex, Iohannes de don Tron et Dominicus Egidii, cives Oscenses.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †. Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto conventu, subscribo †. Ego Martinus Guasqui, notarius subscriptus Oscensis, de mandato speciali domini prepositi supradicti et loco sui subscribo †. Ego A. de Lacu, sacrista Oscensis, subscribo †. Ego Alfonsus de Orna, archidiaconus de Sarravol, subscribo †. Ego P., archidiaconus Vallensis, subscribo †. Item ego predictus Martinus, notarius, de mandato S. de Certera, archidiaconus Camere, subscribo †.

Actum est hoc XII.º kalendas ianuarii, era M.^a CC.^a LXXX.^a VII.^a.

Martinus Guasqui, notarius Oscensis, hiis interfuit et scripsit, mandato predictorum et asensu, sig† numque hoc fecit.

1250, enero

Sancho de la Certera, arcediano de la Cámara, concede a Domingo de Marcén, a su mujer, Oria de la Certera, y a su hija Jordana, habitantes de Huesca, unas casas en el barrio del hospital de San Juan por un tributo anual de siete sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 854, p. 445.

[P]ateat universis quod ego dompnus Sancius de Certera, archidiaconus Oscensis Camere et laccensis, cum assensu et voluntate dompni Alfonsi de Orna, archidiachoni de Sarravol et vicarii domini Oscensis episcopi tenentis locum eius, cum assensu etiam P. Petri, prioris, tociusque eiusdem ecclesie Capituli, dono et concedo ad tributum vobis, Dominico de Marcene et uxori vestre Orie de Certera et filie vestre lordane, habitantibus Osce, unas casas in barrio Hospitalis Sancti Iohannis Osce, que sunt Oscensis Camere. Et affrontant in via publica et in casis Petri Amargos et in casis Egidii Gayon. Ita quidem quod de cetero habeatis, possideatis, melioreretis et explectetis dictas casas integre diebus omnibus vite vestre de vobis tribus personis tantum et detis mihi dicto camerario et succesoribus meis tributum singulis annis in mense ianuarii annuatim VII solidos laccensium denariorum. Post dies autem vestros de vobis tribus personis, predicte domus reddantur et revertantur integre predicte Camere Oscensis absque onere debitorum plenarie et in pace.

Et ego predictus Dominici et uxor Oria et lordana, filia nostra, cum gratiarum actione recipimus a vobis prefato Sancio, camerario, dictas casas, cum assensu Capituli et vicarii, ad tributum cum conditionibus antedictis.

Sunt testes huius rei: Iohannes Aldech et Thomas de Aierbe, cives Oscenses.

Ego A. de Orna, archidiachonus et vicarius predictus tenens locum domini episcopi, subscribo.

Actum est hoc mense ianuarii, era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Martinus Guasqui hec scripsit signumque hoc fecit.

1250, febrero, 13

El prior Pedro Pérez permuta con Guillermo de Oriol, zapatero oscense, y con su mujer, María, dos viñas de la Limosna por otra viña de dichos cónyuges.

A. 5-54. Carta partida por ABC.

B. *Libro de la cadena*, n.º 1030, p. 550.

Noverint universi quod ego P. Petri, prior Oscensis, cum asenssu et voluntate domni Vitalis, Dei gratia Oscensis episcopi, tociusque Oscensis ecclesie Capituli, dono et concedo in concambio vobis Guillelmo de Oriol, zapaterio Oscensi, et uxori vestre Marie, duas vineas que sunt domus Helmosine Oscensis. Quarum prima est in termino de Montzur et affrontat ex una parte in via publica; in aliis duabus partibus in vineis vestris de vobis Guillelmo de Oriol et uxori vestra predictis. Secunda vero vinea est in termino de Exara, que affrontat in omnibus partibus in vineis similiter de vobis Guillelmo et uxore vestra predictis. Ita quidem quod de cetero habeatis, possideatis et explectetis dictas vineas vos et vestri filii et generatio vestra perpetuo et omnino, salvas, liberas et securas, ad dandum, vendendum vel impignorandum et faciendum ex eis vestre proprie voluntati cum introytibus suis et exitibus et cum omnibus pertinenciis suis et iuribus integre. Videlicet pro una vestra vinea de vallis de Cameris quam a vobis recipimus in concambio pro predictis duabus vineis prout inferius continetur. Ad maiorem itaque securitatem vestram et vestrorum auctoritate domini episcopi et Capituli predictorum, dono vobis predicto Guillelmo et uxori vestre Marie, fidanciam salvitatis de predictis vineis quas vobis dono in concambio, qui eas vobis et vestris habere faciat et possidere pacifice et secure, per forum et consuetudinem Oscensem, ut superius est premisum: Iohannem Martini, zapaterium Oscensem, et meipsum priorem et Capitulum cum eo pariter et aboltas.

Similiter nos Guillelmus de Oriol et uxor mea Maria qui prenominati sumus, recipimus a vobis predicto priore, cum asenssu episcopi et Capituli predictorum, predictas duas vineas in concambio, ut superius est expresum. Et damus vobis unam vineam nostram Osce in cambio, in termino

vallis de Cameris. Qui affrontat in una parte in reguero; ex alia parte in vinea domus Helemosine Oscensis; in tercia vero parte in vinea Petri Garçez de Larbesa, militis. Ita quidem quod de cetero habeatis, possideatis et explectetis pacifice et secure dictam vineam vos et sucesores vestri, ratione domus Helemosine Oscensis, cum introytibus et exitibus suis et cum pertinentiis omnibus et iuribus suis integre, ad faciendum ex ea quicquid facere volueritis tamquam de propria hereditate omni tempore. Et damus vobis fidanciam salvitatis de predicta vinea qui eam vobis et vestris sucesoribus habere faciat et possidere pacifice, per forum Osce, ut superius est notatum: Iohannem Martini predictum et nos ipsos cum eo simul et aboltas.

Sunt testes huius rei: Petrus Lupi de Sacristia, Ennecho Mathei et Garssias Petri de Nabal, cives Oscenses.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †.

Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo subscribo †. Ego Martinus Guasqui, notarius Oscensis, de mandato domni G. Petri, Oscensis prepositi et loco sui subscribo †. Ego A. de Lac, sacrista Oscensis, subscribo †. Ego Martinus Guasqui, predictus notarius, de mandato domni A. de Orna, archidiachoni de Sarravol et loco sui subscribo †. Ego S. de Certera, archidiachoni Oscensis Camere et laccensis, subscribo †.

Actum est hoc idus februarii, era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Martinus Guasqui in Capitulo Oscensi, de voluntate predictorum hec scripsit sig†numque apposuit.

604

1250, marzo, 21

El prior Pedro Pérez concede a Juan Pérez de Artasona, ciudadano de Huesca, y a su mujer, María, una casa en el barrio de la Catedral por un tributo de tres sueldos jaqueses anuales.

A. 3-709. Carta partida por ABC.

Manifestum sit cunctis quod ego P. Petri, prior Oscensis, cum asenssu et voluntate domini mei V., Dei gratia Oscensis episcopi, tociusque eiusdem

ecclesie Capituli, dono et concedo ad tributum vobis Iohanni Petri de Artasona, civi Oscensis, et uxori vestre Marie et uni filio vel filie vestre tantum unam casam parvam in barrio Sedis Osce, que es domus Helemosine Oscensis et que afrontat in via publica et in casis Eximini, generi Petri Sancti Michaelis, et in casis Guillelmi Peregrini, canonici Oscensis. Ita quod habeatis, possideatis et explectetis dictam casam et melioretis eam diebus omnibus vite vestre et teneatis constructam impede inferius et superius pacifice et quiete, et detis mihi, predicto priori et successoribus meis, tributum pro predicta casa III solidos laccenses bone monete in mense Ianuarii annuatim integre et in pace diebus vestris de vobis predictis tribus personis, ut est dictum superius. Post dies autem vestros de vobis tribus personis prenominate dicta casa integre cum omni melioramento in ea facto reddatur integre et revertatur mihi predicto priori vel successoribus meis absque omni honore debitorum, ratione domus Helemosine Oscensis, libere et quiete sicut fieri consuevi omnino.

Et nos predicti Iohannes Petri et uxor mea Maria, per nos et per filium vel filiam nostram predictam que non est presens, cum gratiarum actione recipimus a vobis priore predicto, cum assensu episcopi et Capituli predictorum, dictam casam ad tributum, cum condicionibus antedictis.

Sunt testes hu[uius] rei: Stephanus de Salina et Iohannes Petri Grimon, cives Oscenses.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †. Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo subscribo †.

Actum est hoc XII.º kalendas aprilis, era M.ª CC.ª LXXX.ª VIII.ª.

Martinus Guasqui, mandato predictorum, in Capitulo Oscensi hec scripsit sig(*espacio en blanco*)num que hoc fecit.

605

1250, mayo, 17

El preposito García Pérez concede a Juan Pérez de Artasona una viña de la catedral, sita en el término de Guatatén de Suso, por un tributo anual de media libra de pimienta.

A. 4-975. Carta partida por ABC.

Noverint universi quod ego dompnus G. Petri, Oscensis prepositus, cum asensu et voluntate A. de Orna, archidiachoni de Sarravol, vicarii Oscensis tenentis locum domni V., Dei gratia Oscensis episcopi, P. Petri, prioris, tociusque eiusdem ecclesie Capituli, dono et concedo ad tributum vobis lohanni Petri *de Artasona*, vasallo domni A. de Lacu, sacriste Oscensis, unam vineam Claustri Osce in termino de Guataten de Orsum, ad turrem dompne Marie de Narbona. Que afrontat ex tribus partibus in vinea Oscensis Infirmarie et in vinea Raymundi Panicerii. Ita tamen quod habeatis deinde, possideatis et explectetis eandem vineam, laboretis et melioretis in tota vita vestra, secunbdum quod utili fuerit et necesse, pacifice, libere et secure sine impedimento persone alicus et retentu, et detis mihi, predicto preposito et sucesoribus meis, tributum mediam libram piperis pro predicta vinea in mensse ianuarii annuatim ad opus coquine Claustri Oscensis in diebus vestris integre et in pace. Post dies autem vestros de vobis predicto lohanne Petri, supradicta vinea cum omni melioramento in ea facto reddatur integre et revertatur Oscensi Claustro et Prepositure eiusdem libere et quiete, integre absque omni honore debitorum sicut fieri consuevi.

Et ego I. Petri predictus, cum gratiarum actione recipio a vobis domno G. Petri, preposito supradicto, cum asensu vicarii, prioris et Capituli predictorum, ad tributum cum conditionibus antedictis.

Sunt testes huius rei: Egidius de Tormos et Petrus de Tena, cives Oscenses.

Ego A. de Orna, archidiachonus supradictus et vicarius episcopi, subscribo †.

Actum est hoc XVI.º kalendas iunii, era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Martinus Guasqui, mandato predictorum et Capituli Oscensis, hec scripsit sig†numque apposuit, cum literis in II.^a linea, suprapositis ubi dicitur «de Artasona».

606

1250, mayo

El prepósito García Pérez permuta con Diego de Villafranca y con su esposa, Oria Pérez, un casal que fue de Pedro Garcés de Labata por un campo en Nisano.

A. 7-119. Carta partida por ABC.

Notum sit cunctis tam presentibus quam futuris quod est carta de camio quam facimus ego dopnus Garssie Petri, prepossitus Osce. Placuit mihi, libenti animo et gratuita voluntate, et dono Diago de Villa Francha et uxor vestra Horia Petri in camio illo casal quod fui don Petri Garces de Lavata. Que habet affrontaciones ex I.^a parte casas Dominico de Lasieso; et de alia parte via publica; et ex duabus partibus casas de Diago. Sicut iste iamdicte affrontaciones includunt et dividunt dicto casal cum exiis et regresis, sic sine omni retentu et voce mala et aliquo contradicto illum donum vobis in camio, ut de hodie in antea saluum, liberum et quietum ad hereditatem habeatis vos et filii vestri et omnis generacio et posteritas vestra, dandum, vendendum, impignorandum, ad faciendum quicquid facere volueritis per secula cuncta.

Similiter ego Diago et uxor mea Horia Petri damus vobis dopnus Garsie Petri iamdicto in camio uno campo quod est in villa de Nisano, in termino de Bala. Et habet affrontaciones ex I.^a parte campo Garssie Coscullano; alia parte campo de Diago; et de alia parte illa Bala; et ex alia parte campo Petri Burgase. Sicut iste iamdicte affrontaciones predicto campo includunt et dividunt cum exiis et regresis, sic sine omni retentu et voce mala et aliquo contradicto illum domus vobis in camio ut de hodie in antea saluum, liberum et quietum ad hereditatem, per dare, vendere et impignare et ad faciendum quicquid facere volueritis per secula cuncta. Et ad maiorem securitatem utriusque partis, mitimus fidanciam qui faciat tenere et possidere dictos camios, sicut dictum est, per bonum forum Osce: Andree de las Eras, qui sta in Nisano, et nos cum illo in simul.

Sunt ex hoc testes: Petri Concor et Dominico Covanero.

Fui mense madii, era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Iohannis, vicario de Nisano, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit et per literas divisit.

1250, junio, 1

Egidio, legado papal, a todo el clero hispano.

B. Extravagantes, papel.

Venerabilibus in Christo patribus archiepiscopis et episcopis et aliis per Yspannia ecclesiarum prelati constitutis, Egidius, divina [...] Cosme et Damiani diachonus [...] salutem [...] salutar [...] ad regimem [...] sedis apostolica per [...] summi pontificis instituta pericula per que comisse sibi anime cadunt [...] in comissa cura debet sollicita remove [...] animabus ipsis adiciendo [...] sane cum recolende memorie venerabilis in Christo pater dominus Iohannes, Sabinensis episcopus, in partibus Yspanie legationis officio fungeretur pro reformandis moribus et precipue clericorum qui per vite mundiciam et comiseracionem laudabilem formam in moribus [...] dare debent [...] statuit omnes sacerdotes, diachonos, subdiachonos et omnes beneficiatos qui in domibus suis vel alienis detinere presument publice concubinas denunciari suspensos at concubinas talium excommunicatis sententie subiacerere [...] quia sepe providetur ad bonum antiqui hostis invidia procurante tendit ad noyam predictae sententie que pro animarum procuranda salute fuerant promulgate tamen [...] quas clerici sententiis eiusdem ligati multociens conturhebant cum [...] contagiose vite contagium pene qua excommunicati per [...] affecti sibi comitantes [...] animabus ipsis [...] eterne mortis [...] sepiissime unius [...] ligabuntur [...] morbo dominus papa salutiferam intendens adhibere medelam nobis [...] voce mandavint ut contra morbum [...] tam pestiferum tam dampnosum tam in clerum Yspanie infamiam inducentem conveniens adhibere remedium [...] ut animarum vitaretur periculum et nichilominus deliquentes canonica non efungeret ulcionem. Nos igitur cum prelati ac aliis [...] discretis Yspanie apud sedem apostolicam constitutis superhiis deliberacione [...] et diu de comutatio ne pene predictae tractatu [...] cum eisdem prospeximus quod cum pro varietate personarum et [...] regionum pene sunt provide variende ne ad instar [...] diti omnium curare oculos uno collirio videremur nobis qui conditione personarum et locorum vestre provincie melius scire potes

[...] eadem [...] comittimus districte precipiendo mandantes [...] pre oculis [...] cui de animabus vobis commissis [...] estis in die iudicii rationem penas clericis et concubinis predictis per sententias rememoratas inpositas in penas alias quas locorum et temporum circumstanciis provida circumspectione pensatis earundium animarum saluti magis expedire videritis comutetis eiusdem legati sententias auctoritate apostolica postmodum relaxantes [...] nichilominus circa suos subditos qui ex dictis sententiis in excomunis vel [...] langos inciderunt hactenus per absolutionis et dispensacionis gratiam prout [...] personarum exegerint auctoritate discretione provisum providere curetis proviso ne quod pro correccionem morum duxeritis ordinandum ad [...] compendium nullatenus convertatis.

Datum [...] kalendas iunii, pontificatus domini Innocencii pape quarti anno octavo, anno Domini M.º CC.º quinquagesimo.

608

1250, junio, 9. Huesca

Primera constitución del obispo Vidal, referente a los porcionarios de la iglesia de Barbastro.

B. *Libro de la cadena*, n.º 668, p. 347.

Documento inserto en el documento n.º 617.

Pateat universis quod nos V., Dei gratia Oscensis episcopus, quia intelleximus quod ecclesia Barbastrensis propter insolentiam portionariorum eiusdem, ad eius servicium destinatorum debito servitio defraudatur, statuimus ut quicumque predictorum portionariorum ab hac hora in antea sine iusta causa et necessaria defectum fecerit in matutinis portione vini, et qui in missa portione panis, et qui in vesperis portione denariorum, et qui in completorio collatione vini eiusdem diei careat, et omnia que ex pena huiusmodi ipsi amittent, vicario et archipresbitero Barbastrensi eadem die qua defectus factum fuerit per eos qui ministrant portionem vel per eos qui defectum fecerint si ante defectum ea perceperint tradantur, qui archipresbiter et vicarius, cum consilio Oscensis episcopi et voluntate expressa, in utilitatem Barbastrensis ecclesie ea que hac de causa receperint, expen-

dant utiliter et convertant. Et quicumque scienter contra predicta venerit vel aliquid predictorum sit excommunicatus. Iusta autem causam dicimus esse si archipresbiter, vicarius vel aliquis alius portionarius, pro servicio nostro vel alia legitima causa, defectum fecerint memoratum.

Item statuimus quod quicumque amministrator portionis maioris vel vestiarii eiusdem ecclesie ab hac hora in antea, aliquid de portione vel vestiario retinuerit alicui portionariorum maiorum etiam absentium ex episcopi tamen Oscensis licentia, sit excommunicatus.

Facta fuit hoc constitutio apud Oscam, in presentia A. de lacu, Oscensis sacriste, A., archidiaconi de Sarraol, et Guillelmi de Rosanis, clerici, V.º idus iunii, anno Domini M.º CC.º L.º.

609

[1250], junio, 11

Los clérigos de Barbastro nombran procurador suyo a Domingo de Marqués, para que lleve al obispo Vidal el «libellum appellationis».

B. Libro de la cadena, n.º 442, p. 230.

Pateat universis presentibus et futuris quod nos clerici Barbastrensi Capituli ecclesie Sancte Marie Maioris, videlicet Dominicus, archipresbiter; et Bernardus de Turmo, sacrista; et Martinus Sancii, clavigeri precentor; et Iohannes Rubenus et G. Frontin et R. de Barchavo et Ferrandus de Orbellito et Martinus de Sanctis Massis et Andreas de Vallonga et Dominicus Petri et I. de Elson et G. Sentgrat et A. de Siscar et Martinus de Plazenza et Pascasius Geminini et Dominicus, magister; nos omnis in simul et quibus pro se nominatim, constituimus te Dominicum de Marchesio procuratorem ad hunc libellum appellationis domino Oscensis episcopo afferendum habentes quicquid super oblatione ipsius factum fuerit parte vel procuratum ratum penitus atque firmum.

Actum est hoc mense ianuarii (*sic*), die Sancti Barnabe apostoli, in presencia et sub testimonio Petri Ferrandi et Sancii de Castro et Bernardi de littera, militum et vicinorum Barbastrensium, et Dominici Iohannis.

(*Illegible*), publicus Barbastrensi notarius, hanc cartam scripsit fecitque hoc signum.

1250, [junio, 11]

Apelación de los clérigos de Barbastro al papa.

B. *Libro de la cadena*, n.º 433, p. 227.

C. *Libro de la cadena*, n.º 669, p. 349.

[P]ateat universis sancte matris Ecclesie filiis presentibus et futuris quod nos, clerici Barbastrensis Capituli ecclesie Sancte Marie Maioris, videlicet Dominicus, archipresbiter; et Bernardus de Turmo, sacrista; et Martinus Sancii, clavigeri precentor; et Iohannes Rubenus et Garsias Frontin et Raymundus de Barchao et Ferrarius de Orbellito et Martinus de Sanctis Massis, presbiteri; et Andreas de Vallonga et Dominicus Petri et Iohannes de Elson, dyachoni; et Garsias de Santgrat et Pascasius Geminus et Martinus de Plazença et Arnaldus de Siscar et Dominicus Niger, subdyachoni. Visis illatis gravaminibus preteritis presentibus, videlicet defectum provisionis et indebitam petitionem inconsueti subsidii, quam non caritative sed iuris ordinem pretermittendo sentenciando petistis et timendo de futuris inferendis a vobis, domno V., Oscensi episcopo, et aliis multis que cum locus et tempus fuerit coram domino papa, ostendemus, ponendo ecclesiam matrem nostram Barbastrensem et omnes ecclesias ad eam spectantes cum omnibus bonis suis et pertinentiis et personas nostras, ordines et beneficia et omnia que iure ecclesiastico et seculari sive hereditario possidemus vel aliquo modo possidere debemus ponendo in qua nos et omnia prescripta et singula sub protectione domini pape, a vobis prelibato domino episcopo ad ipsum dominum papam appellamus, assignando vobis diem martis post instans festum Sancti Iacobi apostoli, videlicet VII.º kalendas venturi mensis augusti ad comparendum per nos vel per procuratores nostros coram eo et exponendum predicta mala et gravamina que patimur et quibus a vobis deinde timemus indebite molestari.

Factis a nobis de hec testibus: Dominicus de Pane Calido et Petro Guillelmi, clericis, et Petro Ferrandi et Sancio de Castro et Bernardo de Litera, militibus et vicinis Barbastrensis.

Et ut presenti libello maior possit firmitas adhiberi eum per manum Iohannis Civatarii, publici notarii Barbastrensis scribi fecimus et signari.

Ego Iohannes, predictus publicus notarius Barbastrensis, prout superius dictum est, hoc libellum scripsi, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a et hoc signum feci.

611

1250, junio, 13

Testamento de doña Navarra de Orós.

A. 3-705.

In Dei nomine. Pateat universis quod ego dompna Navarra de Oros, uxor quondam dompni Guiraldi de Camin, civis Oscensis, sana per Dei gratiam existens et in sensu et memoria mea plena, sic facio testamentum meum perpetuo valiturum, disponendo et ordinando omnes res meas mobiles et non mobiles quas habeo et habere debeo ubicumque.

In primis vero eligo sepulturam meam in cimiterio Sancti Iohannis Ospitalis Osce; et dimito, pro mea anima et viri mei predicti Guiraldi de Camin et aliorum successorum meorum, omnibus capellanis eiusdem domus Ospitalis unicuique V solidos; et diachono ipisius domus, V solidos; et omnibus scolaribus eiusdem Ospitale unicuique VI denarios. Dimito preterea mense canonicorum Oscensium, L solidos in denariis; et mense monachorum ecclesie Sancti Petri Veteris Osce, XX solidos; et operi et luminarie ecclesie Sancte Marie de Salis, X solidos; et fratribus minoribus, X solidos; et Matheo, capellano maioris ecclesie Sedis Osce, X solidos; et omnibus ospitalibus Osce ubi pauperes ospitantur unicuique ipsorum II solidos. Item mando vestire L.^{ta} pauperes de vestibus lini et lane, secundum quod utile eis fuerit et conveniens, et C pauperibus providere in comestione et potu sufficienter. Item omnibus capellanis *de parrochiis* de Osca unicuique ipsorum XII denarios. Dimito etiam et relinquo confratrie pontis de Larre I kafiz tritici; et omnibus capellanis de Senebue et de Subrripas unicuique XII denarios. Item dimito post dies meos Claustro Oscensi unum campum meum qui fuit vinea, in termino de Guataten de Orsum, in Osca, qui affrontat in reguero et in vinea Ospitalis Oscensis in diversis partibus et in vinea Petri de Camin et Guillelmi de Camin, consanguinei eius; que

predictum campum habeat et possideat integre dictum Claustum Osce et canonici eiusdem proprie hereditati et voluntati, eorum faciendum omni tempore cum omni iure et pertinenciis suis plenarie sive impedimento aliquo et retentu post dies mei predicte Navarre libere et quiete. Dimitto et relinquo monasterio Sancte Marie de Berola unam vineam meam in eodem termino de Guataten, quam plantavit Iohannes Bruco, civis Oscensis; afrontat in vinea Petrus Barbus et in via. Dimitto etiam aliam vineam eodem termino que est circa molendinum ecclesie Sancti Petri Veteris Oscensis, illam videlicet quam plantavit Morel et Molechich que afrontat in vinea Guillelmi de Aruex, militis et quas vineas predictas habeat et possideat monasterium de Berola illam suam omni tempore ecclesia Sancti Petri aliam suam vineam omni tempore *ad hereditatem* ut superius est expressum, specialiter unamquamque ipsarum vinearum *[*...]* dimitto in super et relinquo vineam vineam maiorem que dicitur de reguero de Guataten, pro mea anima et meorum, ita quod subscripti manumissores mei huius dicti testamenti possint eam [...] libere et quiete auctoritate mea et mandato post dies meos et de precio dicte vinee quod inde habuerit et receperint compleant et compleri faciant omnia legata predicta sive laxas superius scriptas secundum quod compleri poterunt et completis inde laxis seu legatis superius nominatis. Siquod inde de precio eiusdem vinee speraverit, detur totum et dividatur pro Deo in piis locis pro Deo in piis locis pro mea anima et predicti viri mei et aliorum et antecessorum et sucesorum meorum ubi viderint pro bono subscripti manumissores seu completores mei hu[iu]s testamenti melius expediri. Testamentum supradictum dimitto et relinquo in manu et in fide et in posse domni A. de Lacu, Oscensis sacriste, et dompni Petri de Camin, civis Oscensis, qui compleant et compleri faciant omnia et singula supradicta dans eis potestatem plenariam et mandatum, ego predicta dompna Navarra vendendi dictam vineam et ordinandi et disponendi seu dividendi et complendi omnes predictas laxas seu legata et omnia et singula supradicta que in predicto testamento continentur prout superius sunt expressa.

Testes huius rei sunt: Garssias de Aruex et Ferrarius de Avenna, cives Oscenses.

Actum est hoc idus iunii, era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Martinus Guasqui, notarius Oscensis, mandato et asensu dompne Navarre et aliorum predictorum, hec scripsit sig^tnumque apposuit.

612

1250, junio, 27

El prior Pedro Pérez concede a García Pérez de Naval, ciudadano de Huesca, y a su esposa, Sancha Pérez, una plaza de la Limosna por un tributo anual de cinco sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 1031, p. 550. Pasa a la p. 553.

[P]ateat universis quod ego P. Petri, prior Oscensis, cum assensu et voluntate domini mei V., Dei gratia Oscensis episcopi, tociusque Oscensis ecclesie Capituli, dono et concedo ad tributum vobis Garssie Petri de Naval, civi Oscensi, et uxori vestre Sancie Petri et uni filio vestro vel filie tamen quem assignare volueritis, unam plaztam domus Helemosine Oscensis sicut tenet extra foveam de corrali domus Helemosine et exiit ad viam publicam. Et que affrontat in casis Helemosine predicte ubi habitat Petrus de Rotellar, portecarius domus Helemosine; in alia parte in tendis Helemosine supradicte; in alia vero parte in via publica; in IIII.^a siquidem parte in corrali et in illa cantonera de fovea molendini quod fuit domni V., Oscensis episcopi. Ita quidem quod habeatis et possideatis de cetero dictam plaztam pacifice et secure diebus omnibus vite vestre de vobis tribus personis tamen prenomatis, et interim faciatis ibi domos et edificia in quibus possit esse tributum salvum et detis et persolvatis mihi prefato priori et successoribus meis tributum annis singulis in mense ianuarii V solidos laccenses diebus omnibus vite vestre de vobis tribus personis superius nominatis. Post dies autem vestros de vobis sepedictis tribus personis, predicte domus cum omni melioramento in eis facto reddantur integre et revertantur domui Helemosine et sucesoribus meis absque omni honere debitorum libere et quiete.

Et nos G. Petri et uxor mea Sancia Petri qui predicti sumus, per nos et per illam terciam personam sepedictam, cum gratiarum actione recipimus

a vobis predicto P., priore, cum assensu episcopi et Capituli predictorum, dictam plaztam ad populandum ad tributum, cum conditionibus antedictis.

Sunt testes huius rei: Martinus Petri de Rassal et Petrus de Rodellar, cives Oscenses.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo. Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo subscribo. Ego Martinus Guasqui, notarius Oscensis subscriptus, de mandato domni G. Petri, Oscensis prepositi, et loco sui subscribo. Ego A. de Lacu, sacrista Oscensis, subscribo. Ego S. de Certera, archidiaconus Oscensis Camere et Iaccensis, subscribo.

Actum est hoc V.^o kalendas iulii, era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Martinus Guasqui scripsit signumque hoc fecit.

613

1250, junio

Los clérigos de Barbastro apelan al papa sin abrir las cartas del obispo Vidal.

B. *Libro de la cadena*, n.º 447, p. 231.

C. *Libro de la cadena*, n.º 669, p. 349.

Publicado por Ricardo del Arco, art. cit., p. 44n.

Die mercurii, XVII.º kalendas iunii oblate fuerunt littere domini Vitalis, Oscensis episcopi, clericis Barbastrensis, et ipsi ante receptionem et apertionem litterarum renovando appellationem quam fecerant iterum appellaverunt et fecerunt testes de appellatione illa Petrum Guillelmi, subdiacono, et Bernardum Raymundi, civem Barbastrensem, et fecerunt scribi appellationem illam per manum Dominici de Carcassona, publici notarii Barbastrensis, et signo suo firmari.

Actum est hoc mense iunii, era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Ego Dominicus de Carcassona predictus hanc appellationem scripsi et signum meum apposui.

614

1250, julio, 4. Huesca

Segunda constitución del obispo Vidal contra los clérigos de Santa María la Mayor de Barbastro.

B. *Libro de la cadena*, n.º 668, p. 347.

Documento inserto en el documento n.º 617.

Pateat universis quod nos V., Dei gratia Oscensis episcopus, volentes in ecclesia Barbastrensi divino cultui providere, statuimus quod quicumque portionariorum maiorum sine causa iusta defectum fecerit misse matutinal populi ab introitu sit suspensus.

Item constituimus quod quicumque dederit decimas de villa vel termino Barbastrensi alii quo baiulis nostris qui pro nobis et mensa clericorum Barbastrensis in simul recipiunt vel receperint decimas, et qui eas receperint et qui eas scienter in hodium nostrum propter causam clericorum Barbastrensis retinuerint, et qui populum contra nos vel res nostras concitaverint et qui colligationem, conspiracyem, coniurationem, conventientiam, iuramentum vel empenimentum fecerunt vel fecerint et factum statim non revocaverint, sint excommunicati.

Actum est hoc apud Oscam, in presentia A. de Lacu, sacriste Oscensis, et P. Marthe, archidiachoni Vallensis, et G. de Rosanis, clerici, IIII.º nonas iulii, anno Domini M.º CC.º L.º.

615

1250, julio, 4

Vidal de Canellas nombra procuradores suyos a García Pérez, Arnaldo de Lac y Alfonso de Orna para que excomulguen a los clérigos de Barbastro.

B. *Libro de la cadena*, n.º 426, p. 225.

C. *Libro de la cadena*, n.º 667, p. 346.

[P]ateat universis quod nos V., Dei gratia Oscensis episcopus, constituimus vos G. Petri, preposite, A. de Lacu, sacriste, et A. de Orna, archidiachone Oscense, procuratores nostros omnes et unumquemque in

solidum, ad denunciandum omnes et singulos portionarios maiores ecclesie Barbastrensis excommunicatos, qui contra constitutionem nostram de interessendo horis divinis venerunt ex quo constitutio pervenit ad eos vel ex quo fecerunt dolo quominus ad eos pervenirent. Et ad publicandam ipsam constitutionem. Et ad denunciandum excommunicatos omnes et singulos clericos Barbastrensis qui tenent et tenerunt publice concubinas, et ipsas concubinas, et specialiter Garsiam Sengrat, qui publice cohabitavit cum ea. Et ad publicandum constitutionem quam fecimus contra illos portionarios qui defectum fecerint misse matutinalis popularis et super solutione decimarum et concitatione populi et colligationibus, conspiracyibus, coniurationibus, convinientis, iuramentis et emprehensuris factis et faciendis contra nos et res nostras, et revocandis eisdem. Et ad excommunicandum et denunciandum omnes et singulos illos clericos vel laycos Barbastrensis qui decimas scienter dederint alii quibusdum qui pro nobis et mensa clericorum in simul recipiunt decimas, et qui eas receperint et qui eas scienter in hodium nostrum et propter causam clericorum retinuerint. Et ad excommunicandum et denunciandum excommunicatos omnes illos et singulos qui contra nos homines vel res nostras populum concitaverint vel conventum illicitum fecerint, et qui conspiracyem, colligationem, coniurationem, convenientiam, iuramentum vel emprehensuram contra nos vel res nostras fecerunt vel fecerint et factum statim non revocaverint. Et ad denunciandum excommunicatos omnes et singulos clericos Barbastrensis qui preter licentiam nostram provinciam Terrachonem exiverint. Et ad assignandum diem ipsis clericis quo veniant responsuri iuxta iuris ordinem coram presentia nostra super concitatione populi et conventibus et ceteris que fecerunt; et assignandum eis diem peremptoriam super istis primam viam veneris mensis augusti apud Oscham.

Item ad denunciandum Bernardum de Turmo, presbiterum, excommunicatum et irregularem, quia celebrat excommunicatus a nobis; et ad interdicens et denunciandum omnia loca interdicta in quibus ipse fuerit constitutus quamdiu ibi fuerit.

Item ad monendum Dominicum Tolla, primo caritative et secrete, et postea adhibitis testibus, quod desistat a detentione illius mulieris quam tenet publice et iniuste contra iura matrimonii; et ad recipiendum ab eo

cautionem et iuramentum de dimittendo eam, si hoc facere voluerit; et si hoc facere noluerit, ad excommunicandum et denunciandum eum excommunicatum. Item ad monendum eum et mandatum ei ex parte nostra, ut veniat, visis litteris, ad computandum nobiscum de hiis que tenet et tenuit pro nobis, tamquam baiulus, et reddendum compotum et rationem, specialiter de castro nostro de Scanella et villis de Scanella et de Mata et hiis inde recepit. Item ad denunciandum eum excommunicatum super retentione vicesime et subsidii domini pape trium preteritorum annorum. Item ad assignandum ei diem peremptoriam predictam diem veneris primam augusti, ad respondendum nobis iuxta iuris ordinem coram presentia nostra apud Oscam, super invasione ecclesie Sancte Marie de Podio et occupatione eiusdem, et super destructione domorum nostrarum de Barbastro, et super hedificatione domus dicte cappille ab ipso in solo nostro sine nostra licentia, et super iniuria nobis facta pignerando nos ratione vicesime quam recepimus pro domino papa et domino rege, et super alienatione possessionum nostrarum quas tenebat sicut baiulus noster, et super quarta primicie de Barbastro quam nobis non solvit ut debuit, et super quartos primiciarum archidiachonatum Vallensis et Suprarbensis et archipresbiteratum de Alqueçar et de Barbastro quas nobis et clericis nostris abstulit et raubavit.

Item ad assignandum diem peremptoriam, sicut predictam diem veneris primam augusti apud Oscam, Raymundo de Barcavo et Ferrario de Orbelito, qui tenent comune clericorum, ut veniant rensuri iuxta iuris ordinem, per se vel per ydoneum procuratorem Dominico Pepini et Guillelmo de Rivo Sicco, portionariis Barbastrensis, super vestiario quod eis non solerunt.

Item ad inquirendum siqui clerici sunt apud Barbastrum qui teneant publice concubinas et denunciandum eos excommunicatos quos inveneritis concubinas publice detinere.

Huius rei testes sunt: dompnus Bernardus de Cervilione, miles, et Hugo de Fontibus, cives Oscenses.

Actum est hoc quarto nonas iulii, anno Domini M.^o CC.^o quinquagesimo.

Ego Guillelmus de Lozas, publicus Oscensis notarius, de mandato predicti domini episcopi hoc scripsi, cum litteris emendatis in linea tertia, ubi dicitur «excommunicatos», et apponitis in V.^a, ubi dicitur «illos clericos vel laycos», et tertia decima, ubi dicitur «ad excommunicandum», et cum una littera apposita et in XXX.^a linea, ubi dicitur «u», et hoc signum feci.

616

1250, julio, 6

Segunda apelación al papa de los clérigos de Barbastro.

B. *Libro de la cadena*, n.º 335, p. 227.

[P]ateat universis sancte matris Ecclesie filiis, quod nos, clerici Barbastroensis Capituli ecclesie Sancte Marie Maioris, videlicet Dominicus de Portaspana, archipresbiter; et Bernardus de Turmo, sacrista; et Martinus Sancii, clavigeri precentor; et Iohannes Rubenus et Garsias Frontini et Raymondus de Barcao et Ferrarius de Orbellito et Martinus de Sanctis Massis, presbiterii; et Andreas de Vall Longa et Dominicus Petri et Iohannes de Elson, diacones; et Garsias de Sentgrat, et Arnaldus de Siscar, et Martinus de Placentia, et Pascasius Gemenius, et Dominicus Niger, subdiachones. Visis illatis gravaminibus preteritis presentibus, videlicet defectum provisionis et quasdam debita petitione cuiusdam in consueti subsydii, quam non caritative set iuris ordinem pretermittendo sentenciando petistis et timendo de futuris gravaminibus inferendis a vobis, domno V., Oscensi episcopo, et aliis multis que cum locus et tempus fuerit coram presencia sumi pontificis, ostendemus, ponendo matrem nostram ecclesiam Barbastroensem et ad eam omnes ecclesias pertinentes cum omnibus bonis suis et pertinentiis personas nostras et omnia beneficia que iure ecclesiastico et seculari sive hereditario possidemus vel aliquo modo possidere debemus ponendo in qua nos et omnia prescripta et singula sub protectione domini pape, non diminuendo nec renunciando prime appellationi set eam renovando a vobis domno V., Oscensi episcopo petendo instanter apelamos ad ipsum sumum pontificem iterum appellamus, vobis eandem diem quam iam in prima appellatione assignavimus assignando videlicet

diem martis post instans festum Sancti Iacobi apostoli, videlicet VII.º kalendas venturi mensis augusti ad comparendum coram eo, per nos vel per procuratores meos et exponendum omnia que continentur vel contineri videntur in appellationum libelli.

Factis de hec a nobis testibus: Dominicus de Pane Calido et Petro Gyllelmi, clericis Barbastrensis, et Sancio de Castro et Raymundo d'Elson, Barbastrensis militibus et vicinis.

Et ut presenti libello maior possit firmitas adhiberi eum per manum Dominici de Carcassona, publici notarii Barbastrensi scribi fecimus et signari.

Actum est hoc die mercurii prima mensis iulii, videlicet II.º nonas eiusdem mensis, presentibus G. Petri, preposito, et A. de Lacu, sacrista Oscensis, et A. de Orna, archidiacono de Sarravlo, iusticia de Barbastro, iuratis et aliis multis vicinis Barbastrensis. Et post appellationem istam a nobis factam, predicti canonici ostenderunt procuracionis sue libelum factum eiusdem a domno V., Oscensi episcopo, et quasdam alias litteras ipsius episcopi legerunt et verbo ostenderunt illud quod datum fuerat eis ab episcopo in mandatis, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Ego Dominicus de Carcassona predictus hanc appellationem scripsi et hoc signum feci.

617

1250, julio, 6. Barbastro

Los procuradores del obispo Vidal leen desde el púlpito de Santa María la Mayor de Barbastro las provisiones del obispo contra los clérigos barbastrenses y los declaran excomulgados.

B. *Libro de la cadena*, n.º 668, p. 347.

[N]overint universi quod G. Petri, prepositus, et A. de Lacu, sacrista, et A. de Orna, archidiaconus Oscenses, habentes et ostendentes quadam litteram procuracionis a domino Oscensi episcopo, sigillo eiusdem episcopi sigillatam et manu Guillelmi de Loças, publici Oscensi notarii, confirmatam, sub hac forma:

Pateat universis, et cetera, ut in predicto instrumento continetur, nichil addito nilque remoto; post hec sequitur in actis. Ostenderunt et legerunt publice in ecclesia Barbastrensi, presente magna parte cleri et populi loci eiusdem quasdam constitutiones predicti episcopi, sigillo eiusdem sigillatas, quarum forme inferius subsequitur:

[Vid. documentos n.ºs 608 y 616].

Quibus lectis et intellectis denunciaverunt excommunicatos omnes et singulos portionarios maiores ecclesie Barbastrensis, qui contra constitutionem memorati episcopi et interessendo horis divinis venerunt, ex quo constitutio pervenit ad eos vel ex quo fecerunt dolo quo minus ad eos perveniret.

Et denunciaverunt excommunicatos omnes et singulos clericos Barbastrenses qui tenent et tenerunt publice concubinas, et ipsas concubinas, specialiter Garsiam de Sengrat, qui publice cohabitavit cum quadam.

Item excommunicaverunt in scriptis et excommunicatos denunciaverunt omnes et singulos illos clericos et laycos Barbastrenses qui decimas scienter dederunt alii quam baiulis qui pro ipso episcopo et mensa clericorum in simul recipiunt decimas et qui eas receperint et qui eas scienter in hodium ipsius episcopi et propter causam clericorum tenuerint.

Item excommunicaverunt in scriptis et excommunicatos denunciaverunt omnes illos et singulos clericos Barbastrensis qui, preter licentiam ipsius episcopi, provinciam Terrachone exiverint.

Et assignaverint diem peremptoriam, videlicet primam diem veneris mensis augusti, ipsius clericis qui venirent responsuri iuxta iuris ordinem coram presentia ipsius episcopi apud Oscam, super concitatione populi et conventibus et cetibus que fecerunt.

Item denunciaverunt excommunicatum et irregularem Bernardum de Turmo, presbiterum, eo quod celebravit excommunicatus ab ipso episcopo. Item interdixerunt in scriptis et interdicta denunciaverunt omnia loca in quibus idem presbiter fuerit constitutus quamdiu ibi fuerit.

Item excommunicaverunt in scriptis et excommunicatum denunciaverunt Dominicum Tolla, pro eo quod monitus primus caritative et secrete et postea adhibitis testibus, scilicet Dominico Cesarauguste, iusticia Barbastrensis, et Iohanne Nigri et Bernardo Rubeni, noluit desistere a detentione

illius mulieris quam tenet publice et iniuste contra iura matrimonii in preiudicium uxoris legitime venientis. Item monerunt eundem D. Tolla et mandaverunt eidem ex parte domini episcopi ut veniret visis litteris ad computandum setum de hiis que tenet et tenuit pro ipso episcopo, tamquam baiulus et ad reddendum comptum et rationem, specialiter de castro et villas de Scanella et Mata et de hiis que inde recepti. Item denunciaverunt eundem D. excommunicatum propter retentionem vicesime et subsidii domini pape trium preteritorum annorum. Item assignaverunt eidem D. diem peremptoriam primam diem veneris augusti ad reddendum eidem episcopo, iuxta iuris ordinem coram eius presentia apud Oscam, super invasione ecclesie Sancte Marie de Podio et occupatione eiusdem, et super destructione domorum ipsius episcopi de Barbastro, et super edificatione cuiusdam domus dicte cappelle ab ipso in solo episcopi edificate sine licentia ipsius, et super iniuria eidem episcopo facta pignorando ipsum ratione vicesime quam receperat idem episcopus pro domino pape et domino rege, et super alienatione quarumdam possessionum quas tenuerat ab ipso episcopo sicut baiulus suus, et super quarta primicie de Barbastro quam eidem episcopo non solvit ut debuit, et super quartis primiciarum archidiachonatum Vallensis et Superarbus et archipresbiteratum de Alquezar et de Barbastro quas eidem episcopo et clericis suis abstulit et raubavit.

Item assignaverunt diem peremptoriam, scilicet predictam diem veneris primam augusti, Raymundo de Barcao et Ferrario de Orbellito, qui tenent comune clericorum, ut veniant rensuri apud Oscam, iuxta iuris ordinem, per se vel idoneum procuratorem Dominico Pepini et Guillelmo de Rivo Sicco, portionariis Barbastrensibus, super vestiarius quod eis non solverunt.

Acta fuit hoc apud Barbastrum, die mercurii prima mensis iulii, in ecclesia maiori, presentibus clero et populo supradictis et adhibitis testibus nominatim Raymundo de Elson, milite, et Dominico Cesarauguste, iusticia Barbastri, et Iohanne Nigro et Petro de Asin, anno Domini M.^o CC.^o L.^o.

Ego Dominicus de Carcassona, publicus notarius Barbastrensis, hiis interfui et de mandato predictorum procuratorum hanc cartam scripsi et

hoc signum feci, cum litteris superpositis in V.^a linea, ubi dicitur «coniurationibus», et in XX.^a II.^a, ubi dicitur «magna parte», et in XX.^a VII.^a, ubi dicitur «Oscensis».

618

1250, julio, 15

El preposito García Pérez concede a Domingo de Almuniente, sacerdote oscense, una mezquita y el huerto a ella contiguo en el barrio de don Salomón para convertirla en un templo en honor de San Martín.

A. 2-296. Carta partida por ABC.

Publicado por Ricardo del Arco, art. cit., doc. XXVI, p. 107.

Pateat univervis quod ego G. Petri, Oscensis prepositus, cum assensu et voluntate venerabilis patris et domini V., Dei gratia Oscensis episcopi, P. Petri, prioris, totiusque eiusdem ecclesie Capituli, dono et concedo vobis Dominico de Almonien, sacerdoti Oscensi, toto tempore vite vestre, illam mesquitam veterem Claustri Osce, cum suo orto contiguo, que est in barrio de don Salmone, ad portam de Benahayon, circa illum furnum, illam videlicet mesquitam sive locum illum quem dompnus Iohanni Pictavini, civis Oscensis, nobis et ecclesia Oscensis dedit et assignavit, cum aliis bonis suis et hereditatibus pro quodam capellano perpetuo ibidem instituendo, cum illa mesquita, ecclesia fuerit facta. Predicta vero mesquita et ortus eius se tenet et afrontat cum orto qui fuit de Abdella Abimaomath Zavalachem, defuncto; ex alia parte in via publica. Ita quidem quod habeatis, possideatis et explectetis deinde predictam mesquitam sive locum illum cum orto suo contiguo et cum aliis hereditatibus, possessionibus, iuribus et pertinentiis suis integre eidem loco sive mesquite pertinentibus et debentibus modo aliquo pleno iure et explectare cum oblacionibus, defuncionibus, redditibus omnibus et proventibus presentibus et futuris, diebus omnibus vite vestre, sine impedimento et contradiccione persone alicuius et retentu. Tali tamen condicione quod vos predictus Dominicus capellanus, reficiatis interim et reparetis dictam mesquitam sive locum illum ad opus ecclesie Beati Martini ibidem faciende de parietibus lapidibus lignis et de tectis inferius et

superius undique et per totum, secundum quod utile fuerit et necesse convenient ad locum; preterea quod faciatis ibi vel fieri faciatis altare lapideum et alia edificia ad locum necessaria, ad opus ipsius ecclesie faciende. In qua ecclesiastica servicia et divina officia continue personaliter faciatis, ad honorem Dei et invocacionis Beati Martini toto tempore vite vestre, facto autem a vobis opere et reparacione ipsius, ut est dictum superius, ita quod in eadem ecclesia possit divinum officium celebrari. Ex tunc ego predictus prepositus, auctoritate episcopi et Capituli predictorum, convenio et promito vobis prefato D., sacerdoti, dare continue porcionem de porcionis Claustri Oscensis per duos annos tantum in auditorum et succensum predictae ecclesie reparande et faciende, et pro servicio in eadem ecclesia faciendo, ut superius est expressum. Post dies autem vestros de vobis predicto Dominico, sacerdote, predicta ecclesia Sancti Martini, cum omni iure suo et melioramento in ea facto, nobis predicto preposito et sucesoribus nostris et ecclesie Oscensis, ratione Prepositarum, reddatur integre et revertatur sine omni diminucione et impedimento absque omni honore debitorum libere et in pace.

Et ego predictus Dominicus, sacerdos, cum gratiarum actione recipio a vobis domno G. Petri, preposito supradicto, auctoritate et asensu domnorum episcopi et Capituli supradicti, dictam mesquitam sive locum illum ad ecclesiam ibi faciendam et serviendam cum condicionibus antedictis, promittens me omnia et singula supradicta in tota vita mea fideliter implentur.

Sunt testes hu[iu]s rei: Bartolomeus de Artasona, diachonus, Petrus Lupi de Sacristia et Pardus de Luna, barbitonsos Oscensis.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †.

Martinus Guasqui, notarius Oscensis, idus iulii in Capitulo Oscensi, mandato predictorum hec scripsit, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a, sig(espacio en blanco)num que apposuit.

619

1250, julio, 28. Jaca

El obispo Vidal concede a Lorient de Mianos una heredad en Villanúa con un tributo anual de dos cahíces de trigo en medida de Berdún.

B. *Libro de la cadena*, n.º 779, p. 406.

[I]n Dei nomine et eius gratia. Notum sit cunctis presentibus et futuris quod nos V., Dei gratia Oscensis episcopus, cum assensu et voluntate Martini, laccensis prioris, tociusque eiusdem loci Capituli, damus atque concedimus ad tributum vobis, Lorient de Mians, totam illam hereditatem quam habemus vel habere debemus ratione ecclesie Sancti Petri de Siressa in Vilanua et in suis terminis, scilicet XII campos et unam vineam. Est autem unus dictorum camporum ultra rivum et affrontat ex una parte in campo Michaelis Sancii Arnaldi et ex altera in rivo. Vocatur autem alius campus Aruevo et tenet se cum campo Eximini de Olalia. Est autem alius in eodem loco et tenet se cum campo Eximini de Olalia. Est autem alius similiter in eodem loco et tenet se cum campo Garsie de Bilanua. Est autem alius prope viam et affrontat in campo antedicti Garsie de Bilanua. Est autem alius circa ecclesiam Sancte Eulalie et affrontat in rivo. Vocatur autem alius campus Retundo et affrontat in campo Sancti Iacobi de Arosta. Est autem alius campus in collada et affrontat in campo Garsie de Bilanua. Est autem alius in eodem loco et affrontat in campo Martini de Boliguala. Est autem alius in termino de Castyllo et affrontat in campo Fortunii de Orocal. Est autem alius ein eodem loco et affrontat in campo Sancii de Malet. Est autem alius in eodem loco et affrontat in campo Sancii de Ornat. Est autem predicta vinea in campo Casteyllo et tenent se cum vinea Belasci de Casteyllo. Predictam namque hereditatem cum omnibus iuribus et pertinenciis suis integre et sine aliqua diminutione, damus tibi Lorient de Mians et duabus aliis personis, videlicet filio vel nepoti tuo vel aliis quibuslibet personis usque ad terciam generationem quibuscumque in vita vel in morte ea dimiseris seu assignavis ut omnia ea habeas et habeant et possideatis tu et prescripte due persone iure hereditario omnibus diebus vite vestre. Tali tamen pacto hoc facimus ut singulis annis in festivitate Sancti Michaelis mense septembris detis nobis II kaficia pulcri tritici mesure de Berdun adductos in Exavier Amarç in palacio Sancti Petri de Siressa. Hereditatem autem prescriptam tenebitis cultam integram et indivisam vobis autem prescripta omnia fideliter observantibus habeatis et possideatis hereditatem antedictam salva firma et ab omni inquietatione segura prout melius dici potest vel intelligi ad utilitatem vestram omnibus diebus vite tue et illarum duarum personarum qui una post aliam usque ad

terciam generationem ea possederint. Post dies vero tuos et illarum duarum personarum, nobis et successoribus nostris predicta hereditas quitia et sine debitis revertatur.

Ego autem prefatus Lorient a vobis domno V., Oscensi episcopo, et ab M., laccensi priori, et a toto eiusdem loci Capitulo, cum gratiarum actione hereditatem predictam recipio et promitto me omnia supradicta fideliter servaturum.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus et laccensis, subscribo. Ego M., laccensis prior, pro me et toto eiusdem loci hoc signum facio. Ego G., archidiaconus de Laures, subscribo.

Sunt huius rei testes: Michael de Aragon, sacerdos laccensis, et Dominicus de Botaya, civis laccensi.

Actum est hoc in maiori laccensis ecclesia, V.^o kalendas augusti.

Ego Petrus Stelle, publicus laccensis notarius, hanc cartam scripsi et hoc signum posui et per litteras divisi, anno Domini M.^o CC.^o L.^o.

620

1250, agosto, 8

El obispo Vidal asigna a Pedro, hijo del justicia de Aragón, veinte morabetinos alfonsinos sobre los frutos de la iglesia de Estada.

A. 6-211. Roto. Sello de cera pendiente, roto. Falta otro sello.

Publicado por Ricardo del Arco, art. cit., doc. XXVII, p. 108.

Pateat universis quod nos V., Dei gratia Oscensis episcopus, attendentes grata et utilia servicia nobis et ecclesie Oscensis exhibita, et Deo volente in posterum exhibenda, per vos Petrum, filium dompni Martini Petri, iusticie Aragonum, dilecti nostri, ideoque cum asensu et voluntate P. Petri, prioris, tociusque Oscensis ecclesie Capituli, damus, concedimus et assignamus vobis predicto Petro, in beneficium personale XX.^a morabetinos Alfonsinos, bonos in auro, in tributis et exitibus nostris quos habemus et habere debemus in ecclesia nostra de Stada. Ita quidem ut predictum beneficium sive aureos habeatis et percipiatis plene et pacifice, sine retentu aliquo annis singulis in festo Natalis Domini quandiu vixeritis in hoc secu-

lo, ita quidem quod vos, dictus Petrus, in omnibus quibus poteritis licite et honeste, sitis nobis episcopo supradicto et Oscensi ecclesie benevolus et devotus. In cuius rei testimonium hanc cartam fecimus fieri et scribi per manum Martini Guasquin, publici tabellionis Oscensis, et sigilli nostri et sigilli Oscensis Capituli roborata.

Actum est hoc VI.º idus augusti, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Ego Martini Guasqui, Oscensis tabellionis predictus, hiis interfui, et de mandato predictorum episcopi et Oscensis Capituli hec scripsi sig[†]numque apposui.

621

1250, agosto, 15

Los clérigos de Barbastro nombran procurador suyo ante la curia romana a Bernardo de Turmo.

C. Libro de la cadena, n.º 444, p. 231.

Trasunto de 1250, septiembre, 13.

Noverint universi presentes litteras inspecturi quod nos, Capitulum clericorum et porcionariorum ecclesie Sancte Marie Barbastrensi, Oscensis diocesis, constituimus venerabile Bernardum de Turmo nostrum consocium, clericum et portionarium nominate ecclesie exhibitorem presencium in Romana curia procuratorem generalem et eciam specialem, ad miperrandum agendum et contradicendum, et iudicem vel iudicies eligendum seu eligendes recusandum seu recusandos et ad omnia alia que in ipsa curia legitimus potest facere procuria, et specialiter ad presequendis appellationes quas fecimus, visis gravaminibus presentibus et futuris illatis nobis et ecclesie memorate a domno Vitali, Oscensi episcopo. Dantes in super eidem plenariam potestatem substituendi alium procuratorem seu procuratores in dicta curia ad omnia et singula supradicta quocienscumque sibi videbitur expediri ratum habituri atque firmum quicquid per ipsum seu substitutum vel substitutos ab eo factum fuerit in premissis seu aliquo predictorum, et quia ad manum sigillum nostri Capituli non habemus, sigilli dompni D. de Portaspana, archipresbiteri Barbastrensis, munimine eum fecimus roborari.

Ego autem dictus archipresbiter Barbastrensis supradictorum clericorum presens mandatum sive instrumentum nostri sigilli munimine roboravi factis, inde testibus Dominico de Pane Calido et Petro Gyllelmi, clericis, et Petro Ferdinandi et Sancio de Castro, militibus et vicinis Barbastrensis.

Actum est hoc XVIII.º kalendas septembris, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Ego Dominicus de Carcassona, publicus Barbastrensis notarius, de mandato predictorum clericorum, hoc instrumentum vel mandatum scripsi et signum meum apposui.

622

1250, agosto, 25. Lyon

Mandato de Inocencio IV al camerario de la catedral de Tarragona para que acabe con la causa establecida entre el obispo Vidal y los clérigos de Barbastro.

B. *Libro de la cadena*, n.º 445, p. 231.

C. *Libro de la cadena*, n.º 671, p. 349.

Innocentius, episcopus, servus servorum Dei. Dilecto filio camerario ecclesie Terrachone, salutem et apostolicam benedictionem. Conquesti sunt nobis clerici ecclesie Sancte Marie Barbastri quod venerabilis frater noster Oscensis episcopus dyocesanus ipsorum eos indebitis exactionibus aggravans et molestans, super quibusdam redditibus et rebus aliis iniuriatur eisdem. Ideoque dicretioni tue, per apostolica scripta, mandamus quatinus partibus convocatis, audias causam et appellationem remota debito fine decidas faciens quod decreveris auctoritate nostra firmiter observari. Testes autem qui fuerint nominati si se gratia hodie vel timore subtraxerint per censuram ecclesiasticam appellationem cessante compellas veritati testimonium peribere.

Datum Lugduni, VIII.º kalendas septembris, pontificatus nostri anno octavo.

623

1250, septiembre, 13. Lyon

Trasunto del documento de procuración de Bernardo de Turmo, realizado por Guillermo de Parma, capellán del papa, a petición de Pedro de Guillermo, procurador del obispo de Huesca.

B. *Libro de la cadena*, n.º 444, p. 231.

[O]mnibus presentes litteras inspecturi magistri Gyllelmus Parmensis, domini pape capellanus, ac eiusdem contradictor auditor, salutem in Domino. Noveritis quod cum Bernardus dictus de Turmo, porcionarius et procurator Capituli clericorum et portionariorum ecclesie Sancte Marie Barbastrensis, in nostra presencia constituimus quodam in Romana curia procuratorio uteretur manu publica confecto et sigillo archipresbiteri eiusdem loci munito sub hac forma pro ipsis Oscensis diocesis:

(Vid. documento n.º 621).

Ad petitionem Petri Gyllelmi, clerici procuratoris venerabilis patris episcopi Oscensis, predictum procuratorum transcribi fecimus et nostri sigilli munimine roborari.

Datum Lugduni, idus septembri, pontificatus domini Innocentius pape III.º anno octavo.

624

1250, septiembre, 14

Pedro Jiménez, comendador del Temple de Monzón, concede a Miguel Aluder y a su mujer, Buscana, un olivar en la huerta de Monzón por un tributo anual de ocho sueldos jaqueses.

A. 4-1017. Carta partida por ABC.

In Dei nomine. Sit notum cunctis quod nos frater Petrus Exemeni, comendator Monsonis, asensu, consilio et voluntate fratris Martini de Anessa, fratris Arnaldi de Abbaci[a], camerarii eiusdem, fratris Bernardi de Bardaxino, comendatoris Litere, fratris Petri Tosquella, comendatoris Ville, fratris Dominici de Malle, comendatoris Ripparie, et omnium alio-

rum fratrum conventus Monsonis, per nos et nostros presentes et futuros, damus et concedimus vobis Michaeli Aluder et uxori vestre Buscana et vestris ad tributum illam terram olivarem quam vos olim ad novenam tenebatis in orta Monsonis. Que affrontat ex una parte in flumine Cinche; de secunda in cequia; de tertia in terra olivare Petri de la Navarra; de quarta vero parte in terra olivare Petri de na Regadera. Quantum a dictis clauditur affrontacionibus et terminatur, damus et concedimus a vobis dictis et vestris successoribus ad tributum. Confitemur itaque et recognoscimus nos dicti fratres per nos et nostros habuisse et recepisse inde a vobis dictis Michaeli et uxore vestra Buscana quadraginta solidos Mimorum bone firme laccensis monete ex quibus bene ad nostram propriam voluntatem sumus et fuimus integre persoluti. Renunciantes omni excepcioni non numerate pecunie et doli, sub tali vero condicione dimittimus vobis dictis et vestris successoribus totam novenam preafrontati loci, per secula cuncta, quod vos et successores vestri ipsam terram olivarem tenentes detis nobis inde et successoribus nostris annuatim de tributo in festo Sancti Michaelis mense septembris octo solidos numorum bone firme laccensis monete. Hoc autem faciendo vos et successores vestri vobis vestrisque successoribus dictam terram olivarem habeatis, teneatis et possideatis cum ingressibus et egressibus omnibusque pertinenciis suis et melioramentis ibidem modo aliquo vel racione factis et faciendis ad vestram vestrorumque propriam voluntatem et bonum, ut melius dici et utillius intelligi potest vestro bono intellectui et vestrorum. Ita tamen quod non eligatis inde aliquem dominum vel patronum nisi nos et successores nostros. Verumtamen si ex dicta terra olivare aliquid vendere vel impignorare sive quolibet modo alienare volueritis, nobis nostrisque successoribus scire faciatis annua per decem dies. Et si nos voluerimus retinere, habeamus pro quanto aliquis alius ibi dare voluerit, sin autem vendatis vel impignoretis cui vel quibus volueritis exceptis clericis, militibus, infançonibus et quibuslibet aliis personis religiosiis, salvo tamen in omnibus et per omnia iure et dominio nostri et nostrorum fratrum Templi tributo pariter et fatica.

Actum est hoc XVIII.º kalendas octobris, anno Domini M.^o CC.^o quinquagesimo.

Sig+num fratris Petri Exemeni, dicti comendatoris. Sig+num fratris Martini de Anessa. Sig+num fratris Arnaldi de Abbacia, dicti camera-rii. Sig+num fratris Bernardi de Bardaxino. Sig+num fratris Petri Tosque-lla. Sig+num fratris Dominici de Malle, nos dicti qui hoc per nos et nostros fratres conventus Monsonis laudamus, concedimus, firmamus et scribere mandamus.

Guillelmi Petri sig+num qui hoc scripsit.

625

1250, septiembre, 30

El preposito García Pérez concede a Rodrigo Sánchez, hijo del caballero don Sancho de Pomar, unas casas de la catedral de Huesca en el barrio de Remián por un tributo anual de dos morabetinos alfonsinos.

A. 4-614. Carta partida por ABC.

B. 4-572. Carta partida por ABC.

Noverint universi quod ego dompnus G. Petri, Oscensis prepositus, cum assensu et voluntate domini V., Dei gratia Oscensis episcopi, et P. Petri, prioris, totiusque eiusdem ecclesie Capituli, dono et concedo ad tributum vobis, Roderico Sancii, filii dompni Sancii de Pomar, militis, et omni generacioni vestre perpetuo, quasdam domos Oscensis Claustrii que sunt in Osca, in barrio de Rimiano, quas dompnus Iohannes Pictavini dedit nobis et Oscensis ecclesie, et in quibus ipse Iohannes pro nobis habitat in presenti. Que domus affrontat in calliço de intraytu ipius domus et in casis dompni Ugonis Martini et in casis Dominici Michaeli et in casis que fuerunt Arnaldi Iohannis et in muro lapideo et in casis Stefani Bonanati et in casis Raymundi Petri, filius dompni Petri Sora et in casis Ugoni Umberti. Ita quidem quod habeatis, teneatis, possideatis et explectetis dictas domos salvas, securas, quietas et perpetuas in hereditate, cum introytibus et exitibus et cum omnibus iuribus et pertineneciis suis integre inferius et superius, ad dandum, vendendum, inpignorandum vel alienandum sive comutandum vel quiquit ex ipsis domibus et in ipsis facere volueritis vos et filii et generacio vestra tanquam de hereditate propria nunc et semper. Ita tamen

quod vos Rodericus Sancii et omnes successores vestri detis michi predicto preposito et omnibus successoribus meis, ratione Prepositurarum Oscensium, duos morabetinos Alfonsinos bonos in auro et recti ponderis in mense ianuarii omni tempore annis singulis pro tributo. Verumtamen cum nos vel vestri successores vendere volueritis dictas domos primum nobis et successoribus nostris a decem diebus antea scire penitus faciatis; et si voluerimus eas emere et retinere minus quam alii X solidos laccensis habeamus; si autem noluerimus eas emere et retinere, vendatis deinde quibus volueritis, salvo nobis et successoribus nostris tributo superius nominato.

Et ego predictus Roderichus Sancii, cum gratiarum actione recipio a vobis domino preposito supradicto, cum assensu episcopi, prioris et Capituli, dictas domos ad tributum, cum conditionibus antedictis.

Sunt testes huius rey: dompnus Ugo Martini et dompnus Arnaldus Iohannis et dompnus Iohannes Petri Grimoni, habitantes Osce.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †. Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo subscribo †. Ego G. Petri, Oscensis prepositus, subscribo †. Ego A., Oscensis sacrista, subscribo †. Ego Petrus Cayllol, Oscensis notarius, de mandato A., archidachoni de Sarraol, subscribo †.

Actum est hoc pridie kalendas octobris, in Capitulo Oscensi, era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Ego Petrus Cayllol, Oscensis notarius, de mandato predictorum et assensu hiis interfui et ex scripsi die, loco et era prefixis sig†numque feci.

626

1250, septiembre, 30

El caballero Sancho de Pomar, su mujer, Juana, y otros absuelven al prepósito García Pérez de todo tipo de demanda por unas heredades en Huesca.

A. 2-450.

Pateat universis quod nos dompnus Sancius de Pomar, miles, et uxor mea dompna Iohanna, et Rodericus Sancii, et Sancius de Pomar, et lo-

hannes Gonçalbi, et dompna Maior, et Urracha Sançii, filii nostri et filie, per nos ipsos et per dompnam Sanciam Petri, filiam dompni Iohannis Pictavini, et per dompnum Lupum de Arasovas, virum eius, qui non fuerunt presentes, et per omnem generationem seu posteritatem nostram et ipsorum dompnum Lupi de Arascos et uxori sue dompne Sançie Petri, sive per alios nostros, omnes presentes et futuros, absolvimus, remittimus penitus et diffinimus vobis, domno G. Petri, Oscensi preposito, et omnibus successoribus vestris et Oscensis ecclesie perpetuo, omnes querimonias, iniurias, rancores et demandas, actiones seu petitiones quas de vobis actenus facere possumus vel potuimus et de cetero facere poterimus modo aliquo vel movere, ratione instrumenti facti et donationis hereditatis quam dompnus Iohannes Pictavini, civis Oscensis, vobis fecerat cum instrumento publico inde confecto per manum Arnaldi Duhet, scriptoris Oscensis, videlicet de illis tendis que sunt in Osca in barrio del Colliello et in Çapteria Blanca, et de vinea que dicitur del Bainnador, in termino de Podio Sancii, et de illis casis maioribus in quibus nunc habitat dictus Iohannes Pictavini, in barrio de Rimiano, et etiam de meçquita viridi que nunc est facta ecclesie Sancti Martini, in barrio de Salmon. Ita quidem quod nos vel aliquis per nos in voce vel nomine nostro unquam possimus vobis prefato preposito vel successoribus vestris aut Oscensis ecclesie aliquam facere querimoniam vel demandam seu actionem vel causam aliquam inducere vel movere neque dampnum aliquod vel impedimentum seu contradictionem in personis vel in rebus vestris et Oscensis ecclesie tempore aliquo procedente, ratione donationis facte hereditatis predictae vel alia qualibet ratione cum cartis vel sine cartis ullomodo, set sitis inde vos prepositus et omnes successores vestri et Oscensis ecclesia liberi et securi, quieti perpetuo et indemnes ab omni petitione et querimonia et inquietatione. Et ut presens carta maiorem vobis obtineat firmitatem, damus vobis fidancias securitatis istius diffinitionis et de retra, qui omnia et singula supradicta rata et firma teneri faciant et observari perrpetuo et irrevocabiliter permanere, ut superius est expressum, pacifice et secure: dompnum Petrum Raymundi de Pompian et dompnum Petrum Pomar de Arbanies, milites, et nos ipsos cum eis pariter et aboltas. Et nos predicti P. Raymundi et P. Pomar, conçedimus nos esse fideiussores utiles et legales de tenendis et

observandis vobis et successoribus vestris omnibus et singulis supradictis et facere ab omnibus observari omni tempore, ut superius est premissum.

Sunt testes huius rey: dompnus Ugo Martini et dompnus Arnaldus Iohannis, habitantes Osce.

Ego Petrus Cayllol, Oscensis notarius, hanc cartam de mandato predicatorum et assensu, in presencia domni V., Dei gratia Oscensis episcopi, et tocius eiusdem ecclesie Capitulo, pridie kalendas octobris in eodem Capitulo scripsi, era M.^a CC.^a LXXX.^a octava sig[†]numque meum aposui.

627

1250, octubre, 1. Lyon

Mandato de Inocencio IV al arcediano de Lérida para que entienda en la querrela establecida entre el subdiácono Pedro de Villán y el obispo Vidal.

B. *Libro de la cadena*, n.º 448, p. 232.

Innocencius, episcopus, servus servorum Dei. Venerabili fratri episcopo et dilecto filio archidiacono Ylerdensi, salutem et apostolicam benedictionem. Petrus Villani, subdiaconi, nobis conquerendo monstravit quod cum Capitulum ecclesie Barbastrensis Oscense diocesis, ei quamdam portionem vaccantem in eadem ecclesia que fuit quondam Sancii, ipsius ecclesie porcionarii, prout ad eos de antiqua et approbata et hactenus pacifice observata consuetudine pertinet canonice ac concorderit contulissent venerabile frater noster Oscensi episcopo, ipsum ad huius porcionem prout ad eundem spectat episcopum admittere contra iusticiam recusavit. Ideoque discretioni vestre, per apostolica scripta, mandamus quatinus vocatis qui fuerint evocandi et audias hinc modo prepositis quod canonicum fuerit appellatione postposita statuatis facientes quod decreveritis auctoritate nostra firmiter observari. Testes autem qui fuerint nominati si se gratia odio vel timore subtraxerint per censuram ecclesiasticam cessante appellatione cogatis veritati testimonium peribere.

Datum Lugduni, kalendas octubris, pontificatus nostri anno octavo.

1250, octubre, 28

El prior Pedro Pérez concede a Ramón de Bospén, ciudadano de Huesca, y a su mujer, Perona, unas casas de la Limosna en el barrio de Alquibla por un tributo de dos sueldos jaqueses anuales.

B. *Libro de la cadena*, n.º [1011 bis], p. 542.

[N]overint universi quod ego P. Petri, prior Oscensis, cum assensu et voluntate dompni A. de Orna, archidiachoni de Serravol et vicarii domni V., Oscensis episcopi, tenentis locum eius, cum assensu etiam tocius eisdem ecclesie Capituli, dono et concedo ad tributum vobis, Raymundo de Bospen, civi Oscensis, et uxori vestre Perone, filie Raymundi Olero, quasdam domus que sunt domus Helemosine Oscensis, in barrio de Alquivla, ad illos Oleros. Que affrontant ex una parte in via publica; in alia partte in casis filiorum Iohannis Benedicti, defuncti, quas tenent ad tributum ab Helemosina Oscensis; in tercia parte in casis domus Helemosine sepedicte; in quarta vero parte in casis Guillelmi de Bich. Sicut enim predictae affrontationes continent undique et circundant casas antedictas, sic dono vobis eas integre ad tributum, cum introitibus suis et exitibus, de terra usque ad celum, cum omnibus iuribus et pertinenciis suis plenarie, ita quod habeatis eas, melioretis, possideatis et explectetis vos et filii et omnis generatio vestra perpetuo et omnino salvas, securas, quietas et perpetuas ad hereditatem, ad dandum, vendendum vel impignorandum seu alienandum et vestras voluntates proprias faciendum. Ita tamen quod vos et succesores vestri detis et persolvatis mihi predicto priori et succesoribus meis tributum pro predictis casis II.º solidos laccensium denariorum bone monete, singulis annis in introitu mensis ianuarii, ratione domus Helemosine, omni tempore integre et in pace. Verumtamen si vos vel succesores vestri dictas casas vendere volueritis aut impignorare, primum nobis et succesoribus nostris a X.º diebus antea scire penitus faciatis; et si voluerimus eas emere et retinere minusquam alii eos V solidos habeamus de impignatione vero sicut unus et alter; si autem noluerimus eas emere et nobis retinere ex tunc vendatis eas deinde quibuscumque volueritis licite qui predictum tributum

nobis et nostris successoribus in pace persolvant fideliter et observent, exceptis tamen infantionibus ert viris religiosis.

Et nos predicti Raymundus et uxor mea Perona, per nos et omnes successores nostros, cum gratiarum actione recipimus a vobis P. Petri, priore, et a Capitulo supradicto, dictas casas ad tributum, cum conditionibus antedictis.

Sunt testes huius rei: Petrus Lupi de Sacristia et lust de Liesa, cives Oscenses.

Ego Martinus Guasqui, notarius Oscensis, de mandato A. de Orna, archidiaconi et vicarii Oscensis episcopi et loco sui, subscribo. Ego P. Petri, prior Oscensis, pro met et pro toto Capitulo subscribo. Ego Martinus Guasqui, predictus notarius, de mandato dompni G. Petri, prepositi Oscensis, subscribo. Ego A., sacrista Oscensis, subscribo. Ego S. de Certera, archidiaconus Oscensis Camere et laccensis, subscribo.

Actum est hoc V.^o kalendas novembris, era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Martinus Guasqui, Oscensis notarius, mandato predictorum et assensu, in Oscensi Capitulo hec scripsit signumque apposuit.

629

1250, octubre, 28

El prior Pedro Pérez concede a Pedro de Juan García y a su hermana Dominga, hijos de Juan Benedicto, zapatero difunto, dos casas de la Limosna en el barrio de Alquibla por un tributo anual de dos sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 1011, p. 541.

[P]ateat universis quod ego P. Petri, prior Oscensis, cum assensu et voluntate dompni A. de Orna, archidiaconi de Saravol et vicarii domni V., Oscensis episcopi, tenentis locum eius, cum assensu etiam tocius eiusdem ecclesie Capituli, dono et concedo ad tributum vobis Petro Iohanni Garsie et Domenge, sorori vestre, filiis Iohannis Benedicti, defuncti zapaterii Oscensis, duas casas contiguas que sunt domus Helemosine Oscensis, in barrio de Alquivla, ad illos Oleros. Quarum prima affrontat ex duabus

partibus in viis publicis; in tertia parte in casis domus Helemosine predictae; in quarta parte in casis Raymundi de Bespen et in casis que sunt istis contigue. Secunda autem casa circa ista affrontat ex una parte in via publica; in alia parte in casis Raymundi de Bespen; in tertia parte in casis domus Helemosine Oscensis; in IIII.^a parte in casis vestris filiorum predicti Iohannis Benedicti. Sicut enim predictae affrontationes undique circundant et continent dictas domos, sic dono vobis eas integre ad tributum, cum introitibus suis et exitibus, de terra usque ad celum, cum omnibus iuribus et pertinentiis suis plenarie, ita quod habeatis eas, melioretis, possideatis et explectetis vos et filii et omnis generatio vestra perpetuo et omnino salvas, securas, quietas, perpetuas ad hereditatem, ad dandum, vendendum vel impignorandum seu alienandum et vestras voluntates perpetuo faciendum. Ita tamen quod vos et succesoribus vestri detis et persolvatis mihi, predicto priori et successoribus meis tributum pro predictis casibus II solidos laccensium denariorum bone monete et firme singulis annis in introitu mensis ianuarii, ratione domus Helemosine, omni tempore integre et in pace. Verumtamen si volueritis vel succesoribus vestri dictas casas venedere volueritis aut impignare, primum nobis et nostris succesoribus a X.^o diebus antea scire penitus faciatis; et si voluerimus eas emere et retinere minus quam alii V solidos habeamus de impignatione vero sicut unus et alter; si autem noluerimus eas emere et nobis retinere ex tunc vendatis eas deinde quibuscumque volueritis licite, qui predictum tributum nobis et succesoribus nostris in pace persolvant annuatim et supradicta pacta nobis teneant fideliter et observent, exceptis tamen infantionibus et viris religiosis.

Et nos predicti filii Iohannis Benedicti, cum gratiarum actione, per nos et omnes succesoribus nostros, recipimus a vobis P. Petri, priore, et a Capitulo supradicto, dictas casas ad tributum cum conditionibus antedictis.

Sunt testes huius rei: Petrus Lupi de Sacristia et Iust de Liesa, cives Oscenses.

Ego Martinus Guasqui, Oscensis notarius, de mandato A. de Orna, archidiaconi et vicarii episcopi subscribo. Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo subscribo. Ego Martinus Guasqui, predictus notarius, de mandato domini G. Petri, prepositi Oscensis, subscribo. Ego A.,

sacrista Oscensis, subscribo. Ego S. de Certera, archidiachonus Oscensis Camere et laccensis, subscribo.

Actum est hoc V.^o kalendas novembris, era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Martinus, notarius Oscensis, mandato predictorum et assensu, hec scripsit in Oscensi Capitulo signumque hoc fecit.

630

1250, noviembre, 5

Pedro de Botartal concede a su hijo Juan Pérez una casa en Botaya.

A. 2-481. Documento borroso.

Noverint universi quod ego Petrus de Botartar dono et concedo tibi lohanni Petri, filio meo [...] villa de Botaya cum tota eius hereditate, et quamdam vineam quam habeo in termino de Sarrami [...] affrontat ex una parte in domibus Michael de Fons, et ex alia in via publica et ex alia in domibus [...] Vineam vero predicta affrontat ex una parte cum vinea Egidie, et ex alia cum vinea Dominici de Sarramia [...] alter camporum pertinentem ad domum predictam al molino et tenet se cum rivo et cum campo Bruni de [...] namque domum et vineam cum campo et tota hereditate ad domum predictam pertinentem dono et concedo tibi lohanni [Petri, filio] meo, cum ingressibus et egressibus, cum tectis, parietibus et cum aliis campis, ortis et ortalibus et aliis terris cultis [...] michi, ratione domus predicte pertinentibus vel pertinere debentibus in villa de Botaya et terminis eius totam ab integro [...] aliquo retentu heremam et populatam ab erbo moncir usque ad aquam fontis francam, liberam et quitiam et absque [...] voce ut ipsam hereditatem et omnia et singula supradicta habeas et possideas ex non ad dandum, vendendum [...] [impig]norandum et faciendum ex ea ad tuam tuorumque propriam voluntatem ad [...] etiam titulum possis ad [...] veri assignare etiam tibi victum et vestitum perpetue in omnibus rebus et bonis meis mobilibus et immobilibus [...] habendis. Et ad maiorem tui salutatem, do tibi fidanciam: Vitalem de Salesa, civem laccensem [...] hereditatem predictam ex omnibus hominibus et feminis ad forum Aragone qui Vitale sic se pro fidancia oblig[...] presencia testium subscriptorum.

Actum fuit hoc nonas novembris, anno Domini M.^o CC.^o L.^o [...] presentibus et adhoc vocatis testibus: Sancio de Berunga et Ecio de Oloron, civibus laccenses.

Et ego Petrus de Stella, publicus laccensis tabellionis, hanc cartam scripsi et hoc signum fecit, in prima linea superscripsi, ubi dicitur «domum».

631

1250, noviembre, 13

El preósito García Pérez concede durante cinco años a su baile Íñigo Mateo dos campos de la catedral para que plante viñas.

A. 4-589. Carta partida por ABC.

Pateat universis quod ego G. Petri, Oscensis prepositus, cum asensu et voluntate venerabilis patris et domini V., Dei gratia Oscensis episcopi, P. Petri, prioris, tociusque Oscensis ecclesie Capituli, dono ad plantandum vineam ad medietatem vobis Ennecho Mathei, civi Oscense, bayulo meo, duos campos Claustru Osce in termino de Balçenchos. Quorum primus afrontat in campo Iohannis de la Naya, et in cequia vicinali, et in vinea Guillelmi de Berosam in diversis partibus. Secundus campus afrontat in mallolo Raymundi de Polo, et in via publica, et vinea Guillelmi de lo Obrer in diversis partibus. Ita quidem quod plantetis et populetis dictos campos et habeatis ipsos plantatos vinea seu vineas et avignatos usque ad V.^e annos continue completos et interim laboretis, melioretis eos et custodiatis sicut oportet continue mallolos custodire, videlicet, in primis tribus annis ter in anno cavare, in aliis autem duobus annis sequentibus bis in anno cavare, in fine vero predicti quinque annorum completi dividatis vos predictus Ennecho predictos planteros sive mallolos in duas partes, secundum quod poterunt dividi fideliter. Et ego predictus G. Petri, prepositus, vel aliquis pro me nomine meo possim eligere partem vel partes quam vel quos vellemus eligere meliore ad opus Oscensi Prepositure.

Et ego predictus Ennecho Mathei, cum gratiarum actione recipio a vobis dompno G. Petri, Oscensi preposito, cum asensu domini episcopi et

Capituli Oscensis predictorum, dictos duos campos ad plantandum vineas ad medietatem, cum conditionibus antedictis, et dono vobis fidanciam securitatis de tenendo et complendo omnia ex parte mea et singula supradicta et facere observari fideliter: dompnum Petrum de Coscollano, Oscensem civem, et meipsum cum eo pariter et aboltas.

Sunt testes hu[iu]s rei: Bartolomeus de Ygres, ortolanus, et Petrus de Arnellas, habitantes Osce.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †. Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto capitulo subscribo †. Ego Martinus Guasqui subscriptus, mandato G. Petri, prepositi, subscribo †. Ego A., sacrista Oscensis, subscribo †. Ego Martinus predictus, mandato A. de Orna, archidiaconi de Sarravol, subscribo †.

Actum est hoc mense novembris, idus eiusdem, era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Martinus Guasqui, notarius Oscensis, hec scripsit mandato predictorum et hoc sigtnum fecit.

632

1250, noviembre, 13

El prepósito García Pérez concede a Pedro de Arniellas, Domingo de Biota y Pedro Vaquero un campo durante cinco años para que planten en él una viña.
A. 4-776. Carta partida por ABC.

Pateat universis quod ego dompni G. Petri, Oscensis prepositus, cum asensu et voluntate venerabilis patris et domini V., Dei gratia Oscensis episcopi, P. Petri, prioris, tociusque Oscensis ecclesie Capituli, dono et concedo unum campum ad plantandum vineam, in termino de Avincaraz, ad tercium vobis Petro de Arnellis et Dominico de Biota et Petro Bacchero, civibus Oscensis. Qui campus afrontat in via publica et in vinea Petri Eximini de Auero, piccatoris, et in vinea Egidii de Almonien. Ita quidem quod plantetis et replantetis dictum campum in vineam et quod sit plantatum bene sicut oportet fideliter de bona planta usque ad V.^e annos continuos et interim quod laboretis ipsum, custodiatis et melioretis, videlicet, in primis

tribus annis ter in anno cavare et in duobus aliis sequentibus annis bis in anno cavare et laborare sicut decet. In fine vero dicti termini quinque annorum dividatis quelibet vestram partem vel partes suas de ipso plantero in tres partes, secundum quod melius poterit dividi. Et ego predictus prepositus vel succesor meus possimus eligere terciam partem quam inde voluerimus meleorem in opzione nostra de qualibet parte nostra uniuscuiusque nostrum predictorum plantatorum, quibus partibus dicti malloli divisus inter nos, ut est dictum superius, termino supradicto ex tunc habeatis et possideatis partes vestras ipsis malloli deinde unusquisque vestrum libere omni tempore.

Et nos predicti Petrus Arnellis, Dominici de Biota et Petrus Bacchero, cum gratiarum actione recipimus a vobis dompno G. Petri, preposito supradicto, dictum campum ad plantandum vineam ad tercium cum conditionibus antedictis et sumus vobis omnes in simul et utraque nostrum pro se fidancias et completeores ad tenendis et observandis omnibus et singulis supradictis pro parte nostra, ut superius est expressum.

Sunt testes huius rei: Ennecho Mathei, Petrus de Coscollano et Bartholomeus de Ygres, cives Oscenses.

Actum est hoc idus novembris, era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Martinus Guasqui hec scripsit sig[†] numque hoc fecit.

633

1250, noviembre

El prior Pedro Pérez permuta con el caballero Ramón de Pallarés y con su mujer, Sancha Pérez, un casal de la Limosna en Liesa por otro en el mismo lugar.

A. 5-55. Carta partida por ABC.

B. 3-750.

C. *Libro de la cadena*, n.º 1013, p. 543.

Pateat universis quod ego P. Petri, *prior* Oscensis, cum asensu et voluntate V., Dei gratia Oscensis episcopi, tociusque eiusdem ecclesie Capituli, dono et concedo in concambio vobis, Raymundo de Pallares, militi, et uxori vestre Sancie Petri, unum casale domus Helemosine Oscensis in

Liesa. Affrontat in aliis casis vestris predictorum Raymundi et uxoris vestre Sancie Petri, et in alia parte in rivo; in tercia parte in ferrianoi dompni Petri Gomez, militis.

Similiter nos predicti Raymundi et uxor mea Sancia Petriz, damus et concedimus vobis, predicto priori Oscensi, unum casale nostrum in eadem villa de Liesa in concambio, circa abbatiam de Liesa. Quod affrontat in via publica; in alia parte in casis Petri Gomez, militis supradicti; in aliis partibus in corrali predictae abbatie. Sicut enim predictae affrontaciones continent undique et circundant casales seu corrales antedictos, sic volumus et concedimus quod de cetero habeat et possideat integre unusquisque nostrum predictorum suum casale in concambio, ut superius est expressum et affrontatum, ad hereditatem, salvum, liberum et securum, perpetuum et quietum, cum introitibus suis et exitibus et cum omnibus iuribus et pertinentiis suis integre et secure ad faciendum ex eo et in eo quilibet nostrum de suo casali predicto, ut superius est premissum, sue proprie voluntati, nunc et semper. Et *ut* presens concambium predictorum casalium maiorem semper obtineat firmitatem extitit fideiussor pro utraque parte de salvetate qui, secundum quod dictum est superius, per forum et consuetudinem Osce, seppredictum casale unicuique suum nostrum predictorum habere faciat possidere pacifice te exspectare, sicut superius est cambitum et affrontatum: Fortunium de Liesa, habitantem in Liesa, et nos predicti P., prior, et Raymundus de Pallars et dompna Sancia Petri cum eo pariter et aboltas.

Sunt testes huius rei: Garssias Templero, Martinus Canolla et Dominicus Melero, habitantes in Liesa.

Actum est hoc mense novembris, era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Martinus Guasqui, notarius Oscensis, hec scripsit mandato predictorum et asensu sig[†]numque hoc fecit.

634

1250, diciembre, 1

G. de Cornellá, prior de Montearagón, cita a los clérigos de Barbastro.

B. Libro de la cadena, n.º 438, p. 228.

[A]nno Domini M.^o CC.^o quinquagesimo, kalendas decembris.

De mandato domni G. de Cornelliario, prioris et procuratoris Montisaronis subdelegati a dompno Petro de Tarba, preposito Cesaragustano, a domino papa, in hac causa iudice delegato dompnus Sancius de don Polo, cappellanus domine regine Aragone. Accedens personaliter apud ecclesiam maiorem Sancte Marie de Barbastro intus in eadem ecclesia et ad portam ipsius ecclesie citavit, sub peremptorio viva voce et cum presenti citatione et testibus subscriptis [...] cohibitis Dominicum Petri, Garssiam Sengrat, Bernardum de Turmo, Iohannem Rubenus, Andream de Vall Longa et Martinum Sancii Clavigerum, clericos et portionarios Barbastrenses, ut [...] post proximum festum Purificationis Beate [Marie] coram predicto priore de Corneliario, subdelegato dicti clerici, per se vel per procuratorem seu procuratores idoneos, apud ecclesiam Sancte Crucis, Oscensis civitatis [...] domino Oscensi episcopo, super querimonis suis responsuri et [...] prout dictaverit oido iuris set quod continetur in littera citationis facte a predicto priore subdelegato, sub forma que talis est:

Pateat universis quod nos G., prior de Corneliario et procurator Montaragonis, litteras P. de Tarba, preposito Cesaragustano recepimus in hunc modum venerabili in Christo etcetera, et facta citatione predicta data predictis clericis de Barbastro et ab eis recepta plenarie et per lecta die, anno et loco prefixis, dictus S., cappellanus domine regine, citator datus a predicto subdelegato prior de Corneliario in continenti adhibuit testes in eodem loco: D., iusticiam, et Dominicum Tolla, Iophanem Nigrum et Iohannem Ros, cives Barbastrenses, qui concesserunt se in continenti esse testes adhibitos in hac causa.

Ego Martinus Gasqui, notarius publicus Oscensis, hiis interfui et de mandato S., cappellani, dicti citatoris et assensu predictorum hec scripsi die et loco et anno prefixis et hoc signum feci.

635

1250, diciembre, 1

Testamento de doña María, esposa de Fortuño de Novales.

B. *Libro de la cadena*, n.º 85, p. 37.

C. *Libro de la cadena*, n.º 894, p. 468.

In Christi nomine. Sit notum cunctis presentibus et futuris quod hec est carta testamenti quam facio ego dompna Maria, uxor dompni Fertunii de Novallis, in meo sensu et in mea memoria permanendo, set tamen posita in infirmitate, cum assensu et voluntate dompni Fertunii de Novalis, dicti viri mei, ipse ante stando et concedendo.

Quoniam nullus in carne positus potest evadere mortem temporalem timendo penas inferni et cupio pervenire ad gaudia paradisi. Ideo si migravero de hoc seculo ab hac infirmitate quam pacior, de omnibus rebus meis mobilibus et immobilibus sic mando ut compleantur sicut inferius dispono et videro expedire.

In primis dimito corpus meum ad sepeliendum in cimiterio ecclesie Sancte Marie de Salis et ibi eligo sepulturam meam. Et dimito et dono ecclesie Sancte Marie de Salis predictae, pro anima mea et pro anima dompni Fertunii de Novals, dicti viri mei, et patris et matris nostre et omnium parentum nostrorum, unum campum quem habeo in Osca, in termino de Alfaç de Forcas; qui affrontat in una parte in via publica, et in secunda parte in campo de Marcho de Tament, et in tercia parte in Alfaneca; sicut iste affrontationes predictum campum circundant et includunt per circuitum, sic dimito et dono illum totum ab integro heremum et populatum dicte ecclesie Sancte Marie de Salis cum introitibus et exitibus suis et cum omnibus aquis, directis et pertinentiis suis, sub tali vero conditione quod dum vixerit dompnus Fertunius de Novals, dictus vir meus, teneat et expletet dictum campum toto tempore vite sue, sine aliquo impedimento, integre et sine diminutione, et non possit illum vendere nec impignorare sive alienare nec diminuere set dum ipse vixerit teneat, laboret et expletet illum sine aliquo impdimento integre et in pace et nullus possit ei aliquam contrarietatem sive aliquam aliam platesiam facere vel movere, set teneat et expletet sictus vir meus dictum campum toto tempore vite sue, sine aliquo interdicto meo meorumque impedimento et nullius persone viventis. Post dies autem dicti dompni Fertunii, viri mei, remaneat et sit dictum campum de Deo et de dicta ecclesia Sancte Marie de Salis integre et sine diminu-

tionem, cum omni iure ei pertinenti, et dictam ecclesiam habeat et possideat dictum campum ad propriam hereditatem et voluntatem iure hereditario sine aliquo impedimento remoto omni interdicto et impedimento nullius persone viventis, sicut melius et plenius potest dici et intelligi ad utilitatem et salvamentum dicte ecclesie. Verumtamen volo et concedo quod totum fructum quod in dicto campo fuerit in illo anno quo vir meus predictus migraverit de hoc seculo, quod sit de dicto viro meo et ipse possit illum dare et dimittere cui ille placuerit.

Et omnes alias res meas mobiles et immobiles dimitto et dono illas ad dompnum Fertunium de Novallis, viro meo, et habeat et possideat omnes res meas mobiles et immobiles ubicumque eas invenerit in cunctis locis ad suam propriam hereditatem et voluntatem inde facere imperpetuum sine aliquo meo meorumque interdicto et impedimento nullius persone viventis et sine aliqua platesia, sicut melius et plenius potest dici et intelligi suo suorumque salvamento. Et dictus Fertunius de Novallis, vir meus predictus, compleat opus sepulture mee honorifice sicut convenit et persolvat omnia debita nostra que in veritate fuerint inventa cum cartis vel sine cartis.

Hoc predictum testamentum dimitto in manu et in posse dompni Egidii de Sangarren, militis, et de do Arnaldo de Palaz, mercerii Oscensis, et dono eis plenum posse de omnibus rebus meis mobilibus et immobilibus quatenus iuxta preceptum meum compleant et complere faciant, sicut superius scriptum est, in omnibus et per omnia, et Deus omnipotens retribuatur eis in hoc seculo et in futuro.

Sunt inde spondalarii et testes: Dominicus de Ayerb et Dominicus Polo de Exea et Guillelmus de Vico, vicini Osce.

Quod est actum primo die mensis decembris, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Andreas Iarrinus, Oscensis scriptor, hanc cartam scripsit et hoc signum fecit.

1250, diciembre, 4

Pedro de San Miguel, ciudadano de Huesca, asigna al prepósito García Pérez y a sus sucesores dos sueldos jaqueses de tributo anual de unas casas que compró en el barrio de la Limosna.

A. 4-563. Carta partida por ABC.

Manifestum sit omnibus hanc cartam videntibus quod ego dompnus Petrus Sancti Michaelis, civis Oscensis, concedo et asigno vobis dompno G. Petri, venerabili Oscensi preposito, et omnibus successoribus vestris et Oscensis ecclesie in perpetuum, duos solidos laccenses annuatim de tributo, quos dicebatur quod dompnus Symon de Valle, bone memorie canonicus Oscensis, dederat et assignaverat mensse canonicorum Oscensium pro piscibus annuatim super quibusdam domibus quas ego dictus Petrus Sancti Michaelis emeram cum carta publica inde confecta de lusto de Liesa, cive Oscense, in barrio domus Helemosine Oscensis, et super quibus fuit mota questio et contencio inter nos et sententialiter difinita. Que domus afrontant in casis Iohannis de Biel et in via publica et in casis Garssie Petri de Nabal et in casis Eximini de Morello in diversis locis. Set quam ius ego dictus Petrus Sancti Michaelis de predicto lust de Liesa emerim dictas casas franchas, liberas et sine tributo prout patet per instrumentum meum publicum inde confectum propter hoc enim concedo firmiter nichilominus, et volo quod habeatis de cetero et recipiatis vos, predictus prepositus, et omnes sucesores vestri pro piscibus ad opus mensse canonicorum Oscensium, illos II.^{os} solidos laccenses de tributo omni tempore annuatim super domibus antedictis, videlicet die mercurii secundo de secunda ebdomada quadragesime integre et pacifice annis singulis sine impedimento et retentu modo aliquo et meorum, ut superius est expressum. Ita tamen quod ego, dictus Petrus et omnes sucesores mei et possessores predictarum domorum possimus eas vendere vel impignorare seu donare aut alienare quibuscumque voluerimus licite et libere sine impedimento vestro et vestrorum sucesorum et Oscensis ecclesie, salvo semper vobis et Oscensis ecclesie tributo superius nominato.

Et ego G. Petri, prepositus memoratus, per me et omnes successores meos, recipio a vobis predicto Petro Sancti Michaelis, preeictum tributum super predictis domibus et in eis cum condicionibus antedictis quas nobis superius asignastis et nominastis, ut superius est expressum.

Sunt testes hu[uius] rei: dompnus Matheus, capellanus maior, et Petrus Lupi de Valle, canonici, Iohannes Bioleta et Ennecho Mathei, Oscenses.

Actum est hoc IIe nonas decembris, era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Martinus Guasqui hec scripsit sigt numque apposuit.

637

1250, diciembre, 10. Liesa

El prior Pedro Pérez permuta con Juan, hijo de Pedro de Esteban, con su mujer y su yerno una viña en Liesa.

B. *Libro de la cadena*, n.º 1010, p. 540.

[N]otum sit cunctis presentibus et futuris quod ego Petrus Petri, prior Oscensis, attendens utilitatem abbacie de Liesa, cum assensu domni Vitalis, Oscensis episcopi, dono vobis Iohanni, filio Petri de Stevan, et uxori vestre Benedicte et vobis Martino, genero dicti Iohannis, et uxori vestre Domenge, in cambium unam vineam in Liesa, que est ad partes de Villiallas, illam videlicet quam vos predictus Iohannes plantastis pro abbacia de Liesa. Que vinea affrontat ex una parte in via publica; ex alia parte in vinea de los de Manchyo; ex alia parte in vinea de los d'Avellana et ex alia parte in vinea vestra que fuit divisa cum ista. Sicut iste iamdicte affrontationes continent et circundant predictam vineam, sic dono vobis illam cum introitibus et exitibus et pertinenciis suis, ut habeatis illam ad hereditatem propriam, ad dandum, vendendum, alienandum et ad faciendum de ea vestram propriam voluntatem, vos et filii vestri et omnis generatio et posteritas vestra, per secula cuncta. Tali tamen pacto quod vos vel quicumque post vos dictam vineam habuerint et tenuerint detis mihi et successoribus meis annuatim omni tempore pro iamdicta vinea et pro alia vestra vinea que fuit divisa cum ista, unam libram olei de tributo in abbacia de Liesa in prima ebdomada quadragesime. Detis etiam et deferatis annuatim decimam et

primiciam fideliter in abbacia de Liesa, tam de ipsa vinea quam vobis dono in cambium quam de alia vestra que fuit divisa cum ista. Verumtamen si vos vel succesores vestri dictam vineam volueritis vendere, faciatis nobis scire X.^{cem} diebus antea. Et si voluerimus eam emere, habeamus ipsam minus V solidos quam alius, si autem vendite eam cuicumque volueritis qui nobis predictum tributum et decimam et primiciam, ut dictum est superius, persolvant, exceptis militibus et viris religiosis. Ad maiorem autem securitatem, dono vobis fidanciam salvitatis qui predictam vineam faciat vobis et vestris habere, tenere et possidere pacifice omni tempore: Dominicum de Castelyon, generum de don Sanchio Merino, qui habitat in Liesa, et meipsum cum eo in simul et aboltas.

Et nos supradicti Iohannes et Benedicta, uxor mea, et Martinus et Domenga, uxor mea, recipimus a vobis Petro Petri, priore supradicto, predictam vineam cum conditionibus supradictis. Et damus vobis similiter in cambium pro ipsa vinea unum campum nostrum in Liesa, quem habemus in termino de La Figuera. Qui affrontat in una parte in via publica que vadit ad Oscam; ex alia parte in campo vestro abbacie de Liesa; ex alia parte in illas Pennas et ex alia parte in illo regero. Sicut iste iamdictae affrontationes continent et circundant predictum campum, sic damus vobis illum ad hereditatem cum introitibus et exitibus et pertinentiis suis, ut habeatis ipsum salvum et securum et ingenuum omni tempore, vos et succesores vestri, ad dandum, vendendum, alienandum et ad faciendum de eo vestram propriam voluntatem, per secula cuncta. Promittimus etiam dare vobis tributum et decimam et primiciam annuatim integre et fideliter tam de ipsa vinea quam nobis datis in cambium quam de alia nostra que fuit divisa cum ipsa, et observare omnia supradicta, secundum quod superius continetur. Ad maiorem autem securitatem, damus vobis fidanciam salvitatis qui predictum campum vobis et vestris succesoribus faciat habere, tenere et possidere pacifice omni tempore et observare supradictas condiciones: Dominicum de Castelyon predictum.

Huius rei sunt testes: Petrus de Napale, vicarius de Liesa, et Garssias Petri de Napale et Stephanus, frater predicti Iohannis.

Actum est hoc mense decembris, die Sancte Eulalie, in abbacia de Liesa, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Ego P. Petri, prior et helemosinarius Oscensis, subscribo.

Signum Iacobi Scholaris, qui mandato predictorum hanc cartam scripsit.

638

1251, enero, 3

El caballero Sancho de Orós concede a Felipe, yerno de Sancha de Sariñena, y a otros pobladores la villa de Buñales para que la pueblen, con un tributo de diez cahíces de trigo, diez de ordio y diez de avena anuales.

C. 7-29. Trasunto de 1335, diciembre, 2.

Pateat universis quod ego dompnus Sancius de Oros, miles, dominus castri et ville de Bunyales, per me et filios meos et omnes generacionem meam et per omnes successores meos presentes et futuros, bono animo et voluntate, sine fraude aliquo et retentu, dono et concedo in presenti ad tributum et ad populandum vobis, Philipo, genero Sancie de Saranyena et [...] Navarro, genero eiusdem Sancie, habitantibus in Bunyales, et Sancio de Arascos et Fortunio de Montcluso et Iohan Royo de Montaragone, Dominico de Munzalar et dompne Adeve et Bonete et Fiyella et Martino de Avuero et Iohan Betella, genero dicti Fortunii de Montclus [...] de Bunyales et filiis vestris et uxoribus et generatio vestre et omnibus successoribus vestris et populatoribus et habitantibus in Bunyales presentibus et futuris, cum presenti carta in perpetuum valitura, videlicet villam meam de Bunyals cum casis et casalibus, vineis, campis, areis, padulibus et adempnis, ortis, ortalibus, partis et erbis, terminis et terris heremis et populatis, cum vetitis, usantis, lignis et aquis integre, videlicet V.^e dies et V.^e noctes illas aquas de quibus possitis rigare et explectare eas pro quallibet [...] quod fieri consuevi ibidem de illis aquis et cum omnibus iuribus et pertinentiis suis integre et secure, exceptis tamen et extractis inde castro illo de Bunyales cum toto iure suo et dominio integre, cum casis de illa iuvaria et area sua que affrontant in via publica; et illa area que afrontat in area Eximini de Arasella, que mihi et successoribus meis ibidem retineo ad opus mei omni tempore, exceptis etiam et retentis duobus molendinis in predicta villa et illo forno ad opus mei et meorum succesorum integre te quiete

et illud solum vetus que se tenet cum molendino et afrontat in rivo et in campo de don Gonbaldo de Callen. Ita tamen quod possimus nos et nostri facere transsiri aqua de molendinis illis per campos vel hereditatis vestras predictorum populatorum illius loci unde melius et [...] posit inde transsiri. Et si forte aqua illa dampnum vobis ibi faceret quod non esset sustinendum propter transsitum illius aque quod restituamus ei cui dampnum in sua hereditate fuerit factum, secundum quod ibi extimatum fuerit a vicinis dampnum illud. Item retineo michi, predicto Sancio de Oros, et omnibus successoribus meis in perpetuum IIII.^{or} vineas et duos ortos et X.^m campos. Quorum primus, qui dicitur campus de Alcantarella, affrontat in cequia et in via publica. Secundus campus, qui dicitur de Annaias, affrontat in adempna Ospitale et in via publica. Tercius campus de adempna afrontat in campo Hospitale et in via publica. Quartus campus de Almocoron affrontat in campo qui fuit episcopi de Arassella et in via de Furnellis. Quintus vero campus de illa Açavega afrontat in campo Hospital et in campo qui fuit de Gonbaldo de Callen. Sextuus autem campus affrontat in via de illo iuncar et in campo Eximini de Arassella. Septimus quidem campus, qui fuit de Garsia Cerç, affrontat in malyolo mei predicti Sancii de Oros et in via de molendino novo. Octavus campus de aliaçira afrontat in via de Almunien et in rivus. Novus autem campus de Alçaçaral afrontat in campo Hospitale et in via de Bunyals. Decimus vero campus qui est circa molendinum, afrontat in via de Almunien et in rivo. De predictis IIII.^{or} vineis, due ipsarum sunt quos compravit dompnus Sancius d'Oros, pater mei pater mei (*sic*), dicti S. de Oros. Quarum una afrontat in campo meo que compravit de Garcia de Cerç. Et alia vinea vetus affrontat in malyolo. Et alia vinea predictorum affrontat in eadem vinea veteri. Et primus ortus predictorum affrontat in adempna Hospitale et in orto eiusdem et in cequia. Secundus vero ortus, qui dicitur Parral, affrontat in via de porta eiusdem ville et in alia via per quam itur ad ortum mei, Sancium de Oros. Alias autem casas, villam, campos et vineas, ortos et hereditates et terras heremas et populatas integre et terminos sive escalias, vobis dono ad tributum predictis populatoribus presentibus et futuris in perpetuum. Preterea que superius mihi Sancio predicto de Oros et omnibus successoribus meis, retinimus omni tempore, ut superius est expressum, ita quod habeatis deinde, possideatis et explectetis

vos et omnes successores vestri dictas hereditates vestras ad tributum, salvas, securas, perpetuas et quietas in hereditatem, ad dandum, vendendum vel impignandum seu alienandum vel faciendum ex eis et in eis quicquid facere volueritis libere et secure, dando tamen et persolvendo mihi et successoribus meis tributum pro dicta hereditate [...] triginta kaficia cibarie Oscensis mesure, videlicet X kaficia tritici et X kaficia ordeï et X kaficia avene, annis singulis omni tempore in festo Sancti Micaelis mensis septembris pacifice et quiete. Preterea est pactum quod non possitis inde aliquid vendere de predicta hereditate ad homines alicuius hordinis vel riligionis vel a personas alias pro quibus tributum predictum possemus amitere vel perdere ullo modo, set salvo nobis tributo superius nominato, senper vendatis si vendere volueritis, ut predictum est, vos tamen populatores predicti et omnes successores vestri tributum predictum solvendo et que dicta sunt atendendo non teneamini deinde mihi dicto Sancio vel successoribus meis aliud servicium ultra facere vel novenani seu monetaticum dare neque exercitum vel cavalgatam aliquo tempore nisi tantum tributum predicte cibarie annuatim, ut superius est expressum. Et ut firme vobis et vestris successoribus hoc habeatur et [...] ego dictus Sancius de Oros, per me et omnes meos successores, dono vobis fidanciam salvitatis de villa et hereditate cum omnibus pertinenciis et iuribus suis qui eas vobis et vestris habere faciat et posidere pacifice et secure, preter ea que superius mihi retineo et succesoribus meis, ut est dictum superius, per forum et consuetudinem terre: Guillelmum de Oros, fratrem meum, et me ipsum cum eo in simul et aboltas.

Et nos predicti populatores, per nos et omnes successores nostros, cum gratiarum accione reçipimus a vobis dompno Sancio de Oros, dictam villam et hereditatem seu terras quas nobis superius datis ad tributum, cum omnibus iuribus et pertinenciis suis cum hereditatibus antedictis. Et damus vobis fidanciam securitatis de solvendo vobis et vestris tributum supradictum annuatim et de conveniencia vobis tenendis et observandis et facere observari, ut superius est expressum: Garssiam de Oros predictum et nos ipsos cum eo pariter et aboltas.

Sunt testes huius rey: Iohannes de Biel, Sancius de Senebue et Petrus de Biescasa, cives Oscenses.

Actum est hoc III.º nonas ianuarii, era M.ª CC.ª LXXX.ª VIII.ª.

Martinus Guasqui, notarius Oscensis, hec scripsit sig+numque hoc fecit.

639

1251, enero, 13

Sancho de la Certera, arcediano de la Cámara, da a Salvador de Alcolea, a su mujer, María, y a su hijo Nicolás una viña en el término oscense de Guataten de Suso por un tributo anual de dieciocho dineros jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 855, p. 445.

[P]ateat universis quod ego S. de Çertera, archidiachonus Oscensis Camere et laccensis, cum assensu et voluntate dompni A. de Orna, archidiachoni de Sarravol et vicarii domni V., Oscensis episcopi, et tenentis locum eius, et P. Petri, prioris, tociusque Oscensis ecclesie Capituli, dono et concedo ad tributum vobis Salvatori de Alcoleya, et uxori vestre Marie, filie de Bruna, et filio vestro Nicholao tamen, unam vineam heremam in termino de Guataten de Orsun Osce. Que affrontat in vinea Sancti Vincencii et in vinea Iohannis Cultellero et illo reguero in diversis partibus. Ita quidem quod habeatis, possideatis et explectetis dictam vineam et laboretis eam, melioretis et replantetis, secundum quod utile fuerit et necesse in diebus vestris de vobis tribus personis tamen; et detis mihi predicto archidiachono Camere et succesoribus meis tributum ratione Oscensis Camere XVIII.º denarios laccenses in mense augusti annis singulis pacifice et integre in diebus vestris, ut est dictum superius. Post dies autem vestros de vobis predictis tribus personis predicta vinea cum omni melioramento in ea facto reddatur et revertatur nobis integre et Oscensis Camere absque onere debitorum.

Et nos predicti Salvador et uxor mea Maria et Nicholaus, filius noster, cum gratiarum actione recipimus a vobis, prefato archidiachono Camere, assensu Capituli et vicarii predictorum, dictam vineam ad tributum cum conditionibus antedictis.

Sunt testes huius rei: Iohannes Aldech et Thomas de Aierbe, cives Oscenses.

Actum est hoc mense ianuarii, idus eiusdem, era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Ego A. de Orna, archidiaconus predictus et vicarius tenens locum domini Oscensis episcopi, subscribo.

Martinus Guasqui hec scripsit signumque hoc fecit.

640

1251, marzo, 15

Juan de Atavós y su mujer, Clavera, conceden a su hijo Palacino un palacio con toda su heredad en la villa de Atavós como patrimonio para su ordenación.

A. Extravagantes.

In Christi nomine et eius gratia. Ad cunctorum noticiam tam futurorum quam presencium sit manifestum quod nos Iohannes de Atavos et uxor mea Clavera, damus vobis dilectissimo filio nostro Palacino, ad tributum ordinationis tue et in beneficio, illum palacium quod habemus in villa de Atavos cum omni hereditate que pertinet ad dictum palacium in villa de Atavos et in suis terminis, videlicet campos, vineas, casas, casales, ortos et ortales, areas et arbores, heremum et populatum, totum ab integro absque ullo nostrorum nostrorumque retentu et mala voce, liberum et ingenuum, cum ingressibus et egressibus et iuribus suis, ut abeas et possideas dictum palacium cum hereditates que ei pertinere dignoscitur in perpetuum, ad faciendum tuam propriam voluntatem. Dictum vero palacium abet affrontationes ex una parte domum Sancii dompne Galiane, et ex alia parte domum Martine, et tenet de area usque ad domum dicti Sancii. Ad maiorem autem observanciam, damus vobis fideiussores: Dominicum dompne Martine et Palacinum de Atavos, qui vobis dictum donativum ex hominibus et feminis universis iuxta forum terre faciant in omni tempore firmiter possideri ac inviolabiliter observari.

Huius rey sunt testes: Senebrunus de Aysa et Garcia Cardiel.

Quod est actum idus marcii, era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Petrus Cardelli, publicus scriba lacce, hanc cartam scripsit de mandato predictorum et hoc signum posuit.

1251, abril

El caballero Guillermo de Pueyo dona a Santa María de Salas quince sueldos jaqueses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 269, p. 152.

[N]overint universi quod ego dompnus Gyllelmus de Podio, miles, cum assensu et voluntate dompne Taresie Momez, uxoris mee, et pro remedio anime mee et sue et omnium parentum nostrorum qui ab hoc seculo transierunt, dono et offero, puro corde et libera voluntate, domino Deo et gloriosissime Sancte Marie de Salis eius genitricis, quindecim solidos lacenses quos Avolçacim Alamim Osce et Abraham, avunclem eius, michi in quolibet mense sanuarii tenentur solvere annuatim.

Et ego Avolcacim Alamim Osce et Abraham, avunclem mem iamdictum constituo me soluturum iamdictos quindecim solidos ecclesie supradicte et clericis ibidem Deo servientibus hinc in antea in quolibet mense ianuarii sine aliquo contradicto.

Item ego Petrus Lupi, cappellanus maior ecclesie memorate, cum assensu et voluntate venerabilis patris V., Dei gratia Oscensis episcopi, recipiens dictos XV solidos tributarios a vobis dompno Guillelmo de Podio et dompne Tote *[sic]* Momez predictis, rogans dominum lhessum ut per hec alia bona que facietis, Domino concedente, valeatis cum omnibus aliis gloriosimis tributariis eiusdem ecclesie in perenni vita eum Domino gloriari. Item respectu dictorum denariorum, ego et alii successores mei tenebo unam lampadam attendente die noctuque ius que in eadem ecclesie Deo cotidie offerunt ut metipmetipsum *[sic]* parcipec et heredes.

Huius rey testes sunt: dompnus Egidius, abbas de Canyardo, et dompnus Iurdan de Alcoleya, miles.

Actum est hoc mense aprilis, era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Signum Iohannes de Albero, Oscensis notarii, qui hec scripsit.

1251, mayo, 12

El prior Pedro Pérez permuta con Martín Canol, habitante de Liesa, una viña y una faja por un corral en dicha villa.

B. *Libro de la cadena*, n.º 1012, p. 543.

[N]otum sit cunctis presentibus et futuris quod hec est carta cambiationis quam facio ego Petrus Petri, prior et helemosinarius Oscensis, vobiscum Martino Canol, qui habitatis in Liesa. Placuit mihi, libenti animo et cum assensu et voluntate A. de Orna, archidiaconi de Sarravlo et vicarii domni V., episcopi Oscensis, tenentis locum eius, et de assensu tocius Capituli, dono et concedo supradicto Martino Canol et uxori vestre Bartholomee in cambium in predicta villa de Liesa, in termino de Peraçmel, unam vineam quem dicitur vineam de la Clau, et una faxola in eodem termino. Et predicta vinea affrontat in campo Garcia Templero et in vinea Iohannes de Focis; et predicta faxola affrontat in campo Maria Escheria et in vinea abbacia. Sicut iste predicte affrontationes predictam vineam et predictam faxolam ab utraque parte circundant et concludunt, sic dono et concedo vobis ipsas in cambium totas ab integro heremum et populatum, cum ingressibus et suis egressibus, aquis et omnibus directis et pertinenciis suis, de terra usque ad celum, sine meo meorumque successorum retinimento, excepta decima et primicia, ut ab hac die in antea quod presens carta scribitur, predictam vineam et faxolam habeatis integre, teneatis et possideatis iure hereditario salvas et securas, franchas, liberas et ingenuas vestre proprie hereditati et voluntati, per dare, vendere, impignorare, commutare vel quocumque modo volueritis alienare et per omnes vestras proprias voluntates inde facere in perpetuum sicuti ex vestra propria hereditate, vos et filii vestri et filie et omnis generatio et posteritas vestra, per secula cuncta, sicut melius et plenius potest dici vel intelligi vestro vestrorumque salvamento. Ad maiorem autem vestram securitatem, dono vobis fidanciam salvitatis de iamdicta vinea et de faxola de cunctis hominibus et feminis que, secundum forum terre, vos et vestros habere faciat, tenere et pacifice possidere omni tempore: Garciam Benasch, qui habitat in Liesa, et meipsum cum eo in simul et aboltas.

Et ego Martinus Canol et uxor mea Bartholomea, bono animo et gratuita voluntate, recipimus a vobis dompno Petro Petri, priore et helemosinario Oscensi, et a toto Capitulo, predictam vineam et faxolam quas nobis datis in cambium. Et pro ipsis nos similiter predicti Martinus Canol et Bartholomea, damus et concedimus vobis predicto priori, unum nostrum corralem quod habemus in eadem villa de Liesa, quod affrontat in via publica et in campis Dominico d'Aunarta. Sicut iste iamdicte affrontationes predictum corrale ab utraque parte circundant et concludunt, sic damus et concedimus vobis ipsum in cambium totum ab integro cum introitibus et exitibus suis et omnibus directis et pertinentiis de terra usque ad celum, sine aliquo nostro nostrorumque impedimento vel retinimento, ut ab hac die in antea quod presens carta scribitur predictum corrale cum omni iure ei pertinenti habeatis integre, teneatis potenter et iure hereditario possideatis pacifice, salvum et securum, francum, liberum et ingenuum vestre proprie hereditati et voluntati, per dare, vendere, impignorare, commutare vel quocumque modo volueritis alienare et per omnes vestras proprias voluntates inde facere in perpetuum sicuti ex vestra propria hereditate, vos et succesores vestri per secula cuncta, sicut melius plenius potest dici vel intelligi vestro vestrorumque succesorum salvamento. Ad maiorem autem securitatem damus vobis fidanciam salvitatis de iamdicto corrale de cunctis hominibus et feminis que, secundum forum terre, vos et vestros succesores ipsum habere faciat, tenere et pacifice possidere nunc et in perpetuum: predictum Garciam Benasc, qui habitat in Liesa, et nos cum eo in simul et aboltas.

Huius rei testes sunt: Petrus Calbi et Michael de Castillon, qui habitant in Liesa.

Actum est hoc duodecimo die in introitu mensis madii, in era M.^a CC.^a LXXX.^a nona.

Ego Dominicus Corrigiarius, publicus Oscensis notarius, de mandato A. de Orna, archidiachoni de Sarravlo et vicarii domni V., Oscensis episcopi, subscribo. Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo subscribo.

Dominicus Corrigiarius hanc cartam scripsit et hoc signum fecit et per alphabetum divisit.

1251, mayo, 13

El prior Pedro Pérez permuta con Domingo Melero, habitante de Liesa, un corral en dicho lugar por un ortal y una landa.

A. 5-34. Carta partida por ABC.

Notum sit cunctis presentibus et futuris quod hec est carta cambiationis quam facio ego Petrus Petri, prior et helemosinarius Oscensis, vobiscum Dominico Melero, qui habitatis in Liesa. Placuit mihi, libenti animo et cum assensu et voluntate A. de Orna, archidiachoni de Sarravlo et vicharii domni V., Oscensis episcopi, et de assensu tocius Capituli, dono et concedo vobis predicto Dominico Melero in cambium, in villa de Liesa, unum corrale quod ibi habeo, et affrontat in via puliba et in campis Dominico d'Annarta. Sicut iste iamdicte affrontaciones predictum corrale ab utraque parte circumdant et concludunt, sic dono et concedo vobis ipsum in cambium totum ab integro, cum introitibus et exitibus suis et omnibus directis et pertinenciis suis de terra usque ad celum, ut ab die in antea quod presens carta scribitur, predictum corrale habeatis integre, teneatis et possideatis saluum et securum cum alia hereditate quam tenetis de nobis ad novenam, vos et filii vestri et filie et omnis generacio et posteritas vestra per secula cuncta, sicut superius continetur, vestro vestrorumque salvamento. Ita tamen quod faciatis ibi domos et non possitis eas dividere, set semper sint integre cum alia hereditate quam tenetis de nobis ad novenam. Ad maiorem autem vestram securitatem, dono vobis fidanciam salvitatis de iamdicto corrale de cunctis hominibus et feminis que, secundum forum terre, vos et vestros ipsum habere faciat et pacifice possidere in perpetuum, secundum quod tenetis aliam hereditate ad novenam: Martinum Cayol, qui habitat in Liesa, et me ipsum cum eo in simul et aboltas.

Et ego Dominicus Melero supradictus, bono animo et gratuita voluntate, recipio a vobis Petro Petri, priore, et a toto Capitulo, predictum corralem quod mihi datis in cambium cum condicionibus supradictis. Et dono vobis pro ipso in cambium unum ortale ante ecclesiam et unam landam in termino de Garba, que fuerunt de hereditate quam vos dedistis mihi ad novenam.

Et predictum ortale affrontat in via publica et in casa de Garcia Bentue et in orto abbacie. Predicta landa affrontat in campo Dominico Moçarron et in campo Michael de Castillon. Sicut iste iamdicte affrontaciones ab utraque parte circumdant et concludunt predictum ortale et predictam landam, sic dono et concedo vobis totum ab integro cum introitibus et exitibus suis et omnibus directis et pertinentiis suis heremum et populatum, de terra usque ad celum, sine aliquo meo meorumque impedimento vel retinimento, ut ab hac die in antea quod presens carta scribitur, predictum ortale et predictam landam cum omni iure eis pertinenti habetis integre, teneatis et possideatis pacifice, salvum, franchum et ingenuum vestre proprie hereditati, per dare, venedere, impignorare, commutare vel quocumque modo volueritis alienare, vos et successores vestri in perpetuum, sicut melius et plenius potest dici vel intelligi vestro vestrorumque salvamento. Ad maiorem autem securitatem, dono vobis fidanciam de predicto ortale et de predicta landa de cunctis hominibus et feminis que, secundum forum terre, vos et vestros successores predictum ortale et landam habere faciat tenere et pacifice possidere, per secula cuncta: Garciam Benasc, qui habitat in Liesa, et ego cum ipso in simul et aboltas.

Huius rey testes sunt: Petrus Calbi et Michael de Castillon, qui habitant in Liesa.

Actum est hoc tercio decimo die in introitu mensis madii, in era M.^a CC.^a LXXX.^a nona.

Ego Dominicus Corrigiarius, publicus Oscensis notharius, de mandato A. de Orna, archidiachoni de Sarravlo et vicharii domni V., Oscensis episcopi, subscribo †. Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me te pro toto Capitulo, subscribo †.

Dominicus Corrigiarius hanc cartam scripsit et hoc sigtnum fecit et per alfabetum divisit.

644

1251, julio, 6. [Lérida]

El obispo Vidal y los clérigos de Barbastro ponen sus diferencias bajo el arbitrio del rey Jaime I y del notario real Gonzalvo Pérez.

A. 6-349. Carta partida por ABC.

B. *Libro de la cadena*, n.º 420, p. 222.

C. *Libro de la cadena*, n.º 677, p. 355.

Publicado por Ricardo del Arco, art. cit., doc. XXVIII, p. 109.

Pateat universis quod cum super pluribus et diversis articulis controversia esset inter venerabilem patrem V., Dei gratia Oscensem episcopum, ex una parte, et clericos Barbastrensis tam porcionarios quam alios, ex altera, utraque partium predictarum, scilicet dominus episcopus pro se, et Garsias Sengrat, Ferrarius de Orbellito, Iohannes de Elson et Arnaldus de Siscar pro se et universis clericis de Barbastro, compromisserunt in dominum Iacobum, illustrem regem Aragonem, et Gonzalvum Petri, notarium domini rege et cantorem Tirasonem, super omnibus querelis, petitionibus seu demandis quas dictus episcopus contra eos vel ipsi contra eum proponere poterant usque ad presentem diem. Promittentes dictus episcopus pro se, et dicti clerici, scilicet G. Sengrat, Ferrarius de Orbellito, Io. de Elson et A. de Siscar, pro se et aliis universis clericis de Barbastro, quod quicquid idem dominus rex et Gonçalvus Petri predictus super predictis statuerint, iudicaverint seu ordinaverint inter eos sive per amicabilem compositionem sive secundum ius sive secundum propriam voluntatem utraque partium predictarum inviolabiliter observabunt vel siqua forte ipsarum partium ordinationi vel sentencie aut statuto ipsorum domini rege et dicti Gonzalvi Petri contradixerit aut presumpserit contrahere, solvet alteri parti parere volenti pro pena mille aureos Alfonsinos pro qua pena constituerunt se utriusque fideiussores alteri, scilicet parti pro altera: dompnus Guillelmus de Guimone, civis Oscensis, et Dominicus Tolla, civis Barbastrensis.

Quod est actum II nonas iulii, anno Incarnationis Christi M.º CC.º L.º primo.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †.

Sig†num Garsie Sengrat. Sig†num Ferrarii de Orbellito. Sig†num Iohannis de Elson. Sig†num Arnaldi de Siscar. Sig†num G. de Guimone. Sig†num Dominici Tolla predictorum, qui hoc concedimus et firmamus firmarique rogamus.

Ego P. de Tamarito, portionarius Ilerdensis, ut testis subscribo. Signum Iohannis Daule, presbiteri, testium domini episcopi et D. Toilla. Signum Iacobi de Montmur. Signum Petri de Narbona, blanquerii, testium predicatorum clericorum de Barbastro. Signum Bernardi de Valsequer. Signum Arnaldi Iterii, civium Ilerdem, testium G. de Guimone.

Berengarius Bardina, notarius publicus Ilerdensis, scripsit hoc et hoc signum fecit.

645

1251, agosto, 30

Bernardo de Bardají, canónigo enfermero de Huesca, concede dos viñas a Andrés, a su mujer, María, y a su hijo, Pedro de Andrés, por un tributo anual de dos sueldos jaqueses.

A. 4-46. Carta partida por ABC.

Pateat universis quod ego B. de Bardaxi, canonicus et infirmarius Oscensis, cum assensu et voluntate venerabilis patris et domini V., Dei gratia Oscensis episcopi, P. Petri, prioris, totiusque Oscensis ecclesie Capituli, dono ad tributum vobis Andree, infirmario, et uxori vestre Marie et Petro Andree, filio vestro, tantum duas vineas Oscensis Infirmarie. Unam videlicet in termino de Exara; que afrontat in vinea Egidii Perdichero, et in via publica, et in vinea Petri Barbini in diversis partibus. Aliam vero vineam, que est in termino de Algaranova, afrontat in vinea Sancti Iuliani et in vinea Petri Bonete et in viro. Ita quidem quod laboretis, replantetis eas et melioretis ubi fuerit necesse et habeatis eas, possideatis et explectetis pacifice et integre diebus omnibus vite vestre de vobis tribus personis tantum prenominate, et detis mihi predicto B. de Bardaxi, infirmario, et successoribus meis tributum annis singulis II.^{os} solidos Iacensis pro predictis vineis, in festo Omnium Sanctorum, integre et in pace in vita vestra. Post dies autem vestros de vobis tribus personis prenominate, prefate vinee, cum omni melioramento in eis facto, reddantur integre et revertantur Oscensis Infirmarie absque omni impedimento et sine honore debitorum plenarie.

Et nos predicti Andreas et uxor mea Maria et filius noster Petrus Andree, cum gratiarum actione recipimus a vobis dompno B. de Bardaxi, cum assensu episcopi et Capituli, dictas vineas ad tributum cum condicionibus antedictis.

Sunt testes huius rei: Stephanus de Salino et Petrus Raymundi Callol, cives Oscenses.

Ego Vitalis, Oscensis episcopus, subscribo †. Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo subscribo †.

Actum est hoc III.º kalendas septembris, era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Martinus Guasqui hec scripsit mandato episcopi et Capituli predictorum sig†numque apposuit.

646

1251, octubre

Sancho de Rasal, ciudadano de Huesca, concede a la Orden del Hospital doscientos sueldos jaqueses y unas casas en el barrio de la Magdalena de Huesca. B. Libro de la cadena, n.º 623, p. 326.

[N]overint universi quod ego dompnus Sancius d'Arrasal, civis Oscensis, non seductus nec coactus, set scienter et consulte, per me et meos habens cor intentum contritum et humiliatum in sacrificiis et beneficiis que in sancta domo Hospitalis Sancti Iohannis Iheroslimitani citra et ultra mare in honore Trinitatis cotidie Deo devotissime offeruntur. Ideo, puro corde et libera voluntate, in remissione meorum peccatorum et dilecte Taresie, defuncte, quondam uxoris mee, cui sit requies sempiterna dono in presenti et offero eidem domui Hospitalis ex bonis meis a Deo collatis CC solidos laccenses et illas domos que sunt in Osca, in barrio Sancte Marie Magdalene. Et affrontant in via, et in domo Iohannis de Comaris juvenis, et in domo dompni Martini de dompno Adam, et in domo Dominici de Montearagone. Ita quod de cetero iamdicta domus Hospitalis eis habeat, teneat et possideat ad hereditatem, dandi, vendendi, commutandi et ad suam voluntatem perpetuo faciendam, sicut dicta Taresia, uxor mea, reliquid eas habendas post finem meum domui Hospitalis in suo ultimo testamento.

Renunciatis ut deinceps in dictis domibus non valeam tenere viduitatem et eicio me quantum ad hoc ab omni foro ecclesiastico vel civili set iam dicta domus Hospitalis eas teneat et possideat et hereditet ad faciendum perpetuo suam propriam voluntatem sine aliquo meo meorumque contradicto et sine aliqua mala voce.

Et nos dompnus frater Iohannes Perez, comendator eiusdem domus in Osca, et dompnus frater Eximinius, prior, et dompnus frater Adam, et frater Stephanus de Camino, per nos et ceteros fratres eiusdem domus suscipimus dictos denarios et domos a vobis dompno Sancio de Arrassal, quos nobis obtulistis liberaliter et devote. Ideo recipimus vos et iam dictam uxorem vestram in nostris sacrificiis, orationibus et helemosinis, et ut nos metipsos in perpetuum constituimus participes et heredes, promittentes solvere vel dicto Sancio vel qui nobis hanc cartam in vestra voce et pro bono vestro ostenderit respectu iam dicte peccunie et domuum predictarum a festo Omnium Sanctorum proximo venturo in uno anno et deinde in antea anno quoque eadem festivitate XXV solidos laccenses dum vobis fuerit vita comes quos habeatis super nos et omnia bona nostra mobilia et inmobilia ubique habita et habenda.

Huius rei testes sunt: Iohannes d'Alcoraz et Bernardus de Caudarasa.

Actum est hoc mense octubris, era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Iohannes de Albero, Oscensis notarius, hanc cartam scripsit et in octava linea rasis et emendavit, ubi «assignat dandi, vendendi, commutandi».

647

[1252]. Enero

El prepósito Arnaldo de Lago y Pedro Giliberto, ciudadano de Huesca, conceden a Domingo de Monzón, molinero oscense, y a su mujer, María, un molino junto al río Flumen por un tributo anual de seis cahíces de trigo y seis de ordio.

B. *Libro de la cadena*, n.º 879, p. 458.

[P]ateat universis quod nos dompnus Arnaldus de Lacu, Oscensis prepositus, et Petrus Guiliberti, civis Oscensis, cum assensu et voluntate dompni Alfonsi de Orna, sacriste Oscensis, tenentis locum domini Oscensis

episcopi, et P. Petri, prioris, tociusque Oscensis ecclesie Capituli, damus et concedimus ad tributum vobis Dominico de Monzon, molinario Oscensi, et uxori vestre Marie, illud molendinum quod habemus per medietatem prope rivum qui dicitur Flumen, integre, cum omnibus apparamentis suis et cum omnibus iuribus et pertinenciis suis et terris seu scaliis et laboranciis predicto molendino et nobis ibidem pleno iure spectantibus et debentibus pertinere quoquo modo. Ita quidem quod vos habeatis, laboretis, possideatis et explectetis interim dictum molendinum cum omnibus pertinenciis suis pacifice et plene et teneatis ipsum molendinum continue restitutum in pede et melioratum cum suis laboranciis, secundum quod utile fuerit et conveniens, ad posse vestrum; et detis mihi predicto A. de Lacu, preposito, et sucesoribus meis tributum VI^x kaficia cibarie, medium tritici medium ordei, ratione Oscensis Prepositure, annis singulis in mense augusti intus in Prepositura Oscensi bone cibarie eius de mesure. Detis etiam et persolvatis VI^x kaficia cibarie, videlicet IIIes de tritico et tria kaficia ordei, Raymundo Guiliberti, fratri mei predicti Petri Guiliberti, eodem termino annis singulis, diebus omnibus vite vestre de vobis Dominico de Monzon et uxore vestra Maria predictis, pro eo quod medietas tributi molendini predicti spectat et pertinet ad Raymundum predictum, ratione patris sui dompni Guiliberti Rotundi, defuncti. Predictum autem tributum, videlicet XII kaficia cibarie, medium tritici medium ordei, nobis A., preposito, et Raymundo Guiliberti, unicuique VI kaficia cibarie, ut est dictum superius, persolvendo annis singulis termino constituto integre et in pace, habeatis, possideatis et explectetis dictum molendinum cum omnibus pertinenciis suis pacifice et plene diebus omnibus vite vestre de vobis predictis duabus personis tantum viro et uxore, ut superius est expressum, ad tributum.

Et nos predicti Dominicus et uxor mea Maria, cum gratiarum actione recipimus a vobis A., preposito, et Petro Guiliberti predictis, dictum molendinum cum pertinenciis suis ad tributum cum conditionibus antedictis. Et volumus firmiter et concedimus que post dies nostros de nobis predictis viro et uxore supradictum molendinum cum omni melioramento in eo et in ei pertinenciis suis facto reddatur integre et revertatur Oscensis Prepositure et Raymundo Guiliberti predictis et sucesoribus suis absque honore debitorum.

Sunt testes huius rei: Iust de Liesa et Petrus Amargos, cives Oscenses.

Ego A. de Orna, Oscensis sacrista, tenens locum episcopi, subscribo.

Ego P. Petri, prior, pro me et pro toto Capitulo subscribo. Ego A. de Lacu, Oscensis prepositus, subscribo.

Actum est hoc mense ianuarii, era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Martinus Guasqui, in Capitulo Oscensi hec scripsit signumque hoc fecit.

648

1252, febrero, 2. Huesca

Cuestión entre Ferrera de Bolea y su marido, por una parte, y el arcediano de la Cámara por la otra, acerca de unas casas en el barrio de los campaneros de Huesca.

A. 7-222.

B. *Libro de la cadena*, n.º 914, p. 480.

Pateat universis quod cum contencio esset inter nos Ferreram de Boleya et maritum meum Raymundum de San de Iassa, civem Oscensem, agentes ex una parte, et vos dompnum Sancium de Boleya, archidiachonum Oscensem Camere et Iaccensem, defendentem ex altera, coram domno Petro Cornelii, maiori domo Aragone, et coram dompno Martino Petri, iusticia Aragone, super omnibus illis domibus que de Morera dicuntur, in vico Campanariorum in Osca. Videlicet, tam super illis quas Iohannes don Tron et uxor eius Natalia pro ecclesia Oscense tenet ad tributum in vita sua et Bartholomei filii sui, quam super illis etiam quas tenet et debet tenere dompna Benayas, uxor quondam Dominici de Ayerbe, civis Oscensis, in vita sua, quas omnes domos petebamus cum carta. Tandem volentes venire ad compositionem et bonum finem, secundum formam arbitrii seu laudi dompni Petri Gilberti, baiuli domini regis, in que utraque pars, scilicet nos et vos, de voluntate et consilio predicti domni P. Cornelii et predicti iusticie et aliorum proborum virorum, compromiseramus tanquam in arbitrum seu laudatorem promittente parte utraque ratum et firmum habere perpetuo et irrevocabiliter tenere et observare quicquid idem P. Gilberti

laudando, arbitrando vel iudicando qualitercumque et quodcumque super premissis diceret vel mandaret. Et diffinimus et perpetuo absolvimus et quitiamus nos predicti Ferrera et Raymundus vobis predicto archidiacono et ecclesie Oscensi et omnibus successoribus vestris, pro nobis et omnibus nostris omnes, predictas domos et omne ius quod in ipsis habemus vel habere debemus vel habere credimus quacumque ratione et quacumque causa et quocumque modo et omnes illas petitiones, acciones, questiones, querimonias et demandas quas nos vel nostri usque nunc habebamus vel habemus vel habere autem facere vel movere poteramus vel possumus contra vos vel ecclesiam Oscensem super predictis domibus quocumque iure vel quacumque causa vel quacumque occasione vel ratione vel quocumque modo in iudicio vel extra iudicium, cum cartis vel sine cartis. Renunciantes omnino et ex certa scientia, pro nobis et nostris, omnibus instrumentis et omni iuri et actioni que nobis vel alicui nostrum competunt vel competere possunt aliquo modo vel aliqua ratione contra vos vel contra ecclesiam Oscensem occasione vel ratione predictarum domorum, sicut hec omnia et singula suprascripta melius et sanius et securius possunt dici vel intelligi bona fide sine fraude, ad utilitatem et securitatem vestram et ecclesie Oscensis et omnium succesorum vestrorum in perpetuum. Confitentes et concedentes pro nobis nos esse contentos et paccatos et nobis esse plene et integre satisfactum de septuaginta solidis denariorum laccensium quos idem P. Gilberti precepit nobis dari a vobis propter Deum et propter amorem et propter bonam compositionem. Renunciantes excepcioni non numerate et non recepte pecunie. Et ut presens diffinicio maiorem obtineat firmitatem, nos predicti Ferrera et Raymundus, damus vobis archidiacono supradicto et ecclesie Oscensi, pro nobis et nostris, fidanciam plene et perpetue securitatis et de redra de predictis domibus et de predicta quitiatione et diffinicione qui vobis et vestris successoribus ipsam diffinicionem et quitiationem firmam et stabilem teneri faciant semper et inviolabiliter observari in omnibus et per omnia, sicut suprascriptum est: dompnum Guillemum Guimonis, civem Oscensem, presentem et sponte fideiubentem rogatum tamen a nobis, et nos ipsos cum eo simul et quemlibet in solidum.

Sunt ex hoc testes: dompnus Garsias Pedon et Iohannes de Bardaxin et Albinus de Apies et Blascus Mores, cives, et Ferrarius de Salbet, clericus, Oscenses.

Actum est hoc apud Oscam, in domo predicti Garsie Pedon, quarto nonas februarii, in presencia dompni Petri Cornelii et dompni Martini Petri, iusticie Aragone, suprascriptorum et multorum aliorum proborum virorum, era M.^a CC.^a nonagesima.

Ego Guillelmus de Loças, publicus Oscensis notarius, hiis omnibus interfui et de mandato omnium predictorum hanc cartam scripsi et hoc signum feci et in X.^a linea rasi et emendavi, ubi dicitur «domos et omne ius».

649

[1252], febrero, 20

El obispo de Huesca y los clérigos de Barbastro se comprometen a aceptar el arbitrio real en su pleito, bajo pena de tres mil morabetinos alfonsinos.

C. *Libro de la cadena*, n.º 410, p. 217.

D. *Libro de la cadena*, n.º 676, p. 353.

Pateat universis quod cum discordia esset inter venerabilem patrem et dominum V., Dei gratia Oscensem episcopum et ecclesia [Oscensis] ex una parte, et populum et clerum Barbastrenses ex altera, super multis questionibus et diversis tandem ad talem compositionem dicti episcopi et ecclesie Oscensis et populi de Barbastro, in manu et posse domni P. Cornelii, tenentis locum domini regis in Aragonia, mediantibus domni Rodrico de Liçana, domno Exemino de Focibus, domno Martino Petri, iusticia in Aragone, et probis hominibus de Osca, sub forma que sequitur devenerunt:

Promiserunt Petrus Gesa, miles, Iohannes Ros, Petrus Iohannis Sancii, Petrus Liesa de Sancta Fe, Bernardus Royo, Arnaldus de Buinnals, Iohannes don Ferret, Iordanus Ferrero et Guillelmus de Tolosa, vicinos de Barbastro, pro se et pro omnibus vicinis Barbastri, sub pena tria mille morabetinorum Alfonsinorum bonorum boni auri rectique pensi, quod de omnibus et singulis questionibus quas dictus episcopus habet vel habe-

re potest de hominibus de Barbastro laycis vel de populo stabunt arbitrio domini regis Aragone. Et promiserunt predicti homines de Barbastro, pro se et pro omnibus vicinis Barbastri, sub eadem pena, quod non turbabunt nec inquiabunt nec turbari vel inquietari permittent ipsum episcopum clericos vel homines suos, in possessione ecclesie vel ecclesiarum de Barbastro vel aliarum rerum ipsius episcopi, hominum vel clericorum suorum, et quod servabunt omnes sentencias ipsius episcopi, et quod non defendent a modo clericos Barbastrenses nec aliquos vel aliquem de ipsis clericis, nec bona eorum episcopo Oscensi, nec hominibus vel amicis ipsius episcopi qui mandato ipsius episcopi in ipsos clericos vel bona eorum vellent facere vel exercere mandatum et voluntate ipsius episcopi et quod non permittent ipsos clericos vel amicos eorum turbare vel inquietare ipsum episcopum, homines vel clericos suos, nec res episcopi, hominum vel clericorum suorum. Et fuit conductum et promissum inter partes quod predicta pena si committatur, dividatur per medium inter dominum regem et dictum episcopum, et pena soluta nichilominus teneantur predicti homines de Barbastro predictas promissiones attendere et complere. Que omnia supradicta promiserunt predicti homines de Barbastro, pro se et pro omnibus vicinis de Barbastri, se completuros et facturos bona fide. Et dederunt fideiussores et principales paccatores de predicta pena dicti homines de Barbastro, pro se et pro omnibus vicinis de Barbastro, domino regi et predicto episcopo: domnum Martinum Petri, iusticia Aragone, domnum Petrum Gomez, militem, Dominicum Toylla, Raymundum Petri, filium dompni Petri Sora, et ipsos cum eis pariter.

Et nos dompnu Martinus Petri, iusticia Aragone, domnus Petrus Gomez, Dominicus Toylla, Raymundus Petri, sub obligatione omnium bonorum nostrorum, constituimus et recognoscimus et confitemur nos esse fideiussores et principales paccatores pro predicta pena solvenda, ut superius continetur.

Promiserunt etiam predicti homines de Barbastro, pro se et pro omnibus vicinis de Barbastro, bona fide ipsi episcopo, quod nec ipsi episcopo nec clericos nec hominibus suis facient tortum.

Et predictus episcopus promisit, cum assensu Capituli sui, predicti homines de Barbastro, sub eadem pena, quod super omnibus et singulis

demandas quas ipsi homines layci de Barbastro habent vel habere possunt de predicto episcopo stabit arbitrio domini regis. Et fuit conductum et promissum inter partes quod predicta pena si committura a parte episcopi, dividatur similiter per medium inter dominum regem et homines de Barbastro, et pena soluta nichilominus teneatur dictus episcopus predictas promissiones attendere et complere in omnibus et per omnia bona fide. Et dedit fideiussores et principales paccatores de predicta pena dictum episcopum domino regi et ipsis hominibus de Barbastro: domnum Martinum Petri, iusticia Aragone, domnum Petrum Gomez, militem, Dominicum Toylla, Raymundum Petri, filium domni Petri Sora, et ipsum episcopum cum eis pariter.

Et nos domnus Martinus Petri, iusticia Aragone, domnus Petrus Gomez, Dominicus Toylla et Raymudus Petri, sub obligatione omnium bonorum nostrorum, constituimus et recognoscimus et confitemur nos esse fideiussores et principales paccatores de dicta pena solvenda, ut superius continetur.

Item promissit eis quod non faciet eis tortum nec occupabit nec faciet occupari possessiones patrimoniales clericorum de Barbastro vel emptas ab ipsis clericis ni in iudicio precedente, ita quod id quod debant iudicari per iudicem secularem iudicetur per iudicium seculare, et id quod debet iudicari per ecclesiasticum iudicem iudicetur per iudicium ecclesiasticum; et in predicto iudicio patrimonialium, predictarum possessionum dictorum clericorum et emptarum ab eisdem possint amici et consanguinei sui ipsos iuvare in forma iudicii.

Huius rei testes sunt: domnus Rodricus de Liçana, domnus Eximinius de Focibus, domnus Bernardus Marquesii, iusticia Oscensis, domnus Guillelmus Guymoni, domnus Petrus Sota et domnus Stephanus d'Elfaliu, cives Oscenses, et Iohannes de Bieray, sacerdos, et Michaelis de Casvis, manente in Albarola, et domnus Raymundus d'Elson, miles, et domnus Dominicus Cesarauguste, iusticia de Barbastro.

Actum fuit hoc mense febroarii, X.^o diebus remansis, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a VIII.^a.

Mandato et voluntate omnium predictorum, ego Arnaldus Duhet, scriptor publicus Osce, hanc cartam scripsi et hoc signum feci.

650

[1252], marzo, 5

El notario Arnaldo Duhet lee a los vecinos de Barbastro el acuerdo entre el obispo Vidal y los clérigos barbastrenses.

B. *Libro de la cadena*, n.º 310, p. 217.

C. *Libro de la cadena*, n.º 676, p. 353.

[M]anifestum sit omnibus presentibus et futuris quod III.º nonas marcii, sub era M.ª CC.ª LXXX.ª VIII.ª, ego Arnaldus Duhet, subscriptus notarius, legi in pleno concilio Barbastrensi instrumentum per manum meam factum, inter dominum V., Dei gratia episcopum Oscensem, ex una parte, et Petrum de Liesa, militum, Iohannem Ros, Petrum Iohannis Sancii, Petrum Liesa de Sancta Fide, Bernardum Royo, Arnaldum de Bunnals, Iohannem don Ferret, Iordanum Ferrero et Guillelmum de Tolosa, vicini de Barbastro, pro se et pro omnibus vicinis Barbastri, ex altera, cuius tenor talis est:

[Vid. documento n.º 649].

Lecto autem instrumento predicto, presente et audiente toto concilio Barbastrensi, consensit totum consilium et concessit predictum instrumentum et obligavit se ad omnia in eo contenta, secundum tenorem ipsius instrumenti.

Et huius rei testes fuerunt: Iohannes de Bieray, sacerdos, et Michael de Casvis, manens in Albarola, et domnus Raymundus d'Elson, miles, et domnus Dominicus Cesarauguste, iusticia de Barbastro, quos etiam posui in serie instrumenti predicti serio enim et scienter dimiseram spacium ante eram et diem in predicto instrumento ubi ponerem testes qui fierent cum legeretur en concedetur ipsum instrumentum a concilio antedicto.

Ego Arnaldus Duhet predictus hanc cartam scripsi et hoc signum feci.

651

1252, abril, 9. [Valencia]

Trasunto de la donación efectuada en 1238 por el rey don Jaime en favor del obispo Vidal de Canellas.

A. 2-191.

Hoc est translatum fideliter sumptum, V.^o idus aprilis, anno Incarnationis Christi M.^o CC.^o L.^o secundo, a quadam carta regia sigillata sigillo domini regis, que sic se habet:

(Vid. documento n.º 377).

Sig[†]num Guillelmi de Iacca, publici notarii Valencie, testis. Sig[†]num Arnaldi Astruch, notarii publici Valencie, testis.

Guillelmus Gaucerandi, publicus notarius Valencie, † hoc fideliter translatum die et anno ut un prima linea.

652

1252, abril, 17

Guillén Brun, sacristán, reconoce haber recibido de don García, arcediano de Laurés, ochocientos diez sueldos jaqueses de los novecientos sesenta que se le debían a él y a su hermano Juan.

A. Extravagantes, n.º 49.

Manifesta cosa sia a totz ommes que *io* Guillem Brun, segrestan, recebo de vos don Garcia, arci[a]gne de Laures, DCCC et X soldos de lacches dels DCCCCLX soldos de lacches los quals a mi e a don luhan, segrestan, mo ierman, dar deviatz con carta per lo vispe hon fu ben pagat lo dia que est albara fo feyt hon solto a vos e quitio assi que io ni null omme per mi ni per mo ierman no ayam a vos poder de demandar con carta ni sens de carta los avanditz DCCC e X solidos.

Son d'açò testimonias: don Arnalt de Corbaran e Gili d'Oloron.

Feyt es açò XV.º kalendas madii, era M.^a CC.^a LXXXX.^a.

Pontz Borrell est albara scrivo et est seg[†]nal hy fe.

653

1252, abril, 20

Donación de Domingo de Portaspaña, arcipreste de Barbastro, para el sostenimiento de un capellán en la iglesia de San Miguel Arcángel.

B. *Libro de la cadena*, n.º 404, p. 213.

C. *Libro de la cadena*, n.º 705, p. 369.

[A]d noticiam cunctorum presentium et futurorum patesiat quod ego Dominicus de Porta Spana, Barbastrensis archipresbiter, non coactus nec in aliquo sive ab aliquo circumventus si bono animo et gratuita voluntate ad honorem Dei genitricis eiusdem et ecclesie Beatissimi Michaelis archangeli de vico scilicet qui dicitur Sancti Michaelis, in cuius nomine ipsa ecclesia est ibi sita et hedificata, et etiam propter remissionem peccatorum meorum parentum atque avorum et omnium fidelium defunctorum, cum hoc presenti instrumento perpetuo valituro, per me ac omnes meos, dono, assigno et in presenti delibero in perpetuum ad opus provisionis victus et vestitus, scilicet unius cappellani qui missas et alia divina officia cotidie in eadem ecclesia celebret, duas vineas in termino Barbastri vinneto qui publice dicitur Berraonis. Quarum prima affrontatur ab una parte in vinea quondam Dominici Sancii; ab alia in vinea abbatisse Sancte Crucis; et ex altera in via publica. Secunda vinea diffinitur ab una parte in vinea Hospitalis Sancti Iohannis; ab alia, vinea Iohannis dompni Ferroti, carnificis; et ex tertia, via publica. Et aliam vineam in vinneto Alcanneri, que affrontatur ab una parte in vinea Dominici Toylla; ab alia in vinea Petri de Liesa, militis; et ex tertia in via publica. Item dono et delibero in presenti, post obitum Calbete de Allue, ad opus prefate provisionis, quasdam tendas in vico Sancti Michaelis, qui limitantur ab una parte in domibus abbatisse Sancte Crucis prefate, et ab omnibus aliis partibus in viis publicis. Et quatuor solidos tributi super quasdam tendas quas tenet lunez, hebreu, in vico Sancti Michaelis, que dividuntur ab una parte casiis Michaelis de Cavallera, ab alia casis Petri Remuyllon, et ex tertia via publica. Et sex solidos tributi in quibusdam tendis quas tenet Petrus de Sasa, que affrontatur duabus partibus in domibus dompni Martini Petri, iusticie Aragonis, et ab aliis duabus partibus in viis publicis. Et X.^{cem} solidos tributi super domos Petri de Almanara, que sunt prope cimiterium hebreorum; affrontatur duabus partibus in viis publicis, et ab aliis duabus in ferragenalis meis. Item dono memorate provisioni quasdam tendas coram ecclesia Barbastri Sancte Marie Maioris, que affrontant duabus partibus in domibus meis et ab aliis duabus in domibus Dominici, abbatis de Laloza et in via publica. Et unam casam sub forno Anfonsi de Castro Novo, que affrontatur ab una parte in muro, ab alia in casa Petri de Fornelis, abbatis de Oz, et ex tertia in via publica.

Et XVII.^{em} solidos tributi super tendas illas quas tenet Abraym Sarralerus, scilicet in introitu fori que affrontantur duabus partibus in viis publicis et ex tercia in mezquita sarraçenorum. Et unum ferragenallum qui fuit Sancii de Castro; affrontat ab una parte in ferraginallo meo, ab alia in ferraginallo quondam Andree de Loarre, et ex tercia in via publica. Et lectum meum in que iaceo, ad opus predicti cappellani; et alium lectum ad opus unius scholaris. Item dono etiam, provisioni predicti cappellani, tres cupas rubri unamquamque earum tenentem septem metros, videlicet meliores cellarii mei; et unum barrile tenens tres metros et ducentos in denariis Mimorum laccensium bone monete pro neccessariis (?) supradicte ecclesie scilicet pro cooperimento eiusdem ecclesie et reparatione librorum; et etiam libros omnes illos quos habeo, videlicet Santorale, Dominicale, Epistolarium atque Consuetudines ecclesie et unum Psalterium et specialiter illum Missalem quod tenet Iohannes de Crespan, dando et persolvendo tamen ei triginta solidos. Item dono adhuc ad opus predictae provisionis, duas ollas et unum mortarium cum sua manu quod habeo hodie. Et unum pulmacium pulme et unam pulmaciam palce et duo linteamina lini et duo capitalia plume; et illam cathedram que est in coquina et de tribus archiis quas habeo scilicet unam earum meliorem. Hec autem omnia predicta et singula dono et in presenti delibero prelibate provisioni predicti cappellani, quia dictus cappellanus volo, concedo et affirmo. Precipio quod sit de gerne meo. Et si forte quod absit quod non esset talis clericus de gerne meo, qui dictam cappellaniam decantaret volo quod parentes mei propinquoiores assensu et voluntate clericorum Barbastri Sancte Marie Maioris habeant plenam facultatem sive licentiam alium eligendi cappellani. Et si dicta ecclesia Sancti Michaelis non venerit ad operis perfectione, volo et mando quod ille capellanus semper decantet et celebret in ecclesia maiori Sancte Marie, ut superius est dictum. Hoc autem non est omittendum quod si de cetero Calbeta de Allue autem Iacobus, eius filius, acquireret tendas illas quas superius dedi provisioni predicti capellani, quod domus mee maiores libere et absolute revertantur prelibate provisioni possidendo et habendo eas semper iure hereditario, ut melius potest dici. Hec autem omnia supradicta et singula dimitto sub speciali enparancia, custodia et protectione nobilis dompni M. Petri, iusticie Aragonis, et omnis concilii Barbastri presentis et

futuri, scilicet tam cleri quam populi, deprecando eos omnes et singulos quod ipsi amore Dei et absolutione predictorum eorum predicta omnia faciant attendere et complere attendi et compleri facere, sicut superius a me est dictum et notatum. Et ut hec omnia supradicta omni tempore firmiter et securius habeantur et teneantur inde, dono vobis iamdictis et vestris fideiussores simul et unumquemque que in solidum, videlicet salvetatis et securitatis predicte donationis omnis et singule ex omnibus hominibus et feminabus, per bonum forum Aragonis: Dominicum de Cesaraugusta, Barbastri iusticiam, et Dominicum de Porta Spana, consobrinum meum. Quam fidanciam nos ambo, iamdicti fideiussores, libenter facimus et concedimus sub modo predicto.

Signum mei D. de Porta Spana, predicti archipresbiteri, qui hanc cartam laudo et aprobo.

Huius donationis testes sunt visores et auditores: Michael de Mazaroso et Iohannes de Costean et Petrus dompne Ferrarie.

Actum est hoc XII.º kalendas madii, era M.^a CC.^a nonagesima.

Ego Iohannes de Castro, publicus notarius Barbastri, precibus et mandato Domini de Carcassona, qui notum huius carte acceperat, hanc cartam scripsi et signum meum apposui et eam per alphabetum divisi.

Item dimitto et dono dicte provisioni quasdam tendas cum sua camera ultra rivum de Arenis et omnes redditus eorum. Affrontatur in domibus Mathei Fastarii et in currali mei dicti D. et in via. Et duas vineas in Castro Novo, que fuerunt Eximini de don Castiello; una affrontatur in vinea Bianvenist, ebrei, et in vinea B., generi Martini Sacarrue in via; et alia affrontatur in vinea de Sacarrue et in vinea filiorum d'Anao Sancte Fidis et in via publica.

654

1252, abril, 26

El prepósito Arnaldo de Lac concede a Juan de Arguis y a su mujer, Guillerma, una viña, junto con un huerto, y una landa yerma por un tributo anual de veinte sueldos jaqueses.

A. 4-618. Carta partida por ABC. Documento borroso.

Pateat universis quod ego Arnaldus de Lacu, Oscensis prepositus, cum asensu et voluntate dompni Alfonssi de Orna, Oscensis sacriste, tenens locum domni V., Dei gratia Oscensis episcopi, et P. Petri, prioris, tociusque eiusdem ecclesie Capituli, dono et concedo ad tributum vobis Iohanni de Arguis et uxori vestre Guillelme et uni filii vel filie vestre tantum quem vel quam assignare volueritis, unam vineam simul et ortum Claustris Osce in termino de illa Mesa, et unam landam heremam in termino de Exara, que afrontat in vinea Dominici, carnificis, et in vinea Ospitalis et in vinea ecclesie Sancti Saturnini et in vinea filiorum de Abdella, sarrazeno, in diversis partibus. Et predicta vinea de illa Mesa afrontat in ryvo et in orto Egidii Guasqui et in campis [...] Bernardi de Boncaval, ita quidem quod de cetero habeatis, possideatis et explectetis predictas vineam et landam integre et pacifice laboretis [...] defendatis illo ryvo illa vinea de la Mesa [...] posse vestro et detis inde mihi predicto A. de Lacu, prepositus et successoribus meis tributum pro predictis vineis XX solidos laccensis bone monete annis singulis in festo Omnium Sanctorum diebus omnibus vite vestre integre et in pace. Post dies autem vestros de vobis tribus personis nominatis supradicte vinee simul et ortus cum omni (?) melioramento et plantacione in eis facto reddatur integre et revertatur domui Oscensi Prepositure absque honore debitorum sicut fieri consuevi omnino libere et in pace.

Et nos predicti Iohannis et uxor mea Guillelma, per nos et per illam terciam personam que non dum est assignata, cum gratiarum actione recipimus a vobis A. de Lac, prepositus, cum asensu prioris et Capituli supradictos, dictas vineas ad tributum cum condicionibus antedictis.

Sunt testes huius rei: Garsias Petri de Nabal et Pardus de Luna, barbitor, cives Oscenses.

Ego A. de Orna, predictus sacrista tenens locum domini Oscensis episcopi, subscribo †. Ego P. Petri, prior Oscensis, pro me et pro toto Capitulo subscribo †. Ego A. de lacu, Oscensis prepositus, subscribo †.

Actum est hoc VI.º kalendas madii.

Ego Martinus Guasqui, Oscensis notarius, mandato predictorum et asensu, in Capitulo Oscensi hec scripsi sig†numque meum apposui, era M.ª CC.ª LXXX.ª.

1252, abril

El preósito Arnaldo de Lac nombra al sacerdote Pedro de Nisano vicario perpetuo de la iglesia de San Andrés de Anzano.

A. 7-122. Roto por la mitad.

Noverint universsi quod ego dompnus Arnaldus de Lacu, prepositus Oscensis, constituo vos Petrum de Nisano, sacerdotem, vicarium perpetuum in ecclesia Sancti Andree de Ançano, in qua continuam residenciam faciatis, preter quam in casibus a iure concessis predicte ecclesie sicut decet vicarium fideliter serviendo. Et dono vobis et assigno in eadem ecclesia, ratione vicarie vestre, omnes oblationes, defunctiones et obvenciones denariorum, panis et candelarum et decimas omnes vini ipsius ville, et agnorum, animalium et leguminum, casei et lane, lini et cannabi, et fructus omnes et exitus hereditatis ipsius ecclesie. Ita quod vos laboretis vel excoli faciatis ipsam hereditatem et explectetis eam integre et recipiatis et habeatis ex ea omnes fructus et exitus continue simul cum predictis aliis rebus superius asignatis, vobis et nominatis integre et pacifice annuatim, ratione et nomine vicarie ecclesie supradicte. Item dono et asigno vobis ibidem III.^a kaficia mesticii ad opus scholaris ipsius ecclesie, qui continue deserviat eidem ecclesie fideliter, prout fieri consuevit annuatim quocienscumque michi A. de Lacu preposito supradicto et sucessoribus meis, ratione Oscensis ecclesie, LX kaficie cibarie, medietatem tritici et medietatem ordei annuatim, eiusdem loci mesure. Et vos predictus Petrus dabitis mihi et sucessoribus meis unam cenam semel in anno et providebitis nobis cum VII.^{em} equitaturis et hominibus quos nobiscum competenter ibidem ad eandem cenam nobiscum deferremus. Item dabitis cenam episcopalem domino episcopo Oscensi annuatim et providebitis ei cum hominibus et equitaturis suis competenter, secundum quod fuerit utile et conveniens illa die et sicut fieri consuevit.

Et ego Petrus de Nisano, sacerdos prenommatu, cum gratiarum actionibus recibo a vobis domno A. de Lacu, preposito memorato, predictam hereditatem et decimas et oblaciones seu obvenciones et fructus supra-

dictos, ratione vicarie, secundum quod superius continetur. Et dono vobis fidancia securitatis de predictis LX kaficia cibarie qui vobis et successoribus vestris illa kaficia solvi faciat et haberi in mensse augusti annuatim et convenientias omnes teneri iamdictas et in omnibus observari, ut superius est expressum: Eximinum de Luna, vicinum et habitante in Ançano, et meipsum cum eo pariter et utrumque pro toto. Et ego, predictus Eximinus de Luna, concedo me fideiussorem esse vobis predicto A. de Lac, preposito, et successoribus vestris utilem et fidelem de predicta cibaria et de omnibus convenienciis tenendis vobis et observandis et facere in omnibus observari fideliter, ut superius continetur.

Sunt testes huius rei: Andreas Grimon et Pardus, barbitonsor, et Ferrarius de Nisano, bayulus prepositi seppedicti, cives Oscenses.

Actum est hoc mensse aprilis, sub era M.^a CC.^a XC.^a.

Martinus Guasqui, Oscensis notarius, de mandato dompni A. de Lacu, prepositi, et liorum predictorum hec scripsit sigt numque hoc fecit.

656

1252, mayo, 27

El preposito Arnaldo de Lac concede a Pedro de Luna y a otros pobladores un campo de la catedral, para que lo pueblen y lo edifiquen, con un tributo de diez áureos alfonsinos.

A. 4-824. Carta partida por ABC.

Pateat universis quod nos dompnus Arnaldus de Lacu, Oscensis prepositus, cum asenssu et voluntate venerabilis patris V., Dei gratia Oscensis episcopi, P. Petri, prioris, tocuisque Oscensis ecclesie Capituli, damus et concedimus ad tributum et ad populandum, pro X aureis Alfonsinis, vobis Petro de Luna, et Dominico de Ordonna, ortolano, Iohanni de Loarre, et Dominico de Larres, Sancio de Fontibus, Bartolomeo Corredor, Dominico de Latre, Iohanni de Albero, Ennecho de Leres et Sancio del Poyo, unum campum Claustri Osce qui fuit dompni Eximini de Artosella, ad ferriale domini regis. Qui afrontat in via publica, et in muro civitatis Oscensis et ferriale seu populatione domini regis, et in orto Petri Bonanati, et in orto

Egidii de lacca in diversis partibus. Ita quidem quod de cetero habeatis et possideatis dictum campum et locum illum ad tributum X aureorum, vos et vestri successores, et dividatis ipsum inter vos ad quinones comuniter secundum quod fuerit divisum et assignatum ad populandum, et populetis et faciatis ibi domos et edificia unusquisque vestram pro parte sua. Ita quod sint facte domus ab isto proximo festo Sancti Michaelis mensis septembris usque in unum annum continue completum. Ita quod sit nobis ibi salvum tributum supradictum omni tempore et quod habeatis et possideatis ex tunc et nunc unusquisque vestrum, specialiter partem suam et quinones, secundum quod inter vos divisum fuerit et assignatum, ad propriam hereditatem, salvam, securam, perpetuam et quietam, vos et filii et generatio vestra in perpetuum, cum introitibus suis et exitibus, cum aquis et iuribus seu pertinentiis suis integre, pacifice et secure; et quod detis nobis, preposito supradicto, et nostris successoribus tributum annis singulis unusquisque vestrum personaliter pro parte sua et quinon quod vos tetigerit ibidem unum morabetinum Alfonsinum bonum in auro et recti ponderis, vos et omnes successores et possessores illius loci, in mense ianuarii omni tempore integre et in pace. Verumtamen cum vos vel vestri venedere volueritis partem sive partes vestras et quinon sive domum illius loci quilibet vestrum, primum nobis et nostris successoribus de X.^o diebus antea certificetis et scire primitus faciatis. Et si voluerimus partem vestram sive domum cuiuslibet vestrum emere et nobis retinere minus quam alii V solidos habeamus; et si forte noluerimus emere partem sive partes domorum vestrorum, ut est dictum superius, vendatis deinde cuicumque volueritis, salvo semper nobis et Oscensis ecclesie tributo superius nominato.

Et nos predicti Petrus de Luna, Dominicus de Ordonna et alii populatorum consocii nostri predicti, per nos et per omnes nostros presentes et futuros, cum gratiarum actione recipimus a vobis dompno A. de Lacu, preposito, cum assensu episcopi et Capituli predictorum, dictum campum et locum ad faciendum ibi domos et populandum ad tributum, cum conditionibus antedictis.

Sunt testes huius rei: Berengarius Galdini et Martinus de Sancta Cruce, cives Oscenses.

Actum est hoc VI.º kalendas iunii, era M.ª CC.ª LXXXX.ª.

Martinus Guasqui, notarius Oscensis, mandato predictorum, in Capitulo Oscensi hec scripsit signumque suum apposuit.

657

1252, junio, 12. Siresa

Ordenación de la iglesia de San Pedro de Siresa.

A. 6-218.

B. *Libro de la cadena*, n.º 259, p. 137.

C. *Libro de la cadena*, n.º 162, p. 144.

In primo inicio quod est Deus cunctis dante principium ipsum sine principio existente subsequenter operis figur [...] firmamentum eiusdem principii carentis principio Patris, scilicet Filii et Spiritus Sancti, gratia invocata cum igitur nos Vitalis, Dei gratia Oscensis et Iaccensis episcopus, ecclesiam Sancti Petri de Ciresia in radice Piranei fundatam, nostre dyocesis, invenerimus fuisse longissimis temporibus desolatam et per collapsum tam temporalium quam spiritualium in statum lamentabilem pervenisse motis nostris visceribus super ipsa eius miserie miserabiliter duximus miserendum. Quarum ipsam quondam quasi gencium principem coronatam et multorum dominam nunc autem servitorum suorum servituri curpiter subiugatam et ignominiose tanquam omnibus subiugato tributariam ab omnibus conculcatur desideramus desiderio relevare, volentes ordinare eandem ut per ordinationem nostram a periculis et miseriis quas propter inordinationem hactenus sustinuit vel incurrit valeat respirare. Ordinamus itaque, sapientum consilio requisito, ut in eadem ecclesia semper tresdecim clerici per episcopum ordinentur, qui tam in ipsa quam in capellis eiusdem, divina horis canonicis officia celebrent incessanter. Quorum undecim in sacerdotio, unus in diachonatus, alius in subdiachonatus, sint semper ordina constituta. De quibus sex sacerdotes dyachonus et subdiachonus residenciam continuam faciant in eadem, et unus sacerdos in ecclesia de Ecyo, alius in Scavos, alius in Urdos, alius in Biesa, alius in domo fratrum continue comorentur. Quolibet eorundem in assignata sibi

ecclesia divina officia celebrante et residenciam faciente ac sacramenta ecclesiastica nomine vicarii Sancti Petri loci habitatoribus impendente. In festo autem Sancti Petri omnes conveniant in ecclesia Sancti Petri ad officium celebrandum in signum Domini reverencie et honoris unus autem eorundem ab episcopo tocius vallis de Ecyo, de Urdos et de Catareya a domo fratrum usque ad sumitatem Piranei in vicarium perpetuum affirmatur, qui ibidem curam habeat animarum et alius in sacristam. Clerici autem predicti sive portionarii a solo episcopo eligantur et quia digni sunt operarii [...] sua nec ora bobus tritulantibus sunt claudenda medietatem decime panis, vini, carniū et lane et omnium que decimantur vel decimabuntur ab augusto vallis predicte qui Foç vulgariter appellatur; et medietatem laboranciarum constitutarum infra spacium antedictum medietatem ecclesia oblationum, obventionum legatorum et molendinorum infra spacium memoratum mense ipsarum clericorum imperpetuum assignamus. Item medietatem omnium vinearum nostrarum, de linars de domo fratrum de Grossa, de Sarnes, de Enbun, de Exaverregay, de Novalla et de loco qui dicitur Castelle Siver. Et medietatem decimarum vini ad dictam ecclesiam pertinencium a loco qui Olella vulgariter appellantur usque ad sumitatem dicti Piranei eidem mense similiter assignamus. Ita tamen quod tam laboranciarum predictarum quam vinearum et molendinorum medietatem teneantur mitere in expensis bestiarum seminum et omnium aliorum clerici memorati. Et tam episcopus quam ipsi teneantur sibi admunice dictas laborancias et vineas competenter colere. Ita quod episcopo volente culturam predictam facere sufficienter, ipsi clerici eam sufficienter facere teneantur et [...] clericis volentibus sufficienter culturam facere antedictam episcopus eam sufficienter facere teneatur. Et semper episcopus et clerici pro indiviso possiderant omnia prelibata auctoritate maioriore correctione, iurisdictione et dominio domino episcopo et suis successoribus in omnibus et per omnia semper salvis ortus autem per medium excolatur. Et episcopus ponat tam in seminibus quam in aliis expensis ipsius orti et ortolani medietatem, et clerici aliam medietatem; et omnis fructus illius orti, inter episcopum et clericos memoratos per medium dividantur. De pomata autem que fiet de orto vel de aliis pomeriis medietatem sicut de vino nobis et nostris successoribus retinemus mensa autem cleri-

corum ipsi episcopo de lignis teneatur, quamdiu presens fuerit providere usus autem pascuarum et vetatum Sancti Petri tam episcopo quam mense promiscue pertineat clericorum. Palea autem laboranciarum per medium ut alia dividatur, collectiones autem reddituum predictorum et expensas laboranciarum et vinearum predictae ab uno baiulo episcopi et alio predictorum clericorum comuniter semper fiant et collectionibus factis fiat diviso cuiuslibet fructus tempore congruenti, set de mensa clericorum predictorum episcopus semper tam in presencia quam in ausencia quatuor percipiat porciones quas possit sibi, si voluerit, retinere vel alii vel aliis clericis sive laycis assignare totaliter vel pro parte. Et ita quod pro istis quatuor portionibus episcopus vel illo quibus eas assignaverit nomine vestiarum nichil percipiant, set tamen de cibo et potu percipiant pro qualibet dictarum quatuor portionum quantum percipiet unus de clericis memoratis. Et ultra hoc, quocienscumque episcopus presens fuerit de mensa clericorum de pane et vino tamen quolibet die duas percipiat portiones. Item familie domini episcopi que fuerit necessaria laborantiis antedictis sicut familie clericorum de carnibus, coquinis et companaticis et baiulo episcopi, si in ecclesia non habuerit portionem quando presens fuerit, sicut uni de clericis similiter de carnibus, coquina companatico semper provideant clerici memorati. Vicarius autem predictus cinquentum et denarius pecuniarum habeat totaliter et ultra XX solidos quos de mensa recipiat clericorum; mensa autem clericorum uni, duobus, tribus vel quatuor comitat episcopus de clericis memoratis. Quorum quilibet caveat pro fideiussore idoneo quod ipsam mensam conservet indemnem et eam sine obligatione teneat et faciat servicium autem est tale quod fiat de kaficio Corserio quod kaficio lacce pro tertia parte dinoscitur minor esse LX.^a panes, quorum quilibet portionarius recipiat die qualibet unum tamen. Teneantur autem portionarii recipere oblationes pulcras quantum suffecerint, ita tamen quod tantum pondus eis detur de oblationibus antedictis quantum ponderarent panes loco quorum oblationes huius modi conferentur, vinum autem ad talem mensuram detur cuilibet eorundem quod in anno quilibet portionarius ad mensuram Osce recipiat tres metretas non de solo musto set de vino, in cuius confectione tertia pars sit posita de mallolo a festo autem Sancte Crucis madii usque ad festum Sancti Michaelis diebus domi-

nicis martis et iouis detur decem portionariis unus agnus et quocienscumque dabuntur agni detur inter omnes de carnibus, salsis portinis una libra qualibet die qua carnes agnine et pulmentaria condiantur; a festo autem Sancti Michaelis usque ad festum Sancti Andree sexdecim portionariis singulis predictis diebus unus aries tribuatur, pellibus semper tam agnorum quam arietum ad opus pelliciarum et palliorum clericis in ecclesia Sancti Petri continue servientibus reservatis, minucie autem arietum et agnorum familie conserventur; a festo autem Sancti Andree usque ad festum Sancte Crucis madii singulis predictis diebus de carnibus salsis detur sex portionariis una libra; et si die lune vel die mercurii festum caparum contigerit evenire, carnes sicut eiusdem septimane die dominica ministrentur; festivitatem autem caparum sunt hee: Sancti Iohannis Evangeliste, et Ignocentium, Sancti Pauli, Sancti Vincencii, Sancte Agathe, Sancte Mathie, Kathedre Sancti Petri, martis post Pascha, Sancti Marchi, Sanctorum Philipi et Iacobi, Sancte Crucis, martis post Pentecostes, Sancti Barnabe, Sancti Pauli translationis, Sancti Benedicti, Sancte Marie Magdalene, Sancti Laurentii, Transfigurationis, Sancti Bartholomei, Sancti Mathei, Sancti Luche Symonis et Iude ac Sancti Martini Beatissimi confessoris. Die autem sabbati non aliter dentur carnes nisi in eo evenerit festum duplex festa autem duplicia sunt hec: Nativitatis Domini, Sancti Stephani, Circuncisionis, Apparicionis, Purificacionis Beate Marie, Sancte Eulalie Barchinone, que ab infancia nos nutrit, Resurrectionis Domini et sequentis diei atque octave dominice consequentis Ascensiones, Pentecostes et sequentis diei Sancte Trinitatis, Sancti Iohannis Babtiste, Sancti Petri, vincola Sancti Petri, Assumptionis et Nativitatis Beate Marie, Exaltationis Sancte Crucis, Sancti Michaelis, Omnium Sanctorum, Sancti Andree, in cuius memoria altare in eadem ecclesia esse constat. Et est sciendum quod in aliquo festo duplici quantumcumque excellenti non plus quam in die dominica simplici est ex debito ministrandum nisi in diebus Nativitatis Domini, Resurrectionis, Pentecostes ac Carniprivii Adventus et Quadragesime, in quibus debent dari tam de arietinis quam de carnibus porcinis salsis dictis portionariis integre portiones. Diebus autem lune, mercurii et sabbati detur de caseo sexdecim portionariis una libra. Die vero veneris una libra casei vel due libre olei ministrentur. Diebus autem quibus parmaria vel

aniversaria comedentur portiones mense et eius administrantibus relinquuntur. Ita tamen quod in cena dent eis qui in domo Sancti Petri cenaverint de pane et vino medias portiones; portionarius autem qui in domo fratrum erit ab episcopo constitutus semper ab ipso episcopo procuretur; tamen cum erit presens in ecclesia vel in domo Sancti Petri de Ciresia recipiat sicut alii portionem, panni autem qui in ecclesia vel aliis ecclesiis in dictis vallibus constitutis obvenerint Sancti Petri clericorum camere et usui conserventur. Quorum custodia pertineat ad sacristam, ita quod nullo casu extrahantur panni huiusmodi extra domum quibus utantur episcopus et eius familia cum presentes fuerit quantum fuerit eis opus cum autem aliquem de porcionariis contigerit infirmari tali infirmitate quod mitero speciali indignat servitore ipsi servitori singulis diebus media portio tribuatur. Tamen si duobus vel tribus infirmis vel pluribus unus servitor comode valeat deservire unum servitorem habeant et non plures. Statuimus enim quod omnes servitores comedant in comuni et clerici iaceant in dormitorio et non extra. Infirmi autem in infirmitario semper iaceant. Nisi talis esset infirmitas quod necessario esset licencia iacendi extra infirmitarium concedendo. Nulli enim sano vel infirmo volumus nisi in hoc [...] extra domum dari modo aliquo portionem nisi esset de illis quatuor quos episcopus potest ponere preter numerum clericorum. Illos enim statuimus recipere portionem in domo et extra domum in presencia et in absentia, secundum quod episcopus duxerit inungendum. Helemosinam autem det dominus episcopus uni de predictis clericis vel de aliis quatuor portionariis antedictis qui sit in sacris ordinibus constitutus. Qui helemosinarius semper ad minus ibi teneat pro extraneis quinque lectos et recipiat ibi pauperes et peregrinos prout vires reddituum poterunt sustinere, salvo sibi emolumento condescenti pro officio honore et labore. Et de hospitibus domum Sancti Petri venientibus cum tot venerint, quod mense clericorum viderantur merito honerosi illam partem helemosinarius recipere teneatur quam moderabitur [...] is cui episcopus moderandi super hoc dederit potestatem. Ecclesias autem d'Ecyo, d'Escavos, de Urdos et de Byesa ipsi clerici suis expensis faciant deserviri in singulis, scilicet singulis sacerdotibus singulis scolaribus providendo. Cetera autem omnia que sunt extra dictum angustum sive foçem, ad opus episcopi imperpetuum retinemus, exceptis tributis

olei que omnia clericis assignamus et tributis Sancte Eufemie, Sancti Saturnini et de Urdos, que tributa ipsis clericis assignamus. Ita tamen quod si episcopus erit presens quando solventur vel comedentur predicta tributa ipse medietatem et aliam medietatem habeant clerici memorati. Statuimus tamen quod pro ecclesia et villa de Exaverre Martç et ecclesia et villa de Orçasso et pro ecclesia de Verdun et decima hereditatis domini regis eiusdem loci et pro decima hereditatis domini regis de Bagon et de Astorit et pro hereditatibus de Bynies, de Varalavila, de Novalla, de Villa Nova de Aragona, villa de Baylo, de Linars ac de Exavere Gay et pro villa de Sarnes et pro ecclesiis d'Enbun, de Grossa, de Berbuas, de domo fratrum de Orsa et de castel Siverr que omnia ad ecclesiam Sancti Petri de Ciresa recognoscimus pertinere episcopus semper singulis annis in ornamentis det XL solidos laccenses et duos cercos unumquemque de quinque libris in festo Sancti Petri, det altari et ecclesie memorate tres libras piperis esvi ac unam metretam vini potui clericorum ad honorem Dei et Sancti Petri et ad conservandam memoriam quantum semper episcopus teneatur ipsi ecclesie. Item si episcopus voluerit ponere toto porcicos quot clerici habuerint memorati, possit illud facere ac ipsos porcicos clerici recipere teneantur et vivant cum porcis eorum et omnes porci sint comunes, ita quod medietatem recipiat episcopus de porcis et clerici aliam medietatem. Tamen si expense fiant in porcis de furfure quod ematur extra domum vel alio pastu episcopus medietatem expensarum ipsarum facere teneatur furfur enim et alius pastus que in domo fuerit nichil costet episcopo. Tamen in expensis porcarii panis, vini et soldate medietatem episcopus ponere teneatur, ita quod tam porci clericorum quam episcopi episcopo et clericis postea sint comunes medietatem eorundem ipsis clericis et alia medietate episcopo pertinente et idem de ovibus, vaccis et aliis animalibus observetur.

Et nos Dominicus de Grossa, Blascus, sacrista, Alamandus, Egidius Galle, Ennechus de Biessa, Fortunius de Biessa, Iohannes, Blascus de Urdos, Gaston, Sancius Blasch et Petrus de Urduas, clerici memorati, refferentes Deo et vobis domne V., episcope, gratias copiosas, spontanea et ultronea voluntate, non coacti non compulsi immo letantibus animis repleti gaudio magno valde predictam ordinationem recipimus et ad omnia et singula antedicta complenda, atendenda et observanda, nos et successores nostri

imperpetuum obligamus. Et ut omnia et singula compleamus, atendamus et observemus, atendendi, complendi et observati pro iuribus faciamus nec in aliquo contraveniamus vel contraveniri faciamus vel paciamur tactis Sacrosanctis Evangeliiis iurantes facimus corporaliter sacramentum.

Actum est hoc pridie idus iunii, in porticu Sancti Petri de Ciresia, presentibus et adhibitis testibus M., laccensi priore, Garciton, abbate de Aravos, vallis de Anso, et Navarro Fuert, de Ecyo, anno Domini M.º CC.º L.º secundo.

Ego Vitalis, Oscensis et laccensis episcopus, subscribo.

Ego Dominicus de Grossa, subscribo. Ego Alaman, sacerdos, subscribo. Ego Gaston, sacerdos, subscribo. Ego Ennecus de Biesa subscribo. Ego Fortunius de Biesa subscribo. Ego Iohannes, sacerdos, subscribo. Ego Blascho de Orduas subscribo. Ego Egidius Galle subscribo. Ego Sancius Blasch subscribo per manum Petri Scrivam, laccensis notarius. Ego Blasius, sacrista, subscribo.

Petrus Scrivan, publicus laccensis notarius, de mandato V., Dei gratia Oscensis et laccensis episcopi, et predictorum clericorum hanc cartam scripsi et per litteras divisi anno, loco et die prefixis et hoc sigtnum feci.

658

1252, julio, 5

Pedro Jiménez de Artasona y su mujer, Inés, venden a don Ramón de Labarta y a su mujer, Jordana, tres campos en Yéqueda por doscientos sueldos jaqueses.

A. 2-611. Carta partida por ABC.

Noverint universi quod hec est carta vendicionis quam facio ego Petrus Ximini d'Artasona et ego Agnes, uxor eius, vobis dompno Raymundo de Labarda et uxor vestre dompne lordane. Placuit nobis, bono corde et gratissima voluntate, in presencia bonorum hominum absque ullo conquerenti, vendimus vobis tres nostros campos quos nos habemus in Echeda. Primus campus est in termino de illa Laguna et afrontat in campo de vo-

bis emptoribus et in viro publico. Secundus campus est in termino de campo d'Alchedra, et affrontat in campo de vobis emptoribus et in camino. Tercius campus est in termino de illa Fonte et afrontat in campo de vobis emptoribus et in campo de abbacia. Sicut iste predicte afrontationes de predictis campis continent et circundant ab utraque parte, sic vendimus vobis illos totos ab entegros, cum ingressibus et eorum egressibus, cum aquis et omnibus suis directis et pertinenciis, sicut melius et utilius ad vendicionem dici vel intelligi poterit vestro salvamento et vestrorum, per precium placabile quod bene placuit inter nos et vos, scilicet per CC solidos laccensium denariorum, monete bone et firme, quos in presenti a vobis accepimus ad voluntatem nostram a quibus fuimus bene paccati die qua ista carta scripta fuit. Unde volumus et concedimus quod de cetero habeatis, teneatis atque possideatis campos predictos totos franchos, liberos et quietos, salvos et securos, ad propriam vestram hereditatem ad dandum, vendendum, inpignorandum ad alienandum sive comutandum ad faciendum in eis et ex eis quicquid facere volueritis vos et filii vestri et filie et omnis generatio et posteritas vestra per secula cuncta. Ut hec presens vendicio maiorem obtineat firmitatem, donamus vobis fidancias salvitatis qui, secundum consuetudinem et forum Osce, predictam vendicionem de predictis campis firmum faciat esse atque stabile in perpetuum, sicut superius continetur: Simonem de Zacharias, sacerdotem qui stat in Osca, et nos simul et quisque nostrum per toto.

Sunt ex hoc testes: Raymundus de Montpesller et Petrus Raymundi et eius filius, çapatarii Osce.

Actum est hoc mense iulii, V.^e die intrati, sub era M.^a CC.^a LXXX.^a.

Aliala pacata constitit XII denarios laccensium.

Petrus Bernardi scripsit et hoc signum fecit.

659

[1252], septiembre

El prepósito de la catedral de Huesca concede a Domingo de la Medianilla y a su mujer, Sancha, habitantes de Labata, un molino con su campo en dicho lugar por un tributo anual de cuatro cahíces de trigo y cinco de ordio.

B. *Libro de la cadena*, n.º 881, p. 459.

[P]ateat universis quod ego G. Petri (*sic*), Oscensis prepositus, cum assensu dompni A. de Orna, Oscensis sacriste et vicarii tenentis locum domni Vitalis, Oscensis episcopi, P. Petri, prioris, tociusque Oscensis ecclesie Capitulo, dono et concedo ad tributum vobis, Dominico de la Medianella, et uxori vestre Sancie, habitantibus in Lavata, et filiis vestris et generationi vestre perpetuo, unum molendinum Claustri Osce quod est in Lavata, cum suo campo et aliaziras et cum omnibus pertinenciis, aquis et iuribus suis et pertinenciis integre. Qui campus est in termino de Vinero, ad illas passaderas, qui affrontat in via publica et in campo Hospitalis et in vinea Iohannis, filii Petri Mavilia in diversis partibus. Ita quod habeatis deinde, possideatis et explectetis dictum molendinum et campum cum omnibus iuribus et pertinenciis suis, et quod detis inde mihi predicto preposito et succesoribus meis, ratione Claustri Oscensis, tributum annis singulis in festo Sancti Michaelis, VIII cibarie, videlicet IIII.^{or} tritici et V.^e ordei intus in Lavata, omni tempore integre et in pace; et predictum tributum faciendo, ut dictum est superius, habeatis et possideatis et explectetis predictum molendinum ad hereditatem, vos et vestri nunc et semper, ad dandum, vendendum, donandum, alienandum, salvo nobis tributo superius nominato. Tamen cum vendere volueritis vos vel vestri dictum molendinum, primum nobis a X.^o diebus antea certificetis. Et si voluerimus illud emere minus quam alii X solidos habeamus; et si noluerimus illud emere vendatis deinde cui volueritis, exceptis militibus et personis religiosis, et salvo nobis tributo semper predicto.

Et ego predictus Dominicus et uxor mea, cum gratiarum actione recipimus a vobis predicto G. Petri preposito, molendinum ad tributum, cum conditionibus antedictis, per nos et omnem generationem nostram, ut est dictum superius.

Sunt testes huius rei: Ennecho Mathei et Petrus Amargos et Guillelmus Portarius, cives Oscenses.

Actum est hoc mense septembris, era M.^a CC.^a LXXX.^a VI.^a (*sic*).

Ego A. de Orna, sacrista et vicarius Oscensis, subscribo. Ego P. Petri, prior, pro me et pro toto Capitulo Oscensi subscribo.

660

1252, octubre, 6. Huesca

El obispo Vidal asigna una porción en la iglesia de Berbegal a Martín Pérez de Almalel.

A. Extravagantes. Falta el sello.

Pateat universis quod nos V., Dei gratia Oscensis episcopus, propter multa et grata servicia que tu dilecte noster Martine Petri de Almalel fecisti nobis et ecclesie nostre et que ad huc te facere credimus et speramus, et quia diu in servicio nostro fideliter et utiliter pro posse tuo ac continue laborasti, damus, concedimus et assignamus tibi in beneficium personale, porcionem in ecclesia nostra de Berbegali quam ibi habeas et percipias diebus omnibus vite tue, sicut unus de porcionariis ecclesie memorate. Ita tamen quod tu sis nobis et successoribus nostris obediens et fidelis ac utilis pro posse tuo ecclesie supradicte.

Huius rey testes sunt: frater Iohannes de Hospitali, de ordine fratrum minorum; Alfonsus de Orna, sacrista Oscensis; Berengarius de Canellis; Sancius de Boleya, archidiaconus Oscensis Camere et laccensis; Arnaldus de Rosanis, archidiaconus de Sarravlo; et Andreas de Claris Vallibus, canonicus Oscensis.

Actum est hoc apud Oscam, in palacio predicti domini episcopi, pridie nonas octobris, anno Domini M.^o CC.^o L.^o secundo, era M.^a CC.^a nonagesima.

Ego Guillelmus de Loças, publicus Oscensis notarius, hiis omnibus interfui et de mandato predicti domini episcopi hanc cartam scripsi, cum litteris rasis et emendatis in linea IIII.^a, ubi dicitur «me», et in quinta, ubi dicitur «morate», et in VIII.^a, ubi dicitur «pridie nonas», et hoc sig†num feci loco, die, anno et era prefixis.

661

1252, octubre, 7

El prepósito Arnaldo de Lac constituye vicario perpetuo en la iglesia de Santa Ágata de Anzánigo al clérigo Sancho de García Alins.

A. 2-162. Carta partida por ABC.

Pateat universis quod ego A. de Lacu, Oscensis prepositus, constituo vos Sancium de Garcia Alinz, clericum Oscensem diocesis, vicarium perpetuum in ecclesia Sancte Agate de Ançanego, in qua continua residencia faciatis preter quam in casibus a iure concessis dicte ecclesie sicut decet vicarium fideliter serviendo et cenam domino Oscensi episcopo et servicia vicinis ipsius villa assueta ratione ipsius ecclesie, persolvatis et faciatis annis singulis. Et retineo mihi ibi in eadem ecclesia et successoribus meis, in exitibus et fructibus suis, II kaficia tritici et II rationes [et II kaficia et II rationes] de centeno mesure lacensis, et I metrum vini eiusdem loco mesure annuatim. Et dono vobis et asigno, ratione vicarie, alia iura fructum et proventum et rerum aliarum cum oblationibus, defunctionibus et obventionibus denariorum et panis et vini diebus omnibus vite vestre pacifice annis singulis et continue fideliter et integre. Preterea quod detis mihi, prefato preposito, et successoribus meis unam cenam annis singulis, ita quod provideatis mihi, prefato preposito, illa die cum hominibus et equitaturis meis qui qui mecum ibi fuerint et iverint sufficienter et honorifice annis singulis diebus vestris, ut est dictum superius.

Et ego predictus Sancius, clericus, cum gratiarum actione recipio a vobis dicto preposito Oscensi predicto, vicariam predictam ipsis ecclesie cum condicionibus antedictis.

Sunt testes huius rei: magister Dominicus Sancti Zipriani Oscensis, Blascho, archipresbiter vallis de Rassal, Sancius de la Camera et Iohannes de Garssia Alinz, vicini de Ançanego.

Actum est hoc nonas octobris, era M.^a CC.^a LXXX.^a.

Martinus Guasqui, notarius Oscensis, hec scripsit sigt+numque hoc fecit.

662

1252, octubre, 12. Huesca

Testamento de Vidal de Canellas.

A. 6-338.

Publicado por Ricardo del Arco, art. cit., doc. XXIX, p. 110.

[Q]uia nemo in carne positus mortem evadere potest. Idcirco, in Dei nomine nos, Vitalis, Dei gratia Oscensis episcopus, in nostro pleno sensu et sana memoria ac integra constituti scienter et consulte nostrum condimus testamentum, omnibus aliis usque modo conditis revocatis hoc confirmantes perpetuo valiturum. In quo eligimus et instituimus manumissores nostros Alfonso de Orna, sacristam Oscensem, Berengarium de Cannellis, fratrem nostrum, et Berengarium de Ciutaderia, quibus rogando precepimus, ut ipsi res et bona nostra distribuant, et voluntatem nostram exequantur bona fide iuxta possibilitatem suam, sicut inferius pervenerint ordinatum.

In primis dimittimus corpus nostrum sepeliendum in ecclesia Cathedrali Oscensis, volentes et mandantes quod sepultura nostra fiat bene et honorifice de omnibus mobilibus nostris que sunt in domo nostra, et si forte illam non suffecerint [...] supplementum de aliis mobilibus nostris ubicumque sint.

Item volumus et laudamus quod de pane et vino et ovibus nostris que hodie habemus, et de medietate fuste nostre solvantur debita nostra in quantum suffecerint hec predicta. Residuum autem predictorum debitorum solvat ecclesia de bonis mense episcopalis, et inter debita ista volumus et mandamus quod solvatur uxori Dominici Tolla medietas illius debiti de quo nos ab ipso Dominico Tolla, ratione iniuriarum nobis ab eo illatarum fuimus per sententiam absoluti.

Item dimitimus hereditatem nostram de Valencia ecclesie Sancte Marie de Salis, sub hac videlicet conditione: quod primo de hereditate illa et de residua medietate fuste nostre solvantur legata et restituantur iniurie ac solvantur debita infrascripta, et residuum predictae hereditatis tradatur predictae ecclesie Sancte Marie de Salis.

In primis dimitimus predicto Berengario de Cannellis, fratri nostro, CCC.^{os} morabetinos; et dicto Alfonso de Orna, sacriste Oscensis, C morabetinos; et Arnaldo de Banneris, mille morabetinos; et Guillelmo de Penna Fideli, nepoti nostro, CCC.^{os} morabetinos; et Bernardono, fratri eius, C morabetinos; et Petro de Turre, CC.^{os} morabetinos; et Raymundo de Rivo Sico, quingentos morabetinos; et Bernardono, fratri eius, L morabetinos;

et don Berengario de Civaderia, centum quingentam morabetinos. Item dimittimus Geraldone de Banneris, fratri dicti Arnaldi, omnes libros nostros Iuris Civilis et Decretales, et volumus quod redimantur libri predicti et tradantur dicto Geraldono. Item dimittimus ipsis duobus fratribus Arnaldo et Guillelmo de Banneris omnes lapides nostros preciosos. Item volumus et mandamus quod dictus Arnaldus de Banneris habeat equum quem iam sibi dedimus, et unum mulum; et Petrus de Turri habeat similiter equum quem iam sibi dedimus, et unum mulum; et Guillelmonus de Penna Fideli, nepos noster predictus, habeat mulam quam equitare consuevit; et dictus Raimundus de Rivo Sicco habeat similiter mulum meum que equitare consuevit; et Geraldonus de Banneris predictis habeat roncinum quem equitare similiter consuevit.

Item volumus et mandamus quod solvantur dicto Arnaldo de Banneris ea que pro nobis debet in Osca, et C solidum laccensem quos pro nobis manulevavit in Ilerda. Item solvantur nonaginta solidum laccensem Petro de Turri quos de suo pro nobis expendit. Item volumus et mandamus quod restituatur Guillelmo de Rivo Sicco, clerico nostro, quicquid nos habuimus de portione sua de Barbastro, ex quo eum fecimus porcionarium ipsius loci. Item recognoscimus quod debemus dicto Berengario, fratri nostro de Cannellis DC solidum laccensem pro quodam equo quem ab ipso habuimus, quos mandamus sibi solvi de predictam hereditatem Valencie et medietate fuste nostre, simul cum aliis iniuriis et legatis. Item dimittimus quod de eiusdem solvantur debitum magistri Raimundi Roderici, Barchinone, et CCXXX solidum laccensem quod debemus Bernardo, Barchinone, notario nostro, pro uno mulo quem ab ipso habuimus; et CXX solidum laccensem quos debemus domine Agneti, uxori dicti Berengarii de Cannellis, pro uno tapeto quem habuimus ab eadem.

Item dimittimus fratribus minoribus Oscensis CCC solidum laccensem; et fratri Iohanni de Hospitali, eiusdem ordinis, L solidum laccensem pro se. Item dimittimus eisdem fratribus pro vestuario centum L solidum laccensem. Item dimittimus fratribus predicatoribus Barchinone triginta morabetinos, de quibus iam habuerint C solidum Barchinonensem. Item dimittimus ecclesie Sancti Petri de Siresia quingentos solidum laccen-

sem pro emenda hereditatis de Bardossella, scilicet de Gorduno, quam nos vendidimus, que pertinebat ad ipsam ecclesiam, de quibus quingentos solidos emanantur possessiones ad opus ecclesie antedictae.

Item dimittimus Sancio de Boleya, archidiacono Oscensi Camere et laccensi, pro emenda expensarum captivonis sue, C solidum laccensem. Item dimittimus Dominico Pepini, abbati de Ayn, centum XXVII solidum laccensem quos expendit de suo pro nobis in Astorito. Item dimittimus Urrace, baptizate que fuit de gente iudeorum, CCC solidum laccensem ultra ea que sibi debemus. Item recognoscimus quod dum eramus prepositus mensis novembris in ecclesie Barchinone fecimus iniuriam cuidam puelle de provincialibus filie de Bonafiaç, usque ad millem solidum Barchinonensem ut nobis videtur, et hiis scit Petrus Arbeti, canonicus Barchinonensis; et ideo volumus et mandamus quod ad recognitionem ipsius Petri Arbeti restituantur dicti mille solidi vel etiam pleni [...] plibus sibi tenemur mulieri predictae vel heredibus suis. Item quod Marimundus de Plicamanibus, civis Barchinone, olim defunctus dicebat se ius habere in domibus quas nos habemus in Valencia ex donatione domini regis, volumus et mandamus quod instrumenta nostra et heredum dicti Marimundi que confecta fuerint super acquisitione dictarum domorum, ponantur in manu fratris Raimundi de Penna Forti, predicatoris Barchinone, et fiat de domibus illis secundum quod ipse frater Raimundus cognoverit faciendum. Item volumus et mandamus quod restituantur Petro Marcho, archidiacono Vallensi, domus sue de Valencie quas nos tenebamus simul cum nostris. Item dimittimus Abram Abarrate, alphaquino Oscensi fisico nostro, XX.^{ti} morabetinos. Volumus etiam et mandamus quod dictas iniurie nostre restituantur et emendentur que [...] poterunt inveniri. Omnia autem bona nostra expressa et non expressa dimittimus in posse predictorum A. de Orna, sacriste Oscensis, Berengarii de Cannellis et Berengarii de Civaderia, volentes et mandantes quod ipsi compleant et compleri faciant omnia supradicta prout superius sunt expressa, et possint vendere dictam fustam et totam dictam hereditatem Valencie vel parte ipsius pro exequendis predictis, prout eis visum fuerint expedire. Et si forte successor noster vel aliquis alius impediret vel impediri faceret, predictos scilicet Alfonsum de Orna, sacristam Oscen-

sem, Berengarium de Cannellis et Berengarium de Civaderia in predictis vel in aliquo predictorum, supplicamus domino rege, et misericordiam ipsius et auxilium imploramus quod ipse manuteneat et deffendat eos et faciat compleri omnia predicta prout a nobis sunt superius ordinata.

Sunt testes huius testamenti: Arnaldus de Rosanis, archidiachonus de Saravlo, et Andreas de Claris Vallibus, canonicus Oscensis.

Actum est hoc apud Oscam, in palacio dicti domini episcopi, IIII.º idus octobris, anno Domini M.^o CC.^o L.^o II.º, era M.^a CC.^a nonagesima.

Ego Guillelmus de Loças, publicus Oscensis notarius, hanc cartam scripsi de mandato predicti domini episcopi, et in XVIII.^a linea rasi et rescripsi, ubi dicitur «XXVII», et in XXIII.^a linea, ubi dicitur «fisico nostro XX.^{ti}» et hoc sig(*espacio en blanco*)num feci.

663

[1252]

Memoria de heredades en Barbastro.

B. *Libro de la cadena*, n.º 715, p. 374. Incompleto.

[...] [p]arte et campus Montisaragonis; et ex alia parte campum P. de Sengrat. Et duos campos predicti G. de Belssa, qui sunt ad illa carrera de Ferrera; unus istorum camporum habet affrontationes ex una parte campum Montisaragonis, et ex alia parte viam publicam; et alius campus habet affrontationes ex una parte viam publicam, et ex alia parte campum Montisaragonis. Et alius campus iamdicti G. de Belssa, qui est a Bacamorta; habet affrontationes ex una parte vineam que fuit P. Nigri, et ex alia parte viam publicam. Et unus campus iamdicti G. de Belssa, qui est in vineto de illa Plana; habet affrontationes ex una parte campum P. de Sengrat, et ex alia parte viam publicam. Et alius campus prenominati G. de Belssa, qui est ad viam de Figarola; habet affrontationes ex una parte planterum que fuit S. Cardelli, et ex alia parte illam Coronam de Figarola. Et alius campus predicti G. de Belssa, qui est ad bassam de illa abadia; habet affrontationes ex una parte campum P. de Sengrat, et ex alia parte viam publicam. Et alius campus iamdicti G. de Belssa, qui est ad Torres Castelli Novi; habet

affrontationes ex una parte campum qui fuit I. de Bitoria, et ex alia parte ortum Nicholay de Castro.

Et duo ferrigenalia predicti G. de Belssa, que sunt infra muros, ad bariurium Sancte Fidis; alterum istorum habet affrontationes ex una parte ferrigenalem Hospitalis Iherosolimitani, et ex alia parte viam publicam; et alterum ferrigenalem habet affrontationes ex una parte ferrigenale S. Ortolani, et ex alia parte viam publicam.

Et quatuor vinee prenominati G. de Belssa, que sunt in vineto de illa Plana; una istarum vinearum habet affrontationes ex una parte vineam S. de Gordia, et ex alia parte vineam S. Ortolani; et alia vinea habet affrontationes ex una parte vineam Raymundi Sancte Fidis, et ex alia parte viam publicam; et tertia vinea habet affrontationes ex una parte vineam ipsius, et ex alia parte viam publicam; et quarta vinea habet affrontationes ex una parte vineam suam metipsam, et ex alia parte viam publicam. Et tres vinee predicti G. de Belssa, que sunt in vineto de Ferrera; una istarum vinearum habet affrontationes ex una parte vineam Boneti de Gordia, et ex alia parte vineam Raymundi de Sancte Fidis; et alia vinea habet affrontationes ex una parte vineam Boneti de Gordia, et ex alia parte viam publicam; et tertia vinea habet affrontationes ex una parte vineam I. Goditi, et ex alia parte vineam D. Goditi. Et alia vinea prenominati G. Belssa que est in vineto Sancti Iacobi; habet affrontationes ex una parte vineam Raymundi de Borzet, et ex alia parte viam publicam. et unam vineam Sclarmonde, filie Raymundi Graber, que est in vineto de Ferrera; habet affrontationes ex una parte vineam Abraham Samas, et ex alia parte vineam Iossue. Et unam vineam P. Moxon, que est in vineto de Ferrera; habet affrontationes ex una parte vineam D. de Toledo et ex alia parte vineam filie Marie Roye. Et una vinea Stephanie, uxor que fuit Guillelmi de Toledo, que est in vineto de Ferrera; habet affrontationes ex una parte vineam Domenge de Alcares et ex alia parte vineam Martini Ulloli. Et una vinea filiis Raymundi de Burzet, que est in vineto Sancti Iacobi; habet affrontationes ex una parte vineam Vallese et ex alia parte vineam D. de illa Fava. Et una vinea P. Serra, que est in vineto Sancti Iacobi; habet affrontationes ex una parte campum G. de Belssa et ex alia parte vineam Dominici Capella. Et unum campum predicti P. Serra,

qui est in eodem vineto, qui se tenet cum vinea sua predicta; habet ipsas metipsas affrontationes. Et una vinea Rodriqui Pelliparii, que est in vineto Sancti Iacobi; habet affrontationes ex una parte illum planterum P. Medici et ex alia parte viero. Et una vinea S. Ortolani qui manet in barrium Sancte Fidis, que est in vineto Sancti Iacobi; habet affrontationes ex una parte vineam Cecili Petri Baron et ex alia parte vineam Azach Alfrango.

Et unus campus predicti S. Ortolani, qui est in vineto Sancti Iacobi, ad illos Tormos; habet affrontationes ex duabus partibus camporum Sancte Marie. Et unus campus Marie et Sancie, filias que fuerunt Bellite Petri Iuliani, que est in vineto Sancti Iacobi; habet affrontationes ex una parte vineam Cecili Petri Baron et ex alia parte vineam Vitalis de Crexenzan. Et omnis decima planterii Sancti Bertrandi pertinet ecclesie Sancte Fidis; et decima panis et vini Guilleme et Bonete, filiarum Boneti de Borzet, pertinet ecclesie Sancte Fidis. Et una vinea Arnaldi de Buinnals que est in vineto Alcanneti, que dicitur vinea de alla Oliva; habet affrontationes ex una parte vineam Boneti de Matamuls et ex alia parte vineam D. de don Andreu. Et una vinea D. de Monzon, que est in eodem vineto; habet affrontationes ex una parte vineam Hospitalis Iherosolimitani et ex alia parte vineam Comparati, ebrei. Et unus campus I. de Morello, qui est ad viam Stade; habet affrontationes ex una parte illam viam que vadit ad Stadam et ex alia parte viero que vadit vineas Alcanneti. Et due vinee Andrei Marie Vetule que sunt in vineto de Alcanneti a Baca Morta; una istarum vinearum habet affrontationes ex una parte campum P. de Sengrat et ex alia parte viam publicam; et alia vinea habet affrontationes ex una parte vineam P. Salinerii et ex alia parte viam publicam. Et unus campus uxoris Pan Calent qui est ad viam Napal; habet affrontationes ex una parte campum domni Latroni et ex alia parte viam publicam. Et unus campus I. Barbastrii qui est ad viam de Costean; habet affrontationes ex una parte campum P. Spanie et ex alia parte campum qui fuit Ybraem de salamon. Et omnis decima planterii Leprosorum que illi laborant pertinent ecclesie Sancte Fidis.

Et una vinea Marie de Panno que est in planterium Leprosorum; habet affrontationes ex una parte vineam S. Ortolani et ex alia parte vineam Leprosorum. Et unus campus P. Spanie qui est ad viam Napalis; habet

affrontationes ex una parte campum I. Barbastri et ex alia parte viam publicam. Et unam vineam Bartholomei Pelliparii que est in vineto Alcanneti, in planterium Leprosorum; habet affrontationes vineam Sancti Victoriani et ex aliaparte viam publicam. Et una vinea Arnaldi Salinerii, que est a Baca Morta; habet affrontationes ex una parte vineam P. Salinerii et ex alia parte vineam P. Matrone. Et tres vinee Rodriqui Pelliparii, que sunt in planterum Leprosorum; una istarum vinearum habet affrontationes ex una parte vineam S. Feldrarii et ex alia parte vinea que fuit P. de Sengrat; et alia vinea habet affrontationes ex una parte vineam Leprosorum et ex alia parte viam publicam; et tertia vinea habet affrontationes ex una parte illum vierum qui vadit ad Alcannetum et ex alia parte vineam Leprosorum. Et una vinea R. de Liesa, que est in vineto Alcanneti, que tenet pro ecclesia Sancte Fidis; habet affrontationes ex una parte vineam que fuit Azach de Ferria et ex alia parte illam vallem que fuit P. Diaz per medium vierum. Et una vinea S. Ortolani qui manet in barrium Sancte Fidis, que est in Baca Morta; habet affrontationes ex una parte vineam P. de Pomar et ex alia parte vineam que fuit I. don Sanz. Et una vinea filiis D., sacriste, que est in Corona Figarole; habet affrontationes ex una parte vineam D. de Liesa et ex alia parte vineam Sancii Ortolani. Et una vinea R. Sancte Fidis que est in eadem Corona; habet affrontationes ex una parte vineam A. Salinerii et ex alia parte viam publicam. Et una vinea P. Salinerii que est in vineto de illa Plana; habet affrontationes ex una parte vineam I. de Bitoria et ex alia parte viam publicam. Et alia vinea predicti P. Salinerii que est in corona de Figarola; habet affrontationes vineam Marchesionis et ex alia parte illa Costa de Figarola. Et una vinea Marie, uxoris que fuit D. Pan Calent, que est in vineto de illa Plana; habet affrontationes ex duabus partibus vineam comuni clericorum. Et una vinea que fuit S. de Casa, que est in Corona de Figarola; habet affrontationes ex una parte vineam I. Barbastri et ex alia parte viam publicam. Et una vinea Barthomlomei Set Castelle, que est in Co[ro]na Figarole; habet affrontationes ex una parte vineam D. Capelle et ex alia parte vineam Vitalis de odina. Et una vinea D. Figarola, que est in Corona de Figarola; habet affrontationes ex una parte vinee dompne Catalane et ex alia parte vineam Raymundi, filii Thomas. Et una vinea Genzoris, uxoris I. de Monzon, olerii, que est in vineto de illa Plana; habet affronta-

tiones ex una parte vineam Ade Cappellani et ex alia parte vineam P. Sancii Cardelli. Et una vinea et unus campus D. Capelle, que sunt in vineto Sancti Iacobi; habent affrontationes ex una parte vineam P. Fabri et ex alia parte vineam Roroli, hebrei. Et una vinea Iordanis Fabri que est in vineto de illa Plana; habet affrontationes ex una parte vineam Eximini Clericorum et ex alia parte vineam Guillelmi Olive. Et vinea I. de Raro et generi eius, que est ad illos Tormos, illam vineam de illas Olivetas; habet affrontationes ex una parte vineam Leprosorum et ex alia parte vineam que fuit Agnetis de Navarro. Et una vinea Ferrarii de Martheror que est in Corona Figarole; habet affrontationes ex una parte vineam que fuit P. de Sengrat et ex alia parte illum vierum. Et due vinee I. Nigri que sunt in vineto de illa Plana; una istarum vinearum habet affrontationes ex una parte campum I. de Bolentes et ex alia parte vineam A. Salinerii; et alia vinea habet affrontationes ex una parte vinea I. don Bolentes et ex alia parte vierum que vadit ad illa Plana. Et una vinea A. Salinerii que est in vineto de illa Plana; habet affrontationes ex una parte vineam I. Nigri et ex alia parte vineam Raymundi Sancte Fidis.

Et una vinea Iachese, que est in vineto Castelli Novi; habet affrontationes ex una parte campum Sancte Marie Barbastri et ex alia parte illum vierum. Et una vinea A. Zivaderii, que est ad illas Timonosas; habet affrontationes ex una parte vineam de illos Carlez et ex alia parte vineam P. Mazarequi. Et una vinea I. Goditi, que tenet pro ecclesie Sancte Fide, que est in vineto Castelli Novi; habet affrontationes ex una parte vineam Babuti et ex alia parte vierum. Et due vinee Ferrarii de Marteror que sunt ad illas Timonosas; una istarum vinearum habet affrontationes ex una parte vineam Michael Enec Sancii et ex alia parte vineam I. de Oz; et alia vinea habet affrontationes ex una parte vineam que fuit P. Mazarequi et ex alia parte vineam Gaye, filiam Compayneti. Et una vinea Martini de illos Carlez, que est ad illas Timonosas; habet affrontationes ex una parte vineam Arnaldi Civaderii et ex alia parte vineam Michael de Cavarera. Et una vinea Leticie, que est in vineto Castelli Novi; habet affrontationes ex duabus partibus vineas A. Zivader. Et una vinea I. de illos Carlez que est ad illas Timonosas; habet affrontationes ex una parte vineam Ferrarii de Marteroz et ex alia parte viam publicam. Et una vinea Michael de Cavarera, que est in vineto Castelli Novi; habet affrontationes ex una parte vineam

Arnaldi Zivader et ex alia parte vineam illis Carletis. Et una vinea filiorum P. Mazarequi que est ad illas Timonosas; habet affrontationes ex una parte vineam Arnaldi Zivader et ex alia parte vineam Ferrarii de Marteroz. Et unus campus Englese, uxoris qui fuit I. de Bitoria, que est coram Turris Castelli Novi; habet affrontationes ex una parte campum Marie de Rivo et ex alia parte campum R. de Turmo. Et una vinea P., filius Belleti, que est ad illas Timonosas; habet affrontationes ex una parte vineam Bartholomei de Gaya et ex alia parte vineam Ferrarii de Marteroz. Et una vinea Orie de Monzon, filie que fuit Iulie de Monzon, que est in vineto Castelli Novi; habet affrontationes ex una parte vineam I. de Porta Spana et ex alia parte viam publicam. Et una vinea Ermessen de Ianoas, que est in vineto Castelli Novi; habet affrontationes ex una parte vineam que fuit Azach de Ferria et ex alia parte vineam I. Terenni. Et unus campus predicte Ermessen de Ianoas qui est iusta ortum qui fuit Urrache de Benavent; habet affrontationes ex una parte campum Raymundi de Liese et ex alia parte campum Garsie Babot. Et una vinea Marie et Sancie, filias que fuerunt Bellite P. Iulian, que est in vineto de Ferrera; habet affrontationes ex una parte vineam Benedicti, frater D. de Toledo et ex alia parte vineam que fuit P. de Lerida. Et una vinea D. Cubero de Set Castella, que est in vineto de Almanarelle; habet affrontationes ex una parte vineam R. Picador et ex alia parte vineam filii Maurini. Et una vinea Raymundi Picador que est in eodem vineto; habet affrontationes ex una parte vineam Sancti Victoriani et ex alia parte viam publicam.

Et una vinea et unus campus que fuerunt Raymundi de Exep, que sunt in vineto de Almanarella; habent affrontationes ex una parte campum Marie de Tuvo et ex alia parte illum Sarratum. Et unus campus que tenent filii Raymundi de Exep pro G. de Liese, qui est in vineto Almanarella, scilicet ad illos Apendratos; habet affrontationes ex una parte campum G. de Forada et ex alia parte illum vallatarem. Et unus campus S. Ortolani qui est in vineto de Almanarelle; habet affrontationes ex una parte campum I. Algarin et ex alia parte campum Sancti Victoriani. Et omnes vinee et campos filiorum G. de Odina, que sunt in Corone illius Apendratis pertinet decimam ecclesie Sancte Fidis. Et unus campus Urrache de Liese que est ad Petra Sancta; habet affrontationes ex una parte campum filiorum P. Nigri et ex alia parte campum Florenza de Liesa. Et similiter una vinea Urracha de

Liesa que est in vineto de Ferrera; habet affrontationes ex una parte campum Ferrerii de Marcheror et ex alia parte viam publicam. Et V vinee D. de Toledo que sunt in vineto de Ferrera, in valle de illas Pereras, omnem decimam pertinet ecclesie Sancte Fidis. Et alia vinea D. de Toledo que est in vineto de Ferrera; habet affrontationes ex duabus partibus vineas predictas. Et unus campus D. de Toledo que est in vineto de Ferrera; habet affrontationes ex una parte campum Sexene et ex alia parte viam publicam. Et tres vineas I. de Gia que sunt in vineto de Ferrera; una istarum vinearum habet affrontationes ex una parte vineam R. de Liesa et ex alia parte vineam A. Zivader; et alia vinea habet affrontationes ex una parte vineam que fuit P. de Sengrat et ex alia parte vineam Sancius de Fenna et tertia vinea habet affrontationes ex una parte vineam Michaeli de Spayna et ex alia parte viam publicam. Et una vinea que fuit G. de Betorz, que est in Corona de Figarola; habet affrontationes ex una parte vineam Marie Urgellese et ex alia parte campum G. de Belsse. Et tres vineas predicti G. Betorz que sunt in vineto de Ferrera; una istarum habet affrontationes ex una parte vineam D. de Adivar et ex alia parte viam publicam; et alia vinea habet affrontationes ex una parte vineam Dominici, filiis Gazole, et ex alia parte vineam P. de Beranue; et tertia vinea habet affrontationes ex una parte vineam Vincencii de Podio et ex alia parte vineam Sancii de Gaza. Et alia vinea predicti G. de Betorz que est in vineto Castelli Novi; habet affrontationes ex una parte vineam Pontis de Monzon et ex alia parte vineam P. Babot. Et unus campus D. de Liesa qui est in vineto Castelli Novi; habet affrontationes ex duabus partibus campum G. de Liesa. Et una vinea I. de Monclus que est in vineto de Ferrera; habet affrontationes ex una parte vineam D. de Adivar et ex alia parte viam publicam. Et alia vinea predicti I. de Monclus que est in Baca Morta; habet affrontationes ex una parte vineam que fuit S. de Ontynena et ex alia parte vineam Martine Pecquique. Et alia vinea iamdicti I. de Monclus que est ad vallem de illo Pacto; habet affrontationes ex una parte vineam I. Man de Mel et ex alia parte viam publicam. Et alia vinea supradicti I. de Monclus que est ad serram de Acannet; habet affrontationes ex una parte vineam Pan Calent et ex alia parte vineam Roiolum, ebreum. Et due vinee Bartholomei, gerni P. de Sengrat, que sunt in vineto de Ferrera; una istarum vinearum habet affrontationes ex una parte campum Vincencii de

Podio et ex alia parte vierum; et alia vinea habet affrontationes ex una parte vineam P. de Sengrat et ex alia parte Sarratum.

Et illum mayllolum R. de Liesa que est in vineto Alcanneti; habet affrontationes ex una parte veteram suam metipsam et ex alia parte viam publicam. Et duorum camporum predicti B., gerni P. de Sengrat, qui sunt ad Petra Sancta; unus istorum camporum habet affrontationes ex una parte campum Hospitalis Iherosolimitani et ex alia parte viam; et alius campus habet affrontationes ex una parte campum P. de Sengrat et ex alia parte viam. Et una vinea P. Besians que est in vineto Sancti Iacobi; habet affrontationes ex una parte campum G. de Belssa et ex alia parte vineam Raymundi de Exep. Et una vinea et unum campum Bartholomei P. Boneti que se tenet ambo; habent affrontationes ex una parte campum Mathei Feldrero et ex alia parte campum D. Goditi; et vineam istam et campum sunt ad viam Napal. Et alia vinea predicti Bartholomei que est ad viam Napal; habet affrontationes ex una parte vineam Sancii de Troncon et ex alia parte vineam Scale Dei. Et una vinea Boneti Molinerii que est in vineto de illa Plana; habet affrontationes ex una parte vineam P. Salinerii et ex alia parte vineam Arnaldi Carreterii.

Et ortum I. de Buinnals et ortum Arnaldi de Buinnals, fratri eius, qui sunt in ripera de Bero ambo in simul; habent affrontationes ex una parte ortum I. Sancii et ex alia parte ortum qui fuit Tholomei. Et ortum D. de Liesa et ortum Hospitalis Iherosolimitani et ortum case Sexene et tota illa longatera de ortum D. de Padul usque ad molendinum Sancte Fidis debet accipere dicte ecclesie Sancte Fidis medietatem decime tocius fructus. Et ortum D. de Padul habet affrontationes ex una parte illa longatera et ex alia parte flumen de Bero; et ortum istum pertinet decimam ecclesie Sancte Fidis. Et omnem ortum Sancie, uxoris que fuit P. de Sengrat et ortum S. de Troncon et duobus ortis Sancii de Aura et ortum Vitalis Texidor et ortum Ermessen de Lanoas (*sic*) et duobus ortis G. de Liesa qui se tenet ambo in simul. Et omnem decimam predictorum ortuum pertinet ecclesiam Sancte Fidis. Et de molendinariorum D. de Adivar usque ad terminum ville de Podio omnes ortos que ibi sunt neque erunt omnes decimas tocius fructus pertinet ecclesie Sancte Fidis.

ÍNDICE DE PERSONAS

[Nota: Para evitar la repeticion de entradas idénticas, separamos con punto y coma, en lugar de coma, las referencias de aquellos nombres en los que no ha sido posible deducir por la información de los documentos si corresponden a un mismo personaje o no].

A

- A.**, abad de Olsón, 226
- A.**, alcalde de Sangüesa, 164
- A.**, arcediano de Serrablo, 608
- A.**, obispo de Valencia. Véase Arnaldo de Peralta, obispo de Valencia.
- A.**, sacrista de Huesca y prepósito de Barbastro, 192, 203, 481, 513, 525
- A.** Bosón, arcediano, 164
- A.** Dalmacio, presbítero, testigo, 555
- A.** de Ansó, canónigo, testigo, 15
- A.** de Salas, enfermero de Huesca, 357, 476
- A.** Guillén, 148
- A.** Guillermo de Sofera, testigo, 144
- A.** Latorre de Espasella, 239
- A.** Serrano, capellán, testigo, 74
- ‘Abd Allāh ibn Muḥammad al-Zāwī, al-Asmar (*el Moreno*), carpintero, 269
- ‘Abd Allāh ibn Muḥammad ibn ‘Abd al-Malik al-Tuḡībī, 269, 376
- ‘Abd al-Malik ibn Mūsà ibn Muḥammad al-Tuḡībī, 376
- Abdella, sarraceno, 654
- Abdella Abimaomath Zavalachem, 618
- Abdella Alfagem, sarraceno, 340, 345
- Abdicón, 436
- Aben Mahomat, 554
- Aben Saprut, judío, 390
- Abraham ben Rabí Iṣḥaq, 188
- Abraham Samas, 663
- Abraham, sarraceno, cerrajero, 313
- Abraham, tío materno de Avolçacim
- Alamim, de Huesca, 641
- Abraham Avincal, judío, 430, 431
- Abraham de Galia, 436
- Abraym Abarrale, alfaquí de Huesca, 662
- Absamarel, judío, 94
- Abū Iṣḥaq ben Laṭrunīr, nádir del rey, 47, 48
- Abū Ṭawwāl, 47, 48
- Abū-l-Ḥasan ben al-Fuwāl, 188
- Abū-l-Ḥasan Salomón ben Arḏūṭ, nádir del rey, 47, 48
- Açachabonamor, judío, 215
- Adam, caballero, testigo, 92, 227
- Adam, fray, 646
- Adam, prior de Alquézar, 407
- Adam Bolse, 175
- Adam de Bailín, testigo, 597
- Adam de Barbastro, testigo, 251, 398
- Adam de Coscollano, 563
- Adam de Morlans, 363
- Adam de Sesa, 336
- Adam de Zacarías, 224, 295
- Adam Ferrario, clérigo de Barbastro, 217
- Adán, mercero, 214, 219
- Adán Capellán, 663
- Adán Dannava, testigo, 272
- Adán de Balla, 436
- Adán de Juan Broix, testigo, 63
- Adán de Torreloa, 239
- Adán del Pueyo de Marte, 254
- Adán Hugo, 226

ÍNDICE DE PERSONAS

- Adeva, 638
- Adeva, hija de Ferrando Alamán, 475
- Ado Sarrate, capellán de Santa María de Barbastro, 163
- Adolope leneges d'Araciel, 142
- Agnes. Véase Inés, mujer de Domingo de Calasanz, zapatero.
- Agnes, hija de Ferrera, viuda de Juan de Sierr. Véase Inés, hija de Ferrera, viuda de Juan de Sierr.
- Agneta, mujer de Fortanerio de Sezera, 437
- Agneta, mujer de Juan de Retasur, 194
- Agneta, mujer de Vidal de Marsán, 169
- Agneta de Navarro, 663
- Aḥmad ibn Ibrahīm al-Marīnī, 47
- Aḥmad ibn Marwān, 376
- Aimerico del Hospital, 196
- Aiomo de Ex, 177
- Airina, mujer de Sancho de Jasa, 107, 118, 135
- Airina de Huesca, 230
- Alamán, 229
- Alamán, hermano de Ferrando Alamán, 310
- Alamán, hijo de Alamán de Antillón, 35
- Alamán, hijo de Ferrando Alamán, 310, 475
- Alamán de Antillón, 35
- Alamán de Avero, 256
- Alamán de la Claustra, testigo, 75, 113, 328
- Alamán de Sádaba, testigo, 50, 54, 86, 145, 368
- Alamanda, mujer de Sancho de Orós, caballero, 546
- Alamanda de Canellas, 196
- Alamanda de Subirats, 174
- Alamando, fray, monje de Veruela, 374
- Alamando de Biesa, sacerdote, 657
- Alamando de Fuentes, 181
- Alamazón de Orna, caballero, 229, 262
- Alamum Corazo, 436
- Alarif, 377
- Alauda, hermana de Fortuño de Biñec, 458
- Albaricio de Janeti de Mutina, testigo, 315-317
- Albaricio Liarz, 316
- Alberto de Pontons, 260
- Albino, notario del obispo de Huesca, 267, 271, 309
- Albino de Apiés, testigo, 379, 446, 648
- Albira de Atrosillo, 90, 91
- Aldelmelch de Azén, 585
- Aleget de Arascués, 159
- Alegre, 127
- Alegre de Arascués, 159
- Alfonso, prior de Huesca, 322, 323, 356
- Alfonso, señor de Molina, 410
- Alfonso II, rey de Aragón, 178
- Alfonso [X el Sabio], hijo de Fernando [III el Santo], rey de Castilla, 410, 586
- Alfonso de Castelnou, 653

ÍNDICE DE PERSONAS

- Alfonso de Orna**, prior, limosnero, sacrista, canónigo de Huesca, arcediano de Serrablo, testigo, 251, 284, 328, 335, 337, 341, 345, 525, 549, 554, 559, 561, 578, 579, 582, 588, 591, 594, 598, 601-603, 605, 615-617, 625, 628, 629, 631, 639, 642, 643, 647, 654, 659, 660, 662
- Alfonso de Tremp**, testigo, 52
- Alfonso García de Campos**, caballero, testigo, 410
- Alfonso López**, caballero, 410
- Alguazir**, 436
- Alloçera**, cantarero, 221
- Almicana**, 274
- Altabella**, 20
- Alvar Fernández**, caballero, 410
- Alvar Gil**, caballero, testigo, 410
- Álvaro**, 599
- Álvaro de Azlor**, caballero, 542, 567
- Álvaro de Azlor**, hijo de Álvaro de Azlor, caballero, 542
- Ames Layo**, testigo, 457
- An de Bumech**, 49
- Anao de Santa Fe**, 653
- Andrea**, mujer de Pedro de Liesa, 327
- Andreíta**, mujer de Sancho de Polpiz, 211
- Andrés**, 29
- Andrés**, arcediano de Lérida, 122
- Andrés**, canónigo de Calahorra, 301
- Andrés**, enfermero, 645
- Andrés**, escribano de Huesca, 55, 422, 449
- Andrés**, hijo de Arnal de Angulema, 173
- Andrés**, hijo de Domingo, picador, 167
- Andrés II**, rey de Hungría, 347
- Andrés Benencasa**, testigo, 315, 316
- Andrés de Arascués**, 563
- Andrés de Banastás**, 599
- Andrés de Claravalls**, canónigo de Huesca, testigo, 660, 662
- Andrés de Grimón**, joven, testigo, 553, 556
- Andrés de Grimón**, testigo, 367, 561, 655
- Andrés de Guimón**, joven, testigo, 62, 344, 519
- Andrés de las Eras**, 606
- Andrés de Layana**, 112
- Andrés de Loarre**, 653
- Andrés de Rasal**, carnicero, testigo, 348
- Andrés de Salillas**, molinero, 401
- Andrés de Ulle**, 164
- Andrés de Valonga**, diácono, 609, 610, 616, 634
- Andrés Habez**, 65
- Andrés Iarrino**, escribano de Huesca, 330, 336, 510, 546, 568, 595, 635
- Andrés Manzabi**, 591
- Andrés María Vetula**, 663
- Andrés Pollu**, testigo, 61
- Aner de Binet**, yerno de Oto de Barga, 258, 266
- Anerio**, hermano de Fortuño de Biñec, 458
- Anglesa**, 663

ÍNDICE DE PERSONAS

- Anglesa, mujer de Arnaldo de Ossa, 466
Ania, hija de Ferrera, 142
Antolín, 283
Aquelmes, 247
Aquilés de Adán de Torrelola, 239
Ar. de Luganach, testigo, 559
Arductio, hermano de Gil Benedicto de Mutina, 317
Argón, diácono de Santa María de Monzón, 28
Aricsenda, viuda de Pedro de Belsué, 36, 222, 329
Armando de Carrera, testigo, 315, 316
Arnald de Angulema, 173
Arnald, campanero, 53
Arnaldo, abad, 217
Arnaldo, escribano, 61
Arnaldo, fray, prior de la iglesia de Santa María de Salas, 517
Arnaldo, hijo de Omibón, 166
Arnaldo, monje enfermero de Veruela, 374
Arnaldo, picador, 7
Arnaldo, preceptor, 29, 71, 72, 122
Arnaldo, presbítero y canónigo, 467
Arnaldo, prior de Santa Cristina, 122
Arnaldo, sacrista de Huesca, 413, 418
Arnaldo, sacrista de Tortosa, 146, 163, 245, 387, 428, 432, 467, 468
Arnaldo, sacrista de Valencia, 474
Arnaldo Alcalde, 164
Arnaldo Astruch, notario público de Valencia, 651
Arnaldo Avatar, testigo, 162
Arnaldo Barbino, testigo, 547
Arnaldo Carretero, 663
Arnaldo Catalán, 487
Arnaldo Civader, 163, 663
Arnaldo de Abbacia, fray, camerario, 624
Arnaldo de Ansó, sacerdote, testigo, 595
Arnaldo de Bañeres, 662
Arnaldo de Belsacecus, 140
Arnaldo de Biota, 310, 475
Arnaldo de Buñales, 649, 650, 663
Arnaldo de Cabañas, 76
Arnaldo de Ciscar, subdiácono, 609, 610, 616, 644
Arnaldo de Gurb, canónigo de Barcelona, 372
Arnaldo de Huet, notario público de Huesca, 586
Arnaldo de la Bigena, 52
Arnaldo de la Sala, 170
Arnaldo de Labigeva, 107, 135
Arnaldo de Lac, prepósito, canónigo de Huesca, sacrista, testigo, 186, 213, 215, 218, 228, 229, 244, 249, 255, 263, 267, 276, 281, 282, 288, 289, 297, 298, 305, 328, 335, 341, 345, 357, 367, 372, 373, 381, 384, 388, 390, 397, 399, 412, 417, 487, 499, 508, 510, 513, 518, 519, 539, 540, 549, 553, 554, 556, 561, 563, 564, 578, 579, 581-583, 585, 588, 591, 594, 601,

ÍNDICE DE PERSONAS

- 603, 605, 608, 611, 612, 614-617, 625, 628, 629, 631, 647, 654-656, 661
- Arnaldo de Lorda**, pellicero, 125, 204, 277, 287
- Arnaldo de Ossa**, 466, 478
- Arnaldo de Palacio**, mercero de Huesca, 635
- Arnaldo de Peralta**, obispo de Valencia, 557
- Arnaldo de Rochafolia**, 451
- Arnaldo de Rosanes**, arcediano de Serrablo, testigo, 660, 662
- Arnaldo de Sádaba**, caballero, testigo, 54, 86, 286, 306
- Arnaldo de Salas**, canónigo y enfermero de Huesca, testigo, 399, 562
- Arnaldo de Sezera**, 93
- Arnaldo de Sieso**, testigo, 378
- Arnaldo de Spallarch**, fray, 539
- Arnaldo de Tarbes**, 268
- Arnaldo de Tolosa**, 562
- Arnaldo de Uncastillo**, mercero, 170
- Arnaldo de Vilaragut**, fray, comendador de la Orden del Hospital de San Juan de Jerusalén en Barbastro, 481
- Arnaldo de Zabal**, fray, 500
- Arnaldo don Sanz**, 406
- Arnaldo Duhet**, escribano público de Huesca, 238, 296, 379, 392, 401, 427, 459, 547, 579, 626, 649, 650
- Arnaldo Ferrario**, 383
- Arnaldo García Dillen**, testigo, 170
- Arnaldo Guillermo**, 295
- Arnaldo Huet**, testigo, 36
- Arnaldo Iterio**, testigo, 644
- Arnaldo Juan**, testigo, 220, 223, 269, 579, 625, 626
- Arnaldo Lorenzo**, notario público de Jaca, 508
- Arnaldo Martínez de Martes**, caballero, 124
- Arnaldo Pérez Benedicto**, 260
- Arnaldo Picador**, 449
- Arnaldo Raimundo**, caballero, testigo, 422
- Arnaldo Raimundo de Labarta**, caballero, testigo, 433
- Arnaldo Saliner**, testigo, 267
- Arnaldo Salinero**, 663
- Arnaldo Tejedor**, 239
- Arnaldo Tejiner de Almuniente**, 239
- Arnaldo Trone**, testigo, 149
- Arnalt**, 479
- Arnalt de Allué**, mercader de Huesca, testigo, 258, 266
- Arnalt de Corbarán**, testigo, 652
- Arnalt de Rocafull**, caballero, testigo, 410
- Arpate de Citello**, 274
- Arramón de Callén**, 404
- Artal**, porcionero, 153
- Artal de Alagón**, testigo, 377
- Artal de Arruzella**, 355
- Artal de Artosilla**, 26, 487
- Artal de Luna**, 189, 336, 510

ÍNDICE DE PERSONAS

- Artal de Pina, testigo, 170
Artal de Toriellos, 567
Artaldo de Luna, 597
Asalito, hijo de Asalito de Gúdal, 94, 139
Asalito, hijo de Sancho de Banastás, 361
Asalito, sacrista de Huesca, testigo, 5, 15, 26, 42, 61, 62, 71, 113, 115, 118, 121, 161, 165, 167, 171, 172, 195, 207, 405
Asalito de Gúdal, señor de Alquézar, testigo, 94, 107, 119, 121, 135, 139, 154, 184, 249, 304, 352, 377, 436, 451
Ascensio, hermano de María de Alquézar, 462
Asesio, 494, 498
Asisa, hija de Sapsala Amaruc, 140
Aspareg de la Barca. Véase Esparagó de la Barca, arzobispo de Tarragona.
Astruco, vinatero, 222
Ato, 360
Ato de Foces, mayordomo de Aragón, 120, 177, 181, 313, 364
Ato de Sangarrén, testigo, 8
Ato de Tolosana, 114
Ato López de Bardají, testigo, 492, 493
Ato Orella, caballero, testigo, 121, 410
Atro, caballero, testigo, 23
Aucca, 436
Augerio de Olorón, 482
Avárez, 436
Aventegami, 451
Avindot, 436
Avizcampda, sarraceno, 323
Avolçacim Alamim de Huesca, 641
Avorabe, 436
Ayas, 269
Ayrina, hermana del maestro Durán, 169
Ayuce Sanguerrén, sarraceno, 200
Azach Abonamor, 65
Azach Alfrango, 663
Azach de Ferria, 663
Azariya ben Rabí Šělomó, 190
Aznar, hijo de Giralda de Azara, testigo, 436
Aznar, nieto de Dolza, 479
Aznar de Abay, caballero, 134
Aznar de Aísa, bayle, 101, 112
Aznar de Arguedas, 189
Aznar de Azara, hijo de Geraldo de Azara, testigo, 433, 483
Aznar de Boráu, 520
Aznar de Gaza, 548
Aznar de Roda, testigo, 352
Aznar de San Sanz, 44
Aznar de Suesa, 559
Aznar Laín, 119, 145
Aznar López, 479
Aznar Navarro, suegro de Sancho de Isoir, 1
Aznar Pardo, 45, 324
Aznar San Pedro, 319
- ## B
- B., capellán de San Pedro y canónigo de Valencia, 474

ÍNDICE DE PERSONAS

- B.**, fray, cantor, 463, 508
- B.**, prior de San Pedro el Viejo, 384
- B.**, sacrista de Jaca, 467, 502, 507, 508
- B.** Almagor, 146
- B.** Butri, clavijero, 153
- B.** de Alagón, mayordomo de Aragón, testigo, 121, 304
- B.** de Foxano, 252
- B.** de Graus, diácono de Santa María de Monzón, testigo, 28
- B.** de Olivella, canónigo, 468
- B.** de Portella, 178
- B.** de Soler, notario del rey, 467
- B.** de Tez, canónigo de Huesca, testigo, 226
- B.** de Trogón, arcediano, 271
- B.** de Zaragoza, diácono, 217
- B.** Guillén, 145; 368
- B.** Guillermo, testigo, 352
- B.** Guimar, 71
- B.** Sang, testigo, 142
- B.** Vidal, enfermero de la iglesia de Tortosa, 122
- Babut**, 663
- Balandín**, 239
- Balles**, 239
- Balles de Arguis**, trapero de Huesca, 18, 33, 200
- Barba Torta**, 436
- Barbazuala**, 114
- Barrava**, viuda de Guillén Fornier, 280
- Bartolomé**, bolsero y prior de Santa María de Latre, 91, 195, 356
- Bartolomé**, escribano, 123, 125, 131, 193, 287, 292, 327, 346, 351, 487
- Bartolomé**, hermano, custodio de la Orden de Hermanos Menores (franciscanos), 443
- Bartolomé**, hijo de Juan de don Tron, 588, 591, 648
- Bartolomé**, hijo de Pedro Sancho Germán, 147
- Bartolomé**, hijo de Sancho Farmero, 296
- Bartolomé**, marido de Guillerma, 360
- Bartolomé**, notario de Huesca, 236, 261
- Bartolomé**, peletero de Huesca, 65
- Bartolomé**, peletero de Villafranca, 196
- Bartolomé**, prior de Santa María, testigo, 251
- Bartolomé**, yerno de Íñigo de Pozán, 283
- Bartolomé**, yerno de P. de Sengrat, 663
- Bartolomé Antolino**, testigo, 568
- Bartolomé Bonanat**, 341, 570, 572
- Bartolomé Burrch**, 563
- Bartolomé Burro**, 563
- Bartolomé Corredor**, 656
- Bartolomé de Abego**, testigo, 109
- Bartolomé de Aguas**, vicario, 279
- Bartolomé de Almazorre**, diácono, 153
- Bartolomé de Almazorre**, testigo, 428
- Bartolomé de Araca**, peletero, testigo, 329
- Bartolomé de Arraro**, testigo, 566
- Bartolomé de Artasona**, diácono, testigo, 618

ÍNDICE DE PERSONAS

- Bartolomé de Azara**, abad de Azara, 130
- Bartolomé de Banastón**, 561
- Bartolomé de Beusén**, 172
- Bartolomé de Bolea**, testigo, 335
- Bartolomé de Escusaguás**, testigo, 455, 548, 552, 559
- Bartolomé de Forsans**, testigo, 466
- Bartolomé de Huesca**, porcionario de Santa María de Pertusa, 524
- Bartolomé de Igríes**, hortelano, testigo, 523, 631, 632
- Bartolomé de Jaca**, testigo, 485
- Bartolomé de la Huerdia**, testigo, 492
- Bartolomé de las Lienas**, 599
- Bartolomé de Liesa**, testigo, 253
- Bartolomé de Luesia**, 561
- Bartolomé de Luzás**, caballero, 107, 111, 137
- Bartolomé de Monclús**, testigo, 295
- Bartolomé de Montalbán**, 144
- Bartolomé de Montearagón**, molinero, 568
- Bartolomé de Morrano**, testigo, 401
- Bartolomé de Oliveto**, 457
- Bartolomé de Oso**, testigo, 575
- Bartolomé de Piracés**, 511
- Bartolomé de San Pelagio**, testigo, 1, 57
- Bartolomé de Santa Eulalia**, hijo de Gracia, 307
- Bartolomé de Secastilla**, 663
- Bartolomé de Sier**. Véase Bartolomé de Siert.
- Bartolomé de Siert**, clérigo de Huesca, testigo, 7, 81, 199, 358, 492, 493, 579
- Bartolomé de Siesto**, 109
- Bartolomé de Tarn**, testigo, 133
- Bartolomé del Portillo**, 567
- Bartolomé del Pueyo**, testigo, 406
- Bartolomé doña Espina**, testigo, 512
- Bartolomé Pelipario**, 663
- Bartolomé Pérez Bonet**, 663
- Bartolomea**, mujer de Domingo de Bierge, 363
- Bartolomea**, mujer de Martín Canol, 642
- Bartolomea**, mujer de Pedro de Izuel, 399
- Bartolomea**, viuda de Gascón del Rey, 32
- Bartolón**, abad de Bailo y arcipreste de Bailés, 507
- Bavi**, 436
- Beatriz**, hermana de Fortuño de Biñec, 458
- Beatriz**, mujer de Sancho de Buil, 371
- Beatriz**, reina de Castilla, 410
- Bécar**, 436
- Beciada**, mujer de Vidal de Marzán, 210
- Bela IV**, rey de Hungría, 347
- Bella**, 227
- Belleti**, 663
- Bellita**, mujer de Sancho de Isoir, 1
- Bellita de Pozán**, 436
- Bellito Pérez Julián**, 663
- Ben Sakināt**, 269
- Benayas**, 198, 200, 201
- Benayas**, mujer de Domingo de Ayerbe, 648

ÍNDICE DE PERSONAS

- Benedet**, 75
- Benedet**, hijo de Oliva, testigo, 247
- Benedet de Bordes**, 247
- Benedicta**, 73
- Benedicta**, hija de María de Alquézar, 462
- Benedicta**, mujer de Juan, hijo de Pedro de Esteban, 637
- Benedicta de Auztorito**, 170
- Benedicto**, hermano de D. de Toledo, 663
- Benedicto**, prepósito, 507, 508
- Benedicto**, prior de Santa María de Alquézar, 163
- Benedicto de Ayn**, 442
- Benedicto de Boncavale**, 514
- Benedicto de Soac**, 482
- Benedicto del Frago**, 511
- Benedicto Ollero**, 323
- Benedicto Tallaches**, 356
- Benita**, 595
- Benita**, mujer de García de Erla, 221
- Benita**, mujer de Juan Bruco, 53
- Benito**, capellán, 153
- Benito**, procurador, 29, 71
- Benito**, sacrista, 130
- Benito**, sacrista de Alquézar, 71
- Benito de Azombra**, 299
- Benito de Canoyl**, caballero, 299
- Benito de Juan Gran**, 367, 381
- Benito de la Tierra**, 282
- Benito del Pueyo**, 299
- Benito Palmero**, 491
- Berardo**, ciudadano romano, 350
- Berenguela**, hermana de Juan don Guiral, 12
- Berenguela**, hija de Bernardo de Benavente, 368
- Berenguela**, hija de Poncio de Almanera, 230
- Berenguela**, mujer de Martín Pérez de Banastón, 543
- Berenguela**, mujer de Pedro de Viacamp, 516
- Berenguela**, reina de Castilla, 410, 586
- Berenguela de Abizanda**, 427
- Berenguela de Ceume**, 174
- Berenguela de Muro**, 486
- Berenguela del Olivar**, 237
- Berenguer**, abad de Escarp, 578
- Berenguer**, hermano de Miguel de don Mateo, 505
- Berenguer**, maestro, 428, 432
- Berenguer**, maestro, canónigo de Tudela, 463
- Berenguer**, prior de Lérida, 67, 71
- Berenguer**, prior del Santo Sepulcro de Aragón, 194
- Berenguer**, subdiácono, escribano, 245
- Berenguer**, tío materno de Magdalena, 235
- Berenguer Aster**, 5, 371
- Berenguer Bardina**, notario público de Lérida, 644
- Berenguer Brusaldo**, 174

ÍNDICE DE PERSONAS

- Berenguer Burgetit**, vicario de Barcelona, 178
- Berenguer de Aguas**, caballero, testigo, 458, 543, 554
- Berenguer de Aspils**, canónigo de Barcelona, testigo, 406
- Berenguer de Bardají**, espondalero (albacea), 238
- Berenguer de Baulurs**, mayordomo del obispo de Tortosa, testigo, 428
- Berenguer de Boxados**, 122
- Berenguer de Calasanz**, canónigo de Roda, 29, 71, 72
- Berenguer de Canellas**, testigo, 566, 660, 662
- Berenguer de Castalbo**, 179, 181, 182
- Berenguer de Cervera**, testigo, 252, 451
- Berenguer de Civaderia**, 662
- Berenguer de Curb**, testigo, 154
- Berenguer de Entenza**, testigo, 352
- Berenguer de Erill**, obispo de Lérida, 122, 178, 368
- Berenguer de la Pared**, 145, 178
- Berenguer de Labata**, 436
- Berenguer de Monreal**, 467
- Berenguer de Palou II**, obispo de Barcelona, 145, 178, 252, 352, 377
- Berenguer de Petra Mola**, testigo, 352
- Berenguer de Puivert**, 260
- Berenguer de Salzeto**, 178
- Berenguer de Tremp**, testigo, 236
- Berenguer Deza**, 442
- Berenguer Ferrández**, 317
- Berenguer Galdino**, testigo, 416, 417, 440, 505, 558, 580, 581, 587, 656
- Berenguer Olivo**, 260
- Bernabé**, 481
- Bernabé**, hijo de Bernardo del Bispe, 236
- Bernarda**, mujer de Pedro de Jaca, 107, 135
- Bernarda de Alcalá**, 274
- Bernardín Pétriz**, hijo de María Pétriz, 70
- Bernardo**, arcediano de Tortosa, 245, 467, 468
- Bernardo**, fray, subprior, 463
- Bernardo**, hijo de Aquelmes, 247
- Bernardo**, hijo de Aznar de Boráu, 520
- Bernardo**, hijo de Martín de Vico, 317
- Bernardo**, hijo de Mirón Geriberto, 555
- Bernardo**, hijo mayor de Sancho de Orós, 220, 223
- Bernardo**, obispo de Zaragoza, 527
- Bernardo**, portero, testigo, 6
- Bernardo**, precentor de Jaca, 268
- Bernardo**, presbítero y canónigo, 468
- Bernardo**, prior y canónigo de Urgel, 350
- Bernardo**, yerno de Sancha de Abadía, testigo, 462
- Bernardo Anargiario**, notario del arzobispo de Tarragona, 244, 246
- Bernardo Anayar**, arcediano mayor de Lérida, testigo, 559
- Bernardo Andrés**, yerno de Augerio de Olorón, 482

- Bernardo Barráu**, 91
- Bernardo Brancha**, secretario de Vidal de Canellas, obispo de Huesca, 414
- Bernardo Brun**, testigo, 268
- Bernardo Catalán**, zapatero de Huesca, testigo, 65, 70, 140, 155, 215
- Bernardo de Ágreda**, picador, testigo, 165
- Bernardo de Alerre**, 18, 38
- Bernardo de Aquelmes**, hijo de Aquelmes, canónigo de Huesca, 210, 295
- Bernardo de Barberá**, clérigo de San Pedro de Rubí, testigo, 315, 316
- Bernardo de Bardají**, arcediano de Los Valles, arcediano de la Cámara, sacrista de Jaca, testigo, 186, 194, 195, 207, 226, 228, 229, 262, 263, 267, 281, 282, 284, 288, 289, 297, 373, 384, 390, 407, 457, 476, 501, 519
- Bernardo de Bardají**, canónigo enfermero de Huesca, 645
- Bernardo de Bardají**, fray, comendador de la Litera, 624
- Bernardo de Bella**, 567
- Bernardo de Belsué**, peletero, testigo, 199
- Bernardo de Benavente**, 368
- Bernardo de Biñec**, caballero, 458
- Bernardo de Blancafort**, 467
- Bernardo de Boncaval**, 553, 554, 654
- Bernardo de Cadillac**, fray, testigo, 475
- Bernardo de Canellas**, testigo, 17
- Bernardo de Castellazuelo**, 442
- Bernardo de Caudarasa**, testigo, 646
- Bernardo de Cervellón**, caballero, testigo, 492, 493, 615
- Bernardo de don Gil**, 210
- Bernardo de Fenicleario**, novicio, 122
- Bernardo de Frisa**, 202
- Bernardo de Galterrasa**, 511
- Bernardo de Granada**, 316
- Bernardo de la Canal**, testigo, 523
- Bernardo de Lac**, 80, 230, 388
- Bernardo de Litera**, caballero, 609, 610
- Bernardo de Monzón**, 361
- Bernardo de Olivito**, 181, 516
- Bernardo de Olorón**, 261
- Bernardo de Olsón**, subdiácono, sacerdote, 217, 226, 464, 481
- Bernardo de Oriol**, zapatero de Huesca, 53, 81, 140, 261, 337
- Bernardo de Santa Cristina**, 114
- Bernardo de Serés**, 434
- Bernardo de Tremp**, 337
- Bernardo de Turmo**, subdiácono, sacrista, presbítero, 226, 395, 425, 426, 445, 447, 448, 464, 481, 609, 610, 615-617, 621, 623, 634
- Bernardo de Valsequer**, testigo, 644
- Bernardo de Zuera**, 530
- Bernardo del Bispe**, 236, 339, 343
- Bernardo del Salt**, testigo, 466
- Bernardo del Valle**, 244, 246
- Bernardo Deza**, 107, 135

ÍNDICE DE PERSONAS

- Bernardo Esquirol**, fray, hermano de la Orden del Temple, 581
- Bernardo Gil**, 600
- Bernardo Guillén**, 119
- Bernardo Guillermo**, testigo, 320
- Bernardo Jiménez**, testigo, 55
- Bernardo Leocadio**, notario público de Valencia, 467, 468
- Bernardo Manáus**, 343
- Bernardo Marqués**, justicia de Huesca, testigo, 179, 180-182, 215, 341, 416, 417, 419, 444, 459, 465, 516, 526, 546, 579, 581, 587, 596, 649
- Bernardo Miguel**, hermano de Pedro Miguel, 383
- Bernardo Petrillón**, precentor de Jaca, 257
- Bernardo Petrilón**, prepósito, 195
- Bernardo Pictavín**, testigo, 80, 305, 345, 357, 388
- Bernardo Raimundo**, 613
- Bernardo Royo**, 649, 650
- Bernardo Rubén**, 617
- Bernardo Vitulo**, presbítero, testigo, 555
- Bernardono de Peñafiel**, 662
- Bernart**, baile del obispo de Huesca, 232, 233
- Bernart de Targanova**, canónigo de Valencia, 474
- Bertes de Vilicastello**, testigo, 26
- Bertrán**, correo (mensajero), espondalero (albacea), testigo, 107
- Bertrán**, escribano, 50, 143, 150, 151, 157, 161, 167, 290
- Bertrán**, fray, 194
- Bertrán**, notario de Huesca, 107, 127, 147, 152, 154, 165, 168, 169, 171-173, 179-182, 184, 185, 194, 195, 198, 200, 201, 205, 207-211, 213-216, 218, 219, 222, 230, 231, 241, 248-251, 254, 255, 257, 262-264, 284, 285, 293, 297, 298, 358
- Bertrán Bos**, 163
- Bertrán de Albero**, 26
- Bertrán de Aunés**, 569
- Bertrán de Bestanssa**, 283
- Bertrán de Bielsa**, caballero, 546
- Bertrán de Calasanz**, testigo, 368
- Bertrán de Castelleto**, clérigo de Villefranche, 555
- Bertrán de Cornudella**, 292
- Bertrán de doña Parda**, 465, 510
- Bertrán de Luzás**, testigo, 40, 109, 231
- Bertrán de Minorisa**, presbítero, testigo, 555
- Bertrán de Olivito**, 18, 179, 181, 261
- Bertrán de Olsón**, 285
- Bertrán de Orihuela**, 245
- Bertrán de Pualces**, 563
- Bertrán de Velilla**, 368
- Bertrán de Yéqueda**, 161
- Bertrán del Pueyo**, caballero, 265, 307
- Bertrán el Cavero**, testigo, 460
- Bertrán Ferrario**, 164
- Bianvenist**, judío, 653

- Bitas Abernardut**, judío, 107
- Bitas Aimretlardut**, judío, 135
- Blanca**, 595
- Blanca**, mujer de Miguel de Salesa, 382
- Blanca**, viuda de Sancho de Antillón, 62
- Blancaflor**, hermana de Fortuño de
- Biñec**, 458
- Blasco**, abad de Bergosa, arcipreste del valle de Aruej y del valle de la Garcipollera, 507
- Blasco**, arcipreste del valle de Rasal, testigo, 661
- Blasco**, hijo de Jimeno de Escanilla, 409
- Blasco**, nieto de Dolza, 479
- Blasco**, vicario de Rasal y arcipreste del valle de Rasal, 507
- Blasco de Abrisén**, 551
- Blasco de Biesa**, sacrista, 657
- Blasco de Lateda**, 361
- Blasco de Torres**, 64
- Blasco de Urdués**, 657
- Blasco López**, 348
- Blasco Maza**, señor de Robres y de Monflorite, hijo de Pedro Maza, testigo, 141, 145, 147, 177, 320, 346, 367, 381, 444, 510
- Blasco Mores**, testigo, 648
- Blasco Pérez**, canónigo de Tarazona, testigo, 141, 374
- Blasco Romeo**, hijo de García Romeo, 533
- Blasquita**, 578
- Blasquita de Paúl**, 174
- Blasquita de Pozán**, 38
- Bn. Gesón**, capellán, 423
- Bonafiaz**, 662
- Bonanat**, canónigo de Lérida, 71
- Bonariat**, 6
- Bonet de Borzet**, 663
- Bonet de Escusaguás**, 6
- Bonet de Gordeia**, 663
- Bonet de la Zuda**, 198
- Bonet de Lateda**, 22, 107, 135
- Bonet de lo Clavero**, testigo, 441
- Bonet de Matamuls**, 663
- Bonet de Olsón**, 239
- Bonet de Seta**, testigo, 382
- Bonet Ferrer**, 491
- Bonet Molinero**, 663
- Boneta**, 638
- Boneta de la Cocina**, 404
- Boneta de Labata**, mujer de Domingo, 443
- Boneta la Longa**, 419
- Boneta**, hija de Bonet de Borzet, 663
- Boneta**, mujer de Miguel de Panzano, 230
- Boneta**, viuda de Bartolomé de Montearagón, molinero, 568
- Bono**, hijo de Pedro de Castellazo, 282
- Bono**, judío, 430, 431
- Braimundo de San Justo**, fray, 500
- Bratriç**, doña, 360
- Bricia**, mujer de Domingo Rixard, 256
- Brun de Binué**, 401
- Brun Gascón**, 571

- Bruna**, madre de María, mujer de Salvador de Alcolea, 639
- Bruneta**, 107
- Bruno**, 230
- Buca de Cornu**, judío, 322
- Buenaventura**, 74
- Buenaventura**, mujer de Domingo Pérez, 438
- Bugaria de Cervera**, priora de Vallbuena, 174
- Buria**, mujer de Vidal de don Pere de Montagut, 567
- Buscana**, mujer de Miguel Aluder, 624
- Byereth Basquas de Barbastro**, 536
- C**
- C. de A. Juan**, 175
- C. de Abena**, 253
- C. de Coscollano**, caballero, 253
- C. de Fertuño Cube**, 253
- Calberto de Arnalt Juan**, 149
- Calbet**, 282
- Calbet**, capellán de Almuniente, 457, 462
- Calbet de ¿Seto?**, 188
- Calbet del Pueyo**, 24
- Calbeta de Allué**, 653
- Calveta**, mujer de Juan Sanz de Anzano, 512
- Calveto**, abad de Atarés y arcipreste del valle de Atarés, 507
- Calvón**, marido de Martarrosa, hermana de Pedro Miguel, 383
- Caprasio**, 577
- Carigós**, 274
- Carnarón**, 416
- Castaño**, 358
- Catalana**, doña, 663
- Catalana**, doña, viuda de Valesio de Bergua, 362
- Cecilio Pérez Barón**, 663
- Cenda**, mujer de Pedro Díez, 227
- Chico**, 10
- Cipresa**, hija de Pedro Belsué, 36
- Ciprián**, 239
- Ciprián de Almuniente**, 239
- Ciprián de Sesa**, 128
- Cipriano**, 146; 534
- Cipriano**, hijo de Domingo Pellicero, 513
- Clavera**, mujer de Juan de Atavós, 640
- Clavero**, 540
- Coloma**, hija de Guillerma de Sesa, 535
- Coloma**, mujer de Bartolomé de Montalbán, 144
- Comparat**, judío, 663
- Condesa**, mujer de Fortuño de Biñec, 458
- Conilleno**, 332
- Constantino**, clérigo, presbítero, 506, 544
- Constantino**, hijo de Gi., sacrista, 531
- Constantino de Chicot**, testigo, 482
- Constanza**, hija de Peregrino de Bolárez, 336
- Constanza**, mujer de Rodrigo de Novales, 303

Constanza, viuda de Pedro Maza, 123,
381, 510, 539

Corbano de Lieth, testigo, 597

Corbarán, 444

Corbarano de Laet, testigo, 501

Coscollaní, el, 47, 48

Cristina, mujer de Pascual de Lierta, 366

Cristina, mujer de Pedro de Ricla, 21

Cristóbal, hermano, 324

D

D., prior de Matidero, 584

D., sacrista, 584, 663

D., sacrista de Jaca, 356

D. Cubero de Secastilla, 663

D. de Adivar, 663

D. de Ayera, 516

D. de don Andréu, 663

D. de Estada, testigo, 352

D. de Lacima, 71

D. de Lafava, 663

D. de las Portas, testigo, 21

D. de los Palazos, 239

D. de Mont, 175

D. de Olivella, canónigo, 467

D. de Olorón, zapatero de Huesca, 311

D. de Paúl, 663

D. de Toledo, 663

D. del Castellar, 457

D. don Ramón de Cañellas, 239

D. Figuerola, 663

D. Goditi, 663

D. Nigro, testigo, 19

D. Pan Calent, 663

D. Vidal, 282

D. Zaragoza, 226

Dairina, 311

Dalmacio de Rocabetino, 252

Danayna de Labata, 239

Dato de Tolosana, 507

Deus Aiuda, 25, 285, 575

Deus Aiudo, hijo de Español de Labata,
testigo, 18

Deus Aiuta de Labata, 193

Deusde de Columbario, escribano, 196

Diego de Sádaba, 310

Diego de Villafranca, 606

Diego del Portago, 479

Diego Escudero, 563

Diego López, caballero, 410

Dodo, testigo, 308, 335

Dodo de Plasencia, 368

Dolmeje, mujer de Martín del Ros, 165

Dolza, 479

Dolza Pérez, 479

Domia, hija de Sancha, hermana de
Miguel de Bardají, 595

Dominga, hermana de Juan don Guiral,
12

Dominga, hermana de Pedro de Juan
García, 629

Dominga, hija de María Bigeva, 327

Dominga, hija de María de Tarazona, 367,
381

Dominga, madre de Toda, hija de
 Domingo, hijo de Martín de Alavés, 259
Dominga, mujer de Bernardo de Oriol, 81
Dominga, mujer de Domingo de
 Almodévar, cubero de Huesca, 573
Dominga, mujer de Domingo de Cozos,
 552
Dominga, mujer de Domingo de Mateo,
 322
Dominga, mujer de Esteban, 46
Dominga, mujer de Galín Garcés, 114
Dominga, mujer de García de Nocito,
 329
Dominga, mujer de Gil de Gaza, 548
Dominga, mujer de Juan de Bufat, 562
Dominga, mujer de Juan de Crespán, 576
Dominga, mujer de Martín, yerno de
 Juan, 637
Dominga, mujer de Pedro Campán, 393
Dominga, mujer de Pedro Cayllol, 379
Dominga, mujer de Pedro de Bolea, 56
Dominga, mujer de Pedro de Gúdal, 369
Dominga, mujer de Sancho de Alcait, 37
Dominga de Lac, 388
Dominga de Montón, 558
Dominga de Secorún, 367, 381
Dominga Pérez, hija de Pedro, herrero,
 101
Domingo, 94; 239; 435; 443
Domingo, abad de Ena, arcipreste del
 Llano de Ansó y del arcedianato de Ansó,
 507
Domingo, abad de Estada, 153
Domingo, abad de Lalueza, 653
Domingo, abad de Latas, capellán de
 Santa María de Salas, 485
Domingo, abad de Latas, testigo, 204, 329
Domingo, arcediano de la Cámara, 403
Domingo, arcediano de Larué, 307
Domingo, arcipreste, 609, 610
Domingo Biello, testigo, 12
Domingo, camerario de Huesca, testigo,
 395, 413
Domingo, capellán de Santa María de
 Huesca, testigo, 4
Domingo, capellán mayor de la iglesia de
 San Pedro de Jaca, 531
Domingo, carnicero, 654
Domingo, cazador, 222
Domingo, cuñado de Juan Ros, 89
Domingo, escribano, 128, 237
Domingo, hijo de Aznar de Gaza, 548
Domingo, hijo de España de Anzano, 234
Domingo, hijo de Eulalia, nodriza de
 Poncio de Almanera, 230
Domingo, hijo de Flos, testigo, 144
Domingo, hijo de García de don Domingo,
 299
Domingo, hijo de Gazol, 663
Domingo, hijo de Guillermo Sancho de
 Almodévar, 136
Domingo, hijo de María Bigeva, 327
Domingo, hijo de María Melera, 299
Domingo, hijo de Martín de Alavés, 259

Domingo, hijo de Martina, mujer de Pedro de Mortal, 427

Domingo, hijo de Pedro, cocinero, 176

Domingo, hijo de Sancho Cortés de Sangarrén, 105

Domingo, hijo de Sancho de Cipriano, 101

Domingo, hijo de Valero del Sol, 480

Domingo, hijo de Juan Boni, 155

Domingo, justicia de Barbastro, 447

Domingo, maestro, 460, 530

Domingo, maestro, precentor de Valencia, 467, 474, 557

Domingo, marido de Berenguela, hija de Poncio de Almanera, 230

Domingo, marido de España de Anzano, 234

Domingo, nieto de Inés de Gayolo, 511

Domingo, nieto de Poncio de Almanera, 230

Domingo, notario público de Sesa, 566

Domingo, picador, 167

Domingo, presbítero y canónigo, 122

Domingo, prior, 237

Domingo, prior claustral, 467, 468

Domingo, prior de San Julián, testigo, 28

Domingo, vicario de Anzano, 512

Domingo, vicario de Coscollano, testigo, 270

Domingo, yerno de Inés de Cental de Plasencia, 61

Domingo, yerno de Juan Ferrer de Labata, 364

Domingo, yerno de Poncio de Almanera, 230, 371

Domingo Abad, 112

Domingo Adreo, testigo, 50

Domingo Alamazón, testigo, 39, 239

Domingo Almorabit, 189

Domingo Amarcos, 239

Domingo Andrés, testigo, 268, 482

Domingo Arcovo, 131

Domingo Artanés, testigo, 123

Domingo Atronsillo, testigo, 2

Domingo Aznar, 49, 283

Domingo Badadéu, 65

Domingo Bardají, 253

Domingo Barragas de Banastás, testigo, 161

Domingo Bellito, canónigo, testigo, 60

Domingo Belsierre, testigo, 69

Domingo Benedicto, 436

Domingo Benedicto, zapatero, 396

Domingo Bescasilla, 136

Domingo Burrell, 282

Domingo Burro, 563

Domingo Campanero, escribano de Huesca, 75, 78, 85, 88, 109, 110, 113, 115, 116, 118, 120, 136, 139, 141, 187, 224, 256, 270, 277, 283, 361, 371, 378, 452

Domingo Capella, 663

Domingo Carusca, testigo, 428

Domingo Caverro, 10

Domingo Cebrián, 73

Domingo Chicet, 107
Domingo Chico, testigo, 127, 185, 191
Domingo Cornel, mayor, 588
Domingo Cornel, testigo, 118, 171, 172, 210, 550
Domingo Corrigiario, notario público de Huesca, 642, 643
Domingo Corrugiario, secretario, 596
Domingo Covanero, testigo, 563, 606
Domingo de Abiego, caballero, testigo, 436, 499, 540
Domingo de Abizanda, hortelano de Huesca, 504
Domingo de Abizanda, peletero de Huesca, testigo, 504
Domingo de Aborta, sacerdote, 499
Domingo de Aguas, testigo, 210, 311
Domingo de Albero, caballero, 193, 239, 510
Domingo de Alcalá, 303
Domingo de Alcalá, clérigo de Santa María de Salas, testigo, 204, 362
Domingo de Alcalá, hijo de Juan de Alcalá, testigo, 31
Domingo de Alcaref, 663
Domingo de Almodévar, 198
Domingo de Almodévar, cubero de Huesca, 573
Domingo de Almuniente, sacerdote de Huesca, 618
Domingo de Alquézar, testigo, 314, 497, 548
Domingo de Amigo, sacerdote, 499
Domingo de Anzano, zapatero de Huesca, 208
Domingo de Aquaral, testigo, 497
Domingo de Ara, sacerdote, testigo, 2, 151, 168, 203, 208, 213
Domingo de Arbaniés, 78
Domingo de Arcusa, testigo, 282
Domingo de Arevella, 282
Domingo de Argavieso, 193
Domingo de Artasona, testigo, 186, 229, 237, 435, 452, 526, 548, 552
Domingo de Artieda, notario público de Huesca, 284
Domingo de Astorito, 268, 503
Domingo de Aunarta, 642, 643
Domingo de Ayerbe, 33, 126, 311
Domingo de Ayerbe, testigo, 635, 648
Domingo de Azanuy, 258, 266
Domingo de Azara, 524
Domingo de Azonar, capellán del obispo, canónigo, arcediano de Larué y de la Cámara de Huesca y Jaca, testigo, 84, 87, 122, 194, 203, 214, 217, 219, 241, 257, 264, 271, 276, 281, 285, 298, 307, 309, 312, 318, 328, 341, 345, 372, 406, 413, 418, 434, 439, 441, 446, 450, 456, 481, 484, 498, 499, 501, 505, 507, 508, 513
Domingo de Banaguás, 250
Domingo de Banastón, 511
Domingo de Barbastro, zapatero, 341
Domingo de Bárcabo, 24

Domingo de Barcelona, 441
Domingo de Bardají, clérigo de Huesca, 322
Domingo de Bardají, hermano de Miguel de Bardají, 595
Domingo de Basarán, 299
Domingo de Belostis, 510
Domingo de Bergosa, testigo, 90, 91
Domingo de Biel, zapatero de Huesca, testigo, 337
Domingo de Bielsa, 239
Domingo de Bierge, 363
Domingo de Biota, 632
Domingo de Botaya, testigo, 619
Domingo de Burgasé, justicia de Alquézar, 436
Domingo de Calasanz, zapatero, 4
Domingo de Cámara, 229
Domingo de Cambrón, sacerdote, testigo, 424
Domingo de Carcasona, notario público de Barbastro, 613, 616, 617, 621, 653
Domingo de Castejón, yerno de Sancho Merino, 637
Domingo de Clarac, 91
Domingo de Condón, 479
Domingo de Coscojuela, caballero, testigo, 129
Domingo de Cozos, 552
Domingo de Daroca, testigo, 215, 311
Domingo de don Brun, testigo, 510
Domingo de doña Boneta, 540
Domingo de doña Ginta, 23
Domingo de doña Martina, 640
Domingo de doña Tarina, 563
Domingo de Edra, clérigo de Sesa, 575
Domingo de Épila, testigo, 339
Domingo de Escapa, 282
Domingo de Estadilla, sacerdote de San Esteban de Monzón, testigo, 28
Domingo de Estopiñán, 2, 17
Domingo de Ferragut, 599
Domingo de Fuentes, 433
Domingo de Gayolo, marido de Inés de Gayolo, 511
Domingo de Gradiello, 270
Domingo de Graus, testigo, 222, 511
Domingo de Grosa, 657
Domingo de Guimar, prepósito de Alquézar, 291, 387, 436
Domingo de Huesca, zapatero, testigo, 135
Domingo de Igriés, testigo, 173, 404
Domingo de Jaca, hijo de Gasón Crusat, sacerdote, testigo, 204, 369
Domingo de Juliano, 143
Domingo de la Cambra, 419
Domingo de la Caridad, 186
Domingo de la Cocina, hijo de Boneta de la Cocina, 404
Domingo de la Medianilla, 659
Domingo de la Montaña, 416
Domingo de la Morana, 237
Domingo de la Oliva, 248, 289

Domingo de la Retonera, 237
Domingo de la Sacristanía, 22,
Domingo de la Tierra, 282
Domingo de Laguna, presbítero y
 porcionero, 117, 130, 146, 163
Domingo de Lano, 76
Domingo de Larasa de Baranfos, 367
Domingo de Larbesa, testigo, 46, 68, 487
Domingo de Larrés, 656
Domingo de Lasieso, 563, 606
Domingo de Latre, 656
Domingo de Lierta, 563
Domingo de Liesa, 589, 663
Domingo de Mallén, fray, comendador de
 Riparia, 624
Domingo de Marcén, 602
Domingo de Marqués, 609
Domingo de Martín, 397
Domingo de Mateo, zapatero de Huesca,
 322
Domingo de Mitrice, 577
Domingo de Mondiello, testigo, 593
Domingo de Monte Pelado, 282
Domingo de Montearagón, zapatero de
 Huesca, testigo, 33, 120, 132, 140, 150,
 208, 327, 386, 438, 646
Domingo de Monzón, molinero de
 Huesca, 647, 663
Domingo de Munárriz, fray, cillero mayor
 del monasterio de Gloria, 600
Domingo de Munzalar, 638
Domingo de Murillo, 17
Domingo de Muro, prior, canónigo,
 testigo, 11, 46, 68
Domingo de Nabelida, 428
Domingo de Naya, 563
Domingo de Nisano, 188
Domingo de Olivito, 227
Domingo de Ordonna, hortelano, 656
Domingo de Orna, testigo, 46, 83, 302
Domingo de Ossa, 466
Domingo de Pane Calido, clérigo, testigo,
 610, 616, 621
Domingo de Parma, maestro, capellán
 del papa, 536
Domingo de Paternué, 503
Domingo de Pedrera, testigo, 327
Domingo de Pedro Lozano, testigo,
 406
Domingo de Perarrúa, prior, 343
Domingo de Pertusa, caballero, 7, 155,
 167, 194, 491
Domingo de Pedro Malo, 524
Domingo de Piracés, 174
Domingo de Polo, 436
Domingo de Portaespaña, diácono,
 arcipreste de Barbastro, 217, 226, 425,
 464, 481, 616, 621, 653
Domingo de Portaglaterra, 24
Domingo de Rials, sacerdote, 499
Domingo de Salillas, zapatero de Huesca,
 535
Domingo de San Ciprián de Huesca,
 testigo, 661

Domingo de Sancho Arruebo, testigo, 492
Domingo de Sangarrén, mercero de Huesca, 236, 288, 289, 302
Domingo de Sangarrén, testigo, 294
Domingo de Santa Eulalia, hijo de Gracia, 307
Domingo de Sariñena, 486
Domingo de Sarramia, 630
Domingo de Senegüé, carnicero, 107, 118, 135, 311
Domingo de Sesa, testigo, 170
Domingo de Talla Orzo, testigo, 118
Domingo de Tena, testigo, 136, 399
Domingo de Tolla, testigo, 412, 430, 431, 470-473, 481, 483, 513, 534, 615, 617, 634, 644, 649, 653, 662
Domingo de Torres de Barbués, 280
Domingo de Tramaced, 340
Domingo de Triste, sacerdote, testigo, 204, 398, 409
Domingo de Vera, testigo, 82
Domingo de Zamar, 71, 146
Domingo de Zaragoza, justicia de Barbastro, testigo, 406, 420, 423, 464, 617, 634, 649, 650, 653
Domingo del Campo, abad de Secorún y arcipreste de Gorga, 507, 554
Domingo del Pueyo, 595
Domingo del Pueyo, testigo, 472
Domingo don Pedro, 283
Domingo Enúrrez, 482
Domingo Faraganena, 64
Domingo Fenés, 452
Domingo Ferrario, 390, 497
Domingo Ferrer, 107, 135, 177, 231, 288, 289
Domingo Ferrer, carnicero, 514
Domingo Florencia, 524
Domingo Former, sacerdote, 424
Domingo Gil, secretario del justicia del rey, 465
Domingo Gil, testigo, 569, 588, 594, 601
Domingo Gil, vasallo de Arnaldo de Lac, 554
Domingo Gil, zapatero, 358
Domingo Gilbert, zapatero de Huesca, testigo, 337
Domingo Gile, 427
Domingo Girart, testigo, 114
Domingo Juan, 609
Domingo Juan, pellejero de Huesca, testigo, 277, 418, 523
Domingo Juan, testigo, 283
Domingo Juan de Alloma, testigo, 10
Domingo Lacún, 436
Domingo Larbasa. Véase Domingo de Larbasa.
Domingo Lecina, notario de Alquézar, 470-473
Domingo Lois, testigo, 7, 26, 137
Domingo López, 286; 348
Domingo López, escribano, 107, 135, 152
Domingo López, justicia de Huesca, testigo, 335, 341

Domingo López de Cathena, 37, 58
Domingo Macullata, 112
Domingo March, 487
Domingo Marco, testigo, 517
Domingo Martín de Alquézar, notario público de Zaragoza, 463
Domingo Martínez, notario de Alquézar, 470, 472
Domingo Martínez Borrás, 530
Domingo Mateo, cuñado de Pedro de Bardají, 135
Domingo Maxax, testigo, 237
Domingo Melero, testigo, 299, 457, 633, 643
Domingo Miguel, zapatero, 526, 562, 579, 625
Domingo Morreras, 112
Domingo Mozarabí, 6
Domingo Mozarrón, 643
Domingo Murillo, 567
Domingo Muzá, 438
Domingo Navarro, 367, 381, 408
Domingo Negro, subdiácono, 609, 610, 616
Domingo Palacio, 599
Domingo Panzano, testigo, 199
Domingo Pascual, zapatero de Huesca, 295
Domingo Pectato, 512
Domingo Pedriz, 479
Domingo Pedro, escribano, 235
Domingo Pellicero, 513
Domingo Pepini, abad de Aín, 662
Domingo Pepini, porcionero de Barbastro, 615, 617
Domingo Perera, 386, 391
Domingo Pérez, carnicero de Huesca, 305, 438
Domingo Pérez, diácono, sacerdote, 464, 499, 609, 610, 616, 634
Domingo Pérez, hijo de Pedro Andrés, 479
Domingo Pérez, vasallo de García Pérez, prepósito, 601
Domingo Pérez de Lazano, testigo, 163
Domingo Pérez de Mullarato, hijo de Juan de Mullarato de Pertusa, 491, 521
Domingo Picador, 319
Domingo Piment, testigo, 75
Domingo Polo de Egea, testigo, 635
Domingo Puerta, testigo, 503
Domingo Rixard, 256
Domingo Royo, 435
Domingo Sánchez, 653
Domingo Sánchez, testigo, 271, 272
Domingo Sánchez de Quinzano, 409
Domingo Sancho, 306; 479
Domingo Sancho de Sos, 427
Domingo Sancta Cruz, notario de Huesca, 357
Domingo Sanz, hijo de Fertún Sanz de Pitillas, 41
Domingo Saune, 470
Domingo Sauro, escribano, 479

Domingo Sellán, clérigo de Santa María, 310
Domingo Serrano, 185, 399
Domingo Sevil, testigo, 13
Domingo Trecedeto, testigo, 131
Domingo Valencia, 462
Domingo Vallés, 66, 151
Domingo Viejo, 239
Domingo Vizcarra, 360
Domingo Zamur, 436
Domino Buenhombre, 575
Domino de doña España, 575
Donat Gascón, mercero, 541
Donato, 239
Donoria, mujer de Domingo de Piracés, 174
Dulce, mujer de Pedro Miguel, 383
Durán, maestro, canónigo de Jaca, hijo de Vidal de Marsán, 169, 195
Duranda, nieta de Poncio de Almanera, 230
Durando, canónigo de Jaca, 372
Durando Gallardo, notario, testigo, 316

E

E., abad de San Juan de la Peña, 584
E., abad de Sangüesa, 164
E. López de don Garrero, testigo, 286
E. Marroquí, testigo, 94
Ecio de Olorón, testigo, 630
Eiza de Aomara, sarraceno de Huesca, 525
Eiza de Valicia, sarraceno de Huesca, testigo, 525
Elías, nieto de Valencia, 256
Elisabet, 595
Elisenda de Claromonte, subpriora de Vallbuena, 174
Elisenda de Rubión, despensera, 174
Elvira, 487
Elvira, hija de Marquesa, 232, 233
Elvira, mujer de Domingo Pérez, vasallo de García Pérez, prepósito, 601
Elvira, mujer de Ramón Ferrer, 50
Elvira de Cervellón, 333
Elvireta de Sangarrén, 367, 381
Embeciada, 594
Ermesinda, abadesa de Vallbuena, 174
Ermisén de Jánovas, 663
Ermisenda de Ossa, 466
Esclaramunda, hija de Raimundo Graber, 663
España, mujer de Bernardo de Monzón, 361
España de Anzano, 234
España de Curbe, 253
Español, 60
Español Bonet, testigo, 482
Español de Bara, 563
Español de Labata, testigo, 18
Español de Pebredo, 129, 134
Español de Tella, 31
Español del Macel, 91
Esparagó de la Barca, arzobispo de

- Tarragona, 243, 244
- Esperando, testigo, 279
- Esquirol, *micer*, testigo, 40
- Estanca, 203
- Estanca de Setecors, 293
- Esteban, 46; 598
- Esteban, clérigo [arcediano], prepósito, prior de Santa María de Alquézar, testigo, 117, 146, 291, 407, 428, 429, 436, 470-473, 544, 545
- Esteban, escribano, 105
- Esteban, fray, penitenciario del papa, 532
- Esteban, hijo de Pedro de Esteban, testigo, 637
- Esteban, hijo de Vicente, 479
- Esteban, presbítero, 130
- Esteban, procurador, 29, 71
- Esteban, procurador de Albás, 291
- Esteban, sacerdote y vicario de Almuniente, 294, 302, 303
- Esteban, yerno de Domingo de Orna, 302
- Esteban Bonanat, testigo, 194, 437-439, 625
- Esteban de Camino, fray, 646
- Esteban de Camino, testigo, 231
- Esteban de Ejep, 261, 288, 289, 351
- Esteban de Elfalú, testigo, 649
- Esteban de Martel, 142
- Esteban de Ozna, 239
- Esteban de Palencia, 359
- Esteban de Palencia, tejedor, testigo, 399
- Esteban de Salinas, testigo, 604
- Esteban de Salino, testigo, 218, 255, 524, 645
- Esteban Estabiler, 531
- Esteban Gil, clérigo, 463
- Esteban Salmón, testigo, 125, 287
- Estebana, hija de María de Alquézar, 462
- Estebana, hornera, 479
- Estecera, 274
- Estefanía, 73
- Estefanía, doncella de Blasco Maza, 444
- Estefanía, hija de Pedro Ciprián de Almuniente, 23
- Estefanía, mujer de Domingo Aznar, hija de Sancho de Favana, 49
- Estefanía, mujer de Domingo de Azanuy, hija de Sancho de Favana, 258, 266
- Estefanía, mujer de Guillermo de Toledo, 663
- Eulalia, 435
- Eulalia, mujer de Pedro Sanz, 1, 10, 37, 40, 57, 58, 63, 112
- Eulalia, nodriza de Poncio de Almanera, 230
- Ex de Foces. Véase Jimeno de Foces.
- F**
- F., camerario de San Juan de la Peña, 584
- F., obispo de Valencia. Véase Ferrer de Pallarés, obispo de Valencia.
- F. Dat de Ruis, 189, 197
- F. Divar, 555

F. Garcés de Roda, 451
F. Jiménez, 326
Facio, 463
Famatán, 368
Faraón, 274
Fe Raynes, 94
Felipe, 149
Felipe, hijo de Sancho Pérez de Larbesa y Teresa de Olivito, 179, 180, 182
Felipe, marido de Magdalena, 235
Felipe, portero del rey, testigo, 434
Felipe, yerno de Sancha de Sariñena, 638
Felipe de Aragoneses, 511
Felipe de Escapa, 282
Felipe de Majones, testigo, 237
Ferlando, 502
Fernando, fray, abad del monasterio de Veruela, 262
Fernando, hijo de Fernando, rey de Castilla, 410
Fernando, infante de Aragón, testigo, 343, 378, 410, 465, 467, 491, 510, 518
Fernando [III el Santo], rey de Castilla, 410, 586
Fernando García, caballero, testigo, 410
Fernando García, obispo de Sigüenza, testigo, 410
Fernando Pérez de Pina, caballero, testigo, 304, 377, 410
Ferrando, 52; 444; 487
Ferrando, escribano, 133
Ferrando, notario de Barbastro, 481
Ferrando Alamán de Sádaba, 124, 142, 157, 310, 306, 325, 326, 475
Ferrando de Orbellito, diácono, 609
Ferrando de Sádaba, 50, 54, 86
Ferrando Pellipario, 299
Ferrando Sánchez de Valtierra, 475
Ferrario de Abena, testigo, 611
Ferrario de Marteror, 663
Ferrario de Nisano, 655
Ferrario de Orbellito, diácono, testigo, 217, 226, 425, 464, 481, 610, 615-617, 644
Ferrario de Salbet, clérigo, testigo, 648
Ferrario de Sardas, sacerdote, testigo, 478
Ferrario de Torla, clérigo de Barbastro, 217, 226, 406, 423, 425, 426
Ferrer, 3; 360
Ferrer, hijo de Ramón Moliner, 135
Ferrer, hijo de Sancho de Buil, sacerdote de Santa María de Salas, 522
Ferrer, nieto de Pedro Junzano, 308
Ferrer de Artasona, 123
Ferrer de Bolea, abad de la cofradía de Sádaba, 86
Ferrer de Burceat, 24
Ferrer de Claustro, testigo, 191
Ferrer de Igríes, 243
Ferrer de Labata, testigo, 52, 396, 487
Ferrer de Muño Díaz, 33
Ferrer de Montearagón, 239
Ferrer de Nasarre, 364
Ferrer de Orbellito, testigo, 162, 163, 192

Ferrer de Pallarés, obispo de Valencia, 451, 474
Ferrer de Pedro Siesto, 109
Ferrer de Robres, testigo, 204
Ferrer de Sancho López, 81
Ferrer de Sangarrén, 105
Ferrer de Torres, 522
Ferrer Debayeta, 68
Ferrer don Julián, 239
Ferrera, 64; 142
Ferrera, hija de Pedro de Belsué, 109, 329
Ferrera, hija de Rodrigo de Valterra y de Sancha de Castellón, 124
Ferrera, mujer de Augerio de Olorón, 482
Ferrera, mujer de Domingo Vallés, 66
Ferrera, mujer de Gil de Jaca, 541
Ferrera, mujer de Pedro de Montearrovo, 52
Ferrera, viuda de Juan de Sierr, 7
Ferrera de Ager, 2
Ferrera de Bolea, 648
Ferrero de Labata, barbero, testigo, 204
Ferricio de Molinos, yerno de S. de Binué, 516
Férriz de Biota, testigo, 112
Fertún Aznárez, canónigo de Tarazona, 374
Fertún Sanz de Pitillas, 41
Fertuño, 274
Fertuño, hijo de Pelegrina, 50
Fertuño Barbarza, 39
Fertuño de Arbaniés, 185, 249
Fertuño de Garisa, testigo, 551
Fertuño de Luna, 64
Fertuño de Sasa, 551
Fīrruh ibn ‘Abd al-Raḥmān al-Rayṭī, 376
Fiyela, 638
Florenca, 599
Florenca de Barluenga, 224
Florenca de Liesa, 663
Flos, 144
Foranerio de las Fuentes, testigo, 173
Forcio de Soler, testigo, 334
Fortanerio de Biñec, 458, 477
Fortanerio de Serzena, 388
Fortanerio de Sezera, 437, 439
Forti Guillén, 239
Fortín [de Sádaba], 86
Fortún Dat, 142
Fortún de Claustro, testigo, 191
Fortún de Faynas, 239
Fortún de Sierr, 7
Fortún del Pueyo, 299
Fortún López, 157
Fortundat, 142
Fortuño, 444
Fortuño, cuñado de María de Aibar, 116
Fortuño, hermano, guardián de la casa de la Orden de Hermanos Menores (franciscanos), 324, 444
Fortuño, hijo de Sancho de Aineto, 330
Fortuño de Ançua, 463
Fortuño de Bergua, 26, 455

Fortuño de Biesa, 657
 Fortuño de Biñec, 458
 Fortuño de Biñec, caballero, 458
 Fortuño de Estada, caballero, testigo, 411, 412, 433
 Fortuño de Fañanás, 494, 498
 Fortuño de la Claustra, testigo, 5, 127, 140
 Fortuño de Liesa, 633
 Fortuño de Monclús, 638
 Fortuño de Novales, 635
 Fortuño de Orocal, 619
 Fortuño de Pomar, 146, 436
 Fortuño de Tallamonte, 288
 Fortuño de Tena, 561
 Fortuño Laín, testigo, 288, 289, 516
 Fortuño López de Abena, caballero, testigo, 212, 288, 289, 340, 419, 458, 543
 Frago Adam, 324
 Franca, mujer de Domingo Pérez, carnicero de Huesca, 305
 Francha de Busa, 563
 Francho, prior de Boráu, testigo, 44
 Frontina, hija de Fortuño de Bergua, 26
 Fulquerio, arcipreste de Los Valles y de Sobrarbe, 282, 507
 Fulquet, hermano de Pedro Miguel, 383

G

G., abad de Pina, testigo, 584
 G., abad de Sarsa, 71
 G., arcipreste de Valdaviar, 164

G., fray, subprior, 578
 G., justicia de Luna, testigo, 584
 G., presbítero, 447
 G., prior de Tortosa, 467, 468
 G., vizcondesa de Béarn, 482
 G. Agud, 91
 G. Arnaldo, canónigo, 76
 G. Artica, 64
 G. Barelías, 142
 G. Benito, presbítero, 64
 G. Burriana, fray, testigo, 475
 G. de Alcalá, 84
 G. de Alins, 31
 G. de Almoguera, 301
 G. de Arbaníes, 239
 G. de Bárcabo, vicario, 499
 G. de Betorz, 663
 G. de Bovis, 175
 G. de Castellón, testigo, 187
 G. de Cervellón, 178, 187
 G. de Claromonte, 178
 G. de Cornellá, prior de Montearagón, 634
 G. de Coscullano, 253
 G. de Cueços, sacerdote de Santa María de Salas, 339
 G. de don Bonsón, testigo, 524
 G. de Fenolario, precentor de Tortosa, 467, 468
 G. de Foradada, 663
 G. de Fornillos, testigo, 74
 G. de Fuentes, caballero, testigo, 276
 G. de la Serra, caballero, 282

- G. de Latrás**, testigo, 134
- G. de Miraclo**, testigo, 132
- G. de Monclús**, 252
- G. de Nisano**, clérigo de Zuera, testigo, 583
- G. de Odina**, 663
- G. de Perula**, arcediano y limosnero, 19
- G. de Porta**, 252
- G. de Ribera**, testigo, 267
- G. de Sala**, notario, 252
- G. de San Lorenzo**, canónigo, prior, 122, 470-473
- G. de San Vicente**, 178, 252
- G. de Sangarrén**, 105
- G. de Seto**, 175
- G. de Solario**, presbítero y canónigo, 122
- G. de Tamarite**, canónigo camerario, 467, 468
- G. de Torralba**, 239
- G. de Torres**, 426
- G. de Velaç**, caballero, 45
- G. Eximino**, 99
- G. Fortaz**, caballero, testigo, 313
- G. Garín**, testigo, 351
- G. Gasia**, testigo, 457
- G. Íñigo**, sacerdote, testigo, 310
- G. López**, testigo, 325, 326
- G. Mannes**, testigo, 142
- G. Martín**, arcediano, 220, 228, 229, 281
- G. Martón**, arcediano de Serrablo, 335
- G. Monzini**, 357
- G. Pérez de Figala**, caballero, testigo, 560
- G. Pérez de Meitat**, testigo, 121
- G. Pérez de Sasa**, hijo de Toda de Sasa, 559
- G. Pérez de Suazo**, clérigo, testigo, 469
- G. Pérez**, sacerdote, 164, 260
- G. Rabati**, notario, 178
- G. Raimúndez**, vizconde de Béarn, 482
- G. Ramón de Montecatano**, 178
- G. Ramón Senas**, 175
- G. Ricardo de Barbastro**, 216
- G. San Teodoro**, diácono, 103, 122
- G. Saniez**, 563
- Gabay**, judío, 200
- Galaciano**, hermano de Juan Pictavín, 579
- Galaubia**, cuñado de Pedro de Monteagudo, 422
- Galdino**, procurador de Jacinto, subdiácono del papa, 374
- Galiana**, 227
- Galín Calvo**, testigo, 44
- Galín Garcés**, 114
- Galín Lop**, 418, 510, 523
- Galíndez de Sasé**, 423
- Galindo**, 35
- Galindo**, cocinero, 40, 59
- Galindo de la Romana**, 15, 232, 233
- Galindo de Naya**, 342, 344
- Galindo de Sever**, abuelo de Bernardo de Cervellón, 493
- Galindo Garcés**, 266
- Galindo Garcés de Piracés**, 49, 258, 458,

477

Galindo Jiménez, 518, 527

Galindo Pérez, testigo, 211, 248, 299, 391

García, abad de Arcusa, testigo, 282

García, arcediano de Larué, 356, 501, 507, 508, 619, 652

García, capellán de la iglesia de San Lorenzo, 522

García, capellán mayor, 193

García, cuñado de Guillermo Ramón, 288, 289

García, escribano, 7, 41, 49, 52, 65, 70, 79

García, hermano de Domingo, prior, 237

García, hermano de Vicente, 479

García, hijo de Ariol, testigo, 57

García, hijo de Domingo de Astorito, 503

García, hijo de Esteban de Arasilla, 39

García, hijo de Martín, hijo de Embeciada, 594

García, hijo de Pedro de Gúdal, 369

García, hijo de Pedro de Sabayés, 564

García, hijo de Pedro de Tramaced, 24, 74

García, hijo de Pedro Tierz, 360

García, hijo de Vicente, escribano, testigo, 43

García, sacrista de San Juan de la Peña y prior de San Ciprián, 168

García Adán de Siétamo, 84

García Antillón, testigo, 54, 86

García Arnaldo, fray, 500

García Aznárez, 435

García Babot, 663

García Benedicto, sacrista, abad de Huerta de Vero, 130, 436

García Bentué, 643

García Burro, 221

García Cardiel, 640

García Cers, 638

García Chanials, 239

García Chico, 481

García Civataro, subdiácono, 464

García Coscollano, 563

García Dato, 397

García de Abadía, testigo, 168

García de Agüero, 510

García de Aguilar, 282

García de Albero, 18, 369

García de Alpitel, 510

García de Angüés, 589

García de Antillón, 335

García de Arascués, testigo, 159

García de Arniellas, testigo, 575

García de Aruej, testigo, 611

García de Ayerbe, testigo, 386, 543

García de Azara, 15, 561

García de Azlor, caballero, 282

García de Benasque, 299, 642, 643

García de Berdún, 268

García de Bescasilla, testigo, 210

García de Bielsa, caballero, 406, 663

García de Borcesa, 21

García de Bornáu, 434

García de Buesa, testigo, 282

García de Buil, 515

García de Coços, abad de Javierre, arcipreste de Sodoruel, sacerdote, testigo, 204, 333, 396, 398, 507

García de Coscollano, 563, 606

García de Cuazos, vicario de San Lorenzo, espondalero, 522

García de don Domingo, 299

García de Erla, 221

García de Erro, 101

García de Fañanás, testigo, 380

García de Fetoos, 111

García de Fontes, caballero, 23, 123

García de Frontín, subdiácono, 217, 226, 395, 406, 423-426, 445, 609, 610, 616

García de Fuentes, testigo, 324

García de Guasa, 522

García de Gúdal, obispo de Huesca, 4, 5 9, 15, 16, 19-21, 26-34, 40, 42, 43, 45, 51, 53, 56, 59, 62, 67, 68, 71, 74, 78, 80, 81, 84, 85, 87, 93, 94, 110, 111, 115-120, 122, 131, 132, 134, 136, 137, 139, 143, 145, 150, 151, 154, 165, 168, 171-173, 175, 184, 186, 187, 192-195, 198, 201, 203, 205, 207-209, 213-219, 222, 226-234, 238-241, 244, 247-251, 254, 255, 257, 261-264, 267, 268, 271, 272, 275, 276, 278, 281, 284, 285, 288, 297, 299, 307, 309, 311, 312, 318-320, 322, 323, 328, 329, 331, 334, 335, 337-339, 341, 344, 345, 351, 354, 356, 357, 364-366, 369, 373, 399

García de Isarre, 168

García de Johano, testigo, carnicero de Huesca, 450

García de la Abadía, 302

García de la Escalera, 209

García de la Serra, testigo, 411

García de Labata, 283

García de Larbesa, caballero, testigo, 26, 107, 135, 205, 249, 288, 289

García de Lascellas, yerno de Domingo de Pertusa, 7

García de Liesa, caballero, testigo, 406, 420, 423, 425, 464, 663

García de Lizana, camerario de Montearagón, testigo, 5, 211, 262

García de Nasarre, 92

García de Nocito, 329, 523

García de Olorón, testigo, 170

García de Orós, testigo, 568, 638

García de Orta, 444

García de Ortota, 44

García de Oto, 51

García de Panzano, 312

García de Pedro Abad, testigo, 39

García de Perula, 492, 493

García de Perula, hijo de García de Perula, 492, 493

García de Piracés, 174, 369, 578

García de Rasal, testigo, 288, 289, 343

García de Sagarillo, 263

García de Secera, zapatero, 211

García de Sengrat, subdiácono, sacrista de Barbastro, testigo, 217, 226, 271, 425, 426, 447, 448, 464, 473, 609, 610, 615-617, 634, 644

García de Sesa, hijo de Adam de Sesa, 336, 575
García de Setecors, 293
García de Torres, 239
García de Tramaced, 299
García de Úcar, 482
García de Uncastillo, 164, 197
García de Villanúa, 619
García del Pueyo, caballero, testigo, 251, 265, 284, 348
García del Pueyo, hijo de Rodrigo de Villava, 595
García Fañanás, 552
García Farinero, 230, 363
García Fernández, caballero, 410
García Ferré, 494, 498
García Franco, 563
García Frontín, diácono, 141, 448, 464, 481
García Frontín II, obispo de Tarazona, 374, 444
García Gallur, 82
García Garasa, 563
García Gil de Ortilla, testigo, 409
García Gómez, testigo, 159
García Íñigo, 166
García Jarcia, 61
García Jiménez, rector de Murillo, 250
García Jiménez de la Certera, testigo, 475
García Lazano, 15
García Longo, testigo, 334, 359, 449
García López, 253
García López, hijo de López de Fertún, 166
García Luengo, 81
García Martínez, arcediano de Serrablo, 77, 215
García Pardo, 45
García Pardo, hijo de Sancha de Siresa, 531
García Pebreda, 8
García Pedón, testigo, 137, 200, 201, 205, 251, 379, 648
García Pedro, testigo, 4
García Pellicero, 589
García Peregrino, 454
García Pérez, 119, 137
García Pérez, arcediano del Sobrarbe, 194, 195, 207
García Pérez, canónigo de Tarazona, 374
García Pérez, físico de Huesca, testigo, 215
García Pérez, hijo de Pedro Pedón, 556
García Pérez, sacrista, vicario y preósito de Huesca, testigo, 186, 217, 218, 228, 229, 234, 244, 257, 263, 276, 281, 282, 288, 296-298, 307, 309, 312, 323, 328, 335, 340, 341, 345, 373, 374, 378, 380, 386, 390, 391, 394, 402, 403, 405, 406, 413, 416, 418, 419, 424, 437-439, 443, 444, 446, 450, 455, 458, 463, 469, 476, 481, 486, 487, 502, 506, 508, 512, 514, 525, 526, 533, 535, 548, 549, 552, 554, 556, 558-561, 563, 564, 570-573, 577-580, 582, 583, 585,

587, 588, 591, 594, 601, 603, 605, 606,
612, 615-618, 625, 626, 628, 631, 632,
636, 659

García Pérez de Abéu, 35

García Pérez de Aguilar, testigo, 121

García Pérez de Albero, 523

García Pérez de Cascante, 460

García Pérez de Larbesa, caballero, 324

García Pérez de Longares, caballero,
testigo, 148, 285

García Pérez de Naval, testigo, 345, 353,
553, 556, 592, 603, 612, 636, 637, 654

García Pérez de Ortila, 597

García Pérez de Rodellar, caballero, 228,
559

García Pérez de Tormos, diácono,
sacrista, arcediano de Huesca, testigo,
30, 42, 99, 113, 115, 118, 224

García Romeo, 380, 533, 590

García Ros, 481

García Salito, caballero, testigo, 436

García Sánchez, 563

García Sánchez de los Arruavos, 364

García Serés, notario de Huesca, testigo,
343, 379

García Tapiador, testigo, 530

García Templero, testigo, 633, 642

García Valtierra, nieto de Sancha de Díaz
e hijo de Sancha Jiménez, 159

Garcitón, abad de Aravós, testigo, 657

Garino de Barbaruens, 28

Gascón, caballero, 444

Gascón de Fraga, testigo, 324

Gascón del Rey, 32

Gasón Crusat, 204

Gastón, hermano de Lope de Arascués,
563

Gastón, vizconde de Béarn, 482

Gastón de Bahone, testigo, 430, 431

Gastón de Urdués, sacerdote, 657

Gaya, hija de Compaynet, 663

Gaza, 15

Gazol, 663

Gegonza, 597

Genzora, mujer de I. de Monzón, 663

Geraldo, canónigo de Valencia, 474

Geraldo de Alentorn, justicia de Monzón,
581

Geraldo de Azara, 433

Geraldo de Salanova, 447

Geraldo del Mas, clérigo de Barbastro, 425

Geraldón de Bañeres, 662

Gi., sacrista, 531

Gil, 435

Gil, abad de Cañardo, testigo, 641

Gil, canónigo de Huesca, 117

Gil, capellán de Berdún, 434

Gil, escudero de Ferrando Alamán, 310

Gil, fray, cillero mayor, 498

Gil, fray, comendador de Barbastro, 539

Gil, hijo de Bertrán de Olivito, 182

Gil, hijo de Domingo, picador, 167

Gil, hijo de Domingo Sánchez de Anoro,
569

Gil, hijo de Juan de Zacarías, 440
Gil, hijo de Oria, viuda de Guillén Massel, 365
Gil, hijo de Pedro de Nicolás y Sancha, 542
Gil, hijo de Sobraria de Olivito, 180
Gil, hijo de Vicente de Anzano, 43
Gil, legado papal, 607
Gil, sacerdote de Almuniente, testigo, 39, 46, 83
Gil Benedicto de Mutina, 315-317
Gil Bonanat, pellicero, 594
Gil de Abay, testigo, 44
Gil de Abizanda, testigo, 282
Gil de Alcalá, 20
Gil de Almuniente, 212, 632
Gil de Artasona, 194
Gil de Artosilla, 290, 539
Gil de Ayera, 13
Gil de Bailo, 561
Gil de Berbusa, 552
Gil de Burgasé, 71, 342
Gil de Escanilla, 409
Gil de Fortún López, 71, 154
Gil de Gaza, 548
Gil de Jaca, trapero de Huesca, 541, 656
Gil de la Cámara, testigo, 44
Gil de la Cocina, hijo de Boneta de la Cocina, 404
Gil de la Tierra, 282
Gil de Labata, 232
Gil de Laguna, 71
Gil de Larraz, 475
Gil de Loarre, 435
Gil de los Guasqui, 654
Gil de Marquesón, 513
Gil de Olivito, hijo de Bertrán de Olivito, 179-181
Gil de Olorón, testigo, 652
Gil de Palaza de Plasencia, 61
Gil de Pano, escribano, 69, 73
Gil de Pedro Sanz, 435
Gil de Perula, caballero, testigo, 16
Gil de Perdigona, 239
Gil de Salillas, testigo, 232, 233
Gil de Sangarrén, caballero, 635
Gil de Sangarrén, escribano público de Huesca, 558, 595
Gil de Santa Eulalia, hijo de Gracia, 307
Gil de Sena, caballero, 70
Gil de Talla Orzo, testigo, 198
Gil de Tayllahuerço, testigo, 542
Gil de Tormos, clérigo, testigo, 469, 605
Gil del Pueyo, caballero, testigo, 284, 540
Gil Ferrario, 209
Gil Galle de Biesa, 657
Gil Gayón, 602
Gil López, hijo de Gil de Burgasé, testigo, 342
Gil Malriç, caballero, 410
Gil Perdichero, 645
Gil Pérez, caballero, 410
Gil Tende, sacerdote y clérigo de la

iglesia de Santa María de Alquézar, 146,
 163, 436
Gila, 630
Gila, hija de García de Panzano, 312
Gilagberdo, zapatero, 256
Gilberto Redón, testigo, 81, 135
Gilberto Rotundo, testigo, 218, 255, 548,
 556, 647
Gilia, 310, 475
Gilia, mujer de Mirón Geriberto, 555
Ginés, 156
Giralda, hija de Guillermo de Claramonte,
 260
Giralda de Azara, 436
Giralt de Salanova, caballero, 423, 425,
 426
Giresa, mujer de Sancho de Rasal, 449
Glorianda, 78, 85
Glorianda, mujer de Domingo de
 Sariñena, 486
Glorieta Ferrando de la Pardina, 282
Goffaze, mujer de Pedro Maza, 367
Gombaldo, hijo de Mirón Geriberto, 555
Gombaldo de Bergua, 294
Gombaldo de Callén, 30, 64, 140, 638
Gombaldo de Entenza, testigo, 352, 451
Gombaldo de Ginaceto, 510
Gombaldo de Tramaced, 408, 510
Gómez Davicho, 159
Gómez del Pueyo, caballero, 251, 284
Gonet de Lateda, 4
Gonzalvo Pérez, notario real, 644
Gordiano, hermano, 443
Gracia, 307
Gracia, hija de Sancho de Alcalá, 43
Gracia, mujer de Juan de Alcoraz, 572
Gracia, mujer de Nicolás de Calatayud,
 306, 310
Gracia, mujer de Pedro don Forz, 401
Granada, mujer de Salvador, 14
Gregorio, hermano, 451
Gregorio IX, papa, 225, 242, 273, 347, 349,
 350, 370, 375, 389
Guallardo, 194
Guallardo de Briva, testigo, 393, 515, 558
Guallardo de Sus, testigo, 218, 255, 298
Guerlat, 423
Guido de Camino, 231
Guillalmón, carnicero, 173, 187
Guillamón, cristiano, 188
Guillemón, escriba, 377
Guillén, hijo de Pedro de Gúdal, 369
Guillén, tejedor, 27
Guillén, zapatero, 76
Guillén Arnalt, zapatero, 5
Guillén Brun, sacristán, 652
Guillén Carbonel, 107
Guillén Constantín, 93
Guillén de Age, 239
Guillén de Alcalá, 12
Guillén de Arasilla, 64, 239
Guillén de Arguis, 27
Guillén de Aruej, testigo, 20
Guillén de Atrosilla, 8

Guillén de Ayera, 13
Guillén de Castillazuelo, 183, 483
Guillén de Cervillón, 135
Guillén de Labata, testigo, 13
Guillén de Orriés, 112
Guillén de Pina, testigo, 170
Guillén de Pitavín, padre de Juan Pitavín, 107, 135
Guillén de Salas, testigo, 8
Guillén de Urriés, 1, 112
Guillén Forner, 280
Guillén Martín, arcediano de Serrablo y presbítero mayor, 188, 190, 269
Guillén Massel, 365
Guillén Rixart, 52
Guillerma, 139
Guillerma, hija de Bonet de Borzet, 663
Guillerma, hija de Hugo Martínez, 152
Guillerma, mujer de Albino de Apiés, 446
Guillerma, mujer de Bartolomé, 360
Guillerma, mujer de Guillermo de
Glaramonte, 260
Guillerma, mujer de Juan de Arguis, 654
Guillerma, mujer de Juan de Sesa, 585
Guillerma, mujer de Pedro de Riglos, 514
Guillerma, mujer de Pedro de Sanciabita, 416, 417
Guillerma, nieta de Sancho de Novales, 314
Guillerma de Espiello, 522
Guillerma de Sesa, 535
Guillermeno de Peñafiel, 662
Guillermo, abad de Larbesa, 268
Guillermo, capellán de San Pedro [el Viejo], 214, 219
Guillermo, diácono, 415
Guillermo, hijo de Juana de Bruia, 194
Guillermo, hijo de Juana de Montebradano, 482
Guillermo, hijo de Ramón Gascón, 299
Guillermo, hijo de Sancha de Frontman, 282
Guillermo, hijo de Sancho de Orós, 220
Guillermo, maestro, precentor, 74, 164, 217, 226
Guillermo, notario del rey, 178
G[uillermo]., obispo de Gerona. Véase Guillem de Cabanelles o de Montgrí, obispo de Gerona.
Guillermo, procurador de la iglesia de Tarragona, 356, 373
Guillermo, rector de la iglesia de Denia, 557
Guillermo, sacrista de San Juan de la Peña, testigo, 168
Guillermo Andrés, hijo de Andrés de Grimón, testigo, 367
Guillermo Arnaldo de la Reula, testigo, 213
Guillermo Arnaldo, canónigo de Jaca, 170, 268
Guillermo Aster, 76
Guillermo Ath, hermano de Fortuño de Biñec, 458,

Guillermo Aztorgi, testigo, 482
Guillermo Berayre, 579
Guillermo Boba, 562
Guillermo Boria, testigo, 147
Guillermo Callol, hijo de Pedro Ramón Callol, 515
Guillermo Cayllo, 379
Guillermo Claramonte, 260
Guillermo de Alcalá, 383, 414, 540
Guillermo de Alcalá, hijo de Miguel de Bardají, 595
Guillermo de Alcalona, testigo, 121
Guillermo de Anzano, 289
Guillermo de Arbea, visor y auditor, 114
Guillermo de Aruej, caballero, 543, 579, 611
Guillermo de Avariés, 562
Guillermo de Balneis, 137
Guillermo de Bañeras, 558
Guillermo de Bañeres, 662
Guillermo de Berosam, 631
Guillermo de Bich, 628
Guillermo de Biñec, hermano de Fortuño de Biñec, 458
Guillermo de Bruia, esposo de Juana de Bruia, 194
Guillermo de Cabanelles o de Montgrí, obispo de Gerona, 509
Guillermo de Camino, nieto de Pedro de Camino, 459, 611
Guillermo de Capella, ciudadano de Huesca, testigo, 156
Guillermo de Casallelo, 171, 172
Guillermo de Castelnou, comendador del Temple, 481
Guillermo de Charo, 282
Guillermo de Ciscar, arcediano, 29, 67
Guillermo de Escarp, 288, 289
Guillermo de Escarp, canónigo y procurador de Tortosa, 467, 468, 470-473
Guillermo de Escot, 76
Guillermo de García Artero, 540
Guillermo de Gardeas, 76
Guillermo de Grimón, testigo, 284, 381, 455, 465, 498, 516, 581
Guillermo de Guimón, testigo, 408, 598, 600, 644, 648, 649
Guillermo de Hoz, 183, 423
Guillermo de Huesca, 29, 194
Guillermo de Jaca, notario público de Valencia, 557, 651
Guillermo de Jaceto, 316
Guillermo de la Basa, 163
Guillermo de la Reula, testigo, 388
Guillermo de lo Obrero, 631
Guillermo de Loarre, testigo, 42, 223, 296
Guillermo de Luzás, notario público de Huesca, 592, 599, 615, 617, 648, 660, 662
Guillermo de Montearagón, 208
Guillermo de Montecatano, notario, 555
Guillermo de Montecatano, vizconde de Béarn, testigo, 175, 252, 352, 377, 482
Guillermo de Olorón, 369
Guillermo de Oria Selbeth, 131

Guillermo de Oriol, zapatero de Huesca, testigo, 525, 603
Guillermo de Orós, hermano de Sancho de Orós, 288, 289, 360, 638
Guillermo de Parma, capellán del papa, 623
Guillermo de Peñafiel, 196
Guillermo de Pina, testigo, 268
Guillermo de Portella, testigo, 377
Guillermo de Ribera, testigo, 271, 272
Guillermo de Ricardo, 297, 298
Guillermo de Rioseco, porcionero de Barbastro, 615, 617
Guillermo de Rosanes, vicario de Huesca, 372, 400, 608, 614
Guillermo de Salas, caballero, testigo, 141, 246, 458
Guillermo de Samano, caballero, testigo, 428
Guillermo de Santa Cristina, testigo, 449
Guillermo de Sarvisé, caballero, testigo, 492, 493
Guillermo de Sigena, canónigo de Huesca, testigo, 424, 443, 508
Guillermo de Siresa, 245
Guillermo de Soler, 196
Guillermo de Soler, clérigo de Tarragona, testigo, 456
Guillermo de Tolosa, 649, 650
Guillermo de Vico, testigo, 635
Guillermo del Pueyo, caballero, 141, 367, 381, 510, 641
Guillermo del Pueyo, hijo de Guillermo del Pueyo, 381
Guillermo del Puyal, 522
Guillermo Diego, 466
Guillermo don Grimón, 510
Guillermo Ferrario, 383
Guillermo Galterio, testigo, 351, 459, 502
Guillermo Gaucerando, notario público de Valencia, 651
Guillermo Martín, 292
Guillermo Martín, arcediano de Serrablo, 207, 223, 257, 263, 267, 271, 276, 281, 282, 288, 289, 297, 328
Guillermo Martín, arcediano, prepósito de Huesca y camerario, 62, 94, 113, 115, 118, 132, 147, 152, 176, 184, 195, 234, 247, 256, 270, 279, 341
Guillermo Mercero, diácono y procurador del obispo de Tortosa, 470-473
Guillermo Mostén, 7
Guillermo Oliva, 663
Guillermo Paón, 481
Guillermo Peregrín, canónigo, testigo, 305, 399, 539
Guillermo Peregrino, canónigo de Huesca, testigo, 357, 562, 604
Guillermo Pérez, 624
Guillermo Portario, testigo, 659
Guillermo Raimundo, rector de la iglesia de Martín, testigo, 414
Guillermo Raimundo, yerno de Ramón Cayllol, 136

Guillermo Ramón, 288, 289
Guillermo Ricard, testigo, 256, 265
Guillermo Sancho, prior de Larué, 195
Guillermo Serrano, testigo, 382
Guillermo Tapín, 268
Guillermo Topín, secretario de Santa María de Salas, 334, 339
Guillermo Vidal, 246, 359
Guillermón, carnicero, testigo, 344
Guiral de Monzón, 75
Guiraldo, 457
Guiraldo, capellán, testigo, 519
Guiraldo Amiós, 539
Guiraldo Ancheta, 76
Guiraldo Bruno, testigo, 230, 283
Guiraldo de Camino, 231, 292, 611
Guiraldo de Fontanas, 125, 277, 287
Guiraldo de Nogarol, 579, 588
Guisabel, mujer de Domingo, hijo de Sancho Cortés de Sangarrén, 105
Guisabel, mujer de Jordán de Senegüé, 338
Guiso, sacerdote, testigo, 198

H

H. de Mataplana, 252
Hamet, 436
Holly, sarraceno, 377
Honorio III, papa, 67, 95-100, 102-104, 106, 108, 122, 138
Hospital, hermano, 443
Huego de Fuentes, caballero, testigo, 615

Hugo, 481
Hugo, hermano del abad de San Ginés, 465
Hugo, hijo de María Miguel de Ugas, testigo, 24
Hugo, sacerdote, 163
Hugo, vicario de la iglesia de Santa María la Mayor de Barbastro, 395, 406, 423, 425, 426, 445, 448, 464, 481
Hugo de Fulalquierio, maestre de la Orden del Hospital, castellán de Amposta, 489, 495, 496
Hugo de San Juan, caballero, testigo, 315, 316
Hugo Martín, testigo, 175, 221, 223, 292, 427
Hugo Martín, testigo, 152, 341, 465, 469, 547, 564, 579, 580, 625, 626
Hugo Umberto, 579, 625

I

I., papa. Véase Inocencio IV, papa.
I., prior, 484
I., prior de San Pedro de Arruaba, 395
I. Algagerín, 663
I. de Bacuna, testigo, 544
I. de Barbastro, 663
I. de Bolentes, 663
I. de Chía, 663
I. de don D. de Savilia, 86
I. de Hoz, 663
I. de Huesca. Véase Juan de Huesca.

- I. de Lac, prepósito y arcediano de Huesca. Véase Juan de Lac.
- I. de Marta, 146
- I. de Monclús, 663
- I. de Monzón, ollero, 663
- I. de Murillo. Véase Juan de Murillo.
- I. de Orbellito, testigo, 162
- I. de Portaespaña, 663
- I. de Raro, 663
- I. de Vitoria, 663
- I. don Sanz, 663
- I. Ferrer, 286
- I. Goditi, 663
- I. Man de Mel, 663
- I. Marqués, 253
- I. Sánchez, 663
- I. Terenni, 663
- Ibn al-Zarqillu, 188
- Ibraem de Salamón, 663
- Ibrahīm ben Naṭronay, 48
- Ildefonso, arcediano de Serrablo, 356, 357
- Ildefonsus rex Aragonum*. Véase Alfonso II, rey de Aragón.
- Inés, 597
- Inés, hermana de Pedro Bertrán de Albero, 193
- Inés, hija de Español de Pebredo, 129
- Inés, hija de Ferrera, viuda de Juan de Sierr, 7
- Inés, mujer de Berenguer de Canellas, 662
- Inés, mujer de Domingo de Calasanz, 4
- Inés, mujer de Domingo Melero, 299
- Inés, mujer de Martín Sánchez de Bolea, 129, 134
- Inés, mujer de Pedro Bonanat, 218, 255
- Inés, mujer de Pedro Jiménez de Artasona, 658
- Inés, mujer de Rodrigo de Estada, 411
- Inés, mujer de Sancho de Orós, 152, 220, 223, 292
- Inés, viuda de Domingo Bescasilla, hija de Ortota, 136
- Inés de Cental de Plasencia, 61
- Inés de Gayolo, 511
- Inés de Guillén Gascón, 12,
- Inés Guasc, 319
- Inocencio IV, papa, 528, 532, 536, 538, 565, 607, 622, 623, 627
- Íñigo, hijo de Miguel de Bardají, 595
- Íñigo, sacerdote, 12, 17
- Íñigo, sacerdote y abad de Latre, 517
- Íñigo Aznar, padre de Dodo de Plasencia, 368
- Íñigo de Aibar, 107, 135, 147, 248
- Íñigo de Allué, 79
- Íñigo de Bardají, testigo, 184
- Íñigo de Biesa, 657
- Íñigo de Biniés, 441
- Íñigo de Bolea, 540
- Íñigo de don Gascón del Rey, testigo, 32
- Íñigo de Foces, clérigo, testigo, 454
- Íñigo de Fraga, visor y auditor, 114
- Íñigo de Gasián, 112

Íñigo de la Infante, diácono, testigo, 250
Íñigo de Lerés, 656
Íñigo de Loarre, 359
Íñigo de Orús, 134
Íñigo de Oteiza, 454
Íñigo Leño, 76
Íñigo Mateo, mayordomo del prepósito
García Pérez, testigo, 570-573, 577, 585,
603, 631, 632, 636, 659
Íñigo Navarro, testigo, 334
Íñigo Rasala, testigo, 54
'Isà ibn Jalaf ibn Muḥammad al-Tuḡībī,
47, 48
Iucef Abenlaten, judío, 341
Iucef Abofariel, 222
Iucef lo Royo, sarraceno, 329
Iunez, judío, 653
Iuzef, hermano de Eiza de Valicia,
sarraceno de Huesca, testigo, 525
Iuzef, judío, 399

J

J. Roy, clérigo de Barbastro, 423
J. Rubeo, sacerdote, 217, 226
Jacinto, subdiácono y canónigo de San
Pedro de Roma, 349, 374, 378
Jacobo, hijo de Calbeta de Allué, 653
Jacobo de Jaca, 482
Jacobo de Montmur, testigo, 644
Jacobo de Salavert, notario público de
Huesca, 284
Jacobo del Colmello, 112
Jacobo Escolar, 637
Jaime, capellán de Mezazal, 235
Jaime, capellán mayor de Santa María de
Salas, 398
Jaime I, rey de Aragón, 119, 121, 145, 175,
178, 252, 275, 281, 304, 320, 321, 352,
377, 410, 451, 467, 468, 518, 527, 586,
597, 644, 651
Jimena de García Arcés, 299
Jiménez de Oleta, testigo, 326
Jimeno, 33; 64
Jimeno, abad de Larrés, arcipreste del
Campo de Jaca y del valle de Ahornes, 507
Jimeno, enfermero, 343
Jimeno, fray, capellán, prior, 539, 646
Jimeno, hijo de Martín Nuno, 516
Jimeno, nieto de Martín Gil de
Tramacastilla, 306
Jimeno, yerno de Pedro de San Miguel,
604
Jimeno Cornel, 44, 112, 590
Jimeno Cornel, alcaide, 101
Jimeno de Abadía, 2
Jimeno de Agüero, picador, 632
Jimeno de Ançua, 463
Jimeno de Anzano, 512
Jimeno de Aragón, prior de San Pedro de
Siresa, 195, 257, 262, 268, 356
Jimeno de Arasilla, 638
Jimeno de Artieda, 189
Jimeno de Artosilla, 26, 107, 333, 481,
504, 525, 656

Jimeno de Bara, 558
Jimeno de Bara, testigo, 53, 81
Jimeno de Castellazuelo, testigo, 183, 406
Jimeno de Coscollano, caballero, testigo, 34, 235, 340, 348, 454, 458
Jimeno de don Castiello, 653
Jimeno de Erraondo, caballero, 164
Jimeno de Escanilla, 409
Jimeno de Foces, testigo, 181, 320, 451, 649
Jimeno de Gavín, capellán de San Miguel, 479
Jimeno de Íñigo Garcés, 479
Jimeno de la Pardina, 282
Jimeno de Larbesa, 441
Jimeno de Lasieso, 563
Jimeno de los Clérigos, 663
Jimeno de Luesia, testigo, 82
Jimeno de Luna, 655
Jimeno de Murillo, testigo, 549, 564, 574, 636
Jimeno de Novales, camerario de Huesca y de Jaca, testigo, 46, 69, 282, 288, 289, 297, 311, 322, 337, 341, 345, 356, 357, 373
Jimeno de Olalla, 619
Jimeno de Orna, testigo, 176
Jimeno de Orriés, testigo, 404
Jimeno de Tarazona, canónigo de Huesca, testigo, 335, 341, 479
Jimeno de Tarazona, enfermero de Huesca, 288, 289, 297
Jimeno de Torres, 160, 486
Jimeno de Urrea, nieto de Sancha de Belchite, testigo, 183, 275, 304, 377
Jimeno López, 348
Jimeno López, yerno de Lope de Arteta, testigo, 101, 112
Jimeno López de Embún, caballero, 114, 501
Jimeno López de la Certera, 310
Jimeno López de Riglos, caballero, 262, 336, 414, 540
Jimeno Ochoa, 189
Jimeno Pérez, caballero, testigo, 410
Jimeno Pérez, clérigo de Zuera, testigo, 583
Jimeno Pérez, hijo de Domingo de Tramaced, 340
Jimeno Pérez, notario del obispo de Huesca, 331
Jimeno Pérez de Ayerbe, caballero, 197
Jimeno Pérez de Veral, testigo, 501
Jimeno Rabia, merino de Huesca, 394, 404
Jimeno Romeo, 533
Jimeno Sánchez, 550
Jimeno Sánchez, hijo de Ramón de Benasque, 569
Jimeno Tenesino, 323
Joanet, 238
Jofre, hijo de Robi, zapatero, testigo, 109
Jordán, capellán de la iglesia de Santa María de Valencia, 557

Jordán, carnicero, testigo, 73
Jordán, escribano, 317
Jordán, sobrino de Domingo, 155
Jordán Culiarero, 570, 572
Jordán de Abizanda, carnicero, testigo, 340, 343, 363, 381, 417, 487, 543
Jordán de Alcolea, caballero, 641
Jordán de Ascara, abad de Larbesuela, 531
Jordán de Riglos, 112
Jordán de Rivoli, clérigo de Santa María de Uncastillo, 189
Jordán de Senegüé, carnicero de Huesca, testigo, 19, 338
Jordán Fabri, 663
Jordán Ferrero, 649, 650
Jordán Rener, 107, 135, 210, 213
Jordana, 516
Jordana, hija de Domingo de Marcén, 602
Jordana, hija de Ferrando Alamán, 475
Jordana, mujer de Berenguer de Aguas, 543, 554
Jordana, mujer de Pedro, yerno de Inés de los Guasqui, 319
Jordana, mujer de Ramón de Labarta, 658
Jordana de Astaún, 361
Jordana de Estallo, 512
Jordana de Larbesa, 551
Jordana Ferrer de Xelluy, 239
Jordana Traspueyo, 512
Jordaneta, hija de Ferrando Alamán, 310

Josué, 663
Juan, 12; 274
Juan, abad de Aravós, testigo, 44
Juan, abad de Veruela, 82
Juan, arcediano de Gorga, 482
Juan, barbero, testigo, 234
Juan, camerario, 11, 42
Juan, capellán, testigo, 160
Juan, capellán de Albero, 193
Juan, escribano, 82, 92; 593
Juan, fray, abad, 578
Juan, fray, sacrista, 578
Juan, hermano, 64; 443
Juan, hijo de Domingo Andrés, testigo, 268
Juan, hijo de Ferrera, viuda de Juan de Sierr, 7
Juan, hijo de Garrero, 112
Juan, hijo de Guillén de Sodeto, 66
Juan, hijo de Guillermo, cocinero, 40
Juan, hijo de Pascual de Latada, 107, 135
Juan, hijo de Pedro, peletero, 199
Juan, hijo de Pedro de Almege, 412
Juan, hijo de Pedro de Arbanzo, 593
Juan, hijo de Pedro de Esteban, 637
Juan, hijo de Pedro Mavilia, 659
Juan, hijo de Pedro Sancho Germán, 147
Juan, hijo de Sancho de Banastás, 361
Juan, hornero de Santa Cristina de Somport, 457
Juan, hortelano, 44
Juan, maestro, tío materno de Bernardo de Zuera, 530

Juan, nieto de Inés de Gayolo, 511
Juan, obispo de Sabina, 243, 403, 532, 607
Juan, precentor, 343
Juan, prior de San Rufo, 122
Juan, prior de San Vicente de Huesca, testigo, 4, 31, 247
Juan, prior del monasterio de San Miguel, 555
Juan, sacerdote, 3, 13, 14
Juan, sacerdote, testigo, 227
Juan, sacristán, hermano de Guillén Brun, 652
Juan, vicario de Nisano, 606
Juan Alamanzón, 542
Juan Aldech, testigo, 602, 639
Juan Andréu, hijo de Domingo Badadéu, 65
Juan Ariol, 531
Juan Arivol, 268
Juan Balestero, 126
Juan Barráu, hijo de Bernardo Barráu, 90, 91, 199
Juan Bayet, 298
Juan Benedet, mayor, 398
Juan Benedet, zapatero de Huesca, 107
Juan Benedicto, 371
Juan Benedicto, presbítero de Jaca, 170
Juan Benedicto, zapatero de Huesca, testigo, 504, 628, 629
Juan Berenguer, 513, 534
Juan Berenguer, abuelo de Miguel de don Mateo, 505
Juan Berenguer, hermano de Miguel de don Mateo, 505
Juan Betella, yerno de Fortuño de Monclús, 638
Juan Boni, 155
Juan Bruco, testigo, 15, 53, 80, 81, 89, 152, 194, 293, 312, 611
Juan Bruto, 595
Juan Buffat, 371
Juan Campanero, 515, 601
Juan Carbonel, 107
Juan Civatario, notario público de Barbastro, 610
Juan Conillo, 131
Juan Cultellero, 639
Juan Daule, presbítero, testigo, 644
Juan de Acurto, 371
Juan de Adimas, 163
Juan de Aguas, 341
Juan de Ainzón, clérigo de Zaragoza, testigo, 584
Juan de Ainzón, clérigo, testigo, 454
Juan de Alamazon, 39, 353, 354, 462
Juan de Albero, 656
Juan de Albero, notario público de Huesca, 324, 333, 418, 444, 486, 506, 523, 574, 641, 646
Juan de Alborge, marido de Sancha de Orós, 596
Juan de Alcalá, 31, 92
Juan de Alcoraz, testigo, 572, 646
Juan de Allén, 593

Juan de Almenyart, 479
Juan de Almodévar, testigo, 109, 187
Juan de Alquézar, testigo, 298, 322, 564
Juan de Altet, testigo, 371
Juan de Andrés, 557
Juan de Aniés, 336
Juan de Ansó, 449, 552
Juan de Ansó, testigo, 561
Juan de Arbaniés, correoero, 562
Juan de Arbanzo, 593
Juan de Arguis, 550, 654
Juan de Artasona, testigo, 574
Juan de Ascara, 140
Juan de Asín, testigo, 574
Juan de Atavós, 640
Juan de Azara, 499
Juan de Azonar, canónigo de Huesca, capellán de Santa María de Salas, prior de Rava, testigo, 222, 267, 413, 443, 507, 508
Juan de Bailo, 442
Juan de Banaguás, notario de Huesca, testigo, 169, 184
Juan de Banastón, 516
Juan de Baravas, 8
Juan de Barbastro, prior de Montearagón, 343, 368, 378
Juan de Bárcabo, 209
Juan de Bardají, hermano de Miguel de Bardají, 558, 595
Juan de Bardají, testigo, 648
Juan de Barravo (o Bárcabo), escriba, 485
Juan de Bartilán, testigo, 326
Juan de Baruvos, 8
Juan de Benayas, sacerdote, 588
Juan de Bentué, testigo, 343, 378
Juan de Berbegal, 570
Juan de Bergua, 2
Juan de Biel, espondalero, 292
Juan de Biel, testigo, 568, 636, 638
Juan de Bielsa, 239
Juan de Bieray, sacerdote, testigo, 649, 650
Juan de Biota, 514
Juan de Bolea, yerno de Domingo de Banastón, 511
Juan de Bonel, 25
Juan de Bora, 130, 436
Juan de Borja, 12
Juan de Buey, testigo, 579, 580
Juan de Bufat, 562
Juan de Buñales, 481
Juan de Buñales, hermano de Arnaldo de Buñales, 663
Juan de Burcy, 436
Juan de Busa, 563
Juan de Cajal, 418
Juan de Calconia. Véase Juan de Colonia.
Juan de Cámaras, testigo, 33, 150
Juan de Camino, 371
Juan de Camino, prior de la iglesia de San Vicente de Huesca, 516
Juan de Cascante, sacerdote, 313
Juan de Casceat, sacerdote, 230

Juan de Castro, notario público de Barbastro, 653
Juan de Ceresuela, fray, camarario, 600
Juan de Cersún, precentor, 195
Juan de Cocón, notario de Montpellier, testigo, 315-317
Juan de Colonia, capellán y notario del obispo de Tortosa, 428, 432
Juan de Colungo, 239
Juan de Comaris, joven, 646
Juan de Costean, testigo, 653
Juan de Crespán, 576, 653
Juan de don Barón, testigo, 21, 151, 399
Juan de don Donato, 239
Juan de don Tron, 588, 591, 601, 648
Juan de doña Bela, testigo, 578
Juan de doña Bruna, 199
Juan de doña Jordana, 159
Juan de Eforzat, testigo, 24
Juan de Egea, 459, 579
Juan de Espinosa, 561
Juan de Estada, 428
Juan de Eulalia, jurado de Berdún, 434
Juan de Favana, 263, 270
Juan de Felipe, testigo, 452
Juan de Ferrera de Nuevo, 110
Juan de Foces, 642
Juan de Fornillos, 127
Juan de Furno, testigo, 170
Juan de García Alins, testigo, 661
Juan de Gavares, 63
Juan de Gorda, 162
Juan de Grimón, testigo, 480
Juan de Guardia, clérigo de Tarragona, testigo, 456, 467
Juan de Guardia, testigo, 272
Juan de Huesca, 162, 163, 239, 360, 526
Juan de Huesca, clérigo de Zaragoza, 454
Juan de Jaca, escribano, 57, 58
Juan de Jarlad, adobador, 147
Juan de la Abadía, 239
Juan de la Cambra, 282
Juan de la Cocina, hijo de Boneta de la Cocina, 404
Juan de la Naya, 631
Juan de la Pardina, 282
Juan de la Sacristanía, testigo, 56
Juan de la Vid, 221
Juan de Labata, caballero, 563
Juan de Labata, mercader de Huesca, testigo, 52, 258, 266, 338
Juan de Lac, arcediano, prepósito y enfermero de Huesca, 3, 13, 14, 22, 25, 27, 42, 62, 113, 115, 118, 186, 195, 207, 215, 228, 229, 234, 247, 268
Juan de Lacoza, 3, 14
Juan de Lanaja, 283
Juan de Larbesa, testigo, 294
Juan de las Esplugas, 282
Juan de Lascellas, 451
Juan de Lasieso, diácono, clérigo de Barbastro y porcionero, testigo, 217, 226, 464, 481, 534

Juan de Layana, 166
Juan de Lazano, 49, 193, 458
Juan de Lierta, 113, 329
Juan de Liesa, testigo, 127, 191, 448
Juan de Loarre, 656
Juan de Lorient, 259
Juan de Lozano, testigo, 34
Juan de Luna, clérigo, 300
Juan de Luna, testigo, 334
Juan de Malastapias, 239
Juan de Mata, sacerdote, 499
Juan de Maxuat, 1
Juan de Mazolas, 419
Juan de Mediano, 282
Juan de Mimoç, 511
Juan de Montearagón, sacerdote, testigo, 305, 343, 386, 485
Juan de Monzón, hijo de Pedro de Monzón, testigo, 215, 392
Juan de Mullarato de Pertusa, 397, 491, 521
Juan de Murillo, 203, 663
Juan de Nasarre, carnicero de Almodévar, 450
Juan de Novalés, 128
Juan de Nuevo, 452
Juan de Olsón, diácono, 609, 610, 616, 644
Juan de Orna, testigo, 176, 214
Juan de Oso, 569
Juan de Otura, 578
Juan de Palacio, zapatero, testigo, 224
Juan de Pamplona, 482
Juan de Pascal, 61
Juan de Peralta, 416
Juan de Piment, 238
Juan de Piñana, 581
Juan de Piracés, 92, 174, 253, 274, 369, 511
Juan de Pitillas, 239
Juan de Pulgar, 306
Juan de Retasur, 194
Juan de Roldón, 591
Juan de Rubión, notario del arzobispo de Tarragona, 384
Juan de San Bartolomé, 563
Juan de San Julián, 589
Juan de Sancho, herrero, yerno de Andrés de Layana, 112
Juan de Sarllato, adobador, 224
Juan de Sarsa, diácono de Alquézar, testigo, 291, 436
Juan de Sercué, 247
Juan de Serçún, cantor, 42
Juan de Serés, 207, 228
Juan de Serés, arcediano de Belchite y preósito de Huesca, 94
Juan de Serés, arcediano de Huesca, testigo, 5, 42, 62, 75, 80, 84, 87, 113, 115, 118, 132, 364, 365
Juan de Serrablo, 282
Juan de Sesa, 131, 185, 329, 535, 585
Juan de Sierr, 7
Juan de Son, 193
Juan de Soria, obispo de Osma y canciller

del rey de Castilla, testigo, 410
Juan de Sors, cillerero del monasterio de Santa María de la Oliva, 482
Juan de Tabernas, 401
Juan de Toars, 139
Juan de Torres, 239
Juan de Tramaced, 64, 408, 510
Juan de Tremp, 507
Juan de Uncastillo, testigo, 286
Juan de Urbán, testigo, 470
Juan de Urdués, sacerdote, 657
Juan de Villacampa, testigo, 279, 404
Juan de Villario, 557
Juan de Xerzún, prior de Santa María Magdalena, 11
Juan de Zacarías, 440, 480
Juan de Zapata, 166
Juan de Zapata, testigo, 37
Juan de Zavanodos, 27
Juan del Cerollar, sacerdote, 282
Juan del Hospital, fray, de la Orden de Hermanos Menores, testigo, 660, 662
Juan del Pelegrino, 65
Juan del Pueyo, caballero, 265, 274, 426
Juan del Pueyo, canónigo de Huesca, testigo, 322
Juan del Rey, 166
Juan del Valle, 367
Juan Díez, 567
Juan Domingo, testigo, 482
Juan don Barón, hijo, testigo, 361
Juan don Carrero, 310
Juan don Ferret, 649, 650
Juan don Ferrot, carnicero, 653
Juan don Guiral, 12
Juan don Julián, testigo, 459
Juan doña Felicia, 306
Juan Embudeo, 73
Juan Felipe de Igríes, 563
Juan Ferrer de Labata, 364
Juan Ferrera, 435
Juan Fiplifi, 552
Juan Frontín, 166
Juan Galindo, 59
Juan Garcés de Algayón, 10
Juan Garcés de Nogarol, 256
Juan Garcés, hijo de Oria de Sancho Janero, 294, 303, 498
Juan Garreti, caballero, 169
Juan Gasión, notario público de Calatayud, 597
Juan Gil, 487
Juan Godoer, testigo, 90, 91
Juan Gonzalvo, 626
Juan Gran, 381
Juan Íñigo, 166
Juan Íñigo, clérigo de Santa María de Uncastillo, 124
Juan Jiménez de la Certera, 166
Juan Juglar, testigo, 436
Juan Justo, canónigo de Tarazona, 374
Juan Lope, 150
Juan López, 348
Juan López de Estella, 427

Juan López de Montearagón, hijo de Domingo de Montearagón, 120
Juan Marmoj, 90, 91
Juan Martínez, zapatero de Huesca, 603
Juan Martínez de Alcañiz, procurador en la curia romana, 544, 545
Juan Mateo, testigo, 333
Juan Mayor, sacerdote, 426, 499
Juan Maza, fray, tesorero de Veruela, 262, 374
Juan Medio, fray, cillero, 579
Juan Montearagón, sacerdote, testigo, 204
Juan Negro, testigo, 406, 420, 423, 447, 617, 634, 663
Juan Patri, abad, testigo, 462
Juan Pedreza de Arbaníes, testigo, 263
Juan Pedro Bonet de Matamulis, 28
Juan Pegrín, 208
Juan Peitavini. Véase Juan Pictavín.
Juan Pelagio, justicia de Jaca, testigo, 482
Juan Pérez, 595
Juan Pérez, caballero, testigo, 410
Juan Pérez, canónigo de Huesca, 186, 211, 229
Juan Pérez, fray, comendador de la Orden del Hospital de Huesca, 539, 646
Juan Pérez, hermano de Guillermo don Grimón, 510
Juan Pérez, hijo de Pedro de Botartal, 630
Juan Pérez, hijo de Urraca, 86
Juan Pérez, testigo, 267
Juan Pérez de Alcalá, testigo, 581
Juan Pérez de Artasona, 604
Juan Pérez de Artasona, canónigo de Huesca, testigo, 393
Juan Pérez de Artasona, vasallo de Arnaldo de Lac, sacrista, 605
Juan Pérez de Guimón, testigo, 408, 414, 506, 598
Juan Pérez de Salas, 554
Juan Pérez Grimón, testigo, 534, 582, 585, 590, 604, 625
Juan Petahi, 198
Juan Petavín, testigo, 59, 135
Juan Petid, 562
Juan Pétriz, hijo de María Pétriz, 70
Juan Picher, 511
Juan Picment, 487
Juan Pictavín, primo hermano de Ramón Aster, 107
Juan Pictavín, testigo, 52, 111, 147, 152, 165, 171, 392, 459, 476, 579, 580, 618, 625, 626
Juan Piment, 355
Juan Plumanc, 164
Juan Porquet, abad de Banastás, 43, 78, 150, 358
Juan Porter, testigo, 299
Juan Preciado, 198, 200, 201
Juan Pueyoviejo, testigo, 576
Juan Radolf, testigo, 85

Juan Romeo, 132
Juan Ros, testigo, 634, 649, 650
Juan Ros, vinatero de Huesca, 481, 487, 571
Juan Ros, zapatero, hijo de Ramón Pallarach, 89
Juan Ros de Jaca, testigo, 120
Juan Royo de Montearagón, 638
Juan Rubén, sacerdote, 395, 406, 425, 426, 445, 448, 464, 481, 609, 610, 616, 634
Juan Rubeo, 163
Juan Sacrista, testigo, 482
Juan Sancho, arcediano de Gorga, testigo, 195, 264, 356, 507, 508
Juan Sanz de Anzano, 512
Juan Sanz de Juan Peirón, 37
Juan Toriello, 427
Juan Tron, 419
Juan Veillard, 282
Juan Violeta, barbero de Huesca, testigo, 440, 579, 636
Juana, hija de Juan de Montebradano, 482
Juana, hija de María Bigeva, 327
Juana, hija de Pedro Torres, 48
Juana, mujer de Bartolomé de Beusén, 172
Juana, mujer de Bernardo Andrés, 482
Juana, mujer de Martín de Aguas, 314
Juana, mujer de Miguel de Ferragut, 599
Juana, mujer de Ramón Aster, 107, 135
Juana, mujer de Sancho de Pomar, 580, 626
Juana de Bruia, 194
Juana de Montebradano, 482
Juana de Pamplona, 482
Juana Galindo, 59
Juana Martínez, sobrina de Pedro Bertrán de Albero, 193
Juanetón, 563
Julia de Monzón, madre de Oria de Monzón, 663
Julián, 435
Julián, peletero, 269
Julián de Lezma, 192
Julián de Val, peletero, 341
Juliana, mujer de Ramón de Loarre, 359
Juliana de Liesa, 26
Juliano de las Erolas, 282
Juliano de Serrotilla, 282
Jusef de Naval, 436
Justa, 595
Justa Arnaldo Portar, 295
Justa de Arnaldo Porterio, 416
Justo de Liesa, testigo, 570, 628, 629, 636, 647
L
Latro, testigo, 377
Latrón, testigo, 352, 663
Lázaro, hermano de Domingo, yerno de Juan Ferrer de Labata, 364
Lázaro Molinero, 549
Leonardo de San Geminiano, maestro, procurador del monasterio de Casbas, 536

Leonor, reina de Aragón, mujer de Jaime I, 121
 Leonor, reina de Castilla, 410
 Lerenz, 82
 Leticia, 663
 Lo Bruco, 52
 Localia, mujer de Guillermo de Susach, 466
 Lois Bruco, 15
 Longa Bruna, mujer de Guillén Constantín, 93
 Lope, caballero, 410
 Lope Abaxami, 193
 Lope Arcez, 597
 Lope Arcez, testigo, 368
 Lope de Albero, testigo, 4, 39, 353, 354, 542
 Lope de Almuniente, 12
 Lope de Arascués, 563, 626
 Lope de Argavieso, 274
 Lope de Arteta, testigo, 101, 112
 Lope de Cechamir, 94
 Lope de Foces, 193
 Lope de García Rubio, testigo, 310
 Lope de Juslibol, 310
 Lope de Luira, 157
 Lope de Orés, testigo, 13, 14
 Lope de Orriés, 404
 Lope de Pertusa, testigo, 62, 369
 Lope de Sádaba, 50
 Lope de Sangarrén, 302, 303
 Lope de Sesa, 16, 51
 Lope de Zohar, 8
 Lope Ferrenc de Luceni, 336, 510
 Lope Ferreng de Luna, 133, 584
 Lope Guerra, caballero, testigo, 115, 116, 343
 Lope Jimeno de Aibar, 482
 Lope Marroquín, testigo, 125, 287, 386
 Lope Ortiz, 336
 Lope Oyova, caballero, 45
 Lope Pérez, clérigo de Huesca, 560
 Lope Sanz, testigo, 325
 López, prior de Lérida, 67, 71
 López Sanz, 157
 Lopito ibn Abī Rabi', *Boca de Cuerno*, judío, 269
 Lorenza, 90
 Lorenzo, 274
 Lorenzo, peletero de Huesca, testigo, 358
 Lorenzo de Aruej, 132
 Lorenzo de Collet, testigo, 64, 94, 107, 118
 Lorenzo de Cordovilla, testigo, 517
 Lorenzo del Collelo, escribano, 111, 139, 152
 Lorenzo Domingo, 282
 Lorient de Mianos, 619
 Los de Abellada, 637
 Los de Albero, 222
 Los de Albuala, 416
 Los de Borreca, 112
 Los de Cervigal, 549
 Los de Garbixen, 101
 Los de Guasa, 522
 Los de Mancho, 637

Los de Ragal, 128
Los de Zapata, 112
Los Hasgons, 302
Los Silas, 563
Lubb ibn Salmà *Albīn*, 376
Lucarda, 82
Lucha, hija de Blasco Tuerto, 51
Luis del Mas, testigo, 365
Lupe, mujer de Cipriano, 146
Lupillón, hijo de Ferrando Alamán, 310
Lupo de Albero, señor del castillo y villa de Albero, 79
Lupo de Bailo, caballero, 262
Lupo Ferrández, hijo de Ferrando Alamán, 475
Lupo Ferrench de Luna. Véase Lope Ferreng de Luna.
Lupo Jiménez de Luesia, testigo, 533, 597

M

M., capellán de Liesa, 253
M., capellán de Torralba, 239
M., enfermero de San Juan de la Peña, 584
M., maestro, arcediano de Valencia, testigo, 467, 474
M., prior, 482, 484
M., sacerdote de Almuniente, 239
M. de Aruej, prior de Lierta, 42
M. de Lérida, enfermero de Jaca, 508
M. Nicolás, 286
M. Pérez, nieto de Pedro Alcalde, clérigo

de la iglesia de Santa María de Uncastillo, 286
Magdalena, 111, 235
Magdalena, hija de Juan de Bardají, 595
Magdalena, mujer de Sancho de Agüero, 344
Mahomat, moro de Ferrando Alamán, 475
Mahomat Angüés, 436
Mahomat Datatz, 436
Mahomat de Cardiel, 296
Mahomat Toriello, sarraceno, 329
Mal, 140
Maomach de Anzano, exarico, 94
Maomath Annair, 193
Maomath Royo, sarraceno, 525
Maoya, 436
Marco, escribano, 126, 140, 295
Marco Aster, 371
Marco de Oto, 253
Marco de Zaragoza, testigo, 133
Marcos, capellán de Burgo Novo, 434
Marcos de Tallamonte, testigo, 322, 635
Marcos de Zacarías, 386
Margelina, mujer de Pedro Garcés de Labata, 563
María, 229; 510
María, hermana de Fortuño de Biñec, 458
María, hija de Bellito Pérez Julián, 663
María, hija de Juana de Montebadano, 482
María, hija de Pedro de Gúdal, 369
María, hija de Sancho de Buil, sacerdote de Santa María de Salas, 522

María, madre de Dodo de Plasencia, 368
María, mujer de Alamán de Antillón, 35
María, mujer de Andrés, enfermero, 645
María, mujer de Arnal, hijo de Arnal de Angulema, 173
María, mujer de Arnaldo de Belsacecus, 140
María, mujer de Arnaldo Picador, 449
María, mujer de Aznar de Gaza, 548
María, mujer de Bartolomé de Siesto, 109
María, mujer de Berenguer Aster, 5
María, mujer de Bernardo de Olorón, 261
María, mujer de Bernardo del Bispe, 236
María, mujer de D. Pan Calent, 663
María, mujer de Domingo, prior, 237
María, mujer de Domingo, yerno de Juan Ferrer de Labata, 364
María, mujer de Domingo de Abizanda, 504
María, mujer de Domingo de la Cambra, 419
María, mujer de Domingo de Monzón, molinero, 647
María, mujer de Domingo Pérez de Mullarato, 491, 521
María, mujer de Español, 60
María, mujer de Fortuño de Novales, 635
María, mujer de García Pellicero, 589
María, mujer de Guillén de Arguis, 27
María, mujer de Guillermo de Oriol, zapatero de Huesca, 603
María, mujer de Guillermo de Ricardo, 297, 298
María, mujer de Jimeno de Larbesa, 441
María, mujer de Juan Pérez de Artasona, 604
María, mujer de Martín de Arascués, 549
María, mujer de Nicolás de Barluenga, 224
María, mujer de Pedro Arbanieés, 83
María, mujer de Pedro Briva, 171
María, mujer de Pedro Cuende, 107
María, mujer de Pedro de Belsué, 109
María, mujer de Pedro de Limoges, 214, 219
María, mujer de Pedro de Oso, 24
María, mujer de Pedro de Sabayés, 564
María, mujer de Pedro Sobrarbe, 131
María, mujer de Salvador de Alcolea, 639
María, nieta de Inés de Gayolo, 511
María, nodriza de Raimunda, nieta de Poncio de Almanera, 230
María, viuda de don Monzón, 187
María Álvarez, hermana de García Romeo, 533
María Begán, 193
María Bigeva, 327
María Borramán, 35
María Castejón, 193
María Ciprián, 563
María Dahey, 457
María de Aguas, 165
María de Aibar, viuda de Pedro López de

Anzano, 115, 116, 512
María de Alfaro, 126
María de Alquézar, 462
María de Bergua, 8
María de Bonastre, 371
María de Cámara, 230
María de Ciprián, hija de Aleget de Arascués, 159
María de don Bernart, 595
María de don Esteban, 299
María de Escarp, 535
María de la Bigena, mujer de Arnaldo de la Bigena, 52
María de las Tias Altas, 85
María de Lucía, 14
María de Montearagón, 238, 589
María de Murillo, 371
María de Narbona, 605
María de Nisano, hija de Alegre de Arascués, 159
María de Or Sania, 435
María de Pano, 663
María de Puértolas, 282
María de Raxech, 10
María de Río, 663
María de Salas, mujer de Pedro de Bergua, 8
María de Sesa, mujer de Guillén de Ayera, 13
María de Tarazona, 367, 381
María de Tubo, 299, 663
María de Zacarías, 112
María del Pueyo, 227
María del Pueyo, mujer de García Pérez de Longares, 285
María Domínguez, hija de Domingo de Sariñena, 486
María Eschería, 642
María Feldrera, 571
María Fertoño, 239
María Flantina, 589
María Giavalo, 481
María Gómez, hija de Gómez Davicho y de Teresa, 159
María Jiménez, criada de Lupo Jiménez de Luesia, 597
María Lope, 479
María López, 18
María López de Basarán, 348
María Martín, 512
María Melera, 299
María Miguel de Ugas, 24
María Narbona, 399, 487
María Pérez, 70, 308
María Pérez, hija de Pedro, herrero, 101
María Pérez, hija de Pedro Cuende, 218, 255
María Pérez, hija de Romeo de Labata, 193
María Pérez, mujer de Domingo Ferrario, 390, 497
María Pérez, mujer de Jimeno de Bara, 558
María Pérez de Bergua, mujer de Pedro Arcez de Alfaro, 205

María Quart, 186
María Ramírez, 238
María Rodríguez, nieta de Lupo Jiménez de Luesia, 597
María Roya, 663
María Sánchez, 157
María Sánchez, hermana del Hospital de San Juan de Jerusalén, 335
María Sánchez, hija de Sancho de Aineto, 330
María Sanz, 457
María Urgellessa, 663
Marieta Pérez, hija de Pedro, herrero, 101
Marimón de Plegamans, 662
Marín de Lesún, 8
Marina de Nisano, 158
Marino de Ersún, 7
Marino de Serés, canónigo de Huesca, 229
Marino Franc, testigo, 333
Marqués, hermano de Bernardo
Marqués, 516
Marqués, padre de Martín, clérigo de Huesca, 587
Marqués, testigo, 487, 505
Marqués de Monzón, testigo, 546
Marquesa, 193, 232, 233, 436, 481
Marquesa, mujer de Berenguer de Castalbo, 179, 181, 182
Marquesa, mujer de G. de Alcalá, 84
Marquesa, mujer de García de Piracés, 174
Marquesa, mujer de Miguel de Bardají, 595
Marquesa, mujer de Pedro de Ballabriga, 291
Marquesa de Cámara, 343
Marquesa de Piracés, 578
Marquesón, 663
Marta, hermana de Juan don Guiral, 12
Marta, hija de Jimeno de Bara, 558
Marta, hija de Justa, 595
Marta, mujer de Juan Boni, 155
Marta, mujer de Adán del Pueyo de Marte, 254
Marta, mujer de Juan de Mullarato de Pertusa, 397, 491, 521
Marta, mujer de Juan de Oso, 569
Marta, mujer de Pascual de Masorra, 547
Marta, mujer de Pascual de Monaria, 263
Marta, mujer de Pedro de Arbanzo, 593
Marta de Coscullano, mujer de Domingo de Gradiello, 270
Marta de Marcén, mujer de Pedro de Belsué, 208
Marta Montearagón, 593
Marta Tapesa, 336
Martarrosa, hermana de Pedro Miguel, 383
Martín, 86
Martín, abad del monasterio de Santa María de la Oliva, 482, 484
Martín, arcediano oscense, 186
Martín, clérigo de Huesca, vicario en la iglesia de Santa María de Buñales, 587

Martín, hermano de Gil Benedicto de Mutina, 317
Martín, hijo de Embeciada, 594
Martín, hijo de Íñigo, zapatero, testigo, 166
Martín, hijo de Martín de Piment, 396
Martín, hijo de Pedro de Mortal, 332
Martín, maestro, canónigo de Barcelona, 196
Martín, hijo de Elvira, mujer de Ramón Ferrer, 50
Martín, prior y limosnero de Jaca, 195, 356, 508
Martín, sirviente de Gilberto Rotundo, 548
Martín, yerno de Juan, hijo de Pedro de Esteban, 637
Martín Arnaldo, 569
Martín Barbero, 514
Martín Canol, 642
Martín Canolla, testigo, 633
Martín Cayol, 643
Martín de Abizanda, 282
Martín de Aguas, testigo, 69, 314
Martín de Agüero, caballero, testigo, 341, 342, 362, 546, 638
Martín de Alavés, 259
Martín de Albero, 221
Martín de Alcoaz, 310
Martín de Alfaque, 549
Martín de Anessa, fray, 624
Martín de Apiés, 563
Martín de Arascués, 548, 549, 550
Martín de Arbaniés, testigo, 578
Martín de Arbanzo, 593
Martín de Avero, 283
Martín de Azelcha, 176
Martín de Banastás, canónigo, testigo, 558, 587, 599
Martín de Banastón, testigo, 554
Martín de Barbastro, 443
Martín de Bolea, 320
Martín de Bolihuela, 619
Martín de Casanova, testigo, 6, 56
Martín de Castejón, 569
Martín de Ceresola, 367, 381
Martín de don Adam, 646
Martín de doña Beziada, testigo, 570, 571, 572, 573
Martín de Era, testigo, 270
Martín de Esquedas, 43
Martín de Falces, 367, 381, 433, 510
Martín de Flix, 342
Martín de Gallur, caballero, testigo, 16
Martín de Huerta, 436
Martín de Igríés, testigo, 353
Martín de Jaca, barbero, testigo, 204
Martín de la Claustra, 208
Martín de la Cocina, hijo de Boneta de la Cocina, 404
Martín de la Porta, 569
Martín de Larbesa, 68, 168, 302
Martín de las Santas Masas, hijo de Pedro de las Santas Masas, sacerdote, 226, 464, 481, 609, 610, 616

- Martín de Lérida**, canónigo de Jaca, testigo, 267, 388
- Martín de los Cárlez**, 663
- Martín de los Guasqui**, notario público de Huesca, secretario, testigo, 176, 220, 221, 223, 228, 229, 234, 276, 280, 288, 289, 297, 305, 311, 314, 319, 322, 332, 357, 367, 379, 381, 388, 391, 393, 397, 399, 408, 443, 446, 448, 450, 455, 469, 480, 487, 494, 497, 498, 499, 502, 504, 505, 513-516, 525, 534, 537, 539, 548, 552-554, 556, 559, 560-564, 574, 575, 578, 580-582, 584, 585, 587, 588, 590, 591, 594, 598, 601-605, 611, 612, 618, 620, 628, 629, 631-634, 636, 638, 639, 645, 647, 654-656, 661
- Martín de Luzás**, testigo, 107, 115, 116, 118, 230
- Martín de Medollas**, 239
- Martín de Panzano**, 358, 497
- Martín de Perula**, 541
- Martín de Petrixol**, 65
- Martín de Pigmento**, 288, 289
- Martín de Piment**, 269, 323, 341, 396, 398, 517
- Martín de Plasencia**, subdiácono, 226, 464, 481, 609, 610, 616
- Martín de Poblet**, testigo, hijo de Bernard de Pebrero, 89
- Martín de Quinzano**, testigo, 335
- Martín de Raro**, 599
- Martín de Sabayés**, zapatero de Huesca, 562
- Martín de Sádaba**, testigo, 368
- Martín de Sancho Clavijero**, clérigo de Barbastro, sacerdote, 425, 464, 481
- Martín de Santa Cruz**, testigo, 656
- Martín de Scira**, 160
- Martín de Serés**, 186
- Martín de Tabernas**, testigo, 3
- Martín de Tena**, 70
- Martín de Valtrán**, 325, 326
- Martín de Velilla**, testigo, 566
- Martín de Vico**, 317
- Martín de Vinçana**, 593
- Martín del Ros**, 165
- Martín don Pedro**, 283
- Martín Durán**, zapatero, 4, 52, 135
- Martín Ferrández**, testigo, 221
- Martín Franc**, testigo, 362
- Martín Fuertes Sancho**, canónigo y prior de Jaca, testigo, 194, 264, 456, 501, 507, 619, 657
- Martín García**, 90, 91
- Martín Gil de Tramacastilla**, testigo, 112, 124, 306, 581
- Martín Gonzalbo**, 540
- Martín González**, hijo de Teresa de Olivito, 179, 180, 181, 182
- Martín Guillén de Layana**, testigo, 101, 112
- Martín Jiménez**, padre de Sancho Martínez, 567
- Martín Jiménez de Balterra**, 45
- Martín Jiménez de Bolea**, 177
- Martín López**, hijo de Martín López de

Bolárez, 336
Martín López de Artasona, capellán de Santa María de Salas, 324
Martín López de Bolárez, 336
Martín López de Riglos, testigo, 336, 540
Martín Nuno, 516
Martín P., testigo, 142
Martín Pérez, 335
Martín Pérez, carnicero de Olite, 367, 381
Martín Pérez, hijo de Martín de Panzano, 497
Martín Pérez, justicia de Aragón, 581, 620, 648, 649, 653
Martín Pérez, notario público de Jaca, 478, 482, 501
Martín Pérez de Almalel, 660
Martín Pérez de Banastón, testigo, 543, 561, 591
Martín Pérez de Novales, 181
Martín Pérez de Rasal, testigo, 612
Martín Petrioli, testigo, 141
Martín Pisón, racionero de Santa María de Salamanca, 567
Martín Sacarrué, 653
Martín Salmón, 525
Martín Sánchez, clavijero, 217, 226, 609, 610, 616, 634
Martín Sánchez, hijo de Domingo Sánchez de Anoro, 569
Martín Sánchez de Bolea, 129, 134
Martín Sancho, testigo, 198
Martín Ullol, 663
Martina, 26; 481; 640
Martina, mujer de Domingo de Montearagón, 150
Martina, mujer de Juan de Bonel, 25
Martina, mujer de Pedro de doña Certh de Yéqueda, 161
Martina, mujer de Pedro de Mortal, 332, 427
Martina, mujer de Pedro Donacet, 224
Martina, mujer de Ramón de Canellas, 2, 12, 17
Martina, sirvienta de Miguel de Bardají, 595
Martina de Tena, 127, 185, 215
Martina Gebluca, nodriza de Pedro de Gúdal, 369
Martina Pecquique, 663
Martinet, nieto de Dolza, 479
Mascarón de Cámaras, 33
Mas'ūd ibn Isma'īl ibn 'Abd Allāh al-Anṣārī, 47, 48
Matalón, 288, 289
Matalón de Fréscano, testigo, 135, 177
Mateo, camerario, 500
Mateo, capellán, 448
Mateo, capellán mayor de la catedral de Huesca, testigo, 559, 595, 611, 636
Mateo, escribano, 199, 238
Mateo, hijo de Íñigo de Pedro Pauro, testigo, 181
Mateo, nieto de Pedro de Larbesa, 367, 381

Mateo, prior de Santa María de Salas, 160
Mateo Dato, 355
Mateo de Aborta, testigo, 428
Mateo de Almuniente, 23
Mateo de Bielba, jurado de Berdún, 434
Mateo de la Cocina, hijo de Boneta de la Cocina, 404
Mateo de Labata, 193
Mateo de Olorón, 94
Mateo de Oto, caballero, testigo, 187, 216, 220, 223, 319, 333, 348, 355, 393
Mateo de Roaz, 457
Mateo de Salas, capellán, testigo, 136, 148
Mateo de Salas, prior de las Santas
Masas o iglesia de Santa Engracia de Zaragoza, testigo, 318, 341, 502
Mateo de Sancho López, 418, 523
Mateo de Sancho Mora, 457
Mateo de Torres, 239
Mateo del Mas, testigo, 20, 25, 60, 73, 120, 137, 365
Mateo del Mos, testigo, 22
Mateo Fastario, 653
Mateo Feldrero, 663
Mateo Pelayo, 332
Mateo Son, 162
Mathena, hija de Bernardo de Zuera, 530
Mavilia, mujer de Guillermo Boba, 562
Mayor, 626
Mayor, hija de Sancho Pérez de Larbesa y Teresa de Olivito, 179, 180, 182
Mayor, mujer de Domingo de Artasona, 237, 452
Mayor, mujer de Gil de Ayera, 13
Mayor, mujer de Juan Garcés, hijo de Oria de Sancho Janero, 294
Mayor, mujer de Sancho de Huesca, 553
Mayor, mujer de Sancho Martínez, 567
Mayor de Castelblanc, 533
Mayoreta, hija de Pedro Escolano, 510
Mercader, yerno de Pedro de Zalmedina, testigo, 295
Michalet, hijo de Sancho de Buil, sacerdote de Santa María de Salas, 522
Michelet, hijo de Pedro de Mortal, 332, 427
Miguel, 64; 194
Miguel, cazador, mercader de Huesca, 258, 266
Miguel, escribano, 67
Miguel, hermano de Pedro Miguel, 383
Miguel, hijo de Francha de Busa, 563
Miguel, hijo de Miguel de Bardají, 595
Miguel, hijo de Miguel de Salesa, 382
Miguel, hijo de Pedro Raimúndez de Alquibla, 419
Miguel, nieto de Alamán de Antillón, 35
Miguel, prior de Lierta, 195
Miguel, subdiácono, 28
Miguel Aluder, 624
Miguel Caldarón, 114
Miguel de Aguas, testigo, 123, 386, 543, 591
Miguel de Alavés, 237
Miguel de Alavés, testigo, 452

Miguel de Alcaine, 442
Miguel de Algás, caballero, 563
Miguel de Angüés, 589
Miguel de Ara, 143, 165, 171, 288, 289, 487, 537
Miguel de Aragón, sacerdote de Jaca, testigo, 619
Miguel de Arbaníés, 285
Miguel de Ayerbe, carnicero, testigo, 363, 543
Miguel de Azpe, testigo, 279
Miguel de Bardají, 595
Miguel de Bardají, testigo, 502
Miguel de Bielsa, testigo, 589
Miguel de Bolea, 599
Miguel de Caballera, 663
Miguel de Canfranc, testigo, 394
Miguel de Casbas, testigo, 649, 650
Miguel de Castejón, testigo, 516, 642, 643
Miguel de Cavarera, 663
Miguel de Cenera, 491
Miguel de don Mateo, 505
Miguel de don Vicente, pellicero, 594
Miguel de doña Ferrera, testigo, 338, 440, 480, 535
Miguel de doña Teresa, 567
Miguel de Eresué, caballero, 262
Miguel de Felicia, testigo, 68
Miguel de Ferragut, 599
Miguel de Fonz, 630
Miguel de Fraire Sancho, 567
Miguel de Hesún, 114, 114n
Miguel de Huesca Cecilia, testigo, 176
Miguel de la Serra, 282
Miguel de Luesia, 76
Miguel de Martín de Alavés, 259
Miguel de Mazaroso, testigo, 653
Miguel de Miranda, *selero*, testigo, 330
Miguel de Nisano, 6, 537, 599
Miguel de Panzano, espondalero, 230
Miguel de Pebreda, 8
Miguel de Pozán, hijo de Blasquita de Pozán, 38
Miguel de Rada, caballero, 465
Miguel de Ravanel, 435
Miguel de Salesa, testigo, 382, 442
Miguel de Sancho Aznárez, 387
Miguel de Senz, capellán, 226, 464, 481
Miguel de Sotero, 239
Miguel de Troncedo, 563
Miguel de Xaricas, 599
Miguel de Zacarías, secretario, 9, 328, 332
Miguel de Zamar, 71, 130
Miguel Febrero, 230
Miguel Gascón, 112
Miguel Íñigo Sánchez, 663
Miguel Laín, testigo, 507
Miguel lo Gordo, 43
Miguel Martínez, hermano de Sancho Martínez, 567
Miguel Martínez, hijo de Sancho Martínez, 567
Miguel Martínez, subnotario de la curia de Zaragoza, 519

Miguel Martínez de Bolea, testigo, 320, 465
Miguel Mateo, 531
Miguel Palmero, testigo, 26
Miguel Pérez, caballero, testigo, 392, 459, 476, 526, 535, 567, 580
Miguel Pérez de Remolinos, 597
Miguel Pérez de Sipán, testigo, 563
Miguel Pérez de Viñales, caballero, 597
Miguel Sánchez, hijo de Sancho de Aineto, 330
Miguel Sánchez Arnaldo, 619
Miguel Sanz, 235
Miguel Tallaches, testigo, 482
Milia, mujer de Guillén de Castellazuelo, 483
Milia, mujer de Pedro Jiménez de Marcuello, 241
Milia del Valle, 147
Mirón Geriberto, 555
Miteria, 230, 231
Mizot, 436
Mofferrech, sarraceno, 304
Molechich, 611
Montanerio, canónigo de Jaca y de Huesca, precentor, testigo, 168, 203, 205, 214, 219, 253, 265, 276, 281, 288, 289, 297, 356, 373, 384, 390, 405
Montanerio, hermano, prior de Huesca, 64
Montanerio, prior de las Santas Masas, 413, 448, 476
Montanerio de Allué, 62, 563
Montesio, arcediano de Ansó, 195, 356, 388, 507, 508
Monzón, 187
Morel, 611
Mošé, 188
Mošé ben Rabí Šětomó ha-Kohén, 190
Mossen Abendurant, 379
Muça Ablatrener, judío, 341
Muce de Sangarrén, sarraceno, 201
Muḥammad ibn Jalaf al-Qalahūrri, amín, 47, 48
Muḥammad ibn Jalaf ibn Muḥammad al-Anṣārī, 376
Muḥammad, hijo de Aḥmad ibn Marwān, 376
Mūsà ibn 'Abd al-Malik ibn Ganbār, 376
Muza, hornero sarraceno, 137
Muza lo Calbo, 436

N
N. de Petrosolo, 177
N. Sánchez, testigo, 320
Na'imati, hija de Muḥammad ibn Jalaf ibn Mallūn, 47
Narbona, 371
Narbona, mujer de Jimeno López de Riglos, 336
Natalia, mujer de Juan de don Tron, 588, 591, 648
Natalia de San Ciprián, 597
Navarra, 479

Navarra, hermana de Sancho Martínez, 567

Navarra de Camino. Véase Navarra de Orós.

Navarra de Orós, mujer de Guiraldo de Camino, 231, 487, 611

Navarro de Torla, testigo, 92, 128

Navarro Fuerte, testigo, 657

Navarte de Torla, 285

Nicolás, 12; 64; 274

Nicolás, capellán de Bospén, 35

Nicolás, hijo de la Gaza, testigo, 15

Nicolás, hijo de Pedro, cocinero, 176

Nicolás, hijo de Pedro de Nicolás y Sancha, 542

Nicolás, hijo de Salvador de Alcolea, 639

Nicolás, hijo de Sancho de Burgo, 166

Nicolás, precentor de Huesca, 413, 439, 446, 450, 476, 481, 502, 549

Nicolás Cebrián, 73

Nicolás de Aínsa, testigo, 485

Nicolás de Barluenga, 224

Nicolás de Calatayud, 306, 310

Nicolás de Castro, 192, 663

Nicolás de Fillera, 112

Nicolás de Mortal, testigo, 107, 131, 135

Nicolás de Plasencia, 435

Nicolás de Sangüesa, 482

Nicolás Gilbert, secretario público de Huesca, 204, 323, 329, 337, 338, 342, 344, 362, 369, 372, 373, 386, 394, 408, 416, 417, 424

Nicolás Giliberto, notario público, 518

Novillano de Petra, 186, 229

Nuno Sancho, testigo, 121, 145

O

Octaviano, diácono de Santa María in Via Lata, 536

Oias, judío, 341

Olalla, madre de M. Pérez, 286

Oldiardis de Ager, 174

Oliva, 247

Orabita, mujer de Juan de Gavares, 63

Oreilla de Santa María, 262

Orfresa, mujer de Asalito de Gúdal, 154

Oria, 479; 551

Oria, hermana de María de Lucía, 14

Oria, hija de Ramón de Ceresola, 367

Oria, mujer de Domingo de Orna, 46

Oria, mujer de Domingo Mozarabí, 6

Oria, mujer de Juan de Ascara, 140

Oria, mujer de Pedro, hijo de Bartolomé, sacerdote, 279

Oria, viuda de Guillén Massel, 365

Oria de la Certera, mujer de Domingo de Marcén, 602

Oria de Larrés, 367, 381

Oria de Monzón, hija de Julia de Monzón, 663

Oria de Otura, 578

Oria de Paraíso, 156

Oria de Perula, 493

Oria de Sancho Janero, 294, 303

- Oria de Yéqueda, 82
- Oria Pérez, mujer de Diego de Villafranca, 606
- Oria Pétriz, mujer de Fertún de Arbaniés, 185
- Ortota, 136
- Osana, mujer de Nicolás, hijo de Sancho de Burgo, 166
- Oto de Barega, 258, 266
- P**
- P.**, arzobispo de Tarragona. Véase Pedro de Albalat, arzobispo de Tarragona.
- P.**, diácono, abad de la iglesia de Salas, 245
- P.**, hijo de Belleti, 663
- P.**, prior de Naval, 584
- P.** Amores, 239
- P.** Arceiz, 310
- P.** Arcez de Rueda, zalmedina de Zaragoza, 304
- P.** Arresella, 457
- P.** Aunés, 175
- P.** Babot, 663
- P.** Bernardo, testigo, 587
- P.** Bertrán, arcedianio de Zaragoza, 96-99
- P.** Besians, 663
- P.** Crabero, 239
- P.** de Agüero, caballero, testigo, 501
- P.** de Alcalá, fray, comendador de Zaragoza, 539
- P.** de Alcalde, 189
- P.** de Beranuy, 663
- P.** de Castilla, 282
- P.** de doña Lotudia, 457
- P.** de Egea, 457
- P.** de Fornillos, testigo, 425
- P.** de Huesca, zalmedina de Zaragoza, 235
- P.** de Jaca, testigo, 203
- P.** de Juan Sánchez, 426
- P.** de Larato, precentor de la iglesia de Lérida, testigo, 559
- P.** de Larbesa, testigo, 132
- P.** de Lérida, 663
- P.** de Linás, sacrista, 132
- P.** de Lobera, 503
- P.** de Magallón, fray, sacrista, 463
- P.** de Montecatano, testigo, 352
- P.** de Orençan, *vestiarius*, 463
- P.** de Pomar, 663
- P.** de Portulis, 153
- P.** de Rocatallada, testigo, 203
- P.** de Sengrat, 663
- P.** de Tamarite, notario público de Tortosa, 468
- P.** de Tamarite, porcionero de Lérida, 644
- P.** de Tolón, canónigo de Lérida, 28
- P.** Díaz, 663
- P.**, *el Mozarabí*, 239
- P.** España, 663
- P.** Fabri, 663
- P.** Ferrando, señor de Albarracín, 175, 275
- P.** Ferrer de Metina, 286
- P.** Garcés, subdiácono, 395

P. Gostanza, 465
P. Huárriz, 157
P. Íñiguez, caballero, 426
P. Jimeno, canónigo de Huesca, 217, 226, 425
P. Juan, fray, guardián de la casa de la Orden de Hermanos Menores (franciscanos), 586
P. Latasa de Baranguá, 381
P. Latrón, 516
P. López de Sádaba, 145
P. Matrón, 663
P. Mayor Homo, 551
P. Maza, 426
P. Mazarequi, 663
P. Medici, 663
P. Mojón, 663
P. Mullerato, testigo, 491
P. Pardo, caballero, testigo, 584
P. Pédrez, tío materno de Magdalena, 235
P. Rubert, 151
P. Salinero, 663
P. Sánchez, predicador, 387
P. Sánchez, prepósito de Zaragoza, 375
P. Sánchez Cardel, 663
P. Serra, 663
P. Sobraria, 239
P. Varrez, 310
P. Vidal, 271
P. Xavita, testigo, 346
Palacín, hijo de Ciprián de Sesa, 128
Palacino, prior de Lérida, 356
Palacino, prior de Lleret, testigo, 501, 508
Palacino de Atavós, hijo de Juan de Atavós, 640
Papafico, 26
Pardo Barbero. Véase Pardo de Luna.
Pardo de Luna, barbero de Huesca, yerno de Juan Violeta, testigo, 440, 553, 556, 579, 618, 654, 655
Pardo, zapatero, 16, 184
Pariscio, 436
Pascalía de Curbe, 299
Pascasio, 117
Pascasio, molinero, 268
Pascasio, yerno de Galiana, 227
Pascasio Burroll, testigo, 482
Pascasio de Berdún, 434
Pascasio de Lateda, 143
Pascasio de Robore, 146
Pascasio Geminino, subdiácono, 217, 226, 464, 481, 609, 610, 616
Pascual, hijo de Martín de Piment, 396
Pascual, porcionero de Santa María de Sangüesa, 164
Pascual Calb, testigo, 90, 91
Pascual de Labata, 292
Pascual de Lateda, 107, 135
Pascual de Lierta, 366
Pascual de Masoria, 263, 279
Pascual de Masorra, 547
Pascual de Sancho Mora, 457
Pascual Gemini, 481
Pascuala de Almazorre, 239

Pascualí, madre de Elvira, mujer de Domingo Pérez, vasallo de García Pérez, prepósito, 601
Pédrez, canónigo oscense, testigo, 25, 26
Pedro, abad de Abrisén, 551
Pedro, abad de Aibar, 164
Pedro, abad de Eusa, arcipreste de Sobremonte, 507
Pedro, abad de Heura, arcipreste del arcedianato de Cámara y del priorato de Rava, 507
Pedro, abad del monasterio de Gloria, 600
Pedro, abad del monasterio de San Víctor de Marsella, 555
Pedro, adobador, 148
Pedro, capellán, 227
Pedro, cocinero, testigo, 152, 176
Pedro, cocinero mayor, testigo, 5, 40, 111, 136, 137
Pedro, diácono, 66
Pedro, escribano, 144, 308
Pedro, fray, granjero de Cillas, 600
Pedro, herrero de Metina, 101
Pedro, hijo de Bartolomé, sacerdote, 279
Pedro, hijo de España de Anzano, 234
Pedro, hijo de Esteban de Arasilla, 39
Pedro, hijo de García de Antillón, testigo, 335
Pedro, hijo de Jimeno, 76
Pedro, hijo de Martín Pérez, justicia de Aragón, 620
Pedro, hijo de Poncio de Almanera, 230
Pedro, hijo de Sancho, herrero, 57
Pedro, nieto de Dolza, 479
P[edro]., obispo de Barcelona. Véase Pedro de Centellas, obispo de Barcelona.
P[edro]., obispo de Pamplona. Véase Pedro Jiménez de Gazólaz, obispo de Pamplona.
Pedro, peletero, 199
Pedro, peletero, hijo de Arnaldo, picador, 7
Pedro, peletero, testigo, 12, 17
Pedro, peletero, testigo, 212
Pedro, pellicero de Santa María Magdalena, 89
Pedro, prior oscense, 139, 188
Pedro, sacrista de Huesca, 186, 289
Pedro, señor de Mallorca, 352
Pedro, sobrino de García de Gúdal, obispo de Huesca, 227
Pedro, sobrino de Guillermo de Bañeras, 558
Pedro, sobrino del rey de Aragón, 225
Pedro, vicario de Plasencia, testigo, 569
Pedro, yerno de Inés Guasc, 319
Pedro II, rey de Aragón, 147, 579
Pedro Abad, 239
Pedro Abad de Castellón, ciudadano de Huesca, testigo, 156
Pedro Abrisén, testigo, 596
Pedro al-Aḥmar, 376
Pedro Alcalde, clérigo de la iglesia de Santa María de Uncastillo, 286

- Pedro Amargos**, testigo, 331, 418, 434, 480, 534, 582, 590, 602, 647, 659
- Pedro Andrés**, notario y escribano de Huesca, testigo, 299, 307, 312, 328, 335, 340, 341, 345, 348, 353, 354, 396, 437-440, 456, 458, 461, 476, 477, 479, 491-493, 500, 521, 524-526, 535, 540, 542, 549, 584, 586
- Pedro Andrés**, sacerdote, 238
- Pedro Andréu**, hijo de Domingo Badadéu, 65
- Pedro Anglés**, carnicero, testigo, 167
- Pedro Arbaniés**, 83
- Pedro Arbeti**, canónigo de Barcelona, 662
- Pedro Arcez**, 597
- Pedro Arcez de Alfaro**, 177, 205
- Pedro Arcez de Astaún**, caballero, 596
- Pedro Arnal Rubeo**, 268
- Pedro Arnaldo de Canfranc**, 515
- Pedro Arnaldo de Estella**, espondalero (albacea), testigo, 292, 341, 547
- Pedro Arnaldo de Jaca**, capellán de la iglesia de Santa María de Salas, 485
- Pedro Arnalt**, 479
- Pedro Arruevo**, testigo, 44
- Pedro Arzez de Labata**, 54, 62
- Pedro Aunés**, 510
- Pedro Baiolo**, sacerdote, testigo, 478
- Pedro Baraylla**, 355
- Pedro Barbaza**, 563
- Pedro Barbino**, testigo, 505, 645
- Pedro Barbo**, 611
- Pedro Barráu**, hijo de Bernardo Barráu, 90, 91, 199
- Pedro Batalla**, pellicero de Huesca, testigo, 277
- Pedro Belini**, prior y limosnero, 19, 27, 29, 33, 42, 46, 56, 60, 62, 68, 71, 77, 87, 94, 110, 113, 115, 116, 118, 247, 364, 366
- Pedro Belsué**, 36, 222
- Pedro Benayas**, 530
- Pedro Bernardo**, notario público de Huesca, 586, 658
- Pedro Bertrán de Albero**, 193
- Pedro Bonanat**, mayor, testigo, 149, 175, 194, 218, 255, 297, 298, 399, 437-439, 656
- Pedro Bonanat**, menor, 399
- Pedro Bonete**, 645
- Pedro Briva**, 171
- Pedro Bufet**, 390, 590
- Pedro Burgasé**, 606
- Pedro Buseti**, 218, 230, 255
- Pedro Calbi**, testigo, 642, 643
- Pedro Calbo**, 435
- Pedro Callén**, 599
- Pedro Callol**, hijo de Pedro Ramón Callol, 515
- Pedro Calvo**, abad de Costean, 576
- Pedro Campán**, carnicero de Huesca, 393
- Pedro Capalbo**, 434
- Pedro Carbón**, 481
- Pedro Cardel**, escribano público de Jaca, 382, 466, 531, 640
- Pedro Castán**, 595

Pedro Castejón, 193
Pedro Cavero, 10
Pedro Cayllol, 379
Pedro Cayllol, notario de Huesca, 625, 626
Pedro Cilón, 332
Pedro Ciprián de Almuniente, 23
Pedro Cocinero, 288, 289, 418
Pedro Concor, testigo, 606
Pedro Coquinario, 481
Pedro Cornel, mayordomo de Aragón, testigo, 320, 352, 394, 410, 465, 501, 648, 649
Pedro Cornel, sobrino de Jimeno Cornel, 44, 304
Pedro Cornelio, 119, 275
Pedro Coscolla de Arascués, caballero, 159
Pedro Cubero, 579
Pedro Cuende, 94, 107, 213, 218, 255
Pedro de Abad de Pitillas, 367, 381
Pedro de Abiego, caballero, 299
Pedro de Abizanda, 329
Pedro de Abós, 142
Pedro de Aguas, 247
Pedro de Agüero, hijo de Martín de Flix, 342
Pedro de Albalat, arzobispo de Tarragona, 384, 385, 451, 456, 464, 467, 468, 476, 509, 513, 518, 559, 560
Pedro de Albalatillo, sacrista de Lérida, 271, 317
Pedro de Alcalá, 20, 31, 57, 341, 344
Pedro de Alcalá, hijo de Guillermo de Alcalá, 283
Pedro de Alcalá, testigo, 121
Pedro de Alcalde, 10, 101
Pedro de Alcalde, clérigo, 197
Pedro de Almanara, 653
Pedro de Almazán, 299
Pedro de Almege, escribano, notario público de Barbastro, 406, 411, 412, 430, 431, 464, 483
Pedro de Almerge, 183, 576
Pedro de Aloma, subdiácono, testigo, 197
Pedro de Andrés, hijo de Andrés, enfermero, 645
Pedro de Angue, testigo, 46, 56, 68
Pedro de Anido, 491
Pedro de Anzano, 558
Pedro de Arasilla, 239
Pedro de Arbaniés, caballero, 20, 34, 299
Pedro de Arbanzo, 593
Pedro de Arçach, 558
Pedro de Arcandué, 165, 172
Pedro de Arella, 511, 522
Pedro de Arent, 214
Pedro de Ariella, 571
Pedro de Arniellas, 632
Pedro de Artasona, 435
Pedro de Ascara, testigo, 181
Pedro de Asín, 617
Pedro de Aso, carnicero, testigo, 588, 594, 601
Pedro de Aspa, 107, 135

Pedro de Ayerbe, 19
Pedro de Ayn, 442
Pedro de Azara, ministro de la iglesia de Santa María de Dulcis, 291
Pedro de Azara, sacrista de la iglesia de Alquézar, 71, 146, 163
Pedro de Ballabriga, 291
Pedro de Barbastro, bayle de la abadía de Santa María de Barbastro, 24
Pedro de Barbastro, cocinero, testigo, 22, 85, 111, 216, 240, 248, 297, 298, 328, 329, 386
Pedro de Barbastro, testigo, 369, 371
Pedro de Bardají, hermano de Miguel de Bardají, 595
Pedro de Bardají, testigo, 135, 396
Pedro de Basarán, 299
Pedro de Beliana, 117
Pedro de Belsué, 109, 208, 329
Pedro de Berdún, testigo, 454
Pedro de Bergua, 8
Pedro de Bielsa, 160, 589
Pedro de Biescas, capellán de Santa María de Barbastro, testigo, 192
Pedro de Biescas, testigo, 638
Pedro de Biñec, hermano de Fortuño de Biñec, 458
Pedro de Bolcazem, 589
Pedro de Bolea, testigo, 56, 319, 497, 566
Pedro de Boráu, testigo, 520
Pedro de Botartal, 630
Pedro de Botaya, 409
Pedro de Briva, 570, 571-573
Pedro de Buil, 282, 511, 522
Pedro de Burgos, 371
Pedro de Calasanz, fray, 600
Pedro de Calatayud, canónigo de Tarazona, 28, 103, 407
Pedro de Camino, testigo, 283, 392, 459, 540, 611
Pedro de Castejón, 299
Pedro de Centellas, obispo de Barcelona, 509
Pedro de Corriaz, testigo, 280
Pedro de Coscollano, testigo, 437, 439, 593, 632
Pedro de Domingo López, 112
Pedro de Domingo López de Perignatellas, 112
Pedro de don Barón, testigo, 5, 151, 210, 230
Pedro de don Íñigo, escribano, 1, 10, 37, 41, 63
Pedro de doña Aldiart, 89
Pedro de doña Bernarda, 176
Pedro de doña Certh de Yéqueda, 161
Pedro de doña Franca, testigo, 38
Pedro de Hecho, tejedor, testigo, 399
Pedro de Ejep, 6
Pedro de Esplús, testigo, 362
Pedro de Estada, caballero, testigo, 433
Pedro de Estella, notario público de Jaca, 619, 630
Pedro de Fonatanas, 442

Pedro de Fornillos, abad de Hoz de Barbastro, 653
Pedro de Fraga, 581
Pedro de Garisa, 129
Pedro de Gavara, 434
Pedro de Gavarra, 531
Pedro de Generés, escribano, 93, 170
Pedro de Gúdal, 369
Pedro de Guillemon, 391
Pedro de Guillermo, procurador del obispo de Huesca, 623
Pedro de Guimón, 30
Pedro de Hoz, testigo, 200, 291
Pedro de Huesca, 3, 70, 519, 561
Pedro de Huesca, notario de la curia de Zaragoza, 454
Pedro de Igríes, sacerdote, 253
Pedro de Íñigo, 112
Pedro de Íñigo, testigo, 101
Pedro de Íñigo Fortonons, testigo, 68
Pedro de Íñigo Sanz, yerno de Lope de Arteta, testigo, 112
Pedro de Ius, 22
Pedro de Izuel, tejedor, 399
Pedro de Jaca, espondalero, testigo, 9, 20, 40, 107, 120, 135, 187, 198, 214, 230, 240, 241, 247, 248, 249, 250, 254, 293, 397
Pedro de Jaca, hijo de Pedro de Jaca y Simona de Bierge, 198, 293
Pedro de Juan García, 629
Pedro de la Casta, sacerdote, 569
Pedro de la Corona, 209
Pedro de la Navarra, 624
Pedro de la Quintana, 282
Pedro de La Sera, guardián de la casa de los frailes menores de Barbastro, 406
Pedro de la Sierra, 522
Pedro de la Tierra, 282
Pedro de Labata, caballero, yerno de Bertrán de Olivito, testigo, 9, 18, 38, 181, 193, 194, 261
Pedro de Larbesa, 367, 368, 381
Pedro de las Santas Masas, testigo, 74, 226, 272
Pedro de Lasserro, menor, 411
Pedro de Latre, 517
Pedro de Lazano, hijo de Juan de Lazano, 458
Pedro de Lérida, canónigo de Huesca, sacrista de Lérida, testigo, 296, 424, 559, 560, 587
Pedro de Liesa, caballero, 327, 447, 650, 653
Pedro de Limoges, barbero, 214, 219
Pedro de Loan, testigo, 6
Pedro de Luna, 656
Pedro de Luna, testigo, 380, 454
Pedro de Luna, trapero, testigo, 541
Pedro de Mancho, sacerdote, testigo, 197
Pedro de Marcuello, caballero, 294, 487
Pedro de Marte, espondalero, canónigo de Huesca, arcediano de Los Valles, testigo, 226, 230, 272, 425, 446, 448, 467, 476, 481, 502, 505, 507, 525, 549, 554,

559, 561, 579, 588, 601, 614

Pedro de Maza, 23, 26, 88

Pedro de Medollas, 239

Pedro de Molinos, 360, 404

Pedro de Monodiaz, 211

Pedro de Monte Arruebo, 486

Pedro de Monteagudo, caballero, 422

Pedro de Montearagón, 299

Pedro de Montearovo, 52

Pedro de Monzón, 52, 215

Pedro de Morlans, canónigo de Lérida, 122, 370

Pedro de Moros, cuñado de Miguel de Bardají, 595

Pedro de Mortal, 332, 401, 427

Pedro de Mozarabí, testigo, 194

Pedro de Muñoz, 236

Pedro de na Regadera, 624

Pedro de Nadalia, 557

Pedro de Narbona, testigo, 644

Pedro de Nasarre, caballero, testigo, 66, 92

Pedro de Naval, 554

Pedro de Naval, vicario de Liesa, testigo, 637

Pedro de Nicolás, 542

Pedro de Nisano, 487

Pedro de Nisano, sacerdote, vicario perpetuo de la iglesia de San Andrés de Anzano, 655

Pedro de Novales, escribano, 5, 6, 9, 11, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 23, 26, 27, 32, 33, 34, 38, 40, 43, 46, 51, 53, 56, 59, 60, 62, 68, 75, 78, 94, 128, 132, 274, 365

Pedro de Nuazes, 259

Pedro de Olsón, testigo, 253

Pedro de Ontiñena, testigo, 211, 288, 323, 537

Pedro de Orbellito, 435

Pedro de Orocillata, 83

Pedro de Oso, 24

Pedro de Palacio, peletero, 199

Pedro de Pallars, 136

Pedro de Partarruy, 466

Pedro de Pina, mercero, testigo, 167, 482

Pedro de Pomar, 34, 64, 480

Pedro de Pozán, hijo de Blasquita de Pozán, testigo, 38, 470

Pedro de Puértolas, testigo, 36, 153, 397

Pedro de Ricla, 21

Pedro de Riglos, 514, 598

Pedro de Rocatallada, 107

Pedro de Rodellar, porcionero y potecario de la Limosna, testigo, 353, 592, 612

Pedro de Sabayés, 564

Pedro de Salino, 598

Pedro de San Melián, escribano, 252, 275

Pedro de San Miguel, 511, 592, 604, 636

Pedro de San Miguel, escribano de Huesca, canónigo, testigo, 107, 135, 148, 203, 208, 345, 374, 380, 390

Pedro de San Severo, 170

Pedro de Sancho, herrero, testigo, 41, 58

Pedro de Sancho Arnal, 435

Pedro de Sanciabita, 416, 417
Pedro de Sariñena, testigo, 593
Pedro de Sariñena, zapatero de Huesca, testigo, 525
Pedro de Sarvisé, 94, 303, 355
Pedro de Sarvisé, justicia oscense, testigo, 59, 62, 64, 150, 169, 173, 177, 216
Pedro de Sasa, 653
Pedro de Sasé, caballero, testigo, 126
Pedro de Sera, 412
Pedro de Serés, porcionero de Huesca, testigo, 147, 340, 394
Pedro de Siesto, 65, 85
Pedro de Sora, testigo, 85
Pedro de Tamarite, diácono, sacerdote, 318, 405, 413
Pedro de Tarbes, prepósito de Zaragoza, 634
Pedro de Tena, 605
Pedro de Toledo, testigo, 154
Pedro de Torla, sacerdote, 395
Pedro de Torralba, 288, 289
Pedro de Torre, barbero de Huesca, testigo, 500, 579, 662
Pedro de Torres, 155; 566
Pedro de Torruellola, 282
Pedro de Tramaced, 24, 74
Pedro de Úcar, fray, prior de Santa María de la Peña de Aniés, 482, 600
Pedro de Urdués, 657
Pedro de Velilla, testigo, 198
Pedro de Viacamp, 323, 516
Pedro de Villán, subdiácono, 627
Pedro de Villanúa, 466
Pedro de Villanueva, caballero, testigo, 129
Pedro de Zuera, testigo, 583
Pedro del Cerollar, 282
Pedro del Hospital, 282
Pedro del Mas, sacrista de Jaca, 364
Pedro del Pueyo, caballero, testigo, 9, 15, 38, 241, 249, 251, 290, 314
Pedro del Pueyo, canónigo, 467
Pedro Díaz, 66, 151
Pedro Díez, caballero, testigo, 227
Pedro don Barón, 371
Pedro don Forz, 401
Pedro Donacet, 224
Pedro doña Ferraria, testigo, 653
Pedro Enés, 279
Pedro Escolano, 510
Pedro Escriván, notario público de Jaca, 657
Pedro Fatás, 600
Pedro Fedacho, hijo de Domingo Fedaco, 128
Pedro Felipe, 35
Pedro Fernández, caballero, 78, 406
Pedro Fernández de Albarracín, caballero, testigo, 410
Pedro Ferrández, caballero, 609, 610, 621
Pedro Ferrández, nieto de Blasco Maza, 444
Pedro Ferrando, caballero, testigo, 473
Pedro Ferraz, 566

Pedro Ferrer, 599
Pedro Ferricio, 556
Pedro Ferríz, 288, 289, 355, 359
Pedro Fortún de Arbaniés, 299
Pedro Frontín, 43, 78, 139, 169, 177, 230
Pedro Fulguer, 149
Pedro Galindo, 40, 59, 203
Pedro Galleciano, testigo, 520
Pedro Garasa, testigo, 360
Pedro Garcés, 406, 563
Pedro Garcés, hijo de García de Ayerbe, 543
Pedro Garcés de Labata, caballero, 563, 606
Pedro Garcés de Larbesa, caballero, 603
Pedro García, 436
Pedro Gascón, testigo, 83, 137, 270, 472
Pedro Gavarret, testigo, 170
Pedro Gesa, caballero, 649
Pedro Gilberto, testigo, 284, 367, 381, 393, 408, 412, 534, 648
Pedro Giliberto, 647
Pedro Gómez, caballero, 296, 633, 649
Pedro Gualint, 563
Pedro Gualit, 563
Pedro Guarini, 479
Pedro Guillén, correo, testigo, 86, 135
Pedro Guillermo, clérigo, subdiácono, testigo, 610, 613, 616, 621
Pedro Guillermo, correo, testigo, 212
Pedro Hierro, sacerdote, testigo, 168
Pedro Íñigo, 66, 151
Pedro Jiménez, 265
Pedro Jiménez, comendador del Temple de Monzón, 624
Pedro Jiménez, concanónigo, hijo de **Pedro Jiménez de Marcuello**, 241
Pedro Jiménez, hijo de Jimeno López de Embún, 501
Pedro Jiménez, nieto de Dolza, 479
Pedro Jiménez, notario público de Jaca, 442, 482, 507, 520
Pedro Jiménez de Artasona, 658
Pedro Jiménez de Gazólaz, obispo de Pamplona, 509
Pedro Jiménez de Marcuello, 241, 251
Pedro Jiménez de Oleta, 325
Pedro Jiménez de Valtrán, testigo, 326
Pedro Jimeno, clérigo de Barbastro, 395
Pedro Jimeno, escribano, testigo, 8, 22, 25, 78, 80, 81, 365
Pedro Jimeno del Pueyo, 409
Pedro Jordán, 175, 238
Pedro Jordán de Foces, caballero, testigo, 313
Pedro Juan, capellán de la Orden del Temple, testigo, 510
Pedro Juan, notario de Huesca, 129, 134, 137, 149, 155, 177, 191, 212, 265, 272, 278, 281, 304, 320, 352
Pedro Juan, peletero, 55
Pedro Juan, yerno de Raimundo Gasch, 515

Pedro Juan de Camino, 379
Pedro Juan Sánchez, 649, 650
Pedro Junzano, 308
Pedro Justo, 558
Pedro Justo de Sesa, 433
Pedro la Viciña, 237
Pedro Laín, hermano de Pedro Jiménez, 241
Pedro Larós, 41, 286
Pedro Liesa de Santa Fe, 649, 650
Pedro Ligüerre, caballero, 597
Pedro Linás, testigo, 576
Pedro Liuerre. Véase Pedro Ligüerre.
Pedro Loarre, testigo, 7
Pedro Lope, caballero, hijo de Domingo de Montearagón, 150
Pedro Lope de Aneto, fray, comendador de Salillas, 539
Pedro Lope de Sacristanía, testigo, 394
Pedro López, 157, 282
Pedro López, abad del monasterio de Oña, 482
Pedro López, canónigo de Huesca, testigo, 444
Pedro López, capellán mayor de Santa María de Salas, 598, 641
Pedro López de Anzano, 115, 116
Pedro López de Bolárez, 336
Pedro López de Bolás, caballero, 512
Pedro López de Cathena, 58
Pedro López de la Sacristía, testigo, 341, 378, 379, 417, 424, 469, 515, 549, 579, 581, 600, 603, 618, 628, 629
Pedro López de Larbesa, 82
Pedro López de Oitura, 465
Pedro López de Otura, testigo, 597
Pedro López de Valle, canónigo, testigo, 636
Pedro Lozano, 576
Pedro Mabilia de Labata, sacerdote, testigo, 563
Pedro Maestro, 540
Pedro Marco, arcediano de Los Valles, 662
Pedro Marco, testigo, 288, 289
Pedro Marcuello, 517
Pedro Marinerio, 467
Pedro Marqués, 83, 239
Pedro Marrach, arcipreste, testigo, 434
Pedro Marraco, 570
Pedro Martín, 282
Pedro Martín, testigo, 73
Pedro Martínez, 61; 144; 336
Pedro Martínez de Bolea, 336
Pedro Martínez de Martes, caballero, 124, 157
Pedro Maselli, testigo, 194
Pedro Massel, 150, 365
Pedro Mabilia, 659
Pedro Maxuat, 112
Pedro Mayor, 286
Pedro Mayoral de Osona, 227
Pedro Maza, hijo de Pedro Maza, 367, 381, 510, 539
Pedro Maza, señor de Sangarrén, 123,

177, 367, 381, 408, 411, 412, 433, 436,
465, 483, 510, 539

Pedro Melero, 428

Pedro Mena, testigo, 51, 53

Pedro Miguel, 383, 415, 563

Pedro Mimaz, 339

Pedro Mimosz, 391

Pedro Mobilia, 364

Pedro Molino, 28

Pedro Montanero, 436

Pedro Morelo, testigo, 156, 361

Pedro Mormir, presbítero, 383

Pedro Morro, 53

Pedro Mulet, molinero, testigo, 21, 22, 25,
78, 80, 81

Pedro Mus, 288, 289

Pedro Navarro, 593

Pedro Negro, 563, 663

Pedro Novallas, 597

Pedro Novés, hijo de Gil de Almuniente,
212, 353, 457, 460, 542

Pedro Novés, procurador del abad de
Montearagón, 353, 354, 374

Pedro Núñez, caballero, 410

Pedro Nuñez, 94

Pedro Panno, 401

Pedro Pedón, 556

Pedro Pedón, canónigo de Huesca,
testigo, 296, 335, 456

Pedro Perefresch, 481

Pedro Pérez, arcediano de Calatayud, 374

Pedro Pérez, caballero, testigo, 410

Pedro Pérez, hijo de Guillén de Pitavín,
107, 135

Pedro Pérez, justicia de Aragón, 304, 491

Pedro Pérez, prior mayor y limosnero de
Huesca, testigo, 143, 165, 168, 171, 172,
184, 186, 190, 195, 198, 200, 201, 203,
205, 207-209, 212, 213, 215, 218, 228, 229,
234, 239, 240, 244, 249, 253-255, 257, 262,
263, 265, 271, 272, 275, 276, 278, 281,
282, 288, 289, 294, 297-299, 302, 303, 307,
309, 311, 341, 345, 353, 354, 356, 357,
373, 384, 386, 390, 391, 397, 402, 403,
405, 413, 416-418, 438-440, 446, 448, 450,
454-456, 458, 476, 480, 481, 486, 499, 502,
504, 505, 514, 521, 524, 525, 528, 534,
537, 542, 548-550, 552-554, 556, 561, 563,
564, 570-573, 578, 579, 582, 585, 588,
590-592, 594, 599, 601-605, 612, 618, 620,
625, 627-629, 631-633, 637, 639, 642, 643,
645, 647, 654, 656, 659

Pedro Pérez, sacrista de Huesca, testigo,
285

Pedro Pictavín, testigo, 80, 147, 198

Pedro Pomar de Arbanies, caballero, 626

Pedro Portugués, 265

Pedro Pueyo, caballero, hijo de Galindo
de la Romana, testigo, 232, 233

Pedro R., 355

Pedro Ragnes, testigo, 371

Pedro Raimúndez de Alquibla, 419

Pedro Raimúndez de Pompién, caballero,
228, 469, 626

Pedro Raimundo, hijo de Sancha de Torres, 69
Pedro Raimundo de Lapeña, 55
Pedro Ramírez de Pedrola, obispo de Pamplona, 301
Pedro Ramón, 8, 32, 136
Pedro Ramón, hijo de Juana de Bruia, 194
Pedro Ramón, notario de Huesca, 390
Pedro Ramón, zapatero de Huesca, testigo, 658
Pedro Ramón Callol, testigo, 149, 515, 645
Pedro Ramón de Alquibla, 288, 289, 355
Pedro Ramón de Calpena, testigo, 113, 149, 283, 290
Pedro Ramón de don Fernando, 597
Pedro Ramón de Estada, caballero, 220, 223, 516, 580
Pedro Ramón de Nuevo, 126
Pedro Raynes, 526
Pedro Remullón, 653
Pedro Riols, 256
Pedro Roberto, testigo, 487
Pedro Rotz, hijo de García Romeo, 533
Pedro Rubet, 136
Pedro Ruiz, 263
Pedro Salas, testigo, 596
Pedro Salinario, testigo, 163
Pedro Salvat, notario del obispo, 474
Pedro Sanchavita, 399, 571
Pedro Sánchez, caballero, 467, 563
Pedro Sánchez, camerario, sacrista de Zaragoza, 518, 583
Pedro Sánchez, hijo de Poncia, mujer de **Pedro Sánchez de Arañones**, 442
Pedro Sánchez Arnaldo, 577
Pedro Sánchez de Arañones, 442
Pedro Sancho, caballero, 563
Pedro Sancho, testigo, 512
Pedro Sanyavita. Véase **Pedro Sanchavita**.
Pedro Sanz, hijo de Español del Macel, 90, 91
Pedro Sanz, marido de Lucha, 51
Pedro Sanz, yerno de Pedro de Alcalá o Alcalde, 1, 10, 37, 41, 57, 58, 63, 101, 112
Pedro Sarvisé, 23
Pedro Sebastián, 452
Pedro Serés, marido de Juliana, testigo, 224
Pedro Sevil, 404
Pedro Sobrarbe, 131
Pedro Sobrino, 239
Pedro Sora, testigo, 417, 455, 487, 514, 579, 625, 649
Pedro Sota, testigo, 649
Pedro Tartuga, peletero, testigo, 36
Pedro Tierz, 360
Pedro Tizón, carnicero, testigo, 135
Pedro Torner, 416
Pedro Tornero, testigo, 125, 179-181, 182, 204, 277, 287
Pedro Torres, 48

Pedro Tosquella, fray, comendador de la villa, 624
Pedro Travieso, justicia, 101, 112
Pedro Vairez, 306
Pedro Valerio, 127
Pedro Valle, 23
Pedro Vallés, escribano, 28
Pedro Vaquero, 632
Pedro Vidal, 524
Pedro Vidal, arcediano de Tarazona, notario, testigo, 119, 121, 368
Pedrolo, testigo, 3, 14
Pelegrín, 286; 567
Pelegrín [de Sádaba], 86, 124
Pelegrín de Bolás, testigo, 120, 177
Pelegrina, 50
Pera Jiménez, 479
Pere, capellán de Santa María de Uncastillo, 286
Pere de las Eras, 593
Pere Neguez, 567
Peregrina, hija de Pedro de Gúdal, 369
Peregrina, madre de Pedro de Gúdal, 369
Peregrina, mujer de Martín, hijo de Embeciada, 594
Peregrino, 215
Peregrino, hermano de Miguel de don Mateo, 505
Peregrino de Artosilla, 510
Peregrino de Bolárez, 336
Peregrino de Castellazuelo, hijo de Guillén de Castellazuelo, 183, 411, 412, 423, 436, 483
Perisio, clérigo de la iglesia de Alquézar, 428
Perona, mujer de Pedro Bufet, 390
Perona, mujer de Pedro Tomín, 595
Perona, mujer de Ramón de Bespén, 628
Petra, hermana de Poncio de Almanera, 230
Pictavina, mujer de Hugo Martín, 341, 547
Ponce, monje, 555
Ponce de Almanara, 167
Ponce de Arascués, testigo, 485
Ponce de Cervera, 260
Ponce Pedro de Bagnas, 260
Ponceto, sobrino de Pedro Maza, hijo de Pedro Maza, 510
Poncia, mujer de Pedro Sánchez de Arañones, 442
Poncio, notario del obispo, 153
Poncio [o Ponce] de Torrella, obispo de Tortosa, 122, 130, 146, 153, 162, 163, 178, 245, 300, 387, 428-432, 467, 468, 470-473, 488-490, 509
Poncio de Almanera, 230, 371
Poncio Juan de Nequesa, hermano de A., alcalde de Sangüesa, 164
Poncio Layral, 143
Poncio Mantos, comendador de la Orden del Temple en Huesca, 500
Ponz Borrel, 652

Portolés, 355
Portolés de Grasa, testigo, 330
Portolés de Labigeva, zapatero de Huesca, 296
Portolés Zapatero, 52, 135, 371

Q
Quílez de Pedro Vallés, 66

R
R., abad del monasterio de Oliva, 189
R., camerario de Tortosa, 245
R., maestro, arcediano de Sobrarbe, 281
R. Berenguer de Acuto, testigo, 352
R. de Barbaruens, sacrista de Tarragona, testigo, 456
R. de Calasanz, presbítero, 122
R. de Laspluga, 117
R. de Mateo, caballero, 164
R. de Novales, 294
R. de Ripas, 260
R. Guillermo, abad, 463
R. Marqués, justicia, 487
Rabí Ḥayyim ben Rabí Abraham ha-Yasis ben al-Fuwāl, 190
Rabí Šělomó, hijo de Rabí Mošé ha-Yasis ben Morín, 188, 190
Radolfo de Lemosín, canónigo de Valencia, 474
¿Raimon?, 188
Raimunda, mujer de Poncio de Almanera, 230

Raimunda, nieta de Poncio de Almanera, 230
Raimunda Signifera, 331
Raimundo, canónigo, 122
Raimundo, fray, 500
Raimundo, fray, abad de Veruela, 463
Raimundo, fray, abad del monasterio de Rueda, 494, 498
Raimundo Acullero, 125, 204, 277, 287
Raimundo de Azara, testigo, 530
Raimundo de Bárcabo, diácono, 217, 395, 406, 423, 425, 426, 445, 448, 464, 481, 609, 610, 615-617
Raimundo de Bellestar, sacerdote, 499
Raimundo de Blecua, 561
Raimundo de Borzet, 663
Raimundo de Calpena, 55
Raimundo de Castro, 569
Raimundo de Cenda, 418, 523
Raimundo de don Polo, testigo, 334, 396, 398
Raimundo de doña Bona, 337
Raimundo de Estada, 428
Raimundo de Ejep, 663
Raimundo de Flantina, 563
Raimundo de Guialtrude, 372
Raimundo de Jaca, prepósito, 29, 71
Raimundo de las Dueñas, 49
Raimundo de Liesa, 481, 663
Raimundo de Monclús, testigo, 595
Raimundo de Montecatano, 175, 178
Raimundo de Oliván, abad de Oliván y

preposito de Jaca, 45, 71, 122, 197
Raimundo de Olsón, caballero, testigo, 406, 464, 616, 617, 649, 650
Raimundo de Peñafort, predicador de Barcelona, 662
Raimundo de Polo, 487, 631
Raimundo de Santa Fe, 447, 663
Raimundo de Serra, maestre de la Orden del Temple de Aragón y Cataluña, 490, 500
Raimundo de Tarbes, testigo, 519
Raimundo de Tremp, 541
Raimundo de Val, hermano, 444
Raimundo de Villanueva, notario del procurador de la iglesia de Tarragona, 356
Raimundo del Pueyo, 265, 348
Raimundo Gasch, testigo, 120, 150, 169, 171, 172, 341, 355, 416, 417, 487, 500, 515, 562, 581
Raimundo Guillermo de Arañones, testigo, 442
Raimundo Molinero, yerno de Martín Sancho, 198, 213, 343
Raimundo Pallarés, 92
Raimundo Panicero, 487, 605
Raimundo Pánico, 137
Raimundo Perpuntario, testigo, 588
Raimundo Picador, 663
Raimundo Rodríguez, 662
Ramiro, obispo de Pamplona, 164, 189, 197
Ramiro I, rey de Aragón, 45
Ramón, 567
Ramón, bainero, 26
Ramón, hijo de Tomás, 663
Ramón, molinero, 11, 107
R[amón]., obispo de Lérida. Véase Ramón de Siscar, obispo de Lérida.
Ramón, sacerdote, 232, 233
Ramón Aimar, 390
Ramón Alamán, 260
Ramón Aster, 107, 135, 579, 580
Ramón Binerne, testigo, 185
Ramón Biverne, 169
Ramón Bruno Calvet, 317
Ramón Callol, precentor, testigo, 186, 207, 213, 228, 229, 234, 254
Ramón Campanero Juvenis, testigo, 51, 165, 290
Ramón Cayllol, testigo, 59, 136, 215
Ramón de Ágreda, picador, testigo, 5, 19, 230, 236, 293
Ramón de Aneto, abad de Ballobar, 160
Ramón de Argavieso, canónigo de Huesca, testigo, 283, 294, 302, 303, 357
Ramón de Barbastro, caballero, testigo, 183
Ramón de Benasque, 569
Ramón de Benasque, notario de Huesca, 40, 156, 419, 511, 517, 522, 541, 600
Ramón de Bospén, 628, 629
Ramón de Boclón, 295
Ramón de Çahedymo, canónigo de Huesca, 155

Ramón de Canellas, 2, 12, 17
Ramón de Ceresola, 367
Ramón de Donacet, testigo, 32
Ramón de doña Biverna, testigo, 348
Ramón de doña Bruna, 73
Ramón de doña Pelegrina, 50
Ramón de Espelunca, 246
Ramón de Jasa, 210, 293, 295
Ramón de Labarta, caballero, testigo, 422, 539, 543, 658
Ramón de las Donnas, 258, 266
Ramón de Loarre, 359
Ramón de Montpellier, testigo, 416, 658
Ramón de Pallarés, 633
Ramón de Peregos, testigo, 61
Ramón de Pulpiero, 261
Ramón de Rioseco, 662
Ramón de Robres, 327
Ramón de Rosán, precentor de Barcelona, 196
Ramón de San de Jasa, 648
Ramón de Serra, 581
Ramón de Sesa, testigo, 22, 25, 132
Ramón de Siscar, obispo de Lérida, 509
Ramón de Torres, 107
Ramón de Viacamp, 56
Ramón del Tocina, caballero, testigo, 183
Ramón del Turmo, 285, 663
Ramón Deude, 174
Ramón doña Ced, testigo, 123, 155
Ramón Ferrer, 50
Ramón Gascón, padre de Dominga, madre de Toda, hija de Domingo, hijo de Martín de Alavés, 259, 299
Ramón Gil, 288, 289
Ramón Gil, zapatero, testigo, 21, 184, 388
Ramón Giliberto, 647
Ramón Guasch, 230
Ramón Guascón, 27, 230
Ramón Guillén de la Porta, testigo, 61
Ramón Guillermo, zapatero, 222
Ramón Laín, arcediano de Ansó, 29, 71, 114, 132
Ramón Laín, sacrista de Jaca, 262, 264, 312
Ramón Laín, sacrista y camerario de Huesca, 195, 366
Ramón Ollero, 323, 628
Ramón Pallarach, 89
Ramón Peregrino, fray, cillero mayor, 578
Ramón Pérez, hijo de Pedro Sora, 579, 625, 649
Ramón Riverne, testigo, 177
Ramón Valtierra, 142
Ramón Zadín, testigo, 60
Ramona, mujer de Juan Endubeo, 73
Redemita, 554
Regino, capellán, 197
René Isuela, 107
Rex Ranimirum. Véase Ramiro I, rey de Aragón.
Robi, 109
Rodrigo, 435
Rodrigo, arcediano de Zaragoza, 375

- Rodrigo, hermano de Atro, testigo, 23
- Rodrigo, hijo de Alamán de Antillón, 35
- Rodrigo, hijo de Ciprián de Sesa, 128
- Rodrigo, hijo de Oria, 551
- Rodrigo, obispo de Zaragoza. Véase
- Rodrigo de Ahonés, obispo de Zaragoza.
- Rodrigo, prior de Lasieso, 195
- Rodrigo de Ahonés, obispo de Zaragoza, 518, 527, 583
- Rodrigo de Asín, testigo, 112
- Rodrigo de Coscollano, caballero, testigo, 465, 483
- Rodrigo de Estada, 411, 433
- Rodrigo de Lizana, caballero, testigo, 55, 262, 299, 304, 320, 336, 377, 407, 467, 539, 598, 649
- Rodrigo de Muro, caballero, testigo, 411, 412
- Rodrigo de Noales, caballero, 516
- Rodrigo de Novales, 9, 69, 181, 303
- Rodrigo de Pamplona, 482
- Rodrigo de Sarria, caballero, 197
- Rodrigo de Sipán, caballero, 563
- Rodrigo de Tena, testigo, 380
- Rodrigo de Valtrán, 325
- Rodrigo de Villáu, testigo, 141
- Rodrigo de Villava, 595
- Rodrigo Fedaco, testigo, 491
- Rodrigo Jiménez, arzobispo de Toledo, testigo, 410
- Rodrigo Jiménez de Luesia, hijo de Lupo Jiménez de Luesia, 597
- Rodrigo Jiménez de Luesia, testigo, 145, 275, 352
- Rodrigo Pellipario, 663
- Rodrigo Rodríguez, caballero, 410
- Rodrigo Sánchez, 597
- Rodrigo Sánchez, hijo de Sancho de Pomar, 625, 626
- Rodriguelo, hijo de Sancho de Aineto, 330
- Rodriguillo o Rodrigo, hijo de Rodrigo de Villava, 595
- Roiolo, judía, 663
- Roldán de Albero, testigo, 20
- Roldán Laín, testigo, 114
- Romea, hermana de María Sánchez, monja de Santa Cruz, 335
- Romeo de Labata, mercero de Huesca, testigo, 49, 193, 251, 258, 266
- Romeo de Yéqueda, 161
- Romón de don Bevián, 157
- Roroli, judío, 663
- S**
- S.**, 432
- S.**, abad de Ulle, canónigo de Pamplona y procurador de Santa María de Uncastillo, 164, 189, 197
- S.**, arzobispo de Tarragona. Véase Aspareg de la Barca o Esparagó de la Barca, arzobispo de Tarragona.
- S.**, fray, cillero, 463
- S.**, fray, prior del monasterio de Rueda, 498

- S.**, prior y limosnero de Jaca, 71
- S.**, sacerdote y clavijero de Santa María de Salas, 334, 339
- S.** Alamán, 310
- S.** Barrabé, 86
- S.** Cardel, 663
- S.** de Artallán, caballero, 45
- S.** de Binué, 516
- S.** de Casa, 663
- S.** de Gordeia, 663
- S.** de Orradre, prior de Santa Cristina de Somport. Véase Sancho de Orradre.
- S.** de Romarals, 239
- S.** de Turmo, sacerdote, 395
- S.** de Vair, 310
- S.** Diro, 239
- S.** Feldrario, 663
- S.** Hortelano, 663
- S.** Layo, testigo, 457
- S.** Martínez, hermano de Martínez López de Bolárez, 336
- S.** Nicolás, 286
- S.** Ordáñez, 286
- S.** Pérez Mabilia, 563
- Salmà**, hijo de Aḥmad ibn Marwān, 376
- Salomón**, 522
- Salomón Zaragozano**, judío, 399
- Salvador**, 14; 435
- Salvador**, capellán, 595
- Salvador**, hijo de Sancho, adobador, 93
- Salvador de Alcolea**, 639
- Salvador de Arrevella**, 522
- Salvador de Bara**, sacerdote, 499
- Salvador de Figarola**, sacerdote, 499
- Salvador de Jaca**, capellán mayor de Santa María de Salas, testigo, 125, 204, 287, 319, 324, 329, 333, 336, 342, 344, 346, 351, 485
- Salvador de Montearagón**, zapatero, espondalero, 107, 135
- Salvador de Ola**, 570
- Salvador de Predeca**, 593
- Salvador de Rara**. Véase Salvador de Bara.
- Salvador de San Bartolomé**, 563
- Salvador de Sangarrén**, 23
- Sancha**, hija de Asalito de Gúdal, 139
- Sancha**, hija de Bellito Pérez Julián, 663
- Sancha**, hija de Domingo de Bardají, 595
- Sancha**, hija de Domingo Mortal, 332
- Sancha**, hija de Ferrando Alamán, 310
- Sancha**, hija de G. de Sangarrén, 105
- Sancha**, hija de Galindo de Romana, 15
- Sancha**, hija de María de Alquézar, 462
- Sancha**, hija de Pedro de Barbastro, 369
- Sancha**, hija de Rodrigo de Estada, 411
- Sancha**, hija de Sancha, hermana de Miguel de Bardají, 595
- Sancha**, hija de Sancho de Aineto, 330
- Sancha**, mayor, 238
- Sancha**, menor, 238
- Sancha**, mujer de Bartolomé, hijo de Sancho Farmero, 296
- Sancha**, mujer de Bonet de Escusaguás, 6
- Sancha**, mujer de Domingo Chico, 127, 185

Sancha, mujer de Domingo de la Medianilla, 659
Sancha, mujer de Ferrer, 3
Sancha, mujer de G. Arrufato Rastiello, 238
Sancha, mujer de Juan de Cajal, 418
Sancha, mujer de Juan de Camino, 371
Sancha, mujer de Juan Pictavín, 580
Sancha, mujer de Martín Gil de Tramacastilla, 112
Sancha, mujer de Miguel de Nisano, 537
Sancha, mujer de P. de Sengrat, 663
Sancha, mujer de Pedro de Camino, 392, 459
Sancha, mujer de Pedro de Nicolás, 542
Sancha, mujer de Pedro de Pomar, 34
Sancha, mujer de Pedro Garcés, 543
Sancha, mujer de Raimundo de doña Bona, 337
Sancha, mujer de Salvador de Ola, 570
Sancha, mujer de Sancho de Huesca, 78
Sancha, nieta de Inés de Gayolo, 511
Sancha, viuda de Ginés, 156
Sancha Castejón, 142
Sancha de Abadía, 462
Sancha de Albás, 35
Sancha de Astaún, 148
Sancha de Belchite, 183
Sancha de Bielsa, 239
Sancha de Cajal, 523
Sancha de Coscullano, 563
Sancha de Díaz, 159
Sancha de Eslava, 325
Sancha de Estada, mujer de Galindo de Naya, 342, 344, 433
Sancha de Felipe de Millaris, 52
Sancha de Hesún, 114, 114n
Sancha de Javierre, mujer de Sancho Pérez de Javierre, 216
Sancha de las Eras, 589
Sancha de Novales, 9
Sancha de Orós, 596
Sancha de Palacio, mujer de Juan López de Montearagón, 120
Sancha de Pueyo, 159
Sancha de Sariñena, 638
Sancha de Siresa, viuda de Sancho de Siresa, 531
Sancha de Torres, 8, 69
Sancha de Torres, mujer de Hugo Martínez, 152
Sancha del Palomar, 274
Sancha Ferrández, hija de Ferrando Alamán, 326, 475
Sancha Jiménez, 159
Sancha Pérez, hija de Juan Pictavín, mujer de Lope de Arascués, 626
Sancha Pérez, mujer de García Pérez de Naval, 612
Sancha Pérez, mujer de Pedro de Huesca, 561
Sancha Pérez, mujer de Ramón de Pallarés, 633
Sancha Pérez de Esquín, 299

Sancha Ruiz, mujer de Gombaldo de Callén, 30, 64, 140
Sanchita, nieta de Miguel de Ferragut, 599
Sancho, 86
Sancho, abad, 66, 151
Sancho, abad de Ansó y arcipreste del valle de Ansó, 507
Sancho, abad de Biota, 164
Sancho, abad de San Ginés y arcipreste de Tena, 507
Sancho, conde, 145
Sancho, cuñado de Dodo, testigo, 308
Sancho, herrero, 57
Sancho, hijo de Ciprián de Sesa, 128
Sancho, hijo de Domingo Picador, testigo, 319
Sancho, hijo de García Pellicero, 589
Sancho, hijo de Juan de Ferrera de Nuevo, 110
Sancho, hijo de María de Alquézar, 462
Sancho, hijo del maestro Guillermo, 226
Sancho, médico, hijo de Íñigo, zapatero, testigo, 166
Sancho, porcionero de la iglesia de Barbastro, 627
Sancho, prior de Santa Cristina de Somport, testigo, 559, 560
Sancho, rector de la iglesia de Aínsa, 559
Sancho, yerno de Pedro Cocinero, 418
Sancho Albarola, testigo, 66
Sancho Alíndez, testigo, 460
Sancho Arnal, 435
Sancho Arréi, 63
Sancho Balestero, testigo, 133
Sancho Benedicto, 239
Sancho Blasco de Urdués, 657
Sancho Calaciano, testigo, 454
Sancho Calvo, 92
Sancho Cortés de Sangarrén, 105
Sancho de Adahuesca, testigo, 222
Sancho de Agüero, caballero, testigo, 342, 344
Sancho de Aineto, 330
Sancho de Aineto, hijo de Sancho de Aineto, 330
Sancho de Alayés, 337
Sancho de Alcait, 37
Sancho de Alcalá, 43, 57
Sancho de Almozara, 463
Sancho de Alquézar, 12
Sancho de Antillón, 62; 598
Sancho de Ara, 663
Sancho de Aramac, 569
Sancho de Arascués, 638
Sancho de Arbaniés, 589
Sancho de Artés, 268
Sancho de Arueya, 33
Sancho de Atiena, 332
Sancho de Atós, 26, 65, 215
Sancho de Aunés, arcedianos y sacrista de Jaca, 3, 13, 14, 22, 25, 27, 28, 42
Sancho de Avero, caballero, testigo, 31
Sancho de Avintena, testigo, 70, 79

Sancho de Azara, hijo de García de Azara, testigo, 15
Sancho de Bailo, testigo, 503
Sancho de Banastás, 361
Sancho de Banastón, canónigo de Huesca, testigo, 200, 201, 221
Sancho de Barbastro, caballero, 471
Sancho de Barcelona, testigo, 441
Sancho de Barunga, testigo, 442
Sancho de Bentur, 563
Sancho de Bergunga, testigo, 630
Sancho de Bescasilla, baile del obispo, 66, 92
Sancho de Bisquara, 355
Sancho de Bolea, arcediano de la Cámara de Huesca y Jaca, 648, 660, 662
Sancho de Bolea, caballero, 533, 536
Sancho de Boráu, 76,
Sancho de Buil, caballero, yerno de Pedro de Barbastro, testigo, 363, 371, 386, 394, 424, 437, 450, 469, 506, 514, 526, 543
Sancho de Buil, sacerdote de la iglesia de Santa María de Salas, 522
Sancho de Burgo, 166
Sancho de Callén, 64
Sancho de Carcasona, 481
Sancho de Castro, caballero, testigo, 609, 610, 616, 621, 653
Sancho de Cipriano, 101
Sancho de Coscollano, caballero, testigo, 253, 348
Sancho de don Polo, capellán, sacerdote, testigo, 319, 334, 634
Sancho de doña Eulalia, testigo, 58, 63
Sancho de doña Galiana, 640
Sancho de Engones, fray, 262
Sancho de Escanilla, 282
Sancho de Espierre, 346
Sancho de Estada, 303
Sancho de Favana, 49, 258, 266
Sancho de Fenna, 663
Sancho de Fornell, testigo, 497
Sancho de Fornillos, 435
Sancho de Fortanete, 435
Sancho de Fuentes, 656
Sancho de García Alins, clérigo de Huesca, 661
Sancho de Gaza, 663
Sancho de Gilbega, 282
Sancho de Grañén, testigo, 339
Sancho de Guaso, fray, preceptor de la casa del Temple de Huesca, 543, 600
Sancho de Huesca, 324; 553
Sancho de Huesca, hijo de Pedro Frontín, testigo, espondalero (albacea), 43, 78, 85, 139, 148, 169, 177, 230
Sancho de Isoir, yerno de Aznar Navarro, testigo, 1
Sancho de Jaca, 126
Sancho de Jaca, vicario de la iglesia de Grañén, 441
Sancho de Janero, 294, 303, 498
Sancho de Jasa, 107, 118, 135, 295

Sancho de Juan Sanz, testigo, 10
Sancho de la Calza, testigo, 37, 41
Sancho de la Cámara, testigo, 661
Sancho de la Certera, 164, 166, 286, 310, 457, 475
Sancho de la Certera, arcediano, de la Cámara de Huesca y Jaca, 549, 550, 554, 561, 564, 569, 579, 582, 588, 591, 594, 601, 602, 603, 612, 628, 629, 639
Sancho de la Tierra, 282
Sancho de Labata, testigo, 49
Sancho de Lanaja, 283
Sancho de Lapayllarancha, 599
Sancho de Lateda, sacerdote, 230
Sancho de Layedra, sacerdote, testigo, 241
Sancho de Layés, zapatero, 185
Sancho de Lina, 599
Sancho de Liñás, 282
Sancho de Loarre, espondalero (albacea), 359
Sancho de Longás, 170
Sancho de los Pocinellos, 282
Sancho de Malet, 619
Sancho de Narbona, testigo, 226
Sancho de Navasa, caballero, testigo, 123, 302
Sancho de Naves, 336
Sancho de Novales, hijo de Pedro de Novales, caballero, 15, 38, 69, 307, 314, 540
Sancho de Ontiñena, 208, 314, 323, 355, 357, 663
Sancho de Ornat, 619
Sancho de Orradre, canónigo de Huesca, prior de Santa Cristina de Somport, testigo, 394, 457
Sancho de Orta, caballero, testigo, 154, 320
Sancho de Orós, caballero, señor de Buñales, 8, 64, 79, 152, 220, 223, 292, 360, 396, 516, 568, 638
Sancho de Orós, hijo de Sancho de Orós, caballero, 546
Sancho de Otura, 578
Sancho de Parens, 494
Sancho de Pedro de Arens, 156
Sancho de Pedro, 457
Sancho de Polpiz, 211
Sancho de Pomar, caballero, 515, 580, 625, 626
Sancho de Pomar, testigo, 30
Sancho de Prebost, 567
Sancho de Rasal, caballero, testigo, 65, 70, 126, 127, 140, 179-182, 185, 191, 215, 234, 276, 288, 289, 324, 343, 396, 449, 646
Sancho de Romea, 282
Sancho de Salas, caballero, testigo, 313
Sancho de Sangüesa, 482
Sancho de Santa Cruz, 577
Sancho de Sarrauti, sacerdote, 87
Sancho de Senegüé, testigo, 638
Sancho de Serés, yerno de Pedro Jiménez, 265
Sancho de Siert, testigo, 7, 199

Sancho de Siresa, 531
Sancho de Tarbes, 359
Sancho de Tena, 310
Sancho de Tormos, 406, 464, 481
Sancho de Torresecas, 546
Sancho de Troncón, 663
Sancho de Vado, diácono, testigo, 197
Sancho de Valle, 530
Sancho de Yéqueda, 563
Sancho de Zaragoza, testigo, 4
Sancho del Hospital, 282
Sancho del Pueyo, 656
Sancho del Pueyo, caballero, 177, 265, 348
Sancho don Pedro, 457
Sancho Escolano, 114
Sancho Farmero, 296
Sancho Farnero, 22
Sancho Ferrández, caballero, testigo, 563
Sancho Fertuño Maza, 360
Sancho Fortuñón, 435
Sancho Galindo, diácono de Alquézar, testigo, 291
Sancho García de Juan, canónigo de Huesca, 267
Sancho Irati, 92
Sancho Juan, canónigo de Huesca, testigo, 166, 372
Sancho López de Albero, 235
Sancho Martínez, 567
Sancho Martínez, hijo de Martín López de Bolárez, 336
Sancho Martínez de Bolea, testigo, 533
Sancho Merino, 637
Sancho Navarro, zapatero, testigo, 114, 230, 358
Sancho Ortiz de Rufas, 597
Sancho Peregrino, caballero, 114
Sancho Pérez, escribano, 327, 359
Sancho Pérez Bayo, 563
Sancho Pérez de Artasona, caballero, testigo, 115, 116
Sancho Pérez de Javierre, 216
Sancho Pérez de Larbesa, 179, 180, 182
Sancho Ramírez, caballero, testigo, 584
Sancho Ramírez, rey de Aragón, 45
Sancho Sariñena, 360
Sancho Senas, 175
Sancho Sobrepeña, 282
Sancho Soro de Piracés, 36
Sancho Templero, 299
Sancho Textor, 208
Sancho Vascones, 570
Sanz Cavero, hermano de Fortuño de Biñec, 458
Sanz Cuperer, 25
Sapsala Amaruc, 140
Satán, 342
Saucia, mujer de Pedro de Aguas, 247
Saura de Filele, 174
Scanabeco, 315
Sclaymonda, mujer de An de Bumech, 49
Sebastián, 64; 360
Sebastián, obispo, 259
Sebastián de las Eras, 593

- Seguino de Tarbes, testigo, 296
- Semén de Bera, 190
- Senebruno de Aísa, 640
- Simón, capellán, 153
- Simón, fray, de la Orden de Hermanos Menores (franciscanos) de Huesca, 586
- Simón, maestro, canónigo de Huesca, testigo, 272, 341, 405, 448
- Simón, sacerdote, 163, 386, 430, 431
- Simón de Antillón, 12
- Simón de Bierge, 64
- Simón de Claustro, 137
- Simón de Daroca, 215
- Simón de Fraga, 563
- Simón de Jaca, 240, 328
- Simón de Saules, 372, 482
- Simón de Val, 345
- Simón de Valle, canónigo de Huesca, 636
- Simón de Zacarías, diácono, sacerdote, 224, 480, 658
- Simón del Arzobispo, 487
- Simón Pérez, 172
- Simona, hija de Guillermo, cocinero, 40
- Simona, mujer de Pedro de Fonatanas, 442
- Simona de Bierge, 198
- Simona Galindo, 59
- Sinebruno, hermano de Juan Domingo, testigo, 482
- Sobraria, hija de Sancho de Aineto, 330
- Sobraria de Olivito, 180, 181, 215
- Sobrina, viuda de Jimeno de Torres, 160
- Solí, mujer de Rabi Šělomó, 188, 190
- Stanca, mujer de Domingo de Montearagón, 132
- T**
- T., vizconde de Béziers, testigo, 320
- Tair, 436
- Tarabella, moro, 40
- Tarina, mujer de Ramón de Ágreda, picador, 293
- Taza, 436
- Tello Téllez de Meneses, obispo de Palencia, testigo, 410
- Teresa, 308
- Teresa, hermana de Martín de Valtrán, 326
- Teresa, hija de Ferrando Alamán, 475
- Teresa, manceba de Dolza, 479
- Teresa, mujer de Bernardo de Alerre, 18, 38
- Teresa, mujer de García de Albero, 18
- Teresa, mujer de Gómez Davicho, 159
- Teresa, mujer de Sancho de Rasal, 127, 140, 179, 180, 182, 185, 191, 215, 288, 289, 343, 396, 646
- Teresa, viuda de Guillermo del Pueyo, 141
- Teresa de Olivito, mujer de Sancho Pérez de Larbesa, 179, 180, 181, 182
- Teresa de Rasal, 314
- Teresa Momez, mujer de Guillermo del Pueyo, 641

Terrén de Robres, 351, 399
 Terrén Picator, carnicero de Huesca, 524, 543
 Terreno, 324
 Terterio, fray, cantor, 498
 Toda, 193; 238; 563
 Toda, hija de Domingo, 359
 Toda, hija de Domingo, hijo de Martín de Alavés, 259
 Toda, hija de Español de Pebredro, 129
 Toda, hija de G. de Sangarrén, 105
 Toda, hija de Juan de Zacarías, 440
 Toda, hija de Juan del Valle, 367
 Toda, mujer de Arnaldo de Lorda, 125, 204, 277
 Toda, mujer de Bertrán de Cornudella, 292
 Toda, mujer de Domingo, hijo de España de Anzano, 234
 Toda, mujer de Domingo de Astorito, 503
 Toda, mujer de Domingo de la Sacristanía, 22
 Toda, mujer de Esteban, yerno de Domingo de Orna, 302
 Toda, mujer de Ferrer de Sangarrén, 105
 Toda, mujer de Juan de Liesa, 191
 Toda, mujer de Juan de Piracés, 174
 Toda, mujer de Martín de Arascués, 550
 Toda, mujer de Martín de Panzano, 497
 Toda, mujer de Miguel de Ara, 143, 164
 Toda, mujer de Pedro de Latre, 517
 Toda, mujer de Pedro de Torres, 566
 Toda, nieta de Ramón de Loarre, 359
 Toda de Albergo, 49, 258, 266
 Toda de Bandaliés, viuda de Aznar Pardo, 324
 Toda de Estada, mujer de Pedro Maza, 411, 433
 Toda de Igríes, mujer de Juan de Lierta, 113
 Toda de Javierre, 107, 135
 Toda de Luesia, mujer de Sancho de Aineto, 330
 Toda de Maniho, 101
 Toda de Pertusa, 203
 Toda de Sasa, 559, 560
 Toda Jiménez, mujer de Miguel de Hesún, 114
 Toda Martínez, mujer de García de Sesa, 575
 Toda Momez [también Teresa Momez], mujer de Guillermo del Pueyo, 641
 Toda Ortiz, 554
 Toda Pérez, 599
 Tolomeo, 663
 Tomás Catalán, 239
 Tomás de Artieda, testigo, 392, 542, 573
 Tomás de Ayerbe, testigo, 602, 639
 Tomás de Barbastro, testigo, 506
 Tomás de Velilla, escribano, 160
 Tomás Tayllaques, 93
 Tomasa, 517

U

'Ubayd Allāh ibn Aḥmad ibn Muḥammad al-Anṣārī, 269

Urraca, 662

Urraca, hermana de Magdalena, 235

Urraca, hija de Ferrando Alamán, 475

Urraca, hija de Oria de Yéqueda, 82

Urraca, mujer de Aznar de Boráu, 520

Urraca, mujer de Domingo de Olivito, 227

Urraca, mujer de Domingo de Tolla, 412, 513, 534

Urraca, mujer de Sancho de Espierre, 346

Urraca, sobrina de Pedro de Belsué, 109, 208

Urraca de Abadía, 481

Urraca de Antillón, mujer de Pedro de Alcalá, 31, 342, 344, 362

Urraca de Benavente, 663

Urraca de Liesa, 663

Urraca Ladrón, 475

Urraca Pérez, hija de Pedro, herrero, 101, 457

Urraca Sánchez, hija de Sancho de Pomar, 626

Urraca Sánchez, mujer de Lupo Jiménez de Luesia, 597

V

Valencia, 256

Valentín, sacerdote de Plasencia, 569

Valero, hijo de Lerenz y Lucarda, 82

Valero del Sol, testigo, 391, 401, 480

Valesio, 522

Valesio, fray, prior, 463

Valesio de Arguis, mercader de Huesca, testigo, 65, 155, 201, 390, 391

Valesio de Bergua, testigo, 304, 320, 342, 344, 362

Vallés, 593; 663

Velasco de Castillo, 619

Ventura, carnicero de Huesca, testigo, 446, 543

Ventura, padre de Bartolomé de Huesca, 524

Vicencio, 89

Vicencio [o Vicente] Solá, obispo de Zaragoza, 509

V[[icencio o Vicente]., obispo de Zaragoza. Véase Vicencio o Vicente Solá, obispo de Zaragoza.

Vicente, 479

Vicente, escribano, 43, 258, 266

Vicente de Anzano, 43

Vicente de Barluenga, testigo, 2, 17

Vicente de Guimar, presbítero, testigo, 544

Vicente de San Pedro, 26, 63, 112

Vicente del Pueyo, 663

Vicente Zapatero, 107, 135

Vidal, cuñado de Juan de Montearagón, 305

Vidal, maestro, arcediano de Tierrantona, prior de Santa Cristina de Somport,

arcediano, subdiácono del papa y sacrista de Lérida, 29, 67, 71, 72, 95, 103, 106, 117, 122, 217, 370

Vidal, maestro, judío, 358

Vidal de Arçach, testigo, 214

Vidal de Canellas, canónigo de Barcelona, obispo de Huesca y Jaca, testigo, 315-317, 372, 373, 377, 384-386, 390, 393, 395, 397, 400, 403, 405, 406, 414, 417, 418, 420, 421, 423, 425, 426, 434, 438-440, 442, 445-448, 450, 455, 458, 463, 464, 467, 468, 470-474, 476-478, 480, 481, 484, 486-492, 494, 495, 496, 498-502, 504, 505, 507-510, 513, 514, 516, 518, 520, 521, 524, 525, 527-529, 532, 534, 539, 540, 548-550, 552-554, 556, 561, 563, 564, 570-573, 575, 578, 579, 581-585, 588, 590, 591, 594, 597, 598, 601, 602, 604, 605, 608-610, 612-622, 625-628, 631, 632, 637, 639, 641-645, 649-651, 654, 656, 657, 659, 660, 662

Vidal de Cregenzán, 663

Vidal de don Pere de Montagut, 567

Vidal de la Reula, 296

Vidal de Luzás, testigo, 208, 213

Vidal de Mansilla, 505

Vidal de Marzán, 210

Vidal de Murillo, testigo, 338

Vidal de Odina, 663

Vidal de Palacio, 65

Vidal de Salesa, 630

Vidal de Tarbes, 416

Vidal de Tosaguent, 514

Vidal de Tuzaguet, 125, 277, 287

Vidal Gasió Palmer, zapatero de Huesca, 65

Vidal Picador, 556

Vidal Tejedor, 663

Vidales, 239

Vincencio Pérez Borro, 569

Violante, infanta de Aragón, hija de Jaime I, rey de Aragón, 410, 586

Violante de Hungría, reina de Aragón, 347

W

Wilelmo, monje, 555

X

Xicot, sacerdote, 74

Y

Ŷarbiqel, 47, 48

Yasir, 436

Yoles. Véase **Violante**, infanta de Aragón, hija de Jaime I, rey de Aragón.

Yoles de Hungría. Véase **Violante de Hungría**, reina de Aragón.

Yosef ben Rabí Natan, 188

Ysarn, fray, cantor, 578

Yūsuf, *el Matrollo*, 47, 48

Yuwana bint Bitru Turris, 48

Z

Zaadia, judío, 430, 431

Zabala de Lascellas, 436

Zacarías, notario, 158

Zalema, hija de Avorabe, 436

Zalema de Alfra, 436

Zalema lo Siesco, 436

Zaragoza, judía, 65

Zavalaquem Ademelc, 570, 585

Zizare, sarraceno, 221

Zumat, 436

ÍNDICE DE LUGARES

[Nota: Aparecen en cursiva y con el número de documento correspondiente aquellas entradas que no ha sido posible identificar. En los lugares con denominaciones o grafías diferentes de las actuales, pero que han podido localizarse, se ha mantenido el nombre en latín y se remite a su versión castellana].

A

Abaser, 540

Abay, 44, 134

Abego. Véase Abiego.

Abellada, 493, 637

Abena, 212, 222, 224, 253, 288, 289, 340, 419, 458, 482, 484, 543, 611

Abenibarre, atalaya de, 178

Abiego, 103, 109, 122, 299, 407, 436, 499, 540

Abinzulo, montaña de, 178

Abizanda, 131, 282, 329, 340, 343, 363, 381, 386, 417, 427, 487, 504, 543

Aborta, 510

Abós, término de, 76, 93, 142

Aboscha. Véase Adahuesca.

Abrisén, 456, 551, 565, 596

Abyncharaz. Véase Avincaraz.

Açaqui. Véase Azaquí.

Açara. Véase Azara.

Accanet, sierra de, 663

Accorane, 563

Acenarbi. Véase Cenaarbe.

Achue, 574

Açlor. Véase Azlor.

Acquillam, partida en el término de Arbaníes, 589

Actença. Véase Entenza.

Açtorito. Véase Astorito.

Acullón, 288, 289

Acumuer, 529

Acurto, 371

Acuto, 352

Adahuesca, 222, 291

Adempnas de la Fonta, 181

Adivar, 663

Afomartín, partida en el término de Banastás, 599

Age, 239

Ager, 2, 174

Agramonte, 479

Ágreda, 5, 19, 165, 230, 236, 293, 410

Agredam. Véase Ágreda.

Agreta. Véase Ágreda.

Agua Salada, 494, 498

Aguas, 69, 123, 163, 165, 210, 237, 247, 279, 311, 314, 341, 386, 458, 532, 543, 554, 563, 591

Agüero, 45, 256, 283, 341, 342, 344, 362, 501, 510, 546, 597, 632, 638

Aguitar, 121, 159, 282, 563

Agullén, 64

Ahornes, valle de, 507

Ahuero. Véase Agüero.

Aibar, 107, 115, 116, 135, 147, 164, 248, 512

Aierb. Véase Ayerbe.

Aierbe. Véase Ayerbe.

Aierbo. Véase Ayerbe.

Aín, partida en el término de Jaca, 442, 531, 662

Ainçon. Véase Ainzón.

Aineto, 330, 493

Aínsa, 456, 485, 522, 559, 565

Ainzón, 454, 584
Aísa, 101, 112, 506, 640
Aivar. Véase Aibar.
Alachestro. Véase Alaquestro.
Alagaranova, partida en el término de Huesca, 645
Alagón, 121, 304, 377
Alagone. Véase Alagón.
Alamazón, 39, 353, 354, 462
Alançar, 133
Alaquestro, 103, 146, 407
Alaretorta, partida en el término de Tabernas, 13
Alastrue. Véase Alastrué.
Alastrué, 529
Alastruey, 529
Alastue. Véase Alastruey.
Alavés, 237, 259, 452
Alayés, 337
Albalate. Véase Albalate.
Albalate, 62, 384, 385, 451, 456, 464, 467, 468, 476, 509, 513, 518
Albalatillo, 271, 317
Albalato. Véase Albalatillo.
Albara, partida en el término de Huesca, 293
Albari, 288, 289
Albarola. Véase Alberuela.
Albarra, partida en el término de Huesca, 230, 416, 511
Albarrach, partida en el término de Huesca, 332
Albarracín, 175, 275, 410
Albarrazin. Véase Albarracín.
Albás, 291
Albella, 574
Albera, 253
Albero, 4, 18, 20, 26, 36, 39, 49, 64, 79, 193, 221, 222, 235, 239, 258, 266, 324, 333, 353, 354, 369, 418, 444, 486, 506, 510, 523, 542, 574, 597, 641, 646, 656
Alberuela, 100, 649, 650
Alboletera, 274
Albored, 43, 115, 121, 186, 229, 469, 598
Alboreg. Véase Albored.
Alborege. Véase Alborge.
Alborge, 402, 422, 516, 596
Albufera, 451
Albufere. Véase Albufera.
Alçaçaral, campo, 638
Alcaine, 442
Alcalá [del Obispo], 12, 20, 31, 43, 57, 84, 92, 121, 204, 274, 282, 342, 344, 362, 414, 539, 540, 581, 595, 597
Alcalano. Véase Alcalá.
Alcanadre, río, 71, 397, 491, 521
Alcanatre. Véase Alcanadre, río.
Alcaner, viñedo, 653
Alcaniz. Véase Alcañiz.
Alcanneri. Véase Alcaner.
Alcanneti, viñedo, 663
Alcantaram, 540
Alcantarella. Véase Alcantarilla.

- Alcantarilla, campo, 638
- Alcañiz, 545
- Alcaramel*. Véase Alcaramiel, partida en el término de Huesca.
- Alcaramiel, partida en el término de Huesca, 126, 487, 571
- Alcaramitero, partida en el término de Barbastro, 534
- Alcaref*, 663
- Alcareis de Godayla*, 510
- Alcayne*. Véase Alcaine.
- Alcázar, partida en el término de Burriana, 304
- Alchala*. Véase Alcalá.
- Alchanadre*. Véase Alcanadre, río.
- Alcharamiel*. Véase Alcaramiel, partida en el término de Huesca.
- Alcheçar*. Véase Alquézar.
- Alchedra, partida en el término de Yéqueda, 658
- Alchestro*. Véase Alaquestro.
- Alchezar*. Véase Alquézar.
- Alchezer*. Véase Alquézar.
- Alcoaz*, 310
- Alcodia*. Véase Alcodia.
- Alcolea [de Cinca], 235, 639, 641
- Alcoleya*. Véase Alcolea [de Cinca].
- Alcoraz, 355, 572, 646
- Alcorola, término de, 181
- Alcovierre*. Véase Alcobierre.
- Alcobierre, 510
- Alcodia, 377
- Alentorn, 581
- Alerr*. Véase Alerre.
- Alerre, 18, 38, 179, 180-182, 215, 288, 289
- Alfaiarino*. Véase Alfajarín.
- Alfajarín, 527
- Alfandeca, partida del término de Huesca, 635
- Alfaque, 549
- Alfara, partida en el término de Almuniente, 2, 17
- Alfara, término de, 299
- Alfaro, 126, 177, 205
- Alfaro, partida en el término de Almuniente, 52, 294
- Alfaru*. Véase Alfaro, partida en el término de Almuniente.
- Alfaz de Forcas, partida en el término de Huesca, 595, 635
- Alfra*, 436
- Algaçcar*. Véase Algascar, partida en el término de Huesca.
- Algaramitero, 513
- Algares*. Véase Algás.
- Algars*. Véase Algás, río.
- Algas*. Véase Algás.
- Algás, 181, 186, 229, 563
- Algás, molinos del, 146
- Algás, río, 71
- Algascar, partida en el término de Huesca, 78, 85, 94, 107, 135, 147, 173, 247
- Algayo*. Véase Algayón.
- Algayón, 10

Algazcar. Véase Algascar, partida en el término de Huesca.

Algazçar. Véase Algascar, partida en el término de Huesca.

Algazchar. Véase Algascar, partida en el término de Huesca.

Algena, valle de, 92

Algori. Véase Algorrín.

Algorino. Véase Algorrín.

Algormo, 207

Algorri. Véase Algorrín.

Algorrín, 228, 540

Alguardia. Véase Algüerdia, partida en el término de Huesca.

Algüerdia, partida en el término de Huesca, 332, 386, 497

Alhandeca, 419

Alins, 31

Aliub Abenzugayz, atalaya de, 178

Alkaçar. Véase Alcázar.

Allen, 593

Allué, 62, 79, 258, 266, 563, 653

Allue. Véase Allué.

Almaçan. Véase Almazán.

Almaçor. Véase Almazorre.

Almacuara, 540

Almaçuc. Véase Almazuz.

Almaixer, 178

Almalel, 475, 660

Almanafre, 274

Almanara, 444, 653

Almanera, 230, 371

Almanerella, viñedo, 663

Almaraçuç, 216

Almazán, 299

Almazera, alquería, 377

Almazor. Véase Almazorre.

Almazorre, 122, 153, 239, 428

Almazuz, eras de, 365

Almecorón, campo, 64

Almege, 406, 411, 412, 430, 431, 464, 483

Almegra, 563

Almenara, 451

Almenyart, 479

Almerge, 15, 183, 487, 576

Almerges, acequia, 13

Almerges, partida en el término de Tabernas, 13

Almeriç. Véase Almería, partida en el término de Huesca.

Almería, partida en el término de Huesca, 23, 32, 53, 107, 135, 139, 187, 236, 240, 261, 288, 289, 334, 339, 351, 355, 359, 487, 500, 595

Almoçara. Véase Almozara.

Almocorón, campo, 64, 638

Almodevar. Véase Almodévar.

Almoguera, 301

Almonie. Véase Almuniente.

Almonien. Véase Almuniente.

Almozara, 463

Almodévar, 100, 109, 136, 187, 443, 450, 502, 518, 527, 573, 583, 599

Almunia, viña, 223

Almunia de Algás, 146

Almunia de Nadilla, 71

Almunia de San Juan, iglesia de, 481

Almunia de Santa María, 24, 481

Almunie Sancte Marie. Véase Almunia de Santa María.

Almunie Sancti Iohannis. Véase Almunia de San Juan.

Almuniem. Véase Almuniente.

Almunién. Véase Almuniente.

Almuniente, 2, 12, 17, 23, 39, 46, 68, 83, 168, 212, 239, 294, 302, 303, 353, 354, 457, 460, 462, 494, 498, 510, 542, 582, 618, 632, 638

Aloma, 197

Alpín, valle de, 181

Alpisatora, 274

Alpitel, 510

Alqueçar. Véase Alquézar.

Alquecerum. Véase Alquézar.

Alquestre, 510

Alquézar, 12, 28, 29, 67, 72, 95, 103, 106, 117, 122, 130, 146, 154, 163, 184, 291, 298, 314, 322, 387, 389, 400, 407, 428, 429, 432, 436, 462, 463, 467, 470, 471, 472, 473, 476, 488, 497, 510, 544, 545, 548, 615, 617

Alquibla, partida en el término de Huesca, 231, 322, 355, 396, 419, 535

Alquivla. Véase Alquibla.

Alvero. Véase Albero.

Amigo, 499

Ampla Mayor, 35

Amposta, 495, 496, 539

Ampudia, 410

Anayas, campo, 638

Ançanego. Véase Anzánigo.

Ançano. Véase Anzano.

Ançua, 463

Anero. Véase Aneto.

Anessa, 624

Aneto, 160, 539

Anguas. Véase Angüés.

Angüés, 589

Angulema, 173

Aniaz, 336

Anido, 491

Aniés, 229, 336, 590, 598, 600

Annaias. Véase Anayas.

Annes. Véase Aniés.

Annies. Véase Aniés.

Annyes. Véase Aniés.

Anoro, 569

Ansó, 15, 29, 71, 114, 195, 356, 388, 449, 507, 508, 552, 561, 595

Ansó, valle de, 507, 657

Anso. Véase Ansó.

Ansson. Véase Ansó.

Antilione. Véase Antillón.

Antillione. Véase Antillón.

Antillón, 12, 35, 54, 62, 86, 274, 335, 342, 344, 362, 598

Antillone. Véase Antillón.

Anzanecho. Véase Anzánigo.

Anzánigo, 186, 229, 661
Anzano, 43, 94, 100, 115, 116, 186, 208, 229, 234, 289, 424, 512, 558, 563, 655
Apes. Véase Apiés.
Apia. Véase Apiés.
Apiés, 194, 379, 446, 563, 648
Apiess. Véase Apiés.
Aqua Salata. Véase Agua Salada.
Aqualata, término de, 181
Aquaral, 497
Aguas. Véase Aguas.
Aquilar. Véase Aguilar.
Aquillán, término de, 299
Aquis. Véase Aguas.
Ara, 2, 143, 165, 171, 203, 208, 213, 288, 289, 482, 484, 487, 510, 537, 663
Ara, valle del, 181
Araca, 329
Araciel, 142
Aragón, 27, 45, 49, 50, 57, 86, 119, 121, 122, 134, 140, 145, 147, 155, 157, 175-178, 191, 194, 195, 209, 218, 221, 225, 236, 245, 251, 252, 255, 257, 258, 262, 266, 268, 275, 281, 282, 284, 304, 314, 320, 321, 343, 347, 352, 356, 377, 378, 394, 410, 416, 438, 440, 444, 451, 465, 467, 468, 470-473, 491, 492, 500, 501, 503, 535, 549, 550, 566, 578, 581, 586, 597, 619, 620, 630, 634, 644, 648, 649
Aragón, reino de, 175, 262, 292, 422, 510
Aragón, río, 93, 113, 119, 262
Aragone. Véase Aragón.
Aragoni. Véase Aragón.
Aragonia. Véase Aragón.
Aragonis. Véase Aragón.
Aragonum. Véase Aragón.
Aragüés, valle de, 124
Aramac, 569
Araniela, 529
Arannons. Véase Arañones.
Arannose, valle de, 527
Arañones, 442
Araschos. Véase Arascués.
Arascos. Véase Arascués.
Arascués, 100, 159, 186, 229, 439, 485, 548-550, 563, 593, 626, 638
Arasella. Véase Arasilla.
Arasilla, 39, 64, 239, 638
Arasovas. Véase Arascués.
Arasquos. Véase Arascués.
Arassella. Véase Arasilla.
Arassqas. Véase Arascués.
Aratalgomez. Véase Haratalcómiz, partida en el término de Huesca.
Aravós, 44, 657
Arayna, 529
Arbanço. Véase Arbanzo.
Arbanes. Véase Arbaníes.
Arbaníes, 20, 34, 78, 83, 185, 239, 249, 263, 285, 299, 562, 578, 589, 626
Arbanzo, 593
Arbea, 114
Arçach, 558
Arcas de Alquibla, 487

Arçath, 214, 219
Arcauso, heredad en el término de Sesa, 35
Arcos, 481
Arcos, molino de, 481
Arcusa, 122, 275, 281, 282
Arcussa. Véase Arcusa.
Ardanés, 529
Ardanes. Véase Ardanés.
Arella, 511, 522
Arén, 156
Arenc. Véase Arén.
Arenis, río, 653
Aressa, 574
Argavieso, 193, 274, 283, 294, 302, 303, 357
Argavoso. Véase Argavieso.
Argis. Véase Arguis.
Arguedas, 189
Arguis, 18, 27, 32, 65, 186, 200, 201, 229, 390, 391, 550, 653
Ariella, 571
Arihual, 114
Arnelis. Véase Arniellas.
Arnellas. Véase Arniellas.
Arnellis. Véase Arniellas.
Arniellas, 575, 581, 631, 632
Arnillas. Véase Arniellas.
Arodem, término de, 181
Aroix. Véase Aruej.
Arraro. Véase Raro.
Arrasal. Véase Rasal.
Arrassal. Véase Rasal.
Arrassale. Véase Rasal.
Arrassella. Véase Arresella.
Arrava. Véase Arruaba.
Arresella, 457
Arrevella, 282, 522
Arrivulis. Véase Riglos.
Arrova, torre de, 581
Arruaba, 395
Arruzella, 355
Artasona, 115, 116, 123, 186, 194, 229, 237, 324, 393, 435, 452, 526, 548, 552, 574, 604, 605, 618, 658
Artavo, 30
Artés, 268
Arteta, 101, 112
Artieda, 189, 284, 392, 542, 573
Artosella. Véase Artosilla.
Artosilla, 2, 8, 26, 90, 91, 107, 333, 481, 487, 493, 504, 510, 525, 539, 656
Artusella. Véase Artosilla.
Aruej, 20, 42, 132, 543, 579, 611
Aruej, valle de, 507
Aruevo, 619
Aruex. Véase Aruej.
Arueya, 335
Asalera, río, 114
Asaso, partida en el término de Aravós, 44
Ascar. Véase Ascara.
Ascara, 140, 181, 531
Ascaso, 186, 229

Asieso, 442, 536
Asín, 112, 574, 597, 617
Aso, 510, 588, 594, 597
Aspa. Véase Azpe.
Aspils, 406
Asso. Véase Aso.
Astarol. Véase Astarolas.
Astarolas, 494, 498
Astarole. Véase Astarolas.
Astaun. Véase Estaún.
Astorit. Véase Astorito.
Astorito, 262, 264, 268, 503, 657, 662
Astudiello. Véase Astudillo.
Astudillo, 410
Atarés, 507
Atarés, valle de, 507
Atavós, 640
Athares. Véase Atarés.
Atiena, 332
Atós, 26, 65, 215, 461
Atrosello. Véase Artosilla.
Atrosilla. Véase Artosilla.
Atrosillo. Véase Artosilla.
Auero. Véase Agüero.
Auguero. Véase Agüero.
Augurio. Véase, tal vez, Agüero.
Auhero. Véase Agüero.
Aunarta, 642, 643
Aunes. Véase Aunés.
Aunés, 3, 13, 14, 22, 25, 27, 28, 42, 569
Aura. Véase Ara.
Aura, valle del. Véase Ara, valle del.

Aurín, 529
Aurín, río, 177
Auryn, rivo. Véase Aurín, río.
Avarçe, valle de, 527
Avares. Véase Avariés.
Avariés, 562
Avay. Véase Abay.
Avego. Véase Abiego.
Avellana. Véase Abellada.
Avena. Véase Abena.
Avenar, 286
Avenna. Véase Abena.
Avennecata, viña, 209
Avero. Véase Agüero.
Aviçanda. Véase Abizanda.
Aviçanla. Véase Abizanda.
Aviego. Véase Abiego.
Avimperela, 390
Avín, valle de, 181
Avinçalla. Véase Abizanda.
Avincaraz, partida en el término de Huesca, 21, 297, 337, 418, 523, 632
Avintema, 587
Avizanda. Véase Abizanda.
Avizanla. Véase Abizanda.
Avos. Véase Abós, término de.
Avosca. Véase Adahuesca.
Avuero. Véase Agüero.
Aybar. Véase Aibar.
Aybario. Véase Aibar.
Ayera, 13, 516
Ayerb. Véase Ayerbe.

Ayerbe, 19, 32, 126, 197, 229, 311, 363, 375, 386, 543, 577, 602, 635, 639, 648

Ayere. Véase *Ayera*.

Ayes, 482

Ayn. Véase *Aín*.

Aynçone. Véase *Ainzón*.

Ayneto. Véase *Aineto*.

Aynsa. Véase *Aínsa*.

Ayra. Véase *Ayera*.

Aysa. Véase *Aísa*.

Azannue. Véase *Azanuy*.

Azanuy, 258, 266

Azaqui, partida en el término de Pueyo de Fañanás, 232, 233, 494, 498

Azara, 15, 71, 103, 122, 130, 146, 163, 183, 291, 407, 411, 412, 433, 436, 467, 468, 483, 499, 510, 524, 530, 539, 561

Azavega, campo, 638

Azlor, 282, 542, 567

Azlor, valle de, 146

Azombra, 299

Azonar, 84, 87, 122, 194, 203, 214, 217, 219, 241, 257, 264, 271, 276, 281, 285, 298, 307, 309, 312, 318, 328, 341, 345, 372, 406, 413, 434, 441, 443, 446, 450, 456, 481, 499, 507, 508

Azpe, 107, 135, 279

Aztorito. Véase *Astorito*.

Azunar. Véase *Azonar*.

B

Bacamorta, 663

Baco, 563

Bacuna, 544

Badaguás, 529

Badahues. Véase *Badaguás*.

Bagnas, 260

Bagneris. Véase *Bañeras*.

Bagon. Véase *Baón*.

Bagüés, 529

Bahone, 430, 431

Bahues. Véase *Bagüés*.

Bailés, 507

Bailín, 597

Bailo, 262, 442, 503, 507, 561, 657

Bal Figuera, 274

Bala, 599

Bala, partida en el término de Nisano, 563, 606

Balatiellos, 114

Balbert, partida en el término de Huesca, 558

Balçenchos. Véase *Balcencos*, partida en el término de Huesca.

Balçencos. Véase *Balcencos*, partida en el término de Huesca.

Balcencos, partida en el término de Huesca, 51, 288, 289, 552, 631

Baldevitara, partida en el término de Arbaniés, 589

Baldevoneya, partida en el término de Arbaniés, 589

Ballabriga, 291
Ballatar, 8
Ballatare, 563
Ballenter, 159
Ballobar, 160, 486
Balssa. Véase Bielsa.
Balterra. Véase Valtierra.
Baltierra. Véase Valtierra.
Balvert, partida en el término de Huesca, 131
Balzencos. Véase Balcencos, partida en el término de Huesca.
Banaguás, 169, 184, 250, 372, 457
Banaos. Véase Banaguás.
Banares. Véase Banariés.
Banariés, 356, 376, 598
Banastás, 19, 43, 78, 121, 150, 161, 186, 229, 273, 358, 361, 424, 558, 587, 599
Banastas. Véase Banastás.
Banaston. Véase Banastón.
Banastón, 200, 201, 221, 511, 516, 543, 554, 561, 591
Banaves. Véase Banaguás.
Bandales. Véase Bandaliés.
Bandalías. Véase Bandaliés.
Bandaliés, 324, 367, 381, 408, 510
Bandera, término de, 299
Bannador, viña, 579, 580, 626
Banneris. Véase Bañeres.
Bañales, partida en el término de Sádaba, 306
Bañeras, 558
Bañeres, 662
Baón, 657
Bara, 53, 81, 499, 558, 563
Baraguás, 8
Barangose. Véase Baranguá.
Baranguá, 381
Barata, 510
Baravas. Véase Baraguás.
Baravila, 529
Barba d'Agulla. Véase Barbadagulla, partida en el término de Huesca.
Barba d'Agullya. Véase Barbadagulla, partida en el término de Huesca.
Barba d'Aguylla. Véase Barbadagulla, partida en el término de Huesca.
Barbadaculla. Véase Barbadagulla, partida en el término de Huesca.
Barbadagulla, partida en el término de Huesca, 193, 208, 222, 329, 355, 419, 427, 511, 592
Barbadaguya. Véase Barbadagulla, partida en el término de Huesca.
Barbadaguyllan. Véase Barbadagulla, partida en el término de Huesca.
Barbalonga. Véase Barluenga.
Barbalongam. Véase Barluenga.
Barbarano. Véase Barbaruens.
Barbaruens, 28, 456
Barbastre. Véase Barbastro.
Barbastri. Véase Barbastro.
Barbastro, 22, 24, 71, 74, 103, 111, 146, 162, 163, 183, 192, 216, 217, 240,

- 248, 251, 267, 271, 272, 297, 298,
328, 329, 341, 343, 368, 369, 378,
386, 395, 398, 406, 407, 412, 420,
423, 425, 426, 430-432, 443, 445, 447,
448, 456, 464, 467, 468, 470-473, 476,
481, 483, 496, 506, 513, 534, 536,
539, 565, 576, 578, 608-610, 613-617,
621, 622, 634, 644, 649, 650, 653,
662, 663
- barrio de San Miguel de, 653
— barrio de Santa Fe de, 663
- Barbastrum.** Véase Barbastro.
- Barbastrus.** Véase Barbastro.
- Barberá,** 315, 316
- Barbisrubeis.** Véase Barbaruens.
- Barcabo.** Véase Bârcabo.
- Bârcabo,** 24, 103, 122, 209, 217, 395, 406,
407, 423, 425, 426, 445, 448, 464, 481,
485, 609, 610, 615, 616, 617
- Barçalona.** Véase Barcelona.
- Barcao.** Véase Bârcabo.
- Barcavo.** Véase Bârcabo.
- Barcelona,** 119, 121, 175, 178, 196, 252,
275, 281, 282, 304, 315, 316, 320, 321,
352, 377, 406, 441, 451, 467, 488, 489,
490, 509, 657, 662
- Barchao.** Véase Bârcabo.
- Barchavo.** Véase Bârcabo.
- Barchinonam.** Véase Barcelona.
- Barchinone.** Véase Barcelona.
- Bardají,** 135, 184, 186, 194, 195, 207, 215,
226, 228, 229, 238, 251, 253, 262, 263,
267, 281, 282, 284, 288, 289, 297, 322,
373, 384, 390, 396, 407, 457, 487, 492,
493, 501, 502, 519, 558, 595, 624, 645, 648
- Bardaxi.** Véase Bardají.
- Bardaxin.** Véase Bardají.
- Bardaxino.** Véase Bardají.
- Bardossella.** Véase Valdonsella.
- Barega,** 258, 266
- Baregu.** Véase Barega.
- Barlonga.** Véase Barluenga.
- Barluenga,** 2, 17, 87, 132, 224, 288, 289,
609, 610, 616, 634
- Barravo.** Véase Bârcabo.
- Bartilán,** 325
- Bartri,** partida en el término de
- Barbastro,** 24
- Barunga,** 442
- Barveira.** Véase Barberá.
- Barvera.** Véase Barberá.
- Basa,** 159, 163
- Basarán,** 299, 348
- Basilice Principis Duodecim Apostolorum.**
Véase San Pedro de Roma.
- Baulurs,** 428
- Bayles.** Véase Baités.
- Baylín.** Véase Bailín.
- Baylo.** Véase Bailo.
- Bazurrech,** barranco de, 563
- Béarn,** 482
- Bearnesium.** Véase Béarn.
- Beartz,** 193
- Beatissimi Michaelis archangeli.** Véase San

Miguel Arcángel de Barbastro.

Becha, 20

Beclua, 274

Belchite, 94, 183

Belestar. Véase Bellestar.

Belgich. Véase Belchite.

Belgit. Véase Belchite.

Bella, 567

Bellestar, 193, 499, 597

Belostis, 510

Belsa. Véase Bielsa.

Belsan. Véase Bielsa.

Belsierra. Véase Belsierre.

Belsierre, 69, 159

Belsue. Véase Belsué.

Belsué, 36, 109, 199, 208, 222, 329

Benalbes, castillo de, 581

Benasc. Véase Benasque.

Benasch. Véase Benasque.

Benasco. Véase Benasque.

Benasque, 40, 156, 299, 419, 511, 517, 522, 541, 569, 600, 642, 643

Benavent. Véase Benavente.

Benavente, 368, 663

Benayas, 588

Bentaiolo. Véase Bentayuelo.

Bentayuelo, 529

Bentue. Véase Bentué de Rasal.

Bentue de Arrasal. Véase Bentué de Rasal.

Bentué de Rasal, 100, 229, 343, 378

Bentuei. Véase Bentué de Rasal.

Bentur, 563

Bentus. Véase Bentué de Rasal.

Benuest. Véase Binueste.

Bera. Véase Vera [de Moncayo].

Berag. Véase Bierge.

Beral. Véase Veral.

Beranue. Véase Beranuy.

Beranuy, 663

Beratam. Véase Beratón.

Beratón, 510

Berax. Véase Bierge.

Berbegal, 356, 426, 456, 499, 540, 565, 570, 660

Berbegali. Véase Berbegal.

Berbuas. Véase Berbués.

Berbués, 531, 657

Berbusa, 552

Bercavo. Véase Bércabo.

Berdún, 268, 383, 434, 454, 619, 657

Bergaga, 563

Bergosa, 90, 91, 507

Bergossa. Véase Bergosa.

Bergua, 2, 8, 26, 205, 294, 304, 320, 342, 344, 362, 444, 455

Bero. Véase Vero, río.

Berola. Véase Veruela.

Berolam. Véase Veruela.

Berole. Véase Veruela.

Berosam, 631

Berraón, viñedo, 653

Beruela. Véase Veruela.

Berunga, 630

Besaran. Véase Basarán.

Bescasa, 574

Bescasiella. Véase Bescasilla.

Bescasilla, 66, 92, 136, 210

Beschesele. Véase Bescasilla.

Beschsa. Véase Biescas.

Bescos. Véase Bescós de Garcipollera.

Bescós de Garcipollera, 529

Bespen. Véase Bospén.

Bospén, 35, 238, 628, 629

Bestanssa, 283

Betorz, 122, 663

Beya, 563

Bial. Véase Biel.

Bialsa. Véase Bielsa.

Biar, 451

Biarz, 529

Bibán, 529

Bicent. Véase Vicién.

Bich, 628

Bicient. Véase Vicién.

Biel, 292, 337, 568, 597, 636, 638

Bielba, 434

Bielsa, 160, 239, 406, 546, 589, 663

Bieo. Véase Víu.

Bieray, 649, 650

Bierge, 64, 198, 363

Biesa, 657

Biescas, 192, 638

Biescasa. Véase Biescas.

Bignech. Véase Biñec.

Bignero, partida en el término de Labata,

364

Bilanua. Véase Villanúa.

Binet, 258, 266

Biniés, 657

Binón, término de, 336

Binue. Véase Binué.

Binué, 401, 441, 482, 516

Binues. Véase Binué.

Binueste, 529

Biñec, 458, 477

Biota, 112, 164, 310, 475, 514, 529, 597, 632

Bisquara, 355

Bitoria. Véase Vitoria.

Bivo. Véase Vio.

Blancafort, 467

Blanchafort. Véase Blancafort.

Blecua, 561

Boclón, 295

Boil. Véase Santa María de Buil.

Bolárez, 336

Bolas. Véase Bolás.

Bolás, 120, 177, 512

Bolcazem, 589

Bolea, 56, 86, 129, 134, 177, 229, 319, 320, 335, 336, 375, 435, 465, 497, 511, 533, 536, 540, 566, 567, 599, 648, 660, 662

Bolentes, 663

Boleya. Véase Bolea.

Boliguala. Véase Bolihuela.

Bolihuela, 619

Bolleya. Véase Bolea.

Bolonia, 99
Boltainna. Véase Boltaña.
Boltaña, 302
Bonastre, 371
Boncaval, 514, 654
Bononiam. Véase Bolonia.
Bora. Véase Buera.
Borao. Véase Boráu.
Boráu, 44, 76, 520
Borcarraro, 529
Borceat, 481
Borcesa, 21
Bordes, 247
Boria. Véase Borja.
Borja, 12
Bornau. Véase Burgo Novo o Burnao.
Borrianam. Véase Burriana.
Borriol, 178
Borzet, 663
Bosast, 574
Botartal, 630
Botartar. Véase Botartal.
Botaya, 409, 619, 630
Botia. Véase Biota.
Boyl. Véase Santa María de Buil.
Brisén, 356
Briva, 171, 393, 515, 558, 570, 571, 572, 573
Broto, 574
Bue. Véase Buey.
Buera, 436
Buesa, 282, 529, 574
Buey, 579, 580
Bugnales. Véase Buñales.
Bugnals. Véase Buñales.
Buinnals. Véase Buñales.
Bulbeto, partida en el término de Coscullano, 279
Bunals. Véase Buñales.
Bunnales. Véase Buñales.
Bunnals. Véase Buñales.
Bunyales. Véase Buñales.
Buñales, 64, 79, 220, 223, 292, 360, 367, 381, 481, 510, 546, 568, 587, 638, 649, 650, 663
Burceat, 24
Burcy, 436
Burgasé, 71, 342, 436, 574, 606
Burgasse. Véase Burgasé.
Burgo Novo [o Burnao, en Jaca], 434, 466
Burgos, 371
Burriana, 178, 304, 310, 475, 597
Busa, 563
Buxosa, 493
Buyl. Véase Santa María de Buil.
Buynals. Véase Buñales.
Byalsa. Véase Bielsa.
Byel. Véase Biel.
Bynalayna, alquería en el término de Burriana, 304
Bynies. Véase Biniés.
Byota. Véase Biota.

C

- Caballera**, 653
- Caballería**, viña, 81, 94
- Cabañas**, 76
- Cabeza de Gualit**, 8
- Cachicorba**, 278
- Cactano**, 260
- Cadillac**, 475
- Cais**, 563
- Cajal**, 418, 487, 523
- Cájol**, 574
- Calasanç**. Véase Calasanz.
- Calasanz**, 4, 29, 71, 72, 122, 368, 600
- Calataiub**. Véase Calatayud.
- Calatayo**. Véase Calatayud.
- Calatayud**, 28, 103, 306, 310, 374, 407, 597
- Callarada**. Véase Collarada.
- Callén**, 30, 64, 140, 404, 638
- Calpena**, 55, 113, 149, 283, 290
- Calpenna**. Véase Calpena.
- Cámara**, valle de, 570, 603
- Cambra**, viña, 435
- Cambrón**, 424
- Cambrón**, monasterio de, 189, 533
- Cámara**, heredad en el término de Anzano, 234
- Camino del Pueyo**, término, 299
- Campdarán**, partida en el término de Pertusa, 397
- Campfranc**. Véase Canfranc.
- Campfrancho**. Véase Canfranc.
- Campiançan**. Véase Campianzano.
- Campianzano**, viñedo en el término de Abós, 76, 268
- Campo Albetre**, 113
- Campo Avolo**, 135
- Campo Bicho**, 107, 135
- Campo Bitriani**, 452
- Campo Bucta de Auro**, 554
- Campo Caridad**, 107, 135, 288
- Campo de Alcantarella**, 107, 135
- Campo de Almunia**, 487
- Campo de Bal de Mont**, 8
- Campo de Castelli**, 554
- Campo de Corrales de la Collada de Jara**, 288, 289
- Campo de Faulón**, 181
- Campo de Gilard**, 114
- Campo de la Arenal**, 8
- Campo de la Cavallería**, 274, 355, 365
- Campo de la Claustra**, 107, 135, 355
- Campo de la Figaral**, 107, 135
- Campo de la Jarea**, 107, 135
- Campo de la Mezquita**, 181
- Campo de la Nuza**, 554
- Campo de la Tapiada**, 435
- Campo de lo Bruco**, 355
- Campo de los Arenosos**, 237
- Campo de los Aspeses**, 270
- Campo de los Caninales**, 563
- Campo de los Castellón**, 599
- Campo de los de Almodévar**, 599
- Campo de los de Avena**, 107, 135, 208
- Campo de los de Conillo**, 231

Campo de los de Cozos, 435
Campo de los de Laporta, 435
Campo de los de Pegram, 435
Campo de los Portellares, 253
Campo de los Portes, 554
Campo de Morro, 288, 289
Campo de Necarcez, 435
Campo de Plano de Trasannador, 8
Campo de Recala, 274
Campo de San Cebrián, 355
Campo de San Pedro, 253, 355, 365, 487, 522
Campo de San Salvador, 288, 289, 355
Campo de San Vicente, 299
Campo de Santa Cecilia, 270
Campo de Santa María de Zaragoza, 270
Campo de Val de Puyo, 8
Campo de Valle Novella, 274
Campo de Zavaladiem, 288, 289
Campo del Hospital de San Juan, 15, 64, 126, 181, 355, 386, 554, 563, 569, 638, 659
Campo del Paya, 274
Campo del Real, 355, 487
Campo Franco. Véase Canfranc.
Campo La Lena. Véase Campo Laliena.
Campo de Laceyaca o Çevaca, 64, 360
Campo Laliena, 107, 135
Campo Los Alcavos, 64
Campo Peña Pequeña, 64
Campo Sancte Petri, 2
Campo Torrecilla, 135
Campol, 574
Campola. Véase Campol.
Campos, 410
Canar, viña, 302
Cañellas. Véase Cañellas.
Canellis. Véase Cañellas.
Canes, 178
Canfranc, 93, 394, 515
Canite Panicere, viña, 268
Cannellas. Véase Cañellas.
Canto, El, 481
Canyardo. Véase Cañardo.
Cañardo, 641
Cañellas, 2, 12, 17, 196, 239, 315, 372, 377, 474, 488, 566, 581, 615, 651, 660, 662
Çaragoça. Véase Zaragoza.
Çaragusta. Véase Zaragoza.
Carcasona, 481, 613, 616, 617, 621, 653
Carcavilla, 229
Carcha, 186
Cardiel, 296
Caridad, huerto, 94, 107
Cariol, 260
Carlet, 422
Casam Novam. Véase Casanueva.
Casanova, 529
Casanueva, 6, 41, 56
Casbas, 341, 649, 650
Casbas, monasterio de, 536
Cascant. Véase Cascante.
Cascante, 313, 460
Caseis, torre de, 581

Casoas. Véase Casbas.

Castán, 45

Castanellas, 563

Castanellas, barranco de, 563

Castejón, 142, 156, 181, 299, 540, 554, 569, 599, 637, 642, 643

Castejón de Arbaniés, 230

Castejón de Sobrarbe, 275, 281, 282

Castelar, 260

Castelblanc, 533

Castellaço. Véase Castellazo.

Castellaçolo. Véase Castellazuelo.

Castellar, El, 301, 457

Castellazo, 122, 282

Castellazol. Véase Castellazuelo.

Castellazolo. Véase Castellazuelo.

Castelle Siver. Véase Castelsubierre.

Castelleto, 555

Castelli Novi, viñedo, 663

Castello Albo. Véase Castralbo.

Castellon de Sobrap. Véase Castejón de Sobrarbe.

Castellon. Véase Castejón.

Castelnou, 481, 653

Castelon. Véase Castejón.

Castelsubierre, 657

Castelyon. Véase Castejón.

Casteriello. Véase Castiello de Jaca.

Castiella. Véase Castilla.

Castiello de Jaca, 309

Castilionis Suprabensis. Véase Castejón de Sobrarbe.

Castilla, 282, 410, 510

Castilla, reino de, 410, 510, 586

Castillazuelo, 4, 103, 122, 183, 300, 406, 407, 411, 412, 423, 433, 436, 442, 472, 483

Castillione. Véase Castejón.

Castillis de Suprarbe. Véase Castejón de Sobrarbe.

Castillo, término de, 619

Castillo de Suprarbe. Véase Castejón de Sobrarbe.

Castillo Vetero, 563

Castillón. Véase Castejón.

Castillón ad Quintum, 84

Castillon de Arbanes. Véase Castejón de Arbaniés.

Castillon de Siesto, 186, 229

Castillon de Suprarbe. Véase Castejón de Sobrarbe.

Castralbo, 179, 181, 182

Castro, 569, 609, 610, 616, 621, 653, 663

Castro Albo. Véase Castralbo.

Castro Novo. Véase Castelnou.

Castrojeriz, 410

Castronuevo, castillo, 252

Castroxoriz. Véase Castrojeriz.

Casvis. Véase Casbas, monasterio de.

Catalonia. Véase Cataluña.

Cataluña, 175, 500

Catarecha, 657

Catareya. Véase Catarecha.

Çaval. Véase Zabal.

Cavallera. Véase Caballera.

Caxal. Véase Cajal.
Caxola. Véase Cájol.
Cayschorba. Véase Cachicorba.
Cayxal. Véase Cajal.
Celata. Véase La Celada, partida del término de Almuniente.
Cella. Véase Cillas.
Cellas. Véase Lascellas.
Cellis. Véase Cillas.
Cenarbe, 529
Çenda, 418, 523
Cenera, 491
Centenero, 129, 134, 250
Cercii, 142
Ceresola, 367, 381
Ceresuela, 574, 600
Cerollar, 282
Çertera. Véase La Certera.
Cervaria. Véase Cervera.
Cervelione. Véase Cervellón.
Cervellón, 178, 187, 333, 492, 493, 615
Cervera, 174, 252, 260, 451
Cervera, valle de, 518, 527
Çerveyllon. Véase Cervellón.
Cervilione. Véase Cervellón.
Cervillon. Véase Cervellón.
Cesaragusta. Véase Zaragoza.
Çesaragusta. Véase Zaragoza.
Cesaragusta. Véase Zaragoza.
Cesaraguste. Véase Zaragoza.
Ceume, 174
Çevize, 383
Chalasanç. Véase Calasanç.
Çarcavilla. Véase Carcavilla.
Charo, 282
Chía, 663
Chicot, 482
Chimillas, 181, 543
Choscollano. Véase Coscullano.
Ciellas. Véase Cillas.
Cillas, 122, 529, 532
Cillas, monasterio de, 600
Cinca, río, 71, 139, 624
Cincam. Véase Cinca.
Cinche. Véase Cinca.
Ciresa. Véase Siresa.
Ciresola. Véase Ceresuela.
Ciscar, 29, 67, 71, 609, 610, 616, 644
Ciutaderia, 662
Civitavecchia, 225
Claravalls, 660, 662
Claris Vallibus. Véase Claravalls.
Claromonte, 174, 178, 260
Clusellas, 237
Cocón, 315, 316, 317
Colorado. Véase Collarada.
Collarada, 239, 494, 498
Collatiella de Laquos, 563
Collera, 369
Collet, 64, 94
Colonia, 428, 432
Colunco. Véase Colungo.
Colungo, 146, 239
Comaris, 646

- Comenge**, 422
- Condón**, 479
- Conillene**. Véase Conillenech, partida en el término de Huesca.
- Conillenech**, partida en el término de Huesca, 33, 107, 135, 198, 213, 256, 332, 341, 514
- Conillenes**. Véase Conillenech, partida en el término de Huesca.
- Conillench**. Véase Conillenech, partida en el término de Huesca.
- Conilleno**. Véase Conillenech, partida en el término de Huesca.
- Conillar**, viña, 65
- Coraria, valle**, 502
- Corbaran**, 652
- Corbram**, 530
- Corcuillo**, señorío en el término de Huesca, 313
- Cordonar**, 274
- Cordovella**. Véase Cordovilla.
- Cordovilla**, 517
- Coriel**. Véase Curiel.
- Cornellá**, 634
- Cornelliano**. Véase Cornellá.
- Cornudella**, 292
- Cornudiella**. Véase Cornudella.
- Corona**, partida en el término de Almuniente, 46, 68, 494, 498
- Corona de Figuerola**, 663
- Corona de los Apendratos**, 663
- Corona de San Andrés**, 503
- Corona illus Apendratis**. Véase Corona de los Apendratos.
- Corona Sancti Andree**. Véase Corona de San Andrés.
- Coronam de Figuerola**. Véase Corona de Figuerola.
- Corriaz**, 280
- Corticomo**, 229, 409
- Cortiechomo**. Véase Corticomo.
- Corz**, 563
- Coschollano**. Véase Coscullano.
- Coscojuela de Fantova**, 103, 122, 129
- Coscolano**. Véase Coscullano.
- Coscolla**, 407
- Coscollando**. Véase Coscullano.
- Coscollano**. Coscullano.
- Coscollar**, 274
- Coscollola**. Véase Coscojuela de Fantova.
- Coscullano**, 34, 100, 235, 253, 263, 270, 279, 340, 341, 348, 437, 439, 454, 458, 465, 483, 547, 563, 593, 606, 632
- Costa de Figuerola**, 663
- Costean**, 103, 117, 122, 407, 576, 653, 663
- Costeano**. Véase Costean.
- Costinellas**, 563
- Covilar**, 274
- Cozis**. Véase Cozos.
- Cozos**, 552
- Cregenzán**, 663
- Crespán**, 576, 653
- Crexenzan**. Véase Cregenzán.
- Cuarte**, 94, 337, 463, 554

Cubellis. Véase Cubells.

Cubells, 260

Çuera. Véase Zuera.

Çuerua. Véase Zuera.

Çuferá. Véase Zuera.

Çuferam. Véase Zúfera.

Çufere. Véase Zúfera.

Cuna de Arrezque, 274

Cunarda, término de la, 181

Curb. Véase Curbe.

Curbe, 154, 253, 299

Curiel, 410

Çuvera. Véase Zúfera.

D

Daculla, bailía, 36

Daroca, 215, 311

Darocha. Véase Daroca.

Denia, 557

Dertuse. Véase Tortosa.

E

Ebro [río], 326

Ecada. Véase Yéqueda.

Ecchada. Véase Yéqueda.

Echeda. Véase Yéqueda.

Ecyo. Véase Hecho.

Edra, 575

Egea, 457, 459, 533, 579, 635

Ejep, 6, 261, 288, 289, 351, 663

Elfaliu, 649

Elson. Véase Olsón.

Elsun. Véase Olsón.

Embún, 114, 501, 657

Emposte. Véase Amposta.

Ena, 529

Enbu. Véase Embún.

Enbun. Véase Embún.

Enbuno. Véase Embún.

Engolesme. Véase Angulema.

Entenza, 352, 451

Épila, 339

Erbanies. Véase Arbaníes.

Eresué, 262

Eresum. Véase Eresué.

Erill, 368

Erillo. Véase Erill.

Erla, 221

Erola, 502, 518

Erolam. Véase Erola.

Erolas, Las, 282

Erraondo, 164

Erro, 101

Ersún, 7, 596

Ersuno. Véase Ersún.

Esa, 574

Escagüés, 501, 657

Escanilla, 282, 409, 456, 565, 615, 617

Escapa, 282

Escarp, 288, 289, 467, 468, 470-473, 535, 578

Escaso. Véase Ascaso.

Escavos. Véase Escagüés.

Escusabot. Véase Escusaguás.

Escusaguás, 6, 455, 548, 552, 559
Eslava, 325
Esolusiadás, 452
España, 234, 532, 607, 663
Espasella, 239
Espatador, 554
Espatella, 574
Especiello, 529
Espelunca, 246
Espicatiel, molino, 274
Espiello, 522
Espiere. Véase Espierre.
Espierre, 346
Espinosa, 561
Espíritu Santo de Huesca, iglesia del, 558
Esplugas, Las, 282
Esplús, 362
Esporret, 529
Esquedas, 43
Esquín, 299
Estada, 103, 117, 122, 153, 220, 223, 303, 342, 344, 352, 407, 411, 412, 428, 432, 433, 516, 580, 620, 663
Estadilla, 28, 138
Estallo, 512
Estampuras, 422
Estarol. Véase Astarolas.
Estarolis. Véase Astarolas.
Estaún, 148, 361, 596
Estella, 292, 341, 427, 547, 619, 630
Estopián, 2, 17
Eusa. Véase Busa.

Exara. Véase Jara, partida en el término de Huesca.
Exarea. Véase Jara, partida en el término de Huesca.
Exarega. Véase Jara, partida en el término de Huesca.
Exaverre. Véase Javierre.
Exaverre Martç. Véase Javierremartes.
Exaverregay. Véase Javierregay.
Exavier. Véase Javierre.
Exavier Amarç. Véase Javierremartes.
Exavierre Agay. Véase Javierregay.
Excusabat. Véase Escusaguás.
Exea. Véase Egea.
Exep. Véase Ejep.
Exeya. Véase Egea.
Exo. Véase Hecho.

F

Fadiell, 178
Fagnanars. Véase Fañanás.
Fagnanas. Véase Fañanás.
Fagnenas. Véase Fañanás.
Faianars. Véase Fañanás.
Faianas. Véase Fañanás.
Faja de Cardón, 8
Falces, 367, 381, 433, 510
Falcibus. Véase Falces.
Falçibus. Véase Falces.
Fanlo, 574
Fannanais. Véase Fañanás.
Fannanas. Véase Fañanás.

Fannyanas. Véase Fañanás.
Fanyenars. Véase Fañanás.
 Fañanás, 128, 233, 251, 276, 284, 307, 356, 380, 494, 498, 529, 552, 565
Favana, 49, 258, 263, 266, 270
Faxa de los Salces, 540
 Faxolas, viña, 107, 135
Fayanars. Véase Fañanás.
Faynanas. Véase Fañanás.
Fayngnanars. Véase Fañanás.
 Fayos, Los, 533
Fenna, 663
 Ferragut, 599
 Ferragut, islas de, 397
 Ferragut, molino de, 491, 521
Ferramiana, 529
 Ferrera, 663
 Ferríz, huerto, 40
Figala, 560
Figarola. Véase Figuerola.
 Figuerola, 181, 186, 229, 499, 559, 560, 663
Filele, 174
Fillera, 112
 Fiscal, 510
 Fitero, 479
Fiterum. Véase Fitero.
 Flix, 342
 Florén, acequia de, 516
 Florén, partida en el término de Huesca, 111, 455
 Flumen, río, 647
Flumen Aragonis. Véase Aragón, río.
Foç, 657
Foçes. Véase Foces.
 Foces, 120, 177, 181, 193, 299, 313, 320, 364, 451, 454, 642, 649
Focibus. Véase Foces.
Focue, 529
Fonatanas, 442
Fons. Véase Fonz.
Font de Çevaca. Véase Fuente de Cevaca.
Font de Quaadrelos. Véase Fuente de Cuadrillos, partida en el término de Huesca.
Font de Quatrellis. Véase Fuente de Cuadrillos, partida del término de Huesca.
 Fontecellas, término de, 181
Fonteciella. Véase Fontecilla.
 Fontecilla, 540
Fontibus. Véase Fuentes.
Fontis de Xalone. Véase Fuendejalón.
 Fonz, 630
 Foradada, 663
 Forato, 394
Forçañç, 466
 Forcas, partida en el término de Huesca, 107, 135, 288, 289, 332
Forchas. Véase Forcas.
 Formiga, río, 364
Fornelis. Véase Fornillos.
 Fornell, 497

Fornellis. Véase Fornillos.
Fornells. Véase Fornillos.
Fornels. Véase Fornillos.
Fornillos, 74, 127, 425, 435, 638, 653
Fortaner. Véase Fortanete.
Fortanete, 435
Fosces. Véase Foces.
Foscibus. Véase Foces.
Foyos, 597
Fozilla, partida en el término de
Arbaniés, 589
Fraella, 206
Fraga, 114, 324, 510, 563
Fragen, 574
Frago, El, 511, 533
Fraxinos. Véase Fragen.
Fréscano, 135
Freschano. Véase Fréscano.
Fromica, rivo. Véase Formiga, río.
Frontín, 43, 78, 85, 139, 141, 148, 166,
169, 177, 217, 226, 230, 374, 395, 406,
423, 425, 426, 444, 445, 448, 464, 481,
609, 610, 616
Fruilla. Véase Frula.
Frula, 205
Fuendejalón, 177
Fuent Pudia. Véase Ampudia.
Fuente, partida en el término de
Yéqueda, 658
Fuente Beras, 286
Fuente Copertorada, 288, 289
Fuente de Cevaca, 360

Fuente de Cuadrillos, partida del término
de Huesca, 340, 345, 398
Fuente de Mofas, 554
Fuente Delapio, 35
Fuente Novezana, 147
Fuente Sica, 288, 289
Fuentes, 181, 193, 324, 433, 615, 656
Fulsa, 274
Funes, 142
Furnellis. Véase Fornillos.
Furni, valle, 540

G

Gabarre, 574
Gaidenes, 178
Galia, 436
Galiel, puyal de, 494, 498
Gallecum. Véase Gállego, río.
Gállego, río, 482, 495
Gallici, fluminis. Véase Gállego, río.
Gallur, 16
Galtarasa. Véase Galterrasa.
Galterrasa, 511
Galur. Véase Gallur.
Garba, término de, 299, 643
Garcipollera, valle de la, 507
Garidellas, 260
Garisa, 129, 551
Garissa. Véase Garisa.
Gasa. Véase Guasa.
Gassian, 112
Gataten de Suso. Véase Guatátén de Suso.

- Gavara**, 434
- Gavarra**, 531
- Gavarrano**. Véase Gavarra.
- Gavarre**. Véase Gabarre.
- Gavín**, 479
- Gayolo**, 510
- Gaza**, 548, 663
- Gecada**. Véase Yéqueda.
- Gechada**. Véase Yéqueda.
- Generés**, 93, 170
- Gensa**, 574
- Geral**. Véase Giral.
- Gere**, 574
- Gerona**, 509
- Gésera**, 493
- Gesesa**. Véase Gésera.
- Gia**. Véase Chía.
- Gimellis**. Véase Chimillas.
- Ginaceto**, 510
- Giral**, 574
- Girasesp**, 336
- Gire**. Véase Gere.
- Gisso**, 529
- Gloria**, monasterio de, 579, 590, 600
- Gordeia**, 663
- Gordia**. Véase Gordeia.
- Gordún**, 662
- Gorduno**. Véase Gordún.
- Gorga**, 195, 356, 482, 492, 507, 508, 554
- Goriana**, 574
- Goriave**. Véase Goriana.
- Gorrora**, 183
- Gossa**. Véase Guasa.
- Gradiello**, 270
- Gragnen**. Véase Grañén.
- Granada**, 316
- Granata**. Véase Granada.
- Grannen**. Véase Grañén.
- Grannen**. Véase Grañén.
- Grañén**, 100, 294, 339, 369, 405, 441, 456, 532, 565
— barrio de Gavarda, 441
- Grasa**, 330
- Grassa**. Véase Grasa.
- Gratat**, 186, 229, 510
- Graus**, 28, 222, 511
- Grayen**. Véase Grañén.
- Graynen**. Véase Grañén.
- Graz**. Véase Graus.
- Grimon**, 284, 367, 480, 510, 534, 553, 556, 561, 582, 585, 590, 604, 625, 655
- Grosa**, 657
- Grossa**. Véase Grosa.
- Guadizalema, rivo**. Véase Guatizalema, río.
- Guadizalemam**. Véase Guatizalema, río.
- Guarasesp**, 336
- Guarastarás**, término de, 299
- Guardia**, 272, 456, 467, 494, 498
- Guasa**, 382, 522, 529
- Guaso**, 543, 600
- Guassa**. Véase Guasa.
- Guatatem de Orsum**. Véase Guataten de Suso, partida en el término de Huesca.
- Guataten**, 147

Guataten de Iuso. Véase Guatatén de Yuso, partida en el término de Huesca.

Guataten de Orsum. Véase Guatatén de Suso, partida en el término de Huesca.

Guatatén de Orsún. Véase Guatatén de Suso, partida en el término de Huesca.

Guataten de Sursum. Véase Guatatén de Suso, partida en el término de Huesca.

Guatatén de Suso, partida en el término de Huesca, 6, 52, 81, 89, 390, 399, 416, 487, 517, 553, 605, 611, 639

Guatatén de Yuso, partida en el término de Huesca, 65, 94, 120, 123, 150, 215, 230, 358

Guataten deorsum. Véase Guatatén de Suso, partida en el término de Huesca.

Guatizalema, río, 15, 495

Gudal. Véase Gúdar.

Gúdar, 4, 59, 84, 94, 107, 117-119, 121, 135, 139, 154, 184, 187, 209, 216, 217, 227, 232, 244, 248-251, 257, 272, 276, 278, 281, 284, 304, 369, 373, 377, 436, 451

Guialtrude [o Geltrú], 372

Guimar, 71, 387, 436, 544

Guimón, 30, 62, 344, 408, 414, 506, 598, 600, 644, 648, 649

Gurb, 372

Gurbo. Véase Gurb.

Gymar. Véase Guimar.

H

Hārat al-Qūmis. Véase Haratalcómiz, partida en el término de Huesca.

Haratalcomez. Véase Haratalcómiz, partida en el término de Huesca.

Haratalcómiz, partida en el término de Huesca, 107, 135, 188, 194, 341, 345, 363, 497

Harrova. Véase Arrova.

Hecho, 399, 657

Herolam. Véase Erola.

Heura, 507

Heusa. Véase Busa.

Horna. Véase Orna.

Hoscha. Véase Huesca.

Hospital, era del, 435

Hospital, huerto del, 148

Hospital, molino del, 224

Hospital, viña del, 360, 366, 435, 611, 654, 663

Hospital de la Limosna, 19, 56

Hospital de Plasencia del Monte, 320

Hospital de Pobres de San Juan de Jerusalén de Huesca, 335, 510, 533, 562, 597, 646, 663

Hospital de Roncesvalles, 137

Hospital de Salillas, 232, 233

Hospital de San Juan, 9, 40, 167, 181, 193, 213, 215, 286, 328, 481, 653

Hospital de San Juan, iglesia del, 495

Hospital de San Juan de Barbastro, iglesia del, 496

Hospital de San Juan de Huesca,
 cementerio del, 611
Hospital de San Miguel de Huesca, 34,
 230, 416, 417, 480
Hospital de San Salvador, 343
Hospital de Santa Cristina de Somport,
 442
Hospital del Puente de Fañanás, 251,
 284
Hospitalis Iherosolimitani. Véase Hospital
 de Pobres de Jerusalén.
Hospitalis Sancte Christine. Véase Hospital
 de Santa Cristina de Somport.
Hospitalis Sancti Iohannis Osce. Véase
 Hospital de San Juan de Huesca, barrio.
Hoz de Barbastro, 103, 122, 183, 200, 291,
 407, 423, 653, 663
Huerta de Vero, 71, 103, 122, 130, 146,
 320, 387, 407, 436, 444, 455, 467, 468
Huértalo, 529
Huerto, 313
Huesca, 3-9, 13, 14, 16, 18, 19, 21, 22, 23,
 25, 26, 28, 29, 31, 32, 34-36, 38, 40, 42, 43,
 45-49, 51, 52, 56, 59, 60-62, 64, 65, 67, 68,
 70-73, 75, 77n, 78, 80, 81, 83-86, 88-90,
 94-100, 102-104, 106, 107, 109, 111, 117-
 120, 122, 123, 125-127, 129, 131, 132, 134,
 135, 137, 139, 140, 145, 147, 148, 150, 152,
 155, 156, 162, 163, 165, 167-169, 171-173,
 175-177, 179, 180, 182, 185-188, 190-194,
 198-205, 207-216, 218-224, 228-230, 235-
 244, 247-251, 253, 254, 256-258, 261-267,
 269, 270, 272, 273, 275, 277, 278, 280,
 281, 283, 284, 287-290, 292, 293, 295-299,
 302, 305, 307, 311-314, 318-324, 327-331,
 333, 334, 336-346, 348-351, 353-365, 367,
 369-375, 377, 379, 381, 384-386, 388-394,
 396-401, 407, 410, 413, 416-420, 422, 423,
 425, 427, 433, 435, 437-440, 443, 444,
 449, 450, 452-456, 458, 459, 461-463,
 65, 467, 470-472, 476, 477, 480, 485,
 487, 493, 497, 498, 500, 504, 505, 509-
 512, 514-519, 522-526, 528, 529, 535,
 537, 539, 541-543, 546-550, 552, 553, 556,
 558, 560-564, 568-573, 575, 577, 579-581,
 58-586, 588, 591-595, 597-606, 608, 611,
 612, 614, 615, 617, 618, 623, 625, 626,
 628, 631, 633-637, 639, 641, 645-649, 654,
 656-660, 662
 — abadía de la Santa Cruz de, 171
 — almudí viejo de, 541
 — barrio de Aderrages de, 568
 — barrio de Algorrín de, 137, 140, 221,
 595
 — barrio de Benafayón de, 222, 329,
 579
 — barrio de don Salomón de, 580, 618,
 626
 — barrio de la Alquibla de, 107, 135,
 628, 629
 — barrio de la Caballería de, 49
 — barrio de la Catedral de, 311, 388,
 515, 573, 604
 — barrio de la Limosna de, 109, 208, 636

- barrio de la puerta de Montearagón de, 4, 22, 25, 26, 60, 107, 135, 143, 155, 230, 249, 361
- barrio de la Puerta Nueva de, 70, 127, 185, 191, 215, 449
- barrio de la Ripa de, 345
- barrio de la Sacristanía de, 248
- barrio de la Seo de, 80
- barrio de la Zapatería Blanca, 626
- barrio de la Zapatería Mayor de, 107, 135, 230
- barrio de la Zapatería Vieja de, 167, 371
- barrio de la Zuda del Rey, 176
- barrio de los albarderos de, 156, 214, 219, 359
- barrio de los campaneros de, 118, 169, 505, 588, 648
- barrio de los franciscanos de, 327
- barrio de los olleros de, 323, 341, 628, 629
- barrio de los peleteros de, 485
- barrio de Macel de, 90
- barrio de Manynalba, 314
- barrio de Morillón de, 269
- barrio de Remián o Remiyano de, 107, 135, 218, 255, 526, 579, 580, 625, 626
- barrio de San Julián de, 107, 135
- barrio de San Lorenzo de, 324
- barrio de San Miguel de, 394, 401
- barrio de San Pedro el Viejo de, 125, 204, 287, 343, 487
- barrio de San Salvador de, 90
- barrio de Santa María in Foris de, 145, 171, 172, 297, 298
- barrio de Santa María Magdalena de, 73, 208, 305, 343, 646
- barrio de Zavalache de, 487, 579
- barrio del Collello de, 107, 135, 562, 579, 580, 591, 626
- barrio del Hospital de San Juan de, 602
- barrio del Hospital Viejo de, 511
- barrio del Palacio de Maza de, 312, 444, 550
- barrio Santo Espiritu de, 558
- calle de Maza de, 137
- catedral de, 45, 71, 88, 94, 145, 188, 249, 269, 295, 302, 320, 337, 345, 380, 381, 514, 543, 547, 548, 552, 556, 595, 601, 605, 611, 625, 631, 656, 659, 662
- cobertizo de San Salvador, 199
- *Mezquita veterem* de, 618
- *Mezquita Viridis* de, 579
- Morería de, 169
- puerta de Alyazar de, 223, 487
- puerta de Benahayón de, 487, 525, 618
- puerta de Benahiam de, 355
- puerta de la Alquibla de, 333, 355, 487
- puerta de los Leprosos de, 480
- puerta de San Ciprián de, 504

Hueso. Véase Guaso.

Huet, 36, 586

Hungría, 347

I

Iaca. Véase Jaca.

Iacca. Véase Jaca.

Iaccam. Véase Jaca.

Iacce. Véase Jaca.

Iaccem. Véase Jaca.

Iacches. Véase Jaca.

Iace. Véase Jaca.

Ianoas. Véase Jánovas.

Iarne. Véase Jarne.

Iassa. Véase Jasa.

Ibort, 482

Idrés. Véase Igríes.

Iecada. Véase Yéqueda.

Igres. Véase Igríes.

Igríes, 27, 113, 173, 237, 242, 253, 259, 353, 404, 437, 439, 452, 523, 563, 598, 631, 632

Ilerda. Véase Lérida.

Ilerdem. Véase Lérida.

Illa Çelata. Véase La Celada.

Illa Lozsta. Véase Lalueza.

Isarre, 31, 168, 342, 344, 362, 367, 381

Isola. Véase Isuela, río.

Isuela, huerto del, 135

Isuela, molino del, 107, 135

Isuela, río, 5, 34, 64, 94, 107, 111, 224, 298, 338, 357, 386, 440, 500, 543

Izcara, heredad, 567

Izuel, 399

J

Jaca, 9, 13, 14, 20, 40, 57, 58, 71, 76, 90, 91, 108, 114, 120, 125, 126, 135, 145, 166, 169, 170, 187, 188, 193, 195, 198, 203, 204, 214, 219, 230, 240, 247-250, 254, 257, 262, 264, 268, 287, 293, 324, 328, 333, 356, 369, 373, 384, 397, 422, 441, 442, 466, 478, 482, 485, 501, 505, 507, 508, 520, 529, 531, 541, 546, 550, 556, 584, 597, 619, 640, 651, 652, 656
— catedral de, 108, 145

Jaceto, 316

Jacha. Véase Jaca.

Jánovas, 663

Jaquesa, viña, 663

Jara, monte de, 136

Jara, partida en el término de Huesca, 11, 107, 135, 139, 202, 210, 213, 230, 288, 289, 427, 511, 537, 570, 572, 595, 603, 645, 654

Jara, viña, 107, 295

Jara, viña, en el término de Sesa, 128, 151

Jarea. Véase Jara, partida en el término de Huesca.

Jarne, 529

Jaro. Véase Charo.

Jasa, 107, 118, 135, 210, 293, 295, 648

Javierre, 107, 114, 135, 204, 216, 333, 512, 574

Javierregay, 309, 657
 Javierremartes, 532, 619, 657
 Junzano, 307
 Justibol, 310

L

La Caballería de San Salvador, 81
 La Canal, 523
 La Canal, viña, 114
 La Celada, partida en el término de Almuniente, 302, 462
 La Certera, 164, 166, 286, 301, 310, 457, 475, 549, 550, 554, 561, 564, 569, 579, 582, 588, 591, 594, 601-603, 612, 628, 629, 639
 La Ciresa, viña, 114
 La Clau, viña, 642
La Costa, 540
 La Figuera, partida en el término de Liesa, 637
 La Oliva, viña, 663
Labarda. Véase Labarta.
 Labarta, 422, 433, 539, 543, 658
Labat. Véase Labata.
 Labata, 9, 13, 18, 38, 49, 52, 62, 181, 193, 194, 204, 232, 239, 251, 258, 266, 283, 292, 338, 364, 396, 436, 443, 487, 563, 606, 659
Labigeva, 296
 Lac, 3, 13, 14, 22, 25, 27, 42, 62, 80, 113, 115, 118, 186, 195, 207, 213, 215, 218, 228-230, 234, 244, 247, 249, 255, 263, 267, 268, 276, 281, 282, 288, 289, 297, 298, 305, 328, 335, 341, 345, 357, 367, 372, 373, 381, 388, 397, 399, 412, 417, 487, 499, 508, 510, 513, 518, 519, 539, 540, 549, 553, 554, 556, 561, 563, 564, 578, 581, 583, 588, 601, 603, 605, 608, 611, 612, 614-617, 647, 654-656, 661
Laçaqui, 540
Laccessas, 529
Lach. Véase Lac.
Lacozma, 3, 14
Lacu. Véase Lac.
Lacunarrota. Véase Lagunarrota.
Lacunarupta. Véase Lagunarrota.
Laet, 501
Lafava, 663
 Lagaza, heredad, 232, 233
Lago. Véase Lac.
 Laguna, partida en el término de Yéqueda, 658
Laguna Rota. Véase Lagunarrota.
 Lagunarrota, 100, 318, 456, 565
Laiana. Véase Layana.
 Lalasa, 510
Lalongadera, 481
Laloza. Véase Lalueza.
 Lalueza, 313, 653
Lamalbya, 563
Lanaia. Véase Lanaja.
 Lanaja, 100, 246, 283
Lanaya. Véase Lanaja.
 Lanuas, 574

Lapayllarancha, 599

Laplana, partida en el término de Barbastro, 513, 534, 663

Laquos, 563

Laraga. Véase Larraga.

Larasa, 367

Larato, 559

Larbasa. Véase Larbesa.

Larbesa, 46, 68, 82, 107, 132, 135, 168, 179, 180, 182, 205, 249, 268, 288, 289, 294, 302, 324, 367, 368, 381, 441, 487, 529, 551, 563, 603

Larbesola. Véase Larbesuela.

Larbesuela, 531

Laroca de Casules, 536

Larraga, 374, 378

Larraz, 475

Larre. Véase Larrés.

Larrés, 367, 381, 507, 510, 611, 656

Larsella, 482

Larués, 195, 248, 250, 262, 264, 271, 276, 281, 285, 298, 308, 309, 312, 318, 328, 341, 345, 356, 501, 507, 619, 652

Larval, 303

Las Cellas. Véase Lascellas.

Las de Soterros, partida en el término de Almuniente, 239

Las Olivetas, viña, 663

Las Peñas, partida en el término de Liesa, 637

Las Pereras, 663

Las Planas de Aragón, partida en el término de Jaca, 170, 268

Las Timonosas, partida en el término de Barbastro, 663

Lascalarola, lugar, 527

Lascellas, 7, 103, 122, 332, 407, 436, 451

Laseso, 402

Lasieso, 217, 226, 464, 481, 532, 563, 606

Laso, 510

Lasserro, 411

Lasué, 529

Latapiada, partida en el término de Plasencia, 569

Latarum, castillo, 252

Latas, 204, 329, 346, 485

Latasa. Véase Latás.

Latassa. Véase Latás.

Lateda, 4, 22, 107, 143, 230, 361

Laterani. Véase Leetrán.

Latiasas. Véase Las Tiasas Altas.

Latiassas. Véase Las Tiasas Altas.

Latiesses. Véase Las Tiasas Altas.

Latrás, 134

Latre, 517, 532, 656

Latyada. Véase *Lateda*.

Laures. Véase Larués.

Lauresio. Véase Larués.

Lavaner, 574

Lavata. Véase Labata.

Lavedán, 367, 381

Laves. Véase Alavés.

Lavés. Véase Alavés.

Laxor de Azara, 146

Layana, 101, 112, 164, 166

- Layes*. Véase Layés.
- Layés**, 185
- Lazano*, 103, 122, 163, 193, 407, 458
- Leçina*. Véase Lecina.
- Lecina**, 71, 103, 122, 209, 407, 456, 467, 468, 565
- Leçinnenam*. Véase Leciñena.
- Leciñena**, 527
- Lecueta**, 529
- Lemosín**, 474
- Lemozini*. Véase Lemosín.
- León**, reino de, 410
- Leprosos**, viña de los, 663
- Leres*. Véase Lerés.
- Lerés**, 656
- Lérida**, 95, 104, 117, 122, 242, 267, 296, 317, 352, 368, 388, 407, 424, 433, 467, 508, 509, 559, 560, 587, 627, 644, 663
— catedral de, 242
- Lerma**, 410
- Lert*. Véase Llert.
- Lerta*. Véase Lierta.
- Les Celes*. Véase Lascellas.
- Lesá*. Véase Liesa.
- Leserm**, partida en el término de Aravós, 44
- Lesún**, 8
- Letrán**, 138, 273, 370, 375, 389
- Lezina*. Véase Lecina.
- Liarta*. Véase Lierta.
- Liçana*. Véase Lizana.
- Lienas**, 599
- Liert*. Véase Lierta.
- Lierta**, 42, 82, 113, 186, 195, 229, 259, 329, 366, 563
- Liesa**, 26, 127, 191, 253, 299, 327, 406, 420, 423, 425, 447, 449, 464, 481, 570, 589, 628, 629, 633, 636, 637, 642, 643, 647, 649, 650, 653, 663
- Lieth*, 597
- Ligiso*, 529
- Ligüerre** [de Ara], 574, 597
- Limoges**, 214, 219
- Limotges*. Véase Limoges.
- Lina*, 599
- Linars*, 657
- Linás*. Véase Linás de Broto.
- Linás de Broto**, 132, 282, 576
- Lines*. Véase Linás de Broto.
- Lins*. Véase Alins.
- Lisa*. Véase Liesa.
- Liscar**, término de, 435
- Litera**, La, 467, 468, 470-473, 609, 610, 624
- Littera*. Véase Litera.
- Litteria*. Véase Litera.
- Liuerre*. Véase Ligüerre [de Ara].
- Liver*. Véase Ligüerre [de Ara].
- Liza*. Véase Liesa.
- Lizana**, 5, 55, 211, 262, 299, 304, 320, 336, 377, 407, 467, 539, 598, 649
- Llano** [de Ansól], 507
- Llert**, 501, 508
- Llor**, término de, 57, 112

Lo Forato, 435
 Lo Pacto, valle de, 663
Loar. Véase Loarre.
 Loarre, 7, 42, 223, 229, 296, 359, 375, 435, 653, 656
Loarro. Véase Loarre.
 Lobera [de Onsella], 503
Locares. Véase Luzás.
Loçares. Véase Luzás.
Loças. Véase Luzás.
 Longares, 148, 285
Longars. Véase Longares.
 Longás, 170
Lopera. Véase Lobera [de Onsella].
Lopignen. Véase Lupiñén.
 Lopuzo, partida en el término de Igríés, 113
Lorças. Véase Luzás.
Lorda. Véase Lourdes.
Lorent. Véase Loreto.
Loret. Véase Loreto.
 Loreto, 259, 553, 581
Lorient. Véase Loreto.
Lort, 259
 Los Almatas, partida en el término de Huesca, 418, 523
 Los Apendratos, 663
 Los Carletis, viña, 663
 Los Carlez, viña, 663
Los Colandras. Véase Los Culandrades.
 Los Culandrades, partida en el término de Huesca, 94, 148, 247
 Los de Alfache, viña de, 517
 Los de Mandemial, 239
 Los de Novales, partida en el término de Almuniente, 168
 Los Escayos, viña, 107, 135
 Los Latoneros, huerto, 540
 Los Tormos, viña, 513, 663
 Losier, 574
Loso, 510
 Lourdes, 125, 204, 277, 287
Lozares. Véase Luzás.
Lozars. Véase Luzás.
Lozas. Véase Luzás.
 Luceni, 336, 510
Lueoso. Véase Lueso.
 Luesia, 76, 82, 145, 275, 330, 352, 533, 561, 597
 Lueso, 574
Luganach, 559
Lugduni. Véase Lyon.
Lugdunis. Véase Lyon.
Lugduno. Véase Lyon.
Luirá, 157
 Luna, 64, 133, 189, 300, 334, 336, 380, 454, 510, 541, 584, 597, 618, 654-656
 Lupiñén, 435
 Lupricato, torre de, 178, 510
Lurcenec. Véase Luceni.
Lurcenet. Véase Luceni.
Lurin. Véase Lurín.
 Lurín, 574
Lusia. Véase Luesia.

Luzás, 40, 107, 111, 115, 116, 118, 135, 208, 213, 230, 231, 592, 599, 615, 617, 648, 660, 662

Lyçana. Véase Lizana.

Lyert. Véase Lleret.

Lyon, 242, 532, 536, 538, 565, 598, 622, 623, 627

M

Maçaneto. Véase Masaneto.

Maçanna, 404

Magallón, 463

Magalon. Véase Magallón.

Magantina, partida en el término de Huesca, 9

Maioricarum. Véase Mallorca.

Majones, 237

Malet, 619

Mallorca, 119, 121, 145, 175, 178, 252, 275, 281, 304, 320, 321, 352, 377, 451, 467, 597

Malluelos, partida en el término de Almuniente, 39

Malluelos de San Gil, partida en el término de Huesca, 56

Mamueras, convento de, 422

Mansella. Véase Mansilla.

Mansilla, 505

Marcellanego, 532

Marcén, 208, 602

Marcene. Véase Marcén.

Marcuello, 68, 229, 241, 251, 294, 487, 517

Marcuerno. Véase Marcuello.

Marquelo. Véase Marcuello.

Marsella, 555

Martel, 142

Martes, 124, 157, 529

Martín, 414

Martino. Véase Martín.

Marzán, 210

Masanero de Super, término de, 181

Masaneto, término, 181

Masoria, 263, 279

Masorra, 547

Mata, 499, 615, 617

Matamuls, 663

Mataplana, 252

Matas, 563

Matidero, 529

Matirero. Véase Matidero.

Maxonis. Véase Majones.

Mazaroso, 653

Mazolas, 419

Meçaçab. Véase Mezazal.

Meçaçal. Véase Mezazal.

Medianella. Véase Medianilla.

Medianilla, 659

Mediano, 282

Medina de Rioseco, 410

Medollas, 239

Medon, 326

Meleros, término de, 181

Mercuello. Véase Marcuello.

Merquerllo. Véase Marcuello.

- Mesa**, partida en el término de Huesca, 11, 94, 200-202, 280, 319, 322, 487, 654
- Metina**, 57, 286
- Meza**. Véase Mesa.
- Mezazal**, 235, 454
- Mianos**, 619
- Mians**. Véase Mianos.
- Michera**, partida en el término de Huesca, 332
- Minorisa**, 555
- Mirabeti**. Véase Miravete.
- Mirabetum**. Véase Miravete.
- Miranda**, 330
- Miravelle**, castillo, 252
- Miravete**, 178, 253
- Mitrice**, 577
- Molendini de la Penella**. Véase Penella, molino de la.
- Molendini de Tener**. Véase Tener, molino de.
- Molendinis**. Véase Molinos.
- Molendino Ysole**. Véase Isuela, molino del.
- Molendinos de Algar**. Véase Algás, molinos del.
- Molina**, 410
- Molinos**, 360, 404, 516
- Molins**. Véase Molinos.
- Molinum Ospitalis**. Véase Hospital, molino del.
- Mollá**, 260
- Mollendino de Archos**. Véase Arcos, molino de.
- Monasterii de Poblet**. Véase Poblet, monasterio de.
- Monasterii Rotensis**. Véase Roda.
- Monasterium de Rota**. Véase Rueda, monasterio de.
- Monasterium Sanctarum Cruçum**. Véase Santa Cruz, monasterio de.
- Moncarrono**, 529
- Monclús**, 252, 295, 595, 638, 663
- Monçur**. Véase Montzur.
- Monçurio**. Véase Montzur.
- Mondiello**, 593
- Monflorit**. Véase Monflorite.
- Monflorite**, 177, 230, 288, 289, 327, 346, 444, 487
- Monflorito**. Véase Monflorite.
- Monreal [del Campo]**, 467
- Monson**. Véase Monzón.
- Monsonis**. Véase Monzón.
- Monssone**. Véase Monzón.
- Monssonem**. Véase Monzón.
- Monsur**. Véase Montzur.
- Mont Florit**. Véase Monflorite.
- Montagut**, 567
- Montalbán**, 144
- Montalegre**. Véase Montealegre.
- Montaragon**. Véase Montearagón.
- Montaragone**. Véase Montearagón.
- Montcada**, 175, 178, 252, 352, 377, 482, 555
- Montcluso**. Véase Monclús.
- Monte Arretondiello**, 274
- Monte Arruebo**, 486

Monte del Olivo, 260
Monte Esquivo, 260
Monte Florito. Véase Monflorite.
Monte Regalí. Véase Monreal [del Campo].
Monteagudo, 422
Monteaguti. Véase Monteagudo.
Monteaguto. Véase Monteagudo.
Montealegre, 410
Montearagón, 33, 107, 113, 120, 132, 135, 140, 150, 204, 208, 230, 238, 239, 277, 288, 289, 299, 305, 327, 340, 343, 345, 386, 438, 485, 511, 516, 525, 535, 568, 589, 593, 638, 646, 663
Montearagón, monasterio e iglesia de, 96, 125, 193, 262, 287, 359, 370, 374, 375, 378, 510, 595, 634
Montearagone. Véase Montearagón.
Montebradano, 482
Montecatano. Véase Montcada.
Montecathano. Véase Montcada.
Montecluso. Véase Monclús.
Monteflorito. Véase Monflorite.
Montesone. Véase Monzón.
Montesono. Véase Monzón.
Montesonum. Véase Monzón.
Montespesulani. Véase Montpellier.
Montflorito. Véase Monflorite.
Montis Olivi. Véase Monte del Olivo.
Montisaragonis. Véase Montearagón.
Montisfloriti. Véase Monflorite.
Montispesulani. Véase Montpellier.
Montispesulli. Véase Montpellier.
Montmur, 644
Montón, 558
Montone. Véase Montón.
Montornés, 178
Montpellier, 119, 121, 145, 175, 178, 252, 275, 281, 282, 304, 315-317, 320, 321, 352, 377, 416, 451, 467, 658
Montpesller. Véase Montpellier.
Montpestler. Véase Montpellier.
Montray, 510
Montselar, 21
Montson. Véase Monzón.
Montur, viña, 595
Montzon. Véase Monzón.
Montzur. Véase Monzú, partida en el término de Huesca.
Monzón, 28, 52, 71, 75, 117, 187, 215, 230, 361, 392, 407, 430, 433, 546, 581, 624, 647, 663
Monzonem. Véase Monzón.
Monzú, partida en el término de Huesca, 288, 289, 355, 359, 391, 487, 548, 603
Morello. Véase Murillo.
Morelo. Véase Murillo.
Morielo. Véase Murillo.
Morillón, partida en el término de Huesca, 194, 341, 564
Morlanis. Véase Morlans.
Morlans, 122, 363, 370
Moros, 595
Morrano, 31, 401
Mortal, 107, 131, 135, 332

Munarrec. Véase Munárriz.
Munárriz, 600
Munero, 410
Munzalar, 638
Murdevellos d'Escalona. Véase Muro de Bellos de Escalona.
Murello. Véase Murillo.
Murillo, 17, 99, 203, 250, 338, 371, 549, 564, 574, 636, 663
Muro, 11, 46, 411, 412, 486, 574
Muro Corona, partida en el término de Almuniente, 168
Muro de Bellós, 238
Murvedre. Véase Murviedro.
Murviedro, 451, 557
Murvieteris. Véase Murviedro.
Mutera, 358
Mutina, 315, 316, 317
Muyales. Véase Pueyo de Muyales.

N

Nabal. Véase Naval.
Nadalia, 557
Nadilla, 122
Napal. Véase Naval.
Napale. Véase Naval.
Napalis. Véase Naval.
Narbona, 226, 336, 371, 399, 487, 605, 644
Nasancia, 512
Nasarre, 66, 92, 364, 450
Natilla, 103, 122, 146, 407, 467, 468
Naval, 71, 146, 345, 353, 436, 529, 553, 554, 556, 584, 592, 603, 612, 636, 637, 654, 663
Navarra, 231, 310, 510, 624
Navasa, 123, 302, 510
Naves, 336
Naya, 342, 344, 563, 631
Nequesa, 164
Nesarre. Véase Nasarre.
Nisano, 6, 100, 158, 159, 186, 188, 229, 487, 537, 563, 583, 599, 606, 655
Noales, 516
Noals. Véase Noales.
Nocheras, Las, 274
Nocito, 329, 523
Nogarol, 256, 579, 588
Nogeras, 503
Novales, 5, 6, 9, 11, 15, 16, 18-21, 23, 26, 27, 31-34, 40, 43, 46, 51, 53, 56, 59, 60, 62, 68, 69, 75, 78, 94, 128, 132, 181, 274, 281-283, 288, 289, 294, 297, 303, 311, 314, 322, 337, 341, 345, 356, 365, 373, 458, 540, 566, 635
Novalibus. Véase Novales.
Novalla, 114, 597, 657
Novallas, 597
Novallis. Véase Novales.
Novals. Véase Novales.
Nové. Véase Nové.
Nové, 529
Noves. Véase Novés.
Novés, 212, 353, 354, 374, 457, 460
Novo. Véase Nuevo.

Novo, rivo. Véase Nuevo, río.
Nuazes, 259
Nuenno. Véase Nueno.
Nueno, 126, 159, 510
Nuevo, 110, 366, 435, 452, 550, 598
Nuevo, río, 366, 435

O

Oacha, 3
Oatura. Véase Oitura.
Oculolavis, 563
Odina, 663
Oitura, 463, 465
Ola, 193, 456, 565, 570
Olalia. Véase Olalla.
Olalla, 619
Olella, 657
Olerdola, 196
Oleta, 325, 326
Olevito. Véase Olibito.
Olia, monasterio de, 482
Olibito, 18, 179, 180-182, 215, 227, 261, 596
Olit. Véase Olite.
Olite, 367, 381
O lith. Véase Olite.
Oliva, 248, 289, 459
Oliva, monasterio de. Véase Santa María de la Oliva, monasterio de.
Oliván, 45, 71, 122, 197
Olivano. Véase Oliván.
Olivela. Véase Olivella.

Olivella, 467, 468
Oliveto, 457
Olla. Véase Ola.
Olobre, 482
Olorón, 94, 170, 261, 311, 369, 482, 630, 652
Olorono. Véase Olorón.
Olsón, 128, 217, 226, 239, 253, 285, 406, 444, 464, 481, 510, 609, 610, 616, 617, 644, 649, 650
Olsone. Véase Olsón.
O mellaton, castillo, 252
Omist, 186, 229
Oncino, 386
Ontignena. Véase Ontiñena.
Ontinnena. Véase Ontiñena.
Ontiñena, 208, 211, 288, 314, 323, 355, 357, 537, 663
Ontynena. Véase Ontiñena.
Orante, 529
Orçasso. Véase Orzaso.
Ordesa, partida en el término de Almuniente, 303
Ordonna, 656
Orençan, 463
Orés, 13, 14
Orihuela, 245
Oriol, 140, 337, 525, 603
Oriuela. Véase Orihuela.
Orna de Gállego, 46, 83, 176, 186, 214, 219, 229, 251, 262, 284, 302, 328, 335, 337, 341, 345, 525, 531, 549, 554, 559,

561, 578, 582, 588, 591, 594, 598, 601-603, 605, 615-617, 628, 629, 631, 639, 642, 643, 647, 654, 659, 660, 662

Ornat, 619

Orocal, 619

Oros. Véase Orós.

Orós, 8, 64, 79, 152, 220, 223, 288, 289, 360, 396, 516, 546, 568, 596, 611, 638

Orpino, 260

Orradre, 394, 457

Orreia. Véase Urrea.

Orries, 112, 404

Orriols, 146, 407

Orsa. Véase Orsán.

Orsán, 657

Orta. Véase Huerta de Vero.

Orta de Liesa, partida en el término de Liesa, 299

Ortella. Véase Ortilla.

Ortilla, 409, 597

Orto. Véase Huerto.

Orto Sancti Martini. Véase San Martín, huerto de.

Ortolo. Véase Huértalo.

Orus. Véase Orús.

Orús, 134, 574

Orzaso, 657

Oscá. Véase Huesca.

Oscam. Véase Huesca.

Osce. Véase Huesca.

Oscha. Véase Huesca.

Osche. Véase Huesca.

Ose. Véase Oso.

Osera, 527

Osieto. Véase Usieto.

Osmá, 410

Oso, 24, 569, 575

Oson. Véase Olsón.

Osona, 227

Ossa, 466, 478

Ossera. Véase Osera.

Osz. Véase Hoz de Barbastro.

Otal, 71

Oteiza, 454

Oteyza. Véase Oteiza.

Otho. Véase Oto.

Oto, 51, 187, 216, 220, 253, 319, 333, 348, 355, 393, 574

Otura, 578, 597

Oz. Véase Hoz de Barbastro.

Ozna, 239

P

Padul. Véase Paúl.

Padul del Apio, 355

Palacio, 65, 120, 199, 224, 635

Palacios, Los, 529

Palaz. Véase Palacio.

Palaz de Maza. Palacio de Maza, barrio de, en Huesca.

Palencia, 359, 399, 410

Palentia. Véase Palencia.

Pallarés, 633

Pallars, 136

Palmo, El, partida en el término de Huesca, 386
Pamplona, 99, 164, 189, 301, 328, 482, 509
Pançani. Véase Panzano.
Pançano. Véase Panzano.
Panno. Véase Pano.
Pano, 69, 73, 663
Panticosa, 449, 465
Pantigosa. Véase Panticosa.
Panuso, 259
Panzano, 139, 199, 230, 312, 358, 407, 497
Paradiso, 563
Pardina de Castejón, La, 146, 282
Pardina de Casailon. Véase Pardina de Castejón, La.
Pardinas, Las, 15
Pardinella, 257, 442, 532, 563
Parens, 494
Parez, pajar, en el término de Almuniente, 239
Parma, 623
Parral, huerto, 638
Parral, viña, 78
Partarruy, 466
Paternue. Véase Paternué [o Paternoy].
Paternué [o Paternoy], 503
Paúl, 174, 663
Pebredo, 8, 89, 129, 134, 418, 523
Peça de Cequetin, 326
Peça de Espandanar, 326
Peça de las Tórtolas, 326
Peça de los Sequeros, 326
Peça de Melenas, 326
Peça de Molinielo, 326
Peça de Morelil, 326
Peça de Nava maior, 326
Peça de Palombar, 326
Peça de Partilas, 326
Peça de Puente de Vacas, 326
Peça de Sodavageg, 326
Pechera, heredad, 241, 435
Pedagium, 510
Pedrera, 327
Pedrol, 461
Pedrola, 301
Pellizes, 540
Penafideli. Véase Peñafiel.
Penella, molino de la, 481, 513, 534, 563
Penis, 178
Penna Citaion. Véase Peña Citayón.
Penna Fideli. Véase Peñafiel.
Penna Forti. Véase Peñafort.
Pennas de Almanduf, 563
Pennas. Véase Las Peñas, partida en el término de Liesa.
Peña Casillo, 274
Peña Citayón, 299
Peñafiel, 196, 662
Peñafort, 662
Peñas, término de las, 181
Peraçmel. Véase Perazmel.

Peralta de Alcofea, 103, 122, 183, 407, 416, 536
Perarrúa, 343
Perazmel, partida en el término de Liesa, 642
Perconna, 563
Perdigona, 239
Pereçels. Véase Piracés.
Perola. Véase Santa María de Perula.
Perpio, 540
Pertusa, 7, 35, 62, 128, 155, 167, 194, 203, 369, 397, 491, 521, 524
Pertuse. Véase Pertusa.
Petra Alta de Alcofeya. Véase Peralta de Alcofea.
Petra Alta. Véase Peralta de Alcofea.
Petra Mola, 352
Petra Sancta. Véase Piedrasanta.
Petra Selç. Véase Piracés.
Petraçel. Véase Piracés.
Petrafitita. Véase Piedrafitita.
Petrarubea. Véase Perarrúa.
Petraselz. Véase Piracés.
Petrera, término de, 299
Petro Alta. Véase Peralta de Alcofea.
Pharatalcomez. Véase Haratalcómiz, partida en el término de Huesca.
Piedrafitita, 510
Piedrasanta, 663
Pietra Piza, 103, 407
Pillarola, 563
Piment, 75, 238, 269, 323, 341, 355, 396, 398, 517
Pina [de Ebro], 167, 170, 268, 304, 377, 410, 482, 527, 584
Pinna Alta, 566
Pinnana. Véase Piñana.
Pinnis de Andria, 550
Piñana, 581
Piracés, 36, 49, 92, 174, 235, 253, 258, 274, 369, 458, 477, 487, 511, 578
Piranei. Véase Pirineo.
Pirineo, 657
Pitellis. Véase Pitillas.
Pitiellas. Véase Pitillas.
Pitillas, 41, 235, 239, 367, 381, 491
Plaçença. Véase Plasencia del Monte.
Placentia. Véase Plasencia del Monte.
Placiença. Véase Plasencia del Monte.
Planas, término de las, 181
Planiciei. Véase Llano [de Ansó].
Plano, El, partida en el término de Almuniente, 353, 354, 542
Plano de Cortés, 540
Plasencia del Monte, 61, 226, 320, 335, 368, 435, 464, 481, 567, 569, 609, 610, 616
Plasentia. Véase Plasencia del Monte.
Plazença. Véase Plasencia del Monte.
Plazentia. Véase Plasencia del Monte.
Plazenza. Véase Plasencia del Monte.
Plegamans, 662
Plicamanibus. Véase Plegamans.
Poblet, 89, 312

Poblet, monasterio de, 139
Poçant. Véase Pozán de Vero.
Podii de Faynnanas. Véase Pueyo de Fañanás.
Podio. Véase Pueyo, El.
Podio d'Alfaro. Véase Pueyo de Alfaro.
Podio de Boleya. Véase Pueyo de Bolea.
Podio de Fanyenars. Véase Pueyo de Fañanás.
Podio de Marthe. Véase Pueyo de Marte.
Podio Lampadis. Véase Puilampa.
Podio Moscatero. Véase Pueyo Moscatero.
Podio Sancii. Véase Pueyo de Sancho, partida en el término de Huesca.
Podioviridi. Véase Puivert.
Podium de Miyales. Véase Pueyo de Muyales.
Podium de Muyales. Véase Pueyo de Muyales.
Podium Morel. Véase Pueyo Morel.
Podium Sancte Engracie. Véase Pueyo de Santa Engracia.
Poial de Villaveter. Véase Puyal de Villavieja.
Poiasols. Véase Puyazuelos.
Pola, 301
Polpiz, 211
Pomar, 30, 34, 64, 146, 436, 480, 515, 580, 625, 626, 663
Pompenillo, 69, 516
Pompién, 3, 100, 111, 126, 228, 288, 289, 355, 360, 455, 469, 516, 626
Pompian Blanco. Véase Pompenillo.
Pompian de do Artaldo. Véase Pompién.
Pompién el Blanco. Véase Pompenillo.
Pompian Moço. Véase Pompién.
Ponpien. Véase Pompién.
Pontis de Monzon. Véase Puentes de Monzón.
Pontón de Ava, 1, 10, 63, 112
Pontons, 260
Ponzano, 103, 122, 407, 471
Porta, 569
Porta Spana. Véase Portaespaña.
Portaespaña, 217, 226, 425, 464, 481, 616, 621, 653, 663
Portago, El, 479
Portaspaña. Véase Portaespaña.
Portella, 178, 377
Portiello, 567
Portiello, partida en el término de Aravós, 44
Portulas. Véase Puértolas.
Portulis. Véase Puértolas.
Possant. Véase Pozán de Vero.
Postigo, huerto de, 181
Poz de Aranda, 274
Pozán de Vero, 38, 103, 122, 283, 407, 436, 470
Pozant. Véase Pozán de Vero.
Pradella. Véase Pradilla.
Pradilla, 533
Predeca, 593
Presechera, viña, 114

- Prevetro*. Véase Pebredo.
- Pualçes*, 563
- Puei Lampago*. Véase Puilampa.
- Puentes de Monzón, 663
- Puerta de Salceras, 487
- Puerta de Santa Fe, 481
- Puértolas, 36, 153, 282, 397
- Pueyo, El, 9, 15, 24, 38, 186, 227, 229, 241, 249, 251, 253, 265, 284, 290, 299, 307, 322, 348, 367, 381, 409, 426, 467, 472, 510, 529, 540, 595, 599, 641, 656, 663
- Pueyo de Alfaro, 260
- Pueyo de Bolea, 241, 254
- Pueyo de doña Miteria, 230, 231
- Pueyo de Fanyenars*. Véase Pueyo de Fañanás.
- Pueyo de Fanyenas*. Véase Pueyo de Fañanás.
- Pueyo de Fañanás, 15, 38, 232, 233, 251, 274, 284
- Pueyo de Marte, 254
- Pueyo de Muyales, 41, 58, 112
- Pueyo de Sancho, partida en el término de Huesca, 107, 135, 230, 379, 392, 459, 515, 579, 580, 626
- Pueyo de Santa Engracia, 566
- Pueyo Morel, 563
- Pueyo Moscatero, término, 181
- Puiaçolos*. Véase Puyazuelos.
- Puiale*. Véase Puyuelo.
- Puiale de Villa Vetere*. Véase Puyal de Villavieja.
- Puiaçolos*. Véase Puyazuelos.
- Puilampa, 301, 457
- Puivert, 260
- Pulgar, 306
- Puy Cierbas, 404
- Puyaçolos*. Véase Puyazuelos, partida en el término de Huesca.
- Puyal de Cureilón, partida en el término de Almuniente, 239
- Puyal de Galiel, 494, 498
- Puyal de rege*. Véase Puyal del Rey.
- Puyal de Villavieja, 355, 487
- Puyal del Rey, 253, 289
- Puyalón, término de, 299
- Puyazuelo, 289
- Puyazuelos, partida en el término de Huesca, 52, 111, 193, 288, 289, 355
- Puyo*. Véase Pueyo, El.
- Puyo Bicient*. Véase Puyvicente.
- Puyo de Fayanas*. Véase Pueyo de Fañanás.
- Puyuelo, 288, 289
- Puyvicente, 8
- Puzolo de Olás, término, 253
- Puzuelo, 274
- Q**
- Quaihal*, 355
- Quarnellis*, 230
- Quart*. Véase Cuarte.
- Quarto*. Véase Cuarte.
- Quartum*. Véase Cuarte.

Quatorcello, 563

Quaviella, 563

Quiçano. Véase Quinzano.

Quintana, La, 282

Quintanella. Véase Quintanilla.

Quintanilla, 237

Quinzano, 186, 229, 335, 409

R

Rada, 465

Rafalvazir, 178

Raro, 566, 599, 663

Rasal, 65, 70, 126, 127, 140, 180-182, 185, 186, 191, 215, 229, 234, 276, 288, 289, 314, 324, 343, 348, 396, 449, 507, 612, 646

Rasal, valle de, 186, 229, 507, 661

Rassal. Véase Rasal.

Rava, 413, 507

Raval, partida en el término de Plasencia, 569

Ravanel, 435

Reate. Véase Rieti.

Rege Passaro, 288, 289

Regni Aragonis. Véase Aragón, reino.

Remolinos, 597

Renocal. Véase Renoqual de la Claustra.

Renoqual de la Claustra, 355, 487

Retasur, 194

Retundo, 619

Rey, valle de, 540

Rials, 499

Ribagorza, 139, 467, 468, 470-473

Ribera, 271, 272

Ricla, 21, 536

Rieti, 95, 96, 97, 98, 99, 100

Rigazolo, término de, 181

Riglos, 112, 229, 262, 336, 414, 514, 540, 598

Rigo Ayoso, término de, 299

Rigols. Véase Riglos.

Rigulis. Véase Riglos.

Rioseco, 615, 617, 662

Rioseta, partida en el término de Boráu, 44

Ripacurce. Véase Ribagorza.

Ripas, 236

Ripis. Véase Ripas.

Rippacurcia. Véase Ribagorza.

Ripparia, 624

Riu de Seta. Véase Rioseta, partida en el término de Boráu.

Rivo de Maria, 527

Rivo Sicco. Véase Rioseco.

Rivulis. Véase Riglos.

Rixer, 178

Roa, 410

Roaz, 457

Robore, 146

Robres, 204, 239, 327, 346, 351, 399, 444, 510

Rocabetino, 252

Rocafull, 410

Roda, 181, 235, 352, 451

Roda, monasterio de, 582
Rodellar, 228, 353, 537, 559, 592, 612
Roldón, 591
Roma, 103, 104, 349, 378
Romarals, 239
Rome. Véase Roma.
Roncalvalles, 479
Roncesvalles. Véase Roncesvalles.
Roncesvalles, 286
Rosanes, 372, 400, 608, 614, 660, 662
Rosanis. Véase Rosanes.
Rotellar. Véase Rodellar.
Rovres. Véase Robres.
Rubión, 174
Rudan, término de, 181
Rueda, 304
Rueda, monasterio de, 494, 498
Rufas, 597

S

Sabayés, 562, 563, 564
Sabina, 403
Sádaba, 50, 54, 86, 124, 145, 164, 286, 306, 310, 325, 326, 368, 475
Sadava. Véase Sádaba.
Sagarello. Véase Sagarillo.
Salamanca, 567
Salanova, 423, 425, 426, 447
Salas, 8, 71, 103, 117, 122, 136, 141, 245, 288, 289, 313, 318, 321, 331, 334, 336, 344, 346, 355, 357, 393, 399, 407, 458, 476, 487, 517, 554, 562

Salavert, 284
Salbet, 648
Salellas. Véase Salillas.
Salellis. Véase Salillas.
Salesa, 382, 442, 630
Saliellas. Véase Salillas.
Salillas, 35, 232, 233, 401, 535, 539, 540
Salillas, acequia de, 35
Salillas, soto de, 566
Salina. Véase Salinas.
Salinas, 103, 122, 146, 407, 529, 604
Salino, 218, 255, 524, 598, 645
Sallellis. Véase Salillas.
Salt, 466
Salvazano, 574
Salzeto, 178
Samano, 428
San Andrés de Anzano, iglesia de, 512, 655
San Bartolomé, iglesia de, 481
San Bertrán, planteros, 663
San Ciprián, 168, 334, 597
San Ciprián de Huesca, iglesia de, 529, 661
San Clemente, iglesia de, 529
San Cucufate, iglesia de, 209
San Esteban, 510
San Esteban de Arcusa, iglesia de, 281
San Esteban de Guarga, iglesia de, 71, 407
San Esteban de Monzón, iglesia de, 28
San Esteban del Valle, iglesia de, 103, 146, 574

San Felices, 510
San Felices, iglesia de, 164, 286, 301, 456, 565, 574
San Felipe, parroquia de, 527
San Felipe de Larbesa, iglesia de, 529
San Fructuoso de Senés, iglesia de, 529
San Gil de Zaragoza, iglesia de, 527
San Ginés, 465, 507, 510, 563
San Jaime de Ruesta, 619
San Juan, viña, 302
San Juan Bautista, iglesia de, del Hospital del Puente de Fañanás, 251, 274, 284
San Juan de Almanara, iglesia de, 444
San Juan de Igríes, iglesia de, 452
San Juan de la Peña, monasterio de, 83, 97, 104, 168, 372, 453, 529, 544, 545, 584
San Juan de la Val, iglesia de, 529
San Juan de Matidero, iglesia de, 71, 103, 104, 407, 529, 544, 545, 584
San Julián, iglesia de, 28
San Julián, viña de, 645
San Julián de Andría, iglesia de, 194
San Julián de Asperella, iglesia de, 529
San Julián de Bagasa, iglesia de, 529
San Justo de Val, iglesia de, 529
San Lázaro, 230
San Lorenzo de Huesca, cementerio de, 487
San Lorenzo de Huesca, iglesia de, 75, 522, 529
San Mamés, vado de, 63
San Martín, 58
San Martín de Cercito, iglesia de, 529
San Martín de Huesca, iglesia de, 618, 626
San Martín de Pacopardina, iglesia de, 529
San Martín, huerto de, 286
San Martín, iglesia de, 164
San Mateo de Barbastro, iglesia de, 74, 226
San Miguel, cementerio, 332
San Miguel, monasterio de, 555
San Miguel Arcángel de Barbastro, iglesia de, 653
San Miguel de Tarazona, iglesia de, 479
San Nicolás, iglesia de, 341
San Pedro, pedrera, 289
San Pedro, viña, 268
San Pedro de Arruaba, iglesia de, 395
San Pedro de Asaón, iglesia de, 529
San Pedro de Buesa, iglesia de, 529
San Pedro de Espierlo, iglesia de, 529
San Pedro de Hoz, iglesia de, 529
San Pedro de Jaca, iglesia de, 268, 442, 531
San Pedro de Lasieso, iglesia de, 532
San Pedro de Roma, iglesia de, 103, 104, 349, 374, 378
San Pedro de Rubí, iglesia de, 315, 316
San Pedro de Siresa, monasterio e iglesia de, 45, 195, 257, 262, 309, 356, 456, 501, 532, 565, 619, 657, 662

- San Pedro el Viejo de Huesca, iglesia y monasterio de, 98, 107, 214, 219, 230, 240, 277, 292, 358, 384, 461, 474, 595, 611
- San Pelayo, iglesia de, 529
- San Ponce, monasterio de, 461
- San Quílez de Guasillo, iglesia de, 529
- San Rufo, monasterio de, 138
- San Sabino, 510
- San Salvador, viña, 52
- San Salvador de Aborta*, iglesia de, 510
- San Salvador de Castillazuelo, iglesia de, 472
- San Salvador de Huesca, iglesia de, 7, 485, 594
- San Salvador de Leyre, monasterio de, 274
- San Salvador de Luaso, iglesia de, 529
- San Salvador de Panticosa, 464
- San Saturnino de Huesca, iglesia de, 107, 654
- San Sebastián, lugar, 555
- San Sebastián de Montañano, iglesia de, 529
- San Severo, convento de, 422
- San Torcuato, iglesia de, 529
- San Úrbez de la Garganta, iglesia de, 529
- San Vicente, 186, 229, 288, 289
- San Vicente, viña de, 379, 515, 639
- San Vicente de Huesca, iglesia de, 4, 31, 167, 247, 516
- San Víctor de Marsella, monasterio de, 555
- San Victorián, 238, 340, 345, 663
- Sancta Marie de Foras*. Véase Santa María Foris Portas de Huesca.
- Sanctam Maria de Salas*. Véase Santa María de Salas.
- Sanctam Mariam del Ryvo*. Véase Santa María del Río.
- Sanctarum Massarum*. Véase Santas Masas.
- Sancte Agate de Ançanego*. Véase Santa Ágata de Anzánigo.
- Sancte Cecilie de Berbues*. Véase Santa Cilia.
- Sancte Christine Cesarauguste*. Véase Santa Cristina de Zaragoza.
- Sancte Chritine de Summo Portu*. Véase Santa Cristina de Somport.
- Sancte Crucis*. Véase Santa Cruz.
- Sancte Engracie*. Véase Santa Engracia.
- Sancte Eufemie*. Véase Santa Eufemia.
- Sancte Eulalie de Penna*. Véase Santa Eulalia de la Peña.
- Sancte Eulalie*. Véase Santa Eulalia.
- Sancte Fidis*. Véase Santa Fe.
- Sancte Marie Alqueçaris*. Véase Santa María de Alquézar.
- Sancte Marie Barbastrensi*. Véase Santa María de Barbastro.
- Sancte Marie Capelle*. Véase Santa María de Capella.
- Sancte Marie Castilionis Suprabarbensis*. Véase Santa María de Castejón de Sobrarbe.

Sancte Marie Cesarauguste. Véase Santa María de Zaragoza.

Sancte Marie de Agramont. Véase Santa María de Agramonte, iglesia de.

Sancte Marie de Alcaniz de Sangarren. Véase Santa María de Alcañiz de Sangarrén.

Sancte Marie de Alqueçaris. Véase Santa María de Alquézar.

Sancte Marie de Artosa. Véase Santa María de Artosa.

Sancte Marie de Avigno. Véase Santa María de Aviñó.

Sancte Marie de Bandales. Véase Santa María de Bandalíes.

Sancte Marie de Berola. Véase Veruela, monasterio de.

Sancte Marie de Biarz. Véase Santa María de Biarz.

Sancte Marie de Bugnals. Véase Santa María de Buñales.

Sancte Marie de Claromonte. Véase Santa María de Claromonte.

Sancte Marie de Figarola. Véase Santa María de Figuerola.

Sancte Marie de la Orta. Véase Santa María de la Huerta.

Sancte Marie de las Lanás. Véase Santa María de Las Lanás.

Sancte Marie de Latre. Véase Santa María de Latre.

Sancte Marie de Monteflorito. Véase Santa María de Monflorite.

Sancte Marie de Oçis. Véase Santa María de Dulcis.

Sancte Marie de Ordas. Véase Santa María de Ordás.

Sancte Marie de Penna de Annyes. Véase Santa María de la Peña de Aniés.

Sancte Marie de Perola de Vialada. Véase Santa María de Pedrola de Violada.

Sancte Marie de Pinna Negra. Véase Santa María de Peña Negra.

Sancte Marie de Placentia. Véase Santa María de Plasencia.

Sancte Marie de Podio. Véase Santa María del Pueyo.

Sancte Marie de Ponçano. Véase Santa María de Ponzano.

Sancte Marie de Ponte. Véase Santa María del Puente.

Sancte Marie de Rocamador. Véase Santa María de Rocamador.

Sancte Marie de Salis. Véase Santa María de Salas.

Sancte Marie de Valentie. Véase Santa María de Valencia.

Sancte Marie de Vallaran. Véase Santa María de Ballarón.

Sancte Marie Magdalena. Véase Santa María Magdalena de Tarazona.

Sancte Marie Magdalene. Véase Santa María Magdalena de Almodévar.

Sancte Marie Magdalene. Véase Santa María Magdalena de Huesca.

Sancte Marie Maioris. Véase Santa María la Mayor.

Sancte Marie Montisfloriti. Véase Santa María de Monflorite.

Sancte Marie Olive. Véase Santa María de la Oliva.

Sancte Marie Pampilone. Véase Santa María de Pamplona.

Sancti Andree de Ançano. Véase San Andrés de Anzano.

Sancti Angelí de Jarne. Véase Santo Ángel de Jarne.

Sancti Cipriani de Gayllan, 529

Sancti Cipriani de Osca. Véase San Ciprián de Huesca.

Sancti Cirici de Guasilo. Véase San Quílez de Guasillo.

Sancti Clementis. Véase San Clemente.

Sancti Egidi Cesarauguste. Véase San Gil de Zaragoza.

Sancti Fructuosi de Senes. Véase San Fructuoso de Senés.

Sancti Genesisii. Véase San Ginés.

Sancti Iachobi Montisfloriti. Véase Santiago de Monflorite.

Sancti Iacobi. Véase Santiago, iglesia de.

Sancti Iacobi. Véase Santiago de Compostela.

Sancti Iacobi de Arosta. Véase San Jaime de Ruesta.

Sancti Iacobi de Orant. Véase Orante.

Sancti Iohanis de Lapenna. Véase San

Juan de la Peña.

Sancti Iohanis Pinatensis. Véase San Juan de la Peña.

Sancti Iohannis Baptiste de Hospitale Pontis de Fanyenars. Véase San Juan Bautista del Hospital del Puente de Fañanás.

Sancti Iohannis Baptiste de Hospitale Pontis de Fayngnanars. Véase San Juan Bautista del Hospital del Puente de Fañanás.

Sancti Iohannis de Almanara. Véase San Juan de Almanara.

Sancti Iohannis de la Val. Véase San Juan de la Val.

Sancti Iohannis de Mantirero. Véase San Juan de Matidero.

Sancti Iohannis de Matirero. Véase San Juan de Matidero.

Sancti Iohannis de Penna. Véase San Juan de la Peña.

Sancti Iohannis de Pinna. Véase San Juan de la Peña.

Sancti Iohannis de Ygrias. Véase San Juan de Igríes.

Sancti Iuliani de Asprella. Véase San Julián de Asperella.

Sancti Iuliani de Bagasa. Véase San Julián de Bagasa.

Sancti Iusti de Val. Véase San Justo de Val.

Sancti Laurentii. Véase San Lorenzo.

Sancti Martini de Cercito. Véase San Martín de Cercito.

Sancti Martini de Pacopardina. Véase San Martín de Pacopardina.

Sancti Michaelis. Véase San Miguel de Tarazona.

Sancti Michaelis. Véase San Miguel.

Sancti Nicholay. Véase San Nicolás.

Sancti Pelagii. Véase San Pelayo.

Sancti Petri de Arrava. Véase San Pedro de Arruaba.

Sancti Petri de Asaon. Véase San Pedro de Asaón.

Sancti Petri de Buesa. Véase San Pedro de Buesa.

Sancti Petri de Ciresa. Véase San Pedro de Siresa.

Sancti Petri de Ciresia. Véase San Pedro de Siresa.

Sancti Petri de Fovis, 529

Sancti Petri de Iacce. Véase San Pedro de Jaca.

Sancti Petri de Lasieso. Véase San Pedro de Lasieso.

Sancti Petri de Oç. Véase San Pedro de Hoz.

Sancti Petri de Osca. Véase San Pedro el Viejo de Huesca.

Sancti Petri de Rubi. Véase San Pedro de Rubí.

Sancti Petri de Siresia. Véase San Pedro de Sirea.

Sancti Petri de Spierlo. Véase San Pedro de Espierlo.

Sancti Petri Iaccensis. Véase San Pedro de Jaca.

Sancti Petri Iace. Véase San Pedro de Jaca.

Sancti Petri Veteris de Osca. Véase San Pedro el Viejo de Huesca.

Sancti Petri Veteris Osce. Véase San Pedro el Viejo de Huesca.

Sancti Philipi. Véase San Felipe.

Sancti Philippi de Larbesa. Véase San Felipe de Larbesa.

Sancti Poncii. Véase San Ponce, monasterio.

Sancti Sabini. Véase San Sabino.

Sancti Salvatoris de Aborta. Véase San Salvador de Aborta.

Sancti Salvatoris de Castellazolo. Véase San Salvador de Castellazuelo.

Sancti Salvatoris de Forripis, 529

Sancti Salvatoris de Leyre. Véase San Salvador de Leyre.

Sancti Salvatoris de Luaso. Véase San Salvador de Luaso.

Sancti Salvatoris de Pantigosa. Véase San Salvador de Panticosa.

Sancti Saturnini de Osca. Véase San Saturnino de Huesca.

Sancti Sebastiani de Montayano. Véase San Sebastián de Montañano.

Sancti Sebastiani. Véase San Sebastián.

Sancti Sepulcre de Barbastre. Véase Santo Sepulcro de Barbastro, iglesia del.

Sancti Sepulcri de Barbastro. Véase Santo Sepulcro de Barbastro, iglesia del.

Sancti Stephani de Arcusa. Véase San Esteban de Arcusa.

Sancti Stephanni de Valle. Véase San Esteban de Guarga.

Sancti Torquati. Véase San Torcuato.

Sancti Urbici de la Garganta. Véase San Úrbez de la Garganta.

Sancti Victoriani. Véase San Victorián.

Sancti Victoris Masiliensis cenobii. Véase San Víctor de Marsella.

Sancti Vinencii. Véase San Vicente.

Sancto Felice. Véase San Felices.

Sancto Iohanne de Matirero. Véase San Juan de Matidero.

Sancto Petro de Siresia. Véase San Pedro de Siresa.

Sancto Stephano de Valle. Véase San Esteban de Guarga.

Sancto Vincencio. Véase San Vicente.

Sanctum Dominicum de Silos. Véase Santo Domingo de Silos.

Sanctus Felicius. Véase San Felices.

Sanetgarren. Véase Sangarrén.

Sangarren. Véase Sangarrén.

Sangarrén, 8, 23, 64, 68, 105, 201, 236, 288, 289, 294, 302, 303, 360, 367, 381, 412, 510, 558, 595, 635

Sangorrin. Véase Sangorrín.

Sangorrín, 529

Sangossa. Véase Sangüesa.

Sanguerren. Véase Sangarrén.

Sangüesa, 164, 482

Santa Ágata de Anzánigo, iglesia de, 661

Santa Cilia, iglesia de, 529

Santa Cristina de Somport, monasterio de, 103, 104, 106, 122, 449, 457, 460, 466, 559, 560

Santa Cristina de Zaragoza, 457

Santa Cruz, 577

Santa Cruz, abadía de la, 653

Santa Cruz, iglesia de la, 479, 634

Santa Cruz, monasterio de, 107, 135, 260, 335, 529, 579

Santa Elena, 119

Santa Engracia, 529

Santa Engracia de Zaragoza, iglesia de. Véase Santas Masas, iglesia de las.

Santa Eufemia, heredad, 501

Santa Eugenia, iglesia de, 510

Santa Eulalia, iglesia de, 619

Santa Eulalia, partida en el término de Isarre, 31

Santa Eulalia de la Peña, 100

Santa Fe, 649, 650, 663

Santa Fe, iglesia de, 663

Santa María, 435

Santa María, campos, 663

Santa María, iglesia de, 4, 27

Santa María de Agramonte, iglesia de, 479

Santa María de Alcañiz de Sangarrén, iglesia de, 367, 381

Santa María de Alquézar, iglesia de, 71, 146, 163, 387, 428, 436, 513
Santa María de Artosa, iglesia de, 529
Santa María de Aviñón, iglesia de, 369
Santa María de Ballarín, iglesia de, 529
Santa María de Bandaliés, iglesia de, 367, 381
Santa María de Biarz, iglesia de, 529
Santa María de Buil, 122, 282, 363, 371, 386, 394, 424, 437, 450, 469, 506, 511, 514, 515, 522, 526, 543
Santa María de Buñales, iglesia de, 587
Santa María de Capella, 371
Santa María de Castejón de Sobrarbe, iglesia y abadía de, 281
Santa María de Claromonte, 260
Santa María de Dulcis, iglesia de, 163, 291
Santa María de Figuerola, iglesia de, 560
Santa María de Huesca, iglesia de, 238, 510
Santa María de la Huerta [de Tarazona], iglesia de, 479
Santa María de la Oliva, monasterio de, 189, 482, 484
Santa María de la Peña de Aniés, iglesia de, 590, 600
Santa María de Las Lanás, iglesia de, 529
Santa María de Latre, iglesia de, 91, 195, 356, 402, 517, 532
Santa María de Monflorite, iglesia de, 230, 327, 444
Santa María de Monzón, iglesia de, 28
Santa María de Noveno, 192
Santa María de Ordás, 510
Santa María de Pamplona, iglesia de, 328
Santa María de Pedrola de Violada, 144
Santa María de Peña Negra, iglesia de, 479
Santa María de Perula, 16, 19, 492, 493, 541, 563, 598
Santa María de Pertusa, iglesia de, 524
Santa María de Plasencia, iglesia de, 335
Santa María de Ponzano, iglesia de, 471
Santa María de Pozán, iglesia de, 470
Santa María de Rocamador, iglesia de, 510, 595
Santa María de Salamanca, iglesia de, 567
Santa María de Salas, iglesia de, 9, 30, 31, 34, 49, 51, 78, 84, 85, 94, 102, 107, 120, 124, 126, 131, 133, 139, 144, 148, 156, 160, 187, 204, 207, 214, 215, 218, 219, 222, 223, 228, 230, 231, 236, 255, 261, 287-289, 293, 297, 298, 308, 313, 319, 321, 324, 327-331, 332-334, 336, 338, 339, 342, 344, 346, 351, 356, 359, 362, 365, 373, 393, 398, 399, 413, 414, 418, 440, 449, 456, 461, 475, 485-487, 492, 493, 500, 511, 517, 522, 531, 540, 541, 554, 595, 597, 598, 611, 635, 641, 662
Santa María de Uncastillo, iglesia de, 124, 164, 189, 197, 286, 301
Santa María de Valencia, iglesia de, 557

Santa María de Zaragoza, iglesia de, 99, 123, 289, 461, 517, 535, 561
Santa María del Puente, iglesia de, 481
Santa María del Pueyo de Fañanás, iglesia de, 284
Santa María del Pueyo, iglesia de, 615, 617
Santa María del Río, 563
Santa María Foris Porta de Huesca, iglesia de. Véase Santa María in Foris de Huesca.
Santa María in Foris de Huesca, iglesia de, 107
Santa María in Via Lata, basílica de, 536
Santa María la Mayor de Barbastro, iglesia de, 24, 192, 226, 423, 425, 447, 496, 534, 609, 610, 614, 616, 617, 621, 622, 623, 634, 653, 663
Santa María Magdalena, viña, 107, 135, 295, 570
Santa María Magdalena de Almudévar, iglesia de, 443
Santa María Magdalena de Huesca, iglesia de, 11, 89, 438
Santa María Magdalena de Tarazona, iglesia de, 479
Santas Masas, iglesia de las, 235, 318, 341, 402, 413, 448, 464, 476, 481, 502, 518, 527, 583
Santgrat. Véase Sengrat.
Santiago, iglesia de, 479
Santiago, viña de, 663
Santiago de Compostela, 596
Santiago de Monflorite, iglesia de, 444
Santo Ángel de Jarne, iglesia de, 529
Santo Domingo de Silos, 595
Santo Jacobo, 510
Santo Sepulcro de Barbastro, iglesia del, 103, 122, 146, 407, 473
Saragnena. Véase Sariñena.
Saranena. Véase Sariñena.
Saranyena. Véase Sariñena.
Saraqusta. Véase Zaragoza.
Sarasa. Véase Sarsamarcuello.
Saravol. Véase Serrablo.
Saraynena. Véase Sariñena.
Sarbisse. Véase Sarvisé.
Sardas, 478
Sardasa. Véase Sardas.
Sariñena, 360, 486, 525, 593, 638
Sarnes. Véase Sarnés.
Sarnés, 657
Sarrami, partida en el término de Botaya, 630
Sarrato, 663
Sarraulo. Véase Serrablo.
Sarravlo. Véase Serrablo.
Sarravol. Véase Serrablo.
Sarria, 197
Sarsa, 71, 117, 122, 130, 291, 436
Sarvisé, 23, 59, 62, 64, 94, 169, 173, 177, 216, 303, 355, 492, 493, 510
Sarvisse. Véase Sarvisé.
Sasa [del Abadiado], 551, 559, 560, 653
Sasé, 126, 423, 482, 574

Sasgallelo, 463
Saso de Poblet, 8
Sassa. Véase Sarsa.
Sasse. Véase Sasé.
Saules, 372, 482
Savaes. Véase Sabayés.
Savao. Véase Sabayés.
Savayes. Véase Sabayés.
Scala Dei, viña de, 663
Scalath, 229
Scanella. Véase Escanilla.
Scannella. Véase Escanilla.
Scarp. Véase Escarp.
Scarpi. Véase Escarp.
Scarpio. Véase Escarp.
Scavos. Véase Escagüés.
Scusabot. Véase Escusaguás.
Secastilla, 663
Secera. Véase Sezera.
Secoron. Véase Secorún.
Secorún, 367, 381, 507
Securon. Véase Secorún.
Segaral, 529
Segras, 563
Selbazano. Véase Salvazano.
Sellam Fractam, 554
Selva, 270
Sena, 70
Senebué. Véase Senegüe.
Senebui. Véase Senebué.
Senegüe, 19, 108, 118, 135, 311, 338, 611, 638
Senehuy. Véase Senegüe.
Senes. Véase Senés [de Alcubierre].
Senés [de Alcubierre], 177, 265, 367, 381, 510
Sengrat, 217, 226, 271, 425, 426, 447, 448, 464, 473, 609, 610, 615-617, 634, 644, 663
Sentgrat. Véase Sengrat.
Sentz. Véase Senz.
Senz, 226, 464
Sepulcro, huerto del, 540
Sera, 412
Sercué, 42, 247
Serçun. Véase Sercué.
Serés, 42, 75, 80, 87, 94, 113, 115, 118, 132, 147, 186, 207, 224, 228, 229, 265, 340, 343, 373, 394, 434
Serrablo, 77, 207, 215, 257, 263, 267, 269, 271, 276, 282, 288, 289, 297, 328, 335, 341, 345, 356, 493, 507, 549, 554, 559, 561, 579, 582, 588, 591, 594, 598, 601-603, 605, 608, 616, 625, 628, 629, 631, 639, 642, 643, 660, 662
Serraol. Véase Serrablo.
Serraulo. Véase Serrablo.
Serrauol. Véase Serrablo.
Serravle. Véase Serrablo.
Serravlo. Véase Serrablo.
Serravol. Véase Serrablo.
Serrotilla, 282
Serzena, 388
Serzun. Véase Sercué.
Sesa, 13, 16, 22, 25, 35, 51, 66, 92, 128,

131, 132, 136, 139, 151, 170, 174, 185,
227, 285, 329, 336, 369, 433, 456, 477,
535, 565, 566, 575, 578, 585

Sesa, acequia de, 477

Sessa. Véase Sesa.

Sessam. Véase Sesa.

Sesse. Véase Sasé.

Sesse. Véase Sesa.

Set Castelle. Véase Secastilla.

Seta, 382

Setçera. Véase Sezera.

Setemo. Véase Siétamo.

Seti, 64

Setiemo. Véase Siétamo.

Seto, 64

Setomo. Véase Siétamo.

Setzera. Véase Sezera.

Sever, 493

Sexena. Véase Sijena.

Sexene. Véase Sijena.

Sezera, 93, 211, 437, 439

Sienso. Véase Asieso.

Siert, 358, 492, 493, 579

Sieso, 378, 563

Siest. Véase Sieste.

Sieste, 85, 109, 563

Siesto. Véase Sieste.

Siétamo, 71, 84, 414, 540

Sietemo. Véase Siétamo.

Sigüenza, 410

Sijena, 424, 443, 459, 508, 663

Sijena, monasterio de, 278, 579

Sinabue. Véase Senegüé.

Sipan. Véase Sipán.

Sipán, 563

Siresa, 245, 268, 531

Siscar. Véase Ciscar.

Sixena. Véase Sijena, monasterio de.

Sixene. Véase Sijena, monasterio de.

Soac, 482

Sobradíel, 527

Sobrarbe, 71, 131, 146, 507

Sobremonte, 507

Soda, molino de la, 387

Sodeto, 66

Sodoruel, 108, 195, 507

Sodoruol. Véase Sodoruel.

Sofera, 144

Solbas. Véase Suelves.

Solbes. Véase Suelves.

Soler, 196, 334, 456, 467

Solerio. Véase Soler.

Son. Véase Olsón.

Sora, 85, 265, 417, 455, 579

Sorripas, 611

Sors, 482

Sos, 427

Sota, 64

Sotero, 239

Soti, 64

Soto, El, 503

Spallarch, 539

Spanie. Véase España.

Spatella. Véase Espatella.

Spayna. Véase España.
Speciolo. Véase Especiello.
Spiello. Véase Espiello.
Splux. Véase Esplús.
Spoiret. Véase Esporret.
Stada. Véase Estada.
Stadam. Véase Estada.
Stade. Véase Estada.
Stallo. Véase Estallo.
Stapaynana. Véase Estopiñán.
Stata. Véase Estada.
State. Véase Estada.
Statella. Véase Estadilla.
Stauna. Véase Astaún.
Stella. Véase Estella.
Stelle. Véase Estella.
Stopaynana. Véase Estopiñán.
Suazo, 469
Subirats, 174
Subiratz. Véase Subirats.
Subrripas. Véase Sorripas.
Suelves, 103, 122, 407
Suesa, 559
Superberii. Véase Sobrarbe.
Super Quintana, 101
Superarbi. Véase Sobrarbe.
Supermontanus. Véase Sobremonte.
Suppratello. Véase Sobradíel.
Suprarriperas, 503
Sus, 255, 298
Susach, 466
Sypan. Véase Sipán.

T
Tabernas. Véase Tabernas de Isuela.
Tabernas de Isuela, 3, 13, 14, 126, 360, 401, 404
Talament. Véase Tallamonte.
Tallamonte, 288, 322, 635
Tamarite [de Litera], 260, 318, 405, 413, 467, 468, 644
Tamarito. Véase Tamarite [de Litera].
Tamaritum. Véase Tamarite [de Litera].
Taraçona. Véase Tarazona.
Taravella, 59
Tarazona, 28, 105, 119, 288, 289, 297, 335, 341, 367, 368, 374, 381, 410, 444, 479, 644
Tarazone. Véase Tarazona.
Tarba. Véase Tarbes.
Tarbes, 268, 296, 359, 416, 519, 634
Targanova, 474
Tarn, 133
Tarno. Véase Tarn.
Tarracone. Véase Tarragona.
Tarragona, 243, 244, 300, 352, 356, 384, 385, 395, 456, 467, 468, 474, 476, 489, 490, 509
— catedral de, 622
Tarragona, provincia de, 615, 617
Tarrasa, 260, 510
Tauranza, 178
Taust. Véase Tauste.
Tauste, 457
Tavernas. Véase Tabernas de Isuela.
Tavernis. Véase Tabernas de Isuela.

Taviernas. Véase Tabernas de Isuela.
Tella, 31
Tena, 70, 127, 136, 185, 215, 310, 380, 399, 507, 561, 605
Tena, valle de, 119
Tener, molino de, 319
Ternuda, castillo de, 581
Terra Yllola. Véase Torruellola de la Plana.
Terrachone. Véase Tarragona.
Terrachonem. Véase Tarragona.
Terracia. Véase Tarrasa.
Terram Laix, 563
Terrantona. Véase Tierrantona.
Terrantone. Véase Tierrantona.
Tierç. Véase Tierz.
Tierço. Véase Tierz.
Tierrantona, 29, 67, 71, 72, 103, 104, 117, 122
Tierz, 360, 516
Tiasas Altas, Las, 78, 85, 422
Tiraçone. Véase Tarazona.
Tirasona. Véase Tarazona.
Tirasonne. Véase Tarazona.
Tirasonem. Véase Tarazona.
Tirassona. Véase Tarazona.
Toledo, 410, 663
Toledo de Lanata, 154
Toleto. Véase Toledo de Lanata.
Tolla, partida en el término de Tarazona, 412, 430, 431, 470-473, 479, 481, 483, 513, 534, 615, 617, 634, 644, 649, 653, 662
Tolosa, 562, 597, 649, 650
Tomea, 563
Toral, eras de, 86
Torelles. Véase Torellos.
Torellos, 368
Toriellos, 567
Torla, 92, 128, 217, 226, 285, 348, 395, 406, 423, 425, 426, 510, 529, 574
Tormis. Véase Tormos.
Tormo. Véase Tormos, 448
Tormos, 8, 30, 113, 115, 118, 186, 224, 229, 380, 406, 464, 481, 533, 534, 577, 605
Tornuda. Véase Ternuda.
Torralba, 239, 288, 289, 510
Torre de Alfarb, 422
Torrecella. Véase Torrecilla.
Torrecilla, 71, 122, 146, 181, 407
Torrella, 510
Torrellola, 574
Torrelola. Véase Torruellola de la Plana.
Torres, 8, 64, 69, 152, 155, 160, 239, 274, 486, 566
Torres Castelli Novi, 663
Torres de Barbués, 280
Torres de Vialata. Véase Torres de Barbués.
Torres Secas. Véase Torresecas.
Torresecas, 181, 343, 546
Torreyllola. Véase Torrellola.
Torruellola de la Plana, 239, 282
Tortielas, partida en el término de Boráu, 44

Tortosa, 28, 29, 95, 103, 117, 122, 130, 146, 153, 162, 163, 178, 245, 300, 387, 389, 400, 407, 428-430, 432, 467, 468, 470-473, 488-490, 509

Tosaguent, 514

Toylla. Véase Tolla.

Tramacastella. Véase Tramacastilla.

Tramacastello. Véase Tramacastilla.

Tramacastiello. Véase Tramacastilla.

Tramacastilla, 112, 124, 306, 581

Tramaced, 24, 64, 74, 299, 340, 408, 510

Tramacet. Véase Tramaced.

Tramaçet. Véase Tramaced.

Transrivo, término de, 181

Tras Pardinas, 563

Trascastiello. Véase Trascastillo, término de.

Trascastillo, término de, 299

Trasmont. Véase Trasmonte.

Trasmonte, 540

Trasobares, 479

Trasovares. Véase Trasobares.

Treçocos, 259

Tremp, 52, 236, 337, 507, 541

Tricas, 574

Trillarello, 563

Trist. Véase Triste.

Triste, 204, 398, 409

Tronçedo. Véase Troncedo.

Troncedo, 563

Troncon, 663

Tubo, 663

Tudela, 310

Tulebras, 479

Tulobras. Véase Tulebras.

Turla. Véase Torla.

Turmis. Véase Tormos.

Turmo, El, 226, 285, 395, 406, 425, 426, 445, 447, 448, 464, 481, 609, 610, 615-617, 621, 623, 634, 663

Turrecella. Véase Torrecilla.

Turrem de Laquos, 563

Turricella. Véase Torrecilla.

Turricellam. Véase Torrecilla.

Tusaguet. Véase Tuzaguet.

Tutela. Véase Tudela.

Tuvo. Véase Tubo.

Tuzaguet, 125, 277, 287

U

Úcar, 482, 600

Uccar. Véase Úcar.

Ul. Véase Ulle.

Ulle, 164, 189, 197

Uncastiello. Véase Uncastillo.

Uncastillo, 1, 10, 101, 112, 124, 157, 164, 170, 189, 197, 286, 301, 310, 449

— barrio de Pontón de, 10

Ungarie. Véase Hungría.

Unicatri. Véase Uncastillo.

Unicastro. Véase Uncastillo.

Uno Castello. Véase Uncastillo.

Unocastello. Véase Uncastillo.

Unocastillo. Véase Uncastillo.

Unum Castellum. Véase Uncastillo.
Unumcastellum. Véase Uncastillo.
Urban, 470
Urbem Veterem. Véase Civitavecchia.
Urdos. Véase Urdués.
Urduas. Véase Urdués.
Urdués, 657
Urgel, 281, 304, 320, 349, 350, 352, 377, 451, 467
Urgelli. Véase Urgel.
Uriols, 122
Urol, monte, 502
Uros. Véase Orós.
Urradre. Véase Orradre.
Urrea, 183, 275, 304, 377
Urriés, 1
Usieto, 367, 381

V

Vado, 197
Vair, 310
Val, 341, 345
Val d'Araquis. Véase Aragüés, valle de.
Valchions, 35
Valderri, término de, 181
Valdonsella, 662
Valencia, 256, 377, 390, 422, 444, 451, 462, 467, 474, 557, 597, 651, 662
— *catedral de*, 451
Valencia, reino de, 422, 451, 510
Valencie. Véase Valencia.
Valentia. Véase Valencia.

Valentie. Véase Valencia.
Vall Longa. Véase Barluenga.
Vallbona, monasterio de, 174
Valle Aprica. Véase Ballabriga.
Valle Bone. Véase Vallbona, monasterio de.
Valle de Almodolle, 274
Valle Excusana, 285
Valle Mediana. Véase Valmediana, partida en el término de Huesca.
Valle Mendicos, término de, 181
Valleçiella, 563
Valles, Los, 186, 194, 195, 207, 226, 228-230, 262, 263, 267, 272, 281, 282, 284, 288, 289, 297, 373, 384, 390, 407, 425, 446, 448, 463, 467, 476, 481, 502, 505, 507, 549, 554, 559, 561, 574, 579, 588, 601, 614, 615, 662
Vallevint, 563
Vallis Cepollaire. Véase Garcipollera, valle de la.
Vallis de Aruex. Véase Aruej, valle de.
Vallis de Athares. Véase Atarés, valle de.
Vallobar. Véase Ballobar.
Vallonga. Véase Barluenga.
Valluparis. Véase Ballobar.
Valmediana, partida en el término de Huesca, 510, 556
Valpalmas, 181
Valsequer, 644
Valterra. Véase Valtierra.
Valtierra, 45, 124, 141, 475

Valtrán, 325, 326
Vanales. Véase Bañales.
Varlavila. Véase Verlavilla.
Vasconia, 422
Velilla [¿de Cinca?], 160, 198, 368, 527, 566
Velillas, 299, 637
Venasc. Véase Benasque.
Venna, 563
Vera [de Moncayo], 82
Veral, 501
Verlavilla, 657
Verdun. Véase Berdún.
Verduno. Véase Berdún.
Vergua. Véase Bergua.
Vero, río, 663
Veruela, monasterio de, 82, 262, 264, 374, 460, 463, 479, 533, 597, 611
Vía de Huesca, partida en el término de Sesa, 136
Viacamp, 56, 323, 516
Viacampo. Véase Viacamp.
Vicién, 3, 404
Vico, 317, 635
Vielam. Véase Biel.
Vienario, partida en el término de Anzano, 512
Vignola de Padul, 8
Vilanua. Véase Villanúa.
Vilaragut, 481
Vilela. Véase Velilla [¿de Cinca?].
Vitellis. Véase Velillas.
Villa Franca. Véase Villafranca.
Villa Nova. Véase Villanueva.
Villa Nova de Aragona. Véase Villanúa.
Villa Vietre. Véase Villabietre.
Villabietre, 8
Villacampa, 279, 404
Villafranca, 196, 606
Villafranca de Monte de Oca, 410
Villalangua, 529
Villalonga. Véase Villalangua.
Villalpando, 410
Villam Novam. Véase Villanueva.
Villán, 626
Villanova, 574
Villanua. Véase Villanúa.
Villanúa, 466, 619, 657
Villanueva, 129, 356, 377
Villar Agut. Véase Vilaragut.
Villario, 557
Villava, 595
Ville Franchis. Véase Villefranche.
Villefranche, 555
Villella. Véase Velilla.
Villellis. Véase Velillas.
Villiallas. Véase Velillas.
Vinçana, 593
Vinero, partida del término de Labata, 659
Vinnalis. Véase Viñales.
Vintema, heredad, 546
Vinue. Véase Binué.
Viñales, 597

Vio, 510
Virth o **Virch**, 367, 381
Viterbii. Véase Viterbo.
Viterbo, 102, 106, 108, 349, 350
Vitoria, 663
Víu, 574
Vizcarra, heredad, 360
Volas. Véase Bolás.
Voltaçen, 589
Voso, heredad, 235
Vulturni. Véase Vulturno.
Vulturno, 142

X

Xareya. Véase Jarea.
Xaricas, 599
Xaverre. Véase Javierre.
Xavierre. Véase Javierre.
Xep. Véase Ejep.
Xexena. Véase Sijena.
Xiverr Amartes. Véase Javierremartes.
Xixena. Véase Sijena.

Y

Yacada. Véase Yéqueda.
Yassa. Véase Jasa.
Ydres. Véase Igríes.
Ydries. Véase Igríes.
Yequeda. Véase Yéqueda.
Yéqueda, 82, 161, 224, 563, 596, 658
Yeva, 574
Ygres. Véase Igríes.

Ygrias. Véase Igríes.
Ygries. Véase Igríes.
Ylerda. Véase Lérida.
Ylerdam. Véase Lérida.
Ylerdem. Véase Lérida.
Ysarre. Véase Isarre.
Ysola. Véase Isuela, río.
Ysolam. Véase Isuela, río.
Ysole. Véase Isuela, río.
Yspania. Véase España.
Yspanie. Véase España.
Yspannia. Véase España.
Yvord. Véase Ibort.
Yzcara. Véase Izcara.

Z

Zábal, 500
Zanze, viña, 65
Zaragoza, 4, 42, 48, 96-99, 121, 123, 131, 133, 138, 139, 144, 175, 217, 226, 235, 270, 304, 341, 390, 406, 420, 423, 454, 457, 462-464, 498, 502, 507, 509, 518, 519, 527, 530, 535, 539, 561, 583, 617, 649, 650, 653
— catedral de San Salvador de, 519
— parroquia de San Felipe de, 561
Zavanodos, molino, 357
Ziresola. Véase Ceresola.
Zuera, 502, 527, 530, 583
Zufaria. Véase Zuera.
Zúfera, 178, 518
Zunar. Véase Azonar.

OTROS REMEMORANZAS

1. *Santa María de Salas en el siglo XIII*, de Pedro Aguado Bleye (1987).
2. *Historia de el monasterio real de Sancta Christina de Summo Portu de Aspa, del Orden de Predicadores de la ciudad de Jacca*, de Francisco Lalana (1989).
3. *Caravana nazarena (el sudor de sangre del antifascio español)*, de Ángel Samblancat (1989).
4. *Memorias de la Comisión del mapa geológico de España: Huesca*, de Lucas Mallada (1990).
5. *Revista de Huesca (1903-1905)*, dirigida por Gabriel Llabrés (1994).
6. *Discurso de la fundación y estado de la real casa de Montearagón*, de Juan de Segura (1996).
7. *Tensor. Información literaria y orientación*, dirigida por Ramón J. Sender (2001).
8. *Monumento de los santos mártires Justo y Pastor, en la ciudad de Huesca, con las antigüedades que se hallaron fabricando una capilla para trasladar sus santos cuerpos*, de Juan Francisco Andrés de Uztarroz (2005).
9. *Teatro histórico de las Iglesias del Reino de Aragón, tomo V: Estado antiguo de la Santa Iglesia de Huesca*, de Ramón de Huesca (2007).

10. *Documentos de la colegiata de Santa María de Alquézar: siglos XI al XIII*, edición e índices de M.ª Dolores Barrios Martínez (2010).

11. *Teatro histórico de las Iglesias del Reino de Aragón, tomo VI: Estado moderno de la Santa Iglesia de Huesca*, de Ramón de Huesca (2010).

Este libro se acabó de imprimir, en los talleres de Gráficas Alós, el 23 de abril de 2016, cuarenta y siete años después de la publicación de la *Co-lección diplomática de la Catedral de Huesca* por don Antonio Durán Gudiol.

Se ofrece en este libro la transcripción de los documentos existentes en el Archivo de la Catedral de Huesca entre 1214 y 1252, tanto los conservados en documentos sueltos como los copiados en cartularios, exceptuando los referentes a la colegiata de Alquézar, que fueron ya objeto de estudio y publicación en 2010. La transcripción de los textos se complementa con los índices de personas y lugares citados.

**INSTITUTO DE ESTUDIOS
ALTOARAGONESSES**
Diputación de Huesca

